К. М. Аликанов - И. А. Мальханова

TỪ ĐIỂN NGA-VIỆT *MỚI*

Новый Русско-Вьетнамский Словарь

Более 50 тысяч слов

trên 50 nghìn từ

Nhà xuất bản Thế Giới

К. М. Аликанов - И. А. Мальханова

TỪ ĐIỂN NGA-VIỆT MỚI

Новый Русско-Вьетнамский Словарь

Nhà xuất bản Thế Giới

НОВЫЙ
РУССКО - ВЬЕТНАМСКИЙ
СЛОВАРЬ

TỪ ĐIỂN
NGA - VIỆT
MỚI

К. М. Аликанов
И. А. Мальханова

НОВЫЙ РУССКО-ВЬЕТНАМСКИЙ СЛОВАРЬ

Более 50 тысяч слов

Hà Nội - 2007

THẾ GIỚI

K. M. Alikanov
I. A. Malkhanova

TỪ ĐIỂN NGA - VIỆT MỚI

Trên 50 nghìn từ

Hà Nội - 2007

THẾ GIỚI

УДК 811.612.91(038)
ББК 81.2Вье-4
А 50

Аликанов, К. М., Мальханова, И. А.

А 50 Новый русско-вьетнамский словарь: более 50 тыс. слов / К. М. Аликанов, И. А. Мальханова. — М.: АСТ: Восток – Запад, 2007. — 1115, [5] с.

ISBN 978-5-17-
ISBN 978-5-478-00547-4 (ООО «Восток – Запад»)

«Новый русско-вьетнамский словарь» включает в себя более 50 тысяч слов современного литературного, разговорного языка, а также общеупотребительные жаргонизмы. Все словарные статьи содержат необходимые грамматические пояснения, многочисленные примеры, словосочетания, иллюстрируются пословицами, поговорками, фразеологизмами, трудными случаями перевода. Как правило, перевод каждого слова дается с помощью целого ряда полных или неполных синонимов, что позволяет пользователю словаря выбрать для себя соответствующий стиль при переводе в зависимости от особенностей контекста. Все названия растений, животных, созвездий снабжены также и их международными научными латинскими обозначениями.

Издание будет полезно как для студентов, преподавателей и специалистов-вьетнамистов, так и для лиц, изучающих вьетнамский язык самостоятельно.

УДК 811.612.91(038)
ББК 81.2Вье-4

© К. М. Аликанов, И. А. Мальханова, 2007
© «Восток – Запад», 2007

НОВЫЙ РУССКО - ВЬЕТНАМСКИЙ СЛОВАРЬ

TỪ ĐIỂN NGA - VIỆT MỚI

© **Công ty XunhaSaba** giữ bản quyền xuất bản và phát hành Từ điển Nga - Việt Mới trên lãnh thổ nước CHXHCN Việt Nam theo Hợp đồng chuyển giao bản quyền với các tác giả từ điển: (1) ông Alikanov Konstantin Mikhailovich; (2) bà Malkhanova Inna Anatoliepna - Maxcơva, LB Nga.

Bất cứ sao chép nào không được sự đồng ý của XunhaSaba và các tác giả đều là bất hợp pháp và vi phạm Luật xuất bản Việt Nam, Luật bản quyền quốc tế và Công ước Bảo hộ bản quyền sở hữu trí tuệ Berne.

CÔNG TY XUẤT NHẬP KHẨU SÁCH BÁO VIỆT NAM

32 Hai Bà Trưng, Hà Nội

Tel: (04) 825 4068 - Fax: (04) 825 2860 - Email: xunhasaba@hn.vnn.vn

Chi nhánh XunhaSaba tại Tp. HCM: 25B Nguyễn Bỉnh Khiêm, Q1

Website: http://www.xunhasaba.vn

ОГЛАВЛЕНИЕ

Mục Lục

От авторов 6
Vài lời của các tác giả 8
Русский алфавит с указанием правильного названия букв. Alphabet tiếng Nga với tên gọi đúng các chữ cái 10
Структура словаря 11
Cấu trúc của từ điển 13
Условные сокращения. Chữ viết tắt 15
А 17
Б 38
В 81
Г 153
Д 182
Е, Ё 221
Ж 226
З 235
И 286
Й 314
К 315
Л 375
М 396
Н 438
О 514
П 591
Р 762
С 827
Т 939
У 982
Ф 1020
Х 1034
Ц 1049
Ч 1056
Ш 1073
Щ 1086
Э 1088
Ю 1098
Я 1100
Географические названия. Địa danh 1105

ОТ АВТОРОВ

С тех пор, как в 1977 году вышел двухтомный «Русско-вьетнамский словарь» К.М. Аликанова, В.В. Иванова и И.А. Мальхановой прошло уже около тридцати лет. Это был высоко оценённый пользователями и самый объёмный русско-вьетнамский словарь двадцатого века, который издательство «Русский язык» затем выпустило вторым и третьим изданием в 1979 и 1987 годах общим тиражом более 120 тысяч экземпляров. В последующие годы, вплоть до последнего времени, его — как в виде книги, так и на дисках — неоднократно переиздавали во Вьетнаме.

Понятно, что за прошедшие три десятилетия, как в СССР (а затем в России), так и во Вьетнаме, произошло множество изменений, не говоря уже об ускоренных мировых трансформациях в самых различных областях — политической, экономической, социальной, особенно же в науке и технике. Соответственно, в условиях глобализации, развития рыночной экономики, появления Интернета, неизмеримо обновился и обогатился также и язык наших двух стран, что привело к настоятельной необходимости создания нового, современного русско-вьетнамского словаря.

Вот почему и был создан **«Новый русско-вьетнамский словарь»** гораздо большего объёма, чем прежние словари. Авторы — К.М. Аликанов и И.А. Мальханова — надеются, что результат их совместной более чем десятилетней работы оправдает надежды наших российских и вьетнамских пользователей, станет в двадцать первом веке надёжным помощником научных и практических работников, переводчиков, студентов и преподавателей, а также всех лиц, интересующихся как русским, так и вьетнамским языком.

В данный словарь авторами были включены новые слова и словосочетания, появившиеся в русском и вьетнамском языках в результате громадных общественных, политических, экономических и научных перемен, произошедших в девяностые годы прошлого века и в начале двадцать первого века, в первую очередь в области электроники, информатики, экономики, политологии, медицины, спорта, религии и так далее. Постоянное отслеживание новых слов, выражений и словосочетаний обоих языков велось на основе российской и вьетнамской прессы, радио и телепередач, специальной литературы, новейших словарей и справочников, а также на основе любой другой доступной авторам письменной и устной информации. Вьетнамская орфография унифицирована в соответствии с «Từ điển Tiếng Việt, do Hoàng Phê chủ biên. Viện Ngôn ngữ học Việt Nam, 2000», поэтому в словаре не даны такие устаревшие фонетические варианты слов как "đi giầy", "giầu có", "dậy học", "thày giáo", "bóng bảy", "thứ bẩy", "xử dụng", "xám hối", "dèm cửa" и т.п., а приводится лишь их современное написание "đi giày", "giàu có", "dạy học", "thầy giáo" , "bóng bẩy", "thứ bảy", "sử dụng", "sám hối", "rèm cửa"...

Что касается иностранных терминов, то авторы исходили из того, что общеобразовательный уровень вьетнамской молодёжи заметно повысился. Поэтому для дальнейшей интеграции в общемировые процессы термины чаще всего даются в транскрипции близкой к оригиналу, что соответствует как динамике современного вьетнамского языка, так и глобальному взаимообогащению различных языков мира. Тем не менее, в ряде случаев, в конце синонимического ряда, параллельно с новым, даётся также и устаревший вариант перевода, поскольку к нему привыкли читатели старшего поколения, к тому же, он по-прежнему может встречаться в литературе или научных источниках прошлого века.

«Новый русско-вьетнамский словарь» включает в себя более 50 тысяч слов как современного литературного, так отчасти разговорного языка, а иногда даже и общеупотребительных жаргонизмов. Все словарные статьи содержат необходимые грамматические пояснения, многочисленные примеры, словосочетания, иллюстрируются пословицами, поговорками, фразеологизмами, трудными случаями перевода. Как правило, перевод каждого слова даётся с помощью целого ряда полных или неполных синонимов, что позволяет пользователю словаря выбрать для себя соответствующий стиль при переводе в зависимости от особенностей контекста. Все названия растений, животных, созвездий снабжены также и их международными научными латинскими обозначениями.

При составлении словаря авторы использовали большой объём материалов: различные словари, специальную литературу, прессу. В первую очередь хотелось бы назвать следующие словари:

1. «Большой толковый словарь русского языка». Главный редактор доктор филологических наук С.А. Кузнецов. Российская академия наук. Институт лингвистических исследований. Изд-во «НОРИНТ». Санкт-Петербург, 2003.

2. С.И. Ожегов. «Словарь русского языка», под общей редакцией проф. Л.И. Скворцова, 24-е издание, исправленное. Изд-во «ОНИКС 21 век», «Мир и Образование». Москва, 2003.

3. «Словарь русского языка» в четырёх томах. Российская академия наук. Институт лингвистических исследований. Изд-во «Русский язык», Полиграфресурсы. Москва, 1999.

4. «Новый энциклопедический словарь». Большая российская энциклопедия. Научное изд-во «Большая российская энциклопедия». Изд-во «Рипол Классик». Москва, 2000.

5. «Большой словарь иностранных слов», сост. Ф.Ю. Москвин. Изд-во «Центрполиграф». Москва, 2003.

6. «Русско-вьетнамский словарь» в двух томах. "Từ điển Nga-Việt" gồm hai tập. Авторы: К.М. Аликанов, В.В. Иванов, И.А. Мальханова. Третье издание. Изд-во «Русский язык». Москва, 1987.

7. "Từ Điển Tiếng Việt", do Hoàng Phê chủ biên. Viện Ngôn ngữ học. In lần thứ bảy, có sửa chữa và bổ sung. NXB Đà Nẵng, Trung tâm Từ điển học. Hà Nội-Đà Nẵng, 2000.

Надо сказать, что работа над словарём оказалась очень трудной — как из-за сложности поставленной задачи, а также вследствие нестабильности обоих языков — в течение последнего десятилетия как перевод, так даже и значение многих слов могли неоднократно меняться. Авторы искренне благодарят своих родных и друзей, снабжавших нас необходимой литературой и материалами, а также господина Нгуен Хока, научного работника Вьетнамского Государственного Комитета по науке и технике, который провёл частичную компьютерную обработку массива словаря. Словарь, несомненно, не лишён недостатков. Авторы надеются на внимание читателей к данной работе и с благодарностью учтут все отзывы и замечания.

Константин Аликанов
Инна Мальханова

VÀI LỜI CỦA CÁC TÁC GIẢ

Kể từ khi bộ "Từ điển Nga-Việt" (gồm hai tập) của Alikanov K.M., Ivanov V.V. và Malkhanova I.A. ra mắt độc giả lần đầu năm 1977 đến nay đã gần 30 năm. Đó là bộ từ điển Nga-Việt lớn nhất trong thế kỷ 20, được người dùng đánh giá cao và được nhà xuất bản «Русский язык» ấn hành ba lần vào những năm 1977, 1979 và 1987 với tổng số lượng trên 120 nghìn ấn bản. Về sau, ở Việt Nam, một vài nhà xuất bản cũng đã in lại nhiều lần – dưới dạng sách hay đĩa.

Tuy nhiên, trong gần ba thập niên qua, ở hai nước Nga và Việt Nam đã diễn ra biết bao biến đổi lớn lao về mọi mặt, còn trên thế giới cũng đã xảy ra nhiều sự kiện mới mẻ chưa từng thấy, trong mọi lĩnh vực, chính trị, kinh tế, xã hội và nhất là khoa học, kỹ thuật. Do đó, ngôn ngữ của hai nước cũng đã có nhiều thay đổi rõ rệt. Kho từ vựng Nga và Việt Nam phong phú hơn lên rất nhiều trong thời kỳ toàn cầu hoá và phát triển mạnh kinh tế thị trường cũng như mạng lưới Internet. Tình hình đó cấp thiết đòi hỏi phải có một bộ Từ điển Nga-Việt mới, hiện đại phù hợp với nhu cầu của thời đại mới.

Chính vì thế, hai tác giả chúng tôi – K.M. Alikanov và I.A. Malkhanova - quyết định biên soạn bộ **"Từ điển Nga-Việt mới"** với khối lượng lớn hơn nhiều so với các từ điển đã ra trước đây, và hy vọng rằng công trình cùng làm trên mười năm này sẽ đáp ứng được nhu cầu nghiên cứu, học tập tiếng Nga cũng như tiếng Việt của các bạn dùng từ điển trong thời đại mới, thời đại đầu thế kỷ 21. Từ điển này dành cho các cán bộ chuyên môn Nga và Việt Nam, cho sinh viên, giảng viên, cán bộ khoa học và thực hành, người dịch, và nói chung, cho những ai muốn nghiên cứu, học tập tiếng Nga, cũng như tiếng Việt.

Trong từ điển này, chúng tôi cố gắng phản ánh nhiều từ ngữ hoặc cụm từ mới xuất hiện sau khi ở nước Nga đã diễn ra những biến đổi rất căn bản trong các hệ thống chính trị, kinh tế, xã hội hồi thập niên 90 thế kỷ 20 và những năm đầu thế kỷ 21, cố gắng phản ánh kho từ vựng mới của tiếng Nga. Về tiếng Nga, trong từ điển này, ngoài ngôn ngữ văn học hiện đại thông dụng, chúng tôi đưa thêm nhiều thuật ngữ cần thiết của các ngành khoa học, kỹ thuật (nhất là những ngành mới phát triển trong ba thập niên gần đây, như điện tử học, tin học...), của các ngành kinh tế học, chính trị học, xã hội học, y học, nghệ thuật, thể thao, tôn giáo, v.v.... Còn về tiếng Việt, chúng tôi cố gắng phản ánh những thay đổi mới mẻ trong tiếng Việt, những từ mới xuất hiện và những cách viết mới của tiếng Việt thường thấy trên sách báo Việt Nam ngày nay. Để có được sự thống nhất trong chính tả của tiếng Việt, chúng tôi dựa theo "Từ điển Tiếng Việt, do Hoàng Phê chủ biên. Viện Ngôn ngữ học Việt Nam, 2000". Cũng vì thế, chúng tôi không viết những từ như "đi giầy", "giầu có", "dậy học", "thày giáo", "bóng bảy", "thứ bẩy", "xử dụng", "xám hối", "dèm cửa", v.v... mà viết "đi giày", "giàu có", "dạy học", "thầy giáo", "bóng bẩy", "thứ bảy", "sử dụng", "sám hối", "rèm cửa"...

Về cách phiên những từ ngữ nước ngoài, thì chúng tôi xuất phát từ nhận định rằng trình độ học vấn chung của giới trẻ Việt Nam đã nâng cao hơn trước, để phù hợp với xu hướng hội nhập của Việt Nam vào nền văn minh toàn cầu hoá, nên các từ ngữ, nhất là thuật ngữ khoa học, kỹ thuật, cũng như các địa danh, chúng tôi cố dùng cách phiên âm gần với hoặc giống với thuật ngữ quốc tế. Chúng tôi coi đây là một hướng tiến bộ phù hợp với thời đại toàn cầu hoá trong thế kỷ 21. Tuy nhiên, để tránh sự bỡ ngỡ cho các bạn đã quen dùng lối phiên âm cũ thì trong từ điển chúng tôi cũng để cả cách phiên cũ, đặt sau cách phiên mới. Vả lại, những thuật ngữ cũ vẫn còn thường gặp trên sách báo thế kỷ trước.

Bộ **"Từ điển Nga-Việt mới"** này có trên 50 nghìn từ trong ngôn ngữ văn học Nga hiện đại thuộc các lĩnh vực khác nhau, cũng như một số khẩu ngữ, từ thông tục và đôi khi cả những tiếng lóng thông dụng. Nghĩa của mỗi từ được phân tích và giải thích chi tiết, kèm theo nhiều ví dụ, nhiều cụm từ, nhiều thành ngữ Nga để minh hoạ. Các tác giả cân nhắc, chọn lọc kỹ lưỡng các từ và cụm từ Việt để dịch chính xác các từ Nga. Để giúp người dùng từ điển nghiên cứu, học tập tiếng Nga và tiếng Việt được thuận lợi, mỗi từ Nga, cụm từ Nga, nhất là những thành ngữ, tục ngữ Nga khó hiểu đều có đưa ra những cách dịch khác nhau bằng tiếng Việt. Có thể nói, mỗi từ Nga thường kèm theo một loạt từ đồng nghĩa hoặc gần như đồng nghĩa – có khi mang sắc thái tu từ khác nhau – để người dùng dễ chọn được cách dịch tối ưu thích hợp với văn cảnh nhất định. Các từ về động vật, thực vật, chòm sao... đều có ghi thêm thuật ngữ Latin để tiện xác định về mặt khoa học.

Khi biên soạn từ điển này, chúng tôi đã sử dụng một số lượng lớn các từ điển đủ loại, các sách báo trong và ngoài nước, kể cả báo điện tử. Nhưng đặc biệt chúng tôi tham khảo những bộ từ điển chính sau đây:

1. «Большой толковый словарь русского языка», главный редактор доктор филологических наук С.А. Кузнецов. Российская академия наук. Институт лингвистических исследований. Изд-во «НОРИНТ». Санкт-Петербург, 2003.

2. С.И. Ожегов. «Словарь русского языка», под общей редакцией проф. Л.И.Скворцова, 24-е издание,

исправленное. Изд-во «ОНИКС 21 век», «Мир и Образование». Москва, 2003.

3. «Словарь русского языка» в четырёх томах. Российская академия наук. Институт лингвистических исследований. Изд-во «Русский язык», Полиграфресурсы. Москва, 1999.

4. «Новый энциклопедический словарь». Большая российская энциклопедия. Научное изд-во «Большая российская энциклопедия». Изд-во «Рипол Классик». Москва, 2000.

5. «Большой словарь иностранных слов», сост. Ф.Ю. Москвин. Изд-во «Центрполиграф». Москва, 2003.

6. «Русско-вьетнамский словарь» в двух томах. "Từ điển Nga-Việt" gồm hai tập. Авторы: К.М. Аликанов, В.В. Иванов, И.А. Мальханова. Третье издание. Изд-во «Русский язык». Москва, 1987.

7. "Từ Điển Tiếng Việt", do Hoàng Phê chủ biên. Viện Ngôn ngữ học. In lần thứ bảy, có sửa chữa và bổ sung. NXB Đà Nẵng, Trung tâm Từ điển học. Hà Nội-Đà Nẵng, 2000.

Các tác giả xin cảm ơn các con, các cháu và bạn bè đã gửi cho nhiều tài liệu quý về ngôn ngữ, cũng như động viên khuyến khích trong công việc. Đặc biệt xin chân thành cảm ơn anh Nguyễn Học, cán bộ Uỷ ban khoa học kỹ thuật nhà nước Việt Nam, đã giúp làm một phần về kỹ thuật computer.

Khi làm từ điển này, chúng tôi gặp rất nhiều khó khăn do công việc phức tạp kéo dài trong nhiều năm, mà từ ngữ lại thường thay đổi. Dù chúng tôi đã rất cố gắng, nhưng chắc chắn từ điển vẫn còn nhiều thiếu sót. Chúng tôi mong các bạn dùng từ điển sẽ nhận xét, góp ý kiến để trong lần xuất bản sau, từ điển này được hoàn hảo hơn.

Konstantin Alikanov
Inna Malkhanova

РУССКИЙ АЛФАВИТ
с указанием правильного названия букв

ALPHABET TIẾNG NGA
với tên gọi đúng các chữ cái

А а (*а*)	**К к** (*ка*)	**Х х** (*ха*)
Б б (*бэ*)	**Л л** (*эль*)	**Ц ц** (*цэ*)
В в (*вэ*)	**М м** (*эм*)	**Ч ч** (*че*)
Г г (*гэ*)	**Н н** (*эн*)	**Ш ш** (*ша*)
Д д (*дэ*)	**О о** (*о*)	**Щ щ** (*ща*)
Е е (*е*)	**П п** (*пэ*)	**Ъ ъ** (*твёрдый знак*)
Ё ё (*ё*)	**Р р** (*эр*)	**Ы ы** (*ы*)
Ж ж (*жэ*)	**С с** (*эс*)	**Ь ь** (*мягкий знак*)
З з (*зэ*)	**Т т** (*тэ*)	**Э э** (*э оборотное*)
И и (*и*)	**У у** (*у*)	**Ю ю** (*ю*)
Й й (*и краткое*)	**Ф ф** (*эф*)	**Я я** (*я*)

СТРУКТУРА СЛОВАРЯ

1. Русские слова расположены в алфавитном порядке.

Каждое слово со всеми его переводами и относящимся к нему грамматическим, иллюстративным и фразеологическим материалом образует отдельную словарную статью.

Ударная гласная (кроме буквы **ё**) выделяется значком. В некоторых словах указывается наличие двух вариантов ударения, например:

о́бу́х, тво́ро́г, одновре́ме́нно, четырёхле́тие, четырёхколёсный...

2. Заглавное слово (кроме слов, состоящих из одной или двух букв) в статье не повторяется, а заменяется знаком тильда (~). В случае необходимости тильда заменяет лишь неизменяемую часть слова, в то время как изменяемое окончание даётся в буквенном обозначении после двух параллелек (||), например:

абсолю́тн||ый *прил.* ... ~ое большинство́ ...

ава́ри||я *ж.* ... потерпе́ть ~ю ...

3. Каждый омоним даётся отдельной статьёй, выделенной римскими цифрами, например:

ба́бка I *ж. см.* ба́бушка; ✧ повива́льная ~ ...

ба́бк||а II *ж.* 1. *(надкопытный сустав)*... 2. *(игральная кость)*...

ба́бка III *ж. тех.* ...

4. Значения и разные части речи русских слов обозначаются арабскими цифрами, а также имеют соответствующие пояснения и условные сокращения (в скобках курсивом), например:

а́збук||а *ж.* 1. *(алфавит)* ... 2. *(букварь)* ... 3. *перен. (основы)* ...

ба́з||а *ж.* 1. ... 2. *архит.* 3. *(склад)* ... 4. *(опорный пункт)*...

5. Оттенки значений русского слова выделяются пояснениями или условными сокращениями и отделены друг от друга точкой с запятой, например:

безрассу́дн||ый *прил. (необдуманный)*...; *(неразумный)*...; *(безумный)* ...

безысхо́дн||ый *прил.* ... ; *(отчаянный)* ...

Значения фразеологических сочетаний выделены русской буквой со скобкой, например:

гнездо́ *с.* .. ✧ свить себе́ ~ а) *(устроиться)*... ; б) *перен. (укорениться)* ...

Переносное значение обозначается следующим сокращением в скобках и курсивом: *(перен.)*

6. Если русское слово употребляется в одном-единственном словосочетании, то сразу же после него ставится двоеточие (:), приводится указанное словосочетание и даётся перевод на вьетнамский язык, например:

баклу́ши: бить ~ а) *(заниматься пустяками)* ... б) *(бездельничать)* ...

В случае безэквивалентной лексики даётся не перевод отдельного слова, а сразу же всего словосочетания, например:

декре́тный *прил.*: ~ о́тпуск ...

го́рдиев: ~ у́зел ...

7. Идиоматические выражения, а также словосочетания, которые не подходят ни к одному из данных выше значений слова, даются в конце статьи за ромбиком (✧), например:

гнездо́ *с.* ... ✧ свить себе́ ~ ...

бал *м.* ... ✧ ко́нчен ~ ...

8. К каждому заглавному слову даётся грамматическая характеристика — помета, указывающая на часть речи, к которой принадлежит данное слово.

Имена существительные имеют указание на род *(м),(ж)* или *(с),* в редких случаях употребления как в мужском, так и в женском роде даётся помета *(м. и ж.)*. Если существительное употребляется только во множественном числе, то даётся помета *(мн.)*. Несклоняемые существительные обозначаются сокращением *(нескл.)*, собирательные — *(собир.)*. Если множественное число различных значений русского слова не совпадает друг с другом, то для каждого значения даётся своё написание множественного числа, например:

коле́н||о *с. (мн.* ~а, ~и, ~ья*)* 1. *(мн.* ~и*)* ... ; *(сустав)* ... ; стоя́ть на ~ях ... 2. *(мн.* ~и*)* ... ; посади́ть ребёнка к себе́ на ~и ... 3. *(мн.* ~ья, ~а*) тех. (изгиб)* ... 4. *(мн.* ~ья*) бот.* ... ; ~ья бамбу́ка ... 5. *(мн.* ~а*) (поколение в родословной)*...

9. Глаголы, как правило, разрабатываются в форме несовершенного вида, при этом в статье обычно приводятся оба вида, но несовершенный вид даётся в начале статьи полужирным шрифтом, а совершенный — сразу же после него светлым шрифтом. Пометка, указывающая на вид глагола даётся в том случае, когда

глагол имеет лишь один вид. Фразеологические обороты, содержащие соответствующие глаголы, могут даваться в обоих видах. Глаголы совершенного вида приводятся в словаре по алфавитному порядку с соответствующими отсылками на статью, содержащую глагол несовершенного вида, например:

зарожд||а́ться, зароди́ться

зароди́ться *сов. см.* зарожда́ться

Если написание обоих видов глагола полностью совпадает, то даётся соответствующая пометка: *(несов. и сов.)*.

Если глагол имеет лишь несовершенный вид, то также даётся соответствующая пометка, например:

агити́ровать, сагити́ровать 1. *тк. несов. (*за *В,* про́тив *Р)* ... 2. *(В) разг. (убеждать)* ...

В случае несовпадения перевода совершенного и несовершенного видов глагола, даётся пометка *сов.* перед переводом совершенного вида глагола, например:

добив||а́ться, доби́ться *(Р)* cố đạt được..., đấu tranh để đạt được..., tìm cách để được..., cố đạt, đấu tranh, đòi, đạt; *сов.* được, đạt được, giành được, đạt đến...

При глаголах, как правило, даётся также падежное и предложное управление, например:

благоволи́ть *несов.* (к *Д)* ...

вспомина́ть, вспо́мнить *(В,* о *П)* ...

10. Прилагательные обычно даются в полной форме, мужского рода и единственного числа. В случае несовпадения значений краткой и полной формы прилагательного даётся отдельный перевод, кроме того, краткая форма выделяется в отдельную словарную статью с отсылкой к полной форме прилагательного, например:

вели́к *кратк. ф. от* вели́кий

вели́кий *прил.* 1. ... 2. *тк. кратк. ф.* вели́к *(слишком большой)* ...

11. Причастия в значении прилагательных приводятся в словаре с пометкой *прил.*, например:

воспи́танный *прил.*

12. Местоимения (личные, вопросительные, отрицательные...) даны в форме именительного падежа. Формы косвенных падежей даются затем в скобках с соответствующими пометами, например:

я *мест. личн.* 1. (*Р, В* меня́, *Д.* мне, *Т* мной, мно́ю, *П* обо мне́) ...

меня́ *Р, В от* я

мне *Д, П от* я

мной, мно́ю *Т от* я

Местоимения (притяжательные, указательные, определительные...) даны в именительном падеже мужского рода, в то время как женский и средний род, как и множественное число, даются в скобках после основного слова. При этом формы женского, среднего рода, а иногда и множественное число, даются отдельно в алфавитном порядке со ссылкой на основную статью, где данное местоимение приводится в именительном падеже мужского рода, например:

мой *мест. прит. м.* (*ж.* мо́я, *с.* мо́ё, *мн.* мои́) ...

моё *с. от* мой

мои́ *мн. от* мой

моя́ *ж. от* мой

весь *мест. определит. м.* (*ж.* вся, *с.* всё, *мн.* все) ...

все *мн. от* весь

всё *с. от* весь

вся *ж. от* весь

13. В ряде случаев после вьетнамского перевода того или иного слова даётся соответствующая пометка с указанием на стилистические особенности перевода, например: *(уст.), (разг.), (шутл.), (поэт.)*...

14. Часть вьетнамского перевода, заключённая в скобки и предваряющая основное словосочетание или понятие, является факультативной и может быть использована или не использована переводчиком в зависимости от контекста. Например:

абстра́кция *ж.* 1. *(отвлечение)* (sự) trừu tượng hoá; 2. *(понятие)* (cái) trừu tượng...

абрико́сов||ый *прил.* (thuộc về) mơ; *(из абрикосов)* (bằng) mơ...

зако́нно *нареч.* (một cách) hợp pháp, đúng luật, theo đúng luật...

Итак, эти слова (sự) (cái) (thuộc về) (bằng) (một cách) являются факультативными.

15. Часть же вьетнамского перевода, в целях экономии места заключённая в скобки внутри или в конце словосочетания, является одним из вариантов перевода и может быть выбрана по усмотрению переводчика. Например:

автопансиона́т *м.* khách sạn cho du khách (cho người du lịch bằng) ôtô. Следует читать: khách sạn cho du khách ôtô, khách sạn cho người du lịch bằng ôtô

невесо́мый *прил.* 1. *физ.* không (phi, không có, mất) trọng lượng; 2. *перен.* không quan trọng (đáng kể, có sức nặng, vững vàng). Следует читать: 1. *физ.* không trọng lượng, phi trọng lượng, không có trọng lượng, mất trọng lượng; 2. *перен.* không quan trọng, không đáng kể, không có sức nặng, không vững vàng.

администра́тор *м.* người quản trị (quản lý); ... Следует читать: người quản trị, người quản lý.

ломи́ть *несов.* 1. *(В)* bẻ, bẻ (làm) gãy, đánh (đập, làm) vỡ;... Следует читать: bẻ, bẻ gãy, làm gãy, đánh vỡ, đập vỡ, làm vỡ.

алли́ор *м.* nước đi (chạy) ... Следует читать: nước đi, nước chạy.

16. Для облегчения зрительного восприятия в словаре используются только круглые скобки, причём в приводимых переводах — лишь однократно.

CẤU TRÚC CỦA TỪ ĐIỂN

1. Các từ Nga đều xếp theo alphabet Nga.

Mỗi từ với các nghĩa dịch ra tiếng Việt, cũng như những ví dụ minh hoạ, ngữ cú, thành ngữ... đều hợp thành một mục từ.

Chữ mang trọng âm của từ Nga được đánh dấu, trừ chữ **ё**. Một số từ Nga có ghi hai trọng âm, như

о́бу́х, тво́ро́г, одновре́ме́нно, четырёхле́тие, четырёхколёсный, v. v...

2. Từ đầu mục không lặp lại trong mục từ mà được thay bằng dấu sóng (~). Nếu từ đó có dạng khác trong mục từ thì dấu sóng thay cho phần không biến đổi của từ, được tách ra ở từ đầu mục bằng dấu song song (||). Ví dụ:

абсолю́тн||ый *прил.* ... ~ое большинство́ ...

ава́ри||я *ж.* ... потерпе́ть ~ю ...

3. Những từ đồng âm Nga được xếp trong những mục từ riêng có đánh số La Mã. Ví dụ:

ба́бка I *ж. см.* ба́бушка; ✧ повива́льная ~ ...

ба́бк||а II *ж.* 1. *(надкопытный сустав)* ... 2. *(игральная кость)* ...

ба́бка III *ж. тех.* ...

4. Nghĩa của từ Nga được phân ra bằng chữ số Arab, sau chữ số đó có phần giải thích (in chữ nghiêng trong ngoặc) hay ký hiệu chữ tắt chỉ rõ nghĩa hoặc từ loại được nói đến. Ví dụ:

а́збук||а *ж.* 1. *(алфавит)* ... 2. *(букварь)* ... 3. *перен. (основы)* ...

ба́з||а *ж.* 1. ... 2. *архит.* 3. *(склад)* ... 4. *(опорный пункт)*...

5. Sắc thái ngữ nghĩa của từ Nga thường có ghi giải thích hay ký hiệu chữ tắt và được phân ra bởi dấu chấm phẩy. Ví dụ:

безрассу́дн||ый *прил. (необдуманный)*...; *(неразумный)*...; *(безумный)* ...

безыскóдн||ый *прил.* ... ; *(отчаянный)* ...

Các nghĩa của những kết cấu ngữ cú được phân chia bằng những chữ Nga có một ngoặc. Ví dụ:

гнездó *с.* .. ✧ свить себе́ ~ а) *(устроиться)*... ; б) *перен. (укорениться)* ...

Cạnh các nghĩa bóng có ghi chú *(перен.)*.

6. Nếu từ Nga chỉ được dùng trong một cụm từ nhất định thì sau từ Nga ấy là hai chấm (:), tiếp theo là phần dịch ra tiếng Việt. Ví dụ:

баклу́ши: бить ~ а) *(заниматься пустяками)* ... б) *(бездельничать)* ...

Khi một từ Nga hoặc một nghĩa nào đó của từ ấy không có từ dịch tương đương bằng tiếng Việt hoặc dịch ra cũng không cần thiết, thì sau từ Nga đó cũng có hai chấm (:), và từ Nga đó được dịch trong cụm từ. Ví dụ:

декре́тный *прил.*: ~ о́тпуск ...

го́рдиев: ~ у́зел ...

7. Các thành ngữ cũng như những cụm từ không thuộc vào một trong số những nghĩa của từ đầu mục thì được xếp ở cuối mục từ sau dấu quả trám (✧). Ví dụ:

гнездó *с.* .. ✧ свить себе́ ~ а) *(устроиться)*... ; б) *перен. (укорениться)* ...

бал *м.* ... ✧ ко́нчен ~ ...

8. Cạnh mỗi từ đầu mục đều có ghi chú từ loại của từ ấy.

Cạnh các danh từ Nga có ghi chú về giống, nếu danh từ ấy có hai giống thì ghi chú cả hai giống *(м. и ж.)*. Khi danh từ Nga thường chỉ dùng ở số nhiều thì ghi chú *(мн.)*. Những danh từ Nga không biến cách có ghi chú *(нескл.)*. Các danh từ tập hợp có ghi chú *(собир.)*. Khi các nghĩa của một danh từ Nga có những dạng khác nhau ở số nhiều, thì những dạng đó được ghi rõ cho từng nghĩa. Ví dụ:

коле́н||о *с. (мн.* ~а, ~и, ~ья*)* l. *(мн.* ~и*)* ... ; *(сустав)* ... ; стоя́ть на ~ях ... 2. *(мн.* ~и*)* ... ; посади́ть ребёнка к себе́ на ~и ... 3. *(мн.* ~ья, ~а*) тех. (изгиб)* ... 4. *(мн.* ~ья*) бот.* ... ; ~ья бамбу́ка ... 5. *(мн.* ~а*) (поколение в родословной)*...

9. Cạnh các động từ Nga thì ghi chú về thể chỉ được ghi khi trong mục từ chỉ có một động từ trong một thể. Nếu trong mục từ có một cặp động từ khác nhau về thể, thì động từ ở thể chưa hoàn thành đứng trước in bằng chữ đậm, còn động từ ở thể hoàn thành đứng sau và được in bằng chữ mảnh nét. Động từ thường được giải thích ở thể chưa hoàn thành, vì dạng hoàn thành cũng được ghi trong mục từ, nên ngữ cú có thể đưa ra cả ở hai thể; còn động từ ở thể hoàn thành trong mục từ được xếp theo alphabet, có ghi chú dẫn đến thể chưa hoàn thành. Ví dụ:

зарожд||а́ться, зароди́ться

зароди́ться *сов. см.* зарожда́ться

Khi các dạng của động từ Nga ở hai thể chưa hoàn thành và hoàn thành trùng nhau thì có ghi chú *(несов. и сов.)*.

Khi động từ nào chỉ được sử dụng trong thể chưa hoàn thành mà thôi thì cũng có ghi chú rõ. Ví dụ:

агити́ровать, сагити́ровать 1. *тк. несов. (*за *В,* про́тив *Р)* ... 2. *(В) разг. (убеждать)* ...

Khi một động từ Nga ở thể hoàn thành được dịch ra khác so với cách dịch động từ đó ở thể chưa hoàn thành, thì có ghi *сов.* trước cách dịch ở thể hoàn thành. Ví dụ:

добив||а́ться, доби́ться *(Р)* cố đạt được..., đấu tranh để đạt được..., tìm cách để được..., cố đạt, đấu tranh, đòi, đạt; *сов.* được, đạt được, giành được, đạt đến...

Cạnh các động từ Nga thường có ghi rõ quan hệ chi phối về cách và giới từ, khi có hai quan hệ chi phối thì ghi cả hai. Ví dụ:

благоволи́ть *несов. (*к *Д)* ...

вспомина́ть, вспо́мнить *(В,* о *П)* ...

10. Các tính từ Nga được đưa ra ở dạng trọn vẹn, giống đực, số ít. Khi dạng ngắn của tính từ có nghĩa độc lập riêng thì trong mục từ, nó được ghi thành một nghĩa riêng, ngoài ra ở mục của nó xếp theo alphabet, thì có ghi chú dẫn đến dạng trọn vẹn của tính từ đó. Ví dụ:

вели́к *кратк. ф. от* вели́кий

вели́кий *прил.* 1. ... 2. *тк. кратк. ф.* вели́к *(слишком большой)* ...

11. Động tính từ được sử dụng với tính cách tính từ được đưa vào từ điển có ghi chú *прил.* Ví dụ:

воспи́танный *прил.*

12. Các đại từ Nga (nhân xưng, nghi vấn, phủ định...) được đưa ra trong từ điển ở dạng nguyên cách. Các dạng của những cách gián tiếp được nêu ra trong ngoặc sau từ đầu mục. Các đại từ trong dạng của các cách gián tiếp được đưa ra trong mục của chúng xếp theo alphabet và có ghi chú dẫn đến dạng nguyên cách. Ví dụ:

я *мест. личн.* 1. (*Р, В* меня́, *Д.* мне, *Т* мной, мно́ю, *П* обо мне́) ...

меня́ *Р, В от* я

мне *Д, П от* я

мной, мно́ю *Т от* я

Các đại từ (sở hữu, chỉ định, xác định...) được đưa ra ở dạng nguyên cách, giống đực, còn giống cái, giống trung, số nhiều có ghi trong ngoặc sau từ đầu mục. Những từ ở dạng của giống cái, giống trung và có khi cả số nhiều nữa, được đưa ra trong mục của chúng, xếp theo alphabet, có chú dẫn đến dạng nguyên cách giống đực. Ví dụ:

мой *мест. прит. м.* (*ж.* моя́, *с.* моё, *мн.* мои́) ...

моё *с. от* мой

мои́ *мн. от* мой

моя́ *ж. от* мой

весь *мест. определит. м.* (*ж.* вся, *с.* всё, *мн.* все) ...

все *мн. от* весь

всё *с. от* весь

вся *ж. от* весь

13. Sau các từ Việt dùng để dịch từ Nga, trong một số trường hợp cần thiết, có thể có những ghi chú để nêu rõ sắc thái tu từ của từ Việt, như *(уст.), (разг.), (шутл.), (поэт.)*...

14. Các từ Việt dùng để dịch đặt trong ngoặc tròn **ở đầu** cụm từ dịch là để độc giả có thể lựa chọn sử dụng hay không sử dụng, tuỳ theo văn cảnh. Ví dụ:

абстра́кция *ж.* 1. *(отвлечение)* (sự) trừu tượng hoá; 2. *(понятие)* (cái) trừu tượng...

абрико́сов||ый *прил.* (thuộc về) mơ; *(из абрикосов)* (bằng) mơ...

зако́нно *нареч.* (một cách) hợp pháp, đúng luật, theo đúng luật... Như vậy những chữ (sự), (cái), (thuộc về), (bằng), (một cách)... đứng đầu cụm từ dịch có thể tuỳ ý sử dụng hay không.

15. Còn khi các từ Việt dùng để dịch đặt trong ngoặc tròn **ở giữa** hay **ở cuối** cụm từ dịch là để độc giả có thể lựa chọn từ này hay từ kia tuỳ theo sự suy xét của mình. Ví dụ:

автопансиона́т *м.* khách sạn cho du khách (cho người du lịch bằng) ôtô. Như vậy nên đọc: khách sạn cho du khách ôtô, khách sạn cho người du lịch bằng ôtô

невесо́мый *прил.* 1. *физ.* không (phi, không có, mất) trọng lượng; 2. *перен.* không quan trọng (đáng kể, có sức nặng, vững vàng). Như vậy nên đọc: 1. *физ.* không trọng lượng, phi trọng lượng, không có trọng lượng, mất trọng lượng; 2. *перен.* không quan trọng, không đáng kể, không có sức nặng, không vững vàng.

администра́тор *м.* người quản trị (quản lý); ... Như vậy nên đọc: người quản trị, người quản lý.

ломи́ть *несов.* 1. *(В)* bẻ, bẻ (làm) gãy, đánh (đập, làm) vỡ; ... Như vậy nên đọc: bẻ, bẻ gãy, làm gãy, đánh vỡ, đập vỡ, làm vỡ.

аллю́р *м.* nước đi (chạy) ... Như vậy nên đọc: nước đi, nước chạy.

16. Để bạn đọc không rối mắt, dễ nhầm lẫn, trong từ điển chỉ dùng dấu ngoặc tròn, và trong một cụm từ hay một câu tiếng Việt chỉ dùng một lần dấu ngoặc tròn mà thôi./.

УСЛОВНЫЕ СОКРАЩЕНИЯ

CHỮ VIẾT TẮT

ав. – авиация – hàng không
авт. – автомобильное дело – ngành ôtô
анат. – анатомия – giải phẫu học
антр. – антропология – nhân loại học
археол. – археология – khảo cổ học
архит. – архитектура – kiến trúc
астр. – астрономия – thiên văn học
бакт. – бактериология – vi khuẩn học
безл. – безличная форма – dạng không ngôi
биол. – биология – sinh học
биохим. – биохимия – sinh hoá học
бот. – ботаника – thực vật học
бран. – бранное слово, выражение – tiếng, câu chửi
буд. – будущее время – thì tương lai
будд. – относящийся к буддизму – thuộc về Phật giáo
бухг. – бухгалтерия – kế toán
В – винительный падеж – đối cách
вводн. сл. – вводное слово – từ đệm
вежл. – вежливое выражение – từ lịch sự
в знач. вводн. сл. – в значении вводного слова – với nghĩa từ đệm
в знач. прил. – в значении прилагательного – với nghĩa tính từ
в знач. сказ. – в значении сказуемого – với nghĩa vị ngữ
в знач. сущ. – в значении существительного – với nghĩa danh từ
вет. – ветеринария – thú y học
воен. – военное дело; военный термин – ngành quân sự; thuật ngữ quân sự
возвр. – возвратное местоимение – đại từ phản thân
вопр. – вопросительное местоимение – đại từ nghi vấn; вопросительная частица – trạng từ nghi vấn; вопросительное наречие – phó từ nghi vấn
вр. – время – thì
в разн. знач. – в разных значениях – với các nghĩa khác nhau
в сложн. – в сложных словах – trong những từ phức hợp
г. – 1) год – năm; 2) город – thành phố
гг. – годы – những năm
геогр. – география – địa lý học
геод. – геодезия – trắc địa học
геол. – геология – địa chất học
геом. – геометрия – hình học
гидр. – гидрология, гидротехника – thuỷ lợi học, kỹ thuật thuỷ lợi
гл. – глагол – động từ
горн. – горное дело – ngành mỏ
грам. – грамматика – ngữ pháp
груб. – грубое слово, выражение – từ, câu thô tục
Д – дательный падеж – dữ cách
дет. – детская речь – tiếng nói trẻ con
дип. – дипломатический термин – thuật ngữ ngoại giao
др. – другой, другие – cái khác, những cái khác
ед. – единственное число – số ít
ж. – женский род – giống cái
жив. – живопись – hội hoạ
ж.-д. – железнодорожное дело – ngành đường sắt
звукоподр. – звукоподражательное слово – từ tượng thanh
знач. – значение – nghĩa
зоол. – зоология – động vật học
И – именительный падеж – nguyên cách
инф. – инфинитив, неопределённая форма глагола – nguyên thể, thể vô định của động từ
информ. — информатика — tin học
ирон. – в ироническом смысле – với ý mỉa mai
иск. – искусство – nghệ thuật
ист. – относящийся к истории; исторический термин – thuộc về lịch sử; thuật ngữ lịch sử
и т. д. – и так далее – vân vân
и т. п. – и тому подобное – vân vân
канц. – канцелярское выражение – từ ngữ văn phòng
карт. – термин карточной игры – thuật ngữ đánh bài
кг – килограмм – kilogam
кино – кинематография – ngành điện ảnh
км – километр – kilomet
книжн. – книжный стиль – phong cách sách vở
кратк. ф. – краткая форма – dạng ngắn
кул. – кулинария – khoa nấu ăn
л. – лицо глагола – ngôi của động từ
л. – либо – [ai] đấy, [cái] gì
л – литр – lít
ласк. – ласкательная форма – dạng âu yếm
лингв. – лингвистика – ngôn ngữ học
лит. – литература, литературоведение – văn học, môn nghiên cứu văn học
личн. – личная форма – dạng có ngôi; личное местоимение – đại từ chỉ ngôi
лог. – логика – lôgic học
м. – мужской род – giống đực

м – метр – mét
мат. – математика – toán học
мед. – медицина – y học
межд. – междометие – thán từ
мест. – местоимение – đại từ
метеор. – метеорология – khí tượng học
мин. – минералогия – khoáng vật học
миф. – мифология – thần thoại
мн. – множественное число – số nhiều
мор. – морское дело, морской термин – ngành hàng hải, thuật ngữ hàng hải
муз. – музыка, музыкальный – âm nhạc
напр. – например – ví dụ
нареч. – наречие – phó từ
наст. – настоящее время – thì hiện tại
научн. – научный термин – thuật ngữ khoa học
неизм. – неизменяемое слово – từ không biến đổi
неодобр. – неодобрительно – một cách coi thường
неопр. – неопределённое местоимение – đại từ vô định
нескл. – несклоняемое слово – từ không biến cách
несов. – несовершенный вид глагола – thể chưa hoàn thành của động từ
обыкн. – обыкновенно – thường
определит. – определительное местоимение – đại từ xác định
опт. – оптика – quang học
относ. – относительное местоимение – đại từ quan hệ
отриц. – отрицательное местоимение – đại từ phủ định, отрицательная частица – trợ từ phủ định
охот. – охотничий термин – thuật ngữ săn bắn
П – предложный падеж – giới cách
палеонт. – палеонтология – cổ sinh vật học
пед. – педагогика – khoa sư phạm
перен. – в переносном значении – nghĩa bóng
повел. – повелительное наклонение – thức mệnh lệnh
погов. – поговорка – ngạn ngữ
полигр. – полиграфия – ngành ấn loát
полит. – политический термин – thuật ngữ chính trị
посл. – пословица – tục ngữ
поэт. – поэтическое слово – từ thơ ca
превосх. ст. – превосходная степень – cấp cao nhất
пренебр. – пренебрежительно – một cách khinh thị
прил. – имя прилагательное – tính từ
присоед. – присоединительный союз – liên từ nối tiếp
притяж. – притяжательное местоимение – đại từ sở hữu
прич. – причастие – động tính từ
прост. – просторечие – từ thông tục
противит. – противительный союз – liên từ tương phản
прош. – прошедшее время – thì quá khứ
прям. – в прямом значении – nghĩa đen
психол. – психология – tâm lý học
р. 1) река – sông 2) род – giống
Р – родительный падеж – sinh cách
радио – радиотехника – kỹ thuật vô tuyến điện
разг. – разговорное слово, выражение – khẩu ngữ
рел. – религия – tôn giáo
рыб. – рыболовство, рыбоводство – ngành đánh cá, nghề nuôi cá
с. – средний род – giống trung
сказ. – сказуемое – vị ngữ
скл. – склоняется; склонение – biến cách
см. – смотри – xem
собир. – собирательное существительное – danh từ tập hợp; собирательно – một cách tập hợp
сов. – совершенный вид глагола – thể hoàn thành của động từ
соед. – соединительный союз – liên từ liên hợp
сокр. – сокращение; сокращённо – viết tắt, nói tắt
социол. — социология — xã hội học
сочет. – сочетание – kết hợp
спец. – специальный термин – từ ngữ chuyên môn
спорт. – физкультура и спорт – thể dục thể thao
ср. – сравни – so sánh với
сравнит. ст. – сравнительная степень – cấp so sánh
ст. – степень – cấp
стр. – строительное дело – ngành xây dựng
сущ. – имя существительное – danh từ
с.-х. – сельское хозяйство – nông nghiệp
Т – творительный падеж – tạo cách
театр. – театроведение, театр – môn nghiên cứu sân khấu, sân khấu
текст. – текстильное дело – ngành dệt
тех. – техника – kỹ thuật
тж. – также – cũng thế
тк. – только – chỉ
торг. – торговля – thương nghiệp
указ. – указательное местоимение – đại từ chỉ định
уменьш. – уменьшительная форма – dạng giảm nhẹ
употр. – употребляется – được dùng
усил. – усилительная частица – trợ từ nhấn mạnh
уст. – устаревшее слово, выражение – cổ ngữ
утверд. – утвердительная частица – trợ từ khẳng định
ф. – форма – dạng
фарм. – фармакология – dược học
физ. – физика – vật lý học
физиол. – физиология – sinh lý học
филос. – философия – triết học
фин. – финансовый термин – thuật ngữ tài chính
фольк. – фольклор – folklor
фото – фотография – khoa nhiếp ảnh
хим. – химия – hoá học
церк. – относящийся к церкви – thuộc về nhà thờ
цирк. – цирковой термин – thuật ngữ xiếc
числ. – имя числительное – số từ
шахм. – термин шахматной игры – thuật ngữ đánh cờ
шутл. – шутливое слово, выражение – từ, câu nói đùa
эк. – экономика – kinh tế học
эл. – электротехника – kỹ thuật điện
электрон. — электроника – điện tử học
этн. – этнография – dân tộc học
юр. – юридический термин – thuật ngữ luật học

A

а I (*первая буква русского алфавита*) a; ✧ от а до я từ a đến z (zet), từ đầu chí cuối

а II *союз* 1. *противит.* còn, mà; я остаю́сь в Москве́, а вы в Санкт-Петербу́рге tôi ở lại Moskva, còn anh thì ở Sankt-Peterburg; мой брат — электро́нщик, а его́ друг программи́ст anh tôi là chuyên viên điện tử, còn bạn ảnh là lập trình viên; он меня́ ви́дел, а я его́ нет nó thấy tôi mà tôi chẳng thấy nó; мы идём не в кино́, а в теа́тр chúng tôi không đi xem chiếu bóng mà đi xem hát; он пое́хал, а я оста́лся nó đi, còn tôi ở lại; э́то упражне́ние на́до сде́лать не сего́дня, а за́втра cần làm bài này không phải hôm nay mà ngày mai; а не... chứ không..., chứ đừng; пиши́ перо́м, а не каранда́шом cậu hãy viết bút mực chứ đừng viết bút chì; винова́т Петро́в, а не Си́доров Petrov có lỗi chứ không phải Siđorov; э́то на́до сде́лать сего́дня, а не за́втра việc này phải làm hôm nay chứ không phải ngày mai; выпла́чивать по частя́м, а не единовре́менно trả từng phần chứ không phải tất cả cùng một lúc; 2. (*после предложений с уступительными союзами*) mà, thế mà, nhưng cũng, mà cũng, mà vẫn; хоть кни́га и неинтере́сная, а он её чита́ет dù sách không hay mà (thế mà) cậu ta vẫn cứ đọc; хотя́ здесь о́чень ве́село, а на́до уходи́ть tuy đây vui lắm nhưng cũng (thế mà) phải ra đi; 3. (*после предложений, имеющих уступительный смысл*) thế mà, nhưng mà, nhưng, mà; ма́ленький, а отва́жный bé mà to gan, nhỏ nhưng can đảm; с тех пор прошло́ де́сять лет, а я всё по́мню, как бу́дто э́то бы́ло вчера́ từ đó mười năm đã trôi qua, thế mà (nhưng mà) tôi vẫn nhớ tất cả hình như việc mới xảy ra hôm qua; дел и так мно́го, а он прохлажда́ется việc thì nhiều lắm, thế mà nó cứ dềnh dàng; 4. (*в смысле* «между тем» — *в начале предложения*) thế mà; а он всё-таки пошёл thế mà nó vẫn cứ đi; а я и не знал thế mà tôi chẳng biết; 5. *присоед.*: он сде́лал упражне́ние, а зате́м... nó làm xong bài còn sau đó thì...; а потому́ vì thế, vì vậy, cho nên, vì thế cho nên; эта кни́га хорошо́ напи́сана, а потому́ я вам её рекоменду́ю quyển sách này viết hay vì thế (cho nên, vì vậy, vì thế cho nên) tôi khuyên anh/chị đọc nó; в конце́ у́лицы кинотеа́тр, а за ним... ở cuối phố có rạp chiếu bóng, còn sau đó thì...; а сле́довательно do đó, cho nên, vậy thì, và như thế là; 6. (*служит для усиления высказывания*) *обычно не переводится;* а всё-таки я не согла́сен dù thế nào thì tôi cũng không đồng ý; а я сам э́то ви́дел chính tôi đã thấy điều đó; а я и сам не зна́ю ngay bản thân tôi (ngay chính tôi, chính bản thân tôi) cũng không biết mà; 7. (*сопоставительный — при вопросах и восклицаниях*) còn; а э́то кто? còn người này là ai?, thế ai đây?; а ты куда́? còn cậu thì đi đâu?; а вот и он! chính anh ta đến kìa!; ✧ а то а) *тж.* а не то (*в противном случае*) không thì, nếu không thì, kẻo, kẻo nữa, kẻo mà, bằng không; бы́стро, а то (а не то) опоздаем на по́езд nhanh lên, kẻo (kẻo nữa, kẻo mà, không thì, nếu không thì) nhỡ tàu; б) (*после предложений, имеющих уступительный смысл*) chứ ai lại; хоть бы но́чью, а то средь бе́ла дня! giá mà ban đêm, chứ ai lại giữa ban ngày ban mặt như thế này!; е́сли бы́ло бы так, а то всё наоборо́т giá mà là như thế, đằng này mọi cái đều ngược lại; в) (*потому что, так как*) vì, bởi vì; на́до е́хать, а то уже́ по́здно phải đi vì muộn rồi; г) (*или же*) hay là, hoặc là; переста́нь пла́кать, а то (а не то) я уйду́ đừng khóc nữa, không thì tao đi; пойди́те туда́, а то пошли́те кого́-нибу́дь anh hãy đến đấy, không thì (hay là, hoặc là) cử một người nào đó đi vậy

а III *частица* 1. (*при повторном обращении*) này; ма́льчик, а ма́льчик! này, cậu bé!; 2. *вопр.* hử? sao?, thế nào?, gì thế?, gì vậy?

а IV *межд.* 1. (*при выражении удивления*) à, a, ơ; а, э́то вы! anh đấy à!; а, вот оно́ что! à, ra thế!; 2. (*при выражении боли, ужаса*) ái!, ối!; 3. (*при выражении решимости*) thôi đành vậy; а, была́ не была́! thôi đành liều vậy!; một liều ba bảy cũng liều!; 4. (*при выражении беспечности*) hừ; а, ничего́! hừ, chẳng sao đâu!

абажу́р *м.* chao, chao (chụp) đèn

аба́к *м. архит.* mũ cột

абака́ *ж.* 1. cây chuối sợi (*Musa textilis*); 2. (*волокно*) sợi chuối

абба́т *м.* 1. tu viện trưởng; 2. (*священник*) linh mục, cha sở

абба́тиса *ж.* nữ tu viện trưởng

абба́тство *с.* tu viện

аббревиату́ра *ж. ж.* từ (chữ) tắt, dạng viết tắt

аберра́ция *ж.* 1. *опт.* quang sai; 2. *астр.* tinh sai

абза́ц *м.* (*отступ*) chỗ) thụt đầu dòng, xuống dòng; 2. (*часть текста*) đoạn văn, đoạn

абза́цн||ый *прил.* (thuộc về) đầu dòng, xuống dòng; ~ая стро́чка dòng thụt; ~ о́тступ chỗ thụt đầu dòng

абиогене́з *м.* thuyết nguồn gốc vô sinh (phi sinh vật)

абиоти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vô sinh, phi sinh vật; э́ра ~ого добыва́ния пи́щи kỷ nguyên khai thác thức ăn bằng con đường vô sinh

абитурие́нт *м.*, **~ка** *ж.* 1. (*поступающий*) thí sinh vào đại học; 2. (*выпускник*) học sinh tốt nghiệp trung học

аболициони́зм *м.* chủ nghĩa phế nô

аболициони́ст *м.* người theo chủ nghĩa phế nô

абонеме́нт *м.* 1. (*право*) (quyền) sử dụng dài hạn, thuê bao; (*документ*) giấy (thẻ, phiếu, vé) dài hạn, thuê bao; ~ в теа́тр vé xem hát dài hạn; 2. *разг.* (*отдел библиотеки*) phòng cho mượn sách

абонеме́нтный *прил.* (thuộc về) sử dụng dài hạn, thuê bao

абоне́нт *м.* người đặt mua (thuê bao, mượn) (*dài hạn*); (*телефона*) người thuê bao điện thoại; (*подписчик*) người đặt mua báo; (*библиотеки*) người mượn sách (thuê sách)

абоне́нтный *прил.* (để phục vụ) người đặt mua, người thuê bao; ~ я́щик hòm (ngăn) của người thuê bao (*ở bưu cục*)

абоне́нтск||ий *прил. см.* абоне́нтный

абони́ровать *несов. и сов. уст.* (*В*) đặt mua, thuê bao, thuê dài hạn

аборда́ж *м.* (sự) đánh áp mạn, áp mạn công kích; взять на ~ xông vào đánh áp mạn, áp mạn công kích

аборда́жный *прил.* (thuộc về) đánh áp mạn

абориге́н *м.* thổ dân, dân bản xứ

абориге́нн||ый *прил.* (thuộc về) bản xứ, bản địa; ~ая популя́ция quần thể bản địa

або́рт *м.* (*самопроизвольный*) (sự) sẩy thai, truỵ thai; (*искусственный*) (sự) phá thai, nạo thai, thôi thai

абортари́й *м.* viện (nhà) thôi thai

аборти́вн||ый *прил. мед.*: ~ ме́тод phương pháp chữa chặn bệnh; ~ые сре́дства loại thuốc truỵ thai; ~ая эпиле́псия động kinh cụt cơn

абракада́бра *ж.* câu nói vô nghĩa, điều nhảm nhí (ba xạo)

абрежé *с.* (bản, bài) tóm tắt, rút gọn

абрико́с *м.* 1. (*дерево*) (cây) mơ (*Armerica vulgaris*); 2. (*плод*) (quả, trái) mơ

абрико́сов||ый *прил.* (thuộc về) mơ; (*из абрикосов*) (bằng) mơ; ~ое варе́нье mứt mơ

а́брис *м.* 1. bản vẽ phác; 2. *перен.* tình hình đại thể

абсентеи́зм *м.* (chủ trương) vắng mặt, tránh mặt; земледе́льческий ~ hình thái nông nghiệp mà chủ sở hữu không tham gia sản xuất

абсолю́т *м. филос.* (cái) tuyệt đối; Абсолю́т *рел.* Đấng Toàn năng

абсолютиза́ция *ж.* (sự) tuyệt đối hoá

абсолюти́зм *м.* chế độ chuyên chế

абсолюти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chế độ chuyên chế, chuyên chế

абсолю́тно *нареч.* (một cách) tuyệt đối; hoàn toàn; ~ ве́рное реше́ние một quyết định hoàn toàn đúng

абсолю́тн||ый *прил.* 1. tuyệt đối; ~ приро́ст населе́ния mức tăng tuyệt đối của dân số; ~ая величина́ *физ.* giá trị tuyệt đối; ~ая температу́ра *физ.* nhiệt độ tuyệt đối; ~ая и́стина *филос.* chân lý tuyệt đối; ~ое значе́ние *информ.* trị số tuyệt đối; 2. (*полный, совершенный*) hoàn toàn; ~ая тишина́ yên lặng như tờ, hoàn toàn lặng yên; ~ое неве́жество dốt đặc cán mai; ~ое большинство́ đa số tuyệt đối; ~ая монáрхия chế độ quân chủ chuyên chế; ~ слух tai nhạc tuyệt diệu (tuyệt đối); ~ чемпио́н vô địch toàn năng (tuyệt đối); ✧ ~ нуль а) *физ.* độ không tuyệt đối; б) (*о ничтожном человеке*) người hoàn toàn vô tích sự (hoàn toàn vô dụng)

абсорбе́нт *м.* chất hấp thụ (hút thu)

абстине́нция *ж.* 1. (sự) nhịn hẳn (*rượu, thuốc lá, ma tuý*); 2. (*болезненное состояние*) cơn nghiện, cơn đói thuốc, cơn vật vã thèm (*rượu, thuốc lá, ma tuý*)

абстраги́роваться *несов. и сов.* trừu tượng hoá

абстра́ктность *ж.* (tính chất) trừu tượng

абстра́ктн||ый *прил.* 1. trừu tượng; ~ое поня́тие khái niệm trừu tượng; ~ое мышле́ние tư duy trừu tượng; ~ое иску́сство nghệ thuật trừu tượng; 2. *в знач. сущ.*: ~ое *с. филос.* (cái) trừu tượng

абстракциони́зм *м. иск.* abstractionism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) trừu tượng

абстракциони́ст *м.* người theo trường phái trừu tượng

абстра́кция *ж.* 1. (*отвлечение*) (sự) trừu tượng hoá; 2. (*понятие*) (cái) trừu tượng; нау́чная ~ trừu tượng khoa học

абсу́рд *м.* (điều) vô lý, phi lý, vô nghĩa; довести́ до ~a biến thành vô lý

абсурди́зм *м. иск.* absurdism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) phi lý

абсурди́ст *м.* người theo trường phái phi lý

абсу́рдно *нареч.* (một cách) vô lý, phi lý, vô nghĩa

абсу́рдность *ж.* (tính chất) vô lý, phi lý, vô nghĩa, vô lối

абсу́рдн||ый *прил.* vô lý, phi lý, vô nghĩa, vô lối; ~ое мне́ние ý kiến vô lý (vô nghĩa); э́то ~о cái (điều) đó thì vô lý

абсце́сс *м. мед.* abcès, apxe, áp-xe

абсци́сса *ж. геом.* hoành độ; ось абсци́сс trục hoành

абули́я *ж.* (sự, trạng thái) mất ý chí

абы́ *союз прост.* miễn là, miễn sao; ✧ абы ка́к làm qua loa xong chuyện, làm qua quít

авангáрд *м.* 1. *воен.* tiền quân, đội tiền vệ (tiền tiêu) 2. *перен.* (đội) tiên phong, tiền phong; идти́, быть в ~е борьбы́ за мир đi tiên phong trong cuộc đấu tranh cho hoà bình

авангарди́зм *м. иск.* avant-gardism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) tiên phong

авангарди́ст *м.* người theo trường phái tiên phong (avant-gardism)

авангáрдный *прил.* tiên phong, tiền phong, tiền tiêu

аванза́л *м.* tiền phòng, tiền sảnh, phòng (gian) trước

аванло́жа *ж.* phòng con trước ghế lô

аванпо́рт *м. торг.* tiền cảng, cảng trước

аванпо́ст *м.* tiền đồn, đồn tiền tiêu

ава́нс *м.* (tiền, khoản) ứng trước, trả trước, đặt trước, đặt cọc; вы́дать ~ в разме́ре 30% trả trước (đặt trước, ứng trước, đặt cọc) 30%; ~ в счёт зарпла́ты tiền tạm ứng sẽ trừ vào lương; ✧ де́лать ~ы кому́-л. gây thiện cảm (cảm tình) trước với ai

авансúрованн||ый *прил.* (đã) ứng trước, tạm ứng; ~ капита́л vốn ứng trước; ~ая сто́имость giá trị ứng trước

авансúровать *несов. и сов.* (*В*) ứng trước, tạm ứng, trả (đặt) tiền trước; ~ строи́тельство ứng tiền cho việc xây dựng

ава́нсов||ый *прил.* (đã) ứng trước, tạm ứng, đặt cọc; ~ые вы́дачи tiền ứng trước (trả trước, đặt cọc)

ава́нсом *нареч.* trước; получи́ть ~ сто рубле́й nhận (lĩnh) trước một trăm rúp; плати́ть ~ trả (ứng, đặt) tiền trước

авансце́на *ж.* phần trước của sân khấu

авантúтул *м.* trang phụ bìa

авантю́р||а *ж.* (cuộc, sự) phiêu lưu, mạo hiểm; вое́нная ~а phiêu lưu quân sự; пуска́ться в ~ы bước vào con đường phiêu lưu mạo hiểm

авантюри́н *м. мин.* kim sa

авантюри́зм *м.* (tính, đầu óc, tinh thần) phiêu lưu, mạo hiểm

авантюри́ст *м.* người phiêu lưu (mạo hiểm)

авантюр||исти́ческий, ~и́стский *прил.* phiêu lưu, mạo hiểm; ~исти́ческая поли́тика chính sách phiêu lưu (mạo hiểm)

авантю́рн||ый *прил.* phiêu lưu, mạo hiểm; ~ая зате́я ý đồ phiêu lưu (mạo hiểm); ~ рома́н tiểu thuyết phiêu lưu, phiêu lưu ký

аварийно-спаса́тельн||ый *прил.* (thuộc về) cấp cứu-sự cố; ~ая слу́жба sở cấp cứu-sự cố

аварийность *ж.* (tình trạng, tình hình) hỏng máy, sự cố, pan

аварийн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hỏng máy, sự cố, pan; ~ запа́с dự trữ phòng sự cố (phòng hỏng máy); 2. (*ремонтный*) (để) sửa chữa, thay thế; ✧ ~ сигна́л tín hiệu tai nạn; ~ая поса́дка hạ cánh bắt buộc

аварийщик *м. разг.* 1. nhân viên sở cấp cứu-sự cố; 2. (*о нерадивом работнике*) người làm chểnh mảng gây ra sự cố

ава́ри||я *ж.* (sự) hỏng máy, sự cố, pan; *перен.* (sự) thất bại, trắc trở; потерпе́ть ~ю bị hỏng, bị tai nạn, bị thất bại

ава́тара *ж. рел.* hoá thân, giáng thân

а́вгиев *прил.*: ~ы коню́шни chuồng ngựa Aughi; *перен.* chuồng phân lưu cữu, cảnh hỗn loạn, tình trạng bỏ phế tồi tệ

а́вгуст *м.* tháng Tám, tháng tám

а́вгустовский *прил.* (thuộc về) tháng Tám, tháng tám; А́вгустовская революция Cách mạng tháng Tám

авеню́ *ж. нескл.* avenue, đại lộ

авиаба́за *ж.* (*военная*) căn cứ không quân; (*гражданская*) cơ sở hàng không

авиабо́мба *ж.* bom, bom máy bay

авиага́вань *ж.* phi cảng, cảng hàng không

авиадеса́нт *м.* (*операция*) (cuộc) đổ bộ đường không; (*отряд*) (đội) quân đổ bộ đường không

авиадеса́нтн||ый *прил.*: ~ые войска́ quân đổ bộ đường không

авиадиви́зия *ж.* sư đoàn không quân; ~ да́льнего де́йствия sư đoàn không quân tầm xa; бомбардиро́вочная ~ sư đoàn không quân ném bom; истреби́тельная ~ sư đoàn không quân tiêm kích; штурмова́я ~ sư đoàn không quân cường kích

авиазвено́ *с.* biên đội

авиакатастро́фа *ж.* tai nạn máy bay (hàng không)

авиакомпа́ния *ж.* công ty (hãng) hàng không

авиаконстру́ктор *м.* nhà chế tạo máy bay

авиакосми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hàng không vũ trụ; ~ая промы́шленность công nghiệp hàng không vũ trụ

авиала́йнер *м.* máy bay hành khách lớn

авиали́ния *ж.* tuyến hàng không, tuyến bay

авиама́тка *ж.* hàng không mẫu hạm, tàu sân bay; mẫu hạm (*сокр.*)

авиамая́к *м.* đèn pha hàng không

авиамодели́зм *м.* (môn) chế tạo mô hình máy bay

авиамодели́ст *м.* người chế tạo mô hình máy bay

авиамото́р *м.* động cơ máy bay

авиано́сец *м.* hàng không mẫu hạm, tàu sân bay; mẫu hạm (*сокр.*)

авиапассажи́р *м.* hành khách máy bay

авиапо́лк *м.* trung đoàn không quân

авиапо́чт||а bưu điện hàng không; отправля́ть ~ой gửi qua bưu điện hàng không, gửi bằng máy bay

авиапромы́шленность *ж.* (ngành) công nghiệp hàng không, công nghiệp chế tạo máy bay

авиаразве́дка *ж.* (sự) trinh sát không quân, trinh sát đường không

авиаракéтн||ый *прил.* (thuộc về) tên lửa không quân; ~ая промы́шленность công nghiệp tên lửa không quân

авиасало́н *м.* triển lãm hàng không quốc tế

авиасообще́ние *с.* (sự) giao thông đường không, giao thông máy bay

авиаспо́рт *м.* (môn) thể thao hàng không

авиастрои́тельный *прил.* (thuộc về) chế tạo máy bay; ~ заво́д nhà máy chế tạo máy bay; ~ конце́рн consortium (tập đoàn) chế tạo máy bay

авиа́тор *м.* nhà (nhân viên) hàng không, phi công

авиатра́нспорт *м.* (ngành) vận tải hàng không

авиатра́нспортный *прил.* (thuộc về) vận tải hàng không

авиатра́сса *ж.* tuyến (đường) hàng không, tuyến (đường) bay; междунаро́дная ~ tuyến (đường) hàng không quốc tế

авиаудáр *м. воен.* (trận) không kích, công kích bằng máy bay

авиацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) hàng không, máy bay; không quân; ~ мото́р động cơ máy bay; ~ заво́д nhà máy chế tạo máy bay; ~ая шко́ла trường hàng không; ~ спо́рт *см.* авиаспо́рт; ~ая промы́шленность *см.* авиапромы́шленность

авиа́ци||я *ж.* 1. hàng không học, (môn, ngành) hàng không; разви́тие ~и phát triển ngành hàng không; 2. (*воздушный флот*) hàng không, (các) máy bay, phi cơ; вое́нная ~ không quân, không lực, máy bay quân sự; гражда́нская ~ hàng không (máy bay) dân dụng; тра́нспортная ~ máy bay vận tải, vận tải hàng không; бомбардиро́вочная ~ không quân oanh tạc, máy bay ném bom; санита́рная ~ máy bay cứu thương

авиача́сть *ж.* binh đội không quân

авиашко́ла *ж.* trường hàng không

авиаэскадри́лья *ж.* phi đội, phi đoàn

ави́зо I *с. нескл. фин.* aviso, giấy báo

ави́зо II *с. нескл. воен.* aviso, tàu thám thính

авитаминóз *м. мед.* (bệnh) thiếu vitamin

авока́до *с. бот.* 1. (*дерево*) (cây) bơ, avocado (*Persea americana*); 2. (*плод*) (quả, trái) bơ, avocado

авóсь *частица разг.* may ra, hoạ may, có thể, có lẽ; ✧ на ~ trông vào may rủi, một cách may rủi, làm cầu may

авóська *ж. разг.* túi lưới

авра́л *м.* 1. *мор.* công việc cùng làm của đoàn thuỷ thủ; 2. *перен. разг.* việc làm đột xuất (nước rút, ồ ạt) (*tập thể*)

авра́лить *несов. и сов. разг.* làm việc đột xuất (nước rút) (*tập thể*)

авра́льно *нареч. разг.* (một cách) đột xuất, nước rút, ồ ạt

австрали́||ец *м.*, **~йка** *ж.* người Australia (Ôxtralia, Úc, Úc châu)

австрали́йский *прил.* (thuộc về) Australia, Ôxtralia, Úc, châu Úc, Úc châu

австри́||ец *м.*, **~йка** *ж.* người Austria (Áo)
австри́йский *прил.* (thuộc về) Austria, Áo
автарки́стск||ий *прил.* tự cung tự cấp, tự cấp tự túc; ~oe разви́тие экономи́ки phát triển kinh tế theo lối tự cung tự cấp
автарки́я *ж. эк.* (chính sách) tự cung tự cấp, tự cấp tự túc
автоба́за *ж.* trạm (cơ sở) ôtô
автоба́н *м.* xa lộ, ôtô ban, đường ôtô cao tốc
автобензи́н *м.* xăng ôtô
автобиографи́ческий *прил.* tự thuật; ~ рома́н tự truyện, tiểu thuyết tự thuật
автобиогра́фия *ж* tự truyện, tiểu sử tự thuật, lý lịch tự khai
автоблокиро́вка *ж. ж.-д.* (hệ thống) đóng đường tự động
авто́бус *м.* xe bus (buýt), ôtô bus (buýt), xe ca, xe đò; éхать на ~e đi xe bus (xe buýt, xe ca, xe đò)
авто́бусн||ый *прил.* (thuộc về) xe bus, xe buýt, ôtô bus, ôtô buýt, xe ca, xe đò; ~ая остано́вка bến xe bus; ~ парк trạm xe bus
автоводи́тель *м.* người lái ôtô
автовокза́л *м.* xa cảng, ga xe bus (buýt)
автогара́ж *м.* gara ôtô
автоге́нн||ый *прил. тех.* tự sinh; ~ая ре́зка cắt bằng hàn xì (hàn hơi); ~ая сва́рка hàn xì, hàn hơi
автого́нки *мн.* (cuộc) đua ôtô
автого́нщик *м.* vận động viên đua ôtô
авто́граф *м.* 1. (*рукопись*) bản thảo; 2. (*надпись*) thủ bút, tự bút, chữ viết tự tay, di bút, bút tích; (*подпись*) chữ ký tự tay (lưu niệm)
автоде́ло *с.* (nghề, ngành) ôtô, kỹ thuật ôtô
автодоро́га *ж.* đường ôtô
автодоро́жный *прил.* (thuộc về) đường ôtô
автодрези́на *ж. ж.-д.* ôtô ray
автодро́м *м.* sân đua ôtô
автозаво́д *м.* nhà máy ôtô
автозапра́вка *ж.* 1. (sự) tiếp xăng ôtô; 2. *разг.* trạm tiếp xăng ôtô
автозапра́вочн||ый *прил.* (để) tiếp xăng ôtô; ~ая ста́нция (АЗС) trạm tiếp xăng ôtô
автозапча́сти *мн.* (đồ) phụ tùng ôtô
автоинспе́кция *ж.* (sở) thanh tra giao thông ôtô; (*надзор*) (sự) thanh tra giao thông ôtô
автокатастро́фа *ж.* tai nạn ôtô
автоке́мпинг *м.* trại du lịch ôtô
автокефа́лия *ж.* giáo hội Chính thống giáo độc lập
автокла́в *м.* 1. *хим.* nồi hấp, thiết bị phản ứng; 2. *тех.* ôtôclav
автокл́уб *м.* câu lạc bộ ôtô
автокл́убный *прил.* (thuộc về) câu lạc bộ ôtô
автоколлима́ция *ж. физ.* (sự) tự chuẩn trực
автоколо́нна *ж.* đoàn ôtô
автокорреля́ция *ж. мат.* (sự, phép) tự tương quan
автокосме́тика *ж.* chất làm đẹp ôtô (*kể cả chống hao mòn sớm*)
автокра́н *м.* ôtô cần trục
автокра́т *м. книжн.* người chuyên quyền (chuyên chế)
автократи́ческий *прил. книжн.* (thuộc về) chế độ chuyên quyền, chế độ chuyên chế, chuyên quyền, chuyên chế
автокра́тия *ж. книжн.* chế độ chuyên quyền (chuyên chế)
автока́р *м.* xe rùa
автокра́т *м.* kẻ chuyên chế
автократи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chuyên chế
автокра́тия *ж.* (chế độ, chính thể) chuyên chế
авто́л *м.* ôtôl, dầu ôtô, dầu máy
автолюби́тель *м.* người thích ôtô
автомагази́н *м.* cửa hàng ôtô (*và đồ phụ tùng*)
автомагистра́ль *ж.* xa lộ, tuyến chính (trục đường) ôtô
автома́т *м.* 1. (*машина*) máy tự động, automat, ôtômat; 2. (*о человеке*) người máy; 3. (*оружие*) súng tiểu liên
автоматиза́ция *ж.* (sự) tự động hoá; ~ производственных процéссов tự động hoá các quy trình sản xuất
автоматизи́рованн||ый *прил.* (được) tự động hoá; ~ая систе́ма управле́ния технологи́ческих процéссов hệ thống điều hành tự động hoá các quá trình công nghệ; ~ая систе́ма пла́новых расчётов hệ thống tự động hoá tính toán kế hoạch
автоматизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) tự động hoá
автомати́зм *м.* (tính, tính chất) tự động, vô ý thức
автома́тика *ж.* 1. tự động học; 2. (*механизмы*) thiết bị tự động
автомати́чески *нареч.* (một cách) tự động; ~ закрыва́ющаяся дверь cửa đóng tự động
автомати́ческ||ий *прил.* tự động; ~ая вычисли́тельная маши́на (АВМ) máy tính tự động; ~ая межпланéтная ста́нция (АМС) trạm tự động liên hành tinh
автома́тчик *м. воен.* xạ thủ tiểu liên
автомассажёр *м.* máy tự massage (tự mátxa, tự xoa bóp)
автомаши́на *ж.* ôtô, xe ôtô, xe hơi, xe con
автомеха́ник *м.* thợ máy ôtô
автомобилевоз *м.* tàu chở ôtô (*tàu thuỷ chuyên dùng*)
автомобилестрое́ние *с.* (sự) chế tạo ôtô; (*отрасль промышленности*) (ngành) chế tạo ôtô
автомобили́зм *м.* 1. nghề (ngành) ôtô; 2. *спорт.* (môn) thể thao ôtô
автомобили́ст *м.* 1. người làm nghề ôtô, người lái ôtô; 2. *спорт.* vận động viên đua ôtô
автомоби́л||ь *м.* ôtô, xe hơi; легкова́й ~ ôtô (xe hơi) du lịch, ôtô (xe) con; грузова́й ~ ôtô vận tải, xe chở hàng, camnhông; санита́рный ~ xe cứu thương, ôtô cấp cứu; ~ техни́ческой по́мощи ôtô xưởng, xe sửa chữa lưu động; éхать на ~e đi ôtô; управля́ть ~ем lái ôtô
автомоби́льн||ый *прил.* (thuộc về) ôtô, xe ôtô, xe hơi, xe con; ~ ый тра́нспорт vận tải ôtô; ~ая доро́га đường ôtô; ~ая промы́шленность công nghiệp ôtô
автомотолюби́тель *м.* người thích ôtô và môtô
автомотопробе́г *м.* (cuộc) đua ôtô và môtô
автомототури́ст *м.* du khách (người du lịch bằng) ôtô hay môtô
автомотри́са *ж. ж.-д.* ôtô ray
автони́м *м.* tên thật (*của tác giả dùng bút danh, bí danh*)
автоно́мия *ж.* (quyền, chế độ) tự trị
автоно́мн||ый *прил.* tự trị; ~ая респу́блика nước cộng hoà tự trị; ~ая о́бласть tỉnh tự trị; ~ о́круг khu tự trị
автоответчик *м. тех.* (bộ) trả lời tự động
автопансиона́т *м.* khách sạn cho du khách (cho người du lịch bằng) ôtô
автопа́рк *м.* 1. trạm (đoàn) ôtô; 2. (*подвижной состав*) tổng số ôtô
автопассажи́р *м.* hành khách ôtô
автопило́т *м.* máy lái tự động
автопогру́зчик *м.* xe bốc xếp tải
автопо́езд *м.* đoàn ôtô, ôtô rơmoóc
автопои́лка *ж.* máng uống tự động

автопокры́шка *ж.* lốp ôtô

автопортре́т *м.* chân dung tự hoạ

автопредприя́тие *ж.* xí nghiệp vận tải ôtô

автоприце́п *м.* rơmoóc, moóc

автопробе́г *м.* (cuộc) đua ôtô

автопрока́т *м.* trạm cho thuê ôtô

а́втор *м.* tác giả, tác gia; ~ проéкта tác giả bản thiết kế, tác giả dự án; ~ рома́на tác giả tiểu thuyết; коллекти́в ~ов tập thể tác giả; ~ гóла tác giả bàn thắng, người làm bàn

авторá́лли *с.* (môn, cuộc) đua ôtô (*qua địa hình mấp mô*)

авторегуля́ци||я *ж.* (sự) tự điều chỉnh; механи́зм ~и биосфéры cơ chế tự điều chỉnh của sinh quyển

авторемóнт *м.* (sự, trạm) sửa chữa ôtô

авторемóнтный *прил.* (thuộc về) sửa chữa ôtô

автореферáт *м.* bản tự tóm tắt (tự trích yếu); ~ диссертáции bản tự tóm tắt luận án

авторизóванный *прил.* được tác giả đồng ý

авторитари́зм *м.* (chế độ) quyền uy, độc đoán

авторита́рность *ж.* (tính, tính chất) quyền uy, độc đoán

авторита́рный *прил.* (dựa trên) quyền uy; ~ режи́м chế độ quyền uy (độc đoán)

авторите́т *м.* 1. quyền uy, uy thế, uy tín; по́льзоваться ~ом có quyền uy, có uy tín; завоева́ть ~ gây được uy tín; 2. (*о человеке*) người có quyền uy (có uy tín); быть ~ом là người có quyền uy (có uy tín); 3. *прост.* trùm, đầu gấu, "bố già", đầu nậu, tay anh chị; ~ престýпного ми́ра (*или* крими́нальный ~) trùm (đầu nậu, "bố già", tay anh chị) trong giới tội phạm

авторите́тн||ый *прил.* 1. có quyền uy (uy tín, thẩm quyền); ~ое лицó người có quyền uy (có thẩm quyền); 2. (*заслуживающий доверия*) đáng tin cậy, có giá trị; из ~ых истóчников theo nguồn tin đáng tin cậy; ~ое мнéние ý kiến đáng tin cậy; 3. (*уверенный*) quyết đoán, hách dịch, trịch thượng; ~ тон giọng hách dịch (quyết đoán, trịch thượng)

а́вторск||ий *прил.* 1. (thuộc về) tác giả, tác gia; защищáть ~ое прáво bảo vệ bản quyền (tác quyền, quyền tác giả); ~ое свидéтельство на изобретéние giấy chứng nhận bản quyền (tác quyền) sáng chế; 2.: *в знач. сущ. мн.*: ~ие *разг.* nhuận bút, tiền tác quyền

а́вторство *с.* bản quyền, tác quyền, quyền tác giả

авторýчка *ж.* bút máy

автосалóн *м.* cửa hàng bán ôtô

автосéрвис *м.* (sự, trạm) dịch vụ ôtô

автоспóрт *м.* (môn) thể thao ôtô

автостóп *м.* 1. *ж.-д.* hãm (phanh, thắng) tự động; 2. (*документ*) phiếu dừng ôtô, ôtôstop

автострáда *ж.* xa lộ, đường cao tốc, trục đường ôtô

автотехобслýживание *с.* (sự) bảo dưỡng kỹ thuật cho ôtô

автотрáкторный *прил.* (thuộc về) ôtô và máy kéo

автотрáнспорт *м.* (ngành) vận tải ôtô

автотрáсса *ж.* đường ôtô

автотрóфн||ый *прил.* tự dưỡng; ~ая систéма hệ thống tự dưỡng

автохронометрáж *м.* (sự, hệ thống) đo tự động thời gian (*trong cuộc thi đấu thể thao*)

автохтóны *мн.* (*ед.* автохтóн *м.*) 1. *спец.* loài (thú vật, cây cối) bản địa; 2. (*коренное, первоначальное население страны*) cư dân gốc, dân bản xứ, thổ dân

автоцистéрна *ж.* ôtô xitec, ôtô thùng, ôtô bồn

автошáрж *м.* tự biếm hoạ

автошкóла *ж.* trường dạy lái ôtô

авуáры *мн. эк.* tài sản có, tài sản, sở hữu

авункулáт *м. этн.* chế độ quyền ông cậu

агá *межд.* a ha!, a!

агáва *ж. бот.* (cây) thùa, dứa sợi (*Agava*)

агáр-агáр *м.* thạch, agar (*làm từ rau câu*)

агáт *м. мин.* mã não

агглютинати́вн||ый *прил. лингв.*: ~ые языки́ ngôn ngữ chắp dính, giao trước ngữ

агглютинáция *ж. лингв.* (sự) chắp dính

агéнт *м.* 1. người đại lý, phái viên, nhân viên; страхово́й ~ nhân viên bảo hiểm; ~ по снабжéнию nhân viên cung ứng; полицéйский ~ cảnh sát viên, người cảnh sát; ~ уголóвного рóзыска điều tra viên hình sự; кóнсульский ~ *дип.* đại lý lãnh sự; 2. (*ставленник*) tay sai; 3. (*сотрудник разведки*) điệp viên, điệp báo (tình báo, trinh sát) viên, người tình báo; (*шпион*) gián điệp, do thám; 4. *научн.* tác nhân; болезнетвóрный ~ tác nhân gây bệnh

агéнтство *с.* (cơ quan) đại lý; chi nhánh; (*информационное*) hãng thông tấn (thông tin), thông tấn xã; трáнспортное ~ chi nhánh vận tải; телегрáфное ~ hãng thông tấn, thông tấn xã; кóнсульское ~ *дип.* đại lý lãnh sự

агентýра *ж.* 1. (*разведывательная служба*) (cơ quan) trinh sát, tình báo, thám báo; 2. *собир.* (những) điệp báo viên, trinh sát viên, tình báo viên; (*вражеская*) (bọn) mật vụ, mật thám, gián điệp, do thám; (*ставленники*) (bọn, lũ) tay sai

агентýрн||ый *прил.*: ~ая развéдка trinh sát, tình báo, thám báo; ~ые свéдения tài liệu tình báo (thám báo)

агиогрáфия *ж.* 1. (*церковно-житийная лит.*) liệt truyện các thánh; 2. *перен.* chuyện hoang đường

агитáтор *м.* người cổ động (tuyên truyền), cổ động (tuyên truyền) viên

агитáторск||ий *прил.* (thuộc về) người cổ động, người tuyên truyền

агитационн||ый *прил.* (thuộc về) cổ động, tuyên truyền; ~ая рабóта công tác cổ động (tuyên truyền)

агитáция *ж.* (sự) cổ động, tuyên truyền

агитбригáда *ж.* đội cổ động (tuyên truyền)

агити́ровать, сагити́ровать 1. *тк. несов.* (за *В*, прóтив *Р*) cổ động, tuyên truyền; 2. (*В*) *разг.* (*убеждать*) thuyết phục, vận động

агúтка *ж. разг.* truyền đơn, tờ rơi

агиткампáния *ж.* chiến dịch tuyên truyền

агитколлекти́в *м.* đội cổ động (tuyên truyền)

агитмáссов||ый *прил.* (thuộc về) vận động quần chúng; ~ая рабóта công tác vận động quần chúng (dân vận)

агитпýнкт *м.* phòng cổ động (tuyên truyền)

агломерáт *м. геол.* aglomerat, kết tụ, đá khối tập

агломерáция *ж.* khu quần cư, cụm dân cư

агностици́зм *м. филос.* thuyết bất khả tri (không thể biết), bất khả tri luận

агонизи́ровать *несов.* hấp hối; giãy chết (*пренебр.*)

агóни||я *ж.* (cơn) hấp hối; быть в ~и hấp hối; giãy chết (*пренебр.*)

агра́рно-индустриа́льн||ый *прил.* (thuộc về) công nông nghiệp; ~ая страна́ nước công nông nghiệp

агра́рно-промы́шленн||ый *прил.* (thuộc về) công nông nghiệp; ~ая интегра́ция liên kết công nông nghiệp; ~ое объедине́ние liên hiệp công nông nghiệp; ~ комплекс (АПК) *см.* агропромы́шленный ко́мплекс

агра́рно-сырьев||о́й *прил.* (thuộc về) nguyên liệu nông nghiệp; ~ой прида́ток xứ phụ thuộc chuyên cung cấp nguyên liệu nông nghiệp; ~ые стра́ны các nước cung cấp nguyên liệu nông nghiệp

агра́рн||ый *прил.* (*земельный*) (thuộc về) ruộng đất, điền địa; (*сельскохозя́йственный*) (thuộc về) nông nghiệp; ~ая рефо́рма cải cách ruộng đất (điền địa); ~ая страна́ nước nông nghiệp; ~ая поли́тика chính sách nông nghiệp; ~ сéктор khu vực nông nghiệp

агрега́т *м.* tổ hợp (liên hợp) máy; посевно́й ~ liên hợp máy gieo hạt; убо́рочный ~ liên hợp máy gặt hái

агреме́н *м. дип.* chấp thuận ngoại giao, chấp nhận

агресси́вно *нареч.* (một cách) thù địch, công kích

агресси́вность *ж.* (tính) xâm lược, thù địch, công kích, gây hấn; *спорт.* (tính) tích cực tấn công, hung hăng

агресси́вный *прил.* 1. (có tính chất) xâm lược, xâm lăng; 2. (*враждебный*) thù địch, công kích, gây hấn; (*наступательный*) tích cực tấn công, hung hăng; ~ боксёр võ sĩ quyền Anh tích cực tấn công

агре́ссия *ж.* (cuộc) xâm lược, xâm lăng

агре́ссор *м.* kẻ xâm lược (xâm lăng)

агрикульту́ра *ж.* nông nghiệp, nghề nông

агрикульту́рный *прил.* (thuộc về) nông nghiệp, nghề nông

агробиоло́гия *ж.* nông sinh học

агробиоло́гический *прил.* (thuộc về) nông sinh học

агробиоценóз *м. биол.* quần lạc nông sinh học

агроно́м *м.* nhà nông học, kỹ sư nông học (canh nông)

агрономи́ческий *прил.* (thuộc về) nông học, canh nông

агроно́мия *ж.* nông học, canh nông học

агропромы́шленный *прил.* (thuộc về) công nông nghiệp; ~ ко́мплекс (АПК) tổ hợp công nông nghiệp

агроте́хник *м.* nhà kỹ thuật nông học (canh nông)

агроте́хника *ж.* kỹ thuật nông học (canh tác, canh nông)

агротехни́ческий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật nông học, kỹ thuật canh tác, kỹ thuật canh nông

агрофи́зика *ж.* nông vật lý học

агрохи́мия *ж.* nông hoá học, (môn) nông hoá

агрохимслу́жба *ж.* cơ quan nông hoá

агроэколо́гия *ж.* sinh thái học nông nghiệp

ад *м.* địa ngục

ада́жио *муз.* 1. *нареч.* adajio, chậm; 2. *с.* (*произведение*) khúc adajio, nhu khúc

ада́мов *прил.*: ~о я́блоко cục hầu, trái o, lộ hầu

адаптацио́нный *прил.* (thuộc về) thích nghi, thích ứng; ~ синдро́м hội chứng thích ứng

адапта́ция *ж.* 1. *биол.* (sự) thích nghi, thích ứng; социа́льная ~ thích nghi xã hội; 2. (*текста*) (sự) phóng tác, phỏng theo, mô phỏng

ада́птер *м.* adaptơ, bộ điều hợp (phối hợp, thích ứng, tương hợp)

адапти́вн||ый *прил. биол.* (thuộc về) thích nghi, thích ứng; ~ая реакция phản ứng thích nghi

адапти́рованн||ый *прил.* (được) phóng tác, mô phỏng; ~ текст văn bản phóng tác (mô phỏng); ~ое изда́ние ấn bản phóng tác

адапти́ровать *несов. и сов.* (*В*) phóng tác, phỏng theo, mô phỏng

ада́т *м.* luật adat (*bắt thành văn, dựa theo tục lệ của dân đạo Hồi*)

адвербиа́льный *прил. грам.* có tính chất phó từ

адвока́т *м.* 1. luật sư, trạng sư; thầy cãi (*уст.*); 2. *перен.* người bênh vực (biện hộ)

адвока́тск||ий *прил.* (thuộc về) luật sư, trạng sư; ~ая де́ятельность nghề luật sư (trạng sư)

адвокату́р||а *ж.* 1. nghề luật sư (trạng sư); занима́ться ~ой làm luật sư (trạng sư); 2. *собир.* giới luật sư (trạng sư), luật sư (trạng sư) đoàn

адеква́тно *нареч.* (một cách) thích ứng, thích hợp, tương ứng, tương đương, phù hợp

адеква́тн||ый *прил.* thích ứng, thích hợp, tương ứng, tương đương, phù hợp; ~ая реа́кция phản ứng thích hợp

адено́иды *мн. мед.* sùi vòm họng, V.A.

адепт *м. книжн.* môn đồ, đồ đệ

администрати́вно-территориа́льн||ый *прил.*: ~ое деле́ние sự phân chia khu vực hành chính

администрати́вно-управле́нческий *прил.*: ~ аппара́т bộ máy hành chính quản trị (hành chính quản lý)

администрати́вн||ый *прил.* hành chính; ~ аппара́т bộ máy hành chính; ~ое взыска́ние phạt hành chính; ~ое деле́ние phân chia hành chính; в ~ом поря́дке theo nguyên tắc hành chính; ~ ресу́рс ưu thế (lợi thế) của người cầm quyền (*trong cuộc tranh cử*)

администра́тор *м.* người quản trị (quản lý); (*распоряди́тель*) người phụ trách

администра́ция *ж.* 1. (*руководя́щий орга́н*) (cơ quan) chính quyền, hành chính; вое́нная ~ (cơ quan) quân chính; гражда́нская ~ (cơ quan) dân chính; ме́стная ~ chính quyền địa phương; 2. *собир.* (*должностны́е ли́ца*) ban quản trị (quản đốc, giám đốc); ~ вы́ставки ban quản trị triển lãm

администри́рование *с.* (lối, thói) quan liêu mệnh lệnh

адмира́л *м.* đô đốc, thuỷ sư đô đốc; ~ фло́та đô đốc hạm đội

адмиралте́йство *с. уст.* bộ tư lệnh hải quân

адмира́льский *прил.* đô đốc, thuỷ sư đô đốc; ~ кора́бль kỳ hạm

адрена́лин *м.* adrenalin, adrenalin

а́дрес *м.* 1. địa chỉ; доста́вить письмо́ по ~у chuyển thư theo địa chỉ; 2. (*приве́тствие*) thư chúc mừng; ✧ обрати́ться не по ~у nói nhầm người, hỏi không đúng chỗ; намёк по его́ ~у ám chỉ nó; э́то по ва́шему ~у cái này nói về anh

адреса́т *м.* người nhận (*thư, giấy tờ*)

а́дресн||ый *прил.* 1. (thuộc về) địa chỉ; ~ая кни́га sổ địa chỉ; ~ стол phòng chỉ dẫn địa chỉ; 2. *перен.*: ~ая подде́ржка sự giúp đỡ đúng đối tượng (đúng địa chỉ)

адресова́ть *несов. и сов.* (*В*) gửi

адресова́ться *несов. и сов.* (к *Д*, в *В*) (*устно*) nói; (*письменно*) viết

а́дски *нареч. разг.* rất, hết sức, vô cùng, cực kỳ; ~ устáть mệt khủng khiếp (bở hơi tai, lử cò bợ)

а́дск||ий *прил.* (*коварный*) độc ác, giảo quyệt; 2. (*ужасный*) ghê gớm, dữ dội, khủng khiếp, kinh khủng, không chịu được; ~ие мýки đau khổ khủng khiếp; ~ хóлод rét ác liệt; ~ шум ồn ào dữ dội; ~ая скýка buồn tẻ kinh khủng; ✧ ~ая машúна *уст.* máy tạc đạn, mìn

адсóрбция *ж. физ.* (sự) hấp phụ

адъютáнт *м.* sĩ quan tuỳ tùng (trợ lý)

адюльтéр *м.* (sự, tội) gian dâm, tà dâm, gian thông; (*измена*) (sự) bội tình

áжио *с. торг.* aggio, agiô, tiền các; phí (lãi) chiết khấu

ажиотáж *м.* 1. (sự) mua bán chứng khoán, đầu cơ chứng khoán; 2. *перен.* (sự) náo động, xôn xao

ажýрн||ый *прил.* chạm lộng, trổ hoa, trổ thủng; ~ая стрóчка may lược; ~ узóр vân hoa chạm lộng; ✧ ~ая рабóта tác phẩm tinh tế, cách làm tinh vi

азáлия *ж. бот.* (cây) lệ quyên (*Azalea*)

азáрт *м.* (sự) hăng say, hăng hái, nhiệt tình; (*увлечение*) (sự) say mê, ham mê, đam mê; войтú в ~ thấy hăng say (say mê, ham mê); в пылý ~a trong lúc hăng say; рабóтать с ~ом làm việc say mê (say sưa)

азáртн||ый *прил.* hăng say, say mê, ham mê; ~ игрóк kẻ máu mê cờ bạc, con bạc khát nước; ✧ ~ая игрá (cuộc, trò) đánh bạc, cờ bạc, đỏ đen

áзбук||а *ж.* 1. (*алфавит*) alphabet, bảng chữ cái (mẫu tự), vần abc; 2. (*букварь*) sách học vần; 3. *перен.* (*основы*) điều vỡ lòng (sơ thiểu, sơ đẳng); ✧ ~a Мóрзе chữ (tín hiệu) Morse; нóтная ~a bảng nốt; ~и не знáет, а читáть садúтся *погов.* ≅ chưa học bò đã lo học chạy; chưa vỡ bọng cứt đã đòi bay bổng

áзбучн||ый *прил.* sơ đẳng, sơ thiểu, ai cũng biết; ~ая úстина chân lý sơ đẳng

азербайджáн||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Azerbaijan

азербайджáнский *прил.* (thuộc về) Azerbaijan

азиáт *м.*, **~ка** *ж.* người Á châu (châu Á)

азиáтский *прил.* (thuộc về) Á, châu Á, Á châu; Азиáтский Банк Развúтия (АзБР) Ngân hàng Phát triển châu Á, ADB; Азиáтские úгры *спорт.* Á vận hội

азиáтско-тихоокеáнский *прил.* (thuộc về) châu Á-Thái Bình Dương; Азиáтско-Тихоокеáнский регúон (АТР) khu vực châu Á-Thái Bình Dương; Фóрум «Азиáтско-Тихоокеáнское экономúческое сотрýдничество» (АТЭС) Diễn đàn "Hợp tác Kinh tế châu Á-Thái Bình Dương", APEC

áзимут *м. астр., геод.* góc phương vị, góc hướng

азосоединéние *с. хим.* hợp chất azo

азóт *м. хим.* nitrogen, nitơ, đạm

азотистокúслый *прил. хим.*: ~ нáтрий natri nitric

азóтистый *прил. хим..* nitrua, nitrit, nitrơ

азотноватистокúслый *прил. хим.* hiponitrit

азотнокúслый *прил. хим.* nitrat; ~ кáлий kali nitrat

азóтн||ый *прил. хим.* (thuộc về) nitrogen, nitơ, đạm, nitric; ~ая кислотá acid nitric; ~ые удобрéния phân đạm

азы́ *мн.* (những) nguyên tắc cơ bản, điều sơ thiểu, điều sơ đẳng; начинáть с азóв bắt đầu từ những điều sơ đẳng; ✧ ни азá (*или* ни азá в глазá) не знать ≅ một chữ bẻ làm đôi cũng không biết

áир *м. бот.* (cây) xương bồ (*Acorus*)

áист *м.* cò (*Ciconia*)

ай *межд.* 1. (*при выражении боли и т. п.*) ái! ối!; 2. (*при выражении упрека и т. п.*) chà, ái chà!; ай, как нехорошó! chà, bậy quá; ✧ ай да молодéц! anh cừ làm sao!

айвá *ж.* 1. (*дерево*) (cây) mộc lê (*Cydonia oblonga*); 2. (*плод*) (quả, trái) mộc lê

айвóв||ый *прил.* (thuộc về) mộc lê; (*из айвы*) (bằng) mộc lê; ~ое варéнье mứt mộc lê

айдá *межд. разг.* 1. nào, ta đi!; ~ купáться! nào, ta đi tắm!; ~ обрáтно! nào, ta đi trở lại!; 2. *в знач. сказ.* đi nhanh

айкидó *с. неизм. спорт.* aikido, hiệp khí đạo

айкидоúст *м. спорт.* võ sĩ aikido (hiệp khí đạo)

áйсберг *м.* núi băng trôi, đảo băng, băng đảo

академúзм *м.* 1. (tính chất) hàn lâm, lý thuyết đơn thuần; 2. *иск.* chủ nghĩa hàn lâm (học viện)

акадéмик *м.* viện sĩ, viện sĩ hàn lâm, hàn lâm viện sĩ

академúческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) viện hàn lâm, hàn lâm viện; 2. (*в науке, искусстве*) hàn lâm (học viện) chủ nghĩa, hàn lâm; ~ театр nhà hát hàn lâm; ~ая живóпись hội hoạ hàn lâm chủ nghĩa; ~ая грéбля *спорт.* (môn) chèo thuyền thoi, chèo thuyền cổ điển; ~ая лóдка *спорт.* thuyền thoi; ~ая двóйка *спорт.* thuyền thoi hai người; 3. (*учебный*) (thuộc về) học; ~ год năm học, niên khoá đại học; ~ час tiết học; 4. (*отвлеченный, теоретический*) (có tính chất) kinh viện, học viện, lý luận đơn thuần, lý luận suông; э́то представля́ет чúсто ~ интерéс điều này chỉ có tính chất lý luận đơn thuần mà thôi

академúчный *прил. см.* академúческий 4

акадéмия *ж.* 1. viện hàn lâm, hàn lâm viện; Россúйская акадéмия нáук (РАН) Viện hàn lâm Khoa học Nga; Россúйская акадéмия медицúнских нáук (РАМН) Viện hàn lâm Y học Nga; Россúйская акадéмия сельскохозя́йственных нáук (РАСХН) Viện hàn lâm Nông học Nga; Россúйская акадéмия естéственных нáук (РАЕН) Viện hàn lâm Khoa học tự nhiên Nga; 2. (*учебное заведение*) học viện, viện; воéнная ~ học viện quân sự

акажý *с. бот.* (cây) acajou, dái ngựa (*Swietenia mahogani*)

акáнт *м. бот.* (cây) ô rô (*Acanthus*)

áканье *с. лингв.* (sự) phát âm nhấn chữ "a" (*những chữ □o□ không trọng âm phát là □a□*)

акарицúд *м.* thuốc diệt ve bét

акаролóгия *ж. биол.* (khoa) nghiên cứu ve bét

акаротоксúн *м.* chất độc (nọc độc) ve bét

áкать *лингв.* phát âm nhấn chữ "a" (*ср.* áканье)

акáция *ж. бот.* (cây) keo, phượng, xiêm gai (*Acacia*)

аквалáнг *м.* bộ đồ (dụng cụ, thiết bị) lặn

аквалангúст *м.* người lặn dụng cụ; *спорт.* vận động viên lặn dụng cụ

аквамарúн *м. мин.* aquamarin, ngọc hải lam

аквамарúн||ный, ~овый *прил.* 1. (thuộc về) aquamarin, ngọc hải lam; 2. màu xanh biển, aquamarin

акванáвт *м.* nhà du hành (nghiên cứu) đáy biển

аквапа́рк *м.* công viên nước
акварели́ст *м.* hoạ sĩ thuốc nước (màu nước)
акваре́ль *ж.* 1. (*краска*) thuốc (màu) nước; 2. (*картина*) (bức) tranh thuốc nước, tranh màu nước
акваре́льн||ый *прил.* (thuộc về) thuốc nước, màu nước; ~ые краски màu (thuốc) nước
аква́риум *м.* bể cá, bể cạn, chậu cá
аквариуми́ст *м.* chuyên viên bể cá, người nuôi cá cảnh
аква́риумн||ый *прил.*: ~ые ры́бки cá cảnh, cá bể cạn
аквато́рия *ж.* khu mặt nước, thuỷ diện
акведу́к *м.* cầu máng, kênh
акклиматиза́ция *ж.* (sự) thích nghi với khí hậu, hợp thuỷ thổ
акклиматизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm... thích nghi với khí hậu, làm... hợp thuỷ thổ
акклиматизи́роваться *несов. и сов.* thích nghi với khí hậu, hợp thuỷ thổ
аккомода́ция *ж.* (sự) thích ứng, điều tiết
аккомпанеме́нт *м.* (sự) đệm đàn, đệm nhạc; под ~ гита́ры đệm đàn guitar
аккомпаниа́тор *м.* người đệm đàn
аккомпани́ровать *несов.* (*Д* на *П*) đệm đàn, đệm nhạc, đệm
акко́рд *м.* hài âm, hoà âm, hợp âm; заключи́тельный ~ hài âm kết thúc
аккордео́н *м.* accordeon, phong cầm, đàn xếp
аккордеони́ст *м.* người chơi accordeon (phong cầm, đàn xếp)
акко́рдн||ый *прил.*: ~ая опла́та трудá tiền công khoán; ~ая рабо́та việc làm khoán
аккредити́в *м. фин.* tín phiếu, thư tín dụng
аккредитова́ние *с.* (sự) uỷ nhiệm, đặc nhiệm
аккредито́ванный *прил.* (được) uỷ nhiệm, đặc nhiệm
аккредитова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. *дип.* giao đặc mệnh, uỷ nhiệm; 2. *фин.* uỷ nhiệm
аккредитова́ться *несов. и сов.* được giao đặc mệnh, được đặc nhiệm, được uỷ nhiệm
аккумуля́тор *м. эл.* acquy; *тех.* bộ phận tích luỹ
аккурати́ст *м. разг.* người tươm tất (chỉnh tề, cẩn thận)
аккура́тно *нареч.* 1. (*опрятно*) (một cách) tươm tất, chỉnh tề, đứng đắn, gọn gàng, sạch sẽ; ~ одéт ăn mặc tươm tất (chỉnh tề); 2. (*тщательно*) (một cách) cẩn thận, chu đáo, kỹ càng, kỹ lưỡng; ~ рабóтать làm việc chu đáo (cẩn thận); 3. *разг.* (*осторожно*) (một cách) cẩn thận, thận trọng, cẩn trọng; 4. (*точно*) (một cách) đúng, chính xác; (*пунктуально*) (một cách) đúng hẹn, đúng giờ; ~ приходи́ть на рабóту đi làm việc đúng giờ; 5. *разг.* (*регулярно*) (một cách) đều đặn, thường xuyên
аккура́тность *ж.* 1. (*опрятность*) (tính, vẻ, sự) tươm tất, chỉnh tề, đứng đắn, gọn gàng, sạch sẽ; ~ внéшнего ви́да sự chỉnh tề (tươm tất) của vẻ ngoài, vẻ ngoài chỉnh tề (tươm tất); 2. (*тщательность*) (tính) cẩn thận, chu đáo, kỹ càng; 3. (*точность*) (tính) đúng đắn, chính xác (*пунктуальность*) (sự, tính) đúng hẹn, đúng giờ
аккура́тн||ый *прил.* 1. (*опрятный*) tươm tất, chỉnh tề, đứng đắn, gọn gàng, sạch sẽ; ~ учени́к cậu học sinh tươm tất (chỉnh tề, cẩn thận); 2. (*тщательный*) cẩn thận, chu đáo, kỹ càng, kỹ lưỡng; ~ая рабóта việc làm chu đáo (kỹ lưỡng, cẩn thận); 3. (*точный*) đúng đắn, chính xác; (*пунктуальный*) đúng hẹn, đúng giờ; ~ое исполне́ние sự chấp hành đúng đắn (cẩn thận, chu đáo)
акр *м.* acre, acrơ
акри́д||ы *мн.*: пита́ться ~ами ăn uống kham khổ, ăn bữa đói bữa no
акроба́т *м.* diễn viên nhào lộn
акроба́тика *ж.* (môn) nhào lộn
акробати́ческий *прил.* 1. (thuộc về) nhào lộn; 2. (*очень ловкий*) khéo léo
акро́поль *м.* acropole, (khu) vệ thành (*của thành phố Hy Lạp cổ*)
акроти́х *м. лит.* (bài) thơ chiết tự, thơ ghép từ (*lấy những chữ đầu hay cuối câu thơ ghép thành từ, câu hay tên*)
акселера́тор *м. тех.* (bộ) gia tốc, tăng tốc; (*педаль*) bàn đạp gia tốc (tăng tốc)
акселера́ция *ж.* 1. *биол.* (sự) tăng trưởng quá nhanh, phát triển quá nhanh; 2. *антр.* (sự) tăng nhanh cơ thể, thành thục sinh dục sớm; 3. *физ.* (sự) tăng tốc
аксельба́нт *м.* dải tua
аксессуа́р *м.* (bộ) vật dụng, đồ dùng, phụ kiện
аксиоло́гия *ж.* giá trị luận, thuyết giá trị
аксио́м||а *ж.* 1. *мат.* tiên đề; ~ы евкли́довой геоме́трии những tiên đề hình học Euclid; ~ индýкции tiên đề quy nạp; ~ инциде́нтности tiên đề liên thuộc; 2. (*неоспоримое утверждение*) định lý; э́то ~ đó là định lý, đó là chân lý hiển nhiên
аксиома́тика *ж.* hệ tiên đề
акт *м.* 1. (*поступок, действие*) hành động, hành vi, cử chỉ, động tác; террористи́ческий ~ hành động khủng bố; 2. (*правительственный*) luật, sắc lệnh, nghị định, văn bản; ~ о земле́ luật về ruộng đất; 3. (*документ, протокол*) văn kiện, văn bản, chứng thư, định ước, biên bản; обвини́тельный ~ bản cáo trạng, bản buộc tội; ~ы граждáнского состоя́ния giấy hộ tịch; ~ экспертизы biên bản giám định (của hội đồng giám định); ~ о неиспрáвности оборýдования biên bản thiết bị hỏng; соста́вить ~ lập (làm) biên bản; 4. *театр.* hồi, màn; коме́дия в трех ~ах hài kịch ba hồi; 5. (*торжественное собрание*) đại lễ (liên hoan) tốt nghiệp
актёр *м.* diễn viên, kép, tài tử, nghệ sĩ
актёрка *ж.* nữ diễn viên, đào, nữ tài tử, nữ nghệ sĩ
актёрск||ий *прил.* (thuộc về) diễn viên, tài tử, nghệ sĩ; ~ие жéсты điệu bộ diễn viên; *перен.* trò đóng kịch
актёрство *с.* 1. nghề diễn viên; 2. *перен.* trò đóng kịch
акти́в I *м. собир.* cốt cán, phần tử tích cực, cán bộ nòng cốt; парти́йный ~ cốt cán của đảng, những đảng viên nòng cốt
акти́в II *м. фин.* khoản có, tài sản
активáция *ж. физ.* (sự) kích hoạt
активáтор *м. физ.* chất kích hoạt
активиза́ция *ж.* 1. (sự) tăng tính tích cực, đẩy mạnh, xúc tiến, tăng cường; ~ челове́ческого фáктора tăng tính tích cực của nhân tố con người; 2. *информ.* (sự) kích hoạt
активизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. đẩy mạnh, xúc tiến, tăng cường; ~ рабóту đẩy mạnh (xúc tiến) công việc; 2. *информ.* kích hoạt
активизи́роваться *несов. и сов.* tích cực lên, hoạt động lên
активи́рованный *прил.*: ~ у́голь *см.* акти́вный у́голь
активи́ст *м.* người tích cực, cốt cán, nòng cốt

акти́вно *нареч.* (một cách) tích cực, hoạt động, chủ động, năng động, năng nổ; ~ уча́ствовать tham gia tích cực, tích cực tham gia

акти́вность *ж.* (tính) tích cực, hoạt động, chủ động, năng động, năng nổ, đôn đáo; hoạt tính, hoạt độ (*научн.*)

акти́вный I *прил.* tích cực, hoạt động, chủ động, năng động, năng nổ, đôn đáo; ~ нейтралите́т trung lập tích cực; ~ у́голь than hoạt tính ~ капита́л *эк.* vốn năng động

акти́вный II *прил.*: ~ балáнс *фин.* (sự) xuất siêu

актини́дия *ж. бот.* 1. (*растение*) (cây) dương đào (*Actinidia*); 2. (*плод*) (quả, trái) dương đào

акти́ния *ж. зоол.* hải quỳ (*Sagartia parasitica*)

а́ктовый *прил.*: ~ зал phòng đại lễ (khánh tiết)

актри́са *ж.* nữ diễn viên, đào, nữ tài tử, nữ nghệ sĩ

актуа́льность *ж.* (*насущность*) (tính) thời sự, cấp thiết, cấp bách, thiết yếu; (*злободневность*) (tính) nóng hổi, bức xúc, sốt dẻo; (*своевременность*) (tính) hợp thời, kịp thời

актуа́льн||ый *прил.* (*насущный*) thời sự, trước mắt, cấp thiết, cấp bách, thiết yếu; (*злободневный*) nóng hổi, bức xúc, sốt dẻo; (*своевременный*) hợp thời, kịp thời; ~ая те́ма đề tài thời sự (trước mắt, cấp thiết); ~ вопро́с vấn đề bức xúc (cấp thiết, nóng hổi, thời sự)

аку́ла *ж.* 1. cá mập, cá nhám (*Carcharius glaucus*); 2. *перен.* cá mập

аку́л||ий *прил.* (thuộc về) cá mập, cá nhám; ~ьи плавни́ки vây cá mập (cá nhám)

акупрессу́ра *ж.* 1. (khoa, thuật) bấm huyệt; 2. (*биологически активные точки*) (các) huyệt

акупункту́ра *ж. мед.* (khoa, thuật) châm cứu

аку́стика *ж.* 1. (*наука*) âm học, âm hưởng học; 2. (*слышимость*) độ âm vang, âm hưởng, âm độ

акусти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) âm học, âm hưởng học; ~ая ми́на *воен.* mìn âm hưởng

акуше́р *м.* hộ sinh viên, người hộ sinh (đỡ đẻ)

акуше́рка *ж.* nữ hộ sinh, bà đỡ; bà mụ (*разг.*)

акуше́рский *прил.* (thuộc về) sản khoa, khoa sản, khoa hộ sinh, hộ sinh, đỡ đẻ

акуше́рство *с.* 1. (*отдел медицины*) sản khoa, khoa sản, khoa hộ sinh; 2. (*деятельность*) (nghề) hộ sinh, đỡ đẻ

акце́нт *м.* 1. *лингв.* (*ударение*) trọng âm; (*знак ударения*) dấu trọng âm; 2. (*искажение звуков*) giọng lơ lớ; (*произношение*) giọng; говори́ть с ~ом nói giọng lơ lớ; говори́ть без ~а nói sõi; ✧ де́лать ~ на чём-л. nhấn mạnh (nêu bật, chú trọng) điều gì

акцентри́ровать *несов. и сов.* (*В*) nhấn mạnh, nêu bật, chú trọng, đặc biệt chú ý; ~ внима́ние на чём-л. đặc biệt chú ý đến điều gì

акце́пт *м.* 1. *юр.* (sự) chấp nhận ký hợp đồng; 2. *фин.* (sự) chấp nhận, nhận trả

акцепта́нт *м.* người chấp nhận

акцепт||и́ровать, ~ова́ть *несов. и сов.* (*В*) chấp nhận, chấp nhận ký hợp đồng, nhận trả

акци́з *м. фин.* thuế hàng hoá, thuế môn bài

акционе́р *м.* cổ đông, người có cổ phần (có cổ phiếu); о́бщее собра́ние ~ов hội nghị toàn thể cổ đông

акционе́рн||ый *прил. фин.* (thuộc về) cổ phần, cổ phiếu; ~ капита́л tư bản cổ phần; ~ое о́бщество công ty cổ phần

акциони́рование *с.* (sự) cổ phần hoá; ~ госуда́рственных предприя́тий cổ phần hoá các doanh nghiệp nhà nước (các xí nghiệp quốc doanh)

акциони́ровать *несов. и сов.* (*В*) cổ phần hoá

а́кци||я I *ж. фин.* cổ phần, cổ phiếu; именна́я ~ cổ phiếu ký danh (ghi tên); кумуляти́вная ~ cổ phiếu tích gộp; обыкнове́нная, проста́я ~ cổ phiếu thường; предъяви́тельская ~ cổ phiếu vô danh; привилегиро́ванная ~ cổ phiếu ưu đãi (đặc quyền); учреди́тельная ~ cổ phiếu sáng lập; ~и поднима́ются cổ phiếu tăng giá; ~и па́дают cổ phiếu hạ giá; ✧ его́ ~и повыша́ются thanh danh (uy tín, ảnh hưởng) của anh ấy tăng lên; его́ ~и па́дают thanh danh (uy tín, ảnh hưởng) của anh ấy giảm sút

а́кция II *ж.* (*действие*) hành động, hành vi

аку́н *м.* người hát rong (nói vè), xẩm (*ở Kazakhstan, Kirghizia*)

алба́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Albania

алба́нский *прил.* (thuộc về) Albania

а́лгебра *ж.* đại số học, (môn) đại số; абстра́ктная ~ đại số trừu tượng; дифференциа́льная ~ đại số vi phân; элемента́рная ~ đại số sơ cấp

алгебраи́ст *м.* nhà đại số học, chuyên viên đại số

алгебраи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) đại số học, đại số; ~ая ло́гика lôgic đại số

АЛГО́Л *м. информ.* ALGOL, ngôn ngữ hướng thuật toán

алгори́тм *м.* algorithm, algorit, thuật toán, thuật giải, giải thuật; язы́к ~а ngôn ngữ algorithm (thuật toán)

алгоритми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) algorithm, algorit, thuật toán

алеба́стр *м.* thạch cao mịn (hoa tuyết)

алеба́стровый *прил.* (thuộc về) thạch cao mịn, thạch cao hoa tuyết

але́ть *несов.* 1. (*виднеться - о чем-л. алом*) hiện ra đỏ thắm (đỏ tươi, đỏ chói); 2. (*становиться алым.*) đỏ thắm (đỏ tươi, đỏ chói) lên, thành đỏ thắm (đỏ tươi, đỏ chói); (*о закате*) rực đỏ

алжи́р||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Algeria (Angiêri)

алжи́рский *прил.* (thuộc về) Algeria, Angiêri

а́либи *с. нескл. юр.* alibi, (tình trạng) ngoại phạm; установи́ть чьё-л. ~ xác định alibi (tình trạng ngoại phạm) của ai; доказа́ть своё ~ chứng minh alibi (tình trạng ngoại phạm) của mình

алимéнты *мн.* tiền cấp dưỡng

алкало́иды *мн.* (*ед.* алкало́ид *м.*) (các chất) alcaloid

алка́ш *м. разг.* bợm (sâu) rượu, tay nghiện (ghiền) rượu

алкоголи́зм *м.* (thói, nạn) nghiện rượu, ghiền rượu

алкого́лик *м.* người nghiện (ghiền) rượu, con nghiện

алкого́ль *м.* rượu, alcol, cồn

алкого́льн||ый *прил.* (thuộc về, có, đo) rượu, alcol, cồn; ~ые напи́тки các loại rượu, đồ uống có rượu; ~ые психо́зы loạn thần kinh do rượu

алла́х *м.* Allah (*Thượng đế trong Hồi giáo*)

аллегори́зм *м.* phúng dụ, ẩn dụ

аллегори́ческий *прил.* bóng bẩy, có hình ảnh, có ngụ ý; (*иносказательный*) bóng gió

аллего́рия *ж.* phúng dụ, (cách) nói bóng bẩy, nói hình ảnh, nói ngụ ý; (*иносказание*) (lời) nói bóng gió; говори́ть ~ми nói bóng gió (bóng bẩy)

аллегре́тто *муз.* 1. *нареч.* allegretto, nhanh vừa; 2. *с. неизм.* (*произведение*) khúc allegretto

алле́гро *муз.* 1. *нареч.* allegro, nhanh vui; 2. *с. неизм.* (*произведение*) khúc allegro

аллерге́н *м.* dị ứng nguyên, nhân tố gây dị ứng

аллерге́нн||ый *прил.*: ~ые вещества́, проду́кты các chất, thực phẩm gây dị ứng

алле́ргик *м.* người bị dị ứng

аллерги́ческ||ий *прил.* (thuộc về) dị ứng; ~ая реа́кция phản ứng dị ứng; ~ симпто́м triệu chứng dị ứng

аллерги́я *ж.* dị ứng

аллерго́лог *м.* bác sĩ điều trị dị ứng

аллерголо́гия *ж.* dị ứng học, (khoa) nghiên cứu về dị ứng

алле́я *ж.* đường có trồng cây

аллига́тор *м. зоол.* cá sấu alligator, cá sấu (*Alligator*)

аллилу́й||я *ж. церк.* allêluia (*tiếng Hêbrơ □ ngợi ca Đức Giêhôva*); ✧ ~ю петь кому́-л. tâng bốc (ton hót, bốc thơm) ai

алло́ *межд.* alô

аллопа́т *м.* thầy thuốc dùng đối chứng

аллопати́ческ||ий *прил.* (thuộc về) liệu pháp đối chứng

аллопа́тия *ж. мед.* liệu pháp đối chứng

аллю́зия *ж.* (lối, lời) nói bóng, nói bóng bẩy, ám chỉ, ẩn dụ

аллю́р *м.* nước đi (chạy) (*của ngựa*)

алма́з *м.* kim cương

алма́зный *прил.* (thuộc về) kim cương; Алма́зный фонд Росси́и Bộ sưu tập quốc gia đồ kim hoàn và đá quý Nga

алмазограни́льный *прил.* (để) mài kim cương

алмазодобыва́ющ||ий *прил.* (để) khai thác kim cương; ~ая промы́шленность công nghiệp khai thác kim cương

алмазоно́сный *прил.* (có, chứa) kim cương

алоги́зм *м.* (điều, sự) phi lý, vô lý

алоги́чность *ж.* (tính chất) phi lý, vô lý

алоги́чный *прил.* phi lý, vô lý

алопе́ция *ж. мед.* (chứng) rụng tóc, hói đầu

ало́э *с. нескл. бот.* (cây) lô hội (*Aloe*)

алта́рь *м.* bàn thờ; ✧ принести́ свою́ жизнь на ~ оте́чества hiến dâng đời mình cho Tổ quốc, hy sinh cho Tổ quốc

алте́й *м. бот.* (cây) thục quỳ (*Althaea*)

алфави́т *м.* alphabet, bảng chữ cái, bảng mẫu tự, vần chữ cái, vần abc; по ~у theo alphabet (thứ tự chữ cái, thứ tự abc, thứ tự vần chữ cái)

алфави́тно-цифрово́й *прил.*: ~ые да́нные *информ.* những dữ kiện (dữ liệu) ký tự chữ số

алфави́тный *прил.* (thuộc về) alphabet, bảng chữ cái; *информ.* ký tự; ~ указа́тель bảng chỉ dẫn theo alphabet (theo thứ tự chữ cái, theo thứ tự abc, theo thứ tự vần chữ cái)

алхи́мик *м.* nhà luyện đan (giả kim thuật)

алхи́мия *ж.* thuật luyện đan, giả kim thuật

а́лчно *нареч.* (một cách) tham lam

а́лчность *ж.* (lòng, tính) tham, tham lam, hám lợi

а́лчный *прил.* tham, tham lam, hám lợi; ~ к деньга́м, ~ до де́нег tham (hám) tiền

а́л||ый *прил.* đỏ thắm, đỏ tươi, đỏ chói, đỏ rực, hồng đào, hồng điều, hồng đơn; ~ая заря́ vừng đông đỏ rực; ~ стяг lá cờ đỏ thắm; ~ые щёки má thắm (hồng đào, đỏ hây hây)

альбатро́с *м. зоол.* (chim) hải âu, hải âu lớn (*Diomedea*)

альбино́с *м.* bạch tạng

альбо́м *м.* album, anbom; ~ для ма́рок album (anbom) tem; ~ для рисова́ния vở vẽ; ~ для фотогра́фий album (anbom) ảnh

альбуми́н *м. биохим.* albumin, anbumin

альвео́ла *ж. анат.* lỗ chân răng

альвеоля́рный *прил. лингв.*: ~ звук âm chân răng

алько́в *м.* buồng để giường

алько́вн||ый *прил.*: ~ые похожде́ния chuyện chăn gối (ái ân, khuê phòng)

альмана́х *м.* almanach, lịch thư, sách lịch; литерату́рно-худо́жественный ~ hợp tuyển thơ văn

альпи́йск||ий *прил.*: ~ая боле́знь chứng say núi; ~ая фиа́лка cây anh thảo (*Cyclamen europaeum*); ~ие луга́ đồng cỏ alpi

альпини́зм *м. спорт.* (môn) trèo núi, leo núi

альпини́ст *м. спорт.* vận động viên trèo (leo) núi

альт *м.* 1. (*голос*) alto, giọng trẻ trầm, giọng nữ trầm; 2. (*смычковый инструмент*) đàn alto (antô); 3. (*духовой инструмент*) kèn alto (antô)

а́льтер *неизм.* cái thứ hai; ✧ ~ э́го *с. неизм. филос.* cái Tôi thứ hai

альтернати́ва *ж.* 1. (tình thế) hai chọn một, lưỡng nan; 2. (*каждая из взаимоисключающих возможностей*) một trong hai cái (điều) phải chọn; реа́льная ~ lựa chọn duy nhất thực tế

альтернати́вн||ый *прил.* được lựa chọn, tuỳ chọn; ~ые вы́боры cuộc bầu cử có nhiều ứng viên để lựa chọn; ~ая (*или* ~ая вое́нная) слу́жба *воен.* chế độ quân dịch tuỳ chọn; ~ые то́плива các loại nhiên liệu thay thế; ~ые при́знаки *социол.* những dấu hiệu khử nhau (đối nghịch)

альтиме́тр *м. ав.* máy đo độ cao

альтруи́зм *м.* (tính) vị tha

альтруи́ст *м.* người vị tha

альтруисти́ч||еский, ~ный *прил.* vị tha

а́льфа *ж.* alpha, anpha; ✧ ~ и оме́га alpha và omega, khai nguyên và chung kết, điểm đầu và điểm cuối; (*основа чего-л.*) điều cơ bản, nguyên lý

альфа-лучи́ *мн. физ.* tia alpha

альфаме́тр *м.* alpha kế

альфа-части́ца *ж. физ.* tia alpha

альфре́ско *нареч.* (bằng kỹ thuật) bích hoạ, tranh tường

алья́нс *м.* liên minh, đồng minh

алюми́ниев||ый *прил.* (thuộc về) nhôm, alumin, aluminium; (*из алюминия*) (bằng) nhôm, alumin, aluminium; ~ая кастрю́ля xoong nhôm

алюми́ний *м.* nhôm, alumin, aluminium

аляпова́то *нареч.* (một cách) vô vị; thô lậu, thô sơ

аляпова́тость *ж.* (tính chất) vô vị, không đẹp mắt; thô lậu, thô sơ, tầm thường

аляпова́тый *прил.* (*безвкусный*) vô vị, không đẹp mắt; (*грубый*) thô, thô lậu, thô sơ, tầm thường

аляфурше́т *в знач. прил. разг. неизм.* à la fourchette, ăn đứng (*và tự phục vụ*); прём ~ buổi chiêu đãi ăn đứng (à la fourchette)

амаврóз *м. мед.* (chứng) thong manh

амазо́нка *ж.* 1. nữ kỵ sĩ; 2. *уст.* (*женское платье*) amazon, váy dài nữ để cưỡi ngựa

амальга́ма *ж.* 1. hỗn hống, hợp kim thuỷ ngân; 2. *перен.* mớ hỗ lốn, hỗn hợp

амальгама́ция *ж.* (sự) hỗn hống hoá

амара́нт *м. бот.* (cây) hoa mào gà (*Amaranthus*)

амара́нтовые *мн. бот.* họ Rau giền (*Amaranthaceae*)

амари́ллис *м. бот.* (cây) loa kèn (*Amaryllis*)

амари́ллисовые *мн. бот.* họ Thuỷ tiên (*Amaryllidaceae*)

амба́р *м.* kho, vựa, lẫm

амбивале́нтность *ж.* cảm xúc lưỡng tính (*hai tính chất đối lập, như vừa thích thú vừa khó chịu, vừa có cảm tình vừa ác cảm...*)

амбивале́нтный *прил.* (có) cảm xúc lưỡng tính

амбицио́зный *прил.* kiêu ngạo, ngạo mạn, vênh váo, kênh kiệu, ngạo nghễ, kiêu hãnh; (*полный амбиций*) đầy tham vọng

амби́ци||я *ж.* 1. (*обострённое самолюбие*) (tính, lòng) tự tôn quá độ, tự ái nặng nề; (*чрезмерное самомнение*) (tính) kiêu ngạo, ngạo mạn, vênh váo, kênh kiệu, ngạo nghễ, kiêu hãnh; 2. *обыкн. мн.*: ~и tham vọng, kỳ vọng; полити́ческие ~и tham vọng chính trị; ✧ удари́ться, войти́ в ~ю rất bực mình, nổi tức, nổi giận, phát giận

а́мбра *ж.* long diên hương, chất sáp của cá nhà táng (*dùng cho công nghiệp hương liệu*)

амбразу́ра *ж.* 1. *воен.* lỗ châu mai, lỗ bắn; 2. *архит.* (*двери*) lỗ cửa; (*окна*) lỗ cửa sổ

амбулато́рн||ый *прил.* (thuộc về) phòng chữa ngoại trú, ngoại trú; ~ больно́й bệnh nhân ngoại trú; ~ое лече́ние chữa (điều trị) ngoại trú

амбулато́рия *ж.* phòng chữa ngoại trú (ngoại viện)

амво́н *м. церк.* giảng đàn, giảng đài

аме́ба *ж. зоол.* amib, amip (*Amoeba*)

америка́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Mỹ

америка́нский *прил.* (thuộc về) Mỹ, châu Mỹ, Mỹ châu; Америка́нская акаде́мия кинематографи́ческих иску́сств и нау́к Viện hàn lâm Khoa học và Nghệ thuật Điện ảnh Mỹ (AMPAS)

амети́ст *м.* amethyst, ametit, thạch anh tím

амети́стов||ый *прил.* (thuộc về) amethyst, ametit, thạch anh tím; ~ые бу́сы chuỗi hạt thạch anh tím

ами́нь 1. *частица* (*в молитвах, и т. п.*) amen; 2. *в знач. сущ. м. разг.* hết rồi, xong rồi

аммиа́к *м. хим.* ammoniac, amoniac

аммона́л *м. хим.* ammonal, amonal

аммо́ний *м. хим.* ammoni, amoni

амнези́я *ж. мед.* (chứng) mất trí nhớ

амнио́н *м. биол.* màng ối

амнисти́ровать *несов. и сов.* ân xá, đại xá

амни́сти||я *ж.* ân xá; (*общая*) đại xá; (*частичная*) đặc xá; объяви́ть ~ю ra lệnh ân xá

амора́льность *ж.* (sự, tính chất) vô luân, vô đạo, phi luân, vô luân lý, vô đạo đức

амора́льный *прил.* vô luân, vô đạo, phi luân, vô luân lý, vô đạo đức; ~ посту́пок hành vi vô luân (vô đạo, phi luân)

амортиза́тор *м.* (bộ, cái) giảm xóc, giảm chấn động, chống rung, tắt dao động

амортиза́ция *ж.* 1. *эк.* (sự) khấu hao, khấu mòn; (*износ имущества*) (sự) hao mòn; 2. *тех.* (sự) giảm xóc; (*гашение колебаний*) (sự) giảm chấn động, tắt dao động

амо́рфность *ж.* (sự, tính chất) vô định hình

амо́рфный *прил.* 1 *хим.* vô định hình; 2. (*бесформенный*) vô hình, không định hình

ампелогра́фия *ж.* (khoa) nghiên cứu về nho

ампе́р *м. физ.* ampère, ampe

ампермétр *ж. физ.* ampère (ampe) kế

ампи́р *ж.* kiểu đế chính (Empire)

амплиту́да *ж. физ.* biên độ; ~ колеба́ния biên độ dao động

амплуа́ *с. нескл.* 1. *театр.* vai, vai trò, vai tuồng; 2. (*роль*) vai trò; (*род занятий*) nghề; э́то не его́ ~ đó không phải là vai trò của nó

а́мпула *ж.* ampul, ống thuốc

ампута́ция *ж.* (sự) cắt cụt, cưa cắt

ампути́ровать *несов. и сов.* (*В*) cắt, cắt cụt, cưa cắt

амуле́т *м.* bùa, bùa hộ mệnh, hộ phù

амуни́ция *ж.* quân dụng, quân nhu

амфи́бия *ж.* 1. *зоол., бот.* (loài) lưỡng cư, lưỡng thê; 2. (*танк, автомобиль и т. п.*) xe lội nước; самолёт-~ máy bay hạ nước, thuỷ phi cơ

амфитеа́тр *м.* 1. hội trường (phòng họp, hí trường) bậc dốc; 2. *театр.* khu hạng nhì, amphi (*ở nhà hát*)

а́мфора *ж.* (bình) amphora

ан *разг.* 1. *союз противит.* thế mà; мы пошли́ че́рез ре́ку, ан лёд-то тро́гается chúng tôi đi qua sông, thế mà băng lại trôi; 2. *частица обычно не переводится* an нет, не пойду́ không, tôi chẳng đi đâu

анаба́с *м. зоол.* cá rô (*Anabas*)

анабио́з *м.* (trạng thái) tiềm sinh

анабо́лики *мн.* (*ед.* анабо́лик *м.*) chất kích thích

анаболи́ческ||ий *прил.*: ~ие стеро́иды những steroid kích thích

анака́рдиум *м. бот.* (cây) điều, đào lộn hột (*Anacardium*)

анако́нда *ж. зоол.* trăn gấm, trăn chúa (*Eunectes murinus*)

ана́лиз *м.* (sự) phân tích; *мед. тж.* (sự) xét nghiệm, thử; *мат.* (sự) giải tích; *фин. тж.* (sự) giải trình; ~ худо́жественного произведе́ния phân tích một tác phẩm nghệ thuật; хими́ческий ~ phân tích hoá học; биохими́ческий ~ кро́ви xét nghiệm (phân tích) sinh hoá của máu; ~ кро́ви на содержа́ние глюко́зы xét nghiệm (thử, phân tích) máu về hàm lượng glucoza; математи́ческий ~ giải tích toán học; конструкти́вный ~ *мат.* giải tích cấu trúc; фа́кторный ~ *социол.* phân tích nhân tố; ка́чественный ~ *социол.* phân tích định tính; коли́чественный ~ *социол.* phân tích định lượng

анализа́тор *м. тех.* bộ phân tích

анализи́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* проанализи́ровать) (*В*) phân tích

анали́тик *м.* nhà phân tích

аналити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) phân tích, giải tích; ~ая хи́мия hoá học phân tích; ~ое выраже́ние *мат.* biểu thức giải tích; ~ая геоме́трия hình học giải tích

ана́лог *м. книжн.* cái tương tự

аналоги́чно *нареч.* (một cách) tương tự

аналоги́чный *прил.* tương tự, giống như, như nhau; со мной произошёл ~ слу́чай tôi đã gặp trường hợp tương tự (như vậy, tương tự như vậy)

анало́ги||я *ж.* (sự, phép) loại suy, đối sánh, tương tự; проводи́ть ~ю đối sánh, so sánh, dùng phép loại suy

ана́логов||ый *прил. информ.* tương tự; ~ компью́тер computer (máy điện toán, máy vi tính) tương tự; ~ая вычисли́тельная маши́на máy tính tương tự; ~ая те́хника kỹ thuật tương tự

ана́лого-цифров||о́й *прил. информ.* tương tự-số, tương tự-kỹ thuật số; ~ преобразова́тель máy biến đổi tương tự-số; ~ая вычисли́тельная маши́на máy tính tương tự-số

анало́й *м.* giá kinh

ана́льн||ый *прил. анат.* (thuộc về) hậu môn; ~ая железа́ tuyến hậu môn; ~ое отве́рстие lỗ hậu môn; ~ секс hậu môn dâm, anal sex

ана́мнез *м. мед.* tiền sử bệnh

ананас *м.* 1. (*растение*) (cây) dứa, thơm, khóm (*Ananas sativa*); 2. (*плод*) (quả, trái) dứa, thơm, khóm

ананас||ный, ~овый *прил.* (thuộc về) dứa, thơm, khóm; (*из ананаса*) (bằng) dứa, thơm, khóm; ~ное, ~овое варе́нье mứt dứa; ~ная ды́ня dưa bở (dưa tây) có hương vị dứa

анархи́зм *м.* chủ nghĩa vô chính phủ

анархи́ст *м.* người theo chủ nghĩa vô chính phủ

анархи́стский *прил.* (thuộc về) người vô chính phủ

анархи́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa vô chính phủ

анархи́чный *прил.* vô chính phủ; (*беспорядочный*) hỗn loạn, vô trật tự

ана́рхия *ж.* 1. (*безвластие*) (tình trạng) vô chính phủ; 2. *перен.* (*беспорядок* (tình trạng, cảnh, sự) hỗn loạn, vô trật tự, lộn xộn, mất trật tự; ✧ ~ произво́дства *эк.* tình trạng vô chính phủ trong sản xuất

ана́рхо-синдикали́зм *м.* chủ nghĩa công đoàn vô chính phủ

ана́рхо-синдикали́ст *м.* người theo chủ nghĩa công đoàn vô chính phủ

ана́том *м.* nhà giải phẫu học, chuyên viên giải phẫu

анатоми́ровать *несов. и сов.* giải phẫu, phẫu tích, mổ xác

анатоми́ческий *прил.* (thuộc về) giải phẫu; ~ а́тлас tập hình giải phẫu; ~ теа́тр phòng giải phẫu

анато́мия *ж.* (*наука*) giải phẫu (cơ thể) học; (*строение организма*) giải phẫu, cấu tạo, kết cấu; ~ живо́тных giải phẫu động vật; ~ расте́ний giải phẫu thực vật

ана́фем||а *ж.* (sự) rút phép thông công, tuyệt thông; преда́ть ~е кого́-л. rút phép thông công ai, tuyệt thông ai

анахоре́т *м.* ẩn sĩ

анахрони́зм *м.* (điều, sự, việc) lỗi thời, quá thời, không hợp thời

анахрони́чный *прил.* lỗi thời, quá thời, không hợp thời

анаэро́бный *прил.* yếm khí, kỵ khí

анаэро́бы *мн.* vi sinh vật yếm khí (kỵ khí)

ангажеме́нт *м.* giấy mời biểu diễn; (*договор*) hợp đồng biểu diễn

анга́р *м.* hangar, nhà để máy bay

а́нгел *м.* thiên sứ, thiên thần

а́нгельск||ий *прил.*: ~ го́лос giọng tuyệt trần; ~ое терпе́ние tính nhẫn nhục vô song; ~ хара́ктер tính tình hiền thục vô song

ангидри́д *м. хим.* anhydric, anhyđrit

анги́на *ж.* (chứng) viêm họng

англи́йский *прил.* (thuộc về) England, Anh; Ăng-lê (*разг.*); ~ язы́к tiếng Anh

англикани́зм *м.*, **англика́нство** *с.* Anh giáo, đạo Tin Lành Anh

англика́нск||ий *прил.*: ~ая це́рковь giáo hội Anh giáo (Tin Lành Anh)

англици́зм *м. лингв.* từ ngữ du nhập của Anh

англича́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người England (Anh); người Ăng-lê (Hồng mao) (*разг.*)

а́нгло-америка́нский *прил.* (thuộc về) Anh-Mỹ; Англо-америка́нская война́ (*1812-14*) *ист.* (cuộc) Chiến tranh Anh-Mỹ

англома́н *м.* người mê nước Anh

англома́ния *ж.* (lòng, sự) mê nước Anh

а́нгло-саксо́нский *прил.* (thuộc về) Anglo-Saxon

англо́рск||ий *прил.*: ~ая ко́шка mèo Angora; ~ая шерсть len Angora

анда́нте *муз.* 1. *нареч.* andanté; 2. *с.* khúc andanté

андерграу́нд *м. иск.* 1. (*направление*) trào lưu nghệ thuật chống đối ngầm (*chống chế độ độc tài toàn trị, xuất hiện từ cuối những năm 20 thế kỷ 20*); 2. (*произведения*) tác phẩm nghệ thuật chống đối ngầm; вы́ставка ~а triển lãm tác phẩm nghệ thuật chống đối ngầm

аневри́зм *м.* **~а** *ж. мед.* (chứng) phình mạch

анекдо́т *м.* (*рассказ*) chuyện tiếu lâm, chuyện cười; giai thoại; (*происшествие*) (điều, chuyện) buồn cười, khôi hài, hài hước; рассказа́ть ~ kể chuyện tiếu lâm (chuyện cười); остроу́мный ~ chuyện tiếu lâm ý nhị; э́то про́сто ~ cái đó thật là buồn cười (khôi hài, hài hước)

анекдоти́ческий *прил.* tiếu lâm, buồn cười, khôi hài, hài hước; э́то но́сит ~ хара́ктер cái đó có tính chất tiếu lâm (khôi hài, hài hước)

анекдоти́чн||ый *прил.* buồn cười, khôi hài, hài hước; ~ слу́чай chuyện buồn cười (khôi hài, hài hước); э́то ~о điều (chuyện) đó thật buồn cười

анеми́чный *прил.* thiếu máu

анеми́я *ж. мед.* (bệnh) thiếu máu

анемо́граф *м. метеор.* phong tốc ký, máy ghi tốc độ gió

анемо́метр *м. метеор.* phong tốc kế, máy đo tốc độ gió

анестезио́лог *м.* bác sĩ gây mê

анестези́ровать *несов. и сов. мед.* gây mê, gây tê

анестези́я *ж. мед.* 1. (*потеря восприимчивости*) (sự) mất cảm giác, vô cảm; 2. (*обезболивание*) (sự) gây mê, gây tê; ме́стная ~ gây tê cục bộ; о́бщая ~ gây mê; спинномозгова́я ~ gây tê ống sống

анестези́рующ||ий *прил. мед.*: ~ее сре́дство thuốc gây mê (gây tê)

анили́н *м. хим.* anilin

анили́нов||ый *прил.* (thuộc về) anilin; ~ые кра́ски thuốc nhuộm anilin

анимали́зм *м.* tục thờ thú vật

анимали́ст *м. иск.* hoạ sĩ (nhà điêu khắc) chuyên về thú vật

аними́тор *м.* hoạt náo viên, vai quậy nhộn

анимизм *м.* 1. *филос.* vật linh luận, thuyết vật linh; 2. *рел.* vật linh giáo, đạo vật linh

ани́с *м. бот.* 1. (*растение*) (cây) hồi (*Anis*); 2. (*сорт яблок*) táo anis

ани́сов||ый *прил.* (thuộc về) hồi; ~ое ма́сло dầu hồi; ~ая во́дка rượu hồi

анке́т||а *ж.* 1. (*опросный лист*) (tờ, bản) khai, tự khai, khai lý lịch; *социол.* (phiếu, bản) thăm dò ý kiến, thăm dò dư luận; запо́лнить ~у điền tờ khai, viết bản tự khai, kê khai lý lịch; *социол.* điền/ghi phiếu thăm dò ý kiến (dư luận); ~-интервью́ *социол.* phiếu trả lời phỏng vấn; почто́вая ~ *социол.* phiếu thăm dò ý kiến gửi qua bưu điện; разда́точная ~ *социол.* phiếu thăm dò ý kiến phân phát; 2. (*сбор сведений*) (cuộc) thăm dò ý kiến, thăm dò dư luận; провести́ ~у tổ chức thăm dò ý kiến (dư luận)

анкетёр *м. социол.* người kiểm phiếu thăm dò ý kiến (dư luận)

анкети́рование *с. социол.* (sự) thăm dò ý kiến, thăm dò dư luận, lập tờ khai, làm phiếu thăm dò ý kiến

анке́тн||ый *прил.*: ~ые да́нные lý lịch; ~ опро́с *социол.* việc hỏi ý kiến bằng phiếu

анкла́в *м.* enclave, đất lọt giữa

анна́лы *мн.* sử biên niên, biên niên sử

аннекси́ровать *несов. и сов.* (*В*) thôn tính, xâm chiếm, chiếm đoạt

аннéксия *ж.* (sự) thôn tính, xâm chiếm, chiếm đoạt

аннота́ция *ж.* (bản) nhận xét, chú thích, chú dẫn, ghi chú, chú giải, phụ chú

аннотúровать *несов. и сов.* (*В*) nhận xét, chú thích, chú dẫn, ghi chú, chú giải, phụ chú

аннотúрованный *прил.*: ~ библиографúческий указáтель bảng chú giải thư mục

аннулúрование *с.* (sự) huỷ bỏ, bãi bỏ, thủ tiêu, phế bỏ

аннулúровать *несов. и сов.* (*В*) huỷ bỏ, xoá bỏ, bãi bỏ, phế bỏ, huỷ, xoá; xé, xúp (*разг.*); ~ договóр huỷ bỏ hiệp ước (hợp đồng); xé hiệp ước (hợp đồng) (*разг.*); ~ закóн bãi bỏ (huỷ bỏ, phế bỏ) đạo luật; ~ долг xoá nợ; ~ решéние bãi bỏ quyết định

анóд *м. физ.* anod, anôt, dương cực, cực dương

анóдный *прил. физ.* (thuộc về) anod, anôt, dương cực, cực dương

анодúрование *с. физ.* (sự) xử lý anod

аномáлия *ж.* (sự) dị thường, bất thường, phi thường, trái quy luật; магни́тная ~ (dải, sự) dị từ, dị thường từ tính

аномáльный *прил.* dị thường, bất thường, phi thường, trái quy luật

аномúя *ж.* (tình trạng) vô luật pháp

анони́м *м.* người nặc danh, tác giả ẩn danh

анони́мка *ж. разг.* thư nặc danh

анони́мн||ый *прил.* nặc danh, ẩn danh, vô danh, không tên, giấu tên; ~ое письмó thư nặc danh

анони́мщик *м. разг.* người viết thư nặc danh

анóнс *м.* loan báo, thông báo, cáo tri, quảng cáo

анонси́ровать *несов. и сов.* (*В, о П*) loan báo, thông báo, cáo tri, quảng cáo

анорексúя *ж. мед.* ảnorexia, (chứng) biếng ăn

ансáмбль *м.* 1. quần thể; архитектýрный ~ quần thể kiến trúc; 2. (*коллектив*) đoàn nghệ thuật (văn công), đoàn; ~ пéсни и плáски đoàn ca múa (ca vũ)

антагони́зм *м.* tính chất (mâu thuẫn) đối kháng

антагони́ст *м.* 1. người đối kháng, địch thủ không khoan nhượng; 2. *мн.*: ~ы *биол.* cơ quan (chất) đối kháng; мы́шцы-~ы những cơ bắp đối kháng (có chức năng ngược nhau)

антагонисти́ческ||ий *прил.* đối kháng; ~ие противорéчия những mâu thuẫn đối kháng

Антáнта *ж. ист.* (khối) Entente, Đồng minh

антаркти́ческий *прил.* (thuộc về) Antartic, Nam Cực

антéнна *ж.* anten, ăngten; передаю́щая ~ anten phát; приёмная ~ anten thu

антиалкого́льн||ый *прил.* chống rượu (nghiện rượu); ~ая кампáния chiến dịch chống rượu

антибактериáльный *прил.* kháng khuẩn; ~ препарáт thuốc (chế phẩm) kháng khuẩn

антибио́тик *м.* (chất, thuốc) antibiotic, kháng sinh, trụ sinh

антибюрократи́ческ||ий *прил.* chống quan liêu; ~ая борьбá đấu tranh chống quan liêu

антивещество́ *с.* phản chất

антивибрацио́нный *прил.* chống rung, khử chấn

антивиру́с *м. информ.* chương trình chống virus

антивиру́сный *прил.* chống virus, chống siêu vi trùng (siêu vi)

антивитами́н *м. мед.* (chất) kháng vitamin

антивое́нн||ый *прил.* chống chiến tranh, phản chiến; ~ое движéние phong trào phản chiến (chống chiến tranh)

антиге́н *м. биол.* (chất) kháng nguyên

антигúтлеровск||ий *прил.*: Антигúтлеровская коалúция *ист.* (khối) Đồng minh chống Hitler

антиглобали́зм *м.* (tinh thần, chủ trương, chủ nghĩa) chống toàn cầu hoá

антиглобали́ст *м.* người chống toàn cầu hoá

антиглобали́стский *прил.* (thuộc về) người chống toàn cầu hoá; ~ое движéние phong trào chống toàn cầu hoá

антигосудáрственный *прил.* chống Nhà nước, phản quốc

антигриппи́н *м.* thuốc chống cúm

антигумáнный *прил. см.* бесчелове́чный

антидемократи́ческий *прил.* phản dân chủ

антидепрессáнт *м. мед.* thuốc chống trầm uất

антидиабети́ческий *прил.* chống tiểu đường

антидóпинговый *прил. спорт., мед.* chống doping (đôping); ~ контрóль kiểm tra chống doping (đôping)

антидóт *м. мед.* thuốc giải độc

антизатрáтн||ый *прил.* giảm chi phí; ~ые мéры những biện pháp giảm chi phí

антиимпериалисти́ческий *прил.* chống đế quốc; phản đế (*уст.*)

антиинфляцио́нный *прил.* chống lạm phát

антиисторúческий *прил.* phản lịch sử

антиисторúчный *прил. см.* антиисторúческий

антикатóд *м. физ.* đối cathod (catôt), đối âm cực

антиквáр *м.* 1. (*продавец*) người bán đồ cổ; 2. (*коллекционер*) người sưu tập (chơi) đồ cổ

антиквариáт *м. собир.* đồ cổ, cổ vật; занимáться ~ом kinh doanh đồ cổ (cổ vật)

антиквáрн||ый *прил.* (thuộc về) bán đồ cổ; ~ая вещь đồ cổ, cổ vật; ~ магази́н hiệu bán đồ cổ

антиколониáльн||ый *прил.* chống thực dân (chủ nghĩa thực dân); ~ая борьбá cuộc đấu tranh chống thực dân; ~ое движéние phong trào chống thực dân

антикоммуни́зм *м.* (tinh thần, chủ trương, chủ nghĩa) chống cộng

антикоммунисти́ческий *прил.* chống (bài) cộng, chống cộng sản

антиконституцио́нность *ж.* (tính chất) vi hiến, trái với hiến pháp, chống hiến pháp

антиконституцио́нный *прил.* (*нарушающий конституцию*) vi hiến, trái với hiến pháp, chống hiến pháp

антикри́зисн||ый *прил.* chống khủng hoảng; ~ые мероприя́тия những biện pháp chống khủng hoảng

антило́па *ж.* antilop, linh dương (*Antilope*)

антимаркси́стский *прил.* chống chủ nghĩa Marx

антимате́рия *ж.* phản vật chất

антимилитари́зм *м.* phong trào chống quân phiệt và chiến tranh

антимилитаристи́ческий *прил. см.* антимилитари́стский

антимилитари́стский *прил.* chống quân phiệt

антими́р *м.* phản thế giới

антимонопо́льн||ый *прил.* chống độc quyền (lũng đoạn); ~ oe

законода́тельство luật pháp chống độc quyền

антинаро́дный *прил.* chống (phản) nhân dân, phản dân; ~ режи́м chế độ phản dân

антинау́чный *прил.* phản khoa học

антинациона́льный *прил.* phản (chống) dân tộc

антино́мизм *м. филос.* (sự) nghịch thức, nghịch lý

антино́мика *ж. филос.* phép nghịch thức (nghịch lý)

антино́мия *ж. филос.* nghịch thức, nghịch lý

антиобще́ственн||ый *прил.* chống xã hội; ~ посту́пок hành động chống xã hội; ~ое поведе́ние hành vi chống xã hội

антипарти́йн||ый *прил.* chống đảng; ~ая группиро́вка nhóm chống đảng

антипати́ч||ный *прил.* không có thiện cảm, khó thương, dễ ghét; он мне ~ен tôi không thích nó

антипа́ти||я *ж.* ác cảm; пита́ть ~ю к кому́-л. có ác cảm với (không thích) ai; внуша́ть ~ю gây ác cảm

антипатриоти́ческий *прил.* phản quốc

антиперестро́ечн||ый *прил. ист.* chống cải tổ, chống perestroika; ~ые силы những thế lực chống cải tổ (perestroika)

антипири́н *м.* antipyrin, antipirin

антипо́д *м.* 1. người đối cực; 2. (*человек, противоположный кому-л. по взглядам, вкусам и т. п.*) người đối nghịch (đối lập)

антипригарн||ый *прил.*: ~ая сковоро́дка chảo không dính (không cháy)

антирабо́ч||ий *прил.* chống công nhân; ~ее законода́тельство luật pháp chống công nhân

антирелигио́зн||ый *прил.* chống tôn giáo; ~ая пропага́нда tuyên truyền chống tôn giáo

антисанита́рный *прил.* phản vệ sinh

антисеми́т *м.* người bài (chống) Do Thái

антисемити́зм *м.* (đầu óc, thái độ, chủ nghĩa) bài Do Thái, chống Do Thái

антисеми́тский *прил.* bài (chống) Do Thái

антисе́птика *ж. мед.* 1. (*обеззараживание*) (sự) sát trùng, khử trùng, diệt trùng; 2. *собир.* thuốc sát trùng

антисепти́ческ||ий *прил. мед.* sát trùng, khử trùng, diệt trùng; ~ое сре́дство thuốc sát trùng

антисове́тский *прил.* chống xô-viết (Liên Xô), bài Xô

антисоциалисти́ческий *прил.* chống chủ nghĩa xã hội

антисоциа́льн||ый *прил.* chống xã hội; ~ые элеме́нты những phần tử chống xã hội

антиста́тик *м.* chất giảm điện tĩnh (*cho một số loại vải nhân tạo*)

антистати́ческий *прил.* giảm điện tĩnh

антистре́ссовый *прил.* chống stress (căng thẳng thần kinh)

антисциенти́зм *м. филос.* quan điểm (thái độ) chống khoa học

антите́за *ж.* phản đề

антите́зис *м. филос.* phản đề

антите́ло *с. биохим.* kháng thể

антитеррористи́ческ||ий *прил.* chống khủng bố; ~ая кампа́ния chiến dịch chống khủng bố

антитокси́н *м. мед.* chất chống độc, kháng độc tố

антитоталитари́зм *м.* quan điểm (thái độ) chống chế độ cực quyền toàn trị

антитоталита́рист *м.* người chống chế độ cực quyền toàn trị

антитоталитари́стский *прил.* chống chế độ cực quyền toàn trị

антитоталита́рный *прил. см.* антитоталитари́стский

антифаши́ст *м.* người chống fatxit (phát xít)

антифаши́стск||ий *прил.* chống fatxit (phát xít); ~ое движе́ние phong trào chống fatxit (phát xít)

антифеода́льный *прил.* chống phong kiến; phản (bài) phong (*уст.*)

антифри́з *м. ав., авт.* chất chống đông

анти́христ *м.* kẻ chống Chúa (chống Kitô)

антихудо́жественн||ый *прил.* phản (không) mỹ thuật; ~ое произведе́ние tác phẩm phản mỹ thuật

антицикло́н *м. метеор.* vùng áp (khí áp) cao

античасти́ца *ж. физ.* phản hạt

анти́чность *ж.* (thời, văn minh) cổ đại

анти́чный *прил.* cổ, cổ đại; ~ мир thế giới cổ đại

антия́дерн||ый *прил.* chống hạt nhân (vũ khí hạt nhân); ~ое движе́ние phong trào chống vũ khí hạt nhân

антологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hợp tuyển, văn tuyển

антоло́гия *ж.* hợp tuyển, văn tuyển

анто́ним *м. лингв.* từ trái nghĩa (phản nghĩa)

антоними́чн||ый *прил. лингв.* trái nghĩa, phản nghĩa

анто́новка *ж.* táo antônovka

антра́кт *м.* (giờ) nghỉ, giải lao

антраци́т *м.* anthracit, antraxit, than gầy

антреко́т *м. кул.* (miếng) thịt sườn, thăn; (*жаркое*) thăn bò rôti (rán)

антрепренёр *м.* bầu chủ, ông bầu, người chủ gánh hát

антрепри́за *ж.* gánh hát, rạp hát, rạp xiếc (*doanh nghiệp tư nhân*)

антресо́ли *мн.* 1. (*этаж*) gác lửng; 2. (*галерея*) hành lang; 3. *разг.* (*настил под потолком*) giá dưới trần, trần thượng

антропоге́н *м. геол.* kỷ Nhân sinh

антропогене́з *м.* (quá trình) hình thành loài người

антропоге́нн||ый *прил.* (do) người sinh, người gây ra; ~ые наруше́ния фло́ры и фа́уны Земли́ những tàn phá do con người gây ra cho giới thực vật và động vật trên Trái đất

антропо́лог *м* nhà nhân chủng (nhân loại, nhân) học

антропологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) nhân chủng học, nhân loại học, nhân học; ~ие да́нные (những) dẫn liệu nhân chủng học (nhân loại học); ~ музе́й viện bảo tàng nhân chủng học (nhân loại học)

антрополо́гия *ж.* nhân loại (nhân chủng, nhân) học

антропоме́трия *ж.* nhân trắc học

антропоморфи́зм *м. филос.* thuyết nhân hình

антропомо́рфный *прил.* (có) nhân hình, hình người, dạng người; ~ые обезья́ны loài vượn nhân hình (hình người)

антропони́мика *ж.* nhân danh học, (môn) tên người

антропофа́гия *ж. книжн.* (sự) ăn thịt người

антропоцентри́зм *м. филос.* thuyết nhân loại trung tâm, thuyết loài người là trung tâm

антура́ж *м.* giới (những người) thân cận

а́нус *м. физиол.* hậu môn

анфа́с *нареч.* en face, ănphat, trực diện; сня́ться ~ chụp en face

анфила́да *ж.*: ~ ко́мнат dãy phòng

анча́р *м. бот.* (cây) sui (*Antiaris*)

анчо́ус *м.* cá trỗng (*Engraulis*)

аншла́г *м.* (sự) công bố bán hết vé; пье́са идёт с ~ом vở kịch ăn khách (rất thành công)

а́ншлюс *м. ист.* chính sách sáp nhập

аню́тин *прил.*: ~ы гла́зки *мн. бот.* hoa păngxê, hoa bướm (*Viola tricolor*)

АО *с.* (акционе́рное о́бщество) công ty cổ phần

а́орта *ж. анат.* động mạch chủ

апартейд *м.* chính sách apartheid (apacthai)

апати́т *м. мин.* apatit

апати́чный *прил.* (*равнодушный* lãnh đạm, hờ hững, lạnh nhạt, dửng dưng, thờ ơ, vô tình; (*вялый*) uể oải

апа́тия *ж.* (*равнодушие*) (tính, sự) lãnh đạm, hờ hững, lạnh nhạt, dửng dưng, thờ ơ, vô tình; (*вялость*) (sự) uể oải

апатри́д *м.* người không quốc tịch

апатриди́зм *м.* (tình trạng) không quốc tịch

апгре́йд *м. электрон.* (sự) nâng cấp

апелли́ровать *несов. и сов.* 1. *юр.* kháng cáo, chống án, kháng án, khiếu nại; ~ в Верхо́вный суд chống án (kháng án, kháng cáo, khiếu nại) lên Toà án Tối cao; 2. (к *Д*) kêu gọi; ~ к ма́ссам kêu gọi quần chúng

апелляцио́нн||ый *прил. юр.* kháng cáo, chống án, kháng án, khiếu nại; ~ая жа́лоба đơn kháng cáo (chống án, khiếu nại); ~ суд toà án thượng thẩm, toà kháng án

апелля́ци||я *ж.* 1. *юр.* (sự) kháng cáo, chống án, kháng án, khiếu nại; пода́ть ~ю đưa đơn kháng cáo, chống án, kháng án, khiếu nại; отклони́ть ~ю bác đơn kháng cáo (chống án, khiếu nại); 2. (sự) kêu gọi; ~ к обще́ственному мне́нию kêu gọi dư luận xã hội

апельси́н *м.* 1. (*дерево*) (cây) cam (*Citrus nobilis*); 2. (*плод*) (trái, quả) cam

апельси́нный *прил. см.* апельси́новый

апельси́нов||ый *прил.* (thuộc về) cam; (*из апельсинов*) bằng cam; ~ сок nước cam; ~ая планта́ция đồn điền cam; ~ое варе́нье mứt cam

апитерапи́я *ж. мед.* liệu pháp ong

АПК *м.* (агропромы́шленный ко́мплекс) *см.* агропромы́шленный

аплоди́ровать *несов.* vỗ tay; (*приветствовать*) hoan hô, hoan nghênh

аплодисме́нт||ы *мн.* tiếng vỗ tay, tràng pháo tay; продолжи́тельные ~ы tiếng vỗ tay (tràng pháo tay) hồi lâu; его́ речь прерыва́лась бу́рными ~ами diễn văn của ông bị gián đoạn bởi những tràng pháo tay (tiếng vỗ tay) nhiệt liệt

апло́мб I *м.* (tính) quá tự tin; говори́ть с ~ом nói giọng quá tự tin; держа́ться с ~ом cư xử quá tự tin; ему́ не хвата́ет ~а anh ấy thiếu tự tin

апло́мб II *м.* (*в танце*) (tài) giữ thế quân bình thẳng đứng (*khi nhảy múa*)

апоге́||й *м.* 1. *астр.* điểm viễn địa; 2. *перен.* đỉnh, cực điểm, đỉnh điểm, tột đỉnh, tột điểm, tột độ, tột bậc; ~ сла́вы tột đỉnh vinh quang, vinh quang tột đỉnh; дости́гнуть своего́ ~я đạt cực điểm (đỉnh điểm)

апока́липсис *м.* 1. *рел.* Khải huyền thư (*một phần trong Tân ước tiên báo về "tận thế"*); 2. (*возможная гибель цивилизации*) (sự, nguy cơ) tận thế, diệt vong của nền văn minh và loài người nói chung (*do chiến tranh hạt nhân, suy đồi đạo đức, huỷ diệt môi trường sống...*)

аполити́зм *м.* (tính chất) vô chính trị, phi chính trị

аполити́чность *ж.* (tính) vô chính trị, phi chính trị

аполити́чный *прил.* vô (phi) chính trị

апологе́т *м.* người tán dương (tâng bốc), kẻ bốc thơm

аполо́гия *ж.* (sự) tán dương, tâng bốc

апоплексия *ж. мед.* (chứng) ngập máu, đột quỵ

апори́я *ж. филос.* nghi nan; ~ Зено́на *филос.* nghi nan Zênôn

апо́рт *м.* táo apo

апостерио́ри *нареч. филос., лог.* a posteriori, hậu nghiệm, hậu thiên

апостерио́рный *прил. филос., лог.* a posteriori, hậu nghiệm, hậu thiên

апо́стол *м. рел.* tông đồ, giáo đồ; 2. *перен.* môn đồ, đồ đệ; ~ добра́ môn đồ của lòng từ bi

апостро́ф *м.* dấu lược

апофео́з *м.* 1. (sự) tôn vinh; 2. *театр.* màn kết huy hoàng; 3. đại thắng lợi

аппара́т *м.* 1. (*прибор*) máy, thiết bị, dụng cụ; фотографи́ческий ~ máy ảnh; 2. *физиол.* bộ, bộ máy; пищевари́тельный ~ bộ máy tiêu hoá; 3. (*совокупность учреждений*) bộ máy, guồng máy; госуда́рственный ~ bộ máy (guồng máy) nhà nước; 4. *собир.* cán bộ công nhân viên; ✧ нау́чный ~ tài liệu tham khảo; категориа́льный ~ hệ thống phạm trù; поняти́йный, концептуа́льный ~ hệ thống khái niệm

аппара́тн||ый *прил.*: ~ое обеспе́чение, ~ые сре́дства *информ.* phần cứng, cương liệu

аппарату́ра *ж. собир.* máy móc, thiết bị; (*приборы*) dụng cụ, khí cụ

аппара́тчик *м. разг.* quan chức nhà nước

аппе́ндикс *м. анат.* ruột thừa

аппендици́т *м. мед.* viêm ruột thừa; о́стрый ~ viêm ruột thừa cấp tính

аппети́т *м.* 1. (sự) ngon miệng, muốn ăn; есть с ~ом ăn ngon miệng; потеря́ть ~ ăn mất ngon, không muốn ăn; прия́тного ~а! chúc ăn ngon!; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*желания*) (lòng) ham muốn, tham muốn, thèm muốn, khao khát; tham vọng, cao vọng; уме́рить свои́ ~ы dẹp bớt lòng tham muốn (tham vọng, cao vọng) của mình; почу́вствовать ~ к мирски́м ра́достям cảm thấy thèm muốn (ham muốn, khao khát) lạc thú trần gian; его́ ~ы не совпада́ют с его́ возмо́жностями tham vọng (cao vọng) của nó không phù hợp với khả năng của nó; lực của nó bất tòng tâm (*погов.*)

аппети́тный *прил.* ngon, ngon miệng, ngon lành; ~ пиро́г bánh nướng trông ngon miệng (ngon lành) quá; ~ за́пах mùi thơm gợi thèm

аппликация *ж.* tranh ghép (chắp)

аппрету́ра *ж.* (sự) hồ vải, quang dầu (*da thuộc*)

аппрету́рщик *м.* thợ hồ vải (quang dầu) (*da thuộc*)

апре́ль *м.* tháng Tư, tháng tư

апре́льский *прил.* (thuộc về) tháng Tư, tháng tư

априо́ри *нареч. филос., лог.* a priori, tiên nghiệm, tiên thiên

априо́рн||ый *прил. филос., лог.* a priori, tiên nghiệm, tiên thiên; ~ое рассужде́ние suy luận tiên nghiệm (a priori)

апроба́ция *ж.* (sự) tán thành, chuẩn y, thực nghiệm

апроби́рование *с.* (sự) tán thành, chuẩn y, thực nghiệm

апроби́ровать *несов. и сов.* (*В*) tán thành, chuẩn y, thực nghiệm

аппроксима́ция *ж. мат.* (sự) xấp xỉ hoá, tính gần đúng

апро́ш *м. полигр.* khoảng cách, chèn chữ

апте́к||а *ж.* hiệu thuốc; (*в больнице*) phòng dược; (*военная*) phòng quân dược; ✧ как в ~е *шутл.* đúng từng ly, hết sức chính xác, không sai một ly

апте́карск||ий *прил.* (*относящийся к аптеке*) (thuộc về) hiệu thuốc; (*относящийся к аптекарю*) (thuộc về) người bán thuốc; ~ие това́ры dược phẩm; ~ие весы́ cân hiệu thuốc

апте́карь *м. разг.* (*фармацевт*) dược sĩ; (*продавец*) người bán thuốc

апте́чка *ж.* (*набор лекарств*) dược phẩm, thuốc; (*шкафчик с лекарствами*) tủ thuốc; доро́жная ~ túi thuốc đi đường; ~ пе́рвой по́мощи túi thuốc cấp cứu

апте́чн||ый *прил.* (thuộc về) hiệu thuốc; расшире́ние ~ой сети́ mở rộng mạng lưới hiệu thuốc

ара́б *м.* người Arab (Arap, A-rập)

араби́ст *м.* nhà Arab (Arap, A-rập) học, nhà nghiên cứu về Arab (Arap, A-rập)

араби́стика *ж.* Arab (Arap, A-rập) học, khoa nghiên cứu về Arab (Arap, A-rập)

ара́бка *ж.* người phụ nữ Arab (Arap, A-rập)

ара́бск||ий *прил.* (thuộc về) Arab, Arap, A-rập; ~ие стра́ны các nước Arab (Arap, A-rập); ~ язы́к tiếng Arab (Arap, A-rập); ✧ ~ие ци́фры các chữ số Arab (Arap, A-rập)

араука́рия *ж. бот.* cây bách tán (*Araucaria*)

аранжи́ровать *несов. и сов.* (*В*) *муз.* cải biên, soạn lại, phối nhạc lại

аранжиро́вка *ж. муз.* cải biên khúc, bản soạn lại, phối nhạc lại

аранжиро́вщик *м. муз.* người cải biên (soạn lại)

ара́т *м.* người du mục (chăn nuôi)

ара́хи́с *м.* 1. (*растение*) (cây) lạc, đậu phụng (*Arachis hypogea*); 2. *собир.* (*плоды*) lạc, đậu phụng

ара́хи́сов||ый *прил.* (thuộc về, bằng) lạc, đậu phụng; ~ое ма́сло dầu lạc

арба́ *ж.* xe gỗ

арбале́т *м.* nỏ, ná

арби́тр *м.* trọng tài

арбитра́ж *м.* (sự) trọng tài; (*орган*) (cơ quan) trọng tài госуда́рственный ~ trọng tài quốc gia; междунаро́дный ~ trọng tài quốc tế

арбитра́жн||ый *прил.* (thuộc về) trọng tài; ~ суд toà án trọng tài; ~ое соглаше́ние hiệp định trọng tài; ~ое реше́ние phán quyết trọng tài; ~ая коми́ссия hội đồng trọng tài

арборе́тум *м.* vườn thực vật

арбу́з *м.* 1. (*растение*) (cây) dưa hấu, dưa đỏ (*Citrullus vulgaris*); 2. (*плод*) (quả, trái) dưa hấu, dưa đỏ

аргенти́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Argentina

аргенти́нский *прил.* (thuộc về) Argentina

арго́ *с. нескл.* tiếng lóng; воровско́е ~ tiếng lóng của bọn trộm cắp

арго́н *м. хим.* khí agôn

арготи́зм *м.* tiếng lóng

арготи́ческий *прил.* (thuộc về) tiếng lóng

аргуме́нт *м.* 1. lý lẽ, luận cứ, luận chứng, lập luận, bằng chứng, chứng cớ, chứng cứ; выдвига́ть что́-л. в ка́честве ~а đưa cái gì ra làm bằng chứng (bằng cớ); 2. *информ.* đối số

аргумента́ция *ж.* (sự) lập luận, luận chứng, dẫn chứng

аргументи́ровать *несов. и сов.* (*В*) lập luận, luận chứng, dẫn chứng

а́ргус *м.* 1. *уст.* người canh tinh mắt (cảnh giác); 2. (*птица*) chim trĩ (*Argusianus argus*)

аре́ал *м.* vùng (khu) phân bố

аре́ков||ый *прил.*: ~ая па́льма cây cau (*Areca Catechu*)

аре́н||а *ж.* 1. (*в цирке*) sân khấu; цирко́вая ~ sân khấu xiếc; 2. (*спортивная*) vũ (võ) đài, trường đấu, đấu trường; 3. *перен.* vũ đài, sân khấu, lĩnh vực, trường; на литерату́рной ~е trên văn đàn (trên văn giới, trong lĩnh vực văn chương); ~ де́ятельности trường hoạt động; междунаро́дная ~ vũ đài (trường) quốc tế; полити́ческая ~ vũ đài (sân khấu) chính trị, chính trường

аре́нд||а *ж.* 1. (*наём*) (sự) thuê; (*земли*) (sự) thuê đất; (*при феодализме*) (sự) lĩnh canh; брать что́-л. в ~у thuê cái gì; брать зе́млю в ~у thuê đất; (*исполу*) lĩnh canh, cấy rẽ; сдава́ть что́-л. в ~у cho thuê cái gì; сдава́ть зе́млю в ~у cho thuê đất, phát canh; 2. (*плата*) tiền thuê; (*за землю - при феодализме*) tô, địa tô

аренда́тор *м.* người thuê; *ист.* (*испольщик*) tá điền, người lĩnh canh (cấy rẽ)

аренда́торский *прил.* (thuộc về) người thuê; tá điền, người lĩnh canh, người cấy rẽ

аре́ндн||ый *прил.*: ~ договóр hợp đồng cho thuê; giao kèo lĩnh canh (*ист.*); ~ая пла́та tiền thuê; (*за землю - при феодализме*) tô, địa tô

аренди́рованный *прил.* (đã) thuê

аренди́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* заарендова́ть) (*В*) thuê; (*землю*) thuê đất; (*при феодализме*) lĩnh canh; (*исполу*) cấy rẽ

арендода́тель *м.* người cho thuê

ареогра́фия *ж.* (khoa) nghiên cứu bề mặt sao Hoả, lý học Hoả tinh

ареоло́гия *ж.* Hoả tinh học, (khoa) nghiên cứu sao Hoả

арео́метр *м. физ.* tỷ trọng kế, phù kế

ареопа́г *м. ист.* tối cao pháp viện (*ở thành Athen*)

аре́ст *м* 1. (sự) bắt, bắt giữ, câu lưu, giam giữ; посади́ть кого́-л. под ~ bắt giam (câu lưu) ai; сиде́ть, быть, находи́ться под ~ом bị giam (bắt giữ, câu lưu); 2. (*имущества и т. п.*) (sự) tịch biên, tịch ký, giữ lại; наложи́ть ~ на чьё-л. иму́щество ra lệnh tịch biên (tịch ký) tài sản của ai

аресто́ванный *м.* người bị bắt (bị giam, bị bắt giam, bị bắt giữ, bị câu lưu)

аресто́вать *сов. см.* аресто́вывать

аресто́вывать, аресто́вать (*В*) bắt giữ, bắt giam, giam giữ, câu lưu, bắt bớ; tóm, tôm, thộp (*разг.*)

ари́||ец *м.*, **~йка** *ж. ист.* người Aryen; ~йцы dân Aryen

ари́йский *прил. ист.* (thuộc về) dân Aryen

ариóзо *с. нескл.* aria ngắn

аристокра́т *м.* người quý tộc (quý phái)

аристократи́зм *м.* phong độ (cung cách) quý phái

аристократи́ч||еский, ~ный *прил.* 1. (thuộc về) quý tộc, quý phái; ~еское о́бщество xã hội quý tộc; 2. (*изысканный*) quý phái; ~еские мане́ры phong độ (cung cách) quý phái; де́вушка изя́щна и ~на cô gái kiều diễm và quý phái

аристокра́тия *ж.* (tầng lớp) quý tộc, quý phái

аритми́чный *прил.* loạn nhịp

аритми́я *ж. мед.* (sự) loạn nhịp; ~ се́рдца loạn nhịp tim

арифме́тик||а *ж.* số học; аддити́вная ~ số học cộng tính; теорети́ческая ~

số học lý thuyết; рекурси́вная ~ số học đệ quy; уче́бник ~ и sách giáo khoa số học

арифмети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) số học; ~ая зада́ча bài toán số học; ~ая прогре́ссия cấp số cộng

арифмо́граф *м.* máy đếm tự ghi

арифмо́метр *м.* máy đếm

а́рия *ж* aria, khúc ca, ca khúc

а́рка *ж.* 1. vòm, cuốn; ~ моста́ nhịp cuốn ở cầu; 2. (*ворота*) cửa vòm, vòm, cổng tò vò; триумфа́льная ~ khải hoàn môn, cổng chào chiến thắng

арка́да *ж. архит.* dãy (cửa, hành lang) vòm cuốn

арка́н *м.* (dây) thòng lọng; набра́сывать ~ vung (quăng, ném) thòng lọng; лови́ть ~ом bắt bằng thòng lọng

аркти́ческий *прил.* (thuộc về) Arctic, Bắc Cực

арлеки́н *м.* hề arlequin, người hề

арлекина́да *ж.* trò hề arlequin

армагедо́н *м.* 1. tai hoạ toàn cầu, tận thế; 2. (*уничтожение жизни на земле*) (sự) huỷ diệt sự sống trên Trái đất

арма́да *ж.* hạm đoàn; возду́шная ~ không đoàn; непобеди́мая ~ hạm đoàn bách chiến bách thắng

армату́ра *ж. тех.* 1. (*приборы*) trang bị, thiết bị, khí cụ, dụng cụ; осветительная ~ trang bị chiếu sáng; 2. (*каркас*) cốt, cốt thép, sườn nhà

армату́рщик *м.* thợ làm cốt thép

арме́ец *м.* quân nhân

арме́йск||ий *прил.* (thuộc về) quân đội, bộ đội; lục quân; tập đoàn quân; ~ая дисципли́на quân kỷ, kỷ luật quân đội; ~ кóрпус quân đoàn

арми́рованный *прил.*: ~ бетóн bêtông cốt thép

а́рми||я *ж.* 1. quân đội; (*сухопутная*) lục quân; (*войска*) bộ đội, đạo quân, đội quân; Росси́йская а́рмия Quân đội Nga; Сове́тская А́рмия *ист.* Quân đội Liên Xô; Кра́сная А́рмия *ист.* Hồng quân; полева́я ~ bộ đội dã chiến; де́йствующая ~ đội quân tác chiến (hiện dịch); идти́ в ~ю vào quân đội, đi bộ đội, đi lính, tòng quân; 2. (*соединение*) tập đoàn quân; та́нковая ~ tập đoàn quân xe tăng; общевойскова́я ~ tập đoàn quân binh chủng hợp thành; 3. *перен* đạo quân, đội quân; ~ безрабо́тных đội quân thất nghiệp; резе́рвная ~ трудá đạo quân lao động hậu bị

армре́стлинг *м. спорт.* (môn) vật tay

арм||яни́н *м.*, **~я́нка** *ж.* người Armenia

армя́нский *прил.* (thuộc về) Armenia

арома́т *м.* hương (mùi) thơm, mùi hương, hương vị, hương

ароматерапи́я *ж. мед.* hương liệu pháp, (khoa) chữa bệnh bằng hương thơm

ароматиза́тор *м.* chất thơm

арома́тик||ий *прил.* thơm, có hương thơm; ~ое ма́сло dầu thơm; ~ие вещества́ chất thơm

арома́тичный *прил.* thơm, có hương thơm; ~ ликёр rượu mùi thơm

арома́тность *ж.* độ thơm

арома́тный *прил.* thơm, có hương thơm; ~ во́здух không khí thơm; ~ чай trà hương, chè thơm

аро́нник *м. бот.* (cây) ráy (*Arum orientale*)

арпе́джио *с. муз.* arpeggio, hợp âm rải

арсена́л *м.* 1. (*склад*) kho vũ khí; 2. *перен.* (*запас*) kho, kho tàng; (*большое количество чего-л.*) rất nhiều, vô số, vô khối; ~ зна́ний kho tàng kiến thức; теорети́ческий ~ kho lý luận

арта́читься *несов. разг.* bướng, ngang bướng, khăng khăng một mực; не арта́чься đừng bướng (ngang bướng)

артбрига́да *ж. воен.* lữ đoàn pháo

артезиа́нск||ий *прил.* (thuộc về) giếng phun, actezi; ~ колóдец giếng phun; ~ие вóды nước giếng phun (actezi)

арте́ль *ж.* artel, acten, hợp tác xã, tập đoàn sản xuất, tập đoàn; ~ промысло́вой кооперáции hợp tác xã thủ công; сельскохозя́йственная ~ а) hợp tác xã (tập đoàn sản xuất) nông nghiệp; б) (*колхоз*) nông trang tập thể; ~ гру́зчиков tập đoàn khuân vác (cửu vạn)

арте́льный *прил.* (thuộc về) artel, acten, hợp tác xã, tập đoàn sản xuất; (*коллективный*) chung, tập thể, hợp tác

артериа́льн||ый *прил. анат.* (thuộc về) động mạch; ~ое давле́ние áp suất (áp lực) động mạch

артериосклеро́з *м. мед.* см атеросклеро́з

арте́рия *ж.* 1. *анат.* động mạch; 2. *перен.* tuyến đường, tuyến đường huyết mạch; во́дная ~ tuyến đường thuỷ

артефа́кт *м. археол.* di vật (di tích) văn hoá vật chất, hiện vật

арти́кль *м. лингв.* mạo từ, quán từ

арти́кул *м. торг.* mã

артикули́ровать *несов. лингв.* cấu âm, phát âm

артикуля́ция *ж. лингв.* (sự, cách) cấu âm, phát âm, khẩu hình

артиллери́йск||ий *прил.* (thuộc về) pháo binh, pháo, đại bác; ~ огóнь *см.* артогóнь; ~ое наступле́ние (trận) tấn công bằng pháo, pháo kích; ~ое ору́дие (khẩu) pháo, đại pháo, đại bác; ~ая подгото́вка *см.*. артподгото́вка

артиллери́ст *м.* pháo thủ, lính pháo binh

артилле́рия *ж.* 1. *собир.* (*орудия*) pháo, đại pháo, đại bác, súng lớn, canông; а́томная ~ pháo nguyên tử; зени́тная ~ pháo cao xạ, cao xạ pháo, pháo phòng không; бereгова́я ~ pháo bờ biển; корабе́льная ~ pháo hạm, pháo tàu; противота́нковая ~ pháo chống tăng; лёгкая ~ khinh pháo, tiểu pháo, pháo hạng nhẹ; тяжёлая ~ trọng pháo, cự pháo, pháo hạng nặng; 2. (*род войск*) pháo binh

арти́ст *м.* 1 nghệ sĩ, diễn viên; ~ бале́та nghệ sĩ (diễn viên) balê; наро́дный ~ nghệ sĩ nhân dân; 2. *перен. разг.* (*мастер своего дела*) nghệ nhân, người có tài nghệ

артисти́ческая *ж.* (*скл. как прил.*) phòng hoá trang (diễn viên), buồng trò

артисти́чески *нареч.* (một cách) tài nghệ, điệu nghệ, diệu nghệ, khéo léo

артисти́ческий *прил.* 1. (thuộc về) nghệ sĩ; 2. *перен.* (*искусный*) tài nghệ, điệu nghệ, diệu nghệ, khéo léo

арти́стка *ж.* nữ nghệ sĩ, nữ diễn viên; о́перная ~ nữ nghệ sĩ (nữ diễn viên) opera

артишо́к *м. бот.* (cây) actisô (*Cynara scolymus*)

артогóнь *ж.* hoả lực pháo

артподгото́вка *ж.* (trận) pháo kích dọn đường, bắn pháo chuẩn bị

артри́т *м. мед.* viêm khớp, bệnh gút, thống phong

артро́з *м. мед.* bệnh hư khớp

арт-терапи́я *ж. мед.* trị liệu bằng nghệ thuật

а́рфа *ж.* harpe, thụ cầm, đàn hạc

арфи́ст *м.*, **~ка** *ж.* người đánh harpe (thụ cầm, đàn hạc)

архаи́зм *м.* 1. *лингв.* từ cổ, cổ ngữ; 2. (*пережиток*) tàn dư cổ, cổ tích

архаи́ка *ж.* (thời) sơ khai của nghệ thuật; (*древность*) (thời) cổ đại

архаи́ческий *прил.* cổ, xưa, cổ xưa

архáт *м. будд.* la hán, a la hán

археóграф *м.* nhà cổ tự học

археогра́фия *ж.* cổ tự học

археографи́ческий *прил.* (thuộc về) cổ tự học

археóлог *м.* nhà khảo cổ

археологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khảo cổ học, khảo cổ; ~ие раскóпки khai quật khảo cổ; ~ музéй viện bảo tàng khảo cổ; ~ая периодиза́ция phân kỳ khảo cổ

археолóгия *ж.* khảo cổ học

архети́п *м.* 1. *биол.* cổ mẫu, nguyên mẫu; 2. *лингв.* hình thái cổ sơ; 3. *филос.* archetyp, ý niệm cổ sơ trong tiềm thức dân chúng (*theo triết thuyết của K.Young*)

архи́в *м.* 1. (*учреждение*) (cơ quan, kho) lưu trữ; văn khố; сдать что́-л. в ~ а) đưa cái gì vào kho lưu trữ (văn khố); б) *перен.* đưa cái gì vào viện bảo tàng; Госуда́рственный ~ Росси́йской Федера́ции (ГАРФ) Kho lưu trữ (Văn khố) quốc gia Liên bang Nga; 2. (*письма, документы и т. п.*) văn khố, tài liệu lưu trữ; ры́ться в ~ах tìm tòi trong văn khố (tài liệu lưu trữ); ~ Пу́шкина văn khố (tài liệu lưu trữ của) Pushkin

архива́риус *м.* nhân viên lưu trữ (văn khố)

архиви́ст *м.* chuyên viên lưu trữ (văn khố)

архи́вн||ый *прил.* (thuộc về) lưu trữ, văn khố; ~ые да́нные tài liệu lưu trữ

архивове́дение *с.* lưu trữ (văn khố) học

архиепи́скоп *м.* tổng giám mục

архиепи́скопский *прил.* (thuộc về) tổng giám mục

архиепи́скопство *с.* giáo phận tổng giám mục

архиере́й *м.* giáo phẩm cao cấp

архимандри́т *м.* tu viện trưởng

архипела́г *м.* quần đảo

архитекто́ника *ж.* cấu trúc, kết cấu; ~ зда́ния cấu trúc toà nhà; ~ рома́на kết cấu tiểu thuyết

архитектони́ческий *прил.* (thuộc về) cấu trúc, kết cấu

архите́ктор *м.* kiến trúc sư, nhà kiến trúc

архитекту́ра *ж.* 1. (*искусство*) kiến trúc học, (khoa) kiến trúc; 2. *собир.* (nền) kiến trúc; (*стиль*) (kiểu, kiểu thức) kiến trúc; ~ зда́ния (kiểu) kiến trúc của toà nhà; 3. *информ.* cấu trúc

архитекту́рный *прил.* (thuộc về) kiến trúc; ~ стиль kiểu thức kiến trúc; ~ институ́т trường đại học kiến trúc

арши́н *м. уст.* arshin, acsin (*đơn vị đo chiều dài Nga bằng 0,71 m*); ✧ ме́рить всех на свой ~ ≅ suy bụng ta ra bụng người; сло́вно ~ проглоти́л ≅ ngay cán tàn

арши́нн||ый *прил.* (thuộc về) arshin, acsin; писа́ть ~ыми бу́квами *шутл.* viết chữ to như con gà mái ghẹ

ары́к *м.* ngòi, mương, kênh (*ở Trung Á*)

арьергáрд *м.* hậu quân, đội hậu vệ

арьергардн||ый *прил.* (thuộc về) hậu quân, đội hậu vệ, hậu vệ; ~ые войскá quân hậu vệ

ас *м.* phi công thượng thặng, kiện tướng phi công; ✧ ~ своегó де́ла, ~ в своём де́ле đại cao thủ, người thiện nghệ kỳ tài

асбе́ст *м.* amiant, amian, thạch miên

асбе́стовый *прил.* (thuộc về) amiant, amian, thạch miên

асе́птика *ж. мед.* (sự) vô trùng, vô khuẩn

асепти́ческий *прил. мед.* vô trùng, vô khuẩn

асимметри́ческий *прил. см.* асимметри́чный

асимметри́чность *ж.* (tính) phi đối xứng, không đối xứng, không cân đối, bất đối xứng

асимметри́чный *прил.* phi đối xứng, không đối xứng (cân đối), bất đối xứng

асимметри́я *ж.* (sự, tính) phi đối xứng, không đối xứng, bất đối xứng, không cân đối

аси́мптóта *ж. мат.* đường tiệm cận; ~ крúвой đường tiệm cận của đường cong

асинхро́нный *прил.* không đồng bộ; *информ.* dị bộ

аскари́ды *мн.* (*ед.* аскари́да *ж.*) *зоол.* giun (sán) đũa (*Ascaris*)

аске́т *м.* người khổ hạnh (cấm dục, tiết dục); nhà khổ tu

аскети́зм *м.* chủ nghĩa khổ hạnh (cấm dục); (*воздержание*) (sự) khổ hạnh, cấm dục, tiết dục

аскети́ческий *прил.* khổ hạnh, cấm dục, tiết dục

аскорби́нов||ый *прил.*: ~ая кислотá *хим.* acid ascobic, vitamin C

аспе́кт *м.* phương diện, khía cạnh, quan điểm; в э́том ~е về phương diện này; под други́м ~ом dưới khía cạnh (góc độ, giác độ) khác

а́спид I *м.* 1. *зоол.* rắn hổ (*Micrurus frontalis*); 2. *перен. бран.* đồ rắn độc

а́спид II *м.* (*горная порода*) đá đen, đá bảng

а́спидн||ый *прил.* (thuộc về) đá đen, đá bảng; ~ая доскá bảng đá

аспира́нт *м.*, **~ка** *ж.* nghiên cứu sinh

аспиранту́р||а *ж.* (chế độ, thời kỳ) nghiên cứu sinh; кóнчить ~у kết thúc thời kỳ nghiên cứu sinh

аспира́тор *м. тех.* máy hút

аспири́н *м. фарм.* aspirin

ассамбле́я *ж.* hội đồng, đại hội, hội nghị; Генера́льная Ассамбле́я Организа́ции Объединённых На́ций Đại hội đồng Liên Hiệp Quốc

ассе́мблер *м. информ.* 1. (*язык*) hợp ngữ, ngôn ngữ assembly; 2. (*транслятор*) chương trình dịch hợp ngữ

ассенизáтор *м.* người thanh toán nước thải

ассенизáция *ж.* (sự) thanh toán nước thải, vệ sinh hoá

ассигна́ция *ж. уст.* giấy bạc, tiền giấy

ассигнова́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) xuất tiền, cấp tiền, tài trợ; 2. *мн.*: ~я (*суммы*) (khoản) tiền xuất, tiền cấp phát, kinh phí

ассигнова́ть *несов. и сов.* (*В* на *В, В Д*) xuất tiền, cấp tiền, cấp kinh phí, tài trợ, bỏ tiền ra

ассимили́ровать *несов. и сов.* (*В*) đồng hoá

ассимили́роваться *несов. и сов.* (с *Т*) (bị) đồng hoá

ассимилятúвный *прил. см.* ассимиляцио́нный

ассимиляцио́нный *прил.* (thuộc về) đồng hoá

ассимиля́ция *ж.* (sự) đồng hoá; есте́ственная ~ đồng hoá tự nhiên; наси́льственная ~ đồng hoá cưỡng bách

ассисте́нт *м.* 1. trợ lý, trợ tá, phụ tá, người phụ việc (giúp việc); 2. (*преподаватель вуза*) phụ giáo, trợ giáo

ассисти́ровать *несов.* (*Д*) trợ lý, phụ việc, giúp việc

ассона́нс *м.* (sự) hoà âm, hợp vận, hoà thanh

ассортиме́нт *м.* 1. (*подбор*) chủng loại, mặt hàng; хоро́ший ~ това́ров chủng loại hàng đa dạng, nhiều mặt hàng khác nhau; расшири́ть ~ това́ров mở rộng chủng loại (mặt) hàng; ~

выпуска́емой проду́кции chủng loại sản phẩm chế tạo; 2. (*комплект*) bộ

ассоциати́вный *прил.* (thuộc về) liên tưởng, ý hội, liên hệ

ассоциа́ция *ж.* 1. (*объединение*) hội, hiệp hội, hội liên hiệp, hội đoàn; Ассоциа́ция госуда́рств Ю́го-восто́чной А́зии (АСЕАН) Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á, ASEAN; Ассоциа́ция регионального сотру́дничества стран Ю́жной А́зии (СААРК) Hiệp hội Hợp tác Khu vực các nước Nam Á, SAARC; 2. *книжн.* (*сообщество*) quần thể, quần hợp, nhóm; 3. *психол.* (*связь*) liên tưởng, ý tưởng, ý hội, liên hệ

ассоции́ровать *несов. и сов.* (*В* с *Т*) liên tưởng, liên hệ

ассоции́р||оваться *несов. и сов.* (с *Т*) liên tưởng, liên hệ; с чем э́то у вас ~уется? anh liên tưởng cái này với cái gì ?

асте́ник *м. мед.* người bị suy nhược (suy nhược cơ năng)

астени́ческий *прил. мед.* suy nhược, suy nhược cơ năng

астени́я *ж. мед.* (sự) suy nhược, suy nhược cơ năng

астеро́ид *м. астр.* tiểu hành tinh, hành tinh nhỏ

астигмати́зм *м. опт.* (chứng) loạn thị

а́стма *ж. мед.* (bệnh) hen, suyễn

астма́тик *м. мед.* người bị hen (suyễn)

астмати́ческий *прил. мед.* (thuộc về) hen, suyễn; ~ припа́док cơn hen (suyễn);

а́стра *ж. бот.* (cây) cúc tây, cúc sao (*Aster*)

астрага́л *м. бот.* (cây) đậu ván dại (*Astragalus*)

астра́л *м.* vô sắc giới, thế giới vô hình tướng; выйти в ~ xuất thần vào vô sắc giới (thế giới vô hình tướng)

астра́льн||ый *прил.* (thuộc về) sao, tinh tú; ~ые ку́льты дре́внего ми́ра những tục thờ sao của thế giới cổ đại; ~ мир *рел.* ≅ vô sắc giới, thế giới vô hình tướng

астробиоло́гия *ж.* sinh học thiên văn, sinh vật học thiên thể

астроботани́ка *ж.* thực vật học thiên văn, thực vật học thiên thể

астро́граф *м.* máy chụp ảnh thiên thể

астрода́тчик *м.* máy cảm biến thiên văn

астродина́мика *ж.* động lực học thiên văn

астроко́мпас *м.* la bàn thiên văn

астролётчик *м. см.* астона́вт

астро́лог *м.* nhà chiêm tinh

астроло́гия *ж.* chiêm tinh học, thuật chiêm tinh

астроля́бия *ж.* máy đẳng cao thiên văn, máy xác định vị trí thiên thể

астроме́трия *ж.* (khoa) đo đạc sao

астронавига́ция *ж.* (khoa, ngành) đạo hàng thiên văn

астона́вт *м.* nhà du hành không gian (du hành vũ trụ)

астона́втика *ж.* (khoa, ngành) du hành không gian, du hành vũ trụ

астроно́м *м.* nhà thiên văn học

астрономи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) thiên văn học, thiên văn; ~ а́тлас atlas thiên văn, atlas sao; ~ая едини́ца đơn vị thiên văn (*khoảng 149,6 triệu kilomet*); ~ пункт trạm thiên văn; ~ год năm thiên văn (*365 ngày*); 2. *разг.* (*очень большой*) cực lớn, khổng lồ; ~ое число́ con số khổng lồ

астроно́мия *ж.* thiên văn học

астрофи́зика *ж.* vật lý học thiên văn, (khoa) vật lý thiên văn

астрофизи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vật lý học thiên văn, vật lý thiên văn; ~ая обсерва́тория đài (đài quan sát) vật lý thiên văn

астрофотогра́фия *ж.* (khoa) nhiếp ảnh thiên văn

асфа́льт *м.* asphalt, asphan, nhựa đường

асфальти́рование *с.* (sự) rải asphalt, rải nhựa

асфальти́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* заасфальти́ровать) (*В*) rải asphalt, rải nhựa

асфальти́рованн||ый *прил.* (được) rải asphalt, rải nhựa; ~ая доро́га đường rải asphalt (rải nhựa)

асфа́льтовый *прил.* (thuộc về) asphalt, asphan, nhựa; (*из асфальта*) rải asphalt/nhựa

асфикси́я *ж. мед.* (sự) ngạt thở

аси́т *м. мед.* cổ trướng, báng nước

ась? *межд. разг.* hử?, hở?

атави́зм *м. биол.* (hiện tượng) lại giống, phản tổ

ата́к||а *ж.* (trận, cuộc, sự, đợt) tấn công, tiến công, công kích, xung kích, xung phong; возду́шная ~ không kích, tấn công bằng máy bay, công kích đường không; идти́ в ~у tấn công, tiến công, công kích, xung kích, xung phong; переходи́ть в ~у chuyển sang tấn công (tiến công)

атакова́ть *несов. и сов.* (*В*) tấn công, tiến công, công kích, xưng kích, xung phong

атама́н *м.* 1. ataman, chỉ huy trưởng Côzăc; 2. (*главарь*) thủ lĩnh, đầu lĩnh, đầu sỏ; ~ разбо́йников tướng cướp, đầu đảng cướp

ата́с *межд. прост.* nguy!, tẩu!, chạy!, phắn!

атеи́зм *м.* vô thần luận, chủ nghĩa (thuyết) vô thần

атеисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vô thần luận, chủ nghĩa vô thần; ~ая пропага́нда tuyên truyền chủ nghĩa vô thần

атеи́ст *м.* người theo chủ nghĩa vô thần, người vô thần

ателье́ *с. нескл.* 1. xưởng; (*художника*) xưởng vẽ, xưởng hoạ; (*скульптора*) xưởng điêu khắc; (*фотографа*) xưởng ảnh, hiệu nhiếp ảnh; 2. (*швейная мастерская*) hiệu may; ~ мод hiệu may thời trang

атеросклеро́з *м. мед.* (chứng) xơ cứng động mạch, vữa-xơ động mạch

атипи́чн||ый *прил.*: ~ая пневмони́я (bệnh) SARS, viêm phổi lạ, viêm phổi cấp tính

атла́нт *м.* 1. *миф.* thần Atlas; 2. *архит.* atlante, cột tượng người; 3. *анат.* đốt đội, đốt sống đội

атлантический *прил.* (thuộc về) Đại Tây Dương

атла́нты *мн. миф.* dân Atlantida

а́тлас *м.* 1. (*географический*) atlas, atlat, tập bản đồ; 2. (*собрание рисунков и т. п.*) atlas, atlat, tập hình, tập đồ giải; ботани́ческий ~ atlas thực vật học

атла́с *м.* vải tatăng, vải láng

атла́сн||ый *прил.* 1. (bằng) vải tatăng, vải láng; 2. *перен.* láng, bóng, mượt, nhẵn mịn; ~ая бума́га giấy láng

атле́т *м.* lực sĩ, võ sĩ; (*спортсмен*) vận động viên điền kinh

атлети́зм *м.* 1. thân hình cường tráng, hình thể vạm vỡ; его́ ~ всех поража́ет thân hình cường tráng (hình thể vạm vỡ) của anh ta làm mọi người kinh ngạc 2. (*культуризм*) (môn) thể dục hình thể, thể dục thể hình; занима́ться ~ом tập thể dục hình thể (thể hình)

атле́тика *ж.* (môn) điền kinh; лёгкая ~ môn điền kinh, điền kinh nhẹ; тяжёлая ~ môn cử tạ, điền kinh nặng

атлети́ческий *прил.* 1. (thuộc về) điền kinh; 2. (*свойственный атлету*) vạm vỡ, cường tráng, lực lưỡng

а́тман *м. филос.* Atman, Bản Ngã, Ngã

атмосфе́р||а *ж.* 1. khí quyển; ~ Земли́ khí quyển Trái đất; 2. *разг.* (*воздух*) không khí, không trung; 3. *перен.* bầu không khí, hoàn cảnh, tình hình; полити́ческая ~ bầu không khí (hoàn cảnh) chính trị; това́рищеская ~ bầu không khí thân hữu; ~ дове́рия bầu không khí tin cậy; в ~е дру́жбы trong bầu không khí hữu nghị; 4. *физ., тех.* atmosphe, atmotphe

атмосфе́р||и́ческий, ~ный *прил.* (thuộc về) khí quyển; ~ные оса́дки mưa khí quyển; ~ные поме́хи *радио* nhiễu khí quyển; ~ное давле́ние khí áp, áp lực khí quyển; ~и́ческие разря́ды những phóng điện quyển

ато́лл *м. геогр.* đảo vòng san hô

а́том *м.* nguyên tử; ме́ченый ~ nguyên tử đánh dấu; нейтра́льный ~ nguyên tử trung hoà; свобо́дный ~ nguyên tử tự do

атоми́зм *м.* nguyên tử luận, thuyết nguyên tử

атомисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) nguyên tử luận, thuyết nguyên tử; ~ая теория thuyết nguyên tử

а́томник *м. разг. см.* а́томщик

а́томн||ый *прил.* (thuộc về) nguyên tử; ~ая ма́сса khối lượng nguyên tử; ~ вес trọng lượng nguyên tử; ~ реа́ктор lò phản ứng nguyên tử; ~ая эне́ргия năng lượng nguyên tử, nguyên tử năng; ~ое ядро́ nhân (hạt nhân) nguyên tử; nguyên tử nhân; ~ая фи́зика vật lý học nguyên tử; ~ые часы́ đồng hồ nguyên tử; ~ое вре́мя giờ nguyên tử; ~ ледоко́л tàu nguyên tử phá băng; ~ая подво́дная ло́дка (АПЛ) tàu ngầm nguyên tử; ~ая бо́мба bom nguyên tử, bom A

атомохо́д *м.* tàu thuỷ nguyên tử

атомохо́дец *м.* thuỷ thủ trên tàu nguyên tử

а́томщик *м. разг.* (*специалист*) nhà nguyên tử học, chuyên viên nguyên tử

атони́я *ж. мед.* (sự) mất trương lực

АТР (Азиа́тско-Тихоокеа́нский регио́н) *см.* азиа́тско-тихоокеа́нский

атрибу́т *м.* 1. *филос.* (*свойство*) thuộc tính, đặc tính, bản tính; 2. (*принадлежность*) đặc tính, đặc trưng, tượng trưng; 3. *лингв.* thuộc từ, thuộc ngữ

атрибути́вн||ый *прил.* (thuộc về) thuộc tính, đặc tính; ~ые катего́рии *филос.* những phạm trù thuộc tính

атрофи́рованный *прил.* bị teo; ~ о́рган cơ quan bị teo

атрофи́роваться *несов. и сов.* teo, teo lại

атрофи́я *ж.* (sự) teo

АТС (автомати́ческая телефо́нная ста́нция) trung tâm điện thoại tự động

атташе́ *м. нескл.* tuỳ viên; (*в ведомстве иностранных дел*) chuyên viên; ~ по дела́м культу́ры tuỳ viên văn hoá; вое́нный ~ tuỳ viên quân sự

аттеста́т *м.* 1. chứng chỉ, giấy chứng nhận, văn bằng, bằng; ~ зре́лости chứng chỉ (bằng, giấy chứng nhận) tốt nghiệp trung học; 2. *воен.* chứng chỉ; де́нежный ~ chứng chỉ để lĩnh tiền

аттестацио́нн||ый *прил.*: ~ая коми́ссия а) hội đồng xét định cấp bậc; б) *воен.* hội đồng đề nghị phong hàm cấp

аттеста́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) nhận xét, phê nhận, nhận xét trình độ, xét định cấp bậc; 2. (*присвоение звания*) (sự) phong hàm cấp, phong cấp; 3. (*характеристика*) (bản, lời) nhận xét, phê nhận

аттестова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. (*характеризовать*) nhận xét, phê nhận, nhận xét trình độ, xét định cấp bậc; 2. (*присваивать звание*) phong hàm cấp, phong cấp; 3. (*оценивать знания учащихся*) cho điểm

аттри́ческ||ий *прил.*: ~ая соль lối châm biếm ý nhị

аттракта́нты *мн.* (*ед.* аттракта́нт *м.*) (những) chất hấp dẫn (*đối tượng khác giới*)

аттракцио́н *м.* 1. (*номер*) tiết mục, trò diễn; 2. *обычно мн.*: ~ы (*устройство для развлечений*) trò giải trí; парк ~ов khu (công viên) giải trí

ату́! *межд. охот.* tóm!

ау́! *межд.* hú!

аудие́нц-зал *м.* phòng tiếp kiến; (*у короля*) phòng đại triều

аудие́нци||я *ж.* (cuộc) tiếp kiến; (*у короля*) phiên châu, đại triều; дать ~ю кому́-л. tiếp kiến ai, cho ai được yết kiến; получи́ть ~ю у кого́-л. được yết kiến ai, được ai tiếp kiến

аудиобу́к *м.* sách ghi âm, sách nói

аудиовизуа́льный *прил.* (bằng) nghe nhìn, thính thị; ~ мето́д phương pháp nghe nhìn (thính thị)

аудио́граф *м. тех.* thính lực ký, bộ ghi sức nghe

аудиокассе́та *ж.* casset (caxet) ghi âm, casset (caxet) ghi nhạc

аудиокни́га *ж. см.* аудиобу́к

аудиоло́гия *ж.* thính học

аудиомагнито́ла *ж.* máy ghi âm - quay CD và radio

аудио́метр *м. тех.* thính lực kế, bộ đo sức nghe

ауди́т *м. фин.* (sự, công tác) kiểm toán

ауди́тор *м. фин.* kiểm toán viên, chuyên viên kiểm toán

аудито́рия *ж.* 1. (*помещение*) giảng đường; 2. *собир.* (*слушатели*) cử tọa, các thính giả

аудито́рный *прил.* (thuộc về) giảng đường

ауди́торск||ий *прил. фин.* (thuộc về) kiểm toán; ~ая фи́рма công ty kiểm toán; ~ая конто́ра văn phòng kiểm toán; ~ие услу́ги dịch vụ kiểm toán; ~ая прове́рка thanh tra của kiểm toán

ау́кать *несов. разг.* hú

ау́каться *несов. разг.* hú nhau

аукцио́н *м.* (cuộc) đấu thầu, đấu giá; продава́ть с ~а bán đấu giá; вы́играть ~ trúng thầu; пушно́й ~ đấu giá (đấu thầu) da lông thú

аукционе́р *м.* người tham gia đấu thầu (đấu giá)

аукциони́ст *м.* người điều khiển cuộc đấu thầu (đấu giá)

аукцио́нный *прил.* (thuộc về) đấu thầu, đấu giá; ~ зал phòng đấu thầu (đấu giá)

ау́л *м.* bản, làng (*ở Caucasia và Trung Á*)

а́ура *ж.* 1. vầng sáng, hào quang; 2. *мед.* linh giác

аускульта́ция *ж. мед.* (sự) nghe (*phổi*)

а́ут *межд. спорт.* out, (bóng) ra ngoài

аутенти́чность *ж. книжн.* (tính chất) chính thức, chân chính, nguyên bản

аутенти́чный *прил. книжн.* chính thức, chân chính, từ nguyên bản

аути́зм *м.* (bệnh, trạng thái) autism, tự kỷ

аутоге́нн||ый *прил.* (dùng, bằng) tự ám thị (*để điều hoà trạng thái thể lực và tâm thần*); ~ая трениро́вка *см.* аутотре́нинг

аутодафе́ *с. ист.* hoả hình

аутопси́я *ж. мед.* (sự) mổ xác

аутотре́нинг *м. спорт.* phương pháp tập luyện bằng tự ám thị

аутса́йдер *м.* 1. *эк.* outsider, doanh nghiệp (công ty) ngoài tổ chức độc

quyền; 2. *спорт.* đội cuối bảng, vận động viên về cuối (đứng chót); 3. *перен.* người chậm tiến (tụt hậu, không thành đạt)

афга́н *м.* (*афганская борзая*) chó Afghan, chó borzôi Afghanistan

афга́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Afghan (Afghanistan)

афга́нский *прил.* (thuộc về) Afghan, Afghanistan; ~ синдро́м hội chứng Afghanistan

афга́нцы *мн.* (*ед.* афга́нец *м.*) *разг.* (các) cựu chiến binh Liên Xô trong chiến tranh ở Afghanistan (*1979-89*)

афе́ра *ж.* (vụ, trò) áp-phe, gian lận; (*темное дело*) (chuyện, việc) phe phẩy, ám muội, gian lận; э́то про́сто ~ đó chỉ là trò gian lận thôi

афери́ст *м.*, **~ка** *ж.* con phe, dân phe phẩy, kẻ gian lận (làm việc ám muội)

афи́ша *ж.* (tấm) apphich, áp phích, quảng cáo; теа́тральная ~ apphich (áp phích, quảng cáo) nhà hát

афиши́ровать *несов. и сов.* (*В*) bêu xấu, bêu diếu, phô bày, phô trương

афори́зм *м.* châm ngôn, cách ngôn

афористи́чный *прил.* (thuộc về) châm ngôn, cách ngôn; ~ стиль phong cách châm ngôn

африка́нец *м.*, **~ка** *ж.* người châu Phi

африка́нский *прил.* (thuộc về) Phi, châu Phi, Phi châu; Африка́нские и́гры *спорт.* Phi vận hội

а́фро-азиа́тск||ий *прил.* (thuộc về) Á - Phi; ~ая солида́рность sự đoàn kết Á - Phi

афроамерика́нец *м.* người Mỹ gốc Phi (*ở Hoa Kỳ*)

афродизиа́к *м.* chất kích dục

афродизи́ческ||ий *прил.*: ~ие препара́ты thuốc kích dục

афродизи́я *ж. мед.* (chứng) cuồng dục, tăng dục

афро́нт *м. книжн.* (sự) xúc phạm, lăng mạ, sỉ nhục (*công nhiên*)

аффе́кт *м.* (cơn) kích động, xúc động mạnh, xúc cảm mạnh; в состоя́нии ~а lúc đang bị kích động, trong tình trạng xúc động mạnh

аффекта́ция *ж. театр.* (sự, thuật) biểu cảm kích động, cường điệu xúc cảm, cường điệu sự xúc động

аффекти́вн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cảm xúc, tình cảm; 2. (*повышенно-эмоциональный*) đa cảm, đa tình, dễ cảm động (xúc động, cảm xúc); ~ая ли́чность người đa cảm (dễ xúc động)

аффекти́рованный *прил.* (bị) biểu cảm kích động, cường điệu sự xúc động; ~ тон giọng nói đầy vẻ kích động (cường điệu sự xúc động)

аффекти́ровать *несов. и сов.* (*В*) dùng thuật biểu cảm kích động, cường điệu xúc cảm; ~ ре́вность Оте́лло cường điệu xúc cảm (biểu cảm kích động sự) ghen tuông của Otello

а́ффикс *м. лингв.* phụ tố, phụ gia ngữ

ах *межд.* (*при. испуге*) ối!; (*при удивлении*) ồ! ối chà!, úi chà!, ái chà!, chu cha!; (*при радости*) a!; (*при восхищении*) chà!; (*при неожиданной мысли*) à!

а́хать, ахнуть *разг.* kêu ối, ồ, a, chà, à; а́хнуть не успе́л, как... chưa kịp ối lên một tiếng (chưa kịp nháy mắt) thì...

ахилле́сов *прил.*: ~а пята́ гót Achille (Ashin), chỗ yếu, nhược điểm, thóp

ахине́||я *ж. разг.* (điều) vô lý, phi lý, vô nghĩa, nhảm nhí, bậy bạ; нести́ ~ю nói nhảm nhí, nói bậy bạ

а́хнуть *сов. см.* а́хать

ахромати́зм *м. физ.* (tính) achromatic, tiêu sắc

ахти́ *межд. разг.*: не ~ како́й, не ~ как хoàng, quèn, tầm thường, không tốt lắm

ацетиле́н *м. хим.* acetylen, axetilen

ацето́н *м. хим.* aceton, axeton

ацте́ки *мн.* (*ед.* ацте́к *м.*) dân Aztèque (Aztek)

ацте́кский *прил.* (thuộc về) dân Aztèque, dân Aztek; ~ язы́к tiếng Aztèque (Aztek)

аэра́рий *м.* sân tắm không khí

аэра́ция *ж.* (sự) thông khí, thông thoáng

аэро́бика *ж. спорт.* (môn) aerobic, thể dục nhịp điệu

аэро́бн||ый *прил.*: ~ые бакте́рии loài vi khuẩn ưa khí (ái khí)

аэро́бус *м.* airbus, máy bay (phi cơ) hành khách khổng lồ

аэро́бы *мн. биол.* sinh vật ưa khí (ái khí)

аэровокза́л *м.* ga hàng không

аэрогене́з *м.* (sự) sinh khí

аэроге́нн||ый *прил.* (do) không khí; ~ая инфе́кция nhiễm trùng (nhiễm khuẩn) do không khí

аэро́граф *м. тех.* (cái) phun màu

аэродина́мика *ж.* khí động lực học, (môn) động lực không khí

аэродинами́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khí động lực học, khí động; ~ая труба ống khí động

аэродро́м *м.* sân bay, trường bay, phi trường

аэрозо́ль *м.* sol (xôn) khí

а́эроиониза́тор *м.* máy ion hoá không khí

аэроклу́б *м. спорт.* câu lạc bộ hàng không

аэрокосми́ческий *прил.*: ~ салóн triển lãm máy bay và phương tiện du hành vũ trụ

аэроло́гия *ж.* khí tượng học thượng tầng khí quyển

аэронавига́ция *ж.* (khoa, môn) đạo hàng hàng không, dẫn đường hàng không

аэрона́вт *м.* nhà hàng không, người lái khinh khí cầu

аэрона́втика *ж.* hàng không học

аэропла́н *м.* máy bay, phi cơ

аэропо́ника *ж.* aeroponic, (khoa) trồng cây trong không khí ẩm

аэропо́рт *м.* phi cảng, cảng hàng không, sân bay (trường bay) lớn

аэроса́ни *мн.* (*скл. как ж.*) xe trượt cánh quạt, xe trượt tuyết chong chóng

аэросни́мок *м.* không ảnh, ảnh chụp trên không

аэроста́т *м.* khí cầu, khinh khí cầu

аэросъёмка *ж. см.* аэрофотосъёмка

аэротерапи́я *ж. мед.* liệu pháp không khí

аэрофи́льный *прил.* ưa (ái) khí

аэрофотосъёмка *ж.* (sự) chụp không ảnh, chụp ảnh hàng không

АЭС (а́томная электроста́нция) *ж. неизм.* nhà máy điện nguyên tử; рабо́тать на ~ làm việc ở nhà máy điện nguyên tử

аятолла́ *м.* ayatolla, giáo chủ (*phái Shiite đạo Hồi ở Iran*)

Б

б *частица см.* бы

ба *межд.* chà!, ái chà!

ба́ба I. *ж.* 1. *уст.* (*замужняя крестьянка*) bà nông dân, mụ nhà quê; 2. *прост.* (*женщина*) người đàn bà, bà; *пренебр.* mụ, con mụ, con mẹ; 3. *прост.* (*жена*) vợ, bà xã; 4. *разг. ирон.* (*о мужчине*) đồ hèn yếu, kẻ nhu nhược; ✧ ка́менная ~ ngẫu tượng; сне́жная ~ hình người bằng tuyết

ба́ба II *ж. тех.* búa treo, búa chày, búa đóng cọc; (*для трамбовочных работ*) (cái) đầm

ба́ба III *ж. кул.*: ро́мовая ~ bánh ngọt có rượu rom

ба́ба-ягá *ж. фольк.* mụ chằng, mụ chằng tinh (yêu tinh, yêu quái)

баббúт *м. тех.* babit

баббúтовый *прил. тех.* (bằng) babit

бабёнка *ж. прост.* ả, cô nàng, cô ả; хоро́шенькая ~ cô nàng xinh như mộng, cô ả khá quá; пуста́я ~ cô ả vô tích sự

ба́б||ий *прил.* (thuộc về) đàn bà, phụ nữ; ✧ ~ьи ска́зки chuyện bịa (hoang đường, vớ vẩn); ~ье ле́то trời trở ấm mùa thu

ба́бка I *ж. см.* ба́бушка; ✧ повива́льная ~ bà đỡ, bà mụ

ба́бк||а II *ж.* 1. (*надкопытный сустав*) cổ chân, đốt xương cổ chân (*của ngựa, trâu...*); 2. (*игральная кость*) cờ xương; игра́ть в ~и đánh cờ xương

ба́бка III *ж. тех.* (*у токарного станка*) đầu, ụ; (*у металлорежущего станка*) giá, bệ

ба́бки *мн. разг.* tiền

ба́бник *м. прост.* kẻ chơi gái; dê, dê cụ (*разг.*)

ба́бочка *ж.* 1. bướm, bươm bướm, ngài; ночна́я ~ bướm đêm; 2. *разг.* (*галстук*) (cái) nơ; ✧ ночна́я ~ *разг.* bướm đêm, đĩ, điếm, gái ăn sương (đứng đường)

ба́бушка *ж.* 1. bà; (*со стороны отца*) bà nội; (*со стороны матери*) bà ngoại; 2. *разг.* (*старуха*) bà già, bà cụ, bà lão, cụ bà, lão bà; ✧ э́то ещё ~ на́двое сказа́ла điều đó thì chưa chắc

бага́ж *м.* 1. hành lý, hành trang, baga, bagage; ручно́й ~ hành lý (baga) xách tay; сдать в ~, отпра́вить ~о́м gửi hành lý (baga); сдать ~ на хране́ние gửi hành lý (baga) vào kho; 2. *перен.* (*запас знаний, опыта и т. п.*) hành trang, vốn; у́мственный ~ hành trang trí tuệ (tri thức), vốn kiến thức (tri thức); жи́зненный ~ vốn sống, kinh nghiệm đường đời

бага́жник *м.* giá đèo hàng, poócbaga, cốp, hòm xe, chỗ để hành lý

бага́жн||ый *прил.* (thuộc về) hành lý, baga; ~ая ка́сса nơi nhận tiền gửi hành lý; ~ая квита́нция biên lai hành lý; ~ вагóн toa hàng (hành lý)

багéт *м.* thanh nẹp

багóр *м.* câu liêm

багро́в||ый *прил.* đỏ, đỏ rực, đỏ thắm, đỏ tía; ~ое лицо́ mặt đỏ như gấc

багрове́ть, побагрове́ть đỏ, đỏ rực, đỏ bừng, đỏ thắm; (*о небе*) ửng hồng, hừng lên; (*о лице*) đỏ mặt

багря́нец *м.* (màu) đỏ rực, đỏ thắm

багря́ный *прил.* đỏ rực, đỏ thắm

багу́льник *м. бот.* (cây) đỗ hương (*Ledum palustre*)

бада́н *м. бот.* rau gie (*Bergenia*)

бадминто́н *м. спорт.* (môn) cầu lông, badmington, batmintôn; игра́ть в ~ đánh (chơi) cầu lông, đánh (chơi) badmington

бадминтони́ст *м.* người chơi cầu lông (badmington); (*спортсмен*) vận động viên cầu lông (badmington)

бадминто́нный *прил.* (thuộc về) cầu lông, badmington, batmintôn

бадья́ *ж.* thùng

бадья́н *м. бот.* (cây) hồi (*Illicium verum*)

ба́з||а *ж.* 1. cơ sở, nền, nền tảng, nền móng; материа́льная ~ cơ sở vật chất; экономи́ческая ~ cơ sở kinh tế; сырьева́я ~ cơ sở nguyên liệu; энергети́ческая ~ cơ sở năng lượng; 2. *архит.* móng, nền, chân cột; 3. (*склад*) kho; ~ да́нных *информ.* kho dữ kiện, cơ sở dữ liệu; 4. (*опорный пункт*) căn cứ, căn cứ địa, căn cứ điểm, trạm; авиацио́нная ~ căn cứ không quân, cơ sở hàng không; вое́нная ~ căn cứ quân sự; вое́нно-морска́я ~ căn cứ hải quân; тури́стская ~ trạm du lịch; ✧ на ~е (*чего-л.*) trên cơ sở (nền tảng), dựa (căn cứ) vào; подводи́ть ~у (*подо что-л.*) đặt cơ sở (nền móng) cho

база́льт *м.* basalt, bazan, đá huyền vũ

база́льтовый *прил.* (bằng) basalt, bazan, đá huyền vũ

база́р *м.* 1. chợ; кни́жный ~ chợ sách; 2. *перен. разг.* cảnh ồn ào (huyên náo)

база́рить *несов.* kêu ồn, làm om sòm (*như ở chợ*)

база́рн||ый *прил.* (thuộc về) chợ; ~ день phiên chợ, ngày chợ; ✧ ~ая ба́ба mụ hàng tôm hàng cá, mụ đàn bà thô lỗ

базе́дов *прил.*: ~а боле́знь bệnh Basedow (Basedô)

базили́к *м. бот.* (cây) hương nhu, húng quế, húng dổi (*Ocimum*)

бази́ровать *несов.* (*В* на *П*) dựa (căn cứ) vào, xây dựng... trên cơ sở

базúроваться *несов.* 1. (на *П*) dựa (căn cứ) vào; 2. (на *В, П*) *воен.* đóng, đóng quân, trú quân, lập căn cứ

бáзис *м.* nền, nền tảng, tầng nền, cơ sở; *филос., эк.* cơ sở hạ tầng; ~ и надстрóйка cơ sở hạ tầng và kiến trúc thượng tầng

бай *м. ист.* nhà giàu, phú hộ, phú ông (*ở Trung Á trước cách mạng 1917*)

бай-бáй *межд.* à ơi!, ạ ơi!, à ơi hời!

байбáк *м.* 1. *зоол.* con macmôt, sóc bobac, ngân thử (*Marmota bobac*); 2. *разг.* (*лентяй*) kẻ lười biếng

байдáрка *ж. спорт.* thuyền cayăc, thuyền thoi; ~-двóйка thuyền cayăc hai người

байдáрочник *м. спорт.* vận động viên chèo thuyền cayăc

бáйка I *ж.* vải bông

бáйка II *ж.* (*сказка*) chuyện cổ tích; (*басенка*) ngụ ngôn

бáйкер *м.* biker, fan xe máy, người phóng xe máy bạt mạng (*thường là tập thể*)

бáйков||ый *прил.* (bằng) vải bông; ~ое одеяло chăn vải bông

байт *м. информ.* byte, bai

бак I *м.* thùng, thùng lớn; водонапóрный ~ tháp nước, thùng chứa nước trên cao

бак II *м. мор.* phần trước boong, sân mũi tàu

бакалáвр *м.* tú tài, bac

бакалавриáт *м.* học vị tú tài

бакалéйн||ый *прил.* (thuộc về) thực phẩm phụ, thực phẩm tạp hoá; ~ые товáры thực phẩm phụ (tạp hoá); ~ая лáвка hiệu thực phẩm phụ (tạp hoá)

бакалéйщик *м.* người bán thực phẩm phụ (thực phẩm tạp hoá)

бакалéя *ж. собир.* thực phẩm phụ, thực phẩm tạp hoá

бáкен *м.* phao, phao tiêu; плавýчий ~ phao nổi, phù tiêu

бакенбáрды *мн.* (*ед.* бакенбáрда *ж.*) tóc mai, râu quai nón

бáкенщик *м.* người coi phao tiêu

бáки *мн. см.* бакенбáрды

баккалáвр *м. см.* бакалáвр

баккалавриáт *м. см.* бакалавриáт

баклажáн *м.* 1. (*растение*) (cây) cà tím, cà dái dê, cà dê, cà bát (*Solarium melongena*); 2. (*плод*) (quả, trái) cà tím, cà dái dê, cà dê, cà bát

баклажáнн||ый *прил.*: ~ая икрá (món) cà tím nghiền

баклáн *м. зоол.* (chim) cốc (*Pralacrocorax*)

баклýши: бить ~ а) (*заниматься пустяками*) làm việc ba lăng nhăng (vớ vẩn); б) (*бездельничать*) ăn không ngồi rồi

бáксы *мн.* (*ед.* бáкс *м.*) *жарг.* đô, xanh, đôla, dollar

бактер||иáльный *прил.* (thuộc về) vi khuẩn, vi trùng

бактериóлог *м.* nhà vi khuẩn (vi trùng) học, chuyên viên về vi khuẩn (vi trùng)

бактериологúческ||ий *прил.* (thuộc về) vi khuẩn học, vi trùng học; ~ая войнá chiến tranh vi trùng (vi khuẩn, sinh học)

бактериолóгия *ж.* vi khuẩn (vi trùng) học

бактериофáг *м.* thực khuẩn thể

бактерицúдный *прил.* sát trùng, diệt khuẩn

бактéрия *ж.* vi khuẩn, vi trùng

бал *м.* bal, vũ hội, hội khiêu vũ; выпускнóй ~ vũ hội mừng tốt nghiệp; ~-маскарáд vũ hội hoá trang; ✧ кóнчен ~ xong chuyện, hết chuyện rồi

балаган *м.* 1. *уст.* (*деревянная постройка*) rạp, lán, quán; 2. *уст.* (*зрелище*) rạp hát; 3. *перен. разг.* trò hề

балагáнить *несов. разг.* đùa tếu, bông phèng, bông lơn, ba lơn

балагýр *м. разг.* người khôi hài (pha trò, thích bông đùa)

балагýрить *несов. разг.* khôi hài, pha trò, bông đùa

балагýрство *с. разг.* (sự) khôi hài, pha trò, bông đùa

балалáйка *ж.* (đàn) balalaica; ✧ бесструýнная ~ *бран.* kẻ ba hoa (lắm mồm, mồm năm miệng mười)

балалáечник *м.* người chơi đàn balalaica

баламýт *м. прост.* kẻ làm rối việc (khuấy rối, khuấy đảo)

баламýтить, взбаламýтить *разг.* 1. làm rối (rối việc); 2. (*мутить воду*) làm đục, khuấy đục

балáнс *м.* 1. (*равновесие*) (sự, thế) cân bằng, quân bình, thăng bằng; 2. (*соотношение*) cán cân, bảng cân đối; торгóвый ~ cán cân thương mại, bảng cân đối mậu dịch; ~ междунарóдных расчётов cán cân thanh toán quốc tế; ~ тóплива в странé bảng cân đối nhiên liệu trong nước; ~ трудовых ресýрсов bảng cân đối nguồn lao động; 3. *фин.* (bản) quyết toán; годовóй ~ quyết toán hàng năm; подвести́ ~ kết toán, làm quyết toán

балансёр *м.* diễn viên thăng bằng

балансúр *м.* 1. (*шест*) sào giữ thăng bằng; 2. *тех.* đòn cân, cân bằng; (*в часах*) con lắc, quả lắc, balăng

балансúрование *с.* (sự) giữ thăng bằng

балансирóвка *ж. тех.* (sự) cân bằng, làm cân bằng

балансúровать *несов.* 1. (*сохранять равновесие*) đu đưa, lúc lắc, đong đưa, giữ thăng bằng; ~ на канáте giữ thăng bằng trên dây; 2. (*В*) *тех.* (làm) cân bằng

балáнсов||ый *прил.* cân đối, cân bằng; ~ мéтод *эк.* phương pháp cân đối; ~ая модéль *эк.* mô hình cân đối

балахóн *м.* áo khoác (*rộng thùng thình*)

балбéс *м. бран.* (đồ) thộn, đần, ngốc, ngu

балдá 1. *ж.* (*молот*) búa tạ; 2. *м. и ж. бран.* (đồ) ngu, ngốc

балдахúн *м.* tàn, tán, diềm

балдёж *м. разг.* (sự) khoái, thú, sướng, khoái trá, mê li, khoái lạc

балдéть *несов. разг.* khoái, thú, sướng, khoái trá, mê li

балерúна *ж.* nữ diễn viên ballet (balê, vũ kịch), vũ nữ ballet (balê)

балерýн *м.* diễn viên ballet (balê, vũ kịch), vũ công ballet (balê)

балéт *м.* ballet, balê, vũ kịch, kịch múa; классúческий ~ ballet (balê) cổ điển

балéтки *мн. разг.* (*ед.* балéтка *ж.*) giày múa ballet (balê)

балетмéйстер *м.* nhà biên đạo ballet (balê, vũ kịch), người dựng ballet (balê, vũ kịch)

балетмéйстерский *прил.* (thuộc về) nhà biên đạo ballet, người dựng vũ kịch

балéтн||ый *прил.* (thuộc về) ballet, balê, vũ kịch; ~ая трýппа đoàn ballet (balê, vũ kịch)

балетоман *м.* người mê ballet (balê, vũ kịch)

бáлка I *ж.* rầm, xà, dầm; деревя́нная ~ rầm (xà) gỗ; железобетóнная ~ rầm bêtông cốt sắt; поперечная ~ (*потолочная*) rầm (xà) ngang

бáлка II *ж.* (*овраг*) khe hẻm

балкáнский *прил.* (thuộc về) Balkan

балкóн *м.* balcon, bancông, bao lơn

балкóнн||ый *прил.* (thuộc về) balcon, bancông, bao lơn; ~ая дверь cửa balcon

балл 1. cấp; землетрясéние в шесть ~ов trận động đất cấp sáu; вéтер в шесть ~ов gió cấp sáu; 2. (*оценка*)

điểm; постáвить пять ~ов cho năm điểm

балла́да *ж.* 1. ballade, ballad; 2. ballade, ballad, ca khúc

балла́дный *прил.* (thuộc về) ballade, ballad, ca khúc

балла́ст *м.* 1. (*груз*) ballast, balat, đồ dằn; 2. *ж.-д.* đá ballast (balat), đá đập; 3. *перен.* gánh nặng, vật vô ích; освободи́ться от ~a устаре́лых взгля́дов giải thoát khỏi gánh nặng của những quan điểm lỗi thời

балла́стер *м. стр.* ballaster, xe (máy) rải đá ballast

балласти́ровать *несов. ж.-д.* rải đá ballast (balat)

балли́стика *ж. воен.* đạn đạo (xạ kích) học, khoa đạn đạo (xạ kích, tác xạ), xạ thuật, thuật phóng

баллисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) đạn đạo học, xạ kích học, đạn đạo, xạ kích, tác xạ, đường đạn; ~ая раке́та tên lửa đạn đạo (đường đạn)

балла́ст||ный, ~овый *прил.* (thuộc về) đồ dằn; đá ballast; gánh nặng (*ср.* балла́ст)

балло́н *м.* 1. (*сосуд*) bình cầu, bình; 2. (*шина*) săm lốp; 3. (*оболочка аэростата*) khí cầu, ballon, balông

баллоти́ровать *несов.* (*В*) bỏ phiếu, bầu

баллоти́роваться *несов.* ứng cử, tranh cử

баллотиро́вка *ж.* (sự) bỏ phiếu; ứng cử, tranh cử

баллотиро́вочный *прил.* (để) bầu; ~ бюллете́нь phiếu bầu, lá phiếu

ба́лльн||ый *прил.*: ~ая систе́ма hệ thống cho điểm

балó́ванный *прил.* (được) cưng, chiều, nuông chiều; (*капризный*) khó tính

балова́ть, избалова́ть 1. cưng, chiều, nuông chiều; избалова́ть кого́-л. внима́нием quan tâm quá nhiều đến ai; 2. *тк. несов. разг. см.* балова́ться

балова́ться *несов. разг.* (*шалить*) nghịch, nghịch ngợm, đùa nghịch; не балу́йся đừng nghịch

ба́ловень *м. разг.* 1. con cưng, đứa trẻ được nuông chiều; 2. *см.* баловни́к; ✧ ~ судьбы́ con cưng của số phận, số đỏ, số hên

баловни́||к *м.*, **~ца** *ж.* đứa trẻ nghịch, đứa bé hư

баловно́й *прил. прост.* tinh nghịch, nghịch ngợm, nghịch

баловство́ *с. разг.* 1. (sự) cưng, nuông, chiều chuộng, nuông chiều; 2. (*шалости*) (trò, điều, việc) nghịch, nghịch ngợm, đùa nghịch

ба́лочн||ый *прил.* (thuộc về) rầm, xà, dầm; (*из балок*) (bằng) rầm, xà, dầm; ~ое перекры́тие tầng ngăn bằng rầm

балти́йск||ий (thuộc về) Baltic; ~ие стра́ны các nước Baltic

балти́ец *м.* thuỷ thủ Hạm đội Baltic

балы́к *м.* balưc (*lưng cá tẩm hun khói*)

бальза́м *м.* 1. balzam, banzam, nhựa (dầu) thơm; 2. *перен.* nguồn an ủi; ✧ проли́ть ~ на что́-л. xoa dịu cái gì

бальзами́н *м. бот.* (cây) bóng nước, nắc nẻ, phụng tiên (*Impatiens*)

бальзами́ровать, набальзами́ровать (*В*) ướp xác

бальзамиро́вщик *м.* người ướp xác

бальзами́ческ||ий *прил.* (có) balzam, nhựa thơm, dầu thơm; ~ая пи́хта cây linh sam có nhựa thơm; ~ие вещества́ (các) chất balzam, chất thơm

бальнеологи́ческий *прил.* (thuộc về) thuỷ lý

бальнеоло́гия *ж.* thuỷ lý học

бальнеотерапи́я *ж.* liệu pháp tắm ngâm

ба́льн||ый *прил.* (thuộc về) bal, vũ hội, hội khiêu vũ; ~ та́нец điệu nhảy vũ hội; ~ое пла́тье áo vũ hội

балюстра́да *ж.* lan can, tay vịn

балюстра́дный *прил.* (thuộc về) lan can, tay vịn

баля́сина *ж. архит.* cột lan can

баля́сы *мн.*: точи́ть ~ *разг.* nói tếu, đùa tếu, nói ba láp, ba hoa, ba xạo

БАМ *м.* (Байка́ло-Аму́рская железнодоро́жная магистра́ль) BAM, tuyến đường sắt Baikal-Amur (*khởi công 1974, cuối thập niên 80 bỏ dở, năm 2001 quyết định làm tiếp*)

бамбу́к *м.* (cây) tre, trúc, vầu, nứa (*Bambuseae*)

бамбу́ков||ый *прил.* (thuộc về) tre, trúc, vầu, nứa; ~ая ро́ща rừng tre (trúc, vầu, nứa)

ба́мов||ец *м.*, **~ка** *ж.* người xây dựng BAM (tuyến đường sắt Baikal-Amur)

ба́мовский *прил.* (thuộc về) BAM, tuyến đường sắt Baikal-Amur

бана́льно *нареч.* (một cách) tầm thường, vô vị

бана́льност||ь *ж.* (sự, điều, tính chất) tầm thường, vô vị; говори́ть ~и nói những điều tầm thường (vô vị)

бана́льн||ый *прил.* tầm thường, vô vị, không có gì đặc sắc; ~ая исто́рия chuyện vô vị; chuyện chó chết, chuyện ôtô cán chó (*разг.*); ~ая мысль ý kiến tầm thường

бана́н *м.* 1. (*растение*) (cây) chuối (*Musa*); 2. (*плод*) (quả, trái) chuối

бана́нов||ый *прил.* (thuộc về) chuối; ~ая планта́ция đồn điền chuối; ✧ ~ая респу́блика *полит.* nước cộng hoà chuối, xứ phụ thuộc

бангладе́ш||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Bangladesh

ба́нда *ж.* băng, bọn, lũ, tụi, bè lũ, băng đảng, băng nhóm

банда́ж *м.* 1. *мед.* băng, băng giữ; 2. *тех.* vành, đai, vành đai, băng

бандеро́л||ь *ж.* 1. bưu kiện; отпра́вить кни́гу ~ью gửi cuốn sách theo lối bưu kiện; 2. (*манжетка*) băng quảng cáo, băng sách

ба́нджо *с. нескл. муз.* (đàn) banjo, banjô, ban cầm

банди́т *м.* kẻ cướp, tên ăn cướp, thổ phỉ, thảo khấu, phỉ

бандити́зм *м.* hành động kẻ cướp (ăn cướp, thổ phỉ)

банди́тск||ий *прил.* (thuộc về) kẻ cướp, ăn cướp, thổ phỉ, thảo khấu, phỉ; ~ая ша́йка băng phỉ, bọn cướp, bè đảng ăn cướp; ~ое нападе́ние cuộc đột kích của bọn cướp (thổ phỉ)

банду́ра *ж.* (đàn) banđura

бандури́ст *м.* người đánh đàn banđura

бандформирова́ние *с.* băng đảng khủng bố, băng phỉ

банк *м.* 1. ngân hàng, nhà băng, bank; госуда́рственный ~ ngân hàng quốc gia (nhà nước); комме́рческий ~ ngân hàng thương mại; ~-корреспонде́нт ngân hàng đại lý; ~ гара́нт ngân hàng bảo lãnh; учётный ~ ngân hàng chiết khấu; 2. (*хранилище*) ngân hàng; ~ ге́нов ngân hàng gen (gien, di thể); ~ кро́ви ngân hàng máu; ~ спе́рмы ngân hàng tinh tử; ~ да́нных *информ.* ngân hàng dữ kiện (dữ liệu); 3. *карт.* tiền đặt cửa; держа́ть ~ đặt cửa

ба́нк||а I *ж.* 1. (*стеклянная*) lọ, bình; (*жестяная*) hộp, lon, ống bơ; стекля́нная ~ lọ (bình) thuỷ tinh; ~ пи́ва, пивна́я ~ lon bia; консе́рвная ~ vỏ đồ hộp, ống bơ; 2. *обыкн. мн.*: ~и *мед.* bình giác, bầu giác; ста́вить ~и кому́-л. giác (đặt bầu giác) cho ai; ✧ ле́йденская ~а *физ.* chai Leiden

ба́нка II *ж. мор.* (*мель*) doi cát, dải cát (dải đá) ngầm

ба́нка III *ж. мор.* (*для гребцов*) ghế ngồi chèo

банке́т *м.* bữa tiệc, yến tiệc, đại yến; устро́ить ~ в честь кого́-л. mở tiệc (tổ chức bữa tiệc) chào mừng ai

банке́тный *прил.* (thuộc về) bữa tiệc, yến tiệc

банки́р *м.* chủ ngân hàng (nhà băng); (*крупный акционер*) cổ đông lớn của ngân hàng (nhà băng)

банки́рский *прил.* (thuộc về) chủ ngân hàng, chủ nhà băng

банкно́ты *мн.* (*ед.* банкно́т *м.*, банкно́та *ж.*) *фин.* giấy bạc

ба́нковск||ий *прил.* (thuộc về) ngân hàng, nhà băng; ~ рабо́тник nhân viên ngân hàng; ~ биле́т giấy bạc ngân hàng; ~ая систе́ма hệ thống ngân hàng; ~ креди́т tín dụng ngân hàng; ~ая ассоциа́ция liên hiệp các ngân hàng tư nhân; ~ая та́йна (nguyên tắc) bí mật ngân hàng; ~ие инвести́ции những đầu tư của ngân hàng (*vào sản xuất, xây dựng, v.v...*); ~ие опера́ции (các) dịch vụ ngân hàng; ~ капита́л *эк.* vốn (tư bản) ngân hàng

банкома́т *м.* máy rút tiền tự động

банкомёт *м.* người đặt cửa

банкро́т *м.* người vỡ nợ (bị phá sản, bị khánh kiệt, bị khánh tận); объяви́ть себя́ ~ом tuyên bố vỡ nợ (phá sản); зло́стный ~ người tuyên bố vỡ nợ (phá sản) gian lận

банкро́тство *с.* (sự, tình trạng) vỡ nợ, phá sản, khánh kiệt, khánh tận, sạt nghiệp; sập tiệm, sập cầu (*разг.*); зло́стное ~ phá sản (vỡ nợ) gian lận; полити́ческое ~ phá sản về chính trị

ба́ннер *м. информ.* mẩu quảng cáo (*trên mạng*)

ба́нник *м. воен.* thông nòng, chổi lau nòng

ба́нный *прил.* (thuộc về) nhà tắm; ~ день ngày đi nhà tắm

ба́ночн||ый *прил.* (thuộc về) lọ, bình; hộp, lon, ống bơ; ~ое пи́во bia lon

бант *м.* nơ, nút thắt, mối buộc, múi; (*лента, тесьма*) băng, băng thắt nơ; завяза́ть ~ом thắt nơ

ба́нщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người phục vụ nhà tắm

банья́н *м. бот.* (cây) đa (*Ficus indica*)

ба́н||я *ж.* 1. nhà tắm, nhà tắm hơi; 2. *разг.* (*мытьё*) (sự) tắm; 3. *разг.* (*духота*) (sự) nóng nực, ngột ngạt; ✧ зада́ть ~ю кому́-л. cho ai một trận (một mẻ)

баоба́б *м. бот.* (cây) baobap (*Adansonia digitata*)

балти́зм *м. рел.* phái Baptist, phái Tẩy lễ

балти́ст *м.* tín đồ phái Baptist (phái Tẩy lễ)

балти́стский *прил.* (thuộc về) phái Baptist, phái Tẩy lễ

бар *м.* bar, quán bar, quán rượu

бараба́н *м.* 1. trống; (*большой*) trống cái, trống đại; бить в ~ đánh trống; 2. *тех.* tang, tang quay, trống

бараба́н||ить *несов.* 1. (*бить в барабан*) đánh trống; (*стучать*) gõ lóc cóc; ~ить па́льцами по столу́ gõ ngón tay trên mặt bàn; дождь ~ит по кры́ше mưa rơi lộp độp trên mái nhà; 2. *разг.* (*на рояле*) đánh dương cầm dở; bật bông (*разг.*)

бараба́нн||ый *прил.* (thuộc về) trống; ~ бой hồi (tiếng) trống; ✧ ~ая перепо́нка *анат.* màng nhĩ, màng tai

бараба́нщик *м.* người đánh trống

бараба́шка *ж. разг.* ma xó

бара́к *м.* barrack, lán, lán gỗ, quán ván

бара́н *м.* cừu, chiên, trừu (*Ovis*); ста́до ~ов đàn cừu; ✧ упёрся как ~ bướng bỉnh, khăng khăng một mực; смотре́ть, уста́виться как ~ на но́вые воро́та ≅ bỡ ngỡ như chim chích vào rừng; bỡ ngỡ như rợ về đồng bằng (*погов.*)

бара́н||ий *прил.* 1. (thuộc về) cừu, chiên, trừu; (*из меха барана*) (bằng) lông cừu, lông chiên; ~ья ша́пка mũ lông cừu; 2. (*из баранины*) (bằng) thịt cừu; ✧ согну́ть кого́-л. в ~ por trấn áp để thuần phục ai, đè bẹp ai, bắt ai thuần phục

бара́нина *ж.* thịt cừu

бара́нка *ж.* 1. (bánh) baranka, mì vòng; 2. *разг.* (*руль автомобиля*) tay (bánh) lái

бара́нок *м.* (*столярный*) bào xoi

барахло́ *с. собир. разг.* 1. đồ cũ, đồ tồi, đồ vứt đi; 2. (*пожитки*) đồ đạc

барахо́лка *ж. разг.* chợ trời, chợ bán đồ cũ

бара́хтаться *несов.* vùng vẫy, giẫy giụa, quẫn quại

бара́чный *прил.* (thuộc về) barrack, lán, lán gỗ, quán ván

бара́ш||ек *м.* 1. cừu non, chiên con; 2. (*мех*) (bộ) lông cừu non; воротни́к из ~ка cổ áo bằng lông cừu non; 3. *тех.* (*гайка*) êcu, tai hồng

бара́шки *мн.* 1. (*на воде*) sóng gợn lăn tăn; 2. (*облака*) mây dạng sóng

бара́шковый *прил.* (*о мехе*) (bằng) lông cừu non

барбари́с *м. бот.* (cây) thường sơn núi, sơn thường sơn, hoàng liên gai (*Berberis vulgaris*)

ба́рбус *м. зоол.* cá đong râu (*Puntius*)

барви́нок *м. бот.* (cây) trường xuân hoa, dừa cạn (*Vinca*)

бард *м.* thi sĩ hát rong (*thường đệm đàn guitar*)

барда́ *ж.* hèm, bỗng, bã rượu, bã bia

барда́к *м. разг.* (*беспорядок, хаос*) (sự, tình trạng) lộn xộn, bừa bãi, hỗn loạn, bát nháo chi khươn

барда́чок *м. разг.* (*в автомобиле*) ngăn con đựng đồ lặt vặt (*cạnh chỗ người lái*)

ба́рдовск||ий *прил.*: ~ая пе́сня ca khúc của thi sĩ hát rong

барелье́ф *м.* phù điêu, hình chạm (khắc, đắp) nổi

барелье́фн||ый *прил.* (thuộc về) phù điêu, hình chạm nổi; ~ое изображе́ние hình phù điêu, hình chạm (khắc, đắp) nổi

ба́ржа́ *ж.* sà lan, phà; нефтеналивна́я ~ sà lan chở dầu mỏ; самохо́дная ~ sà lan tự hành

баржево́й, ба́ржевый *прил.* (thuộc về) sà lan, phà

ба́рий *м. хим.* baryum, bari

ба́рин *м.* 1. (*помещик*) địa chủ, quý tộc; 2. (*хозяин*) ông chủ, chủ nhân; 3. *разг.* kẻ đùn việc; ✧ жить ~ом *или* сиде́ть ~ом ≅ ngồi mát ăn bát vàng; ăn không ngồi rồi (*погов.*)

баритон́ *м.* 1. (*голос*) (giọng) bariton, nam trung; 2. (*певец*) ca sĩ bariton (giọng nam trung); 3. (*струнный смычковый муз. инстр-т*) đàn bariton; 4. (*духовой муз. инстр-т*) kèn bariton

баритона́льный *прил.* (thuộc về) bariton, giọng nam trung; ~ бас bariton trầm, giọng trầm nam trung

ба́рка *ж.* sà lan, đò

баркаро́ла *ж. муз.* barcarolle, thuyền ca, khúc đò đưa

барка́с *м.* 1. (*шлюпка*) sà lúp, xuồng máy; 2. (*судно*) canô, ca nô

бармен́ *м.* người bán bar (quán bar)

барогóспиталь *м.* bệnh viện điều trị bằng khí áp

бароками́мера *ж.* buồng khí áp (áp lực)

баро́ккo *с. иск.* (kiểu thức, phong cách) baroque, barôc

барокóмплекс *м. см.* бароцéнтр

баро́метр *м.* khí áp kế, phong vũ biểu; ~ па́дает khí áp (áp lực) hạ xuống; ~ поднима́ется khí áp (áp lực) tăng lên

барóн *м.* nam tước

баронéсса *ж.* nam tước phu nhân

бароскóп *м. физ.* áp nghiệm

баротерапи́я *ж. мед.* liệu pháp khí áp

бароце́нтр *м.* trung tâm điều trị bằng khí áp

ба́ррель *м.* barrel, thùng (*khoảng 216 lít*)

баррика́да *ж.* chiến luỹ, ụ chiến đấu, chướng ngại vật, vật chướng ngại; сража́ться на ~х chiến đấu trên chướng ngại vật

баррикади́ровать, забаррикади́ровать (*В*) đắp chiến luỹ, làm ụ chiến đấu, dựng chướng ngại vật

баррикади́роваться, забаррикади́роваться tự vệ bằng chiến luỹ (ụ chiến đấu, chướng ngại vật)

баррика́дный *прил.* (thuộc về) chiến luỹ, ụ chiến đấu, chướng ngại vật; ~ бой trận đánh trên chiến luỹ (ụ chiến đấu, chướng ngại vật)

барс *м.* báo, beo (*Felis incia*)

барсе́тка *ж. разг.* túi đeo bụng; mề gà (*разг.*)

ба́рск||ий *прил.* (thuộc về) địa chủ, quý tộc; ~ие замáшки *разг.* cử chỉ (điệu bộ, dáng bộ) quý tộc; жить на ~ую ногу *разг.* sống sung sướng (giàu sang, sang trọng, phè phỡn)

ба́рство *с.* 1. *собир.* (tầng lớp) địa chủ, quý tộc; 2. (*барские замашки*) (cử chỉ, điệu bộ, dáng bộ, cung cách) quý tộc, quý phái

ба́рствовать *несов.* sống kiểu quý phái, sống phè phỡn

барсу́к *м. зоол.* lửng (*Meles meles*)

барсу́чий *прил.* (thuộc về) lửng; (*сделанный из меха барсука*) (bằng) bộ lông lửng

ба́ртерн||ый *прил. торг.*: ~ая торго́вля thương nghiệp hàng đổi hàng; ~ая сде́лка giao dịch hàng đổi hàng

бархáн *м.* barkhan, cồn cát sa mạc, cồn cát lưỡi liềm

бархáнн||ый *прил.* (thuộc về) barkhan, cồn cát sa mạc, cồn cát lưỡi liềm; ~ые пески́ cát barkhan, cát cồn sa mạc

ба́рхат *м.* 1. nhung; 2. *разг.* đồ nhung, quần áo nhung

бархати́ст||ый *прил.* mượt mà, mịn màng, dịu dàng, êm ái; ~ая ко́жа da mịn màng (mượt mà)

ба́рхатка *ж.* băng (dải) nhung

ба́рхатный *прил.* 1. (bằng) nhung; 2. *перен.* dịu dàng, êm ái; ~ го́лос giọng dịu dàng (êm ái); ✧ ~ сезóн mùa đẹp trời

барчо́нок *м. разг. см.* барчу́к

барчу́к *м. разг.* con địa chủ (quý tộc)

ба́рщина *ж. ист.* (chế độ) lao dịch, tạp dịch, sưu dịch

ба́рщинн||ый *прил. ист.*: ~ое хозя́йство kinh tế lao dịch (tạp dịch); ~ труд lao động tạp dịch

бары́га *м. и ж. разг.* người mua đi bán lại, kẻ đầu cơ

ба́рыня *ж.* 1. (*помещица*) vợ địa chủ, nữ quý tộc; 2. (*хозяйка*) bà chủ, phu nhân, bà; 3. *разг.* kẻ đùn việc

барыш *м. уст.* lãi, lợi, lợi nhuận, tiền lời, lợi lộc; дели́ть ~и́ chia lãi (lợi nhuận, lợi lộc); получа́ть ~и́ được lợi

барышник *м. уст.* 1. (*торговец лошадьми*) lái buôn ngựa; 2. (*перекупщик*) người mua đi bán lại

ба́рышня *ж. уст.* tiểu thư, cô nương

барье́р *м.* 1. rào, rào chắn, rào ngăn, chướng ngại vật; брать ~ vượt qua rào chắn, vượt rào; 2. *перен.* hàng rào, trở ngại, chướng ngại; языкова́й ~ hàng rào ngôn ngữ; психологи́ческий ~ hàng rào tâm lý; тамо́женные ~ы hàng rào thuế quan

барье́рист *м.*, **~ка** *ж. спорт.* vận động viên vượt rào

барье́рн||ый *прил. спорт.*: ~ бег (môn) chạy vượt rào; ~ая ска́чка (môn) đua ngựa vượt rào

бас *м.* 1. (*голос*) (giọng) basse, nam trầm; 2. (*певец*) người hát giọng basse (giọng nam trầm)

баси́стый *прил. разг.* 1. basse, trầm; ~ звук âm trầm; 2. (*обладающий басом*) (có) giọng basse, giọng nam trầm

баси́ть *несов. разг.* nói (hát) giọng basse, nói (hát) giọng trầm

баскетбо́л *м.* (môn) bóng rổ, basket

баскетболи́ст *м.*, **~ка** *ж.* người chơi bóng rổ (basket), cầu thủ bóng rổ (basket)

баскетбо́льн||ый *прил.* (thuộc về) bóng rổ, basket; ~ая кома́нда đội bóng rổ; ~ая площа́дка sân bóng rổ; ~ые боти́нки giày basket; ~ щит bảng rổ; ~ мяч quả bóng rổ

басма́ч *м. ист.* basmatch (*chống chính quyền xô-viết hồi nội chiến ở Trung Á*)

баснопи́сец *м.* nhà thơ (nhà văn) ngụ ngôn

баснослóвно *нареч.*: ~ бога́тый hết sức giàu, giàu nứt máu; ~ дёшево giá bèo, rẻ cực kỳ

баснослóвный *прил.* (*неимоверный*) khổng lồ, cực đại, hết sức lớn; (*необычайный*) không tưởng tượng được, chưa từng thấy, cực kỳ, phi thường

ба́сня *ж.* 1. *лит.* (bài) ngụ ngôn; 2. *разг.* (*небылица*) (chuyện) hoang đường, bịa đặt

басо́вый *прил.* (thuộc về) basse, giọng nam trầm; ~ ключ chìa fa; ~ая трубá trompet-basse, kèn-basse

басо́к *м.* 1. *разг.* basse nhẹ, giọng nam trầm nhẹ; 2. (*струна*) dây basse

бассе́йн *м.* 1. (*водохранилище*) bể chứa nước; ~ для плáвания bể bơi; ~ для прыжко́в bể nhào lộn; 2. (*реки*) lưu vực; ~ Во́лги lưu vực sông Volga; 3. *геол.* bồn, bể, vùng mỏ; каменноу́гольный ~ vùng mỏ than

ба́ста! *межд. разг.* thôi, đủ rồi!

бастио́н *м.* 1. *воен. уст.* pháo đài; 2. *перен.* thành trì; ~ ми́ра thành trì của hoà bình

бастова́ть *несов.* (*о рабочих, служащих*) bãi công, đình công; (*о студентах, учащихся*) bãi khoá; (*о торговцах*) bãi thị

баталúст *м.* hoạ sĩ chiến trận

бата́лия *ж.* 1. *уст.* chiến trận; 2. *разг. ирон.* (*ссора*) (trận) đấu khẩu, đấu đá, cãi nhau

бата́льн||ый *прил.* (miêu tả) chiến trận; ~ая жи́вопись hội hoạ chiến trận

батальо́н *м.* tiểu đoàn; стрелко́вый ~ tiểu đoàn bộ binh; сапёрный ~ tiểu đoàn công binh (công binh công trình); ~ свя́зи tiểu đoàn thông tin; команди́р ~а tiểu đoàn trưởng

батальо́нный *прил.* (của) tiểu đoàn

батаре́йка *ж. эл.* pin, acquy

батаре́я *ж.* 1. *воен.* đội (đại đội) pháo; ~ зени́тной артилле́рии đại đội pháo phòng không, đội pháo cao xạ; 2. *эл.* pin, acquy; аккумуля́торная ~ acquy, bình điện; ✧ ~ парово́го отопле́ния bộ sưởi bằng hơi nước

бата́т *м.* 1. (*растение*) (cây) khoai lang (*Ipomaea batatas*); 2. (*клубень*) (củ) khoai lang

ба́тик *м.* 1. (*техника*) (thuật) nhuộm batik (*của Indonesia và Ấn Độ*); 2. (*ткань*) vải batik

ба́тиковый *прил.* (thuộc về) batik; (*из батика*) (bằng) batik

батиска́ф *м.* xuống lặn (*tự hành*)

бати́ст *м.* (vải) batist

бати́стовый *прил.* (thuộc về) batist; (*из батиста*) (bằng) batist

батисфе́ра *ж.* quả cầu lặn (*dòng dây*)

бато́метр *м.* dụng cụ lấy mẫu nước (*ở các độ sâu khác nhau*)

бато́н *м.* (*хлеб*) (ổ) bánh mì trắng

бато́нчик *м.*: шокола́дный ~ thanh kẹo chocolat (sôcôla)

батра́к *м.* cố nông, công nhân nông nghiệp

батра́цкий *прил.* (thuộc về) cố nông, công nhân nông nghiệp

батра́чество *с.* 1. (*занятие*) (nghề) cố nông, công nhân nông nghiệp; 2. *собир.* (tầng lớp) cố nông, công nhân nông nghiệp

батра́чить *несов.* đi làm thuê, làm mướn, làm cố nông (công nhân nông nghiệp)

батра́чка *ж.* người đàn bà cố nông, nữ công nhân nông nghiệp

баттерфля́й *м. спорт.* (kiểu) bơi bướm

бату́д *м. см.* бату́т

батуди́ст *м. см.* батути́ст

бату́т *м. спорт.* (môn) batut, đệm nhún

батути́ст *м. спорт.* vận động viên batut (đệm nhún)

ба́тюшк||а *м.* 1. *уст.* (*отец*) cha, ba, bố; 2. *уст. разг.* (*в обращении*) bác; 3. *разг.* (*священник*) cha; ✧ ~и (~и мой)! cha nội ơi!, trời ơi!, chèng ơi!

бау́л *м.* rương, hòm, níp, tráp

бах *межд.* 1. bịch!, bốp!, ầm!, bùng!, pằng!; 2. *в знач. сказ. разг.* bịch, ục, bốp, đấm, thụi, đánh, thoi, loi

бахва́литься *несов.* (*Т*) *разг.* khoe, khoe khoang, huênh hoang, khoác lác, phét lác, nói trạng, nói thánh nói tướng

бахва́льство *с. разг.* (thói) khoe khoang, huênh hoang, khoác lác, phét lác

бахи́лы *мн.* (*ед.* бахи́ла *ж.*) 1. (*у рыбаков, охотников*) giày da cổ cao loe rộng; 2. (*у хирургов и посетителей больницы*) bao nilon (caosu) bọc ngoài giày; 3. *разг.* đôi giày thô kệch

ба́хнуть *сов.* 1. nổ ầm, bùng nổ; 2. bịch, ục, bốp, đấm, thụi, đánh, thoi, loi

ба́хнуться *сов.* ngã uỵch (oạch), ngã đánh uỵch (đánh oạch)

бахрома́ *ж.* tua, tua viền

бахро́мчатый *прил.* có tua, giống như tua

бахча́ *ж.* ruộng dưa (cây loài dưa)

бахчево́д *м.* người trồng dưa, chuyên viên trồng cây loài dưa

бахчево́дство *с.* ngành trồng cây loài dưa

бахчев||о́й *прил.*: ~ы́е культу́ры những cây loài dưa

бац *межд.* 1. bịch!, bốp!, ầm!, bùng!; 2. *в знач. сказ. разг.* bịch, bốp, đấm, thụi, đánh

бацилла *ж.* trực khuẩn, trực trùng

бациллоноси́тель *м.* người (vật) mang trực khuẩn, người (vật) mang mầm bệnh

ба́шенка *ж.* tháp nhỏ

ба́шенн||ый *прил.* (thuộc về) tháp, hình tháp; ~ые часы́ đồng hồ tháp; ~ кран cần trục tháp; ~ экскава́тор máy xúc kiểu tháp

башка́ *ж. прост.* 1. đầu; 2. *перен.* đầu óc

башки́р *м.*, **~ка** *ж.* người Bashkir (Baskia)

башлы́к *м.* mũ trùm đầu

башма́к *м.* 1. *мн.*: ~и́ giày; надева́ть ~и́ đi (xỏ) giày; 2. *тех.* guốc, đế, đệm chân cột; ~ колóнны đế cột; 3. *ж.-д.*: тормозно́й ~ guốc hãm; ✧ быть под ~о́м у кого́-л. bị ai sai khiến (xỏ mũi)

башма́чник *м.* 1. thợ giày; 2. *ж.-д.* thợ đặt guốc hãm

башмачо́к *м.* 1. (chiếc) hài, giày nhỏ; хруста́льный ~ (*из сказки*) chiếc hài (giày) pha lê (*trong truyện cổ tích*); 2. *бот.* (cây) lan hài (*Cypripedium*)

ба́шня *ж.* 1. (*сооружение*) tháp, lầu; телевизио́нная ~ tháp truyền hình; водонапо́рная ~ tháp nước; силóсная ~ nhà ủ thức ăn (*cho súc vật*); 2. (*вышка*) tháp; оруди́йная ~ tháp pháo, tháp đại bác; броневáя ~ tháp bọc thép, tháp tăng

баю-ба́й, ба́ю-ба́юшки-баю́ *см.* бай-ба́й

баю́кать, убаю́кать (*В*) ru; ~ ребёнка ru con

баяде́р||а, ~ка *ж.* (*восточная танцовщица*) vũ nữ

бая́н *м.* đàn bayan, phong cầm Nga

баяни́ст *м.* người chơi đàn bayan

бде́ние *с. книжн.* (sự) thức; ночно́е ~ thức đêm

бди́тельно *нареч.* (một cách) cảnh giác

бди́тельность *ж.* (tinh thần, tính) cảnh giác; проявля́ть ~ biểu lộ tinh thần cảnh giác

бди́тельн||ый *прил.* cảnh giác; бу́дьте ~ы! hãy cảnh giác!

бег *м.* 1. (sự) chạy; на ~ý khi đang chạy; 2. *спорт.* (cuộc) chạy, chạy thi, chạy đua; ~ на ме́сте chạy tại chỗ; ~ на дли́нную диста́нцию chạy cự ly dài; ~ с барье́рами ~ chạy vượt rào; ~ с препя́тствиями chạy vượt chướng ngại; 3. *мн.*.: ~á (*рысистые испытания*) (cuộc) đua ngựa; ✧ в ~áх chạy ngược chạy xuôi, chạy long tóc gáy, chạy chọt; ~ вре́мени thời gian trôi nhanh

бе́га||ть *несов.* 1. chạy; он хорошо́ ~ет anh ấy chạy giỏi; ~ взад и вперёд chạy tới chạy lui, chạy loăng quăng; ~ на конька́х trượt băng; 2. (за *Т*) *разг.* (*ухаживать*) tán, ve, gạ, cua, tán tỉnh, gạ gẫm, chạy theo...

бегемо́т *м.* hà mã (*Hippopotamus*)

бегле́ц *м.* người chạy trốn (tẩu thoát, trốn thoát); (*из тюрьмы*) người vượt ngục

бе́гло *нареч.* 1. (*легко, свободно*) (một cách) trôi chảy, lưu loát, trơn tru, thông thạo; ~ чита́ть đọc lưu loát (trôi chảy); 2. (*быстро, мельком*) nhanh, mau lẹ, lướt qua; ~ взгляну́ть lướt mắt qua, đưa mắt nhìn qua; 3. (*поверхностно*) (một cách) lướt qua, qua loa; ~ просма́тривать xem qua (qua loa, lướt qua); ~ проче́тывать đọc qua (qua loa, lướt qua)

бе́глост||ь *ж.* (sự) trôi chảy, lưu loát, trơn tru, thông thạo; (*лёгкость*) (sự) nhanh, mau lẹ, dễ dàng; у него́ ещё нет ~и в чте́нии nó đọc còn chưa trôi chảy (lưu loát)

бе́глый *прил.* 1. (*легкий, свободный*) trôi chảy, lưu loát, trơn tru, thông thạo; 2. (*быстрый, мимолётный*) nhanh, mau lẹ; броса́ть бе́глый взгляд đưa mắt nhìn qua; 3. (*поверхностный*) lướt qua, qua loa; 4. *уст.* (*убежавший*) chạy trốn, tẩu thoát, trốn thoát; 5. *в знач. сущ. м. уст.* người chạy trốn (tẩu thoát, trốn thoát); (*из тюрьмы*) người vượt ngục; ✧ ~ ого́нь *воен.* hoả lực cấp tập; ~ гла́сный *лингв.* nguyên âm biến (ẩn hiện); ~ шаг *спорт.* bước đi thể dục

бегля́нка *ж.* người đàn bà chạy trốn (tẩu thoát, trốn thoát); (*из тюрьмы*) người đàn bà vượt ngục

бегов||о́й *прил.* (để) chạy thi, chạy đua, chạy; ~ая доро́жка đường chạy; ~ая ло́шадь ngựa đua; ~ы́е конько́и giày trượt chạy thi; ~ ипподро́м trường sân đua ngựa, trường đua

бего́м *нареч.* (bằng cách) chạy; пусти́ться ~ cắm cổ chạy

бего́ния *ж. бот.* (cây) thu hải đường (*Begonia*)

беготня́ *ж. разг.* (sự) bận rộn, chạy loăng quăng (rối rít); ~ взад и вперёд chạy ngược chạy xuôi, chạy rối rít (loăng quăng), chạy cuống cà kê

бе́гство *с.* 1. (*побег*) (sự) chạy trốn, tẩu thoát, trốn thoát, trốn; (*из тюрьмы*) (sự) vượt ngục; 2. (*поспешное отступление*) (cuộc) tháo chạy, rút chạy, đào tẩu, chạy; обраща́ть в ~ bức

phải chạy; спаса́ться ~м bỏ chạy, tháo chạy; пани́ческое ~ tháo chạy (rút chạy) tán loạn, hoảng chạy; ✧ ~ капита́лов эк. (sự) tẩu thoát vốn, chạy vốn

бегу́н *м., ~ья ж.* người chạy giỏi; *спорт.* vận động viên chạy thi; cua-rơ (*разг.*); ~ на коро́ткие диста́нции vận động viên chạy cự ly ngắn

бегуно́к *м. тех.* con lăn bánh dẫn; *ж.-д.* bánh dẫn

бегуны́ *мн.* (*ед.* бегу́н *м.*) *тех.* đá mài, trục nghiền, máy nghiền, tấm xát

бед||а́ *ж.* 1. tai hoạ, tai nạn, tai vạ, điều không may, rủi ro; больша́я ~ đại hoạ, tai hoạ lớn lao; попа́сть в ~ý bị nạn, bị tai hoạ; быть в ~é lâm nạn, gặp tai nạn, bị tai hoạ; вот беда́! tội nghiệp quá!, thương thay!; 2. *в знач. сказ.*: не ~! không sao!, không hề gì đâu!; ~ в том, что... hiểm (khổ) một nỗi là...; в то́м-то и ~ không may (tai hoạ, tai vạ) chính là ở đấy; ✧ ~ как (*очень*) rất, hết sức; на ~ý không may; как на ~ý như trêu ngươi (trêu tức); вели́кая ~! (*или* что за ~!) chẳng sao đâu!, tai vạ quái gì!; лиха́ ~ нача́ло *погов.* ≅ vạn sự khởi đầu nan; пришла́ ~, отворя́й воро́та *погов.* ≅ hoạ vô đơn chí

бедла́м *м. разг.* (tình trạng) hỗn loạn, bát nháo, lộn xộn, hỗn độn

бедне́ть, обедне́ть nghèo đi, trở nên nghèo, bần cùng hoá

бе́дно *нареч.* (một cách) nghèo, nghèo nàn, cực khổ

бе́дность *ж.* 1. (*нужда*) (cảnh, sự) nghèo, nghèo khổ, túng thiếu, nghèo nàn, cực khổ, khổ sở, khốn khó; ~ не поро́к *погов.* nghèo không phải là xấu; 2. (*убожество*) (sự) nghèo, nghèo nàn; ~ ума́ nghèo nàn về trí tuệ; ~ воображе́ния nghèo nàn về trí tưởng tượng

беднота́ *ж. собир.* dân nghèo, tầng lớp nghèo khổ; дереве́нская ~ tầng lớp bần nông; городска́я ~ dân nghèo thành thị

бе́дн||ый *прил. т.* (*неимущий*) nghèo, nghèo khổ, nghèo khó, nghèo nàn, khổ cực, khổ sở, khốn khổ, khốn khó; 2. (*убогий*) nghèo nàn, sơ sài, cỏ rả; ~ая обстано́вка đồ đạc nghèo nàn (sơ sài, cỏ rả); 3. (*скудный*) nghèo nàn, thiếu thốn; (*о растительности, земле*) cằn cỗi, khô cằn; ~ая фанта́зия trí (óc) tưởng tượng nghèo nàn; ~ая по́чва đất đai cằn cỗi; ~ая приро́да thiên nhiên khô cằn; 4. (*несчастный*) khốn khổ, tội nghiệp, đáng thương; 5. *в знач. сущ. м.* người nghèo (khổ cực, khốn khổ)

бедня́||га, ~жка *м. и ж. разг.* người đáng thương

бедня́к *м.* 1. người nghèo (nghèo khổ, nghèo nàn, khổ cực, khốn khổ); 2. (*о крестьянине*) bần nông

бедня́цкий *прил.* (thuộc về) người nghèo, bần nông

бедня́чество *с. собир. эк.* (tầng lớp) bần nông, dân nghèo

бедня́чка *ж.* người đàn bà bần nông

бедо́вый *прил. разг.* (*отчаянный*) gan dạ, can đảm, táo bạo, lanh lợi, liều lĩnh; (*озорной*) tinh nghịch, nghịch ngợm; ~ мальчи́шка cậu bé lanh lợi (gan dạ, táo bạo)

бедоку́р *м. разг.* kẻ tinh nghịch (nghịch ngợm)

бедоку́рить, набедоку́рить *разг.* nghịch, tinh nghịch, nghịch ngợm, đùa nghịch

бедола́га *м. и ж. прост.* người đáng thương

бе́дренн||ый *прил.* (thuộc về) đùi; mông, bàn toạ, mông đít (*ср.* бедро́); ~ая кость *анат.* xương đùi

бедр||о́ *с.* đùi; (*наружная часть*) mông, bàn toạ, mông đít; широ́кие бёдра mông (bàn toạ) to

бе́дственн||ый *прил.* tai hoạ, tai vạ, nguy nan, nguy khốn, nguy ngập, khổ sở, khổ cực, bất hạnh; ~ое положе́ние tình cảnh nguy khốn (nguy ngập)

бе́дстви||е *с.* tai hoạ, tai nạn, tai biến; стихи́йное ~ thiên tai; социа́льное ~ tai nạn xã hội; сигна́л ~я tín hiệu tai nạn

бе́дствовать *несов.* sống nghèo, sống túng thiếu

бедуи́н *м.*, **~ка** *ж.* người Arab (A-rập) du mục

беж *прил. неизм.* (màu) be; цве́та ~ màu be, màu cà phê sữa

бежа́ть *несов.* 1. chạy; (*об облаках*) bay, lững lờ trôi (bay); ~ рысью chạy nhanh, chạy nước kiệu; ~ во весь дух chạy bở hơi tai; ~ изо всех сил chạy cật lực; ~ сломя́ го́лову cắm đầu cắm cổ chạy; ~ со всех ног chạy ba chân bốn cẳng (bán sống bán chết); 2. (*о времени*) trôi nhanh; 3. (*течь*) chảy; (*при кипении*) trào, giào; 4. *несов. и сов.* (*спасаться бегством*) tháo chạy, bỏ chạy, chạy trốn, rút chạy, đào tẩu; ~ из тюрьмы́ vượt ngục

бе́жевый *прич. разг.* (màu) be

бе́женец *м.*, **~ка** *ж.* người tị nạn (chạy nạn)

без, **.безо** *предлог* 1. không, chẳng, không (chẳng) có; ~ разреше́ния không được (không có) phép; ~ оста́тка hết, hết cả, hết sạch, tất cả, toàn bộ; ~ церемо́ний không khách khí (làm khách); ~ основа́ния vô cớ, không có căn cứ; 2. (*в отсутствие кого-л.*) không có, thiếu, vắng mặt; ~ тебя́ не обойти́сь không có anh thì không làm được, thiếu cậu thì chẳng xong; 3. (*за вычетом*) thiếu, trừ, không kể; ~ него́ нас тро́е không kể anh ấy thì chúng tôi có ba người; 4. (*при обозначении времени*) kém; ~ че́тверти пять năm giờ kém mười lăm; ✧ не ~ không phải là không có; не ~ интере́са không phải là không thích, thích thú; не ~ причи́ны không phải là không có nguyên nhân; и ~ того́ вон да... (vốn dĩ đã..., đã...) lại còn...; и ~ того́ тяжело́, а тут ещё заболе́л вон đã vất vả thế này, lại còn ốm đau nữa

безаварийн||ый *прил.* không hỏng (hỏng hóc), an toàn; ~ая рабо́та hoạt động không hỏng, chạy an toàn

безадресность *ж.* (sự) không địa chỉ, không định hướng, không cụ thể

безадресный *прил.* không địa chỉ (định hướng, cụ thể)

безала́берно *нареч. разг.* (một cách) lung tung, bừa bãi, không có trật tự, cẩu thả, lôm côm; жить ~ sống bừa bãi (được chăng hay chớ)

безала́берность *ж. разг.* (sự, tình trạng) lung tung, bừa bãi, không có trật tự, cẩu thả

безала́берн||ый *прил. разг.* lung tung, bừa bãi, không có trật tự, cẩu thả, lôm côm; ~ая рабо́та việc làm cẩu thả (lung tung, lôm côm); ~ челове́к con người cẩu thả (bừa bãi)

безала́берщина *ж. разг.* (tình trạng) lung tung, bừa bãi, không có trật tự, cẩu thả

безалкого́льный *прил.* không có rượu (alcol); ~ напи́ток đồ uống không có rượu

безапелляцио́нно *нареч.* (một cách) quyết đoán, độc đoán

безапелляцио́нн||ый *прил.* 1. *юр.* không được kháng cáo (kháng nghị, chống án); 2. (*категорический*) quyết đoán, độc đoán, không cãi lại được; сказа́ть что́-л. ~ым то́ном nói gì với giọng quyết đoán

беза́томн||ый *прил.*: ~ая зо́на khu vực không có vũ khí nguyên tử

безба́шенный *прил. разг.* không suy nghĩ, bốc đồng, bạt mạng, bạt tử, bạt tê

безбе́дно *нареч.*: жить ~ sống đầy đủ (sung túc)

безбе́дн||ый *прил.* đầy đủ, no đủ, sung túc; ~ое существова́ние cuộc sống no đủ (đầy đủ, sung túc)

безбиле́тный *прил.* không có vé; ~ пассажи́р hành khách không có vé

безбо́жие *с.* (sự, lòng, thuyết) vô thần, không tín ngưỡng, không tin đạo

безбо́жник *м.* 1. người vô thần (không tín ngưỡng); 2. *уст. бран.* đồ vô đạo (vô luân), tên vô liêm sỉ

безбо́жно *нареч.* 1. (*бессовестно, бесчестно*) (một cách) vô đạo, vô luân, vô liêm sỉ, trơ tráo, trắng trợn; ~ обма́нывать đánh lừa một cách vô liêm sỉ (trắng trợn); 2. (*очень, чрезвычайно*) rất, cực kỳ, hết sức

безбо́жн||ый *прил.* 1. *уст.* vô thần, không tín ngưỡng (tin đạo); 2. *разг.* (*бессовестный*) vô đạo, vô luân, vô liêm sỉ, trơ tráo, trắng trợn; ~ая клевета́ lời vu khống vô liêm sỉ (trắng trợn); ~ые це́ны giá cắt cổ

безболе́зненно *нареч.* 1. (một cách) không đau; 2. *перен.* (một cách) suôn sẻ, dễ dàng, không vấp váp (khó khăn), thông đồng bén giọt; реорганиза́ция прошла́ ~ việc chấn chỉnh lại tổ chức đã diễn ra suôn sẻ (không vấp váp, không khó khăn)

безболе́зненность *ж.* 1. (sự, tính chất) không đau; 2. *перен.* (sự, tính chất) suôn sẻ, dễ dàng, êm thấm, không khó khăn; ~ реше́ния э́того вопро́са giải quyết êm thấm (dễ dàng) vấn đề đó

безболе́зненн||ый *прил.* 1. không đau; ~ая опера́ция cuộc phẫu thuật không đau; 2. *перен.* suôn sẻ, dễ dàng, êm thấm, không vấp váp (khó khăn), thông đồng bén giọt; ~ое реше́ние вопро́са giải pháp dễ dàng của vấn đề, cách giải quyết vấn đề êm thấm (không khó khăn)

безборо́дый *прил.* không râu

безбоя́зненно *нареч.* (một cách) không sợ, gan dạ, dạn dĩ; ~ де́йствовать hành động gan dạ

безбоя́зненный *прил.* không sợ, gan dạ, dạn dĩ

безбра́чие *с.* (sự, cảnh) sống độc thân, không vợ chồng

безбра́чный *прил.* 1. độc thân, không vợ chồng; 2. *биол.* ẩn hoa

безбре́жно *нареч.* (một cách) vô bờ bến, vô biên, vô hạn

безбре́жность *ж.* khoảng không vô biên (vô bờ bến, vô hạn)

безбре́жный *прил.* vô (không) bờ bến, vô biên, vô hạn

безбро́вый *прил.* không lông mày

безве́рие *с.* (sự) không tín ngưỡng, không tin đạo, vô thần

безве́стност||ь *ж.* (sự, tình trạng) không ai biết, chưa có tiếng; жить в ~и sống cuộc đời ít ai biết đến

безве́стный *прил.* (*неизвестный*) không (chưa từng) biết; (*не пользующийся известностью*) không (chưa) ai biết, chưa có tiếng; ~ геро́й người anh hùng không ai biết

безве́тренн||ый *прил.* lặng gió; ~ая пого́да trời lặng gió

безве́трие *с.* (sự) lặng gió

безви́нно *нареч.* (một cách) oan, oan uổng, vô tội; ~ пострада́вший người bị oan (bị xử oan)

безви́нный *прил.* oan, oan uổng, vô tội

безвку́си||е *с.*, **~ца** *ж.* (sự, đồ) vô vị, đểnh đoảng, nhạt nhẽo; кака́я ~ца! vô vị làm sao!, đểnh đoảng quá!, nhạt nhẽo quá!

безвку́сно *нареч.* (một cách) vô vị, không đẹp mắt, thiếu thẩm mỹ; одева́ться ~ ăn mặc thiếu thẩm mỹ

безвку́сн||ый *прил.* 1. vô vị, không mùi vị, đoảng vị, đểnh đoảng, nhạt nhẽo, đoảng; ~ая еда́ thức ăn nhạt nhẽo (đểnh đoảng, đoảng vị, vô vị); 2. *перен.* vô vị, không đẹp mắt, thiếu thẩm mỹ

безвла́стие *с.* (tình trạng) không có chính quyền, vô chính phủ

безво́дн||ый *прил.* 1. thiếu (không có) nước, khô cằn, khô hạn; ~ая пусты́ня sa mạc khô cằn; 2. *хим.* khan; ~ая соль muối khan

безво́дье *с.* (sự) thiếu nước, không có nước, khô cằn, khô hạn

безвозвра́тно *нареч.* (một cách) không bao giờ trở lại; không phải hoàn lại

безвозвра́тн||ый *прил.* 1. (*утраченный навсегда*) không bao giờ trở lại, qua hẳn; 2. (*не подлежащий возврату*) không phải hoàn lại (trả lại); ~ая ссу́да tiền cho vay không phải hoàn lại

безвозду́шн||ый *прил.* không có không khí; ~ое простра́нство khoảng chân không

безвозме́здно *нареч.* (một cách) nhượng hẳn, cho không, không phải hoàn lại (trả tiền)

безвозме́здн||ый *прил.* nhượng hẳn, cho không, không bồi hoàn, không phải hoàn lại (trả tiền); ~ое по́льзование hưởng dụng không phải trả tiền, dùng miễn phí; ~ое присвое́ние chiếm không, chiếm đoạt không bồi hoàn gì cả

безво́лие *с.* (tính) nhu nhược, thiếu quyết tâm, thiếu kiên quyết

безволо́сый *прил.* không tóc

безво́льный *прил.* nhu nhược, yếu đuối, thiếu quyết tâm (kiên quyết); ~ челове́к con người nhu nhược; ~ хара́ктер tính tình nhu nhược (yếu đuối)

безвре́дно *нареч.* (một cách) vô hại

безвре́дность *ж.* (tính chất, tính) vô hại

безвре́дн||ый *прил.* vô hại, không có hại (nguy hiểm), vô thưởng vô phạt; ~ое сре́дство phương sách vô hại; thuốc không nguy hiểm

безвре́менно *нареч.* sớm, non, yểu

безвре́менн||ый *прил.* sớm, non, yểu; ~ая конčíна qua đời sớm, chết sớm (yểu)

безвре́менье *с. уст.* (thời, thời kỳ) suy thoái, trì trệ

безвы́годный *прил. торг.* không sinh lợi (có lợi), không hời

безвы́ездно *нареч.* (một cách) không đi đâu, ở lỳ một chỗ; он не́сколько лет ~ живёт в Москве́ mấy năm liền ông ta ở lỳ Moskva không đi đâu cả

безвы́ездность *ж.* (tình trạng) không đi đâu, ở lỳ một chỗ

безвы́ездн||ый *прил.*: ~ое житьё cuộc sống ở lỳ một chỗ

безвы́ходно *нареч.* (*не покидая дома*) (một cách) không đi đâu, ở lỳ một chỗ

безвы́ходность *ж.* (tình trạng, tình hình) bế tắc, không lối thoát

безвы́ходн||ый *прил.* không lối thoát, bế tắc; ~ое положе́ние tình trạng bế tắc, tình hình không lối thoát

безгла́зый *прил.* (*без глаза*) chột, một mắt, độc nhãn; (*без глаз*) không mắt, mù

безгла́сный *прил.* 1. (*молчаливый*) lặng thinh, im lặng, câm lặng, câm; 2. (*не имеющий своего мнения*) không có ý kiến riêng; (*незаметный*) tầm thường, không có gì trội

безголо́вый *прил.* 1. không (mất, bị chặt) đầu; 2. *перен. разг.* ngu, đần, ngu xuẩn, đần độn; (*забывчивый*) hay quên, lơ đễnh, đểnh đoảng

безголо́сица *ж. разг.* (sự) không có giọng, hát kém

безголо́сый *прил.* (*потерявший голос*) mất giọng; (*с плохим голосом*) không

có giọng, hát kém; ~ певе́ц ca sĩ không có giọng (hát kém)

безгражда́нство *с.* (tình trạng) không quốc tịch

безгра́мотно *нареч.* 1. (*с ошибками*) (một cách) sai ngữ pháp; он пи́шет ~ nó viết sai ngữ pháp (sai văn phạm, đầy lỗi chính tả); 2. *перен.* (*неумело*) (một cách) dốt, không biết, không thành thạo

безгра́мотность *ж.* 1. (*неграмотность*) (nạn) mù chữ, không biết chữ; 2. *перен.* (*невежественность*) (sự) dốt, vô học, không biết, i tờ

безгра́мотн||ый *прил.* 1. (*неграмотный*) mù chữ; 2. *перен.* (*невежественный*) dốt, không biết, không thành thạo, vô học, i tờ; 3. (*малограмотный*) dốt, i tờ, sai ngữ pháp, có nhiều lỗi (sai lỗi); ~ое сочине́ние bài luận có nhiều lỗi; ~ чертёж bản vẽ có nhiều sai lỗi; техни́чески ~ dốt (i tờ, sai lỗi) về kỹ thuật

безграни́чно *нареч.* (một cách) vô biên, vô hạn, vô cùng

безграни́чность *ж.* khoảng không vô biên (vô hạn, mênh mông, bát ngát)

безграни́чн||ый *прил.* 1. vô biên, vô hạn, vô bờ, mênh mông, bát ngát, không bờ bến; ~ просто́р khoảng không vô biên (vô hạn, vô bờ, mênh mông, bát ngát); 2. (*без каких-л. ограничений*) vô hạn, vô cùng, vô bờ, vô lượng; ~ая пре́данность lòng trung thành vô hạn; ~ая печа́ль nỗi buồn vô hạn; ~ые возмо́жности những khả năng vô hạn; ~ое сча́стье hạnh phúc (niềm sung sướng) vô bờ

безгре́шность *ж.* (sự) vô tội

безгре́шный *прил.* 1. vô tội, không có tội; 2. (*чистый, невинный*) trong trắng, trinh bạch

безда́рно *нареч.* (một cách) bất tài, vô tài, vụng về

безда́рность *ж.* 1. (sự) bất tài, vô tài, không có tài; 2. (*о человеке*) người không có tài (bất tài, vô tài); он така́я ~! nó hoàn toàn bất tài!

безда́рн||ый *прил.* 1. bất tài, vô tài, không có tài; ~ поэ́т nhà thơ bất tài; 2. (*о произведении*) vụng về, không khéo; ~ое произведе́ние tác phẩm vụng về

безде́йствие *с.* (tình trạng) không hoạt động, không làm việc, ngồi không, vô vi

безде́йствовать *несов.* 1. (*о человеке*) không hoạt động (làm việc), ngồi không; 2. (*о машине и т. п.*) không chạy

безде́лица *ж. разг.* (đồ, vật, việc, điều) không giá trị, nhỏ mọn, vặt vãnh, lặt vặt; вся́кая ~ его́ трево́жит mọi điều vặt vãnh (nhỏ mọn, lặt vặt) đều làm cho anh ta lo lắng

безделу́шка *ж.* vật trang sức nhỏ

безде́лье *с.* 1. (tình trạng) không có việc làm, ăn không ngồi rồi, ngồi không; вы́нужденное ~ tình trạng ngồi không bất đắc dĩ; 2. (*пустое занятие*) việc làm vớ vẩn, trò chơi tiêu khiển

безде́льник *м. разг.* 1. (*лентяй*) người vô công rồi nghề, kẻ lười biếng (biếng nhác); 2. *бран.* đồ ăn không ngồi rồi, phường giá áo túi cơm

безде́льничать *несов.* ăn không ngồi rồi, ngồi không, nằm khàn, không làm lụng gì hết

безде́нежн||ый *прил.* 1. không đùng tiền; ~ые расчёты *фин., торг.* (sự) thanh toán bù trừ, chuyển khoản, thanh toán không dùng tiền mặt; 2. *разг.* (*о человеке*) túng tiền, không có tiền, túng bấn

безде́нежье *с.* (cảnh) túng tiền, túng bấn, túng quẫn

безде́тность *ж.* (cảnh) không con, hiếm hoi, hiếm muộn

безде́тн||ый *прил.* không con, hiếm hoi, hiếm muộn; ~ая же́нщина người đàn bà không con

бездефици́тный *прил. фин.* không thiếu hụt (thâm hụt); ~ бюдже́т ngân sách không thiếu hụt

безде́ятельность *ж.* (sự) không hoạt động, không năng động, không đôn đáo, thiếu tích cực

безде́ятельный *прил.* không hoạt động (năng động, đôn đáo), thiếu tích cực

бе́здна *ж.* 1. vực thẳm, vực sâu; 2. *в знач. сказ. разг.* (*множество*) vô khối, vô số, vô thiên lủng, rất nhiều, hết sức nhiều, ối; у него ~ дел anh ấy có vô khối (rất nhiều, ối) việc

бездо́ждье *с.* trời không mưa; (*засуха*) hạn hán

бездоказа́тельность *ж.* (sự, tính chất) không có chứng cớ, vô căn cứ; ~ обвине́ния tính chất vô căn cứ của lời buộc tội

бездоказа́тельн||ый *прил.* không có chứng cớ, vô căn cứ; ~ое обвине́ние lời buộc tội vô căn cứ

бездо́мн||ый *прил.* vô gia cư, không nhà không cửa; (*не имеющий семьи*) vô gia đình; ~ челове́к người vô gia cư; ~ая соба́ка con chó vô chủ

бездо́нн||ый *прил.* 1. không đáy; 2. *перен.* (*глубокий*) rất sâu, sâu thẳm; (*беспредельный*) vô cùng, vô biên; ~ая про́пасть vực thẳm vô cùng; ✧ ~ая бо́чка *шутл.* а) người có tửu lượng rất cao, kẻ uống rượu như chĩnh chìm; б) cái thùng không đáy, hút rất nhiều tiền đầu tư

бездоро́жный *прил.* không có đường sá, thiếu đường

бездоро́жье *с.* 1. (tình trạng) không có đường sá, thiếu đường; (*плохие дороги*) (tình trạng) đường xấu, đường khó đi; 2. (*распутица*) (thời kỳ) đường lầy lội khó đi

бездохо́дный *прил.* không thu nhập (sinh lợi, đẻ lãi, hoa lợi)

безду́мн||ый *прил.* vô tư lự, không lo nghĩ (suy nghĩ); ~ое житьё cuộc sống vô tư lự (không lo nghĩ)

бездýмье *с.* (sự) vô tư lự, không lo nghĩ, không suy nghĩ

бездухо́вность *ж.* (sự, tình trạng) không có cuộc sống tâm linh, không có lý tưởng, thấp kém về tinh thần

бездухо́вный *прил.* không có cuộc sống tâm linh, không có lý tưởng, thấp kém về tinh thần

бездýшие *с.* (*чёрствость*) (sự) vô tâm, vô cảm, vô tình, hững hờ, khô khan; (*жестокосердие*) (sự) nhẫn tâm, tàn nhẫn, bất nhân

бездýшно *нареч.* (một cách) vô tâm, vô cảm, vô tình, hờ hững, hững hờ, nhẫn tâm

бездýшный *прил.* 1. (*чёрствый*) vô tâm, vô cảm, vô tình, hững hờ, khô khan; (*жестокосердный*) nhẫn tâm, tàn nhẫn, bất nhân, bất nhẫn; ~ое отноше́ние thái độ vô tình (hờ hững, hững hờ); 2. (*невыразительный, холодный*) nhạt nhẽo, lạt lẽo, không diễn cảm

безды́мный *прил.* không khói; ~ по́рох thuốc súng không khói

бездыха́нн||ый *прил.* hết thở, vô sinh, vô hồn, chết; ~ое те́ло cái xác vô hồn

безе́ *с. кул.* bánh ngọt "baiser" (*có bột, lòng trắng trứng, đường*)

безжа́лостно *нареч.* (một cách) không thương xót, không thương tiếc; (*жестоко*) (một cách) tàn nhẫn, hung

bạo, hung tàn, nhẫn tâm; (*беспощадно*) (một cách) thẳng tay

безжа́лостность *ж.* (sự, tính) tàn nhẫn, hung bạo, hung tàn, nhẫn tâm

безжа́лостн||ый *прил.* không thương xót (thương tiếc); (*жестокий*) tàn nhẫn, hung bạo, hung tàn, nhẫn tâm; (*беспощадный*) thẳng tay; ~ тира́н tên bạo chúa tàn nhẫn (hung tàn, hung bạo); э́то ~о cái đó thì thật là tàn nhẫn (hung bạo) quá

безжи́зненность *ж.* (sự, tính chất) vô sinh, vô hồn, chết; không sinh khí, không sinh động, cứng đờ (*ср.* безжи́зненный)

безжи́зненн||ый *прил.* 1. vô sinh, vô hồn, chết; ~ое те́ло cái xác vô hồn; 2. (*невыразительный*) không sinh khí (sinh động), cứng đờ; ~ взгляд cái nhìn không sinh khí

беззабо́тно *нареч.* (một cách) không lo âu, không lo lắng, vô tư lự, vô tâm, vô tư, vô lo

беззабо́тность *ж* (sự, tính) không lo âu, không lo lắng, vô tư lự, vô tâm, vô tư, vô lo

беззабо́тн||ый *прил.* không lo âu (lo lắng), vô tư lự, vô tâm, vô tư, vô lo; ~ое существова́ние cuộc sống vô tư lự (vô lo, không lo âu, không lo lắng)

беззаве́тно *нареч.* (một cách) hết lòng hết dạ, tuyệt đối, vô hạn, vô điều kiện; ~ люби́ть кого́-л. yêu ai vô hạn, hết lòng hết dạ yêu ai; быть ~ пре́данным tuyệt đối (hết lòng hết dạ) trung thành, trung thành vô hạn

беззаве́тн||ый *прил.* hết lòng hết dạ, tuyệt đối, vô hạn, vô điều kiện; ~ая любо́вь к Ро́дине tình yêu vô hạn đối với Tổ quốc

беззако́ние *с.* 1. (tình trạng, sự) vô pháp luật, không có pháp chế, vi phạm pháp chế; 2. (*поступок*) (điều) phi pháp, bất hợp pháp, không hợp pháp, trái phép, phạm pháp

беззако́нничать *несов. разг.* vi phạm pháp chế bừa bãi, hành động bất chấp pháp luật

беззако́нно *нареч.* (một cách) bất hợp pháp, phi pháp, trái phép

беззако́нность *ж.* (sự, tính chất) bất hợp pháp, phi pháp, trái phép

беззако́нн||ый *прил.* bất (không) hợp pháp, phi pháp, trái phép, phạm pháp; ~ое де́йствие hành vi bất hợp pháp, hành động phi pháp (phạm pháp)

беззасте́нчиво *нареч.* (một cách) không biết ngượng, không biết xấu hổ, vô liêm sỉ, vô sỉ; (*нагло*) (một cách) trắng trợn, trâng tráo

беззасте́нчивость *ж.* (sự, tính chất) không biết ngượng, vô liêm sỉ; trắng trợn, trâng tráo (*ср.* беззасте́нчивый)

беззасте́нчив||ый *прил.* không biết ngượng (xấu hổ), vô liêm sỉ, vô sỉ; (*наглый*) trắng trợn, trâng tráo, mặt dày mày dạn; ~ая ложь lời nói dối trắng trợn

беззащи́тность *ж.* (sự) không được bảo vệ, không tự bảo vệ được; yếu ớt, yếu đuối

беззащи́тный *прил.* không được bảo vệ, không tự bảo vệ được, không có gì che chở; (*беспомощный*) yếu ớt, yếu đuối, bất lực

беззвёздный *прил.* không sao, tối đen

беззву́чно *нареч.* (một cách) khẽ, sẽ, thầm, thầm lặng, không có tiếng; ~ пла́кать khóc thầm

беззву́чный *прил.* không có tiếng, vô âm, vô thanh, im lặng, yên tĩnh, tĩnh mịch; (*приглушённый*) khẽ, sẽ, thầm, thầm lặng; ~ смех tiếng cười khẽ; ~ полёт chuyến bay vô thanh (thầm lặng)

безземе́лье *с.* (sự, cảnh) không có ruộng đất

безземе́льный *прил.* không có ruộng đất; ~ крестья́нин người nông dân không có ruộng đất

беззло́бно *нареч.* (một cách) không ác, không dữ, không độc ác, hiền lành, đôn hậu

беззло́бный *прил.* không ác (dữ, độc ác), hiền lành, đôn hậu; ~ смех tiếng cười hiền lành (đôn hậu)

беззу́бка *ж. зоол.* trùng trục, trai (*Anodonta*)

беззу́б||ый *прил.* 1. không răng, móm mém, sóm sém; ~ая стару́ха bà lão móm mém (sóm sém); ~ рот miệng móm mém (sóm sém), miệng không (sún hết) răng; 2. *перен.* yếu đuối, không sắc bén (sắc sảo); ~ая кри́тика bài phê bình không sắc bén (không sắc sảo)

безлепестко́вый *прил. бот.* không cánh hoa, không cánh

безле́сный *прил.* không rừng

безле́сье *с.* vùng không rừng, vùng bị chặt trụi rừng

безли́кий *прил.* không có cá tính, không có bản sắc, không đặc sắc

безли́ственный *прил.* không có bộ lá

безли́ст||ный, ~ый *прил.* không lá

безли́ч||ие *с.*, **~ность** *ж.* (sự) không có cá tính, không có bản sắc, không đặc sắc

безли́чн||ый *прил.* 1. không có cá tính (bản sắc), không đặc sắc; 2. *грам.* không ngôi, vô nhân xưng; ~ глаго́л động từ không ngôi (vô nhân xưng); ~ое предложе́ние mệnh đề không ngôi, câu vô nhân xưng

безлоша́дн||ый *прил.* không có ngựa; ~ое хозя́йство nông hộ không có ngựa

безлу́нн||ый *прил.* không trăng; ~ая ночь đêm không trăng

безлю́дно *в знач. сказ. безл.*: на у́лице бы́ло ~ ngoài đường vắng ngắt (vắng tanh, không một bóng người)

безлю́дн||ый *прил.* không người: (*малолюдный*) ít người; (*пустынный*) vắng, vắng ngắt, vắng tanh, vắng vẻ, hoang vắng; ~ переу́лок ngõ hẻm vắng tanh (vắng ngắt); ✧ ~ая технологи́я công nghệ không người làm (tự động hoá toàn bộ)

безлю́дье *с.* (sự, tình trạng) không có người, thiếu người; на ~ khi thiếu (không có) người

безме́н *м.* cân lò xo, cân thiên bình

безме́рно *нареч.* rất, quá, quá đỗi, quá chừng, quá độ, hết sức, vô cùng, vô hạn, cực kỳ

безме́рн||ый *прил.* quá đỗi, quá chừng, quá độ, hết sức, vô cùng, vô hạn, cực kỳ; ~ая уста́лость mệt quá đỗi (quá chừng), mệt nhọc hết sức (quá độ), cực kỳ mệt

безмо́зглый *прил. разг.* ngu si, đần độn, ngu độn, ngu ngốc, ngu xuẩn

безмо́лвие *с.* (*молчание*) (sự) lặng thinh, im lặng; (*тишина*) (sự) yên tĩnh, yên lặng, yên ắng, tĩnh lặng, thinh lặng, tĩnh mịch

безмо́лвно *нареч.* (một cách) lặng thinh, âm thầm, thầm lặng, im lặng

безмо́лвный *прил.* (*молчаливый*) lặng thinh, không nói không rằng, âm thầm, im lặng, thầm lặng; (*не выраженный в словах*) ngầm; (*исполненный тишины*) tĩnh lặng, yên ắng, yên lặng, tĩnh mịch

безмо́лвствовать *несов.* (*молчать*) lặng thinh, làm thinh, im lặng, nín lặng, không nói không rằng, câm lặng; (*о природе и т.п.*) tĩnh lặng, thinh lặng, yên ắng, yên lặng, tĩnh mịch

безмото́рный *прил.* không động cơ; ~ полёт (chuyến) bay liệng, bay không động cơ

безмяте́жно *нареч.* (một cách) thanh bình, yên bình, yên tĩnh, êm đềm, bình tĩnh

безмяте́жность *ж.* (cảnh, sự) thanh bình, yên bình, yên tĩnh, êm đềm, bình tĩnh; (*невозмутимость*) (sự) yên lòng, yên tâm, không lo âu, không xao xuyến

безмяте́жн||ый *прил.* thanh bình, yên bình, yên tĩnh, êm đềm, bình tĩnh, bình thản; (*невозмутимый*) yên lòng, yên tâm, không lo âu, không xao xuyến; ~ сон giấc ngủ yên tĩnh; ~ое де́тство tuổi thơ ấu thanh bình (yên bình)

безнаде́жно, безнадёжно *нареч.* (một cách) vô vọng, tuyệt vọng, vô hy vọng

безнадёжность *ж.* (sự, tính chất) không thể chữa được, không thể cứu vãn được; vô vọng, tuyệt vọng, vô hy vọng (*ср.* безнадёжный); он по́нял ~ положе́ния anh ta hiểu được tính chất vô vọng của tình thế

безнадёжн||ый *прил.* không thể chữa (cứu vãn) được; (*отчаянный*) tuyệt vọng, vô vọng, vô (không) hy vọng; ~ больно́й bệnh nhân không thể cứu chữa được; ~ая любо́вь tình yêu vô vọng; ~ жест cử chỉ (hành động) tuyệt vọng; э́то ~о cái đó thì vô vọng (vô hy vọng, không có hy vọng gì); ~ тупи́ца ≅ kẻ ngu độn; đồ ngu như lợn (*пренебр.*)

безнадзо́рность *ж.*: ~ дете́й tình trạng cơ nhỡ (cù bơ cù bất, không ai nuôi nấng, lang thang) của trẻ con

безнадзо́рный *прил.* không ai trông nom (săn sóc, nuôi nấng); (*беспризорный*) cơ nhỡ, lưu lạc, lang thang, cù bơ cù bất; ~ ребёнок đứa bé cơ nhỡ (không ai trông nom, cù bơ cù bất)

безнака́занно *нареч.* (một cách) không bị trừng phạt, không bị trừng trị

безнака́занность *ж.* (sự) không bị trừng phạt, không bị trừng trị

безнака́занный *прил.* không bị trừng phạt (trừng trị)

безнали́чный *прил. фин.* không cần tiền mặt; ~ расчёт thanh toán bù trừ, chuyển khoản, kết toán không cần tiền mặt

безнача́лие *с.* (tình trạng) vô chính phủ

безникоти́новый *прил.* ít (không có) nicotin; ~ые сигаре́ты thuốc lá ít (không có) nicotin

безно́гий *прил.* cụt (không) chân

безножев||о́й *прил.*: ~а́я хирурги́я phẫu thuật không dùng dao

безно́сый *прил.* không mũi; ~ ча́йник ấm không vòi

безнра́вственно *нареч.* (một cách) vô luân, vô đạo, vô đạo đức

безнра́вственность *ж.* (tính chất, tính) vô luân, vô đạo, vô đạo đức, không đạo đức, trái đạo đức

безнра́вственный *прил.* vô luân, vô đạo, vô (không, trái) đạo đức

безо *см.* без

безо́бжиговый *прил. тех.* không thiêu nung

безоби́дно *нареч.* (một cách) vô hại

безоби́дн||ый *прил.* (*невинный*) không làm mếch lòng, không gây khó chịu, vô thưởng vô phạt; (*безвредный*) vô hại, không có hại; ~ая шу́тка câu nói đùa vô hại (vô thưởng vô phạt, không làm mếch lòng); ~ое существо́ con người vô hại (hiền lành), con vật vô hại

безо́блачн||ый *прил.* 1. quang, không mây, quang đãng, trong sáng; ~ое не́бо trời quang (quang đãng, không mây); 2. *перен.* không có gì buồn phiền, sung sướng, hạnh phúc; ~ое сча́стье hạnh phúc tươi sáng (êm đềm)

безобра́зие *с.* 1. (sự) xấu xí, xấu mã; hình thù quái gở; 2. (điều, việc) tầm bậy, bậy bạ, tệ lậu; прекрати́те ~! chúng bay hãy chấm dứt ngay những điều bậy bạ!; 3. (*знач. сказ. разг.*): како́е ~! tệ quá chừng!, bậy quá!; э́то ~! bậy thật!

безобра́з||ить *несов.* 1. (*В*) làm xấu, làm... xấu đi; пла́тье ~ит её фигу́ру chiếc áo dài làm dáng người nàng xấu đi; 2. *прост. см.* безобра́зничать

безобра́зни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* kẻ làm bậy (làm điều bậy bạ); (*проказник*) đứa trẻ nghịch ngợm

безобра́зничать *несов. разг.* làm bậy, làm điều bậy bạ; (*проказничать*) nghịch, nghịch ngợm

безобра́зно *нареч.* (một cách) xấu xí; xấu xa, tồi tệ; ghê tởm, kinh tởm (*ср.* безобра́зный); расхо́ды ~ велики́ tiền phí tổn thật quá lớn, tiền chi phí lớn quá đáng

безобра́зн||ый *прил.* 1. xấu, xấu xí; (*уродливый*) quái gở; ~ая вне́шность hình thù xấu xí; 2. (*возмутительный*) xấu xa, đáng công phẫn; (*непристойный*) tồi tệ, xấu tệ, bậy bạ, tầm bậy; (*отвратительный*) ghê tởm, kinh tởm, gớm ghiếc; ~ое поведе́ние tư cách xấu xa (tồi tệ); ~ поступо́к hành vi tồi tệ (xấu xa, ghê tởm); э́то ~о cái đó thì xấu (xấu xa, tồi tệ, kinh tởm) quá

безогово́рочно *нареч.* (một cách) vô điều kiện, không điều kiện

безогово́рочн||ый *прил.* vô (không) điều kiện; ~ая капитуля́ция đầu hàng vô điều kiện; ~ое согла́сие hoàn toàn đồng ý, đồng ý không điều kiện

безопа́ска *ж. разг.* dao bào

безопа́сно *нареч.* 1. (một cách) an toàn, yên ổn, bình yên vô sự; 2. *в знач. сказ.* an toàn, an ninh, không nguy hiểm; э́то соверше́нно ~ việc này hoàn toàn không nguy hiểm gì cả

безопа́сност||ь *ж.* (sự) an toàn, yên ổn, không nguy hiểm, bình yên vô sự; (*общественная*) (sự) an ninh; здесь мы бу́дем в ~и ở đây chúng ta sẽ được an toàn (bình yên vô sự); те́хника ~и kỹ thuật an toàn; госуда́рственная ~ an ninh quốc gia (nhà nước); обще́ственная ~ an ninh công cộng, công an; Сове́т Безопа́сности ООН Hội đồng Bảo an Liên Hiệp Quốc

безопа́сн||ый *прил.* 1. an toàn, yên ổn, không nguy hiểm, bình yên vô sự; ~ое ме́сто chỗ an toàn (yên ổn, không nguy hiểm); ~ секс tình dục (sex) an toàn; 2. (*безвредный*) không độc, vô hại; ~ое сре́дство thuốc không độc; ~ая бри́тва dao bào

безоперацио́нный *прил. мед.* không mổ, không dùng phẫu thuật

безору́жн||ый *прил.* 1. không vũ khí (vũ trang); 2. *перен.* (*беззащитный*) không được bảo vệ, không tự vệ được; чу́вствовать себя́ ~ым пе́ред по́длостью cảm thấy mình không tự vệ nổi trước hành vi đểu cáng

безоснова́тельно *нареч.* (một cách) vô căn cứ, không có căn cứ, không có sở cứ, vô cớ

безоснова́тельный *прил.* vô (không có) căn cứ, không có sở cứ (cơ sở), vô cớ

безостано́вочно *нареч.* (một cách) không ngừng, không gián đoạn, liên tiếp, liên tục

безостано́вочный *прил.* không ngừng (gián đoạn), liên tiếp, liên tục

безотве́тность *ж.* (sự, tính) nhẫn nại, nhẫn nhục; (*кротость*) (sự, tính) dịu hiền

безотве́тн||ый *прил.* 1. không được đáp lại (đáp ứng), tuyệt vọng; ~ая любо́вь tình yêu tuyệt vọng (không được đáp ứng); 2. (*безропотный*) nhẫn nại, nhẫn nhục, nhịn nhục, cam chịu; (*кроткий*) dịu hiền

безотве́тственно *нареч.* (một cách) vô trách nhiệm, tắc trách

безответственность *ж.* (sự, tính) vô trách nhiệm, thiếu trách nhiệm, tắc trách

безответственный *прил.* vô (thiếu) trách nhiệm, tắc trách; ~ поступок hành động vô trách nhiệm

безотзывной *прил. фин.*: ~ аккредитив thư tín dụng không thể huỷ ngang

безотказно *нареч.* (một cách) không hỏng, không bị đứt đoạn, liên tiếp, liên tục; ~ работать (*о моторе...*) làm việc liên tục (không hỏng hóc, không trục trặc)

безотказный *прил.* chạy tốt, không hỏng (hỏng hóc, trục trặc, bị đứt đoạn), liên tiếp, liên tục; ~ человек người sẵn lòng giúp đỡ

безотка́тн||ый *прил. воен.* không giật; ~ое ору́дие pháo không giật, DKZ

безотлага́тельно *нареч.* gấp, khẩn, ngay, cấp bách, cấp thiết, khẩn cấp, không trì hoãn được; э́то на́до сде́лать ~ phải làm việc này gấp, phải làm ngay việc này

безотлага́тельный *прил.* gấp, khẩn, cấp bách, cấp thiết, khẩn cấp, không trì hoãn được

безотлу́чно *нареч.* (một cách) không lúc nào rời, không xa rời; (*постоянно*) thường xuyên

безотлу́чный *прил.* không lúc nào rời, không xa rời; (*постоянный*) thường xuyên

безотноси́тельно *нареч.* (một cách) tuyệt đối; (*в сочет. с предлогом* «к») không phụ thuộc (*vào*), không liên quan (*với, đến*)

безотноси́тельность *ж.* (sự) tuyệt đối

безотноси́тельный *прил.* không phụ thuộc, không liên quan

безотра́дно *нареч.* (một cách) sầu thảm, buồn bã, ảm đạm

безотра́дность *ж.* (sự, tính chất) sầu thảm, buồn bã, ảm đạm, thê lương

безотра́дн||ый *прил.* sầu thảm, buồn bã, ảm đạm, thê lương, tiêu điều, bi đát, đáng buồn; ~ые перспекти́вы triển vọng đáng buồn, viễn cảnh ảm đạm; ~ая карти́на cảnh tượng buồn bã (thê lương, sầu thảm)

безотры́вно *нареч.* (một cách) liên tục

безотры́вн||ый *прил.*: ~ое обуче́ние học tại chức, học không thoát ly sản xuất

безотхо́дн||ый *прил.* không phế liệu (chất thải); ~ая техноло́гия công nghệ không phế liệu; ~ые произво́дства những ngành sản xuất không chất thải

безотцо́вщина *ж.* (cảnh) không cha, không bố

безотчётно *нареч.* (một cách) vô thức, bất giác, vô ý thức

безотчётность *ж.* (sự) vô thức, bất giác, vô ý thức

безотчётный *прил.* vô thức, bất giác, vô ý thức, theo bản năng; ~ страх nỗi khiếp sợ vô thức (vô ý thức)

безоши́бочно *нареч.* (một cách) chính xác, không sai, không nhầm

безоши́бочность *ж.* (sự, tính) chính xác, không sai, không nhầm

безоши́бочный *прил.* không sai (nhầm, sai lầm); (*правильный*) đúng, đúng đắn; (*точный*) chính xác, chuẩn xác; ~ расчёт tính toán chính xác (không sai)

безрабо́тица *ж.* (nạn) thất nghiệp; по́лная ~ thất nghiệp toàn phần; части́чная ~ thất nghiệp một phần

безрабо́тный *прил.* 1. thất nghiệp; 2. *в знач. сущ. м.* người thất nghiệp

безра́достный *прил.* sầu thảm, buồn bã, ảm đạm, thê lương, u sầu, tiêu điều, không vui

безразде́льно *нареч.* (một cách) không chia sẻ, không bị hạn chế, độc chiếm, độc tôn, hoàn toàn

безразде́льн||ый *прил.* không chia sẻ, không bị hạn chế, độc chiếm, độc tôn, tuyệt đối, hoàn toàn; ~ое господство sự thống trị độc tôn (tuyệt đối)

безразли́чие *с.* (sự, thái độ) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững

безразли́чно 1. *нареч.* (một cách) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững; относи́ться к кому́-л. ~ đối xử dửng dưng (hờ hững) với ai; он отнёсся к э́тому ~ nó thờ ơ với điều đó; 2. *в знач. сказ.* thế nào cũng được, không quan trọng, bất cứ, bất kể, vô luận; мне э́то ~ đối với tôi việc này thế nào cũng được, điều đó không quan trọng đối với tôi; ~ кто bất cứ (bất kể, vô luận) ai; ~ где bất cứ (bất kể, vô luận) ở đâu; ~ как thế nào cũng được

безразли́чн||ый *прил.* 1. (*безучастный*) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững; ~ взгляд cái nhìn thờ ơ (hờ hững); он сказа́л э́то ~ым то́ном nó nói điều đó với giọng lãnh đạm; 2. (*не стоящий внимания*) không quan trọng, không đáng chú ý; я ему́ соверше́нно безразли́чен nó hoàn toàn thờ ơ với tôi; ✧ ~ое равнове́сие *физ.* (thế, sự) cân bằng phiếm định; ~ пояс магни́та *физ.* vùng (vành đai) từ trung tính

безразме́рн||ый *прил.*: ~ые чулки́, перча́тки и т. п. bít tất, găng, v.v... co giãn (đàn hồi)

безрассу́дно 1. *нареч.* (một cách) không chín chắn, không cân nhắc, không thận trọng, liều lĩnh, bốc đồng

безрассу́дность *ж.* (tính) không chín chắn, không cân nhắc, không thận trọng, liều lĩnh, bốc đồng

безрассу́дн||ый *прил.* (*необдуманный*) không chín chắn (cân nhắc, thận trọng), thiếu suy nghĩ (cân nhắc), liều lĩnh, sơ suất, khinh suất, bốc đồng; (*неразумный*) vô lý, phi lý, xằng bậy, bậy bạ; (*безумный*) điên cuồng; ~ое поведе́ние cách cư xử sơ suất (khinh suất); ~ая сме́лость sự táo bạo thiếu suy nghĩ; ~ поступок hành động thiếu suy nghĩ (không chín chắn, thiếu cân nhắc); ~ое преступле́ние tội ác điên cuồng (cực kỳ vô nhân đạo)

безрассу́дств||о *с.* 1. (*необдуманность*) (sự) không chín chắn, không cân nhắc, không thận trọng, liều lĩnh, thiếu suy nghĩ, khinh suất, bốc đồng; (*неразумность*) (sự) vô lý; (*безумие*) (sự) rồ dại, điên cuồng, điên rồ; 2. (*поступок*) (điều, hành động) thiếu thận trọng, thiếu suy nghĩ, khinh suất, bốc đồng, vô lý, phi lý, liều lĩnh, mạo hiểm; совершáть ~a làm những điều rồ dại (điên rồ, mạo hiểm); бы́ло бы ~ом предполага́ть... thật là vô lý nếu giả định rằng...

безрезульта́тно *нареч.* (một cách) vô hiệu, vô bổ, vô ích, không có kết quả

безрезульта́тность *ж.* (sự) vô hiệu, vô bổ, vô ích

безрезульта́тн||ый *прил.* vô hiệu, vô bổ, vô ích, không có kết quả; ~ спор cuộc tranh cãi vô bổ; ~ая попы́тка mưu toan vô hiệu (vô ích)

безре́льсовый *прил.* không ray

безро́гий *прил.* không sừng

безро́дный *прил.* 1. không thân thuộc (thân thích); 2. *перен.* không có tổ quốc

безро́потно *нареч.* (một cách) không than vãn, nhẫn nhục, nhịn nhục

безро́потность *ж.* (sự, tính) nhẫn nhục, nhịn nhục, cam chịu, thủ phận, an phận thủ thường

безро́потный *прил.* không than vãn, nhẫn nhục, nhịn nhục, cam chịu, thủ phận, an phận thủ thường

безрука́вка *ж.* áo gilê; (*стеганая*) áo trấn thủ

безру́кий *прил.* 1. cụt tay; 2. *перен. разг.* vụng, vụng về, không khéo tay; он тако́й ~ nó vụng lắm

безры́бье *с.*: на ~ и рак ры́ба *посл.* ≅ không có cá, lấy cua làm trọng

безубы́точно *нареч.* (một cách) không bị thiệt hại, không thua lỗ

безубы́точность *ж.* (sự) không bị thiệt hại, không thua lỗ

безубы́точн||ый *прил.* không bị thiệt hại, không thua lỗ (thiếu hụt); ~ое предприя́тие xí nghiệp không thua lỗ

безуда́рный *прил. лингв.* không trọng âm; ~ слог âm tiết không trọng âm

безу́держно *нареч.* (một cách) mạnh mẽ, mãnh liệt, dữ dội

безу́держность *ж.* (sự, tính chất) mạnh mẽ, mãnh liệt, dữ dội

безу́держн||ый *прил.* không kìm lại được, không gì ngăn nổi; (*бурный*) mạnh mẽ, mãnh liệt, dữ dội, sôi nổi; ~ые слёзы nước mắt lã chã khôn cầm; ~ое весе́лье vui chơi sôi nổi; ~ смех cười ngất

безукори́зненно *нареч.* (một cách) hoàn hảo, hoàn mỹ, mỹ mãn, không chê trách được, không chê vào đâu được, hết sức; ~ чи́стый hết sức sạch sẽ, sạch tinh, trong sạch; ~ пра́вильный hết sức đúng, rất chuẩn xác

безукори́зненность *ж.* (sự, tính chất) hoàn hảo, hoàn mỹ, không chê trách được

безукори́зненн||ый *прил.* hoàn hảo, hoàn mỹ, không chê trách được (chê vào đâu được); ~ое поведе́ние tư cách gương mẫu, phẩm hạnh mực thước; ~ая рабо́та việc làm hoàn hảo

безу́мец *м.* 1. *уст.* (*сумасше́дший*) người điên (mất trí, rồ); 2. (*безрассу́дный челове́к*) người điên cuồng (rồ dại)

безу́ми||е *с.* 1. (*сумасше́ствие*) (sự) điên, mất trí, điên cuồng, điên rồ; доводи́ть кого́-л. до ~я làm ai điên cuồng (điên lên); 2. (*безрассу́дство*) (điều, hành động) điên cuồng, si mê, ngông cuồng, rồ dại, cuồng dại; люби́ть кого́-л. до ~я yêu ai chết mê chết mệt (đến si mê, say đắm)

безу́мно *нареч. разг.* (một cách) điên cuồng, si mê, ngông cuồng, rồ dại, cuồng dại, quá chừng, quá mức, kinh khủng; ~ боя́ться sợ mất hồn (hết hồn, kinh hồn, khiếp vía, hết vía, mất mật); ~ увлека́ться say như điếu đổ, chết mê chết mệt, đam mê quá độ, say mê quá chừng; он ~ лю́бит свою́ мать anh ấy yêu mẹ vô cùng; я ~ уста́л tôi mệt quá chừng (mệt kinh khủng, mệt lử cò bợ)

безу́мн||ый *прил.* 1. điên, mất trí, điên cuồng, điên rồ, cuồng, điên dại; ~ые глаза́ cặp mắt điên dại; 2. *разг.* (*безрассу́дный*) điên cuồng, si mê, ngông cuồng, rồ dại, cuồng dại, điên rồ; ~ое намере́ние ý định ngông cuồng (rồ dại, điên rồ, điên cuồng); ~ план mưu kế điên rồ; 3. *разг.* (*кра́йний, ужа́сный*) rất, hết sức, vô cùng, quá chừng, quá mức, dữ dội, kinh khủng, khủng khiếp; ~ая уста́лость mệt kinh khủng, mệt lử cò bợ; ~ая ро́скошь xa hoa quá độ; ~ая ра́дость mừng rơn, mừng quýnh; ~ая любо́вь tình si, si tình, tình yêu đắm đuối; ~ая цена́ giá cắt họng (cắt cổ)

безу́мство *с.* 1. *уст.* (*сумасше́ствие*) (sự) điên, mất trí, điên cuồng, điên rồ; 2. (*безрассу́дство*) (điều, hành động) điên cuồng, điên rồ, rồ dại, cuồng dại

безу́мствовать *несов.* nổi điên, làm điều điên rồ (rồ dại, cuồng dại)

безупре́чно *нареч.*(một cách) hoàn hảo, hoàn mỹ, mỹ mãn, không chê trách được

безупре́чность *ж.* (sự, tính chất) hoàn hảo, hoàn thiện, hoàn mỹ, mỹ mãn, không chê trách được, không chê vào đâu được

безупре́чн||ый *прил.* hoàn hảo, hoàn thiện, hoàn mỹ, mỹ mãn, không chê trách (chê vào đâu) được; ~ое поведе́ние tư cách gương mẫu, phẩm hạnh mực thước; ~ая репута́ция tiếng tăm trong sáng; ~ая че́стность lòng trung thực rất mực, tính ngay thẳng vô hạn

безусло́вно 1. *нареч.* (*безоговоро́чно*) (một cách) vô điều kiện, không điều kiện; (*абсолю́тно*) (một cách) tuyệt đối, hoàn toàn; (*непремéнно*) (một cách) chắc chắn, nhất định; 2. *вводн. сл.* đĩ nhiên, tất nhiên, hẳn thế; ~, он прав tất nhiên, anh ấy đúng; он, ~, придёт chắc chắn (nhất định) anh ấy sẽ đến

безусло́вн||ый *прил.* 1. (*безоговоро́чный*) vô (không) điều kiện; (*абсолю́тный*) tuyệt đối, hoàn toàn; ~ое подчине́ние phục tùng vô điều kiện; 2. (*несомне́нный*) chắc chắn, tất nhiên, không nghi ngờ gì nữa; ~ая уда́ча thành công chắc chắn; ✧ ~ рефле́кс *физиол.* phản xạ không điều kiện

безуспе́шно *нареч.* (một cách) không kết quả, vô hiệu, vô bổ, vô ích

безуспе́шность *ж.* (sự) không kết quả, vô hiệu, vô bổ, vô ích

безуспе́шн||ый *прил.* không kết quả, vô hiệu, vô bổ, vô ích; ~ые попы́тки những mưu toan vô bổ (vô hiệu, vô ích)

безуста́нный *прил. уст.* không mệt mỏi

безу́сый *прил.* 1. không ria (râu mép); 2. *перен.*: ~ мальчи́шка *разг.* thằng bé miệng còn hoi sữa, thằng nhép bấm ra sữa

безуте́шн||ый *прил.* khôn nguôi (khuây), không giải khuây (giải, an ủi) được; ~ая печа́ль nỗi buồn khôn nguôi (khôn khuây, không giải được)

безу́хий *прил.* không tai

безуча́стие *с.* (sự) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững, ơ hờ

безуча́стно *нареч.* (một cách) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng

безуча́стность *ж.* (sự, thái độ) bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm

безуча́стн||ый *прил.* bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, lãnh đạm, hờ hững, ơ hờ, bằng chân như vại; ~ зри́тель người quan sát thờ ơ, người ngoài cuộc bàng quan; ~ взгляд cái nhìn thờ ơ (ơ hờ, lãnh đạm); ~ое отноше́ние к чему́-л. thái độ lãnh đạm (bàng quan, thờ ơ, dửng dưng, hờ hững) đối với cái gì

безъя́дерн||ый *прил.* không có vũ khí hạt nhân; ~ая зо́на khu vực không có vũ khí hạt nhân

безъязы́кий *прил.* không có ngôn ngữ (tiếng nói)

безыго́льный *прил.* không (không dùng) kim; ~ инъе́ктор máy tiêm thuốc không kim

безыде́йность *ж.* (sự, tính) thiếu tính tư tưởng, thiếu nội dung tư tưởng

безыде́йн||ый *прил.* thiếu tính tư tưởng (nội dung tư tưởng); ~ое произведе́ние tác phẩm thiếu nội dung tư tưởng

безызве́стно *в знач. сказ. безл.*: вам не ~ chắc anh biết rằng...

безызве́стност||ь *ж. уст.* (tình trạng) không có tin tức; находи́ться в ~и ở trong tình trạng không có tin tức

безызве́стный *прил.* không biết, mù tịt

безым||ённый, ~я́нный *прил.* vô danh, không tên; ~я́нная высота́ cao điểm vô danh (không tên); ✧ ~я́нный па́лец ngón tay đeo nhẫn, ngón áp út (không tên, vô danh); ~я́нная кость *анат.* xương chậu

безынициати́вный *прил.* không có sáng kiến; (*пассивный*) thụ động, bị động; ~ рабо́тник một nhân viên không có sáng kiến

безыску́сно *нареч.* (một cách) đơn giản, đơn sơ, giản đơn, giản dị

безыску́сный *прил.* đơn giản, đơn sơ, giản đơn, giản dị, mộc mạc

безыску́сственно *нареч.* (một cách) tự nhiên, không giả tạo

безыску́сственность *ж.* (sự, tính chất) tự nhiên, không giả tạo

безыску́сственный *прил.* tự nhiên, không giả tạo; ~ расска́з chuyện kể tự nhiên

безысхо́дность *ж.* (sự, tình trạng) không lối thoát; bi đát, tuyệt vọng; ~ моего́ положе́ния в том, что... tình cảnh bi đát của tôi là ở chỗ...

безысхо́дн||ый *прил.* không lối thoát, vô hạn, vô cùng, không bao giờ hết; (*отчаянный*) bi đát, tuyệt vọng; ~ое го́ре nỗi đau khổ không dứt (vô hạn)

бей *м.* (*титул*) bey (*tước vị ở Trung-Cận Đông*)

бейсбо́л *м. спорт.* (môn) base-ball, bóng chày, bóng gậy

бейсболи́ст *м. спорт.* cầu thủ bóng chày (bóng gậy)

бейсбо́лка *ж.* mũ của người chơi bóng chày (bóng gậy)

бейсбо́льный *прил.* (thuộc về) base-ball, bóng chày, bóng gậy; ~ стадио́н sân chơi bóng chày (bóng gậy)

Бе́йсик *м. информ.* BASIC, ngôn ngữ lập trình giản đơn, ngôn ngữ chương trình hội thoại của người mới nhập môn

бека́с *м. зоол.* (chim) dẽ gà (*Gallinago gallinago*)

бекаси́нник *м.* (*охотничья дробь*) đạn ria, dạn ghém

бекаси́н||ый *прил.* (thuộc về) dẽ gà; ~ая охо́та cuộc đi săn dẽ gà

беко́н *м.* thịt lợn bacon

бел *м. спец.* (*логарифмическая единица*) bel, ben

белёк *м.* hải cẩu (chó biển) con

белемни́т *м. палеонт.* belemnit, tiễn thạch, bút thạch

белен||а́ *ж. бот.* (cây) kỳ nham, thiên tiên tử (*Hyoscyamus niger*); ✧ ~ы объе́лся mất trí, phát điên, phát cuồng

беле́ние *с. текст.* (sự) phiếu, chuội

белёный *прил. текст.* (đã) phiếu, chuội

белёсый *прил.* trăng trắng, hơi trắng

беле́ть, побеле́ть 1. *тк. несов.* (*виднеться - о чем-л. белом*) hiện ra trăng trắng; 2. (*становиться белым*) trắng ra, hoá (trở nên) trắng

бе́ли *мн. мед.* khí hư

белиберда́ *ж. разг.* (điều, lời) nhảm nhí, hồ đồ, vớ vẩn, vô lý

белизна́ *ж.* (màu, sắc) trắng, trắng xoá, trắng toát

бели́ла *мн.* (*скл. как с.*) 1. (*краска*) sơn (thuốc màu) trắng; свинцо́вые ~ chì carbonat, chì trắng; ци́нковые ~ kẽm oxid, màu trắng kẽm; 2. (*косметические*) phấn

бели́ть, побели́ть (*В*) 1. quét (sơn, tô, bôi) trắng; (*известью*) quét vôi; 2. (*ткань*) chuội, phiếu, tẩy trắng

бе́лич||ий *прил.* (thuộc về) sóc ; (*из меха белки*) (bằng) lông sóc ; ~ья шу́ба áo măngtô lông sóc ; шу́ба на ~ьем меху́ áo măngtô lót lông sóc

бе́лка *ж.* sóc (*Sciurus vulgaris*); ✧ кружи́ться, как ~ в колесе́ *погов.* ≅ quay như chong chóng; quay như con cù; quay như cái vụ; bận tít mù

белко́в||ый *прил. биол., хим.* (có) protid, protit, albumin, anbumin, đạm; ~ое вещество́ chất protid (protit, albumin, đạm)

белладо́нна *ж. бот., фарм.* (cây) cà độc dược, belladon (*Atropa belladonna*)

беллетри́ст *м.* tác giả mỹ văn

беллетри́стика *ж.* văn chương, mỹ văn

беллетристи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) văn chương, mỹ văn

белобиле́тник *м. разг.* người được miễn quân dịch

белобры́сый *прил. разг.* (có) tóc trắng nhợt

белова́тый *прил.* trăng trắng

белово́й *прил.*: ~ экземпля́р bản viết sạch

беловоло́сый *прил.* (có) tóc trắng

белогвардеец *м.* (quân) bạch vệ

белогвардейский *прил.* bạch vệ

белогла́зка *м. зоол.* chim khuyên mắt trắng (*Zosterops erythropleura*)

белоголо́вый *прил.* (có) tóc trắng

бело́к *м.* 1. (*яйца*) lòng trắng trứng; 2. *биол., хим.* protid, protit, albumin, anbumin, đạm; 3. (*глаза*) lòng trắng mắt

белокро́вие *с. мед.* bệnh bạch cầu

белоку́рый *прил.* (có) tóc vàng

белоли́цый *прил.* (có) mặt trắng

белору́с *м.*, **~ка** *ж.* người Belarus

белору́сский *прил.* (thuộc về) Belarus; ~ язы́к tiếng Belarus

белору́чка *м. и ж. разг.* kẻ không ưa lao động

белоры́бица *ж. зоол.* cá hồi trắng (*Stenodus leucichthys*)

белосне́жный *прил.* trắng như tuyết, bạch tuyết, trắng tinh, trắng phau, trắng muốt, trắng bạch, trắng nõn; ~ое бельё drap (khăn trải giường) trắng tinh

белоте́лый *прил.* (có) da trắng

белошве́йка *ж. уст.* bà/chị thợ may áo lót

белоэмигра́нт *м. ист.* người Bạch quân di tản (lưu vong)

белоэмигра́нтск||ий *прил. ист.* (thuộc về) người Bạch quân di tản

белу́г||а *ж. зоол.* cá chiên, cá tầm (*Huso huso*); ✧ реве́ть ~ой gào thét, khóc gào

белу́ха *ж. зоол.* cá heo trắng (*Delphinapterus leucas*)

бе́л||ый *прил.* 1. trắng, bạch; ~ая руба́шка áo sơ mi trắng; ~ конь ngựa bạch; 2. *в знач. сущ. м.* (*светлокожий*) người da trắng; 3. *в знач. сущ. м.* (*белогвардеец*) (quân) bạch vệ ; 4. *в знач. сущ. мн.*: ~ые (*в шахматах*) quân trắng, bên trắng; ✧ ~ые стихи́ thơ không vần; средь ~а дня giữa ban ngày ban mặt, giữa thanh thiên bạch nhật; ~ая горя́чка (cơn) mê sảng rượu, rối loạn tinh thần do rượu; ~ хлеб bánh mì trắng; ~ое вино́ (rượu) vang trắng; ~ое мя́со thịt gà, thịt bê; Бе́лое движе́ние *ист.* phong trào Bạch quân (*trong cuộc nội chiến Nga 1917-22*); Бе́лая Олимпиа́да Olympic (Thế vận hội) mùa Đông; Бе́лый дом (tòa) Nhà Trắng, Bạch ốc; ~ые пя́тна исто́рии những mảng trắng (những vấn đề chưa sáng tỏ) của lịch sử; ~ая воро́на quạ trắng, người lạc loài (lập dị); ~ билет giấy miễn quân dịch; принима́ть ~ое за чёрное lẫn lộn trắng đen; ~ у́голь thuỷ điện

бельведе́р *м. архит.* belvedère, tháp (lầu, đồi) vọng cảnh

бельги́ец *м.* , **~ка** *ж.* người Belgium (Belgique, Bỉ)

бельги́йский *прил.* (thuộc về) Belgium, Belgique, Bỉ

бельё *с. собир.* đồ vải, quần áo; ни́жнее ~ quần áo lót; посте́льное ~ drap, vải (khăn) trải giường

бельев||о́й *прил.* (để) may đồ vải, đựng đồ vải; ~а́я корзи́на giỏ đựng đồ giặt; ~ шкаф tủ đựng đồ vải

белька́нто *с. нескл. муз.* belcanto, (lối) hát mỹ thanh, hát ngọt

бельме́с *с.*: ни ~а не знать *разг.* chẳng biết cóc khô gì cả, đến chữ nhất cũng không biết

бельмо́ *с.* vảy mại, nhài quạt, mộng thịt; ✧ он у меня́ как ~ на глазу́ nó như cái gai trước mắt tôi

бельэта́ж *м.* 1. (*в доме*) tầng gác ; 2. (*в театре*) (khu) tầng gác, balcon, bancông

беля́к *м.* thỏ rừng trắng (*đổi màu trong mùa đông*)

беляши́ *м.* bánh rán (*nhân thịt băm*)

бемо́ль *м. муз.* dấu giáng, giáng phù

бенгал||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Bengal

бенга́льский *прил.* (thuộc về) Bengal; ~ тигр hổ Bengal; ~ язы́к tiếng Bengal; ✧ ~ ого́нь pháo bông, cây bông

бенедикти́н *м.* (*сорт ликёра*) rượu bénédictin

бенефи́с *м. театр.* benefice, buổi diễn (*để vinh danh một diễn viên hay để lấy tiền giúp đỡ các diễn viên*)

бенефи́сный *прил.*: ~ спекта́кль *уст. см.* бенефи́с

бенефициа́нт *м.*, **~ка** *ж. театр.* diễn viên tham gia buổi diễn (*để vinh danh mình*)

бенефициа́р *м. фин.* người thụ hưởng

бензи́н *м.* xăng, dầu xăng, etxăng; очи́щенный ~ xăng lọc

бензоба́к *м.* thùng xăng

бензово́з *м.* xe chở xăng

бензозапра́вочный *прил.* (để) tiếp xăng

бензозапра́вщик *м.* xe tiếp xăng

бензоколо́нка *ж.* trạm xăng, cột xăng, trụ xăng, cây xăng

бензо́л *м. хим.* benzene, benzen, benzol

бензопрово́д *м.* ống dẫn xăng

бензохрани́лище *с.* bể (kho) xăng

бе́рег *м.* bờ ; ~ реки́ bờ sông; ле́вый ~ bờ trái, tả ngạn; пра́вый ~ bờ phải, hữu ngạn; круто́й ~ bờ dốc; отдыха́ть на ~ý мо́ря nghỉ ngơi ở bờ biển (ở miền duyên hải); на ~ý trên bờ; сойти́ на ~ lên bờ; вы́йти из ~о́в tràn bờ, ngập bờ

берегов||о́й *прил.* (thuộc về) bờ; (*находящийся на берегу*) trên bờ; ~ ве́тер gió ven bờ (bờ biển); ~а́я ли́ния đường bờ biển (mép nước); ~а́я слу́жба dịch vụ trên bờ; ~о́е рыболо́вство (nghề) đánh cá ven bờ; ~ жи́тель cư dân ven bờ; ~а́я артилле́рия pháo ven bờ; ~а́я оборо́на phòng thủ (phòng ngự) bờ biển

бередѝть, разбередѝть (*В*) 1. chạm đau, đụng phải; kích thích; 2. *перен.* chạm phải, nhắc (khơi) lại, làm phiền lòng (nao lòng); ~ ста́рые ра́ны khơi lại vết thương lòng, chạm phải nỗi đau cũ

бережли́во *нареч.* (một cách) tiết kiệm, dè sẻn, chắt chiu, tằn tiện; ~ расхо́довать сре́дства tiêu tiền dè sẻn

бережли́вость *ж.* (tính) tiết kiệm, dè sẻn, chắt chiu, tằn tiện

бережли́в||ый *прил.* tiết kiệm, dè sẻn, chắt chiu, tằn tiện; ~ая хозя́йка bà nội trợ dè sẻn

бе́режно *нареч.* (*осторожно*) (một cách) cẩn trọng, thận trọng, cẩn thận; (*аккуратно*) (một cách) chu đáo, kỹ càng; (*заботливо*) (một cách) chăm sóc, nâng niu, trân trọng, trân quý

бе́режность *ж.* (sự, tính) cẩn trọng, thận trọng; chu đáo; trân trọng, trân quý (*ср.* бе́режный)

бе́режн||ый *прил.* (*осторожный*) cẩn trọng, thận trọng, cẩn thận; (*аккуратный*) chu đáo, kỹ càng; (*заботливый*) chăm sóc, nâng niu, trân trọng, trân quý; ~ое прикоснове́ние đụng chạm nhẹ nhàng (thận trọng); ~ое обраще́ние с кни́гами giữ gìn sách cẩn thận; ~ое отноше́ние к лю́дям thái độ cẩn trọng (chu đáo) đối với người

берёза *ж.* (cây) bạch dương, bulo (*Betula*); каре́льская ~ bạch dương xứ Karelia

берёзовик *м.* (*гриб*) nấm thông nâu (*Leccinum scabrum*)

берёзов||ый *прил.* (thuộc về) bạch dương, bulô; ~ая ро́ща rừng bạch dương

бере́йтор *м.* người dạy ngựa; (*лицо, обучающее верховой езде*) người dạy cưỡi ngựa

бере́менеть *несов.* có chửa, có mang, có thai, mang thai, mang bầu, có nghén, có bầu, chửa

бере́менная *прил.* 1. có chửa, có mang, có thai, mang thai, mang bầu, có nghén, có bầu, chửa; 2. *в знач. сущ. ж.* thai phụ, người phụ nữ/đàn bà có thai (có mang)

бере́менност||ь *ж.* (sự) mang thai, thai nghén, có chửa, có mang, có thai; она́ на тре́тьем ме́сяце ~и bà ấy có chửa tháng thứ ba

берёста, береста́ *ж.* vỏ bạch dương

берёстовый *прил.* (bằng) vỏ bạch dương

берестян||о́й *прил.*: ~ы́е гра́моты những văn bản tiếng Nga cổ (*thế kỷ 11-15 viết trên vỏ bạch dương*)

бере́т *м.* béret, bêrê, mũ nồi

бере́чь *несов.* (*В*) 1. (*не расходовать напрасно*) giữ, giữ gìn, dành dụm, dè sẻn, để dành; (*расчётливо тратить*) tiết kiệm; ~ ка́ждую копе́йку giữ gìn (dè sẻn, chắt chiu, dành dụm) từng xu nhỏ; ~ здоро́вье giữ gìn sức khỏe; ~ своё вре́мя tiết kiệm thì giờ của mình; 2. (*оберегать*) giữ, giữ gìn, gìn giữ, bảo vệ, chăm sóc, chăm chút, săn sóc; ~ сы́на chăm chút (chăm sóc) đứa con trai; ~ себя́ giữ mình, bảo vệ mình

бере́чься *несов.* (*охранять себя*) giữ mình, tự giữ gìn; (*остерегать*) đề phòng; ~ просту́ды đề phòng cảm lạnh; ~ воро́в đề phòng kẻ trộm; береги́сь! coi chừng!, cẩn thận!

бе́ри-бе́ри *ж. нескл. мед.* (bệnh) beriberi, phù thủng, tê phù

бери́лл *м. мин.* beryl, beril

бери́ллий *м. хим.* beryllium, berili

бе́ркут *м. зоол.* (chim) đại bàng chúa (*Aquila chrysaetos*)

берло́га *ж.* hang gấu

бертоле́тов *прил.*: ~а соль *хим.* muối Bertole, kali clorat

берцо́в||ый *прил. анат.*: больша́я ~ая кость xương chày ; ма́лая ~ая кость xương mác

бес *м.* quỷ, con quỷ, con yêu, con tinh; како́й ~ в тебя́ всели́лся? mày có điên không?, mày điên rồi hay sao?; в нём сиди́т како́й-то ~ противоре́чия cái gì nó cũng chống đối cả; ✧ ме́лким ~ом рассыпа́ться пе́ред ке́м-л. xun xoe (nịnh bợ, bợ đỡ, ton hót) ai

бесе́д||а *ж.* 1. (*разговор*) (cuộc, buổi) đàm thoại, nói chuyện, đàm đạo; (*интервью*) (cuộc) phỏng vấn; оживлённая ~ buổi đàm thoại (nói chuyện, đàm đạo) sôi nổi; в ~е с корреспонде́нтом он заяви́л... nói chuyện với (trả lời) phóng viên, ông đã tuyên bố...; 2. (*собеседование*) (cuộc) đối thoại, hội thoại; (*обмен мнениями*) (sự, cuộc) trao đổi ý kiến, toạ đàm, mạn đàm; (*обсуждение*) (cuộc) thảo luận, đàm luận

бесе́дка *ж.* tạ, thuỷ tạ, nhà hóng mát

бесе́довать *несов.* nói chuyện, đàm thoại, hàn huyên, đàm đạo, toạ đàm

бесёнок *м.* ranh con, quỷ con, nhãi con, ôn con, nhãi ranh

беси́ть, взбеси́ть (*В*) làm... nổi giận (nổi khùng, nổi điên, phát khùng)

беси́ться, взбеси́ться 1. (*о животных*) hoá dại ; 2. (*неистовствовать*) hoá điên, hoá rồ, hoá dại, phát khùng, nổi điên, nổi tam bành, nổi trận lôi đình

бескла́ссов||ый *прил.* không giai cấp ; ~ое о́бщество xã hội không giai cấp

бескозы́рка *ж.* mũ không lưỡi trai

бескозы́рный *прил. карт.* không có chủ bài

бескомпроми́ссный *прил.* không nhân nhượng (khoan nhượng, nhượng bộ)

бесконе́чно *нареч.* 1. (*беспредельно*) vô cùng, vô hạn, vô tận, vô chừng, hết sức, vô kể; (*очень долго*) mãi, mãi mãi; ~ мно́го nhiều vô kể, hết sức nhiều; ~ обра́доваться mừng vô cùng (vô hạn); 2. *разг.* (*постоянно*) (một cách) không ngớt, không ngừng, không dứt, thường xuyên; ✧ ~ больша́я величина́ *мат.* đại lượng vô cùng lớn; ~ ма́лая величина́ *мат.* đại lượng vô cùng bé

бесконе́чное *с. филос.* cái vô hạn

бесконе́чност||ь *ж.* 1. (tính) vô cùng, vô hạn, vô tận; (*бесконечное пространство*) không gian vô tận (vô hạn); 2. *мат.* vô cực, vô tận; ✧ до ~и đến vô cùng tận; и так (да́лее) до ~и vân vân và vân vân

бесконе́чн||ый *прил.* 1. (*беспредельный*) vô tận, vô cùng, vô hạn, vô biên, vô bờ, vô bờ bến, vô cực, vô thuỷ vô chung, vô chừng; (*неисчислимый*) vô kể, vô số; ~ ко́смос vũ trụ vô thuỷ vô chung (vô cùng vô tận); ~ое простра́нство không gian vô tận (vô hạn, vô biên, vô cùng tận); ~ые рассужде́ния những biện luận tràng giang đại hải; ~ая доро́га con đường dài vô tận; ~ая тоска́ nỗi buồn vô hạn; 2. *разг.* (*постоянный, непрекращающийся*) không ngớt (ngừng, dứt), thường xuyên; ~ые жа́лобы những lời than phiền không ngớt; ✧ ~ая величина́ *мат.* đại lượng vô hạn; ~ ряд *мат.* chuỗi vô hạn; ~ое произведе́ние *мат.* tích vô hạn; ~ая десяти́чная дробь *мат.* số thập phân vô hạn; ~ винт *тех.* vít vô tận

бесконтро́льно *нареч.* (một cách) không kiểm soát

бесконтро́льность *ж.* (sự, tình trạng) không kiểm soát, không kiểm tra, không giám sát

бесконтро́льн||ый *прил.* không kiểm soát (kiểm tra, giám sát); ~ое расхо́дование де́нег chi tiêu tiền không kiểm tra (kiểm soát)

бескоры́стие *с.* (tính, sự) vô tư, không vụ lợi, hào hiệp

бескоры́стно *нареч.* (một cách) vô tư, không vụ lợi, hào hiệp

бескоры́стность *ж. см.* бескоры́стие

бескоры́стн||ый *прил.* vô tư, không vụ lợi, hào hiệp; ~ая по́мощь giúp đỡ vô tư (không vụ lợi); ~ челове́к người vô tư (hào hiệp)

бескра́йний *прил.* vô hạn, vô tận, vô cùng, vô bờ bến, vô biên, mênh mông, bao la, bát ngát; ~ просто́р khoảng rộng mênh mông (bao la, bát ngát)

бескри́зисный *прил.* không có khủng hoảng

бескро́вн||ый *прил.* 1. thiếu máu; (*очень бледный*) tái mét, tái nhợt, tái ngắt; ~ые гу́бы đôi môi tái nhợt; 2. (*без кровопролития*) không đổ (đẫm, đẫm) máu; ~ая побе́да thắng lợi không đổ máu

бескры́лый *прил.* 1. không cánh; 2. *перен.* không sáng tạo (bay bổng), thiếu trí tưởng tượng

бескульту́рье *с.* (sự, tình trạng) vô văn hoá, thiếu văn hoá

бесновáтый *прил. уст.* điên, rồ, hâm, dở hơi

бесновáться *несов.* hoá điên, hoá dại, hoá rồ, phát khùng, nổi điên, nổi tam bành, nổi trận lôi đình

бесо́вск||ий *прил.* (thuộc về) quỷ, ma quỷ

беспа́лубный *прил.* không boong

беспа́лый *прил.* cụt (không có) ngón

беспа́мятность *ж. разг.* (sự) không có trí nhớ, kém trí nhớ; э́кая ~! trí nhớ sao mà kém đến thế!

беспа́мятный *прил. разг.* hay quên, đãng trí, kém trí nhớ

беспа́мятств||о *с.* 1. (*обморочное состояние*) (sự) ngất, xỉu, bất tỉnh, ngất xỉu, bất tỉnh nhân sự; впасть в ~ ngất, xỉu, ngất xỉu, bất tỉnh nhân sự; 2. (*исступление*) (sự) nổi xung, nổi điên, cuồng loạn; в ~е nổi điên lên, nổi xung, phát khùng

беспардо́нно *нареч. разг.* (một cách) ngang ngược, láo xược, xấc láo, trắng trợn; ~ врать nói dối trắng trợn; вести́ себя́ ~ ăn nói ngang ngược

беспардо́нн||ый *прил. разг.* ngang ngược, tai ngược, láo xược, xấc láo, láo lếu, trắng trợn; ~ое поведе́ние hành vi ngang ngược (tai ngược, láo xược); ~ челове́к người xấc láo (láo xược); ~ая ложь lời dối trá trắng trợn

беспа́ртийный *прил.* 1. không đảng phái, ngoài đảng; 2. *в знач. сущ. м.* người không đảng phái (ngoài đảng)

беспа́спортный *прил.* không có passport (hộ chiếu, giấy thông hành)

бесперебо́йно *нареч.* (một cách) không ngừng, liên tục, đều đặn, trôi chảy

бесперебо́йность *ж.* (sự, tính chất) không ngừng, không gián đoạn, liên tục, đều đặn

бесперебо́йн||ый *прил.* không ngừng (gián đoạn, đứt quãng), liên tục, đều đặn, trôi chảy; ~ая рабо́та дви́гателя động cơ chạy không ngừng; ~ое снабже́ние việc cung ứng không ngừng (không gián đoạn), sự cung cấp liên tục; исто́чник ~ого пита́ния *информ.* nguồn cấp điện liên tục, UPS

бесперeса́дочн||ый *прил.* thẳng một mạch, trực tuyến, không chuyển tàu, không đổi ga; ~ое сообще́ние giao thông thẳng một mạch (trực tuyến, không chuyển tàu)

бесперспекти́вность *ж.* (sự, tính chất) không triển vọng, không tiền đồ

бесперспекти́вный *прил.* không triển vọng (tiền đồ)

беспеча́льно *нареч.* (một cách) vui, vui vẻ, không buồn; ~ жить sống vui vẻ

беспеча́льн||ый *прил.* vui, vui vẻ, không buồn; ~ое существова́ние cuộc sống vui vẻ

беспе́чно *нареч.* (một cách) sơ ý, sơ suất, không cẩn thận, không cẩn trọng, cẩu thả; (*беззаботно*) (một cách) vô tư, vô tư lự, vô tâm, nhởn nhơ; ~ прогу́ливаться dạo chơi nhởn nhơ, thảnh thơi đi dạo; жить ~ sống vô tư lự; ~ относи́ться к свои́м обя́занностям làm cẩu thả nhiệm vụ của mình

беспе́чность *ж.* (sự) sơ ý, sơ suất, không cẩn thận, không cẩn trọng, cẩu thả; (*беззаботность*) (sự, tính) vô tư, vô tư lự, vô tâm, nhởn nhơ

беспе́чн||ый *прил.* sơ ý, sơ suất, không cẩn thận (cẩn trọng), cẩu thả; (*беззаботный*) vô tư, vô tư lự, vô tâm, vô lo, thoải mái, nhởn nhơ; ~ое отноше́ние к чему́-л. thái độ cẩu thả (không cẩn thận, không cẩn trọng, sơ suất) đối với cái gì; ~ая улы́бка nụ cười vô tư (thoải mái); ~ хара́ктер tính vô tư

беспило́тный *прил. воен.* không người lái; ~ самолёт-разве́дчик máy bay trinh sát không người lái

беспи́сьменный *прил.* không có chữ viết (văn tự)

беспла́новость *ж.* (sự) không có kế hoạch

беспла́нов||ый *прил.* không có kế hoạch, lộn xộn; ~ая рабо́та việc làm không có kế hoạch

беспла́тно *нареч.* (một cách) miễn phí, không phải trả tiền, không mất tiền

беспла́тн||ый *прил.* miễn phí, không phải trả tiền, không mất (lấy) tiền, cho không; ~ое приложе́ние phụ lục cho không (không mất tiền); ~ое обуче́ние học tập không mất tiền, dạy học không lấy tiền; ~ое образова́ние giáo dục miễn phí (không mất tiền); ~ое медици́нское обслу́живание phục vụ y tế không mất tiền

беспла́цка́ртный *прил.* ngồi, không có chỗ nằm; ~ биле́т vé ngồi; ~ вагóн toa ngồi

беспло́дие *с.* 1. (sự) vô sinh, bất thụ, tuyệt sinh, bất dục; 2. (*почвы*) (sự) bạc màu

беспло́дно *нареч.* (một cách) vô hiệu, vô ích

беспло́дность *ж.* 1. (sự, chứng) vô sinh, bất thụ, tuyệt sinh, bất dục; 2. (*почвы*) (sự) bạc màu; 3. (*безуспешность*) (sự) không có kết quả, vô hiệu, vô ích

беспло́дн||ый *прил.* 1. vô sinh, bất thụ, tuyệt sinh, bất dục, không sinh đẻ, không đậu; 2. (*о почве*) xấu, bạc màu, ít màu mỡ, không phì nhiêu; 3. (*безуспешный*) không có kết quả (hiệu quả), vô bổ, vô hiệu, vô ích, phí công; ~ые уси́лия những cố gắng vô ích (vô hiệu, không có kết quả, không có hiệu quả)

бесповоро́тно *нареч.* (một cách) dứt khoát, không thay đổi được

бесповоро́тность *ж.* (sự, tính chất) dứt khoát, không thay đổi được

бесповоро́тн||ый *прил.* không thay đổi (sửa đổi) được, dứt khoát, triệt để, rốt ráo; ~ое реше́ние quyết định dứt khoát; э́то ~о ди́ело đó thì không thay đổi được, đó là điều dứt khoát

бесподо́бно *нареч.* (một cách) vô song, tuyệt trần

бесподо́бный *прил.* vô song, có một không hai, độc nhất vô nhị, không thể so sánh được; (*превосходный*) tuyệt trần, rất tốt; ~ го́лос giọng hát tuyệt trần

беспозвоно́чные *мн. зоол.* động vật không cột sống (xương sống)

беспозвоно́чный *прил.* không cột sống (xương sống)

беспоко́||ить, обеспоко́ить (*В*) 1. (*нарушать покой*) làm phiền, quấy nhiễu, quấy rầy, làm rầy, quấy; (*раздражать*) làm... khó chịu, làm... đau; меня́ ~ит шум tiếng ồn làm phiền tôi (làm tôi khó chịu); 2. (*волновать*) làm... lo lắng (e ngại, quan ngại, lo ngại, e sợ, băn khoăn, không yên tâm), gây... lo sợ; меня́ ~ит, что... tôi lo (sợ, lo sợ) rằng...; меня́ ~ит его́ здоро́вье sức khoẻ của nó làm tôi lo ngại (e ngại, quan ngại)

беспоко́||иться, обеспоко́иться, побеспоко́иться 1. *сов.* обеспоко́иться (о *П*) (*волноваться*) e, lo, ngại, e ngại, quan ngại, e sợ, lo lắng, lo ngại, lo sợ, áy náy, băn khoăn, không yên tâm, bận lòng, bận tâm; она́ ~ится о де́тях chị ấy lo lắng (lo, ngại, e sợ, bận tâm) cho con cái; он ни о чём не ~ится nó không biết lo lắng gì cả, nó không bận tâm đến cái gì cả; 2. *сов.* побеспоко́иться (*утруждать себя*): пожа́луйста, не ~йтесь! xin anh/chị đừng lo!, xin chớ ngại!, xin hãy yên tâm!, xin cứ yên trí!

беспоко́йно 1. *нареч.* (một cách) không yên; ~ спать ngủ không yên giấc; 2. *в знач. сказ. безл.* (cảm thấy) áy náy, băn khoăn, e ngại, quan ngại, không yên, không yên lòng, không yên tâm, không yên ổn; на душе́ ~ áy náy trong lòng, băn khoăn trong dạ; в го́роде ~ trong thành phố đang có động loạn (náo động)

беспоко́йн||ый *прил.* 1. (*тревожный, взволнованный*) áy náy, băn khoăn, e ngại, quan ngại, lo lắng, lo ngại, không yên (yên lòng, yên tâm); ~ вид vẻ lo âu, vẻ băn khoăn; ~ сон giấc ngủ không yên; ~ое чу́вство cảm giác băn khoăn; ~ые времена́ thời buổi nhiễu nhương (không yên, không yên ổn, động loạn); 2. (*причиняющий беспокойство*) phiền toái, phiền phức, phiền hà, rầy rà; ~ ребёнок đứa bé hay quấy (hay làm phiền); ~ая рабо́та công việc phiền toái (phiền hà, phiền phức)

беспоко́йство *с.* 1. (*волнение*) (sự) e ngại, quan ngại, lo lắng, lo ngại, áy náy, băn khoăn, không yên tâm; с ~м следи́ть lo lắng theo dõi; испы́тывать ~ lo, lo lắng, e ngại, quan ngại, e sợ, lo ngại, lo sợ; 2. (*нарушение покоя*) (sự) làm phiền, quấy rầy, quấy nhiễu; причиня́ть ~ кому́-л. làm phiền ai; прости́те за ~ xin lỗi đã làm phiền (quấy rầy) anh/chị

бесполе́зно 1. *нареч.* (một cách) vô ích, vô bổ, phí công; 2. *в знач. сказ.* vô ích, vô bổ, vô hiệu, không có kết quả, phí công; э́то ~ cái đó thì vô ích; спо́рить ~ tranh cãi vô ích

бесполе́зность *ж.* (sự, điều) vô ích, vô bổ, vô dụng

бесполе́зн||ый *прил.* không có lợi; (*напрасный*) vô ích, vô bổ, vô hiệu, phí công, không có kết quả (hiệu quả); (*негодный*) vô dụng; ~ые уси́лия những cố gắng vô ích

беспо́л||ый *прил.* vô tính, không giới tính; ~ое размноже́ние *биол.* sinh sản vô tính

беспо́мощно *нареч.* (một cách) bất lực, yếu ớt, yếu đuối; он ~ опусти́л ру́ки anh ta buông tay bất lực

беспо́мощность *ж.* (sự) bất lực; (*слабость*) (sự) yếu ớt, yếu đuối

беспо́мощный *прил.* bất lực; (*слабый*) yếu, yếu đuối

беспоря́д||ок *м.* 1. (sự) mất trật tự, vô trật tự, bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn, ngổn ngang, hỗn độn, hỗn loạn, lung tung, tanh bành; бежа́ть в ~ке chạy rối loạn (hỗn loạn); в ко́мнате ~ trong phòng mất trật tự (bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn); в до́ме ~ nhà cửa bừa bộn (lộn xộn, ngổn ngang, tanh bành); что за ~! sao mà hỗn loạn (mất trật tự) thế!; 2. *мн.*: ~ки *уст.* (*волнения*) (vụ) lộn xộn, loạn lạc, rối loạn, động loạn, bạo loạn

беспоря́дочно *нареч.* (một cách) vô trật tự, bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn, ngổn ngang, hỗn độn, hỗn loạn, lung tung, tanh bành; (*бессистемно*) (một cách) không có hệ thống, không có quy củ; ~ валя́ться bày ngổn ngang, vứt bừa bãi (lung tung); ~ чита́ть đọc lung tung (không có hệ thống); ~ стреля́ть bắn loạn xạ; ~ отступа́ть rút lui hỗn loạn

беспоря́дочность *ж.* (sự, tình trạng) mất trật tự, bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn, ngổn ngang, hỗn độn, hỗn loạn, lung tung, tanh bành; (*бессистемность*) (sự) không có hệ thống, không có quy củ

беспоря́дочн||ый *прил.* mất trật tự, bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn, ngổn ngang, hỗn độn, hỗn loạn, lung tung, tanh bành; (*бессистемный*) không có hệ thống (quy củ); ~ая жизнь cuộc sống bừa bãi (không có nề nếp, không có quy củ)

беспоса́дочный *прил.* trực tuyến, thẳng một mạch, không hạ cánh (đỗ lại); ~

полёт, ~ перелёт chuyến bay trực tuyến (thẳng một mạch)

беспо́чвенно *нареч.* (một cách) vô căn cứ, không căn cứ, vu vơ

беспо́чвенность *ж.* (sự, tính chất) vô căn cứ, không căn cứ, vu vơ

беспо́чвенн||ый *прил.* vô (không) căn cứ, không có cơ sở, vu vơ; ~oe обвине́ние lời buộc tội vô căn cứ (vu vơ)

беспо́шлинно *нареч.*: ~ ввози́ть nhập hàng miễn thuế

беспо́шлинный *прил.* (được) miễn thuế quan; ~ ввоз това́ров nhập hàng được miễn thuế quan

беспоща́дно *нареч.* (một cách) tàn nhẫn, nhẫn tâm, thẳng tay

беспоща́дность *ж.* (sự, tính) tàn nhẫn, độc ác, nhẫn tâm

беспоща́дн||ый *прил.* tàn nhẫn, nhẫn tâm, thẳng tay, độc ác, độc địa, không thương xót (thương tiếc); ~ая сати́ра lối châm biếm độc ác (độc địa, không thương xót); ~ая распра́ва sự đàn áp thẳng tay (tàn nhẫn, không thương xót)

беспра́вие *с.* 1. (*беззаконие*) (tình trạng) không có luật pháp, không có pháp chế; 2. (*отсутствие прав*) (tình trạng) vô quyền, không có quyền

беспра́вный *прил.* vô (không có) quyền; ~ челове́к người vô quyền; ~oe положе́ние tình cảnh vô quyền (lệ thuộc)

беспреде́л *м. разг.* (*преступление*) tội ác khủng khiếp; 2. (*вопиющее нарушение законности*) (tình trạng) vi phạm luật pháp tràn lan, vi phạm pháp chế quá quắt; правово́й ~ (tình trạng) vi phạm luật pháp tràn lan, vi phạm pháp chế quá quắt; 3. (*выражение крайней степени возмущения*) quá quắt, bậy bạ hết chỗ nói; ~ како́й-то тфат là quá quắt, bậy bạ hết chỗ nói

беспреде́льно *нареч.* (một cách) vô biên, vô hạn, vô cùng, không giới hạn

беспреде́льность *ж.* (sự, tính chất) vô biên, vô hạn, vô tận, vô cùng

беспреде́льн||ый *прил.* vô biên, vô hạn, vô tận, vô cùng, không giới hạn, vô bờ, vô bờ bến, vô cùng tận, mênh mông, bao la, bát ngát; ~ая любо́вь tình yêu vô hạn; ~ые страда́ния nỗi khổ đau vô cùng tận

беспредме́тность *ж.* (sự, tính chất) vu vơ, trừu tượng

беспредме́тн||ый *прил.* (*бесцельный*) không có mục đích; (*бессодержательный*) không có nội dung; (*пустой*) vu vơ, trừu tượng; ~ая кри́тика phê bình không có nội dung; ~ спор tranh cãi vu vơ

беспрекосло́вно *нареч.* (một cách) không chối cãi, không cãi lại; (*безоговорочно*) (một cách) vô điều kiện, không điều kiện, tuyệt đối, ngoan ngoãn; ~ подчиня́ться phục tùng vô điều kiện

беспрекосло́вн||ый *прил.* không chối cãi (cãi lại); (*безоговорочный*) vô (không) điều kiện, tuyệt đối; ~oe повинове́ние, ~oe послуша́ние tuân phục, vâng lời tuyệt đối; ~oe исполне́ние прика́за chấp hành tuyệt đối mệnh lệnh

беспрепя́тственно *нареч.* (một cách) trôi chảy, suôn sẻ, thông suốt, không có trở ngại; (*без затруднений*) (một cách) dễ dàng; (*свободно*) (một cách) tự do, thoải mái

беспрепя́тственный *прил.* trôi chảy, suôn sẻ, thông suốt, không có trở ngại, thông đồng bén giọt; (*не связанный с затруднениями*) dễ dàng; (*свободный*) tự do, thoải mái

беспреры́вно *нареч.* (một cách) không ngừng, không ngớt, không dứt, không đứt đoạn; (*непрестанно*) (một cách) liên tục, liên tiếp, thường xuyên, luôn; ~ греме́л гром sấm sét ầm ầm liên hồi không ngớt; ~ льёт дождь trời mưa dầm dề không ngớt

беспреры́вность *ж.* (sự) không ngừng, không ngớt, liên tục

беспреры́вный *прил.* không ngừng (ngớt, dứt, đứt đoạn, gián đoạn), vô hồi kỳ trận; (*постоянный*) liên tục, liên tiếp, thường xuyên

беспреста́нно *нареч.* (một cách) không ngừng, không dứt, vô hồi kỳ trận, luôn luôn, liên tục, liên tiếp; ~ звони́т телефо́н chuông điện thoại reo không ngừng (vô hồi kỳ trận); ~ вхо́дят посторо́нние người lạ vào luôn

беспреста́нный *прил.* không ngừng (dứt), vô hồi kỳ trận, liên tục, liên tiếp; ~ плач ребёнка tiếng khóc không dứt của đứa bé

беспрецеде́нтный *прил.* chưa từng có (từng thấy, xảy ra), vô tiền khoáng hậu; ~ слу́чай trường hợp chưa từng có (chưa từng thấy, vô tiền khoáng hậu)

беспри́быльно *нареч.* (một cách) không sinh lợi

беспри́быльность *ж.* (sự) không sinh lợi

беспри́быльный *прил.* không sinh lợi (có lãi, có lợi, có lời)

бесприда́нница *ж. уст.* cô gái không của hồi môn

беспризо́рник *м.* đứa trẻ bơ vơ (cơ nhỡ, lưu lạc, cù bơ cù bất)

беспризо́рничать *несов. разг.* sống bơ vơ (lưu lạc, lang thang, cù bơ cù bất)

беспризо́рность *ж.* (tình trạng, nạn) trẻ bơ vơ, trẻ cơ nhỡ, trẻ lưu lạc

беспризо́рн||ый *прил.* 1. (*заброшенный*) không ai trông nom, bỏ bê, bỏ bễ, bỏ phế, bỏ hoang; ~oe хозя́йство doanh nghiệp không ai trông nom (bỏ phế); 2. (*о ребёнке, подростке*) bơ vơ, cơ nhỡ, không được chăm sóc, không ai săn sóc, cù bơ cù bất; 3. *в знач. сущ. м. см.* беспризо́рник

беспримерный *прил.* vô song, có một không hai, độc nhất vô nhị, chưa từng có, tuyệt vời; ~ геро́изм lòng dũng cảm vô song; ~ по́двиг chiến công tuyệt vời (có một không hai)

беспри́месный *прил.* thuần chất, không pha tạp

беспринци́пно *нареч.* (một cách) vô nguyên tắc

беспринци́пность *ж.* (tính) vô nguyên tắc

беспринци́пный *прил.* vô nguyên tắc; ~ карьери́ст kẻ hám danh vị vô nguyên tắc

беспристра́стие *с.* (sự, tính) không thiên vị, công bằng, công minh, chí công, vô tư

беспристра́стно *нареч.* (một cách) không thiên vị, không tư vị, công bằng, công minh, vô tư

беспристра́стность *ж. см.* беспристра́стие

беспристра́стн||ый *прил.* không thiên vị (tư vị), công bằng, công minh, vô tư, chí công; ~oe мне́ние ý kiến không thiên vị; ~ приговор án quyết công bằng (công minh); ~ая кри́тика sự phê bình không thiên vị (không tư vị, công bằng); ~ судья́ quan toà công minh (không tư vị, vô tư)

беспричи́нно *нареч.* (một cách) vô cớ, không có nguyên nhân, không có lý do

беспричи́нн||ый *прил.* vô cớ, không có nguyên nhân (lý do); ~ смех tiếng cười vô cớ; ~ая грусть nỗi buồn vô cớ

бесприю́тный *прил.* không nhà, không nhà không cửa, vô gia cư

беспробу́дно *нареч.*: ~ засну́ть ngủ say sưa (mê mệt)

беспробу́дн||ый *прил.*: ~ сон а) (giấc) ngủ say, ngủ mê mệt; б) *перен.* yên

giấc nghìn thu; ~ое пья́нство *разг.* say bí tỉ, say xỉn, say khướt

беспро́волочн||ый *прил.* vô tuyến, không dây; ~ая связь liên lạc vô tuyến

беспро́игрышн||ый *прил.* không bị thua (bị lỗ), chắc ăn, ăn chắc, chắc chắn có lợi; ~ая лотере́я xổ số trúng trăm phần trăm; ~ое де́ло việc ăn chắc (chắc ăn)

беспросве́тн||ый *прил.* 1. tối, tối đen, tối tăm; ~ая тьма tối như hũ nút, tối như mực; 2. *перен.* tối tăm, tăm tối, u tối, đen tối; ~ая жизнь cuộc sống tối tăm (tăm tối, u tối, đen tối, không lối thoát); ~ая тоска́ nỗi buồn da diết

беспроце́нтн||ый *прил.* không có (lấy) lãi; ~ заём quốc trái không có lãi; ~ая ссу́да cho vay không lấy lãi

беспу́тни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* người phóng đãng (trác táng, buông tuồng)

беспу́тничать *несов. разг.* sống phóng đãng (trác táng, buông tuồng, luông tuồng)

беспу́тный *прил.* (*беспорядочный*) bừa bộn, bừa bãi, lộn xộn; (*легкомысленный*) nông nổi, bộp chộp, nhẹ dạ; (*развратный*) phóng đãng, trác táng, buông tuồng, luông tuồng, loang toàng

беспу́тство *с.* (*беспорядочная жизнь*) (cuộc) sống bừa bãi; (*разврат*) (sự) phóng đãng, trác táng, buông tuồng, luông tuồng, loang toàng

бессвя́зно *нареч.* (một cách) rời rạc, không mạch lạc, loạc choạc

бессвя́зность *ж.* (sự, tính chất) rời rạc, không mạch lạc, loạc choạc

бессвя́зный *прил.* rời rạc, không mạch lạc, loạc choạc, không đầu không đũa, không đầu không đuôi; ~ расска́з chuyện kể không đầu không đuôi (không mạch lạc, rời rạc)

бессеме́йный *прил.* vô (không) gia đình, độc thân, đơn độc

бессемя́нный *прил.* không hạt (hột), vô tinh trùng

бессерде́чно *нареч.* (một cách) vô tình, nhẫn tâm, tàn nhẫn

бессерде́чность *ж.* (sự, tính) vô tình, nhẫn tâm, tàn nhẫn

бессерде́чн||ый *прил.* vô tình, nhẫn tâm, tàn nhẫn, bất nhân; ~ое отноше́ние к кому́-л. thái độ nhẫn tâm (vô tình, tàn nhẫn) với ai

бесси́ли||е *с.* 1. (sự) không có sức, thiếu sức lực; (*слабость*) (sự) kiệt sức, yếu ớt, yếu đuối; ста́рческое ~ sự già yếu; в по́лном ~и hoàn toàn kiệt sức, sức tàn lực kiệt; 2. (*беспомощность*) (sự) bất lực, không có khả năng; полово́е ~ *мед.* (sự) liệt dương, bất lực; чу́вствовать своё ~ в чём-л. cảm thấy mình bất lực trong việc gì

бесси́льно *нареч.* (một cách) yếu ớt, yếu đuối, bất lực

бесси́льн||ый *прил.* 1. không có sức, thiếu sức lực; (*слабый*) kiệt sức, yếu ớt, yếu đuối; 2. (*беспомощный*) bất lực, không có khả năng; ~ гнев cơn giận bất lực; слова́ ~ы chỉ có lời nói thôi thì không ăn thua (thì vô hiệu); я бесси́лен сде́лать э́то tôi không đủ sức (không thể) làm việc này

бессисте́мно *нареч.* (một cách) không có hệ thống, rời rạc, lộn xộn

бессисте́мность *ж.* (sự) không có hệ thống, rời rạc, lộn xộn

бессисте́мн||ый *прил.* không có hệ thống (phương pháp); (*беспорядочный*) rời rạc, lộn xộn, bừa bãi; ~ое изложе́ние sự trình bày rời rạc (lộn xộn)

бесслáвие *с.* (sự) nhục nhã, ô nhục

бесслáвно *нареч.* (một cách) không vẻ vang, nhục nhã, ô nhục

бесслáвный *прил.* không vẻ vang (vinh dự); (*позорный*) nhục nhã, ô nhục; ~ коне́ц cái chết ô nhục, sự diệt vong nhục nhã

бесслéдно *нареч.* (một cách) không còn vết, không để lại dấu vết, biệt tăm, biệt tích, mất tăm mất tích; ~ пропа́сть biến mất tăm, mất tăm mất tích, mất hút

бесслéдный *прил.* không còn vết, không để lại dấu vết, biệt tăm, biệt tích, mất tăm mất tích

бесслове́сность *ж.* (sự) không biết nói

бесслове́сн||ый *прил.* 1. không biết nói; ~ое живо́тное con vật không biết nói; 2. (*о роли и т. п.*) câm, không nói; ~ая роль *театр.* vai câm; 3. (*безропотный*) nhẫn nhục, nhịn nhục

бессме́нно *нареч.* (một cách) không thay thế, thường xuyên

бессме́нность *ж.* (sự) thường xuyên, thường trực

бессме́нный *прил.* không thay thế (thay đổi), thường xuyên, thường trực

бессме́ртие *с.* (sự) bất diệt, bất tử, bất hủ, trường sinh

бессме́ртник *м. бот.* (cây) cúc trường sinh (*Xeranthemum*)

бессме́ртн||ый *прил.* bất diệt, bất tử, bất hủ, trường tồn, trường sinh; ~ое и́мя tên tuổi bất diệt; ~ая сла́ва vinh quang bất diệt (bất tử)

бессмы́сленно 1. *нареч.* (một cách) vô nghĩa, vô lý, vớ vẩn; 2. *нареч.* (*глупо*) (một cách) ngu xuẩn, ngu ngốc; ~ смея́ться cười ngu ngốc (ngu xuẩn); 3. *в знач. сказ. безл.* thật là vô nghĩa (phi lý, vô lý, vô nghĩa lý, vớ vẩn); (*бесцельно*) vô ích; идти́ туда́ ~ đi đến đấy thật là vô nghĩa

бессмы́сленность *ж.* 1. (điều) vô nghĩa, vô lý, vô nghĩa lý, vớ vẩn; 2. (*глупость*) (điều) ngốc nghếch, ngu xuẩn, ngu ngốc

бессмы́сленн||ый *прил.* 1. vô nghĩa, vô lý, phi lý, vô nghĩa lý, vớ vẩn; (*бесцельный*) vô ích; ~ набо́р слов một tập hợp từ vô nghĩa; ~ая зубрёжка học vẹt; ~ посту́пок hành động vô lý; ~ая жесто́кость hành động hung ác phi lý; 2. (*глупый*) ngốc nghếch, ngu xuẩn, ngu ngốc; (*неосмысленный*) không có ý, bâng quơ, vẩn vơ, vơ vẩn, vu vơ; ~ взгляд cái nhìn bâng quơ (vẩn vơ, vơ vẩn, vu vơ); ~ая улы́бка cái mỉm cười ngốc nghếch

бессмы́слица *ж. разг.* (điều) vô nghĩa, vô lý, phi lý, vớ vẩn; (*глупость*) (điều) ngốc nghếch, ngu xuẩn, ngu ngốc; э́то ~! đó là điều vô nghĩa!

бесснéжный *прил.* không tuyết; (*малоснежный*) ít tuyết

бессо́вестно 1. *нареч.* (một cách) vô lương tâm, vô liêm sỉ, vô sỉ; (*нагло*) (một cách) trâng tráo, trơ tráo, trắng trợn; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là vô lương tâm (vô sỉ, vô liêm sỉ)

бессо́вестность *ж.* (*нечестность*) (sự, tính chất) vô lương tâm, vô liêm sỉ, vô sỉ; (*наглость*) (sự) trâng tráo, trơ tráo, trắng trợn

бессо́вестный *прил.* (*нечестный*) vô lương tâm, táng tận lương tâm, vô liêm sỉ, vô sỉ; (*наглый*) trâng tráo, trơ tráo, trắng trợn; ~ обма́н sự lừa dối táng tận lương tâm (vô liêm sỉ, vô sỉ); ~ лжец tên nói dối vô liêm sỉ (vô sỉ, trắng trợn)

бессодержа́тельность *ж.* (sự) không có nội dung, trống rỗng

бессодержа́тельн||ый *прил.* không có nội dung, nội dung nghèo nàn; (*пустой*) trống rỗng, rỗng tuếch; ~ая статья́ bài báo rỗng tuếch

бессозна́тельно *нареч.* (một cách) vô ý thức, vô thức, vô tình

бессозна́тельность *ж.* (sự) vô ý thức, vô thức, vô tình

бессозна́тельн||ый *прил.* 1. bất tỉnh nhân sự, ngất xỉu, mê man; в ~ом состоя́нии trong tình trạng bất tỉnh

nhân sự, bị ngất xỉu (mê man); 2. (*безотчётный*) vô ý thức, vô thức, không cố ý, vô ý, vô tình; ~ жест cử chỉ vô tình (vô thức); ~ поступо́к hành động vô thức (vô ý thức, không cố ý); 3. *в знач. сущ.*: ~ое *с. филос.* cái vô thức

бессо́нниц||а *ж.* (sự, chứng, bệnh) mất ngủ; страда́ть ~ей bị chứng mất ngủ

бессо́нн||ый *прил.* mất ngủ; провести́ ~ую ночь thức trắng một đêm, thức suốt đêm

бесспо́рно 1. *нареч.* (một cách) không thể tranh cãi được, không thể chối cãi được, không thể phủ nhận được; 2. *в знач. вводн. сл.* dĩ nhiên, tất nhiên, chắc chắn là, hiển nhiên là; ~, он прав dĩ nhiên, anh ấy nói đúng

бесспо́рность *ж.* (sự, tính chất) không thể tranh cãi được, hiển nhiên

бесспо́рн||ый *прил.* không thể tranh cãi (chối cãi, phủ nhận) được; (*несомненный*) hiển nhiên, chắc chắn; ~ факт sự thật không thể chối cãi được; ~ая и́стина chân lý hiển nhiên (không thể phủ nhận được)

бессре́бреник *м.* người chí công vô tư

бессро́чн||ый *прил.* vô thời hạn (hạn định, kỳ hạn); ~ па́спорт passport (hộ chiếu) vô thời hạn; ~ая ссу́да cho vay vô hạn định; ~ое по́льзование sử dụng vô thời hạn; ~ договор hiệp ước (giao kèo) vô hạn định

бесстра́стие *с.* (sự) điềm nhiên, thản nhiên

бесстра́стно *нареч.* (một cách) điềm nhiên, thản nhiên

бесстра́стн||ый *прил.* điềm nhiên, thản nhiên; (*равнодушный*) lãnh đạm, lạnh nhạt, hờ hững, thờ ơ; ~ое лицо́ bộ mặt lãnh đạm (điềm nhiên); ~ тон giọng thản nhiên (hờ hững)

бесстра́шие *с.* (sự) gan dạ, dũng cảm, can đảm

бесстра́шно *нареч.* (một cách) gan dạ, dũng cảm, can đảm

бесстра́шн||ый *прил.* gan dạ, dũng cảm, can đảm, không biết sợ

бесстыдни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* kẻ mặt mo (mặt dày mày dạn)

бесстыдно *нареч.* (một cách) không biết xấu hổ, không biết ngượng, mặt dày mày dạn; trâng tráo, trơ trẽn (*ср.* бесстыдный)

бесстыдный *прил.* không biết xấu hổ (ngượng, thẹn), mặt dày mày dạn, vô liêm sỉ; (*наглый*) trâng tráo, trơ tráo, trơ trẽn, trắng trợn, mặt mo; (*непристойный*) tục tĩu, sỗ sàng, sống sượng

бесстыдств||о *с.* (sự, thái độ) không biết xấu hổ, không biết ngượng, không biết thẹn, mặt dày mày dạn, vô liêm sỉ; (*наглость*) (việc, điều) trơ tráo, trơ trẽn; какое ~! trơ trẽn biết bao!; у него́ хвати́ло ~а ... nó mặt dày mày dạn (vô liêm sỉ) đến mức...

бесстыжий *прил. разг. см.* бесстыдный

бессчётный *прил.* vô số, nhiều vô kể, hằng hà sa số

бестакти́но *нареч.* (một cách) khiếm nhã, bất nhã, không lịch sự

бестакти́ность *ж.* 1. (sự, tính) khiếm nhã, bất nhã, không lịch sự, không tế nhị; 2. (*поступок*) (điều) khiếm nhã, bất nhã, bất lịch sự, không tế nhị, thiếu lịch thiệp

бестакти́ный *прил.* khiếm nhã, bất nhã, không (bất) lịch sự, không tế nhị, vô lễ

бесталáнный I *прил.* bất tài, vô tài, bất tài vô tướng

бесталáнный II *прил. разг.* bất hạnh; (*неудачливый*) đen đủi, xui xẻo, không may mắn; ~ая голо́вушка người đen đủi (xui xẻo, không may mắn)

бестеле́сность *ж. филос.* (tính) phi thể xác

бестеле́сный *прил. филос.* phi thể xác

бе́стия *ж. разг. бран.* tên súc sinh, đồ chó đẻ; продувна́я ~ thằng vô lại; то́нкая ~ quân giảo quyệt

бестолко́во *нареч.* (*неумело*, *кое-как*) (một cách) vụng về, không khéo léo; (*неразумно*) (một cách) dại dột, ngu ngốc, dại khờ, lẩn thẩn, ngu xuẩn, đần độn; (*бессвязно*) (một cách) rời rạc, không mạch lạc; объясня́ть ~ giải thích không mạch lạc (không ra đầu không ra đũa); поступа́ть ~ hành động ngu ngốc (dại dột); у него́ всё получа́ется ~ mọi việc của nó đều không đâu vào đâu cả

бестолко́вость *ж.* (sự) vụng về; dại dột; không mạch lạc (*ср.* бестолко́вый)

бестолко́в||ый *прил.* 1. (*непонятливый*) chậm hiểu, không thông minh; (*тупой*) u mê, khờ dại, dại dột, ngớ ngẩn, lẩn thẩn, đần độn, ngu xuẩn, ngu ngốc, ngu, đần, đụt; 2. (*бессвязный*) rời rạc, không mạch lạc, không ra đầu không ra đũa; ~ое объясне́ние sự giải thích không mạch lạc (không ra đầu không ra đũa)

бестолко́вщина *ж.* (sự) lung tung, lộn xộn, hỗn độn

бе́столочь *ж.* 1. *см.* бестолко́вщина; 2. (*о человеке*) người chậm hiểu (u mê, khờ dại)

бестре́петно *нареч.* (một cách) dũng mãnh, gan dạ, dũng cảm

бестре́петный *прил.* dũng mãnh, gan dạ, dũng cảm

бестсе́ллер *м.* bestseller, sách rất ăn khách (bán rất chạy)

бесфо́рменность *ж.* (sự, tính chất) vô định hình, không định hình

бесфо́рменн||ый *прил.* vô (không) định hình, không có hình thù, không thành hình; ~ая ма́сса một khối vô định hình

бесхара́ктерность *ж.* (tính) nhu nhược, bạc nhược, ươn hèn, yếu hèn

бесхара́ктерный *прил.* nhu nhược, bạc nhược, ươn hèn, yếu hèn, không có khí tiết, thiếu cương quyết; ~ челове́к người nhu nhược (bạc nhược)

бесхво́стые *мн. зоол.* loài không đuôi (*cóc, nhái...*)

бесхво́стый *прил.* không (cụt) đuôi

бесхи́тростно *нареч.* (một cách) thật thà, chân chất, chất phác

бесхи́тростный *прил.* không ranh mãnh (tinh ranh, láu cá, quỷ quyệt); (*простодушный*) thật thà, chân chất, chất phác; (*простой*) giản đơn; ~ расска́з câu chuyện giản đơn

бесхо́зн||ый *прил.* vô chủ, không chủ; ~ое иму́щество tài sản vô chủ

бесхозя́йственность *ж.* (sự) không biết kinh doanh, kinh doanh kém, phi kinh tế

бесхозя́йственн||ый *прил.* không biết kinh doanh, kinh doanh kém, phi kinh tế; (*неэкономный*) không tiết kiệm; ~ челове́к người kinh doanh kém (không tiết kiệm); ~ое отноше́ние к иму́ществу thái độ phi kinh tế đối với tài sản; ~ое веде́ние дел điều hành kinh doanh phi kinh tế, lối làm ăn luộm thuộm

бесцветко́вый *прил. бот.* không hoa

бесцве́тность *ж.* 1. (sự, tính chất) không màu sắc, không màu, vô sắc, không sắc; 2. *перен.* (sự, tính chất) không có bản sắc, không đặc sắc, vô vị, nhạt nhẽo, lạt lẽo

бесцве́тн||ый *прил.* 1. không màu (màu sắc), vô (không) sắc; ~ газ khí vô sắc; ~ые глаза́ đôi mắt không sinh khí; 2. *перен.* không có bản sắc, không đặc sắc, vô vị, nhạt nhẽo, nhạt phèo, lạt lẽo, tẻ nhạt, buồn tẻ; ~ расска́з câu chuyện nhạt phèo (nhạt nhẽo, nhạt như

nước ốc); ~ стиль văn phong nhạt nhẽo (vô vị); ~ые дни những ngày tẻ nhạt (buồn tẻ, vô vị)

бесцéльно 1. *нареч.* (một cách) không mục đích, bâng quơ, vu vơ, vẩn vơ, vơ vẩn, lông bông; ~ броди́ть đi lang thang (vẩn vơ, vơ vẩn, lông bông, lông bông lang bang); 2. *в знач. сказ. безл.* thật là vô ích (không cần thiết)

бесцéльн||ый *прил.* không mục đích, bâng quơ, vu vơ, vẩn vơ, vơ vẩn, lông bông; (*бесполезный*) vô ích; (*ненужный*) không cần thiết; ~ спор cuộc tranh cãi bâng quơ (vu vơ); э́то ~о điều đó thì vô ích, cái đó không cần thiết

бесцензу́рн||ый *прил.* không bị kiểm duyệt

бесцéнность *ж.* (sự, tính chất) vô giá, quý giá, quý báu

бесцéнн||ый *прил.* vô giá, rất quý, quý giá, quý báu; ~ые сокро́вища những kho báu vô giá; ~ друг bạn quý, bạn vàng

бесцéнок *м. разг.*: за ~ với giá rẻ mạt, với giá bèo

бесцеремóнно *нареч.* (một cách) vô lễ, bất nhã, suồng sã; (*нагло*) (một cách) xấc láo, láo xược, trắng trợn

бесцеремóнность *ж.* (sự, tính) vô lễ, khiếm nhã, bất nhã, suồng sã; (*наглость*) (sự, tính) xấc láo, láo xược, trắng trợn

бесцеремонн||ый *прил.* không lịch sự, vô lễ, khiếm nhã, thiếu lễ độ, bất nhã, suồng sã; (*наглый*) xấc láo, láo xược, trắng trợn; ~ челове́к con người vô lễ (thiếu lễ độ, xấc láo); ~ое обраще́ние с ке́м-л. sự đối xử không lịch sự (khiếm nhã, bất nhã) với ai

бесчеловéчно *нареч.* (một cách) vô nhân đạo, bất nhân; (*жестоко*) (một cách) tàn nhẫn, tàn bạo, dã man

бесчеловéчность *ж.* (sự, tính) vô nhân đạo, bất nhân; (*безжалостность, жестокость*) (sự, tính) tàn nhẫn, tàn ác, tàn bạo, dã man, độc ác

бесчеловéчный *прил.* vô nhân đạo, bất nhân; (*безжалостный, жестокий*) tàn nhẫn, tàn ác, tàn bạo, dã man, độc ác

бесчéстить, обесчéстить (*В*) làm mất thể diện; (*позорить*) làm nhục (xấu hổ, ô danh), sỉ nhục, bêu xấu, bêu diếu; обесчéстить дéвушку phá trinh (phá tân, làm nhục) cô gái

бесчéстно 1. *нареч.* (một cách) bất lương, gian dối; (*подло*) hèn hạ, hèn mạt; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là bất lương (hèn hạ, hèn mạt)

бесчéстный *прил.* bất lương, gian dối, trí trá, tráo trở; (*подлый*) hèn hạ, hèn mạt, đê hèn, đê mạt, đê tiện, đê hạ; (*позорный*) ô nhục, nhục nhã

бесчéстье *с.* (điều) ô danh, ô nhục, sỉ nhục, xấu hổ

бесчи́нство *с.* (sự, điều) càn quấy, càn bậy, xằng bậy

бесчи́нствовать *несов.* càn quấy, làm điều càn bậy (xằng bậy)

бесчи́сленность *ж.* số vô hạn, số lượng vô cùng

бесчи́сленный *прил.* vô số, vô kể, nhiều vô kể, hằng hà sa số, không đếm xuể (kể hết)

бесчу́вственно *нареч.* (một cách) vô cảm, vô tình, lãnh đạm

бесчу́вственность *ж.* 1. (sự, tính) vô cảm, không có cảm giác, vô tri vô giác, vô tri; 2. (*равнодушие*) (sự, tính) vô tình, lãnh đạm; (*жестокость*) (sự, tính) tàn nhẫn, nhẫn tâm, độc ác

бесчу́вственный *прил.* 1 vô cảm, không có cảm giác, vô tri vô giác, vô tri; (*бессознательный*) bị ngất, mê man, bất tỉnh nhân sự; 2. (*равнодушный*) vô tình, lãnh đạm; (*жестокий*) tàn nhẫn, nhẫn tâm, độc ác

бесчу́встви||е *с.* 1. (sự, tình trạng) ngất, chết ngất, ngất xỉu, bất tỉnh nhân sự; в ~и bị ngất, chết ngất, ngất xỉu, bất tỉnh nhân sự; 2. (*равнодушие*) (sự) vô tình, lãnh đạm

бесшаба́шно *нареч. разг.* (một cách) vô tâm, khinh suất, liều lĩnh

бесшаба́шность *ж. разг.* (sự, tính) vô tâm, khinh suất, liều lĩnh

бесшаба́шный *прил. разг.* 1. (*беспечный*) vô tâm, vô tư lự; 2 (*безрассудный*) khinh suất, liều lĩnh, bốc đồng

бесшу́мн||ый *прил.* không tiếng động, không ồn; (*тихий*) yên lặng, lặng lẽ, yên tĩnh, im lặng; ~ые шаги́ những bước chân nhẹ nhàng; ~ пистоле́т súng lục giảm thanh (bắn không kêu)

бе́та *ж.* beta, bêta;✧ ~-лучи́ *физ.* tia beta; ~-части́цы *физ.* hạt beta

бе́тель *м. бот.* (cây) trầu, trầu không (*Piper betle*); жева́ть ~ ăn trầu

бето́н *м* bêtông, bê tông; заliва́ть ~ом đổ (đúc) bêtông

бетони́рование *с.* (sự) đổ bêtông

бетони́ровать *несов.* (*В*) đổ bêtông

бето́нный *прил.* (thuộc về) bêtông; (*из бетона*) (bằng) bêtông

бетономеша́лка *ж. тех.* máy trộn bêtông

бето́нщик *м.* thợ bêtông

бечева́ *ж.* dây, dây thừng

бечёвк||а *ж.* dây, dây nhợ; перевяза́ть ~ой buộc bằng dây

бе́шено *нареч.* (một cách) điên cuồng; ~ ненави́деть кого́-л. ghét cay ghét đắng ai; се́рдце ~ коло́тится trống ngực đánh thình thình (thòm thòm)

бе́шенство *с.* 1. *мед.* (bệnh) dại, điên; 2. (*неистовство*) (sự, cơn) điên, điên cuồng, phát khùng, phát điên, giận dữ, phẫn nộ; приводи́ть кого́-л. в ~ làm ai phát khùng (phát điên, nổi khùng) lên; приходи́ть в ~ phát khùng, phát điên, nổi giận, nổi khùng; ✧ коро́вье ~ bệnh bò điên

бе́шен||ый *прил.* 1. (*о животных*) dại, điên; ~ая соба́ка chó dại; 2. (*неистовый*) điên cuồng, dữ dội, kịch liệt; (*горячий*) nóng tính, nóng nảy; ~ характе́р tính nóng như lửa; как ~ như điên; ~ое сопротивле́ние cuộc chống cự kịch liệt (điên cuồng, dữ dội); ~ ая ско́рость tốc độ khủng khiếp; ✧ ~ая цена́ giá cắt cổ (cứa cổ, chặt đẹp, chém đẹp); ~ые де́ньги ≅ tiền của phù vân không chân mà chạy (*погов.*)

биатло́н *м. спорт.* (môn) biatlon, trượt tuyết và bắn súng

биатлони́ст *м. спорт.* vận động viên biatlon (trượt tuyết và bắn súng)

библе́йский *прил.* (thuộc về) Kinh thánh, Thánh kinh

библио́граф *м.* nhà thư tịch (thư mục)

библиографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thư tịch học, thư mục học; ~ указа́тель thư mục, bảng kê sách báo tham khảo; ✧ ~ая ре́дкость sách hiếm

библиогра́фия *ж.* 1. thư tịch (thư mục) học; 2. (*указатель*) thư mục, thư tịch, mục lục thư tịch; 3. (*рубрика в журнале*) (mục) điểm sách, giới thiệu sách

библиоте́ка *ж.* 1. thư viện; tàng thư viện (*ист.*); (*частное собрание*) tủ sách; у него́ больша́я ~ ông ấy có tủ sách phong phú; ~ ге́нов *см.* банк ге́нов; 2. *информ.* thư viện

библиоте́ка||рша *ж.*, **~рь** *м.* thủ thư, nhân viên thư viện

библиотекове́д *м.* nhà thư viện học, chuyên viên thư viện

библиотекове́дение *с.* thư viện học, (môn) nghiên cứu về thư viện

библиоте́чн||ый *прил.* (thuộc về) thư viện; ~ое де́ло công tác thư viện

библиофи́л *м.* người yêu sách

Би́блия *ж.* Kinh thánh, Thánh kinh

бива́к *м.* trại lính đóng tạm, trại; стоя́ть ~о́м đóng (cắm) trại

би́вни *мн.* (*ед.* би́вень *м.*) răng nanh, nanh, ngà; ~ слона́ ngà voi

бига́мия *ж.* (chế độ) trùng hôn

бигуди́ *мн. нескл.* ống uốn tóc

биде́ *с. неизм.* bidet, bồn rửa hạ thể

бидо́н *м.* bidon, bidông, bình toong

бие́ние *с.* (sự) đập, nhịp đập; ~ се́рдца nhịp tim, trống ngực, tim đập; ~ пу́льса mạch đập; ✧ ~ жи́зни nhịp sống, nhịp đập của cuộc sống

биенна́ле *ж. неизм.* festival phim, triển lãm (*hai năm một lần*); Венециа́нская ~ Festival phim Venizia (Venexia, Venizơ), Đại hội điện ảnh Venizia (Venexia, Venizơ)

бижуте́рия *ж.* (đồ) mỹ ký

би́знес *м.* (sự) kinh doanh

би́знес-кла́сс *м.* hạng doanh nhân, thượng hạng (*nói về vé*)

бизнесме́н *м.*, **~ка** *ж.* doanh gia, doanh nhân, nhà kinh doanh

бизо́н *м. зоол.* bò rừng (*Bison bison*)

бикарбона́т *м. хим.* bicarbonat, bicacbonat; ~ ка́лия kali bicarbonat

биквадра́т *м. мат.* trùng phương

биквадра́тный *прил.* trùng phương

бикфо́рдов *прил.*: ~ шнур *горн.* dây Bickford (bích-pho, cháy chậm)

билабиа́льный *прил. лингв.* (có) hai âm môi, song thần âm

биле́т *м.* 1. (*входной, проездной и т. п.*) vé; железнодоро́жный ~ vé tàu (xe lửa); ~ в теа́тр vé xem hát; обра́тный ~ vé đi về; ~ туда́ и обра́тно *ж.-д.* vé khứ hồi (cả đi lẫn về); 2. (*документ*) thẻ; парти́йный ~ thẻ đảng (đảng viên); студе́нческий ~ thẻ sinh viên; 3. (*экзаменационный*) phiếu thi; 4. (*бумажный денежный знак*): казначе́йский ~ giấy bạc, tiền giấy

билетёр *м.*, **~ша** *ж.* người soát vé

биле́тн||ый *прил.* (thuộc về) vé; ~ая ка́сса quầy (nơi, chỗ) bán vé

билингви́зм *м. лингв.* song ngữ

билингвисти́ческий *прил. лингв.* (thuộc về) song ngữ

биллио́н *м.* một tỷ, một nghìn triệu; (*в английской и немецкой системах счёта*) một triệu triệu, một nghìn tỷ

билль *м. полит.* dự luật

билья́рд *м.* 1. (*игра*) (môn) billiard, bida, bi-a; игра́ть в ~, на ~е chơi billiard (bi-da); игро́к в ~ cơ thủ, tay cơ, người chơi billiard (bi-da); 2. (*стол*) bàn billiard (bi-da)

билья́рдн||ый *прил.* 1. (thuộc về) billiard, bi-da; ~ шар trái bi, hòn cầu; ~ кий cơ, que cơ, gậy billiard (bi-da); 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая phòng billiard (bi-da)

биметалли́зм *м. эк.* chế độ lưỡng kim bản vị

биметалли́ческ||ий *прил.* (thuộc về) lưỡng kim, lưỡng kim bản vị; ~ сплав hợp kim lưỡng kim; ~ая де́нежная систе́ма chế độ tiền tệ lưỡng kim bản vị

биметаллы *мн.* (*ед.* биметалл *м.*) *тех.* lưỡng kim, kim loại kép

бино́кль *м.* ống nhòm; полево́й ~ ống nhòm lăng kính; теа́тральный ~ ống nhòm xem hát

бинокуля́рный *прил.* (thuộc về) hai mắt

бино́м *м. мат.* nhị thức; ~ Ньюто́на nhị thức Newton

бинт *м.* băng

бинтова́ть, забинтова́ть (*В*) băng, băng bó

бинтова́ться, забинтова́ться (tự) băng, băng bó

биогене́з *м.* thuyết nguồn gốc hữu sinh (sinh vật)

биогенети́ческий *прил.* (thuộc về, có) nguồn gốc hữu sinh, nguồn gốc sinh vật

биогеогра́фия *ж.* sinh địa lý học, (môn) địa lý sinh vật

биогеохи́мия *ж.* sinh địa hoá học, (môn) sinh địa hoá

био́граф *м.* người chép (viết) tiểu sử

биографи́ческий *прил.* (thuộc về) tiểu sử

биогра́фи||я *ж.* tiểu sử; расска́зывать свою́ ~ю kể tiểu sử của mình

биодина́мика *ж.* sinh động lực học

биокинема́тика *ж.* sinh động học

био́лог *м.* nhà sinh (sinh vật) học

биологи́чески *нареч.*: ~ акти́вные то́чки *мед.* (các) huyệt, huyệt châm cứu, huyệt đạo; ~ акти́вная доба́вка chất phụ gia hoạt tính sinh học

биологи́ческий *прил.* (thuộc về) sinh học, sinh vật học; ~ вид loài sinh học

биоло́гия *ж.* sinh (sinh vật) học

биолока́ция *ж.* (phép) định vị sinh học

биома́сса *ж.* sinh khối

биоме́трия *ж.* sinh trắc học, sinh lượng học

биомеха́ника *ж.* sinh cơ học

био́ника *ж.* bionic, phỏng sinh học; экологи́ческая ~ bionic (phỏng sinh học) sinh thái

биони́ческий *прил.* (thuộc về) bionic, phỏng sinh học

биопо́ле *с.* trường sinh học

биополиме́ры *мн.* (*ед.* биополиме́р *м.*) polymer (polime) sinh học

биопсихи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) sinh tâm lý; ~ое разви́тие челове́ка sự phát triển sinh tâm lý của con người

биопси́я *ж. мед.* sinh thiết

биори́тмы *мн.* (*ед.* биори́тм *м.*) nhịp sinh học

биоро́бот *м.* robot sinh học

биоси́нтез *м.* sinh tổng hợp, tổng hợp sinh học

биоста́нция *ж.* trạm nghiên cứu sinh vật

биостимуля́тор *м.* chất kích thích sinh học

биосфе́ра *ж.* sinh quyển

биосфе́рный *прил.* (thuộc về) sinh quyển; ~ запове́дник khu bảo tồn sinh quyển

биотеррори́зм *м.* (sự, chủ trương, nạn) khủng bố sinh học, khủng bố bằng vi trùng

биотехноло́гия *ж.* công nghệ sinh học

биото́ки *мн.* dòng sinh vật, điện sinh

биото́п *м.* sinh cảnh

биото́пливо *с.* nhiên liệu (chất đốt) sinh học, nhiên liệu (chất đốt) hữu cơ (*than bùn, phân*)

биофи́зика *ж.* sinh vật lý học, (môn) sinh vật lý

биофизи́ческий *прил.*(thuộc về) sinh vật lý

биохи́мия *ж.* sinh hoá học, (môn) sinh hoá

биохими́ческий (thuộc về) sinh hoá; ~ ме́тод phương pháp sinh hoá; ~ проце́сс quá trình sinh hoá

биоэлектри́ческий *прил.* (thuộc về) điện sinh; ~ потенциа́л tiềm năng điện sinh

биоэнерге́тика *ж.* năng lượng sinh học

бипатри́д *м.* người song tịch (hai quốc tịch)

бипла́н *м. ав.* máy bay cánh kép

биполя́рность *ж. физ.* (tính) lưỡng cực, song cực

биполя́рный *прил. физ.* lưỡng cực, song cực

би́рж||а *ж.* sở giao dịch, thị trường chứng khoán; валю́тная ~ sở giao dịch ngoại hối; това́рная ~ sở giao dịch hàng

hoá; фóндовая ~ thị trường (sở giao dịch) chứng khoán; игрáть на ~e đầu cơ (kinh doanh) ở thị trường chứng khoán, đầu cơ (kinh doanh) chứng khoán; ✧ ~ трудá sở giao dịch lao động, sở tìm việc

биржевúк *м.* nhân viên sở giao dịch (thị trường chứng khoán)

биржев||óй *прил.* (thuộc về) sở giao dịch, thị trường chứng khoán; ~áя игрá đầu cơ (kinh doanh) ở thị trường chứng khoán, đầu cơ (kinh doanh) chứng khoán; chơi chứng khoán (*разг.*); ~ы́е сдéлки những giao dịch ở thị trường chứng khoán; ~óй брóкер người môi giới ở thị trường chứng khoán; ~ курс thị giá chứng khoán, giá chứng khoán ở thị trường

бúрка *ж.* thẻ, thẻ bài, thẻ hàng, thẻ hành lý

бирмáн||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Miến Điện (Myanmar)

бирмáнский *прил.* (thuộc về) Miến Điện, Myanmar

бирюзá *ж.*. *мин.* biruza, calait, ngọc lam

бирюзóв||ый *прил.* 1. (thuộc về) biruza, calait, ngọc lam; ~ые бýсы chuỗi hạt ngọc lam; 2. (*цвета бирюзы*) (màu) lam, xanh lam, da trời; ~ое нéбо trời xanh ngắt

бирю́к *м.* 1. (*волк-одиночка*) *обл.* chó sói lẻ đàn; 2. (*о человеке*) người cô độc (đơn độc); смотрéть ~óм ≅ nhìn cau có như nhà khó hết ăn

бирю́льки *мн.* (*ед.* бирю́лька *ж.*): игрáть в ~ (*заниматься пустяками*) làm việc vớ vẩn (vặt vãnh)

бис *межд.* bis!, lại!; исполня́ть на ~ diễn bis, biểu diễn lại

бисексуáл *м. разг.* người lưỡng tính (*vừa dị tính vừa đồng tính luyến ái*)

бисексуáльность *ж.* lưỡng tính

бисексуáльный *прил.* lưỡng tính; ~ мужчúна người đàn ông lưỡng tính

бúсер *м. собир.* cườm; вышивáть ~ом thêu cườm; ✧ метáть ~ пéред свúньями ≅ đàn gảy tai trâu

бúсерина *ж.* hạt (hột) cườm

бúсерный *прил.* (thuộc về) hạt cườm; ✧ ~ пóчерк nét chữ li ti

бисúровать *несов. и сов.* diễn bis, biểu diễn lại lần nữa

бисквúт *м.* (bánh) bích quy, bichquy; bánh quy (*разг.*)

бисквúтн||ый *прил.* (thuộc về) bích quy, bichquy; ~ое тéсто bột nhào làm bích quy; ~ое пирóжное bánh quy, bánh bích quy

биссектри́са *ж. мат.* đường phân giác

бисульфáт *м. хим.* bisulfat; ~ кáлия kali bisulfat

бит I *м. информ.* bit

бит II *м. см.* бит-мýзыка

бúтв||а *ж.* chiến trận, trận tổng giao chiến, trận đánh lớn, trận chiến đấu, trận; пóле ~ы bãi chiến trường, sa trường, chiến địa

битки́ *мн.* (*ед.* битóк *м.*) thịt viên rán

биткóм *нареч.*: ~ набúтый chật cứng, chật ních, đầy ngập, chen chúc

бит-мýзыка *ж.* nhạc bit (*của ban nhạc Beatles*)

бúт||ый *прил.* (bị) vỡ; (*треснутый*) (bị) nứt, nẻ; (*выщербленный*) sứt; ✧ ~ая птúца chim rừng săn bắn được; ~ые слúвки váng sữa, kem; ждать ~ час đợi suốt cả giờ, đợi rất lâu; ~ генерáл bại tướng

бить, побúть, пробúть, разбúть 1. *тк. несов.* (по *Д*, в *В*, *Т*) (*ударять*) đánh, nện, đập, gõ; ~ кувáлдой nện (đập) búa tạ; конь бьёт копы́том ngựa gõ vó (giậm chân); ~ в ладóши vỗ tay; птúца бьёт кры́льями chim đập cánh; дождь бьёт по стёклам mưa hắt (đập) vào cửa kính; град бьёт в лицó mưa đá quất vào mặt; волнá бьёт в бéрег sóng vỗ (đập) vào bờ; 2. *сов.* побúть (*В*) (*избивать*) đánh, đập, đánh đập, đánh đòn; (*кулаком*) đấm, đánh đấm; (*ногами*) đá, đạp; 3. *сов.* разбúть (*В*) (*раздроблять*) đánh (đập, làm) vỡ, đập nát; ~ посýду đánh (làm) vỡ bát đĩa; ~ стёкла đập vỡ kính; ~ кáмень đập đá; 4. *сов.* побúть, разбúть (*наносить поражение*) đánh, đánh bại; ~ врагá đánh kẻ thù; 5. *тк. несов.* (*В*) (*охотиться*) săn bắn, săn bắt, đánh bắt; ~ дичь săn bắn chim rừng; 6. *тк. несов.* (*В*) (*резать скот*) giết, chọc tiết, cắt tiết, làm thịt, mổ; 7. *тк. несов.* (*стрелять*) bắn; ~ мéтко bắn chuẩn xác; ~ мúмо цéли а) bắn chệch (trượt, trật); б) *перен.* không đạt mục đích; 8. *тк. несов.* (на *В*) (*об оружии*) bắn xa; револьвéр бьёт на пятьсóт мéтров súng lục bắn xa 500 mét; 9. *тк. несов.* (в *В*) (*производить звуки*) đánh, gõ, khua, gióng; ~ в кóлокол đánh (gõ, khua) chuông; ~ в барабáн đánh (gióng) trống; 10. *тк. несов.* (*давать сигнал*): ~ трéвогу báo động, báo nguy; ~ отбóй báo yên; 11. *сов.* пробúть (*издавать звуки*) đánh, điểm, kêu; часы́ бьют пóлдень đồng hồ điểm trưa; бьёт кóлокол chuông đánh (reo, kêu); 12. *тк. несов.* (*выбиваться с силой*) phun, phun ra, phọt ra, bắn ra, văng ra; нефть бьёт фонтáном dầu mỏ phun ra; кровь бьёт из рáны từ vết thương máu phọt ra; 13. *тк. несов.* (*трясти*): егó бьёт лихорáдка nó bị sốt, nó lên cơn sốt; егó бьёт дрожь nó run cầm cập; 14. *тк. несов. перен.* (в *В*) (*действовать на ощущения*) đập, hắt; свет бьёт в глазá ánh sáng đập (chói, hắt) vào mắt; неприя́тный зáпах бьёт в нос mùi hôi xông vào mũi; 15. *тк. несов. перен.* (*бичевать*) đả phá; ~ по корру́пции đả phá nạn tham nhũng; ✧ ~ мáсло đánh bơ; ~ кáрту ăn quân bài; жизнь бьёт ключóм cuộc sống sôi sục (sôi nổi); ~ наверняка́ làm ăn chắc; ~ в одну́ точку́ nhằm vào một đích nhất định; ~ на эффéкт cố gây ấn tượng; рáдость бью́щая чéрез край niềm hân hoan tràn đầy, niềm vui tràn ngập; ~ кого́-л. по кармáну làm ai tốn tiền (hao tài, cháy túi), gây tổn thiệt cho ai

бúтьё *с.* 1. *разг.* (*побои*) (trận) đánh, đánh đập, đòn, roi; 2. (*стекла, посуды*) (sự) đánh vỡ, đập vỡ, làm vỡ

бúться *несов.* 1. (*драться*) đánh, đánh nhau; (*состязаться.*) tranh nhau, tranh đua; (*сражаться*) chiến đấu; ~ на шпáгах đánh gươm; ~ с врагóм chiến đấu với địch; 2. (о *В*) (*ударяться*) đập (đụng, va, vỗ) vào; ~ головóй о стéну đập đầu (vật mình) khóc than vô ích; ~ в истéрике giẫy giụa trong cơn loạn thần kinh; волнá бьётся о бéрег sóng vỗ (đập) vào bờ; 3. (*разбиваться*) bị vỡ, bị đập vỡ; посýда бьётся бáт đĩa bị vỡ; 4. (*о сердце, пульсе*) đập; 5. *перен.* (*над чем-л.*) gắng sức, ra sức, hì hục, cày cục, rị mọ; ~ над решéнием задáчи vắt óc (hì hục, gắng sức) giải bài toán; как он ни бúлся... dù nó gắng sức (ra sức, cày cục, rị mọ) thế nào đi nữa cũng...; 6. (*содрогаться, метаться*) giẫy, quẫy, giẫy giụa; ~ в агóнии giẫy chết; ✧ ~ как ры́ба об лёд hoài công vất vả, cùng đường mạt lộ; ~ об закла́д *уст.* đánh cuộc, đánh cược, cá độ, cá, độ

битю́г *м.* ngựa kéo nặng

бифштéкс *м.* (món) biptêt, bíp-tết, bít-tết

бúцепс *м. анат.* cơ hai đầu

бич *м.* 1. roi, roi da; 2. *перен.* tai hoạ, tai nạn

бичевáние *с.* 1. trận roi; 2. *перен.* (sự) đả phá, công kích kịch liệt

бичева́ть *несов.* (*В*) 1. quất, vụt, đánh bằng roi; 2. *перен.* đả phá, công kích kịch liệt; ~ поро́ки đả phá tật xấu

бла́г||о I *с.* 1. phúc lợi, lợi ích, hạnh phúc; о́бщее ~ lợi ích chung; на ~ Ро́дины vì lợi ích của Tổ quốc; 2. *мн.*: ~а phúc lợi, lợi ích, của cải; материа́льные и духо́вные ~а phúc lợi vật chất và tinh thần; произво́дство материа́льных благ sản xuất của cải vật chất; земны́е ~а của ngon vật lạ trên đời, lạc thú trần gian; ✧ ни за каки́е ~а! cho ăn kẹo cũng không!, không đời nào đồng ý!; жела́ю вам всех благ! chúc anh mọi sự tốt lành!

бла́го II *союз разг.* vì, nếu; бери́, ~ даю́т người ta cho thì cứ lấy đi, cứ lấy đi nếu người ta cho; безде́льничает, ~ роди́тели ко́рмят nó ăn không ngồi rồi vì bố mẹ nó nuôi

благове́рная *ж. шутл.*: моя́ ~ nhà tôi, bà xã nhà tôi

благове́рный *м. шутл.*: мой ~ nhà tôi, ông xã nhà tôi

бла́говест *м. церк.* hồi chuông lễ

бла́говестить *несов. церк.* rung chuông lễ

благове́щение *с. церк.* lễ ngự báo (*thiên sứ Gabriel báo Đức Mẹ Maria biết Đức Kitô giáng sinh*)

благови́дный *прил.*: ~ предло́г lý do có vẻ chính đáng (có vẻ xuôi tai)

благоволе́ние *с. уст.* hảo tâm, hảo ý, thiện cảm; ân trạch, ơn huệ

благоволи́||ть *несов.* 1. (к *Д*) có hảo tâm, có hảo ý, có thiện cảm, có cảm tình; 2. *повел.*: ~те xin làm ơn, xin; ~те отве́тить! xin làm ơn trả lời cho!

благово́ни||е *с.* 1. (*аромат*) hương, hương thơm, mùi thơm; 2. *мн.*: ~я (*вещества*) chất thơm, hương liệu

благово́нн||ый *прил.* thơm, thơm tho; ~ые куре́ния đốt hương, thắp hương, đốt trầm

благовоспи́танность *ж.* (sự, thái độ) có giáo dục, lễ phép, lễ độ, lịch sự

благовоспи́танный *прил.* có giáo dục, lễ phép, lễ độ, lịch sự

благогове́йно *нареч.* (một cách) thành kính, sùng kính, sùng mộ, tôn kính

благогове́йн||ый *прил.* thành kính, sùng kính, sùng mộ, tôn kính; ~ое молча́ние sự im lặng thành kính

благогове́ние *с.* (sự) thành kính, sùng kính, sùng mộ, tôn kính, tôn phục, tôn sùng; внуша́ть ~ кому́-л. gây cho ai sự thành kính (sùng kính, tôn sùng)

благогове́ть *несов.* (пе́ред *Т*) thành kính, sùng kính, sùng mộ, tôn kính, tôn phục, tôn sùng

благода́рени||е *с.*: день ~я ngày lễ Tạ ơn

благодар||и́ть, поблагодари́ть (*В*) cảm ơn, cám ơn, cảm tạ, tạ ơn, trả ơn, đền ơn, tri ân; ~ю вас! xin cảm ơn anh!

благода́рно *нареч.* (với lòng) biết ơn, tri ân

благода́рност||ь *ж.* 1. (lòng, sự, lời) biết ơn, tri ân, cảm ơn, cám ơn, cảm tạ, đa tạ, tạ ơn; знак ~и để cảm tạ (tri ân, cảm ơn, tạ ơn); вы́разить ~ tỏ lòng biết ơn (tri ân); не сто́ит ~и không dám!, chẳng đáng là bao!; 2. (*официальная*) (sự, lời) biểu dương, tuyên dương, khen ngợi; вы́нести кому́-л. ~ за что́-л. biểu dương (tuyên dương, khen ngợi) ai vì việc gì; объяви́ть ~ в прика́зе ra thông báo biểu dương (tuyên dương, khen ngợi); получи́ть ~ được biểu dương (tuyên dương, khen ngợi)

благода́рн||ый *прил.* 1. biết ơn, tri ân, nhớ ơn; ~ взгляд cái nhìn biết ơn (tri ân); быть ~ым кому́-л. biết ơn (nhớ ơn, tri ân) ai; 2. *перен.* có lợi, có kết quả rõ rệt, có triển vọng; ~ труд việc làm có lợi rõ rệt; ~ая роль vai đóng dễ nổi (dễ hay); ~ая те́ма đề tài dễ viết hay

благода́рственн||ый *прил. уст.* (để) cảm ơn, cám ơn, tri ân, tạ ơn; ~ое письмо́ thư cảm ơn

благодаря́ *предлог* (*Д*) nhờ, nhờ có; ~ вам nhờ anh; ~ тому́, что... nhờ...

благода́тн||ый *прил.* trù phú, trù mật; ~ край miền trù phú (trù mật); ~ая земля́ đất đai phì nhiêu; ~ дождь trận mưa ra tiền ra gạo, mưa ra vàng ra bạc, mưa thuận; ~ая зада́ча nhiệm vụ đầy hứa hẹn

благода́ть *ж.* 1. *уст. рел.* ơn phước, ân phúc, ân điển; ~ низошла́ на кого́-л. ơn phước giáng xuống ai, ân phúc ban cho ai; 2. (*изобилие природных благ*) (sự) trù phú, trù mật; кака́я ~! trù phú làm sao!, trù mật xiết bao!, hạnh phúc biết bao!; 3. *разг.* (*о приволье*) (sự) khoáng đạt, khoan khoái, tự do, thanh thản

благоде́нствие *с. уст.* (sự) thịnh vượng, hưng thịnh, phát đạt, thịnh đạt, hưng vượng

благоде́нствовать *несов. разг.* sống sung túc, sống trong cảnh thịnh vượng, hưng thịnh, phát đạt

благоде́тель *м. уст.* ân nhân, người làm ơn

благоде́тельно *нареч.*: ~ поде́йствовать на кого́-л., ~ отрази́ться на ко́м-л. tác động tốt đến ai, có ảnh hưởng tốt cho ai

благоде́тельный *прил.* tốt, lành, thuận lợi

благоде́тельствовать *несов.* (*Д*) gia ơn, gia ân, ban ơn, làm ơn

благодея́ние *с. уст.* việc thiện, việc làm phúc (làm ơn), ơn huệ, ân huệ

благоду́шествовать *несов.* sống an nhiên (thoải mái, vô tư, khoan khoái)

благоду́шие *с.* (lòng) khoan hoà, rộng rãi, độ lượng, tử tế; (*беззаботность*) (sự, thái độ) an nhiên, thoải mái, vô tư, khoan khoái

благоду́шн||ый *прил.* khoan hoà, rộng rãi, độ lượng, tử tế; (*беззаботный*) an nhiên, thoải mái, vô tư, khoan khoái; ~ое настрое́ние tinh thần an nhiên (thoải mái, vô tư, khoan khoái)

благожела́тель *м.* người có hảo tâm (hảo ý, thiện ý)

благожела́тельно *нареч.*: ~ относи́ться к кому́-л. có thiện cảm (cảm tình tốt, hảo tâm, thiện ý) với ai

благожела́тельность *ж.* (sự, thái độ) có thiện cảm, cảm tình tốt; (*доброжелательность*) ý tốt, lòng tốt, hảo tâm, thiện ý, hảo ý, bụng tốt

благожела́тельн||ый *прил.* (có) thiện cảm, cảm tình tốt; (*доброжелательный*) tốt bụng, (có) ý tốt, lòng tốt, hảo tâm, thiện ý, hảo ý; (*об отзыве и т. п.*) tốt, khả quan; ~ое отноше́ние thái độ có thiện cảm (có thiện ý); ~ челове́к người tốt bụng

благозву́ч||ие *с.*, **~ность** *ж.* (sự) du dương, êm tai, êm ái

благозву́чный *прил.* du dương, êm tai, êm ái, có âm điệu

благ||о́й I *прил. уст.* tốt, hay, tốt đẹp, hay ho; ~о́е де́ло việc tốt, việc làm bổ ích; ~а́я мысль ý nghĩ rất hay; ~и́е наме́рения ý định tốt, thiện ý, hảo ý

благ||о́й II *прил.*: крича́ть ~и́м ма́том gào vỡ họng, thét inh ỏi, la hét om sòm

благонадёжность *ж. уст.* (lòng) trung thành, trung tín

благонадёжный *прил. уст.* đáng tin, đáng tin cậy, tin cậy được, tin cẩn

благонаме́ренность *ж. уст.* (lòng) trung tín

благонаме́ренный *прил. уст.* trung tín

благонра́вие *с. уст.* đức hạnh, hạnh kiểm tốt

благонра́вный *прил. уст.* có đức hạnh, có hạnh kiểm tốt, có thiện tính; (*благовоспитанный*) có giáo dục

благообра́зие *с.* (sự) quắc thước, phương phi, đạo mạo

благообра́зно *нареч.* (một cách) quắc thước, phương phi, đạo mạo; ~ вы́глядеть trông có vẻ phương phi (quắc thước, đạo mạo)

благообра́зный *прил.* quắc thước, phương phi, đạo mạo; ~ ста́рец cụ già phương phi, ông lão quắc thước

благополу́чие *с.* (sự) bình yên, bình an, yên ổn; (*счастье*) hạnh phúc; (*довольство, обеспеченность*) (sự) dư dật, phong lưu, no ấm; семе́йное ~ hạnh phúc (sự êm ấm trong) gia đình

благополу́чно *нареч.* (một cách) bình yên, bình an, yên ổn, an toàn; (*счастливо*) (một cách) may mắn, tốt lành; всё обстои́т ~ mọi việc đều tốt đẹp; они́ ~ доéхали до мéста họ đã đến nơi bình yên vô sự; самолёт ~ приземли́лся máy bay hạ cánh an toàn

благополу́чн||ый *прил.* bình yên, bình an, yên ổn, an toàn; (*счастливый*) may mắn, tốt lành, hanh thông; ~ коне́ц kết thúc tốt đẹp; экологи́ческая обстано́вка в э́том райо́не ~a tình hình sinh thái vùng này bình yên (không có gì đáng lo ngại)

благоприобре́тенный *прил.* tự mình kiếm được; (*о болезнях*) không di truyền

благопристо́йно *нареч.* (một cách) chỉnh tề, đường bệ, đàng hoàng, đoan trang

благопристо́йность *ж.* (sự) chỉnh tề, đường bệ, đàng hoàng, đoan trang

благопристо́йный *прил.* chỉnh tề, đường bệ, đàng hoàng, đoan trang, lịch sự

благоприя́тно *нареч.* (một cách) thuận lợi, thuận tiện, tốt đẹp

благоприя́тн||ый *прил. в разн. знач.* thuận lợi, thuận tiện, tốt đẹp, tốt; ~ моме́нт thời cơ thuận lợi, lúc thuận tiện; ~ые усло́вия những điều kiện thuận lợi; ~oe обстоя́тельство hoàn cảnh thuận lợi; ~ фáктор yếu tố tích cực; ~ ответ câu trả lời ưng thuận; ~ о́тзыв ý kiến nhận xét tốt

благоприя́тствовани||е *с.*: режи́м наибо́льшего ~я chế độ tối huệ quốc

благоприя́тств||овать *несов.* (*Д*) giúp, giúp đỡ, làm thuận lợi, tạo điều kiện thuận lợi, ưu đãi, phù hộ; пого́да нам ~yет thời tiết thuận cho chúng tôi; ему́ ~yет судьба́ số phận ưu đãi nó; наибо́лее ~уемая на́ция *дип.* tối huệ quốc

благоразу́ми||е *с.* (sự) khôn ngoan, chín chắn, biết điều, biết lẽ phải, chí lý; (*осмотрительность*) (sự) thận trọng; образе́ц ~я tấm gương khôn ngoan (chín chắn, biết điều)

благоразу́мно *нареч.* (một cách) khôn ngoan, chín chắn, biết điều, biết lẽ phải, chí lý, có lý; (*осмотрительно*) (một cách) thận trọng; ~ умолча́ть о чём-л. khôn ngoan lờ đi (không đả động đến) điều gì; он ~ удали́лся nó biết điều lảng xa

благоразу́мн||ый *прил.* khôn ngoan, chín chắn, biết điều, biết lẽ phải, chí lý, có lý; (*осмотрительный*) thận trọng; ~ челове́к người khôn ngoan (chín chắn, biết điều); ~ сове́т lời khuyên khôn ngoan (có lý, chí lý); быть доста́точно ~ым, что́бы... có đủ thông minh để...; са́мое ~oe - э́то... tốt nhất là..., tốt hơn cả là..., khôn ngoan hơn cả là...

благоро́дно *нареч.* (một cách) hào hiệp, khảng khái, cao thượng, cao nhã

благоро́дн||ый *прил.* 1. có đức hạnh cao, hào hiệp, khảng khái; (*возвышенный*) cao thượng, cao cả, cao quý, cao nhã, thanh cao; ~ челове́к người hào hiệp (khảng khái); ~ поры́в nhiệt tình cao cả; ~ посту́пок hành động cao thượng (cao nhã); ~oe де́ло sự nghiệp cao cả; 2. (*изысканный*) thanh lịch, trang nhã, thanh tao, cao nhã, tao nhã, cao khiết, phong nhã; ~ая красота́ vẻ đẹp thanh cao (thanh tao, cao nhã, tao nhã); ~ стиль phong cách thanh lịch (trang nhã, thanh tao, cao nhã); 3. *уст.* (*дворянский*) quý phái, quý tộc; ✧ ~ые мета́ллы kim loại quí

благоро́дство *с.* 1. (tính) hào hiệp, khảng khái; (*возвышенность*) (sự) cao thượng, cao cả, cao quý; 2. (*изысканность*) (sự) thanh lịch, trang nhã, thanh tao, cao nhã, tao nhã, cao khiết, phong nhã

благоскло́нно *нареч.* (một cách) khoan hoà, khoan đãi, khoan ái, thịnh tình, khoan hậu, rộng lòng, rộng rãi, tốt bụng; ~ вы́слушать кого́-л. rộng lòng nghe ai; ~ приня́ть кого́-л. thịnh tình tiếp ai; относи́ться ~ к кому́-л. đối xử khoan hoà (khoan hậu) với ai

благоскло́нность *ж.* (sự) khoan hoà, khoan đãi, khoan ái, thịnh tình, rộng lòng, khoan hậu, tốt bụng, rộng rãi, hảo ý, hảo tâm; по́льзоваться чьей-л. ~ю được sự khoan đãi của ai, được ai khoan đãi; снискáть чью-л. ~ tranh thủ được lòng khoan ái của ai

благоскло́нн||ый *прил.* khoan hoà, khoan đãi, khoan ái, thịnh tình, rộng lòng, khoan hậu, tốt bụng, rộng rãi; ~oe отноше́ние thái độ khoan hoà (khoan ái, rộng rãi, tốt bụng); ~ приём tiếp đãi thịnh tình; ~oe внима́ние rộng lòng quan tâm; ~ взгляд cái nhìn khoan hoà

благослове́ние *с.* (sự) chúc phúc, cầu phúc

благослове́нный *прил.* hạnh phúc, sung sướng, thịnh vượng

благословя́ть *сов. см.* благословля́ть

благословля́ть, благослови́ть (*В*) 1. chúc phúc, cầu phúc, chú nguyện; 2. (*одобрять*) tán thành, hoan nghênh; 3. (*благодарить*) cảm tạ

благосостоя́ние *с.* phúc lợi, (sự) phồn vinh, phồn thịnh, sung túc; материа́льное ~ наро́да phúc lợi vật chất, (sự sung túc về vật chất) của nhân dân

благотвори́тель *м.* người làm việc thiện, ân nhân

благотвори́тельность *ж.* (việc) thiện, thiện nguyện, từ thiện; занима́ться ~ю làm việc thiện

благотвори́тельн||ый *прил.* thiện nguyện, từ thiện, thiện; с ~ой це́лью với mục đích thiện nguyện (từ thiện); ~ спекта́кль buổi diễn thiện nguyện; ~oe о́бщество hội thiện (thiện nguyện, từ thiện)

благотво́рно *нареч.* (một cách) tốt, tốt lành; ~ де́йствовать, влия́ть на кого́-л. ảnh hưởng tốt cho ai

благотво́рность *ж.* ảnh hưởng tốt lành

благотво́рн||ый *прил.* tốt, lành, tốt lành, có tác dụng tốt, có lợi, thuận lợi, bổ ích; ~oe влия́ние ảnh hưởng tốt; ~ кли́мат khí hậu tốt (lành, tốt lành)

благоустра́ивать, благоустро́ить (*В*) xây dựng tiện nghi, trang bị đủ tiện nghi, tân trang; ~ городски́е кварта́лы xây dựng tiện nghi các khu phố

благоустро́енн||ый *прил.* tiện nghi, tiện lợi; ~ая кварти́ра căn hộ đủ tiện nghi; ~ го́род thành phố đầy đủ tiện nghi

благоустро́ить *сов. см.* благоустра́ивать

благоустро́йство *с.* (sự) xây dựng tiện nghi, trang bị đủ tiện nghi, tân trang; ~ го́рода xây dựng tiện nghi trong thành phố

благоуха́ние *с.* hương, hương thơm, mùi thơm

благоуха́нный *прил.* ngát, thơm, ngát hương, thơm ngát, thơm lừng, thơm lựng, thơm phức, thơm nức, thơm tho

благоуха́ть *несов.* ngát, thơm, ngát hương, toả hương

благочести́вый *прил.* thành tín, sùng đạo, mộ đạo, thuần thành

благоче́стие *с.* (lòng) thành tín, sùng đạo, mộ đạo

благочи́нный *прил. церк.* chỉnh tề, đàng hoàng, lịch sự, đoan trang

блаже́нно *нареч.* (một cách) khoan khoái, sung sướng

блаже́нн||ый *прил.* 1. (*счастливый*) được khoái lạc, khoan khoái, sung sướng; ~ые дни những ngày sung sướng; ~ое состоя́ние tinh thần khoan khoái; 2. *разг.* (*чудаковатый*) khờ, đụt, ngố, u mê, ngớ ngẩn; 3. *рел.* thánh thiện; 4. *рел. в знач. сущ. м.* thánh

блаже́нство *с.* (sự, niềm) khoái lạc, hoan lạc, lạc thú, sung sướng, hạnh phúc; како́е ~! sung sướng biết nhường nào!

блаже́нствовать *несов.* hưởng hạnh phúc (khoái lạc, lạc thú), hưởng lạc

блажи́ть *несов. разг.* làm chuyện dở hơi

блажно́й *прил. разг.* hâm, dở hơi, dở người

блажь *ж. разг.* ý ngông, ý muốn chướng kỳ, điều ngông cuồng, chuyện dở hơi; поро́й на него́ нахо́дит ~ đôi khi ông ta lại nổi ngông (lại nảy ra ý muốn chướng kỳ, lại làm chuyện dở hơi, lại làm điều ngông cuồng)

бланк *м.* (giấy, bản) mẫu, khống chỉ; ~ заявле́ния (giấy) mẫu viết đơn; ~ для почто́вого перево́да (giấy) mẫu chuyển tiền, mẫu chuyển ngân phiếu; телегра́фный ~ (giấy) mẫu điện báo; запо́лнить ~ điền vào bản mẫu; пусто́й ~ с по́дписью khống chỉ có chữ ký sẵn

блат *м.* 1. tiếng lóng của bọn trộm cắp; 2. *прост.* (chỗ) móc ngoặc; найти́ ~ tìm được chỗ móc ngoặc; по ~у nhờ có móc ngoặc

блатме́йстер *м. прост.* kẻ móc ngoặc

блатни́к *м. разг.* kẻ hưởng lợi nhờ có móc ngoặc

блатн||о́й *прил.*: ~ язы́к tiếng lóng của bọn trộm cắp; ~ пациéнт bệnh nhân nhập viện được săn sóc chu đáo nhờ có móc ngoặc; води́ться с ~ы́ми giao du với bọn tội phạm

бледне́ть, побледне́ть 1. tái mặt, xanh mặt, tái mét đi, trở nên xanh xao; ~ от стра́ха sợ xanh mặt; ~ от гне́ва giận tái mặt; 2. *перен.* (bị) mờ nhạt, lu mờ

бледноли́цый *прил.* mặt tái, mặt xanh

бле́дность *ж.* 1. (sự) tái, xanh tái, xanh xao, nhợt nhạt, tái mét, tái xanh, tái ngắt, xanh mét, xanh nhợt; 2. *перен.* (sự) nhạt nhẽo, lạt lẽo, vô vị

бле́дный *прил.* 1. tái, xanh tái, xanh xao, nhợt nhạt, tái mét, tái xanh, tái ngắt, xanh mét, xanh nhợt; 2. (*неяркий*) nhạt, lạt; (*тусклый*) mờ nhạt, lờ mờ, mờ; 3. *перен.* nhạt nhẽo, lạt lẽo, nhạt phèo, vô vị; ~ расска́з chuyện kể nhạt phèo (nhạt nhẽo)

блейве́йс *м.* (*свинцовые белила*) chì trắng

блёклость *ж.*: ~ кра́сок màu héo úa (phai nhạt)

блёкл||ый *прил.* (*увядший*) héo, khô héo, héo úa, vàng úa; (*тусклый*) nhạt, phai nhạt, nhạt màu; ✧ ~ая руда́ *мин.* tetradrit, quặng đồng xám

блёкнуть, поблёкнуть (*вянуть*) héo, khô héo, úa vàng; (*тускнеть*) phai đi, nhạt đi, phai nhạt

бле́нда *ж. мин.* blende, blenđơ

бле́ндер *м.* máy xay sinh tố (*разг.*)

бленноре́я *м. мед.* (bệnh) lậu

блеск *м.* 1. ánh; металли́ческий ~ ánh kim loại; ~ глаз ánh mắt; ~ мо́лнии ánh chớp; 2. *перен.* (*великолепие*) (vẻ) hào nhoáng, choáng lộn, lộng lẫy, huy hoàng; láng coóng (*разг.*); ~ наря́да quần áo lộng lẫy; вне́шний ~ vẻ ngoài hào nhoáng (choáng lộn); во всём ~е với toàn bộ vẻ hào nhoáng (huy hoàng, choáng lộn), với tất cả sự hoàn hảo; 3. *перен.* (*яркое проявление*) (sự) xuất sắc, lỗi lạc; ~ ума́ trí tuệ xuất sắc; ~ тала́нта tài ba lỗi lạc; с ~ом (một cách) xuất sắc, rực rỡ; 4. *мин.*: желе́зный ~ specularit, quặng sắt ánh, hematit vảy; свинцо́вый ~ galen, chì sunfur

блесна́ *ж. рыб.* mồi giả (*ở lưỡi câu*)

блесн||у́ть *сов.* 1. ánh lên, sáng lên, loé lên; 2. *перен.* ánh lên, nảy ra, xuất hiện, thoáng qua; у меня́ ~у́ла мысль tôi thoáng có ý nghĩ, ý nghĩ thoáng qua trong đầu tôi

блес||те́ть *несов.* 1. ánh lên, sáng lên, sáng chói, sáng ngời, óng ánh, long lanh, lấp lánh, toả sáng, bóng nhoáng; огни́ ~тя́т ánh đèn lấp lánh (sáng chãi); звёзды бле́щут các vì sao lấp lánh; глаза́ ~тя́т ра́достью đôi mắt sáng ngời vì sung sướng; 2. *перен.* nổi lên, nổi bật, trội lên, tỏ ra xuất sắc (lỗi lạc); он не бле́щет умо́м nó hơi đụt, cậu ta không thông minh lắm

блёстк||и *мн.* (*ед.* блёстка *ж.*) 1. vảy lấp lánh, vảy trang kim; в ~ах, укра́шенный ~ами trang điểm bằng vảy lấp lánh; 2. (*светящиеся точки*) điểm lấp lánh, tia sáng nhỏ; ✧ ~ остроу́мия những tia sáng của tài hóm hỉnh

блестя́ще *нареч.* (một cách) xuất sắc, tuyệt vời, lỗi lạc; ~ испо́лнить что́-л. biểu diễn (trình diễn) tuyệt vời cái gì

блестя́щ||ий *прил.* 1. sáng, chói, sáng chói, sáng láng, sáng ngời, sáng trưng, chói lọi, long lanh, óng ánh, lấp lánh; ~ метеóр sao băng sáng chói; ~ие глаза́ đôi mắt sáng ngời; 2. *перен.* rực rỡ, rạng rỡ, chói lọi, huy hoàng, xuất sắc, tuyệt vời, lỗi lạc; ~ докла́д báo cáo xuất sắc; ~ ора́тор diễn giả lỗi lạc (xuất sắc); ~ие спосóбности những khả năng lỗi lạc (xuất sắc); ~ успе́х kết quả rực rỡ; ~ая побе́да thắng lợi rực rỡ (huy hoàng, oanh liệt)

блеф *м.* (ngón) bịp, bịp bợm

блефова́ть *несов.* bịp, bịp bợm, lừa bịp, đánh lừa

бле́яние *с.* (tiếng) kêu be be

бле́ять *несов.* (kêu) be be

ближа́йш||ий *прил.* 1. (*превосх. ст. прил.* бли́зкий) а) (*по месту*) gần nhất, lân cận; ~ая ста́нция метро́ ga mêtrô gần nhất; ~ путь đường gần nhất; б) (*по времени*) sắp tới, ít lâu nữa, chẳng bao lâu nữa; в ~ие дни sắp tới, chẳng bao lâu nữa, trong một ngày gần đây, ngày một ngày hai; в ~ем бу́дущем trong tương lai rất gần, sắp tới, chẳng bao lâu nữa, ít lâu nữa; в) (*о родне, друзьях*) gần nhất, thân nhất, gần gũi nhất, thân thiết nhất; ~ друг người bạn thân nhất (gần gũi nhất, nối khố); ~ ро́дственник người bà con gần nhất; 2. (*первоочередной*) hàng đầu, trước mắt; ~ая зада́ча nhiệm vụ trước mắt; 3. (*непосредственный*) trực tiếp; ~ нача́льник thủ trưởng trực tiếp; при ~ем рассмотре́нии sau khi xem xét sát sao; при ~ем уча́стии кого́-л. với sự tham gia trực tiếp của ai

бли́же (*сравнит. ст. прил.* бли́зкий *и нареч.* бли́зко) gần hơn; ~ к де́лу! hãy nói sát vào việc!, hãy nói cụ thể hơn!

ближневосто́чный *прил.* (thuộc về) Cận Đông

бли́жн||ий *прил.* 1. gần, kế cận, bên cạnh; (*кратчайший*) gần nhất, ngắn nhất; ~яя диста́нция cự ly ngắn; ~им путём theo con đường gần nhất (ngắn

nhất); 2. *в знач. сущ. м. уст.* người đồng loại; помога́ть свои́м ~им giúp người đồng loại

близ *предлог* (ở) gần, cạnh, bên, bên cạnh; ~ до́ма gần nhà, cạnh nhà, bên cạnh nhà

бли́зиться *несов.* lại (đến, tới) gần, sắp đến (tới), tiếp cận

бли́зк||ий *прил.* 1. (по *месту*) gần, bên cạnh, kế cận, lân cận; на ~ом расстоя́нии ở khoảng cách gần, cách không xa, ở gần (cạnh, bên, bên cạnh); 2. (*по времени*) sắp tới, gần đến; (*к какому-л. состоянию*) sắp, gần; ~ое бу́дущее sắp tới, chẳng bao lâu nữa, tương lai gần; побе́да ~a thắng lợi gần kề (sắp tới, trong tầm tay); ~ отъе́зд chuyến đi sắp tới, sắp ra đi; ~ая смерть cái chết gần kề, sắp (gần, suýt) chết; ~ к о́бмороку sắp (gần, suýt) bị ngất; 3. (*связанный родством, дружбой*) gần gũi, thân, thân cận, thân thiết; ~ ро́дственник người thân thuộc (thân thích); ~ друг (người) bạn thân, bạn nối khố, bạn thân thiết; ~ челове́к người thân; он мне бли́зок anh ấy thân thiết với tôi; ~ие отноше́ния quan hệ thân thiết; 4. (*сходный*) gần, gần nhau, giống, giống nhau, tương tự, tương đồng, tương hợp; ~ие взгля́ды những quan điểm tương đồng (gần nhau, giống nhau); ~ к по́длиннику gần với nguyên bản; ~ по содержа́нию tương tự về nội dung; 5. *в знач. сущ. мн.*: ~ие (*родственники*) bà con thân thuộc, họ hàng thân thích

бли́зко 1. *нареч.* (ở) gần, cạnh, bên, bên cạnh; (*хорошо, вполне*) (một cách) thân, thân thiết, mật thiết; ~ от го́рода ở gần thành phố, cách thành phố không xa; ~ подойти́ к кому́-л. đến gần ai; мы ~ знако́мы chúng tôi thân nhau; ~ познако́миться а) (*с чем-л.*) biết được rõ, hiểu sát, tìm hiểu sát sao; б) (*с кем-л.*) làm quen thân, trở nên thân thiết; э́то меня́ ~ каса́ется việc này có quan hệ mật thiết đến tôi; 2. *в знач. сказ.* (*о расстоянии*) gần, không xa; до го́рода ~ đến thành phố thì gần; 3. *в знач. сказ.* (*о времени*) gần, sắp, sắp tới, sắp đến; до утра́ ~ trời gần (sắp) sáng

близлежа́щий *прил.* ở gần (cạnh, bên, bên cạnh), kế cận, lân cận; (*окрестный*) phụ cận, xung quanh, chung quanh

близнецы́ *мн.* (*ед.* близне́ц *м.*) (*двойня*) (con, trẻ) sinh đôi, song sinh; (*тройня*) (con, trẻ) sinh ba; бра́тья-~ anh em sinh đôi (song sinh); ✧ созве́здие Близнецо́в *астр.* chòm sao Song nhi (Song nữ) (*Gemini*)

близору́к||ий *прил.* 1. cận thị; ~ие глаза́ mắt cận thị; 2. *перен.* cận thị, thiển cận, nông cạn; ~ая поли́тика chính sách thiển cận

близору́кость *ж.* 1. (*чего*) cận thị; 2. *перен.* (sự, tính) cận thị, thiển cận, nông cạn

бли́зость *ж.* 1. (*о месте, времени*) (sự) gần đến, sắp tới, sắp đến; ~ сме́рти gần (sắp) chết; 2. (*близкие отношения*) (sự) gần gũi, thân thiết, thân mật; 3. (*сходство*) (sự) giống nhau, tương đồng, tương tự, tương hợp, phù hợp; ~ взгля́дов những quan điểm tương đồng, ý kiến giống nhau (tương hợp)

блик *м.* vệt (chấm, điểm, vết) sáng; со́лнечные ~и игра́ют на стене́ những vệt nắng nhảy nhót trên tường

блин *м.* bánh blin, bánh xèo Nga; ✧ пе́рвый ~ ко́мом *погов.* việc đầu tay hay bị hỏng

блинда́ж *м. воен.* công sự, hầm trú ẩn (phòng tránh)

блинди́ровать *несов. и сов.* (*В*) bọc sắt, bọc gỗ

бли́нн||ый *прил.*: ~ая мука́ bột bánh blin (bánh xèo Nga)

бли́нчики *мн.* (*ед.* бли́нчик *м.*) bánh blin nhỏ; ✧ вьетна́мские ~ nem, nem Sài Gòn

блиста́тельный *прил.* huy hoàng, chói lọi, xán lạn, lộng lẫy, rực rỡ, xuất sắc, lỗi lạc; ~ успе́х kết quả rực rỡ, thành công chói lọi

блиста́ть *несов.* 1. *см.* блесте́ть 1; 2. (*Т*) *перен.* nổi bật, trội lên, trổ tài; ~ красото́й и мо́лодостью nổi bật nhan sắc và thanh xuân; ~ красноре́чием trổ tài hùng biện; ✧ ~ отсу́тствием вку́са, чу́вства ю́мора *и т.п. ирон.* nổi bật sự thiếu khiếu thẩm mỹ, thiếu đầu óc hài hước, *v.v...*

бли́цкриг *м.* (chủ trương, chính sách) chiến tranh chớp nhoáng

блицопро́с *м. социол.* phỏng vấn (trưng cầu ý kiến) chớp nhoáng

блицтурни́р *м. шахм.* (trận) đấu vòng chớp nhoáng

блок I *м.* (*грузоподъёмный*) puli, ròng rọc; неподви́жный ~ puli cố định

блок II. 1. *полит.* khối, liên minh; вое́нный ~ khối quân sự; избира́тельный ~ liên danh (khối) bầu cử; 2. *тех.* (*секция*) bộ, bộ phận, khối, block, bloc; 3. *тех.* (*строительный камень*) block, bloc, khối; шлакобето́нный ~ block (bloc) bê tông xỉ; 4. *информ.* (*группа записей*) block, khối; ~ кома́нд đơn vị điều khiển; ~-схе́ма lưu đồ; ~-схе́ма програ́ммы lưu đồ chương trình; ~-схе́ма систе́мы lưu đồ hệ thống

блока́д||а *ж.* 1. (sự) phong toả, bao vây; установи́ть ~у phong toả, bao vây; прорва́ть ~у chọc thủng (phá vỡ) vòng vây; экономи́ческая ~a bao vây (phong toả) kinh tế; 2. *мед.* (sự) phong bế; новока́иновая ~ phong bế bằng novocain

блок-аппара́т *м. ж.-д.* máy đóng đường

блокга́уз *м. воен.* lô cốt

блоки́рование *с.* (sự) phong toả, bao vây; ~ счето́в *эк.* phong toả tài khoản

блоки́рованн||ый *прил.* bị phong toả (bao vây); ~ые счета́ *эк.* tài khoản bị phong toả (bị đông kết)

блоки́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. phong toả, bao vây; ~ счета́ *эк.* phong toả tài khoản; 2. *спорт.* kèm sát, kèm chặt; (*в волейболе*) chắn, chắn bóng; (*в боксе*) chặn; ~ сопе́рника kèm sát đối thủ; ~ уда́р (*в боксе*) chặn cú đánh; 3. *ж.-д.* đóng đường

блоки́роваться *несов. и сов.* lập (nhập, vào) khối; (*объединяться*) liên kết

блокиро́вка I *ж.* 1. *спорт.* (sự) kèm sát, kèm chặt, chắn bóng; 2. *ж.-д.* (thiết bị) đóng đường

блокиро́вка II *ж. полит.* (sự) lập khối, nhập khối

блокиро́воч||ной *прил. ж.-д.* (để) đóng đường; ~ая систе́ма hệ thống đóng đường

блокно́т *м.* sổ tay, sổ ghi chép

блокпо́ст *м.* 1. trạm kiểm soát (*có vũ trang*); 2. *ж.-д.* trạm đóng đường

блонди́н *м.*, **~ка** *ж.* người tóc vàng

блоха́ *ж.* bọ chét, bọ chó (*Pulicidae*)

бло́чн||ый *прил.*: ~ое строи́тельство (sự) xây dựng bằng bloc, xây cất bằng khối

блоши́ный *прил.* (thuộc về) bọ chét, bọ chó; ~ уку́с а) (vết) bọ chét cắn; б) *перен.* (điều) động chạm nhỏ nhặt, xúc phạm không đáng kể

блуд *м. уст.* (sự) dâm đãng, dâm dật, trác táng

блуди́ть I *несов. разг.* (*распутничать*) sống dâm đãng (dâm dật, trác táng, trụy lạc)

блуди́ть II *несов. разг.* (*блуждать*) mò mẫm, tìm đường, dò dẫm

блудли́вость *ж. разг.* (tính, sự) dâm đãng, dâm dật, trác táng

блудли́вый *прил. разг.* I. dâm đãng, dâm dật, trác táng, truỵ lạc; 2. (*вороватый*) ăn vụng, vụng trộm; блудли́в как ко́шка, трусли́в как за́яц *погов.* ăn vụng như mèo, nhát gan như thỏ

блудни́ца *ж. уст.* người đàn bà phóng đãng

блу́дный *прил.*: ~ сын đứa con đi hoang, phá gia chi tử

блужда́ние *с.* (sự) đi lang thang; (*скитание*) (sự) đi phiêu lưu, phiêu bạt, phiêu đãng, lưu lạc, chu du, di động, du động

блужд||а́ть *несов.* 1. (đi) lang thang; (*скитаться*) đi phiêu lưu, đi nay đây mai đó, phiêu bạt, phiêu đãng, lưu lạc, chu du; (*плутать*) mò mẫm, dò dẫm; ~а́ть по́ лесу mò mẫm (dò dẫm) trong rừng; 2. *перен.*: глаза́ ~а́ют đôi mắt lơ láo; мы́сли ~а́ют những ý nghĩ chập chờn

блужда́ющ||ий *прил.*: ~ взгляд mắt nhìn lơ láo; ~ие звёзды những ngôi sao lang thang; ~ие огни́ ma trơi; ~ нерв *анат.* dây thần kinh phế-vị; ~ая по́чка *мед.* thận di động; ~ая то́чка *мат.* điểm du động

блу́за *ж.* áo khoác ngoài, áo choàng, áo bờ-lu, áo blu; рабо́чая ~ áo choàng làm việc

блу́зка *ж.* áo cánh nữ

блу́минг *м. тех. см.* блю́минг

блю́дечко *с. см.* блю́дце

блю́до *с.* 1. đĩa, đĩa bàn; 2. (*кушанье*) món ăn, món; мясно́е ~ món thịt; обе́д из трёх блюд bữa ăn trưa có ba món; пе́рвое ~ món thứ nhất, món xúp

блюдоли́з *м. разг.* kẻ nịnh hót (nịnh bợ, liếm gót)

блю́дце *с.* đĩa tách, đĩa lót chén

блюз *м.* 1. (*песня*) ca khúc blues; 2. (*джазовая муз.*) nhạc blues; 3. (*бальный танец*) điệu nhảy blues

блю́минг *м. тех.* máy cán blumin (cán thô)

блюсти́, соблюсти́ (*В*) tuân theo, tuân thủ; (*охранять*) giữ, giữ gìn, gìn giữ, bảo vệ; ~ поря́док giữ trật tự; ~ зако́ны tuân thủ (tuân theo) luật pháp; ~ интере́сы кого́-л. bảo vệ quyền lợi của ai

блюсти́тель *м.*: ~ поря́дка người giữ trật tự

бля́ха *ж.* tấm kim loại

боа́ *нескл.* 1. *м.* trăn (*Constrictor constrictor*); 2. *с.* (*шарф*) khăn quàng lông

боб *м.* 1. (*стручок*) (quả) đậu, đỗ; (*семя*) (hạt) đậu, đỗ; 2. *мн.*: ~ы́ (*растение*) (cây) đậu, đỗ; ✧ оста́ться на ~а́х ≅ tay trắng vẫn hoàn trắng tay

бобёр *м.* (*мех*) (bộ) lông hải ly

бобина́ *ж. тех.* bobin, bôbin, cuộn, suốt, cuộn (suốt) chỉ, ống suốt, cuộn dây

бобо́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) đậu, đỗ; ~ стручо́к quả đậu, quả đỗ; ~ые культу́ры cây họ đậu; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *бот.* cây họ đậu

бобр *м. зоол.* hải ly (*Castor fiber*)

бобрёнок *м.* hải ly con

бо́брик *м.* (*сукно*) dạ, nỉ (*có tuyết*)

бо́бриком *нареч.*: стри́чься ~ cắt tóc bàn chải, húi đờ-mi-ca-rê

боброво́дство *с.* (nghề, ngành) nuôi hải ly

бобро́вый *прил.* (thuộc về) hải ly; (*из меха бобра*) (bằng) bộ lông hải ly

бобслей́ст *м. спорт.* vận động viên bobsleigh (bopslây, đi xe trượt băng)

бобслей́ *м. спорт.* (môn) bobsleigh, bopslây, xe trượt băng; четырёхме́стный ~ bobsleigh bốn chỗ, xe trượt băng bốn chỗ ngồi

бобы́ль *м. разг.* người độc thân

бог *м.* 1. *тк. ед.*: Бог Trời, Chúa, Chúa Trời, Thiên Chúa, Thượng đế, Thiên đế, Ngọc hoàng; 2. (*чего, какой - при политеизме*) thần; ~ огня́ thần lửa, Hoả thần; ~ воды́ thần nước, Thuỷ thần; ~и Оли́мпа các vị thần núi Olympe; 3. (*образ*) tượng thần; колле́кция инди́йских богов bộ sưu tập các tượng thần Ấn Độ; 4. (*о человеке*) trời con, thánh sống, chúa tể; ✧ избави, упаси́, не дай ~ lạy trời đừng, mong sao đừng; дай ~ cầu trời, mong sao; сла́ва ~у! may quá!, may mắn thay!; ~ зна́ет кто, что, где *и т. п.* trời nào biết được là ai, cái gì, ở đâu, *v. v...*; ~ в по́мощь! nhờ trời phù hộ!; не ~ весть что (како́й) không tốt lắm; одному́ ~у изве́стно có trời mà biết!, chỉ có trời biết được mà thôi, không ai biết cả; бо́же мой! trời ơi!, ối giời ơi!

богаде́льня *ж. уст.* nhà tế bần, nhà nuôi người già

богара́ *ж.* nương, rẫy (*ở Trung Á*)

бога́рн||ый *прил.* (thuộc về) nương, rẫy; ~ое земледе́лие nông nghiệp nương rẫy

богате́й *м. см.* бога́ч

богате́ть, разбогате́ть giàu lên, phát tài, phất to, trở nên giàu có

бога́то *нареч.* (một cách) giàu có, sang trọng, phong phú

бога́тств||о *с.* 1. tiền của, của tiền, của cải, tài sản, của; của nả (*разг.*); 2. (*роскошь, великолепие*) (sự) giàu có, giàu sang, sang trọng, phong lưu; 3. *мн.*: ~а (*ценности*) của cải, tài nguyên, sản vật; приро́дные ~а tài nguyên (sản vật) thiên nhiên; лесны́е ~а tài nguyên rừng; 4. (*обилие чего-л.*) (sự) phong phú, giàu có, dồi dào; (*многообразие*) (tính chất, sự) phong phú, đa dạng, muôn màu muôn vẻ; ~ впечатле́ний ấn tượng phong phú; ~ кра́сок nhiều màu sắc, màu sắc phong phú; ~ языка́ (sự) phong phú của ngôn ngữ

бога́т||ый *прил.* 1. *в разн. знач.* giàu, giàu có, phong phú, giàu sang, sang trọng; ~ челове́к người giàu (giàu có); ~ая страна́ nước giàu, đất nước giàu có; ~ урожа́й vụ mùa bội thu, vụ được mùa; ~ о́пыт giàu kinh nghiệm, kinh nghiệm phong phú, kinh nghiệm đầy mình; ~ витами́нами giàu sinh tố, có nhiều vitamin; ~ жира́ми giàu mỡ, nhiều chất béo; ~ая земля́ đất đai phì nhiêu (màu mỡ); ~ая обстано́вка đồ đạc sang trọng; ~ го́лос giọng hát tuyệt vời; 2. *в знач. сущ. м.* người giàu, phú ông; *мн.*: ~ые nhà giàu, phú gia; nhà khệ (*жарг.*); ✧ чем ~ы, тем и ра́ды cây nhà lá vườn xin mời quý khách

богаты́рск||ий *прил.* 1. (thuộc về) tráng sĩ, dũng sĩ, hiệp sĩ; 2. (*сильный, могучий*) khoẻ mạnh, vạm vỡ, cường tráng, tráng kiện; ~ое здоро́вье thể chất tráng kiện; ~ая си́ла sức mạnh phi thường, sức lực cường tráng; ~ое телосложе́ние thân thể tráng kiện (cường tráng); ✧ ~ сон *шутл.* giấc ngủ say

богаты́рь *м.* 1. (*в эпосе*) tráng sĩ, dũng sĩ, hiệp sĩ; 2. (*силач*) đại lực sĩ, lực sĩ

бога́ч *м.* nhà giàu, phú ông, phú gia, phú hộ, trưởng giả; nhà khệ (*жарг.*)

боге́ма *ж.* 1. *собир.* hạng người phóng đãng; 2. *разг.* (*образ жизни*) lối sống phóng đãng

боге́мный *прил.* phóng đãng, phóng lãng

боги́ня *ж.* nữ thần

богомо́л *м.* (*насекомое*) bọ ngựa; ngựa nhà trời (*разг.*) (*Mantis religiosa*)

богомо́лец *м.* (*паломник*) người hành hương (đi chiêm bái)
богомо́лье *с.* (sự, cuộc) hành hương, đi chiêm bái
богомо́льный *прил.* sùng tín, sùng đạo
богоро́дица *ж.* đức Mẹ
богосло́в *м.* nhà thần học
богосло́вие *с.* thần học
богослуже́ние *с.* (sự) cúng, tế, hành lễ, làm lễ, phụng vụ
боготвори́ть *несов.* (*В*) sùng kính, sùng bái, sùng mộ, tôn sùng
богоугóдн||ый *прил.* theo ý Chúa; ~ые заведе́ния các cơ sở từ thiện
богоху́льник *м.* kẻ phạm thánh (báng bổ thần thánh)
богоху́льный *прил.* (có tính chất) phạm thánh, báng bổ thần thánh
богоху́льство *с.* (sự, tội) phạm thánh, báng bổ thần thánh
богоху́льствовать *несов.* phạm thánh, báng bổ thần thánh
бод *м. информ.* baud
бода́ть *несов.* húc
бода́ться *несов.* 1. húc; (*иметь привычку бодать*) hay húc; 2. (*бодать друг друга*) húc nhau
боддиса́ттва *м. будд.* bồ tát
бóди-а́рт *м.* nghệ thuật hình thể
бóдибúлдинг *м. спорт.* (môn) thể dục hình thể, thể dục thể hình
бодли́в||ый *прил.* hay húc; коро́ва ~a con bò cái hay húc
боднýть *сов.* húc một cái
бодри́ть *несов.* (*В*) cho... thêm sinh lực (hào hứng, sinh khí, sảng khoái), làm... sảng khoái, khích lệ, khuyến khích
бодри́т||ься *несов.* giữ vững tinh thần, không ngã lòng (nản chí); (*храбриться*) đánh bạo, lấy can đảm; как он ни ~ся... dù nó có cố giữ vững tinh thần thế nào đi nữa...
бóдро *нареч.* (một cách) sảng khoái, tươi tỉnh
бóдрость *ж.* (sự) sảng khoái, tươi tỉnh, tinh anh, tráng kiện; ~ дýха tinh thần sảng khoái (vững vàng); вселя́ть в кого́-л. ~ làm ai sảng khoái, gây sự sảng khoái cho ai
бóдрствовать *несов.* thức, thao thức, không ngủ
бóдр||ый *прил.* (*полный здоровья, сил*) khoẻ mạnh, tráng kiện, tinh anh, đầy sinh lực, đầy sức sống, có sinh khí; (*весёлый, оживлённый*) sảng khoái, tươi tỉnh; (*живой, подвижный*) sinh động, linh động, hoạt bát; ~ вид vẻ mặt tinh anh (tươi tỉnh); ~ая похóдка dáng đi thoăn thoắt; ~ шаг bước đi hùng dũng; ~oe настрóение khí sắc tinh anh, tinh thần phấn khởi; ~ дýхом tinh thần sảng khoái (vững vàng); ~ стари́к cụ già khoẻ mạnh (tinh anh)
бодря́к *м. разг.* người sảng khoái (tươi tỉnh)
бодря́цкий, бодря́ческий *прил. разг.* làm ra vẻ sảng khoái
бодря́щий *прил.* cho thêm sinh lực (hào hứng, sinh khí, sảng khoái); ~ вóздух khí trời cho thêm sinh lực (sảng khoái)
бодя́г||а *ж. прост.* (chuyện) tào lao, tầm phào, vớ vẩn, ba xạo; кончáй ~y! đừng nói tào lao (tầm phào, vớ vẩn, ba xạo) nữa!
боеви́к *м.* 1. (*член вооружённого формирования*) phiến quân, loạn quân, quân nổi loạn, chiến binh; 2. (*кинофильм*) phim đánh đấm, phim kiếm hiệp
боеви́т||ый *прил.* lanh lợi, hoạt bát, nhanh nhẹn; ~ тон giọng hoạt bát; ~ая девúца cô gái nhanh nhẹn (lanh lợi)
боев||óй *прил.* 1. (thuộc về) chiến đấu, tác chiến; ~óe задáние nhiệm vụ chiến đấu (tác chiến); ~áя подготóвка huấn luyện chiến đấu, chuẩn bị tác chiến; ~ пóдвиг chiến công, chiến tích; ~ы́е порядки đội hình chiến đấu; ~ы́е дéйствия chiến sự, tác chiến; в ~ готóвности (trong thế) sẵn sàng chiến đấu; ~ корáбль chiến hạm, tàu chiến; ~ компле́кт *см.* боекомпле́кт; ~ состáв quân số chiến đấu; ~ патрóн đạn chiến đấu; 2. (*воинственный*) ham chiến đấu, thích đánh nhau; ~ дух tinh thần chiến đấu (thượng võ); 3. (*энергичный, бойкий*) cương nghị, có nghị lực, tích cực, hăng hái, hăng say, nồng nhiệt; 4. (*актуальный*) cấp bách, cấp thiết, rất quan trọng; ~áя задáча nhiệm vụ cấp bách; ~áя тéма đề tài rất quan trọng
боеголóвк||а *ж. воен.* đầu đạn; ракéта с я́дерной ~ой tên lửa có đầu đạn hạt nhân
боеготóвность *ж.* (sự, thế) sẵn sàng chiến đấu
боёк *м.* (*в оружии*) đầu kim hoả
боекомпле́кт *м. воен.* cơ số, cơ số đạn, cơ số chiến đấu
боепита́ние *с. воен.* (sự) cung cấp đạn dược
боеприпáсы *мн. воен.* đạn dược, bom đạn
боеспосóбность *ж.* khả năng (sức) chiến đấu
боеспосóбный *прил.* có khả năng (có sức) chiến đấu
боéц *м.* 1. (*воин; борец*) chiến sĩ; 2. (*солдат*) đội viên, binh nhì, lính, lính thường; lính trơn (*разг.*); *мн.*: бойцы́ binh sĩ, binh lính; 3. (*в кулачном бою*) võ sĩ, đô vật, đô
бóжеск||ий *прил.* 1. (thuộc về) Trời, Chúa, Chúa Trời, Thiên Chúa, Thượng đế, Thiên đế, Ngọc hoàng, trời; 2. *разг.* (*подходящий*) phải chăng; ~ие цéны giá phải chăng, giá mềm
божéственно *нареч.* (một cách) thần thánh, thánh thiện, tuyệt trần, tuyệt diệu
божéственн||ый *прил.* 1. (thuộc về) thần linh, thần thánh; 2. (*относящийся к религии*) (thuộc về) tôn giáo, nhà thờ; ~ые кни́ги sách tôn giáo, kinh sách; 3. *разг.* (*прекрасный*) thánh thiện, tuyệt trần, tuyệt diệu, tuyệt đẹp; ~ гóлос giọng tuyệt trần (tuyệt diệu)
бóже! *межд. уст.* trời ơi!, giời ơi!; ~ мой! Trời ơi!, Chèng ơi!, trời đất ơi!, ối giời ơi!
божество́ *с.* thần linh, thần thánh
бóж||ий *прил.* (của) Trời, Chúa, Chúa Trời, Thiên Chúa, Thượng đế, Thiên đế, Ngọc hoàng, trời; ✧ ка́ждый ~ день thường nhật, hàng ngày, mỗi ngày; я́сно, как ~ день rõ như ban ngày; ~ья коро́вка *см.* коро́вка
божи́ться *несов.* thề, thề nguyền, thệ nguyện, tuyên thệ, phát thệ
божóк *м.*, 1. (*статуэтка*) ngẫu tượng, thần tượng, tượng thờ; 2. (*о человеке*) thần tượng, người được sùng bái
бой *м.* 1. (*битва, сражение*) trận, trận đánh (chiến đấu, giao chiến, giáp chiến); (*поединок*) trận quyết đấu (sống mái); у́личный ~ trận đánh (tác chiến trên, chiến đấu trên) đường phố; ~ мéстного значе́ния trận đánh có tính chất khu vực; воздýшный ~ trận không chiến, trận đánh trên không; рукопáшный ~ trận đánh giáp lá cà; развéдка бóем (trận) tấn công trinh sát; приня́ть ~ ứng chiến, tiếp chiến; ввести́ в ~ нóвые си́лы đưa (ném, tung) thêm lực lượng mới vào trận chiến đấu; уступи́ть без бóя rút lui không đánh; взять что́-л. с бóю đánh chiếm; взять без бóя chiếm mà không phải đánh; кла́ссовые бои́ những trận đấu tranh giai cấp; 2. (*борьба, состязание*) trận (cuộc) đấu; (*животных*) (cuộc) chọi, đá, đấu; бли́жний ~ (*в боксе*) corps à

corps, co-à-co, lối đánh áp sát; прекраще́ние бо́я ngừng đấu; петуши́ный ~ (trò, cuộc) chọi gà, đá gà; 3. (*на охоте*) (sự) bắn, đánh, đâm; (*убой скота*) (sự) mổ, giết, chọc tiết, cắt tiết, làm thịt; 4. (*стекла, посуды и т. п.*) (sự) đập vỡ, đánh vỡ; 5. *собир.* (*разбитые предметы*) đồ vỡ; (*разбитая посуда*) bát đĩa vỡ; 6.: ~ часо́в tiếng chuông đồng hồ, chuông đồng hồ điểm; часы́ с бо́ем đồng hồ chuông; бараба́нный ~ trống rung; ✧ места́ бра́лись с бо́ю tranh chiếm chỗ; бить кого́-л. смертным бо́ем đánh ai một trận nhừ tử, đánh ai thập tử nhất sinh

бой-ба́ба *ж. разг.* người đàn bà đanh đá (cương nghị); bà tướng (*шутл.*)

бой-де́вка *ж. разг.* cô gái đanh đá (cương nghị); nữ tướng (*шутл.*)

бо́йк||ий *прил.* 1. (*живой, быстрый*) nhanh nhẹn, lanh lẹ, linh lợi, linh hoạt, hoạt bát, hoạt; (*смелый*) dạn dĩ, bạo dạn; ~ ма́лый cậu bé linh lợi (nhanh nhẹn, hoạt bát); ~ продаве́ц người bán hàng nhanh nhẹn; ~ ум trí óc linh hoạt; ~ая речь ăn nói hoạt bát; ~ на язы́к lém, lém lỉnh, miệng lưỡi, mồm mép, có tài ứng đối (đối đáp), nỏ mồm nỏ miệng, lợi khẩu; ~ое перо́ bút pháp sắc sảo, văn viết rất hoạt; 2. (*оживлённый*) sầm uất, đông đúc, sôi nổi, náo nhiệt, huyên náo; ~ая у́лица đường phố náo nhiệt (đông đúc, huyên náo); ~ая торго́вля cảnh buôn bán sầm uất (sôi nổi, náo nhiệt)

бо́йко *нареч.* (một cách) nhanh nhẹn, linh lợi, hoạt bát, hoạt; dạn dĩ, bạo dạn; sôi nổi, náo nhiệt (*ср.* бо́йкий); ~ говори́ть на иностра́нном языке́ nói ngoại ngữ trôi chảy (lưu loát); ~ болта́ть ăn nói hoạt bát (hoạt)

бо́йкость *ж.* (tính, sự) nhanh nhẹn, linh lợi, hoạt bát, hoạt; dạn dĩ, bạo dạn; sầm uất, sôi nổi, náo nhiệt, huyên náo (*ср.* бо́йкий); ~ пера́ sự sắc sảo (mạnh dạn) của bút pháp

бойко́т *м.* (sự) tẩy chay; объяви́ть ~ tuyên bố tẩy chay

бойкоти́ровать *несов.* (*В*) tẩy chay; ~ това́ры tẩy chay hàng hoá; ~ кого́-л. tẩy chay ai

бо́йлер *м.* nồi đun nước nóng (*ở hệ thống cung cấp nước*)

бо́йлерная *ж.* trạm đun nước nóng

бойни́ца *ж.* lỗ châu mai

бо́йня *ж.* 1. lò sát sinh, lò mổ; 2. (*массовое убийство*) lò sát sinh, (sự, cuộc) chém giết, tàn sát, thảm sát; крова́вая ~ (cuộc) tàn sát đẫm máu

бойска́ут *м.* hướng đạo sinh

бой-фре́нд *м. разг.* bạn trai, người tình

бок *м.* 1. bên sườn, hông, mạng sườn, bên; с ~у на́ ~ (*перевернуться*) trở mình; лежа́ть на пра́вом ~ý nằm nghiêng bên phải; у него́ боли́т ле́вый ~ anh ấy đau mạng sườn trái; 2. (*сторона*) bên, cạnh bên, phía, cánh; по ~а́м чего́-л. dọc (ở) hai bên cái gì; ✧ ~ о́ ~ sát cánh bên nhau, kề vai sát cánh, sát bên nhau, bên cạnh nhau, chen vai thích cánh; под ~ом у кого́-л. sát nách (rất gần) ai; намя́ть ~á кому́-л. *разг.* nện (dần) cho ai một trận; схвати́ться за ~á (*от смеха*) cười ngất, ôm bụng mà cười; взять кого́-л. за ~á *разг.* bắt buộc (ép buộc, bức bách) ai; э́то ему́ вы́йдет ~ом *разг.* việc đó sẽ đem lại hậu quả cho chính nó

бока́л *м.* cốc vại, cốc lớn, cốc; поднима́ть ~ за кого́-л., за что́-л. nâng cốc chúc mừng ai, cái gì

боков||о́й *прил.* (thuộc về) sườn, hông, bên; (*находящийся на боку, сбоку*) (ở) bên, bên cạnh; ~ карма́н túi bên; ~ая ветвь cành bên; ~а́я сторона́ mặt (cạnh, phía) bên; ~о́е освеще́ние chiếu sáng bên; ~ судья́ *спорт.* trọng tài biên, giám biên; ~а́я ли́ния *спорт.* đường biên; ✧ отпра́виться, пойти́ на ~ýю *разг.* đi ngủ

бо́ком *нареч.* quay sườn, quay hông; сиде́ть ~ к кому́-л. ngồi quay sườn (quay hông) về phía ai

бокс I *м. спорт.* (môn) box, quyền Anh, bốc, đánh bốc; занима́ться ~ом tập box (quyền Anh, bốc, đánh bốc)

бокс II *м.* (*мужская стрижка*) (kiểu tóc) box, bốc; стри́чься под ~ đầu húi bốc

бокс III *м.* 1. (*в больнице и т. п.*) buồng ngăn, gian buồng cách ly cá nhân; 2. (*место для автомобиля*) buồng riêng; 3. (*приспособление в виде коробки*) hộp

боксёр I *м.* võ sĩ (đấu thủ) quyền Anh, bốc-xơ, người đánh bốc; ✧ ~ы *ист.* Nghĩa hoà đoàn

боксёр II *м.* chó bôcxơ

боксёрск||ий *прил.* (thuộc về) võ sĩ quyền Anh, bốc xơ, người đánh bốc; ~ие перча́тки găng đánh bốc (quyền Anh)

бокси́ровать *несов.* đánh quyền Anh, đánh bốc, đánh box

бокси́т *м. мин.* (quặng) boxit, bôcxit

болва́н *м.* 1. (*форма для париков и т. п.*) khuôn mũ, khuôn đầu; 2. *бран.* (*дурак*) đồ ngốc, đồ đần, thằng ngu

болва́нка *ж.* 1. *тех.* thỏi đúc; 2. (*заготовка*) phôi, khởi phẩm

болга́р||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Bulgaria (Bulgari)

болга́рский *прил.* (thuộc về) Bulgaria, Bulgari

болев||о́й *прил.* đau; ~о́е ощуще́ние cảm giác đau

бо́лее *нареч.* 1. *см.* бо́льше; всё ~ и ~ càng ngày càng tăng, càng ngày càng nhiều, mỗi lúc một nhiều hơn, càng lúc càng...; 2. (*служит для образования сравнит. ст.*) ...hơn; ~ кре́пкий mạnh khoẻ hơn; ✧ ~ или ме́нее ít nhiều, phần nào, tương đối; не ~ (не ~ и) не ме́нее как... chính là ...; ~ чем... còn... hơn nữa; ~ чем осторо́жно hết sức thận trọng; ~ того́ hơn nữa, thêm vào đó, ngoài ra; тем ~, что... huống chi..., huống nữa..., huống hồ..., huống nữa là..., huống là...

боле́зненно *нареч.* (một cách) đau, đau đớn; ~ пережива́ть, ощуща́ть хо́т ха, đau đớn, xúc động rất mạnh; ~ относи́ться к чему́-л. хо́т ха phản ứng lại cái gì

боле́зненность *ж.* 1. (*слабое здоровье*) (tình trạng, sự) đau ốm, ốm đau, đau yếu, ốm yếu; 2. (*боль*) (cảm giác) đau, đau đớn

боле́зненн||ый *прил.* 1. hay đau ốm, có bệnh, bệnh hoạn; (*нездоровый*) đau ốm, ốm đau, đau yếu, ốm yếu, không khoẻ mạnh; 2. (*причиняющий боль*) đau, đau đớn, gây đau, làm cho đau; ~ уку́с vết cắn (vết châm) đau đớn; 3. *перен.* quá đáng, quá mức, khuếch đại, phóng đại; ~ая чувстви́тельность cảm giác quá nhạy; ~ое самолю́бие tính tự ái bệnh hoạn (quá đáng, quá quắt)

болезнетво́рн||ый *прил.* gây bệnh, làm ốm; ~ фа́ктор nhân tố gây bệnh; ~ые микро́бы vi trùng gây bệnh

боле́зн||ь *ж.* bệnh, chứng bệnh, căn bệnh; душе́вные ~и bệnh tâm thần; же́нские ~и bệnh phụ nữ; ~ се́рдца bệnh tim; тяжёлая (серьёзная) ~ bệnh nặng, căn bệnh trầm kha; ✧ ~и ро́ста khủng hoảng của trưởng thành, những khó khăn trong trưởng thành

боле́льщик *м. разг.* cổ động viên, người cổ động (cổ vũ); ~ футбо́ла cổ động viên bóng đá

болеро́ *с. неизм.* 1. (*испанский народный танец*) (điệu) nhảy bolero; 2. (*муз. произведение*) (điệu) nhạc bolero; 3. (*короткая безрукавка*) áo gilê bolero

боле́||ть I *несов.* 1. (*Т*) đau, bị ốm, bị đau, bị; mắc (bị, thọ) bệnh; *перен.* (*переживать*) xúc động, đau xót; ~ гри́ппом, ко́рью, желу́дком bị cúm, bị sởi, đau dạ dày; 2. (за *В*, о *П*) (*беспокоиться*) lo, lo lắng, hồi hộp; я ~ю душо́й, се́рдцем за вас tôi lo lắng (đau lòng) vì anh; она́ ~ет за успе́х де́ла bà ấy lo lắng cho kết quả công việc; 3. (за *В*) *разг.* cổ động, cổ vũ; он ~ет за «Дина́мо» anh ấy cổ động cho đội "Đinamô"

бол||е́ть II *несов.* (*о какой-л. части тела*) đau, nhức; что у вас ~и́т? anh đau gì?; у меня́ ~и́т живо́т tôi đau bụng; у меня́ ~и́т голова́ tôi nhức (đau) đầu; у меня́ ~я́т зу́бы tôi đau (nhức) răng; ✧ у меня́ ~и́т душа́, се́рдце о нём tôi lo lắng (đau lòng) về cậu ta

болеутоля́ющ||ий *прил. мед.* giảm đau; ~ее сре́дство thuốc giảm đau

боли́д *м.* 1. *астр.* sao băng; 2. *спорт.* xe đua (*cỏ động cơ cực mạnh*)

боло́нка *ж.* chó bông

боло́тист||ый *прил.* đầm lầy, có nhiều ao đầm; (*топкий*) lầy lội, bùn lầy; ~ая ме́стность vùng đầm lầy

боло́тн||ый *прил.* (thuộc về) đầm lầy, vũng lầy, lầy; ~ая вода́ nước đầm lầy; ~ая пти́ца chim đầm lầy, chim lội; ✧ ~ газ methan, me-tan, khí đầm lầy; ~ая лихора́дка sốt rét cơn

боло́то *с.* (đầm, bãi, vùng) lầy; ✧ обыва́тельское ~ đám thủ cựu cổ hủ, hạng người bảo thủ lạc hậu

болт *м.* bulông, bù-loong

болта́нка *ж. ав. разг.* khí xoáy, (sự) lắc; самолёт попа́л в ~у máy bay lọt vào vùng khí xoáy, máy bay bị lắc mạnh

болта́ть I *несов.* 1. (*Т*) đu đưa, vung vẩy, đong đưa, đung đưa; ~ нога́ми đưa (đu đưa, đong đưa, đung đưa) chân; 2. (*В*) *разг.* (*взбалтывать*) khuấy, lắc

болта́ть II *несов. разг.* 1. (*говорить*) trò chuyện, tán gẫu, khảo chuyện, tán phiệu, gẫu chuyện, bù khú; (*проговариваться*) ba hoa, mách lẻo, bép xép, nói lộ bí mật; ~ глу́пости nói nhảm (nhảm nhí, bậy bạ); ~ вздор ba hoa chích choè, ba hoa xích đế, nói ba lăng nhăng, nói ba xạo; ~ без у́молку nói huyên thuyên (huyên thiên, liến thoắng); ~ ли́шнее nhẹ miệng, nhẹ mồm nhẹ miệng; не на́до ~ об э́том đừng ba hoa về (đừng nói lộ) điều này; 2. (*бегло говорить*) nói sõi, nói trôi chảy; ~ по-францу́зски nói tiếng Pháp trôi chảy, nói sõi tiếng Pháp

болта́ться *несов. разг.* 1. đu đưa, đong đưa, đung đưa, lúc lắc, lung lay, bị lắc, lắc lư, chao đảo, chao động, treo toòng teng; 2. (*слоняться*) đi rông, phất phơ, đi loăng quăng, láng cháng; ~ без де́ла đi rông, phất phơ, đi loăng quăng

болтли́вость *ж.* (tính) nói nhiều, ba hoa, liến láu, bẻm mép; bép xép

болтли́вый *прил.* ba hoa, liến láu, bẻm mép, hay nói, hay tán gẫu, hay tán chuyện, lắm mồm, lắm lời; (*не умеющий хранить тайну*) bép xép, nhẹ miệng; он стра́шно болтли́в anh ấy bẻm mép (ba hoa, liến láu) quá trời

болтовня́ *ж. разг.* chuyện ba hoa (vớ vẩn, tầm phào, trời ơi, phiếm), câu chuyện lúc trà dư tửu hậu

болту́н I *м. разг.* người ba hoa (lắm mồm, bẻm mép, nhẹ miệng)

болту́н II *м.* (*яйцо*) trứng ung, trứng không trống

болту́нья *ж. разг.* người đàn bà ba hoa (lắm mồm, bẻm mép, nhẹ miệng)

болту́шка I *ж. см.* болту́нья

болту́шка II *ж.* (*яичница*) (món) trứng đánh

болту́шка II *ж.* (*пойло*) (món) cháo loãng

боль *ж.* (sự) đau, đau đớn, nhức, đau nhức; головна́я ~ nhức (đau) đầu; ко́лющая ~ đau nhói; причиня́ть ~ кому́-л. làm ai đau; душе́вная ~ (nỗi) khổ tâm, đau lòng; с ~ю в се́рдце đau đớn trong lòng, đau lòng, khổ tâm

больни́ц||а *ж.* bệnh viện, y viện, nhà thương; viện (*сокр.*); помести́ть в ~у đưa vào viện, cho nhập viện; вы́писать из ~ы cho ra viện (xuất viện); се́льская ~ bệnh xá nông thôn

больни́чный *прил.* (thuộc về) bệnh viện, y viện, nhà thương; ~ лист giấy chứng nhận ốm, chứng chỉ mất sức lao động

бо́льно I 1. *нареч.* (một cách) đau, đau đớn; ~ прищеми́ть себе́ па́лец bị kẹp ngón tay rất đau; ~ уколо́ть, уда́рить кого́-л. đánh (nện, choảng) ai đau; 2. *в знач. сказ. безл.* đau, thấy đau; (*о душевном страдании*) thấy xót xa, đau đớn, đau lòng, khổ tâm; мне ~ tôi đau; tôi thấy xót xa, tôi đau lòng (khổ tâm); мне ~ ви́деть... tôi đau lòng khi thấy...; сде́лать ~ кому́-л. làm ai đau (đau lòng)

бо́льно II *нареч. разг.* (*очень*) rất, lắm, quá; ~ мно́го rất nhiều, nhiều lắm, nhiều quá, vô khối, vô thiên lủng; ~ ра́но rất sớm, sớm quá, sớm tinh sương; уж ~ день хоро́ш! đẹp trời quá!, trời tốt thật!; ✧ ~-то на́до! chẳng thèm!, đếch cần!, cóc cần!, cần quái gì!

больн||о́й *прил.* 1. (*о человеке*) (bị) ốm, đau ốm, ốm yếu, bệnh; (*о частях тела*) (bị) đau; психи́чески ~о́й челове́к người bị bệnh tâm thần; ~о́е се́рдце tim đau; 2. *перен.* bệnh hoạn, không bình thường; ~о́е воображе́ние óc tưởng tượng bệnh hoạn; 3. *в знач. сущ. м.* người ốm, người bệnh, bệnh nhân, con bệnh; ✧ ~ вопро́с vấn đề nan giải (hóc búa); ~о́е ме́сто chỗ yếu, nhược điểm

больша́к *м.* (*дорога*) đường cái

бо́льше 1. (*сравнит. ст. прил.* большо́й) lớn (to, to lớn) hơn, hơn, trên; он ~ его́ ста́ршего бра́та nó to lớn hơn (to con hơn) anh nó; станови́ться ~ trở nên lớn hơn; я ждал его́ ~ часа́ tôi chờ nó hơn (trên) một giờ; ~ трёх килогра́ммов trên (hơn) ba kilôgam, già ba ký; ему́ ~ пятидеся́ти лет ông ấy ngoài (trên, hơn) năm mươi tuổi; 2. (*сравнит. ст. нареч.* мно́го) nhiều hơn, hơn; не ~ чем nhiều nhất là, không trên, không quá, không nhiều hơn; как мо́жно ~ càng nhiều càng tốt; ещё ~ nhiều hơn nữa; в пять раз ~ nhiều hơn năm lần, gấp năm lần; ~ всего́ nhiều nhất, nhiều hơn cả, nhiều hơn hết; что вам ~ нра́вится? anh thích cái gì hơn?; э́то мне нра́вится ~ всего́ tôi thích cái này nhất (hơn cả); 3. *нареч.* (*с отрицанием*) ...nữa; ~ туда́ не ходи́ lần sau em đừng đến đấy nữa; его́ ~ нет с на́ми anh ấy không còn với chúng ta nữa; ~ нет вопро́сов? còn vấn đề gì (câu hỏi nào) nữa không?; ~ не уви́димся chúng mình không còn

gặp nhau nữa; он там ~ не рабóтает anh ấy không làm việc ở đấy nữa; я ~ не бýду! tôi xin chừa!, lần sau tôi không dám thế nữa!; ~ ничегó chỉ thế thôi, không còn gì nữa, hết rồi; 4. *нареч.* (*преимущественно*) chủ yếu là; мы шли ~ лéсом chúng tôi đã đi chủ yếu là qua rừng; ✧ ни ~ ни мéньше чем (как) đúng; зарплáта ни ~ ни мéньше чем сто рублéй tiền lương đúng một trăm rúp; ~ тогó hơn nữa, ngoài ra, thêm vào đó

большевúзм *м. ист.* chủ nghĩa bolshevich (bônsêvich)

большевúк *м. ист.* người bolshevich (bônsêvich)

большевúстский *прил. ист.* bolshevich, bônsêvich

большеглáзый *прил.* (có) mắt to

большеголóвый *прил.* to đầu, (có) đầu to

большегрýзный *прил.* (có) trọng tải lớn; ~ вагóн toa có trọng tải lớn

бóльш||ий (*сравнит. ст. прил.* большóй) lớn (to) hơn; ~ая часть phần lớn hơn, phần lớn, đại bộ phận; ✧ ~ей чáстью, по ~ей чáсти a) phần lớn (phần nhiều, đại bộ phận) là; б) (*чаще всего*) thông thường, thường hay; сáмое ~ее nhiều nhất là; ...là nhiều nhất, ...là cùng; ~его я и не жду tôi không mong gì hơn, tôi cũng không hy vọng gì hơn nữa

большинств||ó *с.* đa số, phần nhiều, phần đông, phần lớn, đa phần; огрóмное ~ đại đa số; простóе ~ đa số thường; ~óм голосóв được đa số phiếu; в ~é слýчаев trong nhiều trường hợp, thông thường thì, thường là, thường thường, phần nhiều thì

больш||óй *прил. в разн. знач.* to, lớn, to lớn, lớn lao; ~ мáльчик đứa bé to con; ~úе глазá mắt to; ~ гóрод thành phố lớn; ~áя рекá sông lớn (cái); ~áя скóрость tốc độ lớn, vận tốc cao; ~ вы́бор mặt hàng nhiều, hàng tha hồ chọn; ~ спрос nhu cầu lớn; ~óе колúчество số lượng lớn; ~úе дéньги số tiền lớn, tiền nhiều; с ~úми промежýтками có khoảng cách lớn; ~úе друзья́ những bạn thân; ~áя жизнь cuộc sống vĩ đại; ~ успéх thành tích lớn lao, kết quả to lớn; ~áя пóльза lợi ích to lớn ; получúть ~óе удовóльствие от чегó-л. rất thú vị (thích thú lắm) vì cái gì; с ~úм удовóльствием rất vui lòng, hết sức vui thích; ~óе спасúбо! rất cám ơn!, xin đa tạ!; с ~úм трудóм rất vất vả (khó khăn); ✧ ~áя бýква chữ hoa; ~ пáлец а) (*руки*) ngón tay cái; б) (*ноги*) ngón chân cái; Большóй теáтр Nhà hát Lớn

большýщий *прил. разг.* rất lớn, rất to, to tướng, to tổ bố, cực lớn, cực đại

болячка *ж. разг.* vảy, vảy kết

бóмб||а *ж.* bom; сбрáсывать ~ы ném bom; химúческая ~ bom hoá chất; зажигáтельная ~ bom lửa, bom cháy; шáриковая ~ bom bi

бомбардúр *м. спорт. разг.* cây làm bàn, vua phá lưới

бомбардировáть *несов.* (*В*) 1. (*с воздуха*) ném bom, oanh tạc, oanh kích; (*из орудий*) bắn phá, nã đại bác; 2. *перен.* làm phiền, làm rầy; ~ пúсьмами gửi thư tới tấp (dồn dập)

бомбардирóвка *ж.* 1. (*с воздуха*) (trận) ném bom, oanh tạc, oanh kích; (*из орудий*) (sự, trận) bắn phá, nã đại bác; 2. *перен.* (sự) làm phiền, làm rầy

бомбардирóвочн||ый *прил.* (để) ném bom, oanh tạc; ~ая авиáция máy bay ném bom

бомбардирóвщик *м. ав.* máy bay ném bom, máy bay oanh tạc, phi cơ phóng pháo, oanh tạc cơ; пики́рующий ~ máy bay ném bom bổ nhào; тяжёлый ~ máy bay ném bom hạng nặng; ночнóй ~ máy bay ném bom ban đêm

бомбёжка *ж. разг.* (sự, trận) ném bom, oanh tạc, oanh kích

бомбúть *несов.* (*В*) *разг.* ném bom, oanh tạc

бомбовóз *м. см.* бомбардирóвщик

бомбодержáтель *м.* bộ phận giữ bom, giá bom

бомбометáние *с.* (sự) ném bom, phóng pháo, oanh tạc

бомбосбрáсыватель *м.* máy thả bom

бомбоубéжище *с.* hầm tránh bom (trú ẩn, phòng không)

бомж (лицó без определённого мéста жúтельства) *м. разг.* người vô gia cư

бомжáтник *м. разг.* nơi tạm trú của người vô gia cư

бомжевáть *несов. разг.* sống vô gia cư, sống lang thang; đi bụi đời (*разг.*)

бóмжеский *прил.* (thuộc về) người vô gia cư; ~ая жизнь đời sống vô gia cư (lang thang)

бомжóвый *прил. см.* бóмжеский; ~ вид dáng vẻ người vô gia cư

бомóнд *м.* beau monde, giới thượng lưu, tầng lớp quý phái

бонвивáн *м.* người thích sống sướng (thích hưởng cuộc đời, lạc quan yêu đời)

бонд *м. эк.* 1. (*гарантия, ручательство*) giấy bảo đảm, giấy cam kết; (*долговое обязательство*) văn tự nợ, giấy nợ; 2. (*облигация*) trái phiếu, trái khoán

бондáрн||ый *прил.* (thuộc về) đóng thùng; ngành (nghề) đóng thùng

бондáрь *м.* thợ đóng thùng

бóнза *м.* 1. nhà sư, thầy chùa, sư; sãi (*разг.*); 2. *перен.*: профсою́зный ~ tay thủ lĩnh nghiệp đoàn (*nói về người có chức quyền kênh kiệu*)

бóнна *ж. уст.* nữ gia sư

бóнус *м.* tiền thưởng

бóны *мн.* (*ед.* бон *м. и* бóна *ж.*) *фин.* bông

бор I *м.* (*лес*) rừng thông, rừng cây lá kim; ✧ откýда, из-за чегó сыр-~ загорéлся do đâu mà ồn ào (xung đột) như thế; набрáть с ~у да с сóсенки góp nhặt từ khắp nơi lại

бор II *м. хим.* bor, bo

бор III *м.* (*сверло*) mũi khoan răng

борáт *м. мин., хим.* borat

бораци́т *м. мин.* boraxit

бордéль *м.* nhà chứa, nhà thổ, thanh lâu

бордó I *с.* (*сорт вина*) rượu bordeaux (boócđô)

бордó II *прил.* màu bordeaux (boócđô), màu rượu vang đỏ, rum; плáтье цвéта ~ áo dài màu boócđô

бордóвый *прил. разг. см.* бордó II

бордю́р *м.*. đường viền, cạp mép, vỉa, vỉa đường, vỉa tường

борéние *с. уст.* (sự) đấu tranh, tranh đấu

бор||éц *м.* 1. chiến sĩ; ~ за свобóду chiến sĩ vì tự do; ~цы́ за мир các chiến sĩ hoà bình; 2. *спорт.* đô, đô vật, người đánh vật

боржóм *м. см.* боржóми

боржóми *с. нескл.* nước khoáng borzômi

борзáя *ж.* (*скл. как прил.*) chó borzôi

борзопúсец *м. ирон.* nhà văn quèn

бормашúна *ж.* máy khoan răng

бормотáние *с.* (sự, tiếng) lẩm bẩm, lảm nhảm; lắp bắp, lúng búng, lâu bâu (*см.* бормотáть)

бормотáть, пробормотáть (*В*) (nói) lẩm bẩm, lảm nhảm; (*что-то непонятное*) lắp bắp, lúng búng, lâu bâu

бóрная *ж. хим. разг.* (*скл. как прил.*) acid boric, axit borich

борнúт *м. мин.* bornit, poikilit

бóрн||ый *прил.* boric, borich; ~ая кислотá acid boric, axit borich

бóров I *м.* lợn đực thiến

бо́ров II *м.* (*у дымохода*) đường dẫn khí lò

боровúк *м.* (*гриб*) nấm thông (*Boletus edulis*)

борода́ *ж.* râu, chòm râu, râu cằm

борода́вка *ж.* mụn cóc, mụn cơm; hạt cơm (*разг.*)

борода́вчатый *прил.* đầy mụn cóc (mụn cơm)

борода́тый *прил.* có râu

борода́ч *м. разг.* người có râu

боро́дка *ж.* 1. chòm râu nhỏ; 2. (*ключа*) khấc chìa khoá

борозда́ *ж.* 1. (*на поле*) rãnh, luống cày; 2. *анат.* khe, rãnh

борозд||и́ть, избороздúть (*В*) 1. (*проводить борозды*) xẻ rãnh, cày thành luống; 2.: мóлнии ~я́т небосво́д những tia chớp rạch xé bầu trời; морщи́ны ~ я́т лоб những nếp nhăn hằn sâu trên trán; корабли́ ~я́т моря́ những chiếc tàu rẽ sóng trên biển

боро́здка *ж.* (*желобок*) rãnh nhỏ

борона́ *ж. с.-х.* (cái) bừa; ~ ди́сковая bừa đĩa

боронúть *несов.* (*В*) bừa

боронова́ние *с.* (sự) bừa

боронова́ть *несов. см.* боронúть

бороньба́ *ж. см.* боронова́ние

боро́ться *несов.* 1. đấu tranh, tranh đấu, phấn đấu, chiến đấu, vật lộn; ~ за свобо́ду đấu tranh (tranh đấu) cho tự do; ~ с предрассу́дками đấu tranh (tranh đấu) chống những thành kiến; ~ с тру́дностями phấn đấu vượt khó khăn; ~ с врага́ми chiến đấu chống địch; ~ с за́сухой chống hạn; 2. *спорт.* đấu tranh, tranh đấu, phấn đấu; (*в классической, вольной борьбе*) vật, đánh vật, vật nhau; ~ за пе́рвенство đấu tranh (tranh đấu, phấn đấu) giành giải nhất

борт *м.* 1. (*судна*) thành tàu, mạn thuyền, thành, mạn; (*кузова грузовика*) thành xe; вдоль ~а dọc thành tàu, dọc mạn thuyền; ле́вый ~ mạn trái; ~ о́ ~ kề sát mạn nhau; откидно́й ~ cửa (thành xe) lật; челове́к за ~о́м! người rơi xuống nước!; на ~ý trên tàu (máy bay, tàu vũ trụ, phi thuyền); подня́ться на ~ lên tàu; брать на ~ đưa lên tàu (máy bay, tàu vũ trụ, phi thuyền); 2. *разг.* (*самолёт*) máy bay; 3. (*одежды*) vạt, viền ; (*шляпы*) vành; ✧ вы́бросить что́-л. за́ ~ vứt bỏ (vứt ra) cái gì; оста́ться за ~о́м (bị) ra rìa, ở ngoài cuộc

бортинжене́р *м. ав.* kỹ sư trên máy bay (tàu vũ trụ, phi thuyền)

бортмеха́ник *м. ав.* thợ máy trên máy bay (tàu vũ trụ, phi thuyền)

бортов||о́й *прил.*: ~ журна́л nhật ký hành trình (*trên tàu, trên máy bay, trên tàu vũ trụ*); ~а́я аппарату́ра иску́сственного спу́тника máy móc trên vệ tinh nhân tạo

бортпроводни́||к *м.*, **~ца** *ж.* phục vụ viên trên máy bay

бортради́ст *м. ав.* hiệu thính viên (nhân viên vô tuyến) trên máy bay/trên tàu vũ trụ

борттéхник *м. ав.* kỹ thuật viên trên máy bay (tàu vũ trụ, phi thuyền)

борщ *м.* borsh, canh củ cải đỏ

борьба́ *ж.* 1. (sự, cuộc) đấu tranh, tranh đấu, phấn đấu, chiến đấu, vật lộn, chống; ~ за незави́симость đấu tranh giành độc lập; ~ за существова́ние đấu tranh sinh tồn; ~ кла́ссов đấu tranh giai cấp; ~ за пра́вое де́ло đấu tranh (tranh đấu) vì sự nghiệp chính nghĩa; ~ за ка́чество phấn đấu nâng cao phẩm chất; ~ с эпидеми́ческими заболева́ниями chống dịch (bệnh dịch tễ); ~ но́вого со ста́рым đấu tranh giữa cái mới và cái cũ; ~ противополо́жностей *филос.* đấu tranh giữa các mặt đối lập; 2. *спорт.* (môn) vật, đánh vật; класси́ческая ~ vật cổ điển, vật Hy-La; во́льная ~ vật tự do

босико́м *нареч. разг.* (bằng) chân trần, chân không, chân đất; ходи́ть ~ đi chân trần (chân không, chân đất)

босо́й *прил.* 1. không giày, chân trần; ~ ма́льчик cậu bé không giày (chân trần); 2. (*о ногах*) chân trần, chân không, chân đất; на бо́су но́гу đi giày không tất (chân trần)

босоно́гий *прил.* chân trần, chân không, chân đất

босоно́жка *ж. разг.* người đàn bà không giày (chân trần)

босоно́жки *мн.* (*ед.* босоно́жка *ж.*) (*обувь*) (đôi) dép

босс *м.* 1. (*хозяин*) boss, ông bầu, ông chủ, chủ nhân; 2. (*лицо, возглавляющее аппарат*) sếp, boss, thủ trưởng, người đứng đầu

босто́н *м.* (*игра*) bài boston; (*танец*) (điệu) nhảy boston; (*ткань*) vải boston

бося́к *м.* kẻ lưu manh; (*оборванец*) kẻ quần manh áo rách

бот *м.* (*судно*) xuồng

бота́ник *м.* nhà thực vật học

бота́ника *ж.* thực vật học

ботани́ческий *прил.* (thuộc về) thực vật học; ~ сад vườn thực vật, vườn bách thảo

ботва́ *ж.* thân lá (*của loài rau có rễ củ*)

ботви́нья *ж.* botvinia (*cháo ăn nguội, nấu với nước kvas, lá củ cải đỏ và cá*)

бо́тик *м.* xuồng con (nhỏ)

бо́тики *мн,.* (*ед.* бо́тик *м.*) *см.* бо́ты

боти́нки *мн.* (*ед.* боти́нок *м.*) (đôi) giày bốt-tin, giày cao cổ

ботули́зм *м. мед.* (sự) ngộ độc thức ăn, nhiễm độc khuẩn giò

бо́ты *мн.* (*ед.* бот *м.*) (đôi) giày bốt, giày cao cổ bọc ngoài, ủng

бо́улинг *м. спорт.* (môn) bowling, bóng lăn

бо́цман *м. мор.* thuỷ thủ trưởng, đội trưởng thuỷ thủ

бочáр *м. см.* бондáрь

бочáрный *прил. см.* бондáрный

бо́чк||а *ж.* 1. tônô, fuy, thùng phuy, thùng tròn; 2. (*русская мера жидкостей*) thùng (*bằng 491,96 lít*); 3. *ав.* (*фигура высшего пилотажа*) kiểu bay thùng tròn (*máy bay quay tròn theo trục chiều dọc*); ✧ кати́ть ~у на кого́-л. buộc tội oan cho ai

бочко́м *нареч.* nghiêng (lệch) người, nghiêng một bên; пробира́ться ~ lách người chen vào

бочо́нок *м.* thùng con (nhỏ)

боязли́во *нареч.* (một cách) nhát gan, nhút nhát, sợ sệt

боязли́вость *ж.* (tính) nhát, nhát gan, nhút nhát, sợ sệt

боязли́вый *прил.* nhát, nhát gan, nhút nhát, sợ sệt

бо́язно *в знач. сказ. разг.*: мне ~ tôi sợ

боя́знь *ж.* (sự, nỗi) sợ, sợ sệt, sợ hãi, e ngại; ~ одино́чества *мед.* (chứng) sợ cô đơn; ~ простра́нства *мед.* (chứng) sợ khoảng rộng

боя́рин *м. ист.* (người) boyard (*đại điền chủ thuộc tầng lớp thống trị cao cấp ở nước Nga cổ đại và trung đại*)

боя́рский *прил. ист.* (thuộc về) boyard

боя́рство *с. ист. собир.* tầng lớp boyard

боя́рыня *ж. ист.* boyard phu nhân

боя́рышник *м. бот.* (cây) sơn tra (*Crataegus*)

боя́рышня *ж. ист.* boyard tiểu thư

боя́ться *несов.* 1. (*Р, + инф.*) sợ, hãi, sợ hãi, e sợ, sợ sệt; nề, nại, nề hà; (*опасаться*) lo, e, ngại, lo sợ, e sợ, e ngại, lo lắng; ~ волко́в sợ chó sói; ~ сы́рости sợ ẩm thấp, ngại khí ẩm; ~ простуди́ться sợ cảm lạnh; не ~

тру́дностей không sợ (ngại, nề, nại, nề hà) khó khăn; я бою́сь, что он придёт tôi lo (ngại, sợ) là nó sẽ đến; ~ за кого́-л. lo lắng cho ai; бою́сь вам то́чно сказа́ть tôi không biết chắc là...; не бо́йтесь, он вас прекра́сно по́нял chị đừng lo, anh ấy hiểu rõ chị; 2. (*P*) (*портиться от чего-л.*) kỵ, kị, sợ; фотоплёнки боя́тся све́та phim ảnh kỵ ánh sáng

бра *с. нескл.* đèn vách

брава́да *ж.* (sự) làm bộ gan dạ, làm ra vẻ dũng cảm

брави́ровать *несов.* (*T*) làm bộ gan dạ, làm ra vẻ dũng cảm; (*рисоваться*) làm phách lối; ~ опа́сностью làm trò mạo hiểm

бра́во *межд.* bravo!, hoan hô!

брав|у́рный *прил.* vui nhộn, rộn ràng, rộn rã; ~ мотив nhạc điệu vui nhộn (rộn ràng)

бра́вый *прил.* hùng dũng, can đảm; ~ вид dáng hùng dũng, vẻ can đảm

бра́га *ж.* bia braga

брада́ *ж. уст.* râu

брадобре́й *м. уст. шутл.* thợ cạo

бра́жничать *несов. разг.* nhậu, nhậu nhẹt, uống rượu

бразды́ *мн.*: ~ правле́ния chính quyền, quyền điều hành, dây cương quyền lực

брази́лец *м.* người Brazil

брази́льский *прил.* (thuộc về) Brazil

брази́льянка *ж.* người phụ nữ Brazil

брак I *м.* hôn nhân; вступи́ть в ~ kết hôn; растóргнуть ~ ly hôn, ly dị; состоя́ть в ~е с ке́м-л. lập gia đình (kết hôn) với ai; вы состои́те в ~е? anh/ chị đã lập gia đình chưa?

брак II *м.* 1. (*недоброкачественные изделия*) phế phẩm, sản phẩm bị loại, đồ hỏng, đồ xấu; борьба́ с ~ом đấu tranh chống việc làm đồ xấu, đấu tranh chống phế phẩm; 2. (*изъян*) tì, tì vết, chỗ hỏng, khuyết tật; стекло́ с ~ом tấm kính có tì (tì vết)

бракó|ванный *прил.* bị hỏng, bị loại

браковáть, забракова́ть (*B*) coi... là phế phẩm; (*отвергать*) loại ra, loại bỏ, đào thải

бракóвка *ж.* (sự) kiểm tra sản phẩm

бракóвщик *м.* người kiểm tra sản phẩm

бракоде́л *м. пренебр.* thợ tồi, thợ vụng

браконье́р *м.* (*охотник*) người săn bắn trộm (trái phép); (*рыбак*) người đánh cá trộm (trái phép)

браконье́рство *с.* (*охота*) (sự, nghề) săn bắn trộm, săn bắt trộm, săn bắn trái phép, săn bắt trái phép; (*ловля рыбы*) (sự, nghề) đánh cá trộm, đánh cá trái phép

браконье́рствовать *несов.* săn bắn trộm (trái phép), săn bắt trộm (trái phép), đánh cá trộm (trái phép)

бракопосре́дническ|ий *прил.* (làm) môi giới hôn nhân; ~ центр trung tâm môi giới hôn nhân; ~ые услу́ги dịch vụ môi giới hôn nhân; dịch vụ xe duyên (*разг.*)

бракоразво́дный *прил.*: ~ проце́сс vụ án ly hôn (ly dị)

бракосочета́ние *с.* hôn lễ, lễ thành hôn (kết hôn), lễ cưới

брами́н *м.* người Bà-la-môn

брандмайо́р *м. уст.* giám đốc sở cứu hoả thành phố

брандма́уэр *м.* tường chống hoả (phòng cháy)

брандме́йстер *м. уст.* đội trưởng cứu hoả

брандспо́йт *м.* 1. (*насос*) máy bơm cứu hoả; 2. (*наконечник*) vòi rồng, vòi cứu hoả

брани́ть *несов.* (*B*) mắng, chửi, quở, chửi mắng, quở mắng, quát tháo

брани́ться *несов.* 1. (с *T*) (*ссориться*) cãi nhau, cãi lộn, cãi cọ; (*ругать друг друга*) chửi nhau, mắng nhau; 2. (*осыпать бранью*) chửi, chửi mắng, chửi rủa, văng tục; ✧ ми́лые бранятся — то́лько те́шатся ≅ giận thì mắng, lặng thì thương

бра́нный I *прил.* (thuộc về) chửi mắng, chửi rủa, văng tục

бра́нн|ый II *прил. уст. поэт.*: ~ые доспе́хи binh giáp tráng sĩ; ~ое по́ле chiến trường

брань I *ж.* (*ругань*) (lời) chửi mắng, chửi rủa, văng tục

бран|ь II *ж.*: по́ле ~и chiến trường

брас *м. мор.* dây lèo trục buồm, dây lái ngang (*buồm*)

брасле́т *м.* vòng, xuyến, vòng đeo tay

брасс *м. спорт.* (kiểu) bơi ếch; плыть ~ом bơi ếch

брат *м.* 1. (*старший*) anh; (*младший*) em; 2. *разг.* (*обращение*) anh, cậu, em; *мн.*: ~ья anh em; ✧ ваш ~ писа́тель văn giới, các nhà văn, các văn hữu; на ~а (*на каждого*) *разг.* cho mỗi người; по куску́ на ~а mỗi người một miếng

брата́ние *с.* 1. *уст.* (sự) kết nghĩa anh em; 2. *ист.* (*во время первой мировой войны*) (sự) bắt tay thân thiện, tỏ tình thân thiện

брата́ться, побрата́ться 1. *уст.* kết nghĩa anh em; 2. *ист.* (*во время первой мировой войны*) bắt tay (tỏ tình) thân thiện

братва́ *ж. собир.* băng, băng đảng, băng cướp

бра́т|ец *м.* 1. *ласк. к* брат; 2. (*обращение*) anh, cậu, em; *мн.*: ~цы! các cậu ơi!, các bạn ơi!

бра́тик *м. ласк. к* брат

братоуби́йственн|ый *прил.* (thuộc về) tội giết anh em: ~ая война́ chiến tranh huynh đệ tương tàn (nồi da nấu thịt)

братоуби́йство *с.* (sự, tội) giết anh em

братоуби́йца *м.* kẻ giết anh em

бра́тски *нареч.* (một cách) anh em, thân tình

бра́тск|ий *прил.* (có tính chất) anh em, huynh đệ; ~ая респу́блика nước cộng hoà anh em; ~ союз (khối) liên minh anh em; ~ое сотру́дничество sự hợp tác anh em; ✧ ~ая моги́ла ngôi mộ chung (mồ chung), nấm mồ tập thể

бра́тство *с.* 1. (*содружество*) (sự, tình) anh em, huynh đệ, hữu ái; ~ наро́дов tình hữu ái giữa các dân tộc; 2. (*общество*) hội, hội đoàn

брать, взять 1. (*B*) lấy, cầm, nắm, bắt, cầm (nắm, bắt) lấy; (*о рыбе*) đớp mồi, cắn câu; ~ кни́гу с стола́ lấy (cầm) cuốn sách ở bàn; ~ лопа́ту lấy (cầm) xẻng; ~ кого́-л. за́ руку cầm (bắt) tay ai; ~ в рот что́-л. ngậm cái gì; ~ под мы́шку cắp, cặp, cắp nách; ~ что́-л. щипца́ми cặp (kẹp) cái gì; 2. (*B*) (*уносить, увозить, уводить*) đem (mang, lấy) theo; ~ в доро́гу чемода́н đem vali đi đường; ~ рабо́ту на́ дом đem (mang) công việc về nhà làm; ~ с собо́й дете́й đem (mang) theo con cái; 3. (*B*) (*принимать*) nhận, lấy, nhận lấy; ~ поруче́ние nhận nhiệm vụ; ~ ребёнка на воспита́ние nhận đứa trẻ về dạy dỗ; ~ кого́-л. на рабо́ту lấy (nhận) ai vào làm việc; ~ те́му для иссле́дования nhận đề tài nghiên cứu; ~ на себя́ nhận, nhận lấy, đảm đang; ~ на себя́ ответственность đảm nhiệm, nhận lấy (gánh vác) trách nhiệm; 4. (*B*) (*получать в пользование*) mượn, vay, vay mượn; (*нанимать*) thuê, thuê mướn, mượn; (*покупать, приобретать*) sắm, mua, mua sắm; ~ кни́ги из библиоте́ки mượn sách ở thư viện; ~ де́ньги взайме́ у кого́-л. vay (mượn, vay mượn, giật tạm) tiền của ai; ~ ссу́ду vay vốn; ~ такси́ bắt taxi, thuê tắc-xi; ~ биле́ты в теа́тр mua (lấy) vé xem hát; ~ хлеб в магази́не mua bánh mì ở cửa hàng; ~ уро́ки у кого́-л. học thêm với ai; ~

взя́тки ăn hối lộ (của đút); 3. (*В*) (*взимать, взыскивать*) thu, lấy, bắt nộp; ~ нало́ги thu (đánh) thuế; ~ штраф bắt phạt, phạt vạ; ~ до́рого за что́-л. làm cái gì lấy đắt, bán đắt cái gì; ско́лько беру́т с челове́ка? họ lấy (thu, bắt nộp) bao nhiêu tiền mỗi người?; ~ сло́во с кого́-л. bắt ai hứa; 6. (*В*) (*добывать*) lấy... ra, khai, khai thác; *перен.* (*извлекать*) lấy, rút, trích; 7. (*В*) (*захватывать*) lấy, chiếm, nắm (chiếm, cướp) lấy; (*арестовывать*) bắt, tôm, tóm cổ, bắt giữ; *перен.* (*овладевать*) chiếm, chiếm lấy, chiếm lĩnh, xâm chiếm, tràn ngập; ~ го́род chiếm thành phố, lấy (hạ) thành; ~ кре́пость шту́рмом xung phong chiếm (chiếm lĩnh) pháo đài; ~ власть в свои́ ру́ки giành (cướp, chiếm lấy, nắm lấy) chính quyền vào tay; ~ в плен bắt tù binh; меня́ берёт сомне́ние nỗi ngờ vực tràn ngập lòng tôi, tôi rất nghi ngờ; меня́ страх берёт nỗi sợ hãi xâm chiếm tôi, tôi sợ hãi quá; меня́ злость берёт tôi nổi giận (tức giận, nổi máu lên), máu giận tràn ngập lòng tôi; 8. (*В*) (*преодолевать*) vượt qua; ~ барье́р vượt qua rào chắn; 9. (*Т*) (*добиваться*) đạt được, đạt được mục đích; ~ хи́тростью đạt được mục đích bằng mưu mẹo; он берёт упо́рством nó đạt được mục đích nhờ lòng kiên cường; 10. (*Р*) (*отнимать*) chiếm mất, tốn, đòi hỏi; э́то де́ло берёт мно́го труда́ việc này đòi hỏi nhiều công phu, việc này tốn công lắm; 11. (*В*) *разг.* (*оказывать действие*): хлеб тако́й чёрствый, что его́ нож не берёт bánh mì rắn đến nỗi dao không cắt được; 12. *разг.* (*направляться*) đi theo, đi về phía; ~ впра́во đi về phía trái; ~ пря́мо đi thẳng; ~ кру́то в сто́рону rẽ (quẹo) ngoặt; 13. (*с некоторыми сущ.*): ~ что́-л. в расчёт tính đến (chú ý đến) cái gì; ~ кого́-л. под защи́ту che chở (bảo hộ, bênh vực, biện hộ cho) ai; ~ что́-л. под сомне́ние nghi ngờ cái gì; ~ курс, направле́ние đi theo phương hướng (đường lối), đi về phía; ✧ ~ нача́ло bắt nguồn, phát nguyên; ~ приме́р с кого́-л. noi gương (bắt chước) ai; ~ сло́во (*на собрании*) phát biểu ý kiến; ~ себя́ в ру́ки tự chủ, trấn tĩnh; я не беру́ на себя́ сме́лость... tôi không dám...; ~ своё dù sao vẫn đạt được; го́ды беру́т своё dù sao đi nữa tuổi già vẫn cứ đến; ~ кого́-л. в жёны lấy ai làm vợ; ~ в солда́ты bắt (lấy) lính; на́ша взяла́ chúng ta đã thắng; с чего́ вы э́то взя́ли? cớ sao anh lại nói như thế?, chuyện ấy anh lấy đâu ra?

бра́ться, взя́ться 1. (за *В*) (*хвататься*) cầm (nắm) lấy, cầm, nắm; ~ за́ руки nắm (cầm) tay; 2. (за *В*) (*орудовать чем-л.*) cầm; ~ за руль cầm lái; ~ за ору́жие cầm vũ khí; 3. (за *В*) (*приниматься за что-л.*) bắt tay vào, bắt đầu làm; ~ за де́ло bắt tay vào việc; 4. (+ *инф.*) (*быть в состоянии*) nhận làm; ~ научи́ть кого́-л. чему́-л. nhận dạy ai cái gì; я не беру́сь суди́ть tôi không dám xét đoán; 5. (*появляться*) hiện (nảy, sinh) ra; отку́да вы взяли́сь? anh từ đâu hiện ra thế?; отку́да у него́ берётся сто́лько си́лы? do đâu mà nó khoẻ đến thế?; отку́да у него́ берётся вре́мя на всё? làm sao mà nó có đủ thì giờ kịp làm mọi việc?; ✧ ~ за кого́-л. ra tay dạy dỗ ai; ~ за ум khôn ngoan ra, tu tỉnh lại; отку́да ни возьми́сь bỗng từ đâu hiện ra

бра́унинг *м.* súng lục Brauning

брахистохро́на *ж. мат.* đường đoản thời

Бра́хма *ж. рел.* Brahma, Phạm Thiên

брахмани́зм *м.* đạo Bà-la-môn, Bà-la-môn giáo

брахма́ны *мн.* (*ед.* брахма́н *м.*) giới tăng lữ Bà-la-môn

брахикефа́л *м. антроп.* người có đầu ngắn

брахикефа́лия *ж. антроп.* (hiện tượng) đầu ngắn

брахицефа́л *м. см.* брахикефа́л

брахицефа́лия *ж. см.* брахикефа́лия

бра́чн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hôn nhân, kết hôn; ~ догово́р hôn ước; ~ые у́зы tình nghĩa vợ chồng (phu thê); ~ые отноше́ния quan hệ hôn nhân (vợ chồng); ~ое ло́же giường cưới (tân hôn); ~ наря́д bộ áo cưới; ~ое свиде́тельство giấy chứng nhận kết hôn, giấy giá thú; 2. (*связанный с период спаривания у животных*) (thuộc về) mùa giao phối (*của loài vật*); ~ сезо́н mùa giao phối; ~ наря́д bộ lông đẹp trong mùa giao phối

бра́чующиеся *мн.* đôi nam nữ đang làm hôn lễ

бревен́чатый *прил.* (bằng) gỗ tròn; ~ дом nhà bằng gỗ tròn, nhà gỗ

бревно́ *с.* 1. gỗ tròn, gỗ súc, gỗ cây; 2. *спорт.* cầu thăng bằng; 3. *перен. бран.* đồ ngu, đồ ngốc, thằng đần, cục súc

бред *м.* 1. (*речь*) (lời) nói mê, nói sảng, mê sảng; (*состояние*) (cơn) mê sảng, hoang tưởng; ~ сумасше́дшего lời nói mê sảng của người điên; в ~ý trong cơn mê sảng; 2. *разг.* (*бессмыслица*) lời nói mê sảng, (điều) hoang tưởng, nhảm nhí, vô lý, hồ đồ

бре́д||ить *несов.* 1. nói mê, nói sảng, mê sảng; больно́й всю ночь ~ил người bệnh nói mê (nói sảng, mê sảng) suốt đêm; 2. (*Т*) *разг.* (*увлекаться чем-л.*) say mê, đam mê; ~ ке́м-л. mê tít (mê tít thò lò) ai; ~ му́зыкой say mê âm nhạc

бре́дни *мн.* (*скл. как м.*) *разг. пренебр.* (điều) hoang tưởng, nhảm nhí, vô lý, hồ đồ

бредо́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) mê sảng, hoang tưởng; ~ое состоя́ние cơn (tình trạng) mê sảng; ~ые виде́ния những hình ảnh hiện ra khi mê sảng; 2. (*нелепый*) vô lý; (*безумный*) điên cuồng, điên rồ, rồ dại; ~ая мысль ý kiến điên cuồng; ~ план kế hoạch điên rồ

бре́зга||ть, побре́згать (*Т*) tởm, kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm; (*гнушаться*) khinh bỉ, khinh miệt, khinh rẻ, coi thường, coi khinh; я ~ю пить из его́ ча́шки uống tách của nó tôi tởm (tởm lợm) lắm; он не ~ет никако́й рабо́той anh ấy không từ (không coi thường) một việc nào cả; он не ~ет никаки́ми сре́дствами nó chẳng từ một thủ đoạn nào cả

брезгли́в||ый *прил.* hay tởm, kinh tởm, ghê tởm; ~ челове́к người hay kinh tởm; ~ая ми́на vẻ mặt kinh tởm; вызыва́ть ~ое чу́вство у кого́-л. làm ai kinh tởm (ghê tởm)

бре́зговать, побре́зговать *см.* бре́згать, побре́згать

брезе́нт *м.* bạt, vải bạt

брезе́нтов||ый *прил.* (bằng) bạt, vải bạt; ~ая пала́тка lều bạt

бре́зж||ить *несов.* 1. lập loè, thấp thoáng; в по́ле чуть ~ит огонёк ngọn lửa nhỏ lập loè trên cánh đồng; ~ит рассве́т trời hửng sáng, rạng sáng; 2. *безл.* (*светать*): чуть ~ило trời hửng sáng (tờ mờ sáng)

брейк *м. см.* бре́йк-данс

бре́йк-данс *м.* (điệu, lối) nhảy breake

бре́йкер *м.* người nhảy breake

брело́к *м.* đồ trang sức (*đeo ở dây đồng hồ hay vòng*)

бре́м||я *с.* gánh nặng; ~ лет gánh nặng tuổi tác; ~ нало́гов gánh nặng thuế má; лечь ~енем на кого́-л., что́-л. làm

nặng gánh cho ai, cho cái gì; ✧ разреши́ться от ~ени đẻ, sinh

бренд *м. торг.* thương hiệu, nhãn hiệu, biểu tượng

бре́ндов||ый *прил.*: ~ые ма́рки những mác hàng hiệu

бре́нн||ый *прил. уст.*: ~ые оста́нки di hài, di cốt, hài cốt; ~ая жизнь kiếp phù sinh; ~ мир phù sinh, phù thế

бренча́ть *несов.* 1. (кêu) leng keng, lẻng kẻng, lẻng xẻng, loảng xoảng; (*Т*) làm... kêu leng keng (lẻng kẻng, lẻng xẻng, loảng xoảng); 2. (на *П*) *разг.* bật bông; ~ на гита́ре bật bông đàn guitar

брести́ *несов.* lần (lê) bước

бретéльки *мн.* (*ед.* бретéлька *ж.*) dây bretel, dải đeo

брешь *ж.* 1. lỗ hổng, lỗ thủng; *воен.* phá khẩu, lỗ phá; 2. *перен.*: проби́ть ~ в чём-л. mở đột phá khẩu trong việc gì; проби́ть ~ в бюдже́те семьи́ làm hao tài (làm thiệt hại) ngân quỹ gia đình

бре́ющий *прил.*: ~ полёт *ав.* (sự, cuộc) bay là mặt đất

бриг *м. мор.* thuyền hai buồm

брига́да *ж.* 1. *воен.* lữ đoàn; lữ (*сокр.*); та́нковая ~ lữ đoàn xe tăng (thiết giáp); 2. (*группа*) đội, tổ, toán, kíp; ~ сле́сарей đội (toán, kíp) thợ nguội; ~ коммунисти́ческого труда́ *ист.* đội lao động cộng sản chủ nghĩa; уда́рная ~ đội xung kích, đội sản xuất tiên tiến; 3. *ж.-д.* tổ, toán, kíp, công nhân viên; поездна́я ~ công nhân viên đoàn tàu; парово́зная ~ tổ (toán, kíp) đầu máy

бригади́р *м.* đội (tổ, toán, nhóm) trưởng

брига́дный *прил.* (thuộc về) lữ đoàn; đội, tổ, toán, kíp (*ср.* брига́да)

бриганти́на *ж.* thuyền nhỏ hai buồm

бри́джи *мн.* quần cưỡi ngựa, quần bó ống

бриз *м. мор.* brise, gió brizơ, gió nhẹ; берегово́й ~ gió brizơ (gió nhẹ) bờ biển

бриза́нтный *прил. воен.*: ~ снаря́д đạn pháo nổ, đạn đại bác nổ

брике́т *м.* viên, bánh; уго́льный ~ than bánh (viên, quả bàng)

брикети́ровать *несов. и сов.* đóng bánh

бриллиа́нт *м.* kim cương, hột xoàn

бриллианти́н *м.* brilliantine, mỡ bôi tóc

бриллиа́нтовый *прил.* (thuộc về) kim cương, hột xoàn

брита́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Anh

брита́нский *прил.* (thuộc về) Anh; Брита́нский музе́й (viện) Bảo tàng Anh

бри́тва *ж.* dao cạo; (*безопасная*) dao bào; электри́ческая ~ dao cạo điện

бри́твенн||ый *прил.* (để) cạo râu; ~ прибо́р bộ đồ cạo râu; ~ые принадле́жности đồ cạo râu

бритоголо́в||ые *мн.* (*ед.* бритоголо́вый *м.*) bọn đầu trọc; ба́нда ~ых băng (bọn) đầu trọc

бри́тый *прил.* (đã) cạo, cạo nhẵn, cạo râu; (*о голове*) (đã) cạo đầu, cạo trọc

брить, побри́ть (*В*) cạo; ~ бо́роду cạo râu; ~ лицо́ cạo mặt; ~ го́лову cạo đầu

брит||ьё *с.* (sự) cạo; ко́жа раздража́ется от ча́стого ~ья da bị mẩn lên vì năng cạo

бри́ться, побри́ться cạo mặt

бри́финг *м.* họp (hội) báo

бро́вка *ж.* rìa, mép, vệ, rệ, vỉa; ~ доро́ги rìa (mép, vệ, rệ, vỉa) đường

бров||ь *ж.* lông mày, mày; хму́рить ~и cau mày; ✧ не в ~, а (пря́мо) в глаз *погов.* ≅ đánh trúng huyệt (trúng chỗ hiểm); nói trúng mom (trúng tim đen)

брод *м.* chỗ nông; идти́ ~ом lội qua chỗ nông; ✧ не спроси́сь ~у, не су́йся в во́ду *посл.* ≅ làm người phải đắn phải đo, phải cân nặng nhẹ phải dò nông sâu

броди́ть I *несов.* đi vẩn vơ (quanh quẩn), đi lượn, lang thang, đi dạo, láng chán, lượn; (*со злым умыслом*) lảng vảng; ~ по у́лицам lượn (đi bát) phố; ✧ ~ в потёмках dò dẫm (lần mò, mò mẫm) trong đêm tối

броди́ть II *несов.* (*о дрожжах, вине и т. п.*) lên men

броди́га *м.* kẻ lang thang (lêu lổng, du đãng, sống cầu bơ cầu bất), dân bụi đời; (*любитель странствовать*) người thích lãng du

броди́жничать *несов. разг.* lang thang, lêu lổng, du đãng, đi cầu bơ cầu bất, đi bụi đời; (*странствовать*) ngao du, lãng du

броди́жничество *с.* (sự) lang thang, lêu lổng, du đãng, đi cầu bơ cầu bất, đi bụi đời; (*постоянные странствия*) (sự) ngao du, lãng du

броди́ч||ий *прил.* đi lang thang, nay đây mai đó, rong, chạy rông, bụi đời; ~ая соба́ка chó chạy rông; ~ие арти́сты gánh hát rong; ~ образ жи́зни cách sống nay đây mai đó, lối sống bụi đời

броже́ние *с.* 1. (sự) lên men; 2. *перен.* (sự) bất bình, xao xuyến, sôi động; ~ умо́в (sự) xao xuyến nhân tâm, bất bình

бро́йлер *м.* gà giò, gà tơ; (*молодняк др. видов птицы*) gia cầm tơ

бро́кер *м. фин.* người môi giới; страхово́й ~ người môi giới bảo hiểm

бро́керн||ый *прил. фин.* (thuộc về) người môi giới; ~ая коми́ссия phí (hoa hồng) môi giới

бро́керск||ий *прил. фин.* (thuộc về) người môi giới; ~ое представи́тельство ban đại diện người môi giới

бром *м. хим., фарм.* brom, brôm

броми́д *м. хим.* bromur, bromua

бро́мистый *прил. хим.* bromur, bromua, brômua; ~ ка́лий kali bromur (bromua)

бромоводоро́д *м. хим.* hydro bromur (bromua)

бронеавтомоби́ль *м.* xe bọc thép (bọc sắt, thiết giáp)

бронебо́йка *ж. разг.* súng chống thiết giáp (xuyên thép)

бронебо́йный *прил.* chống thiết giáp, xuyên thép; ~ снаря́д đạn chống thiết giáp (xuyên thép)

бронебо́йщик *м.* xạ thủ (pháo thủ) chống tăng

броневи́к *м. см.* бронеавтомоби́ль

бронево́й *прил.* (được) bọc thép, bọc sắt, thiết giáp

бронека́тер *м.* canô bọc thép (bọc sắt)

бронемаши́на *ж. см.* бронеавтомоби́ль

броненосец *м.* 1. *мор. уст.* thiết giáp hạm, chiến hạm bọc thép (bọc sắt); 2. *зоол.* tê tê, ta tu, trút (*Dasypoda*)

броненосный *прил.* (được) bọc thép, bọc sắt, thiết giáp; ~ крейсер tuần dương hạm bọc thép (bọc sắt)

бронепо́езд *м.* xe lửa bọc thép (bọc sắt)

бронета́нков||ый *прил.* (thuộc về) thiết giáp, xe tăng; ~ые войска́ bộ đội thiết giáp

бронетранспортёр *м.* xe vận tải thiết giáp (bọc thép, bọc sắt)

бро́нз||а *ж.* 1. đồng thanh, đồng thau, đồng; колоко́льная ~ đồng thanh đúc chuông; 2. *собир.* đồ đồng, đồ đồng mỹ nghệ; 3. *спорт.* (*медаль*) huy chương đồng; он получи́л ~у anh ấy được huy chương đồng

бронзирова́ть *несов. и сов.* mạ đồng (đồng thanh, đồng thau)

бронзиро́вка *ж.* (sự) mạ đồng, mạ đồng thanh, mạ đồng thau

бронзиро́вщик *м.* thợ mạ đồng

бро́нзов||ый *прил.* 1. (bằng) đồng thanh, đồng thau, đồng; ~ая меда́ль huy chương đồng; 2. (*о цвете*) (màu) đồng; ✧ ~ век *археол.* thời đại đồ đồng (đồng thau)

бронзолите́йщик *м.* thợ đúc đồng

бронирова́ние *с.* (sự) bọc sắt, bọc thép

бронирова́нный *прил.* (được) bọc sắt, bọc thép, thiết giáp

брони́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* заброни́ровать) (*В*) (*места и т. п.*) (để) dành riêng, dành trước; ~ ме́сто в вагóне dành trước chỗ trong toa tàu

бронирова́ть *несов. и сов.* (*сов. тж.* забронирова́ть) (*В*) (*покрывать броней*) bọc sắt, bọc thép

бронтозáвр *м. палеонт.* khủng long (*Brontausaurus*)

бро́нхи *мн.* (*ед.* бронх *м.*) *анат.* phế quản

бронхиа́льн||ый *прил. анат.* (thuộc về) phế quản; ~ая áстма (bệnh) hen phế quản

бронхи́т *м. мед.* viêm phế quản

бро́ня *ж.* (quyền) giữ chỗ, dành trước; (*документ*) giấy chứng nhận quyền giữ chỗ; железнодоро́жная ~ quyền giữ chỗ (dành chỗ) trên tàu lửa; ~ на кварти́ру на вре́мя командиро́вки quyền giữ lại căn nhà trong thời gian đi công tác

броня́ *ж.* 1. (*доспехи*) thiết giáp; 2. (*защитная облицовка*) vỏ thép, vỏ sắt, vỏ bọc

брос||а́ть, бро́сить 1. (*В, Т*) ném, vứt, liệng, quăng, quẳng, lẳng, liệng; (*опускать*) thả, bỏ, buông; ~ грана́ту ném (liệng) lựu đạn; ~ оку́рок vứt tàn thuốc; ~ снежка́ми в кого́-л. ném (quăng) hòn tuyết vào ai; ~ я́корь thả (buông, bỏ) neo; ~ сеть quăng lưới; 2. *обыкн. безл.* (*сильно качать*) lắc lư, tròng trành, lắc, xóc; маши́ну ~а́ет из стороны́ в сто́рону ôtô lắc từ bên này sang bên kia; 3. (*В*) (*быстро перемещать*) điều, phái, ném; ~ войска́ в наступле́ние điều (ném) quân vào trận tấn công; 4. *в сочет. с сущ.*: ~ тень hắt bóng; ~ луч rọi tia sáng; ~ бы́стрый взгляд на кого́-л. liếc (liếc mắt) nhìn ai; ~ кому́-л. взгляд по́лный упрёка ném một cái nhìn đầy trách móc cho ai; ~ упрёк кому́-л. buông lời trách móc ai; 5. (*В*) (*выкидывать*) vứt, bỏ, vứt bỏ, quẳng; (*класть небрежно*) vứt, quẳng; раздева́ясь, она́ бро́сила пальто́ на стул cởi áo ngoài ra, nàng vứt (quẳng) măngtô lên ghế; 6. (*В*) (*покидать*) bỏ, lìa bỏ, rời bỏ, bỏ rơi; ~ семью́ bỏ (lìa bỏ) gia đình; ~ кого́-л. в беде́ bỏ rơi ai trong cơn hoạn nạn; 7. (*В, + инф.*) (*прекращать*) bỏ, thôi, chấm dứt; ~ кури́ть bỏ hút, bỏ thuốc; ~ рабо́ту bỏ (thôi) việc; ~ учёбу bỏ học; бро́сь(те) говори́ть глу́пости! thôi, đừng nói nhảm nhí nữa!; ~ ору́жие bỏ (buông, hạ) vũ khí; 8. *безл.*: его́ ~а́ет то в жар, то в хо́лод khi thì nó bị sốt khi thì bị rét; его́ бро́сило в дрожь cậu ta run cầm cập, nó lên cơn run; его́ бро́сило в жар nó bị sốt nóng; его́ бро́сило в пот nó đổ (nhễ nhại) mồ hôi; ✧ ~ де́ньги, деньга́ми vung tiền, phung phí tiền nong; ~ гря́зью в кого́-л. bôi nhọ ai, bôi tro trát trấu vào mặt ai; ~ свет на что-л. làm sáng tỏ cái gì; ~ вы́зов кому́-л. thách thức ai; ~ обвине́ния кому́-л. lên tiếng tố cáo ai; ~ в тюрьму́ bỏ tù, tống vào tù

броса́||ться, бро́ситься 1. (*Т*) ném (quăng) nhau; ~ снежка́ми ném hòn tuyết vào nhau; 2. (*устремляться*) xông (lao, lăn xả, nhảy xổ, nhảy bổ) vào, xông (lao, xốc) tới; ~ на по́мощь кому́-л. xông (lao) tới cứu ai; ~ на врага́ xông (lao mình, lăn xả) vào quân thù; соба́ка ~ется на чужи́х con chó xổ (nhảy xổ, nhảy xổ) vào người lạ; ~ на коле́ни quỳ xuống; ~ друг дру́гу в объя́тия ôm chầm (ôm choàng) lấy nhau; ~ кому́-л. на ше́ю nhảy tới ôm cổ ai; ~ бего́м lao chạy, phóng chạy; ~ со всех ног chạy ba chân bốn cẳng; 3. (*прыгать*) nhảy, lao, nhảy xuống, lao xuống; ~ в окно́ lao (nhảy) qua cửa sổ; ~ в во́ду nhảy xuống nước;~ вплавь nhảy xuống bơi; ✧ ~ в глаза́ đập vào mắt; ~ деньга́ми vung tiền, phung phí (vung phí) tiền nong; vung tiền qua cửa sổ (*погов.*); ~ слова́ми nói vong mạng, nói vô trách nhiệm, nói bừa; кровь бро́силась ему́ в лицо́ mặt anh ấy đỏ nhừ; кровь бро́силась ему́ в го́лову anh ấy mất bình tĩnh (nổi xung lên); вино́ бро́силось ему́ в го́лову hơi men bốc lên đầu nó rồi, nó đã chếnh choáng hơi men (đã ngà ngà say)

бро́сить(ся) *сов. см.* броса́ть(ся)

бро́ский *прил. разг.* sặc sỡ, rực rỡ, chói lọi, bóng bẩy; ~ цвет màu sắc sặc sỡ (rực rỡ, chói lọi, bóng bẩy)

бро́сов||ый *прил. разг.* xấu, hư hỏng, vô dụng, không dùng được, không ra gì; ~ това́р hàng xấu; ~ые зе́мли đất xấu; ✧ ~ э́кспорт *эк.* xuất khẩu bán phá giá; ~ые це́ны giá bán đổ bán tháo

броско́м *нареч.* (một cách) mãnh liệt, tức tốc, thần tốc

броско́к *м.* 1. (sự) ném, vụt, liệng, quăng, quẳng; 2. (*стремительное движение*) (sự) mãnh tiến, tốc tiến, nhảy vọt; *воен.* (đợt, cuộc) vọt tiến, tiến quân thần tốc, bôn tập; *спорт.* (sự) ném, tung, sút; после́дний ~ *воен.* đợt vọt tiến cuối cùng

бро́уновск||ий *прил.*: ~ое движе́ние *физ.* chuyển động Brown (Brao, hỗn loạn)

бро́шка *ж.*, **брошь** *ж.* đồ nữ trang cài áo

брошю́ра *ж.* sách mỏng

брошюрова́льн||ый *прил.* (để) đóng sách; ~ая машина máy đóng sách

брошюрова́ть, сброшюрова́ть (*В*) đóng sách

брошюро́вка *ж.* (sự) đóng sách

брошюро́вочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đóng sách; ~ цех xưởng đóng sách; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая xưởng đóng sách

брошюро́вщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ đóng sách

брудершáфт *м.*: пить на ~ uống rượu kết nghĩa

брус *м.* (*мн.*: бру́сья) 1. rầm, thanh, xà; 2. *мн.*: ~ья *спорт,* xà; паралле́льные ~ья xà kép; разновысо́кие ~ья xà lệch; упражне́ния на ~ьях bài tập trên xà

брусни́ка *ж.* 1. (*растение*) (cây) việt quất (*Vaccinium vitis idaea*); 2. (*ягода*) (quả, trái) việt quất

брусо́к *м.* 1. (*кусок*) phiến, miếng, mảnh, mẩu, cục; 2. (*точильный камень*) hòn đá mài

бру́ствер *м. воен.* bờ chiến hào, gờ hào, ụ đất ngoài chiến hào

брусча́тка *ж.* 1. *собир.* đá hộc, đá vuông (*lát đường*); 2. *разг.* (*мостовая*) đường lát đá hộc (đá vuông)

брусча́т||ый *прил.* (bằng) đá hộc, đá vuông; ~ая мостова́я đường lát đá hộc (đá vuông)

бру́тто *прил. и нареч. неизм. торг.* (trọng lượng) cả bì; ~ за не́тто cả bì coi như ròng; ~ рег. тровый тонна́ж tổng tải trọng đăng ký

бруцéлла *ж.* (khuẩn) brucella

бруцеллёз *м. мед.* bệnh do brucella

бры́зг||ать, брызнуть 1. (*Т*) phun, làm tung toé, làm văng, bắn; ~ слюно́й bắn (làm văng) nước bọt;

2. (*разлетаться*) phụt (phun, phọt, vọt, bắn) ra, bắn tung toé; *перен.* toả ra; вода́ ~ала из кра́на nước từ vòi bắn tung toé (phọt ra, vọt ra); мо́лодость бры́зжет из её глаз đôi mắt nàng toả đầy vẻ thanh xuân; 3. (*В*) (*опрыскивать*) rẩy, vẩy, phun; ~ духа́ми на что́-л. rẩy (vẩy, phun) nước hoa cho cái gì; он ~ал ей водо́й в лицо́ anh rẩy (vẩy) nước vào mặt cho chị

бры́згаться *несов.* 1. (*Т*) rẩy, vẩy, phun; 2. (*брызгать друг на друга*) rẩy (vẩy) cho nhau; ~ водо́й (*взаимно*) rẩy nước cho (vẩy nước cho, tát nước vào mặt) nhau

бры́зги *мн.* (*скл. как ж.*) giọt (*tung tóe*); (*от волн*) bụi nước, hạt nước li ti

бры́зну||ть *сов.* 1. *см.* бры́згать; 2. (*хлынуть*) phụt (phun, phọt, vọt, tuôn) ra; слёзы ~ли из глаз nước mắt tuôn trào; кровь ~ла из ра́ны máu từ vết thương phụt (phọt) ra

брыка́ть, брыкну́ть (*В*) đá hậu, hất hậu

брыка́ться, брыкну́ться đá hậu, hất hậu

брыкну́ть(ся) *сов. см.* брыка́ть(ся)

бры́нза *ж.* brynza, pho-mát cừu

брысь *межд. разг.* cút! (*tiếng để đuổi mèo*)

брэнд *м. см.* бренд

брюзга́ *м. и ж. разг.* người bẳn tính (hay càu nhàu, cáu gắt)

брюзгли́вость *ж.* bẳn tính, (tính) hay càu nhàu, hay cáu gắt, hay gắt gỏng, hay đay nghiến

брюзгли́вый *прил.* bẳn tính, hay càu nhàu (cáu gắt, gắt gỏng, đay nghiến); gắt mắm tôm (*шутл.*)

брюзжа́ние *с.* (sự) càu nhàu, cáu gắt, gắt gỏng, đay nghiến

брюзжа́ть *несов.* càu nhàu, cáu gắt, gắt gỏng, đay nghiến

брю́ква *ж.* (cây) cải lùn (*Brassica napus rapifera*)

брю́квенный *прил.* (thuộc về) cải lùn

брю́ки *мн.* (*скл. как ж.*) quần, quần dài, quần tây, quần âu

брюме́р *м. ист.* tháng Sương mù

брюне́т *м.*, **~ка** *ж.* người tóc nâu sẫm

брю́х||о *с.* bụng; ~ акýлы bụng cá mập; ~ отрасти́ть bụng phệ ra, béo phệ ra; на ~е по́лзать пе́ред ке́м-л. luồn cúi ai, bò sát bụng trước mặt ai

брюхоно́гие *мн. биол.* loài ốc sên

брюши́н||а *ж. анат.* màng bụng, phúc mạc; воспале́ние ~ы *мед.* viêm màng bụng (phúc mạc)

брюши́нный *прил.* (thuộc về) màng bụng, phúc mạc

брюшко́ *с.* 1. *разг.* bụng phệ; нагуля́ть, отрасти́ть себе́ ~ béo phệ ra, phát phì; 2. (*у насекомого*) bụng

брюшн||о́й *прил.* (thuộc về) bụng; ~ая по́лость *анат.* khoang màng bụng; ~ тиф *мед.* (bệnh) thương hàn

бря́кать, бря́кнуть *разг.* 1. (kêu) leng keng, lẻng xẻng, loảng xoảng; (*Т*) (*производить шум*) làm... kêu leng keng (lẻng xẻng, loảng xoảng); ~ ло́жками làm những chiếc thìa kêu lẻng xẻng; 2. (*В*) (*с силой бросать*) ném (vứt, quẳng) mạnh; (*ронять*) đánh vỡ, làm rơi; 3. (*В*) *перен.* (*необдуманно говорить*) nói bộp chộp

бря́каться, бря́кнуться *разг.* ngã uỵch, ngã phịch

бря́кнуть(ся) *сов. см.* бря́кать(ся)

бряца́ние *с.* sự làm kêu leng keng (lẻng xẻng, loảng xoảng); 2. (*звуки*) tiếng leng keng (lẻng xẻng, loảng xoảng)

бряц||а́ть *несов.* (kêu) leng keng, lẻng xẻng, loảng xoảng; (*Т*) (*производить звуки*) làm kêu leng keng (lẻng xẻng, loảng xoảng); ~ по стру́нам làm đàn rung vang; ~а́я шпо́рами làm đinh thúc ngựa kêu leng keng; ✧ ~ ору́жием đe doạ (hăm doạ) chiến tranh

бу́бен *м.* trống lục lạc

бубенцы́ *мн.* (*ед.* бубенец *м.*) lục lạc

бубе́нчики *мн. см.* бубенцы́

бу́блик *м.* (bánh) mì vòng

бубни́ть *несов. разг.* nói lè nhè (kè nhè, lúng búng); ~ себе́ под нос nói lúng búng trong họng, lầm bầm

бубно́вый *прил. карт.* (thuộc về) con rô

бу́б||ны *мн. карт.* con rô, rô; да́ма ~ён đầm rô, Q rô

бубо́н *м. мед.* sưng bạch hạch

бубо́нн||ый *прил.*: ~ая чума́ *мед.* (bệnh) dịch hạch phương đông

бугенви́ллея *ж. бот.* cây hoa giấy (bông giấy) (*Bougainvillea*)

бугро́р *м.* 1. gò, mô, đống; бе́рег в песча́ных бугра́х bờ phủ đầy những mô (gò, đống) cát; 2. *анат.* ụ; затылочный ~ ụ chẩm; теменно́й ~ ụ đỉnh; 3. *разг.* (*тк. с предлогом* за, из-за *и т. п.*) (*заграница*) nước ngoài, ngoại quốc; вы́ехать за бугро́р ra nước ngoài (ngoại quốc); жить за бугро́м sống ở nước ngoài (ngoại quốc)

бугор||о́к *м.* 1. *уменьш. от* бугро́р; gò con, mô nhỏ, đống nhỏ; ~ки́ моги́л những nấm mộ; 2. *анат., мед.* củ, gò; гло́точный ~ củ thanh quản; ло́нный ~ gò mu; да́рвинов ~ ушно́й ра́ковины củ vành tai

бугро́рчатый *прил. анат.* (có) nhiều củ

бугри́стый *прил.* (*о местности*) lồi lõm, gồ ghề, mấp mô

бу́дда *м.* Phật, Bụt; Phật-đà, Bụt-đà (*уст.*)

буддизм *м.* Phật giáo, đạo Phật

буддийский *прил.* (thuộc về) Phật giáo, đạo Phật; ~ храм chùa; ~ монáх nhà sư, tăng sĩ, tu sĩ Phật giáo

буддист *м.*, **~ка** *ж.* tín đồ Phật giáo (đạo Phật), Phật tử, Phật giáo đồ

буддо́лог *м.* nhà Phật học, chuyên viên về Phật giáo

буддоло́гия *ж.* Phật học

бу́дет *в знач. сказ. безл. разг.* (*хватит*) thôi, thôi đi, đủ rồi; ~ тебе́! thôi đi!, đủ rồi!; ~ с меня́! đối với tôi thì đủ rồi!; ~ шути́ть! thôi, đừng đùa nữa!

буди́льник *м.* đồng hồ báo thức

буди́ть, разбуди́ть 1. (*В*) đánh thức, gọi dậy; за́втра разбуди́те меня́ в 6 часо́в sáng mai nhờ anh đánh thức tôi vào lúc 6 giờ; 2. *перен.* (*побуждать к деятельности*) thức tỉnh; 3. *перен.* (*вызывать к жизни, возбуждать*) khêu, gợi, khêu gợi; ~ мысль gợi ý; ~ не́нависть к врагу́ khêu gợi lòng căm thù địch

бу́дка *ж.* điếm, trạm, chòi, lều; постова́я ~, карау́льная ~, сторожева́я ~, ~ часово́го trạm gác, điếm canh, chòi canh; железнодоро́жная ~ trạm (lều) gác đường tàu; телефо́нная ~ buồng điện thoại; соба́чья ~ chuồng (ổ) chó

бу́дни *мн.* (*скл. как м.*) 1. (những) ngày thường, ngày làm việc; 2. *перен.* (*повседневная жизнь*) đời sống thường lệ; трудовы́е ~ công việc thường ngày (thường nhật); 3. *перен.* (*однообразная жизнь*) cuộc đời tẻ nhạt (buồn tẻ, buồn chán)

бу́дний *прил.* thường, thường ngày, thường nhật, thường lệ; ~ день ngày thường (làm việc)

бу́дничн||ый *прил.* 1. thường, thường ngày, thường nhật, thường lệ; ~ день ngày thường; ~ое пла́тье thường phục, quần áo ngày thường; 2. *перен.* (*скучный, однообразный*) tẻ nhạt, buồn tẻ, buồn chán

будора́жить, взбудора́жить (*В*) làm náo động (xôn xao, náo lên), khuấy động; (*приводить в беспорядок*) làm rối (rối lên, rối ren)

бу́дочник *м. ж.-д.* người gác đường tàu (gác barie)

бу́дто 1. *союз* (*как, словно*) dường như, tưởng như, như là, hình như, giống như, như; он продолжа́ет чита́ть, ~ и не слы́шит, что его́ зову́т nó tiếp tục đọc dường như (hình như) không nghe người ta gọi nó; ~ ничего́ не случи́лось, не́ было hình như không có gì xảy ra cả (không xảy ra việc gì hết); ~ бы, как ~ бы hình như, dường như; 2. *союз* (*что - с оттенком сомнения*) hình như, ý chừng, như thể, dáng chừng; говоря́т, ~ он уе́хал người ta nói hình như (ý chừng, dáng chừng) anh ấy đã đi rồi; 3. *частица разг.* (*кажется*) hình như, có lẽ, ý chừng, như thể, dáng chừng; он ~ бы уе́хал có lẽ (hình như, ý chừng, dáng chừng) anh ấy đã đi rồi; 4. *частица разг.* (*разве*) tưởng như, làm ra vẻ như, làm như tưởng; ~ ты сам не зна́ешь mày làm ra vẻ như (làm như tưởng) chính mày không biết điều đó

будуа́р *м.* khuê phòng, phòng khuê, buồng khuê

бу́дущ||ее *с.* (*скл. как прил.*) tương lai; в ~ем trong tương lai, sau này, mai sau, sau đây

бу́дущ||ий *прил.* sau, sau này, mai sau, tiếp sau, tương lai; ~ие специали́сты những chuyên viên tương lai; ~ее поколе́ние thế hệ mai sau (tương lai, sau này); на ~ год năm sau; ~ее вре́мя *грам.* thì tương lai

бу́дущность *ж.* 1. tương lai; 2. (*судьба*) hậu vận; (*карьера*) tiền đồ; блестя́щая ~ tiền đồ xán lạn

будь *пов. от* быть; ✧ ~ то... dù là...; он всё чита́л, ~ то стихи́, про́за или пье́сы anh ấy đọc tất cả, dù là thơ, văn hay kịch; ~, что бу́дет *разг.* đành phải liều vậy

бу́ер *м.* xe buồm trượt băng

бу́ерный *прил.* (thuộc về) xe buồm trượt băng; ~ спорт (môn) xe buồm trượt băng

буери́ст *м.* vận động viên đua xe buồm trượt băng

буж *м. мед.* ống nong

буженина́ *ж.* (một loại) jambon, giămbông

бузá I *ж.* (*напиток*) buza (*một loại đồ uống như bia*)

бузá II *ж.* (*шум, скандал*) *прост.* (cảnh, vụ) om sòm, huyên náo, hỗn loạn, rùm beng

бузина́ *ж.* 1. (*растение*) (cây) cơm cháy (*Sambucus*); 2. *собир.* (quả, trái) cơm cháy

бузи́ть *несов. прост.* làm om sòm (huyên náo, rùm beng)

бузотёр *м.*, **~ка** *ж. прост.* kẻ hay sinh sự (hay gây gổ, làm om sòm, huyên náo, rùm beng)

буй *м. мор.* phao, phao tiêu, phao hiệu, phù tiêu

бу́йвол *м.* trâu (*Bubalus*)

бу́йволов||ый *прил.* (thuộc về) trâu; ~ая ко́жа da trâu

бу́йно *нареч.* (một cách) mãnh liệt; ngang tàng, hung hăng; dữ dội; um tùm, tùm lum (*ср.* бу́йный)

бу́йн||ый *прил.* 1. (*необузданный*) mãnh liệt, không kìm (nén) được; (*удалой*) ngang tàng, hung hăng; (*разгульный*) phóng đãng; ~ нрав tính khí ngang tàng, tính tình hung hăng; 2. (*бурный, порывистый*) dữ dội, dữ tợn, mãnh liệt; ~ ве́тер (trận) gió dữ dội, cuồng phong; 3. *перен.* (*безудержный*) không kìm hãm được, mãnh liệt, thiết tha; ~ое жела́ние mong muốn thiết tha; 4. (*быстро растущий*) rậm, rạm rạp, sum sê, sum suê, um tùm, tùm lum; ~ая расти́тельность cây cối rậm rạp (sum sê, um tùm); ~ рост mọc lên nhanh, lớn nhanh, mọc um tùm (tùm lum); ~ые тра́вы cỏ mọc tùm lum (um tùm)

бу́йство *с.* (sự, tính) ngang tàng, hung hăng, bạo ngược

бу́йствовать *несов.* hành động ngang tàng, làm điều bạo ngược; (*бесчинствовать*) hoành hành; (*о сумасшедшем*) đập phá, hành hung

бук *м.* (cây) hêtre, dẻ gai (*Fagus*)

бу́к||а *м. и ж. разг.* 1. (*фантастическое существо*) ngoáo ộp, ông ba kẹ; 2. *перен.* người cau có; сиде́ть, смотре́ть ~ой nhìn cau có (khoằm khoặm)

бука́шка *ж.* con sâu, con bọ, côn trùng

бу́кв||а *ж.* chữ, chữ cái, mẫu tự; загла́вная ~, прописна́я ~ chữ hoa; строчна́я ~ chữ thường (nhỏ); нача́льная ~ chữ đầu; ✧ остава́ться мёртвой ~ой (*не применяться на деле*) chỉ nằm trên giấy, chỉ là những chữ chết cứng; ~ в ~у đúng từng chữ, đúng nguyên văn; согла́сно ~е зако́на theo đúng lời văn của luật (đúng từng chữ của luật pháp)

буквали́зм *м.* (sự, thói) dịch gò từng chữ, làm một cách hình thức

буква́льно *нареч.* 1. (một cách) đúng từng chữ, đúng nguyên văn; ~ переда́ть чьи́-л. слова́ truyền đạt lời của ai đúng từng chữ; я по́нял его́ ~ tôi hiểu lời anh ấy theo nghĩa đen; 2. *разг.* (*действительно*) thật đúng là; он ~ все дни за́нят thật đúng là tất cả các ngày ông ấy đều bận

буква́льн||ый *прил.* 1. (*дословный*) đúng từng chữ, đúng nguyên văn; ~ перево́д (bản) dịch đúng từng chữ; 2. (*точный, не переносный*) đúng, đúng nghĩa đen; в ~ом смы́сле сло́ва với nghĩa đen của từ

буква́рь *м.* sách học vần (tập đánh vần, vỡ lòng)

бу́квенн||ый *прил.* (bằng) chữ, chữ cái; ~ое обозначе́ние ký hiệu bằng chữ

бу́квица *ж.* chữ hoa đầu đoạn

буквое́д *м. ирон.* kẻ mọt sách (cuồng chữ)

буквое́дство *с. ирон.* (thói) mọt sách, cuồng chữ

буке́т *м.* 1. (*цветов*) bó hoa; 2. (*чая, вина и т. п.*) hương vị; ~ ча́я hương vị trà; ✧ ~ боле́зней một đống bệnh, rất nhiều bệnh

букини́ст *м.* người bán sách cũ

букинисти́ческий *прил.*: ~ магази́н hiệu sách cũ

букле́т *м.* booklet, buklet, tập sách nhỏ

бу́кли *мн. уст.* búp tóc quăn, mớ tóc xoăn

букме́кер *м.* người ghi tiền cá độ ngựa đua

бу́ковый *прил.* (thuộc về) hêtre, dẻ gai; ~ лес rừng dẻ gai

буко́лика *ж. лит.* thơ văn mục vịnh

буколи́ческий *прил. лит.* (thuộc về) thơ văn mục vịnh

бу́кса *ж. тех.* hộp ổ, hộp trục

букси́р *м.* 1. (*канат*) (dây) cáp kéo, chão kéo; 2. (*судно*) tàu kéo, tàu lai; ✧ брать кого́-л. на ~ dìu dắt (kèm cặp, giúp đỡ, kèm) ai

букси́рный *прил.* (thuộc về) kéo, lai, dắt; ~ парохо́д *см.* букси́р 2

букси́ровать *несов.* (*В*) kéo, lai, dắt

буксиро́вка *ж.* (sự) kéo, lai, dắt

буксиро́вщик *м. см.* букси́р 2.

буксова́ние *с.* (sự) patinê, quay trượt

буксова́ть *несов.* patinê, quay trượt

булава́ *ж.* 1. (*палица*) côn, chùy; 2. (*жезл*) quyền trượng; 3. *спорт.* (*гимнастическая*) gậy chày

була́вка *ж.* kim găm; англи́йская ~ kim băng

була́вочн||ый *прил.* (thuộc về) kim găm; ✧ ~ уко́л lời châm chích (châm biếm, châm chọc); величино́й с ~ую голо́вку bé tí như mũi kim, rất nhỏ, rất bé

була́н||ый *прил.* hung nhạt; ~áя ло́шадь ngựa hung nhạt (*với đuôi và bờm đen*)

була́т *м.* 1. (*сталь*) *ист.* thép đamas, thép rèn kiếm; 2. (*меч*) *уст. поэт.* (thanh) kiếm

булими́я *ж. мед.* bulimia, (chứng) háu ăn, cuồng ăn vô độ

бу́лка *ж.* (ổ) bánh mì trắng

бу́лла *ж.* thánh chỉ của Giáo hoàng

булли́т *м. спорт.* phạt đền, phạt penalti (*trong môn khúc côn cầu*)

бу́лочка *ж.* bánh mì trắng nhỏ

бу́лочная *ж.* (*скл. как прил.*) hiệu bánh mì; ~кондите́рская hiệu bánh kẹo

бу́лочник *м.* 1. *уст.* chủ hiệu bánh mì, người bán bánh mì; 2. (*пекарь*) người làm bánh mì

бу́лочн||ый *прил.*: ~ые изде́лия các loại bánh mì

булты́х! *межд. разг.* ùm!, tõm!

бултыха́ться, бултыхну́ться *разг.* 1. nhảy ùm, rơi tõm; (*барахтаться*) lội lõm bõm (bì bõm), vùng vẫy trong nước; 2. (*плескаться о стенки сосуда*) võ óc ách (ì oạp)

бултыхну́ться *сов. см.* бултыха́ться

булы́жник *м.* cuội nhỡ, đá củ đậu

булы́жн||ый *прил.*: ~ая мостова́я mặt đường rải đá

бульва́р *м.* đại lộ, đường phố lớn (*có trồng cây ở giữa*)

бульва́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đại lộ, đường phố lớn; 2. *перен.* tầm thường, kém cỏi; ~ая газе́та báo lá cải; ~ рома́н tiểu thuyết tầm thường; tiểu thuyết ba xu (*пренебр.*)

бульдо́г *м.* chó bull dog (buldô)

бульдо́зер *м.* máy gạt, xe ủi, máy ủi

бульдозери́ст *м.* người lái máy gạt (xe ủi, máy ủi)

бу́лькание *с.* (tiếng) ọc ọc, òng ọc, sùng sục, róc rách

бу́лькать, бу́лькнуть chảy ọc ọc (òng ọc, sùng sục, róc rách)

бу́лькнуть *сов. см.* бу́лькать

бульо́н *м.* nước dùng, nước xuýt, nước hầm

бум I *ж.* 1. *разг.* (*шумиха*) (sự) huyên náo, ồn ào, rùm beng; 2. *эк.* (sự) phồn vinh bột phát, phồn vinh bề mặt

бум II *м. спорт.* cầu thăng bằng

бума́г||а I *ж.* 1. giấy; пи́счая ~ giấy viết; печа́тная ~, типогра́фская ~ giấy in; почто́вая ~ giấy viết thư; промока́тельная ~ giấy thấm; кури́тельная ~, папиро́сная ~ giấy quấn thuốc lá; обёрточная ~ giấy gói, giấy bọc, giấy bao bì; цветна́я ~ giấy màu; светочувстви́тельная ~ giấy cảm quang, giấy ảnh; фильтрова́льная ~ giấy lọc; нажда́чная ~ giấy ráp, giấy nhám; стекля́нная ~ giấy thuỷ tinh; перга́ментная ~ giấy da cừu; 2. (*документ*) giấy; *мн.*: ~и *разг.* (*личные документы*) giấy tờ, giấy má; 3. *мн.*: ~и (*рукописи и т. п.*) giấy tờ, giấy má, công văn, tài liệu; ✧ остава́ться на ~e nằm trên giấy, không được thực hiện; це́нные ~и chứng khoán

бума́га II *ж. уст.* (*хлопок, изделия из него*) bông vải, vải bông, vải

бумагодержа́тель *м.* 1. (*владелец ценных бумаг*) người sở hữu chứng khoán; 2. *канц.* hộp đựng giấy tờ, hộp đựng thư

бумагомара́тель *м. разг. ирон.* nhà văn quèn

бумагопряде́ние *с.* (sự) kéo sợi bông, kéo sợi

бумагопряди́льн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy kéo sợi bông (kéo sợi); ~ая фа́брика xưởng kéo sợi bông (kéo sợi)

бумагопряди́льня *ж.* xưởng kéo sợi bông (kéo sợi)

бума́жка *ж.* 1. tờ (mảnh, mẩu) giấy; 2. *разг.* (*документ*) giấy tờ, giấy má; 3. *разг.* (*деньги*) giấy bạc, tiền giấy

бума́жник I *м.* (*для денег и т. п.*) ví, bóp, ví tiền, bóp tiền

бума́жник II *м.* (*рабочий*) thợ làm giấy

бума́жн||ый I *прил.* (*к* бума́га I) 1. (thuộc về) giấy; ~ая фа́брика xưởng giấy; ~ комбина́т nhà máy giấy; ~ые салфе́тки khăn giấy, khăn ăn bằng giấy; ~ые де́ньги tiền giấy, giấy bạc; 2. (*канцелярский, бюрократический*) quan liêu giấy tờ; ~ая волоки́та tác phong quan liêu giấy tờ, việc giấy tờ phiền phức; 3. *перен.* (*существующий только на бумаге*) nằm trên giấy

бума́жн||ый II *прил.* (*к* бума́га II) (thuộc về) bông vải, vải bông, vải; ~ая мате́рия vải bông, coton, cotton

бумазе́йный *прил.* (thuộc về, bằng) vải sợi bông

бумазе́я *ж.* vải sợi bông

бумера́нг *м.* boomerang, bumerăng, gậy ném cong

Бу́ндесвер *м.* quân đội Cộng hoà Liên bang Đức (*từ 1956*)

Бу́ндестаг *м.* quốc hội (hạ viện) Đức

бу́нкер *м.* 1. *тех.* bunker, bể trữ nguyên liệu; 2. *воен.* bunker, boongke

бунт *м.* (cuộc) nổi loạn, phiến loạn, bạo loạn

бунта́рский *прил.* có đầu óc nổi loạn, bướng bỉnh, ngang ngạnh, ngang bướng, cứng đầu cứng cổ; ~ дух tinh thần nổi loạn

бунта́рство *с.* đầu óc (tinh thần) nổi loạn

бунта́рь *м.* người nổi loạn (làm loạn, bạo loạn, phiến loạn)

бунтова́ть *несов.* nổi loạn, làm loạn, dấy loạn

бунтова́ться *несов. разг. см.* бунтова́ть

бунтовщи́к *м.* người nổi loạn (bạo loạn, làm loạn, phiến loạn), loạn quân

бур *м. тех.* mũi khoan

бура́ *ж. хим.* borac, natri tetraborat, hàn the

бура́в *м.* (cái) khoan

бура́вить, пробура́вить (*В*) khoan

бура́н *м.* bão tuyết

бургоми́стр I *м.* thị trưởng

бургоми́стр II *м.* (*птица*) (chim) hải âu lớn miền cực (*Larus hyperboreus*)

бурда́ *ж. разг.* canh nhạt nhẽo; кака́я ~! nhạt như nước ốc!, dở quá!

бурдю́к *м.* bao da (*để đựng rượu, nước*)

буревёстник *м. зоол.* hải âu lớn, chim báo bão (*Puffinus puffinus*)

бурелО́м *м. собир.* cây bị gió làm đổ

буре́ние *с. тех.* (sự) khoan; ~ сква́жин khoan lỗ, khoan giếng

буржуа́ *м. нескл.* người tư sản

буржуази́я *ж.* giai cấp tư sản; кру́пная ~ giai cấp đại tư sản; ме́лкая ~ giai cấp tiểu tư sản

буржуа́зно-демократи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) dân chủ tư sản; ~ая революция cách mạng dân chủ tư sản

буржуа́зн||ый *прил.* (thuộc về) tư sản; ~ая революция cách mạng tư sản; ~ая идеоло́гия ý thức hệ tư sản

буржу́й *м. разг. пренебр.* tên tư sản

бури́льн||ый *прил. тех.* (để) khoan; ~ая маши́на máy khoan

бури́льщик *м.* thợ khoan

буриме́ *с. лит.* bouts-rimés, thơ hạn vận

бури́ть, пробури́ть (*В*) khoan; ~ нефтяну́ю сква́жину khoan giếng dầu mỏ
бу́рка *ж.* áo burka, áo khoác dạ (*vùng Caucasia*)
бу́рки *мн.* (*ед.* бу́рка *ж.*) ủng burki, ủng dạ (*đế da*)
бу́ркнуть *сов. см.* бурча́ть 1
бурла́к *м. уст.* người kéo thuyền
бурла́цкий *прил. уст.* (thuộc về) người kéo thuyền
бурла́чество *с. уст.* nghề kéo thuyền
бурла́чить *несов. уст.* làm nghề kéo thuyền
бурле́ск *м.*, **~ка** *ж.* 1. (*стиль*) (lối) văn burlesque, văn nhại-khôi hài; 2. (*пьеса*) (vở) kịch nhại-khôi hài; 3. (*опера*) (vở) opera khôi hài (*nhỏ*)
бурли́ть *несов.* 1. sôi, sôi sùng sục; (*о море*) nổi sóng ầm ầm; 2. *перен.* sôi nổi, sôi sục
бу́рно *нареч.* (một cách) sôi nổi, sôi sục, mãnh liệt, nhiệt liệt
бу́рность *ж.* (sự) sôi nổi, sôi sục, mãnh liệt, nhiệt liệt
бу́рн||ый *прил.* 1. (có) bão, nhiều bão táp, đầy sóng gió; ~ая о́сень mùa thu nhiều bão táp; ~ое мо́ре biển động, biển đầy sóng gió; ~ая река́ con sông chảy xiết; ~ пото́к dòng nước chảy xiết; ~ ве́тер gió lộng, trận gió dữ dội; 2. *перен.* (*полный событий, волнений*) sôi nổi, sôi sục, bão táp, sóng gió, ba đào, phong ba; ~ая жизнь cuộc đời bão táp (sóng gió, ba đào, đầy phong ba, phong ba bão táp); 3. *перен.* (*неистовый, стремительный*) như vũ bão, sôi nổi, sôi sục, mãnh liệt, nhiệt liệt, rầm rộ, mạnh mẽ, nhanh chóng; ~ рост промы́шленности phát triển mạnh mẽ của công nghiệp; ~ое тече́ние боле́зни tiến triển nhanh chóng của bệnh
буров||о́й *прил.* (thuộc về) khoan; ~ая вы́шка tháp khoan; ~ая сква́жина giếng (lỗ) khoan
бу́рса *ж. уст.* chủng viện, trường dòng
бурса́к *м. уст.* chủng sinh
бурт *м. с.-х.* đống rau củ
буру́н *м.* sóng bạc đầu, sóng nhào
бурунду́к *м. зоол.* sóc vằn (*Tamias sibiricus*)
бурча́ние *с. разг.* 1. (tiếng) càu nhàu, cằn nhằn, lẩm bẩm, lảm nhảm; 2. (*в животе*) tiếng sôi bụng
бурч||а́ть *несов.* 1. (*В*) *разг.* càu nhàu, cằn nhằn, lẩm bẩm, lảm nhảm; 2.: у меня́ в животе́ ~и́т *разг.* bụng tôi sôi, tôi sôi bụng
бу́рый *прил.* nâu, hung; ✧ ~ медве́дь gấu nâu; ~ у́голь than nâu; ~ желез-ня́к quặng sắt nâu, limonit
бурья́н *м. собир.* cỏ dại
бу́ря *ж.* 1. bão, bão táp, dông tố, giông tố; 2. *перен.* (cơn) xúc động mạnh; ~ восто́ргов nỗi hân hoan dào dạt, niềm vui tràn ngập; ~ негодова́ния làn sóng công phẫn mãnh liệt; ~ ова́ций hoan hô nhiệt liệt; ✧ ~ в стака́не воды́ vì chuyện nhỏ mọn mà gắt gỏng om sòm
бу́син||а *ж.*, **~ка** *ж.* hạt (hột) cườm
буссо́ль *ж. геод.* địa bàn, la bàn
бу́сы *мн.* (*скл. как ж.*) chuỗi hạt cườm, vòng hạt, chuỗi hạt
бут *м.* đá tảng, đá hộc
бута́н *м. хим.* butan
бутафо́р *м.* người làm đạo cụ (làm đồ vật giả)
бутафо́рия *ж.* 1. (*в театре*) đạo cụ; 2. (*в витринах*) đồ vật giả, mẫu hàng giả; 3. *перен.* bề ngoài hào nhoáng; всё э́то одна́ ~ tất cả những cái đó đều là giả tạo
бутафо́рский *прил.* 1. (thuộc về) đạo cụ; 2. *перен.* giả, giả mạo, giả tạo
бутербро́д *м.* sandwich, xăngvich, bánh kẹp; ~ с ветчино́й xăngvich (bánh kẹp) jambon; ~ с сы́ром xăngvich (bánh kẹp) phomat; ~ с икро́й xăngvich caviar, bánh kẹp trứng cá; ~ с ма́слом xăngvich (bánh kẹp) bơ
бути́к *м.* boutique, butich, cửa hiệu (*bán mặt hàng mốt, sang trọng*)
бутиро́метр *м.* bộ đo lượng mỡ của sữa, bộ đo bơ
бутле́гер *м.* người buôn chui các loại rượu
буто́н *м.* nụ hoa
бу́тсы *мн.* (*ед.* бу́тса *ж.*) giày đá bóng
бутуз *м. разг.* thằng bé mũm mĩm
буты́лка *ж.* chai; ~ молока́ chai sữa; ~ вина́ chai rượu vang
буты́лочка *ж.* ve, lọ, chai nhỏ
буты́лочн||ый *прил.* (thuộc về) chai; ~ого цве́та màu lục thẫm; ✧ ~ая ты́ква trái bầu nậm rượu
буты́ль *ж.* chai to, bình
бу́фер *м.* 1. đầu đệm, tăng đệm, hoãn xung, giảm xung, tampông, đầu đấm; 2. *информ.* bộ đệm, bộ nhớ trung gian
буфериза́ция *ж. информ.* (sự) đồng tác
бу́ферн||ый *прил.* (thuộc về) đầu đệm, tăng đệm, hoãn xung, giảm xung, tampông, đầu đấm; ✧ ~ое госуда́рство nước đệm (hoãn xung)
буфе́т *м.* 1. (*мебель*) tủ buffet (buýt-phê), tủ chè; 2. (*закусочная*) căngtin, quán ăn nguội
буфе́тчи||к *м.*, **~ца** *ж.* người bán căngtin
буффо́н *м.* hề, diễn viên hài
буффо́нн||ый *прил.* (thuộc về) hề, diễn viên hài; ~ая роль vai hề (hài); ~ая сце́нка tiết mục hài
бух *межд.* bịch!; (*о ружейном выстреле*) đùng!, pằng!; (*об орудийном выстреле, разрыве бомбы и т. п.*) ầm!, bùng!
бухáнка *ж.* (ổ) bánh mì
бу́х||ать, бу́хнуть *разг.* 1. (*издавать глухой звук*) nổ ầm, bùng nổ, nổ bùng; бу́хнул вы́стрел phát súng nổ ầm (nổ bùng, bùng nổ); 2. (*В*) (*бросать, ронять что-л.*) ném (đánh rơi) mạnh; (*разбивать*) đánh vỡ tung; (*сильно ударять*) đánh mạnh; гру́зчики ~али я́щики пря́мо на зе́млю phu khuân vác ném mạnh những thùng hàng ngay xuống đất; 3. (*класть, сыпать слишком большой количество*) đổ (rót, trút, cho) quá nhiều; 4. *перен.* (*необдуманно, неожиданно сказать*) nói bộp chộp (hàm hồ); bộc tuệch phun ra, phụt ra (*разг.*)
бу́хаться, бу́хнуться *разг.* ngã uỵch (phịch); (*в кресло и т. п.*) ngồi phịch xuống; ~ в во́ду ngã tõm xuống nước
бухга́лтер *м.* kế toán viên, người kế toán; гла́вный ~ kế toán trưởng, tổng kế toán
бухгалте́рия *ж.* 1. kế toán học, (khoa) kế toán; 2. (*отдел*) phòng kế toán; ✧ двойна́я ~ kế toán kép (phức thức)
бухга́лтерск||ий *прил.* (thuộc về) kế toán; ~ бала́нс (bảng) kết toán, cân đối kế toán; ~ учёт kiểm kê kế toán, kiểm kê tài sản; ~ая кни́га sổ kế toán
бу́хнуть I *сов. см.* бу́хать
бу́хнуть II, разбу́хнуть nở ra, trương (phình) lên
бу́хнуться *сов. см.* бу́хаться
бу́хта I *ж.* (*залив*) vũng, vịnh nhỏ (con)
бу́хта II *ж.* (*троса*) vòng (cuộn) dây
бу́хты-бара́хты: с бу́хты-бара́хты bộc tuệch bộc toạc, bộc tuệch, xốc nổi, bộp chộp, phổi bò
бу́цы *мн. см.* бу́тсы
бу́ч||а *ж. разг.*: подня́ть ~у làm rùm beng (ồn ào, om sòm, ầm lên)
бу́чить *несов. тех.* tẩy, khử

бушева́ть *несов.* 1. (*о ветре, море и т. п.*) nổi sóng gió, nổi sóng to gió lớn; 2. *разг.* (*буйствовать*) nổi trận lôi đình, làm om sòm

бушла́т *м.* áo khoác ngắn (*của thuỷ thủ*)

буя́н *м.* người hay làm ồn ào (hay gây náo động)

буя́нить *несов.* làm ồn ào, gây náo động

бы *частица* 1. (*при выражении желания*) giá, giá mà; я хоте́л бы с ва́ми поговори́ть об э́том tôi muốn nói chuyện với anh về điều đó; я был бы рад ему́ помо́чь tôi sẵn sàng giúp đỡ nó; я хоте́л бы отдохну́ть tôi muốn được nghỉ; мне бы тако́й уче́бник giá mà tôi có được (tôi ước có được) cuốn sách giáo khoa như thế; 2. (*при выражении вежливого указания*) nên; вам бы погуля́ть! anh nên đi dạo một lúc!; ему́ бы уже́ пора́ быть здесь đáng lẽ nó phải đến đây rồi; не ему́ бы говори́ть! không phải là anh ta có thể nói chuyện đó được!; 3. (*при выражении удивления, сомнения и т. п.*): кто бы мог поду́мать, что... ai mà có thể nghĩ được rằng...; я бы э́того не сказа́л tôi không thể nói như vậy, tôi không dám nói thế đâu; 4. (*в условных оборотах — в главном и придаточном предложениях*): е́сли бы я мог, я бы пришёл nếu mà có thể đến được thì tôi đã đến rồi

быва́ло *вводн. слово разг.* có khi, có lúc, đôi khi, có dịp; ~, он рабо́тал по де́сять часо́в в день có khi anh ấy đã làm việc mười giờ trong một ngày; я, ~, ча́сто е́здил в дере́вню thường khi tôi đi về nông thôn; ся́дет, ~, и начнёт расска́зывать ông ta có cái thói quen là ngồi đàng hoàng rồi kể đủ chuyện

быва́л||ый *прил.* 1. (*много видавший, испытавший*) từng trải, dày dạn, già dặn, lõi đời, giàu kinh nghiệm, được thử thách; он челове́к ~ ông ta là người từng trải (già dặn, giàu kinh nghiệm, kinh nghiệm đầy mình), hắn là tay lõi đời; ~ солда́т người lính dày dạn (từng trải); 2. *разг.* (*привычный*) quen thuộc, quen tay; э́то де́ло ~ое việc này quen thuộc rồi

быва́||ть *несов.* 1. (*происходить, случаться*) có, thường có, thường xảy ra, xảy ra, diễn ra; э́то ~ет со все́ми điều đó thường xảy ra với mọi người; с кем э́того не ~ло ai cũng đã từng trải qua như thế cả, việc này xảy ra với bất kỳ người nào; ~ет, что... có khi..., đôi khi..., thỉnh thoảng xảy ra...; так не ~ет không thể có chuyện như thế được; 2. (*находиться, быть*) ở, có mặt; она́ всегда́ ~ет до́ма chị ấy bao giờ cũng có nhà; 3. (*посещать*) đi, đến, đi (đến) thăm, đến chơi nhà; я нигде́ не ~ю tôi không đi đâu cả (không đến thăm chỗ nào cả, không đến chơi nhà nào cả); он у нас ча́сто ~ет anh ấy hay đến chơi nhà chúng tôi; я там ре́дко ~ю ít khi tôi đến đấy; ✧ как не ~ло biến mất, biệt tăm biệt tích, mất tăm; как ни в чём не ~ло như là không có chuyện gì xảy ra hết

бы́вший *прил.* cựu, nguyên, cũ, trước kia là; ~ мини́стр cựu bộ trưởng, nguyên bộ trưởng; э́то его́ ~ дом đó là ngôi nhà trước đây của anh ta

бы́дло *с. собир. прост. и бран.* đồ (bọn) cục súc

бык I *м.* 1. bò đực; ~-производи́тель bò cà; 2. *разг. обыкн. мн.* (bọn) đầu gấu, đầu nậu, đầu sỏ; ✧ здоро́в как ~ *разг.* khoẻ như vâm

бык II *м.* (*моста*) mố cầu, trụ cầu, chân cầu, cột cầu

«быки́» *мн. фин.* (những) người đầu cơ giá lên, người mua bán cổ phiếu khi "Bò phát" (*ở thị trường chứng khoán*)

были́на *ж. лит.* tráng ca, tráng sĩ ca (*Nga*)

были́нка *ж.* cọng cỏ; tónkая, как ~ mỏng manh, mảnh khảnh

были́нный *прил. лит.* (thuộc về) tráng ca, tráng sĩ ca

бы́ло *частица* 1. *при глаголах прош. вр.* đã; я ~ собра́лся уезжа́ть, но пото́м разду́мал tôi đã định ra đi nhưng sau lại thôi; 2. (*в сочет. с частицей* чуть *и отрицанием*) suýt, suýt nữa, chút nữa, tí nữa; он чуть ~ не упа́л nó suýt ngã; я чуть ~ не забы́л suýt nữa (chút nữa, tí nữa) thì tôi quên

было́е *с.* thời quá khứ, thời xưa, dĩ vãng, thuở trước, thuở xưa

был||о́й *прил.* đã qua, trước, xưa, dĩ vãng, quá khứ; ~ы́е времена́ thời quá khứ, thời trước, thuở xưa; ~о́е сча́стье hạnh phúc đã qua

был||ь *ж.* chuyện thật; э́то не ска́зка, а ~ đó không phải là chuyện cổ tích đâu mà là chuyện thật đấy; сде́лать ска́зку ~ю ≅ biến ước mơ thành hiện thực

быстрина́ *ж.* ghềnh, chỗ nước chảy xiết

бы́стро *нареч.* (một cách) nhanh, mau, chóng, nhanh chóng, mau chóng, mau lẹ, chóng vánh; ~ идти́ đi nhanh, đi mau; ~ сообража́ть suy nghĩ nhanh

быстрогла́зый *прил.* nhanh mắt, (có) mắt tinh nhanh

быстроде́йствующ||ий *прил.* hoạt động nhanh, (có) tác dụng nhanh; ~ая ЭВМ máy tính điện tử nhanh

быстроно́гий *прил.* nhanh chân

быстрораст|у́щ||ий *прил.* mọc nhanh, tăng nhanh; ~ая поро́да дере́вьев giống cây mọc nhanh; ~ие потре́бности населе́ния nhu cầu tăng nhanh của dân chúng

быстроре́жущ||ий *прил.*: ~ая сталь thép gió

быстрот||а́ *ж.* độ nhanh, tốc độ, (sự) nhanh chóng; ~ доста́вки giao hàng nhanh chóng; с ~о́й ветра́ nhanh như gió; с ~о́й мо́лнии nhanh như chớp

быстроте́чность *ж.* (sự) qua nhanh, thấm thoắt; ~ жи́зни cuộc đời thấm thoắt thoi đưa

быстроте́чн||ый *прил.* qua nhanh, thấm thoắt, thấm thoát; ~ое вре́мя thì giờ thấm thoắt (thấm thoắt thoi đưa)

быстрохо́дность *ж.* (sự, độ) chạy nhanh

быстрохо́дный *прил.* chạy nhanh, có tốc độ cao, cao tốc

бы́стр||ый *прил.* nhanh, mau, nhanh chóng, mau chóng, mau lẹ, chóng vánh, lẹ làng; (*быстроходный*) chạy nhanh; (*проворный, живой*) tinh nhanh, nhanh nhẹn, lanh lợi, hoạt bát, linh hoạt; ~ое тече́ние dòng nước xiết; ~ым ша́гом rảo bước, bước nhanh; в ~ом те́мпе, ~ыми те́мпами với nhịp độ nhanh chóng, với tốc độ cao; ~ ум trí tuệ tinh nhanh; ~ ответ câu trả lời nhanh; ~ рост tăng trưởng nhanh; ~ая речь (lối) nói nhanh

быт *м.* (*уклад жизни*) (lối, cách) sống, sinh hoạt; (*повседневная жизнь*) đời sống (cuộc sống, lối sống) hàng ngày; но́вый ~ phong tục mới; дома́шний ~ sinh hoạt (đời sống, lối sống) gia đình; в ~ý trong sinh hoạt

бытие́ *с. книжн.* tồn tại; ~ определя́ет созна́ние tồn tại quyết định ý thức; обще́ственное ~ tồn tại xã hội

бы́тность *ж.*: в ~ dạo, hồi, khi; в ~ мою́ в Москве́ dạo (hồi, khi) tôi ở Moskva

быт||ова́ть *несов.* tồn tại, có; э́то сло́во ~у́ет в языке́ chữ đó thông dụng trong ngôn ngữ

бытови́к *м. разг.* (*художник*) hoạ sĩ phong tục (sinh hoạt); (*писатель*) nhà văn phong tục (sinh hoạt)

быто́вка *ж. разг.* (*на предприятиях и т. п.*) phòng thay quần áo

бытов||о́й *прил.* (thuộc về) sinh hoạt, đời sống, cuộc sống hàng ngày; ~ уклáд phong tục tập quán; ~óe обслýживание phục vụ về mặt sinh hoạt; ~ы́е услóвия những điều kiện sinh hoạt; ~áя дрáма kịch phong tục (sinh hoạt)

бытову́ха *ж. прост.* (*преступление на бытовой почве*) tội hình sự về mặt sinh hoạt

быть *несов.* 1. (*существовать*) có, tồn tại; егó ещё нé было на свéте, когдá произошлó э́то собы́тие sự kiện này xảy ra khi nó chưa ra đời; 2. (*иметься, быть в наличии*) có; в бумáжнике бы́ли докумéнты trong ví có giấy tờ; у негó нé было свобóдного врéмени anh ấy đã không có thì giờ rồi; есть щýки вéсом в 40 килó có những con cá măng nặng 40 ký; 3. (*находиться, присутствовать*) ở, có mặt; (*располагаться, размещаться*) ở, nằm ở; вéчером он бýдет дóма buổi tối anh ấy sẽ ở nhà (sẽ có nhà); он был у нас три рáза anh ấy đến nhà chúng tôi ba lần; зáвтра он не бýдет на собрáнии ngày mai ông ấy sẽ không có mặt ở hội nghị; будь он здесь нéбу anh ấy có ở đây; не будь вас нéбу không có anh; дерéвня былá под горóй làng nằm ở dưới chân núi; 4. (*об одежде и т. п.*) mặc, đội, đi; онá былá вся в чёрном chị ấy mặc toàn màu đen; на ней бы́ло лéтнее плáтье chị ấy mặc áo dài mùa hè; на нём былá шля́па, он был в шля́пе anh ấy đội mũ; онá былá в босонóжках chị ấy đi dép; 5. *в сочетании с отвлеченными сущ. обозначает действие или состояние*: ~ в недоумéнии băn khoăn; ~ в óтпуске nghỉ phép; ~ в перепи́ске trao đổi thư từ; 6. (*происходить, совершаться*) xảy ra, diễn ra; такóго слýчая у нас нé было chúng tôi chưa từng gặp trường hợp như thế, trường hợp như vậy chưa từng xảy ra với chúng tôi; собрáние бýдет зáвтра hội nghị sẽ họp vào ngày mai; 7. (*приходить, посещать*) đi, đến, đi (đến) thăm; вчерá я был в теáтре hôm qua tôi đi xem hát; 8. (*как связка*) là; егó отéц был рабóчим bố anh ta trước đây là công nhân; кем хóчешь ~? mai sau cháu muốn làm nghề gì?, lớn lên cháu muốn làm gì?; 9. *при образовании сложных форм страдательного залога и буд. вр.*: гóрод был взят thành phố đã bị chiếm; бýдете ли вы обéдать? anh có ăn trưa không?; ✧ ~ мóжет со́ thể là; ~ бедé! nhất định sẽ gặp tai hoạ!, nhất định sẽ không may!; ~ за кого́-л., ~ на чьéй-л. стороне́ đứng về phe ai, ủng hộ ai; ~ заодно́ с ке́м-л. cùng một bọn với ai, cùng một giuộc với ai; будь что бýдет! dù thế nào đi nữa!; былá не былá! một liều ba bảy cũng liều!; как ~? làm thế nào bây giờ đây?; так и ~ thôi đành vậy; что́бы э́того бóльше нé было! lần sau không được làm như thế nữa!; что бýдет, то и бýдет ra sao thì ra

бытьё *с. уст.* cuộc đời, cuộc sống; житьё-~ cuộc đời, cuộc sống

быча́ч||ий, бы́ч||ий *прил.* (thuộc về) bò đực; ~ья порóда giống bò đực; ~ья шéя cổ bò; *перен.* cổ to

бычóк I *м.* bê đực; ✧ скáзка про бéлого бычкá chuyện con cà con kê (cà kê dê ngỗng)

бычóк II *м.* (*рыба*) cá bống biển (*Gobius*)

бычóк III *м.* (*окурок*) *разг.* đầu mẩu, mẩu thuốc lá hút dở

бьенна́ле *с. см.* биенна́ле

бьеф *м.* đoạn sông (kênh); вéрхний ~ thượng lưu; ни́жний ~ hạ lưu

бэтзэ́р *м. см.* бронетранспортёр

бювáр *м.* giấy thấm, giấy dậm

бюдже́т *м.* ngân sách, ngân quỹ, quỹ; государственный ~ ngân sách quốc gia (nhà nước); потребúтельский ~ ngân quỹ (quỹ) tiêu dùng; ~ семьи́ ngân quỹ (quỹ) gia đình; вы́йти из ~a vượt quá ngân sách, bội chi

бюдже́тники *мн.* (*ед.* бюдже́тник *м.*) công nhân viên nhà nước, những người ăn lương ngân sách

бюдже́тн||ый *прил.* (thuộc về) ngân sách, ngân quỹ; ~ые учрежде́ния (những) cơ quan thuộc ngân sách, cơ quan nhà nước; ~ая статья́ ngân khoản; ~ год tài khoá, năm tài chính (ngân sách); ~ая комúссия uỷ ban ngân sách; ~ые обслéдования những nghiên cứu về ngân quỹ (quỹ) gia đình của cư dân; ~ дефици́т (sự) thâm hụt ngân sách, thiếu hụt ngân quỹ; ~ набóр danh mục hàng hoá và dịch vụ trong cơ cấu tiêu thụ của cư dân

бюллете́н||ь *м.* 1. (*официальное сообщение*) (bản) thông báo, công báo, thông cáo; ~ погóды thông báo thời tiết; информацио́нный ~ bản tin; ~ кýрсов иностра́нной валю́ты thông báo tỉ giá ngoại hối; 2. (*периодическое издание*) tập san; 3.: избира́тельный ~ (lá) phiếu, phiếu bầu; 4. *разг.* (*больничный лист*) giấy nghỉ ốm, giấy chứng nhận bị ốm; быть на ~e nghỉ ốm

би́ргер *м.* (người) thị dân

би́ргерск||ий *прил.* (thuộc về) thị dân; ~ое сослóвие tầng lớp thị dân

би́ргерство *с.* giới thị dân

бюро́ I *с. нескл.* 1. ban thường vụ; ~ райкóма пáртии ban thường vụ quận (huyện) uỷ đảng bộ; 2. (*заседание*) phiên họp ban thường vụ; обсуди́ть на ~ обкóма thảo luận tại phiên họp ban thường vụ tỉnh uỷ; 3. (*учреждение*) phòng, bàn giấy; спрáвочное ~ phòng chỉ dẫn; ~ закáзов phòng đặt mua hàng; ~ пропускóв phòng cấp giấy ra vào

бюро́ II *с. нескл.* (*мебель*) bàn giấy, bàn viết

бюрокра́т *м.* kẻ quan liêu

бюрократи́зм *м.* 1. (*система управления*) chế độ quan liêu; 2. (*формализм в ведении дел*) (chủ nghĩa, thói, tệ, bệnh) quan liêu

бюрократи́чески *нареч.* (một cách) quan liêu

бюрократи́ческ||ий *прил.* quan liêu; ~ подхóд, ~ое отношéние tác phong quan liêu

бюрокра́тия *ж.* 1. *см.* бюрократи́зм; 2. *собир.* giới (bọn) quan liêu

бюст *м.* 1. (*скульптура*) tượng bán thân; 2. (*женский*) bộ ngực (*phụ nữ*)

бюстга́льтер *м.* nịt vú, yếm nịt

бя́зевый *прил.* (bằng) vải thô

бязь *ж.* (thứ) vải thô

В

в, во *предлог* 1. (*где, в чём*) ở, tại, trong, trên, ở trong, ở trên; в Росси́и ở (tại) Nga; во Вьетна́ме ở (tại) Việt Nam; я ви́дел его́ в теа́тре tôi thấy anh ta ở (ở trong, trong) nhà hát; я встре́тил его́ в саду́ tôi gặp nó trong (ở trong) vườn; я живу́ в Москве́ tôi ở (sống ở) Moskva; в ми́ре trên thế giới; в не́бе trên (ở trên) trời; лежа́ть в посте́ли nằm trên (ở trên) giường; бума́ги лежа́т в столе́ giấy tờ nằm trong bàn (trong ngăn kéo); 2. (*куда, во что*) đến, vào, sang, đi đến; идти́ в шко́лу đi đến trường, đi học; отпра́виться во Вьетна́м đi (sang) Việt Nam; войти́ в дом vào (đi vào) nhà; вы́йти в мо́ре ra (đi ra) biển; подня́ться в го́ры lên (đi lên) núi; спусти́ться в подва́л xuống (đi xuống) hầm nhà; записа́ть в тетра́дь ghi vào vở; положи́ть бума́ги в стол để giấy tờ vào bàn; попа́сть в цель trúng đích; 3. (*когда*) vào, hồi, lúc, khi, trong, vào lúc, trong lúc; в ию́ле vào (hồi) tháng bảy; в 2005 году́ năm (trong năm, vào năm) 2005; в 4 часа́ lúc (vào lúc) 4 giờ; в пе́рвый день ме́сяца vào ngày đầu tháng; во вре́мя trong thời gian, trong lúc, trong khi, trong, khi; во вре́мя обе́да khi đang ăn trưa, trong bữa ăn trưa; в XX ве́ке trong thế kỷ 20; в дождь khi trời mưa, lúc đang mưa, vào lúc trời mưa; 4. (*при указании единицы времени*) trong; 30 оборо́тов в мину́ту 30 vòng quay trong một phút, 30 vòng/phút; 5. (*при указании размера, количества, и т. п.*) *обычно не переводится:* длино́й в пять ме́тров dài năm mét; расстоя́ние в 40 киломе́тров khoảng cách 40 kilomet; почто́вая ма́рка в 10 рубле́й tem thư 10 rúp; ве́сом в 50 килогра́ммов nặng 50 kilô; в 3 раз бо́льше lớn hơn 3 lần, 3 lần lớn hơn, nhiều hơn 3 lần, 3 lần nhiều hơn; в 3 ра́за ме́ньше ít hơn 3 lần, 3 lần ít hơn; пье́са в трёх а́ктах vở kịch ba hồi; 6. (*при указании расстояния от чего-л.*): в 250 киломе́трах от Москвы́ cách Moskva 250 kilomet; 7. (*в течение*) trong; я сде́лаю э́то в два ме́сяца tôi sẽ làm việc đó trong hai tháng; в одно́ мгнове́ние trong nháy mắt; 8. (*при указании на вид или форму чего-л.*): быть в тра́уре mặc tang phục, trong bộ đồ tang; весь в бе́лом mặc toàn đồ trắng; в очка́х đeo kính, mang kính; завёрнутый в бума́гу gói trong giấy; в фо́рме ко́нуса có hình nón; 9. (*покрытый, запачканный чем-л.*): дере́вья в цвету́ cây cối nở rộ hoa; ска́терть в пя́тнах khăn bàn loang lổ vết bẩn; лицо́ в прыща́х mặt đầy mụn; ру́ки в черни́лах tay lấm lem mực; весь в снегу́ bị tuyết phủ đầy, đầy tuyết; 10. (*при указании на переход в другое состояние*) thành, ra, nên; преврати́ться в пар biến thành hơi; изорва́ть в кло́чья xé ra từng mảnh; 11. (*при обозначении предмета, с помощью которого совершается действие*) qua; смотре́ть в бино́кль nhìn qua ống nhòm; подгля́дывать в щёлку nhìn trộm qua khe hở; ✧ он весь в отца́ cậu ta giống bố như đúc, nó giống hệt bố, nó y chang bố nó

ва-ба́нк: игра́ть ~, пойти́ ~ *прям. и перен.* chơi ván bài dốc túi, đánh ván bài liều

вавило́нск||ий *прил.* (thuộc về) Babylon; ~ая ба́шня tháp Babylon; ✧ ~ое столпотворе́ние đám đông hỗn độn

ваго́н *м.* toa, toa tàu, toa xe, wagon; бага́жный ~ toa hành lý, toa hàng; почто́вый ~ toa bưu chính; трамва́йный ~ toa xe điện; междунаро́дный ~ прямо́го сообще́ния toa liên vận quốc tế

вагоне́тка *ж.* xe goòng, toa nhỏ

ваго́нный *прил.* (thuộc về) toa, toa tàu, toa xe, wagon; ~ парк tổng số toa tàu

вагоновожа́тый *м.* (*скл. как прил.*) người lái xe điện (tàu điện)

вагоноремо́нтный *прил.* (thuộc về) sửa chữa toa tàu; ~ заво́д nhà máy sửa chữa toa tàu (toa xe, wagon)

вагонострое́ние *с.* (ngành) đóng toa tàu, đóng wagon

вагонострои́тельный *прил.* (thuộc về) đóng toa tàu; ~ заво́д nhà máy đóng toa tàu (toa xe, wagon)

ваго́н-платфо́рма *ж.* toa sàn, toa bằng

ваго́н-рестора́н *м.* toa hàng ăn; toa ăn (*разг.*)

ваго́н-цисте́рна *м.* toa (wagon) xitec

вагра́нка *ж. тех.* lò đứng, lò đúc, lò nấu gang

ва́жничать *несов. разг.* làm ra vẻ quan trọng, đi đứng bệ vệ, lên mặt làm cao, làm phách, phách lối, nhắng nhít (nhặng xị, nhặng bộ) lên

ва́жно 1. *нареч.* (với) vẻ quan trọng; ~ держа́ться làm ra vẻ quan trọng, đi đứng bệ vệ, làm bộ quan dạng, có vẻ bắng nhắng (tự cao tự đại); ~ сиде́ть ngồi oai vệ (có vẻ quan dạng); 2. *в знач. сказ. безл.* quan trọng, cốt yếu, cần thiết, cần phải; о́чень ~ знать, что ну́жно де́лать điều quan trọng là phải biết nên làm gì; э́то не так ~ điều đó không quan trọng (không cần thiết) lắm

ва́жност||ь *ж.* 1. (sự, tầm, tính chất) quan trọng, trọng đại, trọng yếu; (*значение*) ý nghĩa, giá trị; большо́й ~и rất quan trọng, có ý nghĩa lớn; 2. (*горделивость*) (bộ điệu, vẻ) quan trọng, quan dạng, bắng nhắng, nhắng nhít; (*надменность*) (tính, vẻ, sự) kiêu hãnh, kiêu ngạo, tự cao tự đại, tự phụ; напуска́ть на себя́ ~ làm ra vẻ quan trọng, lên mặt làm cao, bắng nha bắng nhắng; с ~ью có vẻ quan trọng (bắng nhắng, kiêu ngạo), với bộ điệu quan dạng; ✧ не велика́ ~!, э́ка ~! có quan trọng gì đâu!, không quan trọng lắm!

ва́жн||ый *прил.* 1. quan trọng, trọng đại, trọng yếu; (*значительный*) có ý nghĩa lớn, có giá trị; ~ое лицо́, ~ая персо́на nhân vật quan trọng; ông bự, ông kễnh, ông VIP (*разг.*); 2. (*горделивый*) bệ vệ, khệnh khạng, vênh vang, nhắng nhít, chễm chệ, quan dạng; (*надменный*) bắng nhắng, phách lối, kiêu hãnh, kiêu ngạo, tự cao,

tự phụ; с ~ым ви́дом với vẻ mặt vênh vang (phách lối, tự cao, kiêu hãnh)

ва́за *ж.* bình, lọ, đĩa có chân, mâm bồng, cổ bồng; ~ для фру́ктов đĩa đựng (mâm bồng để, cổ bồng đựng) hoa quả; ~ для цвето́в bình hoa, lọ hoa

вазели́н *м.* vaselin, vazơlin, thuốc mỡ

вазели́новый *прил.* (thuộc về) vaselin, vazơlin, thuốc mỡ

вазо́н *м.* chậu (*trồng cây*)

вака́нсия *ж.* chỗ khuyết, khuyết vị, chức vụ còn trống

вака́нтн||ый *прил.* còn khuyết, còn trống, chưa có ai làm; ~ая до́лжность, ~ое ме́сто chức vụ còn trống

ва́кса *ж.* xi , xi đánh giày

ва́куум *м.* 1. *физ., тех.* chân không, vacum; 2. *перен.* (sự) không có, thiếu

ва́куум-аппара́т *м.* máy chân không

ва́куум-аппарату́ра *ж.* thiết bị chân không

ва́куум-насо́с *м. тех.* máy bơm chân không

Вакх *м. миф.* Bacchus, Tửu thần

вакхана́лия *ж.* 1. (lễ) tế Bacchus, tế Tửu thần; *перен.* (*пиршество, оргия*) (cảnh) chè chén linh đình, nhậu nhẹt lu bù, hội hè ăn uống ồn ào; 2. *перен.* (*крайний беспорядок*) (sự) hỗn loạn cực độ, huyên náo cực độ

вакха́нка *ж.* bà chủ tế Bacchus (Tửu thần)

вакхи́ческий *прил.* (thuộc về) tế Bacchus, tế Tửu thần

вакци́на *ж. мед.* vaccine, vaccin, vacxin, thuốc chủng

вакцина́ция *ж. мед.* (sự) chủng, tiêm chủng

вал I *м.* 1. (*насыпь*) luỹ, thành, đập, đê con, con chạch; *воен.* thành luỹ; 2. (*волна*) (đợt) sóng; ✧ девя́тый ~ sóng cả (to); огнево́й ~ *воен.* hàng rào lửa

вал II *м. тех.* trục; приводно́й ~ trục truyền động (chủ động)

вал III *м. эк.* tổng sản lượng; вы́полнить план по ~у hoàn thành kế hoạch về tổng sản lượng; гнать ~ chạy theo tổng sản lượng (*mà coi nhẹ chất lượng*)

вала́ндаться *несов. разг.* cà rịch cà tang, dềnh dàng, rềnh ràng, lề mề

вале́жник *м. собир.* cành cây gãy, cây khô bị đổ, củi

валёк *м.* 1. (*для белья*) thanh gỗ giặt; 2. *полигр.* rulô; 3. (*в экипаже*) cần ngang (*để buộc ngựa vào xe*)

вале́нки *мн.* (*ед.* вале́нок *м.*) (đôi) ủng dạ

валентность *ж. хим.* hoá trị

валенти́нки *мн.* (*ед.* валенти́нка *ж.*) quà Valentine

валеологи́я *ж. мед.* khoa học về sức khoẻ

валерья́нов||ый *прил.* valerianic, (bằng) valerian; ~ые ка́пли thuốc nước valerian, thuốc an thần

вале́т *м. карт.* (con) bồi, ách, J

валидо́л *м. фарм.* validol, validon

ва́лик *м.* 1. *тех.* trục, trục quay, rulô; 2. (*диванный*) gối dài

вали́ть I, повали́ть, свали́ть (*В*) 1. *сов.* повали́ть, свали́ть làm (đánh) đổ; (*кого-л.*) làm ngã; (*в борьбе*) vật ngã; (*деревья*) đốn, đẵn, chặt, hạ; 2. *сов.* свали́ть *разг.* (*беспорядочно складывать*) vứt lung tung; 3. *сов.* свали́ть *разг.*: ~ вину́ на кого́-л. đổ tội cho ai; ~ всё на обстоя́тельства đổ lỗi tất cả cho hoàn cảnh; ✧ ~ всё в одну́ ку́чу ≅ vơ đũa cả nắm

вал||и́ть II, повали́ть 1. *разг.* (*двигаться массой*) lũ lượt kéo đi, kéo đi đông; толпа́ ва́лом ~и́т đám đông dân chúng lũ lượt kéo đi; 2. (*о дыме и т. п.*) bốc lên cuồn cuộn, bốc nghi ngút, tỏa mù mịt; (*о снеге*) rơi, sa; дым ~и́т столбо́м khói bốc nghi ngút; снег ~и́т хло́пьями bông tuyết rơi

вали́ться, повали́ться, свали́ться (*падать*) đổ, rơi, ngã, ngã khuỵu; (*рушиться*) đổ, sụp đổ; (*крениться*) ngả, nghiêng; ✧ ~ с ног от уста́лости mệt lử, mệt phờ, mệt nhoài, mỏi mệt; у меня́ сего́дня всё вали́тся из рук а) (*не ладится*) hôm nay mọi việc của tôi đều không chạy; б) (*нет сил делать что-л.*) hôm nay tôi không thể làm được gì cả

ва́лк||ий *прил.* tròng trành, bập bênh, bấp bênh, bập bồng, bập bà bập bênh, lung lay, ọp ẹp

ва́лко *нареч.*: ни ша́тко ни ~ không tốt không xấu, vô thưởng vô phạt, nhì nhằng, tàm tạm, tiềm tiệm, trung bình, nhàng nhàng

ва́лкость *ж.* (*о судне*) (độ) tròng trành

валов||о́й *прил.* tổng, toàn thể; ~ национа́льный проду́кт (ВНП) tổng sản phẩm quốc gia, GNP; ~ вну́тренний проду́кт (ВВП) tổng sản phẩm quốc nội (trong nước), GDP; ~ дохо́д tổng thu nhập; ~ая при́быль tổng lợi nhuận; ~ая проду́кция tổng sản lượng

ва́лом *нареч.*: ~ вали́ть lũ lượt kéo đi

валоризация *ж. эк.* (sự) nâng giá (*bằng những biện pháp của nhà nước*)

валто́рна *ж. муз.* cor, kèn co

валу́н *м.* (hòn) đá tảng, đá cục

вальва́ция *ж. эк.* (sự) định giá

ва́льдшнеп *м. зоол.* (chim) dẽ giun, dẽ (*Scolopax rusticola*)

вальс *м.* 1. (*танец*) (điệu) vals; танцева́ть ~ nhảy vals; 2. (*музыкальное произведение*) nhạc khúc vals; ~ы Шопе́на những nhạc khúc vals của Chopin

вальси́ровать *несов.* nhảy vals

вальцева́ть *несов.* (*В*) *тех.* cán, dát, lăn

вальцо́вка *ж. тех.* (sự) cán, dát, lăn

вальцо́вочн||ый *прил.*: ~ая ме́льница máy xay trục cán

вальцо́вщик *м.* thợ cán

вальцы́ *мн.* (*скл. как м.*) *тех.* máy cán, máy trục cán, trục cán

валю́та *ж.* 1. (*денежная единица*) đơn vị tiền tệ; 2. (*денежная система*) bản vị, (hệ thống) tiền tệ, tiền; золота́я ~ bản vị vàng, kim bản vị; серебряная ~ bản vị bạc, ngân bản vị; бума́жная ~ tiền giấy, giấy bạc; bạc giấy (*разг.*); 3. *собир.* (*иностранные деньги*) ngoại tệ, ngoại hối

валю́тн||ый *прил.* (thuộc về) tiền tệ, ngoại tệ, ngoại hối; ~ая систе́ма мирова́я hệ thống tiền tệ thế giới; ~ая систе́ма национа́льная hệ thống tiền tệ quốc gia; ~ая опера́ция giao dịch tiền tệ; ~ курс tỷ giá hối đoái (ngoại hối); ~ая монопо́лия độc quyền ngoại hối (ngoại tệ); ~ые ограниче́ния những biện pháp hạn chế về ngoại hối (ngoại tệ); ~ кри́зис khủng hoảng tiền tệ; ~ая блока́да phong toả tiền tệ; ~ая интерве́нция can thiệp ngoại tệ (*của ngân hàng quốc gia để giữ thị giá hợp lý của đồng tiền trong nước*); ~ые зо́ны những khu vực đồng tiền

валю́тница *ж. разг.* gái làm tiền ngoại tệ

валю́тчи||к *м.*, **~ца** *ж.* người buôn lậu ngoại tệ

валя́||ть, вы́валять, свали́ть 1. *сов.* вы́валять (*В* в *П*) lăn, lăn đi lăn lại, vật; вы́валять кого́-л. в снегу́ vật ai trong tuyết; вы́валять кого́-л. в грязи́ dận ai xuống bùn; ~ котле́ты в сухаря́х tẩm bột mì vào thịt băm viên; 2. *тк. несов.* (*В* по *Д*) *разг.* lăn, lăn đi lăn lại, vứt bừa, vứt lung tung; ~ по́ полу (*кого-л.*) lăn... trên sàn; (*что-л.*) vứt bừa... trên sàn; 3. *сов.* свали́ть (*В*) nện, trục, ép; ~ сукно́

nện dạ; ~ ва́ленки ép lông làm ủng dạ; 4. (*делать что-л. небрежно*) *разг.* làm qua quít (cẩu thả); ~ет кое-ка́к, лишь бы отде́латься làm qua quít xong chuyện cốt để thoát thân; ✧ валя́й(те) nào; валя́й, плыви́! nào, bơi đi!; ~ дурака́ làm chuyện tầm phào (tào lao), làm điều dại dột (ngu ngốc)

вали́||ться *несов.* 1. (*кататься*) lăn, lăn mình, lăn đi lăn lại; ~ в снегу́ lăn mình trong tuyết, lăn trên tuyết; ~ в грязи́ đầm mình trong bùn; 2. *разг.* (*лежать*) nằm ì, nằm thườn thượt, nằm dài; (*бездельничать*) nằm khểnh, nằm khàn, nằm bẹp, nằm meo, nằm khoèo; ~ це́лый день в посте́ли nằm khoèo (nằm khểnh, nằm khàn) suốt ngày trên giường; 3. (*о вещах*) vứt bừa bộn, để ngổn ngang; всю́ду ~лись кни́ги sách vứt bừa bộn khắp nơi; ✧ ~ в ногах у кого́-л. phủ phục dưới chân ai, cầu xin ai

вам *Д от* вы

ва́ми *Т от* вы

вампи́р *м.* 1. (*в поверьях*) con quỷ hút máu; 2. *зоол.* giơi ly (*Vampyrus spectrum*); 3. *разг.* (*о жестоком человеке*) kẻ hút máu; 4. *разг.* (*о том, кто угнетающе действует на кого-л., лишает сил, энергии и т.п.*) kẻ hút sinh lực của người khác

вана́дий *м. хим.*. vanadium, vanađi

вандал *м.* kẻ phá hoại (*công trình văn hoá và vật chất*)

вандали́зм *м.* (hành động, sự) phá hoại, phá hoại công trình văn hoá

ванили́н *м.* vanilin, vani

вани́ль *ж.* 1. (*растение*) (cây) vani (*Vanilla planifolia*); 2. *собир.* (quả, trái) vani

вани́льный *прил.* (thuộc về) vani

ва́нн||а *ж.* 1. (*сосуд*) bồn tắm; 2. (*мытьё*) (sự) tắm bồn, tắm; 3. (*лечение*) (sự) tắm bồn, tắm ngâm, ngâm, tắm; принима́ть ~у tắm bồn; ножна́я ~ ngâm chân; со́лнечная ~ tắm (phơi) nắng; возду́шная ~ tắm khí trời; 4. *тех.* nồi, bể, thùng, chậu, bình

ва́нная *ж.* (*скл. как прил.*) phòng (buồng) tắm

ва́нночка *ж.* chậu tắm, bể tắm nhỏ; де́тская ~ chậu tắm trẻ con; ~ для проявле́ния *фото.* chậu rửa ảnh

ва́нты *мн.* (*ед.* ва́нта *ж.*) *мор.* thừng chằng cột buồm

ва́нька-вста́нька *м.* con lật đật

вар *м.* hắc ín, nhựa thông nấu

вара́н *м. зоол.* kỳ đà (*Varanus*)

ва́рвар *м.* kẻ dã man (mọi rợ, man rợ)

варвари́зм *м. лингв.* từ ngữ không chuẩn (phản quy tắc), từ nước ngoài xa lạ

ва́рварский *прил.* dã man, mọi rợ, man rợ, vô nhân đạo, hung ác, tàn bạo, tàn ác

ва́рварство *с.* (sự, hành động) dã man, mọi rợ, man rợ, vô nhân đạo, hung ác, tàn bạo, tàn ác

ва́рево *с. разг.* cháo loãng

ва́режки *мн.* (*ед.* ва́режка *ж.*) (đôi) găng, bao tay, găng tay

варене́ц *м.* varenets, sữa nấu chua

варе́ние *с.* (sự) nấu, luộc, ninh

варе́ники *мн.* (*ед.* варе́ник *м.*) vareniki, mằn thắn (*nhân phomat tươi, quả rừng...*)

варён||ый *прил.* (đã) luộc chín, luộc, ninh, nấu chín; ~ое мя́со thịt luộc, thịt bò ninh

варе́нье *с.* mứt; пить чай с ~м uống trà với mứt

вариа́нт *м.* 1. (*разновидность*) phương án, biến thể, cách, lối; *мат.* biến số, phương án, loại; проéкт в двух ~ах đồ án thiết kế có hai phương án, dự án có hai biến thể; здесь возмо́жны два ~а перево́да ở đây có thể có hai cách dịch; 2. (*в шахматах*) thế cờ, một trong nhiều nước đi; 3. (*разночтение*) dị bản, bản khác; изда́ние сочине́ний Пу́шкина с ~ами xuất bản tác phẩm Pushkin với các dị bản; 4. *лингв.* biến thể

вариа́нтность *ж.* (khả năng, tính) đa phương án, đa biến thể, biến thái, biến đổi

вариа́нтный *прил.* (thuộc về) phương án, biến thể, cách, lối

вариати́вный *прил.* biến đổi, cho phép có phương án (biến thể) khác nhau

вариацио́нн||ый *прил.*: ~ое исчисле́ние *мат.* phép tính biến phân

вариа́ция *ж.* 1. *муз.* (khúc) biến tấu, biến điệu; ~ на те́му khúc biến tấu (biến điệu) của nhạc chỉ; 2. (*видоизменение*) biến dạng, biến hình, biến tướng, biến dị, biến đổi, biến thiên; *биол. тж.* biến thái; *мат., социол.* biến phân

вариме́тр *м.* 1. *радио.* (cái) biến cảm; 2. *ав.* biến tốc kế

вари́ть, свари́ть (*В*) 1. (*отваривать*) luộc, nấu, ninh, bung; (*готовить*) nấu; ~ обе́д nấu ăn (làm cơm) trưa; ~ суп nấu xúp (canh); ~ рис nấu (thổi) cơm; ~ мя́со luộc (ninh) thịt; ~ кукуру́зу luộc (bung) ngô; ~ карто́фель luộc khoai tây; ~ пи́во nấu bia; 2. (*плавлением и т. п.*) luyện, nấu; ~ сталь luyện (nấu) thép; ~ мы́ло nấu xà phòng; 3. *тех.* (*сваривать*) hàn; ✧ желу́док ва́рит dạ dày tiêu hoá

вари́ться, свари́ться (được) nấu, luộc; карто́фель ва́рится khoai tây đang luộc; суп уже́ ва́рится xúp đang nấu; ✧ ~ в со́бственном соку́ hùng hục (rị mọ) làm một mình

ва́рка *ж.* 1. (*пищи*) (sự) nấu, luộc; 2. (*металла*) (sự) luyện, ủ

ва́рница *ж.* (*солеварня*) xưởng nấu muối

варра́нт *м. эк., торг.* giấy chứng nhận, giấy biên nhận

варьете́ *с. театр.* tạp kỹ

варьи́ровать *несов.* (*В*) biến thiên, biến đổi, thay đổi, đổi thay

варьи́роваться *несов.* biến thiên, biến đổi, thay đổi, đổi thay

вас *Р, В, П от* вы

василёк *м.* (*растение*) (cây) thỉ xa, xa cúc (*Centaurea cyanus*)

василько́вый *прил.* (màu) lam, xanh lơ, xanh da trời, thanh thiên, thiên thanh

вассал *м.* 1. *ист.* chư hầu; (*государство*) nước chư hầu, thuộc quốc; 2. *перен.* (*лицо*) kẻ phụ thuộc, tay sai

вассалите́т *м. ист.* chế độ phong hầu

вассальн||ый *прил.* (thuộc về) chư hầu; *перен. тж.* lệ thuộc, phụ thuộc; ~ая зави́симость (sự) lệ thuộc của chư hầu

ва́та *ж.* bông, bông nõn; (*стерильная*) bông hấp; пальто́ на ~е áo măngtô lót bông

ватага *ж. разг.* đàn, đám, toán

ватерли́ния *ж. мор.* đường mớn nước

ватермаши́на *ж. текст.* máy sợi con

ватерпа́с *м.* ống thuỷ, ống thuỷ chuẩn

ватерполи́ст *м.* cầu thủ bóng nước

ватерпо́ло *с. нескл., спорт.* (môn) bóng nước, water polo

ватерпо́льн||ый *прил.* (thuộc về) bóng nước ~ая кома́нда đội bóng nước; ~ мяч quả bóng nước

ватин *м.* vải mền

ватика́нск||ий *прил.* (thuộc về) Vatican; ~ие собо́ры (những) công đồng Vatican

ва́тман *м.* giấy Whatman, giấy vẽ oatman

ва́тманск||ий *прил.*: ~ая бума́га *см.* ва́тман; ~ лист tờ giấy Whatman (oatman)

ва́тник *м. разг.* áo bông

ва́тн||ый *прил.* (thuộc về) bông; (*из ваты*) (bằng) bông; (*на вате*) (lót, đệm) bông; ~ое одея́ло chăn bông
ватру́шка *ж.* bánh nhân phomat tươi
ватт *м. эл.* watt, oat
ваттме́тр *м. эл.* watt (oat) kế
ва́учер *м.* (*приватизационный чек*) séc tư hữu hoá
ва́учеризация *ж.* (sự) phát séc tư hữu hoá
ва́фельница *ж.* khuôn làm bánh quy kem
ва́фельн||ый *прил.*: ~ая фо́рма khuôn làm bánh quy kem
ва́фля *ж.* bánh quy kem (quy mứt)
вахла́к *м. разг.* người cục mịch (thô kệch)
ва́хт||а *ж.* 1. *мор.* phiên trực, phiên gác (*trên tàu thuỷ*); стать на ~е, нести́ ~у nhận phiên trực, đang phiên gác; встать на ~у nhận phiên trực (phiên gác), đứng gác; 2. *перен.*: стоя́ть на ~е ми́ра đấu tranh gìn giữ hoà bình
ва́хтенный 1. *прил.* (thuộc về) phiên trực, phiên gác (*trên tàu thuỷ*); ~ офице́р sĩ quan phiên trực; 2. *в знач. сущ. м. мор.* người trực (gác)
ва́хтер, вахтёр *м.* người gác cửa (gác cổng), gác dan, gác gian
ваххаби́ты *мн.* (phái) Vahhabit (*vùng Trung Cận Đông*)
ваш *мест. притяж. м.* (*ж.* ва́ша; *с.* ва́ше; *мн.* ва́ши) 1. *мн.* (của) các anh, các chị, các ông, các bà, các cụ, các ngài, các vị, các đồng chí, bà con, anh chị em, cô bác; (của) các cậu, chúng mày; (*свысока*) (của) chúng mày, chúng bay, các người, các ngươi; (*отец или мать — к детям*) (của) các con; (*дед или бабушка — к внукам, дядя или тетя — к племянникам, племянницам*) (của) các cháu; (*старший брат или старшая сестра — к младшим*) (của) các em; (*младший брат или младшая сестра — старшим*) (của) các anh, các chị; (*внук или внучка — к деду и бабушке*) (của) ông bà; (*племянник или племянница — к дядям, тетям*) (của) các bác, các chú, các có, các dì; (*сын или дочь — к родителям*) (của) thầy mẹ, thầy me, bố mẹ, ba má; 2. *ед. вежл.* (của) anh, chị, ông, bà, cụ, bác, chú, cô, ngài, đồng chí; э́то ~а кни́га? đây có phải quyển sách của anh/chị không?; э́та кни́га ~а? quyển sách này của anh/chị à?; ~ оте́ц до́ма? ông thân anh/chị có nhà không?, bác có nhà không?, cụ có nhà không?; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~и *разг.* (*родные*) bà con của anh/chị, người thân của anh/chị
ва́ша *ж. от* ваш
ва́ше *с. от* ваш
ва́ши *мн. от* ваш
вая́ние *с.* (sự) điêu khắc, nặn tượng
вая́тель *м.* nhà điêu khắc
вая́ть, извая́ть (*В*) tạc, khắc, nặn
вбега́ть, вбежа́ть chạy vào
вбежа́ть *сов. см.* вбега́ть
вбива́ть, вбить (*В*) đóng... vào; он вбил гвоздь в сте́ну anh ấy đã đóng đinh vào tường; ~ про́бку đút nút; он вбил мяч в воро́та anh ta sút quả bóng vào cầu môn; ✧ ~ что́-л. кому́-л. в го́лову nhồi nhét cái gì vào đầu óc ai, nhồi sọ ai điều gì; вбить себе́ в го́лову đinh ninh, tâm niệm, tâm tâm niệm niệm
вбира́ть, вобра́ть (*В*) (*впитывать*) thấm (hút) vào; (*вдыхать*) hít (hút) vào
вбить *сов. см.* вбива́ть
вблизи́ 1. *нареч.* (ở) gần, gần đây; хорошо́ ви́деть ~ ở gần trông rõ; он живёт где́-то здесь ~ anh ấy sống ở đâu đó gần đây; рассмотре́ть ~ xem xét (quan sát) gần; 2. *предлог* (*Р*) (ở) gần, cạnh, bên, bên cạnh; ~ от до́ма (ở) gần nhà, cạnh nhà, bên cạnh nhà
вбок *нареч. разг.* nghiêng, lệch
вбра́сывание *с.*: ~ ша́йбы *спорт.* (trọng tài) ném palet, ném vòng đĩa (*cho các đấu thủ tranh nhau*)
вбра́сывать *несов.* (*В*) ném... vào, ném
вброд *нареч.*: переходи́ть ~ lội qua (*chỗ nước nông*)
вваливать(ся), ввали́ть(ся) 1. lõm (hóp, hõm, tóp) vào, trũng xuống; у него́ глаза́ ввали́лись mắt anh ta hõm sâu; у него́ щёки ввали́лись má anh ấy hóp (tóp) vào; 2. (в *В*) *разг.* (*входить*) ùa (ô, đổ xô, a) vào
ввали́ть(ся) *сов. см.* вва́ливать(ся)
введе́ние *с.* 1. (sự) thi hành, áp dụng; ~ всеобщего обуче́ния thi hành chế độ giáo dục phổ thông; ~ вое́нного положе́ния áp dụng tình trạng thiết quân luật, ra lệnh giới nghiêm; 2. (*вводная часть*) (phần) mở đầu, dẫn nhập, dẫn luận, nhập đề, mào đầu, khai mào; (*вступление*) dẫn luận, lời nói đầu, lời đầu sách; ~ к кни́ге (phần) mở đầu cuốn sách; 3. (*отдел науки*) nhập môn; ~ в филосо́фию nhập môn triết học, sách triết học phổ thông
ввезти́ *сов. см.* ввози́ть
ввек *нареч. разг.* luôn luôn, mãi mãi, suốt đời, mãi; ~ не забу́ду suốt đời tôi sẽ không quên
ввергну́ть, ввёргнуть (*В* в *В*) đẩy (xô đẩy, hãm)... vào; ~ кого́-л. в нищету́ đẩy (hãm) ai vào cảnh bần cùng; ~ кого́-л. в отча́яние làm ai thất vọng
ввёргнуть *сов. см.* ввергну́ть
ввёренный *прил.* (được) uỷ thác, phó thác
ввёрить(ся) *сов. см.* вверя́ть(ся)
ввернуть *сов. см.* ввёртывать
ввёртывать, ввернуть (*В*) 1. vặn... vào; ~ винт vặn vít vào; ~ ла́мпочку vặn bóng điện vào; 2. *перен. разг.* chêm (chõ, xía) vào; ~ слове́чко chêm (chõ, xía) vào một tiếng
вверх *нареч.* 1. lên, lên trên; смотре́ть ~ ngước mắt trông lên, nhìn lên trên; поднять ~ nâng lên; поднима́ться ~ по ле́стнице đi lên cầu thang; тропи́нка вела́ ~ đường mòn chạy lên trên cao; ру́ки ~! giơ tay lên!; ~ нога́ми giơ chân lên trời; висе́ть ~ нога́ми treo ngược; стоя́ть ~ нога́ми trồng cây chuối ngược, chống tay lộn đầu; упа́сть ~ нога́ми ngã chổng gọng (chổng vó); 2. (*по направлению к истоку*) ngược; ~ по реке́ ngược dòng sông; ~ по тече́нию ngược dòng; ✧ ~ дном đảo ngược, lộn ngược, chổng gọng, lộn xộn, lộn tùng phèo; всё пошло́ ~ дном mọi việc lộn tùng phèo cả
вверху́ *нареч.* (ở) trên, phía trên, trên cao
вверя́ть, ввери́ть (*В Д*) giao (trao) cho, giao phó; (*поручать*) uỷ thác, phó thác, uỷ nhiệm; ~ свою́ судьбу́ кому́-л. phó thác số phận của mình cho ai; ~ та́йну кому́-л. thổ lộ điều bí mật cho ai
вверя́ться, ввери́ться (*Д*) tin (cậy, trông, trông cậy) vào
ввести́ *сов. см.* вводи́ть
ввиду́ *предлог* (*Р*) vì, do, nhân vì; ~ того́, что... xét rằng..., thấy rằng..., vì rằng...
ввинти́ть *сов. см.* ввинчивать
ввинчивать, ввинти́ть (*В* в *В*) vặn (vặn chặt)... vào
ввод *м.* 1. (*действие*) (sự) dẫn vào, đưa vào, đem vào; ~ в де́йствие đưa vào hoạt động, bắt đầu cho chạy, bắt đầu hoạt động; ~ в строй đưa vào sản xuất; ~ в эксплуата́цию đưa vào vận hành, bắt đầu khai thác; ~ информа́ции *информ.* đưa thông tin vào; 2. *тех.* (*устройство*) đầu vào, lối vào;

информ. đầu vào; га́зовый ~ ống dẫn ga vào; ✧ во владе́ние sự cho sở hữu

вводи́ть, ввести́ (*В*) 1. dẫn (đưa, đem)... vào; ввести́ кого́-л. в ко́мнату đưa ai vào phòng, dẫn ai vào buồng; ввести́ кого́-л. в семью́ đưa ai nhập vào gia đình; ~ войска́ đưa (điều, đem) quân vào; 2. (*вовлекать, ввергать*): ~ кого́-л. в расхо́ды bắt ai phải tiêu tiền; ~ кого́-л. в обма́н lừa dối (đánh lừa, lừa bịp) ai; ~ кого́-л. в заблужде́ние đánh lạc hướng ai, làm ai hiểu nhầm; 3. (*учреждать, внедрять*) đưa vào, áp dụng, đem áp dụng, thi hành, đem thi hành; ~ что́-л. в мо́ду đưa (lăng xê, làm cho) cái gì thành mốt; ~ в де́йствие а) đưa vào hoạt động, bắt đầu cho chạy, bắt đầu hoạt động; б) (*о законе*) làm cho có hiệu lực; ~ в строй đưa vào sản xuất; ~ в эксплуата́цию đưa vào vận hành, bắt đầu hoạt động (sử dụng, khai thác); ~ в употребле́ние đem áp dụng; ввести́ вое́нное положе́ние ra lệnh giới nghiêm, áp dụng tình trạng thiết quân luật; ✧ ~ кого́-л. в курс де́ла làm cho ai biết thực chất của vấn đề, nói cho ai biết tình hình thực tế; ~ войска́ в бой đưa (điều, đem) quân vào trận chiến; ~ кого́-л. в дом giới thiệu ai với gia đình mình

ввóдн||ый *прил.* 1. (để) đưa vào, vào; ~ое отве́рстие lỗ vào; 2. (*вступительный*) (để) mở đầu, dẫn luận, nhập đề; ~ая статья́ bài dẫn luận (mở đầu); ~ая ле́кция bài giảng mở đầu; ✧ ~ое предложе́ние *грам.* mệnh đề đệm, câu chêm; ~ое сло́во *грам.* tiếng đệm, tiếng chêm

ввоз *м.* 1. (*действие*) (sự) cho vào, đưa vào, nhập vào, du nhập, nhập khẩu, nhập cảng, nhập; предме́т ~а hàng nhập, hàng nhập khẩu (nhập cảng); 2. (*ввозимые товары*) hàng nhập, hàng nhập khẩu (nhập cảng)

ввози́ть, ввезти́ (*В*) cho (đưa, nhập)... vào, du nhập; (*импортировать*) nhập khẩu, nhập cảng

ввозн||о́й, ввóзн||ый *прил.* (thuộc về) nhập khẩu, nhập cảng; ~а́я по́шлина thuế nhập khẩu (nhập cảng)

ввóлю *разг. см.* вдóволь

ввосьмерóм *нареч.* (có) tám người; пришли́ ~ (có) tám người đến

ввысь *нареч.* lên cao, lên không trung

ввяза́ть(ся) *сов. см.* ввя́зывать(ся)

ввя́зывать, ввяза́ть (*В*) 1. đan; ~ пя́тки đan gót bít tất; 2. *перен. разг.* lôi, kéo, buộc, lôi kéo; заче́м ты ввяза́л меня́ в э́то де́ло? sao cậu lại kéo (lôi kéo) mình vào việc này?

ввя́зываться, ввяза́ться (в *В*) *разг.* chen (xen, chõ, xía, can thiệp) vào; ~ в разгово́р chen (xen) vào câu chuyện; ~ в бой tham gia vào trận đánh

вгиба́ть, вогну́ть (*В*) uốn cong ở bên trong

вгиба́ться, вогну́ться cong ở bên trong

вглубь *нареч.* vào sâu, vào trong, theo chiều sâu

вгляде́ться *сов. см.* вгля́дываться

вгля́дываться, вгляде́ться (в *В*) nhìn kỹ; (*рассматривать*) xem kỹ; при́стально ~ во что́-л. chăm chú nhìn cái gì, xem cái gì rất chăm chú; е́сли как сле́дует вгляде́ться... nếu xem thật kỹ thì...

вгоня́ть, вогна́ть (*В* в *В*) 1. (*заставить войти, загнать*) lùa (dồn, đuổi, xua)... vào; 2. *разг.* (*вбивать*) đóng... vào; ✧ вогна́ть, кого́-л. в кра́ску *разг.* làm ai đỏ mặt, làm ai ngượng chín người; вогна́ть кого́-л. в пот *разг.* bắt ai làm việc đổ mồ hôi sôi nước mắt; вогна́ть кого́-л. в гроб *разг.* bức tử ai, làm ai phải chết

вдава́ться, вда́ться (в *В*) 1. (*вклиниваться*) ăn (lấn) sâu vào; (*выступать*) nhô ra; ~ кли́ном ăn sâu vào (nhô ra) theo hình nêm; мо́ре далеко́ вдаётся в бе́рег biển ăn (lấn) sâu vào bờ; мыс далеко́ вдаётся в мо́ре mũi đất nhô xa ra biển; 2. (*вдавливаться*) lõm vào, trũng xuống; ✧ ~ в кра́йности đi (nhảy) từ cực đoan này đến cực đoan khác; ~ в подро́бности, в дета́ли, в то́нкости đi sâu vào chi tiết

вдави́ть *сов. см.* вдáвливать

вдáвливать, вдави́ть (*В* в *В*) ép (ấn, đẩy, đè)... vào

вдáлбливать, вдолби́ть (*В*) *разг.* nhồi (nhét)... vào, nhồi nhét; вдолби́ть в го́лову что́-л. nhồi sọ cái gì, nhét (nhồi nhét) cái gì vào đầu óc

вдалеке́, вдали́ 1. *нареч.* (ở) đằng xa, phía xa, xa; исче́знуть ~ biến mất ở đằng xa; 2. *предлог* cách xa, xa; ~ от до́ма xa nhà

вдаль *нареч.* ra xa, ra phía xa, xa xa; смотре́ть ~ nhìn ra xa, trông xa xa

вдáться *сов. см.* вдавáться

вдвига́ть, вдви́нуть (*В*) đẩy (đun)... vào; ~ я́щик в стол đẩy ngăn kéo vào bàn

вдвига́ться, вдви́нуться vào

вдви́нуть(ся) *сов. см.* вдвига́ть(ся)

вдво́е *нареч.* 1. gấp đôi, gấp hai, bằng hai, hai lần; ~ бо́льше nhiều gấp đôi, to gấp đôi, lớn hơn hai lần; ~ ме́ньше ít gấp đôi, bé gấp đôi, bằng một nửa; ~ ни́же thấp gấp đôi, thấp hơn hai lần, cao chỉ bằng một nửa; ~ доро́же đắt gấp đôi; ~ бли́же gần gấp đôi, gần hơn hai lần; ~ до́льше lâu gấp đôi; я ~ ста́рше вас tôi lớn tuổi gấp đôi anh; он ~ моло́же вас nó chỉ bằng nửa tuổi anh; увели́чить ~ tăng gấp đôi, tăng lên hai lần; уме́ньшить ~ giảm một nửa; 2. (*пополам*) đôi, làm đôi; сложи́ть ~ gấp (gập) đôi, gấp (gập) làm đôi

вдвоём *нареч.* (có) hai người, tay đôi; ~ веселе́е (có) hai người thì vui hơn; де́лать что́-л. ~ hai người cùng làm cái gì; остава́ться ~ hai người cùng ở lại; мы идём ~ hai chúng tôi cùng đi

вдвойне́ *нареч.* gấp đôi, gấp hai, gấp hai lần; плати́ть ~ trả gấp đôi (gấp hai); ~ труднее khó gấp đôi

вдева́ть, вдеть (*В*) xỏ (xâu, luồn)... vào; ~ ни́тку (*в иго́лку*) xỏ (xâu, luồn) kim; ~ ногу в стре́мя xỏ chân vào bàn đạp

вдеть *сов. см.*. вдева́ть

вдевятеро́м *нареч.* (có) chín người

вде́лать *сов. см.* вдéлывать

вдéлывать, вде́лать (*В* в *В*) gắn (lắp, lồng)... vào

вдесятеро́м *нареч.* (có) mười người

вдоба́вок *нареч. разг.* hơn nữa, vả lại, thêm vào đó, ngoài ra

вдова́ *ж.* quả phụ, người goá chồng, người đàn bà goá

вдове́ть *несов.* bị goá, bị goá bụa

вдове́ц *м.* người goá vợ

вдóвий *прил.* (của) quả phụ, người goá chồng

вдóволь 1. *нареч.* (*вволю*) tha hồ, thoả thích, thoả thuê, thoả chí, thoả ý, đã đời; есть ~ tha hồ ăn, ăn thoả thuê, ăn đã đời; вы́спаться ~ ngủ thoả thuê (thoả thích, đã mắt, đã đời, no mắt); наговори́ться ~ nói chán mồm, nói chán chê; 2. *в знач. сказ.* (*много*) nhiều, dồi dào, thừa thãi; у вас всего́ ~ cái gì của anh chị cũng dồi dào (thừa thãi) cả

вдовствó *с.* (cảnh) goá bụa

вдóвствовать *несов. уст. см.* вдовéть

вдóвый *прил.* goá, goá bụa

вдогóнку *нареч. разг.* đuổi theo, chạy theo, rượt theo, theo sau; пусти́ться ~ за ке́м-л. chạy đuổi theo ai, rượt theo ai; крича́ть ~ кому́-л. gọi với theo ai; посла́ть кого́-л. ~ за ке́м-л. cử người

nào đuổi (chạy, rượt) theo ai; пу́ли свисте́ли ему́ ~ đạn rít lên sau lưng (theo sau) nó

вдолби́ть *сов. см.* вда́лбливать

вдоль 1. *нареч.* dọc, theo chiều dài (chiều dọc); расколо́ть ~ chẻ dọc; 2. *предлог* (*Р*) dọc, ven, men, dọc (ven, men) theo; ~ доро́ги ven (men, dọc) theo đường; ✧ ~ и поперёк а) (*во всех направлениях*) dọc ngang, ngang dọc, tứ phía, khắp mọi nơi; б) (*основательно*) tường tận, rất cặn kẽ; изъе́здить всю страну́ ~ и поперёк đi khắp nước

вдо́сталь *нареч. разг. см.* вдо́воль

вдох *м.* (sự) thở vào, hít vào; сде́лать глубо́кий ~ thở vào thật sâu; ~! (*команда*) thở vào!

вдохнове́ни||е *с.* (sự) cảm hứng, hào hứng, hưng phấn, phấn chấn, hứng thú; чу́вствовать прили́в ~я cảm thấy lòng đầy hưng phấn (hứng thú, hào hứng, cảm hứng); поэти́ческое ~ thi hứng, cảm hứng thơ ca

вдохнове́нно *нареч.* (một cách) hào hứng, hứng thú, phấn khởi, hăng hái, hăng say, nhiệt tình; ~ труди́ться lao động hào hứng (hăng hái, phấn khởi); ~ говори́ть о чём-л. hào hứng (phấn khởi, nhiệt tình) nói về cái gì

вдохнове́нный *прил.* (có) cảm hứng, hào hứng, hưng phấn, phấn chấn, hứng thú; ~ поэ́т nhà thơ giàu cảm hứng; ~ взгляд cái nhìn phấn chấn (hào hứng, nhiệt tình); ~ труд lao động hào hứng (hứng thú, hăng hái, phấn khởi)

вдохнови́тель *м.* người cổ vũ (động viên, khích lệ)

вдохнови́ть(ся) *сов. см.* вдохновля́ть(ся)

вдохновля́ть, вдохнови́ть 1. (*В*) gây cảm hứng, làm... (hào hứng, phấn khởi, phấn chấn, nức lòng), cổ vũ; успе́х вдохнови́л его́ thành công làm nó phấn khởi; 2. (*В* на *В*) động viên, cổ vũ, khuyến khích, khích lệ, cổ lệ; ~ кого́-л. на по́двиг động viên (cổ vũ, khuyến khích, khích lệ, cổ lệ) ai lập kỳ công

вдохновля́ться, вдохнови́ться (*Т*) hào hứng, phấn khởi, phấn chấn, được cổ vũ (động viên, khích lệ, cổ lệ)

вдохну́||ть *сов.* 1. *см.* вдыха́ть; 2. (*В* в *В*) truyền thêm, tiếp thêm, tăng thêm; э́то изве́стие ~ло в него́ жизнь tin đó truyền thêm sinh lực (tiếp thêm sức sống) cho ông ta; ~ му́жество в кого́-л. truyền thêm can đảm (tiếp thêm dũng khí) cho ai

вдрабада́н *нареч. разг.*: напи́ться ~ uống rượu như chĩnh chìm, uống tràn cung mây; ~ пья́ный say khướt, say mèm, say ngất, say xỉn, say bí tỉ

вдре́безги *нареч.* 1. tan, tan tành, tan nát; разби́ть что́-л. ~ đánh vỡ tan tành cái gì; разби́ться ~ vỡ tan, bị vỡ tan tành; 2. *разг.*: пьян ~ say mèm, say khướt, say tuý luý, say ngất ngư

вдруг *нареч.* 1. (*внезапно*) bỗng, bỗng nhiên, bỗng dưng, đột nhiên, đột ngột, bất thình lình; đùng một cái (*разг.*); 2. (*одновременно*) *разг.* đồng loạt, cùng một lúc, đồng thời; они́ все ~ вста́ли tất cả mọi người đồng loạt (đồng thời, cùng một lúc) đứng dậy; 3. *разг.* (*а если*) nhỡ, lỡ, nhỡ ra, lỡ ra, ngộ nhỡ, ngộ; ~ он заболе́ет? nhỡ ra (ngộ nhỡ) nó ốm?; а ~ у него́ нет де́нег? nhỡ ra hắn không có tiền thì sao?

вдрызг *нареч. разг.* hoàn toàn; он ~ пьян nó say mèm (say khướt, say xỉn, say tuý luý, say ngất ngư, say bí tỉ)

вдува́ние *с.* 1. (sự) thổi vào; 2. *мед.* (phép) thổi vào, bơm hơi

вдува́ть, вду́нуть, вдуть (*В* в *В*) thổi... vào

вду́маться *сов. см.* вду́мываться

вду́мчиво *нареч.* (một cách) chín chắn, thận trọng, có đắn đo; ~ относи́ться к чему́-л. có thái độ chín chắn (thận trọng) đối với cái gì

вду́мчивый *прил.* chín chắn, thận trọng, có đắn đo (cân nhắc), biết suy tính; (*о взгляде*) trầm ngâm, (có vẻ) nghĩ ngợi, ngẫm nghĩ; ~ челове́к người chín chắn (biết suy tính)

вду́мываться, вду́маться (в *В*) suy nghĩ kỹ, suy nghĩ chín chắn, cân nhắc cẩn thận, tính toán kỹ càng; ~ в смысл по́вести suy nghĩ kỹ ý nghĩa của truyện vừa

вду́нуть, вдуть *сов. см.* вдува́ть

вдыха́ние *с.* (sự) thở vào, hít vào

вдыха́ть, вдохнуть (*В*) thở (hít)... vào

веб-а́дрес *м. информ.* địa chỉ trên mạng

веб-диза́йнер *м. информ.* người thiết kế web (trang web)

веб-порта́л *м. информ.* web-portal (*trang nhà chứa toàn bộ thông tin về một đề tài*)

веб-сайт *м. информ.* website, trang chủ, trang nhà, điểm mạng

веб-се́рвер *м. информ.* máy chủ web (mạng)

веб-страни́чка *ж. информ.* trang web, trang trên mạng

вегетариа́нец *м.*, **~ка** *ж.* người ăn chay

вегетариа́нск||ий *прил.* chay; ~ое блю́до món chay (ăn chay); ~ рестора́н tiệm (nhà hàng) ăn chay

вегетариа́нство *с.* (sự) ăn chay

вегетати́вн||ый *прил. биол.* (thuộc về) sinh trưởng, sinh dưỡng; ✧ ~ое размноже́ние *биол.* sinh sản sinh dưỡng (vô tính); ~ая не́рвная систе́ма hệ thần kinh thực vật

вегетацио́нный *прил. бот.* (thuộc về) sinh trưởng, sinh dưỡng; ~ пери́од thời kỳ sinh trưởng

вегета́ция *ж. бот.* (sự) sinh trưởng, sinh dưỡng

веда́нта *ж. филос., рел.* Vedanta, Vệ-đàn-đà (*trào lưu triết học và tôn giáo Ấn Độ cổ đại*)

ве́да||ть *несов.* 1. (*Т*) (*заведовать*) điều hành, điều khiển, quản lý, quản trị, phụ trách; 2. (*В*) *уст.* (*знать*) biết, hiểu; не зна́ю, не ~ю tôi không biết, tôi không hiểu

ве́дени||е *с.* thẩm quyền, phạm vi quyền hạn, quyền phụ trách; находи́ться в ~и кого́-л. thuộc thẩm quyền của ai, ở dưới quyền phụ trách của ai, trong phạm vi quyền hạn của ai; не в моём ~и không thuộc thẩm quyền của tôi, tôi không có thẩm quyền, không thuộc quyền phụ trách của tôi

веде́ние *с.* (sự) điều hành, điều khiển, quản lý, quản trị; (*проведение*) (sự) làm, tiến hành; ~ хозя́йства điều hành doanh nghiệp, quản lý kinh tế; ~ дома́шнего хозя́йства trông nom việc nhà; ~ дел điều hành công việc; ~ бухга́лтерских книг làm sổ kế toán; ~ огня́ *воен.* sự bắn; ~ перегово́ров tiến hành đàm phán; ~ собра́ния điều khiển cuộc họp; ~ протоко́ла làm biên bản

ведёрный *прил.* (*вместимостью в одно ведро*) (có) dung lượng một xô

веди́зм *м. рел.* đạo Veda, Vệ-đà giáo (*ở Bắc Ấn*)

веди́йский, веди́ческий *прил.* (thuộc về) Veda, Vệ-đà; ~ язык ngôn ngữ Veda (Vệ-đà)

ве́дом||о *с.*: с ~а кого́-л. cho ai biết trước, ai được biết trước, được ai đồng ý; без чьего́-л. ~а không cho ai biết trước, ai không được biết trước, chưa được ai đồng ý

ве́домость *ж.* bảng kê, bản ghi; ~ успева́емости bản ghi điểm học sinh

ве́домственн||ый *прил.* (thuộc về) cơ quan nhà nước; ~ые барье́ры ranh giới lĩnh vực phụ trách của các cơ quan nhà nước; ~ подхо́д к делу cách giải quyết công việc theo quan điểm bản vị (cục bộ)

ве́домство *с.* cơ quan ngang bộ, cơ quan, tổng cục, tổng nha; вое́нное ~ cơ quan quân sự

ведо́мый *прил.*: ~ самолёт máy bay kèm sau, máy bay số 3

ведр||о́ *с.* 1. xô, thùng con; по́лное ~ một xô đầy; 2. (*русская мера жидкостей*) xô (*bằng 12,3 lít*); ✧ дождь льёт как из ~á mưa như cầm chĩnh đổ, mưa như trút nước, mưa như xối, mưa tầm tã

вёдро *с. разг.* nắng ấm, đẹp trời (*trong mùa hè*)

веду́щ||ий *прил.* 1. (*головной*) dẫn đầu, đi đầu; ~ самолёт máy bay đi đầu, máy bay số 1; 2. *перен.* (*главный*) chủ yếu, chính yếu, then chốt, chủ chốt, chủ đạo, chính; ~ая о́трасль промы́шленности ngành công nghiệp chủ đạo (chủ yếu, then chốt); игра́ть ~ую роль giữ vai trò chính yếu (chủ đạo, chính); ~ее положе́ние в мирово́й нау́ке hàng đầu trong nền khoa học thế giới; 3. *тех.* dẫn động, chủ động, truyền động

Ве́ды *мн.* (*ед.* Ве́да *ж.*) kinh Veda (Vệ-đà)

ведь 1. *частица* (*при утверждении*) chính, ...mà, ...cơ mà, ...đấy; (*всё-таки*) dù sao, dẫu sao; (*но*) thế mà, nhưng; ~ я вам говори́л уже давно́ chính tôi đã nói với anh từ lâu rồi mà, thì tớ đã nói với cậu từ lâu rồi cơ mà; ~ я э́того не говори́л nhưng tôi không nói điều đó mà; ~ он ваш брат! nó là em anh cơ mà!; он ~ ребёнок! nó còn trẻ con mà!; он ~ не ребёнок! nó chẳng phải là trẻ con đâu!; он ~ боле́л nó bị ốm mà; 2. *частица* (*при вопросе*)...chăng, ...ư, ...chứ; ~ э́то пра́вда? thật thế ư?; ~ он не придёт? anh ta không đến ư?, nó không đến chăng?; 3. *союз* chính, vì, chính... mà; (*после условного предложения*) thế thì, nếu thế thì; ~ он сам взя́лся за де́ло chính ông ta tự mình bắt tay vào việc mà; ~ я сам ви́дел! chính mắt tôi thấy mà!; ~ вы его́ зна́ете! chính anh biết nó rồi mà!; ~ вы зна́ете, како́й он! chính anh cũng đã biết nó là người thế nào rồi!; ~ я тебе́ говори́л, а ты не слу́шаешь đấy tớ đã nói với cậu rồi, thế mà cậu chẳng nghe; веди́ нас, ~ ты доро́гу зна́ешь dẫn chúng tớ đi, vì cậu biết đường mà

ве́дьма *ж.* 1. *фольк.* mụ phù thuỷ; 2. *бран.* đồ quỷ sứ

ве́ер *м.* quạt, quạt giấy, quạt nan

ве́ерн||ый *прил.*: ~ые отключе́ния электроэне́ргии sự cắt điện luân phiên (*lần lượt trong vùng*)

веерообра́зный *прил.* (có) hình quạt

ве́жливо *нареч.* (một cách) lịch sự, lịch thiệp, lễ phép, lễ độ; ~ приглаша́ть lịch sự mời, mời một cách lịch sự

ве́жливость *ж.* lễ phép, lễ độ, (sự, phép) lịch sự, lịch thiệp; элемента́рная ~ phép lịch sự sơ đẳng (tối thiểu)

ве́жлив||ый *прил.* lịch sự, lịch thiệp, (có) lễ phép, lễ độ; (*любезный*) nhã nhặn; ~ое обраще́ние (cách) đối đãi lịch sự, cư xử lễ độ; ~ намёк lời ám chỉ nhã nhặn; ~ тон giọng nói nhã nhặn

везде́ *нареч.*: khắp nơi, khắp chốn, mọi nơi, mọi chỗ, nơi nơi, đâu đâu; ~ и всю́ду khắp mọi nơi, khắp mọi chỗ, nơi nơi, đâu đâu

вездесу́щий *прил.* phổ quát, phổ tại, có ở khắp nơi, tồn tại ở khắp nơi, ở đâu cũng có

вездехо́д *м.* xe chạy mọi địa hình

вездехо́дный *прил.* chạy mọi địa hình; ~ автомоби́ль *см.* вездехо́д

везе́ние *с. разг.* hên, khước, vận may, vận đỏ, số may, số đỏ

везти́, повезти́ 1. *тк. несов. см.* вози́ть; 2. *безл. разг.* gặp hên, được khước, gặp may, gặp vận đỏ, có số may; ему́ везёт nó gặp hên (gặp may, được khước, gặp vận đỏ); ему́ не везёт nó bị xui (bị rủi, bị xúi quẩy), nó không may

везу́чий *прил. разг.* hên, may, may mắn, hanh thông, gặp vận đỏ, có số đỏ

век *м.* 1. (*столетие*) thế kỷ; два́дцать пе́рвый ~ thế kỷ hai mươi mốt (hăm mốt); 2. (*эпоха*) thời đại, thời kỳ, thời, thế; ка́менный ~ thời đại đồ đá; желе́зный ~ thời đại đồ sắt; сре́дние ~á thời Trung cổ, Trung đại, Trung thế kỷ; ~ информатиза́ции thời đại tin học hoá; 3. (*жизнь*) đời, đời người; я бу́ду дожива́ть свой ~ здесь tôi sẽ sống hết đời ở đây; на наш ~ хва́тит đủ dùng đến hết đời chúng ta; на своём ~ý trong đời mình; ~ живи́ ~ учи́сь còn sống còn học; бы́ть мно́гих зна́ний ~ý học vấn đòi hỏi nhiều; 4. *разг.* (*долгое время*) rất lâu, lâu lắm; мы с тобо́й це́лый ~ не вида́лись mình với cậu đã lâu lắm không gặp nhau; ✧ во ~и ~о́в vĩnh viễn, mãi mãi; до сконча́ния ~a đến tận thế, đến chết; на ~и ве́чные mãi mãi, vĩnh viễn, muôn đời, muôn kiếp; в ко́и-то ~и một đời một lần, nghìn năm có một

ве́ко *с.* mi, mí, mi mắt

векове́чный *прил.* hàng thế kỷ, lâu đời

веков||о́й *прил.* hàng thế kỷ, hàng trăm năm, cổ kính, lâu đời; (*о деревьях*) cổ thụ; ~ы́е ча́яния nguyện vọng lâu đời; ~ дуб cây sồi cổ thụ; ~а́я отста́лость tình trạng tụt hậu hàng thế kỷ

векселеда́тель *м.* người ký phát hối phiếu

векселедержа́тель *м.* người cầm hối phiếu

векселеполуча́тель *м.* người nhận hối phiếu

ве́ксель *м.* hối phiếu, kỳ phiếu, tín phiếu; просто́й ~ kỳ phiếu thông thường; перево́дный ~ hối phiếu

ве́ксельный *прил.* (thuộc về) hối phiếu, kỳ phiếu, tín phiếu; ~ курс thị giá hối phiếu; ~ бро́кер người môi giới hối phiếu (tín phiếu)

ве́ктор *м. мат.* vector, vectơ

ве́кторн||ый *прил. мат.* (thuộc về) vector, vectơ; ~ое исчисле́ние phép tính vector

велене́в||ый *прил.*: ~ая бума́га giấy velin, giấy trắng mịn

велéни||е *с.* lệnh, mệnh lệnh; (*требование*) (sự) yêu cầu, đòi hỏi; по ~ю се́рдца сде́лать что́-л. làm việc gì theo mệnh lệnh trái tim

велеречи́во *нареч. ирон.* (một cách) khoa trương, bay bướm, hoa mỹ, màu mè, màu mẽ; говори́ть ~ ăn nói màu mè riêu cua

велеречи́вый *прил. ирон.* khoa trương, bay bướm, hoa mỹ, màu mè

вел||е́ть *несов. и сов.* bảo, sai, khiến, sai bảo, sai khiến, ra lệnh; он ~е́л ему́ сде́лать э́то anh ấy đã bảo nó làm việc này; со́весть мне не ~и́т lương tâm không cho phép tôi; де́лайте, как вам ве́лено! anh hãy làm như đã bảo anh!

вели́к *кратк. ф. от* вели́кий

великá́н *м.* người khổng lồ

вели́к||ий *прил.* 1. vĩ đại, to lớn, đại; ~ учёный nhà bác học vĩ đại; ~ писа́тель nhà đại văn hào; ~ие лю́ди các bậc vĩ nhân; Пётр Вели́кий Piôtr đại đế; 2. *тк. кратк. ф.*: вели́к (*слишком большой*) to quá, rộng quá, quá cỡ; э́ти боти́нки мне ~и́ đôi giày này rộng quá (quá cỡ) đối với tôi; ✧ ~ое мно́жество rất nhiều, nhiều vô số, nhiều vô kể; (не) ~á ва́жность, (не) ~á

бедá không quan trọng lắm; от мáла до ~a từ trẻ đến già; ~ие держáвы các đại cường quốc, các cường quốc lớn; ~ князь đại công tước

великовáтый *прил. разг.* hơi to, hơi rộng

великовóзрастный *прил.* lớn tuổi

великодержáвный *прил.* (có đầu óc) nước lớn; ~ шовинúзм chủ nghĩa sôvanh nước lớn

великодýшие *с.* (lòng, tính, sự) khoan dung, độ lượng, bao dung, khoan hồng, rộng lượng, đại lượng, đại độ

великодýшничать *несов.* làm ra vẻ khoan dung, tỏ vẻ độ lượng

великодýшно *нареч.* (một cách) khoan dung, độ lượng, bao dung, rộng lượng

великодýшный *прил.* khoan dung, độ lượng, bao dung, khoan hồng, rộng lượng, đại lượng, đại độ

великолéпие *с.* (sự, vẻ) huy hoàng, lộng lẫy, tráng lệ, hoa mỹ

великолéпно *нареч.* 1. (một cách) huy hoàng, lộng lẫy, tráng lệ, hoa mỹ; 2. *разг.* (một cách) tuyệt diệu, tuyệt trần, tuyệt vời; ~! tuyệt!, tuyệt diệu!, tuyệt trần!, tuyệt vời!

великолéпный *прил.* 1. (*роскошный*) huy hoàng, lộng lẫy, tráng lệ, hoa mỹ; 2. *разг.* (*отличный*) tuyệt, tuyệt diệu, tuyệt trần, tuyệt vời

великосвéтский *прил. уст.* (thuộc về) quý phái, quý tộc, thượng lưu

великомýченик *м.* người tử đạo vĩ đại

великорóсс *м. уст. см.* великорýс

великорýс *м.* người Đại Nga

великорýсский *прил.* (thuộc về) Đại Nga

величáво *нареч.* (một cách) hùng vĩ, hùng tráng, oai nghiêm, oai phong

величáвый *прил.* hùng vĩ, hùng tráng, oai nghiêm, oai phong, oai vệ, trang trọng, trang nghiêm

величáйш||ий *превосх. ст. от* велúкий to lớn (lớn lao) nhất, vĩ đại; событие ~ей вáжности sự kiện có tầm quan trọng vĩ đại

величáние *с.* (*народная песня*) bài hát mừng

величáть *несов.* 1. (*В, Т*) (*называть*) xưng hô, gọi tên; ~ по бáтюшке gọi tên theo tên bố; 2. (*В*) hát mừng; ~ женихá с невéстой hát mừng cô dâu chú rể

велúчественно *нареч.* (một cách) oai nghiêm, oai phong, oai vệ, lẫm liệt, uy nghi

велúчественность *ж.* (tính chất) oai nghiêm, oai phong, oai vệ, lẫm liệt, uy nghi

велúчественн||ый *прил.* oai nghiêm, oai phong, oai vệ, hùng tráng, hùng vĩ, hào hùng, trang nghiêm, lẫm liệt, uy nghi; ~ое здáние toà nhà uy nghi; ~ая осáнка phong thái oai nghiêm (lẫm liệt, oai vệ); ~ое зрéлище cảnh tượng hùng tráng

велúчество *с.*: вáше ~ tâu bệ hạ, muôn tâu hoàng thượng

велúчи||е *с.* (sự) cao cả, vĩ đại, hùng vĩ, hùng tráng; испóлненный ~я đầy vẻ hùng tráng; ✧ мáния ~я (sự, thói, bệnh, chứng) vĩ đại cuồng, cuồng tưởng vĩ đại; во всём своём ~и trong toàn bộ vẻ hùng tráng của mình; с высоты своегó ~я dương dương tự đắc, vênh váo kênh kiệu

величин||á *ж.* 1. (*размер*) độ lớn, kích thước, cỡ, độ, lượng; звездá пéрвой ~ы *астр.* (ngôi, vì) sao hạng nhất; ~óй с... to như...; 2. *мат.* đại lượng, giá trị, trị số, lượng; 3. *перен.* (*выдающийся человек*) người lỗi lạc, bậc cự phách, vĩ nhân; крýпная ~ в нáуке nhà khoa học rất lỗi lạc, bậc cự phách trong khoa học; ✧ ничтóжная ~ rất nhỏ, không đáng kể

велобóл *м. спорт.* (môn) đi xe đạp đá bóng

велогóнка *ж.* (cuộc) đua xe đạp

велогóнщик *м.* vận động viên đua xe đạp, cuarơ, tay đua

велодрóм *м.* sân đua xe đạp

велокáмера *ж.* săm xe đạp

велопробéг *м.* (cuộc) đi xe đạp

велорúкша *ж.* xe xích-lô máy

велосипéд *м.* xe đạp; дáмский ~ xe đạp nữ, xe đạp đầm

велосипедúст *м.*, **~ка** *ж.* người đi xe đạp; (*спортсмен*) vận động viên xe đạp; cuarơ, tay đua (*разг.*)

велосипéдный *прил.* (thuộc về) xe đạp; ~ спорт *см.* велоспóрт

велоспóрт *м.* môn (môn thể thao) xe đạp

велостадиóн *м.* sân đua xe đạp

велотрáсса *ж.* đường đua xe đạp

велотрéк *м.* vòng đua xe đạp

велотренажёр *м.* dụng cụ tập luyện xe đạp

велотурúст *м.* người du lịch bằng xe đạp

велошúна *ж.* lốp xe đạp

вельбóт *м. мор.* xuồng buồm

вельвéт *м.* nhung kẻ

вельвéтовый *прил.* (bằng) nhung kẻ

вельмóжа *м.* 1. *уст.* đại quan, đại thần, người quý tộc; 2. *ирон.* ông bự, ông cốp, quan lớn

велюр *м.* nhung

вéна *ж.* tĩnh mạch, ven

венгéрка I *ж.* người phụ nữ Hungary

венгéрка II *ж.* (*танец*) (điệu) vũ Hungary

венгéрский *прил.* (thuộc về) Hungary; ~ язык tiếng Hungary

венгр *м.* người Hungary

вендéтта *ж.* (sự) trả thù, trả nợ máu

Венéра *ж.* 1. *миф.* thần Venus, Vệ nữ; 2. *астр.* sao Kim, Kim tinh, Venus

венéрик *м. мед. разг.* người bị bệnh hoa liễu

венéрин *прил.* (của) Venus, Vệ nữ; ~ башмачóк (cây) lan hài Vệ nữ, lan hài (*Cypripedium*); ~ холм *анат.* mu âm hộ

венерúческ||ий *прил.* (thuộc về) hoa liễu; ~ая болéзнь bệnh hoa liễu

венерóлог *м.* nhà hoa liễu học, bác sĩ chữa bệnh hoa liễu

венерологúческий *прил.* (thuộc về) hoa liễu học

венерологúя *ж. мед.* hoa liễu học, khoa hoa liễu

венéц *м.* 1. *уст.* (*венок*) vòng hoa; терновый ~ а) vòng gai, mão gai; б) *перен.* nỗi thống khổ; лавровый ~ vòng nguyệt quế; 2. *уст.* (*корона*) mũ miện; цáрский ~ ngọc miện, vương miện; 3. *церк.* vòng hoa cưới (*đưa trên đầu cô dâu theo nghi lễ ở nhà thờ*); вести́ под ~ đưa cô dâu chịu phép cưới; идти́ под ~ с кéм-л. chịu phép cưới với ai, kết hôn với ai; пóсле венцá sau khi chịu phép cưới, sau hôn lễ; 4. *перен.* (*высшая ступень*) tột đỉnh, cao điểm, đỉnh cao; человéк — ~ твореúия con người là tột đỉnh sáng tạo của Trời; người ta là hoa đất (*погов.*); 5. *астр.* tán, quầng; ✧ конéц — всемý дéлу ~ cái kết thúc mới tỏ rõ thành bại cuối cùng của sự nghiệp; ~ безбрáчия cái số không chồng

венециáнск||ий *прил.* (thuộc về) Venizia, Vơnizơ; ✧ ~ое окнó cửa sổ Ý

венéчн||ый *прил. анат.* (thuộc về) vành; ~ая артéрия động mạch vành; ~ синус xoang vành; ~ шов đường khớp trán-đỉnh

вéнзел||ь *м.* chữ kết; ✧ писáть ~я say lảo đảo, say chân nam đá chân chiêu

вéник *м.* chổi, chổi sể

венóзн||ый *прил.* (thuộc về) tĩnh mạch, ven; ~ая кровь máu tĩnh mạch

вено́к *м.* vòng hoa

ве́нский *прил.* (thuộc về) Vienna, Viên; ✧ ~ стул ghế mây

вентили́ровать, провентили́ровать (*В*) làm thông hơi (thông gió, thoáng khí, thoáng gió, thông thoáng)

ве́нтиль *м. тех.* van

вентиля́тор *м.* quạt máy, quạt điện, máy thông gió; насто́льный ~ quạt bàn

вентиляцио́нн||ый *прил.* (để) thông hơi, thông gió, thoáng khí, thoáng gió; ~ая труба́ ống thông gió

вентиля́ция *ж.* 1. (*проветривание*) (sự) thông hơi, thông gió, thoáng khí, thoáng gió; 2. (*устройство*) (thiết bị) thông hơi, thông gió, thoáng khí, thoáng gió

венча́льный *прил.* (thuộc về) cưới, phép cưới; ~ наря́д áo cưới; ~ обря́д phép (lễ) cưới

венча́ние *с.* 1. phép cưới, lễ cưới, hôn lễ (*ở nhà thờ*); 2. (*на царство*)) lễ đăng quang, lễ gia miện

венч||а́ть, повенча́ть (*В*) 1. làm phép cưới; 2. *тк. несов.* (*на царство*) làm lễ đăng quang, làm lễ gia miện; 3. *тк. несов. перен.* (*завершать*) kết thúc, hoàn thành; коне́ц ~а́ет де́ло thành bại cuối cùng mới là kết quả của sự nghiệp

венча́ться, повенча́ться chịu phép cưới, kết hôn (*ở nhà thờ*)

ве́нчик *м. бот.* vành hoa

венчико||ви́дный, ~**обра́зный** *прил.* (có) dạng vành hoa

ве́р||а *ж.* 1. niềm tin, lòng tin, lòng tin tưởng; ~ в побе́ду niềm tin ở thắng lợi; ~ в бу́дущее niềm tin ở tương lai; слепа́я ~ lòng tin mù quáng; де́лать что́-л. на ~у làm việc gì do lòng tin; 2. (*религия*) đức tin, tín ngưỡng, tôn giáo, đạo; христиа́нская ~ Kitô giáo, đạo Kitô; 3. *разг.* (*доверие*) (lòng, sự) tin cậy, tín mộ, tín nhiệm; ✧ приня́ть что́-л. на ~у chấp nhận điều gì mà không cân bằng chứng; служи́ть ~ой и пра́вдой một lòng một dạ phục vụ

вера́нда *ж.* hiên

ве́рба *ж.* (cây) liễu (*Salix daphnoides*)

ве́рбн||ый *прил.*: ~ое воскресе́нье ngày lễ lá (*chủ nhật trước lễ Phục sinh*)

вербаль||ный *прил. книжн.* bằng lời, nói miệng; ✧ ~ая но́та *дип.* thông điệp (công hàm) không ký tên

верблю́д *м.* lạc đà (*Camelus*); навью́чен как ~ gánh hết sức nặng, è cổ mang; ✧ дока́зывай, что ты не ~ thì cứ chứng minh đi rằng mình không phải là con lạc đà!, không thể nào thanh minh được với những lời buộc tội vớ vẩn

верблю́дица *ж.* lạc đà cái

верблю́жь||ий *прил.* 1. (thuộc về) lạc đà; ~ья шерсть lông lạc đà; 2. (*из шерсти верблюда*) (bằng) lông lạc đà

верблюжо́нок *м.* lạc đà con

вербова́ть, завербова́ть (*В*) tuyển, mộ, tuyển mộ, tuyển lựa, chiêu mộ, chiêu nạp

вербо́вка *ж.* (sự) tuyển, mộ, tuyển mộ, tuyển lựa

вербо́вщик *м.* người đi tuyển mộ

вербо́в||ый *прил.* (thuộc về) liễu; ~ая ро́ща rặng (rừng) liễu

верди́кт *м. юр.* phán quyết, án quyết

ве́рёвка *ж.* (sợi) dây

ве́рёвочк||а *ж.* dây nhỏ; ✧ ско́лько ~е не ви́ться, а концу́ быть *посл.* ≅ chơi dao có ngày đứt tay

ве́рёвочник *м.* thợ làm dây

ве́рёвочн||ый *прил.* (thuộc về) dây; (*сделанный из верёвки*) (bằng) dây; ~ая ле́стница thang dây; ~ая су́мка túi lưới

верени́ц||а *ж.* dãy, chuỗi, hàng; ~ автомоби́лей dãy xe ôtô; ~ дней chuỗi ngày; ~ воспомина́ний dòng hồi ức; дви́гаться ~ей đi nối đuôi nhau, chạy thành một hàng dài

веретено́ *с.* 1. guồng sợi; (*часть прядильной машины*) cọc sợi; 2. (*стержень*) trục

веретенообра́зный *прил.* (có) dạng guồng sợi, hình thuôn thuôn, búp măng

верещ||а́ть *несов.* kêu ri rỉ (tỉ tê); сверчо́к ~и́т con dế kêu ri rỉ (tỉ tê)

верзи́ла *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người cao lêu đêu (lêu nghêu), cò hương

вери́ги *мн. уст.* xiềng sắt của người tu khổ hạnh

вери́тельн||ый *прил.*: ~ые гра́моты *дип.* quốc thư, uỷ nhiệm thư, thư uỷ nhiệm

ве́р||ить, пове́рить 1. (в *В*) tin tưởng, tin; ~ в наро́д tin tưởng ở nhân dân; ~ в побе́ду tin tưởng ở thắng lợi; ~ в бу́дущее tin tưởng ở tương lai; 2. (*быть религиозным*) tin, tín ngưỡng; ~ в бо́га tin Chúa, tin Chúa Trời, tin Trời; 3. (в *В, Д*) (*принимать за истину*) tin; е́сли мо́жно ~ слу́хам... nếu có thể tin lời đồn đại thì...; хоти́те ве́рьте, хоти́те нет tin hay không thì tuỳ ý, dù tin hay không; 4. (*Д*) (*доверять*) tin, tin cậy, tín nhiệm; я вам и так ~ю tôi tin anh cơ mà, không cần nói gì nữa tôi cũng tin anh; ✧ ~ на́ слово кому́-л. tin lời ai; не ~ свои́м глаза́м, свои́м уша́м hết sức ngạc nhiên, không tin chính mắt mình, tai mình

ве́р||иться *несов. безл.*: мне не ~ится tôi không tin; ~ится с трудо́м khó tin, khó mà tin được

верифика́ция *ж. информ.* (sự) thẩm tra, xác minh, kiểm soát

вермише́ль *ж.* bún, miến

вернее 1. *сравнит. ст. прил.* ве́рный *и нареч.* ве́рно; 2. *в знач. вводн. сл.* nói đúng, đúng hơn; ~ говоря́ nói đúng hơn; э́то портре́т и́ли, ~, карикату́ра đó là bức chân dung, hay nói đúng hơn, là bức biếm hoạ

верниса́ж *м.* triển lãm mỹ thuật; (*день открытия*) ngày khai mạc triển lãm mỹ thuật

ве́рно 1. *нареч.* (*преданно*) (một cách) trung thành, chung thuỷ, tận tâm; ~ служи́ть Ро́дине trung thành phụng sự Tổ quốc, một lòng một dạ phục vụ Tổ quốc; 2. *нареч.* (*правильно*) (một cách) đúng đắn, đúng, phải; (*точно*) (một cách) chính xác; ~ сказа́ть nói đúng, nói phải; ~! đúng thế!; соверше́нно ~ hoàn toàn đúng, rất đúng, đúng lắm; 3. *в знач. вводн. сл.* (*вероятно*) có lẽ, có thể, chắc, chắc là; она́, ~, не придёт chắc chị ấy không đến, có lẽ cô ta không đến; ✧ с по́длинным ~ *офиц.* đúng theo nguyên bản

верноподданическ||ий *прил. уст.*: ~ие чу́вства những tình cảm trung thành của thần dân

верноподданный *м. уст.* người thần dân trung thành

ве́рност||ь *ж.* 1. (*преданность*) (sự, lòng) trung thành, chung thuỷ; lòng son (*поэт.*); ~ прися́ге trung thành với lời thề; 2. (*надёжность*) (sự, tính) chắc chắn; для бо́льшей ~и để cho chắc chắn; 3. (*правильность*) (sự, tính) đúng, đúng đắn; (*точность*) (sự, tính) chính xác, đí xác; 4. (*меткость*) (sự, tính) chuẩn xác

верну́ть *сов.* (*В*) 1. (*отдать обратно*) trả, trả lại, hoàn, hoàn trả, hoàn lại; ~ долг trả nợ; ~ свои́ издёржки thu lại tiền mình đã chi phí; ~ свобо́ду trả lại tự do; ~ жизнь кому́-л., чему́-л. cải tử hoàn sinh cho ai, cứu sống được ai; sửa chữa được máy móc gì; 2. (*получить обратно*) lấy lại, nhận lại; (*вновь обрести*) lấy lại, đoạt lại, giành lại; ~ здоро́вье lại người, lại sức, phục hồi

sức lực; ~ зва́ние чемпио́на đoạt lại (giành lại) danh hiệu vô địch; 3. (*заставить возвратиться*) bắt... quay về, bắt... trở lại

верн||у́ться *сов.* 1. về, trở về, quay về, lại; ~ домо́й về (trở về, lại) nhà; когда́ он ~ётся? khi nào anh ấy trở về?; оди́н самолёт не ~у́лся на ба́зу một máy bay không trở về căn cứ; 2. (к *Д*) (*восстановиться*): к нему́ ~у́лось созна́ние anh ấy tỉnh lại, nó đã lại hồn; к нему́ ~у́лось самооблада́ние anh ấy trấn tĩnh lại; 3. (к *Д*) (*вновь приняться за что-л.*) trở lại, quay lại; ~ к вопро́су trở lại (quay lại) vấn đề; ~ к пре́жней мы́сли trở lại (quay lại) ý nghĩ trước đây

ве́рн||ый *прил.* 1. (*преданный*) trung thành, thuỷ chung, tin cẩn, đáng tin cậy; ~ друг người bạn trung thành (thuỷ chung, tin cẩn); ~ свои́м убежде́ниям trung thành với niềm tin của mình; 2. (*надёжный*) chắc chắn, vững chắc; ~ спо́соб phương pháp chắc chắn; э́то де́ло ~ое việc này thì ăn chắc; 3. (*правильный*) đúng, đúng đắn; (*точный*) chính xác; ~ое вре́мя giờ chính xác, giờ đúng; ~ые часы́ đồng hồ chính xác; ~ое изображе́ние, описа́ние miêu tả chính xác (đúng đắn); ~ перево́д bài dịch chính xác; 4. (*меткий, безошибочный*) chuẩn xác, trúng, đích xác, đúng, đúng đắn; ~ глаз mắt chuẩn xác; 5. (*неизбежный*) không tránh khỏi, không thoát khỏi, cầm chắc; ~ая ги́бель, смерть cái chết cầm chắc (không tránh khỏi)

ве́рование *с.* (sự) tín ngưỡng

ве́ровать *несов,* 1. (в *В*) (*быть уверенным*) tin, tin tưởng; 2. (*быть религиозным*) tin, tín ngưỡng; ~ в бо́га tin Chúa, tin Trời, tin Chúa Trời

вероиспове́дани||е *с.* tôn giáo, đạo; (*верование*) (sự) tín ngưỡng; свобо́да ~я tự do tín ngưỡng; незави́симо от ~я không phân biệt tôn giáo

веролóмно *нареч.* (một cách) bội tín, bội ước; phản phúc, phản trắc (*ср.* веролóмный)

веролóмн||ый *прил.* bội tín, bội ước, thất tín; (*предательский*) phản phúc, phản trắc, phản bội; ~ друг thằng bạn phản phúc (phản trắc); ~ые де́йствия những hành động bội tín (bội ước); ~ое нападе́ние (sự, trận) tấn công bội ước

веролóмство *с.* (sự) bội tín, bội ước, thất tín; (*предательство*) (sự) phản phúc, phản trắc, phản bội

верона́л *м. фарм.* veronal

вероотсту́пник *м. уст.* người bội giáo

вероотсту́пничество *с. уст.* (sự) bội giáo

веротерпи́мость *ж.* (sự, thái độ) bao dung tôn giáo

веротерпи́мый *прил.* bao dung (khoan dung) tôn giáo

вероуче́ние *с. рел.* tín điều, giáo lý, giáo pháp

вероя́тно *вводн. сл.* chắc, chắc là, có lẽ, có thể; в пять часо́в я, ~, бу́ду до́ма chắc là vào năm giờ tôi sẽ ở nhà, vào năm giờ chắc tôi sẽ có nhà; ~, он не придёт có lẽ anh ấy sẽ không đến, chắc anh ấy sẽ không đến

вероя́тностный *прил.* (thuộc về) xác suất; cái nhiên

вероя́тност||ь *ж.* (*возможность*) khả năng; (*степень осуществимости*) xác suất; ~ попада́ния в цель xác suất trúng đích; сте́пень ~и чего́-л. độ xác suất của cái gì; теория ~ей *мат.* lý thuyết xác suất; ✧ по всей ~и chắc là, rất có thể

вероя́тный *прил.* cái nhiên, có thể lắm, có thể xảy ra lắm, có lẽ đúng; ~ исхо́д kết quả cái nhiên (có thể lắm); вполне́ ~ слу́чай trường hợp hoàn toàn cái nhiên (có thể xảy ra lắm)

версифика́ция *ж. лит.* thi pháp, (thuật) làm thơ

ве́рсия *ж.* giả thuyết, ức thuyết, kiến giải; есть и друга́я ~ có một giả thuyết khác nữa, còn có một kiến giải khác

верст||а́ *ж. уст.* versta, verst, dặm Nga (*bằng 1,06 km*); ✧ его́ за ~ы́ ви́дно (слы́шно) cách xa một cây số cũng trông thấy (nghe) nó được

верста́к *м.* bàn thợ; слеса́рный ~ bàn nguội, bàn thợ nguội; столя́рный ~ bàn mộc, bàn thợ mộc

верста́льщик *м. полигр.* thợ lên khuôn

верста́тка *ж.* thước để sắp chữ

верста́ть, сверста́ть (*В*) *полигр.* lên khuôn

вёрстка *ж. полигр.* 1. (*действие*) (sự) lên khuôn; 2. (*свёрстанный набор*) bát chữ; 3. (*оттиск*) bản in thử, bản morat

ве́ртел *м.* que nướng thịt (xiên thịt)

верте́п *м.* (*притон*) ổ gian phi, hắc điếm

верт||е́ть *несов.* 1. (*В*) quay, xoay; (*В, Т*) *разг.* (*из стороны в сторону*) quay đi quay lại; (*головой тж.*) ngoảnh đi ngoảnh lại; ~ колесо́ quay bánh xe; соба́ка ве́ртит хвосто́м con chó vẫy (ngoe nguẩy) đuôi; ~ в рука́х что́-л. mân mê cái gì trong tay; 2. (*свёртывать*) quấn, vấn, cuốn; ~ папиро́су quấn (vấn, cuốn) điếu thuốc lá; 3. (*Т*) *перен. разг.* (*распоряжаться*) sai khiến, sai bảo, chỉ huy; ~ всем до́мом sai khiến mọi người trong nhà, chỉ huy cả nhà; 4. *разг.* (*сверлить*) khoan; ✧ ~ хвосто́м а) (*хитрить*) dùng mưu mẹo; б) (*лебезить*) xu nịnh, quỵ luỵ, bợ đỡ; как ни ~и́ dù cố sức thế nào đi nữa, dù có làm thế nào đi nữa

верте́ться *несов.* 1. quay, xoay; (*из стороны в сторону*) quay đi quay lại, xoay đi xoay lại; (*менять положение*) trăn trở, cựa quậy, trằn trọc; ~ вокру́г чего́-л. xoay (quay) quanh cái gì; ~ волчко́м quay tít, quay như con cù; ~ пе́ред зе́ркалом uốn éo trước gương; 2. *разг.* (*находиться*) quanh quẩn, lảng vảng, láng cháng, luẩn quẩn, loanh quanh, lởn vởn, xẩn vẩn; *перен.* (*возвращаться к чему-л.*) xoay quanh; ~ о́коло кого́-л. lân la (quanh quẩn) gần ai; ма́льчик всё вре́мя ве́ртится среди́ взро́слых thằng bé cứ lởn vởn (quanh quẩn, xẩn vẩn) mãi giữa những người lớn; разгово́р ве́ртится вокру́г одного́ предме́та câu chuyện luẩn quẩn quanh một vấn đề; 3. *разг.* (*увиливать*) nói lảng, đánh trống lảng, lảng tránh; ✧ ~ под нога́ми quẩn chân; сло́во ве́ртится в голове́, на языке́ quên khuấy mất một chữ; как ни верти́сь dù làm thế nào đi nữa, trong trường hợp nào đi nữa

вертика́л||ь *ж.* 1. *мат.* đường thẳng đứng; по ~и theo chiều thẳng đứng; 2. *перен.* hệ thống dọc, ngành dọc; по ~и theo hệ thống dọc, theo ngành dọc; ~ вла́сти hệ thống dọc của chính quyền

вертика́льно *нареч.* (một cách) thẳng đứng

вертика́льность *ж.* (tính, tính chất) thẳng đứng

вертика́льный *прил.* thẳng đứng, dựng đứng

вертля́вый *прил. разг.* cựa quậy (nhúc nhích) luôn

вертолёт *м.* máy bay trực thăng; trực thăng (*сокр.*)

вертолётоно́сец *м.* tàu chở trực thăng

вертолётный *прил.* (thuộc về) máy bay trực thăng, trực thăng

вертолётострое́ние *с.* (sự) chế tạo trực thăng

вертолётострои́тель *м.* người làm trong ngành chế tạo trực thăng

вертолётостроительный *прил.* (thuộc về) chế tạo trực thăng

вертолётчик *м.* 1. chuyên viên về trực thăng; 2. người lái trực thăng

вертопра́х *м. разг.* người khờ dại (ngốc nghếch, nhẹ dạ, xốc nổi)

верту́шка *ж. разг.* 1. (*игрушка*) chong chóng; 2. (*этажерка*) giá quay; 3.: дверь-~ cửa quay; 4. (*телефонная связь*) máy điện thoại (*chỉ dùng trong nội bộ cơ quan lãnh đạo cao cấp*); на столе́ зазвони́ла ~ máy điện thoại trên bàn reo vang; 5. (*о женщине*) *разг.* người đàn bà nhẹ dạ

ве́рующий *м.* (*скл. как прил.*) tín đồ, giáo đồ, giáo dân

верфь *ж.* âu nổi, xưởng đóng (chữa) tàu (*tàu thuỷ*)

верх *м.* 1. (*верхняя часть*) phần trên, bên trên, phía trên, phần trên cao, đỉnh, ngọn, chóp, đầu; ~ горы́ đỉnh núi, chóp núi; 2. (*верхний этаж*) gác (tầng) thượng, tầng trên cùng; снять ~ dáчи thuê tầng thượng của biệt thự; 3. (*экипажа*) mui xe; 4. (*одежды*) (mặt) ngoài; э́то на подкла́дку, а э́то для ~a vải này để làm lót, còn vải kia để may ngoài; 5. (*P*) (*высшая степень*) tột đỉnh, cao độ, cực độ, cực điểm, tột bậc, tột độ, tột mức, tột cùng; на ~ý сла́вы trên tột đỉnh (cực điểm) vinh quang; ~ соверше́нства (sự) hoàn hảo, toàn thiện toàn mỹ; ~ неприли́чия bất lịch sự tột mức, vô lễ cực độ; быть на ~y блаже́нства sung sướng tuyệt đích; ✧ одержа́ть, взять ~ над ке́м-л. thắng (thắng thế, trội hơn) ai; его́ мне́ние взя́ло ~ ý kiến của anh ấy đã thắng thế

верх||и́ *мн.* (*скл. как м.*) *разг.* 1. (*общества*) giới thượng lưu, tầng lớp trên; ~ и низы́ tầng lớp trên và tầng lớp dưới; 2. (*руководители*) những người lãnh đạo (người cầm đầu, thủ lĩnh); совеща́ние в ~áх hội nghị thượng đỉnh, hội nghị cấp cao; 3. (*высокие ноты*) âm cao; 4.: нахвата́ться ~о́в có những kiến thức hời hợt (lót phớt); скользи́ть по ~а́м cưỡi ngựa xem hoa (*погов.*), làm lớt phớt (qua loa)

ве́рхн||ий *прил.* 1. trên, ở trên, trên cao, trên cùng, thượng; ~ие слои́ атмосфе́ры thượng tầng khí quyển, những lớp khí quyển trên cao; ~яя по́лка а) (*шкафа*) ngăn trên; б) (*в поезде*) chỗ nằm trên; ~ этаж а) tầng thượng, gác thượng, tầng trên cùng; б) (*в двухэтажном здании*) gác; ~яя че́люсть hàm trên; 2. (*близкий к истоку*) thượng nguồn, đầu nguồn, ở gần nguồn; ~ее тече́ние Во́лги thượng lưu (thượng nguồn) sông Volga; 3. (*надеваемый поверх платья*) ngoài, mặc ngoài; ~яя оде́жда quần áo mặc ngoài; 4. *муз.* cao; ~ регистр âm vực cao; ✧ ~яя пала́та (*парламента*) thượng viện, thượng nghị viện

верхове́нство *с. уст.* địa vị chủ soái, địa vị cao nhất; ~ общечелове́ческой иде́и địa vị chủ soái (địa vị cao nhất) của tư tưởng toàn nhân loại

верхо́вн||ый *прил.* tối cao; ~ая власть chính quyền tối cao, quyền lực tối cao; Верхо́вный суд Toà án tối cao, Tối cao Pháp viện

верхово́д *м. разг.* người dẫn đầu (đứng đầu, cầm đầu)

верхово́дить *несов.* (*T*) *разг.* dẫn đầu, đứng đầu, cầm đầu

верхов||о́й I *прил.* 1. (thuộc về) đi ngựa, cưỡi ngựa; ~а́я езда́ (sự, môn) đi ngựa, cưỡi ngựa; ~а́я ло́шадь ngựa cưỡi; 2. *в знач. сущ. м.* kỵ sĩ, người đi ngựa (cưỡi ngựa)

верхов||о́й II *прил.* (*расположенный вверх по реке*) (ở) thượng nguồn, đầu nguồn; ~ы́е края́ những miền thượng nguồn (đầu nguồn)

верхо́вье *с.* (vùng) thượng lưu, thượng nguồn, đầu nguồn

верхогля́д *м. разг.* người nông nổi (hời hợt, lớt phớt)

верхогля́дство *с. разг.* (thói) nông nổi, hời hợt, lớt phớt; chuồn chuồn đạp nước, cưỡi ngựa xem hoa (*погов.*)

верхола́з *м.* công nhân làm việc trên cao

ве́рхом *нареч.* (*поверху*) (ở) trên cao; пойти́ ~ đi trên cao; ча́йная ло́жка ~ một thìa cà phê đầy

верхо́м *нареч.* cưỡi, cỡi; ~ на ло́шади cưỡi ngựa; сесть ~ на стул cưỡi trên ghế

верхушка *ж.* 1. đỉnh, ngọn, chóp, đầu; ~ де́рева ngọn cây; ~ горы́ đỉnh (chóp) núi; ~ лёгкого đỉnh phổi; 2. *перен. разг.* (*общества*) giới thượng lưu, tầng lớp trên, lớp chóp bu; пра́вящая ~ giới cầm quyền chóp bu

верче́ние *с.* (sự) xoay, quay, xoay vần

верши́на *ж.* 1. đỉnh, ngọn, chóp; ~ горы́ đỉnh (chóp) núi; ~ сосны́ ngọn thông, chóp cây thông; взя́тая ~ *спорт.* đỉnh núi (đỉnh cao) đã vượt được; 2. (*P*) (*высшая степень*) đỉnh, tột đỉnh, cực điểm, cao điểm, tột bậc, tột độ, tột mức, tột cùng; ~ сла́вы tột đỉnh (cực điểm) vinh quang, quang vinh tột bậc; ✧ ~ угла́ *геом.* đỉnh góc; ~ треуго́льника *геом.* đỉnh tam giác; ~ пирами́ды *геом.* đỉnh hình chóp

верши́тель *м.*, **~ница** *ж.* người quyết định; ~ су́деб người nắm quyền sinh quyền sát, người nắm trong tay số phận của những người khác

верши́ть *несов.* 1. (*B*) (*решать*) giải quyết, quyết định; (*T*) (*распоряжаться*) chỉ huy, điều khiển; ~ чью-л. судьбу́ quyết định số phận của ai; ~ все́ми дела́ми điều khiển mọi việc; 2. (*совершать, выполнять*) thực hiện, tiến hành, thi hành

верше́к *м. уст.* vershok, vecsoc (*bằng 4,4 cm*)

вес I *м.* 1. trọng lượng, sức nặng; ~ом в 80 килогра́ммов nặng 80 kilogram; на ~ theo trọng lượng, theo cân lạng; продава́ть на ~ bán cân; ребёнок приба́вил в ~е на́ три кило́ thằng bé lên cân được ba ký; ~ бру́тто trọng lượng cả bì; ~ не́тто trọng lượng ròng; 2. *перен.* (*влияние, авторитет*) thế lực, uy thế, uy tín, ảnh hưởng, sức nặng, trọng lượng; челове́к с большим ~ом người có thế lực (có uy thế, có ảnh hưởng) lớn; 3. *спорт.* hạng; тяжёлый ~ hạng nặng; лёгкий ~ hạng nhẹ; сре́дний ~ hạng trung; полутяжёлый ~ hạng nặng vừa; полусре́дний ~ hạng trung vừa; ✧ цени́ться на ~ зо́лота quý như vàng

вес II *м.*: держа́ть что-л. на ~ý xách lơ lửng; держа́ться на ~ý treo lơ lửng

веселе́ть *несов.* vui lên, trở nên vui

весели́ть *несов.* (*B*) (*радовать*) làm... vui; (*развлекать*) làm giải trí, làm tiêu khiển

весели́||ться *несов.* vui chơi, vui đùa, nô đùa, chơi đùa; (*развлекаться*) giải trí, tiêu khiển; как вы ~лись? anh/chị đã vui chơi (giải trí) như thế nào?

ве́село 1. *нареч.* (một cách) vui, vui vẻ; хо́м трò (*разг.*); ~ проводи́ть вре́мя dùng thì giờ rất vui; весело́е! vui lên nào!; nhanh lên nào!; 2. *в знач. сказ. безл.*: мне ~ tôi vui; как ~! thật là vui!, vui ghê!

весёлость *ж.* (tính) vui vẻ; (*весёлое настроение*) (sự, tâm trạng) vui vẻ

весёл||ый *прил.* 1. (*жизнерадостный*) vui, vui vẻ, vui nhộn, vui tính, vui tươi; ~ое лицо́ mặt mày vui vẻ (vui tươi); ~ая компа́ния đám người vui nhộn (vui vẻ); ~ое настрое́ние khí sắc vui tươi, tâm trạng vui vẻ; ~ челове́к người

vui tính (vui vẻ); ~ хара́ктер vui tính; 2. (*забавный*) vui, vui cười; (*приятный для взора*) vui mắt; ~ая исто́рия chuyện vui

весе́лье *с.* 1. (*жизнерадостность*) (sự) vui vẻ, vui nhộn, vui thích, vui mừng; 2. (*развлечение*) (sự) giải trí, tiêu khiển, vui đùa, vui chơi; шу́мное ~ vui đùa ầm ĩ, vui nhộn

весельча́к *м. разг.* người vui tính (hay pha trò); chúa nhộn (*разг.*)

весели́щий *прил.*: ~ газ *хим.* khí cười

весе́нний *прил.* (thuộc về) mùa xuân, xuân; ~ сев gieo mùa xuân

ве́си||ть *несов.* cân nặng, nặng; ры́ба ~т три килогра́мма con cá nặng ba kilogram

ве́ск||ий *прил.* xác đáng, có căn cứ; ~ое сло́во lời nói có trọng lượng (sức nặng, uy tín); ~ое доказа́тельство chứng cớ xác đáng; ~ аргуме́нт lý lẽ xác đáng (có căn cứ) ваш до́вод недоста́точно ~ luận cứ của anh không xác đáng lắm

ве́ско *нареч.* (một cách) xác đáng, có căn cứ

ве́скость *с.* (sự, tính chất) xác đáng, có căn cứ

весло́ *с.* (cái, mái) chèo; (*короткое*) (cái) giầm; кормово́е ~ chèo lái; бро́сить вёсла buông chèo

весн||а́ *ж.* (mùa) xuân; ~ приближа́ется xuân về, mùa xuân đến gần; па́хнет ~о́й phảng phất hương xuân, cảnh vật đã báo xuân về

весн||о́й, ~о́ю *нареч.* (trong, vào) mùa xuân, xuân; ра́нней ~о́й đầu xuân; э́той ~ (trong, vào) mùa xuân này

весну́шки *мн.* (*ед.* весну́шка *ж.*) tàn hương, tàn nhang

весну́шчатый *прил.* (có) tàn hương, tàn nhang

весов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) trọng lượng; ~а́я едини́ца đơn vị trọng lượng; 2. (*продаваемый на вес*) (được) bán cân, bán theo cân lạng (theo trọng lượng); ~ това́р hàng bán cân; 3. (*предназначенный для взвешивания*) (để) cân; ✧ ~а́я катего́рия *спорт.* hạng, hạng cân

весовщи́к *м.* người cân hàng, thợ cân

весо́мость *ж.* trọng lượng, sức nặng; *перен.* tầm quan trọng

весо́мый *прил.* có trọng lượng, có thể cân được; *перен.* đáng kể, quan trọng; nặng ký (*разг.*)

вест *ж. мор.* 1. (*направление*) (phương, phía) tây; 2. (*ветер*) gió tây

веста́лка *м. ист.* nữ vu thờ Vesta (Táo thần) (*ở La Mã cổ đại*)

вестерниза́ция *ж.* (sự) Tây hoá

вести́ *несов.* 1. (*В*) dắt, dẫn, đưa, dẫn dắt; ~ дете́й на прогу́лку dắt (dẫn, đưa) trẻ con đi chơi; ~ за́ руку dắt tay; ~ слепо́го dắt (dẫn) người mù; ~ аресто́ванного điệu (dẫn) người bị bắt; 2. (*В*) (*автомобиль, самолёт, судно и т. п.*) lái; 3. (*В*) *перен.* (*управлять, руководить чем-л.*) điều hành, quản lý, điều khiển, hướng dẫn, chỉ đạo, lãnh đạo; ~ семина́р, собра́ние điều khiển buổi seminar, cuộc họp; ~ дела́ điều hành (quản lý) công việc; ~ хозя́йство điều hành doanh nghiệp, quản lý kinh doanh; ~ дома́шнее хозя́йство làm công việc nội trợ gia đình, điều khiển việc nhà; ~ больно́го (*о лечащем враче*) điều trị người bệnh; 4. (*Т* по *Д*) *см.* води́ть 3; 5. (к *Д*) (*о дороге, двери и т. п.*) đi đến, dẫn tới, đưa đến, vào, ra; э́та тропи́нка ведёт к ле́су đường mòn này dẫn tới (đi đến) rừng; куда́ ведёт э́та дверь? cái cửa này vào (ra) đâu?; 6. (к *Д*) *перен.* (*приводить*) đem lại, đưa đến, dẫn đến, mang đến; (*клонить*) hướng đến; э́то не ведёт к добру́ chuyện này chẳng đem lại điều tốt lành đâu; э́то ни к чему́ не ведёт việc này chẳng đi đến đâu cả, việc này không ăn thua (không mang lại kết quả) gì cả; не пойму́, к чему́ он (он речь) ведёт? tôi chẳng hiểu, anh ta muốn lái (muốn hướng) câu chuyện đến đâu?; 7. (*В*) (*осуществлять*) làm, tiến hành, thực hiện; ~ протоко́л làm biên bản; ~ счета́ làm sổ sách, làm tính; ~ дневни́к ghi (viết) nhật ký; ~ перегово́ры (tiến hành) đàm phán, thương lượng, thương thảo; ~ войну́ tiến hành chiến tranh; ~ де́ло *юр.* thụ lý vụ án; ~ борьбу́ (tiến hành) đấu tranh; ~ каку́ю-либо рабо́ту làm công tác nào đó; ~ ого́нь bắn; ~ бой đánh nhau, chiến đấu, giao chiến; ~ расска́з kể chuyện; ~ разгово́р nói chuyện; ~ счёт чему́-л. tính (đếm) cái gì; ✧ ~ своё нача́ло от... phát nguyên (phát sinh, bắt nguồn) từ...; ~ свой род от кого́-л. xuất thân từ ai; ~ себя́ đối xử, cư xử, xử sự, hành xử

вестибуля́рный *прил.*: ~ аппара́т *анат.* bộ máy tiền đình

вестибю́ль *м.* tiền sảnh, phòng ngoài, gian ngoài, sảnh; ~ теа́тра tiền sảnh nhà hát; ~ метрополите́на sảnh metro, sảnh (gian chính) chờ tàu điện ngầm

вестибю́льный *прил.* (thuộc về) tiền sảnh, phòng ngoài, gian ngoài, sảnh; ~ая часть phần tiền sảnh

вести́сь *несов.* 1. (*производиться*) (được) tiến hành; летосчисле́ние ведётся с... người ta tính lịch từ...; перегово́ры ведутся cuộc đàm phán đang được tiến hành; 2. *безл. разг.*: так уж у нас ведётся! chúng tôi thường có cái lệ như thế, ở chỗ chúng tôi thường có tục lệ như vậy

ве́стник *м.* 1. người đưa tin (báo tin), sứ giả truyền tin; 2. (*в названиях журналов*) truyền tin

вестово́й I *м.* lính hầu, cần vụ

вестов||о́й II *прил. уст.* (để) truyền tin; ~о́е су́дно tàu thuỷ truyền tin; ~а́я пу́шка pháo báo động

ве́сточк||а *ж.* tin; пришли́те мне ~у anh hãy viết cho tôi vài chữ nhé; да́йте о себе́ ~у chị hãy cho tôi biết tin nhé; я получи́л ~у из до́му tôi nhận được tin nhà

вест||ь I *ж.* tin, tin tức; ~ о побе́де tin thắng lợi; пропа́сть без ~и bị mất tích, đi biệt tích, biệt tăm biệt tích, biệt tăm hơi

весть II *разг.*: бог ~ chỉ có trời biết, không ai biết, không rõ; э́то не бог ~ что тако́е cái này không có gì đặc sắc, cái này thường lắm

весы́ *мн.* (*скл. как м.*) (cái) cân; деся́тичные ~ cân tiểu ly; наста́льные ~ cân bàn; пружи́нные ~ cần lò xo; ✧ созве́здие Весо́в *астр.* chòm sao Thiên bình (Thiên xứng) (*Libra*)

весь *мест. определит., м.* (*ж.* вся; *с.* всё; *мн.* все) 1. cả, tất cả, toàn, toàn thể, toàn bộ, hết thảy, suốt; ~ день cả ngày, suốt ngày; ~ го́род toàn thành, toàn thành phố; вся страна́ cả nước, toàn quốc; ~ мир toàn thế giới; ~ наро́д toàn dân, toàn thể nhân dân; ~ о́пыт toàn bộ kinh nghiệm; все на́ши ресу́рсы tất cả những dự trữ (mọi nguồn dự trữ) của chúng ta; все кни́ги tất cả những quyển sách; всю жизнь suốt đời, cả đời; все лю́ди tất cả (hết thảy) mọi người; 2. (*целиком*) toàn, tuyền, toàn bộ, đầy; вся в бе́лом cô mặc toàn (tuyền) màu trắng, nàng mặc trắng tuyền; ~ в цвета́х (*о саде и т. п.*) đầy hoa; он ~ в отца́ anh ấy giống bố như đúc (như hệt); 3.: *в знач. сущ. с.*: всё tất cả, tất thảy, hết cả, hết

thảy, tất tật, tất tần tật, (tất cả) mọi thứ, mọi điều, mọi sự, mọi vật; всё необходи́мое mọi thứ (điều, việc) cần thiết; всё про́чее tất cả những việc (thứ, điều) khác; всё что на́до đủ mọi thứ (điều, việc) cần thiết; всё в поря́дке! mọi việc đâu vào đấy cả rồi!; всё! (*конец*) hết!, thế là hết!, xong!, xong rồi!; и всё тако́е vân vân; э́то ещё не всё như thế đã hết đâu; скупи́ть всё подчисту́ю mua tất tần tật (tất tật); 4. *в знач. сущ. мн.*: все (*о людях*) tất cả mọi người, tất cả, ai ai, người người, ai nấy; (*о животных*) tất cả mọi con; (*о вещах*) tất cả mọi vật; все его́ зна́ют ai ai cũng biết ông ta cả, mọi người đều biết anh ấy; все согла́сны, что... mọi người đều đồng ý rằng..., ai ai cũng đồng ý là...

весьма́ *нареч.* (*очень*) rất, lắm, quá; ra phết (*разг.*); (*довольно*) khá; ~ удовлетвори́тельно khá lắm, khá ra phết; ~ непло́хо khá tốt; ~ рад rất mừng

ветви́стый *прил.* (có) nhiều cành, nhiều nhánh

ветви́ться *несов.* đâm cành, ra nhánh

ветвь *ж.* 1. cành, nhánh, nhành, ngành; 2. (*отрасль чего-л.*) ngành; 3. (*линия родства*) chi, chi phái; боковáя ~ ро́да chi (chi phái) trong họ

ве́т||ер *м.* gió; ~ стих gió đã lặng; подня́лся ~ nổi gió, gió bắt đầu thổi; ✧ броса́ть слова́ на ~ а) (*говорить без пользы*) nói vô ích; б) (*говорить необдуманно*) nói vong mạng, nói bừa, nói vô trách nhiệm; подби́тый ~ром а) (*об одежде*) áo ngoài không lót ấm; б) (*о человеке*) người nhẹ dạ (bộc tuệch bộc toạc), dân phổi bò; у него́ ~ в голове́ nó nông nổi (hời hợt, nhẹ dạ) lắm; идти́, куда́ ~ ду́ет xu thời; держа́ть нос по ~ру xu thời, gió chiều nào theo chiều ấy

ветера́н *м.* 1. cựu binh, lính cũ; ~ войны́ cựu chiến binh, cựu binh sĩ; 2. (*старый работник*) chiến sĩ lão thành, lão thành; cây đa cây đề (*разг.*); ~ труда́ chiến sĩ lao động lão thành, lão thành lao động; ~ революции chiến sĩ cách mạng lão thành, lão thành cách mạng

ветерина́р *м.* thú y sĩ, bác sĩ thú y

ветерина́рия *ж.* thú y học

ветерина́рно-санита́р||ный *прил.* (thuộc về) vệ sinh-thú y; ~ая экспертиза (môn, ngành, cơ quan) giám định vệ sinh-thú y

ветерина́рный *прил.* (thuộc về) thú y học, thú y; ~ институ́т trường đại học thú y; ~ врач bác sĩ thú y, thú y sĩ

ветер||о́к *м.* gió nhẹ, gió hiu hiu; ✧ прокати́ться с ~ко́м phóng xe rất nhanh

ве́тка *ж.* 1. cành, nhánh, nhành, ngành; 2. *ж.-д.* nhánh, đường nhánh; железнодоро́жная ~ nhánh đường sắt

ветла́ *ж. бот.* (cây) liễu trắng (*Salix alba*)

ве́то *с. нескл.* veto, (sự) phủ quyết; пра́во ~ quyền phủ quyết; наложи́ть ~ на что́-л. phủ quyết vấn đề gì

ве́точка *ж.* cành nhỏ, nhánh con

ветошка *ж. разг.* quần áo rách

ветошник *м. уст.* người mua bán quần áo rách

ве́тошь *ж. собир.* áo rách, quần áo rách; (*тряпьё*) giẻ, giẻ rách; (*отходы текст. произ-ва*) vải vụn

ве́треник *м. разг.* người nông nổi (nhẹ dạ)

ве́треница I *ж. разг.* người phụ nữ nông nổi, người đàn bà nhẹ dạ

ве́треница II *ж. бот.* (cây) bạch đầu ông (*Anemone*)

ве́трено 1. *нареч. разг.* (một cách) nông nổi, nhẹ dạ, hời hợt; 2. *в знач. сказ. безл.* (trời) có gió, lộng gió, sóng gió

ве́треность *ж.* (tính) nông nổi, nhẹ dạ

ве́тре||ный *прил.* 1. có gió, lộng gió; ~ая пого́да trời có gió (lộng gió); 2. *разг.* (*легкомысленный*) nông nổi, hời hợt, nhẹ dạ; ~ая де́вушка cô gái nông nổi (nhẹ dạ)

ветров||о́й *прил.*: ~о́е стекло́ *авт.* kính chắn gió

ветрого́н *м.* 1. *разг. см.* ве́треник; 2. *тех.* quạt thông gió

ветрого́нн||ый *прил.*: ~ые сре́дства *мед.* thuốc trung tiện

ветродви́гатель *м. тех.* động cơ gió, động cơ chạy bằng sức gió

ветроме́р *м. физ.* phong kế, máy đo sức gió

ветросилов||о́й *прил.* (dùng) sức gió; ~а́я устано́вка thiết bị dùng sức gió

ветроэнерге́тика *ж.* phong năng học, (môn) năng lượng gió

ветря́к *м. разг.* 1. động cơ chạy bằng sức gió; 2. (*ветряная мельница*) cối xay gió

ветря́нка *ж. разг.* (bệnh) thuỷ đậu

ветрян||о́й *прил.* chạy bằng sức gió; ~ дви́гатель động cơ chạy bằng sức gió; ~а́я ме́льница cối xay gió

ве́трян||ый *прил.*: ~ая о́спа *мед.* (bệnh) thuỷ đậu

ве́тхий *прил.* 1. cũ kỹ; (*о здании*) cũ nát, rệu rã; (*об одежде*) rách rưới, tả tơi, rách mướp, rách tả, rách bươm, rách tổ đỉa; 2. (*о человеке*) già nua, già yếu, suy yếu; ~ стари́к cụ già lụ khụ; ✧ Ве́тхий заве́т *рел.* kinh Cựu ước, Cựu ước

ветхозаве́тный 1. (thuộc về) Cựu ước; 2. *перен.* (*отживший*) cổ hâm cổ hi, cổ lỗ sĩ

ве́тхост||ь *ж.* (sự) cũ kỹ, rách nát, rệu rã, tả tơi (*ср.* ве́тхий); разруша́ться от ~и đổ nát vì cũ kỹ, sụp đổ vì rệu rã; прийти́ в ~ trở thành rệu rã (rách nát, tả tơi)

ветчина́ *ж.* jambon, giămbông

ветша́ть, обветша́ть trở nên cũ kỹ, rách nát, rệu rã, tả tơi

ве́х||а *ж.* 1. cột mốc, mốc; 2. *перен.* mốc; основны́е ~и ру́сской исто́рии những mốc chính của lịch sử Nga

ве́че *с. ист.* vetche (*đại hội thị dân ở nước Nga cổ*)

вечево́й *прил. ист.* (của) vetche

ве́чер *м.* 1. (*ранний*) (buổi) chiều; (*поздний*) (buổi) tối; под ~, к ~у gần chiều, gần tối, đến tối; по ~а́м chiều chiều, tối tối, chiều (tối) nào cũng vậy; 2. (*званый*) (buổi) dạ hội, tối liên hoan, tối vui; танцева́льный ~ dạ hội khiêu vũ, tối liên hoan ca vũ; ~, посвящённый па́мяти Пу́шкина dạ hội kỷ niệm Pushkin; ~ самодея́тельности tối liên hoan văn nghệ nghiệp dư; ✧ ещё не ~ *разг.* còn kịp, còn có thể làm kịp, vẫn chưa muộn

вечер||е́ть *несов. обыкн. безл.*: ~е́ет trời về chiều, trời tối dần

вечери́нк||а *ж.* (buổi) tối vui, tối liên hoan; устра́ивать ~у tổ chức tối vui

вечёрн||ий *прил.* (thuộc về) buổi chiều; buổi tối (*ср.* вечер); ~яя заря́ hoàng hôn; ~яя газе́та báo buổi chiều; ~ее пла́тье áo dài buổi tối; ~яя шко́ла lớp học buổi tối

вечёрня *ж. церк.* (buổi) kinh chiều, kinh tối

вечером *нареч.* (về) buổi chiều, chiều; buổi tối, tối (*ср.* ве́чер); сего́дня ~ chiều nay, chiều hôm nay; tối nay, tối hôm nay; по́здно ~ khuya, đêm khuya

ве́черя *ж. церк.*: та́йная ~ bữa tiệc ly (*bữa ăn tối cuối cùng của Chúa Jesus với 12 môn đệ nhân lễ Vượt qua*)

ве́чно *нареч.* 1. vĩnh viễn, đời đời, mãi mãi, mãi; 2. *разг.* (*постоянно*) luôn luôn, luôn; они́ ~ ссо́рятся chúng nó

luôn luôn cãi cọ nhau; он ~ опáздывает anh ấy đến chậm luôn

вечнозелён||ый *прил.* xanh quanh năm, thường xanh; ~ые растéния cây xanh quanh năm

вéчность *ж.* (sự, tính) vĩnh hằng, vĩnh viễn, vĩnh cửu, vô tận, vô thuỷ vô chung; ✧ кáнуть в ~ mất tăm mất tích, biệt tăm biệt tích; отойтú в ~ а) (*умереть*) đi vào cõi vĩnh hằng, từ trần, từ giã cõi đời, ra đi mãi mãi; б) (*исчезнуть*) mất tăm mất tích, biệt tăm biệt tích; мы не видáлись цéлую ~! rất lâu rồi chúng ta không gặp nhau!; мне пришлóсь ждать цéлую ~ tôi phải chờ đợi rất lâu, tôi phải chờ đến mục xương

вéчн||ый *прил.* 1. vĩnh hằng, vĩnh viễn, vĩnh cửu, bất diệt, đời đời, mãi mãi, muôn đời, đời đời kiếp kiếp; (*бессрочный*) vô hạn, không thời hạn; ~ая слáва vinh quang đời đời (bất diệt); ~ое владéние quyền sở hữu vĩnh viễn; ~ая úстина *филос.* chân lý vĩnh cửu; ~ая мерзлотá (sự, tầng) đóng băng vĩnh viễn; 2. *разг.* (*постоянный*) luôn luôn, thường xuyên; ~ые ссóры những trận cãi vã nhau thường xuyên; ~ые придúрки những lời bắt bẻ thường xuyên; ✧ ~ая кáторга khổ sai chung thân; ~ двúгатель động cơ vĩnh cửu; ~ огóнь ngọn lửa vĩnh cửu (bất diệt); ~ое перó bút máy

вéшалка *ж.* 1. (*у платья*) quai móc áo; 2. (*для верхнего платья*) (cái) mắc áo; 3. *разг.* (*помещение*) phòng gửi áo ngoài

вéшать I, повéсить (*В*) 1. treo, mắc, móc; ~ картúну treo bức tranh; ~ бельё treo quần áo; ~ трýбку (*телефонную*) mắc ống nghe; 2. (*казнить*) treo cổ, xử giảo; ✧ ~ гóлову, нос thất vọng, buồn chán; ~ собáк на когó-л. đổ lỗi (đổ tội) cho ai

вéшать II, свéшать (*В*) cân

вéшаться, повéситься (*кончать с собой*) tự ải, thắt cổ tự tử; ✧ ~ на шéю кому́-л. bám vai bám cổ ai, cố bám vào ai để gây tình cảm (*nói về người đàn bà*)

вéшенка *ж.* (*гриб*) nấm bào ngư (*Pleurotus*)

вешúть *несов. геод.* cắm sào, định tuyến

вéшка *ж. геод.* sào ngắm

вéшн||ий *прил. поэт.* (của) mùa xuân, xuân; ~ие вóды nước mùa xuân

вещáние *с. радио* (sự) phát thanh, truyền thanh

вещáть I *несов. радио* phát thanh, truyền thanh

вещáть II *несов. уст.* (*говорить авторитетно*) phán, truyền

вещевóй *прил.* (thuộc về) đồ vật, đồ đạc, đồ dùng; (*для хранения вещей*) (để) đựng đồ vật; ~ склад kho đồ vật; ~ мешóк bạc đà, bông, balô

вещéственность *ж. филос.* (tính) vật chất

вещéственн||ый *прил.* (thuộc về) vật chất; ~ые доказáтельства *юр.* vật chứng, tang vật

вещество́ *с.*, chất, vật chất; ростовóе ~ *биол.* chất sinh trưởng; я́дерное ~ *биол.* chất nhân; органúческое ~ chất hữu cơ; простóе ~ đơn chất; слóжное ~ phức chất

вещúзм *м.* (lòng, thói) tham vật dụng, ham vật chất

вéщ||ий *прил. поэт.* tiên tri; ~ие словá lời tiên tri, sấm truyền, sấm

вещúца *ж.* đồ chơi mỹ thuật

вéщн||ый *прил.*: ~ое прáво *юр.* vật quyền

вещýн *м.*, **~ья** *ж. уст.* người tiên tri

вещ||ь *ж.* 1. đồ vật, đồ đạc, đồ dùng, vật dụng, vật dùng, đồ, vật; 2. *мн.* : ~и (*имущество*) đồ đạc, đồ đoàn, của cải; (*багаж*) hành lý; (*одежда*) quần áo; достáвить ~и на вокзáл đưa đồ đoàn (đồ đạc) ra ga; 3. (*произведение искусства*) tác phẩm; слáбая ~ tác phẩm kém; лýчшая ~ tác phẩm hay nhất; 4. (*факт, дело, случай*) điều, việc, chuyện, trường hợp; произошлá непонятная ~ đã xảy ra một chuyện (việc, điều) khó hiểu; ✧ вникáть в сýщность ~éй đi sâu vào thực chất của sự việc; ~ в себé *филос.* vật tự thân, vật tự nó; ~ для нас *филос.* vật cho ta

вéялка *ж. с.-х.* máy quạt lúa, quạt hòm

вéяни||е *с.* 1. (*дуновение*) làn (luồng, ngọn) gió, hơi may; 2. *перен.* xu hướng, khuynh hướng, trào lưu; ~ врéмени xu hướng của thời đại; нóвые ~я в искýсстве những trào lưu (khuynh hướng) mới trong nghệ thuật; 3. *с.-х.* (sự) quạt lúa

вéять *несов.* 1. (*о ветре*) thoảng, thổi nhẹ; 2. *обыкн. безл.* phảng phất, thoang thoảng; вéет прохлáдой phảng phất (thoang thoảng) hơi mát; вéет веснóй thoang thoảng (phảng phất) hương xuân; 3. (*развеваться*) bay phấp phới; 4. (*В*) *с.-х.* quạt lúa

вживáние *с. разг.* (sự) thâm nhập, thấu suốt

вживáться, вжúться *разг.* thâm nhập, thấu suốt; ~ в óбраз *театр.* thâm nhập vào hình tượng (nội tâm hình tượng)

вжúться *сов. см.* вживáться

взад *нареч. разг.*: ходúть ~ и вперёд đi lui đi tới, đi đi lại lại; ни ~ ни вперёд đứng ỳ một chỗ, đứng mãi không đi

взаúмно *нареч.* (một cách) lẫn nhau, hỗ tương

взаúмност||ь *ж.* 1. (tình, sự) thương yêu nhau, cảm tình nhau, tương ái, tương thân; любóвь без ~и tình yêu không được đáp lại; добúться ~и được đáp lại trong tình yêu; 2. *физ. мат.* (tính chất) tương hỗ, tương quan, tương hoán, thuận nghịch, đối ngẫu; теорéма ~и *физ.* định lý tương hỗ

взаúмн||ый *прил.* lẫn nhau, hỗ tương, tương hỗ, qua lại, cả hai bên; ~ая пóмощь tương trợ, giúp đỡ lẫn nhau; ~ое уважéние tương kính, kính trọng lẫn nhau; ~ые расчёты *эк.* thanh toán lẫn nhau; ~ые обвинéния những lời buộc tội lẫn nhau; ~ая выгода hai bên cùng có lợi; ~ое довéрие tin cậy lẫn nhau; ✧ ~ глагóл *грам.* động từ hỗ tương, động từ qua lại

взаимовы́годность *ж.* (sự, tính chất) cùng có lợi

взаимовы́годн||ый *прил.* (hai bên) cùng có lợi; ~ые экономúческие отношéния quan hệ kinh tế hai bên cùng có lợi

взаимодéйствие *с.* 1. (sự) tương tác, tác dụng hỗ tương, tác động lẫn nhau, tác động qua lại, ảnh hưởng lẫn nhau; ~ сил природы sự tương tác (tác dụng hỗ tương) của các lực lượng thiên nhiên; 2. *воен.* (*согласованное действие*) (sự) hiệp đồng, hiệp đồng tác chiến, phối hợp; ~ всех вúдов войск sự hiệp đồng giữa tất cả các quân chủng

взаимодéйствовать *несов.* 1. tương tác, tác dụng hỗ tương, tác động lẫn nhau (qua lại), ảnh hưởng lẫn nhau; 2. *воен.* (*действовать согласованно*) hiệp đồng, phối hợp, hành động phối hợp

взаимозавúсимость *ж.* (sự, tính) phụ thuộc lẫn nhau

взаимозавúсимый *прил.* phụ thuộc lẫn nhau

взаимодополня́емость *ж.* (sự, tính) thay thế lẫn nhau, đổi lẫn được

взаимодополня́емый *прил.* thay thế lẫn nhau, đổi lẫn được

взаимодополня́ющий *прил.* bổ sung lẫn nhau

взаимоинтересу́ющий *прил.* (do) các bên cùng quan tâm

взаимоисключа́емость *ж.* (sự, tính) loại trừ lẫn nhau, xung khắc nhau

взаимоисключа́емый *прил.* loại trừ lẫn nhau, xung khắc nhau

взаимообусло́вленность *ж. филос.* (sự, tính) chế ước lẫn nhau, quy định lẫn nhau, chế định lẫn nhau

взаимообусло́вленный *прил.* chế ước (quy định, chế định) lẫn nhau

взаимоответственность *ж.* (tinh thần) trách nhiệm với nhau

взаимоответственный *прил.* (có) trách nhiệm với nhau

взаимоотноше́ние *с.* (sự, mối) tương quan, quan hệ lẫn nhau, quan hệ hỗ tương, liên hệ lẫn nhau

взаимопереплете́ние *с.* (sự) chằng chịt nhau, đan chéo nhau, xoắn quyện nhau

взаимопо́мощ||ь *ж.* (sự) tương trợ, hỗ trợ, giúp đỡ lẫn nhau; догово́р о ~и hiệp ước tương trợ; ка́сса ~и quỹ tương trợ (tương tế)

взаимопонима́ни||е *с.* (sự) hiểu biết lẫn nhau, đồng cảm; найти́ по́чву для ~я tìm thấy cơ sở cho sự hiểu biết lẫn nhau

взаимоприе́млем||ый *прил.* cùng có thể chấp nhận; ~ое реше́ние giải pháp cùng có thể chấp nhận

взаимопроника́ть *несов.* xâm nhập lẫn nhau, hoà hợp với nhau

взаиморасчёт *м. фин.* (sự) thanh toán với nhau, thanh toán lẫn nhau

взаимосвя́занный *прил.* tương liên, liên hệ (liên kết) lẫn nhau, liên quan với nhau

взаимосвя́зь *ж.* (sự) tương liên, tương giao, liên hệ lẫn nhau, liên kết lẫn nhau, liên quan với nhau

взаимоуваже́ние *с.* (sự) tương kính, kính trọng lẫn nhau

взаимоувя́занный *прил.* kết hợp lẫn nhau, liên kết với nhau

взаймы́ *нареч.* vay; взять ~ vay, mượn, giật tạm; дать ~ cho vay, cho mượn

взаме́н 1. *нареч.* (để) thay vào, thay cho, thay thế; что вы мо́жете дать мне ~? anh có thể cho tôi cái gì để thay vào?; 2. *предлог* (*Р*) (để) thay, thế, thay cho, thay thế; дать но́вую вещь ~ ста́рой đưa đồ mới thay cho đồ cũ

взапе́рти *нареч.* 1. (*под замком*) khoá kín lại, đóng kín lại; держа́ть кого́-л. ~ nhốt ai lại, giam ai lại; 2. *перен.* (*в уединении*) ẩn, kín, cấm cung; жить ~ ở ẩn, ẩn cư, sống ẩn dật, sống cấm cung

взапуски *нареч. разг.*: бе́гать. ~ thi (đua) nhau chạy, chạy thi (đua)

взасо́с *нареч.*: целова́ться ~ hôn môi nhau thắm thiết

взахлёб *нареч. разг.* (một cách) rối rít, vội vã, láu táu, lanh chanh; ~ хвали́ть khen rối rít

взаше́й, взашей́ *нареч. груб.*: прогна́ть ~ tống (đuổi) cổ đi

взбаламу́тить *сов. см.* баламу́тить

взба́лмошность *ж. разг.* (tính) bồng bột, xốc nổi, đồng bóng, bốc đồng, phổi bò

взба́лмошный *прил. разг.* bồng bột, xốc nổi, đồng bóng, bốc đồng, phổi bò

взба́лтывать, взболта́ть (*В*) lắc, xóc, khuấy, quấy; пе́ред употребле́нием ~ trước khi dùng phải lắc

взбега́ть, взбежа́ть chạy lên; взбежа́ть на тре́тий эта́ж chạy lên tầng ba; ~ по ле́стнице chạy lên cầu thang

взбежа́ть *сов. см.* взбега́ть

взбеси́ть(ся) *сов. см.* беси́ть(ся)

взбешённый *прил.* điên tiết, nổi xung, phát khùng

взбива́ть, взбить (*В*) 1. (*делать пышным*) vỗ... cho phồng lên; ~ поду́шку vỗ gối cho phồng lên; 2. (*вспенивать*) đánh; ~ сли́вки đánh kem, đánh váng sữa

взбира́ться, взобра́ться (на *В*, по *Д*) trèo (leo) lên, trèo, leo; ~ по ле́стнице trèo thang; ~ на́ гору trèo (leo) lên núi; ~ на де́рево trèo (leo) lên cây; ~ на кры́шу trèo (leo) lên mái nhà

взбить *сов. см.* взбива́ть

взболта́ть *сов. см.* взба́лтывать

взбре||сти́ *сов.*: ему́ ~ла́ в го́лову (на ум) глу́пая мысль trong óc nó nảy ra một ý nghĩ rồ dại; что э́то вам ~ло́ на ум? sao anh lại có cái ý nghĩ lạ lùng thế?

взбудора́живать, взбудора́жить (*В*) làm náo động (huyên náo, rối loạn, xôn xao)

взбудора́жить *сов. см.* взбудора́живать *и* будора́жить

взбунтова́ться *сов.* nổi loạn, dấy loạn, bạo loạn, làm loạn, bạo động

взбу́чк||а *ж. разг.* (trận) đòn, đánh, roi; (*нагоняй*) (trận) quở mắng, chửi mắng; зада́ть ~у đánh cho một trận, mắng cho một mẻ; получи́ть ~у bị đi một trận, bị quở mắng (chửi mắng)

взва́ливать, взвали́ть (*В* на *В*) 1. chất (xếp, đặt, nhấc)... lên; ~ мешо́к себе́ на́ спину nhấc bao lên lưng; 2. *перен. разг.* (*обременять кого-л.*) trút, dồn; (*приписывать кому-л., что-л.*) đổ, gán, đùn, đùn đẩy; ~ всю рабо́ту на кого́-л. trút (dồn, đùn, đùn đẩy) toàn bộ công việc cho ai; ~ вину́ на кого́-л. đổ (gán) tội cho ai

взвали́ть *сов. см.* взва́ливать

взве́сить(ся) *сов. см.* взве́шивать(ся)

взвести́ *сов. см.* взводи́ть

взвесь *ж. спец.* huyền phù, huyền dịch

взве́шенность *ж.* (sự, tính) chín chắn, thận trọng, cân nhắc, đắn đo

взве́шенн||ый *прил.* 1. *спец.* huyền phù, lơ lửng; 2. (*обдуманный*) chín chắn, thận trọng, (có) cân nhắc, đắn đo, tính toán; 3. *мат.* có trọng số; сре́дняя ~ая *мат.* trung bình có trọng số

взве́шивание *с.* 1. (sự) cân; 2. *перен.* (sự) cân nhắc, đắn đo

взве́шивать, взве́сить 1. cân; 2. *перен.* cân nhắc, đắn đo, suy tính, tính toán, xem xét, đánh giá; взве́сить все до́воды cân nhắc (đắn đo, suy tính) mọi lý lẽ; взве́сив все обстоя́тельства... sau khi cân nhắc (đắn đo, xem xét) mọi tình huống...

взве́шиваться, взве́ситься cân

взвива́ться, взви́ться (*о птице, самолете*) vụt (bay vụt, bay bổng) lên, cất cánh bay; (*о пламени*) bốc lên, bừng lên; (*о флаге*) kéo lên, giương lên; (*о занавесе и т. п.*) kéo lên

взви́згивать, взви́згнуть thét (hét, ré, rít) lên, kêu thất thanh; (*о собаке*) kêu ăng ẳng; (*о свинье*) kêu eng éc

взви́згнуть *сов. см.* взви́згивать

взвинти́ть *сов. см.* взви́нчивать

взви́нченн||ый *прил.*: ~ые це́ны giá cả tăng vọt; он ве́чно взви́нчен thần kinh anh ấy bị kích động luôn, nó luôn luôn bực dọc (cau có)

взви́нчивание *с.*: ~ го́нки вооруже́ний (sự) đẩy mạnh chạy đua vũ trang

взви́нчивать, взвинти́ть (*В*) kích động, làm căng thẳng; ~ себе́ не́рвы kích động thần kinh của mình; ✧ ~ це́ны tăng vọt giá cả; ~ темп *спорт.* rút nhanh, tăng tốc độ

взви́ться *сов. см.* взвива́ться

взвод I *м. воен.* (*подразделение*) trung đội

взвод II *м.* (*в оружии*) chốt, khớp; предохрани́тельный ~ chốt an toàn; поста́вить куро́к на боево́й ~ lên cò súng, lên đạn; ✧ быть на ~е *разг.* (*навеселе*) hơi say, ngà ngà say

взводи́ть, взвести́ (*В*) (*приписывать кому-л. что-л.*) đặt điều, vu cáo, vu khống, vu oan, vu; ~ клеветý на кого́-л. đặt điều vu khống ai; ~ обвине́ние на кого́-л. đặt điều vu cáo ai, tố điều ai; ✧ ~ куро́к lên cò súng

взво́дный *прил.* 1. (thuộc về) trung đội; 2. *в знач. сущ. м.* trung đội trưởng

взволно́ванно *нареч.* (một cách) cảm động, xúc động, hồi hộp; xao xuyến, lo lắng

взволно́ванн||ый *прил.* cảm động, xúc động, hồi hộp, động lòng, ngậm ngùi, mủi lòng; (*встревоженный*) xao xuyến, lo lắng, lo ngại, xốn xang; у него́ ~ вид anh ấy có vẻ cảm động; быть ~ым xao xuyến trong lòng, xốn xang trong dạ; ~ го́лос giọng nói cảm động (xúc động, ngậm ngùi)

взволнова́ть(ся) *сов. см.* волнова́ть(ся)

взвыва́ть, взвыть 1. rống, rú, ré; (*о собаке*) tru; 2. *разг.* (*громко заплакать*) khóc oà, khóc rống, khóc tru lên

взвыть *сов. см.* взвыва́ть

взгляд *м.* 1. (cái) nhìn; прико́вывать ~ы làm người khác chăm chú nhìn; все ~ы бы́ли устремлены́ на него́ ai ai cũng chú mục vào anh ấy, mọi người đều chăm chú nhìn nó; чу́вствовать на себе́ чей-л. ~ cảm thấy người nào đó nhìn mình; 2. (*выражение глаз*) cái nhìn, mắt nhìn; тяжёлый, неприя́тный ~ cái nhìn khó chịu; у́мный ~ mắt nhìn thông minh; 3. (*точка зрения*) quan điểm, quan niệm, cách nhìn; (*мнение*) ý kiến, kiến giải; держа́ться кра́йних ~ов có quan điểm cực đoan; разделя́ть чьи́-л. ~ы cùng quan điểm với ai, đồng ý với ai; ~ на жизнь quan điểm (quan niệm) về đời sống; полити́ческие ~ы chính kiến; на мой ~ theo tôi, theo ý kiến tôi; ✧ на ~ в э́том паке́те пять кило́ nhìn qua thì gói này có thể nặng năm ký; на пе́рвый ~ thoạt nhìn, mới nhìn qua, mới xem qua, thoạt tiên; любо́вь с пе́рвого ~а tình yêu từ cái nhìn đầu tiên, tình yêu nảy sinh từ phút đầu gặp gỡ

взгля́дывать, взгляну́ть (на *В*) 1. nhìn, đưa mắt nhìn; взгляну́ть на не́бо nhìn lên trời; взгляни́те на мою́ рабо́ту, нет ли оши́бок anh xem hộ bài của tôi có lỗi không; ~ ме́льком nhìn qua, thoáng nhìn, liếc nhìn, lướt mắt nhìn, nhìn thoáng qua; 2. *перен.* (*обращать внимание*) xem, xem xét, chú ý đến, quan tâm đến

взгляну́ть *сов. см.* взгля́дывать

взгреть *сов. разг.* 1. (*отколотить*) đánh, đập, nện; 2. (*выругать*) đì, quở mắng, chửi mắng, mắng nhiếc

взгроможда́ть, взгромозди́ть (*В*) *разг.* chất (xếp, chồng) lên

взгроможда́ться, взгромозди́ться *разг.* ì ạch leo (vất vả trèo, ì ạch bò) lên

взгромозди́ть(ся) *сов. см.* взгроможда́ть(ся)

взгрустну́ть *сов. разг.* thấy buồn, buồn

взгрустн||у́ться *сов. безл. разг.*: мне ~у́лось tôi buồn

вздёргивать, вздёрнуть (*В*) *разг.*: вздёрнуть го́лову ngẩng đầu lên; вздёрнуть нос vênh mặt, hếch mũi; вздёрнуть на ви́селицу treo cổ, xử giảo

вздёрнутый *прил.*: ~ нос mũi hếch, mũi hớt

вздёрнуть *сов. см.* вздёргивать

вздор *м. разг.* (điều) vô lý, nhảm nhí, tầm bậy, bậy bạ, vớ vẩn, ba xạo; чисте́йший ~ hoàn toàn vô lý, thậm vô lý; говори́ть, нести́, моло́ть ~ nói nhảm nhí (tầm bậy, bậy bạ, ba xạo, nhảm, bậy, xạo)

вздо́рить *несов. разг.* cãi vã (chửi mắng) nhau

вздо́рность *ж.* (tính chất) vô lý, nhảm nhí, tầm bậy, bậy bạ, vớ vẩn, ba xạo

вздо́рный *прил. разг.* 1. vô lý, nhảm nhí, tầm bậy, bậy bạ, vớ vẩn, ba xạo, nhảm, bậy, xạo; 2. (*сварливый*) cáu bẳn, bẳn tính, càu nhàu, hay gắt

вздорожа́ние *с.* (sự) tăng giá, lên giá, đắt đỏ; ~ жи́зни sinh hoạt đắt đỏ

вздорожа́ть *сов. см.* дорожа́ть

вздох *м.* (sự, hơi) thở dài, thở phào; ~ облегче́ния thở phào nhẹ nhõm, thở dài thoải mái; ✧ испусти́ть после́дний ~ tắt thở, tắt hơi, tắt nghỉ; до после́днего ~а đến hơi thở cuối cùng

вздохну́ть *сов.* 1. *см.* вздыха́ть 1; 2. *разг.* (*отдохнуть*) nghỉ lấy hơi; он мне ~ не даёт anh ta không cho tôi nghỉ lấy hơi; ✧ ~ не́когда bận không kịp thở, bận túi bụi; bận xẻ mũi mà thở (*разг.*); свобо́дно ~ thở phào nhẹ nhõm

вздра́гивание *с.* (sự) giật mình, rùng mình

вздра́гивать, вздро́гнуть giật mình, rùng mình

вздремну́ть *сов. разг.* ngủ thiếp một lúc, thiu thiu ngủ

вздро́гнуть *сов. см.* вздра́гивать

вздува́ть, вздуть (*В*) 1. (*поднимать — о ветре*) bốc... lên; 2. (*раздуть*) sưng (phình, phồng, húp, sưng húp) lên; у меня́ вздýло щёку má tôi sưng lên, tôi bị sưng má; 3. *перен. разг.* (*о ценах*) tăng vọt

вздува́ться, вздýться разг. 1. (*подниматься — о воде*) dâng lên, lên to, lên; (*вспухнуть*) sưng (trương, phình, phồng, căng, húp, sưng húp) lên, căng phồng; из-за дождéй река́ вздýлась vì mưa nên nước sông dâng lên cao; парусá вздýлись от ве́тра cánh buồm căng lên (căng phồng, phồng lên) vì gió, các cánh buồm no gió; 2. *перен.* tăng vọt; це́ны вздýлись giá cả tăng vọt

вздýм||ать *сов. разг.* sực (chợt) nghĩ ra, bỗng có ý định; что́ э́то вы ~али отказа́ться? sao anh lại có ý định từ chối?; ✧ (и) не ~айте! hoàn toàn không được làm thế!, anh đừng làm thế!

вздýма||ться *сов. безл. разг.*: ему́ ~лось... anh ấy sực (chợt) nghĩ ra...; как ~ается tuỳ ý, tuỳ tiện

вздýтие *с.* 1. *мед.* (*припухлость*) chỗ sưng, cục bướu; ~ живота́ (sự) trướng bụng; 2. (*цен*) *разг.* (sự) tăng vọt

вздýтый *прил.* sưng (trương, phình, phồng, trướng) lên, trương phình, phồng ra

вздуть I *сов. см.* вздува́ть

вздуть II *сов.* (*В*) *разг.* (*отколотить*) đánh, nện, choảng, chần, ục

вздýться *сов. см.* вздува́ться

вздыбиться *сов. см.* дыбиться

вздыма́ть *несов.* (*В*) đưa (tung, bốc)... lên; ~ пыль tung (bốc) bụi lên

вздым|а́||ться *несов.* nổi (bay, bốc) lên; (*о волнах*) nổi (cồn) sóng; пыль ~лась от ве́тра bụi bốc lên vì gió

вздыха́тель *м. шутл.* anh chàng si tình

вздыха́ть, вздохну́ть 1. thở, thở dài; вздохну́ть по́лной гру́дью thở căng lồng ngực; 2. *тк. несов.* (о, по *П*) (*тосковать*) than thở, thở than; (*жалеть*) tiếc, thương tiếc; *разг.* (*быть влюбленным*) mê, mê tít, mê tít thò lò

взима́ние *с.* (sự) thu; ~ нало́гов thu (đánh) thuế

взима́ть *несов.* (*В*) thu, lấy; ~ нало́ги thu (đánh) thuế; ~ штраф bắt phạt, phạt

взира́||ть *несов.* (на *В*) *уст.* nhìn, ngó, xem; ✧ не ~я на... bất chấp..., bất kể..., không kể...; не ~я на ли́ца bất chấp ai, bất kể ai, không kiêng mặt ai; не ~я ни на что không kể bất cứ cái gì

взла́мывать, взлома́ть (*В*) bẻ, bẻ vỡ, bẻ gãy, đập vỡ, phá vỡ, nạy, cạy; ~ замо́к bẻ (nạy) khoá; ~ дверь cạy (phá) cửa; взлома́ть сайт *информ.* phá hỏng site

взлеле́ять *сов. уст.* ấp ủ, nâng niu, nuôi; ~ мечту́ ấp ủ (ôm ấp) ước mơ

взлёт *м.* 1. (*птицы, самолета*) (sự) cất cánh, bay lên; 2. *перен.*: ~ мы́сли cao hứng, hứng trí, hứng chí

взлета́ть, взлете́ть 1. (*о птице, самолёте*) bay lên, cất cánh; 2. *разг.* (*стремительно подниматься*) vút lên, chạy vụt lên, chạy lên nhanh như bay; взлете́ть по ле́стнице chạy vụt lên cầu thang; ✧ взлете́ть на во́здух nổ tung

взлете́ть *сов. см.* взлета́ть

взлётно-поса́дочн||ый *прил.*: ~ая полоса́ *ав.* đường băng, đường băng cất và hạ cánh

взлётн||ый *прил. ав.* (để) cất cánh; ~ая доро́жка đường băng; ~ая полоса́ đường băng cất cánh

взли́за, взли́зина *ж. разг.* chỗ hói trán

взлом *м.* (sự) bẻ, nạy, cạy; ~ замка́ bẻ khoá, nạy khoá; кра́жа со ~ом vụ trộm có đào phá (*bẻ khoá, đào ngạch, phá rào...*)

взлома́ть *сов. см.* взла́мывать

взло́мщик *м.* kẻ trộm có đào phá

взлохма́тить *сов. см.* взлохма́чивать

взлохма́чивать, взлохма́тить (*В*) làm xù, làm bù, làm bù xù

взмах *м.* (sự) vẫy; ~ кры́льев vẫy (vỗ, đập, tung) cánh; ~ руки́ vẫy tay; ~ весла́ vẫy nhịp mái chèo

взма́хивать, взмахну́ть (*Т*) vẫy; ~ руко́й vẫy tay; ~ кры́льями vẫy (vỗ, đập) cánh; ~ весло́м chèo, vẫy nhịp mái chèo; ~ флажко́м phất (vẫy) cờ

взмахну́ть *сов. см.* взма́хивать

взмёт *м. с.-х.* (lượt) cày đầu tiên (*đất bỏ hoá, đất hoang*)

взметну́ться *сов.* 1. (*об огне, дыме и т. п.*) bốc lên; 2. (*вскочить*) bật dậy, nhỏm phắt dậy, đứng phắt lên

взмока́ть, взмо́кнуть *разг.* (bị) ướt, thấm ướt, ẩm; (*вспотеть*) toát (vã, mướt) mồ hôi

взмо́кнуть *сов. см.* взмока́ть

взмоли́ться *сов.* (о *П*) van xin, cầu xin, kêu van, kêu xin, van lạy, van nài; ~ о пощаде́ van xin được khoan dung, cầu xin được khoan hồng

взмо́рье *с.* miền duyên hải, ven biển, bờ biển, bãi biển

взмыва́ть, взмыть bay vụt lên, cất cánh bay lên

взмы́ленный *прил.* đầm đìa (đẫm, ướt đầm) mồ hôi

взмы́ливаться, взмы́литься đầm đìa (đẫm, ướt đầm) mồ hôi

взмы́литься *сов. см.* взмы́ливаться

взмыть *сов. см.* взмыва́ть

взнос *м.* 1. (*платёж*) (sự) đóng góp, đóng tiền, nộp tiền; очередно́й ~ nộp tiền thường kỳ; 2. (*внесённые деньги*) tiền góp, tiền đóng góp, tiền nộp; страховы́е ~ы tiền đóng (tiền nộp) bảo hiểm; ме́сячный ~ tiền đóng hàng tháng, (tiền) nguyệt phí, nguyệt liễm; парти́йные ~ы đảng phí

взнузда́ть *сов. см.* взну́здывать

взну́здывать, взнузда́ть (*В*) thắng ngựa, đóng yên cương

взобра́ться *сов. см.* взбира́ться

взойти́ I *сов. см.* всходи́ть

взойти́ II *сов. см.* восходи́ть 1

взор *м. см.* взгляд 1, 2

взорва́||ть *сов.* 1. *см.* взрыва́ть I; 2. *перен. разг.* (*возмутить*) làm... nổi giận (nổi cơn thịnh nộ, nổi trận lôi đình); его́ слова́ ~ли меня́ những lời nói của nó làm tôi nổi giận (nổi cơn thịnh nộ, nổi trận lôi đình); меня́ ~ло tôi nổi giận (nổi cơn thịnh nộ)

взорва́ться *сов.* 1. *см.* взрыва́ться; 2. *перен. разг.* (*возмутиться*) nổi giận, tức giận, phẫn nộ, nổi cơn thịnh nộ, nổi trận lôi đình, nổi tam bành; (*выйти из себя*) mất bình tĩnh, mất tự chủ

взрасти́ть *сов. см.* взра́щивать

взра́щивать, взрасти́ть (*детей*) nuôi dạy, nuôi nấng, dạy dỗ, giáo dưỡng; (*цветы*) vun trồng; (*кадры*) bồi dưỡng, đào tạo

взросле́ть, повзросле́ть *разг.* lớn lên, trưởng thành

взро́слый *прил.* 1. lớn, đã trưởng thành; 2. *в знач. сущ. м.* người lớn, người trưởng thành

взрыв *м.* 1. (sự, vụ) nổ, bùng nổ; (*звук*) tiếng nổ; ~ снаря́да tiếng đạn nổ; 2. (*разрушение*) (sự) nổ mìn, phá hoại, phá đổ, phá sập; ~ моста́ nổ mìn phá cầu; 3. *перен.*: ~ аплодисме́нтов tràng vỗ tay ran lên, vỗ tay như pháo; ~ гне́ва cơn phẫn nộ đùng đùng, nổi trận lôi đình; ~ сме́ха trận cười vang lên; ~ ра́дости niềm hân hoan tưng bừng; социа́льный ~ (sự, vụ) bùng nổ xã hội

взрыва́тель *м.* ngòi nổ, kíp, nụ xoè

взрыва́ть I, взорва́ть (*В*) làm nổ, nổ; (*разрушать*) phá nổ, phá hoại, phá huỷ, phá; ~ ми́ну nổ mìn; ~ мост nổ mìn phá cầu

взрыва́ть II, взрыть (*В*) đào, xới, cuốc, đào bới, cày... lên

взрыва́ться, взорва́ться nổ, bùng nổ, nổ tung

взрывни́к *м. горн.* chuyên viên nổ mìn, thợ nổ mìn

взрывн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) nổ; nổ mìn (*ср. взрыв*); ~а́я волна́ sóng nổ; ~ы́е рабо́ты công việc nổ mìn; 2. *лингв.*: ~ звук âm nổ; ~ы́е согла́сные những phụ âm nổ

взрывобезопа́сный *прил.* chống nổ, phòng nổ, an toàn

взрывозащи́та *ж.* (sự) chống nổ, phòng nổ

взрывоопа́сн||ый *прил.* dễ nổ, dễ bùng nổ, nguy hiểm; ~ груз hàng dễ nổ; ~ое вещество́ chất dễ nổ; ~ая обстано́вка tình hình dễ bùng nổ (có nguy cơ bùng nổ); ~ регио́н khu vực dễ bùng nổ

взрывоупо́рный *прил.* chịu nổ, bền

взрывча́тка *ж. разг.* chất (thuốc) nổ

взры́вчатость *ж.* (tính, sức) nổ

взры́вчатый *прил.* làm nổ, nổ được; ~ое вещество́ chất (thuốc) nổ

взрыть *сов. см.*. взрыва́ть II

взрыхли́ть *сов. см.* взрыхля́ть

взрыхля́ть, взрыхли́ть (*В*) xới, làm tơi; (*мотыгой*) cuốc

взъеро́шенный *прил.* (*о волосах*) bù xù, bờm xờm, rối tung, rối bù; (*о шерсти*) xù lông

взъеро́шить *сов. см.* еро́шить

взъе́сться *сов. разг.* (*на кого-л.*) trù dập, trù úm, hành hạ, mắng chửi

взыва́ть *несов.* (к *Д*, о *П*) kêu gọi, kêu; ~ к чье́й-л. со́вести kêu gọi lương tâm của ai; ~ к справедли́вости kêu gọi công lý; ~ о по́мощи kêu cứu

взыгра́||ть *сов. поэт.* bỗng nổi sóng (dậy sóng); мо́ре ~ло biển bỗng dậy sóng, biển nổi sóng cồn; ✧ ~ла кровь lòng bỗng dạt dào sôi nổi; ~ла душа́ lòng dạt dào niềm vui

взыска́ни||е *с.* 1. (*долга и т. п.*) (sự) chế tài, khấu phạt, bắt nộp; пода́ть на кого́-л. ко ~ю kiện ai để đòi chế tài (khấu phạt); 2. (*наказание*) hình phạt, kỷ luật, (sự) trừng phạt; подве́ргнуться ~ю bị

trừng phạt, bị kỷ luật; наложи́ть ~ на кого́-л. trừng phạt (thi hành kỷ luật) ai

взыска́тельность *ж.* (tính, sự) đòi hỏi cao, cầu toàn; (*строгость*) (tính) nghiêm khắc

взыска́тельн||ый *прил.* cầu toàn, đòi hỏi cao; (*строгий*) nghiêm khắc, khắc nghiệt; быть ~ым к себе́ nghiêm khắc (khắc nghiệt) với mình

взыска́ть *сов. см.* взы́скивать

взы́скивать, взыска́ть 1. (*В* с *Р*) bắt nộp, bắt trả; взыска́ть нало́г с кого́-л. bắt ai nộp thuế; взыска́ть долг с кого́-л. bắt ai trả nợ; 2. (*с Р*) (*подвергать наказанию*) phạt, bắt phạt, trừng phạt, thi hành kỷ luật; ✧ не взыщи́(те)! xin hãy lượng thứ cho!

взя́тие *с.* (sự) lấy, bắt, bắt lấy, nắm lấy, chiếm, chiếm lĩnh, chiếm đoạt, cướp lấy; ~ кре́пости chiếm (chiếm lĩnh) pháo đài; ~ вла́сти cướp (nắm lấy) chính quyền; ~ в плен bắt tù binh

взя́тк||а *ж.* 1. (tiền) hối lộ, đút lót; của đút, phong bì, tiền lót tay (*разг.*); дава́ть кому́-л. ~у hối lộ (đút lót) ai; đấm mõm (lót tay, đưa phong bì cho) ai (*разг.*); làm thủ tục "đầu tiên" với ai, lịch sự ai (*жарг.*); брать ~у ăn hối lộ, ăn của đút; ăn bẩn (*разг.*); 2. (*в картах*) con bài ăn; ✧ с него́ ~и гла́дки không thể nào bắt lỗi nó được, không thể nào đòi hỏi nó gì được

взя́точник *м.* kẻ ăn hối lộ (ăn của đút)

взя́точничество *с.* (sự, tệ, nạn, tội) ăn hối lộ, hối lộ, ăn của đút

взя́ть(ся) *сов. см.* бра́ть(ся)

виаду́к *м.* cầu cạn

вибра́тор *м. тех.* máy rung, máy dao động

вибрацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) rung, rung động, chấn động; ~ая боле́знь bệnh rung; ~ чувстви́тельность cảm ứng chấn động (rung động); ~ая маши́на máy rung

вибра́ция *ж.* (sự) rung, rung động, chấn động

вибри́ровать *несов.* rung, rung động, chấn động

вибри́рующий *прил.* rung; ~ го́лос giọng rung (rung vang)

виброзащи́та *ж.* (sự) bảo vệ chống rung

виброзащи́тный *прил.* bảo vệ chống rung

виброизоля́тор *м.* bộ cách ly với rung

виброизоля́ция *ж.* (sự) cách ly với rung

вибротерапи́я *ж.* liệu pháp rung, (khoa) chữa bệnh bằng rung

вибротéхника *ж.* kỹ thuật rung

вива́рий *м.* nhà nuôi thú vật thí nghiệm

вивисе́кция ж. (sự) thí nghiệm mổ sống

вигóневый *прил.* (thuộc về) vigôn

вигóнь *ж.* 1. (*пряжа*) sợi vigôn; 2. (*ткань*) vải vigôn

вид I *м.* 1. (*внешность*) vẻ ngoài, bề ngoài, ngoại hình, hình dáng, hình thù, dáng, dạng, hình; (*отражение внутреннего состояния*) vẻ, vẻ mặt, nét mặt; име́ть ~ чего́-л., в ~е чего́-л. có dạng (hình, hình dạng, hình dáng) của cái gì; вну́тренний ~ vẻ bên trong; нару́жный ~ ngoại hình, vẻ bên ngoài; гро́зный ~ vẻ hăm doạ; у него́ ~ учёного anh ta có vẻ nhà khoa học; име́ть тако́й ~, бу́дто có vẻ như là; на ~, по ~у, с ~у э́тот ребёнок бо́лен trông thằng bé này có vẻ ốm, thằng bé trông có vẻ ốm; 2. (*состояние*) tình trạng, trạng thái, dạng, thể; в испра́вном, неиспра́вном ~е (trong tình trạng) tốt, bị hỏng; в жи́дком ~е dưới dạng lỏng, trong thể lỏng; в пья́ном ~е lúc đang say; 3. (*пейзаж, перспектива*) cảnh, cảnh trí, phong cảnh, quang cảnh; ~ на́ море cảnh nhìn ra biển; живопи́сные ~ы Москвы́ những cảnh đẹp (cảnh trí ngoạn mục) của Moskva; прекра́сный ~ из окна́ quang cảnh tuyệt đẹp nhìn từ cửa sổ; ~ спе́реди hình chiếu từ trước, nhìn chính diện, mặt trước, nhìn từ phía trước; ~ сбо́ку hình chiếu cạnh, nhìn từ bên; ко́мната с ~ом на́ реку phòng trông (nhìn) ra sông; 4. (*поле зрения*): скры́ться и́з ~у mất hút, khuất mắt; на ~ý у кого́-л. trước mắt ai; 5. *мн.*: ~ы (*намерения*) dự định, ý định; (*предположения*) hy vọng, triển vọng; ~ы на успе́х khả năng (hy vọng) thành công; ~ы на урожа́й triển vọng (hy vọng) được mùa; име́ть ~ы на кого́-л. đặt hy vọng vào ai; ✧ ~ на жи́тельство thẻ cư trú; он ви́дывал ~ы ông ấy từng trải việc đời, anh ta lịch lãm lắm; под ~ом чего́-л. làm ra vẻ, giả vờ, lấy cớ, viện cớ; ни под каки́м ~ом bất kỳ trường hợp nào cũng không; не показа́ть, не пода́ть ~у không tỏ ra mặt, không tỏ ra vẻ; де́лать ~, что giả vờ, giả tảng, vờ vĩnh, vờ vịt, làm ra vẻ, tỏ vẻ; быть на ~ý được người ta chú ý đến; при ~е кого́-л., чего́-л. khi thấy ai, cái gì; у всех на ~ý trước mắt bàn dân thiên hạ, tất cả mọi người trông thấy, chỗ nhĩ mục quan chiêm; для ~a lấy lệ, lấy có, lấy rồi, gọi là; нака́зывать для ~a phạt lấy lệ (gọi là, lấy có, cho phải phép, cho qua chuyện); име́ть в ~ý а) (*подразумевать*) nói về, nói đến, ngụ ý; б) (*учитывать*) chú ý đến, xét đến, nghĩ đến, nhớ rằng; поста́вить на ~ кому́-л. lưu ý ai, cảnh cáo ai; теря́ть из ~ý bặt tin, biệt tăm biệt tích; упуска́ть из ~ý bỏ sót, bỏ qua, lãng quên

вид II *м.* 1. (*разновидность*) loại, kiểu, mẫu; ~ тра́нспорта loại phương tiện vận tải, loại vận tải; ~ вооружённых сил quân chủng; 2. *биол.* loài; 3. *грам.* thể

вида́к *м. разг. см.* ви́дик

ви́данн||ый *прил. разг.*: ~ое ли э́то де́ло? đời thuở nhà ai lại như thế chứ?

вида́ться *несов. см.* ви́деться

ви́дение *с.* (sức, khả năng) nhìn, nhìn thấy; ~ на расстоя́нии sức nhìn thấy xa; ночно́е ~ sức nhìn ban đêm; у поэ́та — своё ~ ми́ра nhà thơ có cách nhìn riêng (có nhãn quan riêng) về thế giới

виде́ни||е *с.* 1. (*воображаемый образ*) ảo hình, ảo ảnh, thị kiến; ~я про́шлого những ảo hình (ảo ảnh) thời quá khứ; 2. (*сновидение*) giấc mơ; 3. (*привидение*) ma, bóng ma; не ~, а живо́й челове́к không phải ma mà là người thật

видеоада́птер *м. тех.* bộ điều hợp video (thị tần)

видеоза́пись *ж.* 1. (*действие*) (sự) ghi hình, ghi băng video, ghi băng hình; 2. (*то, что записано*) băng video, băng hình

видеоимпульс *м.* xung video, xung thị tần

видеока́мера *ж.* camera video, máy quay hình

видеокассе́та *ж.* (hộp) băng video, băng hình, video-casset

видеокассе́тный *прил.* (thuộc về) băng video, băng hình; ~ фильм phim video, băng phim

видеокли́п *м.* clip video, băng hình (*nghệ thuật, quảng cáo, v.v...*)

видеоле́нта *ж.* băng video, băng hình

видеомагнитофо́н *м.* máy ghi âm video (ghi âm-hình)

видеома́ния *ж. разг.* (thói) nghiện xem video, ghiền video

видеонаблюде́ние *с.* (sự) quan sát bằng video, quan trắc bằng video

видеопира́тство *с.* (sự, nạn) kinh doanh chui video, in trộm băng hình

видеоплéер, видеоплéйер *м.* máy quay băng video (băng hình); đầu video (*разг.*)

видеопроúгрыватель *м.* máy quay băng video (băng hình); đầu video (*разг.*)

видеопрока́т *м.* (sự, nơi, cửa hàng) cho thuê băng video, cho thuê băng hình

видеоро́лик *м.* băng video (băng hình) ngắn (*về âm nhạc, văn chương, nghệ thuật*)

видеоры́нок *м.* thị trường video (băng hình)

видеоря́д *м.* chuỗi băng video (băng hình)

видеосигна́л *м.* tín hiệu video (thị tần)

видеоте́ка *ж.* kho lưu video (băng hình, phim video)

видеоте́кст *м.* văn bản video

видеотелефо́н *м.* phôn video, điện thoại video (truyền hình, thị tần)

видеотелефо́нный *прил.* (thuộc về) phôn video, điện thoại video, điện thoại truyền hình, điện thoại thị tần; ~ перегово́рный пункт trạm điện thoại video (truyền hình)

видеото́к *м.* dòng điện thị tần

видеофи́льм *м.* phim video

видеофо́н *м. см.* видеотелефо́н

ви́де||ть, уви́деть 1. (*обладать способностью зрения*) thấy; хорошо́ ~ thấy rõ; плóхо ~ thấy kém; 2. (*воспринимать зрением*) (*В*) thấy, nhìn thấy, trông thấy; (*смотреть*) xem, coi; (*встречать*) gặp, gặp mặt; ~ но́вый фильм xem (coi) phim mới; рад вас ~ tôi rất mừng được gặp anh, rất hân hạnh được gặp chị; я ~л его́ два páза tôi gặp ông ấy hai lần; 3. (*испытывать*) (*В*) thấy, mục kích, chứng kiến, nghiệm thấy, từng trải; он мно́гое ~л на своём веку́ trong đời ông đã từng trải (từng chứng kiến, từng mục kích) nhiều chuyện; ~ свои́ми со́бственными глаза́ми chính mắt trông thấy, mục kích, chứng kiến; 4. (*сознавать*) (*В*) nhận thấy, cảm thấy, hình dung thấy; ~ свою́ оши́бку nhận thấy lỗi của mình; я ви́жу его́ как живóго tôi hình dung thấy anh ấy rõ như khi còn sống; ~ сон mơ thấy, chiêm bao thấy, chiêm bao; ~ во сне mơ thấy, mộng thấy, chiêm bao thấy; ✧ что я ви́жу! ồ, hay quá nhỉ!, ồ, lạ quá nhỉ!; то́лько его́ и ви́дели nó biến mất rồi, nó đi mất hút; ~ кого́-л. насквóзь đi guốc trong bụng ai, biết rõ bụng dạ ai; ~ его́ не могу́ tôi ghét mặt nó; как ви́дите *в знач. вводн. сл.* như anh thấy đấy; ви́дите ли, ви́дишь ли *в знач. вводн. сл.* xin hãy chú ý, đấy; вот уви́дите, он придёт nhất định nó sẽ đến; уви́деть свет а) (*родиться*) ra đời, chào đời; б) (*повидать мир*) được xem thế giới; поживём — уви́дим! sau rồi sẽ rõ!, sau rồi hẵng hay!

ви́деться, уви́деться gặp (gặp mặt, thấy mặt) nhau; ~ с ке́м-л. gặp ai

ви́дик I *м. уменьш. от* вид

ви́дик II *м. разг.* 1. máy ghi âm video; 2. *обыкн. мн.* (*видеофильм*) phim video

ви́димо *вводн. сл.* có lẽ, chắc là, hình như, chắc; он, ~, заболе́л có lẽ (hình như) nó ốm

ви́димо-неви́димо *нареч. разг.* nhiều vô kể, nhiều vô số, hằng hà sa số, nhiều không biết cơ man nào mà kể

ви́димост||ь *ж.* 1. (tầm, độ) nhìn thấy, nhìn xa, thấy được; плоха́я ~ độ nhìn thấy kém; хоро́шая ~ độ nhìn thấy tốt; 2. (*подобие*) bề ngoài, vẻ ngoài giả dối; э́то одна́ ~ đó chỉ là bề ngoài thôi, đó chỉ là vẻ ngoài giả dối mà thôi; ✧ по всей ~и *в знач. вводн. сл.* chắc là, hình như, có lẽ; для ~и để phô trương, để khoe mẽ, để làm ra vẻ

ви́дим||ый *прил.* 1. thấy (nhìn thấy, trông thấy) được; 2. (*явный*) rõ, rõ rệt, rõ ràng; без вся́кой ~ой причи́ны không có lý do (nguyên nhân) nào hết; 3. *разг.* (*кажущийся*) giả vờ, vờ vĩnh, giả cách, giả bộ; ~ая весёлость niềm vui vờ vĩnh

видне́||ться *несов.* thấy, thấy được; (*показываться*) hiện ra, hiện rõ, lộ ra, ló ra, thò ra, lòi ra; чуть ~ thấy lờ mờ, thấy sơ sơ thôi; вдали́ ~лись го́ры những ngọn núi đã hiện ra ở xa xa; из-за туч ~ется луна́ mặt trăng ló ra khỏi đám mây

ви́дно 1. *в знач. сказ. безл.* thấy, thấy được, trông rõ; мне ~ tôi thấy rõ, tôi thấy được; отсю́да хорошо́ ~ từ đây thấy rõ, từ chỗ này trông rõ; по́езда уже́ не ~ tàu đã chạy khuất rồi, không còn thấy tàu nữa; никого́ не ~ không thấy ai cả, chẳng thấy người nào cả; ничего́ не ~ không thấy gì cả; конца́ не ~ việc còn nhiều lắm, chưa rõ khi nào thì xong; по всему́ ~ hoàn toàn rõ; 2. *в знач. вводн. сл. разг.* chắc, chắc là, chắc rằng, có lẽ; (*очевидно*) rõ là, rõ ràng là; ~, вам придётся пойти́ самому́ chắc là anh phải thân hành đi

ви́д||ный *прил.* 1. (*видимый*) thấy được, trông thấy được; (*заметный*) thấy rõ, trông rõ, dễ thấy; чуть ~ thấy lờ mờ, thấy sơ sơ thôi; на са́мом ~ном ме́сте ở chỗ dễ thấy (trông rõ) nhất; по́езд уже́ ~ен tàu đã hiện ra; дом ~ен отсю́да từ đây thấy được ngôi nhà; коне́ц уже́ ~ен sắp xong rồi; 2. (*выдающийся*) nổi tiếng, danh tiếng, có tiếng, có tên tuổi; (*важный*) quan trọng; 3. *разг.* (*представительный*) đường bệ, oai vệ, đàng hoàng, oai nghiêm; ~ мужчи́на người đàn ông đường bệ (oai vệ)

видово́й I *прил.*: ~ фильм phim phong cảnh, phim cảnh

видов||о́й II *прил.* 1. *биол.* (thuộc về) loài; 2. *грам.* (thuộc về) thể; ~ы́е разли́чия глаго́лов sự khác biệt về thể của các động từ

видоизмене́ние *с.* 1. (sự) biến đổi, thay đổi, cải biến, sửa đổi; 2. (*разновидность*) biến dị, biến thể, biến thái, biến tướng, biến dạng, biến hình

видоизменённый *прил.* (đã) biến đổi, cải biến, biến dạng

видоизмени́ть(ся) *сов. см.* видоизменя́ть(ся)

видоизменя́емость ж. (tính) biến dị, biến thể, biến thái

видоизменя́ть, видоизмени́ть (*В*) biến đổi, thay đổi, cải biến, sửa đổi

видоизменя́ться, видоизмени́ться (được) biến đổi, thay đổi, cải biến, sửa đổi

видоиска́тель *м. фото* kính ngắm, bộ lấy cảnh

видообразова́ние *с. биол.* (sự) hình thành loài

ви́з||а *ж.* 1. visa, viza, thị thực, thị thực xuất nhập cảnh; chiếu khán (*уст.*); ~ на въезд visa vào, thị thực nhập cảnh; ~ на вы́езд visa ra, thị thực xuất cảnh; отказа́ть кому́-л. в ~е không cấp visa (thị thực) cho ai; 2. (*пометка на документе*) (dấu) thị thực, phê nhận, chứng nhận; наложи́ть ~у на что́-л. thị thực (phê nhận, chứng nhận) cái gì

визави́ 1. *нареч.* đối diện, trước mặt; сиде́ть ~ ngồi đối diện; 2. *м. и ж. нескл.* người đối diện, người trước mặt

визажи́ст *м.* chuyên viên (người làm) thẩm mỹ cho mặt

визг *м.* (*человека*) (tiếng) kêu the thé, thét, rít, réo; (*собаки*) (tiếng) kêu ăng ẳng

визгли́вый *прил.* (*резкий*) the thé, chối tai; (*о человеке*) hay kêu the thé, hay thét, hay rít, hay réo; (*о собаке*) hay kêu ăng ẳng; ~ го́лос giọng the thé

визжа́ть *несов.* (*о человеке*) kêu the thé, thét (rít, réo) lên; (*о собаке*) kêu ăng ẳng; (*о свинье*) kêu eng éc
визи́га *ж. кул.* sụn cá tầm (cá chiên)
визи́р *м.* (bộ, thước) ngắm
визи́рн||ый *прил.* (để) ngắm; ~ая трубá ống ngắm
визи́ровать I *несов. и сов.* (*сов. тж.* завизи́ровать) (*В*) 1. thị thực, phê nhận, chứng nhận; 2. (*паспорт*) thị thực xuất nhập cảnh
визи́ровать II *несов. и сов.* (*наводить*) ngắm, đo
визи́рь *м.* (*высший сановник*) vizir, đại thần
визи́т *м.* (cuộc, chuyến) đi thăm, đến thăm, viếng thăm; ~ ве́жливости chuyến đi thăm xã giao; нанести́ ~ đi thăm, đến thăm; отда́ть ~ đi thăm đáp lễ, đến thăm đáp lễ
визитёр *м.* 1. *уст.* người đến thăm; 2. *прост.* (*вор*) tên trộm đến vét của
визи́тка *ж.* 1. (*сюртук*) áo ngoài; 2. *разг.* (*визитная карточка*) carte visite, các-vizit, danh thiếp
визи́тн||ый *прил.*: ~ая ка́рточка carte visite, các-vizit, danh thiếp
визуализа́ция *ж. электрон.* (phương pháp, sự) hiển thị hoá
визуа́льн||ый *прил.* bằng mắt, bằng mắt thường; ~ое наблюде́ние quan sát bằng mắt
ви́ка *ж.* (*растение*) (cây) đậu tằm (*Vica sativa*)
ви́кинг *м. ист.* viking
виктимоло́гия *ж.* nạn nhân học, (khoa) nghiên cứu về nạn nhân (*của bọn tội phạm*)
ви́кторина *ж.* (cuộc) thi đố
ви́лка *ж.* 1. nĩa, đĩa, phuốc sét; 2. *эл.* phích; штéпсельная ~ phích điện, phích cắm điện; 3. *тех.* chạc, phuốc; велосипéдная ~ phuốc; 4. *воен.* nạng pháo, đĩa pháo binh
ви́лла *ж.* villa, biệt thự
вило́к *м. разг.* bắp cải
вилообра́зный *прил.* (có) dạng nạng
ви́лочков||ый *прил.*: ~ая железá *анат.* tuyến ức
ви́лы *мн.* (*скл. как ж.*) nạng (*gẩy rơm*); ✧ э́то ещё ~ами по водé пи́сано chuyện đơm đó ngọn tre, chưa chắc đâu
вильну́ть *сов. см.* виля́ть 1
виля́ние *с.* 1. (sự) ngoe nguẩy, ve vẩy; 2. *перен. разг.* (sự, thủ đoạn) quanh co, ngoắt ngoéo
виля́||ть, вильну́ть 1. (*Т*) vẩy, ngoe nguẩy, ve vẩy, ngoắt; ~ хвостóм а) vẩy (ngoe nguẩy, ve vẩy, ngoắt) đuôi; б) *перен. разг.* (*заискивать*) xun xoe, xu nịnh, nịnh nọt, nịnh hót, bợ đỡ; 2. (*из стороны в сторону*) quanh co, ngoắt ngoéo; (*извиваться*) lượn khúc, lượn quanh, uốn khúc; 3. *перен. разг.* (*лукавить*) nói quanh, nói quanh co, nói loanh quanh, nói vòng vo; не ~й, а говори́ пра́вду đừng nói quanh co (nói vòng vo) mà nói thật đi
вин||á *ж.* 1. lỗi, tội, lỗi lầm, tội lỗi; *юр.* tội, tội trạng; э́то моя́ ~ đó là lỗi của tôi, lỗi tại tôi; э́то не по моéй ~é đó không phải là lỗi của tôi, tôi không có lỗi; призна́ть свою́ ~ý nhận lỗi, nhận tội, thú lỗi, thú tội; его́ ~ была́ дока́зана tội trạng của nó đã được chứng minh; поста́вить что́-л. в ~ý кому́-л. quy tội (khép lỗi, buộc tội) gì cho ai; без ~ы́ винова́т bị tội oan, bị oan; 2. (*причина*) nguyên nhân, lý do; всему́ ~о́й его́ небре́жность cơ sự này là do cái thói cẩu thả của nó mà ra; вы всему́ ~о́й лỗi tại anh cả; ✧ по ~é кого́-л., чего́-л. vì (tại, do) ai, cái gì
виндсёрфер *м.* ván buồm
виндсёрфинг *м. спорт.* (môn) windsurfing, lướt ván buồm, lướt ván diều
винегре́т *м.* 1. (*кушанье*) (món) vinegret, xà lách dầu giấm; 2. *перен. разг.* (mớ) hổ lốn, hỗn tạp, tạp nhạp, táp nham, pha tạp
вини́лискóжа *ж.* da nhân tạo
вини́тельный *прил.*: ~ паде́ж *грам.* đối cách; cách bốn (*разг.*)
вини́||ть *несов.* (*В*) quy lỗi, quy tội, khép tội, ghép tội, buộc tội, bắt lỗi; во всём ~те самого́ себя́ mọi sự anh hãy quy tội cho mình
вини́ться *несов.* (в *П*) *разг.* nhận lỗi (tội), thú tội (lỗi)
виннока́менн||ый *прил.*: ~ая кислотá acid tartric
ви́нн||ый *прил.* (thuộc về) rượu vang, rượu; ~ пóгреб hầm rượu; ✧ ~ая кислотá *хим.* acid tartric, acid vinylic; ~ спирт *хим.* rượu vinylic, rượu vang; ~ ка́мень *хим.* sỏi rượu, cáu rượu; ~ая я́года (quả) sung khô, vả khô
вино́ *с.* vang, rượu vang, rượu chát, rượu; кра́сное ~ vang đỏ; бе́лое ~ vang trắng
винова́то *нареч.* (một cách) ân hận, hối hận, hối tiếc, nhận lỗi
винова́т||ый *прил.* 1. có (phạm) lỗi, lầm lỗi; кто винова́т? ai có lỗi?; я винова́т tôi có lỗi; он кругóм винова́т nó có đủ mọi thứ lỗi; 2. (*о взгляде и т. п.*) ân hận, hối hận, nhận lỗi, biết lỗi, hối lỗi, hối tiếc; у негó ~ вид anh ấy có vẻ ân hận, nó ra chiều hối hận; ~ взгляд cái nhìn ân hận; ~ым то́ном nói giọng ân hận; ✧ винова́т! (*извините*) xin lỗi!
вино́вни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. người có lỗi (phạm lỗi, có tội, phạm tội); ~ бе́дствия người gây ra tai hoạ; 2. (*тот, кто является причиной чего-л.*) người khởi xướng (đề xướng, thủ xướng, chủ xướng, chủ động); ~ торжества́ *шутл.* vai chính của buổi lễ
вино́вность *ж. юр.* (sự) có tội, phạm tội; установи́ть ~ xác định sự phạm tội (có tội)
вино́в||ный *прил.* 1. phạm (can, có) tội, có lỗi; призна́ть себя́ ~ным nhận (thú) tội, nhận lỗi; он ни в чём не ~ен cậu ta hoàn toàn vô tội, nó có tội gì đâu; призна́ть обвиня́емого ~ным xác định bị cáo phạm tội; 2. *в знач. сущ. м.* người có tội (phạm tội), tội nhân
виногра́д *м.* 1. (*растение*) (cây) nho, bồ đào (*Vitis*); 2. *собир.* (quả, trái) nho, bồ đào; сбор ~a mùa hái nho; ✧ зе́лен ~! nho còn non lắm mà!, chưa xài được! (*lời nói chữa thẹn*)
виногра́дарский *прил.* (thuộc về) nghề trồng nho
виногра́дарство *с.* (nghề, ngành) trồng nho
виногра́дарь *м.* người trồng nho
виногра́дина *ж. разг.* quả nho
виногра́дник *м.* vườn (ruộng) nho
виногра́дн||ый *прил.* (thuộc về) nho; (*из винограда*) (bằng) nho; ~ое вино́ rượu nho, rượu vang, rượu bồ đào; ~ая ко́сточка hạt nho; ~ сáхар đường nho
винодéл *м.* người nấu rượu vang, người nấu rượu
винодéлие *с.* (nghề) nấu rượu vang, nấu rượu
винодéль||ный, ~ческий *прил.* (thuộc về) nghề nấu rượu vang, nấu rượu
винокýр *м.* người cất rượu mạnh
винокуре́ние *с.* nghề cất rượu mạnh
винокýренный *прил.* (thuộc về) nghề cất rượu mạnh; ~ завóд nhà máy sản xuất rượu mạnh
винотéка *ж.* kho lưu các loại rượu vang
виноторго́вец *м.* người buôn bán rượu
виноторго́вля *ж.* (nghề) buôn bán rượu
виноче́рпий *м. ист.* người hầu rượu
винт *м.* 1. đinh vít, đinh ốc, vít; 2. (*самолёта*) cánh quạt, chong chóng; (*судна*) chân vịt

ви́нтик *м.* đinh vít nhỏ, đinh ốc nhỏ, vít nhỏ; ✧ у него́ (у него́ в голове́) ~а не хвата́ет nó ngốc nghếch lắm, nó gàn dở lắm, nó hâm

винти́ть *несов.* (*завинчивать*) (*В*) vặn vít, vít vào

винто́вка *ж.* (khẩu) súng trường; автомати́ческая ~ súng trường tự động

винтов||о́й *прил.* 1. (*спиральный*) (có hình) xoắn ốc, xoáy trôn ốc; ~а́я ле́стница thang gác xoáy trôn ốc; ~а́я ли́ния *мат.* đường xoắn ốc; ~а́я пове́рхность *мат.* mặt xoắn ốc; ~а́я наре́зка ren xoắn vít; 2. (*о самолёте*) (có) cánh quạt, chong chóng; (*о судне*) (có) chân vịt

винто́вочный *прил.* (thuộc về) súng trường; ~ вы́стрел phát súng trường; ~ патро́н (viên) đạn súng trường

винтообра́зный *прил.* (có hình) xoắn ốc, xoáy trôn ốc

винче́стер *м.* súng trường Vinchester

винье́тка *ж.* vignette, vinhet, hoạ tiết

вио́ла *ж.* (đàn) viola (*nhạc khí cổ*)

виолончели́ст *м.*, **~ка** *ж.* người đánh violoncello, người chơi viôlôngxen

виолонче́ль *ж.* (đàn) violoncello, viôlôngxen

вира́ж I *м.* (*поворот*) *авт.* (sự) quay, rẽ, quẹo, quành, ngoặt; *ав.* (sự) liệng, lượn; (*участок дороги*) chỗ quay (rẽ, quẹo, quành, ngoặt); ~ с кре́ном *ав.* (sự) liệng nghiêng cánh; крутой ~ *авт.* (sự) rẽ ngoặt, quẹo ngoặt; *ав.* (sự) liệng ngoặt; вертика́льный ~ *ав.* (sự) liệng thẳng đứng; де́лать ~ *авт.* quay, rẽ, quẹo, quành, ngoặt; *ав.* liệng, lượn

вира́ж II *м. фото* thuốc chuyển màu (biến sắc)

вира́ж-фикса́ж *м. фото* thuốc chuyển màu định hình

виртуа́льность *м. информ.* (tính) ảo

виртуа́льн||ый *прил. информ.* ảo, cyber, trên mạng Internet; ~ое обще́ние giao tiếp ảo (qua mạng Internet); ~ая па́мять bộ nhớ ảo; ~ая реа́льность thực tại ảo (trên Internet); ~ учебник sách giáo khoa ảo (trên Internet); ~ прое́кт до́ма thiết kế ảo (trên Internet) của ngôi nhà

виртуо́з *м.* 1. nghệ sĩ (nhạc sĩ) điệu nghệ, nghệ sĩ (nhạc sĩ) điêu luyện; 2. (*знаток*) người sành điệu (sành nghề, lành nghề), bậc kỳ tài

виртуо́зно *нареч.* (một cách) điệu nghệ, diệu nghệ, điêu luyện,

виртуо́зность *ж.* 1. (sự) điệu nghệ, diệu nghệ, điêu luyện, lão luyện; 2. (*мастерство*) (sự) sành điệu, sành nghề, lành nghề

виртуо́зный *прил.* điệu nghệ, diệu nghệ, điêu luyện, lão luyện, hết sức khéo léo

виртуоло́гия *ж. информ.* ảo học

вирулéнтность *ж. мед.* độc tính

вирулéнтный *прил. мед.* độc tính

ви́рус *м.* 1. virus, virut, siêu vi trùng (vi khuẩn), siêu vi; 2. *информ.* virus, con sâu

ви́русны||й *прил.* (thuộc về) virus, virut, siêu vi trùng, siêu vi khuẩn, siêu vi; ~е заболева́ния bệnh virus (siêu vi)

вирусо́лог *м.* nhà virus (siêu vi trùng) học

вирусологи́ческий *прил.* (thuộc về) virus học, siêu vi học, siêu vi trùng học; ~ центр trung tâm virus (siêu vi) học

вирусоло́гия *ж.* virus (siêu vi, siêu vi trùng) học

ви́селица *ж.* giá xử giảo (treo cổ)

ви́сельник *м.* 1. (*повешенный*) *уст.* người bị xử giảo; 2. (*негодяй*) *разг.* đồ vô loài đáng treo cổ, đồ voi giày ngựa xéo, đồ đểu cáng

вис||е́ть *несов.* 1. treo, vắt; (*свисать*) rủ (buông) xuống, treo lơ lửng, treo lòng thòng; лю́стра ~и́т под потолко́м đèn chùm treo dưới trần nhà; пла́тье ~и́т в шкафу́ áo dài treo trong tủ; пла́тье ~и́т на сту́ле áo dài vắt trên ghế; пла́тье ~и́т на ко́м-л. áo dài lụng thụng trên người ai; 2. (*парить в воздухе*) lơ lửng; 3. (*нависать*) cheo leo; утёс ~и́т над мо́рем hòn đá cheo leo trên mặt biển; ✧ ~ в во́здухе а) (*быть в неопределённом состоянии*) còn treo, còn treo lơ lửng, còn chưa dứt khoát; б) (*быть необоснованным*) không có căn cứ, không sát, lơ lửng trên mây

ви́ски *с. нескл.* rượu whisky

виско́за *ж.* viscose, visco, vitcô, tơ nhân tạo

виско́зный *прил.* (thuộc về) viscose, visco, vitcô, tơ nhân tạo; (*из вискозы*) (bằng) viscose, visco, vitcô, tơ nhân tạo; ~ шёлк lụa visco, lụa nhân tạo

вислоу́х||ий *прил.* (có) tai rủ; ~ая соба́ка con chó tai rủ

ви́смут *м. хим., фарм.* bismuth, bitmut

ви́снуть, повиснуть 1. (*свисать*) rủ (buông, thõng) xuống, treo lơ lửng (lòng thòng); 2. (на *П*) bám (níu) lấy, bấu víu

висо́к *м.* thái dương, màng tang

високо́сный *прил.*: ~ год năm nhuận

висо́чный *прил.* (thuộc về) thái dương

вист *м.* (*карточная игра*) (bài) whist (*chơi bốn người, hai cặp, 52 quân bài*)

вистова́ть *несов.* chơi bài whist

вися́к *м. разг.* vụ án còn treo (không xử được)

вися́чий *прил.* treo; ~ мост cầu treo; ~ замо́к khoá treo

витали́зм *м.* thuyết hoạt lực, hoạt lực luận

витали́ст *м.* người theo thuyết hoạt lực

вита́льн||ый *прил. книжн.* (*жизненный, животворный*) làm sống, làm hồi sinh, tăng sức sống, cứu sống; ~ая эне́ргия sinh lực, sức sống

витами́н *м.*. vitamin, sinh tố

витаминизи́рованный *прил.* (được) vitamin hoá, sinh tố hoá

витами́нный *прил.* (thuộc về) vitamin, sinh tố

витамино́зный *прил.* giàu vitamin (sinh tố)

витаминотерапи́я *ж.* liệu pháp vitamin

вита́||ть *несов.* 1. (*находиться*) *уст.* ở; мы́сли его́ ~ли далеко́ những ý nghĩ của anh ta ở tận đâu xa; 2. (*носиться в вышине*) bay bổng; смерть ~ет над ним thần Chết đang chờ đón ông ta; ✧ ~ в облака́х mơ mộng hão huyền, bay bổng trên mây

витиева́то *нареч.* (một cách) cầu kỳ, bóng bảy, rườm rà

витиева́тость *ж.*: ~ сти́ля lối văn cầu kỳ (bóng bảy, rườm rà)

витиева́тый *прил.* cầu kỳ, bóng bảy, rườm rà

витийствовать *несов.* nói hùng hồn, nói năng rườm rà; хва́тит ~, пора́ принима́ться за де́ло thôi, đừng nói năng rườm rà nữa, đã đến lúc bắt tay vào việc

вит||о́й *прил.* 1. (được) tết, bện, vặn; 2. (*винтообразный*) (có hình) xoắn ốc, xoáy trôn ốc; ~а́я ле́стница thang gác xoáy trôn ốc

вито́к *м.* vòng; ~ спира́ли vòng xoắn ốc; ~ вокру́г Земли́ vòng quanh Trái đất

витра́ж *м.* cửa khảm kính màu

витражи́ст *м.* hoạ sĩ làm cửa khảm kính màu

витри́на *ж.* 1. (*магазина*) tủ bày hàng, tủ kính; 2. (*с экспонатами*) tủ trưng bày

вить, свить (*В*) bện, tết, vặn, xoắn, xe; ~ верёвку bện (vặn, xoắn) dây; ~ вено́к tết vòng hoa; ~ косу́ tết tóc; ~

гнездо́ làm tổ; ✧ ~ верёвки из кого́-л. hà hiếp (hiếp đáp, ăn hiếp, lấn át) ai

ви́ться *несов.* 1. (*о растениях*) leo (vấn, quấn) quanh; 2. (*о волосах*) quăn, xoăn, quăn lại; 3. (*о дороге, реке*) lượn khúc, lượn quanh, uốn khúc, uốn mình; 4. (*о пыли, дыме и т. п.*) cuồn cuộn bốc lên; 5. (*о птицах, насекомых*) bay lượn, bay liệng, bay qua bay lại; 6. (*развеваться*) bay phấp phới

ви́тютень *м.* (chim) bồ câu rừng (*Columba palumbus*)

ви́тязь *м. уст.* tráng sĩ, dũng sĩ

вихля́||ть *несов. разг.* đi núng nính, khấp khểnh, gập ghềnh; колесо́ ~ет bánh xe khấp khểnh; ~ющая похо́дка dáng đi núng na núng nính

ви́х||ор *м.* chỏm, chỏm tóc, bờm tóc; *мн.* ~ры́ tóc xù, tóc bờm; отодра́ть кого́-л. за ~ры́ túm giật tóc ai; причеса́ть ~ры́ chải tóc

вихра́стый *прил. разг.* (có) tóc bù xù; ~ па́рень cậu con trai tóc bù xù

ви́хрем *нареч.* nhanh như cắt, nhanh như chớp, vùn vụt, vun vút; лете́ть ~ bay nhanh như cắt, chạy vùn vụt; влете́ть ~ chạy xổ vào nhanh như chớp

вихрев||о́й *прил.* (thuộc về) gió lốc, gió xoáy; ~о́е движе́ние *физ.* vận động xoáy; ~ насо́с máy bơm dòng xoáy; ~ы́е то́ки dòng xoáy

вихр||ь *м.* 1. (ngọn, cơn) gió lốc, gió xoáy, gió cuốn cờ; сне́жный ~ cơn tuyết lốc, tuyết cuốn; 2. *перен.* cơn lốc, cơn bão táp; в ~е собы́тий trong cơn lốc (trong cơn bão táp) của các sự biến

ви́це-адмира́л *м.* phó đô đốc, chuẩn đô đốc, trung tướng hải quân

ви́це-губерна́тор *м.* phó thống đốc

ви́це-ко́нсул *м.* phó lãnh sự

ви́це-ми́сс *ж.* á hậu, á khôi

ви́це-мэ́р *м.* phó thị trưởng, phó đô trưởng

ви́це-чемпио́н *м. спорт.* á quân

ви́це-президе́нт *м.* phó tổng thống; (*в СРВ*) phó chủ tịch nước

ВИЧ *с. неизм.* HIV, khuẩn liệt kháng (SIDA, AIDS)

вич-инфе́кция *ж.* (sự) nhiễm HIV, nhiễm khuẩn liệt kháng, nhiễm khuẩn SIDA, nhiễm khuẩn AIDS

вич-инфици́рованн||ый *м., ~ая ж.* người bị nhiễm HIV (khuẩn liệt kháng, khuẩn SIDA, khuẩn AIDS)

вич-положи́тельный *прил.* 1. bị nhiễm HIV (khuẩn liệt kháng, khuẩn SIDA, khuẩn AIDS); 2. *м.* người bị nhiễm HIV (khuẩn liệt kháng, khuẩn SIDA, khuẩn AIDS)

вич-отрица́тельный *прил.* 1. không bị nhiễm HIV (khuẩn liệt kháng, khuẩn SIDA, khuẩn AIDS); 2. *м.* người không bị nhiễm HIV (khuẩn liệt kháng, khuẩn SIDA, khuẩn AIDS)

ви́шенник *м.* vườn anh đào

вишнёвка *ж.* rượu anh đào

вишнёв||ый *прил.* 1. (thuộc về) anh đào; (*из вишни*) (bằng) anh đào; ~ сад vườn anh đào; ~ое варе́нье mứt anh đào; 2. (*о цвете*) màu anh đào, đỏ thẫm, màu huyết dụ

ви́шня *ж.* 1. (*дерево*) (cây) anh đào (*Cerasus*); 2. (*плод*) (quả, trái) anh đào

вишь *частица разг.* hừ; ~ ты како́й! hừ, cậu như thế đấy!

вка́лывать *несов. разг.* làm hùng hục (tướt bơ, toé phở)

вкати́ть(ся) *сов. см.* вка́тывать(ся)

вка́тывать, вкати́ть (*В*) (*мяч и т. п.*) lăn... vào; (*повозку и т. п.*) đẩy... vào

вка́тываться, вкати́ться (в *В*) 1. (*о мяче и т. п.*) lăn vào; (*о повозке и т. п.*) chạy vào; 2. *перен. разг.* (*вбегать*) ùa (chạy, a, lăn xả) vào

вклад *м.* 1. (*действие*) (sự) gửi tiền; сде́лать ~ в сберега́тельный банк gửi tiền vào ngân hàng tiết kiệm; 2. (*внесённая сумма*) (khoản, món) tiền gửi; бессро́чный ~ tiền gửi không kỳ hạn; вы́нуть ~ rút tiền gửi; 3. *перен.* (sự) góp phần, đóng góp, cống hiến; сде́лать большо́й ~ в нау́ку cống hiến nhiều vào nền khoa học, góp phần lớn lao vào khoa học

вкла́дка *ж.* (*добавочный лист*) phụ trương, phụ bản

вкла́дчик *м.* người gửi tiền

вкла́дывать, вложи́ть (*В* в *В*) 1. để (đặt, bỏ, cho, đưa, góp)... vào; ~ меч в но́жны tra gươm vào vỏ; ~ мно́го труда́ во что́-л. bỏ nhiều công sức vào việc gì; 2. (*для хранения и т. п.*) bỏ, gửi; ~ капита́л bỏ (góp, hùn) vốn, đầu tư; ~ де́ньги в сберега́тельный банк gửi tiền vào ngân hàng tiết kiệm

вкла́дыш *м.* 1. (*добавочный лист*) phụ trương, phụ bản; (*в документ*) (tờ) giấy đóng thêm vào, giấy kèm vào; 2. *тех.* máng (ống) lót

вкле́ивать, вкле́ить (*В*) dán (đính, gắn)... vào

вкле́ить *сов. см.* вкле́ивать

вкле́йка *ж.* 1. (*действие*) (sự) dán vào, đính vào, gắn vào; 2. (*что-л. вклеенное*) (tờ) giấy dán vào

вкли́ниваться, вкли́ниться (в *В*) 1. nêm (đóng, xen, chen, cắm sâu)... vào; доро́га вкли́нилась в лес đường xuyên sâu vào rừng; 2. *воен.* đánh thọc sâu, đánh tung thâm; ~ в расположе́ние проти́вника đánh thọc sâu (đánh tung thâm) vào vị trí địch

вкли́ниться *сов. см.* вкли́ниваться

включа́||ть, включи́ть (*В*) 1. *тк. несов.* gồm có, bao gồm, bao trùm, bao hàm; кни́га ~ет в себя́ сле́дующие гла́вы sách này gồm có những chương sau; 2. (*В* в *В*) (*вводить, вносить куда-л.*) đưa (ghi)... vào; ~ что́-л. в програ́мму ghi (đưa) cái gì vào chương trình; ~ в спи́сок ghi vào danh sách; ~ в соста́в делега́ции đưa vào thành phần đoàn đại biểu; 3. (*ток, мотор и т. п.*) vặn, mở, mắc, đóng mạch, bật; ~ свет bật (bấm) đèn, bật điện; ~ стано́к mở máy; ~ газ mở (vặn) gas; ~ ра́дио mở radio, vặn đài

включа́||ться, включи́ться 1. (в *В*) tham gia, tham dự, bắt tay vào; ~ в рабо́ту tham gia (tham dự, bắt tay) vào công việc; 2. (*начинать действовать*) bắt đầu chạy; (*быть подключённым*) được mắc vào; как ~ется свет? bật đèn như thế nào?; почему́ не ~ется газ? sao không mở được hơi đốt?, tại sao không có gas?

включа́я *предлог* (*В*) gồm cả, kể cả, tính cả, bao gồm cả

включе́ние *с.* 1. (*введение, внесение куда-л.*) (sự) đưa vào, ghi vào; 2. (*тока, мотора и т. п.*) (sự) vặn, mở, mắc, đóng mạch, bật

включи́тельно *нареч.* gồm cả, kể cả, tính cả; с пе́рвой по пя́тую страни́цу ~ từ trang một đến hết trang năm

включи́ть *сов. см.* включа́ть 2, 3

включи́ться *сов. см.* включа́ться

вкола́чивание *с.* (sự) đóng vào, đóng xuống

вкола́чивать, вколоти́ть (*В*) đóng... vào; ~ кол в зе́млю đóng cọc xuống đất

вколоти́ть *сов. см.* вкола́чивать

вколо́ть *сов.* tiêm, chích, găm

вконе́ц *нареч. разг.* hoàn toàn, đến cùng, hẳn; ~ отча́явшись hoàn toàn thất vọng, mất hết hy vọng, tuyệt vọng; ~ изму́ченный mệt nhoài, mệt lử, mệt bở hơi tai, mệt lử cò bợ

вко́панный *прич.*: стоя́ть как ~ đứng như trời trồng, đứng sững, đứng ngây người; đứng đực người (*разг.*)

вкопа́ть *сов.* (*В* в *В*) trồng... vào, trồng... xuống

вкорени́ться *сов. см.* вкоренятся

вкоренятся, вкорени́ться bắt rễ, ăn sâu vào

вкось *нареч.* nghiêng, xiên, chếch, lệch

вкра́дчиво *нареч.* (một cách) thơn thớt, xơn xớt, ngọt xớt, ngọt ngào, thớ lợ

вкра́дчивость *ж.* (tính, tính chất, sự) thơn thớt, xơn xớt, ngọt xớt, ngọt ngào, thớ lợ

вкра́дчивый *прил.* thơn thớt, xơn xớt, ngọt xớt, ngọt ngào, thớ lợ; ~ го́лос giọng thơn thớt (ngọt xớt như mía lùi)

вкра́дываться, вкра́сться (в *В*) 1. len lỏi (lẻn, lòn, lọt, chui, luồn, lỏn, len lén) vào; 2. (*проникнуть по недосмотру*) sót, để sót, bỏ sót; в статью́ вкра́лась опеча́тка trong bài báo có một lỗi in sai; 3. *перен.* (*о мыслях, чувствах*) đâm, sinh; вкра́лось подозре́ние đâm nghi, sinh nghi; ✧ вкра́сться в чьё-л. дове́рие luồn lỏi (luồn lọt) lấy lòng tin của ai

вкра́сться *сов. см.* вкра́дываться

вкра́тце *нареч.* (một cách) tóm tắt, vắn tắt

вкривь *нареч. разг.* nghiêng, xiên, chếch, lệch; ✧ ~ и вкось tứ tung, bừa bãi, lung tung

вкруго́вую *нареч. разг.* quây (vây) tròn

вкрути́ть *сов. см.* вкру́чивать

вкруту́ю *нареч.*: яйцо́ ~ trứng luộc chín; свари́ть яйцо́ ~ luộc chín trứng

вкру́чивать, вкрути́ть (*В*) *разг.* xoắn (vặn)... vào

вкус *м.* 1. (*ощущение*) vị, mùi vị, hương vị, khẩu vị; (*одно из пяти чувств*) vị giác; быть прия́тным на ~ có vị dễ chịu, có mùi vị ngon; про́бовать на ~ nếm, nếm thử, ăn nếm; пое́сть со ~ом ăn ngon; положи́ть со́ли по ~у cho muối theo khẩu vị; пика́нтный ~ hương vị đậm đà; о́рган ~а cơ quan vị giác; 2. (*склонность*) sở thích, thị hiếu, khuynh hướng, gu; име́ть ~ к чему́-л. ưa thích cái gì, có sở thích (khuynh hướng, gu) về cái gì; входи́ть во ~ bắt đầu thích; войти́ во ~ чего́-л. ham (ham thích, say mê) cái gì; э́то де́ло ~а đó là chuyện thị hiếu mà thôi, tuỳ theo gu của mỗi người thôi; 3. (*чувство изящного*) khiếu (óc) thẩm mỹ, gu; у него́ хоро́ший ~ anh ấy có khiếu (óc) thẩm mỹ khá, cậu ấy có gu nghệ thuật; одева́ться со ~ом ăn mặc trang nhã (thanh lịch, có khiếu thẩm mỹ, có óc thẩm mỹ); 4. (*стиль*) lối, kiểu, cách, phong cách; в моём ~е theo kiểu của tôi; ✧ на ~ и цвет това́рищей нет *погов.* ≅ trăm người trăm tính; bá nhân bá tính

вкуси́ть *сов. см.* вкуша́ть

вку́сно *нареч.* (một cách) ngon, khoái khẩu, ngon lành; ~ гото́вить nấu ăn ngon; ~ пое́сть ăn ngon, ăn khoái khẩu, ăn ngon lành; как ~! ngon quá!, ngon hết ý!, ngon xiết bao!

вкуснота́ *ж. разг.* (sự) khoái khẩu, ngon tuyệt

вку́сн||ый *прил.* ngon, khoái khẩu, ngon lành; ~ое ку́шанье món ăn ngon (khoái khẩu)

вкусов||о́й *прил.* (thuộc về) vị giác; ~ы́е ощуще́ния vị giác

вкуша́ть, вкуси́ть (*В, Р*) nếm, nếm mùi; ~ сча́стье nếm mùi hạnh phúc; ~ сла́ву nếm mùi vinh quang

вла́га *ж.* nước; (*сырость*) (khí, độ) ẩm, ẩm ướt

влага́лище *с.* 1. *анат.* âm đạo; 2. *бот.* bẹ, vỏ bẹ

влага́лищный *прил. анат.* (thuộc về) âm đạo

влагозадержа́ние *с.* (sự) giữ độ ẩm, duy trì nước, duy trì độ ẩm

владе́лец *м.* chủ, người chủ, chủ nhân, chủ sở hữu; ~ до́ма chủ nhà, chủ nhân (chủ sở hữu) ngôi nhà

владе́ни||е *с.* 1. (*обладание*) (sự, quyền) sở hữu; 2. *уст.* (*собственность*) sự nghiệp, cơ nghiệp; dinh cơ; 3. *мн.*: ~я (*территория*) lãnh địa

владе́тель *м.* 1. chủ sở hữu, chủ nhân, người chủ; 2. *ист.* (*монах*) đế vương, chủ tể, chúa tể, lãnh chúa; (*правитель*) người trị vì

владе́тельный *прил. ист.* có quyền kế vị, có quyền nối ngôi; ~ князь vương công có quyền kế vị

владе́ть *несов.* (*Т*) 1. (*иметь*) sở hữu, thủ đắc, có; пра́во ~ иму́ществом quyền sở hữu (thủ đắc, có) tài sản; 2. (*держать в своей власти*) làm chủ, sở hữu, chiếm hữu; *перен.* chiếm được, chi phối; ~ умами, чу́вствами chi phối tư tưởng, tình cảm; 3. *перен.* (*о мыслях, чувствах*) xâm chiếm, chiếm lấy, tràn ngập; 4. (*уметь обращаться с чем-л., хорошо знать*) am hiểu, biết rõ, nắm vững, tinh thông, thông thạo; ~ ору́жием thông thạo vũ khí, biết sử dụng vũ khí; ~ пером có tài viết lách; ~ ру́сским языко́м thông thạo (giỏi) tiếng Nga; 5.: не ~ рука́ми, нога́ми cứng tay, cứng chân, không cử động được tay, chân; ✧ ~ собо́й, ~ свои́ми чу́вствами tự chủ, bình tĩnh

влады́ка *м.* 1. bá chủ, chúa tể, lãnh chúa, chủ nhân; 2. (*титулование архиерея, епископа*) Đức Ông

влады́ко (*обращение*) bạch Đức Ông, thưa Ngài

влады́чество *с.* (quyền) bá chủ

влады́чествовать *несов.* làm bá chủ

вла́жно 1. *нареч.* ẩm, ẩm ướt; 2. *безл. в знач. сказ.* (cảm thấy) ẩm, ẩm thấp, ẩm ỉu

вла́жность *ж.* ẩm độ, (độ) ẩm, ẩm ướt, ngậm nước

вла́жн||ый *прил.* ẩm, ẩm thấp; (*мокрый*) ướt, ẩm ướt; (*об одежде и т.п. тж.*) ẩm sì, ẩm ỉu; ~ая по́чва đất ẩm; ~ воздух không khí ẩm thấp; ~ые глаза́ mắt ướt

вла́мываться, вломи́ться (в *В*) ập (xông, xốc, ồ, ùa) vào; ~ в ко́мнату ập vào phòng; ✧ вломи́ться в амби́цию kênh kiệu, vênh váo, lên mặt phách lối

вла́ствовать *несов.* (*Т*, над *Т*) thống trị; (*управлять*) cai trị

властели́н *м.* bá chủ, lãnh chúa, chủ tể, chúa tể, chủ nhân

власти́тель *м. уст. см.* властели́н

вла́ст||ный *прил.* 1. có quyền (quyền hành, quyền hạn, quyền lực, thẩm quyền); я над ним не ~ен tôi không có quyền đối với nó; я не ~ен в э́том tôi không có thẩm quyền về việc đó, việc đó không thuộc quyền của tôi; 2. (*склонный повелевать, повелительный*) cửa quyền, hách dịch, hống hách, hách; ~ го́лос giọng cửa quyền (hách dịch, hách)

властолю́бец *м.* người thích quyền lực (quyền hành)

властолюб||и́вый *прил.* thích quyền lực (quyền hành), tham quyền; он о́чень ~и́в ông ta rất thích quyền lực

властолю́бие *с.* (sự, tính) thích quyền lực, thích quyền hành, tham quyền

власт||ь *ж.* 1. quyền lực, quyền hành, quyền bính, quyền; (*политическая*) chính quyền; наро́дная ~ quyền lực của (chính quyền) nhân dân; госуда́рственная ~ quyền lực quốc gia, chính quyền nhà nước; прихо́д к ~и lên nắm chính quyền; захвати́ть ~ cướp (chiếm) chính quyền; Сове́тская ~ *ист.* Chính quyền xô-viết; законода́тельная ~ quyền lập pháp; исполни́тельная ~ quyền hành pháp;

судéбная ~ quyền tư pháp; четвёртая ~ quyền lực thứ tư (*báo chí tự do*); борьбá за ~ tranh giành quyền lực, đấu tranh giành chính quyền; 2. *тк. мн.*: ~и (*должностные лица*) (các) nhà cầm quyền, nhà đương cục, nhà chức trách; ~ на местáх các nhà cầm quyền (nhà đương cục, nhà chức trách) địa phương; 3. (*право распоряжаться*) quyền, uy quyền, quyền uy, uy lực, quyền thế, quyền lực, thế lực; родúтельская ~ quyền (uy quyền của) cha mẹ; имéть ~ над кéм-л. có quyền đối với ai; ~ дéнег uy lực của đồng tiền; ✧ быть во ~и, под ~ью когó-л. dưới quyền ai, chịu ảnh hưởng của ai; быть во ~и, под ~ью чегó-л. chịu ảnh hưởng của cái gì; в моéй ~и trong quyền hạn của tôi; вáша ~ tuỳ anh, tuỳ ý anh; терять ~ над собóй mất tự chủ, mất bình tĩnh

власяни́ца *ж. уст.* áo hành xác (*của người tu khổ hạnh*)

влачи́ть *несов.* (*В*) *уст.* kéo lê; ✧ ~ жáлкое существовáние kéo lê cuộc đời khổ ải, sống lay lắt (vất vưởng)

влачи́ться *несов. уст.* (bị) kéo lê thê, kéo lệt xệt; (*медленно, с трудом идти*) lê bước, lê chân, lê lết, lê; (*тянуться, длиться*) (bị) kéo dài, kéo dài lê thê

влéво *нареч.* (về, sang) phía trái, bên trái, tay trái, phía tả; (*слева*) (ở) phía trái, bên trái, tay trái, phía tả; свернýть ~ quay (quẹo, ngoặt, rẽ) về bên trái, rẽ sang trái, rẽ tay trái

влезáть, влезть 1. (на *В*) leo (trèo) lên; ~ на дéрево leo (trèo) lên cây; 2. (в *В*) (*протискиваться*) chui (bò) vào; ~ в окнó chui vào cửa sổ; 3. *разг.* (в *В*) (*вмещаться*) lọt vào, chui lọt; э́ти книги не влезáют в портфéль những cuốn sách này không bỏ lọt vào cặp được; ✧ влезть в дýшу chiếm được lòng tin; ~ в долги́ sa vào cảnh nợ nần, lâm vào cảnh nợ đìa; скóлько влéзет mặc sức, tha hồ, muốn bao nhiêu cũng được

влезть *сов. см.* влезáть

влепи́ть *сов. разг.* (*В*): ~ пощёчину cho (cho ăn) một cái tát, tát tai; ~ двóйку cho điểm hai; ~ пýлю в лоб cho (nã) một viên đạn vào trán; ~ выговор khiển (đì, xạc, chỉnh) cho một trận

влета́ть, влете́ть 1. (в *В*) bay vào; пти́ца влетéла в окнó con chim bay vào cửa sổ; 2. (в *В*) *перен. разг.* (*быстро войти, вбежать*) a (xông, xộc, chạy xộc) vào; он влетéл в кóмнату nó xộc (chạy xộc) vào phòng; 3. *безл.* (*Д*) *разг.*: емý здóрово влетéло nó bị khiển (đì, xạc, chỉnh) một trận nên thân, nó bị phạt nặng

влете́ть *сов. см.* влетáть

влечéние *с.* (sự, lòng) ham thích, ham mê, say mê, đam mê, thị dục; (*склонность*) khiếu, năng khiếu; сексуáльное ~ thị dục, nhục dục, đam mê nhục dục; сердéчное ~ tình yêu, ái tình; чýвствовать ~ к кому́-л. mến ai, có cảm tình với ai; ~ к мýзыке ham thích nhạc, khiếu âm nhạc; имéть ~ к литературе thích (có khiếu) văn chương, có năng khiếu về văn học

влеч||ь *несов.* (*В*) 1. *книжн.* (*тащить*) kéo, lôi, lôi kéo; 2. (*привлекать*) cuốn hút, hấp dẫn, lôi cuốn, thu hút, quyến rũ; меня́ ~ёт к мóрю biển cả quyến rũ tôi, tôi rất thích biển; егó ~ёт к мýзыке cậu ấy ham mê âm nhạc; егó ~ёт к э́той рабóте việc này cuốn hút (hấp dẫn) nó; ✧ ~ за собóй чтó-л. có hậu quả gì

вливáние *с.* (sự) tiêm; внутривéнное ~ tiêm ven (tĩnh mạch); ~ глюкóзы tiêm glucos

вливáть, влить 1. (*В, Р*) rót (đổ, chiết)... vào; (*делать вливание*) tiêm; *перен.* tiếp (truyền) thêm; ~ чтó-л. по кáпле rót (đổ) cái gì từng giọt; ~ бóдрость truyền (tiếp) thêm lòng sảng khoái; 2. (*В*) *перен.* (*включать*) đưa (nhập)... vào; отря́д был влит в брига́ду đội đã được nhập vào lữ đoàn

вливáться, влúться 1. rót, (đổ, chiết) vào; (*впадать*) chảy vào; 2. *перен.* (*входить в состав*) gia nhập, nhập vào; ~ в ряды́ Сопротивлéния gia nhập hàng ngũ Kháng chiến

влúпнуть *сов. разг.* (в *В*) dây (dính, vướng, vương) vào; ~ в скверную истóрию dây (dính, vướng, vương) vào một chuyện xấu xa

влить(ся) *сов. см.* вливáть(ся)

влия́ние *с.* 1. (*воздействие*) ảnh hưởng, tác dụng, tác động; имéть, оказывать ~ на когó-л., чтó-л. có ảnh hưởng đến ai, cái gì; находúться под ~м когó-л., чегó-л. chịu ảnh hưởng của ai, của cái gì; попáсть под ~ когó-л., чегó-л. rơi vào ảnh hưởng của ai, của cái gì; 2. (*сила авторитета*) ảnh hưởng, uy tín, quyền uy, thế lực; имéть ~, пóльзоваться ~м có ảnh hưởng (uy tín, thế lực, quyền uy)

влия́тельный *прил.* có ảnh hưởng, có thế lực, có uy tín; ~ человéк người có thế lực (có uy tín, có ảnh hưởng)

влия́ть, повлия́ть (на *В*) ảnh hưởng, tác động, tác dụng; ~ на свои́х това́рищей ảnh hưởng đến bạn bè của mình; ~ на здорóвье ảnh hưởng đến sức khoẻ

ВЛКСМ (Всесою́зный Ле́нинский Коммунисти́ческий Сою́з Молодёжи) *ист.* Đoàn thanh niên cộng sản Lenin toàn Liên Xô, Đoàn Cômsomôn

вложéние *с.* 1. (*действие*) (sự) đặt vào, để vào, bỏ vào; (*капитала*) (sự) đầu tư, bỏ vốn, hùn vốn, bỏ tiền; 2. (*то, что вложено*) (vật) đặt vào trong; письмó с ~м thư có bỏ vật ở trong (*như văn kiện, ảnh, vật nhỏ quý, v.v.*), thư bảo đảm, thư khai giá; 3. (*денежная сумма*) tiền vốn, vốn đầu tư, vốn bỏ vào

вложи́ть *сов. см.* вклáдывать

вломи́ться *сов. см.* влáмываться

влюби́ться *сов. см.* влюбля́ться

влюблённо *нареч.* (một cách) yêu đương, yêu thương, âu yếm

влюблённость *ж.* (sự, tình, lòng) yêu đương, yêu thương, yêu,

влюблённ||ый *прил.* 1. yêu đương, yêu thương, yêu dấu, yêu, âu yếm; ~ взгляд cái nhìn yêu đương (âu yếm); быть ~ым в когó-л. yêu (phải lòng) ai; 2. *в знач. сущ. м.* người yêu

влюбля́ться, влюби́ться yêu dấu, yêu đương, yêu thương, thương yêu, yêu, phải lòng, có tình

влю́бчивость *ж.* (tính) đa tình, si tình

влю́бчивый *прил.* đa tình, si tình

вмени́ть *сов. см.* вменя́ть

вменя́емость *ж. юр.* (sự) có năng lực chịu trách nhiệm

вменя́ем||ый *прил. юр.* có năng lực chịu trách nhiệm; во ~ом состоя́нии (trong tình trạng) có năng lực chịu trách nhiệm

вменя́ть, вмени́ть: ~ чтó-л. в винý кому́-л. quy tội (quy lỗi, buộc tội, buộc lỗi) gì cho ai; ~ в обя́занность кому́-л. сде́лать что-л. giao trách nhiệm cho ai làm việc gì

вме́сте *нареч.* 1. (*совместно*) cùng với, cùng (cùng với) nhau, cùng; ~ с кéм-л., чéм-л. cùng với ai, cái gì; все ~ tất cả mọi người cùng nhau; всё ~ взя́тое tất cả những cái (những việc) đó; 2. (*одновременно*) cùng một lúc, đồng thời, đồng loạt; ✧ ~ с тем đồng thời

вмести́лище *с.* chỗ chứa; (*сосуд*) bồn chứa; (*резервуар*) bể chứa

вмести́мость *ж.* dung tích, dung lượng, sức chứa

вмести́тельность *ж.* sức chứa, độ chứa, dung tích, dung lượng

вмести́тельный *прил.* chứa được nhiều, to, rộng

вмести́ть *сов. см.* вмеща́ть 1, 3

вмести́ться *сов. см.* вмеща́ться

вме́сто *предлог* (*Р*) thay cho, thay vì, thế cho, thay, thế; я не пое́ду, а ~ меня́ пое́дет он tôi không đi, anh ấy đi thay cho tôi; рабо́тать ~ кого́-л. làm thay (làm thế) cho ai; ~ того́, что́бы... thay vì..., đáng lẽ...; ~ того́, что́бы по у́лицам шата́ться, почита́л бы кни́жку thay vì cứ láng cháng (lang thang) ngoài phố, con nên ngồi đọc sách

вмета́ть *сов. см.* вмётывать

вмётывать, вмета́ть (*В*) lược (chần) vào

вмеша́тельство *с.* (sự) can thiệp; вооружённое ~ can thiệp vũ trang; ✧ хирурги́ческое ~ (cuộc, ca) phẫu thuật, mổ; thủ thuật mổ

вмеша́ть(ся) *сов. см.* вме́шивать(ся)

вме́шивать, вмеша́ть (*В* в *В*) 1. (*примешивать*) pha (trộn)... vào; 2. *перен. разг.* (*впутывать*) lôi kéo... vào, làm.. liên luỵ (liên can)

вме́шиваться, вмеша́ться (в *В*) 1. (*в чужие дела*) can thiệp, nhúng tay (xen, chen, can dự, chõ mũi, chõ, xía) vào; ~ не в своё де́ло can thiệp (nhúng tay, chõ mũi, chõ, xía) vào việc của người khác; ~ в разгово́р xen vào câu chuyện; 2. (*для предотвращения чего-л.*) can ngăn, ngăn cản, can gián, can, cản, ngăn

вмеща́ть, вмести́ть (*В*) 1. (*заключать в себе*) chứa, đựng, chứa đựng; 2. *тк. несов.* (*иметь емкость*) chứa, có dung tích; 3. (*В* в *В*) (*помещать внутрь*) pha (đặt, xếp)... vào

вмеща́ться, вмести́ться (в *В*) chứa, đựng, chứa đựng

вмиг *нареч.* (trong) nháy mắt, chớp mắt, chớp nhoáng, khoảnh khắc, giây lát

вмонти́ровать *сов.* (*В*) lắp (đặt)... vào

вмя́тина *ж.* (vết, chỗ) lõm, móp

внаём, внайму́ *нареч.*: брать ~ thuê; отдава́ть ~ cho thuê

внаки́дку *нареч.*: наде́ть пальто́ ~ khoác (choàng, quàng) áo măngtô

внакла́де *нареч. разг.*: оста́ться ~ tổn thất, bị thiệt hại, bị tổn hại, bị thiệt

внакла́дку *нареч. разг.*: пить чай ~ uống chè khuấy đường

внача́ле *нареч.* thoạt đầu, thoạt tiên, ban đầu, lúc đầu, mới đầu

вне *предлог* (*Р*) 1. (*о*) ngoài; ~ до́ма ngoài nhà, ngoài sân; ~ го́рода ở ngoài thành phố, ở ngoại thành; 2. (*помимо*) ngoài, (được) miễn, bỏ qua; ~ пла́на ngoài kế hoạch; ~ о́череди miễn xếp hàng; ~ ко́нкурса а) (*минуя конкурс*) miễn thi; б) (*вне конкуренции*) ngoài cuộc thi, ngoài cuộc tranh đua; ~ игры́ *спорт.* việt vị; ~ контро́ля không bị kiểm soát (kiểm tra); ~ опа́сности qua khỏi cơn nguy, tai qua nạn khỏi; ~ вся́кого сомне́ния chắc chắn, hiển nhiên, không mảy may nghi ngờ, không còn nghi ngờ gì nữa; ~ подозре́ний không bị nghi ngờ; ~ себя́ от ра́дости mừng quýnh, mừng rơn; ~ себя́ от возмеще́ния nổi xung (điên tiết, phát khùng lên) vì phẫn nộ; объяви́ть кого́-л. ~ зако́на tuyên bố đặt ai ngoài vòng pháp luật

внеатмосфе́рн||ый *прил.* ngoài khí quyển; ~ая астроно́мия thiên văn học ngoài khí quyển

внеаудито́рный *прил.* ngoài giảng đường, ngoại khoá; ~ые заня́тия giờ học ngoại khoá (ngoài giảng đường)

внебиржевый *прил. эк.*: ~ оборо́т це́нных бума́г doanh thu chứng khoán ngoài sở giao dịch (thị trường chứng khoán)

внебра́чный *прил.*: ~ ребёнок con ngoại hôn (ngoài giá thú); con hoang (*уст.*)

вневе́домственн||ый *прил.*: ~ая охра́на đội bảo vệ không thuộc cơ quan chủ quản

вневпи́санный *прил.*: ~ круг *геом.* vòng tròn bàng tiếp

внегалакти́ческ||ий *прил.* ngoài Thiên hà; ~ая астроно́мия thiên văn học ngoài Thiên hà

внедре́ние *с.* (sự) ứng dụng, áp dụng, vận dụng; ~ но́вой те́хники ứng dụng (áp dụng) kỹ thuật mới; ~ передово́го о́пыта áp dụng kinh nghiệm tiên tiến

внедри́ть(ся) *сов. см.* внедря́ть(ся)

внедря́ть, внедри́ть (*В* в *В*) ứng dụng (áp dụng, vận dụng)... vào; ~ в произво́дство ứng dụng (áp dụng) vào sản xuất

внедря́ться, внедри́ться (được) ứng dụng, áp dụng, vận dụng

внеза́пно *нареч.* (một cách) bất ngờ, bất thình lình, thình lình, đột ngột, đột nhiên, bỗng nhiên, bỗng dưng, bỗng, chợt; ~ замолча́ть chợt im; ~ останови́ться bỗng nhiên dừng lại; ~ возни́кнуть bột phát, bộc phát, đột ngột (đột nhiên) xuất hiện

внеза́пность *ж.* (sự, tính chất, tính) bất ngờ, bất thình lình, đột nhiên, đột ngột; ~ нападе́ния tấn công bất ngờ (xuất kỳ bất ý); такти́ческая ~ *воен.* bất ngờ về chiến thuật

внеза́пн||ый *прил.* bất ngờ, bất thình lình, đột nhiên, đột ngột, xuất kỳ bất ý; ~ая смерть cái chết đột ngột (bất ngờ)

внеземн||о́й *прил.* ngoài Trái đất; ~ы́е цивилиза́ции các nền văn minh ngoài Trái đất

внеистори́ческ||ий *прил.* phi lịch sử; ~ая катего́рия phạm trù phi lịch sử

внеклассн||ый *прил.* ngoại khoá, ngoài lớp; ~ые заня́тия giờ học ngoại khoá (ngoài lớp); ~ое чте́ние đọc ngoại khoá (ngoài lớp)

внекла́ссовый *прил.* phi giai cấp, đứng ngoài giai cấp

внеко́нкурсн||ый *прил.* ngoài cuộc thi; ~ просмо́тр фи́льмов việc xem phim ngoài cuộc thi

внема́точн||ый *прил.*: ~ая бере́менность *мед.* (sự) chửa ngoài tử cung, chửa ngoài dạ con

внеочередни́к *м. разг.* người được ưu tiên

внеочередн||о́й *прил.* ngoài phiên; (*вне установленного срока*) bất thường, ngoại lệ, đặc biệt; ~а́я се́ссия khoá họp bất thường; ~ вопро́с vấn đề ngoài chương trình nghị sự; ~ съезд па́ртии đại hội bất thường của đảng

внепарла́ментск||ий *прил.* ngoài nghị viện (nghị trường); ~ая ма́ссовая борьба́ đấu tranh quần chúng ngoài nghị trường (nghị viện)

внепла́нов||ый *прил.* ngoài kế hoạch; ~ое зада́ние nhiệm vụ ngoài kế hoạch; ~ расхо́д khoản chi tiêu ngoài kế hoạch

внерабо́ч||ий *прил.*: ~ее вре́мя thời gian ngoài giờ làm việc

внеры́ночный *прил.* ở ngoài mối quan hệ thị trường

внесе́ние *с.* 1. (*денег и т. п.*) (sự) nộp; 2. (*запись*) (sự) ghi vào, đưa vào; ~ в протоко́л ghi vào biên bản; ~ в спи́ски ghi vào danh sách, đưa vào bảng kê; 3. (*проекта, предложения и т.п.*) (sự) đưa ra, đề xuất, đệ trình; ~ законопрое́кта đưa ra một dự luật; ~ попра́вки đưa ra một đề nghị sửa đổi

внесисте́мн||ый *прил.*: ~ые едини́цы *физ.* những đơn vị ngoài hệ thống

внеслужéбн||ый *прил.* ngoài công vụ; ~ое врéмя thời gian ngoài giờ làm việc

внесмéтн||ый *прил. фин.* ngoài dự trù, bất thường

внести́ *сов. см.* вноси́ть

внетéкстовый *прил.* ngoài văn bản chính

внеуро́чн||ый *прил.* ngoài giờ học, ngoại khoá, ngoài giờ làm việc; ~ые заня́тия giờ học ngoại khoá; ~ая рабóта việc làm ngoài giờ

внешко́льн||ый *прил.* ngoài trường học, ngoại khoá; ~ая рабóта công tác ngoại khoá (ngoài trường học)

вне́шне *нареч.* bề ngoài, bên ngoài, vẻ ngoài, ngoài mặt

внешнеполити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chính sách đối ngoại, chính trị đối ngoại, ngoại chính, đối ngoại; ~ курс đường lối đối ngoại (ngoại giao); ~ие пробле́мы những vấn đề chính trị đối ngoại (của chính sách đối ngoại); ~ая обстано́вка tình hình chính trị đối ngoại (ngoại chính)

внешнеторго́вый *прил.* (thuộc về) ngoại thương; ~ банк ngân hàng ngoại thương; ~ контра́кт hợp đồng ngoại thương; ~ оборо́т kim ngạch (doanh số) ngoại thương

внешнеэкономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kinh tế đối ngoại; ~ие свя́зи (các) quan hệ kinh tế đối ngoại

вне́шн||ий *прил.* 1. (ở) ngoài, bên ngoài, phía ngoài, bề ngoài; ~ вид bề ngoài, vẻ ngoài, ngoại hình; ~ мир thế giới bên ngoài, ngoại giới; ~ее оформле́ние (sự) trình bày bên ngoài; ~ при́знак dấu hiệu bên ngoài; ~яя среда́ môi trường (hoàn cảnh) bên ngoài, ngoại cảnh, ngoại giới; 2. (*поверхностный*) (ở) mặt ngoài, bề ngoài, trên mặt; ~ее схо́дство (sự) giống nhau bề ngoài; ~ лоск mã ngoài, mẽ ngoài, hào nhoáng bên ngoài; 3. (*иностранный*) đối ngoại, ngoài nước; ~яя поли́тика chính sách đối ngoại, chính sách ngoại giao; ~яя торго́вля ngoại thương, mậu dịch đối ngoại; ~ ры́нок thị trường ngoài nước, thị trường ngoại địa; ~ие государ́ственные за́ймы *эк.* tiền vay nước ngoài, tiền nhà nước vay nước ngoài; ~яя задо́лженность, ~ий государ́ственный долг *эк.* nợ nước ngoài, tiền nhà nước nợ nước ngoài; 4. (*посторонний*) ngoại lai, (từ) bên ngoài; ~ее влия́ние ảnh hưởng ngoại lai, ảnh hưởng từ bên ngoài; ✧ ~ее устро́йство ЭВМ *информ.* thiết bị bên ngoài (ngoại vi) của máy tính điện tử; ~яя па́мять ЭВМ *информ.* bộ nhớ ngoài (ngoại bộ) của máy tính điện tử; ~ у́гол *мат.* góc ngoài

вне́шность *ж.* vẻ ngoài, bề ngoài, ngoại hình, hình dáng bên ngoài; (*наружность*) diện mạo, bộ dạng, bộ mặt; прия́тная ~ ngoại hình dễ coi (dễ thương, xinh xắn); непривлека́тельная ~ bề ngoài khó coi, vẻ ngoài vô duyên, bộ dạng khó thương; обма́нчивая ~ vẻ ngoài dễ đánh lừa; внуши́тельная ~ diện mạo (bộ dạng) oai vệ

внешта́тник *м. разг.* nhân viên ngoài biên chế (phụ động, phù động)

внешта́тный *прил.* ngoài biên chế, phụ động, phù động; ~ сотру́дник cộng tác viên ngoài biên chế, nhân viên phụ động (phù động)

вниз *нареч.* 1. xuống dưới, xuống phía dưới, về phía dưới, xuống; спуска́ться ~ đi xuống dưới, đi xuống; смотре́ть ~ nhìn xuống dưới, nhìn xuống; ~ голово́й lộn đầu xuống đất, lộn ngược; бро́ситься в во́ду ~ голово́й đâm đầu xuống nước; ~ по ле́стнице xuống thang; 2. (*по течению*) xuôi; ~ по тече́нию xuôi dòng; плыть ~ по реке́ bơi xuôi dòng sông

внизу́ *нареч.* (ở) dưới, phía dưới, bên dưới; он живёт ~ cậu ta ở tầng dưới; ~ страни́цы ở phần dưới trang

вника́ть, вни́кнуть (в *В*) đi sâu, đào sâu, nghiên cứu kỹ; ~ в суть де́ла đi sâu vào thực chất của vấn đề; ~ во все дета́ли đào (đi) sâu vào mọi chi tiết

вни́кнуть *сов. см.* вника́ть

внима́ни||е *с.* 1. (sự) chú ý, chăm chú, chú tâm, để ý; отвле́чь ~ проти́вника đánh lạc sự chú ý của địch; слу́шать со ~ем chú ý (chăm chú, chú tâm) nghe; обраща́ть ~ на кого́-л., что́-л. chú ý (để ý) đến ai, cái gì; оста́вить что́-л. без ~я không chú ý (không đếm xỉa) đến cái gì, coi nhẹ cái gì; быть в це́нтре ~я được chú ý nhất; обраща́ть чьё-л. ~ на что́-л. lưu ý ai đến cái gì; уделя́ть чему́-л. осо́бое ~ đặc biệt chú ý đến cái gì; 2. (*забота*) (sự) quan tâm, ân cần, săn sóc, chăm nom, chu đáo; относи́ться с большим ~ем к кому́-л. rất quan tâm đến ai, đối xử chu đáo với ai; ✧ ~! chú ý!, hãy xem chừng!

внима́тельно *нареч.* 1. (một cách) chú ý, chăm chú; ~ следи́ть за че́м-л. chăm chú (chú ý) theo dõi cái gì; 2.: ~ относи́ться к кому́-л. quan tâm đến ai, đối xử ân cần với ai

внима́тельность *ж.* 1. (sự) chú ý, để ý; 2. (*заботливость*) (sự, tính) quan tâm, ân cần, chăm sóc, chăm nom, săn sóc, chu đáo

внима́тельный *прил.* 1. chú ý, chăm chú; (*тщательный*) cẩn thận, kỹ càng, tỉ mỉ, chu đáo; ~ учени́к cậu học trò chăm chú (cẩn thận, chu đáo); ~ взгляд cái nhìn chăm chú; 2. (*заботливый*) ân cần, chu đáo

внима́ть, внять (*Д*) *поэт.* nghe theo, chiều theo; ~ го́лосу рассу́дка nghe theo lẽ phải; ~ мольба́м chiều theo lời cầu xin

вничью́ *нареч.* hoà; зако́нчиться ~ hoà, kết thúc với tỷ số hoà; они́ сыгра́ли ~ họ đấu hoà

вновь *нареч.* 1. (*снова*) lại, một lần nữa; 2. (*недавно*) vừa mới, mới đây, gần đây, mới; ~ вы́шедшая кни́га cuốn sách vừa mới xuất bản

внос||и́ть, внести́ 1. (*В* в *В*) (*внутрь*) đưa (mang, đem)... vào; он внёс чемода́н в ваго́н nó mang (xách) vali vào toa; он внёс ребёнка в ко́мнату nó bế đứa bé vào trong phòng; ра́неных ~и́ли на носи́лках người ta khiêng những người bị thương trên cáng; она́ внесла́ блю́до с фру́ктами chị ấy bưng mâm quả vào; 2. (*В*) (*делать взнос*) nộp; 3. (*В*) (*включать, вписывать*) ghi (đưa)... vào; внести́ попра́вку в текст chỉnh lý (sửa chữa) văn bản; ~ кого́-л. в спи́сок ghi tên ai vào danh sách; ~ но́вые усло́вия в догово́р đưa những điều khoản mới vào hợp đồng; 4. (*В*) (*представлять, предлагать*) đưa ra, đưa, trình, đệ trình; ~ законопрое́кт đưa ra (đệ trình) dự luật; ~ что́-л. на рассмотре́ние кого́-л. đưa (đệ trình, trình) cái gì cho ai xem xét; ~ предложе́ние kiến nghị, đề nghị; 5. (*В* в *В*) *перен.* (*вызывать, приносить с собой*) đem đến, đem lại, gây ra, gây nên, làm cho; (*прибавлять к имеющемуся*) đem (đưa, góp) vào; ~ ра́дость đem niềm vui đến; ~ раздо́р gây mối bất hoà; ~ оживле́ние làm sôi nổi lên; ~ разложе́ние làm tan rã, làm mất tinh thần; ~ смяте́ние làm rối loạn, làm hoang mang; ~ не́что но́вое во что́-л. đem lại cái gì mới vào việc gì; ~ свой вклад во что́-л. góp phần mình vào việc gì; ~ я́сность во что́-л. làm sáng tỏ điều gì

внук *м.* cháu trai (*con trai của con mình và gọi mình bằng ông bà*); (*сын*

сына) cháu nội; (*сын дочери*) cháu ngoại

вну́тренне *нареч.* trong thâm tâm, trong lòng, trong ý nghĩ, thầm; ~ почу́вствовать trong thâm tâm cảm thấy; быть ~ гото́вым к чему́-л. trong lòng đã sẵn sàng làm việc gì

вну́тренн||ий *прил.* 1. (ở) trong, bên trong, phía trong, bề trong; ~ двор sân trong; ~яя дверь cửa trong; ~ее оформле́ние trang trí nội thất, trình bày bên trong; ~яя пове́рхность mặt trong; ~ие о́рганы nội tạng, các cơ quan (cơ phận) bên trong; 2. (*относящийся к психической деятельности*) (thuộc về) nội tâm, thâm tâm, trong lòng; ~ мир nội tâm, thế giới nội tâm; ~ подъём (sự) phấn chấn, hứng khởi; ~ го́лос tiếng nói bên trong (nội tâm, con tim); 3. (*относящийся к сущности чего-л.*) nội tại, bên trong, nội bộ; ~ие причи́ны nguyên nhân nội tại (nội bộ, bên trong); ~ие противоре́чия mâu thuẫn nội tại (bên trong, nội bộ); 4. (*внутригосударственный*) trong nước, nội địa, đối nội, nội bộ; ~яя поли́тика chính sách đối nội, nội trị, nội chính;. ~ее положе́ние tình hình trong nước; ~ие дела́ công việc nội bộ, nội vụ; ~ заём công trái trong nước; ~ ры́нок thị trường nội địa (trong nước); ~яя торго́вля nội thương, mậu dịch đối nội; ~ие резе́рвы dự trữ bên trong (nội địa, trong nước); ✧ ~ие боле́зни *мед.* (các) bệnh nội thương, bệnh nội khoa; ~ие во́ды *юр.* nội thuỷ; ~яя секре́ция *физиол.* nội tiết; ~ее у́хо *анат.* tai trong, nội nhĩ; ~ие войска́ (*МВД РФ*) bộ đội nội địa; ~яя эне́ргия *физ.* năng lượng bên trong, nội năng

вну́тренност||ь *ж.* 1. bên trong, phía trong, bề trong; 2. *мн.*: ~и nội tạng

внутри́ 1. *нареч.* (ở) bên trong, phía trong, trong; 2. *предлог* (*Р*) (ở) trong; ~ до́ма trong (ở trong) nhà

внутриа́томн||ый *прил.* nội nguyên tử, trong nguyên tử; ~ая эне́ргия năng lượng nội nguyên tử (trong nguyên tử)

внутриве́нный *прил.* nội tĩnh mạch, trong tĩnh mạch

внутривидово́й *прил. биол.* trong loài, trong cùng loài

внутриглазн||о́й *прил.*: ~о́е давле́ние *мед.* nhãn áp

внутризаводско́й *прил.* trong (trong nội bộ) nhà máy; ~ ко́нкурс cuộc thi tuyển trong nội bộ nhà máy

внутрикле́точный *прил.* trong tế bào

внутрико́жн||ый *прил.*: ~ая реа́кция *мед.* phản ứng nội bì (trong da)

внутрима́точный *прил.*: ~ вы́ворот *мед.* lộn trong tử cung

внутримы́шечный *прил.* trong cơ

внутрипарти́йн||ый *прил.* trong đảng, nội bộ đảng; ~ая демокра́тия dân chủ trong đảng

внутриполити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chính trị trong nước, nội chính, nội trị, đối nội; ~ая обстано́вка tình hình chính trị trong nước, tình hình nội chính

внутриутро́бн||ый *прил.*: ~ая смерть chết trong bụng mẹ

внутрифи́рменн||ый *прил.* trong nội bộ công ty; ~ые це́ны эк. giá nội bộ

внутриэкономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kinh tế trong nước; ~ая ситуа́ция tình hình kinh tế trong nước

внутрия́дерный *прил.* nội hạt nhân, trong hạt nhân

внутрь 1. *нареч.* vào trong; принима́ть лека́рство ~ uống thuốc; войти ~ đi vào trong, vào bên trong; 2. *предлог* (*Р*) vào trong; прони́кнуть ~ помеще́ния lọt vào trong nhà

внуча́та *мн.* các cháu (*các con của con mình và gọi mình bằng ông bà*)

внуча́т||ый *прил.*: ~ племя́нник cháu trai (*cháu trai của anh chị em mình và gọi mình bằng ông bác, ông chú, bà bác, bà thím*); ~ая племя́нница cháu gái (*cháu gái của anh chị em mình và gọi mình bằng ông bác, ông chú, bà bác, bà thím*)

вну́чка *ж.* cháu gái (*con gái của con mình và gọi mình bằng ông bà*)

внуша́емость *ж.* (tính) dễ ám thị, dễ thôi miên, dễ khuyên nhủ, dễ khuyên bảo

внуша́ть, внуши́ть (*В Д*) gây (gợi) ra, gây cho, khiến (làm) cho, khêu gợi, khêu lên,; ~ кому́-л. страх gây ra nỗi sợ hãi cho ai, làm cho ai sợ hãi; ~ уваже́ние кому́-л. làm cho ai kính trọng; ~ кому́-л. мысль gợi ý cho ai; ~ себе́, что... tự ám thị mình rằng...

внуше́ни||е *с.* 1. (*воздействие*) (sự) gây ra, gợi ra, khiến cho, khêu gợi, khêu lên; для ~я стра́ха кому́-л. để gây sợ cho ai, để làm cho ai sợ; 2. (*гипноз*) (sự) ám thị, thôi miên; лечи́ть ~ем điều trị bằng ám thị, chữa bệnh bằng thôi miên; 3. (*наставление*) (sự, lời) khuyên bảo, khuyên răn, khuyên nhủ, dặn dò; (*выговор*) (sự, lời) quở trách, quở mắng, quở phạt, trách mắng; сде́лать кому́-л. ~ quở trách (quở mắng) ai

внуши́тельно *нареч.* (một cách) oai vệ, oai phong, lẫm liệt, đường bệ; вы́глядеть ~ trông có vẻ oai vệ (oai phong, lẫm liệt, đường bệ)

внуши́тельность *ж.* (sự, vẻ, tính chất) oai vệ, oai phong, lẫm liệt, đường bệ

внуши́тельн||ый *прил.* oai vệ, oai phong, lẫm liệt, đường bệ; (*о величине и т. п.*) to lớn, quan trọng, đáng kể; ~ вид bộ dạng oai vệ; ~ые си́лы những lực lượng hùng hậu

внуши́ть *сов. см.* внуша́ть

вня́тно *нареч.* (một cách) rõ ràng, dõng dạc, rành mạch, mạch lạc

вня́тность *ж.* (sự) rõ ràng, dõng dạc, rành mạch, mạch lạc

вня́тный 1. (*отчетливый*) rõ ràng, dõng dạc; ~ го́лос giọng nói rõ ràng (dõng dạc); 2. (*понятный*) rõ ràng, rành mạch, mạch lạc; ~ отве́т câu trả lời mạch lạc

внять *сов. см.* внима́ть

во *см.* в; во цве́те лет đang độ sung sức, đang tuổi thanh xuân; во всеору́жии võ trang từ đầu đến chân; во что бы то ни ста́ло cho bằng được, cho kỳ được, dù bất cứ giá nào; во главе́ đứng đầu, dẫn đầu, cầm đầu; во исполне́ние (đang, để) thi hành, thực hiện; во и́мя nhân danh..., vì...

во́бла *ж.* cá vền đỏ (*Rutilus rutilus caspicus*)

вобра́ть *сов. см.*. вбира́ть

вове́к, вове́ки *нареч.* 1. mãi mãi, luôn luôn, vĩnh viễn, mãi, luôn; 2. *при гл. с отрицанием* (*никогда*) không bao giờ, không lúc nào, không khi nào; ~ не забу́ду tôi sẽ không bao giờ quên

вовлека́ть, вовле́чь (*В* в *В*) lôi kéo, lôi cuốn, thu hút, cuốn hút, rủ rê; ~ кого́-л. в благотвори́тельную рабо́ту lôi kéo (cuốn hút) ai vào công tác từ thiện; ~ кого́-л. в разгово́р lôi cuốn (thu hút) ai vào câu chuyện

вовлече́ние *с.* (sự) lôi kéo, lôi cuốn, thu hút, cuốn hút, rủ rê

вовле́чь *сов. см.* вовлека́ть

вовне́ *нареч.* (ở) ngoài

во́время *нареч.* đúng lúc, kịp thời, đúng giờ, hợp thời; ~ ска́занное сло́во lời nói đúng lúc; ~ прийти́ đến đúng lúc, đến kịp thời; не ~ không đúng lúc, không kịp thời, không hợp thời

во́все *нареч. разг.* hoàn toàn, tuyệt nhiên; ~ не hoàn toàn không phải; я э́того ~ не говори́л tôi tuyệt nhiên

không nói điều này; ~ нет! hoàn toàn không phải như thế!

вовсю́ *нареч. разг.* cật lực, hết sức, hết hơi; (*очень сильно*) rất dữ; гнать лошаде́й ~ thúc ngựa chạy cật lực; со́лнце пали́т ~ nắng như thiêu như đốt, mặt trời nung nấu dữ dội

во-вторы́х *вводн. сл.* hai là, thứ hai là, điều thứ hai là

вогна́ть *сов. см.* вгоня́ть

во́гнутость *ж.* 1. (độ) lõm; 2. (*место*) chỗ lõm

во́гнутый *прил.* lõm

вогну́ть *сов.* (*В*) uốn cong... vào trong, làm... lõm vào

вогну́ться *сов.* cong vào trong, lõm vào

вод||а́ *ж.* 1. nước; морска́я ~ nước biển; пре́сная ~ nước ngọt; 2. *тк. мн.*: во́ды (*минеральные*) nước khoáng, nước suối; лечи́ться на во́дах chữa bệnh bằng nước khoáng; 3. *тк. мн.*: во́ды (*курорт*) khu an dưỡng có nước khoáng; е́хать на во́ды đi khu an dưỡng có nước khoáng, đi nghỉ vùng nước khoáng; 4. (*водное пространство*) nước, nước nôi, con nước, mực nước, thuỷ diện; спусти́ть ло́дку на́ воду (на во́ду) hạ thuỷ chiếc tàu; опусти́ться под во́ду (по́д воду) lặn xuống nước; высо́кая ~ nước (mực nước) cao; ма́лая ~ nước (mực nước) thấp; больша́я ~ nước (con nước) lớn; е́хать ~о́й đi đường thuỷ; 5. *тк. мн.*: во́ды (*водная масса моря, реки и т. п.*) nước, con nước, khối nước, sông ngòi, sông biển; (*участки морей, рек, каналы, проливы и т. п., принадлежащие прибрежному государству*) thuỷ phận, hải phận, vùng biển, lãnh hải; весе́нние во́ды nước (con nước) lũ mùa xuân; вну́тренние во́ды nội hải; нейтра́льные во́ды hải phận (vùng biển) trung lập; 6. (*чистота окраски, блеска, прозрачности драгоценного камня*) nước, (độ) trong sáng, lộng lẫy; бриллиа́нт чи́стой ~ы́ hạt xoàn tốt nước, kim cương trong sáng (lộng lẫy); ✧ чисте́йшей ~ы́ а) (*о драгоценном камне*) tốt nước; б) (*самый настоящий*) thật sự; толо́чь ~у в сту́пе ≅ dã tràng xe cát; вы́йти сухи́м из ~ы́ khéo léo thoát khỏi cảnh khó khăn; hạ cánh an toàn (*разг., ирон.*); как в во́ду опу́щенный ≅ tiu nghỉu như mèo cụt tai; как в во́ду гляде́л! hình như đã biết trước!; он ~ы́ не замути́т anh ấy hiền như cục đất

водворе́ние *с.* 1. (sự) dọn đến ở, 2. (*установление*) (sự) gây lại, lập lại

водвори́ть(ся) *сов. см.* водворя́ть(ся)

водворя́ть, водвори́ть (*В*) 1. đưa (bắt)... đến ở; (*на прежнее место*) bắt... trở về, bắt... quay trở lại; 2. *перен.* (*устанавливать*) lập lại, gây lại; ~ поря́док lập lại trật tự

водворя́ться, водвори́ться 1. dọn đến ở; (*самовольно*) xông đến (xộc vào) ở; 2. *перен.* (*устанавливаться*) (được) lập lại; водвори́лся поря́док trật tự được lập lại; водвори́лась тишина́ im lặng trở lại

водеви́ль *м.* hài kịch thông tục, kịch vui

води́тель *м.* người lái xe, tài xế, người lái; ~ автомаши́ны người lái ôtô

води́тельск||ий *прил.* (của) người lái xe; ~ие права́ bằng lái (lái xe)

води́тельство *с.* (sự) lãnh đạo, hướng dẫn; под ~м dưới sự lãnh đạo

води́ть *несов.* 1. (*В*) dắt, dẫn, đưa đường, dẫn đường, dắt dẫn, dẫn dắt; ~ дете́й в шко́лу dẫn (dắt, đưa) trẻ con đến trường; ~ слепо́го dắt người mù đi; ~ в ата́ку dẫn quân xông vào trận tấn công; 2. (*В*) (*управлять автомобилем и т. п.*) lái; 3. (*Т* по *Д*) (*проводить*) đưa đi đưa lại; ~ смычко́м по стру́нам lấy cung kéo đi kéo lại trên dây đàn; ~ руко́й по лицу́ lấy tay vuốt mặt; ~ карандашо́м по бума́ге lấy bút chì đưa đi đưa lại trên giấy; 4. (*В*): ~ компа́нию с ке́м-л. giao du (chơi) với ai; ~ дру́жбу с ке́м-л. kết bạn (đánh bạn) với ai; ✧ ~ кого́-л. за́ нос lừa phỉnh (lừa dối) ai, cho ai đi tàu bay giấy, cho ai ăn bánh vẽ

води́ться *несов.* 1. (*иметься*) có; здесь во́дятся медве́ди ở đây có gấu; 2. (с *Т*) *разг.* (*дружить*) kết bạn, đánh bạn, giao du, chơi, chơi bời; 3. (за *Т*) (*наблюдаться*): за ним во́дится ма́ленькая сла́бость nó có một nhược điểm nhỏ; за ним э́то во́дится nó có thói quen như thế; ✧ как во́дится *в знач. вводн. сл.* như thường lệ, theo thường lệ (lệ thường)

во́дка *ж.* vodka, rượu vôtca

во́дник *м.* nhân viên vận tải đường thuỷ

воднолы́жник *м. спорт.* vận động viên lướt ván (trượt ván)

воднолы́жный *прил.*: ~ спорт (môn) lướt ván, trượt ván

во́дн||ый *прил.* (thuộc về) nước; ~ое простра́нство thuỷ phận, vùng biển; ~ путь đường thuỷ, thuỷ lộ, thuỷ đạo; ~ тра́нспорт vận tải đường thuỷ; ~ая прегра́да chướng ngại do nước; ~ рубе́ж tuyến nước; ~ спорт (môn) thể thao dưới nước; ~ое по́ло (môn) bóng nước; ~ая ста́нция trạm thể thao dưới nước; ~ раство́р *хим.* dung dịch lỏng; ~ая соль *хим.* muối ngậm nước

водобоя́знь *ж.* (chứng) sợ nước (*bệnh dại*)

водово́з *м.* người chở nước (*bằng xe ngựa*)

водово́зн||ый *прил.*: ~ая бо́чка thùng đựng nước

водоворо́т *м.* 1. (chỗ) nước xoáy, xoáy nước; 2. *перен.* cơn lốc; ~ собы́тий cơn lốc của các sự biến

водоём *м.* thuỷ vực, hồ chứa nước

водозабо́рн||ый *прил.*: ~ое сооруже́ние công trình lấy nước

водозадёрживающий *прил.* (để) giữ nước; ~ вал đập giữ nước

водоизмеще́ние *с.* lượng rẽ nước, lượng choán nước, lượng xả nước, trọng tải; ~м в 1000 тонн lượng nước rẽ (lượng choán nước, lượng xả nước) là 1000 tấn, trọng tải 1000 tấn

водока́чка *ж.* trạm bơm nước

водола́з *м.* 1. thợ lặn; 2. (*собака*) chó Newfoundland, chó cứu người bị đuối

водола́зка *ж. разг.* áo cổ lọ

водола́зн||ый *прил.* (thuộc về) thợ lặn; ~ костю́м áo thợ lặn; áo lặn (*сокр.*); ~ое де́ло nghề (ngành) thợ lặn; ~ колокол chuông thợ lặn; chuông lặn (*сокр.*)

водоле́й *м.* 1. (*судно*) tàu tiếp nước ngọt (*cho tàu thuỷ ở biển khơi*); 2. *пренебр.* (*о писателе, ораторе и т. п.*) người viết (nói) dông dài mà rỗng tuếch

Водоле́й *м.* (*созвездие*) (chòm sao) Đảo bình, Thích bình (*Aquarius*)

водоле́йство *с. разг.* (thói) bẻm mép, nói hão, nói suông

водолече́бница *ж.* cơ sở thuỷ liệu pháp, khoa thuỷ lý

водолече́бный *прил.* (thuộc về) thuỷ liệu pháp

водолече́ние *с.* thuỷ liệu pháp, liệu pháp nước

водоме́р *м.* thuỷ kế, thuỷ lượng kế, đồng hồ đo nước

водоме́рка *ж. зоол.* bọ gọng vó, bọ vẽ bùa (*Gerris paludum*)

водоме́рн||ый *прил.* (để) đo nước; ~ое стекло́ *тех.* kính đo nước

водомёт *м.* máy phun nước

водонагрева́тельный *прил.* (để) đun nước; ~ прибо́р dụng cụ đun nước

водонапо́рн||ый *прил.*: ~ая ба́шня tháp nước

водонепроница́ем||ый *прил.* không thấm (ngấm) nước; ~ая бума́га giấy không thấm nước; ~ая обёрточная бума́га giấy gói không thấm nước

водоно́с *м.* (*человек*) người đưa nước (*để uống, để tưới*□)

водоно́сный *прил. геол.* chứa nước

водооборо́т *м.* (sự) tuần hoàn của nước, quay vòng của nước

водоотво́д *м.* hệ thống tháo nước, công trình tiêu thuỷ

водоотво́дный *прил.* (để) tháo nước, thoát nước, tiêu thuỷ; ~ кана́л kênh tháo nước, mương tiêu thuỷ; mương tiêu (*сокр.*)

водоотопле́ние *с.* (sự) sưởi bằng nước nóng

водоотта́лкивающ||ий *прил.*: ~ая ткань vải không thấm nước

водоочи́стка *ж.* (sự) làm sạch nước, lọc nước

водоочистн||о́й *прил.*: ~ы́е сооруже́ния công trình lọc nước (làm sạch nước)

водопа́д *м.* thác, thác nước

водопла́вающ||ий *прил.*: ~ая пти́ца chim ở nước, thuỷ điểu, thuỷ cầm

водоподъёмн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy bơm nước

водопо́й *м.* 1. (*место*) (chỗ) uống nước; 2. (*действие*) (sự) cho uống nước (*nói về súc vật*)

водополи́вн||о́й *прил.*: ~о́е сооруже́ние công trình tưới nước; ~ы́е уча́стки những vùng đất được tưới nước

водопо́льзование *с.* (nguyên tắc, sự) sử dụng tài nguyên nước

водопо́льзователь *м.* (cơ quan, sở) sử dụng tài nguyên nước

водопрово́д *м.* (hệ thống, đường) ống dẫn nước

водопрово́дн||ый *прил.* (thuộc về) ống dẫn nước; ~ кран vòi nước; ~ая магистра́ль đường ống chính dẫn nước; ~ая сеть mạng lưới (hệ thống) dẫn nước; ~ая труба́ ống dẫn nước

водопрово́дчик *м.* thợ ống nước

водопроница́емый *прил.* thấm (ngấm) nước

водоразбо́рный *прил.*: ~ кран vòi nước, vòi thoát nước

водорасде́л *м.* đường chia nước (phân thuỷ), tuyến phân thuỷ

водораспредели́тель *м. тех.* công trình phân phối nước

водоре́з I *м. мор.* chỗ (góc) rẽ nước

водоре́з II *м. зоол.* chim xúc cá (*Rhynchops*)

водоро́д *м. хим.* hydrogen, hydro, khinh khí

водоро́дн||ый *прил.* (thuộc về) hydrogen, hydro, khinh khí; ~ая бо́мба bom khinh khí, bom H; ~ая энерге́тика năng lượng học khinh khí

во́доросль *ж.* tảo, rong, rong tảo (*Algae*); морска́я ~ tảo biển, rong biển

водосли́в *м. тех.* đập tràn, cửa cống

водоснабже́ние *с.* (sự) cung cấp nước

водоспу́ск *м. тех.* công trình tháo nước, cống tháo nước; cống tháo (*сокр.*)

водосто́к *м.* (*труба*) ống tháo nước, ống máng, ống xối; (*жёлоб*) máng, rãnh, cống

водосто́чн||ый *прил.*: ~ая труба́ ống tháo nước, ống máng, ống xối

водохрани́лище *с.* bể chứa nước, hồ chứa nước

во́дочн||ый *прил.* (thuộc về) vodka, rượu vôtca; ~ заво́д nhà máy rượu vodka, nhà máy rượu nặng

водружа́ть, водрузи́ть (*В*) cắm, dựng (đặt)... lên; ~ флаг cắm cờ

водрузи́ть *сов. см.* водружа́ть

водяни́стость *ж.* (sự, độ) mọng nước, úng nước

водяни́ст||ый *прил.* 1. mọng nước, úng nước, có nhiều nước, quá nhiều nước, loãng; ~ые черни́ла mực loãng; 2. *разг.* (*расплывчатый*) loãng, đểnh đoảng, mờ nhạt, không súc tích; (*невыразительный*) nhạt nhẽo, không cô đọng, không biểu cảm; ~ докла́д bản báo cáo không cô đọng (đểnh đoảng, không súc tích); ~ стиль lối văn nhạt nhẽo (mờ nhạt, không biểu cảm, không cô đọng); ~ые глаза́ cặp mắt đờ đẫn (không linh hoạt, không biểu cảm)

водя́нка *ж. мед.* (bệnh) phù, phù thũng, thuỷ thũng; ~ головно́го мо́зга tràn dịch não

водя́н||о́й I *прил.* 1. (thuộc về) nước; ~а́я ка́пля giọt nước; 2. (*живущий, растущий в воде*) sống dưới nước, thuỷ sinh; ~о́е расте́ние thực vật thuỷ sinh, thực vật sống dưới nước, thuỷ thực vật; ~ оре́х (cây) củ ấu (*Trapa*); 3. (*движимый водой*) (chạy) bằng nước; ~а́я турби́на turbin nước; ~а́я ме́льница cối xay nước; ✧ ~о́е отопле́ние (sự) sưởi bằng nước; ~ знак dấu (hình, đường) chìm (*trong giấy*)

водяно́й II *м. фольк.* thuỷ thần, hà bá, bà Thuỷ, ma rà

водя́ра *ж. разг.* vodka, rượu vôtca

воева́ть *несов.* (с *Т*) 1. đánh nhau, giao chiến, tác chiến; (*сражаться*) chiến đấu; (*участвовать в войне*) tham chiến, dự chiến; 2. *разг.* (*стараться одолеть кого-л., что-л.*) vật lộn, chống chọi, quần thảo, quần, đấu tranh, tranh đấu

воево́да *м. ист.* thống lĩnh đầu tỉnh (*ở nước Nga cổ*)

воево́дство *с. ист.* 1. chức thống lĩnh đầu tỉnh; 2. (*область*) tỉnh

воедино *нареч.* thành một khối, vào một chỗ, làm một; собра́ть ~ tập trung vào một chỗ; сплоти́ть ~ đoàn kết thành một khối, cố kết làm một; увяза́ть ~ kết hợp làm một

военача́льник *м.* (vị) tướng lĩnh, thống lĩnh, thống soái, tướng soái

воениза́ция *ж.* (sự) quân sự hoá

военизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) quân sự hoá

военко́м *м.* (вое́нный комиссар) uỷ viên quân vụ

военкома́т *м.* (вое́нный комиссариа́т) phòng quân vụ

вое́нно-агресси́вный *прил.*: ~ блок khối quân sự xâm lược

вое́нно-возду́шн||ый *прил.* (thuộc về) không quân; ~ые си́лы lực lượng không quân, không lực

вое́нно-врачёбн||ый *прил.*: ~ая коми́ссия hội đồng giám định quân y

вое́нно-инжене́рн||ый *прил.* (thuộc về) công binh; ~ое де́ло công binh

вое́нно-медици́нский *прил.* (thuộc về) quân y

вое́нно-морск||о́й *прил.* (thuộc về) hải quân; ~ флот hải quân; ~и́е си́лы lực lượng hải quân; ~а́я ба́за căn cứ hải quân

военнообя́занный *м.* người làm nghĩa vụ quân sự, lính quân dịch; (*состоящий в запасе*) lính dự bị, lính trù bị, lính hậu bị

военноплене́нный *м.* tù binh

вое́нно-полев||о́й *прил.*: ~ суд toà án quân sự mặt trận; ~а́я хирурги́я ngoại khoa dã chiến

вое́нно-полити́ческий *прил.* (thuộc về) chính trị-quân sự, quân chính

вое́нно-полице́йск||ий *прил.* (thuộc về) quân cảnh; ~ое госуда́рство nhà nước cảnh sát quân sự

вое́нно-промы́шленный *прил.* (thuộc về) công nghiệp-quân sự; ~ потенциа́л tiềm lực công nghiệp-quân sự

воéнно-революцио́нный *прил.*: ~ комитéт *ист.* uỷ ban quân sự cách mạng

военнослу́жащий *м.* (*скл. как прил.*) quân nhân; ~ запáса quân nhân dự bị

воéнно-спорти́вн||ый *прил.* (thuộc về) thể thao quân sự; ~ая игрá hội thao quân sự; ~ лáгерь trại thể thao quân sự

воéнно-стратеги́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chiến lược quân sự, quân sự-chiến lược; ~ие плáны những kế hoạch chiến lược quân sự; ~ паритéт thế cân bằng quân sự-chiến lược, sự bằng nhau về vũ khí chiến lược

воéнно-учéбн||ый *прил.*: ~ое заведéние trường quân sự

воéнно-экономи́ческий *прил.* (thuộc về) kinh tế-quân sự; ~ потенциáл tiềm lực kinh tế-quân sự

воéнн||ый *прил.* 1. (*относящийся к войне*) (thuộc về) chiến tranh, quân sự; ~ое врéмя thời chiến, thời gian chiến tranh; ~ые дéйствия chiến sự; ~ая доктри́на học thuyết quân sự; ~ое искýсство nghệ thuật quân sự, tài thao lược; ~ое положéние tình trạng chiến tranh, tình trạng giới nghiêm, thiết quân luật; ~ бюджéт ngân sách quân sự; ~ завóд nhà máy quân sự, xưởng quân giới, công binh xưởng; ~ корабль tàu chiến, chiến hạm; ~ая игрá hội thao quân sự; ~ое преступлéние tội ác chiến tranh; ~ прести́пник (tên) tội phạm chiến tranh; ~ риск *эк.* rủi ro chiến tranh; 2. (*относящийся к армии*) (thuộc về) quân đội; ~ая слýжба (chế độ) quân dịch, binh dịch, phục vụ trong quân đội; ~ое учи́лище trường quân sự; ~ая поли́ция quân cảnh; ~ врач bác sĩ quân y; 3. (*относящийся к военнослужащему*) quân nhân; ~ая фóрма quân phục; ~ая присяга lời thề quân nhân; 4. *в знач. сущ. м.* quân nhân; ✧ ~ коммуни́зм *ист.* (chế độ, chính sách) cộng sản thời chiến; ~ психóз đầu óc cuồng chiến

воéнщина *ж. собир.* (giới) quân phiệt

вожáк *м.* 1. người chỉ đạo (lãnh đạo), thủ lĩnh; (*проводник, поводырь*) người đưa đường (dẫn đường, hướng đạo, hướng dẫn); 2. (*животное, птица*) con đầu đàn

вожáтый *м.* (*скл. как прил.*) 1. (*пионерского отряда и т.п.*) người phụ trách, huynh trưởng, người phụ trách thiếu niên; 2. *разг. см.* вагоновожáтый

вожделéние *с.* 1. (*страстное желание*) (sự, lòng) thèm muốn, khao khát, thèm thuồng, ham muốn, khát vọng, dục vọng; смотрéть на что́-л. с ~м thèm thuồng nhìn cái gì; 2. (*половое влечение*) nhục dục, lòng dục, tình dục, dục tình, sắc dục; испы́тывать ~ thèm muốn nhục dục, khao khát tình dục, tòm tem

вожделéть *несов.* thèm muốn nhục dục, khao khát tình dục, tòm tem

вождь *м.* I. (*племени и т. п.*) tù trưởng, đầu mục; 2. (*руководитель*) lãnh tụ

вóжжи *мн.* (*ед.* вожжá *ж.*) dây cương

воз *м.* 1. xe tải; 2. (*количество*) (một) xe; *перен.* rất nhiều, rất đông; ~ сéна một xe cỏ khô; ✧ а ~ и ны́не там giẫm chân tại chỗ; что с ~у упáло, то пропáло *погов.* ≅ đã rơi là mất; nước đổ khó bốc (*погов.*)

возбран||я́ться *несов. уст.* bị cấm, bị ngăn cấm, bị cấm chỉ, không cho phép; никомý не ~я́ется không cấm ai cả, mọi người đều được quyền

возбуди́мость *ж.* (tính) dễ hưng phấn, dễ xúc cảm, dễ bị kích thích, dễ bị kích động

возбуди́мый *прил.* dễ hưng phấn (xúc cảm, bị kích thích, bị kích động)

возбуди́тель *м.* 1. tác nhân kích thích; 2. *биол.* tác nhân, vật kích thích; ~ болéзни tác nhân gây bệnh; 3. *тех.* máy kích thích

возбуди́ть(ся) *сов. см.* возбужда́ть(ся)

возбужда́емость *ж.* (sự, tính) dễ bị kích thích, dễ kích động

возбужда́ть, возбуди́ть 1. (*В*) (*вызывать*) gây, gợi, khêu, gieo, gây ra, gợi lên, khêu gợi, làm cho; ~ аппети́т khêu gợi sự muốn ăn, làm ngon miệng; ~ жáлость làm (gợi lòng) thương xót; ~ негодова́ние gây lòng công phẫn; ~ любопы́тство khêu gợi sự tò mò; ~ подозрéние gây nghi ngờ, gây ra sự ngờ vực; ~ в ко́м-л. интерéс к чему́-л. làm cho ai quan tâm đến cái gì; ~ надéжду gieo niềm hy vọng; ~ страсть в ко́м-л. gieo sự say đắm vào lòng ai; 2. (*В*) (*предлагать на обсуждение*) đề xuất, đề xướng, đưa ra, nêu lên; ~ вопрóс đề xuất (đề xướng, nêu lên) vấn đề; ~ дéло, иск прóтив кого́-л. khởi kiện ai, phát đơn (đưa đơn, đệ đơn) kiện ai, khởi tố ai; ~ ходáтайство đưa đơn (đệ đơn) yêu cầu; 3. (*В*) (*волновать*) kích thích, kích động, khích động, làm... hưng phấn, cổ vũ, cổ võ; 4. (*В* прóтив *Р*) (*восстанавливать*) xui giục, xúi bẩy, kích động, khích động

возбужда́ться, возбуди́ться 1. xuất hiện, nảy sinh, phát sinh, nảy ra, sinh ra; 2. (*волноваться*) hưng phấn, bị kích động (khích động, kích thích), xúc động

возбужда́ющ||ий *прил.* kích thích, kích động, khích động; ~ее срéдство thuốc kích thích

возбужде́ни||е *с.* 1. (*состояние*) (sự, trạng thái) hưng phấn, xúc động; в состоя́нии ~я trong tình trạng hưng phấn; 2. (*действие*) (sự) kích thích, kích động, khích động; ~ то́ка kích thích dòng điện; ~ дéятельности сéрдца kích thích hoạt động của tim

возбуждённо *нареч.* (một cách) hưng phấn, xúc động, hồi hộp

возбуждённость *ж.* (sự, trạng thái) kích động, khích động, hưng phấn, xúc động, hồi hộp

возбуждённ||ый *прил.* bị kích thích (kích động, khích động), hưng phấn, xúc động, hồi hộp; говори́ть ~ым гóлосом nói giọng xúc động; в ~ом состоя́нии trong tình trạng hưng phấn

возведéние *с.* 1. (sự) xây, dựng, xây dựng, xây cất; ~ стен xây tường; ~ фундáмента xây nền, xây móng, đặt nền móng; 2. *мат.* (sự) nâng lên; ~ в стéпень nâng lên luỹ thừa; ~ в квадрáт (sự) bình phương; ~ в кýб (sự) lập phương

возвели́чивать, возвели́чить (*В*) tôn vinh, suy tôn, ca ngợi, ca tụng, làm vẻ vang; (*превозносить*) tâng bốc, tán dương, tán tụng; bốc thơm (*разг.*)

возвели́чить *сов. см.* возвели́чивать

возвести́ *сов. см.* возводи́ть

возвести́ть *сов. см.* возвещáть

возвещáть, возвести́ть bá cáo, tuyên cáo, báo tin, thông báo, tuyên bố, báo hiệu

возводи́ть, возвести́ (*В*) 1. (*сооружать*) xây, dựng, xây dựng, xây cất; 2. *перен.* đưa lên, phong; ~ в при́нцип, в систéму đề (đưa) lên thành nguyên tắc, thành hệ thống; 3. *мат.* nâng... lên; ~ что́-л. в квадрáт nâng cái gì lên bình phương (lên luỹ thừa bậc hai); ~ что́-л. в кýб nâng cái gì lên lập phương, nâng cái gì lên luỹ thừa bậc ba; ~ что́-л. в четвёртую стéпень nâng cái gì lên luỹ thừa bậc bốn; 4.: ~ клеветý на кого́-л. vu khống ai; ~ обвинéние на кого́-л. buộc tội ai; ✧ ~ кого́-л. на престóл, на трон đưa ai lên ngôi

возвра́т *м.* 1. (*по знач. гл.* возвраща́ть) (sự) hoàn trả, hoàn lại, trả lại, trao lại; с обяза́тельным ~ом với điều kiện nhất định phải hoàn trả (trả lại); 2. (*по знач. гл.* возвраща́ться) (sự) trở về, trở lại, quay trở lại; *мат.* lùi, hồi quy; к про́шлому ~а нет không thể nào quay trở lại quá khứ được; ✧ без ~а mãi mãi, vĩnh viễn, dứt khoát, không thể nào quay trở lại

возврати́ть(ся) *сов. см.* возвраща́ть(ся)

возвра́тност||ь *ж. эк.* (sự, tính) hoàn trả, trả lại, hoàn lại; на усло́виях ~и với điều kiện phải hoàn trả (trả lại, hoàn lại)

возвра́тн||ый *прил.* 1. trở lại, trở về, về; ~ путь đường về; 2. *эк.* hoàn trả, trả lại, hoàn lại; ~ая по́шлина tiền hoàn thuế, giấy hoàn thuế nhập; креди́ты име́ют ~ и пла́тный хара́ктер tín dụng có tính chất phải hoàn trả và trả lãi; 3. *мед.* hồi quy, tái phát; ~ тиф bệnh sốt hồi quy: 4. *грам.*: ~ глаго́л động từ phản thân, tự động từ; ~ое местоиме́ние đại từ phản thân

возвраща́ть, возврати́ть (*B*) 1. (*отдавать*) hoàn trả, trả lại, hoàn lại; 2. (*вновь обретать*) hồi phục, làm hồi lại, làm tái lại, làm... trở lại; возврати́ть здоро́вье hồi phục sức khoẻ, làm sức khoẻ bình phục; возврати́ть зре́ние hồi phục thị giác; возврати́ть си́лы làm hồi sức, hồi phục sức lực; 3. (*заставить вернуться*) làm... trở về, bắt... trở lại; ✧ возврати́ть кого́-л. к жи́зни hồi sinh cho ai, làm ai sống lại, cứu ai sống lại

возвраща́ться, возврати́ться 1. trở lại, trở về, đi về, quay trở lại, quay trở về, về, vãn hồi; ~ домо́й по́здно về nhà muộn; ~ на ро́дину trở về quê; ~ на рабо́ту quay trở lại làm việc; ~ к расска́зу quay trở lại câu chuyện; 2. *перен.* trở lại, hồi lại, tái lại; (*о здоровье, силах и т. п.*) bình phục, hồi phục; к нему́ возврати́лось здоро́вье nó đã bình phục, sức khoẻ của nó đã hồi phục; к больно́му возврати́лось созна́ние bệnh nhân đã hồi tỉnh (tỉnh lại); 3. (к *Д*) (*к прежнему*) trở lại, quay lại; ✧ возврати́ться к жи́зни hồi sinh, sống lại, tái sinh

возвраще́ние *с.* 1. (*по знач. гл.* возвраща́ть) (sự) hoàn trả, trả lại, hoàn lại; 2. (*по знач. гл.* возвраща́ться) (sự) trở lại, trở về, đi về, về; ~ домо́й về nhà, trở về nhà, đi về nhà

возвы́сить *сов. см.* возвыша́ть 1, 2

возвы́ситься *сов. см.* возвыша́ться 2

возвыша́ть, возвы́сить (*B*) 1. đề cao, nâng cao, đưa lên cao; (*чьё-л. положение*) đề bạt, cất nhắc; 2. (*усиливать*) cất lên, cất cao, lên; ~ го́лос cất cao giọng, lên giọng; 3. *тк. несов.* (*облагораживать*) đề cao, nâng cao

возвыша́ться, возвы́ситься 1. *тк. несов.* (над *T*) nổi cao (nhô, nổi, cao, mọc, dâng) lên; *перен.* được đề cao (đề bạt, thăng tiến, cất nhắc); 2. (*усиливаться ~ о голосе*) cao lên, to lên; ✧ возвы́ситься в чьём-л. мне́нии có uy tín hơn đối với ai, được ai thán phục

возвыше́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) lên cao, nâng lên, nâng cao, tăng lên, nổi cao lên, dâng lên; (*расцвет*) (sự) hưng thịnh, phồn thịnh; 2. (*местность*) chỗ cao, chỗ đất cao; стоя́ть на ~и đứng ở chỗ cao; 3. (*сооружение*) bục, bệ

возвы́шенность *ж.* 1. chỗ đất (miền đất) cao; 2. (*благородство*) (sự, tính chất, tính) cao cả, cao quý, cao thượng; ~ мы́слей sự cao cả (cao quý, cao thượng) của những tư tưởng

возвы́шенн||ый *прил.* 1. cao; ~ое ме́сто chỗ cao; 2. (*о мыслях, чувствах*) cao cả, cao quý, cao thượng, trác việt

возгла́вить *сов. см.* возглавля́ть

возглавля́емый *прил.* (được) dẫn đầu, đứng đầu, cầm đầu; (được) lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành, chủ trì, chủ quản, điều khiển, phụ trách (*ср.* возглавля́ть)

возглавля́ть, возгла́вить (*стоять во главе*) dẫn đầu, đứng đầu, cầm đầu; (*руководить*) lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành, chủ trì, chủ quản, điều khiển, phụ trách; ~ борьбу́ lãnh đạo cuộc đấu tranh; ~ делега́цию dẫn đầu đoàn đại biểu; ~ прави́тельство đứng đầu chính phủ; ~ экспеди́цию lãnh đạo cuộc thám hiểm

во́зглас *м.* tiếng kêu, tiếng hô, tiếng reo, tiếng hò reo; ра́достный ~ tiếng hò reo hân hoan, tiếng reo mừng; ~ одобре́ния tiếng hò reo tán thưởng

возгласи́ть *сов. см.* возглаша́ть

возглаша́ть, возгласи́ть (*B*) *уст.* tuyên bố

возго́нка *ж. хим.* (sự) thăng hoa

возгоня́ть *несов. хим.* làm thăng hoa

возгора́емость *ж.* (độ) bốc cháy, dễ cháy

возгора́емый *прил.* dễ bốc cháy, dễ cháy

возгор||а́ться, возгоре́ться 1. *уст.* bốc cháy, bừng cháy, bùng cháy, bừng lên, bùng lên; из и́скры ~и́тся пла́мя từ tia lửa bừng lên ngọn lửa; 2. *перен.* (*внезапно возникать*) bùng lên, bùng nổ, bắt đầu; ~е́лась борьба́ bùng lên cuộc đấu tranh, cuộc đấu tranh bùng nổ; 3. (*T*) *перен.* (*оказываться внезапно охваченным чем-л.*) hừng hực bốc lên, tràn ngập; он ~е́лся любо́вью lòng chàng tràn ngập tình yêu; ~е́ться стра́стью lòng dục (lửa tình) hừng hực bốc lên; ~е́ться жела́нием khát khao mong muốn

возгорди́ться *сов.* (*T*) (tỏ ra) kiêu ngạo, kiêu căng, kênh kiệu, tự mãn; ~ свои́ми успе́хами kiêu ngạo (tự mãn, kênh kiệu) về những thành tích của mình

возгоре́ться *сов. см.* возгора́ться

воздава́ть, возда́ть (*B*) trả, đền; ~ до́лжное кому́-л. đền công xứng đáng cho ai; ~ кому́-л. по заслу́гам а) (*вознаграждать*) thưởng công cho ai, đền đáp công lao của ai; б) (*наказывать*) trừng phạt ai thích đáng; ~ добро́м за зло lấy thiện trả ác

возда́ть *сов. см.* воздава́ть

воздая́ние *с. уст.* (*награда*) (sự) khen thưởng; (*возмездие*) (sự) trừng phạt

воздвига́ть, воздви́гнуть (*B*) xây dựng, xây cất, kiến thiết, dựng, xây; ~ зда́ние xây dựng (xây cất) toà nhà; ~ па́мятник dựng (xây, lập) đài kỷ niệm

воздви́гнуть *сов. см.* воздвига́ть

возде́йствие *с.* (sự) tác động, ảnh hưởng, tác dụng; ока́зывать мора́льное ~ на кого́-л. tác động tinh thần ai, ảnh hưởng về tinh thần đến ai; приме́нить физи́ческое ~ на кого́-л. dùng đến sức mạnh với ai; быть под ~м кого́-л. chịu ảnh hưởng của ai

возде́йствовать *несов. и сов.* (на *B*) tác động, ảnh hưởng, tác dụng; ~ на кого́-л. ла́ской tác động (ảnh hưởng) đến ai bằng thái độ dịu dàng; ~ на кого́-л. си́лой dùng sức mạnh tác động đến ai; ~ на умы́ ảnh hưởng đến tinh thần, tác động đến tư tưởng; ~ на ход собы́тий ảnh hưởng đến sự biến chuyển tình hình

возде́лать *сов. см.* возде́лывать

возде́лывать, возде́лать (*B*) 1. cày bừa, cày cấy, làm đất, canh tác;

2. (*выращивать*) gieo trồng, trồng trọt, trồng, gieo

воздержа́вш||ийся *м.* (*скл. как прил.*) người bỏ phiếu trắng (không bỏ phiếu); нет ~ихся không có ai bỏ phiếu trắng, không có phiếu trắng; при десяти́ ~ихся có mười phiếu trắng, có mười người không bỏ phiếu

воздержа́ние *с.* (sự) kiêng, kiêng cữ, kiêng nhịn, tự kiềm chế, tự tiết chế, tiết dục; ~ в пи́ще kiêng nhịn trong việc ăn uống; половóе ~ tiết dục

воздéржанность *ж.* (sự, tính) chừng mực, điều độ, biết kiêng nhịn, biết kiềm chế, tự tiết chế, tự chế

воздéржанный *прил.* chừng mực, điều độ, biết kiêng nhịn (kiêng khem, tự kiềm chế), tự tiết chế, tự chế

воздержа́ться *сов.* *см.* воздéрживаться

воздéрживаться, воздержа́ться (от *Р*) 1. kiêng, nhịn, khem, kiêng cữ, kiêng nhịn, kiêng khem, tự kiềm chế, tự tiết chế, tự chế; ~ от еды́ и питья́ nhịn ăn nhịn uống; ~ от óстрого kiêng ăn cay; ~ от суждéния không bày tỏ ý kiến của mình; я совéтую вам воздержа́ться от поéздки tôi khuyên anh đừng đi; 2. (*от голосования*) bỏ phiếu trắng, không bỏ phiếu, không biểu quyết

воздéржный *прил.* *уст.* *см.* воздéржанный

вóздух *м.* 1. không khí, khí trời; подыша́ть свéжим ~ом thở không khí trong lành, thở khí trời mát mẻ; давлéние ~а áp suất không khí; 2. (*пространство*) không trung, trên không; пари́ть в ~е bay liệng, liệng trên không, liệng trong không trung; вы́стрел в ~ bắn chỉ thiên, bắn lên trời; госпóдство в ~е *воен.* không chế trên không, làm chủ không trung; подня́ться в ~ bay lên không trung; ✧ на (вóльном, откры́том) ~е ngoài trời; вы́йти на ~ ra ngoài trời, ra hóng mát; ~! *воен.* báo động!, máy bay địch!

воздуходу́вка *ж.* *тех.* máy quạt gió, máy gió

воздухонепроница́емый *прил.* không lọt không khí

воздухоочисти́тель *м.* *тех.* máy lọc (làm sạch) không khí

воздухопла́вание *с.* (ngành) hàng không; (*наука*) hàng không học

воздухопла́ватель *м.* nhà phi hành, phi hành gia

воздýшно-деса́нтн||ый *прил.*: ~ые войскá đội quân nhảy dù, bộ đội đổ bộ đường không

воздýшно-косми́ческий *прил.*: ~ самолёт máy bay hàng không vũ trụ

воздýшно-реакти́вный *прил.*: ~ дви́гатель (ВРД) *тех.* động cơ phản lực không khí

воздýшн||ый *прил.* 1. (thuộc về) không khí; (*происходящий в воздухе*) không trung, trên không; ~ое простра́нство khoảng không, không trung; ~ое давле́ние áp suất (áp lực) không khí; ~ пото́к luồng không khí; ~ фильтр bộ lọc không khí; ~ая я́ма *ав.* hố không khí; ~ое сообще́ние giao thông hàng không; ~ бой (trận) không chiến, đánh trên không; ~ое нападе́ние (trận) không kích, tấn công bằng máy bay; ~ая разве́дка trinh sát bằng máy bay; ~ая трáсса tuyến (đường) hàng không; ~ мост cầu hàng không, cầu không vận; ~ кóдекс (bộ) luật hàng không; ~ шар (*аэростат*) khí cầu; ~ пира́т không tặc, kẻ cướp máy bay; 2. *тех.* (bằng) không khí; ~ая поду́шка đệm không khí; ~ое охлажде́ние làm nguội bằng không khí; ~ мóлот búa hơi; 3. *перен.* (*лёгкий*) phiêu diêu, nhẹ nhàng, nhẹ nhõm; ~ое пла́тье áo dài mỏng manh; ~ая похóдка dáng đi nhẹ nhàng; ~ пирóг bánh ngọt phồng; ✧ стрóить ~ые зáмки xây dựng lâu đài trên mây, hy vọng hão huyền, mơ mộng viển vông; посыла́ть ~ поцелу́й gửi cái hôn qua gió

воззва́ние *с.* (lời, bản) kêu gọi, hiệu triệu; обрати́ться с ~м к кому́-л. kêu gọi ai, hiệu triệu ai

воззре́ние *с.* quan điểm, quan niệm

вози́ть *несов.* (*В*) chở, tải, xe, chuyên chở, chuyển vận, vận chuyển, chuyển tải, vận tải, đèo... đi; ~ кого́-л. на автомоби́ле chở ai bằng ôtô

вози́ться *несов.* 1. (*беспокойно ворочаться*) trăn trở, trằn trọc, trở mình, cựa quậy, cựa mình; 2. (*шуметь, резвиться*) nô đùa, đùa nghịch, làm ồn, nô, đùa; 3. (с *Т*) *разг.* (*заниматься*) bận bịu, lúi húi, cặm cụi, cắm cúi, hì hục, rị mọ, bận rộn, loay hoay; ~ с отчётом lúi húi (cặm cụi, cắm cúi) làm báo cáo; цéлый день моя́ мать вóзится с хозя́йством mẹ tôi bận rộn (bận bịu, lụi cụi, lúi húi, hì hục, cặm cụi) suốt ngày với công việc nội trợ; мне нéкогда с ва́ми ~ tôi không có thì giờ bận bịu với anh; 4. *разг.* (*медленно делать что-л.*) dềnh dàng, lề mề, đủng đỉnh, thủng thỉnh, đủng đà đủng đỉnh; что ты там так дóлго вóзишься? sao mày cứ lề mề lâu thế?, sao cậu cứ đủng đà đủng đỉnh mãi thế?

вóзк||а *ж.* *разг.* (sự, chuyến) chở, chuyên chở; дров оста́лось на три ~и củi còn phải chở ba chuyến (ba xe) nữa

возлага́ть, возложи́ть (*В* на *В*) 1. đặt (để)... lên; возложи́ть венóк на моги́лу đặt vòng hoa lên mộ; 2. (*поручать*) giao, giao phó, uỷ nhiệm, uỷ thác; ~ на кого́-л. обя́занность giao trách nhiệm cho ai, uỷ nhiệm ai; ~ зада́чу на кого́-л. giao nhiệm vụ cho ai; ✧ ~ наде́жды на кого́-л. đặt hy vọng vào ai; ~ ответственность на кого́-либо за что́-л. quy trách nhiệm cho ai về việc gì; ~ вину́ на кого́-л. quy lỗi (đổ tội) cho ai

вóзле *нареч.*, *предлог* (*Р*) (ở) bên, cạnh, bên cạnh, gần; стоя́ть ~ đứng cạnh, đứng bên cạnh; ~ дóма gần (cạnh, ở cạnh) nhà

возлежа́ть *несов.* *уст.* *шутл.* nằm

возлия́ние *с.* *уст.* *шутл.* (sự) nốc rượu, uống rượu

возложи́ть *сов.* *см.* возлага́ть

возлю́бленн||ая *ж.*, **~ый** *м.* người yêu, người tình, tình nhân

возлю́бленный *прил.* yêu dấu, yêu quý, yêu thương, thương yêu

возме́здие *с.* (sự) trừng phạt, trừng trị

возмести́ть *сов.* *см.* возмеща́ть

возмечта́ть *сов.*: ~ о себе́ *разг.* *ирон.* tự đề cao mình, tự phụ

возмеща́ть, возмести́ть (*В*) bồi hoàn, hoàn lại, đền bù, bù lại, bồi thường, đền, bù, thường; ~ кому́-л. издéржки bồi hoàn (hoàn lại, đền bù) phí tổn cho ai; ~ кому́-л. убы́тки bồi thường (đền bù) thiệt hại cho ai; ~ свои́ убы́тки bù lại thiệt hại của mình; ~ потéрянное врéмя bù lại thì giờ đã mất

возмеще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) bồi hoàn, hoàn lại, đền bù, bù lại, bồi thường; ~ издéржек bồi hoàn (hoàn lại, đền bù) phí tổn; ~ убы́тков bồi thường (đền bù) thiệt hại; 2. (*то, чем возмещается ущерб*) (khoản, tiền) bồi hoàn, hoàn lại, đền bù, bù lại, bồi thường

возмóжно 1. *нареч.* (*с нареч. в сравнит. ст.*) càng... càng tốt, càng... càng hay, cố làm sao... hơn; (*с прил. в превосх. ст.*) càng... nhất càng tốt, càng... nhất càng hay, cố làm sao... nhất; ~ лу́чше càng tốt càng hay, cố

làm sao tốt hơn; ~ быстре́е càng nhanh càng tốt, cố làm sao nhanh hơn; ~ бо́льший càng to nhất càng hay; 2. *в знач. сказ. безл.* có thể, có thể được; о́чень ~! rất có thể!; я сде́лаю всё, что ~ tôi sẽ làm tất cả những gì có thể làm được; наско́лько ~ trong chừng mực có thể được; е́сли ~ nếu có thể được; 3. *в знач. вводн. сл.* (*вероятно*) có thể, có lẽ, ý chừng, chắc; он, ~, придёт có thể (có lẽ, ý chừng, chắc) anh ta sẽ đến

возмо́жное *с.* (*скл. как прил.*) (điều, việc, sự) khả thể, khả thi; сде́лать всё ~ làm tất cả mọi việc khả thể (có thể làm được)

возмо́жност||ь *ж.* 1. khả năng; ~ и действи́тельность *филос.* khả năng và hiện thực; 2. (*наличие благоприятных условий*) cơ hội, điều kiện, khả năng, dịp, (điều, sự) khả thể, khả thi; дава́ть, предоставля́ть кому́-л. ~ сде́лать что́-л. tạo cho ai khả năng (khả thể, điều kiện, cơ hội) làm cái gì, cho phép ai làm gì; име́ть ~ сде́лать что́-л. có khả năng (điều kiện, cơ hội) làm gì, có thể làm gì; е́сли предста́вится ~ nếu có cơ hội (dịp, khả năng); по ~и, по ме́ре ~и tuỳ theo khả năng, tuỳ điều kiện, nếu có thể được, khi điều kiện cho phép; при пе́рвой ~и ngay khi có dịp tốt (có cơ hội, có điều kiện); нет никако́й ~и hoàn toàn không thể, không có khả năng nào; до после́дней ~и cho đến khả năng cuối cùng, đến chừng nào còn sức lực; 3. *мн.*: ~и (*внутренние си́лы, ресурсы*) khả năng, năng lực; материа́льные ~и khả năng vật chất

возмо́ж||ный *прил.* 1. (*вероятный*) khả thể, có thể có, có thể xảy ra; ~ слу́чай trường hợp khả thể (có thể xảy ra); все ~ые цветы́ hoa đủ loại, đủ mọi loại hoa; 2. (*осуществимый*) khả thi, có thể làm được, có thể thực hiện được

возмужа́лость *ж.* (sự, tuổi) trưởng thành

возмужа́лый *прил.* (đã) trưởng thành

возмуж||а́ть *сов.* 1. (*достигнуть зрелости*) trưởng thành, thành người lớn; ю́ноша ~а́л chàng trai đã trưởng thành; как он ~а́л! kìa, cậu ấy đã là một chàng trai (một người lớn) rồi!; 2. (*окрепнуть*) to lớn lên, mạnh khoẻ ra

возмути́тельно 1. *нареч.* (một cách) đáng công phẫn; (*недостойно*) (một cách) bỉ ổi, khả ố, xấu xa, tồi tệ; ~ вести́ себя́ xử sự bỉ ổi (khả ố); 2. *в знач. сказ. безл.*: э́то ~! thật là đáng công phẫn!, thật là khả ố!, xấu xa thay!

возмути́тельн||ый *прил.* đáng công phẫn; (*недостойный*) bỉ ổi, khả ố, xấu xa, tồi tệ; ~ая несправедли́вость (sự) bất công đáng công phẫn; ~ое поведе́ние tư cách bỉ ổi (khả ố); ~ слу́чай trường hợp đáng công phẫn (khả ố, xấu xa)

возмути́ть(ся) *сов. см.* возмуща́ть(ся)

возмуща́ть, возмути́ть (*В*) làm... công phẫn (phẫn nộ, căm phẫn, tức giận, nổi giận)

возмуща́ться, возмути́ться công phẫn, phẫn nộ, căm phẫn, tức giận, nổi giận

возмуще́ни||е *с.* 1. (sự, lòng) công phẫn, phẫn nộ, căm phẫn, tức giận, nổi giận; всеобщее ~ lòng công phẫn của toàn dân; он сказа́л с ~ем ông ta nói một cách phẫn nộ; 2. *астр.* (sự) nhiễu động, nhiễu loạn; атмосфе́рные ~я những nhiễu động khí quyển; 3. *уст.* (*восстание, мятеж*) (cuộc) bạo động, nổi loạn, phiến loạn, nổi dậy; ✧ магни́тное ~ (sự) nhiễu loạn từ

возмущённо *нареч.* (một cách) công phẫn, căm phẫn, phẫn nộ, tức giận

возмущённый *прил.* công phẫn, căm phẫn, phẫn nộ, tức giận, nổi giận

вознагради́ть *сов. см.* вознаграждать

вознаграждать, вознагради́ть (*В* за *В*) tặng thưởng, tưởng thưởng, khen thưởng, ban thưởng, thưởng; ~ кого́-л. за услу́ги tặng thưởng ai vì có công lao, thưởng công cho ai

вознагражде́ние *с.* (*действие*) (sự) tặng thưởng, tưởng thưởng, khen thưởng, ban thưởng, thưởng; (*награда*) phần thưởng; (*плата*) (tiền) thù lao, trả công; де́нежное ~ tiền thù lao, tiền công; за небольшо́е ~ vì một món thù lao nhỏ mọn

вознамери́ваться, вознамери́ться định, dự định, định bụng, định tâm, có ý định (chủ định), rắp tâm

вознамери́ться *сов. см.*. вознамери́ваться

возненави́деть *сов.* (*В*) thù ghét, căm ghét, căm thù, oán ghét, oán hận

Вознесе́ние, Вознесе́ние Госпо́дне *с. рел.* lễ Thăng Thiên, lễ Chúa Thăng Thiên (*40 ngày sau lễ Phục Sinh*)

возник||а́ть, возни́кнуть hiện ra, xuất hiện, nảy ra; (*зарождаться*) phát sinh, sinh ra, ra đời, nảy sinh; ~а́ет вопро́с nảy sinh vấn đề, vấn đề nảy ra, xuất hiện vấn đề; ~а́ют затрудне́ния những khó khăn nảy sinh (phát sinh, xuất hiện); возни́кла ссо́ра cuộc cãi cọ nổ ra; у него́ возни́кла мысль (+ *инф.*) anh ta chợt nảy ra ý nghĩ là..., nó chợt nghĩ ra là...

возникнове́ние *с.* (sự) hiện ra, xuất hiện, nảy ra, phát sinh, sinh ra, ra đời, nảy ra

возни́кнуть *сов. см.*. возника́ть

возни́ца *м.* xà ích, người đánh xe ngựa (xe thồ mộ)

возн||я́ *ж. разг.* 1. (sự) loạn xạ, lộn xộn, om sòm, ồn ào; подня́ть ~ю́ làm om sòm (loạn xạ, loạn xị) lên; 2. (*хлопоты*) (cảnh, việc) bận bịu, bận rộn phiền phức, bận rộn, túi bụi; ✧ подня́ть мышу́иную ~ю́ вокру́г чего́-л. làm rùm beng nhân một việc gì nhỏ mọn

возоблада́ть *сов.* (над *Т*) thắng thế, trội hơn, mạnh hơn, có ưu thế hơn

возобнови́ть(ся) *сов. см.* возобновля́ть(ся)

возобновле́ние *с.* (sự) phục hồi, khôi phục, nối lại, làm lại; (*после перерыва*) (sự) tái diễn, lại tiếp tục (*ср.* возобновля́ть)

возобновля́ть, возобнови́ть (*В*) phục hồi, khôi phục, nối lại, làm lại; (*после перерыва*) tái diễn, lại tiếp tục; ~ заня́тия, рабо́ту, разгово́р lại học (lại làm việc, lại nói chuyện) tiếp; ~ пье́су tái diễn (lại diễn) vở kịch; ~ подпи́ску lại đặt mua; ~ дру́жбу, знако́мство, борьбу́ lại tiếp tục tình bạn (quen biết, đấu tranh); ~ договор lại tiếp tục hiệp ước (hợp đồng); ~ изда́ние tái bản; ~ отноше́ния nối lại quan hệ

возобновля́ться, возобнови́ться (được) phục hồi, khôi phục, nối lại; (*после перерыва*) tái diễn, lại tiếp tục

возомни́ть *сов.*: ~ о себе́ lên mặt, làm cao

возража́||ть, возрази́ть (*Д*) bác lại, cãi lại, phản bác, phản đối, cự nự, không đồng ý, chống lại; е́сли вы не ~ете nếu anh không phản đối, nếu anh đồng ý; я не ~ю tôi đồng ý, tôi không phản đối

возраже́ни||е *с.* (sự) bác lại, cãi lại, phản bác, phản đối, cự nự, không đồng ý, chống lại; ~й нет không ai phản đối; без ~й! đừng cãi lại!, không được cãi lại!; то́ном не допуска́ющим ~й bằng một giọng nói quyết đoán không cho ai cãi lại

возрази́ть *сов. см.* возража́ть

во́зраст *м.* tuổi, lứa tuổi, trạc tuổi; шко́льный ~ tuổi (lứa tuổi, trạc tuổi) đi học; ю́ношеский ~ tuổi (lứa tuổi,

trạc tuổi) thanh niên; в ~е тридцати́ лет lúc ba mươi tuổi, vào trạc tuổi ba mươi; одного́ ~а cùng lứa tuổi (trạc tuổi); преде́льный ~ hạn tuổi; ✧ в ~е ду́ма tuổi; на ~е tuổi dậy thì; вы́йти из ~а quá tuổi

возраста́ние *с.* (sự) gia tăng, tăng lên, tăng thêm, lớn lên; (*скорости*) (sự) tăng nhanh

возраста́ть, возрасти́ gia tăng, tăng lên, tăng thêm, lớn lên; (*о скорости*) tăng nhanh

возрасти́ *сов. см.* возраста́ть

возрастн||о́й *прил.* (thuộc về) tuổi, lứa tuổi, trạc tuổi; ~ соста́в населе́ния thành phần dân số theo trạc tuổi (lứa tuổi, độ tuổi); ~а́я пирами́да tháp tuổi; ~ ценз điều kiện tuổi

возроди́ть(ся) *сов. см.* возрожда́ть(ся)

возрожда́ть, возроди́ть (*В*) làm phục sinh, làm sống lại, phục hưng; (*восстанавливать*) khôi phục, phục hồi

возрожда́ться, возроди́ться phục sinh, sống lại, phục hưng; (*восстанавливаться*) (được) khôi phục, phục hồi

возрожде́ние *с.* 1. (sự) phục sinh, sống lại, làm sống lại, phục hưng, khôi phục, phục hồi; 2. *ист.*: Возрожде́ние (thời đại, thời kỳ) Phục hưng

во́зчик *м.* người đánh xe ngựa tải

возыме́ть *сов.*: ~ де́йствие có tác dụng (ảnh hưởng, hiệu quả), công hiệu, hiệu nghiệm; ~ жела́ние mong muốn, có ý muốn; ~ си́лу có sức lực (uy lực)

во́ин *м.* chiến sĩ, chiến binh, binh sĩ, quân nhân

во́инск||ий *прил.* (thuộc về) quân sự, quân đội, nhà binh; ~ долг nghĩa vụ quân sự; ~ая дисципли́на quân kỷ, kỷ luật quân sự, kỷ luật nhà binh; ~ уста́в điều lệnh quân sự; всео́бщая ~ая обя́занность nghĩa vụ quân sự toàn dân; ~ая часть đơn vị quân đội

вои́нственно *нареч.* (một cách) dũng cảm, thượng võ; (*агрессивно*) (một cách) thích đánh nhau, hung hăng

вои́нственность *ж.* (tính) dũng cảm, thượng võ; (*агрессивность*) (tính) thích đánh nhau, hung hăng, hay sinh sự, hay cà khịa

вои́нственн||ый *прил.* (*отличающийся доблестью*) dũng cảm, hùng dũng; (*склонный к войне*) có tinh thần thượng võ, có tinh thần chiến đấu; (*агрессивный*) thích đánh nhau, hiếu chiến; *перен.* hung hăng, hay sinh sự, hay gây gổ, hay cà khịa; ~ые племена́ những bộ lạc dũng cảm (có tinh thần thượng võ, thích đánh nhau); ~ые пла́ны những âm mưu gây chiến; име́ть ~ вид có vẻ hung hăng (hay sinh sự, hay gây gổ, hay cà khịa)

во́инство *с. собир. уст.* quân đội, binh sĩ, các quân đoàn

вои́нствующий *прил.* (có tinh thần) chiến đấu, tranh đấu; ~ материали́зм *полит.* chủ nghĩa duy vật chiến đấu

вои́стину *нареч. и вводн. сл.* trên thực tế, thật sự là, quả thật là, thật là, quả là, đúng là

вои́тель *м. уст.* chiến sĩ, chiến binh

вой *м.* 1. (tiếng) rống, tru, hú, hụ, rú, réo, rít, rúc; ~ соба́ки tiếng chó tru; ~ ве́тра tiếng gió rít, gió gào; ~ сире́ны tiếng còi hú (hụ, rúc); жа́лобный ~ а) (*ветра*) tiếng rít rầu rĩ; б) (*собаки*) tiếng tru thảm thiết; 2. *разг.* (*плач*) (tiếng) khóc rống, khóc tru tru; подня́ть ~ rống lên, tru lên, hú lên, rú lên, réo lên, rít lên, rúc lên

во́йлок *м.* phớt

во́йлочн||ый *прил.* (bằng) phớt; ~ая шля́па mũ phớt

войн||а́ *ж.* 1. (cuộc, trận) chiến tranh; (*военное время*) thời chiến; втора́я мирова́я ~ thế chiến (chiến tranh thế giới) thứ hai; манёвренная ~ vận động chiến, chiến tranh vận động; на ~е́ а) (*во время войны*) trong chiến tranh; б) (*на фронте*) ngoài mặt trận; 2. *перен.* (*борьба*) (cuộc) chiến đấu, đấu tranh, tranh đấu

войска́ *мн.* (*ед.* во́йско *с.*) quân đội, quân; (*часть вооруженных сил*) bộ đội, đội quân; (*род войск*) binh chủng; (*вооруженных сил*) quân chủng; ~ свя́зи bộ đội thông tin; инжене́рные ~ bộ đội công binh

войсков||о́й *прил.* (thuộc về) quân đội, bộ đội; ~а́я часть đơn vị quân đội (bộ đội); ~а́я разве́дка trinh sát phối thuộc; ~а́я артилле́рия pháo binh phối thuộc; ~а́я авиа́ция không quân phối thuộc; ~о́е соедине́ние binh đoàn bộ đội hợp thành

войти́ *сов. см.* входи́ть

вока́л *м. лингв.* nguyên âm

вокали́з *м.*, **вокали́за** *ж. муз.* bài luyện giọng, luyện thanh khúc

вокализа́ция *ж. муз.* (sự) luyện thanh, xướng nguyên âm; *лингв.* (sự) nguyên âm hoá

вокали́зм *м. лингв.* hệ nguyên âm

вокали́ст *м.* 1. chuyên viên luyện giọng (luyện thanh khúc); 2. (*певец*) ca sĩ, nghệ sĩ hát (*chuyên nghiệp*)

вока́льно-инструмента́льный *прил.*: ~ ансáмбль đoàn thanh-khí nhạc

вока́льн||ый *прил.* (thuộc về) ca hát, ca, hát; ~ая па́ртия bè ca, vai hát; ~ое иску́сство nghệ thuật ca hát; ~ая му́зыка thanh nhạc, nhạc hát

вокза́л *м.* gare, ga, nhà ga; речно́й ~ giang cảng, cảng sông

вокза́льный *прил.* (thuộc về) ga, nhà ga; ~ буфе́т căngtin nhà ga

вокру́г 1. *нареч.* xung quanh, chung quanh, quanh; ~ всё бы́ло ти́хо xung quanh yên lặng như tờ; посмотре́ть ~ nhìn xung quanh, nhìn quanh; 2. *предлог* (*Р*) xung quanh, chung quanh, quanh; ~ себя́ xung quanh (quanh) mình; ~ све́та vòng quanh thế giới; ~ го́рода xung quanh thành phố; спо́ры ~ сло́жного вопро́са tranh cãi quanh một vấn đề phức tạp; ✧ ходи́ть ~ да о́коло нóи quanh, nói loanh quanh, nói vòng vo

вол *м.* bò thiến; ✧ рабо́тать как ~ làm việc như trâu

волáн *м.* 1. (*оборка*) viền đăngten; 2. *спорт.* (quả) cầu lông

волды́рь *м.* (*пузырь*) (chỗ) bỏng da, phỏng da, rộp da, phồng da; (*шишка*) (chỗ, cục) sưng, u, bướu

волев||о́й *прил.* 1. (thuộc về) ý chí, chí khí, khí phách, chí; 2. (*решительный*) cương quyết, cương nghị, có khí phách, có chí khí, có nghị lực; ~а́я натýра bản tính cương nghị, tính chất cương quyết; ~ челове́к người có khí phách (có chí khí); ~ го́лос giọng cương quyết; ~о́е лицо́ nét mặt cương nghị; ~о́е реше́ние một quyết định chỉ dựa vào ý chí

волеизъявле́ние *с. книжн.* (sự) thể hiện ý nguyện, biểu hiện ý chí, bày tỏ nguyện vọng; свобóдное ~ избира́телей (sự) tự do thể hiện ý nguyện của cử tri

волейбо́л *м.* (môn) bóng chuyền, vôlây; игра́ть в ~ đánh bóng chuyền (vôlây)

волейболи́ст *м.*, **~ка** *ж.* cầu thủ bóng chuyền (vôlây)

волейбо́льн||ый *прил.* (thuộc về) bóng chuyền, vôlây; ~ мяч quả bóng chuyền (vôlây); ~ая площа́дка sân bóng chuyền (vôlây)

во́лей-нево́лей *нареч.* dù muốn hay không (dù muốn dù không) cũng phải..., một cách miễn cưỡng; cực chẳng đã, chẳng đặng đừng (*разг.*)

во́лен *кратк. ф. от* во́льный

волк *м.* chó sói, sói (*Canis lupus*); ✧ морско́й ~ thuỷ thủ lão luyện; ~ в ове́чьей шку́ре chó sói đội lốt cừu, kẻ giả nhân giả nghĩa; ско́лько ~а ни корми́, он всё в лес смо́трит *погов.* ≅ gà cỏ quay mỏ về rừng; с ~ами жить ~ по-во́лчьи выть *погов.* ≅ đi với bụt mặc áo cà sa, đi với ma mặc áo giấy

волкода́в *м.* chó săn sói

волн||а́ *ж.* 1. *обыкн. мн.*: во́лны sóng; шум во́лн tiếng sóng vỗ ì oạp, tiếng sóng ì ầm; морски́е во́лны sóng biển; высо́кие во́лны sóng lớn (cao); 2. *обыкн. мн.*: во́лны (*о чём-л., напоминающем по виду волнующуюся водную поверхность*) sóng, làn sóng, lượn sóng; во́лны воло́с sóng tóc; во́лосы лежа́т ~а́ми mái tóc lượn sóng; во́лны зре́лой пшени́цы sóng lúa mì đứng cái xao động trong gió; 3. (*движение, проявление чего-л.*) làn sóng, đợt, lớp; ~ забасто́вок làn sóng bãi công; но́вая ~ бе́женцев làn sóng mới những người tị nạn; эмигра́нты пе́рвой ~ы́ những người di tản đợt đầu; но́вая ~ атаку́ющих đợt sóng những người tiến công lại tràn đến; 4. *физ., радио* (làn) sóng; дли́нная ~ sóng dài; на коро́тких ~а́х trên những sóng ngắn; уда́рная ~ sóng xung kích; ультразвукова́я ~ sóng siêu âm; 5. (*гимнастический, танцевальный элемент*) động tác lượn sóng; ✧ но́вая ~ (*в иску́сстве*) trào lưu mới (*trong nghệ thuật*); ~ за ~о́й *в знач. нареч.* hết đợt này đến đợt khác, lớp sau tiếp lớp trước

волне́ни||е *с.* 1. (sự) nổi sóng, cồn sóng; ~ на мо́ре biển nổi sóng (cồn sóng), biển động; си́льное ~ nổi sóng cồn, sóng to, sóng cả; 2. (*беспокойство*) (sự) xao xuyến, xúc động, cảm động, hồi hộp, thấp thỏm, lo lắng; прийти́ в ~ xao xuyến, xúc động, cảm động, hồi hộp, thấp thỏm, lo lắng; я слу́шал ваш расска́з с ~ем tôi hồi hộp nghe câu chuyện của anh; 3. *обыкн. мн.*.: ~я (*народные*) biến loạn, dân biến, nhiễu loạn, loạn động

волни́ст||ый *прил.* gợn sóng, lượn sóng, dạng sóng, hình sóng; ~ые во́лосы tóc gợn sóng; ~ая ли́ния đường dạng sóng

волн||ова́ть, взволнова́ть (*В*) 1. (*водную поверхность*) làm... (xao động, gợn sóng, nổi sóng, cồn sóng); 2. (*беспокоить*) làm... xao xuyến (cảm động, xúc động, hồi hộp, lo lắng); всё э́то меня́ о́чень ~у́ет tất cả điều đó làm tôi rất lo lắng (hồi hộp, xúc động)

волн||ова́ться, взволнова́ться 1. (*о море и т. п.*) xao động, nổi sóng, gợn sóng, cồn sóng; 2. (*быть взволнованным чем-л.*) xao xuyến, xúc động, cảm động, cảm kích; (*о П*) (*беспокоиться*) hồi hộp, lo lắng, thấp thỏm, lo ngại, lo; не ~у́йтесь! xin đừng lo!; она́ о́чень ~у́ется chị ấy rất hồi hộp; 3. *уст.* (*о народных массах*) xao xuyến, bất bình, công phẫn; наро́д ~у́ется nhân dân bất bình, nhân tâm xao xuyến

волнов||о́й *прил.*: ~а́я меха́ника cơ học sóng

волнолом *м.* đê chắn sóng, đầu rẽ sóng

волнообра́зн||ый *прил.* (có) dạng sóng, hình sóng; (*волнистый*) gợn sóng, lượn sóng, nhấp nhô, rập rờn; ~ое движе́ние chuyển động dạng sóng

волнорез *м. см.* волнолом

волну́ющий *прил.* (*тревожный*) làm hồi hộp, đáng lo lắng (lo ngại); (*трогательный*) làm xúc động (cảm động, nức lòng); ~ моме́нт thời điểm đáng lo; ~ го́лос giọng cảm động; э́то ~ вопро́с đây là một vấn đề quan trọng

волов||ий *прил.* (của) bò thiến; ~ьи не́рвы thần kinh rất vững; ~ья ше́я cổ bò, cổ bạnh

волоки́та I *ж.* (lối) câu dầm, ngâm việc; (*канцелярская*) (thói, nạn) quan liêu, quan liêu giấy tờ; (*хлопотное дело*) việc phiền phức, việc nhiêu khê

волоки́та II *м. уст. разг.* (*любитель ухаживать*) người thích tán gái (ve gái)

волоки́тчик *м. разг.* kẻ quan liêu

волокни́стый *прил.* (có) sợi, thớ, tơ, xơ

волокно́ *с.* 1. sợi, thớ, tơ, xơ; приро́дные воло́кна sợi (tơ, xơ) thiên nhiên; иску́сственные воло́кна sợi (tơ, xơ) nhân tạo; промы́шленность хими́ческих воло́кон công nghiệp sợi (tơ, xơ) hoá học; 2.: не́рвные воло́кна *биол.* sợi thần kinh

во́локом *нареч.* (bằng cách) kéo lê, kéo sệt: тащи́ть ло́дку ~ kéo lê (kéo sệt) thuyền trên cạn

волоко́нно-опти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) sợi-quang học; ~ая связь tuyến thông tin sợi-quang học; ~ кабель cáp thông tin sợi-quang học

волоко́нн||ый *прил.* (thuộc về) sợi, thớ, tơ, xơ; ~ая о́птика quang học sợi

волонтёр *м.*, **~ка** *ж.* tình nguyện viên, người tình nguyện

Волопа́с *м. астр.* chòm sao Mục phu (*Bootes*)

во́лос *м.* 1. (*на голове человека*) (sợi) tóc; (*на теле человека или животного*) (sợi) lông, lông mao; (*в бороде или усах*) (sợi) râu; ко́нский ~ lông ngựa; 2. *мн.*: ~ы tóc; (*шевелюра*) mái tóc; ша́пка воло́с mái tóc dài và rậm; ✧ ни на во́лос тщи́на không, hoàn toàn không, không một chút nào

волоса́тый *прил.* nhiều tóc, đầy lông, xồm xoàm, xồm

волоси́нка *ж.* sợi tóc con, sợi lông con

волос||о́к *м.* 1. (sợi) tóc con, lông con, lông tơ; (*тонкая нить*) dây tóc; (*пружинка*) lò xo con; ~ ла́мпочки dây tóc bóng đèn, sợi đèn; 3. *бот.* (sợi) lông; ✧ на ~ от сме́рти suýt chết, hút chết, chết hụt; держа́ться, висе́ть на ~ке́ treo trên đầu sợi tóc

волостно́й *прил. ист.* (thuộc về) tổng

во́лость *ж. ист.* tổng

волосяно́й *прил.* (thuộc về) tóc, lông; (*из волос*) (bằng) tóc, lông

волоче́ние *с. тех.* (*проволоки*) (sự) kéo dây, chuốt dây; горя́чее ~ kéo dây nóng; холо́дное ~ kéo dây nguội

волочи́льный *прил. тех.*: ~ стан máy kéo dây kim loại

волочи́льня *ж. тех.* xưởng kéo dây kim loại

волочи́ть *несов.* (*В*) 1. kéo lê, kéo, lê, lôi; 2. *тех.* kéo, chuốt; ✧ он е́ле воло́чит но́ги anh ấy nặng nề lê bước

волочи́ться *несов.* 1. kéo lê, kéo lê thê; ~ по земле́ kéo lê thê trên mặt đất, quét mặt đất; 2. (*медленно идти*) lê bước; 3. (за *Т*) (*ухаживать*) *уст. разг.* tán tỉnh, ve vãn, lơn

волча́тник *м.* thợ săn sói

волхв *м.* 1. *библ.* nhà thông thái, nhà hiền triết, đạo sĩ; поклоне́ние ~о́в mấy nhà thông thái đến kính bái Chúa Hài đồng; 2. (*прорицатель*) *уст.* nhà tiên tri

волча́нка *ж. мед.* (bệnh) lao da, lupus

во́лч||ий *прил.* 1. (thuộc về) chó sói, sói; (*из шкуры волка*) (bằng) bộ lông chó sói; ~ья ста́я đàn chó sói; 2. *перен.* (*злобный, звериный*) sài lang, lang sói, tàn bạo, hung tàn, độc ác; ✧ ~ аппети́т ăn khoẻ, ăn như tằm

ăn rỗi; ~ья пасть *мед.* (tật) sứt hàm ếch, sứt môi; ~ья я́года (cây) sao hoa

волчи́ха *ж.*, **волчи́ца** *ж.* chó sói cái, sói cái

волч||о́к *м.* 1. (*игрушка*) con quay, cái cù, cái vụ; запуска́ть ~ đánh quay, đánh cù; верте́ться ~ко́м quay tít, quay tít mù, quay tít thò lò, quay như vụ; 2. *физ.* con quay; гидроскопи́ческий ~ con quay hồi chuyển

волчо́нок *м.* chó sói con, sói con

волше́бник *м.* người làm phép lạ, người có phép thần thông; (*колдун*) thầy phù thuỷ, pháp sư, thuật sĩ; (*в сказках*) ông tiên, tiên ông; (*злой дух*) con yêu tinh; *перен.* người khéo tay, người tài giỏi

волше́бница *ж.* bà làm phép lạ, bà có phép thần thông; (*колдунья*) bà phù thuỷ; (*в сказках*) bà tiên, nàng tiên, tiên nữ; (*ведьма*) mụ yêu tinh

волше́бн||ый *прил.* 1. có phép lạ, có phép thần thông, thần tiên, thần kỳ, thần diệu, thần; ~ые ска́зки chuyện thần tiên; ~ая па́лочка gậy thần, thần trượng; ~ое ца́рство đất nước thần kỳ; ~ая си́ла sức mạnh thần kỳ, thần lực, sức thần thông; 2. *перен.* (*чарующий*) màu nhiệm, huyền diệu, tuyệt diệu, kỳ diệu, tuyệt trần; ~ая красота́ nhan sắc tuyệt trần, vẻ đẹp thần tiên; ✧ ~ фона́рь *уст.* ảo đăng

волшебств||о́ *с.* 1. phép lạ, phép thần thông, phép tiên, phép màu nhiệm; как по ~ý như có phép lạ; 2. *перен.* (*очарование*) (cái) màu nhiệm, huyền diệu, tuyệt diệu, kỳ diệu, tuyệt trần

волы́нить *несов. разг.* câu dầm, ngâm việc, làm dằng dai (lề mề)

волы́нк||а *ж.* 1. *муз.* kèn túi, kèn volumka, kèn cornemuse; 2. *разг.* (*канитель*) (sự) câu dầm, ngâm việc, làm dằng dai, làm lề mề; (*затяжное дело*) việc dằng dai, việc trì trệ; тяну́ть ~y câu dầm, ngâm việc, ngâm tôm công việc, làm dằng dai

волы́нщик *м.* 1. người chơi kèn túi; 2. *разг.* kẻ câu dầm việc, kẻ ngâm việc

вольго́тно *нареч. разг.* (một cách) thoải mái, tự do, an nhiên, tự tại; ~ жить sống thoải mái (tự do, an nhiên, tự tại)

вольго́тн||ый *прил. разг.* thoải mái, tự do, an nhiên, tự tại; ~ая жизнь cuộc sống thoải mái (tự do, an nhiên, tự tại)

волье́р *м.* chuồng (*thú, chim...*)

во́льн||ая *ж. ист.* chứng chỉ giải phóng nông nô; дава́ть ~ую cấp chứng chỉ giải phóng nông nô, cho nông nô được giải phóng

во́льница *ж. ист.* volnitsa (*vùng cư trú ở biên cương nước Nga cổ*)

во́льничать *несов. разг.* tuỳ tiện (tự ý, tự tiện) làm, tự tung tự tác, tự chuyên

во́льно 1. *нареч.* (một cách) tự do; (*произвольно*) (một cách) tuỳ tiện; 2. *нареч.* (*развязно*) (một cách) suồng sã, sàm sỡ, sờm sỡ, sống sượng, quá trớn; 3.: (*команда*) ~! nghỉ!; ✧ ~ и́ли невóльно dù muốn dù không, dù muốn hay không

вольнодýмец *м.* người có suy nghĩ độc lập (có tự do tư tưởng)

вольнодýмный *прил.* (có) suy nghĩ độc lập, tự do tư tưởng

вольнодýмство *с.* (ý thức, tinh thần) suy nghĩ độc lập, tự do tư tưởng

вольнодýмствовать *несов.* có suy nghĩ độc lập, có tự do tư tưởng

вольнолюби́вый *прил.* yêu tự do

вольнонаёмный *прил.* 1. làm thuê, làm mướn; ~ рабóчий công nhân làm thuê; 2. *в знач. сущ. м.* người thường dân làm ở cơ quan quân sự, người làm phụ động trong quân đội

вольнослу́шатель *м.* học viên dự thính (bàng thính)

во́льност||ь *ж.* 1. *уст.* (*свобода*) (sự) tự do, phóng khoáng; 2. (*развязность*) (hành vi, thái độ) suồng sã, sàm sỡ, sờm sỡ, sống sượng, quá trớn; позволя́ть себе́ ~и có cử chỉ suồng sã (sàm sỡ, quá trớn); 3. (*отступления от нормы*) (sự, điều) sai luật, sai trái; поэти́ческая ~ (sự) thất luật

во́льн||ый *прил.* 1. tự do, phóng khoáng; (*независимый*) tự chủ, tự lập, độc lập; 2. *тк. кратк. ф.*: во́лен có quyền, tuỳ ý, tuỳ tiện, tự do; он во́лен поступа́ть, как ему́ вздýмается anh ấy có quyền làm điều gì mình muốn, anh ấy có thể tuỳ tiện làm theo ý muốn của mình; 3. (*развязный*) suồng sã, sàm sỡ, sờm sỡ, sống sượng, quá trớn; ~ое поведе́ние hành vi suồng sã, thái độ quá trớn; ✧ ~ая пти́ца một người hoàn toàn tự do; ~ые движе́ния động tác thể dục tự do; пла́вать ~ым сти́лем bơi kiểu tự do; ~ го́род thành phố tự do; ~ая га́вань *эк.* cảng tự do; ~ перево́д (sự, bản) phỏng dịch; ~ стих thơ tự do

вольт I *м. эл.* volt, von

вольт II *м. спорт.* 1. (*в манежной езде*) (động tác) rẽ ngoặt ngựa; 2. (*в фехтовании*) (động tác) né tránh

вольта́ж *м. эл.* điện áp, số volt

вольта́метр *м. эл.* điện lượng kế

вольтижёр *м. спорт.* người nhào lộn trên mình ngựa

вольтижи́ровать *несов. спорт.* nhào lộn trên mình ngựa chạy

вольтижиро́вка *ж. спорт.* (môn) nhào lộn trên mình ngựa chạy

вольтме́тр *м. эл.* volt kế, von kế,

вольфра́м *м. хим.* wolfram, vonfram, tungsten

вольфра́мов||ый *прил. хим.* (có) wolfram, vonfram, tungsten; ~ая рудá quặng wolfram, quặng tungsten; ~ая сталь thép wolfram, thép tungsten; ~ая ла́мпочка đèn dây tóc wolfram, đèn dây tóc tungsten

волюнтари́зм *м.* 1. *филос.* ý chí luận, thuyết ý chí; 2. (*деятельность*) (hành động, chủ trương) duy ý chí

волюнтари́стск||ий *прил.* 1. *филос.* (thuộc về) ý chí luận, thuyết ý chí, 2. (*произвольный*) (có tính chất) duy ý chí; ~ подхóд cách tiếp cận duy ý chí, quan điểm duy ý chí; ~ое реше́ние quyết định duy ý chí

волю́та *ж. арх.* volute, đường trang trí xoắn ốc

во́л||я *ж.* 1. ý chí, chí khí, khí phách, chí; си́ла ~и sức mạnh của ý chí; воспита́ние ~и rèn luyện ý chí; ~ к побе́де ý chí quyết thắng; челове́к большо́й ~и người có chí khí (khí phách); 2. (*стремление, желание*) ý nguyện, ý muốn, nguyện vọng, sở nguyện; ~ наро́да dân ý, dân nguyện, ý dân, ý nguyện của nhân dân; по свое́й до́брой ~e tự nguyện, tình nguyện, theo sở nguyện (ý muốn) của mình; сде́лать по свое́й ~e tự nguyện làm, làm theo sở nguyện; не по свое́й ~e bất đắc dĩ, miễn cưỡng; про́тив ~и кого́-либо trái với ý muốn (nguyện vọng) của ai; после́дняя ~ di chúc, lời trối trăng (trăng trối); 3. (*свобода*) (sự) tự do; выпуска́ть кого́-л. на ~ю thả ai ra, trả tự do cho ai, phóng thích ai; ✧ дава́ть ~ю кому́-л. để cho ai muốn gì làm nấy; дава́ть ~ю воображе́нию để trí óc tha hồ tưởng tượng; дать ~ю слеза́м мặc sức khóc, tha hồ khóc, không cầm nước mắt; дава́ть ~ю рука́м а) (*трогать*) mó máy, táy máy; б) (*бить*) đánh, đập; thượng cẳng chân hạ cẳng tay (*погов.*); э́то в ва́шей ~e cái đó thì tuỳ anh; ~ ва́ша, ва́ша до́брая ~ *разг.* tuỳ anh, tuỳ ý anh; ~ ва́ша, но я с ва́ми не согла́сен xin lỗi, tôi không đồng ý với anh; на ~e ở nơi khoáng đãng, ở ngoài trời

вон I *нареч. разг.* 1. (*прочь*)...ra, ...ra ngoài; вы́гнать кого́-л. ~ đuổi ai ra, đuổi ai đi; вы́йти ~ đi ra ngoài; 2. *в знач. межд.*: ~ отсю́да! cút đi!, cuốn xéo đi!, xéo đi!; пошёл ~! mày hãy cút đi!, xéo đi cho rảnh mắt tao!; ✧ из рук ~ плóхо hết sức tồi, xấu hết chỗ nói, cực kỳ tệ; (совсе́м) из ума́, из па́мяти ~ quên mất, quên khuấy đi mất, quên bẵng

вон II *частица разг.* 1. kia kìa, đằng kia kìa; ~ он идёт nó đi kia kìa (đằng kia kìa); ~ там (ở đằng) kia kìa; 2. *усил.*: ~ вы како́й у́мный! cái anh này thông minh quá nhỉ!; ✧ ~ (*или* ~ оно) что! à ra thế!, như thế à!

вонза́ть, вонзи́ть (*В* в *В*) đâm (cắm, chọc, thọc)... vào

вонза́ться, вонзи́ться đâm (cắm, chọc, thọc) vào

вонзи́ть(ся) *сов. см.* вонза́ть(ся)

вонь *ж. разг.* (mùi) hôi, thối, hôi thối

вонючий *прил. разг.* hôi, thối, khắm, hôi thối, hôi xì, thối hoắc, thối hoăng, khắm lặm

вонючка *ж. зоол.* chồn hôi (*Anagyris foetida*)

воня́ть *несов.* (*Т*) *разг.* hôi, thối, khắm, hôi thối

вообража́ем||ый *прил.* (do) tưởng tượng, giả tưởng; ~ая опа́сность nguy cơ tưởng tượng, hiểm hoạ giả tưởng

вообража́ть, вообрази́ть (*В*) 1. tưởng tượng, hình dung, mường tượng; ~ карти́ну ю́жной но́чи tưởng tượng (hình dung, mường tượng) ban đêm ở miền Nam; 2. (*ошибочно предполагать*) tưởng; он вообрази́л себя́ поэ́том anh ta cứ tưởng mình là thi sĩ; вообрази́л, что без него́ не обойти́сь nó cứ tưởng không có nó thì chẳng xong được; ✧ ~ о себе́ lên mặt, làm cao, tự phụ, tự cao, tự kiêu, kênh kiệu, kiêu kỳ; вообрази́те себе́! hãy tưởng tượng!, hãy hình dung!

воображе́ни||е *с.* (sự) tưởng tượng, hình dung, mường tượng; (*творческая фантазия*) (trí, sức, óc) tưởng tượng, hoang tưởng; живо́е ~ trí tưởng tượng sinh động; спосо́бность ~я óc tưởng tượng phong phú, giàu trí tưởng tượng; э́то одно́ ~! đó chỉ là hoang tưởng (tưởng tượng) mà thôi!

вообрази́мый *прил.* có thể tưởng tượng được, có thể hình dung được

вообрази́ть *сов. см.* вообража́ть

вообще́ *нареч.* 1. (*в общем*) nói chung, về đại thể; 2. (*всегда*) thường, thường thường, bao giờ cũng; он ~ тако́й nó thường như vậy, bao giờ nó cũng thế; 3. (*совсем*) tuyệt nhiên, hoàn toàn; я ~ не зна́ю э́того tôi tuyệt nhiên (hoàn toàn) không biết về điều đó; ✧ ~ говоря́ nói chung, về đại thể; ~-то kể ra, kể cũng, kể ra cũng, thực ra là

воодушеви́ть(ся) *сов. см.* воодушевля́ть(ся)

воодушевле́ни||е *с.* (sự) phấn khởi, phấn chấn, hào hứng, hăng hái, hăng say, nhiệt tình; рабо́тать с ~ем hăng hái làm việc; без вся́кого ~я không chút hào hứng

воодушевлённый *прил.* hào hứng, phấn khởi, phấn chấn, hăng hái, sốt sắng, nhiệt tình

воодушевля́ть, воодушеви́ть (*В*) làm... hào hứng (phấn khởi, phấn chấn, hăng hái, nức lòng); (*вдохновлять*) cổ vũ, động viên, khích lệ, khuyến khích; ~ кого́-л. на по́двиг cổ vũ (động viên, khích lệ) ai lập chiến công

воодушевля́ться, воодушеви́ться phấn khởi lên, phấn chấn lên; (*вдохновляться*) được cổ vũ (động viên, khích lệ)

вооружа́ть, вооружи́ть 1. (*В*) vũ trang, võ trang; 2. (*В Т*) (*снабжать*) trang bị; *перен.* vũ trang; ~ промы́шленность но́вой те́хникой trang bị kỹ thuật mới cho công nghiệp; ~ кого́-л. зна́ниями trang bị kiến thức cho ai; 3. (*В* против *Р*) (*восстанавливать*) làm (xúi giục)... chống lại; ~ кого́-л. про́тив себя́ làm ai chống lại mình

вооружа́ться, вооружи́ться 1. (tự, được) vũ trang, võ trang; 2. (*запасаться*) (tự, được) trang bị; *перен.* (được) vũ trang; ~ передово́й тео́рией được vũ trang bằng lý luận tiên tiến

вооруже́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) vũ trang, võ trang, trang bị; 2. (*оружие*) vũ khí, võ khí, khí giới, quân bị, binh khí, quân khí; стратеги́ческие наступа́тельные ~я vũ khí tiến công chiến lược; принима́ть что́-л. на ~ lấy cái gì làm vũ khí; состоя́ть на ~и dùng trong quân đội, dùng làm vũ khí; сокраще́ние ~й tài giảm quân bị, giảm bớt vũ khí; 3. (*оснащение*) thiết bị, trang bị, máy móc; па́русное ~ су́дна thiết bị cột buồm của tàu; ✧ взять на ~ áp dụng, sử dụng, tính đến, tán thành

вооружённость *ж.* 1. (trình độ) vũ trang; 2. (*оснащённость*) (trình độ) trang bị

вооружённ||ый *прил.* (được) vũ trang, võ trang; ~ отря́д đội vũ trang; ~ая интерве́нция (cuộc) can thiệp vũ trang; ~ые си́лы lực lượng vũ trang, quân lực; ✧ ~ым гла́зом nhìn qua khí cụ quang học, bằng mắt có kính; ~ до зубо́в vũ trang đến tận răng

вооружи́ть(ся) *сов. см.* вооружа́ть(ся)

воо́чию *нареч. книжн.* tận mắt, chính mắt mình, tự mắt mình; (*наглядно*) (một cách) trực quan, hiển nhiên, rõ ràng, rõ rệt, rành rành; ~ уви́деть tận mắt (chính mắt mình) trông thấy; ~ убеди́ться hoàn toàn tin chắc, thấy rất rõ; ~ предста́вить себе́ hình dung rõ ràng

во-пе́рвых *вводн. сл.* một là, thứ nhất là, điều thứ nhất là

вопи́ть *несов. разг.* 1. gào, la, thét, hét, la ó, la thét, hò la, gào thét, la hét; 2. (*плакать*) gào khóc, khóc inh lên, khóc âm lên

вопию́щ||ий *прил.* quá quắt, hết sức đáng công phẫn, không thể chịu (dung thứ) được; ~ее безобра́зие tệ quá chừng; ~ая несправедли́вость bất công quá quắt; ✧ глас ~его в пусты́не tiếng kêu giữa sa mạc

воплоти́ть(ся) *сов. см.* воплоща́ть(ся)

воплоща́ть, воплоти́ть (*В*) thể hiện; ~ что́-л. в жизнь thể hiện vào đời sống, thực hiện; ~ в себе́ thể hiện, là hiện thân

воплоща́ться, воплоти́ться (được) thể hiện

воплоще́ние *с.* (sự) thể hiện; (*олицетворение*) hiện thân; ~ чего́-л. в жизнь thể hiện cái gì vào đời sống, thực hiện cái gì; он ~ трудолю́бия anh ấy là hiện thân của đức tính cần cù

воплощённ||ый *прил.* điển hình, mẫu mực; она́ ~ая че́стность bà ấy là mẫu mực của lòng trung thực

вопль *м.* (tiếng) la ó, la thét, hò la, gào thét, la hét

вопреки́ *предлог* (*Д*) trái với, trái hẳn với, ngược với; (*не считаясь*) bất chấp, bất kể, không kể; (*несмотря на*) mặc dù, mặc dầu, mặc cho; ~ здра́вому смы́слу trái với lẽ phải thông thường; ~ ожида́ниям trái với dự đoán, trái hẳn với sự chờ đợi; ~ рассу́дку trái với lý trí

вопро́с *м.* 1. câu hỏi; задава́ть ~ hỏi, nêu câu hỏi; обраща́ться к кому́-л. с ~ом hỏi ai; альтернати́вный ~

социол. câu hỏi tuỳ chọn; дихотоми́ческий ~ *социол.* câu hỏi lưỡng phân; закры́тый ~ *социол.* câu hỏi đóng; откры́тый ~ *социол.* câu hỏi mở; ~-диало́г *социол.* câu hỏi đối thoại; 2. (*проблема*) vấn đề; (*дело*) việc, điều, chuyện; национа́льный ~ vấn đề dân tộc; экономи́ческий ~ vấn đề kinh tế; междунаро́дный ~ vấn đề quốc tế; ~ состои́т в том... vấn đề ở chỗ là...; вот в чём ~ vấn đề chính ở đây; э́то ещё ~ cái đó còn có (còn là) vấn đề, việc này chưa chắc hẳn, đó còn là điều nghi vấn; ✧ ~ вре́мени còn tuỳ ở thời gian; э́то ~ че́сти đây là vấn đề danh dự; под (*или* под больши́м) ~ом có vấn đề, chưa chắc hẳn, còn tồn nghi; ста́вить что-л. под ~ ngờ vực cái gì, nghi vấn điều gì; ~ жи́зни и́ли сме́рти vấn đề sống còn (sinh tử); ~ ~ов vấn đề trọng đại nhất

вопроси́тельн||ый *прил.* 1. (để) hỏi, tỏ ý muốn hỏi; ~ взгляд cái nhìn ngụ ý hỏi; 2. *грам.* nghi vấn, hỏi; ~ знак dấu hỏi; ~ое местоиме́ние đại từ nghi vấn; ~ая части́ца trợ từ nghi vấn; ~ое предложе́ние mệnh đề nghi vấn

вопро́сник *м.* bảng câu hỏi

вопро́сный *прил.*: ~ лист bảng câu hỏi

вопроша́ть *несов. уст.* hỏi, trang trọng hỏi

вопроша́ющий *прил.* có ý hỏi; ~ взгляд cái nhìn có ý hỏi

вор *м.* kẻ cắp, kẻ trộm, tên ăn cắp (ăn trộm); đạo chích (*разг.*); карма́нный ~ tên móc túi; ✧ ~ в зако́не "bố già", đầu gấu, đầu nậu, đầu sỏ, trùm sỏ (*cầm đầu một băng đảng, thường lợi dụng pháp luật*)

во́рвань *ж.* dầu (*cá biển...*)

ворва́ться *сов. см.* врыва́ться

вори́шка *м. пренебр.* tên ăn cắp vặt

воркова́нье *с.* (*действие*) (sự) gù, kêu gù gù; (*звук*) (tiếng) gù, gù gù

воркова́ть *несов.* 1. gù, kêu gù gù; 2. *перен.* thỏ thẻ, nói nhí nhảnh, nói âu yếm

воркотня́ *ж. разг.* (sự, lời) càu nhàu, cằn nhằn, gắt gỏng, đay nghiến

вороб||е́й *м.* chim sẻ, chim se sẻ, sẻ (*Passer*); ✧ стре́ляный, ста́рый ~ tay lõi đời, người già kinh nghiệm, người từng trải; ста́рого ~ья́ на мяки́не не проведёшь *посл.* ≅ mèo già hoá cáo; из пу́шки по ~ья́м стреля́ть ≅ lấy dao mổ bò giết con chim sẻ

воро́ванное *с.* đồ ăn cắp, của ăn trộm

воро́ванный *прил.* (do) ăn cắp, ăn trộm

ворова́тый *прил.* 1. gian giảo, tráo trở, xảo quyệt, đảo điên, xảo trá, giảo quyệt; 2. (*опасливый*) rón rén, lấm lét, vụng trộm, rụt rè, sợ sệt, trộm; ~ взгляд cái nhìn lấm lét, nhìn vụng trộm, nhìn trộm

ворова́ть *несов.* ăn cắp, đánh cắp, ăn trộm; chôm chỉa, chôm, xoáy (*разг.*)

воро́вка *ж.* con ăn cắp, mụ ăn trộm; bỉ vỏ (*прост.*)

воровски́ *нареч.* như kẻ cắp (kẻ trộm); (*украдкой*) (một cách) lén lút, vụng trộm, lén, lẻn, trộm

воровско́й *прил.* (thuộc về) kẻ cắp, kẻ trộm; ~ язы́к, жарго́н tiếng lóng của bọn trộm cắp

воровство́ *с.* (sự, vụ) trộm cắp, ăn cắp, đánh cắp, ăn trộm; (*мелкая кража*) (sự, vụ) trộm vặt, cắp vặt, chôm chỉa, xoáy; ✧ литерату́рное ~ (sự, vụ) đạo văn, ăn cắp tác phẩm, đánh cắp văn chương

ворожба́ *ж.* thuật phù thuỷ, pháp thuật, phép thuật; (*гадание*) (lời) đoán hậu vận

ворожея́ *ж. уст.* bà phù thuỷ; (*гадалка*) bà thầy bói

ворожи́ть *несов.* làm pháp thuật (phép thuật); (*гадать*) đoán số

во́рон *м.* quạ (*Corvus corax*)

воро́на *ж.* quạ khoang, quạ (*Corvus corone*); ✧ ~ в павли́ньих пе́рьях quạ cắm lông công; счита́ть ворон *разг.* nhìn lơ láo (ngơ ngác, ngẩn ngơ); пу́ганая ~ куста́ (и куста́) бои́тся *погов.* ≅ chim bị đạn sợ làn cây cong; trượt vỏ dưa, thấy vỏ dừa cũng sợ

воронён||ый *прил. тех.* (đã) lấy màu; ~ая сталь thép đã lấy màu, thép mặt xanh

воро́н||ий *прил.* (thuộc về) quạ khoang, quạ; ~ье гнездо́ tổ (ổ) quạ; ~ глаз *бот.* cây vương tôn (*Paris quadrifolia*)

воро́нка *ж.* 1. (*для наливания*) (cái) phễu; 2. (*от взрыва, снаряда, бомбы*) hố phễu, hố bom

воронкообра́зный *прил.* (có) dạng phễu

во́ронов *прил.*: цве́та ~а крыла́ *разг.* đen tuyền, đen nhánh, đen nhưng nhức, đen như cột nhà cháy

вороно́й *прил.* **1.** ô; 2. *в знач. сущ. м.* ngựa ô

вороно́к *м.* ôtô hòm màu đen (*để chở tù nhân*)

во́рот I *м.* (*воротник*) cổ áo, cổ

во́рот II *м. тех.* tời, ròng rọc

воро́та *мн.* (*скл. как с.*) 1. cổng, cửa lớn, cửa ngõ; шлюзовы́е ~ cánh cửa âu thuyền; 2. *спорт.* cầu môn, khung thành, gôn

вороти́л||а *м.* (*скл. как ж.*) *разг.* (kẻ, tên) thủ mưu, đầu nậu, đầu sỏ, trùm; фина́нсовые ~ы bọn trùm tài phiệt

вороти́ть *сов.* (*В*) *разг.* (*заставить вернуться*) bắt... quay trở lại, bắt... trở về; (*позвать обратно*) gọi về; про́шлого не воро́тишь quá khứ không thể nào quay trở lại được

воротн||и́к *м.*, **~ичо́к** *м.* cổ áo, cổ; стоя́чий ~ cổ đứng; отложно́й ~ cổ bẻ; пристяжно́й ~ичо́к cổ giả; крахма́льный ~ичо́к cổ cồn, cổ hồ; ✧ бе́лые ~ички́ dân áo trắng, công chức kỹ thuật; си́ние ~ички́ dân áo xanh, công nhân, thợ thuyền; се́рые ~ички dân áo xám, nhân viên dịch vụ

во́рох *м.* 1. (*груда*) đống; 2. *перен. разг.* (*множество*) một đống, rất nhiều, vô số; ~ новосте́й một đống tin, vô số tin tức

воро́чать *несов.* 1. (*В*) (*сдвигать*) vần, xê, dịch, chuyển; 2. (*В*) (*перевёртывать*) lật ngược, lật; 3. (*Т*) *разг.* (*управлять*) điều hành, điều khiển, chi phối, thao túng, quản lý; ~ дела́ми điều hành (điều khiển) công việc

воро́чаться *несов. разг.* trở mình, trăn trở, cựa mình, trằn trọc

ворошу́ть, разворошу́ть (*В*) đảo lộn, xáo trộn, đảo; ~ се́но đảo (gảy) cỏ khô; ✧ ~ ста́рое bới lại (nhắc lại) chuyện cũ

ворс *м.* tuyết, lông; сукно́ с ~ом dạ có tuyết; навести́ ~ chải tuyết; пригла́дить ~ vuốt xuôi chiều tuyết

ворси́нка *ж.* 1. *текст., бот.* (sợi) tuyết, lông tơ, lông nhung; 2. *анат.* nhung mao

ворси́ст||ый *прил.* có tuyết, có lông tơ; ~ое сукно́ dạ có tuyết

ворсова́льн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy tạo tuyết, máy cào lông

ворсова́ние *с. текст.* (sự) tạo tuyết, làm tuyết

ворсова́ть *несов.* (*В*) *текст.* tạo tuyết, làm tuyết; ~ сукно́ tạo tuyết trên dạ

ворсо́вка *ж. см.* ворсова́ние

ворча́ние *с.* 1. (*собаки и т. п.*) (sự, tiếng) gầm gừ; 2. *разг.* (*брюзжание*) (sự, tiếng) càu nhàu, cằn nhằn, lầu bầu

ворча́ть *несов.* 1. (*о собаке и т. п.*) gầm gừ; 2. (на *В*) *разг.* (*брюзжать*)

càu nhàu, cằn nhằn, lẩu bẩu, cảu nhảu càu nhàu

ворчли́во *нареч.* (một cách) càu nhàu, cằn nhằn

ворчли́вость *с.* (tính) càu nhàu, cằn nhằn; bẳn tính

ворчли́вый *прил.* hay càu nhàu (cằn nhằn, lẩu bẩu), bẳn tính, bẳn gắt; (*выражающий недовольство*) càu nhàu, cảu nhảu, lẩu bẩu, cằn nhằn, cau cảu; gắt như mắm tôm (*разг.*); ~ стари́к cụ già bẳn tính; ~ тон giọng cằn nhằn

ворчу́н *м.*, **~ья** *ж.* người hay càu nhàu (cảu nhảu, cằn nhằn, càu cạu), kẻ bẳn tính

восвоя́си *нареч. разг.*: отпра́виться ~ trở về nhà

восемнадцатиле́тний *прил.* (*о сроке*) (lâu) mươi tám năm; (*о возрасте*) (lên) mười tám tuổi

восемна́дцатый *числ.* (thứ) mười tám; ~ но́мер số mười tám

восемна́дцать *числ.* (*скл. как сущ. ж.*) mười tám

во́семь *числ.* (*скл. как сущ. ж.*) tám

во́семьдесят *числ.* tám mươi

восемьсо́т *числ.* tám trăm

во́семью *нареч.* tám lần

воск *м.* sáp; ✧ го́рный ~ nhựa khoáng vật, sáp mỡ, ozokerit

воскли́кнуть *сов. см.* восклица́ть

восклица́ние *с.* (tiếng) kêu lên, thốt lên, reo hò, reo lên; ра́достное ~ tiếng reo vui, tiếng reo hò hân hoan

восклица́тельн||ый *прил.*: ~ знак *грам.* dấu than; ~ое предложе́ние *грам.* mệnh đề cảm thán

восклица́ть, воскли́кнуть kêu lên, thốt lên, reo lên

воско́вка *ж.* giấy sáp, giấy nến

восков||о́й *прил.* 1. (bằng) sáp; 2. *перен.* nhợt, vàng nhợt, nhợt nhạt, màu sáp ong; ~ая бле́дность (màu) vàng nhợt như sáp, nhợt nhạt; ~о́е лицо́ mặt nhợt nhạt, mặt vàng nhợt; ✧ ~а́я спе́лость độ chín sáp

воскреса́ть, воскре́снуть 1. sống lại, phục sinh, tái sinh, hồi sinh; *перен. тж.* phục hưng; (*после болезни*) hồi phục, bình phục; 2. *перен.* (*о чувствах и т. п.*) sống lại, tái hiện; воскре́сли воспомина́ния những hồi ức tái hiện

воскресе́ние *с.* (sự) sống lại, phục sinh, tái sinh, hồi sinh; *перен. тж.* (sự) phục hưng

воскресе́нье *с.* (*день*) (ngày) chủ nhật, chúa nhật

воскреси́ть *сов. см.* воскреша́ть

воскре́сник *м.* ngày chủ nhật lao động tập thể

воскре́снуть *сов. см.* воскреса́ть

воскре́сный *прил.* (thuộc về) chủ nhật, chúa nhật

воскреша́ть, воскреси́ть (*В*) 1. làm... sống lại (hồi sinh); *перен.* phục hồi, phục hưng, phục hoạt; 2. *перен.* (*восстанавливать в памяти*) gợi lại, hồi tưởng lại, làm sống lại; ~ наде́жду làm sống lại niềm hy vọng

воскури́ть *сов.*: ~ фимиа́м кому́-л. nịnh hót (ton hót, tán dương, tâng bốc) ai

воспале́ние *с. мед.* (chứng) viêm; ~ лёгких viêm phổi, sưng phổi; ~ кишо́к viêm ruột; ~ по́чек viêm thận

воспалённ||ый *прил.* 1. (bị) viêm, tấy, tấy lên, sưng tấy, sưng; ~ые глаза́ mắt viêm đỏ; 2. (*возбуждённый*) bị kích thích (kích động, xúc động)

воспали́тельный *прил.* (có) viêm tính, viêm; ~ проце́сс quá trình viêm

воспали́ться *сов. см.* воспаля́ться

воспаля́ться, воспали́ться (bị) viêm, tấy, tấy lên, sưng tấy, sưng lên

воспева́ть, воспе́ть (*В*) ca ngợi, ngợi ca, ca tụng

воспе́ть *сов. см.* воспева́ть

воспита́ние *с.* 1. (sự) nuôi dạy, dạy dỗ, dạy bảo, giáo dục, giáo dưỡng; rèn luyện, đào luyện, bồi dưỡng; đào tạo (*ср.* воспи́тывать); ~ дете́й giáo dưỡng con cái, dạy dỗ trẻ con, giáo dục thiếu nhi; ~ ка́дров đào tạo (rèn luyện, đào luyện, bồi dưỡng, giáo dục) cán bộ; 2. (*воспитанность*) (sự, tính) có giáo dục, được giáo dục; хоро́шее ~ được giáo dục tốt

воспи́танни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. (*ребёнок*) trẻ được nuôi dạy (giáo dưỡng); (*по отношению к организации, обществу*) người được giáo dục; 2. (*приёмыш*) con nuôi; 3. (*учащийся*) học sinh; (*окончивший учебное заведение*) cựu học sinh (sinh viên)

воспи́танность *ж.* (sự) có giáo dục, được giáo dục tốt

воспи́танный *прил.* có giáo dục, được giáo dục; хорошо́ ~ челове́к người được giáo dục tốt; ду́рно ~ ребёнок đứa bé mất dạy, đứa trẻ thiếu giáo dục

воспита́тель *м.* giáo viên, thầy giáo, nhà giáo dục

воспита́тельница *ж.* nữ giáo viên, cô/bà giáo, nhà giáo dục

воспита́тельн||ый *прил.* (thuộc về) giáo dục; име́ть огро́мное ~ое значе́ние có ý nghĩa giáo dục lớn lao; ~ая коло́ния trại cải huấn (*dành cho trẻ vị thành niên phạm tội ở Liên bang Nga*)

воспита́тельск||ий *прил.* (thuộc về) giáo viên, thầy giáo, cô giáo; ~ая де́ятельность hoạt động giáo dục

воспита́ть(ся) *сов. см.* воспи́тывать(ся)

воспи́тывать, воспита́ть (*В*) 1. (*выращивать*) nuôi dạy, dạy dỗ, dạy bảo, giáo dục, giáo dưỡng; 2. (*прививать какие-л. чувства*) giáo dục, rèn luyện, đào luyện, bồi dưỡng; ~ в ко́м-л. любо́вь к ро́дине giáo dục (bồi dưỡng) lòng yêu Tổ quốc cho ai; 3. (*готовить*) đào tạo, giáo dục, bồi dưỡng

воспламене́ни||е *с.* 1. (*по знач. гл.* воспламеня́ть) (sự) đốt cháy, nhen cháy, châm lửa; 2. (*по знач. гл.* воспламеня́ться) (sự) bốc cháy, bắt lửa, bốc lửa, phát hoả; температу́ра, то́чка ~я nhiệt độ, điểm bốc cháy

воспламени́ть(ся) *сов. см.* воспламеня́ть(ся)

воспламеня́емость *с.* (sự, tính) dễ bốc cháy, dễ cháy

воспламеня́емый *прил.* dễ bốc cháy, dễ cháy

воспламеня́ть, воспламени́ть (*В*) 1. đốt, nhen, đốt cháy, nhen cháy, châm lửa; 2. *перен.* khích động, làm sôi nổi, làm náo nức, làm khuấy động

воспламеня́ться, воспламени́ться 1. bốc cháy, bắt lửa, bốc lửa, phát hoả, cháy; 2. (*Т*) *перен.* được cổ vũ, sôi nổi lên, náo nức, rạo rực

воспо́лнить *сов. см.* восполня́ть

восполня́ть, воспо́лнить (*В*) bổ sung, bổ khuyết, bổ túc, bù đắp, thêm vào cho đủ; ~ пробе́лы в зна́ниях bù đắp những chỗ khuyết trong tri thức, bổ túc những thiếu sót trong kiến thức

воспо́льзоваться *сов.* (*Т*) lợi dụng; (*употребить*) dùng, sử dụng; ~ чьей-л. неопытностью lợi dụng sự thiếu kinh nghiệm của ai; ~ чьи́м-л. приглаше́нием nhận lời mời của ai; ~ слу́чаем (удо́бным слу́чаем) lợi dụng thời cơ (dịp tốt), nhân cơ hội, thừa cơ, thừa dịp; ~ моме́нтом nhân lúc, nhân dịp, thừa lúc

воспомина́ни||е *с.* 1. (sự) hồi ức, hồi tưởng, hoài niệm, hồi niệm, nhớ lại; ~я де́тства những hồi ức (hoài niệm, kỷ niệm) thời thơ ấu; 2. *мн.*: ~я (*записки*)

hồi ký, hồi ức; ✧ оста́лось одно́ (одно́ лишь) ~ chỉ còn vương lại một chút hồi ức mà thôi, không còn gì hết cả

воспрепя́тствовать *сов.* (*Д*) ngăn cản, ngăn trở, cản trở, làm khó dễ, can ngăn

воспрети́тельный *прил.* (để) cấm chỉ, ngăn cấm, cấm

воспрети́ть *сов. см.* воспреща́ть

воспреща́ть, воспрети́ть (*В*) cấm, cấm chỉ, ngăn cấm

воспреща||ться *несов.* (bị) cấm, cấm chỉ, ngăn cấm; куре́ть ~а́ется cấm hút thuốc; вход ~а́ется cấm vào

воспреще́ние *с.* (sự) cấm, cấm chỉ, ngăn cấm

воспри́имчивость *ж.* (khả năng) tiếp thu, lĩnh hội; (*впечатлительность*) (tính) thụ cảm, cảm thụ, nhạy cảm; (*к болезням*) (tính) dễ mắc bệnh, dễ thụ bệnh

воспри́имчивый *прил.* dễ tiếp thu (lĩnh hội); (*впечатлительный*) dễ thụ cảm (cảm thụ), nhạy cảm; (*к болезням*) dễ mắc bệnh (thụ bệnh); ~ ум trí óc dễ tiếp thu (dễ lĩnh hội)

воспринима́емость *ж.* (sự, khả năng) hấp thu, hấp thụ, thu nhận, tiếp thu

воспринима́емый *прил.* (được) hấp thu, hấp thụ, thu nhận, tiếp thu

воспринима́ть, воспри́нять (*В*) hấp thu, hấp thụ, thu nhận, tiếp thu, lĩnh hội; (*понимать*) nhận thức, hiểu; (*относиться*) quan niệm, xem, coi

воспри́нять *сов. см.* воспринима́ть

воспри́ятие *с.* tri giác

воспроизведе́ние *с.* (*в памяти*) (sự) nhớ lại; (*воссоздание*) (sự) tái tạo, tái hiện, tạo lại, dựng lại; (*копирование*) (sự) hoạ lại, phóng lại, sao lại

воспроизвести́ *сов. см.* воспроизводи́ть

воспроизводи́тельный *прил.* (để) tái sản xuất; tái tạo, tái hiện, tạo lại, dựng lại; hoạ lại, phóng lại, sao lại (*ср.* воспроизводи́ть)

воспроизводи́ть, воспроизвести́ 1. *эк.* tái sản xuất; 2. (*в памяти*) nhớ lại; (*воссоздавать*) tái tạo, tái hiện, tạo lại, dựng lại; (*копировать*) hoạ lại, phóng lại, sao lại

воспроизво́дство *с.* 1. *эк.* (sự) tái sản xuất; просто́е ~ tái sản xuất giản đơn; 2. (sự) tái tạo, tái hiện; phóng lại, sao lại (*ср.* воспроизводи́ть); ~ приро́дных ресу́рсов tái tạo nguồn tài nguyên thiên nhiên; ~ поголо́вья кру́пного рога́того ско́та tái tạo đàn gia súc lớn

воспроти́виться *сов. см.* проти́виться

воспря́нуть *сов.*: ~ ду́хом tươi tỉnh lên, tỉnh táo ra, sảng khoái lên; ~ от сна *уст.* tỉnh dậy, thức dậy

воспыла́ть *сов.* (*Т*) hừng hực, bừng bừng; ~ не́навистью hừng hực lòng căm thù

восседа́ть *несов. ирон.* ngồi chễm chệ

восслáвить *сов. см.* восславля́ть

восславля́ть, восслáвить (*В*) tôn vinh, suy tôn, ngợi ca, ca ngợi, ca tụng; ~ свой наро́д tôn vinh dân tộc mình

воссоедине́ни||е *с.* (sự) thống nhất lại, hợp nhất lại, thống nhất, đoàn tụ; вопро́сы ~я семе́й các vấn đề đoàn tụ gia đình

воссоедини́ть(ся) *сов. см.* воссоединя́ть(ся)

воссоединя́ть, воссоедини́ть (*В*) thống nhất (hợp nhất)... lại

воссоединя́ться, воссоедини́ться (được) thống nhất lại, hợp nhất lại, đoàn tụ

воссоздава́ть, воссозда́ть (*В*) (*восстанавливать*) khôi phục, phục hồi, phục nguyên, xây dựng lại; (*в памяти*) nhớ lại, hồi tưởng, phục hiện; (*творчески воспроизводить*) tái tạo, tái hiện, phục nguyên, tạo (dựng) lại

воссозда́ние *с.* (*восстановление*) (sự) khôi phục, phục hồi, xây dựng lại; (*в памяти*) (sự) nhớ lại, hồi tưởng, phục hiện; (*творческое воспроизведение*) (sự) tái tạo, tái hiện, phục nguyên, tạo lại, dựng lại

воссозда́ть *сов. см.* воссоздава́ть

восстава́ть, восста́ть 1. nổi dậy, khởi nghĩa, dấy nghĩa; ~ с оружием в руках cầm vũ khí nổi dậy, dấy binh, khởi nghĩa vũ trang; 2. (про́тив *Р*) (*противиться*) chống lại, cưỡng lại, đối phó

восста́вить *сов.* (*В*): ~ перпендикуля́р dựng một đường vuông góc

восста́вш||ий *прил.* (đã) nổi dậy, dấy lên, khởi nghĩa, dấy nghĩa; ~ наро́д dân chúng nổi dậy, nhân dân khởi nghĩa; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ие những người nổi dậy, nghĩa quân, nghĩa binh

восстана́вливать, восстанови́ть 1. (*В*) khôi phục, phục hồi, hồi phục, vãn hồi, lập lại, xây dựng lại; ~ промы́шленность khôi phục (phục hồi) nền công nghiệp; ~ первонача́льный текст khôi phục nguyên văn; ~ поря́док vãn hồi (khôi phục lại, lập lại) trật tự; ~ здоро́вье, си́лы hồi phục sức khoẻ; ~ мир vãn hồi (lập lại) hoà bình; ~ справедли́вость khôi phục công lý; ~ дипломати́ческие отноше́ния khôi phục (nối lại) quan hệ ngoại giao; ~ архитекту́рный па́мятник trùng tu (sữa chữa lại, phục chế) một công trình kiến trúc; 2. (*В* в *П*) (*возвращать кого-л. служебное, правовое положение*) phục hồi, phục; ~ кого́-л. в до́лжности phục chức (phục hồi chức vụ) cho ai; ~ кого́-л. в права́х phục quyền (phục hồi quyền hạn) cho ai; 3. *перен.* hồi tưởng, nhớ lại, phục hiện; ~ в па́мяти забы́тые о́бразы nhớ lại (hồi tưởng lại, phục hiện) những hình ảnh đã quên rồi; 4. *перен.* (*В* про́тив *Р*) (*враждебно настраивать*) xui... chống..., xúi giục... chống..., làm... chống lại; он всех восстанови́л про́тив себя́ nó làm mọi người chống lại mình; 5. *хим.* khử

восстана́вливаться, восстанови́ться (được) khôi phục, phục hồi, hồi phục, vãn hồi, lập lại; здоро́вье восстанови́лось sức khoẻ đã bình phục (hồi phục); ~ в права́х được phục quyền

восста́ние *с.* (cuộc) nổi dậy, khởi nghĩa

восстанови́тель *м.* 1. thợ xây dựng lại, công nhân sửa chữa, người phục chế; 2. *хим.* chất khử; 3. (*средство для волос*) thuốc hoàn màu

восстанови́тельн||ый *прил.* (thuộc về) khôi phục, phục hồi, xây dựng lại; ~ пери́од thời kỳ khôi phục; ~ые рабо́ты công việc khôi phục (xây dựng lại)

восстанови́ть(ся) *сов. см.* восстана́вливать(ся)

восстановле́ни||е *с.* 1. (sự) khôi phục, phục hồi, hồi phục, vãn hồi, lập lại, xây dựng lại; програ́мма ~я chương trình khôi phục; рабо́ты по ~ю công việc xây dựng lại; 2. *перен.* (sự) hồi tưởng, nhớ lại; 3. *хим.* (sự) khử

восста́ть *сов. см.* восстава́ть

восто́к *м.* 1. (*сторона света*) (phương) Đông, đông; (*направление*) (hướng, phía) Đông, đông; (*часть местности*) (miền, mạn) Đông, đông; к ~у (*от*) về phía đông...; ко́мната выхо́дит на ~ buồng trông ra hướng đông; на ~е ở phương Đông, phía đông; 2.: Восто́к (*восточные страны*) phương Đông; путеше́ствие на ~ chuyến du lịch ở phương Đông; торго́вля ме́жду ~ом и За́падом thương mại giữa phương Đông và phương Tây, mậu dịch Đông – Tây

востокове́д *м.* nhà Đông phương học, người nghiên cứu phương Đông

востоковéдение *с.* Đông phương học, (môn, khoa) nghiên cứu phương Đông

востоковéдческ||ий *прил.* (thuộc về) Đông phương học; ~ие проблéмы những vấn đề Đông phương học

востóрг *м.* (sự) khoái trá, khoái chá, khoái chí, thích thú, hân hoan, phấn khởi; смотрéть на когó-л. с ~ом hân hoan (phấn khởi) nhìn ai; быть в ~е от чегó-л. khoái trá (khoái chá, khoái chí, phấn khởi) vì cái gì; приводúть когó-л. в ~ làm ai khoái trá (khoái chá, hân hoan, phấn khởi)

восторгáть *несов.* (*В*) làm... khoái trá (khoái chá, khoái chí, thích thú, phấn khởi, hân hoan)

восторгáться *несов.* (*Т*) khoái, khoái trá, khoái chá, khoái chí, thích thú, phấn khởi, hân hoan

востóрженно *нареч.* (một cách) khoái trá, khoái chá, khoái chí, thích thú, phấn khởi, hân hoan

востóрженность *ж.* 1. (*состояние*) (sự) khoái trá, khoái chá, khoái chí, thích thú, phấn khởi, hân hoan; 2. (*склонность к восторгу*) (tính) dễ khoái trá, dễ khoái chá, dễ khoái chí, dễ thích thú, dễ phấn khởi

востóрженн||ый *прил.* (*склонный к восторгу*) dễ khoái trá (khoái chá, khoái chí, thích thú, phấn khởi); (*исполненный восторга*) phấn khởi, nhiệt liệt, hân hoan; ~ая встрéча (cuộc) đón tiếp hân hoan; ~ая натýра bản chất dễ khoái chá; ~ взгляд cái nhìn hân hoan (thích thú, khoái chí)

восторжествовáть *сов.* thắng, thắng lợi, đắc thắng

востóчник *м. разг.* người nghiên cứu phương Đông

востóчн||ый *прил.* (thuộc về) Đông, đông (*ср.* востóк); ~ ая грани́ца biên giới phía đông; ~ые нарóды các dân tộc phương Đông; ~ые языкú ngôn ngữ phương Đông; ✧ Востóчная цéрковь Giáo hội phương Đông (*tức là Chính thống giáo và giáo hội Hy Lạp*)

востре́бовани||е *с.*: письмó до ~я thư lưu ký (bưu ký), thư lưu

востре́бовать *сов.* đòi

востри́ть *несов.*: ~ зýбы на когó-л. thù ghét (mưu hại, mưu đồ ám hại) ai

востро́ *нареч. разг.*: держáть ýхо ~ cảnh giác, giữ thế, giữ miếng, đề phòng cẩn thận

востроглáзый *прил. разг.* (có) mắt tinh, mắt tinh anh

востру́шка *ж. разг.* cô bé nhanh nhẩu (nhanh nhẹn, lanh lợi)

восхвале́ние *с.* (sự, lời) ca tụng, tán dương, tán tụng, tâng bốc

восхвали́ть *сов. см.* восхвалять

восхваля́ть, восхвали́ть (*В*) ca tụng, tán dương, tán tụng, tâng bốc

восхити́тельно *нареч.* (một cách) đáng phục, tuyệt trần, mê ly, tuyệt đẹp, tuyệt

восхити́тельный *прил.* đáng phục, tuyệt trần, mê ly, tuyệt đẹp, tuyệt

восхити́ть(ся) *сов. см.* восхищáть(ся)

восхищáть, восхити́ть (*В*) làm... khâm phục (thán phục, cảm phục)

восхищáться, восхити́ться (*Т*) khâm phục, thán phục, cảm phục, phục

восхище́ни||е *с.* (sự) khâm phục, thán phục, cảm phục; в ~и от чегó-л. khâm phục (thán phục, cảm phục) cái gì; с ~ем lòng đầy khâm phục

восхóд *м.* 1. (sự) đi lên, leo lên, trèo lên; 2. (*небесного светила*) (sự) mọc, lên; (*время появления солнца*) bình minh, (lúc) mặt trời mọc; ~ сóлнца mặt trời mọc; ~ лунú trăng mọc, trăng lên

восходúть, взойти́ 1. đi (leo, trèo) lên; ~ нá гору đi (leo, trèo) lên núi; 2. (*о небесном светиле*) mọc, lên; 3. *тк. несов.* (к *Д*) (*иметь своим началом*) bắt nguồn, có nguồn gốc

восходя́щ||ий *прил.* lên, hướng lên; ~ая лúния đường đi lên, đường hướng lên, đường hướng thượng; ~ая величинá đại lượng (giá trị) tăng lên; ✧ ~ее светúло, ~ая звездá ngôi sao đang lên, thiên tài mới xuất hiện

восхожде́ние *с.* (sự, cuộc) đi lên, leo lên, trèo lên; ~ на вершúну горы́ đi (leo, trèo) lên đỉnh núi; ~ нá гору đi (leo, trèo) lên núi

восьмá *ж.* (*дробь*) một phần tám

восьмёрка *ж.* 1. (*цифра*) số tám; 2. (*восемь штук*) (số) tám; ~ самолётов tám chiếc máy bay; 3. (*фигура*) hình số 8; 4. (*карта*) con tám, tám; 5. (*шлюпка*) (chiếc) thuyền tám chèo, xuồng tám chèo; 6. *ав.* đội hình số 8; 7. *полит.*: большáя ~ (*саммит*) G8, hội nghị thượng đỉnh tám nước

вóсьмеро *числ. собир.* tám, tám người

восьмивесéльный *прил.* (có) tám chèo, tám mái

восьмигрáнник *м.* hình tám mặt, hình bát diện

восьмигрáнный *прил.* (có) tám mặt, bát diện

восьмидесятилéтие *с.* 1. (thời gian) tám mươi năm; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm tám mươi năm

восьмидесятилéтний *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu) tám mươi năm; 2. (*о возрасте*) (đã) tám mươi tuổi

восьмидеся́т||ый *числ.* (thứ) tám mươi; ~ые гóды những năm tám mươi

восьмиклáссник *м,.* học sinh lớp tám

восьмиклáссница *ж.* nữ sinh lớp tám

восьмикрáтн||ый *прил.* (to, lớn) tám lần; в ~ом размéре gấp tám lần

восьмилéтний *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu) tám năm; 2. (*о возрасте*) (lên) tám tuổi; ~ ребёнок đứa bé lên tám

восьминóг *м. см.* осьминóг

восьмисóтый *числ.* (thứ) tám trăm

восьмисти́шие *с. лит.* thơ tám câu, thơ bát cú

восьмистóпный *прил. лит.* (có) tám chân, tám chữ

восьмиугóльник *м.* hình tám cạnh, hình bát giác

восьмиугóльный *прил.* (có) tám cạnh, bát giác

восьмичасовóй *прил.* 1. (lâu) tám giờ; ~ рабóчий день ngày làm việc tám giờ, ngày làm tám tiếng; 2. *разг.* (*о поезде, автобусе и т. п.*) (lúc) tám giờ

восьмóй *числ.* (thứ) tám

вот *частица* 1. *указ.* đấy, đây, kia, này, đây này, đây kìa; я берý ~ э́ту книгу tôi lấy cuốn sách này đây; ~ он идёт kìa, nó đang đi; ~ и я! tôi đây!, tôi đã đến đây!; ~ тут, ~ здесь ở đây này; ~ там ở đằng kia kìa; ~ типúчный примéр đấy là một thí dụ điển hình; ~ вам билéт vé cho anh đây; ~ как он живёт nó sống như thế đấy; ~ чегó он хотéл nó muốn như thế đấy; ~ возьмúте! này, anh hãy cầm lấy!; các cậu hãy lấy đi, này!; 2. (*в восклицательных предложениях*) thế, thật, thế đấy, thế cơ đấy; ~ глýпости! ngu thật!, ngu thế!; ~ так истóрия! lạ thế!; ~ человéк! а) (*восторженно*) người như thế chứ!, người tuyệt thế chứ!; б) (*укоризненно*) người mà thế đấy!, người với ngợm!; ~ оно что́! hoá ra là thế!, té ra như thế!; ~ так та́к!, ~ тебе́ ра́з! đấy, đã thấy chưa!; 3. (*при логическом ударении*): ~ дéнег не обещáю còn chuyện tiền nong thì tôi không hứa đâu; ✧ ~ и всё thế là hết, thế là xong, chỉ có thế thôi;

~ ещё! đừng hòng!, không được!; ~ как? thế à?, thế ư?; ~ почему... chính vì thế...

вот-во́т *нареч. разг.* sắp, một lát nữa, một chốc nữa; она́ ~ придёт cô ta sắp đến rồi, một lát nữa nó đến thôi

вотиро́вать *несов. и сов.* bỏ phiếu, biểu quyết; ~ кому́-л. недове́рие bỏ phiếu không tín nhiệm ai

воткну́ть *сов. см.* втыка́ть

во́тум *м.* (sự) bỏ phiếu, biểu quyết; ~ недове́рия bỏ phiếu không tín nhiệm

во́тчина *ж. ист.* lãnh địa thế tập, chế độ thế tập

во́тчинник *м. ист.* chủ lãnh địa thế tập

во́тчинн||ый *прил. ист.* (thuộc về) lãnh địa thế tập; ~ые крестья́не nông dân lãnh địa thế tập

воцаре́ние *с. уст.* (sự) đăng quang, đăng cực, lên ngôi

воцари́ть *сов. см.* воцаря́ть

воцаря́ть, воцари́ть 1. *уст.* (*вступать на престол*) đăng quang, đăng cực, lên ngôi; 2. (*наступать*) bắt đầu; воцари́лся поря́док trật tự đã được lập lại; в семье́ воцари́лось согла́сие cả nhà trên thuận dưới hoà

вошь *ж.* rận; (*головная*) chấy

вощи́нка *ж. см.* воско́вка

вощён||ый *прил.* (đã) bôi sáp, tẩm sáp; ~ая бума́га giấy sáp, giấy nến

вощи́ть *несов.* (*В*) bôi sáp, tẩm sáp, đánh sáp

вою́ющ||ий *прил.* (đang) tham chiến, giao chiến, tác chiến; ~ие сто́роны các bên tham chiến (giao chiến)

вояж́ *м. уст.* (cuộc) du lịch, viễn du, viếng thăm

вои́ка *м. разг.* chiến binh, binh sĩ, chiến sĩ; ста́рый ~ cựu chiến binh, cựu binh sĩ; хра́брый ~ *ирон.* anh hùng rơm, yếng hùng; ну и ~! chiến sĩ quái gì thế!

впада́ть, впасть 1. *тк. несов.* (*о реке*) chảy vào, đổ vào; 2. (*становиться впалым*) hõm, lõm, trũng, hõm (lõm, trũng, hoắm) xuống; его́ щёки впа́ли má ông ta hóp (hõm); его́ глаза́ впа́ли mắt nó hõm (sâu hoắm); 3. (в *В*) (*в какое-л. состояние*) sa (lâm, rơi) vào; ~ в нищету́ sa (lâm) vào cảnh nghèo; ~ в оши́бку mắc lỗi, phạm lỗi; ~ в отча́яние đâm ra tuyệt vọng, bị thất vọng; ~ в противоре́чие tự mâu thuẫn mình; ~ в неми́лость bị thất sủng, bị ruồng rẫy, bị hắt hủi

впаде́ние *с.* (*реки*) cửa sông, vàm

впа́дина *ж.* chỗ lõm, lòng chảo, chỗ trũng, hõm, hốc, hố; глазна́я ~ ổ (hõm) mắt

впа́л||ый *прил.* lõm, hõm, sâu hoắm, sâu hõm, lép; ~ая грудь ngực lép, ngực lép kẹp; ~ые глаза́ mắt hõm (sâu hoắm); ~ые щёки má hóp, má hõm

впасть *сов. см.* впада́ть

впервы́е *нареч.* lần đầu, lần đầu tiên, lần thứ nhất, ban đầu

вперева́лку *нареч. разг.*: ходи́ть ~ đi khạng nạng (lạch bạch)

вперегонки́ *нареч. разг.* đua nhau; бе́гать ~ chạy thi, đua nhau chạy

вперёд *нареч.* 1. lên, (về) phía trước, đằng trước; идти́ ~ tiến lên, đi tới, đi lên phía trước; смотре́ть ~ nhìn đằng trước; вы́тянуть ру́ку ~ giơ tay ra đằng trước; большо́й шаг ~ một bước tiến lớn; 2. *разг.* (*впредь*) sau này, lần sau, từ nay về sau; ~ э́того не де́лай! lần sau (sau này, từ nay về sau) cậu đừng làm như thế!; 3. (*заранее*) trước; плати́ть ~ trả tiền trước; 4. *в знач. межд.* tiến lên!; ~ к побе́де! tiến lên giành thắng lợi!; ✧ часы́ иду́т ~ đồng hồ chạy nhanh; дать не́сколько очко́в ~ chấp mấy điểm

впереди́ 1. *нареч.* (ở) đằng trước, phía trước; ~ я уви́дел го́ры tôi đã thấy núi ở đằng (phía) trước; ~ шёл оркестр đi đầu (đi đằng trước) là đội nhạc; 2. *нареч.* (*в будущем*) sắp tới, trong tương lai, sau này; у нас ~ мно́го вре́мени sắp tới (trong tương lai, sau này) chúng ta còn có nhiều thì giờ; 3. *предлог* (*Р*) trước; идти́ ~ всех đi trước mọi người; ✧ быть ~ vượt trội, đi đầu

вперемёжку *нареч.* (một cách) xen kẽ, xen lẫn, xen; берёзы росли́ здесь ~ с е́лями ở đây bạch dương mọc xen lẫn (xen kẽ) với thông

вперемёшку *нареч.* (một cách) lẫn lộn, lộn xộn, bừa bãi, lung tung; на полу́ валя́лись ко́жаные перча́тки ~ с меховы́ми сапога́ми trên sàn nhà những chiếc găng da nằm lẫn lộn với những chiếc ủng lông

впери́ть *сов. см.* вперя́ть

вперя́ть, впери́ть (*В*): ~ взор во что́-л. dán mắt vào cái gì

впечатле́ни||е *с.* cảm tưởng, ấn tượng; находи́ться под си́льным ~ем có ấn tượng mạnh mẽ; произвести́ на кого́-л. глубо́кое ~ gây ấn tượng sâu sắc cho ai; оста́вить хоро́шее ~ để lại cảm tưởng tốt, lưu lại ấn tượng tốt; дели́ться ~ями trao đổi cảm tưởng; расска́зывать о свои́х ~ях kể lại cảm tưởng của mình; у меня́ тако́е ~, что... tôi có cảm tưởng rằng...

впечатли́тельность *ж.* (tính) dễ xúc cảm, nhạy cảm, mẫn cảm

впечатли́тельн||ый *прил.* dễ xúc cảm, nhạy cảm, mẫn cảm; ~ая натю́ра bản tính nhạy cảm (mẫn cảm, dễ xúc cảm)

впечатля́ющ||ий *прил.* gây ấn tượng mạnh, gây xúc cảm mạnh; ~ о́браз một hình ảnh gây ấn tượng mạnh; ~ее зре́лище một cảnh tượng gây xúc cảm mạnh

впива́ть *несов.* (*В*) (*в себя*) hấp thu, hấp thụ, tiếp thu, thấm nhuần; жа́дно ~ всё но́вое khao khát hấp thu (tiếp thu) những cái mới nhất

впива́ться, впи́ться 1. (*присасываться*) bám vào; пия́вка впила́сь мне в ру́ку con đỉa bám vào tay tôi; 2. (*чем-л. острым*) đâm (cắm, chọc, thọc, ăn sâu) vào; ~ зуба́ми во что́-л. cắn phập răng vào cái gì; ~ когтя́ми во что́-л. cắm (đâm) vuốt vào cái gì; колю́чка впила́сь ему́ в ру́ку gai đâm vào tay nó; ✧ ~ глаза́ми в кого́-л. nhìn ai chằm chằm (chòng chọc, chằm chặp, chằm bẳm)

впи́санный *прил. мат.* nội tiếp; ~ круг *мат.* vòng tròn nội tiếp

вписа́ть(ся) *сов. см.* впи́сывать(ся)

впи́ска *ж.*, **впи́сывание** *с.* (sự) viết vào, ghi vào, biên vào, điền vào

впи́сывать, вписа́ть (*В*) 1. viết (ghi, biên, điền)... vào; ~ пропу́щенное сло́во viết (ghi) từ bị sót vào; ~ фами́лию и и́мя в спи́сок viết (điền, ghi) họ tên vào danh sách; вписа́ть сла́вную страни́цу в исто́рию ghi một trang sử vẻ vang; 2. *мат.* vẽ nội tiếp; вписа́ть треуго́льник в круг vẽ một hình tam giác nội tiếp trong hình tròn

впи́сываться, вписа́ться hoà hợp, hài hoà, phù hợp; но́вый теа́тр хорошо́ вписа́лся в архитекту́рный анса́мбль nhà hát mới rất hài hoà (hoà hợp) với quần thể kiến trúc

впита́ть(ся) *сов. см.* впи́тывать(ся)

впи́тывание *с.* 1. (sự) hút vào, thấm vào, ngấm vào; 2. *перен.* (sự) hấp thu, hấp thụ, thấm nhuần

впи́тывать, впита́ть (*В*) 1. hút (thấm, ngấm)... vào; 2. *перен.* hấp thu, hấp thụ, thấm nhuần; впита́ть с молоко́м ма́тери hấp thu (hấp thụ) từ hồi thơ ấu

вни́тываться, впита́ться 1. (bị) hút vào, thấm vào, ngấm vào, hấp thu; 2. *перен.* (được) hấp thu, hấp thụ, thấm nhuần

вни́ться *сов. см.* впива́ться

вни́хивать, впихну́ть *разг.* (*В*) đút (nhét, lèn, nhồi)... vào; (*вталкивать*) đẩy (ấn, đun)... vào

впихну́ть *сов. см.* вни́хивать

вплавь *нареч.* (bằng cách) bơi; ~ переправля́ться че́рез ре́ку bơi qua sông

вплести́ *сов. см.* вплета́ть

вплета́ть, вплести́ (*В* в *В*) bện (tết)... vào; ~ ле́нту в ко́су tết băng vào bím tóc

вплотну́ю *нареч.* sát, kề, giáp, sát nách, kề bên, kề sát, gần kề; сиде́ть ~ друг к дру́гу ngồi sát (kề) nhau; подойти́ ~ к кому́-л. đến sát ai; подойти́ ~ к реше́нию вопро́са sắp (gần) giải quyết được vấn đề

вплоть *нареч.* đến tận, tới tận, cho đến, cho tới; (*включая также*) kể cả; ~ до утра́ đến tận sáng, cho đến sáng; ~ до настоя́щего вре́мени đến tận ngày nay, cho đến bây giờ

вповáлку *нареч. разг.* (một cách) bừa bãi, ngổn ngang, lộn xộn; лежа́ть ~ nằm bừa bãi (ngổn ngang)

вполго́лоса *нареч.* (một cách) khẽ, sẽ, khe khẽ, se sẽ, thì thầm, thì thào; говори́ть ~ nói khẽ, nói sẽ, thì thầm, thì thào

вползáть, вползти́ 1. (в *В*) bò (trườn, luồn) vào; 2. (на *В*) bò (leo, trèo) lên

вползти́ *сов. см.* вползáть

вполне́ *нареч.* hoàn toàn; ra phết (*разг.*); ~ счастли́вый hoàn toàn sung sướng; ~ доста́точно hoàn toàn đủ; ~ заслужи́ть hoàn toàn xứng đáng, rất đáng được; ~ подхо́дит rất vừa, rất hợp; не ~ chưa đủ mức, chưa hoàn toàn; он не ~ норма́лен cậu ta hâm hâm, nó dở người

вполоборо́та *нареч.* (к *Д*) quay (xoay) nghiêng người

вполови́ну *нареч. разг.* (bằng) một nửa; ~ дешёвле rẻ bằng một nửa, rẻ gấp đôi, rẻ hơn hai lần; он сде́лал ~ ме́ньше anh ấy làm được một nửa thôi, nó làm ít hơn hai lần

вполпья́на́ *нареч. разг.* ngà ngà say

вполси́лы *нареч. разг.* không khoẻ lắm, cầm chừng

вполсы́та́ *нареч. разг.* lửng bụng, lửng dạ

впопа́д *нареч. разг.* hợp lúc, đúng lúc, đúng chỗ, hợp thời; отвеча́ть ~ trả lời đúng lúc (đúng chỗ)

впопыха́х *нареч.* (một cách) vội vã, vội vàng, cập rập, vội; (*в спешке*) khi đang vội, trong lúc vội vàng, trong lúc hấp tấp; ~ я забы́л до́ма де́ньги khi đang vội (trong lúc hấp tấp) tôi quên tiền ở nhà

впо́ру 1. *нареч.* (*надлежащего размера*) vừa, vừa vặn, vừa khẳm; как раз ~ rất vừa, vừa vặn, vừa khuýp; э́то пальто́ ему́ ~ áo măngtô này vừa khuýp (rất vừa) với anh ta; 2. *в знач. сказ. разг.* (+ *инф.*) chỉ còn... nữa mà thôi; мне ~ уе́хать домо́й tôi chỉ còn đi về nhà nữa mà thôi

впосле́дствии *нареч.* về sau, sau đó, sau này

впотьма́х *нареч.* trong bóng tối; сиде́ть ~ ngồi trong bóng tối

впра́ве *нареч.*: быть ~ có quyền, có lý do, có căn cứ; он ~ тре́бовать э́того anh ấy có quyền đòi hỏi điều này

впра́вить *сов. см.* вправля́ть

вправля́ть, впра́вить (*В*) mắn, nắn, nắn lại; впра́вить вы́вихнутую ру́ку mắn cánh tay sai khớp, nắn lại cánh tay bị sái

впра́во *нареч.* (về, sang) bên phải, tay phải, phía phải, phía hữu; (*справа*) (ở) bên phải, tay phải, phía phải, phía hữu; свернýть ~ rẽ (ngoặt) sang phải, rẽ tay phải; ~ от кого́-л., чего́-л. (ở) bên phải ai, cái gì

впредь *нареч.* từ nay về sau, từ rày về sau, từ nay trở đi; ~ до từ nay cho đến lúc; и ~ cả về sau (cả sau này) nữa

вприку́ску *нареч. разг.*: пить чай ~ uống trà gặm (nhâm nhi) đường

вприпры́жку *нареч.*: бежа́ть ~ chạy nhảy cẫng, chạy nhảy cà tưng

вприся́дку *нареч.* (bằng cách) ngồi nhảy, nhảy ngồi

вприты́к *нареч. разг.* (một cách) sát, sít, khít, chặt, sít sịt, kề sát

впро́голодь *нареч.* không đủ ăn, bữa rau bữa cháo, bữa no bữa đói; держа́ть кого́-л. ~ cho ai ăn đói; жить ~ sống bữa rau bữa cháo, sống lay lắt; пита́ться ~ ăn đói, ăn cầm hơi, ăn bữa rau bữa cháo

впрок 1. *нареч.* (*про запас*) để dự trữ, để dành; заготовля́ть что́-л. ~ làm cái gì để dành, trữ (trữ sẵn, dự trữ) cái gì; 2. *в знач. сказ. разг.* có ích, có lợi; ему́ всё ~ mọi thứ đều có ích cho nó; идти́, пойти́ кому́-л. ~ có tác dụng tốt đối với ai, có ích cho ai

впроса́к *нареч. разг.*: попа́сть ~ kẹt vào thế khó xử, lâm vào tình thế khó ăn khó nói

впросо́нках *нареч. разг.* đang ngái ngủ, chưa tỉnh ngủ

впро́чем 1. *союз.* tuy thế, tuy vậy, tuy nhiên, nhưng; 2. *в знач. вводн. сл.* vả lại, vả chăng

впры́гивать, впры́гнуть nhảy vào, nhảy lên

впры́гнуть *сов. см.* впры́гивать

впры́скивание *с.* (sự) tiêm, chích

впры́скивать, впры́снуть (*В*) tiêm, chích; ~ больно́му мо́рфий tiêm (chích) morphin cho người bệnh

впры́снуть *сов. см.* впры́скивать

впряга́ть, впря́чь (*В*) thắng, đóng; ~ ло́шадь thắng (đóng) ngựa; ✧ ~ кого́-л. в рабо́ту bắt ai làm việc

впряга́ться, впря́чься (bị) thắng, đóng; ✧ ~ в рабо́ту bắt tay vào việc

впрямь *частица разг.* thật sự, thực sự, thật là, thực là, thật

впря́чь(ся) *сов. см.* впряга́ть(ся)

впуск *м.* (sự) cho vào; *тех.* (sự) xung nạp, nạp vào

впуска́ть, впусти́ть (*В*) cho (để, đưa)... vào; не ~ кого́-л. không cho ai vào

впускн||о́й *прил.*: ~ кла́пан van nạp; ~а́я труба́ ống nạp

впусти́ть *сов. см.* впуска́ть

впусту́ю *нареч. разг.* (một cách) vô ích, vô bổ, vô tích sự; рабо́тать ~ làm vô ích

впу́тать(ся) *сов. см.* впу́тывать(ся)

впу́тывать, впу́тать (*В* в *В*) *разг.* kéo (lôi, lôi kéo, lôi cuốn)... vào; он впу́тал меня́ в э́то де́ло anh ấy đã lôi kéo (kéo, lôi, lôi cuốn) tôi vào việc này

впу́тываться, впу́таться (в *В*) dính (dây, nhúng, nhúng tay, can dự, dính dáng) vào; впу́таться в неприя́тную исто́рию dính (dây, nhúng tay, giây, can dự) vào một chuyện không hay

впя́теро *нареч.* năm lần; ~ бо́льше lớn gấp năm, nhiều hơn năm lần, nằm lần nhiều hơn; ~ ме́ньше ít hơn năm lần, năm lần ít hơn

впятеро́м *нареч.* (có) năm người; мы рабо́тали ~ năm người chúng tôi đã làm việc

в-пя́тых *вводн. сл.* năm là, thứ năm là, điều thứ năm là

враг *м.* kẻ thù, kẻ địch, giặc; *мн.*: ~и́ kẻ thù, bọn địch, bọn giặc, bọn thù địch, giặc giã; вну́тренние и вне́шние ~и́ thù trong giặc ngoài

вражд||á *ж.* (sự, lòng) thù địch, thù hận, thù ghét, cừu địch, thù oán, thù nghịch; питáть ~ý к комý-л. nuôi lòng thù địch (thù hận, thù địch) với ai; онú питáют ~ý друг к другý chúng nó thù ghét (thù địch, kình địch) nhau

враждéбно *нареч.* (một cách) thù địch, thù hận, thù ghét, cừu địch; ~ относúться к комý-л., чемý-л. có thái độ thù địch đối với ai, cái gì

враждéбность *ж.* (lòng) thù địch, thù hận, thù ghét, cừu địch, cừu hận, thù oán, thù nghịch

враждéбн||ый *прил.* thù địch, thù hận, thù ghét, cừu địch, cừu hận, thù oán, thù nghịch; ~ые дéйствия những hành động thù địch; быть во ~ых отношéниях с кéм-л. có quan hệ thù địch với ai

враждовáть *несов.* (с *Т*) thù địch, thù hận, thù ghét, cừu địch, cừu hận, thù oán, kình địch, thù nghịch; ~ мéжду собóй thù ghét (thù địch, kình địch) nhau

врáжеск||ий *прил.* (của) kẻ thù, kẻ địch, thù, địch; ~ая áрмия quân địch, địch quân

враз *нареч. разг.* 1. (*разом*) (một cách) đồng loạt, nhất loạt; 2. (*сразу*) ngay, ngay lập tức, ngay tức thì, ngay tắp lự

вразбúвку *нареч. разг.* (một cách) không có trật tự, không theo thứ tự, lộn xộn; спрáшивать что-л. ~ hỏi cái gì không theo thứ tự

вразбрóд *нареч.* (một cách) lộn xộn, hỗn loạn, loạn xạ, tán loạn, mất trật tự; (*недружно, несогласованно*) (một cách) rời rạc, không phối hợp, không hiệp đồng

вразвáлку *нареч. разг.* (một cách) khệnh khạng, lạch bạch; ходúть ~ đi khệnh khạng (lạch bạch)

вразрéз *нареч.* ngược với, trái với, trái ngược; идтú ~ с чéм-л. đi ngược (trái, trái ngược) với cái gì; поступáть ~ с чéм-л. hành động trái ngược với cái gì; ~ с чьúм-л. мнéнием ngược lại (trái với) ý kiến của ai

вразрядку *нареч.*: набирáть ~ *полигр.* sắp chữ rời (thưa)

вразумúтельный *прил.* rõ ràng, rễ ràng, dễ hiểu, rành rọt, rành mạch, khúc chiết; ~ ответ câu trả lời rõ ràng (rễ ràng, rành rọt, rành mạch, khúc chiết)

вразумúть *сов. см.* вразумлять

вразумлять, вразумúть (*В*) giảng giải, dạy bảo, bảo ban, răn bảo, giải thích

врáки *мн. разг.* (*скл. как ж.*) (*вздор*) (điều, chuyện) vô lý, vớ vẩn, phi lý, tầm bậy, nhảm nhí, bậy bạ, ba xạo; (*ложь*) (lời) nói dối, nói láo, dối trá

враль *м. разг.* kẻ nói dối (nói láo); cuội, cuội đất (*разг.*); (*болтун*) kẻ nói phét (bốc phét, ba hoa)

враньё *с. разг.* 1. (*действие*) (sự) nói dối, nói láo, dối trá; 2. (*ложь*) (lời) nói dối, nói láo, dối trá

врасплóх *нареч.* (một cách) bất ngờ, bất thần, bất thình lình, thình lình, xuất kỳ bất ý; застáть когó-л. ~ bắt chợt ai, bắt gặp ai bất thình lình; напáсть ~ tấn công bất ngờ (bất thần, bất thình lình, xuất kỳ bất ý)

врассыпнýю *нареч.* (một cách) tán loạn, tan tác, lung tung, tả tơi; пустúться, брóситься ~ chạy tán loạn (tứ tung, tan tác, lung tung)

врастáние *с.* (sự) mọc sâu, ăn sâu, đâm sâu

врастáть, врастú (в *В*) 1. mọc sâu, ăn sâu, đâm sâu; 2. *перен.* (*оседать*) sụt xuống, lún xuống

врастú *сов. см.* врастáть

врастя́жку *нареч. разг.* 1.: лежáть ~ nằm dài ra, nằm ườn ra; 2.: говорúть ~ nói rề rà (ề à, lè nhè)

врата́ *мн. уст.* cửa, cổng; цáрские ~ *церк.* cửa vương cung thánh điện

вратáрь *м. спорт.* thủ môn, thủ thành

врать, совráть *разг.* 1. nói dối, nói láo, nói khoác, nói dóc, nói phét, bốc phét; ври, да знай мéру!, ври, да не завирáйся! nói dối vừa vừa chứ!, nói dối phải có sách chứ!; 2. (*быть неточным*) không đúng, chỉ giờ sai; мои́ часы́ врут đồng hồ của tôi không đúng; 3. (*фальшивить*) hát sai, chơi sai

врач *м.* bác sĩ, thầy thuốc

врачéбн||ый *прил.* (của) bác sĩ, thầy thuốc; (*медицинский*) (thuộc về) y tế, y học; ~ кабинéт phòng bác sĩ; у негó дéсять лет ~ой прáктики ông ấy đã có mười năm hành nghề bác sĩ (thầy thuốc); ~ осмóтр (sự) khám bệnh, khám sức khoẻ; ~ая пóмощь (sự) chữa bệnh

вращáтельн||ый *прил.* quay, xoay, xoay tròn, xoay vần; ~ая сúла lực quay, lực xoay; ~ое движéние chuyển động quay (xoay vần, xoay tròn)

вращáть *несов.* (*В*) quay, xoay; ✧ ~ глазáми mắt đảo đi đảo lại, đảo mắt

вращáться *несов.* 1. quay, xoay, xoay tròn, xoay quanh, xoay vần; 2. *перен.* (*в обществе*) hay lui tới, giao du, giao thiệp, giao tiếp, đi lại

вращéни||е *с.* (sự) quay, xoay, xoay tròn, xoay vần; ~ землú вокрýг сóлнца trái đất quay (xoay) quanh mặt trời; тéло ~я *мат.* cố thể tròn xoay, vật thể quay

вред *м.* (sự, điều) hại, tai hại, thiệt hại, tổn hại; наноси́ть, причиня́ть ~ комý-л. phương hại đến ai, tác hại (gây hại, gây thiệt hại, làm tổn hại) cho ai; во ~ себé có hại cho mình; от э́того ~á не бýдет việc đó thì vô hại

вреди́тель *м.* 1. *с.-х.* vật có hại; (*насекомое*) sâu bọ (côn trùng) có hại; 2. *перен.* kẻ phá hoại

вреди́тельский *прил.* phá hoại, phá hoại ngầm

вреди́тельство *с.* (sự, hoạt động) phá hoại, phá hoại ngầm; занимáться ~м phá hoại ngầm

вреди́ть, повреди́ть (*Д*) làm hại, tác hại, gây hại, phương hại, gây thiệt hại, làm tổn hại; ~ дéлу làm hại cho (tác hại cho, phương hại đến) công việc; ~ здорóвью có hại cho (phương hại đến) sức khoẻ; э́то вам не повреди́т việc này đối với anh thì vô hại, việc này không có hại gì cho anh, điều đó chẳng phương hại gì đến anh

вре́дно 1. *нареч.* (một cách) có hại, tai hại; ~ отражáться на чём-л. ảnh hưởng tai hại đến cái gì; 2. *в знач. сказ.* có hại, tai hại; ~ для здорóвья có hại cho (phương hại đến) sức khoẻ; емý курúть ~ hút thuốc đối với anh ta thì có hại

вре́дность *ж.* (sự, tính chất, độ) có hại, làm hại, tác hại, tai hại, độc hại; ~ производ́ства (độ) độc hại trong sản xuất

вре́дн||ый *прил.* có hại, tai hại, nguy hại; (*нездоровый*) độc hại, xấu, độc; ~ клúмат khí hậu độc, khí hậu xấu; ~ая привы́чка thói xấu, thói hư, tật xấu; ~ое производ́ство ngành sản xuất độc hại; ~ для здорóвья có hại cho sức khoẻ

врéзать *сов. см.* врезáть

врезáть, врéзать 1. (*В*) lắp... vào; ~ замóк в дверь lắp ổ khoá vào cửa; 2. *тк. сов.* (*Д*) *разг.* (*сильно отругать*) mắng (chửi, xạc, đánh) cho một trận

врéзаться *сов. см.* врезáться

врезáться, врéзаться (в *В*) 1. đâm (xuyên) vào; (*глубоко вклиниваться*)

ăn sâu vào; лóдка врéзалась в бéрег thuyền đâm vào bờ; 2. (*врываться*) đâm (xộc, đâm sầm) vào; (*налетать*) đâm (vấp, tông, húc, va) phải; машúна врéзалась в толпý ôtô đâm sầm vào đám đông; 3. *перен.* (*запечатлеваться*) in (khắc, hằn) sâu; ~ в пáмять in sâu vào (khắc sâu vào, hằn sâu trong) ký ức

временáми *нареч.* thỉnh thoảng, thi thoảng, đôi khi, đôi lúc, có khi, năm thì mười hoạ

врéменно *нареч.* (một cách) tạm thời, tạm bợ, tạm; ~ исполняющий обязáнности дирéктора quyền giám đốc

временнóй *прил.* (thuộc về) thời gian, thì giờ, thời khắc; *грам.* (thuộc về) thì

врéменн||ый *прил.* tạm thời, lâm thời, tạm bợ; ~ое правúтельство chính phủ lâm thời; ~ая пострóйка công trình tạm thời (tạm bợ); ~ые трýдности những khó khăn tạm thời

временщúк *м.* 1. *ист.* sủng thần, hãnh thần; 2. *неодобр.* kẻ cầm quyền trục lợi không lo lắng cho đất nước

врéм||я *с.* 1. *филос.* thời gian; ~ и прострáнство thời gian và không gian; 2. (*продолжительность чего-л.*) thì giờ, thời giờ, thời khắc, thời gian, giờ; сóлнечное ~ giờ mặt trời; промежýток ~ени một khoảng thời gian; ~ летúт thì giờ thấm thoắt thoi đưa; ~ идёт thì giờ (thời gian, thời khắc) trôi qua; в свобóдное ~ khi rỗi rãi, lúc rảnh rang, trong giờ rỗi rảnh; у менá есть ~ читáть tôi có thì giờ đọc sách; до настоящего ~ени cho đến giờ, cho đến nay, đến ngày nay, đến bây giờ; до послéднего ~ени cho đến gần đây; на бýдущее ~ trong tương lai, sau này, về sau; с тогó ~ени từ đó đến nay; в э́то ~ lúc đó, khi đó; за э́то ~ trong thời gian này; за корóткое ~ trong một thời gian ngắn; ~ не ждёт thời gian không chờ đợi; ~ покáжет sau rồi sẽ rõ; 3. (*удобный момент*) lúc; (тепéрь) не ~ chưa phải lúc, chưa đúng lúc, chưa hợp thời; не ~ шутúть không phải lúc đùa, đùa không đúng lúc; (тепéрь) сáмое ~ rất đúng lúc, rất hợp thời; сáмое ~ обéдать rất đúng lúc ăn trưa; всё в своё ~ mọi sự đều phải hợp lúc (hợp thời); всемý своё ~ mọi sự đều phải hợp lúc (hợp thời) của nó; 4. (*пора*) thời kỳ, thời vụ, thời, lúc, buổi, ban, tiết, vụ; лýчшее ~ сýток lúc tốt nhất trong ngày đêm; вечéрнее ~ buổi (ban) chiều, buổi (ban) tối;ýтреннее ~ buổi (ban) sáng, ban mai; ~ жáтвы vụ (mùa) gặt, thời vụ gặt hái; дождлúвое ~ tiết mưa, mùa mưa; ненáстное ~ lúc xấu trời, tiết trời u ám; 5. (*эпоха*) thời đại, thời kỳ, triều đại, thời; дух ~ени tinh thần của thời đại; в нáше ~ hiện nay, ngày nay, trong thời đại chúng ta; во ~ Петрá I dưới triều đại (dưới triều, dưới thời) Piôtr Đại Đế; суровое ~ thời buổi khắc nghiệt; бы́ло ~, когдá... đã có thời kỳ mà...; во ~ená кого́-л. trong đời của ai, hồi sinh thời của ai; в те ~ená thời ấy, hồi đó, độ ấy; во ~ óно *уст.* ngày xưa, ngày xửa ngày xưa, cách đây rất lâu, đã lâu rồi; во все ~ená trong mọi thời đại, trong thời kỳ nào cũng..., mãi mãi; 6. *грам.* thì; настоя́щее ~ thì hiện tại; прошéдшее ~ thì quá khứ; бýдущее ~ thì tương lai; ✧ во ~ lúc, khi, trong, vào, hồi, trong khi, trong giờ, trong thời gian; во ~ рабóты khi (lúc, trong giờ) làm việc; шум во ~ лéкции tiếng ồn khi giảng bài, tiếng ồn lúc thuyết trình; (в) пéрвое ~ lúc đầu, ban đầu, buổi đầu; в послéднее ~, за послéднее ~ gần đây; ~ от ~ени, по ~енáм chốc chốc, thỉnh thoảng, thi thoảng, đôi lúc, đôi khi, có lúc, có khi, năm thì mười hoạ; в то ~ lúc ấy, khi đó, hồi đó, khi, lúc, trong thời gian ấy; всё ~ luôn luôn, thường xuyên, không ngừng, không dứt; в своё ~ а) (*когда-то в прошлом*) trước đây, xưa kia, trong quá khứ, trong dĩ vãng; б) (*когда будет необходимо*) khi nào cần đến; со ~енем về sau, sau này; в скóром ~ени sắp, ngày một ngày hai; в то же ~ trong lúc đó, đồng thời; с течéнием ~ени dần dần, từ từ, với thời gian; на ~ tạm thời, tạm bợ, tạm; в то ~ как... trong khi mà..., mặc dù...

времяисчисле́ние *с.* (sự, cách) làm lịch, tính lịch

времянка *ж.* 1. lều tạm, lán; 2. (*печка*) bếp tạm

время(пре)провожде́ние *с.* (sự, cách) dùng thì giờ; рáди ~я để giết thì giờ, để qua ngày đoạn tháng

вро́вень *нареч.* (с *Т*) ngang; налúть ~ с крáями đổ nước lên ngang mép; водá поднялáсь в рекé ~ с берегáми nước sông đã dâng lên ngang bờ

вро́де 1. *предлог* (*Р*) tương tự như, tựa hồ như, tựa như, giống như, như thế; нéчто, что́-то ~ một cái gì tương tự như thế; ~ тебя́ giống như anh, na ná như cậu; 2. *частица разг.* hình như, dường như, tuồng như; он ~ похудéл hình như (dường như, tuồng như) anh ấy gầy đi; 3. *частица* (*перед перечислением*) như, như sau; ✧ ~ как..., ~ бы... hình như, dường như, tuồng như

врождённость *ж.* (tính) bẩm sinh

врождённый *прил.* bẩm sinh, thiên bẩm, thiên phú; ~ талáнт thiên tài bẩm sinh, tài năng thiên phú; ~ порóк сéрдца tật tim bẩm sinh

врозь *нареч.* (một cách) riêng, riêng biệt, riêng lẻ, riêng rẽ; жить ~ ở riêng; ✧ дéло идёт ~ công việc không chạy, việc làm chuệch choạc

вруб *м. горн.* rạch, lỗ phá mở

врубáть, врубúть 1. (*В* в *В*) khoét (rạch)... vào; 2. (*В*) *разг.* (*свет, радио, мотор*) bật, mở, vặn

врубúть *сов. см.* врубáть

врýбка *ж.* (sự) khoét, rạch; ~ замкóв khoét lỗ khoá

врýбов||ый *прил. горн.*: ~ая машúна máy đánh rạch

врукопáшную *нареч.* giáp lá cà, xáp lá cà; бúться ~ đánh giáp lá cà (xáp lá cà)

врýн *м.*, **~ья** *ж. разг.* kẻ nói dối, kẻ nói láo; cuội, cuội đất (*разг.*)

вручáть, вручúть (*В*) 1. trao, giao, đưa; (*В Д*) trao (giao, đưa)... cho; ~ комý-л. повéстку в суд trao cho ai trát gọi ra toà; ~ óрден комý-л. trao (trao tặng) huân chương cho ai; ~ вернтельные грáмоты *дип.* trình quốc thư; 2. *перен.* giao phó, trao phó, uỷ thác, phó thác; ~ свою́ судьбý комý-л. phó thác (giao phó, uỷ thác) số phận mình cho ai

вруче́ние *с.* 1. (sự) trao, giao, đưa cho; ~ правúтельственной награ́ды trao tặng thưởng của chính phủ; 2. *перен.* (sự) giao phó, uỷ thác, phó thác, trao phó

вручúть *сов. см.* вручáть

вручнýю *нареч.* bằng tay, thủ công; копáть ~ đào bằng tay

врывáть, врыть (*В*) chôn, vùi; врыть столб в зéмлю chôn cột xuống đất

врывáться I, вры́ться (bị) chôn, vùi; (*делать укрытия*) đào hầm trú ẩn

врыв||áться II, ворвáться (*куда-л.*) ập (a, xộc, xông, ùa, lùa, đột nhập) vào; вéтер ~áется в кóмнату cơn gió ập (ùa, lùa) vào phòng

врыть *сов. см*, врывáть

вря́д ли *частица* chưa chắc, chắc gì, chắc chi, vị tất, chưa hẳn; он ~ придёт chưa chắc (chắc gì, chắc chi, vị tất) anh

ta sẽ đến; он ~ зна́ет chắc chi (chắc gì, chưa chắc, vị tất) nó đã biết

всади́ть *сов. см.* вса́живать

вса́дник *м.* người cưỡi ngựa, kỵ sĩ, kỵ mã

вса́живать, всади́ть (*В*) đâm (chọc, thọc, cắm)... vào; всади́ть нож в спи́ну кому́-л. đâm dao vào lưng ai; всади́ть пу́лю в кого́-л., во что́-л. nã đạn (giã đạn, nổ súng bắn) vào ai, vào cái gì

вса́сывание *с.* (sự) hút, hút vào, thấm vào, thu hút, hấp thu, hấp thụ

вса́сывать, всоса́ть (*В*) hút, hút (thấm)... vào, thu hút, hấp thu, hấp thụ; ✧ всоса́ть что́-л. с молоко́м ма́тери hấp thụ (hấp thu) cái gì từ sữa mẹ

вса́сывающий *прил.* hút, hút vào; ~ кла́пан van hút

все *мн. от* весь

всё I *с. от* весь

всё II *нареч. разг.* 1. (*всегда, постоянно*) luôn, vẫn, mãi, hoài, luôn luôn; он ~ за́нят anh ấy bận luôn (bận hoài); 2. (*до сих пор*) vẫn, vẫn còn, hãy còn; он ~ не рабо́тает anh ấy vẫn không làm việc; ~ ещё vẫn còn, hãy còn; дождь ~ идёт trời vẫn mưa mãi, trời hãy còn mưa, trời mưa không ngớt; он ~ стоя́л anh ấy vẫn cứ đứng mãi; я ~ ду́маю и ду́маю tôi vẫn cứ suy đi nghĩ lại mãi; а он ~ говори́л да говори́л còn anh ta thì cứ nói thao thao bất tuyệt (thì vẫn cứ nói mãi không thôi); 3. (*только, исключительно*) chỉ; э́то ~ вы винова́ты chỉ tại anh đấy thôi, chính là lỗi tại anh thôi; 4. *в знач. усил. частицы* càng ngày càng, càng lúc càng, mỗi lúc một, ngày càng, càng... dần; ~ бо́лее и бо́лее càng ngày càng (càng lúc càng, mỗi lúc một) nhiều hơn, càng ngày càng... thêm; ~ лу́чше и лу́чше càng ngày càng tốt hơn, ngày càng tốt hơn lên; ~ увели́чиваться ngày càng tăng lên, càng ngày càng (càng lúc càng) tăng thêm; ✧ ~ же dù sao, tuy vậy, tuy thế, tuy nhiên; а ~ же dù sao đi nữa, dù sao chăng nữa

всеве́дение *с.* (sự) biết hết, toàn tri

всеве́дущий *прил.* biết hết, toàn tri; ~ челове́к *ирон.* con người toàn tri

всевла́стие *с.* quyền lực vô hạn, toàn quyền

всевозмо́жн||ый *прил.* đủ mọi..., đủ thứ, đủ loại, đủ kiểu, đủ cách; ~ые дога́дки đủ mọi phỏng đoán, phỏng đoán đủ loại; ~ые сре́дства đủ mọi phương tiện, đủ cách; ~ых цвето́в и форм muôn màu muôn vẻ

Всевы́шний *м.* (*скл. как прил.*) *книжн.* Đấng Tối Cao, Đấng Tối Thượng

всегда́ *нареч.* luôn, luôn luôn, mãi mãi, bao giờ cũng, lúc nào cũng, khi nào cũng; как ~ bao giờ cũng thế, như mọi khi, như mọi bận

всегда́шн||ий *прил.* thường xuyên, thường lệ, thông thường, muôn thuở; ~ гость người khách thường lệ; ~ие жа́лобы những khiếu nại muôn thuở, những lời than phiền triền miên; э́то его́ ~яя мане́ра đó là cái kiểu cách muôn thuở của nó

всего́ 1. *нареч.* (*итого*) tất cả, cả thảy, tổng cộng; 2. *в знач. усил. частицы* (*лишь*) chỉ có, vỏn vẹn, vẻn vẹn; ~ то́лько chỉ có thế, vỏn vẹn (vẻn vẹn, tất cả) chỉ có thế; ✧ ~-на́всего vỏn vẹn (vẻn vẹn) chỉ có; то́лько и ~ chỉ có thế thôi, trần sì chỉ thế thôi, chỉ có chừng ấy mà thôi; ~ ничего́ chỉ có rất ít mà thôi, rất ít; ~ хоро́шего! chúc mọi sự tốt lành!, chúc vạn sự như ý!

всезна́йка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ tự cho mình biết hết

вселе́ние *с.* (sự) đưa đến ở; (*въезд в квартиру*) (sự) đến ở, dọn đến ở

вселе́нная *ж.* (*скл. как прил.*) vũ trụ; (*весь мир*) toàn thế giới, hoàn vũ

вселе́нск||ий *прил.*: ~ие собо́ры các công đồng hoàn vũ

всели́ть(ся) *сов. см.* вселя́ть(ся)

вселя́ть, всели́ть (*В* в *В*) 1. đưa... đến ở, cho... ở trọ; ~ жильца́ đưa người đến ở, cho người ở trọ nhà; 2. *перен.* (*внушать*) gây, gieo; ~ наде́жду gieo (gây) niềm hy vọng; ~ трево́гу gieo (gây) nỗi lo âu; ~ му́жество động viên (cổ vũ) lòng can đảm; ~ уве́ренность gây niềm tin tưởng

вселя́ться, всели́ться (в *В*) 1. đến ở, dọn đến ở, đến cư trú; 2. *перен.* phát sinh, nảy sinh, nảy nở; в меня́ всели́лось подозре́ние trong lòng tôi phát sinh (nảy sinh) mối ngờ vực

всеме́рно *нареч.* ra sức, bằng mọi cách, bằng mọi biện pháp

всеме́рн||ый *прил.* ra sức, bằng mọi cách, bằng mọi biện pháp; ока́зывать ~ую по́мощь ra sức giúp đỡ, giúp đỡ bằng mọi cách

всеми́рно-истори́ческ||ий *прил.* (có ý nghĩa) lịch sử toàn thế giới; ~ое значе́ние побе́ды над фаши́змом ý nghĩa lịch sử toàn thế giới của trận chiến thắng bọn phát xít

всеми́рн||ый *прил.* toàn thế giới, thế giới, toàn cầu; ~ потоп *миф.* đại hồng thuỷ; ~ое вре́мя giờ thế giới; ~ая паути́на, ~ая сеть *информ.* mạng nhện toàn cầu, xa lộ thông tin toàn cầu, mạng Internet; Всеми́рный Банк Ngân hàng Thế giới, WB; Всеми́рное насле́дие chương trình Di sản thế giới (*của UNESCO*); Всеми́рная торго́вая организа́ция (ВТО) Tổ chức Thương mại Thế giới, WTO; Всеми́рная организа́ция здравоохране́ния (ВОЗ) Tổ chức Y tế Thế giới, WHO; Всеми́рная метеорологи́ческая организа́ция (ВМО) Tổ chức Khí tượng Thế giới, WMO; Всеми́рная организа́ция интеллектуа́льной со́бственности (ВОИС) Tổ chức Sở hữu Trí tuệ Thế giới, WIPO; Всеми́рная конве́нция об а́вторском пра́ве Công ước thế giới về bản quyền (tác quyền); ~ фестива́ль молодёжи и студе́нтов liên hoan thanh niên và sinh viên thế giới

всемогу́щество *с.* quyền lực vô thượng, quyền hành vô hạn, sức mạnh toàn năng

всемогу́щий *прил.* có quyền lực vô thượng (quyền hành vô hạn, sức mạnh toàn năng), toàn năng, vạn năng

всенаро́дно *нареч.* (một cách) toàn dân; (*публично*) (một cách) công khai, trước bàn dân thiên hạ

всенаро́дн||ый *прил.* (của) toàn dân; ~ое голосова́ние (cuộc) bỏ phiếu toàn dân, phổ thông đầu phiếu, đầu phiếu toàn dân; ~ое досто́яние tài sản toàn dân (quốc dân), của công

всеобщ||ий *прил.* 1. toàn thể, phổ thông, phổ cập, phổ biến, chung, tổng; ~ее одобре́ние (sự) tán thành toàn thể, đồng ý của mọi người; ~ая забасто́вка tổng bãi công (đình công); ~ее избира́тельное пра́во quyền phổ thông đầu phiếu; ~ее образова́ние nền giáo dục phổ thông (phổ cập); Всеобщая деклара́ция прав челове́ка Tuyên ngôn Phổ cập Nhân quyền, Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền; ~ зако́н quy luật phổ biến; ~ая систе́ма префере́нции *эк.* hệ thống chung về ưu đãi; ~ая ра́дость niềm vui chung; 2. *в знач. сущ.*: ~ее *с. филос.* cái phổ biến

всеобщность *ж.* (tính) phổ biến, phổ cập

всеобъе́млющий *прил.* phổ quát, rộng khắp, bao quát, bao trùm toàn bộ, bao hàm mọi mặt

всеору́жи||е *с.*: во ~и được vũ trang đầy đủ; во ~и зна́ний được vũ trang đầy đủ kiến thức

всепланéтный *прил.* toàn hành tinh, toàn cầu; ~ масшта́б quy mô toàn hành tinh

всепобежда́ющий *прил.* vô địch, bách chiến bách thắng, trăm trận trăm thắng

всепого́дный *прил. тех.* hoạt động trong mọi thời tiết

всепоглоща́ющ||ий *прил.* hấp thu tất cả; ~яя страсть lòng dục vọng mãnh liệt, lửa dục bừng bừng

всепроще́ние *с.* (thái độ) xuê xoa, chín bỏ làm mười, tha thứ tất cả

всепроща́ющий *прил.* xuê xoa, chín bỏ làm mười, tha thứ tất cả

всеросси́йский *прил.* (của) toàn Nga, toàn nước Nga

всерьёз *парен*, *разг.* (một cách) nghiêm túc, nghiêm chỉnh, đứng đắn, cẩn thận, chu đáo, thật sự; вы э́то ~? anh nói thật đấy chứ?, anh không đùa chứ?; принима́ть что́-л. ~ coi trọng (chú trọng, trọng thị) cái gì

всеси́льный *прил.* có quyền lực vô thượng (quyền hành vô hạn, sức mạnh toàn năng), toàn quyền, vạn năng, toàn năng

всесою́зный *прил.* (của) toàn Liên bang; *ист.* toàn Liên Xô

всесторо́нне *нареч.* (một cách) toàn diện, về mọi mặt; ~ развиты́е лю́ди những người phát triển toàn diện (về mọi mặt)

всесторо́нни||ий *прил.* toàn diện, về mọi mặt; ~ее разви́тие phát triển toàn diện; ~ие зна́ния kiến thức toàn diện; ~ее обсужде́ние cuộc thảo luận về mọi mặt

всё-таки 1. *союз* dù sao, dầu sao, dẫu sao, chẳng chi, chẳng gì, dù sao đi nữa, dầu sao chăng nữa, dù thế nào đi nữa; (*тем не менее*) tuy nhiên, tuy vậy, tuy thế; он хитёр, но ~ мне нра́вится nó láu lỉnh, nhưng dù sao đi nữa thì tôi vẫn thích nó; ~ он твой друг dẫu sao (chẳng chi, chẳng gì) thì nó cũng là bạn của cậu; (a) ~ он прав dù sao thì anh ấy vẫn đúng; 2. *усил. частица*: где же ~ я ви́дел э́того челове́ка? tôi thấy người ấy ở đâu thế nhỉ?

всеусли́шание *с.*: во ~ (một cách) lớn tiếng, công khai; объяви́ть что-л. во ~ lớn tiếng tuyên bố điều gì

всеце́ло *нареч.* hoàn toàn; ~ пре́дан нау́ке toàn tâm toàn ý trung thành với khoa học; я ~ на его́ стороне́ tôi hoàn toàn ủng hộ anh ấy

всея́дн||ый *прил.* ăn tạp, tạp thực, hỗn thực; ~ые живо́тные động vật ăn tạp (tạp thực, hỗn thực)

вска́кивать, вскочи́ть 1. (на *В*) nhảy lên; (в *В*) nhảy vào; вскочи́ть на коня́ nhảy lên ngựa; вскочи́ть на ходу́ nhảy lên khi xe đang chạy; 2. (*быстро вставать*) bật dậy, nhỏm phắt dậy, đứng phắt dậy; ~ на но́ги, с ме́ста nhỏm phắt dậy, đứng phắt dậy, nhảy thót lên; ~ с посте́ли nhỏm phắt dậy khỏi giường; 3. *разг.* (*о прыще и т. п.*) nảy lên, nổi lên, sưng lên; у него́ вскочи́л прыщ на лбу một mụn nhọt nảy lên (nổi lên) trên trán nó

вска́пывать, вскопа́ть (*В*) đào, xới, cuốc

вскара́бкаться *сов.* (на *В*) trèo (leo) lên; ~ на́ гору trèo (leo) lên núi; ~ на де́рево trèo (leo) cây

вска́рмливание *с.* (sự) cho ăn, nuôi; иску́сственное ~ nuôi nhân tạo

вска́рмливать, вскорми́ть (*В*) (*кормить*) cho... ăn, nuôi; (*выращивать*) nuôi, nuôi nấng, nuôi dưỡng; (*воспитывать*) nuôi dạy, giáo dưỡng, giáo dục, dạy dỗ, dạy bảo; ~ гру́дью cho bú

вскачь *нареч.*: пусти́ться ~ bắt đầu phi nước đại; нести́сь ~ phi nước đại

вски́дывать, вски́нуть 1. (*В* на *В*) nhấc (vác)... lên; вски́нуть мешо́к на пле́чи nhấc bao lên vai; 2. (*В*) (*быстро поднимать*): ~ ружьё kê súng vào vai; ~ ру́ку giơ tay lên; ~ го́лову ngẩng đầu, ngửng đầu lên; ~ глаза́ на кого́-л. ngước mắt nhìn ai

вски́нуть *сов. см.* вски́дывать

вскипа́ть, вскипе́ть 1. sôi, sôi lên, sôi sục; молоко́ вскипе́ло sữa sôi rồi; ча́йник вскипе́л *разг.* ấm nước sôi sục; 2. *перен.* sôi lên, sôi sục, nóng gáy, nóng tiết, nóng mắt, sôi gan, sôi máu, sôi tiết; ~ гне́вом máu giận sôi lên, lòng phẫn nộ sôi sục, nổi tức, nổi giận, nổi khùng, nổi xung

вскипе́ть *сов. см.* вскипа́ть

вскипяти́ть *сов. см.* кипяти́ть

вскипяти́ться *сов. разг.* nổi giận, nổi khùng, nổi xung, nổi sùng, nổi nóng, phát khùng

всклоко́ченн||ый *прил.* (*о волосах*) bù xù, rối bù, bờm xờm, bù, rối; (*о шерсти*) xù, xồm, xồm xoàm, xù lông; ~ая борода́ râu xồm (xồm xoàm)

всколыхн||у́ть *сов.* (*В*) 1. lay, rung, lay động, rung động, làm... rung rinh; ве́тер ~у́л траву́ gió lay (lay động) ngọn cỏ, gió làm cỏ rung rinh; 2. *перен.* lay động, làm náo động, làm xôn xao

всколыхну́ться *сов.* 1. rung rinh, rung động, lay động; 2. *перен.* rung chuyển, chuyển động, náo động, xôn xao

вскользь *нареч.* (một cách) thoáng qua, lướt qua, phớt qua, sơ qua, qua loa, qua, lướt; упомяну́ть ~ о чём-л. nhắc qua về cái gì

вскопа́ть *сов. см.* вска́пывать

вско́ре *нареч.* sắp, chẳng bao lâu, chẳng mấy chốc, không lâu nữa; ~ по́сле э́того sau việc này chẳng bao lâu, chẳng bao lâu sau việc này

вскорми́ть *сов. см.* вска́рмливать

вскочи́ть *сов. см.* вска́кивать

вскри́кивать, вскри́кнуть kêu (la, thét, hét, rú) lên; вскри́кнуть от стра́ха sợ thét lên, sợ rú lên, hét lên vì sợ

вскри́кнуть *сов. см.* вскри́кивать

вскруж||и́ть *сов.*: успе́х ~и́л ему́ го́лову thắng lợi làm nó ngây ngất, thành tích làm choáng váng đầu óc anh ta; ~ го́лову девчо́нке làm cô gái mê tít thò lò

вскрыва́ть, вскрыть (*В*) 1. mở, bóc, mở (bóc)... ra; ~ письмо́ bóc thư; 2. (*выявлять*) vạch ra, bóc trần, vạch trần, lột trần, phát hiện, khám phá; ~ недоста́тки vạch ra những thiếu sót; ~ преступле́ние khám phá (vạch trần) tội phạm; ~ и́стинный хара́ктер bóc trần (vạch trần) thực chất; 3. (*анатомировать*) mổ, mổ xẻ; ~ труп mổ xác, phẫu tích; 4. (*разрезать*) mổ, chích; ~ нары́в chích (mổ) nhọt

вскрыва́ться, вскры́ться 1. (*обнаруживаться*) (bị) vạch ra, lôi ra, bóc trần, vạch trần, lột trần, phát hiện, khám phá; 2. (*о реке*) tan băng, khai thông; 3. (*о нарыве*) vỡ mủ

вскры́тие *с.* 1. (sự) mở ra, bóc ra; 2. (*разоблачение*) (sự) vạch ra, bóc trần, vạch trần, lột trần, phát hiện, khám phá; 3. (*реки*) (sự) tan băng, khai thông; 4. (*анатомирование*) (sự) mổ, mổ xẻ; ~ тру́па mổ xác, phẫu tích, giảo nghiệm; производи́ть ~ mổ xác, phẫu tích, giảo nghiệm; 5. (*нарыва*) (sự) mổ, chích

вскры́ть(ся) *сов. см.* вскрыва́ть(ся)

всласть *нареч. разг.* (một cách) tha hồ, thoả thuê, thoả thích, đã đời, mặc sức, thả cửa

вслед 1. *нареч.* theo sau, tiếp sau, tiếp theo, theo; идти́ ~ за ке́м-л. đi theo sau ai, nối gót (theo gót) ai; 2. *предлог* (*Д*) theo, theo sau; кри́кнуть проси́ть ~ кому́-л. ~ gọi với theo ai; смотре́ть ~ кому́-л. nhìn theo ai; ✧ ~ за тем sau đó, tiếp đó

вслéдствие *предлог* (*Р*) vì, do, tại, nhân vì, bởi vì; ~ э́того do đó, do đấy, vì thế, vì vậy, bởi vậy

вслепу́ю *нареч. разг.* 1. (một cách) không nhìn, không trông, nhắm mắt, mò; печа́тать на маши́нке ~ đánh máy không nhìn; игра́ть ~ *шахм.* đánh cờ tưởng; лете́ть ~ bay mò; 2. *перен.* (*наугад*) (một cách) mò mẫm, mù quáng, mò; де́йствовать ~ làm mò, hành động mù quáng

вслух *нареч.* thành tiếng, to; чита́ть ~ đọc to

вслу́шаться *сов. см.* вслу́шиваться

вслу́шиваться, вслу́шаться (в *В*) lắng nghe, lắng tai nghe, chú ý nghe, chăm chú nghe; ~ в ка́ждое сло́во lắng nghe từng lời

всма́триваться, всмотре́ться (в *В*) chăm chú nhìn, nhìn chăm chú (chằm chằm, chăm chăm, chăm chắm); при́стально ~ nhìn chòng chọc, nhìn chằm chằm

всмотре́ться *сов. см.* всма́триваться

всмя́тку *нареч.*: яйцо́ ~ trứng la-coóc; свари́ть яйцо́ ~ luộc trứng la-coóc

всо́вывать, всу́нуть (*В*) xỏ (đút, nhét, ấn, luồn)... vào; ~ но́гу в сапо́г xỏ chân vào ủng

всоса́ть *сов. см.* вса́сывать

вспа́ивать, вспои́ть (*В*) (*животных, птиц*) cho uống, cho bú sữa; (*детей*) nuôi; вспои́ть, вскорми́ть кого́-л. nuôi nấng (nuôi dưỡng, giáo dưỡng) ai

вспаха́ть *сов. см.* вспа́хивать

вспа́хивать, вспаха́ть (*В*) cày

вспа́шка *ж.* (sự) cày

всплакну́ть *сов. разг.* khóc thầm, khóc nho nhỏ, khóc một tí

всплеск *м.* (tiếng) sóng vỗ, oàm oạp

всплёскивать, всплесну́ть vỗ oàm oạp; (*о рыбе*) quẫy; ✧ всплесну́ть рука́ми vung tay ngạc nhiên

всплесну́ть *сов. см.* всплёскивать

всплыв||а́ть, всплыть 1. nổi bập bềnh, nổi lên; 2. *перен.* (*обнаруживаться*) lộ ra, lòi ra, phơi ra, hiện lên; ✧ ~а́ющее меню́ *информ.* trình đơn bật lên

всплыть *сов. см.* всплыва́ть

вспои́ть *сов. см.* вспа́ивать

всполоши́ть *сов.* (*В*) *разг.* làm... hoảng sợ (hoảng hốt, náo động, xôn xao, nhốn nháo)

всполоши́ться *сов. разг.* hoảng sợ, hoảng hốt, náo động, xôn xao, nhốn nháo

вспомин||а́ть, вспо́мнить (*В*, о *П*) nhớ lại, hồi tưởng, hồi ức; я до́лго ~а́л, но ника́к не мог вспо́мнить tôi cố nhớ lại mãi mà không thể nào nhớ ra được

вспомин||а́ться, вспо́мниться nhớ lại, hồi tưởng, hồi ức; мне ча́сто ~а́ется де́тство tôi thường hồi tưởng (nhớ) lại thời thơ ấu

вспо́мнить(ся) *сов. см.* вспомина́ть(ся)

вспомога́тельн||ый *прил.* phụ, hỗ trợ, bổ trợ, phụ trợ, phụ lực, giúp sức, trợ lực, bổ sung; ~ цех phân xưởng phụ; ~ указа́тель bảng chỉ dẫn (*cuối sách*); ~ые програ́ммы *информ.* những chương trình hỗ trợ; ✧ ~ глаго́л *грам.* trợ động từ

вспомоществова́ние *с.* (*пособие*) *уст.* (khoản) trợ cấp

вспоро́ть *сов.* (*В*) *разг.*: ~ мешо́к rạch cái túi ra; ~ живо́т кому́-л. mổ bụng ai

вспорхну́ть *сов.* bay bổng, bay lên, cất cánh

вспоте́ть *сов. см.* поте́ть 1

вспры́гивать, вспры́гнуть nhảy lên, chồm lên

вспры́гнуть *сов. см.* вспры́гивать

вспры́скивание *с.* (sự) vẩy, rảy, rưới, phun

вспры́скивать, вспры́снуть (*В*) 1. vẩy, rảy, rưới, phun; 2. *разг.* (*лекарство*) tiêm, chích; 3. *перен. разг.* (*отметить выпивкой*) uống rượu mừng; вспры́снуть сде́лку uống rượu mừng việc ký hợp đồng

вспры́снуть *сов. см.* вспры́скивать

вспу́гивать, вспугну́ть (*В*) làm... sợ chạy (bay) mất

вспугну́ть *сов. см.* вспу́гивать

вспуха́ние *с.* (sự) sưng, phồng, cương

вспуха́ть, вспу́хнуть sưng (phồng, cương, húp) lên, sưng húp

вспу́хнуть *сов. см.* вспуха́ть

вспу́чивать, вспу́чить sình (trương, trương phình) lên; живо́т вспу́чило *безл.* bụng sình lên (trương lên); от жары́ асфа́льт вспу́чило *безл.* do trời nắng nóng nhựa đường trương phình lên

вспу́чиваться, вспу́читься sình (trương, trương phình) lên

вспу́чить(ся) *сов. см.* вспу́чивать(ся)

вспыли́ть *сов. разг.* nổi nóng, nổi xung, nổi giận, nổi cáu, phát cáu, nổi khùng

вспы́льчиво *нареч.* (một cách) nóng nảy

вспы́льчивость *ж.* (tính) nóng, cục, nóng nảy, hay cáu, dễ phát khùng

вспы́льчивый *прил.* nóng nảy, nóng tính, cục tính, hay nổi nóng, hay cáu, hay phát khùng, dễ phát bẳn; ~ челове́к người nóng nảy (nóng tính, cục tính)

вспы́хивать, вспы́хнуть 1. (*воспламеняться*) bốc cháy, bừng cháy, bùng cháy, bùng lên; (*о свете*) sáng bừng, sáng rực lên, bừng lên, loé ra; ~ пла́менем bừng lên thành ngọn lửa, ngọn lửa bừng lên, sáng rực lên; 2. (*краснеть*) đỏ mặt; лицо́ её мгнове́нно вспы́хнуло trong nháy mắt mặt chị ấy đỏ lên như gấc; 3. (*возникать*) bùng nổ, bùng lên, bột phát, bộc phát, bùng phát, đột phát, nổ ra; вспы́хнула война́ chiến tranh bùng nổ, bùng lên ngọn lửa chiến tranh; вспы́хнула ссо́ра vụ cãi cọ nổ ra (bùng nổ); 4. (*раздражаться*) nổi nóng, nổi giận, nóng tiết, sôi gan, sôi máu, nổi khùng, nổi xung

вспы́хнуть *сов. см.* вспы́хивать

вспы́шк||а *ж.* 1. (*огня*) (sự) bốc cháy, bừng cháy, bùng cháy; (*света*) ánh sáng rực lên (bừng lên, loé ra); температу́ра ~и *тех.* nhiệt độ bốc cháy; ~ мо́лний ánh sáng rực lên (bừng lên, loé ra) của những tia chớp; 2. (*проявление чего-л.*) cơn, cơn bột phát (bộc phát, bùng phát); ~ гне́ва cơn giận; ~ эпиде́мии гри́ппа cơn bột phát dịch cúm

вспять *нареч.* về đằng sau, ngược lại, lùi, lui; нельзя́ поверну́ть колесо́ исто́рии ~ không thể nào quay ngược bánh xe lịch sử

вставáние *с.* (sự) đứng dậy, đứng lên; голосова́ть ~м bỏ phiếu bằng cách đứng lên; почти́ть па́мять ~м đứng dậy mặc niệm

встава́ть, встать 1. đứng dậy, đứng lên; (*просыпаться*) dậy, thức dậy, tỉnh dậy; ~ из-за стола́ rời khỏi bàn; ~

с посте́ли а) ngủ dậy; б) (*после болезни*) ốm dậy, khỏi bệnh, bình phục; больно́му нельзя́ ~ bệnh nhân không được đi lại, người bệnh phải theo chế độ nằm giường; ~ с ме́ста đứng dậy; встать! (*команда*) đứng lên!; 2. (*стать куда-л.*) đứng; встать на стул đứng lên ghế; 3. (*умещаться*) (được) kê, đặt, xếp; стол здесь не вста́нет bàn không đặt ở đây được; 4. (*на борьбу и т. п.*) đứng lên, nổi lên, nổi dậy, vùng lên, vùng dậy; ~ на защи́ту оте́чества đứng lên bảo vệ Tổ quốc; 5. (*возникать*) nảy ra, hiện ra, xuất hiện; пе́ред глаза́ми вста́ли карти́ны счастли́вого бу́дущего trước mắt hiện ra bức tranh hạnh phúc tương lai; встал вопро́с о деньга́х nảy ra vấn đề tiền; 6. (*приступать к чему-л.*) đứng; встать за станок đứng máy; встать на ва́хту đứng gác; 7. *разг.* (*останавливаться*) dừng lại, đứng lại, đỗ lại; (*покрываться льдом*) đóng băng; часы́ вста́ли đồng hồ chết (đứng); река́ вста́ла sông đã đóng băng; ✧ встать на путь... đi theo con đường...; встать на чью-л. сто́рону đứng về phía ai, ủng hộ ai; встать поперёк доро́ги ngăn cản, ngăn trở, cản trở, chặn đường; встать на учёт ghi tên, ghi danh, vào sổ, có tên trong sổ

вста́вить *сов. см.* вставля́ть

вста́вка *ж.* 1. (sự) lắp vào, lồng vào, gắn vào, đặt vào; ~ стёкол lắp kính; 2. (*у платья*) miếng ghép, miếng vá; (*в текст*) đoạn bổ sung, đoạn thêm vào, đoạn chêm vào

вставля́ть, вста́вить (*В*) lắp (lồng, gắn, đặt)... vào; ~ стёкла в опра́ву lắp kính vào gọng; ~ стекло́ в ра́му lồng kính, lắp kính vào khung; ~ зуб trồng răng, lắp răng giả; ✧ ~ сло́во nói xen, nói chêm vào, chêm (xen) vào một câu

вставно́й *прил.* (để) lắp vào, lồng vào, đặt vào; (*о зубах*) giả

встарь *нареч.* ngày xưa, thuở xưa, đời xưa, đời trước

встать *сов. см.* встава́ть

встра́ивать, встро́ить (*В*) xây vào (*trong*)

встрево́женный *прил.* băn khoăn, lo lắng, lo âu, lo ngại, lo sợ

встрево́жить(ся) *сов. см.* трево́жить(ся)

встрёпанный *прил.* bờm xờm, bù xù, rối bù, rối

встрепену́ться *сов.* 1. rùng mình, giật mình; (*о птице*) giũ lông, giũ cánh; 2. (*оживиться*) tươi tỉnh lên, sôi nổi lên, tỉnh táo ra; 3. (*о сердце*) đập nhanh lên

встрёпк||а *ж. разг.* 1. (*головомойка*) (trận) chỉnh, cạo, đì, xạc, quở mắng; зада́ть кому́-л. ~у chỉnh (đì, cạo, xạc) cho ai một trận, cạo (chỉnh, đì, xạc) cho ai một mẻ nên thân; 2. (*душевное потрясение*) cú sốc, chấn động tâm thần

встре́титься *сов. см.* встреча́ться

встре́ч||а *ж.* 1. (sự, cuộc) gặp gỡ, gặp mặt, diện kiến, họp mặt, hội ngộ; счастли́вая ~ hạnh ngộ; 2. (*приём*) (sự, cuộc) đón tiếp, nghênh tiếp, đón rước; устро́ить торже́ственную ~у đón tiếp trọng thể, tổ chức cuộc nghênh tiếp long trọng; 3. *спорт.* (trận) thi đấu, đấu; ✧ ~ Но́вого го́да (lễ) đón mừng Năm mới; (*по лунному календарю*) (lễ) đón giao thừa

встреча́ть, встре́тить (*В*) 1. gặp, gặp gỡ, gặp mặt, diện kiến, hội ngộ; (*увидеть*) thấy; (*получать — поддержку и т. п.*) được; (*сталкиваться — с трудностями и т. п.*) gặp phải, vấp phải, gặp; случа́йно встре́тить кого́-л. tình cờ gặp ai; встре́тить всео́бщее одобре́ние được mọi người tán thành (hoan nghênh, tán thưởng); встре́тить тёплый приём được đón tiếp niềm nở; встре́тить отпо́р gặp phải (vấp phải) sự kháng cự, bị chống lại; 2. (*выходить навстречу, принимать*) đón tiếp, tiếp đón, nghênh tiếp, đón rước, đón, tiếp; (*приветствовать*) đón chào, chào mừng, hoan nghênh; ~ кого́-л. с ра́достью vui mừng (hân hoan) đón tiếp ai, đón ai tay bắt mặt mừng; ~ кого́-л. на аэродро́ме đón (đón chào, nghênh tiếp) ai ở sân bay; ~ госте́й tiếp khách, tiếp tân; ~ делега́цию tiếp (tiếp đón, nghênh tiếp) phái đoàn; ~ аплодисме́нтами vỗ tay hoan nghênh; ✧ ~ Но́вый год đón mừng Năm mới; (*по лунному календарю*) đón giao thừa, ăn Tết Nguyên đán

встреч||а́ться, встре́титься 1. gặp nhau, gặp gỡ, gặp mặt, diện kiến, hội ngộ, gặp; (*сталкиваться*) gặp phải; я о́чень рад встре́титься с ва́ми tôi rất mừng (rất hân hạnh) được gặp anh/chị; мы встре́тимся с ва́ми за́втра ngày mai chúng ta sẽ gặp nhau; ~ с тру́дностями gặp (gặp phải, vấp phải) khó khăn; э́ти кома́нды встре́тятся в фина́ле hai đội này sẽ gặp nhau trong vòng chung kết; 2. (*попадаться*) có, thấy, thấy có, gặp, gặp thấy; таки́е оши́бки ча́сто ~аются thường gặp (thường thấy, thường có) những lỗi như thế

встре́чн||ый *прил.* 1. đi ngược lại, ngược chiều; ~ по́езд chuyến tàu chạy ngược lại; ~ ве́тер gió ngược; 2. (*ответный*) (để) đáp lại, hưởng ứng, đối phó lại; ~ое обяза́тельство giao ước hưởng ứng; ~ план kế hoạch hưởng ứng; ~ая торго́вля thương mại đối lưu; ~ое предложе́ние *эк.* hoàn giá chào, thư hoàn giá chào; ~ые заку́пки *эк.* mua đối lưu; ~ое удовлетворе́ние *эк.* (sự, vật) đền đáp lại; ~ уда́р а) đòn đánh đón; б) *спорт.* cú đánh đón; ~ое обвине́ние *юр.* (sự) phản tố; ~ бой *воен.* (trận) tao ngộ chiến, đánh gặp địch; 3. *в знач. сущ. м.*: ка́ждый ~ и попере́чный bất cứ (vô luận, bất kỳ) người nào, bất kỳ ai; пе́рвый ~ một người nào đấy tình cờ gặp được, người gặp đầu tiên

встро́енный *прил.* (đã) xây vào trong; ~ шкаф tủ lẩn, tủ xây vào tường

встро́ить *сов. см.* встра́ивать

встря́ска *ж. разг.* (sự) lay động; (*душевное потрясение*) cú sốc, chấn động tâm thần; э́то была́ хоро́шая ~ đó là một đòn thúc đẩy rất tốt

встря́хивать, встряхну́ть (*В*) 1. lắc, lay, rung, giũ, lay động, rung chuyển, rung động, lay chuyển; встряхну́ть останови́вшиеся часы́ lắc chiếc đồng hồ chết; встряхну́ть голово́й lắc đầu; нас си́льно встряхну́ло xe xóc dữ quá, chúng tôi bị xóc mạnh quá; ~ ковёр giũ thảm; 2. *перен.* (*выводить из оцепенения*) (làm) chấn động, rung động

встря́хиваться, встряхну́ться 1. giũ mình, giũ quần áo, giũ lông, giũ cánh; 2. *перен. разг.* (*выходить из оцепенения*) tỉnh táo lại, giải buồn, giải sầu, giải phiền; вам ну́жно встряхну́ться anh/chị nên giải bớt buồn phiền

встряхну́ть(ся) *сов. см.* встря́хивать(ся)

вступа́ть, вступи́ть (в *В*) 1. bước (tiến) vào, vào, nhập; ~ в го́род tiến vào thành phố, vào (nhập) thành; ~ в но́вый пери́од bước vào thời kỳ mới; 2. (*поступать, зачисляться*) vào, gia nhập; ~ в па́ртию vào (gia nhập) đảng; 3. (*начинать что-л.*) bắt đầu, bước vào; (*принимать участие в чём-л.*)

tiến hành thương lượng; ~ в разговóр bắt đầu cuộc đàm thoại; ~ в бой с кéм-л. giao chiến (bắt đầu đánh nhau) với ai; ~ в дóлжность nhậm chức; ~ во владéние nhận quyền sở hữu; ~ в соглашéние thoả thuận (thoả hiệp) với ai; ~ в сою́з с кéм-л. liên minh (liên kết, liên hiệp) với ai; ✧ ~ на престóл lên ngôi, đăng quang; ~ в брак kết hôn, thành hôn; ~ в си́лу bắt đầu có hiệu lực; ~ на путь чего́-л. bước vào con đường gì; зима́ вступи́ла в свои́ права́ mùa đông thật sự đã bắt đầu

вступа́ться, вступи́ться (за *B*) bênh vực, bênh che, bảo vệ, bao che, bênh

вступи́тельн||ый *прил.* 1. (*вводный*) mở đầu; ~ое сло́во lời khai mạc (nói đầu, mở đầu, đầu sách); ~ая часть phần mở đầu (dẫn nhập); 2. (*связанный с поступлением куда-л.*) (khi, để) gia nhập, vào; ~ взнос tiền nhập hội (gia nhập); ~ экза́мен kỳ thi vào trường

вступи́ть(ся) *сов. см.* вступа́ть(ся)

вступле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) tiến vào, bước vào, vào, nhập; (*в какую-л. организацию*) (sự) vào, gia nhập; ~ в па́ртию vào (gia nhập) đảng; 2. (*введение*) lời mở đầu (nhập đề, dẫn nhập, tựa); *муз.* khúc (đoạn, nhạc) mở đầu

всу́е *нареч. уст.* (một cách) vô ích, phí công, không cần thiết; toi (*разг.*)

всу́нуть *сов. см.* всо́вывать

всухомя́тку *нареч. разг.*: есть, пита́ться ~ ăn khan, ăn khô, ăn không có nước

всучи́ть *сов.* (*B*) *разг.* đút (nhét)... vào

всхли́пнуть *сов.* nấc lên, nấc

всхли́пывание *с.* (tiếng) nức nở, nấc lên

всхли́пывать *несов.* nức nở, nấc lên

всходи́ть, взойти́ 1. (на *B*) đi lên, bước lên, lên; ~ на́ гору lên núi; взойти́ на трибу́ну bước lên diễn đàn, đăng đàn; 2. (*о солнце, луне и т. п.*) mọc, lên; 3. (*о семенах*) mọc, lên, mọc mầm, nảy mầm, nhú mầm

всхо́ды *мн.* (*скл. как м.*) mầm, mầm non; дру́жные ~ mầm non lên đều, mầm nảy đồng loạt; зазелене́ли ~ mầm non đã xanh rờn; ✧ ~ но́вого mầm mống của cái mới

всхо́жесть *ж. с.-х.* tỷ lệ nảy mầm (nhú mầm)

всхрапну́ть *сов.* (*поспать немного*) *разг.* ngủ một lúc, đánh một giấc

всхра́пывать *несов.* (*похрапывать*) ngáy khò khò

всы́пать *сов.* 1. *см.* всыпа́ть; 2. *прост.* (*сильно выругать*) khiển cho một mẻ, mắng cho một trận toé khói; (*отколотить*) đánh cho một trận

всыпа́ть, всы́пать (*B, P* в *B*) đổ (trút)... vào

всю́ду *нареч.* khắp nơi, khắp chốn, khắp mọi nơi, khắp mọi chỗ, đâu đâu cũng...

вся *ж. от* весь

вся́к||ий *мест.* (*скл. как прил.*) 1. (*любой, каждый*) mỗi, mỗi một, mọi, tất cả mọi, bất cứ, bất kỳ; ~ раз, как mỗi lần, khi nào, lần nào; ~ раз одно́ и то́ же lần nào cũng như vậy cả, mỗi lần đều thế cả; во ~ое вре́мя khi nào (lúc nào, vào bất cứ lúc nào) cũng...; во ~ом слу́чае dù sao chăng nữa, dù thế nào đi nữa; на ~ слу́чай phòng khi bất trắc, để phòng xa, để có lúc cần đến; взять зо́нтик на ~ слу́чай mang theo cái ô để phòng xa; 2. (*разный*) đủ thứ, đủ loại, khác nhau; ~ие лю́ди đủ loại người; ~ие това́ры hàng hoá đủ loại (đủ thứ); 3. (*какой-л.*) nào, nào cả, gì, gì cả; без ~ого сожале́ния không thương tiếc gì cả; без ~ого по́вода không có lý do nào cả; без ~ого сомне́ния hoàn toàn không nghi ngờ gì hết, chắc chắn là như vậy; 4. *в знач. сущ.* bất cứ ai, bất kỳ người nào, mọi người, ai nấy, ai cũng...; ~ мо́жет э́то сде́лать bất cứ ai cũng có thể làm được điều đó cả; ~ зна́ет, что... mọi người đều biết rằng...

вся́чески *нареч. разг.* bằng mọi cách, bằng mọi phương tiện, ra sức, cố sức; ~ стара́ться cố gắng hết sức, cố gắng bằng mọi cách; ~ руга́ть chửi rủa thậm tệ

вся́ческ||ий *прил. разг.* đủ thứ, đủ loại, khác nhau; ~им о́бразом bằng đủ mọi cách

вся́чина *ж.*: вся́кая ~ *разг.* trăm thứ bà giằn

вся́чинк||а *ж.*: со ~ой *разг. шутл.* khi thế này khi thế khác, cả thế nọ lẫn thế kia, thượng vàng hạ cám

вта́йне *нареч.* 1. (một cách) ngấm ngầm, âm thầm, thầm kín, kín đáo, bí mật, ngầm; ~ сочу́вствовать thông

вта́лкивать, втолкну́ть (*B* в *B*) đẩy (xô, đun)... vào

вта́птывать, втопта́ть (*B* в *B*) đạp (giẫm)... xuống; ✧ втопта́ть кого́-л. в грязь vùi dập (làm nhục) ai, giẫm (đạp) ai xuống bùn đen

вта́скивать, втащи́ть 1. (*B* в *B*) kéo (lôi, xách)... vào; 2. (*B*) (*наверх*) kéo (lôi, xách)... lên; втащи́ть чемода́н на второ́й эта́ж xách vali lên tầng hai

втача́ть *сов. см.* вта́чивать

вта́чивать, втача́ть (*B*) khâu... chèn vào, may... vào

втащи́ть *сов. см.* вта́скивать

втека́ть, втечь (в *B*) chảy vào, đổ vào (*о реке*)

втере́ть(ся) *сов. см.* втира́ть(ся)

втёмную *нареч.* (một cách) nhắm mắt, mò; *перен.* (một cách) may rủi, hú hoạ

втемя́ши||ваться, втемя́шиться: ~ кому́-л. в го́лову lọt vào đầu ai; э́та мысль ~лась ему́ в го́лову cái ý tưởng đó đã lọt vào đầu cậu ta

втемя́шиться *сов. см.* втемя́шиваться

втечь *сов. см.* втека́ть

втира́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) xoa, thoa, xát; 2. (*лекарство*) thuốc xoa, thuốc bóp

втира́ть, втере́ть (*B* в *B*) xoa (thoa, xát)... vào; ✧ ~ очки́ кому́-л. đánh lừa ai, cho ai đi tàu bay giấy

втира́ться, втере́ться 1. (*впитываться*) (được) xoa vào, thoa vào, xát vào; 2. (в *B*) *разг.* (*протискиваться*) len (luồn, lọt, chui, chen, luồn lọt) vào (*тж. перен.*); ~ в дове́рие к кому́-л. chiếm được lòng tin của ai; ~ в компа́нию luồn lọt vào nhóm bạn, chui được vào bọn

вти́скивать, вти́снуть (*B* в *B*) nhét (nhồi, ấn, đút, chèn, lèn)... vào

вти́скиваться, вти́снуться *разг.* (в *B*) len (chui, luồn, lọt, chen) vào

вти́снуть(ся) *сов. см.* вти́скивать(ся)

втихомо́лку *нареч. разг.* (một cách) ngấm ngầm, thầm kín, kín đáo, ngầm, thầm; пла́кать ~ khóc thầm

втолкну́ть *сов. см.* вта́лкивать

втолкова́ть *сов. см.* втолко́вывать

втолко́вывать, втолкова́ть (*B Д*) giải thích, giảng giải, làm cho hiểu; никак э́того ему́ не втолку́ешь không thể nào giải thích điều này cho nó hiểu được

втопта́ть *сов. см.* вта́птывать

вторга́ться, вто́ргнуться (в *В*) 1. xâm nhập, đột nhập, xâm lăng, xâm lược, tràn vào, xông vào; ~ в страну́ xâm nhập vào (đột nhập vào, xâm lăng) đất nước; ~ в возду́шное простра́нство xâm nhập không phận, xâm phạm vùng trời; 2. *перен.* xâm phạm, xâm lấn, can thiệp; ~ в чужи́е дела́ xâm phạm (can thiệp, nhúng tay) vào công việc người khác; ~ в чужу́ю о́бласть, сфе́ру xâm lấn (xâm phạm, can thiệp, nhúng tay) vào lĩnh vực người khác

вто́ргнуться *сов. см.* вторга́ться

вторже́ние *с.* 1. (sự) xâm nhập, đột nhập, xâm lăng, xâm lược, tràn vào, xông vào; 2. *перен.* (sự) xâm phạm, xâm lấn, can thiệp

вто́рить *несов.* 1. (*Д*) (*повторять слова*) lặp (lắp, nhắc) lại; (*об эхе*) vọng (vang, dội) lại; *перен.* (*поддакивать*) phụ hoạ, a dua, hùa theo; ~ кому́-л., чьи́м-л. слова́м phụ hoạ ai, a dua (hùa) theo ai, theo lời nói của ai; 2. *муз.* hoạ lại

второ́чно *нареч.* lần thứ hai, một lần nữa

второ́чн||ый *прил.* 1. (*повторный*) lần thứ hai, một lần nữa; ~ое напомина́ние nhắc lại lần thứ hai; 2. (*производный*) bậc hai, cấp hai, thứ cấp, thứ sinh, phụ; ~ое сырьё nguyên liệu tái sinh (thứ sinh, thu hồi, tái chế, phụ); ~ые го́рные поро́ды đá thứ sinh; ~ проду́кт sản phẩm thứ cấp, phó sản phẩm, sản phẩm phụ; 3. (*второстепенный*) phụ; ~ые половы́е при́знаки giới tính phụ

вто́рник *м.* (ngày) thứ ba

второго́дни||к *м.*, **~ца** *ж.* học sinh lưu ban, học trò lưu lớp; học sinh bị đúp (*разг.*)

втор||о́й 1. *числ.* thứ hai, thứ nhì, đệ nhị, thứ; ~о́е ма́я ngày mồng hai tháng năm; ~ этаж́ tầng hai; ~о́е чте́ние (*в Думе и т.п.*) cuộc thảo luận lần thứ hai; ~ сын con (con trai) thứ, thứ nam; ~а́я дочь con gái thứ, thứ nữ; ~ час hơn một giờ; че́тверть ~о́го một giờ mười lăm (mười lăm phút); ~а́я мирова́я война́ thế chiến thứ hai, chiến tranh thế giới lần thứ hai, đệ nhị thế chiến; ~а́я дека́да trung tuần; ~а́я полови́на ме́сяца nửa cuối tháng; hạ bán nguyệt (*уст.*); ~а́я полови́на го́да nửa cuối năm; hạ bán niên (*уст.*); ~а́я полови́на двадца́того ве́ка nửa cuối thế kỷ hai mươi; hạ bán thế kỷ hai mươi (*уст.*); 2. *прил.* (*второстепенный*) thứ hai, thứ nhì, thứ yếu, phụ; ~а́я скри́пка vĩ cầm thứ hai; ~ го́лос (*в пении*) bè hai; ~ сорт loại hai, loại nhì; ~ сте́пени hạng nhì, hạng hai; кают́а ~о́го кла́сса cabin hạng nhì; на ~о́м пла́не ở hàng hai (hàng sau, hàng thứ yếu); 3. *в знач. сущ. ж.*: ~а́я а) (*о ком-л.*) bà (chị, cô) thứ hai, bà (chị, cô) kia; б) (*о чём-л.*) cái thứ hai, cái kia; одна́ ~а́я *мат.* một nửa, một phân hai; 4. *в знач. сущ. с.*: ~о́е (*блюдо*) món thứ hai; ✧ ~а́я мо́лодость tuổi hồi xuân; из ~ы́х рук qua người khác, một cách gián tiếp; ~ хлеб khoai tây

второкла́ссник *м.* học sinh (học trò) lớp hai

второкла́ссница *ж.* nữ sinh lớp hai

второку́рсник *м.*. sinh viên năm thứ hai

второку́рсница *ж.* nữ sinh viên năm thứ hai

второпя́х *нареч.* (một cách) hấp tấp, vội vàng, vội vã, cập rập, hối hả; ~ я забы́л... hấp tấp (vội vã, cập rập) quá tôi quên mất...

второразря́дный *прил.* 1. hạng hai, hạng nhì, loại hai, loại nhì, bậc hai, bậc nhì, cấp hai; 2. *разг.* (*посредственный*) tầm thường, xoàng

второсо́ртн||ый *прил.* 1. loại hai, hạng nhì; 2. *разг.* (*посредственный*) tầm thường, xoàng; ~ая мука́ bột mì loại hai

второстепе́нн||ый *прил.* thứ yếu, phụ; ~ вопро́с vấn đề thứ yếu; ✧ ~ые чле́ны предложе́ния *грам.* những thành phần thứ yếu (phụ) của câu

в-тре́тьих *вводн. сл.* ba là, thứ ba là, điều thứ ba là

втри́дорога *нареч. разг.* đắt gấp ba, quá đắt; плати́ть ~ trả tiền đắt gấp ba

втро́е *нареч.* ba lần, gấp ba; ~ бо́льше nhiều (lớn, to) gấp ba, nhiều (lớn, to) hơn ba lần; ~ ме́ньше ít (nhỏ) hơn ba lần; брать, дава́ть ~ lấy, cho gấp ba; увели́чить ~ tăng gấp ba

втроём *нареч.* ba người, bộ ba, tay ba; они́ э́то сде́лали ~ cả ba người đã làm việc này

втройне́ *нареч.* gấp ba, nhiều hơn ba lần

втуз *м.* (вы́сшее техни́ческое уче́бное заведе́ние) trường đại học kỹ thuật, trường cao đẳng kỹ thuật

вту́лка *ж.* 1. ổ trục, ống lót, ống bọc, ống, moayơ; 2. (*пробка*) (cái) nút

вту́не *нареч. уст.* (một cách) vô ích, vô bổ, uổng công, phí công, toi công, công toi

втыка́ть, воткну́ть (*В* в *В*) cắm (đâm, xỏ, chọc, thọc)... vào

втя́гивать, втяну́ть 1. (*В*) kéo (lôi)... vào; (*поднимать*) kéo (lôi)... lên; 2. (*В*) (*вбирать в себя*) hút (hít)... vào; (*подтянуть внутрь*) rút (thụt)... vào; втяну́ть в себя́ во́здух hít không khí vào; втяну́ть го́лову в пле́чи thụt đầu; втяну́ть ше́ю rụt cổ; 3. (*В* в *В*) *разг.* (*привлекать к участию*) lôi kéo, lôi cuốn, thu hút, cuốn hút; втяну́ть кого́-л. в разгово́р thu hút (lôi cuốn, lôi kéo, cuốn hút) ai vào câu chuyện; втяну́ть кого́-л. в рабо́ту thu hút (cuốn hút, lôi kéo) ai vào công việc; ~ в войну́ lôi kéo vào cuộc chiến tranh

втя́гиваться, втяну́ться 1. bị kéo vào, tiến dần vào; 2. (*привыкать*) quen (thích thú) với; он постепе́нно втяну́лся в рабо́ту anh ấy quen dần với công việc, anh ấy dần dần thích thú với công việc; 3. (*впасть*) hóp, hõm, tóp, hóp lại; его́ ще́ки втяну́лись má ông ta hóp (hõm, tóp, hóp lại)

втяжно́й *прил. тех.* hút, hút vào

втяну́ться *сов. см.* втя́гивать(ся)

вуалехво́ст *м.* cá vàng đuôi lồng bàn

вуали́ровать *несов.* làm mờ nhạt, xoá nhoà

вуа́ль *ж.* 1. (*ткань*) voan; 2. (*сетка*) khăn voan; 3. *фото* màng mờ

вуз *м.* (вы́сшее уче́бное заведе́ние) trường đại học, trường cao đẳng

ву́зовец *м. разг.* sinh viên đại học

ву́зовка *ж. разг.* nữ sinh viên đại học

ву́зовск||ий *прил.*: ~ая програ́мма chương trình đại học

вулка́н *м.* núi lửa, hoả sơn, hoả diệm sơn

вулканиза́ция *ж. тех.* (sự) lưu hoá, luyện cao su

вулканизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* lưu hoá, luyện cao su

вулкани́зм *м. геол.* hiện tượng (hoạt động) núi lửa

вулкани́ческ||ий *прил.* (thuộc về) núi lửa; ~ие поро́ды đá núi lửa; ~ого происхожде́ния có nguồn gốc núi lửa

вулкано́лог *м.* nhà hoả sơn học, nhà nghiên cứu núi lửa

вулканоло́гия *ж.* hoả sơn học, (môn) nghiên cứu núi lửa

вульгариза́тор *м.* người tầm thường (thông tục, dung tục) hoá

вульгаризи́ровать *несов. и сов.* (*В*) tầm thường (thông tục, dung tục) hoá

вульгари́зм *м. лингв.* từ ngữ tục

вульга́рно *нареч.* (*пошло*) (một cách) tục, phàm tục, thông tục, dung tục; (*грубо*) thô tục, thô lỗ, lỗ mãng

вульга́рность *ж.* (*пошлость*) (sự, tính) tục, phàm tục, thông tục, dung tục; (*грубость*) (sự, tính) thô tục, thô lỗ, lỗ mãng

вульга́рный *прил.* 1. (*пошлый*) tục, phàm tục, thông tục, dung tục; (*грубый*) thô tục, thô lỗ, lỗ mãng; 2. (*упрощённый*) tầm thường, thông tục; ~ материали́зм chủ nghĩa duy vật tầm thường

вундерки́нд *м.* thần đồng, kỳ đồng

вурдала́к *м.* con quỷ hút máu

вход *м.* 1. (*действие*) (sự) vào, vô, đi vào; беспла́тный ~ vào (vô) cửa không mất tiền; пла́та за ~ tiền vào (vô) cửa; ~a нет không vào (vô) được; ~ запрещён cấm vào; 2. (*дверь, ворота*) lối (cửa, đường) vào; гла́вный ~ cửa chính, cửa giữa, lối vào chính

входи́ть, войти́ 1. vào, vô, đi vào (vô), bước vào (vô); он вошёл anh ấy đã vào; ~ в вагон vào (vô, lên) toa; ~ в порт vào (vô) cảng; войти́ в исто́рию đi (được ghi) vào lịch sử; 2. (*в состав, в долю и т. п.*) vào, vô, dự vào, tham dự, tham gia, có chân; (*становиться членом*) gia nhập; войти́ в спи́сок có tên trong (được ghi vào) danh sách; войти́ в соста́в прави́тельства tham gia (có chân trong) chính phủ; 3. (*быть составной частью*) có, là bộ phận, là thành phần; расска́зы, вошéдшие в э́тот том những chuyện in trong tập này; 4. (*вмещаться*) vào lọt, vào gọn, xếp gọn, bỏ vào được; все ве́щи вошли́ в чемода́н tất cả đồ đạc xếp gọn trong vali; не вхо́дит không vừa, không vào được, không bỏ vào được, không ăn khớp; в э́ту буты́лку вхо́дит литр вина́ chai này chứa được một lít rượu; ~ в чьи́-л. намéрения nằm trong dự định của ai, phù hợp với ý định của ai; э́то не вхо́дит в мои́ расчёты điều đó không nằm trong dự tính của tôi, đó là điều tôi không tính đến, tôi không có ý định làm điều đó; 5. (с *Т*) (*обращаться куда-л.*) gửi đơn, gửi đề nghị, gửi kiến nghị; войти́ с ходата́йством в дирéкцию gửi đề nghị đến ban giám đốc; 6. (*в сочет. с отвлечёнными сущ. означает начало действия*): войти́ в мо́ду trở thành mốt, được thịnh hành; войти́ в привы́чку trở thành thói quen; войти́ в поговóрку trở thành ngạn ngữ; войти́ в си́лу có hiệu lực; войти́ в дове́рие к кому́-л. dần dần được ai tin cậy, được ai tín nhiệm; войти́ в употребле́ние trở thành thông dụng, được sử dụng, bắt đầu sử dụng; войти́ в пра́ктику được áp dụng; войти́ в соглаше́ние с ке́м-л. thoả thuận với ai; 7. (*вникать*) vào sâu, đi vào, đi sâu vào; войти́ в суть де́ла vào sâu (đi sâu vào) thực chất vấn đề; ~ в подро́бности đi sâu vào chi tiết; войти́ в роль nhập vai; войти́ во вкус чего́-л. dần dần thích cái gì, dần dần quen với cái gì; ✧ войти́ в положе́ние đặt mình vào hoàn cảnh của ai, thông cảm ai, hiểu thấu tình cảnh của ai

входн||о́й *прил.* (để) vào, vô; ~áя дверь cửa vào; ~áя пла́та tiền vào (vô) cửa; ~ биле́т vé vào (vô) cửa; ~óе отве́рстие lỗ vào

входя́щ||ий *прил.* 1. đến, vào; ~ но́мер số công văn đến; ~ая по́чта thư tín nhận được; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая (*об официальной бумаге*) công văn đến

вхожде́ние *с.* (sự) vào, đi vào

вхо́жий *прил. разг.* hay lui tới (đi lại, ra vào); он вхож к ним, он вхож в их дом anh ấy hay lui tới (ra vào, đi lại) nhà họ

вхолосту́ю *нареч.* (một cách) vô ích, vô bổ, không có kết quả; рабóтать ~ chạy không, chạy không tải

вцепи́ть *сов. см.* вцепля́ть

вцепля́ть, вцепи́ть (в *В*) bám, túm, nắm, nắm (bám, túm) chặt; вцепи́ть в во́лосы кому́-л. túm (nắm) tóc ai

ВЦСПС (Всесою́зный Центра́льный Сове́т Профессиона́льных Сою́зов) *ист.* Hội đồng trung ương các công đoàn Liên Xô

вчера́ *нареч.* 1. (ngày) hôm qua; ~ ве́чером chiều (tối) hôm qua, chiều (tối) qua; ~ но́чью đêm hôm qua, đêm qua; ~ у́тром sáng hôm qua, sáng qua; 2. *в знач. сущ. с. нескл.* hôm qua, quá khứ, dĩ vãng

вчера́шн||ий *прил.* (thuộc về) hôm qua, ngày hôm qua; ~ день ngày hôm qua; жить ~им днём sống với quá khứ, sống với hoài niệm thời qua; ✧ иска́ть ~его дня *ирон.* tìm cho được cái thời rùa kêu đá nổi

вчерне́ *нареч.* (một cách) nháp, phác qua, về đại thể, về đại cương; сде́лать что́-л. ~ làm cái gì về đại thể; гото́вый ~ làm xong về đại thể; написа́ть ~ viết nháp, phác thảo

вчéтверо *нареч.* bốn lần, gấp bốn; ~ бóльше nhiều (lớn, to) gấp bốn, nhiều (lớn, to) hơn bốn lần; ~ мéньше ít (nhỏ) hơn bốn lần

вчетвером *нареч.* bốn người, bộ bốn, tay tư

в-четвёртых *вводн. сл.* bốn là, thứ tư là, điều thư tư

вчини́ть *сов. см.* вчиня́ть

вчиня́ть, вчини́ть: ~ иск кому́-л. phát đơn kiện ai, khởi tố ai

вчи́стую *нареч. разг. уст.* dứt khoát, hoàn toàn, hẳn

вчита́ться *сов. см.* вчи́тываться

вчи́тываться, вчита́ться (в *В*) đọc kỹ, đọc chăm chú, nghiền ngẫm; (*осваиваться*) thông suốt, hiểu thấu

вше́стеро *нареч.* sáu lần, gấp sáu

вшестером *нареч.* sáu người, bộ sáu, tay sáu

вшива́ть, вшить (*В*) khâu (may, đính)... vào, vá

вши́вень *несов.* đầy rận (chấy)

вшивно́й *прил.*: ~ рукáв tay áo nối, ống tay áo chắp

вширь *нареч.* theo chiều rộng, theo bề ngang

вшить *сов. см.* вшива́ть

въеда́ться, въе́сться (в *В*) 1. (*вонзаться*) cắm phập, thọc (cắm); vào; 2. (*впитываться*) ăn (thấm) vào

въе́дливый *прил.* 1. ăn (thấm) sâu vào; 2. (*придирчивый*) hay bắt bẻ, hay vặn vẹo, bẻ hành bẻ tỏi, oẻ hoẹ, bẻ hoẹ; ~ челове́к người hay bắt bẻ (hay bẻ hành bẻ tỏi)

въезд *м.* 1. (*прибытие*) (sự) vào, đi vào; (*в страну*) (sự) nhập cảnh; ~ запрещён cấm vào; 2. (*место*) chỗ vào, lối vào; (*дорога*) đường vào; при ~e в го́род ở lối vào thành phố

въездн||о́й *прил.* (để) vào, đi vào, nhập cảnh; ~áя ви́за visa vào, thị thực nhập cảnh; ~ы́е воро́та cổng vào, cổng xe vào

въезжа́ть, въе́хать 1. (в *В*) vào, đi vào; (*вселяться*) dọn đến; ~ в но́вый дом, в но́вую кварти́ру dọn đến nhà, căn hộ mới; 2. (на *В*) đi (chạy) lên; ~ на́ гору đi lên núi

въе́сться *сов. см.* въеда́ться

въе́хать *сов. см.* въезжа́ть

вы *мест. личн.* (*Р* вас, *Д* вам, *В* вас, *Т* ва́ми, *П* о вас) 1. *мн.* các anh, các chị, các ông, các bà, các cụ, các ngài, các vị, chư vị, các đồng chí, bà con, anh chị em, cô bác; (*фамильярно*) các cậu, chúng mày, bọn toa; (*свысока*) chúng bay, bay, các người, các ngươi; (*отец*

или мать — к детям) các con; (*дед или бабушка — к внукам, внучкам, дядя или тётя — к племянникам, племянницам*) các cháu; (*старший брат и старшая сестра — к младшим*) các em; (*младший брат и младшая сестра — к старшим*) các anh, các chị; (*внук или внучка — к деду и бабушке*) ông bà; (*племянник или племянница — к дядям, тётям*) các bác, các chú, các cô, các dì; (*сын или дочь — к родителям*) bố mẹ, thầy mẹ, thầy me, thầy u, ba má; 2. *ед. вежл.* anh, chị, ông, bà, cụ, bác, chú, cô, ngài, đồng chí, chí hữu, tiên sinh, huynh; ✧ быть на ~ с кем-л., обраща́ться к кому́-л. на ~ xưng hô với ai bằng anh/chị, xưng hô với ai một cách kính trọng; на ~ быть с чем-л., на ~ обраща́ться с чем-л. có thái độ nghiêm túc đối với vấn đề gì

выба́лтывать, вы́болтать (*В*) nói lộ, nói hớ; ~ секре́т nói lộ bí mật

выбега́ть, вы́бежать chạy ra; ~ навстре́чу кому́-л. chạy ra đón ai; ~ из до́ма chạy ra khỏi nhà

вы́бежать *сов. см.* выбега́ть

вы́белить *сов.* (*В*) 1. (*покрасить в белый цвет*) nhuộm (sơn, quét vôi) trắng; 2. (*отбелить*) làm (tẩy, phiếu) trắng

выбива́ть, вы́бить (*В*) 1. đánh bật, đánh (đập) vỡ, phá; ~ что́-л. из рук đánh bật cái gì ra khỏi tay; ~ стекло́ đập vỡ kính; ~ дверь phá cửa; ~ зу́бы đánh gẫy răng; 2. (*выгонять*) đánh bật, đánh đuổi; вы́бить проти́вника из го́рода đánh bật (đánh đuổi) quân thù ra khỏi thành phố; 3. (*штампом*) dập; (*чеканить*) khắc; ~ меда́ль dập huy chương; ~ клеймо́ đóng (dập, in) dấu; 4. *разг.* (*выколачивать*) đập bụi; ~ ковёр đập bụi tấm thảm, đập thảm; ~ тру́бку gõ ống điếu, gẩy tàn thuốc; 5. (*уничтожать градом*) phá hại; 6. (*извлекать звук*) gõ nhịp, đánh thành tiếng; 6. (*с трудом добиваться*) (*В*) *разг.* khó khăn lắm mới kiếm được; вы́бить дополни́тельные материа́лы khó khăn lắm mới kiếm được thêm vật liệu; вы́бить ста́вку khó khăn lắm mới xin thêm được một nhân viên trong biên chế; ✧ вы́бить доро́гу chạy (làm) nát đường; вы́бить дурь из кого́-л. làm cho ai tỉnh ngộ, cảnh tỉnh ai

выбива́ться, вы́биться: вы́биться из сил kiệt sức, kiệt lực; вы́биться в лю́ди, вы́биться на доро́гу thành đạt, làm nên, công thành danh toại, làm nên danh phận; вы́биться из гра́фика, из расписа́ния làm vỡ (làm sai, làm hỏng, làm trệch) tiến độ biểu, thời khắc biểu; её во́лосы вы́бились из-под шля́пы mớ tóc của nàng phô ra (bày ra, thò ra, lộ ra) ngoài mũ

выбира́ть, вы́брать (*В*) 1. chọn, lựa, kén, tuyển, lựa chọn, chọn lựa, kén chọn, tuyển chọn, tuyển lựa; (*отбирать*) chọn lấy, chọn lọc; ~ по вку́су chọn theo sở thích (thị hiếu); 2. (*голосованием*) bầu, bầu cử, tuyển cử, bình bầu, bình tuyển; 3.: ~ сеть kéo lưới lên; ~ я́корь kéo (nhổ) neo; 4. *разг.* (*освобождать для чего-л.*) dành, tìm, chọn; ~ вре́мя dành (tìm ra) thì giờ; ~ удо́бный моме́нт chọn dịp tốt (cơ hội, thời cơ)

выбира́ться, вы́браться *раза.* 1. (из *Р*) chen (len, chui, luồn, lọt, vượt) ra; (*освободиться от чего-л.*) thoát khỏi; мы с трудо́м вы́брались из толпы́ vất vả lắm chúng tôi mới chen ra (len ra) khỏi đám đông được; мы, наконе́ц, вы́брались на доро́гу cuối cùng chúng tôi tìm được đường; ~ из долго́в thoát khỏi nợ nần; вы́браться из затрудне́ний thoát khỏi khó khăn; 2. (*выселяться*) chuyển (dọn) nhà; 3. (*находить время, возможность отправиться куда-л.*) dành thì giờ, có thì giờ; е́сли вы́берется свобо́дный час, приезжа́йте к нам nếu có thì giờ rỗi, xin mời anh/chị đến chơi với chúng tôi; я не могу́ вы́браться и́з дому tôi bận đến nỗi không thể ra khỏi nhà được; я не могу́ вы́браться в теа́тр tôi không có thì giờ đi xem hát

вы́бить(ся) *сов. см.* выбива́ть(ся)

вы́боина *ж.* chỗ sứt, chỗ mẻ; (*на дороге*) ổ gà, chỗ trũng, hố

вы́болтать *сов. см.* выба́лтывать

вы́бор *м.* 1. (*действие*) (sự) chọn, lựa, kén, tuyển, lựa chọn, chọn lựa, kén chọn, tuyển lựa; сде́лать хоро́ший ~ chọn được cái tốt; нет друго́го ~а chỉ có thể chọn được cái này thôi, không có cái khác để mà chọn; нет никако́го ~а không có cái gì để chọn cả; останови́ть свой ~ на чём-л. chọn cái gì; предложи́ть на ~ cho chọn, cho tuỳ ý chọn; без ~а không lựa chọn, không được chọn; 2. (*выбранное — о предмете*) vật được chọn; (*о человеке*) người được tuyển (được chọn); 3. (*ассортимент*) mặt hàng; большо́й, бога́тый ~ това́ров mặt hàng phong phú (đa dạng, dồi dào); 4. *мн.*: ~ы (cuộc) bầu cử, tuyển cử, đầu phiếu; ~ы депута́тов в Госуда́рственную Ду́му bầu cử dân biểu vào viện Đuma quốc gia; всеобщие ~ы (cuộc) tổng tuyển cử, đầu phiếu phổ thông, phổ thông đầu phiếu; дополни́тельные ~ы (cuộc) bầu cử bổ sung

вы́борк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) lấy ra; ~ сети́ kéo lưới lên; 2. *обыкн. мн.*: ~и (*выписки из чего-л.*) trích đoạn, đoạn trích; 3. *мат.* mẫu, phép lấy mẫu; двойна́я ~ mẫu kép; дефе́ктная ~ mẫu khuyết; 4. *социол.* mẫu chọn, mẫu; (*действие*) (sự) chọn mẫu; вероя́тностная ~ mẫu xác suất; случа́йная ~ mẫu ngẫu nhiên; стихи́йная ~ mẫu tự phát; кво́тная ~ mẫu phân xuất; сери́йная ~ mẫu cả loạt; комбини́рованная ~ mẫu tổ hợp; гнездова́я ~ mẫu tổ; райони́рованная ~ mẫu phân nhóm; системати́ческая ~ mẫu hệ thống

вы́борность *ж.* (nguyên tắc, chế độ) bầu cử, tuyển cử

вы́борн||ый *прил.* 1. dân cử, dân bầu, do bầu cử; ~ые о́рганы các cơ quan dân cử; ~ая до́лжность chức vụ dân cử; ~ судья́ thẩm phán dân cử; 2. (*относящийся к выборам*) (thuộc về) bầu cử, tuyển cử; ~ое собра́ние hội nghị bầu cử; ~ые техноло́гии kỹ thuật vận động tranh cử, thuật tranh cử; 3. *в знач. сущ. м.* người đắc cử (trúng cử, được bầu)

вы́борочн||ый *прил.* 1. (có) chọn lựa, lựa chọn, chọn lọc; ~ая прове́рка kiểm tra có chọn lựa (lựa chọn); 2. *социол.* chọn mẫu, mẫu; ~ ме́тод phương pháp chọn mẫu; ~ая совоку́пность tập hợp mẫu; ~ое наблюде́ние quan sát mẫu; ~ое иссле́дование nghiên cứu mẫu

вы́борщик *м.* đại cử tri

выбра́сывание *с.*: ~ гру́за за́ борт *эк.* vứt hàng khỏi tàu

выбра́сывать, вы́бросить (*В*) 1. vứt (ném, quăng, bỏ, đổ)... đi, hút (thải)... ra; (*дым, пламя, воду и т. п.*) phun (vọt, bắn, phọt, phụt)... ra; вы́бросить что́-л. из головы́ không nghĩ đến cái gì nữa, từ bỏ ý định gì; ~ кого́-л. на у́лицу а) (*выгонять*) vứt ai ra đường, đuổi ai; б) (*лишать работы*) đuổi việc (sa thải, thải hồi) ai; 2. *перен. разг.* (*выпускать, исключать*) vứt bỏ, bỏ... đi; (*тратить попусту*) phung phí, xài phí; су́дно вы́бросило на ка́мни chiếc tàu thuỷ bị hất tung vào mỏm đá; ~ де́ньги на ве́тер phung

phí tiền; vung tiền qua cửa sổ (*погов.*); 3. (*выдвигать*) giơ (đưa)... ra; вы́бросить ру́ку вперёд vung tay ra trước, giơ tay ra đằng trước; вы́бросить флаг giương (trương, kéo) cờ lên; вы́бросить ло́зунг tung ra khẩu hiệu; 4. (*высылать вперёд*) phái (cử) đi trước; 5. (*выпускать наружу*) nảy (nhú, đâm) ra; вы́бросить росто́к nảy mầm, mọc mộng, nhú mầm non, đâm mộng

выбра́сываться, вы́броситься 1. nhảy (lao) xuống; вы́броситься на парашю́те nhảy dù xuống; 2. (*о дыме, пламени, воде и т. п.*) phụt (vọt, bắn, phun, phọt) ra

вы́брать(ся) *сов. см.* выбира́ть(ся)

выбрива́ть, вы́брить (*В*) cạo nhẵn, cạo trọc, cạo; вы́брить лицо́ cạo mặt; вы́брить го́лову cạo trọc đầu

выбрива́ться, вы́бриться cạo râu, cạo mặt; чи́сто вы́бриться cạo nhẵn

вы́брить(ся) *сов. см.* выбрива́ть(ся)

вы́бросить(ся) *сов. см.* выбра́сывать(ся)

вы́брошенн||ый *прил.:* ~ые де́ньги tiền tiêu phí, tiền phung phí

выбыва́ть, вы́быть rời (đi, ra) khỏi; (*больше не числиться где-л.*) thôi, bỏ; вы́быть из шко́лы thôi học; вы́быть из спи́сков loại khỏi danh sách, không kê (không tính) vào danh sách nữa; вы́быть из игры́ а) *спорт.* bị loại khỏi cuộc đấu; б) *перен.* không tham gia việc gì nữa; ✧ ~ из стро́я а) thôi việc gì; б) *воен.* bị loại khỏi vòng chiến đấu

вы́быть *сов. см.* выбыва́ть

выва́ливать, вы́валить (*В*) *разг.* đổ (trút)... ra, đánh đổ, làm vương vãi; ~ у́голь из та́чки đổ (trút) than từ xe cút-kít ra

выва́ливаться, вы́валиться (из *Р*) *разг.* (bị) đổ ra, trút ra, rơi ra, vương vãi

вы́валить(ся) *сов. см.* выва́ливать(ся)

вы́валять *сов. см.*. валя́ть 1

выва́ривать, вы́варить (*В*) 1. nấu quá chín, đun quá nhừ; 2. (*извлекать*) cô, canh, sắc; ~ соль из морско́й воды́ cô muối từ nước biển

выва́риваться, вы́вариться chín quá, nhừ quá, nục quá

вы́варить(ся) *сов. см.* выва́ривать(ся)

вы́варка *м.* (*выпаривание*) (sự) cô, canh, sắc; ~ со́ли из морско́й воды́ cô muối từ nước biển

вы́ведать *сов. см.* выве́дывать

выведе́ние *с.* 1. (*исключение*) (sự) đưa ra, loại ra, đuổi ra, khai trừ; 2. (*из какого-л. состояния, положения*) (sự) đưa ra; 3. (*формулы, заключения*) (sự) rút ra, suy ra, chứng minh; *мат.* (sự) dẫn xuất, suy diễn; 4. (*высиживание — птенцов*) (sự) ấp nở; 5. (*выращивание*) (sự) gây; 6. (*искоренение, уничтожение*) (sự) trừ, diệt, tẩy, diệt trừ, tẩy trừ, trừ tiệt, tẩy sạch

выве́дывать, вы́ведать (*В*) *разг.* dò, moi, dò la, hỏi dò, dò biết; *сов.* dò được, moi được, biết được; у него́ нельзя́ ничего́ ~ không thể nào moi (dò, dò la) được điều gì ở anh ta cả; ~ у кого́-л. его́ секре́ты moi (dò, dò la) ở ai điều bí mật của hắn

вы́везти *сов. см.* вывози́ть 1–3

вы́верить *сов. см.* вывери́ть

вы́верка *ж.* (sự) chỉnh lý, hiệu chỉnh, hiệu đính, điều chỉnh, kiểm tra, chỉnh; ~ весо́в điều chỉnh cân, chỉnh cân; ~ те́кста hiệu chỉnh bài văn, chỉnh lý văn bản

вы́вернуть(ся) *сов. см.* вывёртывать(ся)

вывёртывать, вы́вернуть (*В*) 1. (*вывинчивать*) vặn (tháo)... ra; 2. (*руку, ногу*) vặn trẹo, làm sái khớp (sai khớp, trẹo khớp); 3. (*наизнанку*) lộn, lộn... ra, lộn... lại, lộn trái; вы́вернуть карма́ны lộn trái các túi

вывёртыв||аться, вы́вернуться 1. *разг.* (*вывинчиваться*) (bị) vặn ra, tháo ra; винт легко́ ~ается đinh ốc dễ vặn ra; 2. (*выскальзывать*) tuột (buột) ra; (*освобождаться*) thoát ra; 3. *перен. разг.* (*из затруднительного положения*) thoát khỏi

вывери́ть, вы́верить chỉnh lý, hiệu chỉnh, hiệu đính, điều chỉnh, kiểm tra, chỉnh; ~ спи́сок chỉnh lý danh sách; ~ часы́ chỉnh đồng hồ, lấy lại giờ

вы́весить I, II *сов. см.* выве́шивать I, II

вы́веск||а *ж.* 1. biển, tấm biển, biển đề, biển hiệu; 2. *перен.* chiêu bài; под ~ой чего́-л. dưới chiêu bài cái gì

вы́вести(сь) *сов. см.* выводи́ть(ся)

выве́тривание *с.* 1. (sự) thông thoáng, làm thoáng; 2. *геол.* (sự) phong hoá

выве́тривать, вы́ветрить (*В*) 1. thông thoáng, làm thoáng, làm thoáng khí; ~ за́пах нафтали́на làm bay mùi băng phiến đi; 2. *геол.* làm phong hoá

выве́триваться, вы́ветриться 1. (*о запахе*) mất mùi, biến mất; *перен.* (bị) xoá nhoà; вы́ветриться из головы́, из па́мяти (bị) xoá nhoà trong trí nhớ; 2. *геол.* (bị) phong hoá

вы́ветрить(ся) *сов. см.*. выве́тривать(ся)

выве́шивать I, вы́весить (*В*) 1. treo; (*для просушки, проветривания*) phơi, hong, phơi phóng; ~ бельё phơi (hong) quần áo; ~ фла́ги treo cờ; 2. (*для обозрения*) yết, niêm yết, yết thị; ~ объявле́ние yết (niêm yết) thông báo

выве́шивать II, вы́весить (*В*) (*определять вес*) cân, cân kiểm tra; ~ ги́ри kiểm tra quả cân

вы́винтить(ся) *сов. см.* вывинчивать(ся)

вывинчивать, вы́винтить (*В*) vặn (tháo)... ra

вывинчиваться, вы́винтиться (bị) vặn ra, tháo ra

вы́вих *м.* 1. (sự) sái khớp, sai khớp, trật khớp, trẹo khớp, trặc; 2. (*место*) (chỗ) sái khớp, sai khớp, trật khớp, trẹo khớp, trặc

вы́вихнуть *сов.* (*В*) làm sái khớp (sai khớp, trật khớp, trẹo khớp, trặc); ~ себе́ но́гу bị sái chân (trặc chân)

вы́вод *м.* 1. (sự) rút ra, triệt thoái, đưa ra khỏi; ~ войск rút (triệt thoái, triệt) quân; 2. (*умозаключение*) kết luận; прийти́ к ~у đi đến kết luận; сде́лать ~ rút ra kết luận; 3. (*выращивание*) (sự) gây; 4. (*высиживание — птенцов*) (sự) ấp nở; 5. (*истребление*) (sự) diệt, tẩy, diệt trừ, tẩy trừ; 6. *тех.* chỗ ra, đầu ra, lối ra; *информ.* đầu ra

выводи́ть, вы́вести 1. (*В*) đưa (rút)... ra; 2. (*В*) (*приводить куда-л.*) đưa (dắt, dẫn, dắt dẫn, dẫn dắt) ra; ~ дете́й в сад đưa (dẫn, dắt) trẻ con ra vườn; вы́вести спу́тник на орби́ту đưa vệ tinh lên quỹ đạo; 3. (*В* из *Р*) (*исключать*) đưa (đuổi, loại)... ra, khai trừ; вы́вести кого́-л. из соста́ва президиума đưa ai ra khỏi chủ tịch đoàn; вы́вести кого́-л. из игры́ loại ai ra khỏi cuộc đấu; 4. (*В* из *Р*) (*из какого-л. положения*) đưa... ra, làm... ra; ~ кого́-л. из состоя́ния поко́я làm ai ra khỏi trạng thái yên tĩnh, làm ai mất yên tĩnh; ~ цех из проры́ва đưa (làm cho) phân xưởng ra khỏi tình trạng khốn đốn; 5. (*В*) (*делать вывод*) rút ra, suy ra, chứng minh, suy diễn; ~ фо́рмулу rút ra (chứng minh) công thức; 6. (*В*) (*высиживать — птенцов*) ấp nở; вы́вести цыпля́т ấp nở (ấp được) đàn gà con; 7. (*В*)

(*выращивать*) tạo, gây; ~ но́вую поро́ду скота́ tạo (gây) giống súc vật mới; ~ засухоусто́йчивую пшени́цу tạo (gây) giống lúa mì chịu hạn; 8. (*В*) (*сооружать*) xây, dựng, xây dựng, xây cất; 9. (*В*) (*уничтожать*) trừ, diệt, tẩy, diệt trừ, tẩy trừ, trừ tiệt, tẩy sạch; ~ мух diệt ruồi; ~ глисто́в tẩy giun; ~ пятно́ tẩy sạch vết bẩn; 10. (*В*) (*старательно писать, рисовать и т. п.*) nắn nót viết (vẽ, kẻ); ~ бу́квы nắn nót viết những chữ cái; 11. (*В*) (*изображать*) diễn tả, miêu tả, mô tả; ✧ вы́вести что́-л. нару́жу phơi trần cái gì; вы́вести кого́-л. в лю́ди tác thành cho ai, giúp ai nên người, giúp ai đủ lông đủ cánh, giúp ai trưởng thành; вы́вести кого́-л. из себя́ làm ai mất tự chủ; вы́вести кого́-л. из равнове́сия làm ai mất bình tĩnh; вы́вести кого́-л. из терпе́ния làm ai hết nhẫn nại, làm ai phát cáu; вы́вести кого́-л. на чи́стую во́ду vạch trần (lột trần, vạch mặt, lột mặt nạ) ai

выводи́ться, вы́вестись 1. (*переставать существовать*) không còn nữa, mất đi, biến đi, biến mất; (*выходить из употребления*) không dùng nữa; 2. (*исчезать*) mất đi, biến đi, bị diệt hết, bị tuyệt chủng; (*о пятнах*) được tẩy sạch; 3. (*появляться на свет — о птенцах*) nở ra

вы́водок *м.* lứa; ути́ный ~ lứa vịt

вы́воз *м.* 1. (*действие*) (sự) cho ra, đưa ra, xuất khẩu, xuất cảng; ~ капита́ла *эк.* xuất khẩu tư bản; 2. *эк.* (*вывозимые товары*) hàng xuất, hàng xuất khẩu (xuất cảng, xuất biên)

вывози́ть, вы́везти (*В*) 1. chở... ra, chở (chuyển, mang)... đi; 2. (*доставлять куда-л.*) chở (đưa, đem, mang)... đến; ~ това́ры на ры́нок chở hàng ra chợ; ~ удобре́ния на поля́ chở phân ra đồng; 3. (*привозить с собой откуда-л.*) mang (đem) theo; 4. *тк. несов. эк.* xuất khẩu, xuất cảng, xuất biên, xuất

вывозн||о́й *прил. эк.* (thuộc về) xuất khẩu, xuất cảng, xuất biên, xuất; ~а́я по́шлина thuế xuất khẩu (xuất cảng); ~ы́е пре́мии *эк.* tiền thưởng xuất khẩu (xuất cảng)

вывола́кивать, вы́волочь (*В*) *разг.* kéo (lôi)... ra

вы́волочь *сов. см.* вывола́кивать

выворáчивать, вы́воротить *разг.* 1. (*вытаскивать, извлекать*) nạy (cạy) ra, nạy bật, nhổ bật; ~ с ко́рнем nhổ bật cả rễ; 2. *см.* вывёртывать 3

вы́ворот *м. мед.* lộn; ~ ве́ка lộn mí; ~ ма́тки lộn tử cung

вы́воротить *сов, см.* выворáчивать

вы́гадать *сов. см.* выга́дывать

выга́дывать, вы́гадать (*В*) (*сберегать*) tiết kiệm, dè sẻn; вы́гадать вре́мя tiết kiệm thì giờ, tranh thủ thời gian

вы́гиб *м.* (chỗ, khúc) cong, uốn, vòng

выгиба́ть, вы́гнуть (*В*) uốn cong, bẻ cong, uốn; ~ спи́ну uốn cong lưng

выгиба́ться, вы́гнуться uốn cong, cong lại; (*о кошке и т. п.*) uốn cong mình, uốn cong lưng

вы́гладить *сов. см.* гла́дить 1

вы́глядеть *несов.* trông (nom) có vẻ; ~ моло́же свои́х лет trông (nom) có vẻ trẻ hơn tuổi thật; ~ ста́рше свои́х лет trông (nom) có vẻ già trước tuổi; хорошо́ ~ trông (nom) có vẻ khoẻ mạnh; пло́хо ~ trông (nom) có vẻ không khoẻ lắm

выгля́дывать, вы́глянуть 1. (*смотреть откуда-л.*) nhìn (trông, ngó) ra; ~ нару́жу nhìn (ngó) ra ngoài; ~ в окно́, из окна́ nhìn (trông, ngó) qua cửa sổ; 2. (*показываться, появляться*) ló ra, hiện ra; луна́ вы́глянула из-за туч mặt trăng ló ra khỏi đám mây đen

вы́глянуть *сов. см.* выгля́дывать

вы́гнать *сов. см.* выгоня́ть

вы́гнутый *прил.* uốn cong, vồng lên, cong

вы́гнуть(ся) *сов. см.* выгиба́ть(ся)

выгова́ривать, вы́говорить 1. (*В*) nói, thốt lên; (*произносить*) phát âm; он не мог вы́говорить ни сло́ва anh ấy không nói (không thốt lên) được lời nào; 2. (*В*) *разг.* (*ставить условием*) đòi, đặt (ra) điều kiện; он вы́говорил себе́ льго́тные усло́вия anh ấy đòi được những điều kiện ưu đãi cho mình; 3. *тк. несов.* (*Д*) (*упрекать*) trách, quở trách, khiển trách, trách mắng, quở mắng

выгова́риваться, вы́говориться *разг.* nói hết, nói hả dạ, nói cho hả, nói cho đã đời; наконе́ц он вы́говорился cuối cùng anh ấy đã nói hết (nói hả dạ)

вы́говор *м.* 1. (*произношение*) (sự, cách) phát âm; у него́ хоро́ший ~ nó phát âm rõ; 2. (*порицание*) (sự) khiển trách, quở trách, cảnh cáo; объяви́ть кому́-л. ~ khiển trách (cảnh cáo) ai; получи́ть ~ bị khiển trách (cảnh cáo); сде́лать кому́-л. ~ quở trách (trách mắng) ai

вы́говорить *сов. см.* выгова́ривать 1, 2

вы́говориться *сов. см.* выгова́риваться

вы́год||а *ж.* (*прибыль*) (mối, món) lợi, lợi lộc; (*польза*) (điều) lợi, ích lợi, lợi ích, lợi lộc, lợi lạc; извлека́ть ~у из чего́-л. kiếm lợi (thu lợi) trong việc gì, lợi dụng việc gì; без вся́кой ~ы для себя́ không được lợi tí nào (chẳng có ích lợi gì) cho mình cả; ра́ди ~ы vì lợi, để kiếm lợi; ра́ди о́бщей ~ы vì lợi ích (ích lợi) chung

вы́годно 1. *нареч.* (một cách) có lợi; ~ отлича́ться от... có lợi thế hơn (trội hơn, tốt hơn, giỏi hơn, hay hơn, đẹp hơn, thông minh hơn) so với...; 2. *в знач. сказ.* có lợi; вам бу́дет ~ sẽ có lợi cho anh, anh sẽ có lợi; кому́ э́то ~? việc này có lợi cho ai?, ai có lợi trong việc này?

вы́годность *ж.* (tính chất, sự) có lợi, cho nhiều lợi

вы́годн||ый *прил.* 1. (*доходный*) có lợi, cho nhiều lợi, nhiều lợi lộc, được lợi to, béo bở; ~ое ме́сто chức vụ béo bở (nhiều lợi lộc, có lợi); 2. (*благоприятный*) thuận lợi, thuận tiện; ~ моме́нт thời cơ thuận lợi, cơ hội thuận tiện, dịp tốt

вы́гон *м.* (*пастбище*) bãi chăn, bãi chăn thả

вы́гонка *ж.* (*перегонка*) (sự) chưng cất, cất, chưng

выгоня́ть, вы́гнать (*В*) 1. đuổi (tống)... ra, đuổi (tống) cổ, tống khứ, trục xuất; *разг.* (*увольнять, исключать*) thải... ra, sa thải, thải hồi; ~ кого́-л. из дому đuổi (tống, tống khứ) ai ra khỏi nhà; ~ кого́-л. из шко́лы đuổi ai ra khỏi trường; ~ кого́-л. с рабо́ты sa thải (thải hồi, thải, đuổi việc, đuổi) ai; 2. (*скот*) lùa; ~ ста́до в по́ле lùa đàn gia súc ra đồng; 3. (*добывать перегонкой*) cất, chưng, chưng cất

выгора́живать, вы́городить (*В*) 1. (*отделять оградой*) rào, rào... lại; 2. *разг.* (*оправдывать*) bào chữa, biện bạch, chống chế, bao che, che chở; ~ себя́ bào chữa (biện bạch, chống chế) cho mình

выгора́ть I, вы́гореть 1. (*сгорать*) cháy hết, cháy trụi, đốt sạch, thiêu cháy, thiêu huỷ; ~ дотла́ cháy ra tro, cháy trụi, cháy sạch sành sanh;

2. (*выцветать*) bạc màu, phai màu, nhợt đi, nhạt đi

выгора́ть II, вы́гореть *разг.* (*удаваться*) được, có kết quả tốt, thành đạt, thành công; де́ло вы́горело công việc thành đạt, việc đã thành, sự nghiệp thành công; де́ло не вы́горело việc không thành, việc không ăn thua gì

вы́гореть I, II *сов. см.* выгора́ть I, II

вы́городить *сов. см.* выгора́живать

вы́гравировать *сов.* (*В*) khắc, chạm, chạm trổ

вы́греб *м.* hố rác

выгреба́ть, вы́грести 1. (*В*) (*удалять*) cời (cào)... ra; ~ золу́ из пе́чки cời tro ở bếp ra; 2. (*вёслами*) chèo; вы́грести на середи́ну реки́ chèo (chèo thuyền) ra giữa sông

выгребн||о́й *прил.*: ~а́я я́ма hố rác

вы́грести *сов. см.* выгреба́ть

выгружа́ть, вы́грузить (*В*) dỡ, bốc, bốc đi

выгружа́ться, вы́грузиться 1. (*высаживаться с грузом*) xuống xe, ra khỏi; (*с судна*) lên bờ, đổ bộ; 2. (*разгружаться*) (được) dỡ hàng, dỡ tải, bốc hàng đi

вы́грузить(ся) *сов. см.* выгружа́ть(ся)

вы́грузка *ж.* (sự) xuống xe, ra khỏi; (*с судна*) (sự) lên bờ, đổ bộ; (*разгрузка*) (sự) dỡ hàng, dỡ tải, bốc hàng

выдава́ть, вы́дать 1. (*В*) phát, cấp, cấp phát; (*давать*) cho; (*выплачивать*) trả; (*вручать*) trao, giao; (*распределять*) phân phối; ~ удостовере́ние cấp giấy chứng minh; ~ зарпла́ту кому́-л. phát lương (trả lương) cho ai; ~ ве́ксель phát (ký) một lệnh phiếu; ~ пре́мию trao (phát) giải thưởng; 2. (*В*) (*обнаруживать*) tiết lộ, làm lộ, để lộ, nói lộ; (*разоблачать*) tố giác, phát giác, tố cáo; (*предавать*) phản, phản bội; ~ секре́т tiết lộ (làm lộ, để lộ, nói lộ) bí mật; улы́бка вы́дала его́ ну cười đã phản (đã làm lộ) anh ta; я вас не вы́дам tôi sẽ không làm lộ anh đâu; вы́дать себя́ làm lộ mình, tự phản mình; 3. (*В*) (*возвращать кого-л. против его воли*) giao, nộp, giao nộp; (*другому государству*) dẫn độ; вы́дать престу́пника dẫn độ kẻ tội phạm; вы́дать перебе́жчика giao nộp kẻ đào ngũ; 4. (*В* за *В*) mạo danh, mạo nhận, mạo xưng, nhận xằng, nhận bừa, nhận càn, tự xưng; он выдаёт себя́ за специали́ста anh ta mạo danh (mạo nhận, mạo xưng) là một chuyên gia; он вы́дал э́ту мысль за свою́ ông ta nhận xằng tư tưởng đó là của mình; 5. (*добывать, выпускать*) sản xuất, khai thác, vận xuất; ✧ ~ за́муж gả, gả chồng

выдава́ться, вы́даться 1. (*выступать*) nhô (lòi, thò) ra; 2. (*отличаться*) nổi bật lên; 3. *разг.* (*случаться*): вы́далось не́сколько часо́в свобо́дного вре́мени có được vài giờ rỗi rãi; как то́лько вы́дался слу́чай khi nào có được cơ hội; како́й сего́дня вы́дался денёк! hôm nay đẹp trời làm sao!

вы́давить *сов. см.* выда́вливать

выда́вливать, вы́давить (*В*) 1. (*выжимать*) vắt, ép, bóp; вы́давить сок из я́год ép nước quả; вы́давить лимо́н vắt chanh; 2. (*продавливать*) đè vỡ, ấn vỡ, ấn thủng; вы́давить стекло́ đè (ấn) vỡ kính; 3. (*вытеснять*) dập

выда́лбливать, вы́долбить (*В*) đục, khoét, đục khoét

вы́данье *с.*: на ~ *разг. уст.* đến tuổi gả chồng; đến tuần cập kê (*поэт.*)

вы́даться *сов. см.* выдава́ть(ся)

вы́дача *ж.* 1. (*действие*) (sự) phát, cấp, cấp phát, trả; phân phối; giao, nộp, giao nộp; sản xuất, khai thác (*ср.* выдава́ть); ~ де́нег trả (phát) tiền; ~ зарпла́ты phát (trả) lương; 2. (*преступника другому государству*) (sự) dẫn độ

выдаю́щийся *прил.* xuất chúng, kiệt xuất, xuất sắc, lỗi lạc, cự phách, nổi bật; ~ успе́х thành công xuất chúng (xuất sắc); ничем не ~ bình thường, không có gì nổi bật; ~ учёный nhà bác học kiệt xuất (xuất chúng, lỗi lạc)

выдвига́ть, вы́двинуть (*В*) 1. (*перемещать вперёд*) đẩy... ra; (*вытаскивать*) rút, kéo... ra; ~ я́щик стола́ rút ngăn kéo, kéo hộc bàn ra; 2. (*предлагать, приводить*) đề xuất, đưa ra, nêu ra, dẫn, đề ra, đề đạt; ~ предложе́ние đề xuất (đưa ra) kiến nghị, nêu ra (đưa ra) đề nghị; ~ тео́рию đề xuất lý thuyết, đưa ra lý luận; ~ зада́чу đề ra nhiệm vụ; ~ план đưa ra kế hoạch; ~ тре́бование nêu ra (đưa ra) yêu sách; ~ доказа́тельство nêu ra (đưa ra) chứng cớ, dẫn chứng; ~ чью-л. кандидату́ру tiến cử (đề cử) ai, giới thiệu ai ra ứng cử; ~ обвине́ние đưa ra lời buộc tội; 3. (*на ответственную работу*) đề bạt, cất nhắc; сме́ло ~ молоды́х mạnh dạn đề bạt (cất nhắc) thanh niên

выдвиг||а́ться, вы́двинуться 1. (*продвигаться вперёд*) đi lên, tiến lên; 2. *тк. несов.* (*быть выдвижным*) (được) kéo ra; э́тот я́щик легко́ ~а́ется ngăn kéo này dễ kéo (dễ rút) ra; 3. (*по работе, службе*) được đề bạt (cất nhắc), lên chức, thăng chức, thăng trật; (*становиться заметным*) nổi bật (trội hẳn) lên

выдвиже́нец *м.* người được đề bạt (được cất nhắc)

выдвиже́ние *с.* 1. (sự) đi lên, tiến lên; 2. (*для обсуждения*) (sự) đưa ra, nêu ra, dẫn, đề ra, đề đạt; ~ кандида́тов tiến cử, đề cử, giới thiệu ứng cử viên; 3. (*по работе, службе*) (sự) đề bạt, cất nhắc; ~ ка́дров đề bạt cán bộ

выдвижно́й *прил.* kéo ra được; ~ я́щик ngăn kéo

вы́двинуть *сов. см.* выдвига́ть

вы́двинуться *сов. см.* выдвига́ться 1, 3

вы́дворить *сов. см.* выдворя́ть

выдворя́ть, вы́дворить (*В*) đuổi... ra, đuổi... đi, trục xuất, tống khứ; ~ кого́-л. из страны́ trục xuất ai ra khỏi nước, trục xuất cảnh ngoại ai

вы́деланный *прил.* (đã) chế tạo, chế biến, gia công; (*о коже*) (đã) thuộc

вы́делать *сов. см.* выде́лывать 1, 2

выделе́ни||е *с.* 1. (*организационное*) (sự) tách ra, phân ra; 2. (*средств*) (sự) cấp tiền, trích tiền; 3. *физ.* (sự) thoát ra; *физиол.* (sự) bài tiết, tiết ra; ~ га́за thoát khí; ~ осáдка kết tủa; 4. *мн.*: ~я chất bài tiết; гно́йные ~я mủ

выдели́тельный *прил.* 1. *полигр.* (để) làm nổi bật, nhấn mạnh; ~ шрифт kiểu chữ để làm nổi bật (nhấn mạnh); 2. *физиол.* bài tiết; ~ проце́сс quá trình bài tiết

вы́делить(**ся**) *сов. см.* выделя́ть(ся)

вы́делк||а *ж.* 1. (*изготовление*) (sự) chế tạo, chế biến, gia công, sản xuất; ~ ко́жи thuộc da; 2. (*качество*) chất lượng, phẩm chất; осо́бо про́чной ~и có phẩm chất đặc biệt bền

выде́лывать, вы́делать (*В*) 1. chế tạo, tạo tác, gia công, làm; 2. (*подвергать обработке*) chế biến, thuộc; ~ ко́жу thuộc da; 3. *тк. несов.* (*изготовлять*) chế tạo, sản xuất; 4. *тк. несов. разг.* (*вытворять*) làm; ~ фо́кусы làm trò, làm bộ làm tịch

выдел||я́ть, вы́делить (*В*) 1. (*обособлять*) tách (phân) ra; (*отбирать*) tách riêng ra, chọn ra, lựa ra, lựa chọn; ~ в отде́льный райо́н

tách ra thành một khu vực riêng; 2. (*отличать*) làm... trội lên (nổi bật), nêu bật, nhấn mạnh; э́то ~я́ет его́ среди́ други́х де́ло này làm anh ta trội hơn (nổi bật lên trong số) những người khác; ~ что́-л. курси́вом làm nổi bật (nêu bật, nhấn mạnh) cái gì bằng chữ in ngả; 3. (*для какой-л. цели*) cấp, trích; ~ сре́дства cấp tiền; 4. (*об имуществе*) chia; 5. *физиол.* bài tiết, tiết ra, tiết, toát; ~ мокро́ту tiết đờm; ~ пот toát mồ hôi

выделя́ться, вы́делиться 1. (*Т*) (*отличаться*) nổi lên, nổi bật, trội lên, trội hơn, trội hẳn lên; ~ свои́ми спосо́бностями nổi bật nhờ tài năng của mình; ~ на фо́не чего́-л. nổi bật trên nền cái gì; 2. (*обособляться*) ra khỏi, tách ra; ~ в самостоя́тельное учрежде́ние tách ra thành một cơ quan riêng; 3. *физиол.* bài tiết, tiết ra, toát ra; 4. (*о паре, газе и т. п.*) thoát ra, thải ra, xả ra, toả ra

выдёргивать, вы́дернуть (*В*) nhổ, bứt, rứt, dứt... ra; ~ зуб nhổ răng; ~ во́лосы rứt (bứt) tóc

вы́держанность *ж.* (tính, tính chất, sự) nhất quán; bình tĩnh, trấn tĩnh, tự chủ, tự chế (*ср.* вы́держанный); ~ хара́ктера (sự) kiên định của tính chất; идеологи́ческая ~ (tính) không khoan nhượng về tư tưởng

вы́держанн||ый *прил.* 1. (*последовательный*) nhất quán, trước sau như một, thuỷ chung như nhất; ~ стиль phong cách nhất quán; 2. (*о человеке*) bình tĩnh, trấn tĩnh, biết tự chủ, biết tự chế, nhẫn nhục; 3.: ~ое вино́ vang hãm lâu, rượu vang để lâu; — лес gỗ ngâm tẩm

вы́держать *сов. см.* выде́рживать

выде́ржив||ать, вы́держать 1. (*В*) chịu được, chịu nổi; мост ~ает нагру́зку в 50 тонн cầu chịu được (chịu nổi) sức nặng 50 tấn; 2. (*В*) (*терпеть, переносить*) chịu nổi, đương nổi, chịu được, trụ được, chịu đựng nổi, chống đỡ (đứng vững) được; ~ оса́ду trụ được (đứng vững được) trong tình thế bị bao vây; ~ пы́тку chịu được sự tra tấn; ~ тру́дности chịu đựng được những khó khăn; я не могу́ э́того вы́держать tôi không thể chịu nổi chuyện này; 3. *разг.* (*проявлять выдержку*) tự chủ (tự chế, kìm mình, nén mình, dằn lòng, nhịn) được, chịu đựng nổi, chịu nhịn; он не вы́держал и сказа́л nó không kìm mình được (không chịu nổi) và nói ra; 4. (*В*): ~ экза́мен thi đỗ, thi đậu; ~ испыта́ние chịu đựng (trải qua) thử thách; 5. (*В*) (*сохранять*) giữ vững, duy trì; ~ ско́рость giữ vững tốc độ; ~ те́мпы giữ vững nhịp độ; ~ направле́ние duy trì phương hướng; 6. (*В*): ~ вино́ hãm rượu vang; ~ древеси́ну ngâm tẩm gỗ; ✧ вы́держать не́сколько изда́ний được tái bản (xuất bản) mấy lần; вы́держать па́узу tạm dừng lời; вы́держать роль làm tròn vai trò; вы́держать хара́ктер không nao núng, tỏ rõ lòng kiên định; не ~ кри́тики thấp kém, kém cỏi, không đứng vững được; э́ти до́воды не ~ют кри́тики những lý lẽ đó không đứng vững được

вы́держка I *ж.* 1. (*самообладание*) (sự) bình tĩnh, trấn tĩnh, tự chủ, tự chế, tự kiềm chế; (*выносливость*) (tính, sự) chịu đựng, kiên định, kiên nhẫn, nhẫn nại; (*сдержанность*) (tính, sự) chịu nhịn, nhẫn nhục; 2. *фото* pose, pô, thời gian phơi sáng, (sự) đợi hình; больша́я ~ thời gian phơi sáng lâu, đợi hình lâu

вы́держк||а II *ж.* (*отрывок*) đoạn trích, trích đoạn, đoạn trích dẫn; приводи́ть ~у trích dẫn; ✧ на ~у không lựa chọn trước

вы́дернуть *сов. см.* выдёргивать

выдира́ть, вы́драть (*В*) *разг.* nhổ (rứt, bứt, dứt, giật, giựt)... ra, beo, véo; вы́драть за́ уши кого́-л. xách (véo, beo, béo) tai ai

вы́долбить *сов. см.* выда́лбливать

вы́дох *м.* (hơi) thở ra; ~! thở ra!

вы́дохнуть(ся) *сов. см.* выдыха́ть(ся)

вы́дра *ж.* 1. rái cá (*Lutra lutra*); 2. (*мех*) (bộ) lông rái cá

вы́драть I *сов. см.* выдира́ть

вы́драть II *сов. см.* драть 3

вы́дрессировать *сов. см.* дрессирова́ть

выдува́ть, вы́дуть (*В*) 1. thổi... đi, thổi... ra; 2. (*изготовить дутьем*) thổi; 3. (*остудить*) làm nguội, để nguội, làm lạnh; всё тепло́ вы́дуло hơi ấm mất hết

вы́думать *сов. см.* выду́мывать

вы́думка *ж.* 1. (*вымысел*) (điều, chuyện) bịa đặt, đơm đặt, đặt điều, đặt để, bịa tạc, bịa, phịa; э́то чи́стая ~ đó hoàn toàn là chuyện bịa đặt (đơm đặt, đặt điều, đặt để, bịa, phịa) mà thôi; 2. *разг.* (*изобретательность*) mưu trí, tài (trí) tưởng tượng; 3. (*изобретение, затея*) sáng kiến, điều (óc) tưởng tượng

вы́думщик *м. разг.* 1. người có tài tưởng tượng (có sáng kiến, có lắm mưu trí); 2. (*лгун, клеветник*) kẻ bịa đặt (đặt điều, bày chuyện, nói dối)

выду́мыва||ть, вы́думать (*В*) 1. (*изобретать*) nghĩ ra, tưởng tượng ra, sáng chế, phát minh; 2. (*сочинять*) bịa đặt, đơm đặt, đặt điều, đặt để, bịa tạc, bày đặt, bày chuyện, thêu dệt, nói điêu, bịa, phịa; что ты ~ешь? vì sao mày bịa đặt thế?; не ~й! đừng có đặt điều!, đừng thêu dệt!, đừng nói điêu!; ✧ он по́роха не вы́думает nó không thông minh (không sáng dạ) lắm

вы́дуть *сов. см.* выдува́ть

выдыха́ние *с.* (sự) thở ra

выдыха́тельный *прил.* (để) thở ra

выдыха́ть, вы́дохнуть (*В*) thở... ra; ~ во́здух thở không khí ra

выдыха́ться, вы́дохнуться 1. hả hơi, hả mùi, bay hơi, bay mùi; 2. *перен. разг.* (*терять силу*) yếu đi, suy yếu, sút đi, sút kém; наступле́ние вы́дохлось cuộc tấn công đã yếu hẳn đi; тала́нт вы́дохся tài năng đã tàn tạ (đã tàn lụi); 3. *перен. разг.* (*утомляться*) hết hơi, mệt phờ, phờ người, bở hơi tai, kiệt sức, kiệt lực, mệt lử

вы́еденн||ый *прил.*: э́то ~ого яйца́ не сто́ит *разг.* đó là chuyện quá nhỏ nhặt (chuyện không đáng để ý), việc đó chẳng có giá trị gì

выеда́ть, вы́есть (*В*) 1. gặm; 2. (*о едких веществах*) ăn mòn, ăn

вы́езд *м.* 1. (*отъезд*) (sự) ra, đi ra, đi khỏi, ra đi, xuất hành; (*за границу*) (sự) xuất cảnh; 2. (*место*) (chỗ, lối, cửa, đường) ra, đi ra, ra đi; 3. (*экипаж с лошадьми*) ngựa xe, xa mã

вы́ездить *сов. см.* выезжа́ть II

вы́ездка *ж.* (*лошадей*) (sự) tập ngựa

выездн||о́й *прил.*: ~а́я ви́за visa ra, thị thực xuất cảnh; ~а́я се́ссия суда́ phiên tòa lưu động (xử tại chỗ, xử tại trận)

выезжа́ть I, вы́ехать 1. (*уезжать*) ra, đi ra, đi khỏi, ra đi, xuất hành; (*покидать*) rời khỏi; (*с квартиры*) dọn nhà; вы́ехать за грани́цу ra (đi ra) nước ngoài, xuất ngoại, xuất dương; 2. (*из ворот, на прогулку и т. п.*) ra, ra khỏi, đi ra; 3. (*появляться*) ra, đi đến; вы́ехать на шоссе́ chạy ra đường; ~ в по́ле ra đồng

выезжа́ть II, вы́ездить (*В*) (*лошадь*) tập, tập luyện

вы́емка *ж.* 1. (*действие*) (sự) đào ra, xúc ra, bới ra, lấy ra; *фин.* (sự) rút tiền;

горн. (sự) khao, khấu, khai thác; ~ гру́нта (sự) đào đất; ~ де́нег из ба́нка rút tiền gửi ngân hàng; ~ пи́сем произво́дится три ра́за в день thư từ mỗi ngày được lấy ra ba lần; 2. (*углубление*) (cái) hốc, hõm, hố, lỗ; 3. (*вырез*) rãnh, chỗ cắt, lỗ khoét, vết lõm

вы́есть *сов. см.* выеда́ть

вы́ехать *сов. см.* выезжа́ть I

вы́жать *сов. см.* выжима́ть

вы́ждать *сов. см.* выжида́ть

вы́жечь *сов. см.* выжига́ть

выжива́ть I, вы́жить (*оставаться в живых*) sống được, sống sót, thoát chết; он вряд ли вы́живет chắc ông ấy không qua khỏi (không sống) được; ✧ вы́жить из ума́ lẫn cẫn, lẩm cẩm, lẩm ca lẩm cẩm, đâm ra lẩn thẩn (lẩn tha lẩn thẩn)

выжива́ть II, вы́жить (*В*) *разг.* (*выгонять откуда-л.*) đuổi (tống)... ra; (*со службы*) đẩy (gạt)... ra; ~ кого́-л. и́з дому đuổi ai ra khỏi nhà

вы́жига *м. и ж. разг.* kẻ lừa đảo (bịp bợm), tên bợm (đại bợm)

выжига́ние *с.* (sự, nghề) khắc lửa, khắc nóng; ~ по де́реву khắc lửa trên gỗ

выжига́ть, вы́жечь (*В*) 1. (*уничтожать огнем*) đốt, thiêu, đốt cháy, thiêu cháy, thiêu đốt, thiêu huỷ, đốt trụi, thiêu trụi; со́лнце вы́жгло посе́вы nắng đã thiêu trụi cây gieo trồng; 2. (*какие-л. знаки*) khắc lửa, khắc nóng; ~ клеймо́ на чём-л. đóng dấu sắt nung lên cái gì

выжида́ние *с.* (sự) chờ đợi, đợi chờ, trông chờ, trông đợi, trông mong

выжида́тельно *нареч.* (một cách) chờ đợi, chờ thời

выжида́тельн||ый *прил.* chờ đợi, chờ thời, đợi thời; занима́ть ~ую пози́цию giữ lập trường chờ thời (đợi thời, chờ đợi); ~ая поли́тика chính sách chờ thời; ~ взгляд cái nhìn chờ đợi

выжида́ть, вы́ждать (*В*) chờ, đợi, chờ đợi, đợi chờ, chờ thời, đợi thời; (*медлить*) chần chừ; вы́ждать удо́бный слу́чай chờ dịp, đợi thời cơ, rình cơ hội thuận tiện; вы́ждать вре́мя chờ thời, đợi thời

выжима́ние *с.* 1. (sự) ép, vắt, bóp, nặn; 2. *перен.* (sự) bóp nặn, bòn rút

выжима́тельный *прил.*: ~ пресс máy ép

выжима́ть, вы́жать (*В*) 1. ép, vắt, bóp, nặn; ~ бельё vắt quần áo; ~ лимо́н vắt chanh; ~ сок из плодо́в ép nước quả; 2. *перен.* bóp nặn, bòn rút, rút; 3. *спорт.* cử bật, cử, nhấc; вы́жать ги́рю cử tạ; вы́жать со́рок килогра́ммов nhấc được bốn mươi kilô; ✧ вы́жать все со́ки vắt kiệt mồ hôi, bắt làm kiệt sức

вы́жимка *ж.* 1. (*действие*) (sự) ép, vắt; 2. *перен.* (sự) bóp nặn, bòn rút; 3. (*краткое изложение*) (bài) tóm tắt, tóm lược, giản lược

вы́жимки *мн.* bã; (*жмыхи*) khô dầu

вы́жить I, II *сов. см.* выжива́ть I, II

вы́звать(ся) *сов. см.* вызыва́ть(ся)

вы́звезди||ть *сов.*: к но́чи ~ло đến đêm bầu trời điểm đầy sao

вы́зволить *сов. см.* вызволя́ть

вызволя́ть, вы́зволить (*В*) *разг.* cứu, cứu thoát, giải cứu, gỡ bí, cứu vãn; ~ кого́-л. из беды́ cứu (cứu thoát) ai khỏi tai hoạ, cứu nguy (cứu khổ, cứu nạn) cho ai

выздора́влив||ать, вы́здороветь khỏi bệnh, khỏi ốm, bình phục, lại người; он ~ает, но ещё не вы́здоровел bệnh anh ấy thuyên giảm nhưng chưa khỏi hẳn (chưa bình phục)

выздора́вливающий *м.* (*скл. как прил.*) người ốm dậy, người đang bình phục

вы́здороветь *сов. см.* выздора́вливать

выздоровле́ние *с.* (sự) khỏi bệnh, khỏi ốm, bình phục, lại người

вы́зов *м.* 1. (sự) gọi đến, đòi đến; (*приглашение*) (sự) mời đến, vời đến; ~ ско́рой по́мощи gọi xe cấp cứu; ~ на бис vỗ tay yêu cầu diễn bis; ходи́ть на ~ы (*о враче*) đi thăm bệnh theo lời mời; 2. (*повестка и т. п.*) giấy gọi, trát đòi; (*приглашение*) giấy mời, thiếp mời; ~ в суд trát đòi (giấy gọi) ra tòa; 3. (*на соревнование, борьбу*) (sự, lời) thách, thách đấu, thách thi đua, thách thức; бро́сить кому́-л. ~ thách đấu (thách thi đua) với ai, thách thức ai; приня́ть ~ nhận lời thách đấu (thách thi đua, thách thức); ✧ с ~ом (*сказать и т. п.*) một cách khiêu khích, có vẻ gây chuyện

вы́золотить *сов.* thếp vàng, mạ vàng

вы́зубрить *сов.* (*В*) *разг.* học thuộc lòng, học vẹt, học gạo

вызыв||а́ть, вы́звать 1. (*В*) gọi (đòi)... đến; (*приглашать*) mời (vời)... đến; ~ врача́ gọi bác sĩ đến; ~ ско́рую по́мощь gọi xe cấp cứu; вы меня́ ~а́ли? ông gọi (mời, vời) tôi đến à?; ~ кого́-л. в суд đòi (gọi) ai ra tòa; ~ по спи́ску điểm danh, gọi tên theo danh sách; ~ кого́-л. по телефо́ну gọi ai bằng điện thoại; ~ актёра vỗ tay yêu cầu nghệ sĩ diễn lại; 2. (*В* на *В*) (*на состязание*) thách, thách thức; ~ кого́-л. на соревнова́ние thách thức ai thi đua; 3. (*В* на *В*, *В* + *инф.*) (*побуждать*) làm cho, khiến cho; ~ кого́-л. на откровéнность làm cho ai nói chuyện cởi mở; ~ кого́-либо на разгово́р gợi (bắt) chuyện với ai; 4. (*В*) (*быть причиной*) làm, gây, khêu gợi, kích thích, gợi; ~ заде́ржку làm đình trệ, gây sự ngưng trệ; ~ аппети́т làm ngon miệng; ~ кровотече́ние làm chảy máu; ~ рво́ту gây nôn, làm buồn nôn; ~ гнев làm phẫn nộ, gây lòng công phẫn; ~ смех làm bật cười, gây cười; ~ улы́бку làm mỉm cười; ~ мы́сли gợi ý; ~ воспомина́ния làm hồi tưởng; ~ сомне́ния gây ngờ vực, làm nghi ngờ; ~ большо́й интере́с làm quan tâm nhiều, làm nhiều người chú ý đến

вызыва́ться, вы́зваться (+ *инф.*) tình nguyện làm, tự nguyện làm, xin nhận làm

вызыва́ющ||ий *прил.* (có vẻ) khiêu khích, trêu tức, chọc tức, châm chọc; (*дерзкий*) ngỗ ngáo, láo xược, ngỗ ngược; ~ взгляд cái nhìn ngỗ ngáo; ~ее поведе́ние thái độ khiêu khích

вы́играть *сов. см.* вы́игрывать

вы́игрывать, вы́играть 1. (*В*) thắng, được, ăn, hạ; (*по лотерее, займу и т. п.*) trúng số, trúng; ~ в ка́рты ù, thắng ván bài, được trong cuộc đánh bài; вы́играть па́ртию в ша́хматы hạ (thắng) một ván cờ; вы́играть сто рубле́й trúng số (trúng) một trăm rúp; вы́играть сраже́ние thắng (được) trận; вы́играть де́ло (*в суде*) được (thắng) kiện; 2. (от *Р*) (*получать выгоду*) được lợi, có lợi; населе́ние вы́играло от сниже́ния цен dân chúng được lợi nhờ việc giảm giá; 3. (в *П*) (*преуспевать*) giành được, tranh thủ được, tăng thêm, được... thêm; вы́играть в чьём-л. мне́нии tăng thêm uy tín đối với ai, được ai kính trọng thêm; ✧ вы́играть вре́мя tranh thủ thời gian

вы́игрыш *м.* 1. (*то, что выиграно*) phần được, phần thắng; (*по лотерее,*

займу и т.п.) (giải) xổ số, (tiền, vật) trúng số; (*в игре и т. п.*) (sự) thắng; (*выигранная сумма*) (tiền) được cuộc, thắng cuộc; надéяться на ~ hy vọng được trúng số; 2. (*выгода*) lợi, lợi ích, điều có ích; (*преимущество*) ưu thế, lợi thế; быть в ~е được lợi, có lợi thế, được ưu thế, thắng thế; ~ во врéмени ưu thế (lợi thế) về thời gian; 3. (*победа в чём-л.*) (sự) thắng, thắng lợi, thành công

вы́игрышн||ый *прил.* 1. (*о займе и т.п.*) (có) xổ số, quay số; ~ билéт vé xổ số; 2. (*выгодный*) có lợi, có ưu thế, có lợi thế; ~ая роль vai dễ nổi; ~ое положéние ưu thế, lợi thế, thế thượng phong

вы́искать(ся) *сов. см.* выи́скивать(ся)

выи́скивать, вы́искать (*В*) *разг.* tìm, kiếm, tìm kiếm, tìm tòi; *сов.* tìm thấy, tìm ra, tìm được, kiếm được

выи́скиваться, вы́искаться *разг.* xuất hiện

вы́йти *сов. см.* выходи́ть 1–6, 8 — 10

вы́казать *сов. см.* вы́казывать

вы́казывать, вы́казать (*В*) *разг.* tỏ ra, lộ ra, tỏ rõ, biểu lộ, biểu thị; ~ при́знаки беспоко́йства tỏ vẻ lo âu, lộ vẻ lo lắng; ~ хра́брость tỏ rõ lòng can đảm, biểu thị lòng dũng cảm

вы́калывать, вы́колоть (*В*) 1. đâm lòi, chọc lòi, đâm thủng; вы́колоть глаз đâm lòi mắt; 2. (*наносить узор*) châm, châm thủng; ✧ (темно́) хоть глаз вы́коли tối như bưng, tối như hũ nút, tối như mực, tối om

вы́капывать, вы́копать (*В*) 1. đào; вы́копать я́му đào hố; 2. (*извлекать из земли*) đào, bới, đào (bới)... lên, khai quật; ~ карто́фель đào (bới) khoai tây; 3. *разг.* (*отыскивать*) đào, tìm, tìm tòi; *сов.* tìm được; отку́да вы э́то вы́копали? anh đào đâu ra được cái này?, anh tìm được cái này ở đâu thế?

вы́карабкаться *сов. см.* выкара́бкиваться

выкара́бкиваться, вы́карабкаться *разг.* bò (chui, trèo, vượt, thoát) ra; *перен.* vượt (thoát) khỏi; ~ из затрудни́тельного положе́ния vượt ra khỏi tình trạng khó khăn, thoát vòng khó khăn

выка́рмливать, вы́кормить (*В*) nuôi, nuôi nấng, nuôi dưỡng

вы́катить(ся) *сов. см.* выка́тывать(ся)

выка́тывать, вы́катить (*В*) lăn... ra; (*о коляске, велосипеде и т. п.*) đẩy... ra; ✧ вы́катить глаза́ trố mắt, giương mắt, mở to mắt, trợn tròn mắt

выка́тываться, вы́катиться 1. lăn, lăn ra; 2. *разг.* (*выезжать откуда-л., появляться*) chạy ra, hiện ra

вы́качать *сов. см.* выка́чивать

выка́чивать, вы́качать (*В*) 1. bơm (hút)... ra; 2. *перен.* bòn rút, bòn

выки́дывать, вы́кинуть 1. *см.* выбра́сывать; 2. *разг.* (*о беременной*) sẩy thai, đẻ non; ✧ вы́кинуть но́мер, шту́ку làm một điều kỳ cục, làm trò

вы́кидыш *м.* 1. (sự) sẩy thai, đẻ non, tiểu sản; 2. (*плод*) thai sẩy, thai đẻ non

вы́кинуть *сов. см.* выки́дывать

выкипа́ть, вы́кипеть sôi cạn, sôi kiệt nước

вы́кипеть *сов. см.* выкипа́ть

вы́кладк||а *ж.* 1. *обыкн. мн.*: ~и (*расчёты, вычисления*) (sự) tính toán; 2. *воен.* (đồ) trang bị, trang bị hành quân; при по́лной боево́й ~е mang đầy đủ quân trang (trang bị chiến đấu); 3. *разг.* (*кирпичом и т. п.*) (sự) lát, xếp, rải, phủ

выкла́дыв||ать, вы́ложить 1. (*В*) bày (xếp, lấy, rút, dàn)... ra; ~ ве́щи из чемода́на bày (xếp) đồ đạc ở trong vali ra; вы́ложить на сайт *информ.* đưa lên (cho lên) mạng, lên mạng; 2. (*В*) *разг.* (*высказывать, сообщать*) bày tỏ, trình bày, nói (báo, khai) hết; ~ но́вости báo tin; ~ай! nói đi!, báo cáo đi!, trình bày đi!; 3. (*В Т*) (*обкладывать*) lát, xếp, rải, phủ; ~ что́-л. дёрном phủ (xếp) lớp đất cỏ lên cái gì, phủ cái gì bằng lớp đất cỏ; ~ что́-л. изразца́ми lát cái gì bằng gạch men; ~ что́-л. ка́мнем rải đá lát cái gì

вы́клевать *сов. см.* выклёвывать

выклёвывать, вы́клевать (*В*) 1. (*вырывать клювом*) mổ... ra; 2. (*склёвывать*) mổ hết, ăn hết; ✧ во́рон во́рону глаз не вы́клюет *посл.* ≅ quạ mẹ không ăn thịt quạ con

выкрика́ть, вы́кликнуть (*В*) kêu, gọi; ~ по спи́ску điểm danh, gọi tên theo danh sách

вы́кликнуть *сов. см.* выкрика́ть

выключа́тель *м.* (cái) contact, công tắc; автомати́ческий ~ contact (công tắc) tự động

выключа́ть, вы́ключить (*В*) tắt, cắt, ngắt, hãm; ~ мото́р tắt động cơ (môtơ); ~ свет tắt đèn; ~ ра́дио tắt radiô; ~ электри́чество tắt (cắt, ngắt, hãm) điện

выключа́ться, вы́ключиться 1. (*исчезать*) biến mất; (*полностью отвлекаться от окружающего*) xao lãng, lãng quên; 2. (*переставать действовать*) tắt

вы́ключить(ся) *сов. см.* выключа́ть(ся)

выкля́нчивать, вы́клянчить (*В* у *Р*) *разг.* vòi, vòi vĩnh, nài nỉ, nài xin, van xin

вы́клянчить *сов. см.* выкля́нчивать

вы́ковать *сов. см.* выко́вывать

выко́вывать, вы́ковать (*В*) 1. rèn; 2. *перен.* rèn luyện, rèn đúc, rèn

выковы́ривать, вы́ковырять (*В*) *разг.* móc (nạy, nhể, khều, rút, lấy)... ra

вы́ковырять *сов. см.* выковы́ривать

выкола́чивать, вы́колотить (*В*) 1. (*извлекать*) tháo (đánh bật, rút)... ra; 2. *перен. разг.* bắt trả, bắt nộp; 3. (*отчищать*) đập sạch, đập; ~ пыль из чего́-л. đập sạch bụi ở cái gì; ~ ковёр đập sạch tấm thảm

вы́колотить *сов. см.* выкола́чивать

вы́колоть *сов. см.* выка́лывать

вы́копать *сов. см.* выка́пывать

вы́кормить *сов. см.* выка́рмливать

вы́корчевать *сов. см.* выкорчёвывать

выкорчёвывать, вы́корчевать 1. đánh gốc, đào lên, đánh; 2. *перен.* trừ diệt, trừ tiệt, bài trừ, đào tận gốc, trừ tiệt nọc

выкра́дывать, вы́красть (*В*) ăn trộm, ăn cắp, đánh cắp; вы́красть докуме́нты đánh cắp tài liệu, ăn cắp giấy chứng minh

выкра́ивать, вы́кроить (*В*) 1. cắt; вы́кроить пла́тье cắt áo; 2. *перен. разг.* bớt chút, bỏ ra, dành ra; ~ вре́мя bớt chút thì giờ, tranh thủ thời gian; ~ де́ньги на что́-л. dành tiền mua cái gì

вы́красить *сов.* (*В*) sơn, quét sơn; (*о материи, волосах*) nhuộm

вы́крас||иться *сов.* 1. nhuộm; 2. *разг.* (*выпачкаться*) dính sơn, lấm sơn, vấy sơn, giây bẩn sơn; ты весь ~ился cậu lấm sơn cả người; 3. (*выкрасить себе волосы*) nhuộm tóc

вы́красть *сов. см.* выкра́дывать

вы́крик *м.* tiếng thét (hét)

выкри́кивать, вы́крикнуть (*В*) thét, hét, thét (hét, kêu, la) lên

вы́крикнуть *сов. см.* выкри́кивать

вы́кроить *сов. см.* выкра́ивать

вы́кро||йка *ж.* mẫu cắt; альбо́м ~ек tập mẫu cắt; шить по ~йке may theo mẫu cắt

вы́крош||иться *сов. разг.* (bị) vụn ra, nát vụn; зуб ~ился răng vụn ra

выкрута́сы *мн. разг.* 1. (cử chỉ, điệu bộ) uốn éo, đỏng đảnh, làm điệu; 2. *перен.* (*вычуры*) (lối) làm điệu làm bộ, hoa hoè hoa sói, bay bướm, cầu kỳ, hoa mỹ

вы́крутить(ся) *сов. см.* выкру́чивать(ся)

выкру́чивать, вы́крутить (*В*) *разг.* (*вывинчивать*) vặn... ra, tháo... ra

выкру́чиваться, вы́крутиться *разг.* 1. (được, bị) vặn ra, tháo ra; 2. *перен.* (*выпутываться*) thoát khỏi, vượt khỏi, gỡ thế bí

вы́куп *м.* 1. (*действие*) (sự) chuộc, chuộc lại; 2. (*плата*) tiền chuộc; тре́бовать ~а đòi tiền chuộc

вы́купать *сов. см.* купа́ть

выкупа́ть, вы́купить chuộc, chuộc lại, thục lại; ~ зало́г chuộc đồ cầm

вы́купаться *сов. см.* купа́ться

вы́купить *сов. см.* выкупа́ть

выку́ривать, вы́курить (*В*) 1. (*папиросу и т.п.*) hút, hút hết; 2. (*выгонять дымом*) hun khói, xông khói, hun; 3. *перен. разг.* đuổi khéo, tống (đuổi)... đi

вы́курить *сов. см.* выку́ривать

выла́вливать, вы́ловить (*В*) bắt, bắt hết; (*рыбу*) câu, đánh, câu hết, đánh hết; (*зверей, дичь и т. п.*) săn, săn hết; (*извлекать*) vớt, vớt lên

вы́лазк||а *ж.* 1. *воен.* (trận) đột kích, xuất kích; сде́лать, соверши́ть ~у đột kích, xuất kích; 2. *перен.* (trận, cuộc) công kích, tấn công, tiến công; вражде́бная ~ cuộc công kích (tấn công) thù địch; 3. (*прогулка*) (cuộc) đi chơi; лы́жная ~ đi trượt tuyết

вы́лакать *сов.* (*В*) 1. uống, hớp, tợp; 2. *перен. разг.* uốn hết, nốc hết

выла́мывать, вы́ломать, вы́ломить (*В*) đánh vỡ, đập vỡ, làm vỡ, bẻ gẫy, cạy, cậy, nạy, nậy; вы́ломать дверь cạy (nạy) cửa; вы́ломать замо́к bẻ khoá, nạy ổ khoá

вы́лежать *сов.* (*о больном*) nằm; больно́му ну́жно ~ bệnh nhân phải nằm (phải theo chế độ nằm); ~ неде́лю nằm một tuần lễ

вы́лежаться *сов.* 1. *разг.* nằm nghỉ; (*полежать вдоволь*) nằm đã đời; по́сле боле́зни вам на́до ~ sau cơn bệnh anh phải nằm nghỉ; 2. (*о фруктах*) rấm chín; (*о табаке*) ủ tốt, ủ kỹ

вылеза́ть, вы́лезти, вы́лезть 1. bò (trườn, luồn) ra; 2. *разг.* (*выйти откуда-л.*) chen (lách, len) ra; 3. (*показываться наружу*) thò (thòi, lòi) ra; 4. (*о волосах*) rụng

вы́лезти, вы́лезть *сов. см.* вылеза́ть

вы́лепить *сов. см.* лепи́ть 1

вы́лет *м.* 1. (sự) cất cánh, bay đi; вре́мя ~а giờ cất cánh; 2. (*полёт*) (cuộc, chuyến) bay, phi vụ, phi xuất; боево́й ~ chuyến bay (phi vụ) chiến đấu

вылета́ть, вы́лететь 1. bay ra, bay đi, bay khỏi; (*о самолёте*) cất cánh; (*на самолёте*) bay đi, đáp máy bay đi; (*о пробке*) bắn lên, bắn ra, bay lên; 2. *перен. разг.* bật tung lên, bay tung ra, bắn tung toé; вы́лететь из седла́ bật tung lên khỏi (ngã lộn nhào từ) yên ngựa; стёкла вы́летели кính vỡ bay tung ra; 3. (*стремительно выезжать, выбегать*) vút ra, vụt ra, phóng ra, lao ra, chạy vụt ra; из-за угла́ вы́летел вса́дник từ sau góc một người cưỡi ngựa vút ra, người cưỡi ngựa từ sau góc phóng ra; ✧ вы́лететь из головы́, из па́мяти quên bẵng, quên biến, quên khuấy đi mất; ~ пу́лей vút ra nhanh như tên bắn, chạy ra nhanh như bay; вы́лететь в трубу́ bị phá sản hoàn toàn, bị vỡ nợ, bị khánh tận

вы́лететь *сов. см.* вылета́ть

вылеча́ть, вы́лечить (*В*) 1. chữa khỏi, trị bệnh, chữa trị, trị; вы́лечить от боле́зни chữa khỏi bệnh; 2. *перен.* chữa, chữa trị, làm cho hết

вылеча́ться, вы́лечиться 1. khỏi, khỏi bệnh, chữa khỏi bệnh; 2. *перен.* chữa, chữa khỏi, thoát khỏi, mất thói quen

вы́лечить(ся) *сов. см.* вылеча́ть(ся)

вылива́ть, вы́лить (*В*) 1. đổ (rót, trút)... ra, trút hết; вы́лить во́ду из ведра́ đổ (trút) nước trong xô ra; 2. *перен.* trút hết, dồn hết; он вы́лил на них всё своё негодова́ние nó trút (dồn) hết cơn phẫn nộ lên đầu chúng nó; 3. (*изготовлять литьём*) đúc, rót khuôn, đổ khuôn

вылива́ться, вы́литься 1. chảy (đổ, tràn) ra; 2. (в *В*) (*принимать какую-л. форму*) biến thành, trở thành, trở nên, hoá ra, thể hiện; ми́тинг вы́лился в демонстра́цию дру́жбы cuộc mittinh đã biến thành sự biểu dương tình hữu nghị; посмо́трим, во что э́то вы́льется thử xem việc này sẽ đưa đến kết quả gì

вы́лизать *сов. см.* выли́зывать

выли́зывать, вы́лизать (*В*) 1. liếm sạch, liếm hết; 2. *перен. разг.* dọn sạch, chùi sạch, lau sạch

вы́линять *сов.* 1. phai, nhạt, phai nhạt, bạc màu, bạc đi; 2. (*о животных*) thay lông; (*о змеях и т. п.*) đổi lốt, lột vỏ

вы́литый *прил. разг.* giống như đúc (như đổ khuôn), y chang; он ~ оте́ц nó giống bố như đúc (như đổ khuôn), nó y chang bố

вы́лить(ся) *сов. см.* вылива́ть(ся)

вы́ловить *сов. см.* выла́вливать

вы́ложить *сов. см.* выкла́дывать

вы́ломать *сов. см.* выла́мывать

вы́лощенный *прил.* hào nhoáng, bóng lộn, trau chuốt; ~ молодо́й челове́к một anh chàng ăn diện hào nhoáng

вы́лупиться *сов. см.* вылупля́ться

вылупля́ться, вы́лупиться nở, nở ra (*nói về gà, chim...*)

вылу́щивать, вы́лущить (*В*) 1. bóc vỏ; 2. *мед.* cắt bỏ

вы́лущить *сов. см.* вылу́щивать

вы́мазать *сов.* (*В Т*) 1. bôi, quét, phết, trét, trát; ~ что́-л. дёгтем bôi hắc ín vào cái gì; ~ что́-л. и́звестью quét vôi cái gì; 2. *разг.* (*испачкать*) bôi bẩn, làm bẩn

вы́мазаться *сов. разг.* làm bẩn, vấy bẩn, giây bẩn, bị bẩn, bị bôi bẩn; ~ в черни́лах vấy (giây) bẩn mực

вымаливать, вы́молить (*В*) nài xin, van xin, cầu xin; ~ проще́ние khẩn khoản xin lỗi, van xin tha lỗi cho

выма́нивать, вы́манить (*В*) *разг.* 1. (*вызывать откуда-л.*) dụ ra, rủ ra, vẫy gọi ra; 2. (*лестью*) dụ, dụ hoặc, dụ dỗ; (*обманом*) đánh lừa để đoạt lấy

вы́манить *сов. см.* выма́нивать

вы́марать *сов. см.* выма́рывать

выма́рывать, вы́марать (*В*) *разг.* 1. (*пачкать*) giây bẩn, vấy bẩn, làm bẩn, bôi bẩn; 2. (*вычёркивать*) gạch (gạc, xoá, bỏ)... đi

выма́тывать, вы́мотать *разг.* (*изнурять*) làm kiệt sức (kiệt lực); ✧ вы́мотать всю ду́шу кому́-л. làm ai khổ tâm khổ tứ, làm tình làm tội ai

выма́чивать, вы́мочить (*В*) 1. (*промачивать*) làm ướt hết; 2. (*в чём-л.*) ngâm, dầm

выме́нивать, вы́менять (*В* на *В*) đổi, đổi chác, giao hoán; ~ ма́рки на значки́ đổi tem lấy huy hiệu

вы́менять *сов. см.*. выме́нивать

вы́мереть *сов. см.* вымира́ть

вымерза́ть, вы́мерзнуть 1. (*гибнуть*) chết rét, chết cóng; 2. (*обращаться в лёд*) đóng băng

вы́мерзнуть *сов. см.* вымерза́ть

вы́мести *сов. см.* вымета́ть

вы́местить *сов. см.* вымеща́ть

выметá́ть, вы́мести (*В*) 1. quét sạch, quét dọn, quét... ra, quét; вы́мести cop quét sạch rác; ~ пол quét sàn; 2. *перен.* quét sạch, xoá sạch

вымеща́ть, вы́местить 1. (*В*) báo thù, trả thù, phục thù, rửa thù, báo; ~ оби́ду báo oán; 2. (*В* на *П*) trút, đổn, trút giận; ~ свою́ зло́бу на ко́м-л. trút giận (đổn nỗi bực tức) lên đầu ai

вымира́ть, вы́мереть chết dần, chết mòn; *сов.* chết hết, chết trụi; (*о роде, виде*) tuyệt chủng, tuyệt nòi; (*о городе и т.п.*.) diệt vong, trở nên điêu tàn (hoang tàn, hoang vu); у́лицы сло́вно вы́мерли các đường phố trở nên hoang vắng

вымога́тель *м.* kẻ tống tiền (khảo của, sách nhiễu, trấn lột)

вымога́тельство *с.* (sự) tống tiền, khảo của, khảo tiền, vòi tiền, sách nhiễu, đẽo khoét, cưỡng đoạt, trấn lột

вымога́ть *несов.* (*В*) tống tiền, khảo của, khảo tiền, vòi tiền, sách nhiễu, đẽo khoét, cưỡng đoạt, trấn lột; bom, trấn, xin đểu (*разг.*); ~ де́ньги tống tiền, vòi tiền, khảo tiền, nạo tiền, bom xu, bom tiền

вымока́ть, вы́мокнуть 1. (*промокать*) ướt hết; 2. (*в жидкости*) ngâm, dầm; 3. (*погибать*) chết úng

вы́мокнуть *сов. см.* вымока́ть

вы́молвить *сов.* (*В*) *разг.* nói, nói ra, thốt ra; не мочь ~ ни сло́ва không thể nói (không thốt lên) được lời nào

вы́молить *сов. см.* вымо́ливать

вы́морочн||ый *прил.*: ~ое иму́щество *юр.* tài sản không người thừa kế

вы́мостить *сов. см.* мости́ть

вы́мотать *сов. см.* вымáтывать

вы́мочить *сов. см.* вымáчивать

вы́мпел *м.* cờ hiệu

вы́мученный *прил. разг.* (*о стиле*) gò, gò gượng, không tự nhiên; (*о рифме*) cưỡng vận; (*об улыбке*) gượng, gượng gạo

вы́муштровать *сов. см.* муштрова́ть

вымыва́ть, вы́мыть (*В*) 1. (*мыть*) rửa, rửa sạch; *разг.* (*стирать*) giặt, giặt sạch; 2. (*размывать*) xói, xói lở; 3. (*смывать*) cuốn... đi, cuốn... trôi đi

вы́мысел *м.* 1. (*плод воображения*) hư cấu, tưởng tượng; литерату́рный ~ hư cấu văn học; 2. (*выдумка*) chuyện bịa (phịa, bịa đặt); (*неправда*) (điều) không đúng sự thật; (*ложь*) (điều) dối trá, dối láo, giả dối; э́то сплошно́й ~ đó toàn là chuyện bịa thôi

вы́мыть *сов. см.* вымыва́ть *и* мыть

вы́мыться *сов. см.* мы́ться

вы́мышленн||ый *прил.* (*воображаемый*) hư cấu, tưởng tượng; (*выдуманный*) bịa, phịa, bịa đặt, bày đặt, giả mạo; ~ое и́мя tên giả mạo

вы́мя *с.* vú (*của động vật*)

вына́шивать, вы́носить (*В*) 1. (*ребёнка*) có thai, mang thai, có chửa, có mang, có nghén, mang bầu; 2. *перен.* thai nghén, ấp ủ, ôm ấp; ~ мысль ấp ủ tư tưởng; ~ агресси́вные пла́ны ôm ấp (ấp ủ) mưu đồ xâm lược

вынесе́ние *с.* 1. (sự) mang ra, đem ra, xách ra, bưng ra; 2. (sự) nêu lên, đề ra, đưa ra, nêu ra, đề nghị, nêu, đặt; ✧ ~ приговóр tuyên án; ~ за ско́бки а) *мат.* đưa ra ngoài dấu ngoặc; б) đặt riêng vấn đề đáng lưu ý

вы́нести *сов. см.* выноси́ть

вынима́ть, вы́нуть (*В* из *Р*) lấy (rút, kéo, tuốt)... ra; ~ что́-л. из я́щика lấy gì ở trong hòm ra; ~ револьве́р rút súng lục ra; ~ шпа́гу из но́жен tuốt kiếm ra, tuốt gươm; ✧ вынь да поло́жь phải cho ngay, dù sao cũng phải cho

вы́нос *м.* (*покойника*) lễ đưa tang, lễ động quan; lễ đưa ma, lễ đưa đám (*разг.*); ~ те́ла состои́тся в 12 часов lễ đưa tang (lễ động quan) cử hành lúc 12 giờ; ✧ продава́ть во́дку на вы́нос bán rượu vodka uống ngoài cửa hàng

вы́носить *сов. см.* вына́шивать

выноси́ть, вы́нести (*В*) 1. mang (đem)... ra; (*руками тж.*) xách (khuân)... ra; (*на руках тж.*) bưng (bê)... ra; (*на плечах тж.*) gánh (khiêng)... ra; (*на спине тж.*) vác (cõng)... ra; вы́нести ме́бель из ко́мнаты mang đồ gỗ ra khỏi phòng; 2. *разг.* (*доставлять куда-л.*) mang... ra, mang... đến, đem... ra, đem... đến; ~ что́-л. на ры́нок mang (đem, đưa) cái gì ra chợ; 3. (*ставить на обсуждение*) nêu lên, đề ra, đưa ra, nêu ra, đề nghị, nêu, đặt; вы́нести на обсужде́ние како́й-л. вопро́с đưa ra (nêu lên) vấn đề gì để thảo luận; 4. (*выбрасывать*) đẩy dạt, đẩy giạt; тече́ние вы́несло ло́дку на бе́рег dòng nước đẩy dạt (đẩy giạt) thuyền vào bờ; 5. (*выдерживать, переносить*) chịu, chịu đựng, chịu được, chịu nổi, gánh chịu; он не вынёс э́того уда́ра ông ta không chịu nổi đòn đau ấy; не ~ посторо́ннего вмеша́тельства không chịu được sự can thiệp của người khác; ~ тяжёлые испыта́ния chịu đựng những thử thách nặng nề; вы́нести всю тя́жесть чего́-л. на свои́х плеча́х chịu toàn bộ gánh nặng của cái gì trên vai mình, tự mình gánh chịu toàn bộ hậu quả của cái gì; 6. *перен.* (*извлекать, получать*) có được, thu được, rút ra; вы́нести хоро́шее впечатле́ние có cảm tưởng tốt; 7.: ~ приговóр tuyên án; ~ реше́ние ra quyết định, quyết nghị, thông qua nghị quyết; ~ резолю́цию ra quyết nghị; ✧ ~ за ско́бки а) *мат.* đưa ra ngoài dấu ngoặc; б) đặt riêng vấn đề đáng lưu ý; я не выношу́ его́ tôi không chịu được nó, tôi ghét nó

выно́сливость *ж.* (tính, sức) chịu đựng giỏi, chịu đựng cao, dẻo dai, dai sức, bền bỉ

выно́сливый *прил.* giỏi chịu đựng, dẻo dai, dai sức, bền bỉ

вы́нудить *сов. см.*. вынужда́ть

вынужда́ть, вы́нудить 1. (*В+инф.*, *В* к *Д*) bắt (buộc)...phải, bắt buộc, ép buộc; его́ вы́нудили к э́тому người ta bắt (buộc, bắt buộc) anh ấy phải làm việc đó; боле́знь вы́нудила его́ лечь в больни́цу bệnh tình đã buộc anh ta phải nằm bệnh viện; 2. (*В*) (*добиваться принуждением*) bắt (buộc)... phải, ép buộc, bắt ép, cưỡng ép, cưỡng bức, bức bách, cưỡng bách; вы́нудить обеща́ние у кого́-л. bắt ai phải hứa

вы́нужденн||ый *прил.* bất đắc dĩ, bắt buộc, miễn cưỡng, gượng gạo; cực chẳng đã, chẳng đặng đừng (*разг.*); ~ое призна́ние lời thú nhận miễn cưỡng (bất đắc dĩ); ~ая поса́дка hạ cánh bắt buộc; ~ые переселе́нцы những người di tản (tị nạn) bất đắc dĩ

вы́нуть *сов. см.*. вынима́ть

выны́ривать, вы́нырнуть 1. nhoi (ngoi, ngóc) lên; 2. *перен. разг.* (*внезапно появиться*) bỗng hiện ra, bỗng xuất hiện

вы́нырнуть *сов. см.* выны́ривать

вы́нюхать *сов. см.* выню́хивать

выню́хивать, вы́нюхать (*В*) *разг. прям. и перен.* đánh hơi

выня́нчивать, вы́нянчить (*В*) *разг.* nuôi, nuôi nấng, nuôi dưỡng

вы́нянчить *сов. см.* выня́нчивать

вы́пад *м.* 1. *спорт.* (sự, thế) bước chân lên trước khuỵu; (*в фехтовании*) (đường, nước) kiếm đâm thẳng; 2. *перен.* (sự, lối) công kích, đả kích, chống đối; сде́лать ~ про́тив кого́-л. công kích (đả kích, chống đối) ai

выпада́ть, вы́пасть 1. rơi ra, rơi; (*о зубах, волосах*) rụng; ~ из рук rơi (tuột) khỏi tay; 2.: ~ из па́мяти quên mất, không nhớ; ~ из по́ля зре́ния không thấy, không chú ý; 3. (*об осадках*) rơi, sa, xuống, rơi xuống; вы́пал дождь mưa rơi (sa), trời mưa; вы́пал снег tuyết sa (rơi), trời tuyết; 4. (*Д*) (*доставаться*) có, được; ему́ вы́пало сча́стье cậu ta có diễm phúc, anh ấy được may mắn; ему́ вы́пала честь anh ấy được vinh dự; ~ кому́-л. на до́лю ai có số...; 5. (*случаться*): ночь вы́пала тёмная đêm tối mịt; вчера́ вы́пал жа́ркий день hôm qua trời nóng

выпаде́ние *с.* 1. (sự) rơi ra, rơi; (*зубов, волос*) (sự) rụng; (*осадков*) (sự) rơi, sa, xuống, rơi xuống; 2. *мед.* (sự) sa; ~ прямо́й кишки́ sa trực tràng (ruột thẳng)

вы́палить *сов. разг.* 1. bắn, nã, giã, nổ; ~ из ружья́ bắn (nã, giã, nổ) súng; 2. (*В*) *перен.* buột miệng nói ra, nói lia lịa; ~ еди́ным ду́хом nói lia lịa một thôi một hồi, nói liền một mạch

выпа́лывать, вы́полоть (*В*) giẫy (cào, nhổ, làm) cỏ; ~ траву́ giẫy (cào, nhổ, làm) cỏ; ~ гря́дки giẫy (cào, nhổ, làm) cỏ cho các luống

выпа́ривание *с. хим.* (sự) làm bốc hơi, làm bay hơi, bốc hơi, bay hơi, cô đặc

выпа́ривать, вы́парить (*В*) 1. làm... bốc hơi (bay hơi); (*сгущать*) cô, cô đặc; 2. (*очищать паром*) hấp, hấp hơi

вы́парить *сов, см.* выпа́ривать

выпа́рывать, вы́пороть (*В*) tháo... ra; ~ воротни́к tháo cổ áo ra

вы́пас *м.* 1. (sự) chăn thả, chăn; 2. (*пастбище*) bãi chăn thả, bãi chăn

вы́пасть *сов. см.* выпада́ть

вы́пахать *сов. см.* пахать

вы́пачкать *сов.* (*В*) *разг.* giây (vấy, lấm, bôi, làm) bẩn, làm lấm (lấm bẩn); ~ па́льцы черни́лами giây (dính, vấy, lấm) bẩn mực vào ngón tay; ~ пла́тье làm bẩn (lấm bẩn, làm lấm) áo

вы́пачкаться *сов. разг.* giây bẩn, vấy bẩn, lấm bẩn, bị bôi bẩn, bị bẩn; ~ в са́же giây bẩn nhọ nồi, lấm bẩn mồ hóng

выпека́ть, вы́печь (*В*) nướng, nướng chín

выпека́ться, вы́печься (được) nướng, nướng chín; хлеб вы́пекся bánh mì đã nướng chín

выпе́ндрёж *м.* 1. (sự) làm điệu, làm bộ, vây vo, ti toe, làm ra vẻ quan trọng; 2. (sự) ăn mặc diêm dúa (loè loẹt, hoa hoét), khoe mẽ, giương vây (*ср.* выпе́ндриваться)

выпе́ндриваться *несов. разг.* 1. (*важничать, рисоваться*) làm điệu, làm bộ, vây vo, ti toe, làm ra vẻ quan trọng; 2. (*одеваться слишком крикливо*) ăn mặc diêm dúa (loè loẹt, hoa hoét), khoe mẽ, giương vây

вы́переть *сов. см.* выпира́ть

вы́пестовать *сов.* (*В*) *уст.* 1. nuôi nấng, nuôi dưỡng, giáo dưỡng; 2. *перен.* bồi dưỡng, giáo dục

вы́печка *ж.* 1. (*действие*) (sự) nướng; 2. (*количество*) (số) bánh nướng

вы́печь(ся) *сов. см.* выпека́ть(ся)

выпива́ть, вы́пить 1. (*В, Р*) uống; *сов. тж.* uống hết, uống cạn; nốc hết (*разг.*); вы́пить ча́шку ча́ю uống một tách trà; вы́пить до дна cạn chén, cạn cốc, cạn ly, uống cạn, uống hết; 2. *тк. несов. разг.* (*иметь склонность к спиртным напиткам*) hay uống rượu, hay rượu chè, nghiện rượu, nhậu nhẹt, đánh chén; он выпива́ет anh ấy đôi khi uống rượu, thỉnh thoảng cậu ta nhậu nhẹt

вы́пивка *ж. разг.* 1. (*попойка*) (sự) chè chén, rượu chè, nhậu nhẹt, đánh chén; 2. (*спиртные напитки*) rượu; chất cay (*разг.*)

вы́пивши *в знач. сказ. разг.* say, say rượu; немно́го ~ ngà ngà say, chếnh choáng (chuếnh choáng) hơi men

вы́пиливание *с.* (sự, nghề) chạm giũa, cưa xoi

вы́пиливать, вы́пилить (*В*) 1. (*вырезать отверстие*) cưa xoi; 2. (*изготовлять выпиливанием*) chạm giũa, cưa xoi; вы́пилить ра́мку chạm giũa cái khung

вы́пилить *сов. см.* выпи́ливать

выпира́ть, вы́переть *разг.* 1. (*выдаваться вперёд*) nhô (dô, trồi, lồi) ra; *перен.* toát ra, lòi ra, lồ ra, lộ rõ; 2. (*В*) (*удалять силой*) đẩy (tống, đuổi)... ra, tống (đuổi) cổ, tống khứ

вы́писать(ся) *сов. см.*. выпи́сывать(ся)

вы́писка *ж.* 1. (*действие*) (sự) trích lục, trích ra; (*квитанции, счёта и т. п.*) (sự) chép, biên, kê; (*газет и т. п.*) (sự) đặt mua; (*из больницы*) (sự) cho ra viện; 2. (*выдержка*) (bản) trích lục, biên chép; (đoạn) trích, trích dẫn; ~ из протоко́ла đoạn trích (trích dẫn) trong biên bản

выпи́сывать, вы́писать (*В*) 1. (*делать выписки*) trích lục, trích (chép, biên, ghi)... ra; ~ цита́ту ghi đoạn trích dẫn; 2. (*тщательно писать, рисовать*) nắn nót viết (vẽ, kẻ); ~ ка́ждую бу́кву nắn nót viết từng chữ, kẻ từng chữ; 3. (*квитанцию, счёт и т. п.*) ghi, biên, kê; ~ ве́ксель phát (ký) một lệnh phiếu; 4. (*заказывать*) đặt mua, đặt; вы́писать газе́ту đặt mua báo; ~ кни́гу из библиоте́ки ghi mượn sách ở thư viện; 5. (*вызывать письмом и т. п.*) viết thư gọi (mời); 6. (*из списка, из состава*) cho ra

выпи́сываться, вы́писаться được ra, ra; ~ из больни́цы được ra viện, ra bệnh viện

вы́пить *сов. см.* пить 1, 3 *и* выпива́ть 1

выпи́хивать, вы́пихнуть (*В*) *разг.* đẩy (tống, đuổi, tống khứ)... ra

вы́пихнуть *сов. см.* выпи́хивать

вы́плавить *сов. см.* выплавля́ть

вы́плавк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) nấu chảy, nấu, luyện, đúc, nấu luyện; ~ чугуна́ đúc gang; 2. (*количество*) sản lượng luyện kim, lượng nấu luyện, lượng đúc, mẻ; увели́чить су́точную ~у tăng sản lượng nấu luyện (luyện kim) trong một ngày đêm

выплавля́ть, вы́плавить (*В*) nấu chảy, nấu, luyện, đúc, nấu luyện; ~ сталь nấu (luyện, đúc, nấu luyện) thép

вы́плакать *сов.*: ~ го́ре khóc cho vơi nỗi khổ, khóc cho đỡ khổ, trút nhẹ nỗi đau thương qua dòng lệ; ~ все глаза́ khóc húp cả mắt, khóc đến mờ mắt

вы́плакаться *сов.* khóc chán chê, khóc cho hả

вы́плат||а *ж.* (sự) trả tiền; ~ вы́игрышей trả tiền trúng số; премиа́льные ~ы tiền thưởng

вы́платить *сов. см.* выпла́чивать

выпла́чивать, вы́платить trả, trả tiền; ~ по́лностью trả hết; ~ нало́г nộp (đóng) thuế; ~ зарпла́ту trả tiền lương, phát lương; ~ в рассро́чку trả dần

выплёвывать, вы́плюнуть (*В*) nhổ (khạc)... ra; вы́плюнуть что́-л. изо рта́ nhổ (khạc) cái gì ra

выплёскивать, вы́плеснуть (*В*) hắt (trút)... ra

вы́плеснуть *сов. см.* выплёскивать

выплыва́ть, вы́плыть 1. (*всплывать*) nổi bập bềnh, bập bềnh, nhấp nhô, nổi lên, nhô lên, dô ra; (*выбираться на берег*) bơi vào bờ; 2. *перен.* (*возникать — о вопросе и т. п.*) nảy ra; (*обнаруживаться*) lộ ra; 3. (*появляться*) xuất hiện, hiện ra; *перен.* ló ra, hiện ra; из-за óстрова вы́плыла ло́дка một chiếc thuyền hiện ra (ló ra) từ sau hòn đảo; луна́ вы́плыла из-за туч mặt trăng ló ra từ sau đám mây đen

вы́плыть *сов. см.* выплыва́ть

вы́плюнуть *сов. см.* выплёвывать

вы́поить *сов.* (*животное*) nuôi... bằng sữa; ~ телёнка nuôi con bê bằng sữa

выполáскивать, вы́полоскать (*В*) súc, tráng, xả, giũ; вы́полоскать рот súc miệng; ~ ча́йник súc ấm chè, tráng ấm chuyên; вы́полоскать бельё xả (giũ) quần áo

выползáть, вы́ползти bò (trườn, lê) ra

вы́ползти *сов. см.* выползáть

выполне́ние *с.* (*осуществление*) (sự) thực hiện, thực thi, thi hành, tiến hành; (*завершение*) (sự) hoàn thành, làm tròn, làm trọn; ~ пла́на thực hiện (hoàn thành) kế hoạch; ~ обя́занностей làm tròn (làm trọn, thực hiện, thực thi) nhiệm vụ

выполни́мый *прил.* khả thi, thực hiện (thực thi, thi hành, hoàn thành, làm) được; ~ файл *информ.* tập tin (tệp tin) thực hiện được

вы́полнить *сов. см.* выполня́ть

выполня́ть, вы́полнить (*В*) 1. (*осуществлять*) thực hiện, thực thi, thi hành, tiến hành; (*завершать*) hoàn thành, làm tròn, làm trọn; ~ свой долг làm tròn bổn phận của mình, thi hành nghĩa vụ của mình; ~ своё обеща́ние thực hiện (làm đúng) lời hứa của mình; ~ своё обяза́тельство thực thi (thực hiện) lời cam kết của mình; ~ план thực hiện kế hoạch; ~ прика́з thi hành (chấp hành, thực thi) mệnh lệnh, thừa lệnh; ~ реше́ние thực hiện (thi hành, thực thi) nghị quyết; ~ фу́нкцию thực hiện (đảm nhiệm) chức năng; 2. (*создавать*) sáng tạo, sáng tác, làm

выполня́ться *несов.* (được) thực hiện, thực thi, thi hành, tiến hành; (*завершаться*) (được) hoàn thành

вы́полоскать *сов. см.* выполáскивать

вы́полоть *сов. см.* выпа́лывать

вы́пороть I *сов. см.* выпа́рывать

вы́пороть II *сов. см.* поро́ть II

вы́порхнуть *сов.* bay ra

вы́пот *м. мед.* (sự) tiết dịch

вы́потрошить *сов. см.* потроши́ть

вы́правиться *сов. см.* выправля́ть(ся)

вы́правк||а *ж.* (*осанка*) phong cách, tư thế, dáng điệu, điệu bộ, dáng bộ; вое́нная ~ quân phong, phong cách nhà binh; име́ть хоро́шую ~у *воен.* có tư thế (phong cách) đàng hoàng, có quân phong

выправля́ть, вы́править (*В*) 1. (*выпрямлять*) uốn (nắn) thẳng, làm... thẳng lại; 2. (*исправлять*) chấn chỉnh, chỉnh đốn; (*ошибку*) uốn nắn, sửa chữa, sửa (chữa) lại; ~ положе́ние chỉnh đốn (chấn chỉnh) tình hình

выправля́ться, вы́правиться 1. (*выпрямляться*) thẳng lại, ngay lại; 2. *разг.* (*исправляться*) được chỉnh đốn (chấn chỉnh, cải thiện); (*о человеке*) tu tỉnh, sửa mình, tu thân, sửa đổi, cải hoá; положе́ние вы́правилось tình hình đã được chỉnh đốn (chấn chỉnh, cải thiện); пого́да вы́правилась thời tiết trở lại tốt

выпра́шивать, вы́просить (*В* у *Р*) nài xin, kêu xin, van xin, cầu xin, xin xỏ; *сов.* nài xin được, xin được

выпрова́живать, вы́проводить (*В*) *разг.* bắt... ra; (*выводить*) đưa... ra; (*выгонять*) đuổi khéo... ra, đuổi (đẩy)... ra

вы́проводить *сов. см.* выпрова́живать

вы́просить *сов. см.* выпра́шивать

выпры́гивать, вы́прыгнуть nhảy ra; ~ в окно́ nhảy qua cửa sổ; ~ из маши́ны từ trong ôtô nhảy ra

вы́прыгнуть *сов. см.* выпры́гивать

выпряга́ть, вы́прячь (*В*) tháo... ra; ~ ло́шадь из теле́ги tháo ngựa ra khỏi xe

выпрями́тель *м. эл.* (máy, bộ, cái) chỉnh lưu, nắn điện

вы́прямить(ся) *сов. см.* выпрямля́ть(ся)

выпрямле́ние *с.* (sự) uốn thẳng, nắn thẳng, làm thẳng; ✧ ~ то́ка *эл.* chỉnh lưu, nắn điện

выпрямля́ть, вы́прямить (*В*) uốn (nắn) thẳng, uốn... lại cho thẳng, làm thẳng lại, ủn thẳng; ~ гвоздь uốn thẳng đinh, uốn đinh lại cho thẳng; ~ спи́ну ủn thẳng lưng; ✧ ~ ток *эл.* chỉnh lưu, nắn điện

выпрямля́ться, вы́прямиться thẳng lại; (*о человеке*) ủn thẳng người, thẳng người ra; ~ во весь рост đứng ủn thẳng người, đứng thẳng người

вы́прячь *сов. см.* выпряга́ть

вы́пукло *нареч.* 1. (một cách) lồi, nổi, nhô, dô; 2. *перен.* (*выразительно*) (một cách) nổi bật, hùng hồn; (*отчётливо*) (một cách) rành mạch, rõ nét, rõ rệt, rõ ràng, rành rọt

вы́пукло-во́гнут||ый *прил.* lồi-lõm, bên lồi bên lõm; ~ая ли́нза thấu kính lồi-lõm

вы́пуклость *ж.* 1. (*свойство*) (sự, độ) lồi; 2. (*место*) (chỗ) lồi, nhô lên, dô ra, trồi ra

вы́пукл||ый *прил.* 1. lồi, nhô, dô; ~ое стекло́ kính lồi; ~ые глаза́ mắt lồi; mắt ốc nhồi (*разг.*); ~ лоб trán dô; trán vồ (*разг.*); 2. *перен.* (*выразительный*) nổi bật, hùng hồn; (*отчётливый*) rành mạch, rõ nét, rõ rệt, rõ ràng, rành rọt; ~ óбраз hình tượng rõ nét (nổi bật)

вы́пуск *м.* 1. (*изделий, товаров*) (sự) sản xuất, chế tạo; (*денег, акций и т. п.*) (sự) phát hành, phát ra; (*книг, газет*) (sự) xuất bản, ấn hành, phát hành; (*в продажу*) (sự) đưa ra bán, đem ra bán, phát mại; (*на экран*) (sự) đưa ra chiếu, đem ra chiếu, phát hành; (*пара, воды и т. п.*) (sự) tháo ra, xả ra, thải ra, thoát ra; (*из учебного заведения*) (sự) cho ra trường, đào tạo; ~ в свет xuất bản, ấn hành, phát hành; 2. (*номер журнала*) số; (*часть издания*) thiên, tập, quyển, cuốn; 3. (*количество продукции*) sản lượng, mức sản xuất, khối lượng sản xuất; годово́й ~ чугуна́ sản lượng (mức sản xuất, khối lượng sản xuất) gang hàng năm; 4. (*выпускники*) khoá, khoá tốt nghiệp; ~ про́шлого го́да khoá tốt nghiệp năm ngoái

выпуск||а́ть, вы́пустить (*В*) 1. cho (để cho, cho phép)... đi; (*отпускать*) buông (thả)... ra, thả; не ~ кого́-л. из́ дому không cho ai ra khỏi nhà; вы́пустить что́-л. из рук buông cái gì ra, buông rơi (đánh rơi) cái gì; 2. (*дым, воду и т. п.*) tháo (xả, thải)... ra; ~ пары́ xả (thải) hơi; 3. (*освобождать*) thả, tha, thả (tha) ra, phóng thích; вы́пустить кого́-л. на свобо́ду thả (tha, phóng thích, trả tự do cho) ai; 4. (*из учебного заведения*) đào tạo, đào luyện, cho ra trường; институ́т

~áет математиков трудящ đại học đào tạo những nhà toán học; 5. (*изделия, товары и т. п.*) sản xuất, chế tạo; ~ продýкцию сверх плáна chế tạo sản phẩm vượt mức kế hoạch; ~ что-л. в продáжу đưa (đem) cái gì ra bán, phát mại cái gì; ~ нóвую картúну на экрáн phát hành (đưa ra chiếu) bộ phim mới; 6. (*издавать*) xuất bản, ấn hành, phát hành; 7. (*пускать в обращение*) phát hành, cho lưu hành, phát ra; ~ заём phát hành quốc trái; ~ мáрки phát hành tem; ~ в обращéние *фин.* phát hành, đưa vào lưu thông; 8. (*исключать, выкидывать*) bỏ bớt, cắt bớt, lược bớt, lược bỏ, bỏ đi, loại đi, gạch đi; вы́пустить стрóчку bỏ bớt (lược bớt) một dòng, bỏ đi một dòng chữ; 9. (*выставлять наружу*) làm... thò ra, xòe... ra; ~ кóгти xòe vuốt ra; 10. (*увеличивать в длину*) nối dài thêm, xuống gấu; (*в ширину*) nới... ra, nới... rộng ra; ✧ вы́пустить снаря́д nổ phát súng, bắn một viên đạn; вы́пустить в свет xuất bản, ấn hành, phát hành; вы́пустить из пáмяти quên bẵng, quên khuấy, quên mất; ~ из рук bỏ lỡ, bỏ sót

выпускни́к *ж.* sinh viên (học viên, học sinh) tốt nghiệp

выпускн||о́й *прил.* 1. (để) tháo ra, xả ra, thải ra, thoát ra; ~óе отвéрстие lỗ tháo, lỗ ra, cửa thoát; ~ клáпан van thải, van xả, van thoát, van tháo; 2. (*об экзамене и т. п.*) tốt nghiệp, mãn khoá, ra trường; ~ класс lớp cuối cấp, lớp tốt nghiệp, lớp mãn khoá, lớp ra trường

вы́пустить *сов. см.* выпускáть

вы́путаться *сов. см.* выпýтываться

выпýтываться, вы́путаться thoát, thoát ra, thoát khỏi, ra khỏi; вы́путаться из сéти thoát lưới; вы́путаться из долгóв thoát nợ

вы́пучить *сов.*: ~ глазá *разг.* trố mắt, trố mắt nhìn

вы́пытать *сов. см.* выпы́тывать

выпы́тывать, вы́пытать (*В* у *Р*) *разг.* hỏi dò, moi; ~ у когó-л. прáвду hỏi dò ở ai sự thật; ~ у когó-л. тáйну moi bí mật của ai

вы́пятиться *сов. см.* выпя́чивать(ся)

выпя́чивать, вы́пятить (*В*) *разг.* 1. phưỡn (ưỡn, chìa) ra, làm... nhô ra (lòi ra); ~ грудь ưỡn ngực; ~ живóт phưỡn bụng; ~ гýбы trề môi; 2. *перен.* (*особо подчеркивать*) nhấn mạnh, phơi bày, phơi... ra, làm nổi bật, làm nổi... lên; ~ лишь одну́ сторóну вопрóса chỉ nhấn mạnh (làm nổi bật, phơi bày) một mặt của vấn đề mà thôi

выпя́чиваться, вы́пятиться 1. chìa (ưỡn, phưỡn, nhô, dô, lòi) ra; 2. *перен.* nổi lên, nổi bật lên

выраба́тывать, вы́работать (*В*) 1. (*производить, изготовлять*) sản xuất, chế tạo, gia công, chế biến, làm ra; 2. (*план и т. п.*) soạn thảo, thảo ra, vạch ra, biên soạn, dự thảo; 3. (*воспитывать*) rèn luyện, bồi dưỡng, trau giồi, tập luyện; ~ в себé си́лу вóли rèn luyện (bồi dưỡng, trau giồi) ý chí; 4. (*зарабатывать*) kiếm ra, làm ra, kiếm được, làm được

выраба́тываться, вы́работаться xuất hiện, hình thành, luyện được, được tạo ra; у негó вы́работалась привы́чка páно встава́ть cậu ta đã luyện được thói quen dậy sớm, anh ấy đã quen dậy sớm

вы́работать(ся) *сов. см.* выраба́тывать(ся)

вы́работк||а *ж.* 1. (*производство*) (sự) sản xuất, chế tạo, gia công, chế biến, làm ra; ткáни ручнóй ~и vải gia công bằng tay, vải dệt tay, vải thủ công; 2. (*плана и т. п.*) (sự) soạn thảo, thảo ra, vạch ra, biên soạn, dự thảo; 3. (*воспитание*) (sự) rèn luyện, bồi dưỡng, trau giồi, tập luyện, luyện; 4. (*количество*) sản lượng, số lượng sản phẩm, mức sản xuất; (*производительность*) năng suất, hiệu suất; срéдняя ~ на одногó рабóчего sản lượng (mức sản xuất) trung bình của một công nhân; нóрма ~и tiêu chuẩn (định mức) sản xuất, mức sản phẩm; 5. *разг.* (*качество*) chất lượng, phẩm chất; грýбая ~ а) thô; б) (*о ткани*) kệch mặt; 6. *обыкн. мн.*: ~и (*место добычи*) khu (chỗ) khai thác, hầm lò, lò; гóрная ~ lò, hầm lò

выра́внивание *с.* 1. (sự) san bằng, san phẳng, làm bằng, làm phẳng; 2. (*самолёта*) (sự) cải bằng; 3. *воен.* (sự) xếp thẳng hàng, làm ngang hàng; 4. *информ.* (sự) chỉnh hàng, căn lề

выра́внивать, вы́ровнять (*В*) 1. (*делать ровным, гладким*) san, san bằng, san phẳng, làm bằng, làm phẳng, vuốt phẳng, ép phẳng; ~ дорóгу san đường, san bằng mặt đường; 2. (*выпрямлять*) uốn thẳng, vuốt thẳng, làm... thẳng lại; (*в горизонтальной плоскости*) cải bằng, làm... cải bằng; ~ самолёт làm máy bay cải bằng, cải bằng máy bay; 3. (*располагать в ряд*) sóng đều hàng, xếp (sắp)... thẳng hàng, làm... cho ngang hàng; вы́ровнять шерéнгу đứng lại cho ngang hàng; вы́ровнять шаг đi đều bước, bước đều; 4. *информ.* chỉnh hàng, căn lề

выра́вниваться, вы́ровняться 1. (*делаться ровным*) bằng ra, phẳng ra, trở nên bằng phẳng; 2. (*выпрямляться*) thẳng lại; (*в горизонтальной плоскости*) cải bằng; 3. (*располагаться в ряд*) sóng đều hàng, xếp (sắp) thẳng hàng; 4. (*выправляться*) trở nên bình thường, trở nên tốt hơn

выража́ть, вы́разить (*В*) 1. bày tỏ, biểu hiện, biểu thị, thể hiện, biểu lộ, tỏ; (*высказывать*) diễn đạt, nói lên; ~ благодáрность кому́-л. bày tỏ lời cám ơn ai, biểu thị lòng biết ơn ai; ~ óбщее мнéние bày tỏ (diễn đạt, thể hiện, phát biểu, trình bày) ý kiến chung; ~ что-л. словáми diễn đạt (biểu thị, biểu hiện, thể hiện) điều gì bằng lời; ~ протéст phản đối, biểu lộ (biểu thị) sự phản kháng; 2. *тк. несов.* (*обозначать, отражать*) phản ánh, biểu thị, biểu hiện, thể hiện, biểu lộ; 3. (*в каких-л. единицах*) tính ra, quy ra

выража́ться, вы́разиться 1. (*в П*) (*проявляться*) (được) bày tỏ, biểu lộ, biểu thị, biểu hiện, thể hiện; ~ в том, что... biểu hiện (thể hiện) ở chỗ là...; расхóды вы́разились в сýмме... tổng số tiền chi phí là...; 2. (*высказываться*) (được) diễn đạt, nói lên

выраже́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) bày tỏ, tỏ lộ, biểu hiện, biểu thị, biểu lộ; 2. (*проявление чего-л.*) (sự) biểu hiện, thể hiện, diễn đạt; он не находи́л слов для ~я своéй рáдости anh ta không tìm được lời để diễn đạt (thể hiện, bày tỏ) niềm vui của mình; объём производства продýкции в натурáльном ~и sản lượng tính theo hiện vật; дéнежное ~ biểu hiện tiền tệ; стоимостнóе ~ biểu hiện giá trị; 3. (*внешний вид*) vẻ ngoài, vẻ mặt, nét mặt; ~ лицá vẻ mặt, nét mặt; 4. (*слово*) lời, cách nói, cách diễn đạt, câu văn; (*оборот речи*) thành ngữ; óбразное ~ cách diễn đạt có hình ảnh, câu văn có hình tượng; си́льные ~я những lời nói mạnh mẽ; 5. *мат.* biểu thức; алгебраи́ческое ~ biểu thức đại số; ✧ без ~я không diễn cảm (biểu cảm); с ~ем có diễn cảm (biểu cảm)

вы́раженный *прил.* (được) biểu lộ, biểu hiện, thể hiện, diễn đạt; я́рко ~

biểu hiện rực rỡ, thể hiện rõ ràng; сла́бо ~ biểu hiện yếu ớt

вырази́тель *м.* người thể hiện (diễn đạt, nói lên), đại biểu; ~ во́ли наро́да đại biểu ý dân, người thể hiện ý chí của nhân dân

вырази́тельно *нареч.* (một cách) biểu cảm, diễn cảm, truyền cảm, gợi cảm

вырази́тельность *ж.* (sức, tính, tính chất) biểu cảm, diễn cảm, truyền cảm, gợi cảm, diễn đạt

вырази́тельный *прил.* 1. biểu cảm, diễn cảm, truyền cảm, gợi cảm; 2. *разг.* (*многозначительный*) có tình ý, tình tứ

вы́разить *сов. см.* выража́ть 1, 3

вы́разиться *сов. см.* выража́ться

вырасти́ть, вы́растить 1. (*становиться больше*) lớn lên, cao lên; как вы вы́росли! úi chà, anh đã cao lên ghê quá!; она́ вы́росла из пла́тья cái áo dài trở nên ngắn đối với cô ta; 2. (*достигать зрелого возраста*) trưởng thành; *перен. тж.* tiến bộ, phát triển; он совсе́м вы́рос cậu ấy đã trưởng thành rồi; 3. (в *В*) (*становиться кем-л.*) trở thành, trở nên, biến thành; он вы́рос в кру́пного учёного ông ấy đã trở thành (trở nên) một nhà khoa học lớn; 4. (*увеличиваться*) tăng lên, tăng thêm; 5. (*появляться*) mọc lên; 6. (*возникать*) hiện ra; ✧ вы́расти в чьи́х-л. глаза́х tăng thêm uy tín đối với ai

вы́расти *сов. см.* вырасти́ть

вы́растить *сов. см.* выра́щивать

выра́щивание *с.* (sự) trồng, vun trồng, vun bón, chăm bón; nuôi, chăn nuôi; nuôi nấng, nuôi dưỡng, dưỡng dục; đào tạo, bồi dưỡng (*ср.* выра́щивать)

выра́щивать, вы́растить (*В*) 1. (*растения*) trồng, vun trồng, vun bón, vun xới, chăm bón; (*животных*) nuôi, chăn nuôi; (*детей*) nuôi, nuôi nấng, nuôi dưỡng, dưỡng dục; 2. *перен.* (*кадры*) vun xới, đào tạo, bồi dưỡng; ~ ка́дры đào tạo (vun xới, bồi dưỡng) cán bộ; ✧ ~ иску́сственный кристалл nuôi tinh thể nhân tạo; ~ бога́тый урожа́й vun trồng một vụ mùa bội thu

вы́рвать I *сов. см.* вырыва́ть I

вы́рв||ать II *сов. безл. разг.* nôn (mửa, oẹ, trớ) ra, nôn mửa; его́ ~ало nó nôn ra

вы́рваться *сов. см.* вырыва́ться 2–4

вы́рез *м.* (chỗ) cắt, khoét; (*для шеи*) (chỗ) hở cổ; пла́тье с ни́зким ~ом áo dài khoét cổ rộng, áo đầm cổ rộng

вы́резать *сов. см.* вырезáть *и* ре́зать 4

вырезáть, вы́резать (*В*) 1. cắt... đi, cắt... ra; (*хирургически*) cắt bỏ; 2. (*посредством резания, резьбы*) khắc, đục, đẽo, gọt; 3. (*гравировать*) khắc, chạm, trổ, chạm trổ; 4. (*истреблять*) tàn sát, chém giết, làm cỏ

вы́резка *ж.* 1. (*действие*) (sự) cắt ra, cắt bớt, tỉa; 2. (*место*) (chỗ) cắt ra; (*текст*) bài cắt ra; газе́тная ~ bài báo cắt ra, bài cắt ở báo; 3. (*часть туши*) thịt thăn, thịt philê

вырезн||о́й *прил.* (được) chạm trổ, đẽo gọt, khắc chạm; ~о́е де́рево gỗ được chạm trổ

вы́рисовать(ся) *сов. см.* вырисо́вывать(ся)

вырисо́вывать, вы́рисовать (*В*) vẽ kỹ, nắn nót vẽ; (*тщательно писать*) nắn nót viết

вырисо́вываться, вы́рисоваться nổi rõ, hiện rõ, thấy rõ, trông rõ, nom rõ

вы́ровнять(ся) *сов. см.* выра́внивать(ся)

вы́родиться *сов. см.* вырожда́ться

вы́родок *м. разг.* quái thai

вырожда́ться, вы́родиться thoái hoá, suy đồi, suy đốn, đồi bại, đồi truỵ, hủ hoá

вырожда́ющийся *прил.* (đang) thoái hoá, suy đồi, suy đốn, đồi bại, đồi truỵ

вырожде́ние *с.* (sự) thoái hoá, suy đồi, suy đốn, đồi bại, đồi truỵ, hủ hoá

вырожде́нческ||ий *прил.* thoái hoá, suy đồi, đồi bại, đồi truỵ; ~ие при́знаки những dấu hiệu thoái hoá (suy đồi, đồi truỵ)

вы́ронить *сов.* (*В*) đánh (buông, để, làm) rơi; ~ что́-л. из рук buông rơi cái gì, tuột tay đánh rơi cái gì, làm rơi cái gì ra khỏi tay

вы́рост *м. разг.*: шить на ~ may phòng hao (phòng còn lớn)

вырубáть, вы́рубить (*В*) 1. (*срубать*) chặt (đốn, đẵn) trụi; (*отдельное дерево*) hạ, ngả, chặt, đốn, đẵn; 2. (*извлекать*) chặt ra; 3. (*высекать*) đẽo, khía, vạc, khắc, chạm, đục, xoi; 4. *горн.* khao, đào

вы́рубить *сов. см.* вырубáть

вы́рубка *ж.* 1. (*действие*) (sự) chặt, đốn, đẵn; 2. (*место*) (chỗ, khu) đốn cây, đẵn cây

вы́ругать *сов. см.* руга́ть

вы́ругаться *сов. см.* руга́ться 1

выруча́ть, вы́ручить (*В*) *разг.* 1. (*помогать*) giúp, giúp đỡ, cứu giúp; ~ кого́-л. из беды́ giúp ai ra khỏi tai nạn, cứu nạn (cứu nguy) cho ai; вы́ручи меня́! xin anh/chị hãy giúp tôi!; 2. (*за проданное*) thu được, bán được, doanh thu; ~ затра́ченное bù được số tiền đã chi

вы́ручить *сов. см.* выруча́ть

вы́ручк||а *ж.* 1. *разг.* (*помощь*) (sự) giúp, giúp đỡ, cứu giúp; прийти́ на ~у кому́-л. đến giúp (cứu giúp) ai; взаи́мная ~ giúp nhau, tương trợ; 2. (*деньги*) doanh thu, (tiền) thu được, bán được; дневна́я ~ doanh thu hàng ngày

вырыва́ние I *с.* (sự) nhổ ra, nhổ lên

вырыва́ние II *с.* (*выкапывание*) (sự) đào lên, khai quật

вырыва́ть I, вы́рвать (*В*) 1. nhổ (bứt, rứt, xé)... ra; (*выхватывать*) giật (giằng, cướp) lấy; ~ что́-л. из рук giật (giằng) lấy cái gì trong tay; ~ зуб nhổ răng; ~ страни́цу из кни́ги xé một trang trong sách ra; ~ пу́говицу с мя́сом bứt cúc áo lẫn vải; вы́рвать кого́-л. из-под чьего́-л. влия́ния kéo ai ra khỏi ảnh hưởng của người nào; 2. *перен.* bắt... phải..., bắt... phải làm; ~ призна́ние у кого́-л. bắt ai phải thú nhận; ~ согла́сие у кого́-л. bắt ai phải đồng ý; ✧ вы́рвать из се́рдца cố quên đi, quên hẳn đi

вырыва́ть II, вы́рыть (*В*) 1. (*яму и т. п.*) đào; 2. (*извлекать*) đào, đào lên, khai quật, đào được; вы́рыть из-под земли́ đào dưới đất lên

вырыва́ться, вы́рваться 1. *тк. несов.* (*пытаться освободиться*) vùng chạy, vùng chạy khỏi, chạy thoát; 2. (*высвобождаться*) bứt ra, vượt ra, thoát khỏi, tránh khỏi, tránh thoát; (*выходить вперёд*) bứt lên trước, vượt lên, tiến vượt lên, bứt phá; вы́рваться из го́рода bứt ra (vượt ra, ra) khỏi thành phố; вы́рваться на свобо́ду thoát (vượt ra) khỏi cảnh tù túng, sổ lồng, được tự do; вы́рваться из окруже́ния vượt ra (thoát khỏi) vòng vây, vượt trùng vi; 3. (*стремительно появляться*) phọt ra, vụt ra, buột ra; у меня́ нево́льно вы́рвалось сло́во bất giác tôi buột miệng nói ra một lời; 4. (*отрываться*) rời ra, lìa ra, long ra; (*выскальзывать*) tuột ra, rơi ra; вы́рваться из рук tuột khỏi tay

вы́рыть *сов. см.* вырыва́ть II

вы́ряд||иться *сов. разг.* diện, mặc diện, mặc bảnh, mặc kẻng, lên khung; куда́ ты так ~ился? cậu đi đâu mà diện thế?, cậu đi đâu mà lên khung ghê thế?

вы́садить(ся) *сов. см.* высáживать(ся)

вы́садка *ж.* 1. (*с судна*) (sự) lên bờ; (*с поезда, самолёта и т. п.*) (sự) xuống; ~ деса́нта đổ bộ quân đội; đổ quân (*разг.*); 2. (*растений*) (sự) bứng trồng, ra ngôi, cấy; ~ расса́ды bứng trồng cây non, ra ngôi cây non, cấy mạ

вы́садки *мн.* (*ед.* вы́садок *м.*) *с.-х.* cây giống

высáживать, вы́садить (*В*) 1. cho (đưa)... xuống; (*на берег*) đưa... lên bờ; (*принудительно*) bắt (đuổi)... xuống, đuổi... lên bờ; (*десант*) đổ bộ; 2. (*растения*) bứng trồng, ra ngôi, cấy

высáживаться, вы́садиться (из *Р*) xuống xe, xuống tàu, ra khỏi, xuống; (*с судна*) lên bờ, lên bộ; (*о десанте*) đổ bộ

высáсывать, вы́сосать (*В*) hút, mút; ✧ вы́сосать из па́льца что́-л. bịa (phịa, bịa đặt, đặt điều) chuyện gì

высвéрливать, вы́сверлить (*В*) khoan, khoan lỗ

вы́сверлить *сов. см.* высвéрливать

вы́свободить(ся) *сов. см.* высвобождáть(ся)

высвобождáть, вы́свободить (*В*) 1. gỡ (rút)... ra, làm... thoát khỏi; (*помогать освободиться*) giải thoát, giải cứu, giải phóng; вы́свободить но́гу из стре́мени rút chân ra khỏi bàn đạp; 2. (*средства, людей*) rút... ra, giải phóng

высвобождáться, вы́свободиться 1. thoát khỏi, được giải thoát; вы́свободиться из-под чьего́-л. влия́ния thoát (được giải thoát) khỏi ảnh hưởng của ai; 2. (*о средствах и т. п.*) được rút ra, được giải phóng

вы́сев *м. с.-х.* (sự) gieo hạt

высевáть, вы́сеять (*В*) gieo, gieo hạt

вы́севки *мн.* (*скл. как ж.*) bã sàng, trấu; (*мучные*) bột bã, bột thô

высекáть, вы́сечь 1. (*В* на, в *П*) (*вырубать*) đẽo, đục, khắc, chạm; 2. (*В* из *Р*) (*ваять*) khắc, chạm, chạm trổ, khắc trổ; вы́сеченный из ка́мня chạm trổ (khắc trổ) bằng đá; ✧ ~ ого́нь đánh lửa

выселéние *с.* (sự) đuổi ra, trục xuất, đuổi đi ở chỗ khác; (*переселение*) (sự) đưa đi chỗ khác

вы́селить(ся) *сов. см.* выселя́ть(ся)

вы́селок *м.* хóм, хóм mới

выселя́ть, вы́селить (*В*) đuổi... ra, trục xuất, đuổi đi ở chỗ khác; (*переселять*) đưa... đi ở chỗ khác

выселя́ться, вы́селиться ra khỏi, dọn khỏi; (*переселяться*) dọn nhà, đi ở chỗ khác

вы́сечка *ж.* 1. (sự) đẽo, đục, khắc, chạm; 2. (*острый штамп*) (cái) khuôn dấu chạm, mũi chạm, đục chạm

вы́сечь I *сов. см.* высекáть

вы́сечь II *сов. см.* сечь I

вы́сеять *сов. см.* высевáть

вы́сидеть *сов. см.* высúживать

высúживание *с.* (*птенцов*) (sự) ấp, ấp trứng

высúживать, вы́сидеть 1. *разг.* (*оставаться*) ngồi lại, ngồi đến; я не смог вы́сидеть до конца́ tôi đã không thể ngồi đến cùng được; 2. (*В*) (*птенцов*) ấp

вы́ситься *несов.* (над *Т*) nổi (nhô) cao lên

выскáбливание *с.* 1. (sự) cạo sạch, cọ sạch, nạo sạch; 2. *мед.* (sự) nạo

выскáбливать, вы́скоблить (*В*) 1. (*поверхность*) cạo (cọ, nạo) sạch; 2. (*соскабливать*) cạo (cọ)... đi; ~ ли́шнюю бу́кву cạo đi một chữ thừa; 3. *мед.* nạo

вы́сказаться *сов. см.* выскáзывать(ся)

выскáзывание *с.* 1. (*действие*) (sự) nói lên, bày tỏ, phát biểu; 2. (*мнение, замечание*) ý kiến, lời phát biểu, lời nhận xét; (*заявление*) lời tuyên bố, phát ngôn

выскáзывать, вы́сказать (*В*) nói lên, phát biểu, bày tỏ, trình bày; ~ своё мне́ние nói lên (phát biểu, bày tỏ) ý kiến của mình; ~ предположе́ние nêu lên giả thuyết; вы́сказать кому́-л. всю пра́вду в глаза́ nói toạc toàn bộ sự thật vào mặt ai

выскáзываться, вы́сказаться nói lên (bày tỏ, phát biểu, trình bày) ý kiến; (за *В*) lên tiếng tán thành, tán thành, ủng hộ, chủ trương; (про́тив *Р*) lên tiếng chống lại, phản đối; да́йте ему́ вы́сказаться cứ để nó nói, cứ để cho anh ấy bày tỏ ý kiến; ~ в по́льзу кого́-л., чего́-л. phát biểu ý kiến ủng hộ (tán thành) ai, cái gì

выскáкивать, вы́скочить 1. nhảy ra; вы́скочить из окна́ nhảy ra qua cửa sổ; 2. *разг.* (*поспешно выбегать*) chạy xổ ra; вы́скочить вперёд chạy xổ lên trước; 3. *разг.* (с *Т*) (*ввязываться, вмешиваться*) tranh làm trước, nhanh nhảu (lanh chanh) nói trước; ~ с замеча́ниями nhanh nhảu (lanh chanh) nói trước những điều nhận xét; 4. *разг.* (*падать откуда-л.*) tuột ra, buột ra, rời ra; вы́скочить из рук tuột khỏi tay; 5. *перен. разг.* (*внезапно появляться*) nổi lên, mọc lên; ✧ вы́скочить из головы́, из па́мяти quên mất, quên bẵng, quên khuấy, quên lửng

выскáльзывать, вы́скользнуть 1. tuột ra, buột ra, trượt ra; 2. *перен.* (*незаметно выходить*) chuồn ra, lủi đi, lẩn đi

вы́скоблить *сов. см.* выскáбливать

вы́скользнуть *сов. см.* выскáльзывать

вы́скочить *сов. см.* выскáкивать

вы́скочка *м. и ж. неодобр.* kẻ hãnh tiến

вы́слать *сов. см.* высылáть

вы́следить *сов. см.* выслéживать

выслéживать, вы́следить (*В*) theo dõi, rình mò, truy tìm, tìm kiếm; (*вынюхивать*) đánh hơi; *сов.* tìm ra, tìm thấy

вы́слуг||а *ж.*: за ~у лет vì công tác (làm việc) lâu năm, do mãn hạn công tác

выслýживать, вы́служить 1. (*заслуживать*) được hưởng (*do làm công vụ*); ~ пéнсию được hưởng tiền hưu trí (tiền hưu bổng); 2. (*служить какое-л. время*) làm việc, công tác, phục dịch, phục vụ; ~ 30 лет làm việc (công tác, phục dịch) 30 năm

выслýживаться, вы́служиться (пе́ред *Т*) *разг.* bợ đỡ, luồn cúi, quỵ luỵ, nịnh hót, nịnh nọt, xu nịnh; ~ перед нача́льством bợ đỡ (luồn cúi, quỵ luỵ) cấp trên

вы́служить(ся) *сов. см.* выслýживать(ся)

вы́слушать *сов. см.* выслýшивать

выслýшивание *с. мед.* (sự) nghe, khám

выслýшивать, вы́слушать (*В*) 1. nghe hết, nghe... nói hết; вы́слушать пра́вду nghe hết sự thật; вы́слушать кого́-л. nghe ai nói hết; вы́слушать о́бе стороны́ nghe xong cả hai bên; 2. *мед.* nghe, khám; ~ лёгкие у больно́го nghe (khám) phổi người bệnh

высмáтривать, вы́смотреть (*В*) I. (*находить, замечать*) nhìn thấy, trông thấy, nhận thấy; 2. (*разглядывать*) nhìn kỹ; ✧ вы́смотреть глаза́ trông chờ mỏi cả mắt

высме́ивать, вы́смеять (*В*) cười, chế, chế giễu, chế nhạo, cười nhạo, chê cười, đàm tiếu; chọc quê (*разг.*)

вы́смеять *сов. см.* высме́ивать

вы́сморкать *сов.*: ~ нос hỉ (xì, xỉ) mũi

вы́сморкаться *сов. см.* сморка́ться

вы́смотреть *сов. см.* высма́тривать

высо́вывать, вы́сунуть (*В*) thò (ló, lòi).. ra; ~ язы́к lè (thè) lưỡi; ~ го́лову из окна́ thò đầu ra cửa sổ;✧ бежа́ть вы́сунув язы́к chạy ba chân bốn cẳng, chạy thục mạng; нельзя́ но́су вы́сунуть из до́ма không thể vác mặt (ló mặt) ra đường được

высо́вываться, вы́сунуться nhoài (thò) người ra ngoài, ló đầu ra ngoài; (*торчать*) thò (ló, nhô, lòi, thòi, lộ) ra; ~ из окна́ thò người (ló đầu) ra ngoài cửa sổ

высо́к||ий *прил.* 1. cao; ~ челове́к người cao; ~ дом nhà cao; ~ого ро́ста vóc người cao; ко́мната с ~им потолко́м phòng có trần cao; ~ие облака́ những đám mây cao; ~ая вода́ nước lên cao; 2. (*большой, значительный*) cao, lớn, to; ~ урожа́й vụ mùa năng suất cao; ~ая производи́тельность труда́ năng suất lao động cao; ~ая цена́ giá cao, giá đắt; ~ое давле́ние áp lực cao, cao áp; ~ое напряже́ние *эл.* điện áp (thế hiệu) cao, cao thế; 3. (*отличный, хороший*) cao, cao độ, cao cường, tốt; ~ое мастерство́ tài nghệ cao cường; ~ая оце́нка điểm tốt, điểm cao, sự đánh giá cao; быть ~ого мне́ния о ко́м-л. đánh giá cao ai; ~ая мо́да thời trang cao cấp; специали́ст в о́бласти ~их техноло́гий chuyên viên trong lĩnh vực công nghệ cao; 4. (*почётный, важный*) cao quý, vẻ vang, quý; ~ гость khách quý, thượng khách; ~ая награ́да phần thưởng cao quý; ~ая честь vinh dự lớn lao; ~ое зва́ние danh hiệu cao quý; 5. (*возвышенный*) cao cả, cao thượng, cao siêu, cao quý; ~ие идеа́лы những lý tưởng cao thượng (cao cả); ~ое чу́вство tình cảm cao quý; ~ поры́в nhiệt tình cao cả; 6. (*изысканный*) thanh cao, trang nhã; ~ стиль bút pháp thanh cao, lời văn trang nhã; 7. (*о звуках*) cao; ~ая но́та nốt nhạc cao; ✧ Высо́кие Догова́ривающиеся Сто́роны *дип.* những nước ký hiệp ước, các bên ký kết; ~ая грудь vú đứng; ~ лоб trán cao; ~ая та́лия eo lưng cao

высо́ко́ 1. *нареч.* cao; ~ в не́бе cao trên trời; ~ над голово́й cao trên đầu; ~ подня́ться lên cao; ~ держа́ть го́лову ngẩng cao đầu; ~ цени́ть кого́-л. đánh giá cao ai; 2. *в знач. сказ.* cao, xa; до верши́ны горы́ ещё ~ đến đỉnh núi còn xa

высокоавтоматизи́рованный *прил.* (được) tự động hoá cao

высокобелко́вый *прил.* (có) độ đạm cao, nhiều chất đạm; ~ корм thức ăn nhiều chất đạm cho gia súc

высоково́льтный *прил. эл.* cao áp, cao thế

высокого́рный *прил.* (thuộc về) núi cao

высокого́рье *с.* miền núi cao

высокоидéйн||ый *прил.* (có) tính tư tưởng cao, nội dung tư tưởng cao; ~ое произведе́ние tác phẩm có nội dung tư tưởng cao

высокока́чественный *прил.* (có) chất lượng cao, phẩm chất cao

высококвалифици́рованный *прил.* lành nghề, thành thạo, cao tay nghề, có trình độ chuyên môn cao

высококалори́йный *прил.* (có) nhiệt trị cao, nhiều nhiệt lượng

высококла́ссн||ый *прил. спорт.* (có) tài nghệ cao; ~ые игроки́ những cầu thủ có tài nghệ cao

высококульту́рный *прил.* (có) văn hoá cao, văn minh; ~ челове́к người có văn hoá cao

высокоме́рие *с.* (tính) cao ngạo, kiêu căng, kiêu ngạo, kênh kiệu, tự cao

высокоме́рный *прил.* cao ngạo, kiêu căng, kiêu ngạo, kênh kiệu, tự cao

высокомеханизи́рованный *прил.* (được) cơ khí hoá cao, cơ giới hoá cao

высокомолекуля́рный *прил. хим.* cao phân tử

высокомо́щный *прил. тех.* (có) công suất cao

высоконра́вственный *прил.* (có) đạo đức cao, đức hạnh

высокооборо́тный *прил. тех.* (có) vòng quay cao

высокообразо́ванный *прил.* (có) học thức cao

высокоогнеупо́рный *прил. тех.* chịu lửa (chịu nhiệt) cao

высокоодарённый *прил.* (có) tài cao, cao tài

высокоо́мный *прил. эл.* (có) điện trở lớn

высокооплачиваемый *прил.* (được) trả lương cao

высокоорганизо́ванный *прил.* (có) tổ chức cao, tổ chức chặt chẽ

высокопа́рный *прил.* khoa trương, bay bướm, cầu kỳ

высокопоста́вленн||ый *прил.* cao cấp, (ở) cấp cao; ~ые ли́ца các nhân vật cao cấp

высокопродукти́вн||ый *прил.* cao sản, (có) sản lượng cao, hiệu suất cao, năng suất cao; ~ая о́трасль се́льского хозя́йства ngành nông nghiệp có hiệu suất cao; ~ые поро́ды скота́ những giống gia súc cao sản

высокопроизводи́тельн||ый *прил.* (có) năng suất cao, hiệu suất cao; ~ые ме́тоды труда́ những phương pháp lao động có năng suất (hiệu suất) cao

высокопроходно́й *прил.* 1. *эл.* dễ thông qua; 2. *авт.* việt dã khoẻ

высокопро́чный *прил.* (có) độ bền cao

высокорадиоакти́вный *прил.* (có) độ phóng xạ cao

высокора́звит||ый *прил.* (đã) phát triển cao; ~ая страна́ nước phát triển cao

высокоскоростно́й *прил. тех.* (có) tốc độ cao, rất nhanh; cao tốc

высокосо́ртный *прил.* (thuộc) loại nhất, thượng hạng, thượng thặng

высокотала́нтливый *прил.* (có) tài cao, thượng thặng, tài nghệ cao, tài giỏi

высокотова́рн||ый *прил.* (có sản lượng) hàng hoá cao; ~ое произво́дство nền sản xuất hàng hoá cao

высокоурожа́йн||ый *прил.* cao sản, (có) sản lượng cao, năng suất cao; ~ые культу́ры những cây trồng cao sản (có sản lượng cao); ~ год năm được mùa lớn

высокохудо́жественный *прил.* (có) trình độ nghệ thuật cao

высокочти́мый *прил.* rất đáng kính, rất khả kính, được sùng kính (sùng mộ)

высокочувстви́тельный *прил. тех.* (có) độ nhạy cao, rất nhạy

высокоэласти́ческий *прил. тех.* (có) đàn tính cao, độ co dãn cao

высокоэффекти́вный *прил.* (có) hiệu quả cao, hiệu suất cao, công hiệu

вы́сосать *сов. см.* высо́сывать

высот||а́ *ж.* 1. (bề, chiều) cao; *ав., геогр., астр.* (độ) cao; ~ зда́ния chiều (bề) cao của toà nhà; ~ над у́ровнем мо́ря độ cao trên mặt biển; теря́ть ~ý *ав.* mất độ cao; 2. (*возвышенность, холм*) cao điểm, điểm cao, chỗ cao, đồi, gò; 3. (*высокая степень, верши-*

на) cao điểm, đỉnh cao; находи́ться на ~é своéй слáвы ở trên đỉnh cao (cao điểm) vinh quang của mình; 4. *мат.* đường cao; ✧ быть на ~é положéния đáp ứng yêu cầu cao nhất; не на ~é хоàнг, tầm thường, nhàng nhàng, bình thường, xoàng xĩnh

высóтка *ж.* đồi, gò

высóтник *м.* (*строитель*) thợ xây nhà cao tầng, công nhân làm việc trên cao

высóтн||ый *прил.* 1. (thuộc về) độ cao, cao độ; ~ полёт *ав.* chuyến bay cao độ; 2. (*о здании*) cao tầng, chọc trời; ~ое здáние toà nhà cao tầng; ~ое строи́тельство xây dựng nhà cao tầng (nhà chọc trời)

высотомéр *м.* cao độ kế, máy đo độ cao

вы́сохнуть *сов. см.*. высыхáть

высочáйший *прил. ист.* (của) hoàng thượng

высóчество *с.* (*титул*) điện hạ

вы́спаться *сов. см.* высыпáться II

выспрáшивать, выспросить (*В* у *Р*) *разг.* gạn hỏi, căn vặn, cật vấn, hỏi gặn, hỏi vặn

вы́спросить *сов. см.* выспрáшивать

вы́ставить(ся) *сов. см.* выставля́ть((ся)

вы́ставка *ж.* (sự, cuộc, nơi, khu) triển lãm, trưng bày, chưng bày; ~ в витри́не магази́на trưng bày hàng trong tủ kính cửa hiệu; ~ карти́н (cuộc) triển lãm hội hoạ, trưng bày tranh; всеми́рная ~ (khu) triển lãm thế giới; Вы́ставка достижéний наро́дного хозя́йства (ВДНХ) *ист.* (khu) Triển lãm thành tựu kinh tế quốc dân

вы́ставка-прода́жа *ж.* (cuộc) triển lãm có bán hàng

выставлéние *с.*: ~ кандидáта (sự) đề cử ứng viên, giới thiệu người ứng cử

выставля́ть, вы́ставить (*В*) 1. (*вынимать вставленное*) tháo... ra; ~ окóнную рáму tháo khung cửa sổ ra; 2. (*наружу*) để (đưa, đặt)... ra ngoài; *перен. разг.* (*выгонять*) đuổi (tống, tống khứ)... ra; ~ цветы́ на вóздух đưa (để, đặt) cây cảnh ra ngoài trời; ~ кого́-л. за дверь tống (đuổi, tống khứ) ai ra cửa; 3. (*выдвигать вперед*) đưa... ra phía trước; ~ кулáк giơ quả đấm ra; ~ нóгу đưa chân ra phía trước; 4. (*для решения, обсуждения*) đề (đưa, đặt, nêu) ra; ~ чью-л. кандидатýру đề cử ai, giới thiệu ai ra ứng cử; ~ трéбования đưa ra những yêu sách, đặt ra những đòi hỏi; 5. (*охрану и т.п.*) đặt; ~ караýл đặt cảnh giới; ~ часовóго đặt lính gác; 6. (*помещать для обозрения*) bày (phô) ra, trưng bày, chưng bày, phô bày, triển lãm; (*с целью устрашения и т. п.*) bêu; 7. *разг.* (*представлять, изображать*) đưa... ra, giới thiệu, mô tả, miêu tả; ~ что́-л. в хорóшем свéте giới thiệu tốt cho cái gì; ~ кого́-л. на посмéяние đưa ai ra làm trò cười; 8. (*проставлять*) đề, ghi, viết; ~ оцéнку cho điểm

выставля́ться, вы́ставиться (*о художнике*) (được) triển lãm, trưng bày, chưng bày

выставн||о́й *прил.*: ~ы́е рáмы những cái khung tháo gỡ được

вы́ставочный *прил.* (thuộc về) triển lãm, trưng bày, chưng bày; ~ комитéт ban tổ chức triển lãm; ~ зал phòng triển lãm, gian trưng bày

выстáивать, вы́стоять 1. đứng lâu, đứng; ~ часáми в óчереди đứng xếp hàng hàng giờ; 2. (*выдерживать*) đứng vững, trụ được (*тж. перен.*.); э́то здáние вы́стоит ещё мнóго лет toà nhà này sẽ còn đứng vững (trụ được) nhiều năm nữa

выстáиваться, вы́стояться 1. (*о вине и т. п.*) (được) hãm tốt, ngấm tốt; тéсто вы́стоялось bột nhào đã ngấm men; 2. (*о лошади*) nghỉ lấy hơi, nghỉ lấy sức

вы́стелить *сов. см.* выстилáть

выстилáть, вы́стелить, вы́стлать (*В, Т*) (*устилать*) trải, rải, giải; (*мостить*) lát

вы́стирать *сов. см.* стирáть II

вы́стлать *сов. см.* выстилáть

вы́стоять(ся) *сов. см.* выстáивать(ся)

вы́страд||ать *сов.* (*В*) 1. chịu nhiều đau khổ, bị đau khổ nhiều; он мнóго ~ал anh ấy đã bị đau khổ nhiều; 2. (*достичь страданием*) đạt được... sau nhiều đau khổ; ~ своё счáстье đạt được hạnh phúc sau nhiều đau khổ

выстрáивать, вы́строить (*В*) 1. xây, xây dựng, xây cất; 2. (*располагать*) xếp hàng, xếp thành hàng

выстрáиваться, вы́строиться xếp hàng, đứng thành hàng

вы́стрел *м.* phát súng; (*звук*) tiếng súng; произвести́ ~ bắn một phát súng; без еди́ного ~а không bắn một phát nào, không tốn một viên đạn nào, không phải đánh; ✧ подпусти́ть на ~ để cho đến vừa tầm súng

вы́стрелить *сов.* bắn, bắn súng, nổ súng; (*об оружии*) bắn; ~ из ружья́ bắn súng; ~ в кого́-л. bắn ai, con gì

вы́строить *сов. см.* выстрáивать

вы́строиться *сов.* 1. *см.* выстрáиваться; 2. (*возникнуть — о сооружении*) mọc lên, (được) xây dựng, xây cất

вы́стукать *сов. см.* выстýкивать

выстýкивание *с. мед.* (sự) gõ

выстýкивать, вы́стукать (*В*) 1. gõ, đánh, đập; ~ ритм đánh (gõ, đập) nhịp; 2. *мед.* gõ

вы́ступ *м.* (chỗ) nhô ra, lồi lên, trồi lên, gồ lên

выступáть, вы́ступить 1. (*выходить вперёд*) bước lên trước, bước ra; ~ из толпы́ trong đám đông bước ra; 2. (*отправляться в путь и т. п.*) lên đường, xuất phát, xuất hành; ~ в похóд xuất kích, xuất quân, lên đường hành quân; 3. *тк. несов.* (*важно шагать*) bước khệnh khạng, đi bệ vệ; 4. *тк. несов.* (*выдаваться*) nhô ra, lồi lên, trồi lên, gồ lên; 5. (*выходить из границ*) tràn, tràn ra; ~ из берегóв tràn bờ, tràn khỏi bờ; 6. (*появляться, проступать*) hiện ra; на лбу у негó вы́ступил пот mồ hôi toát (vã) ra trên trán nó; слёзы вы́ступили у неё на глазáх chị ấy rơm rớm nước mắt, mắt nàng rưng rưng lệ; 7. (*высказываться*) phát biểu, bày tỏ (tỏ bày) ý kiến; (*на сцене*) biểu diễn; ~ на собрáнии phát biểu ở hội nghị; ~ с докла́дом đọc báo cáo; ~ с рéчью đọc diễn văn; ~ в защи́ту свои́х прав bảo vệ quyền lợi của mình; ~ в защи́ту кого́-л. lên tiếng bảo vệ ai, bênh vực ai; ~ за... tán thành; (*придерживаться чего-л.*) chủ trương; ~ прóтив... phản đối, chống lại; ~ в печáти с письмóм, со статьёй đăng thư, đăng bài trên báo; ~ с заявлéнием ra tuyên bố, tuyên bố; ✧ ~ в рóли giữ vai trò, đóng vai

выступáющий *м.* (*на трибуне и т.п.*) diễn giả

вы́ступить *сов. см.* выступáть 1, 2, 5–7

выступлéни||е *с.* 1. (sự) phát biểu; (*высказывание*) bài nói, bài phát biểu; (*речь*) diễn văn, diễn từ, tham luận; 2. (*на сцене*) (sự, cuộc) biểu diễn; 3. (*отправление*) (sự) lên đường, xuất phát; прикáз о ~и lệnh xuất phát, lệnh xuất quân; 4. (*борьба*) (cuộc) đấu tranh; ~я масс những cuộc đấu tranh của quần chúng

вы́стыть *сов. разг.* lạnh đi, nguội đi

вы́сунуть(ся) *сов. см.* высо́вывать(ся)

вы́сушить(ся) *сов. см.* суши́ть(ся)

вы́считать *сов. см.* высчи́тывать

высчи́тывать, вы́считать (*В*) 1. tính, tính toán; 2. (*удерживать*) khấu trừ, khấu đi, trừ đi

вы́сш||ий *прил.* 1. (*превосх. ст. прил.* высо́кий 3, 4) cao nhất, cao quý (cao cả) nhất; (*о качестве*) tốt nhất, siêu đẳng, thượng thặng, thượng thừa, thượng hạng, thượng hảo hạng; ~ая то́чка điểm cao nhất, tột điểm; това́ры ~его со́рта loại hàng siêu đẳng (thượng hạng, thượng hảo hạng); актёр ~его разря́да diễn viên thượng thặng (siêu đẳng); ~ свет, ~ее о́бщество giới thượng lưu; 2. (*самый главный*) cao nhất, tối cao, cao cấp, cấp cao; ~ие о́рганы госуда́рственной вла́сти những cơ quan quyền lực nhà nước cao nhất, những cơ quan tối cao của chính quyền nhà nước; ~ая суде́бная инста́нция cấp xét xử cao nhất; 3. (*совершенный*) cao nhất, cao cấp, cấp cao, bậc cao; ~ая фо́рма организа́ции hình thức tổ chức cao nhất; ~ая не́рвная де́ятельность hoạt động thần kinh cao cấp; ~ пилота́ж *ав.* thuật lái máy bay cao cấp, nghệ thuật thao diễn hàng không cao cấp; 4. (*об образовании*) cao đẳng, cao cấp; ~ее учёбное заведе́ние trường cao đẳng, trường đại học; с ~им образова́нием có trình độ đại học, tốt nghiệp trường cao đẳng; 5. (*более развитой, сложный*) cao cấp, thượng đẳng, cao nhất, tột cùng; ~ая матема́тика toán học cao cấp; ~ие расте́ния thực vật thượng đẳng; ~ая ста́дия giai đoạn phát triển cao nhất, giai đoạn tột cùng; ✧ в ~ей сте́пени tột độ, tột đỉnh, tột bậc, cực điểm, cực kỳ, hết sức, vô cùng; ~ая ме́ра наказа́ния tử hình, hình phạt cao nhất

высыла́ть, вы́слать (*В*) 1. (*отправлять*) gửi (chuyển)... đi; (*посылать, направлять*) cử (phái)... đi; ~ де́ньги chuyển tiền, chuyển ngân; ~ по́чтой gửi bưu điện; 2. (*удалять*) bắt (đuổi)... ra, trục xuất; 3. (*изгонять, ссылать*) đày, trục xuất

вы́сылка *ж.* 1. (*посылка*) (sự) gửi đi, chuyển đi; 2. (*изгнание, ссылка*) (sự) đày, trục xuất

вы́сыпать *сов. см.* высыпа́ть

высыпа́ть, вы́сыпать I. (*В*) đổ (trút, dốc)... ra; 2. *разг.* (*выходить, выбегать*) ùa (tràn) ra; толпа́ вы́сыпала на у́лицу đám đông ùa (tràn) ra đường; 3. (*о сыпи*) nổi lên, phát ban

вы́сыпаться *сов. см.* высыпа́ться I

высыпа́ться I, вы́сыпаться 1. (*выпадать*) đổ ra; 2. *разг.* (*выбегать*) ùa (tràn) ra

высыпа́ться II, вы́спаться ngủ đẫy giấc (đẫy mắt, no mắt)

высыха́ть, вы́сохнуть 1. khô đi, trở nên khô ráo; (*иссякать*) cạn (khô cạn) đi; 2. (*увядать*) héo (khô héo) đi, trở nên khô héo; 3. *перен.* (*о человеке*) gầy đi, quắt lại, trở nên gầy đét

высь *ж.* khoảng cao, tầng cao

выта́лкивать, вы́толкать, вы́толкнуть (*В*) 1. (*выгонять*) đẩy (đuổi, xô)... ra; 2. *разг. сов. тк.* вы́толкнуть (*пробку, затычку*) đẩy... ra

выта́пливать, вы́топить (*В*) nấu... chảy ra; ~ са́ло rán mỡ

выта́птывать, вы́топтать (*В*) (*посевы и т. п.*) giẫm nát, giẫm hỏng; (*протаптывать*) giẫm mòn; вы́топтать тропи́нку в снегу́ đi lại trong tuyết thành đường mòn

вы́таращить *сов. см.* тара́щить

выта́скивать, вы́тащить (*В*) 1. lôi (kéo)... ra; (*выдёргивать*) nhổ (giật, rứt, bứt)... ra; *разг.* (*вынимать*) lấy (rút)... ra; вы́тащить кого́-л. гуля́ть lôi ai đi chơi; 2. *разг.* (*красть, похищать*) đánh cắp, ăn cắp, chôm, cuỗm, xoáy, khoắng; ✧ вы́тащить кого́-л. из гря́зи vớt ai ra khỏi chốn bùn nhơ

выта́чивать, вы́точить (*В*) tiện; ~ дета́ль tiện chi tiết máy; ✧ сло́вно (*или* бу́дто, как) вы́точенный cân đối, thanh tú, thanh mảnh, mảnh mai, đẹp đẽ

вы́тачка *ж.* (*в шитье*) con xếp (*để thu chặt quần áo lại*)

вы́тащить *сов. см.* выта́скивать

вы́твердить *сов. разг.* học thuộc lòng

вы́творять *несов. разг.* làm, làm bậy, giở trò; ~ глу́пости làm điều ngu ngốc; ~ вся́кие шту́ки làm bậy, giở trò bậy bạ

вытек||а́ть, вы́течь 1. (*выливаться*) chảy (tuôn, trào) ra; 2. *тк. несов.* (*о реке и. т. п.*) bắt nguồn, phát nguyên, phát sinh; 3. *тк. несов. перен.* đưa đến kết quả; отсю́да ~а́ет, что... do đó mà..., vì thế cho nên..., từ đó đưa đến kết quả là...; со все́ми ~а́ющими отсю́да после́дствиями với tất cả các hậu quả của nó

вы́тереть(ся) *сов. см.* вытира́ть(ся)

вы́терп||еть *сов.* (*В*) chịu (nhịn, nén, chịu đựng) được; ~ боль chịu được đau; он не ~ел и посмотре́л nó đã không nhịn được và nhìn

вы́тертый *прил. разг.* (*поношенный*) sờn, mòn

вы́тесать *сов. см.* теса́ть

вытесне́ни||е *с.* 1. (sự) lấn ra, đẩy ra, chèn ép, lấn át, hất cẳng; 2. (*замена*) (sự) loại ra, loại trừ, thay thế; реа́кция ~я *хим.* phản ứng thay thế

вы́теснить *сов. см.* вытесня́ть

вытесня́ть, вы́теснить (*В*) 1. lấn (đẩy, gạt)... ra, chèn ép, lấn át, hất cẳng; (*противника*) đánh lui, đẩy lui; 2. (*заменять*) loại ra, loại trừ, thay thế; но́вая те́хника вы́теснила ста́рую kỹ thuật mới đã thay thế kỹ thuật cũ

вы́течь *сов. см.* вытека́ть 1

вытир||а́ть, вы́тереть (*В*) lau, chùi, lau chùi; ~ лоб lau (chùi) trán; ~ пыль lau (chùi) bụi; ~а́йте но́ги! (xin) hãy chùi chân!

вытира́ться, вы́тереться 1. lau mình; (*вытирать лицо*) lau mặt; (*вытирать руки*) lau tay; ~ до́суха lau khô mình; 2. *разг.* (*изнашиваться*) sờn đi, mòn đi

вы́толкать *сов. см.* выта́лкивать

вы́толкнуть *сов. см.* выта́лкивать

вы́топить I *сов.* (*В*) đun, đốt, đun (đốt) nóng; ~ печь đun bếp, đốt lò

вы́топить II *сов. см.* выта́пливать

вы́топтать *сов.* выта́птывать

вы́точить *сов. см.* выта́чивать

вы́травить *сов. см.* вытравля́ть

вытра́вливать *несов. см.* вытравля́ть

вытравля́ть, вы́травить (*В*) 1. (*химическим путем*) tẩy sạch, tẩy (xoá)... đi; *перен.* (*искоренять*) xoá sạch, tẩy sạch; вы́травить что́-л. из па́мяти xoá sạch cái gì trong trí nhớ; 2. (*истреблять ядом*) trừ, diệt, tiêu diệt, diệt trừ, trừ diệt; 3. (*делать узор*) khắc (*bằng chất ăn mòn*)

вы́требовать *сов.* (*В*) 1. đòi được, đòi kỳ được (bằng được); 2. (*заставлять явиться*) đòi (gọi, vời) đến

вытрезви́тель *м.* trạm y tế làm dã rượu (*cho bợm nghiện*)

вы́трезвить *сов.* (*В*) làm dã rượu, làm hết say

вы́трезвиться *сов.* dã rượu, hết say

вытряса́ть, вы́трясти (*В*) 1. (*высыпать*) giũ hết, giũ (đổ)... ra; 2. (*очищать*) giũ; ~ пыль из ковра́ giũ tấm thảm cho sạch bụi

вы́трясти *сов. см.* вытряса́ть

вытря́хивать, вы́тряхнуть (*В*) giũ (đồ)... ra

вы́тряхнуть *сов. см.* вытря́хивать

выть *несов.* tru, rú, gào; соба́ка во́ет chó tru; волк во́ет chó sói rú; ве́тер во́ет gió gào, gió rít

вытьё *с.* (sự, tiếng) tru, rú, gào

вытя́гивать, вы́тянуть (*В*) 1. kéo căng, kéo dài, căng (chăng, dăng)... ra, kéo thẳng; 2. (*распрямлять*) duỗi, vươn, giơ, rướn, chìa; ~ ше́ю vươn (rướn) cổ; ~ ру́ку giơ (chìa) tay, duỗi tay ra; 3. *разг.* (*вытаскивать*) rút (lôi, moi, móc, lấy, nhổ, chiết)... ra; *перен.* bắt nói; из него́ сло́ва не вы́тянешь không thể bắt nó nói được một lời nào; 4. (*удалять тягой*) thải ra, xả ra; (*высасыванием*) hút ra; дым вы́тянуло đã thông khói; ✧ вы́тянуть все жи́лы (*или* всю душу́) у кого́-л. bóc lột ai đến tận xương tuỷ, làm khốn làm khổ ai, làm tình làm tội ai

вытя́гиваться, вы́тянуться 1. (*растягиваться*) giãn (rão, doãng, dài) ra; 2. *разг.* (*вырастать*) cao (lớn) lên; он о́чень вы́тянулся cậu bé đã cao vụt lên (lớn lên rất nhanh); 3. (*выпрямляться*) duỗi người, rướn thẳng người; 4. (*ложиться*) nằm duỗi người, nằm dài; лежа́ть вы́тянувшись nằm dài; ✧ его́ ли́цо вы́тянулось mặt nó buồn thiu (dài ngoẵng ra)

вы́тяжка *ж.* 1. (*действие*) (sự) chiết ra, lấy ra, rút ra; 2. *хим.* phần chiết ra

вытяжн||о́й *прил.*: ~ вентиля́тор quạt hút, quạt đẩy gió; ~ шкаф tủ hút, bộ phận thông hơi; ~а́я трубá ống thải; ~о́е кольцó парашю́та vòng mở dù

вы́тянут||ый *прил.* 1. duỗi (giơ) ra; ~ая рукá cánh tay duỗi (giơ) ra; 2. (*продолговатый*) dài ra, thon thon, thuôn thuôn; ✧ ~ая физионóмия, ~ое лицó bộ mặt buồn thiu, mặt dài ngoẵng ra

вы́тянуть(ся) *сов. см.* вытя́гивать(ся)

вы́удить *сов. см.* вы́уживать

вы́уживать, вы́удить (*В*) 1. (*вылавливать удочкой*) câu; *сов.* câu được; *разг.* (*извлекать*) lấy (rút)... ra; 2. *перен. разг.* (*добывать обманом, хитростью*) xoay, bòn, xoay xở, kiếm chác; ~ де́ньги у кого́-л. xoay (bòn) tiền của ai

вы́учени||к *м.*, **~ца** *ж. книжн.* môn đồ, môn đệ, đồ đệ, học trò

вы́учивать, вы́учить 1. (*что-л.*) học, học thuộc, thuộc; 2. (*кого-л.*) dạy, dạy cho... biết

вы́учиваться, вы́учиться 1. (*Д*, + *инф.*) học được, biết được; 2. (*заканчивать учёбу*) học xong, tốt nghiệp

вы́учить(ся) *сов. см.* вы́учивать(ся)

вы́учк||а *ж.* 1. *разг.* (*действие*) (sự) học; dạy (*ср.* вы́учивать); 2. (*умение*) kỹ năng; посла́ть кого́-л на ~у к мастера́м gửi ai đến những người thợ giỏi để rèn luyện kỹ năng; боева́я ~ kỹ năng chiến đấu

выха́живать, вы́ходить *разг.* (*В*) 1. (*больного*) chăm nom, chăm sóc, chạy chữa, chữa chạy; 2. (*выращивать*) nuôi nấng, nuôi dưỡng; (*растения*) vun xới, chăm bón, vun bón, vun trồng

вы́хватить *сов. см.* выхва́тывать

выхва́тывать, вы́хватить (*В*) 1. giật (giằng) lấy; ~ что́-л. из рук giật (giằng) lấy cái gì khỏi tay; 2. (*вынимать*) lấy (rút, tuốt)... ra; ~ ша́шку tuốt (rút) gươm ra; 3. *перен.*: ~ цита́ты trích bừa, trích dẫn hú hoạ, vớ bừa những đoạn trích; ~ отде́льный факт vớ lấy một sự kiện riêng biệt

вы́хлоп *м. тех.* (sự) thải khí, xả khí; (*звук*) (tiếng) thải khí, xả khí; (*газ*) khí thải, khí xả

выхлопн||о́й *прил. тех.*: ~ газ khí thải, khí xả; ~ кла́пан van xả, van thải; ~а́я трубá ống xả, ống thải

вы́хлопотать *сов.* (*В*) *разг.* chạy chọt (cậy cục, xoay xở, xin xỏ) được

вы́ход *м.* 1. (*действие*) (sự) ra, đi ra, ra đi; (*из какой-л. организации*) (sự) ra, rút ra; (*на сцену*) (sự) ra sân khấu; ~ в мо́ре ra khơi; ~ из бо́я *воен.* ra khỏi trận chiến đấu; ~ из войны́ ra khỏi chiến tranh; ~ из подпо́лья ra công khai, ra khỏi vòng bí mật; ~ на орби́ту bay vào quỹ đạo; 2. (*место*) cửa ra, lối ra; (*отверстие*) lỗ ra; в э́том до́ме не́сколько ~ов nhà này có mấy cửa ra (lối ra); 3. *перен.* lối thoát, lối ra; найти́ ~ tìm lối thoát (lối ra); друго́го ~а нет không có lối thoát nào khác; 4. (*журнала, книги*) (sự) xuất bản, phát hành, ra; 5. (*продукции*) sản lượng, tỷ lệ thực thu; ~ зерна́ с ка́ждого гекта́ра sản lượng ngũ cốc trên mỗi hecta; 6. (*жилы, пласта*) vết lộ, chỗ lộ; ~ не́фти на пове́рхность chỗ lộ dầu mỏ trên mặt đất; 7. *информ.* đầu ra, ra; ✧ знать все ходы́ и ~ы biết mọi đường ra lối vào, biết mọi ngõ ngách, thông rõ tỏ tường

вы́ход||ец *м.*: его́ роди́тели ~цы из... bố mẹ anh ấy xuất thân từ...

выхо́дит *в знач. сказ. и вводн. сл. разг.* thế là, hoá ra, như vậy là; ~, (что) я был прав hoá ra (hoá ra là, như vậy là) tôi đã nói đúng

вы́ходить *сов. см.* выха́живать

выходи́ть, вы́йти 1. (*откуда-л.*) đi ra, ra; (*выбывать из состава*) ra, rút ra, rút lui; (*на поверхность — о жиле, пласте*) lộ ra; ~ из ко́мнаты ra khỏi phòng; ~ из вагóна ra khỏi toa; ~ из-за стола́ đứng dậy khỏi bàn; ~ из-за туч ló (hiện) ra sau đám mây đen; ~ со ста́нции (*о поезде*) rời khỏi ga, khởi hành từ ga; ~ из бо́я *воен.* ra khỏi trận chiến đấu; ~ из войны́ ra khỏi chiến tranh; 2. (*куда-л.*) ra, đi ra; ~ на у́лицу ra (đi ra) phố; ~ на рабóту đi làm; ~ в мо́ре ra khơi; ~ на сце́ну ra sân khấu; ~ в тыл проти́вника luồn vào (đi vào) hậu phương địch; вы́йти на пе́рвое ме́сто vượt lên hàng đầu, đứng nhất; 3. (*издаваться*) ra, xuất bản, phát hành; вы́йти из печа́ти (được) xuất bản, phát hành; 4. (*становиться, делаться кем-л.*) trở thành, thành; из него́ вы́йдет хоро́ший инжене́р cậu ta sẽ thành (trở thành) một kỹ sư giỏi; он вы́шел победи́телем в э́том соревнова́нии anh ấy đã thắng trong cuộc thi này; 5. (*получаться, удаваться*) được, thành; он плóхо выхóдит на фотогра́фиях anh ta không ăn ảnh; зада́чка не выхóдит không giải được bài toán; из э́того ничего́ хоро́шего не вы́йдет việc này không đưa đến điều gì tốt cả; ничего́ не выхóдит không đi đến đâu cả, không ăn thua gì cả, không được gì cả; 6. (*случаться*) xảy ra; вы́шло так, что... cơ sự xảy ra là...; всё вы́шло наоборо́т mọi việc đều đã xảy ra ngược lại; 7. *тк. несов.* (на, в *В*) (*быть обращенным*) trông ra, nhìn ra; окно́ выхóдит на юг cửa sổ nhìn về (trông ra) phía nam; 8.: вы́йти за́муж за кого́-л. lấy ai, lấy ai làm chồng; вы́йти за врача́ lấy ông bác sĩ; 9. (*происходить*) xuất thân; он вы́шел из крестья́н cậu ta xuất thân từ nông dân; 10. (*расходоваться*) tiêu, dùng; у нас вы́шел весь бензи́н chúng tôi đã dùng (xài) hết xăng rồi; ✧ вы́йти в лю́ди thành đạt, công thành danh toại; ~ в отста́вку từ chức, từ nhiệm, thôi việc; ~ из берего́в tràn bờ; ~ из себя́ mất bình tĩnh, mất tự chủ; вы́йти из терпе́ния không nhịn được nữa; ~ из затрудни́тельного положе́ния thoát khỏi hoàn cảnh khó

khăn; ~ из дове́рия mất tín nhiệm; ~ из мо́ды không hợp thời trang nữa, hết hợp mốt; ~ из повинове́ния không vâng lời (không phục tùng) nữa; вы́йти из употребле́ния không thông dụng (không dùng) nữa; ~ нару́жу lộ ra, lộ mặt

вы́ходка *ж.* hành động tếu, trò tinh nghịch

выходн||о́й *прил.* 1. (để) đi ra, ra; ~а́я дверь cửa ra; ~о́е отве́рстие lỗ ra; 2. (*праздничный*): ~о́е пла́тье lễ phục, áo diện; 3. (*нерабочий*) nghỉ; *в знач. сущ.* ngày nghỉ; ~ день ngày nghỉ; ✧ ~о́е посо́бие trợ cấp thôi việc, tiền trợ cấp sa thải; ~ы́е све́дения, да́нные dẫn liệu xuất bản; ~ы́е да́нные *информ.* dữ liệu (dẫn liệu) xuất

выхола́щивать, вы́холостить (*В*) 1. thiến, hoạn; 2. *перен.* tước bỏ, vứt bỏ; вы́холостить гла́вное содержа́ние tước bỏ (vứt bỏ) nội dung chủ yếu

вы́холенн||ый *прил.* được nâng niu (chăm sóc, chăm chút), béo tốt, đẹp đẽ; ~ая борода́ bộ râu được chăm chút; ~ые ко́шки những con mèo béo tốt (đẹp đẽ, được nâng niu)

вы́холостить *сов. см.* выхола́щивать

вы́хухоль *ж.* 1. (*животное*) chuột hương, chuột xạ (*Desmana moschata*); 2. (*мех*) (bộ) lông chuột hương, lông chuột xạ

вы́царапать *сов. см.* выцара́пывать

выцара́пывать, вы́царапать (*В*) 1. quào (móc)... ra; вы́царапать кому́-л. глаза́ móc mắt ai; 2. *перен. разг.* (*добывать с трудом*) lấy được, kiếm được; 3. (*изображать, писать*) cạo, khắc

вы́цвести *сов. см.* выцвета́ть

выцвета́ние *с.* (sự) phai màu, bạc màu, nhợt màu

выцвета́ть, вы́цвести phai màu, bạc màu, nhợt màu

вычёркивать, вы́черкнуть (*В*) gạch bỏ, gạch (gạc, xoá, bỏ)... đi, sổ (xoá) toẹt; ~ кого́-л. из спи́ска gạch bỏ (gạch, gạc) tên ai trong danh sách; ✧ ~ из свое́й жи́зни cho là không còn nữa đối với mình; ~ кого́-л. из па́мяти cố quên ai đi

вы́черкнуть *сов. см.* вычёркивать

вы́черпать *сов. см.* вычёрпывать

вычёрпывать, вы́черпать (*В*) múc, tát; *сов.* múc cạn, múc hết, tát cạn

вы́чертить *сов. см.* вычёрчивать

вычёрчивать, вы́чертить (*В*) vẽ, kẻ; вы́чертить чертёж kẻ bản vẽ

вы́чесать *сов. см.* вычёсывать

вы́честь *сов. см.* вычита́ть

вычёсывать, вы́чесать (*В*) chải... ra

вы́чет *м.* 1. (*действие*) (sự) khấu trừ, trừ đi, trừ ra, khấu đi; 2. (*удержанная сумма*) tiền khấu trừ, tiền khấu đi; ✧ за ~ом расхо́дов trừ những khoản chi tiêu ra

вычисле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự, phép) tính, tính toán; 2. (*результат*) kết quả tính toán

вычисли́тель *м.* 1. (*о человеке*) người tính toán; 2. (*прибор*) máy tính

вычисли́тельн||ый *прил.* (để) tính, tính toán; ~ая маши́на máy tính

вы́числить *сов. см.* вычисля́ть

вычисля́ть, вы́числить (*В*) tính, tính toán

вы́чистить *сов. см.* вычища́ть

вычита́емое *с.* (*скл. как прил.*) *мат.* số bị trừ

вычита́ни||е *с. мат.* (phép, tính) trừ; знак ~я dấu trừ

вы́читать *сов. см.* вычи́тывать

вычита́ть, вы́честь (*В*) 1. *мат.* trừ; из десяти́ вы́честь семь полу́чится три mười trừ bảy còn ba; 2. (*удерживать*) trừ đi, trừ ra, khấu đi, khấu trừ

вы́читка *ж.* (sự) đọc, đọc bản thảo, đọc bản in thử, đọc morat

вычи́тывать, вы́читать (*В*) 1. (*рукопись и т.п.*) đọc; ~ гра́нки đọc bản in thử; 2. *разг.* (*узнавать*) đọc (biết) được; вы́читать из кни́ги, что... đọc được ở sách nói rằng...; где вы э́то вы́читали? anh đọc (biết) được điều này ở đâu thế?

вычища́ть, вы́чистить (*В*) lau sạch, chùi sạch; (*платье*) chải sạch; (*обувь*) đánh sạch; (*ковёр и т. п.*) giũ sạch; вы́чистить что́-л. щёткой chải sạch cái gì; вы́чистить зу́бы đánh răng

вы́чурно *нареч.* (một cách) cầu kỳ, văn hoa, bay bướm

вы́чурность *ж.* (sự, tính, vẻ) cầu kỳ, văn hoa, bay bướm, hoa hoè hoa sói

вы́чурный *прил.* cầu kỳ, văn hoa, bay bướm, phức tạp, hoa hoè hoa sói

вы́чуры *мн.* (*ед.* вы́чура *ж.*) 1. *разг.* hoa văn cầu kỳ (bay bướm, phức tạp); 2. *перен.* (thủ pháp) cầu kỳ, văn hoa, bay bướm

вышага́ть *несов.* sải bước, rảo bước, đi bước dài, đi đều bước, đi tới đi lui

вышвы́ривать, вы́швырнуть (*В*) *разг.* quẳng (quăng, liệng, vứt)... đi; (*выгонять*) đuổi (tống)... ra

вы́швырнуть *сов. см.* вышвы́ривать

вы́ше 1. (*сравнит. ст. прил.* высо́кий *и нареч.* высоко́) cao hơn; 2. *нареч.* (*вверх от чего-л., сверх чего-л.*) cao hơn, trên, hơn; этажо́м ~ trên (cao hơn) một tầng; де́ти от пяти́ лет и ~ trẻ con từ năm tuổi trở lên; 3. *предлог* (*Р*) (*вне чего-л., сверх чего-л.*) trên, ngoài, quá; три гра́дуса ~ нуля́ ba độ trên không; э́то ~ мои́х сил việc đó thì quá sức tôi; э́то ~ моего́ понима́ния tôi không hiểu nổi điều đó; 4. *нареч.* (*раньше*) ở trên, trên; как ска́зано ~ như đã nói ở trên; 5. *предлог* (*Р*) (*вверх по течению*) ở thượng lưu (thượng nguồn)

вышеизло́женн||ый *прил.* (đã) trình bày ở trên, nói trên đây, dẫn thượng; всё ~ое tất cả những điều nói trên

вышена́званный *прил.* (đã) nêu tên ở trên, nói trên

вышеозна́ченный *прил.* (đã) nêu ở trên, nói trên, dẫn thượng

вышеперечи́сленный *прил.* (đã) kể trên, nói trên, dẫn thượng

вышепоимено́ванный *прил.* (đã) nêu tên ở trên, nói trên

вышеприведённый *прил.* (đã) nêu ra ở trên, nói trên đây, dẫn trên, dẫn thượng

вышеска́занный *прил.* (đã) nói trên

вышестоя́щий *прил.* cấp trên, thượng cấp; ~ о́рган cơ quan cấp trên

вышеука́занный *прил. см.* вышеприведённый

вышеупомя́нутый *прил. см.* вышеприведённый

вышиба́ть, вы́шибить (*В*) *разг.* 1. (*выбивать*): ~ дверь đập vỡ cửa; ~ из рук đánh bật ra khỏi tay; 2. (*прогонять*) tống cổ, đuổi cổ, tống khứ; ✧ вы́шибить дух (душу́) из кого́-л. đánh (đập) chết ai

вышива́льн||ый *прил.* (để) thêu; ~ая игла́ kim thêu

вышива́льщица *ж.* bà/chị thợ thêu

вышива́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) thêu, thêu thùa; (*занятие*) (nghề) thêu; 2. (*вещь*) (đồ, bức) thêu

вышива́ть, вы́шить thêu, thêu thùa; ~ шёлком thêu chỉ lụa

вы́шивка *ж.* 1. (*действие*) (sự) thêu, thêu thùa; 2. (*узор*) (hình, mẫu, chữ) thêu

вышин||а́ *ж.* 1. (*высота*) (độ, chiều) cao; 2. (*высь*) khoảng cao; в ~é trên cao

вы́шитый *прил.* (được) thêu

вы́шить *сов. см.* вышива́ть

вы́шка I *ж.* chòi, tháp, vọng; наблюда́тельная ~ chòi quan sát, tháp quan trắc; сторожева́я ~ chòi canh, vọng canh, vọng gác; суде́йская ~ *спорт.* ghế trọng tài; ~ для прыжко́в в во́ду cầu nhảy (*xuống nước*); парашю́тная ~ tháp nhảy dù; буровáя ~ tháp khoan

вы́шк||а II *ж. разг.* án tử hình; получи́ть ~у bị án tử hình; дать ~у xử tử hình

вы́школить *сов.* (*В*) *разг.* rèn, luyện, rèn luyện

вы́шутить *сов. см.* вышу́чивать

вышу́чивать, вы́шутить (*В*) cười chế, cười nhạo, cười đùa, cười

выщела́чивание *с. хим.* (sự) khử kiềm

выщела́чивать, вы́щелочить *хим.* khử kiềm

вы́щелочить *сов. см.* выщела́чивать

вы́щипать *сов. см.* выщи́пывать

выщи́пывать, вы́щипать (*В*) nhổ (vặt, bứt)... ra, nhổ, vặt, bứt

вы́явить(ся) *сов. см.* выявля́ть(ся)

выявле́ние *с.* 1. (sự) tỏ rõ, lộ rõ, biểu lộ; 2. (*раскрытие, обнаружение*) (sự) phát hiện, phơi bày, vạch ra, vạch trần, bóc trần

выявля́ть, вы́явить (*В*) 1. tỏ rõ, lộ rõ, biểu lộ; вы́явить свои́ спосо́бности tỏ rõ khả năng của mình; 2. (*вскрывать, обнаруживать*) phát hiện, phơi bày, vạch ra, vạch trần, bóc trần; ~ недоста́тки vạch ra (phát hiện) những khuyết điểm

выявля́ться, вы́явиться lộ ra, biểu hiện; (*обнаруживаться*) (được, bị) phát hiện, phơi bày, vạch ra

выясне́ние *с.* (sự) làm rõ, làm sáng tỏ; ~ отноше́ний thanh toán mối hiểu lầm nhau

вы́яснить(ся) *сов. см.* выясня́ть(ся)

выясня́ть, вы́яснить (*В*) làm rõ, làm sáng tỏ; (*разузнавать*) tìm hiểu; *сов.* biết rõ; (*устанавливать*) xác định, xác minh, phát hiện; ~ вопро́с làm sáng tỏ vấn đề

выясн||я́ться, вы́ясниться rõ ra, trở nên rõ ràng; тепе́рь ~я́ется, что..., как тепе́рь вы́яснилось... bây giờ mới vỡ lẽ ra rằng..., bây giờ đã rõ ràng là... ; как вы́яснилось như đã rõ

вьетна́мец *м.* người Việt Nam, người Việt, người Kinh

вьетнами́ст *м.* nhà Việt Nam học, nhà Việt học, nhà nghiên cứu Việt Nam

вьетнами́стика *ж.* Việt Nam học, Việt học, (môn, khoa) nghiên cứu Việt Nam

вьетна́мка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Việt Nam

вьетна́мки *мн.* (*лёгкая обувь*) (đôi) dép nhựa, dép quai

вьетна́мский *прил.* (thuộc về) Việt Nam, Việt; ~ язы́к tiếng Việt, tiếng Việt Nam, Việt ngữ, Việt văn

вью́га *ж.* (cơn, trận) bão tuyết

вью́жно *в знач. сказ.* trời bão tuyết, thời tiết có bão tuyết; сего́дня ~ hôm nay trời bão tuyết

вью́жн||ый *прил.*: ~ая зима́ mùa đông nhiều bão tuyết; ~ая пого́да thời tiết có bão tuyết

вьюк *м.* hàng thồ; (*сумка*) túi thồ

вьюн *м.* 1. (*рыба*) chạch, cá chạch (*Misgurnus fossilis*); 2. *перен.* (*о человеке*) người tháo vát (nhanh nhẹn, lanh lợi); ✧ вы́ться (верте́ться) ~о́м о́коло кого́-л. quấn quýt (xoắn xuýt) bên ai

вьюнко́вые *мн.* họ Bìm bìm (*Convolvulaceae*)

вьюно́к *м. бот.* (cây) bìm bìm (*Convolvulus*)

вью́рок *м. зоол.* chim sẻ núi, chim ri (*Fringilla montifringilla*)

вью́чить, навью́чить đóng thồ, xếp thồ

вью́чн||ый *прил.* (để) thồ; ~ое живо́тное súc vật thồ

вью́щ||ийся *прил.* 1. leo; ~иеся расте́ния cây leo; 2. (*курчавый*) quăn, xoăn; ~иеся во́лосы tóc quăn (xoăn)

вя́жущ||ий *прил.* 1. (*терпкий*) chát; (*очень терпкий*) chát xít, chát lè; ~ вкус vị chát; 2. *строит.* dính kết, kết dính, làm dính, làm se; ~ие материа́лы vật liệu dính kết, những chất kết dính

вяз *м. бот.* (cây) du (*Ulmus*)

вяза́льн||ый *прил.* (để) đan, dệt kim; ~ая спи́ца que đan; ~ крючо́к kim móc; ~ая маши́на máy dệt kim

вяза́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. thợ đan, thợ dệt kim; 2. (*снопов*) người bó lúa

вяза́ние *с.* 1. (*связывание*) (sự) bó, buộc, nối; ~ снопо́в bó lúa; 2. (*спицами, крючком*) (sự) đan; (*на машине*) (sự) dệt kim, đan máy; ~ сете́й đan lưới

вяза́нка *ж.* bó; ~ дров bó củi

вя́заный *прил.* (được) đan, dệt kim, đan máy

вяза́нье *с.* (*вещь*) (đồ, hàng) đan, dệt kim, đan máy

вяза́ть, связа́ть 1. (*В*) (*связывать*) bó, buộc, nối; ~ снопы́ bó lúa; 2. (*В*) (*спицами, крючком*) đan; (*на машине*) dệt kim, đan máy; 3. (*быть вяжущим*) chát; вя́жет во рту chát trong miệng

вяза́ться *несов.* (с *Т*) (*соответствовать*) hợp, phù hợp, tương hợp, ăn khớp; э́то (э́то как то) не вя́жется с... việc này không hợp (phù hợp) với...

вя́зка *ж.* 1. *см.* вяза́ние; 2. (*способ вязания*) kiểu đan; 3. *разг.* (*связка чего-л.*) bó; 4. (*собак*) (sự) giao phối

вя́зк||ий *прил.* 1. (*клейкий, тягучий*) nhầy, nhớt, dính nhơn nhớt; ~ое вещество́ chất nhầy (nhớt, dính nhơn nhớt); 2. (*топкий*) lầy, bùn lầy, lầy lội, nhầy nhụa; ~ая доро́га đường lầy lội (nhầy nhụa)

вя́зкость *ж.* (độ) nhầy, nhớt, dính nhơn nhớt

вя́знуть *несов.* (bị) ngập, sa lầy; ~ в грязи́ (bị) sa lầy, ngập trong bùn

вязь *ж.* chữ kết, kết tự

вя́ление *с.* (sự) phơi khô, làm khô, sấy

вя́лен||ый *прил.* (đã) phơi khô, khô, sấy; ~ое мя́со thịt khô; ~ая ры́ба cá khô

вя́лить, провя́лить phơi khô, làm khô, sấy

вя́ло *нареч.* (một cách) uể oải; ~ рабо́тать làm việc uể oải

вя́лость *ж.* (sự) uể oải; (*мускулов*) (sự) nhão, mềm nhão

вя́л||ый *прил.* 1. (*о растении*) héo, úa, héo úa, khô héo; ~ые ли́стья những ngọn lá héo úa (khô héo); 2. (*медлительный от усталости, слабости, лени*) uể oải, rù rờ, chậm chạp; ~ые движе́ния động tác uể oải (rù rờ, chậm chạp); ~ая похо́дка dáng đi rù rờ (uể oải); 3. (*лишённый живости, яркости*) không linh hoạt, thiếu sinh khí, lờ đờ, bơ phờ, rù rờ, uể oải; ~ челове́к người rù rờ (lờ đờ, bơ phờ, uể oải); ~ая речь lời nói uể oải (không linh hoạt, thiếu sinh khí); ~ разгово́р câu chuyện nhạt nhẽo (nhạt phèo); ~ые мы́шцы cơ bắp mềm nhão, cơ nhão; ~ая торго́вля buôn bán ế ẩm (ế, không chạy)

вя́нуть, завя́нуть héo, úa, tàn, tàn tạ; (*о человеке*) gầy mòn, suy mòn, suy yếu đi; ✧ у́ши вя́нут chán tai

вя́хирь *м. зоол. см.* ви́тютень

вя́щ||ий *прил. книжн.*: для ~его удово́льствия để được thích thú nhiều hơn; для ~ей убеди́тельности để có sức thuyết phục nhiều hơn

Г

га *м.* (*сокр.* гектáр) *нескл.* ha, hecta

габардúн *м.* (vải) gabardin

габарúт *м.* khổ, khuôn khổ; (*размер*) kích cỡ, kích thước

гáбитус *м. биол., мед.* hình dáng, trạng thái bên ngoài, ngoại hình

гáвань *ж.* cảng, hải cảng, vũng tàu, cửa biển

гáвкать *несов. прост.* sủa

гáга *ж. зоол.* nhạn biển (*Somateria*)

гагáра *ж. зоол.* chim lặn, cốc trắng (*Gavia*)

гагáт *м.* (than) gagat

гагáчий *прил.* (của) nhạn biển; ~ пух lông tơ nhạn biển

гад *м.* 1. *зоол.* động vật bò sát; *мн.*: ~ы loài bò sát; гóлые ~ы loài lưỡng thê, ếch nhái; чешýйчатые ~ы loài bò sát có vảy; 2. *бран.* thằng đểu, tên đê tiện, đồ súc sinh (chó đẻ, chó đểu)

гадáлка *ж.* bà thầy bói; (*на картах*) bà bói bài tây; (*по руке*) bà thầy tướng tay

гадáльщик *м. см.* гадáтель

гадáние *с.* 1. (sự) bói, bói toán; 2. (*догадка*) (sự) đoán, ức đoán, phỏng đoán

гадáтель *м.* người bói toán, thầy bói

гадáтельный *прил.* 1. (*предположительный*) (có tính chất) ức đoán, phỏng đoán, đoán chừng, đoán mò; 2. (*сомнительный*) mơ hồ, khó tin, đáng ngờ, không chắc chắn; успéх гадáтелен kết quả không chắc chắn

гадáть, погадáть 1. bói; ~ на кáртах bói bài tây; ~ по рукé xem tướng tay; 2. *тк. несов.* (о *П*) (*строить догадки*) đoán, dự đoán, ức đoán, phỏng đoán; ✧ ~ на кофéйной гýще đoán mò

гáдина *ж. бран.* thằng đểu, tên đê tiện, đồ súc sinh (chó đẻ, chó đểu)

гáдить, нагáдить *разг.* 1. (*испражняться*) ỉa, đái (*nói về chó, mèo, chim, v. v...*); 2. (на *В*, на *П*) (*пачкать*) làm bẩn, vấy bẩn; 3. (*Д*) (*вредить*) làm hại, gây tác hại

гáдк||ий *прил.* (*очень плохой*) xấu xa, tồi tệ, xấu tệ, rất xấu; (*подлый*) hèn, đểu, hèn hạ, đểu cáng, đê tiện, bẩn thỉu, nhơ nhuốc; (*отвратительный*) gớm, gớm ghiếc, ghê tởm, kinh tởm, tởm lợm; ~ человéк người tồi tệ (xấu xa, đểu cáng, đểu); ~ постýпок hành động xấu xa (đê tiện, nhơ nhuốc, đểu); ~ая погóда trời xấu tệ

гáдко *в знач. сказ. безл.* (*Д*) rất khó chịu, thấy kinh tởm, tởm lợm, buồn nôn

гадли́во *нареч.* (một cách) ghê tởm, kinh tởm

гадли́вость *ж.* (sự, tính chất, điều) ghê tởm, kinh tởm

гадли́в||ый *прил.*: ~ое чýвство cảm giác ghê tởm (kinh tởm, tởm lợm, buồn nôn)

гáдост||ь *ж. разг.* 1. (vật) ghê tởm, kinh tởm; 2. (*о поступке*) (điều) xấu xa, đê tiện, nhơ nhuốc, hèn hạ, ghê tởm, đểu cáng; сдéлать ~ кому́-л. làm một điều đê tiện (hèn hạ, ghê tởm) đối với ai; какáя ~! ghê tởm (kinh tởm, đê tiện, tởm lợm) biết bao!, dơ chưa!; 3. (*слова, речи*) lời nói tục tĩu (thô bỉ, bẩn thỉu), điều nói xấu xa (xúc phạm); говори́ть ~и ăn nói thô bỉ (tục tĩu), nói điều xấu xa (xúc phạm)

гадю́ка *ж.* 1. *зоол.* rắn hổ, rắn lục (*Vipera*); 2. *бран.* đồ rắn độc, tên nham hiểm (thâm hiểm, đểu cáng, đê tiện); не жéнщина, а ~ chẳng phải đàn bà mà là con rắn độc

гáер *м. уст.* (người) hề

гáерничать *несов. уст.* làm trò hề

гáерство *с. уст.* trò hề

гáерствовать *несов. см* гáерничать

гáечный *прил.* (thuộc về) êcu, đai ốc; ~ ключ clê vặn êcu, chìa vặn đai ốc

газ I *м.* 1. gas, ga, khí, hơi, hơi đốt, khí đốt; (*газообразное вещество*) chất khí; (*газообразное тело*) thể khí; слезоточи́вый ~ hơi cay, khí làm chảy nước mắt; удýшливый ~ hơi (khí) ngạt; весели́щий ~ khí cười, dinit (đinitơ) oxyd; приро́дный ~ khí thiên nhiên; рудни́чный ~ khí mỏ; грему́чий ~ khí nổ; 2. *мн.*: ~ы (*в кишечнике*) khí, hơi (*trong bụng*); ✧ дать ~ tăng ga (tốc độ), dấn ga; сба́вить ~ giảm ga (tốc độ); на по́лном ~ý đạp (mở) hết ga, mở hết tốc lực

газ II *м. текст.* gaze, gaz, ga, sa

газго́льдер *м. тех.* bình gas, bình khí

газéль *ж. зоол.* linh dương (*Gazella*)

газéта *ж.* (tờ) báo; ежеднéвная ~ báo hàng ngày, nhật báo; вечéрняя ~ báo buổi chiều; по сообщéнию газéт theo tin tức báo chí

газéтн||ый *прил.* (thuộc về) báo; ~ая бумáга giấy báo; ~ая статья́ bài báo; ~ое дéло nghề làm báo; ~ рабóтник người làm báo, nhà báo; ~ кио́ск quán báo, kiôt bán báo; ~ое сообщéние tin tức báo chí; ~ стиль lối văn báo chí; ~ язы́к ngôn ngữ báo chí (nhà báo)

газетодержáтель *м.* (cái) kẹp báo

газéтчик *м.* 1. *разг.* (*сотрудник газеты*) người làm báo, nhà báo; 2. (*продавец газет*) người bán báo

газиро́ванн||ый *прил.* (có) hơi, ga; ~ая водá nước hơi (có ga)

гази́ровать *несов.* nạp hơi (ga)

газификáция *ж.* 1. (sự) khí hoá, gas hoá; 2. (*снабжение газовой энергией*) (sự) cung cấp gas (hơi đốt), đặt ống gas (hơi)

газифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. khí hoá, gas hoá; 2. (*снабжать газовой энергией*) cung cấp gas (hơi đốt), đặt ống gas (hơi đốt)

газобалло́н *м.* bình gas (hơi, khí, hơi đốt)

газовщи́к *м.* thợ hơi đốt, thợ điều chỉnh khí đốt

гáзов||ый I *прил.* (thuộc về) gas, ga, hơi, khí, hơi đốt, khí đốt; (*работающий на газе*) (dùng) gas, ga, hơi đốt, khí đốt, hơi, khí; ~ рожóк đèn gas (khí, hơi đốt); ~ая плитá bếp gas (ga, hơi đốt); ~ая колóнка thùng đun nước bằng gas (hơi đốt); ~

счётчик côngtơ gas, đồng hồ đo lượng khí; ~ дви́гатель động cơ dùng gas (dùng khí, chạy gas); ~ ко́мплекс *см.* газоко́мплекс; ~ое отопле́ние sưởi ấm bằng gas (hơi); ~ая сва́рка hàn xì, hàn gas, hàn hơi

га́зовый II *прил. текст.* (bằng) gaze, gaz, ga, sa

газогенера́тор *м.* lò sinh khí, lò gas

газогенера́торный *прил.*: ~ дви́гатель động cơ khí than, động cơ có lò gas

газодина́мика *ж.* khí động học

газоко́мплекс *м.* tổ hợp gas (khí đốt), xí nghiệp khai thác khí thiên nhiên

газоли́н *м. тех.* gazolin, xăng thiên nhiên

газоме́р *м. тех.* côngtơ đo gas (khí, hơi đốt, khí đốt)

газоме́т *м. воен.* vòi (súng) phun hơi độc

газо́метр *м. тех.* gas (khí) kế, cái đo gas (khí)

газомото́р *м. тех.* động cơ chạy gas

газо́н *м.* thảm cỏ

газонепроница́емый *прил.* kín hơi, không thấm khí

газоно́сный *прил.* có (chứa, trữ, tích) gas/khí; ~ пласт vỉa có (chứa) gas/khí

газообме́н *м.* (sự) trao đổi gas, trao đổi khí

газообра́зн||ый *прил.* (ở thể) gas, khí, hơi; ~ое состоя́ние trạng thái gas (khí); ~ое те́ло thể gas (khí)

газообразова́ние *с.* (sự) tạo gas, tạo khí, tạo hơi

газоосвеще́ние *с.* (sự) thắp sáng bằng gas, thắp khí

газопрово́д *м.* ống dẫn gas (khí, hơi đốt, khí đốt)

газопрово́дн||ый *прил.* dẫn gas (khí, hơi đốt, khí đốt); ~ая труба́ ống dẫn dẫn gas (khí, hơi đốt, khí đốt)

газопрово́дчик *м.* thợ đường ống gas (khí, hơi đốt, khí đốt)

газосва́рка *ж.* (sự) hàn xì, hàn hơi

газосва́рочный *прил.* (để) hàn xì, hàn hơi; ~ аппара́т thiết bị hàn xì, máy hàn hơi

газоснабже́ние *с.* (sự) cung cấp gas, cung cấp hơi đốt, cung cấp khí đốt

газосто́йкий *прил.* chịu gas (khí), bền gas (khí)

газотурби́нный *прил.* (thuộc về) turbin gas, turbin khí; ~ дви́гатель động cơ turbin gas (khí)

газоубе́жище *с.* hầm tránh hơi độc

газохрани́лище *с.* kho chứa gas (khí)

ГАИ́ (Госуда́рственная автомоби́льная инспе́кция) *ист.* (cơ quan, sở) kiểm tra giao thông ôtô (*tên gọi trước năm 1998*)

гайшник *м. разг.* cảnh sát giao thông

га́йка *ж.* êcu, đai ốc

гаймори́т *м. мед.* viêm xoang hàm, viêm xoang hàm Highmore (Haimo)

га́йморов *прил.*: ~а по́лость *анат.* khoang Highmore, hang hàm

гак I *м. мор.* (*крюк*) (cái) móc

гак II *м. разг.*: два киломе́тра с ~ом hơn (già, trên) hai kilomet

гала́ктика *ж. астр.* Thiên hà, hệ Ngân hà

галакти́ческий *прил.* (thuộc về) Thiên hà, hệ Ngân hà

галакто́за *ж. хим.* đường galacto

гала-конце́рт *м.* galaconcert, (cuộc) biểu diễn gala, hoà nhạc gala

галантере́йн||ый *прил.* (thuộc về) tạp hoá; ~ые това́ры tạp hoá; ~ магази́н hiệu tạp hóa, tiệm chạp phô

галантере́я *ж.* tạp hoá

гала́нтно *нареч.* (một cách) galăng, lịch sự, hào hoa, phong nhã; nịnh đầm (*разг.*)

гала́нтность *ж.* (sự, tính) galăng, lịch sự, hào hoa, phong nhã; nịnh đầm (*разг.*)

гала́нтный *прил.* galăng, lịch sự, hào hoa, phong nhã; nịnh đầm (*разг.*)

галдёж *м. разг.* (sự) ồn ào, om sòm, huyên náo, rùm beng

галде́ть *несов. разг.* nói ồn, làm ồn ào (om sòm, huyên náo, rùm beng)

гале́ра *ж.* 1. galère, chiến thuyền chèo tay; 2. *тк. мн.*: ~ы (*наказание на каторжные работы*) lao động khổ sai chèo thuyền

галере́я *ж.* 1. (*в доме*) hành lang; 2. (*в театре и т. п.*) tầng thượng, gác trên cùng; 3. *перен.* (*ряд, вереница*) hàng, dãy, một loạt, một số; 4. (*выставка, музей*) gallery, nhà trưng bày, viện bảo tàng nghệ thuật; карти́нная ~ gallery, hoạ viện, nhà trưng bày tranh, viện bảo tàng hội hoạ; Третьяко́вская ~ Gallery Tretyakov, Viện bảo tàng Hội hoạ Tretyakov; ✧ ми́нная ~ *воен.* hầm (lò) mìn

галери́ст *м.* chủ gallery (hoạ viện)

галёрка *ж. разг. см.* галере́я 2

гале́та *ж.* bánh mì khô, lương khô (*dùng khi hành quân*)

галиматья́ *ж. разг.* (điều) nhảm nhí, vớ vẩn, hồ đồ, vô lý, vô nghĩa; э́то сплошна́я ~ đó là điều hoàn toàn nhảm nhí (vớ vẩn, vô nghĩa)

галифе́ *с.* quần bó ống

га́лка *ж. зоол.* ác, quạ nhỏ (*Coloeus*)

га́ллий *м. хим.* gallium, gali

галлици́зм *м.* từ ngữ du nhập từ tiếng Pháp

галло́н *м.* gallon

галлюцина́ция *ж.* ảo giác; акусти́ческая ~ ảo thính; зри́тельная ~ ảo thị, ảo ảnh, ảo hình

галлюцини́ровать *несов.* bị chứng ảo giác

галоге́н *м.*, **гало́ид** *м. хим.* halogen

гало́п *м.* (*аллюр*) nước đại

галопи́ровать *несов.* phi nước đại

гало́пом *нареч.* 1.: скака́ть ~ phi nước đại; 2. *перен.* rất nhanh, mau chóng, nhanh chóng

га́лочк||а *ж.* 1. ác nhỏ, quạ nhỏ; 2. *разг.* dấu, dấu chim bay; ста́вить ~у на поля́х кни́ги đánh dấu ở lề sách; ✧ для ~и làm hình thức, làm cho xong chuyện

гало́ш||и *мн.* (*ед.* гало́ша *ж.*) (đôi) giày cao-su (*bọc ngoài đôi giày dạ...*); ✧ сесть в ~у bị hố, bị tẽn tò, lâm vào cảnh khó ăn khó nói

галс *м. мор.* 1. (*положение, курс парусного судна*) hals, luồng chạy hứng gió, góc hứng gió; пра́вый ~ góc hứng gió mạn phải; ле́вый ~ góc hứng gió mạn trái; идти́, ходи́ть ~ами đổi luồng chạy tuỳ theo gió; 2. (*отрезок пути судна*) đoạn thuyền buồm chạy (*từ khúc quanh này đến khúc quanh khác*); 3. (*снасть*) dây buộc góc dưới của buồm vào cột

га́лстук *м.* cravat, cra-vát, ca vát, cà vạt; ~-ба́бочка nơ; пионе́рский ~ khăn quàng thiếu niên; завя́зывать ~ thắt cravat (ca vát, cà vạt); ✧ встре́ча без ~ов *дип.* (cuộc) gặp gỡ không đeo cravat, gặp không chính thức

га́лстучн||ый *прил.* (thuộc về) cravat, cra-vát, ca vát, cà vạt; ~ое произво́дство sản xuất cravat

галу́н *м.* lon, ngù kim tuyến; обшива́ть ~о́м kết ngù

гальваниза́ция *ж. тех.* (sự) mạ điện; *мед.* (liệu pháp) điện một chiều, truyền tĩnh điện

гальвани́зировать *несов. и сов. тех.* mạ điện; *мед.* truyền điện một chiều, truyền tĩnh điện

гальвани́ческий *прил.* (thuộc về) mạ điện, tĩnh điện, galvanic; ~ ток dòng điện galvanic; ~ элеме́нт pin, pin vonta

гальвано́метр *м.* điện kế

гальванопла́стика *ж.* kỹ thuật đúc điện
гальваноско́п *м.* điện nghiệm
гальванотéхника *ж.* kỹ thuật mạ điện
га́лька *ж.* cuội, sỏi, sạn, hòn cuội
гам *м. разг.* (tiếng, sự) ồn ào, om sòm, xôn xao, huyên náo
гамадри́л *м. зоол.* vượn hamadria (*Papio hamadryas*)
гама́к *м.* võng
гама́ши *мн.* (*ед.* гамаша *ж.*) (ống) ghệt
гамби́т *м. шахм.* (nước) thí quân (*để chuẩn bị tấn công*)
га́мма I *ж.* 1. *муз.* gam, âm giai; 2. *перен.* gam, loạt
га́мма II *ж.* (*буква греческого алфавита*) gamma
га́мма-астроно́мия *ж.* thiên văn học gamma
га́мма-глобули́н *м. мед.* gamma-globulin
га́мма-излуче́ние *с.* (sự) bức xạ gamma
га́мма-квант *м.* lượng tử gamma
га́мма-лучи́ *физ.* tia gamma
га́мма-спектр *м.* phổ gamma
га́мма-спектро́метр *м.* phổ kế gamma
га́мма-фу́нкция *ж.* hàm gamma
га́нглий *м. мед.* hạch
гангре́на *ж. мед.* (bệnh) hoại thư
гангрено́зный *прил. мед.* (thuộc về) hoại thư
га́нгстер *м.* gangster, găngxtơ, kẻ cướp, côn đồ, du côn
гангстери́зм *м.*, **га́нгстерство** *с.* hành động gangster (găngxtơ)
гандбо́л *м. спорт.* (môn) bóng ném, hand ball; игра́ть в ~ chơi bóng ném
гандболи́ст *м.*, **~ка** *ж. спорт.* cầu thủ bóng ném
ганте́ли *мн.* (*ед.* ганте́ль *ж.*) *спорт.* tạ đôi, haltères, halte
гаоля́н *м. бот.* (cây) cao lương (*Sorghum japonicum*)
гара́ж *м.* garage, gara, nhà xe
гара́жный *прил.* (thuộc về) garage, gara, nhà xe
гара́нт *м.* người bảo đảm (bảo lãnh); ~ конститу́ции người bảo đảm hiến pháp; государство-~ nước bảo đảm (bảo lãnh)
гаранти́йн||ый *прил.* (có) bảo đảm, bảo hành; ~ое письмо́ thư bảo đảm; ~ ремо́нт sửa chữa có bảo hành; ~ срок thời hạn bảo hành
гаранти́рованн||ый *прил.* (được, có) bảo đảm; ~ая опла́та трудá эк. sự trả công được bảo đảm, tiền công bảo đảm; ~ креди́т эк. tín dụng có bảo đảm ~ые це́нные бума́ги эк. chứng khoán có bảo đảm
гаранти́ровать *несов. и сов.* 1. (*В*) (*обеспечивать*) bảo đảm, đảm bảo, bảo hành; (*ручаться*) bảo lãnh; ~ безопа́сность bảo đảm an toàn; 2. (от *Р*) (*предохранять*) bảo hộ, che chở
гара́нти||я *ж.* (*обеспечение*) (sự) bảo đảm, đảm bảo, bảo hành; (*ручательство*) (sự) bảo lãnh; де́нежная ~ tiền bảo đảm; в э́том ~ на́шего успе́ха đó là bảo đảm cho thành công của chúng ta; с ~ей на год bảo hành một năm
гардемари́н *м. уст.* sĩ quan hải quân tập sự (*thời Nga hoàng*)
гардеро́б *м.* 1. (*шкаф*) tủ áo, tủ quần áo; 2. (*помещение*) phòng gửi áo ngoài; 3. (*одежда*) quần áo, áo quần, y trang, trang phục, áo xống; y него́ большо́й ~ anh ấy có nhiều quần áo lắm
гардеро́бная *ж. уст. см.* гардеро́б 2
гардеро́бщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người coi phòng áo ngoài
гарди́на *ж.* rèm cửa sổ (che cửa sổ)
га́рев||ый *прил.*: ~ая доро́жка đường chạy rải xỉ
гаре́м *м.* 1. (*помещение*) harem, hậu cung, khuê phòng (*ở các nước Hồi giáo*); 2. *собир.* (*жёны*) cung phi, thê thiếp (*của người Hồi giáo*)
га́ркать, га́ркнуть (на *В*) *разг.* quát tháo, la mắng, nạt nộ, hét lác, thét lác
га́ркнуть *сов. см.* га́ркать
гармониза́ция *ж.* (sự) làm hoà âm, làm hoà điệu, làm hài hoà
гармонизи́ровать *несов. и сов.* làm hoà âm (hoà điệu, hài hoà)
гармо́ника *ж.* accordéon, phong cầm; ✧ губна́я ~ harmonica, acmonica
гармо́никой *нареч.* (có) xếp nếp; сложи́ть что-л. ~ xếp nếp cái gì
гармони́ровать *несов.* (с *Т*) hợp, hoà hợp, hài hoà, thích hợp, thích ứng, ăn khớp
гармони́ст *м.* người chơi accordéon (phong cầm)
гармони́чески *нареч. см.* гармони́чно
гармони́ческий *прил.* 1. *муз.* hoà âm; 2. *см.* гармони́чный
гармони́чно *нареч.* (một cách) êm tai, du dương; hài hoà, nhịp nhàng
гармони́чн||ый *прил.* 1. (*благозвучный*) êm tai, êm ái, du dương; 2. (*соразмерный*) hài hoà, nhịp nhàng, cân đối; ~ое разви́тие ли́чности sự phát triển hài hoà của cá nhân
гармо́ния *ж.* 1. (*благозвучие*) (sự) hoà âm, hoà thanh, hoà điệu; 2. (*соразмерность*) (sự) hài hoà, hoà hợp, cân đối, thích hợp, thích ứng
гармо́нь *ж. разг. см.*. гармо́ника
гармо́шка *ж. разг. см.* гармо́ника
гарнизо́н *м.* đội trú phòng, bộ đội phòng vệ, doanh trại, đồn trại, đồn binh
гарнизо́нн||ый *прил.* (thuộc về) đội trú phòng, bộ đội phòng vệ, doanh trại, đồn trại, đồn binh; ~ая слу́жба phục vụ ở đội trú phòng
гарни́р *м. кул.* (món) kèm, độn; котле́ты с овощны́м ~ом thịt băm viên kèm (độn) rau
гарниту́р *м.* garniture, bộ; ~ ме́бели bộ đồ gỗ; ~ белья́ bộ đồ lót; ~ пля́жной оде́жды bộ quần áo bãi bơi (bãi biển)
гарниту́ра *ж. полигр.* bộ chữ
га́рн||ый *прил.*: ~ое ма́сло dầu để đốt
гарпу́н *м.* lao móc, lao xiên cá; бить ~о́м đâm lao móc
гарпунёр *м.*, **гарпу́нщик** *м.* người đâm lao móc
га́рус *м.* sợi len xe mềm
гарцева́ть *несов.* cưỡi ngựa vờn múa
гарь *ж.* 1. vật bị cháy, khói khét, mùi khét; па́хнет ~ю có mùi cháy khét; 2. (*нагар*) xỉ chảy, xỉ nổi, xỉ lò
гаси́ть, погаси́ть (*В*) 1. *сов. тж.* загаси́ть tắt, dập, dập tắt, làm tắt; ~ свечу́ tắt nến; ~ свет tắt đèn, tắt điện; ~ пожа́р dập đám cháy, chữa cháy; 2. (*уменьшать или устранять что-л.*) giảm, giảm bớt, loại trừ, triệt tiêu; ~ колеба́ния giảm bớt sự dao động, giảm rung; ~ звук giảm âm, tiêu âm, giảm bớt (triệt tiêu) âm thanh; ~ си́лу уда́ра giảm bớt lực va chạm; ~ ско́рость giảm tốc, giảm bớt vận tốc (tốc độ); ~ мяч dập (đập, tiu) bóng; 3. (*не давать развиваться чему-л.*) kìm, ghìm, nén, kìm hãm; ~ за́висть ghìm (kìm, nén) lòng ganh tỵ; ~ инициати́ву kìm hãm sáng kiến; 4. (*делать недействительным что-л., погашать*): ~ почто́вую ма́рку đóng nhật ấn; ~ долг, ~ задо́лженность trả nợ, thanh toán món nợ; ✧ ~ и́звесть tôi vôi
га́снуть, пога́снуть 1. (bị) tắt; 2. *перен.* (*терять силы*) tàn lụi, suy yếu, suy sút, suy kiệt, héo hắt đi
гастарба́йтер *м.* (người) lao động nước ngoài, lao động tha phương

гастри́т *м. мед.* viêm dạ dày
гастри́ческий *прил. мед.* (thuộc về) viêm dạ dày
гастролёр *м.* 1. nghệ sĩ lưu diễn (lưu ca, du diễn); 2. *прост.* (*о преступнике*) kẻ trộm cướp từ nơi khác đến hành sự
гастро́ли *мн.* (*ед.* гастро́ль *ж.*) (cuộc, buổi) lưu diễn, lưu ca, du diễn; вы́ехать на ~ đi lưu diễn (lưu ca, du diễn)
гастроли́ровать *несов.* (*выступать*) lưu diễn, lưu ca, du diễn; (*совершать гастрольные поездки*) đi lưu diễn (lưu ca, du diễn)
гастро́льн||ый *прил.* (để) lưu diễn, lưu ca, du diễn; ~ая поéздка chuyến đi lưu diễn (lưu ca, du diễn)
гастроно́м *м.* 1. (*о человеке*) người sành ăn; 2. (*магазин*) hiệu (cửa hàng) thực phẩm
гастрономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thực phẩm; ~ магази́н hiệu (cửa hàng) thực phẩm; ~ие това́ры thực phẩm
гастроно́мия *ж.* (*продукты*) thực phẩm
гать *ж.* củi lót, gỗ lát (*để đi qua đầm lầy*)
га́убица *ж. воен.* lựu pháo, bức kích pháo, pháo nòng ngắn; полева́я ~ lựu pháo (bức kích pháo) dã chiến
га́убичный *прил.* (thuộc về) lựu pháo, bức kích pháo, pháo nòng ngắn
гауптва́хт||а *ж. воен.* phòng giam, nhà hối cải (*trong doanh trại*); посади́ть на ~y giam vào nhà hối cải
гаше́ние *с.* (*огня*) (sự) dập, dập tắt, tắt; ~ пожа́ра dập đám cháy, chữa cháy; ✧ ~ и́звести (sự) tôi vôi
гашён||ый *прил.*: ~ая и́звесть vôi tôi, vôi chín
гаше́тка *ж. воен.* cò súng, cò
гвалт *м. разг.* (sự) ồn ào, om sòm, huyên náo; поднима́ть ~ làm ồn (om sòm, huyên náo)
гвардеец *м.* vệ binh, đội viên cận vệ
гварде́йск||ий *прил.* (thuộc về) cận vệ; ~ая часть đơn vị cận vệ
гва́рди||я *ж.* vệ binh, đội cận vệ, quân cận vệ; ~и майо́р thiếu tá cận vệ; Кра́сная ~ *ист.* (quân) Cận vệ đỏ, Xích vệ; Бе́лая ~ *ист.* (quân) Bạch vệ, Cận vệ trắng; ✧ ста́рая ~ những chiến sĩ lão thành
гваю́ла *ж. бот.* cây cúc cao su (*Parthenium*)
гвозди́ка I *ж.* 1. (*растение*) (cây) cẩm chướng, phăng (*Dianthus caryophyllus*); 2. (*цветок*) hoa cẩm chướng (phăng)
гвозди́ка II *ж.* (*пряность*) đinh hương
гвозди́льн||ый *прил.*: ~ заво́д nhà máy đinh
гвозди́чн||ый *прил.* (bằng) đinh hương; ~ое ма́сло dầu đinh hương; ~ое де́рево (cây) hồi hương, đinh hương, hồi (*Syzygium aromaticum*)
гвозд||ь *м.* (cái) đinh, đanh; прибива́ть ~ём đóng đinh; ✧ ~ сезо́на cái đinh trong mùa; ~ програ́ммы tiết mục đinh, cái đinh (tiết mục hay nhất) của chương trình; ~ вопро́са mấu chốt của vấn đề; в э́том весь ~ mấu chốt (điều chính yếu) là ở đó
где *нареч.* 1. *вопр.* đâu, ở đâu, ở chỗ nào, ở nơi nào; ~ ты был? cậu đã ở đâu?, cậu ở đâu về thế?; 2. *относ.* nơi mà, chỗ mà; *часто не переводится*; там, ~... ở nơi mà..., ở chỗ mà...; ~..., ~... chỗ/nơi này... chỗ/nơi kia; ~ бы то ни́ было bất kỳ ở đâu, bất kỳ ở chỗ/nơi nào; 3. *в знач. частицы* ...thế nào được, ...đâu; ~ ему́ поня́ть nó hiểu thế nào được!, nó chả hiểu được đâu!; ✧ вот ~ они́! kìa, chúng nó ở đây!
где́-либо, **где́-нибудь** *нареч.* ở đâu đấy, ở nơi nào đó
где́-то *нареч.* ở chỗ nào đấy
геби́ст *м. разг.* nhân viên KGB (an ninh, mật vụ)
гегемо́н *м.* bá chủ, người độc tôn lãnh đạo, người nắm bá quyền lãnh đạo
гегемони́зм *м.* chủ nghĩa bá quyền
гегемо́ния *ж.* bá quyền, bá quyền (độc quyền, độc tôn) lãnh đạo; ~ пролетариа́та в ру́сской революции bá quyền (độc quyền) lãnh đạo của giai cấp vô sản trong cuộc cách mạng Nga
гедони́зм *м. филос.* hedonism, chủ nghĩa khoái lạc (hưởng lạc, khoái hưởng)
гедони́ст *м.* người theo chủ nghĩa khoái lạc (hưởng lạc, khoái hưởng)
гее́нна *ж. рел.* hoả ngục, địa ngục; ~ о́гненная lửa hoả ngục (địa ngục)
гей! *межд. разг.* ê!
гей *м.* gai; *см.* гомосексуали́ст
ге́йзер *м.* suối nóng phun, suối phun
гейм *м.* 1. *спорт.* game, ván, hiệp đấu; 2. *информ.* game, trò chơi điện tử; (trò) ghêm (*разг.*)
ге́ймер *м. информ.* người chơi game, người chơi trò điện tử
ге́йша *ж.* vũ nữ, ca kỹ, ca nhi (*ở Nhật Bản*)
гекза́метр *м. лит.* thơ sáu chữ (lục ngôn)
гекко́н *м. зоол.* mối, tắc kè, thằn lằn, thạch sùng, kè giông (*Gekko gecko, Gymnodactylus*)
гекса́эдр *м. геом.* khối sáu cạnh
гекта́р *м.* hecta, hec-ta, ha; mẫu tây, công mẫu (*уст.*)
гектова́тт *м. эл.* hectowatt; ~-час hectowatt giờ
гекто́граф *м.* máy in tay
гектоли́тр *м.* hectolit
гел *м.* gel
ге́лий *м. хим.* helium, heli
геликоптер *м.* (máy bay) trực thăng
гелиотехника *ж.* kỹ thuật năng lượng mặt trời
гелиоэлектроста́нция *ж.* nhà máy điện dùng năng lượng mặt trời, trạm điện mặt trời, nhà máy nhật điện
гелиотро́п *м. бот.* (cây) hướng dương, quỳ (*Heliotropium*)
гелиоцентри́зм *м. астр.* thuyết nhật tâm, thuyết mặt trời ở giữa
гельминтоло́гия *ж.* ký sinh (giun sán) học, môn học về giun sán
гельми́нты *мн.* (*ед.* гельми́нт *м.*) (loài) ký sinh, giun sán
гемати́т *м. мин.* hematit, quặng sắt đỏ
гематоге́н *м.* hematogen, thuốc bổ huyết
гематоло́г *м.* nhà huyết học
гематоло́гия *ж.* huyết học
гемато́ма *ж. мед.* bọc máu
гемоглоби́н *м. физиол.* hemoglobin, huyết cầu tố
геморраги́я *ж. мед.* (sự) chảy máu, xuất huyết
геморро́й *м.* (bệnh) trĩ, thoát giang; lòi dom (*разг.*)
геморроида́льный, **геморро́йный** *прил.* (thuộc về) trĩ, thoát giang
гемофили́я *ж. мед.* (bệnh) dễ chảy máu
ген *м. биол.* gen, gène, gien, di thể, di tử
ге́ндерн||ый *прил.* (thuộc về) giới tính, giống; ~ые иссле́дования những nghiên cứu về giới tính; ~ые пробле́мы những vấn đề giới tính
генеалоги́ческ||ий *прил.* (thuộc về) tộc hệ, gia phả, gia hệ, phả hệ, phổ hệ; ~ое де́рево cây tộc hệ (gia hệ, phả hệ, phổ hệ)
генеало́гия *ж.* tộc hệ, gia phả, gia hệ, phả hệ, phổ hệ, hệ tộc

генéзис *м.* khởi nguyên, nguồn gốc, căn nguyên

генерáл *м.* tướng, tướng quân, võ tướng; ~ ármии đại tướng

генерáл-губернáтор *м.* thống đốc, toàn quyền, tổng trấn

генералúссимус *м.* đại nguyên soái

генералитéт *м. собир.* tướng lĩnh, tướng tá

генерáл-лейтенáнт *м.* trung tướng

генерáл-майóр *м.* thiếu tướng

генерáл-полкóвник *м.* thượng tướng

генерáльн||ый *прил.* 1. tổng, chính, chủ yếu, cơ bản, chung; ~ секретáрь tổng bí thư, tổng thư ký; ~ секретáрь пáртии tổng bí thư đảng; ~ кóнсул tổng lãnh sự; ~ прокурóр tổng công tố trưởng, tổng kiểm sát trưởng, viện trưởng viện kiểm sát; ~ агéнт эк. tổng đại lý; ~ая лúния пáртии đường lối chung (tổng lộ tuyến) của đảng; 2. (*общий, всеобщий*) chung, toàn thể, toàn bộ, tổng thể, tổng; ~ план реконструкции kế hoạch tổng thể tái thiết; ~ое наступлéние (cuộc) tổng tấn công; ~ штаб bộ tổng tham mưu; ~ая репетúция (cuộc) tổng duyệt, diễn thử lần cuối; Генерáльное соглашéние по тарúфам и торгóвле (ГАТТ) Hiệp định chung về Thuế quan và Thương mại, GATT

генерáльский *прил.* (thuộc về) tướng, tướng quân, võ tướng

генерáтор *м. тех.* máy phát điện, bộ dao động (tạo sóng); máy phát (*сокр.*); ~ постоя́нного тóка máy phát điện một chiều; ~ перемéнного тóка máy phát điện xoay chiều

генерáторный *прил.* (thuộc về) máy phát điện, bộ dao động, bộ tạo sóng; ~ газ gas lò, khí lò

генéтика *ж.* di truyền (gen, gène) học

генети́чески *нареч.*: ~ модифици́рованные продýкты (ГМП) thực phẩm đã biến đổi gen

генети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) di truyền học, gen học, gène học, gen, gène, di truyền; ~ подхóд cách tiếp cận di truyền học; ~ие заболевáния các bệnh di truyền; ~ая модификáция sự biến đổi gen; ~ая предрасположéнность tố bẩm (tố tính) di truyền; ~ая кáрта *см.* гéнная кáрта; ~ая инженéрия *см.* гéнная инженéрия; ~ая связь (мối) liên hệ di truyền, liên hệ nguồn gốc; ~ мéтод *филос.* phương pháp truy nguyên (nghiên cứu nguồn gốc); ~ код ДНК mã (mã gen) DNA

гениáльно *нареч.* (một cách) tài tình, tài ba

гениáльность *ж.* (tính chất, sự) thiên tài, kỳ tài, tài ba, tài tình, tài hoa, phi phàm

гениáльн||ый *прил.* (có) thiên tài, kỳ tài, tài; tài tình, tài ba, tài hoa, phi phàm; ~ поэ́т thi sĩ kỳ tài; ~ое произведéние tác phẩm thiên tài

гéний *м.* 1. (*дарование*) thiên tài, kỳ tài; 2. (*о человеке*) (bậc) thiên tài, kỳ tài, anh tài, nhân tài; 3. *миф.* thần; ✧ дóбрый ~ thiện thần, ông thiện; злой ~ ác thần, ông ác

гéнно *нареч.*: ~ модифици́рованные продýкты (*или* органи́змы) thực phẩm (*hay* cơ thể) biến đổi về gen

гéнн||ый *прил.* (thuộc về) gen, gène, gien, di thể, di tử; ~ банк ngân hàng gen; ~ая инженéрия công nghệ (kỹ thuật) gen; ~ая терапи́я liệu pháp gen; ~ая кáрта bản đồ gen (gène, di thể); ~ая революция cách mạng di thể

генокóд *м.* mã gen (gène, di thể)

генóм *м.* genom, bộ gen (gène, di thể)

генóмн||ый *прил.* (thuộc về) genom, bộ gen, bộ gène, bộ di thể; ~ая дактилоскопи́я vân tay học dựa trên genom

генотúп *м.* týp gen (gène, di thể)

генофóнд *м.* quỹ gen (gène, di thể)

геноцúд *м.* (sự, tội) diệt chủng

генподря́д *м. стр.* (генерáльный подря́д) hợp đồng nhận thầu toàn bộ công trình

генподря́дчик *м. стр.* người (công ty) nhận thầu toàn bộ công trình

генпрокурату́ра *ж.* (генерáльная прокурату́ра) viện tổng công tố; (*в СРВ*) viện kiểm sát tối cao

генпрокурóр *м.* (генерáльный прокурóр) tổng công tố; (*в СРВ*) viện trưởng viện kiểm sát tối cao

генсéк *м.* (генерáльный секретáрь) tổng bí thư, tổng thư ký

генштáб *м.* (генерáльный штаб) bộ tổng tham mưu

геóграф *м.* 1. nhà địa lý; 2. *разг.* (*учитель*) thầy dạy địa lý

географúня *ж. разг. см.* географúчка

географúческ||ий *прил.* (thuộc về) địa lý học, địa lý; ~ое положéние vị trí địa lý; ~ое назва́ние địa danh, tên địa lý; ~ая средá môi trường địa lý; ~ая шкóла *социол.* trường phái địa lý

географúчка *ж. разг.* bà/cô giáo dạy địa lý

геогра́фия *ж.* địa lý học, (môn) địa lý; địa (*сокр.*); ~ населéния địa lý dân số; ~ растéний địa lý thực vật

геодези́ст *м.* nhà trắc địa

геодези́ческ||ий *прил.* (thuộc về) trắc địa học, trắc địa; ~ие прибóры (những) khí cụ trắc địa; ~ая съёмка sự đo vẽ (chụp hình) trắc địa

геодéзия *ж.* trắc địa học, (môn) trắc địa

геóлог *м.* nhà địa chất

геологúческий *прил.* (thuộc về) địa chất học, địa chất

геолóгия *ж.* địa chất học, (môn) địa chất

геологоразвéдка *ж.* (sự) thăm dò địa chất

геологоразвéдочн||ый *прил.* (thuộc về) thăm dò địa chất; ~ая пáртия đội thăm dò địa chất

геологоразвéдчик *м.* người thăm dò địa chất

геóметр *м.* nhà hình học, chuyên viên hình học

геометри́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hình học; ~ая фигýра hình hình học; ~ая прогрéссия cấp số nhân

геомéтрия *ж.* hình học; (môn) hình (*сокр.*); алгебрáическая ~ hình học đại số; аналити́ческая ~ hình học giải tích; начертáтельная ~ hình học hoạ hình; евкли́дова ~ hình học Euclid; неевкли́дова ~ hình học phi Euclid; эллипти́ческая ~ hình học eliptic

геоморфолóгия *ж.* địa mạo học, (môn) địa mạo

геополи́тика *ж.* 1. (*концепция*) (thuyết) địa lý chính trị; 2. (*влияние*) (ảnh hưởng) địa lý chính trị

геополити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) địa lý chính trị; ~ая обстанóвка tình hình địa lý chính trị; ~ая стратéгия chiến lược địa lý chính trị

георги́н *м. бот.* (cây) thược dược (*Dahlia*)

геосфéры *мн.* (*ед.* геосфéра *ж.*) (các) địa quyển

геотéрмика *ж.* địa nhiệt học, (môn) địa nhiệt

геотерми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) địa nhiệt học, địa nhiệt; ~ая энéргия năng lượng địa nhiệt, địa nhiệt năng; ~ая электростáнция nhà máy điện địa nhiệt

геотерми́я *ж. см.* геотéрмика

геофи́зика *ж.* địa vật lý học, (môn) vật lý địa cầu, địa vật lý

геофизи́ческий *прил.* (thuộc về) vật lý địa cầu, địa vật lý; Междунаро́дный ~ год Năm quốc tế vật lý địa cầu

геохи́мия *ж.* địa hoá học, (môn) hoá học địa cầu

геохими́ческий *прил.* (thuộc về) địa hoá học, hoá học địa cầu

геоцентри́зм *м. астр.* thuyết địa tâm, thuyết quả đất là trung tâm

геоцентри́ческий *прил.* (thuộc về) thuyết địa tâm, thuyết quả đất là trung tâm

геоэколо́гия *ж.* địa sinh thái học, (môn) nghiên cứu địa sinh thái

гепа́рд *м. зоол.* báo bờm (*Acinonyx jubatus*)

гепари́н *м.* heparin

гепати́т *м. мед.* (chứng) viêm gan

гера́льдика *ж.* biểu tượng học, (môn) nghiên cứu biểu tượng, nghiên cứu biểu trưng

геральди́ческий *прил.* (thuộc về) biểu tượng học, nghiên cứu biểu tượng, nghiên cứu biểu trưng

гера́нь *ж.* (*растение*) (cây) thiên trúc quỳ, mỏ hạc (*Geranium*)

герб *м.* biểu tượng, biểu trưng, huy hiệu; госуда́рственный ~ quốc huy; фами́льный ~ tộc huy

герба́рий *м.* tập mẫu cây, tập mẫu thực vật

гербици́д *м. хим.* thuốc diệt cỏ

ге́рбов||ый *прил.*: ~ая бума́га (giấy) tín chỉ; ~ая печа́ть dấu ấn quốc huy; ~ая ма́рка tem thuế; ~ сбор thuế tem

гериатри́я *ж.* bệnh học tuổi già

геркуле́с *м.* 1. (*силач, богатырь*) đại lực sĩ, người lực lưỡng; 2. (*крупа*) tấm kiều mạch

геркуле́совск||ий *прил.* lực lưỡng, vạm vỡ, dũng mãnh, như Hercule; ~ое телосложе́ние thân hình lực lưỡng (vạm vỡ)

геркуле́сов||ый *прил.* (thuộc về) tấm kiều mạch ~ая ка́ша cháo kiều mạch

герма́ний *м. хим.* germanium, germani

германи́ст *м.* nhà Germany (Đức) học, nhà nghiên cứu Germany (Đức)

германи́стика *ж.* Germany (Đức) học, (khoa) nghiên cứu Germany (Đức)

герма́нск||ий *прил.* 1. *ист., лингв.* Germany; ~ие языки́ ngữ hệ Germany; 2. (*немецкий*) (thuộc về) Germany, Đức

гермафроди́т *м.* người ái nam ái nữ

гермафроди́тизм *м.* (tật) lưỡng giới, ái nam ái nữ

герметиза́ция *ж.* (sự) làm hermetic, bít kín, bịt kín

гермети́чески *нареч.* (một cách) hermetic, kín, kín mít; закрыва́ть ~ đóng kín

гермети́ческ||ий *прил.* hermetic, kín, kín mít, bít kín, bịt kín, đóng kín; ~ая каби́на buồng hermetic (kín)

гермети́чность *ж.* (độ) hermetic, kín, kín mít, bít kín, bịt kín, đóng kín

гермети́чный *прил. см.* гермети́ческий

геро́изм *м.* tinh thần (chủ nghĩa) anh hùng, lòng dũng cảm; трудово́й ~ tinh thần lao động anh hùng; ма́ссовый ~ tinh thần anh hùng quần chúng

геро́ика *ж.* (tính chất) anh hùng, anh dũng

геро́ин *м.* heroin, bạch phiến

геро́иня *ж.* 1. nữ anh hùng; anh thư (*уст.*); 2. *лит.* nữ nhân vật chính; ✧ мать-~ bà mẹ anh hùng

геро́ически *нареч.* (một cách) anh hùng, anh dũng, dũng cảm

геро́ический *прил.* anh hùng, anh dũng, dũng cảm

геро́й *м.* 1. (người) anh hùng; 2. *лит.* nhân vật chính; ✧ Геро́й Сове́тского Сою́за *ист.* Anh hùng Liên Xô (*danh hiệu có hồi 1934-91*); Геро́й Росси́йской Федера́ции Anh hùng Liên bang Nga (*danh hiệu có từ 1992*); Геро́й Социалисти́ческого Труда́ *ист.* Anh hùng Lao động xã hội chủ nghĩa (*danh hiệu có hồi 1938-91*)

геро́йски *нареч.* (một cách) anh hùng, anh dũng, dũng cảm

геро́йский *прил.* anh hùng, anh dũng, dũng cảm; ~ по́двиг chiến công anh hùng

геро́йство *с.* (tinh thần, lòng) anh hùng, anh dũng, dũng cảm, quả cảm; проявля́ть ~ biểu lộ tinh thần anh dũng, tỏ ra dũng cảm

геро́льд *м. ист.* quan tuyên cáo

геронтокра́тия *ж.* chế độ lão trị

геронтоло́г *м.* nhà lão học, chuyên viên lão khoa

геронтоло́гия *ж.* lão học, lão khoa

герудотерапи́я *ж.* liệu pháp dùng đỉa

герц *м. эл.* hertz, hec

ге́рцог *м.* công tước, quận công

герцоги́ня *ж.* nữ công tước, nữ quận công

ге́рцогство *с.* công quốc

геста́по *с. нескл.* (sở) gestapo (*sở mật thám của fatxit Đức*)

гетерога́мия *ж. биол.* dị giao

гетерога́мный *прил.* (thuộc về) dị giao

гетерогене́||з *м.*, **~зис** *м. биол.* dị phát sinh

гетероге́нный *прил. книжн.* dị nguyên, dị hình, không đồng nhất

гетеро́зис *м. биол.* ưu thế của giống lai

гетеросексуали́зм *м.* (sự) dị tính luyến ái, tình dục dị tính, tình dục bình thường giữa nam và nữ

гетеросексуа́л *м.* người dị tính luyến ái, người có tình dục bình thường

ге́тры *мн.* (*ед.* ге́тра *ж.*) đôi ghệt

ге́тто *с. нескл.* ghetto, khu; еврейское ~ ghetto (khu) Do Thái

гиацинт *м. бот.* (cây) phong tín tử (*Hyacinthus*); во́дный ~ lục bình, lộc bình, bèo Nhật Bản

гиацинтовый *прил.* (thuộc về) phong tín tử

гиббо́н *м. зоол.* gibbon, vượn (*Hylobates*)

ГИБДД *ж.* (Госуда́рственная инспе́кция безопа́сности доро́жного движе́ния) Sở (Cơ quan) kiểm tra an toàn giao thông đường bộ (*từ năm 1998, thay cho ГАИ*)

ги́бель *ж.* 1. (*уничтожение*) (sự) diệt vong, tiêu vong; (*разрушение*) (sự) sụp đổ, suy sụp, tan vỡ; (*катастрофа*) tai nạn, nạn; ~ самолёта tai nạn máy bay; ~ су́дна nạn đắm tàu; 2. (*смерть*) (sự) chết, chết chóc, tử vong; (*за правое дело*) (sự) hy sinh, bỏ mình; он обречён на ~ nó phải chết; ~ наде́жд hy vọng tan vỡ; 3. *в знач. сказ. разг.* nhiều vô kể, hết sức nhiều, ối, khối, vô số, vô khối, cơ man; ~ комаро́в khối (ối, cơ man là) muỗi, muỗi nhiều vô kể; ~ вся́ких дел ối (khối, vô khối) việc, việc nhiều vô kể

ги́бельн||ый *прил.* nguy hại, tai ác, thảm khốc, khốc hại, rất tai hại; ~ые после́дствия những hậu quả nguy hại (tai ác, rất tai hại)

ги́бк||ий *прил.* 1. mềm, dẻo, mềm dẻo, dễ uốn, uốn được; ~ хлыст roi mềm, roi dẻo; ~ое те́ло thân hình mềm dẻo; 2. (*богатый оттенками*) uyển chuyển; ~ го́лос giọng uyển chuyển; 3. *перен.* mềm dẻo, mềm mại, linh hoạt; ~ая поли́тика chính sách mềm dẻo; ~ая та́ктика sách lược linh hoạt; ✧ ~ диск *информ.* đĩa mềm, diskette

ги́бкость *ж.* 1. (tính) mềm, dẻo, mềm dẻo, dễ uốn; 2. *перен.* (tính) mềm dẻo, linh hoạt

ги́бл||ый *прил. разг.*: ~ое ме́сто chỗ nguy hiểm; ~ое де́ло việc vô ích, công việc vô hy vọng

ги́бнуть *несов.* 1. (*умирать*) chết, chết chóc; (*за правое дело*) hy sinh, bỏ mình; 2. (*исчезать, уничтожаться*) (bị) diệt vong, tiêu vong, suy vong; (*разрушаться*) (bị) sụp đổ, suy sụp, tan vỡ; (*в результате катастрофы*) bị nạn, bị tai nạn; (*о судах*) bị đắm

гибри́д *м.* giống lai, tạp chủng

гибридиза́ция *ж.* (sự) lai tạo, lai giống

гибри́дн||ый *прил.* 1. lai, tạp chủng; ~ые семена́ hạt giống lai; 2.: ~ автомоби́ль ôtô lưỡng năng (hybrid)

гигаба́йт *м. информ.* gigabyte

гига́нт *м.* 1. (*о ком-л.*) người khổng lồ; (*о чём-л.*) vật khổng lồ, vật đồ sộ, vật to tướng; 2. *перен.* người vĩ đại, vĩ nhân

гиганти́зм *м.* 1. *физиол.* (chứng) khổng lồ, phì đại; 2. *см.* гигантома́ния

гигантома́ния *ж.* (thói) say mê những thứ khổng lồ (*những phẩm vật và công trình cực lớn*)

гига́нтск||ий *прил.* (*огромный*) khổng lồ, cực đại, đồ sộ, rất to lớn, to tướng, to đùng; (*исключительный*) vĩ đại, kỳ vĩ, phi thường; ~ое строи́тельство công trình xây dựng vĩ đại (kỳ vĩ); ~ прогре́сс tiến bộ phi thường; ~ие успе́хи những thành tựu vĩ đại; идти́, дви́гаться вперёд ~ими шага́ми tiến những bước khổng lồ; ~ сла́лом *спорт.* (môn) trượt tuyết xuống dốc lớn, slalom lớn

гигие́н||а *ж.* (*наука*) vệ sinh học, (môn) vệ sinh; (*совокупность мер*) phép vệ sinh; ~ трудá vệ sinh lao động; соблюда́ть ~у giữ vệ sinh

гигиени́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vệ sinh; ~ие ме́ры những biện pháp vệ sinh

гигиени́чный *прил.* vệ sinh

гигроскопи́ческ||ий *прил.* (để) hút ẩm, thấm nước; ~ая ва́та bông thấm nước

гид *м.* 1. guide, hướng dẫn viên (người hướng dẫn) du lịch; gai (*разг.*); 2. (*справочник*) sách hướng dẫn du lịch

ги́дра *ж. зоол.* thuỷ tức, hydra (*Hydra*); ✧ созве́здие Ги́дры chòm sao Trường xà (*Hydra*)

гидра́влика *ж.* thuỷ lực học

гидравли́ческий *прил.* (thuộc về) thuỷ lực học, thuỷ lực; chạy bằng sức nước, thuỷ động; ~ дви́гатель động cơ chạy bằng sức nước; ~ пресс máy ép thuỷ lực; ~ то́рмоз phanh thuỷ động

гидра́т *м. хим.* hydrat; ~ о́киси желе́за sắt hydroxid

гидри́д *м. хим.* hydrat

гидробиоло́гия *ж.* thuỷ sinh vật học

гидрогеоло́гия *ж.* (khoa) địa chất thuỷ văn, thuỷ địa chất

гидро́граф *м.* nhà thuỷ văn học, chuyên viên thuỷ văn

гидрографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thuỷ văn học, thuỷ văn; ~ое су́дно tàu thuỷ văn

гидрогра́фия *ж.* thuỷ văn học

гидродина́мика *ж. физ.* thuỷ động lực học

гидро́лиз *м. хим.* (sự) thuỷ phân

гидрологи́ческий *прил.* (thuộc về) thuỷ văn học

гидроло́гия *ж.* thuỷ văn học

гидромелиора́ция *ж.* (sự) cải thiện thuỷ văn

гидрометаллу́ргия *ж.* (khoa, ngành) thuỷ luyện kim

гидрометеорологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khí tượng thuỷ văn; ~ая слу́жба nha khí tượng thuỷ văn

гидрометеороло́гия *ж.* (môn) khí tượng thuỷ văn

гидрометри́ческ||ий *прил.* (thuộc về) đo đạc thuỷ văn, thuỷ văn; ~ая ста́нция trạm thuỷ văn, trạm đo nước

гидроме́трия *ж.* (*отдел гидрологии*) (môn) đo đạc thuỷ văn; (*метод измерений*) (phép) đo đạc thuỷ văn

гидромеха́ника *ж.* cơ học chất lỏng (dịch thể)

гидромонито́р *м.* máy (vòi) phun nước

гидроплáн *м.* thuỷ phi cơ

гидропо́ника *ж.* hydroponic, (khoa) thuỷ canh, trồng cây trong dung dịch

гидросамолёт *м. см.* гидроплáн

гидроста́нция *ж. см.* гидроэлектроста́нция

гидроста́тика *ж. физ.* thuỷ tĩnh học

гидросфе́ра *ж.* thuỷ quyển

гидротерапи́я *ж. мед.* thuỷ liệu pháp, liệu pháp nước

гидроте́хник *м.* nhà kỹ thuật thuỷ lợi

гидроте́хника *ж.* kỹ thuật thuỷ lợi

гидротехни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật thuỷ lợi; ~ое сооруже́ние công trình thuỷ lợi

гидротурби́на *ж.* turbin nước

гидроу́зел *м.* hệ thống công trình thuỷ lợi, công trình thuỷ lợi then chốt

гидрофо́бия *ж. мед.* (chứng) kỵ nước, sợ nước

гидроэлектри́ческий *прил.* (thuộc về) thuỷ điện

гидроэлектроста́нция *ж.* nhà máy (trạm) thuỷ điện

гидроэнерге́тика *ж.* kỹ thuật thuỷ năng

гидроэнергети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật thuỷ năng, thuỷ năng; ~ие ресу́рсы tài nguyên thuỷ năng

гидроэне́ргия *ж.* thuỷ năng

гие́на *ж. зоол.* linh cẩu, chó linh vằn (*Hyaena hyaena*)

ги́кать, ги́кнуть *разг.* la réo, gào thét

ги́кнуть *сов. см.* ги́кать

гилозои́зм *м. филос.* vật hoạt luận, thuyết vật hoạt

ги́льдия *ж. ист.* phường hội

ги́льза *ж.* 1. (*патронная*) vỏ đạn; 2. (*папиросная*) vỏ giấy (*ở điếu thuốc*); 3. *тех.* ống vỏ, ống thông, ống lót trục

гильоти́на *ж.* máy chém

гимн *м.* 1. bài ca chính thức; госуда́рственный ~ (*со словами*) quốc ca; (*без слов*) quốc thiều; парти́йный ~ đảng ca; 2. (*хвалебная песнь*) tụng ca

гимнази́ст *м.* học sinh trường trung học cổ điển

гимна́зия *ж.* trường trung học cổ điển

гимна́ст *м.* vận động viên thể dục

гимнастёрка *ж.* áo varơi (varơ)

гимна́стик||а *ж.* thể dục; ~ на снаря́дах, спорти́вная ~ thể dục dụng cụ; занима́ться ~ой tập thể dục

гимнасти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thể dục; ~ зал phòng thể dục; ~ие упражне́ния những bài tập thể dục; ~ая пло́щадь sân thể dục

гинеко́лог *м.* bác sĩ phụ khoa

гинекологи́ческий *прил.* (thuộc về) phụ khoa

гинеколо́гия *ж.* phụ khoa

гипе́рбола I *ж. мат.* (đường) hyperbol

гипе́рбола II *ж. лит.* (phép, lối) ngoa dụ; *перен.* (lối) phóng đại, khuếch đại, thổi phồng

гиперболи́ческий I *прил. мат.* (thuộc về) hyperbol

гиперболи́ческий II *прил. лит.* ngoa dụ; *перен.* phóng đại, khuếch đại, thổi phồng

гиперболо́ид *м. мат.* hyperboloid

гиперинфля́ция *ж.* (sự, nạn) siêu lạm phát

гипермáркет *м.* đại siêu thị

гиперсвя́зь *ж. информ.* siêu liên kết

гипертéкст *м. информ.* siêu văn bản

гипертерми́я *ж. мед.* (sự) sốt cao, tăng nhiệt độ

гипертони́ческ||ий *прил.* (thuộc về) huyết áp cao, cao huyết áp, tăng huyết áp; cao huyết, cao máu (*разг.*); ~ая боле́знь bệnh huyết áp cao (cao huyết áp, cao huyết, cao máu)

гипертони́к *м. разг.* người bệnh huyết áp cao

гипертони́я *ж. мед.* (bệnh, tình trạng) huyết áp cao, cao huyết áp; cao huyết, cao máu (*разг.*)

гипертрофи́рованный *прил.* 1. phì đại, trương to; 2. *перен.* quá đáng, quá to

гипертрофи́я *ж.* 1. (chứng) phì đại, quá dưỡng; 2. *перен.* (sự) cường điệu, thổi phồng

гипно́з *м.* 1. (*состояние*) (trạng thái) thôi miên; 2. (*сила внушения*) (thuật, phép) thôi miên; быть под ~ом bị thôi miên; лечи́ть ~ом điều trị bằng thôi miên

гипнопе́дия *ж.* (sự, khoa) dạy học khi ngủ

гипнотизёр *м.* nhà thôi miên

гипнотизи́ровать, загипнотизи́ровать (*В*) thôi miên

гипноти́зм *м.* (thuật, phép) thôi miên

гипноти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thôi miên; ~ое состоя́ние trạng thái bị thôi miên

гиповитамино́з *м. мед.* (sự) giảm vitamin

гипо́тез||а *ж.* giả thiết, giả thuyết, giả định; стро́ить ~ы đặt giả thuyết, lập giả thiết; основна́я ~ giả thiết cơ bản; структу́рная ~ giả thiết cơ cấu; функциона́льная ~ giả thiết chức năng; описа́тельная ~ giả thiết mô tả; ча́стная ~ giả thiết cá biệt; рабо́чая ~ giả thiết công tác

гипотену́за *ж. мат.* đường huyền, cạnh huyền

гипотерми́я *ж. мед.* (sự) giảm nhiệt, giảm thể nhiệt

гипотети́||ческий, ~чный *прил.* (có tính chất) giả thiết, giả thuyết, giả định

гипотирео́з *м. мед.* (sự) thiểu năng tuyến giáp, giảm năng tuyến giáp

гипотони́к *м. разг.* người bệnh huyết áp thấp

гипотони́я *ж. мед.* (bệnh, tình trạng) huyết áp thấp, giảm trương lực, nhược trương

гипотрофи́я *ж.* (sự) suy dinh dưỡng

гипо́физ *м. анат.* tuyến yên

гипофу́нкция *ж.* (sự, tình trạng) thiểu năng, giảm năng

гиппопота́м *м.* hà mã (*Hippopotamus*)

гипс *м.* 1. *мин.* thạch cao; 2. (*скульптура и т. п.*) (tượng, đồ) thạch cao; 3. *мед.* thạch cao; bột (*разг.*); наложи́ть ~ на что́-либо bó thạch cao, bó bột

ги́псов||ый *прил.* 1. *мин.* (thuộc về) thạch cao; 2. (*из гипса*) (bằng) thạch cao; ~ая повя́зка băng thạch cao, băng bột

гипю́р *м.* ren, đăng-ten mắt rộng

гирля́нда *ж.* tràng hoa, dây hoa, dây xúc xích; украша́ть ~ми trang hoàng bằng tràng hoa (dây xúc xích)

гироско́п *м.* máy (con quay) hồi chuyển, đồng hồ con quay

гирудотерапи́я *ж. мед.* liệu pháp đỉa

ги́ря *ж.* 1. (*весовая*) quả cân; 2. *спорт.* quả tạ, tạ; 3. (*у часов*) quả lắc

гисто́лог *м.* nhà mô học (tổ chức học)

гистоло́гия *ж.* mô học, tổ chức học

гита́ра *ж.* (đàn) guitar, ghita; гава́йская ~ guitar Hawai, đàn Hạ-uy-di

гитари́ст *м.*, **~ка** *ж.* người chơi guitar (ghita)

гита́рн||ый *прил.* (thuộc về) đàn guitar, đàn ghita; ~ые стру́ны (những) dây đàn guitar

ги́тлери́зм *м.* chủ nghĩa (chế độ) Hitler

ги́тлеровец *м.* tên lính (sĩ quan) của Hitler, tên fatxit (phát xít)

ги́тлеровский *прил.*: ~ режи́м chế độ Hitler

глав||а́ I 1. *м. и ж.* (*руководитель*) người đứng đầu (dẫn đầu, cầm đầu, lãnh đạo); (*учреждения*) thủ trưởng, người phụ trách; (*вождь*) thủ lĩnh, lãnh tụ; ~ семьи́ chủ nhà, gia chủ, gia trưởng; ~ госуда́рства nguyên thủ, quốc trưởng, người đứng đầu nhà nước; ~ прави́тельства thủ tướng, người đứng đầu chính phủ; ~ делега́ции trưởng đoàn; 2. *ж.* (*купол*) nóc nhà tròn; ✧ стоя́ть во ~é (*чего-л.*) đứng đầu, dẫn đầu, cầm đầu; во ~é с кем-л. đứng đầu là ai, do ai dẫn đầu; ста́вить во ~ý угла́ đặt cái gì lên hàng đầu, coi cái gì là trọng tâm

глава́ II *ж.* (*раздел книги*) chương, mục

главáрь *м.* người đứng đầu (dẫn đầu, cầm đầu); (*зачинщик*) kẻ chủ động (chủ mưu); *пренебр.* (tên) đầu sỏ, đầu nậu, trùm sỏ, trùm sò

главбу́х *м.* (гла́вный бухга́лтер) kế toán trưởng

главвра́ч *м.* (гла́вный врач) bác sĩ trưởng, bác sĩ chủ nhiệm

главе́нство *с.* (địa vị, sự) ưu thế, ưu tiên, hơn hẳn; thế thượng phong

главе́нствовать *несов.* (в *П*, над *Т*) chiếm ưu thế, giữ thế thượng phong; (*возглавлять*) chủ đạo, đứng đầu, dẫn đầu, cầm đầu; (*господствовать*) chi phối, thống trị

главе́нствующий *прил.* chủ đạo, đứng đầu, chiếm ưu thế, chi phối, thống trị

главк *м.* (гла́вное управле́ние) tổng cục

главко́м *м.* tổng tư lệnh, tư lệnh

главно́е *с.* 1. (điều) chính, chính yếu, chủ yếu; э́то ~ đó là điều chủ yếu, điều này là chính yếu, việc này là chính; 2. *в знач. вводн. сл.* điều quan trọng là..., điều chủ yếu là...; ~, не трусь điều quan trọng là đừng sợ

главнокома́ндование *с.* bộ tổng tư lệnh; верхо́вное ~ bộ tổng tư lệnh tối cao

главнокома́ндующий *м.* tổng tư lệnh, tư lệnh; верхо́вный ~ tổng tư lệnh tối cao

гла́вн||ый *прил.* 1. (*основной*) chính, chính yếu, chủ yếu; ~ое направле́ние *воен.* hướng chính (chủ yếu); ~ уда́р *воен.* đòn chính, mũi đột kích chủ yếu; направле́ние ~ого уда́ра *воен.* hướng chủ công; ~ые си́лы *воен.* chủ lực, lực lượng chính; 2. (*возглавляющий*) trưởng, tổng, chánh; ~ реда́ктор tổng biên tập; ~ инжене́р kỹ sư trưởng, chánh kỹ sư; ~ врач bác sĩ trưởng, bác sĩ chủ nhiệm; 3. (*центральный*) chính, lớn, trung tâm; ~ая у́лица đường phố chính; ~ го́род thủ phủ; ✧ ~ое предложе́ние *грам.* mệnh đề chính; ~ым о́бразом chủ yếu là

глаго́л *м. грам.* động từ

глаго́льн||ый *прил.* (của) động từ; ~ые оконча́ния các đuôi của động từ

гладиа́тор *м. ист.* đấu sĩ

глади́льн||ый *прил.* (để) là, ủi; ~ая доска́ ván là

гладио́лус *м. бот.* (cây, hoa) layơn, dơn (*Gladiolus*)

гла́дить, вы́гладить, погла́дить 1. *сов.* вы́гладить *и* погла́дить (*бельё и т. п.*) là, ủi; 2. *сов.* погла́дить

(*приглаживать*) vuốt; (*ласкать*) vuốt ve, mơn trớn; ✧ ~ кого́-л. про́тив ше́рсти làm trái ý ai, làm ai khó chịu; ~ по голо́вке khen lấy khen để, tâng (bốc) lên tận mây

гла́дк||ий *прил.* 1. phẳng, bằng phẳng, phẳng lì, phẳng phiu, mịn, nhẵn, trơn; ~ая пове́рхность mặt phẳng; ~ая доро́га đường bằng phẳng (phẳng lì); ~ая ко́жа da mịn (nhẵn); ~ая бума́га giấy mịn; 2. (*о ткани — без рисунка*) một màu, trơn; 3. *перен.* (*о слоге, стиле*) lưu loát, trôi chảy, trơn tru; 4. *разг.* (*упитанный*) béo, mập, béo mập, mập mạp

гла́дко *нареч.* 1. (*ровно*) (một cách) phẳng, bằng phẳng, phẳng lì, phẳng phiu, mịn, nhẵn, trơn; (*без шероховатостей*) (một cách) không gồ ghề, không xù xì; ~ вы́бритый cạo nhẵn; 2. *перен.* (*без затруднений, плавно*) (một cách) lưu loát, trôi chảy, trơn tru, suôn sẻ; xuôi chèo mát mái, thuận buồm xuôi gió (*погов.*); ~ говори́ть nói lưu loát, nói năng trôi chảy; дела́ иду́т ~ công việc suôn sẻ (chạy trơn tru, xuôi chèo mát mái, thuận buồm xuôi gió)

гладкоство́льн||ый *прил.*: ~ое ружьё súng nòng trơn

гла́дкость *ж.* (sự, tính, độ) bằng phẳng, nhẵn nhụi, mịn, nhẵn, trơn; lưu loát, trôi chảy, trơn tru, suôn sẻ (*ср.* гла́дкий); ~ сти́ля sự lưu loát của lời văn

гладкошёрстный, гладкошёрстый *прил.* (có) lông ngắn mịn

гладь I *ж.* (*водной поверхности*) mặt nước phẳng lặng, gương nước

гладь II *ж.* (*вышивка*) (lối) thêu nổi; вышива́ть ~ю thêu nổi

гла́жен||ый *прил.* (đã) là, ủi; ~ое бельё quần áo là

глаз *м.* 1. (con) mắt; больши́е ~á mắt to; глубоко́ поса́женные ~á mắt sâu; прекра́сные ~á mắt đẹp, mắt phượng; 2. *мн.*: ~á (*зрение*) mắt, thị giác, thị lực, sức nhìn; хоро́шие ~á mắt tinh, thị giác tốt; плохи́е ~á mắt kém, thị giác kém; по́ртить себе́ ~á làm hỏng mắt của mình; о́стрый ~ mắt tinh; намётанный ~ mắt từng trải (có kinh nghiệm, chuẩn xác); 3. *перен. разг.* (*присмотр*) con mắt, (sự) để mắt đến, trông nom, theo dõi; хозя́йский ~ con mắt chủ nhà; электро́нный ~ con mắt điện tử, camera, máy thu hình, sự theo dõi bằng điện tử; ну́жен ~ да ~ phải để mắt đến thường xuyên, phải trông nom chu đáo; ✧ на ~ ước chừng, phỏng chừng; на ~а́х (*явно*) nhãn tiền, hiển nhiên, rõ rệt, trông thấy; на ~а́х у кого́-л., на чьи́х-л. ~а́х ngay trước mắt ai, có ai chứng kiến; на ~а́х у всех trước bàn dân thiên hạ, nơi nhĩ mục quan chiêm, giữa ban ngày ban mặt, thanh thiên bạch nhật; попа́сться на ~á tình cờ trông thấy; за ~á (*в отсутствие кого-л.*) sau lưng, vắng mặt, vụng trộm; в ~а́х кого́-л. theo ý kiến của ai; никогда́ в ~á не ви́дел không hề thấy; не смыка́я ~ không chợp mắt, không ngủ được chút nào cả; уходи́ с ~ доло́й! cút đi cho rảnh mắt!; сказа́ть пря́мо в ~á nói thẳng (nói toạc) vào mặt, nói toạc móng heo; броса́ться в ~á đập vào mắt, nổi bật rõ lên; положи́ть (класть) ~ на кого́-л., что́-л. để mắt đến ai, đến cái gì, để ý ai, cái gì; смотре́ть во все ~á căng mắt mà xem, xem rất kỹ; смотре́ть в ~á опа́сности đối đầu với hiểm hoạ, nhìn thẳng vào hiểm nguy; смотре́ть сме́рти в ~á cực kỳ mạo hiểm; смея́ться в ~á cười vào mũi, cười vào mặt; закрыва́ть ~á на что́-л. nhắm mắt (làm ngơ) trước cái gì; есть ~а́ми, пожира́ть ~а́ми nhìn hau háu (chằm chằm, chăm chắm, chầm bẫm); идти́ куда́ ~á глядя́т đi chơi phiếm, đi vẩn vơ, đi lang thang; говори́ть с ~у на ~ nói riêng với nhau; ра́ди прекра́сных ~ chỉ cốt đẹp lòng; с ~ доло́й, из се́рдца вон *посл.* ≅ xa mặt xa lòng

глаза́стый *прил. разг.* 1. (*большеглазый*) (có) mắt to; (*с глазами навыкате*) (có) mắt ốc nhồi; 2. (*зоркий*) tinh mắt

глазе́ть *несов.* (на *В*) *разг.* liếc nhìn, tò mò nhìn, nhìn lơ láo

глазиро́ванн||ый *прил.* 1. bóng, láng; ~ая бума́га giấy láng; 2. (*о посуде*) tráng men; 3. (*о фруктах, пирожных и т. п.*) bọc đường, áo đường

глазирова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. (*бумагу*) làm bóng, làm láng; 2. (*посуду*) tráng men; 3. (*фрукты, пирожные и т. п.*) bọc đường, áo đường

глазни́к *м. разг.* (*врач*) thầy thuốc chữa mắt, nhãn sĩ

глазни́ца *ж. анат.* ổ mắt

глазн||о́й *прил.* (thuộc về) mắt; *мед.* chữa mắt; ~о́е я́блоко nhãn cầu; ~ нерв dây thần kinh mắt; ~о́е давле́ние nhãn áp; ~ врач thầy thuốc chữa mắt, nhãn sĩ; ~а́я лече́бница bệnh viện mắt; ~ы́е ка́пли thuốc nhỏ (thuốc tra) mắt

глаз||о́к *м.* 1. *уменьш. к* глаз 1 (*мн.* гла́зки) con mắt nhỏ (dễ thương); лука́вые гла́зки đôi mắt tinh nghịch; 2. (*мн.* глазки́) (*круглое пятно*) đốm, đốm màu; глазки́ на хвосте́ павли́на những đốm màu trên đuôi công; 3. (*мн.* глазки́) (*окошечко*) lỗ nhòm; входна́я дверь с ~ко́м cửa vào nhà có lỗ nhòm; 4. (*мн.* глазки́) *бот.* mắt, mầm, chồi; карто́фельные ~ки́ mắt (mầm) khoai tây; ✧ одни́м ~ко́м dù chỉ thấy một tí thôi; на ~ ước chừng, phỏng chừng, đồ chừng, vào khoảng; стро́ить гла́зки кому́-л. liếc mắt đưa tình, nhìn tình tứ

глазоме́р *м.* (sự) ước lượng bằng mắt, đo bằng mắt; у него́ хоро́ший ~ anh ta ước lượng bằng mắt khá chính xác

глазу́нья *ж.* trứng lập là

глазу́рный *прил.* (đã) tráng men

глазурова́ние *с.* (sự) tráng men

глазуро́ванный *прил.* (đã) tráng men

глазирова́ть *несов. и сов.* (*В*) tráng men

глазу́рь *ж.* 1. (*на посуде*) men, men sứ; 2. (*на фруктах, пирожных и т. п.*) áo, áo đường

глазча́т||ый *прил.* lốm đốm, có nhiều đốm; ~ фаза́н chim trĩ có bộ lông lốm đốm; ~ая я́шма ngọc bích lốm đốm đường vân

гламу́р *м.* (phong cách) glamour (*у phục, đầu tóc, trang sức, hình vẽ, hình xăm trên người*)

гламу́рный *прил.* (thuộc về) phong cách glamour, glamour

гла́нды *мн.* (*ед.* гла́нда *ж.*) hạch hạnh nhân; удали́ть ~ cắt bỏ hạch hạnh nhân

глас *м. уст. поэт.* tiếng, tiếng nói

глас||и́ть *несов.* nói, có nói, nêu rõ; зако́н ~и́т đạo luật có nói; посло́вица ~и́т tục ngữ có câu

гла́сно *нареч.* (một cách) công khai

гла́сност||ь *ж.* glasnost, (sự, tính chất, tính) công khai; предава́ть ~и công bố công khai

гла́сный I *прил.* (*открытый, публичный*) công khai; ~ суд toà án công khai

гла́сный II *прил. лингв.*: ~ звук nguyên âm

гла́сный III *м. ист.* uỷ viên dân cử hội đồng tự quản địa phương

гла́уберов *прил.*: ~а соль muối Glauber

глауко́ма *ж. мед.* (bệnh) glaucoma, glaucom, cao nhãn áp, thiên đầu thống

глаша́тай *м.* 1. *ист.* người tuyên xướng (rao truyền), mõ; 2. *перен.* người tuyên xướng (rao truyền); ~ пра́вды người tuyên xướng (rao truyền) chân lý

гле́тчер *м.* băng hà, sông băng

гли́на *ж.* đất sét; sét (*сокр.*); бе́лая ~ đất sét trắng, cao lanh, kaolin; фарфо́ровая ~ đất sét sứ; огнеупо́рная ~ đất sét chịu lửa

гли́нист||ый *прил.* (có) đất sét, sét; ~ая по́чва đất sét; ~ сла́нец phiến thạch sét

гли́нище *с.* khu khai thác đất sét

глинобито́вый *прил.* (bằng) đất sét trộn rơm

глинозём *м. хим.* (đất) nhôm oxyd, oxyd nhôm, oxyd alumin

глинозёмистый *прил.* nhiều nhôm oxyd, oxyd nhôm

глинозёмный *прил.* (thuộc về) nhôm oxyd, oxyd nhôm

глинтве́йн *м.* rượu Glühwein, rượu vang đỏ nóng

гли́нян||ый *прил.* (bằng) đất sét, sét, gốm; ~ горшо́к nồi đất, nồi gốm; ~ая посу́да bát đĩa gốm

гли́ссер *м. мор.* tàu trượt, tàu lướt

глист *м.* giun, sán; кру́глый ~ giun đũa; ле́нточный ~ sán dây, sán xơ mít

глиста́ *ж. груб. прост.* (*о человеке*) người gầy xác ve

глистого́нн||ый *прил.* (để) tẩy giun; ~ое сре́дство thuốc giun, thuốc tẩy giun

глицери́н *м.* glycerin, glyxerin

глицери́новый *прил.* (bằng) glycerin, glyxerin

глици́ния *ж. бот.* (cây) hoàng đậu, đậu thơm (*Wistaria*)

глобализа́ция *ж.* (sự) toàn cầu hoá

глобали́зм *м.* chủ nghĩa toàn cầu, chủ trương toàn cầu hoá

глобали́ст *м.* người theo chủ nghĩa toàn cầu, người chủ trương toàn cầu hoá

глоба́льн||ый *прил.* 1. toàn cầu, toàn thế giới; ~ые пробле́мы những vấn đề toàn cầu; ~ая поли́тика chính sách toàn cầu; ~ая демократиза́ция dân chủ hoá toàn cầu; ~ое информацио́нное о́бщество xã hội thông tin toàn cầu; 2. (*всесторонний*) toàn diện; (*всеобщий*) chung, phổ quát, phổ biến

гло́бус *м.* quả địa cầu

глода́ть *несов.* (*В*) 1. gặm, nhấm; ~ кость gặm xương; 2. *перен.* cắn rứt, giày vò, hành hạ; его́ гло́жет со́весть nó bị lương tâm cắn rứt

глосса́рий *м. лингв., лит.* từ điển cổ ngữ, bảng chú giải

глота́ние *с.* (sự) nuốt

глота́тельный *прил.* (thuộc về) nuốt; ~ рефле́кс phản xạ nuốt

глота́ть *несов.* (*В*) 1. nuốt; ~ целико́м nuốt chửng, nuốt trửng, nuốt trộng; 2. *перен.* (*быстро читать*) đọc ngấu nghiến, đọc ngấu đọc nghiến; (*жадно слушать*) lắng nghe; ~ кни́гу đọc ngấu nghiến cuốn sách; ✧ ~ во́здух há mồm thở; ~ слова́ ăn bớt chữ, nuốt chữ, nói nhanh đến mất từ; ~ слёзы nuốt lệ, nuốt nước mắt; ~ слю́нки thèm nuốt nước bọt, thèm nhỏ dãi

гло́тк||а *ж.* 1. *анат.* hầu, yết hầu, cổ họng; 2. *разг.* (*горло*) họng, cổ họng; ✧ ора́ть во всю ~у kêu (gào) vỡ họng, rống họng lên mà gào (kêu); заткну́ть кому́-л. ~у bịt mồm bịt miệng ai, khoá miệng ai; не лезть в ~у không nuốt được

глотну́ть *сов.* nuốt (*một lần*)

глот||о́к *м.* (một) hớp, ngụm; ~ воды́ một ngụm nước; сде́лать ~ hớp một lần; пить ма́ленькими ~ка́ми uống nhâm nhi (nhấm nháp); одни́м ~ко́м uống một hơi

гло́точный *прил.* (thuộc về) hầu, yết hầu, cổ họng

гло́хнуть, оглохнуть, заглохнуть 1. *сов.* оглохнуть (*терять слух*) (bị) điếc, nặng tai, khiếm thính; 2. *сов.* заглохнуть (*затихать*) khẽ dần, lặng đi; 3. *сов.* заглохнуть (*о моторе*) tắt dần, tắt; 4. *сов.* заглохнуть (*о саде, парке*) trở nên hoang vu (tàn tạ)

глу́бже *сравнит. ст. прил.* глубо́кий *и нареч.* глубоко́ 1. sâu hơn; 2. *перен.* sâu sắc (sâu xa) hơn

глубин||а́ *ж.* 1. (độ, chiều, bề) sâu; (*о толстом слое чего-л.*) (độ, chiều, bề) dày; определи́ть ~у́ хác định độ sâu; име́ть ~у́ три ме́тра sâu ba mét; на ~е́ десяти́ ме́тров ở độ sâu mười mét; ~ оборо́ны *воен.* chiều sâu dải phòng ngự, tung thâm phòng ngự; ~ сне́га bề dày của tuyết; 2. *обыкн. мн.*: глуби́ны (*глубокое место*) chỗ sâu, vực sâu, vực thẳm, chỗ nước sâu, vùng sâu thẳm; океа́нские глуби́ны những vực sâu (vực thẳm) của đại dương; глуби́ны земны́х недр những chỗ sâu trong lòng đất; глуби́ны Вселе́нной những vùng sâu thẳm của Vũ trụ; раскры́ть та́йну косми́ческих глуби́н khám phá bí mật những vùng sâu thẳm của Vũ trụ; 3. (*место внутри, в середине чего-л.*) (chỗ) sâu, giữa; прони́кнуть в са́мую ~у́ ле́са đi vào tận rừng sâu; в ~е́ са́да ở giữa vườn; 4. (*об очень отдалённом времени*) (thời) xa xưa, xa xăm; в ~е́ веко́в thời xa xưa, ngày xửa ngày xưa; 5. (*о духовном мире*) thâm tâm, đáy lòng, lòng; недово́льство зре́ет в глуби́нах наро́дной жи́зни sự bất mãn đang chín dần trong lòng cuộc sống của người dân; в ~е́ души́ trong thâm tâm; в ~е́ се́рдца trong đáy lòng; из ~ы́ души́ từ đáy lòng; 6. *тк. ед.* (*степень проникновения в сущность чего-л.*) (sự, độ) sâu sắc, sâu xa, thâm thuý, thâm sâu, kỹ càng, thâm trầm; ~ мы́сли tư tưởng thâm thuý (thâm sâu), ý nghĩa sâu sắc (sâu xa), độ thâm thuý (thâm sâu) của tư tưởng, sự sâu sắc (sâu xa) của ý nghĩa; ~ чувств tình cảm sâu sắc (thâm trầm); ✧ до ~ы́ души́, се́рдца *в знач. нареч.* hết sức, rất đỗi; поражён до ~ы́ души́ hết sức ngạc nhiên, rất đỗi kinh ngạc

глуби́нк||а *ж. разг.* miền xa xôi, miền quê hẻo lánh; пое́хать в ~у đi về miền quê hẻo lánh, đi đến miền xa xôi

глуби́нн||ый *прил.* sâu, ở sâu, dưới sâu (*удалённый*) ở cách xa, xa xôi; ~ая поро́да *геол.* đá sâu; ~ райо́н vùng xa xôi; ~ая бо́мба *воен.* bom chìm

глубо́к||ий *прил.* 1. sâu; (*очень*) sâu thẳm, thăm thẳm; ~ая река́ sông sâu; ~ое мо́ре biển sâu (sâu thẳm); ~ колоде́ц giếng sâu; ~ое ме́сто chỗ sâu; ~ое не́бо bầu trời thăm thẳm; ~ие ко́рни де́рева rễ cây đâm sâu; ~ая вспа́шка cày sâu; ~ тыл hậu phương sâu; ~ая таре́лка đĩa sâu (sâu lòng); ~ое кре́сло ghế bành sâu;

2. (*исходящий из глубины*) sâu, từ sâu; ~ое дыха́ние (hơi) thở sâu; ~ вздох hít (thở) vào sâu; ~ая затя́жка rít một hơi thuốc lá thật sâu; ~ бас basse sâu, giọng trầm sâu; 3. (*тщательно скрываемый*) giấu kỹ, kín đáo, thâm trầm, thâm sâu, sâu kín; ~ая та́йна điều bí mật giấu kỹ (sâu kín); ~ подте́кст ngụ ý kín đáo, ẩn ý thâm trầm (thâm sâu); 4. (*затрагивающий сущность, значительный, основательный*) sâu sắc, sâu xa, thâm thuý, thâm sâu, kỹ càng; ~ая мысль tư tưởng thâm thuý (thâm sâu), ý nghĩa sâu sắc (sâu xa); ~ое изуче́ние nghiên

cứu sâu sắc, khảo sát kỹ càng; ~ phân tích kỹ càng (sâu sắc); 5. (*очень сильный*) sâu sắc, vững chắc, mạnh mẽ, dữ dội; (*полный*) hoàn toàn; ~ая признáтельность lòng biết ơn sâu sắc; ~ая вéра niềm tin vững chắc (sâu sắc, không lay chuyển); ~ая печáль nỗi buồn vô hạn; ~ое невéжество hoàn toàn dốt, dốt đặc cán mai, dốt có chuôi; ~ óбморок ngất lịm, mê man; ~ сон ngủ say; ~ая тишинá hoàn toàn tĩnh lặng, im lặng như tờ, im phăng phắc; ~ая ночь đêm khuya; ~ая óсень cuối thu, thu muộn; ~ая стáрость tuổi già nua, tuổi hạc; ~ая дрéвность thời đại cổ xưa; 6. (*отличающийся глубиной и многообразием интеллектуальной деятельности*) uyên thâm, uyên bác, thâm thuý, uyên áo, thông thái; ~ мыслúтель nhà tư tưởng uyên bác (uyên thâm, thông thái); ~ое учéние học thuyết thâm thuý, triết thuyết uyên áo

глубóко́ *нареч.* 1. sâu; ~ в водé ở sâu dưới nước; 2. *перен.* sâu sắc, sâu xa; ~ вкоренúвшийся đã ăn sâu; 3. *в знач. сказ.* sâu; здесь ~ chỗ này sâu (nước sâu)

глубоково́дн||ый *прил.* 1. (*полноводный*) sâu, nước sâu; ~ая рекá sông sâu; 2. (*живущий на глубине*) (ở) sâu, nước sâu; ~ые ры́бы cá biển nước sâu

глубокомы́сленн||ый *прил.* thâm thuý, sâu sắc, thâm sâu, thâm trầm, sâu xa; (*многозначительный*) đầy ý nghĩa; (*серьёзный*) nghiêm trang; ~ человéк người thâm thuý; ~ое замечáние nhận xét sâu sắc; ~ взор cái nhìn sâu xa (đầy ý nghĩa); с ~ым вúдом có vẻ thâm trầm (đầy ý nghĩa)

глубокомы́слие *с.* (sự) thâm thuý, sâu sắc, thâm sâu, thâm trầm, sâu xa; (*многозначительность*) vẻ đầy ý nghĩa; (*серьёзность*) (sự) nghiêm trang

глубокоуважа́емый *прил.* rất kính mến, rất khả kính

глубь *ж.* (chỗ) sâu; в ~ léса vào sâu trong rừng; в ~ страны́ vào sâu trong nước

глуми́ться *несов.* (над *Т*) hành hạ, hành; (*издеваться*) nhạo báng, chế nhạo

глумле́ние *с.* (sự) hành hạ; (*издевательство*) (sự) nhạo báng, chế nhạo

глупе́ть, поглупе́ть ngu đi, trở nên dại dột, trở nên ngu ngốc

глупе́ц *м.* kẻ ngu ngốc (khờ khạo), người dại dột (khờ dại)

глуп||и́ть *несов. разг.* làm điều dại dột (ngu ngốc); не ~и́! chớ làm điều dại dột! đừng làm điều ngu ngốc!

глу́по 1. *нареч.* (một cách) ngu ngốc, ngu xuẩn, dại dột, khờ khạo; поступи́ть ~ hành động ngu ngốc; 2. *в знач. сказ.* thật là ngu ngốc (ngu xuẩn, dại dột); э́то ~! như thế thật là ngu xuẩn! thật là dại dột!

глупова́тый *прил.* đụt, khờ, hơi ngu, hơi ngốc, hơi đần; ~ вид vẻ hơi đần

глу́пост||ь *ж.*. 1. (sự) ngu ngốc, ngu xuẩn, dại dột, thơ dại, khờ dại, khờ khạo; 2. *разг.* (*поступок*) (điều) ngu xuẩn, dại dột; (*слова*) (lời) nhảm nhí, bậy bạ; наде́лать ~ей làm những điều ngu xuẩn (dại dột); говори́ть ~и nói nhảm, nói bậy, nói xạo, ăn nói quàng xiên, nói năng dại dột; 3. (*чепуха*) (điều) nhảm nhí, bậy bạ, xằng bậy, ba xạo; брось э́ти ~и! đừng làm điều xằng bậy (nhảm nhí) như vậy!; ~и! nhảm nhí!, bậy bạ!

глу́п||ый *прил.* ngu, ngốc, dại, khờ, xuẩn, ngu ngốc, ngu xuẩn, ngu dốt, dại dột, thơ dại, khờ dại, khờ khạo; ребёнок ещё глуп cháu bé còn thơ dại (dại dột); он не так глуп, что́бы... nó không ngốc đến mức..., nó chẳng khờ đến nỗi...; ~ вид vẻ ngốc nghếch, vẻ khờ khạo; ~ая затéя mưu đồ ngu xuẩn; ~ое положéние cảnh ngộ khó xử, tình cảnh éo le

глупы́ш *м.*, **~ка** *ж. разг.* bé, cưng, bé yêu, bé cưng, cục cưng

глуха́рь *м.* (*птица*) gà rừng (*Tetrao urogallus*)

глухова́тый *прил.* nặng tai, lảng tai, nghễnh ngãng, ngãng

глух||о́й *прил.* 1. điếc; (*полностью*) điếc đặc, khiếm thính; (*тугой на ухо*) nặng tai, lảng tai, nghễnh ngãng; ~ на одно́ у́хо điếc một tai; он совершéнно глух anh ấy điếc đặc, ông cụ bị khiếm thính; 2. *перен.* (*равнодушный*) điếc đặc, thờ ơ, lãnh đạm; он глух к прóсьбам ông ta điếc đặc trước những lời yêu cầu; 3. (*о голосе*) trầm, khàn khàn; (*о звуке*) ồ ồ, âm, không rõ; 4. *лингв.* không kêu, vô thanh; ~ согла́сный phụ âm không kêu; 5. (*смутный*) mơ hồ; (*скрытный*) ngấm ngầm, âm ỉ, thầm lặng, thầm kín; ~óе волнéние nỗi lo lắng mơ hồ, nỗi xúc động thầm lặng; ~óе недовóльство (sự) bất mãn ngấm ngầm; 6. (*отдалённый*) hẻo lánh, xa xôi; (*безлюдный*) vắng, vắng vẻ, vắng lặng; ~óе мéсто nơi hẻo lánh; ~áя у́лица phố vắng, đường phố vắng vẻ; 7. (*заросший*) rậm, rậm rạp; ~ лес rừng rậm, rừng sâu; 8. (*сплошной, без отверстий*) dày sít, dày đặc; ~ забóр hàng rào dày sít; ~áя стенá bức tường dày đặc; 9. *в знач. сущ. м.* người điếc, người khiếm thính; ✧ ~áя ночь đêm khuya thanh vắng; ~óе врéмя, ~áя порá thời kỳ đình đốn, thời trì trệ; ~áя дверь, ~óе окнó cửa giả, cửa sổ giả

глухома́нь *ж. разг.* vùng xa xôi hẻo lánh, chốn thâm sơn cùng cốc

глухонемóй *прил.* 1. vừa câm vừa điếc; 2. *в знач. сущ. м.* người câm điếc (vừa câm vừa điếc)

глухота́ *ж.* (tật) điếc, khiếm thính

глуши́лка *ж. разг.* trạm gây nhiễu, đài phá sóng (*các buổi phát thanh*)

глуши́тель *м.* 1. *тех.* (cái, máy, bộ) giảm âm, tiêu âm, giảm tiếng vang; 2. *перен.* kẻ đàn áp (bóp nghẹt); ~ свобóды kẻ đàn áp (bóp nghẹt) tự do

глуши́ть *несов.* (*В*) 1. (*звук*) át, át (làm át)... đi, giảm âm, tiêu âm, làm lấp tiếng; 2. (*мотор*) tắt, hãm; 3. (*не давать расти*) làm cớm; 4. *перен.* (*подавлять*) dập tắt, bóp nghẹt, trù dập, trấn áp, đàn áp; (*сдерживать*) kìm hãm, kiềm chế, chế ngự; ~ крúтику bóp nghẹt (trù dập, trấn áp, đàn áp) phê bình; 5. *разг.* (*оглушать*) đánh cho choáng váng, đánh vào đầu cho ngất đi; ✧ ~ ры́бу bắn cá, đánh cá bằng chất nổ

глуш||ь *ж.* (chỗ) rậm rạp; (*дикие места*) vùng xa xôi hẻo lánh; chốn thâm sơn cùng cốc, nơi chó ăn đá gà ăn muối (*погов.*); жить в ~и́ sống ở nơi xa xôi hẻo lánh, ở chốn thâm sơn cùng cốc; лесна́я ~ (chỗ) rừng rậm sâu

гль́ба *ж.* khối, tảng, khối đá lớn, tảng đá lớn, địa khối; ~ льда tảng (khối) băng lớn; грани́тная ~ tảng (khối) đá hoa cương lớn

глюко́за *ж.* glucoza, glucos, gluco, đường nho

гляд||е́ть, поглядéть 1. nhìn, trông, ngó; 2. (за *Т*) *разг.* (*присматривать*) trông, coi, trông coi, theo dõi, nhìn (ngó) đến; (*заботиться*) trông nom, chăm nom, chăm sóc, săn sóc; ~ за поря́дком theo dõi (trông coi, coi) trật

тự; ~ за детьми́ trông trẻ, trông nom trẻ con; 3. *тк. несов.* (на *В*) (*выходить на*) trông (nhìn) ra; ~ на двор trông (nhìn) ra sân; 4. *разг. в знач. вводн. сл.* гляди́, гляди́шь có thể, rất có thể; того́ и ~и́ дождь пойдёт có thể trời sắp mưa đấy; 5. *в знач. межд.* (*выражает предостережение*): ~и́(те)! hãy coi/xem chừng!, hãy cẩn thận!; ✧ ~ в о́ба cảnh giác, cẩn trọng, thận trọng; ~ не́ на что́ хýдо (vô duyên) quá; не гля́дя нáмарать..., không lựa chọn, dễ dàng; на́ ночь гля́дя đêm hôm khuya khoắt; гля́дя по... tuỳ theo...

гляде́ться, поглядéться (в *В*) ngắm mình, soi, trông; ~ в зéркало soi gương, ngắm mình trong gương

гля́нец *м.* (мáтт) bóng; наводи́ть ~ đánh bóng, làm láng (bóng láng, bóng mặt)

гля́нуть *сов.* (на *В*) *разг.* nhìn, trông, ngó, xem; ✧ куда́ ни глянь đâu đâu (ở chỗ nào) cũng..., khắp mọi nơi đều...

глянцева́ть *несов.* (*В*) đánh bóng, làm láng (bóng láng, bóng mặt)

гля́нцев||ый *прил.* láng, bóng, bóng láng, bóng mặt; ~ая бума́га giấy láng (bóng, bóng láng); ~ журна́л tạp chí giấy láng (bóng), báo ảnh

гляцио́лог *м.* nhà băng hà học

гляциологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) băng hà học; ~ая экспеди́ция đoàn khảo sát băng hà học

гляциоло́гия *ж.* băng hà học

гм! *межд.* hừm!, hừ!

ГМП (генети́чески модифици́рованные проду́кты) *см.* генети́чески

гнать *несов.* (*В*) 1. lùa, xua, dồn, đuổi; ~ ста́до lùa đàn súc vật, dồn đàn bò; ~ лес thả bè gỗ; ве́тер го́нит ту́чи gió lùa đám mây đen; 2. (*погонять*) phóng, phi; ~ ло́шадь phi (phóng) ngựa; ~ маши́ну phóng ôtô; 3. (*быстро ехать*) phi (phóng) nhanh; ~ во весь дух phi nhanh như tên bắn, phóng như bay; 4. (*преследовать зверя*) đuổi, đuổi theo; *перен.* truy nã; 5. (*выгонять, прогонять*) đuổi (tống)... ra, đuổi (tống)... đi, xua đuổi, tống khứ; ~ кого́-л, и́з дому đuổi ai ra khỏi nhà; ~ кого́-л. прочь đuổi (tống, tống khứ) ai đi; ~ прочь все сомне́ния xua tan mọi ngờ vực; 6. (*добывать перегонкой*) cất, chưng; ✧ ~ в ше́ю, ~ взаше́ю đuổi (tống) cổ

гна́ться *несов.* (за *Т*) 1. (*преследовать*) đuổi (chạy, rượt) theo, đuổi bắt; 2. *разг.* (*стремиться*) chạy theo, theo đuổi; ~ за сла́вой chạy theo danh vọng, theo đuổi công danh

гнев *м.* (сơн) giận, tức giận, giận dữ, phẫn nộ, thịnh nộ, nộ khí; припа́док ~a cơn tức giận (giận dữ); не по́мнить себя́ от ~a vì giận quá nên không tự chủ được; смени́ть ~ на ми́лость ≅ đổi giận làm lành

гне́ваться, разгне́ваться (на *В*) *уст.* nổi giận, tức giận, giận

гне́вно *нареч.* (một cách) giận dữ, phẫn nộ, tức giận

гне́вливый *прил.* dễ giận (tức giận, nổi giận)

гне́вн||ый *прил.* giận dữ, đầy phẫn nộ, tức giận; ~ое осужде́ние lên án đầy phẫn nộ; ~ взгляд cái nhìn giận dữ

гнед||о́й *прил.*: ~áя ло́шадь ngựa tía

гне́до-ча́л||ый *прил.*: ~áя ло́шадь ngựa đạm nâu nhạt

гнезди́ться *несов.* 1. làm tổ, làm ổ; *перен.* ở, trú, cư trú, sống chật chội, sống chen chúc; 2. (*корениться*) đâm rễ, bắt rễ, bám chặt

гнездо́ *с.* 1. tổ, ổ; (*животных*) ổ; ~ перепёлки tổ cun cút, ổ chim cun cút; вить ~ làm tổ, làm ổ; 2. (*домашний очаг*) tổ ấm; родно́е ~ tổ ấm gia đình; 3. (*выводок, семья*) tổ, ổ; 4. (*скопление чего-л.*) cụm, đám, chùm; ~ грибо́в cụm nấm; ~ криста́ллов đám (chùm) tinh thể; 5. (*тайное пристанище*) ổ, sào huyệt; động (*разг.*); воровско́е ~ ổ (động) gian phi, ổ trộm cắp; разбо́йничье ~ ổ cướp, sào huyệt bọn cướp; ~ шпио́нское ~ ổ gián điệp; 6. *тех.* ổ, lỗ; кла́панное ~ ổ supap; ~ подши́пника lỗ của ổ trục; 7. (*укрытое место*) ổ, ụ; пулемётное ~ ổ (ụ) súng máy; сна́йперское ~ ổ quân bắn tỉa (lính thiện xạ); 8. *лингв.* (*группа однокоренных слов*) nhóm từ cùng gốc (từ căn); 9. *с.-х.* lỗ, hốc, hố; ✧ свить себе ~ а) (*устроиться*) xây tổ ấm; б) *перен.* (*укорениться*) bắt rễ, bám chặt

гнездова́ние *с. зоол.* (sự) làm tổ, làm ổ

гнездова́ться *несов.* làm tổ, làm ổ

гнездово́й *прил.*: ~ посе́в *с.-х.* (sự) gieo lỗ, gieo hố, gieo hốc

гнейс *м. геол.* gơnai, đá phiến ma; грани́тный ~ gơnai granit

гне́йсовый *прил.* (thuộc về) gơnai, đá phiến ma

гне||сти́ *несов.* (*В*) đè nặng, day dứt, giày vò; меня́ ~тёт тоска́ nỗi buồn đè nặng lòng tôi

гнёт *м.* ách, ách áp bức; под ~ом чего́-л. dưới ách của cái gì

гнету́щ||ий *прил.* nặng nề, khó chịu; ~ее впечатле́ние ấn tượng nặng nề, cảm tưởng khó chịu; ~ая мысль ý nghĩ nặng nề; ~ее чу́вство cảm giác nặng nề

гни́да *ж.* 1. trứng chấy, trứng rận; 2. *прост. бран.* đồ vô lại (vô loại, vô loài, đê tiện)

гние́ние *с.* 1. (sự) thối rữa, rữa nát; 2. *перен.* (sự) mục nát, thối nát

гнил||о́й *прил.* 1. mục, nát, thối, rữa, ủng, thối nát, mục nát, thối rữa, nát rữa; ~о́е де́рево cây gỗ mục; ~о́е я́блоко quả táo thối; ~ апельси́н quả cam ủng; ~ зуб răng thối, răng sâu; 2. (*сырой*) ẩm ướt; ~áя пого́да thời tiết ẩm ướt; 3. (*порочный*) hủ bại, thối nát; ~áя тео́рия lý thuyết hủ bại

гни́лостн||ый *прил.* 1. (*вызываемый гниением*) thối, hôi thối; ~ за́пах mùi thối (hôi thối); 2. (*вызывающий гниение*) gây thối, thối; ~ые бакте́рии vi khuẩn gây thối

гни́лость *ж.* 1. (sự) mục, nát, thối, rữa, ủng, thối nát, mục nát, thối rữa, nát rữa; 2. *перен.* (sự, tính chất) thối nát, mục nát

гнилу́шка *ж.* khúc gỗ mục

гниль *ж.* 1. vật mục nát (bị thối); 2. (*плесень*) mốc, meo

гнильё *с. собир. см.* гниль 1

гнить, сгнить 1. mục, nát, thối, rữa, ủng, mục nát, thối rữa, nát rữa; (*о зубе*) (bị) sâu, thối; ~ на корню́ thối rễ; 2. *перен.* thối nát, mục nát

гноби́ть *несов.* (*В*) *разг.* đè nén, hành hạ, ngược đãi, trù ếm

гное́ние *с. мед.* (sự) mưng mủ, lên mủ

гноеотделе́ние *с.* (sự) ra mủ

гноеотдели́тельный *прил.* ra mủ; ~ проце́сс quá trình ra mủ

гнои́ть, сгнои́ть (*В*) 1. làm... thối (mục, nát, rữa, ủng, mục nát, thối rữa, nát rữa); 2. *перен.* làm... chết mòn (rục xác, chết dần chết mòn); ~ кого́-л. в тюрьме́ giam ai rục xác (chết dần chết mòn) trong tù

гнои́ться *несов.* mưng mủ, lên mủ, ra mủ

гной *м.* mủ; (*в глазах*) dử mắt, ghèn

гнойни́к *м.* bọng mủ, bọc mủ, abcès, apxe, áp-xe; вскрыть ~ mổ bọng mủ (abcès, apxe)

гно́йн||ый *прил.* (thuộc về) mủ; (*гноящийся*) có mủ, mưng mủ; ~ая ра́на vết thương có mủ; ~ аппендици́т viêm mủ ruột thừa

гном *м. миф.* quỷ lùn (*giữ của dưới đất*)

гносеологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) nhận thức luận; ~ие исто́чники những nguồn gốc nhận thức luận

гносеоло́гия *ж. филос.* nhận thức luận, lý luận nhận thức

гностици́зм *м. рел., филос.* ngộ đạo thuyết, thuyết ngộ đạo

гну *м. и ж. нескл. зоол.* gnu, gơnu, linh dương (*Connochaeles gnu*)

гнус *м. собир.* (*мошкара*) đĩn, ruồi muỗi

гнуса́вить *несов.* nói giọng mũi; (*петь*) hát giọng mũi

гнуса́вый *прил.* (có) giọng mũi; ~ го́лос giọng mũi

гну́сно *нареч.* (một cách) đê tiện, hèn hạ, đê mạt, hèn mạt, đê hèn

гну́сность *ж.* 1. (sự, tính) đê tiện, hèn hạ, đê mạt, hèn mạt, đê hèn, đê nhục, ghê tởm; 2. (*поступок*) (điều) đê tiện, hèn hạ, đê mạt, hèn mạt

гну́сн||ый *прил.* đê tiện, hèn hạ, đê mạt, hèn mạt, đê hèn, đê nhục, hạ tiện, bỉ ổi, ghê tởm; ~ое зре́лище cảnh tượng ghê tởm; ~ая клевета́ lời vu khống hèn hạ (đê tiện, bỉ ổi); ~ посту́пок hành vi đê hèn (đê mạt, hạ tiện)

гнусь *ж. прост.* (điều) kinh tởm, ghê tởm

гну́т||ый *прил.* cong, uốn cong; ~-ая ме́бель đồ gỗ chân quỳ

гнуть *несов.* 1. (*В*) uốn (bẻ) cong; (*наклонять*) làm nghiêng, uốn cong xuống; 2. *перен.* (*подчинять своей воле*) cưỡng ép, đè nén; 3. (к *Д*) *разг.* (*клонить к чему-л.*) hướng câu chuyện; я понима́ю, куда́ он гнёт tôi biết anh ta lái (hướng) câu chuyện đến đâu; ✧ ~ спи́ну со́нг lưng (nai lưng) làm; ~ спи́ну, ше́ю пе́ред ке́м-л. cong lưng cúi đầu trước ai, luồn cúi (quỵ luỵ) ai; ~ свою́ ли́нию khăng khăng giữ ý mình, cứ làm theo ý mình

гну́ться *несов.* 1. cong lại, uốn cong; (*сгибаться, пригибаться*) cong (nghiêng) xuống, cong (gập) mình; ~ под тя́жестью чего́-л. gập mình (còng lưng) dưới sức nặng của cái gì; 2. (*обладать гибкостью*) dễ uốn; 3. *перен.* chịu nhũn, chịu nhún, nhượng bộ, nhân nhượng

гнуша́ться *несов.* (*Т*) (*пренебрегать*) khinh miệt, khinh khi, khinh bỉ, miệt thị, coi khinh; (*брезгать*) kinh tởm, ghê tởm; не ~ ничем không từ cái gì cả; не ~ никаки́ми сре́дствами không từ một thủ đoạn nào

гобеле́н *м.* (*ковёр*) (tấm) gobelin, thảm hoa, thảm treo tường; (*ткань*) (vải) gobelin

гобо́й *м.* (kèn) oboa

гове́ть *несов.* ăn chay, sống chay tịnh

го́вор *м.* 1. *прям. и перен.* (tiếng) rì rào, rì rầm, lầm rầm, xì xào; ~ волн tiếng sóng rì rầm, tiếng rì rào của sóng; 2. (*манера говорить*) thổ âm, cách nói, lối nói, lối phát âm; 3. (*местный диалект*) tiếng địa phương, thổ ngữ

говори́льня *ж. разг. пренебр.* (chỗ) tán phiệu, tán phét, nói ba hoa

говор||и́ть, сказа́ть 1. *тк. несов.* nói; ребёнок начина́ет ~ на второ́м году́ жи́зни trên một tuổi thì em bé bắt đầu nói; ~и́те погро́мче! anh/chị hãy nói to hơn!; ~ по-ру́сски nói tiếng Nga; ~ на не́скольких языка́х nói mấy thứ tiếng; 2. (*В*) (*выражать, сообщать*) nói, bảo, báo; не ~я́ ни сло́ва không nói không rằng, không nói một lời nào; ~ пра́вду nói thật; ~ компли́менты khen (nói) xã giao; ~ пе́ред аудито́рией nói trước cử toạ; ~ с уве́ренностью nói một cách tin tưởng; 3. *тк. несов.* (*Д*) (*вызывать какие-л. чувства*) gợi ra, gợi lên; 4. *тк. несов.* (*разговаривать*) nói, nói chuyện, đàm thoại, hội thoại; bàn tán; ~ с ке́м-л. nói chuyện (đàm thoại) với ai; кто ~и́т? а) ai nói?; б) (*по телефону*) ai đấy?; нам ~я́т người ta nói với chúng tôi; об э́том мно́го ~я́т người ta bàn tán nhiều về điều này; 5. *тк. несов. безл.*: ~я́т nghe nói, người ta nói; ~я́т, что он уже́ прие́хал nghe nói ông ta đã về rồi; 6. *тк. несов.* (*свидетельствовать о чем-л.*) chứng minh, chứng tỏ, tỏ rõ, nói lên; ~ в по́льзу кого́-л., чего́-л. chứng minh có lợi cho ai, cái gì; фа́кты ~я́т не в ва́шу по́льзу những sự việc chứng minh bất lợi cho anh; всё э́то ~и́т о том, что... tất cả những việc này chứng tỏ rằng...; 7. *тк. несов.* (в *П*) (*проявляться*) thể hiện, biểu hiện, biểu lộ; в нём ~и́т со́бственник tính tư hữu lộ (thể hiện, biểu hiện) rõ ở nó; ✧ ~и́т Москва́ *радио* đây là đài phát thanh Moskva; что вы ~и́те? thế à?, thế cơ à?, có thật thế không?; само́ за себя́ ~и́т đủ để chứng tỏ; что и ~ chuyện!, còn phải nói!, tất nhiên rồi!, hoàn toàn đúng thế!; что (как) ни ~и́ dù sao đi nữa; ~ на ра́зных языка́х nói bằng những ngôn ngữ khác nhau, không hiểu nhau, không ăn ý nhau; что я вам ~и́л! tôi đã bảo mà!, tôi đã nói rồi mà!; вам хорошо́ ~! anh thì dễ nói thôi!; вообще́ ~я́ nói chung; не ~я́ уже́ о... chứ chưa nói gì đến...; ина́че ~я́ nói một cách khác; откро́венно ~я́ nói thẳng thì...; ~я по справедли́вости nói cho phải, của đáng tội; по пра́вде ~я́ của đáng tội, nói thật thì...; со́бственно ~я́ thực ra, nói đúng ra, kể ra thì..; стро́го ~я́ nói chính xác thì...; и не ~и́те! còn phải nói!, đúng quá!, chính thế!; ~ себе́ bụng bảo dạ, tự nhủ mình

говор||и́ться *несов.*: как э́то ~и́тся? điều này phải nói như thế nào nhỉ?; как ~и́тся như người ta thường nói

говорли́вость *ж.* (tính, sự) hay nói, thích nói, mau miệng, lắm mồm, nỏ mồm

говорли́вый *прил.* hay nói, thích nói, mau miệng, lắm mồm, nỏ mồm, nỏ miệng, lắm mồm lắm miệng

говору́н *м.*, **~ья** *ж. разг.* người hay nói (lắm mồm, nỏ mồm)

говя́дина *ж.* thịt bò

говя́ж||ий *прил.* (thuộc về) thịt bò; (*из говядины*) (bằng) thịt bò; ~ сту́день thịt bò nấu đông; ~ье са́ло mỡ bò

го́гол||ь *м.* (*птица*) vịt chuông (*Bucephala islandica*); ✧ ходи́ть ~ем đi vênh vang

го́голь-мо́голь *м.* (món) trứng đánh, lòng đỏ đánh với đường

го́гот *м.*, **гоготá́нье** *с.* 1. (*гусей*) (tiếng) kêu quạc quạc, kêu quang quác (*nói về ngỗng*); 2. *разг.* (*хохот*) (tiếng) cười hô hố, cười ha hả

гоготáть *несов.* 1. (*о гусях*) kêu quạc quạc (quang quác) (*nói về ngỗng*); 2. *разг.* (*хохотать*) cười hô hố (ha hả)

год *м.* 1. năm; (*о возрасте*) tuổi; теку́щий ~ năm nay; астрономи́ческий ~ năm thiên văn; со́лнечный ~ năm dương lịch; лу́нный ~ năm âm lịch; календа́рный ~ năm lịch; урожа́йный ~ năm được mùa (ra quả); в бу́дущем ~ý sang năm, (trong) năm sau; в про́шлом ~ý (trong) năm ngoái; в

2005 ~у (trong) năm 2005; в тот ~ (trong) năm ấy; два ра́за в ~ý một năm hai bận, hai lần trong một năm; емý 33 ~а anh ấy 33 tuổi; он ста́рше меня́ на́ ~ anh ấy hơn tôi một tuổi; за́ ~ trong một năm; за́ ~ до... một năm trước khi...; за э́тот ~ trong năm nay; на оди́н ~ cho một năm; 2. *мн.*: ~ы (*возраст*) tuổi, tuổi tác; в его́ ~ы lúc bằng tuổi anh ấy; ра́зница в ~а́х khác nhau về tuổi (tuổi tác); 3. *мн.*: ~ы (*период*) những năm, thời kỳ; ~ы революции thời kỳ cách mạng; девяно́стые ~ы 20 ве́ка những năm 90 của thế kỷ 20; ✧ Но́вый ~ Năm mới; (*по лунному календарю*) Tết Nguyên đán; с Но́вым ~ом! chúc mừng Năm mới!; из ~а в ~ từ năm này qua năm khác, năm nào cũng vậy, hàng năm; в ~а́х (*в возрасте*) đứng tuổi, luống tuổi; с ~а́ми với thời gian, dần dần; бе́з ~у неде́ля mới đây, mới gần đây thôi; не по ~а́м không tương xứng với tuổi tác; не по ~а́м серьёзный đạo mạo trước tuổi; ~ на́ ~ не прихо́дится mỗi năm một khác; ~ от ~у mỗi năm lại càng...; ~ за ~ом cứ năm này đến năm khác

года́ми *нареч.* (trong) mấy năm liền, luôn mấy năm; я его́ ~ не ви́жу trong mấy năm liền tôi không gặp anh ta

го́ден *кратк. ф. от* го́дный

годи́н||а *ж.* thời gian, thời kỳ, thời buổi; в ~у тяжёлых испыта́ний thời buổi nước sôi lửa bỏng, thời kỳ thử thách quyết liệt; стра́шная ~ thời kỳ khủng khiếp

год||и́ться *несов.* (на, в *В*) dùng được, làm được, thích dụng; (*быть впору*) hợp, vừa; он не ~и́тся в учителя́ anh ấy không dùng (không thể) làm giáo viên được; э́то пла́тье мне не ~и́тся áo này không hợp (không vừa) với tôi; э́то никуда́ не ~и́тся cái đó không ra gì cả!, làm thế thì không ra sao cả!, thế thì tệ quá (hỏng quá)!; так поступа́ть не ~и́тся hành động như vậy không ra làm sao cả

годи́чн||ый *прил.* 1. (lâu, trong) một năm; ~ срок thời hạn một năm; ~ой да́вности lâu một năm; 2. (*бывающий раз в году*) một năm một lần; (*ежегодный*) hàng năm; ~ое собра́ние hội nghị hàng năm; ✧ ~ое кольцо́ *бот.* vòng năm

го́дност||ь *ж.* (sự) dùng được, thích dụng; giá trị; срок ~и thời hạn sử dụng, thời hạn dùng được

го́дный *прил.* dùng được, thích dụng, thích hợp; (*о билете и т. п.*) có giá trị; ~ для питья́ uống được; биле́т го́ден на за́втра vé có giá trị đến ngày mai; ~ к вое́нной слу́жбе đủ điều kiện phục vụ quân dịch; ни к чему́ не ~ không thể dùng được việc gì cả, không thích dụng cho việc gì cả, không có giá trị gì hết; никуда́ не ~ hoàn toàn vô dụng, không ra gì cả

годова́лый *прил.* (lên) một, một tuổi, một năm; ~ младе́нец em bé lên một, đứa bé đầy tuổi tôi; ~ телёнок bê một tuổi

годова́ть *несов.*: год ~, не век вековать *посл.* chịu đựng một năm, chứ không phải suốt một trăm năm

годов||о́й *прил.* cả năm, toàn năm, toàn niên; (*ежегодный*) hàng năm, mỗi năm, thường niên; (*получающийся к концу года*) cuối năm; ~ дохо́д thu hoạch hàng năm; ~ отчёт quyết toán năm, báo cáo hàng năm; ~а́я оце́нка điểm số cuối năm; сре́дняя ~а́я температу́ра nhiệt độ trung bình hàng năm; ~ план kế hoạch năm

годовщи́на *ж.* (ngày, lễ) kỷ niệm; пя́тая ~ сва́дьбы lễ kỷ niệm năm năm ngày thành hôn; ~ Побе́ды lễ kỷ niệm Chiến thắng

гол *м. спорт.* bàn, bàn thắng, goal, gôn; заби́ть ~ làm bàn, phá lưới, ghi bàn thắng, chọc thủng lưới

голя́вль *м.* cá mương Âu (*Leuciscus cephalus*)

голена́ст||ый *прил.* 1. cao cẳng, chân sếu; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *зоол.* bộ Sếu

голени́ще *с.* ống ủng, ống bốt

го́лень *ж.* cẳng, cẳng chân, ống chân, ống quyển

голки́пер *м. спорт.* thủ môn, thủ thành; người giữ gôn (*разг.*)

голла́нд||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Holland (Hà Lan)

голла́ндск||ий *прил.* (thuộc về) Holland, Hà Lan; ✧ ~ сыр phó mát Holland (Hà Lan); ~ая печь lò sưởi tây, lò sưởi gạch men

голов||а́ *ж.* 1. đầu; над ~о́й trên đầu; ~о́й вперёд đưa đầu ra phía trước; уйти́ в во́ду с ~о́й hụp (ngụp đầu) xuống nước; 2. (*единица счёта скота*) đầu, con; ста́до в 200 голо́в đàn súc vật có 200 con (đầu); 3. (*пищевой продукт в форме шара, конуса*): ~ са́хара (са́хару) khối (tảng) đường; ~ сы́ра (сы́ру) tảng phomat; 4. *перен.* (*ум, рассудок*) đầu óc, đầu não, trí óc, trí não, trí tuệ; тупа́я ~ đầu óc đần độn; све́тлая ~ đầu óc sáng suốt, trí tuệ minh mẫn; он челове́к с ~о́й anh ấy là người thông minh (thông tuệ, hiểu biết); рабо́тать ~о́й suy nghĩ, động não, nghĩ nát óc; у него́ хорошо́ рабо́тает ~ đầu óc anh ấy minh mẫn; э́то мне и в го́лову бы не пришло́ tôi không hề nghĩ như thế; 5.: городско́й ~ *ист.* thị trưởng, đô trưởng; 6. (*первые ряды, передняя часть*) đầu, hàng đầu; ~ колóнны đầu đội ngũ, đầu hàng; идти́ в ~е́ đi đầu, đi trước; ✧ без ~ы́ người tối dạ (ngu, ngốc); с ~о́й người thông minh (sáng trí); с ~ы́ cho mỗi người; че́рез чью-л. го́лову vượt qua đầu ai, không bàn bạc (không báo cáo) cho ai biết trước; ~ в го́лову (*о лошадях на скачках*) chạy ngang nhau; с ~ы́ до ног từ đầu đến chân, toàn bộ, hoàn toàn; в пе́рвую го́лову trước tiên, trước hết, đầu tiên; не выходи́ть из ~ы́ у кого́-л. cứ vương vấn mãi trong lòng ai, ai cứ nhớ mãi (cứ nghĩ hoài, không thể nào quên được); сде́лать что́-л. на свою́ го́лову làm cái gì có hại cho mình, làm việc gì chỉ thiệt hại cho mình; дел — вы́ше ~ы́ công việc ngập đầu (lút đầu lút cổ), bận đến xẻ mũi mà thở; мча́ться, бежа́ть сломя́ го́лову chạy bán sống bán chết, chạy ba chân bốn cẳng; очерте́я го́лову liều mạng, bổng bột, xốc nổi, không đắn đo chín chắn; отвеча́ть, руча́ться ~о́й за что́-л. đưa đầu ra mà chịu (hoàn toàn chịu) trách nhiệm về cái gì; вы́дать себя́ с ~о́й lộ tim đen, lộ tẩy, lộ mặt; быть ~о́й (*или* быть на го́лову) вы́ше кого́-л. trội hơn ai nhiều; вали́ть, перекла́дывать с больно́й ~ы́ на здоро́вую ≅ tháo dạ đổ vạ cho chè (*погов.*); сам себе́ ~ hoàn toàn tự chủ, hoàn toàn tự lập

голова́стик *м.* 1. *зоол.* nòng nọc; 2. *разг.* người to đầu, con vật to đầu

голове́шка *ж. разг.* khúc gỗ cháy dở, que củi cháy âm ỉ

голови́зна *ж.* (khúc) đầu cá chiên, đầu cá tầm

голо́вк||а *ж.* 1. đầu nhỏ; 2. (*гвоздя, винта и т. п.*) đầu, mũi; ~ снаря́да đầu đạn; ~ бу́ра mũi khoan; 3. *разг.* (*руководители*) (đám, bọn) đầu sỏ, đầu nậu, chóp bu; 4. *мн.*: ~и (*обуви*) mũi; 5. (*лука*) củ; ~ чесноко́ва củ tỏi; ✧ ма́ковая ~ quả cây a phiến

головн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) đầu; ~ мозг não bộ, bộ não; ~а́я боль (chứng) đau đầu, nhức đầu; 2. (*находящийся впереди*) (ở) đầu, phía trước; ~ отря́д đội tiền tiêu (tiền đạo); ~ы́е вагóны những toa đầu; 3. (*ведущий*) đầu ngành, đầu đàn; ~óе предприя́тие xí nghiệp đầu đàn (đầu ngành); ~óе учрежде́ние cơ quan đầu ngành; 4. *в знач. сущ. м.* (*о человеке*) người đi đầu; (*о животном*) con đi đầu (đầu đàn); (*о машине и т. п.*) chiếc đi đầu

головня́ *ж.* 1. *см.* головёшка; 2. (*болезнь злаков*) (bệnh) than

головокруже́ние *с.* (sự) chóng mặt, choáng ngợp, choáng váng, xây xẩm, choáng đầu; испы́тывать ~ (bị) chóng mặt, choáng váng, choáng đầu; ✧ ~ от успе́хов say sưa (choáng váng) vì thắng lợi

головокружи́тельно *нареч.* (một cách) chóng mặt, choáng ngợp, choáng váng; ~ высóкий cao đến chóng mặt (choáng ngợp)

головокружи́тельн||ый *прил.* (làm) chóng mặt, choáng ngợp, choáng váng, xây xẩm, choáng đầu; ~ая высота́ độ cao chóng mặt (choáng ngợp); с ~ой быстротóй với tốc độ chóng mặt, cực nhanh, hết sức nhanh, thần tốc; ✧ ~ успéх thành công oanh liệt (lừng lẫy)

головолóмка *ж. разг.* 1. câu đố, vấn đề hóc búa (nhức óc, nan giải); 2. (*игрушка*) đồ chơi luyện trí

головолóмн||ый *прил.* hóc búa, nhức óc, nan giải, khó giải, rất phức tạp; ~ая зада́ча bài toán hóc búa (nhức óc, khó giải); ~ вопрóс vấn đề hóc búa (nhức óc, nan giải)

головомóйк||а *ж. разг.* (sự) vò đầu, chỉnh xạc, quở mắng, quở trách; зада́ть кому́-л. ~у vò đầu (chỉnh xạc, quở mắng, quở trách) ai; получи́ть ~у bị vò đầu (quở mắng, quở trách)

головоре́з *м. разг.* 1. (*сорвиголова*) kẻ liều mạng (bạt mạng); 2. (*бандит*) (tên) cường đạo, ăn cướp, đầu trộm đuôi cướp, giết người cướp của

головотя́п *м. разг.* kẻ làm ẩu (làm cẩu thả)

головотя́пский *прил.* ẩu, ẩu tả, cẩu thả

головотя́пство *с. разг.* (tính, thái độ) làm ẩu, ẩu tả, cẩu thả

голограмма *ж.* hologram, ảnh toàn đồ, phim ảnh nổi toàn hình

голографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hologram, ảnh toàn ký, ảnh nổi toàn hình; ~ое изображе́ние ảnh hologram, ảnh toàn ký, ảnh nổi toàn hình; ~ая за́пись (phép, sự, bản) hologram, ghi ảnh toàn ký, ghi ảnh nổi toàn hình; ~ое кинó điện ảnh nổi toàn hình

гологра́фия *ж.* (kỹ thuật) holography, ảnh toàn ký, ảnh nổi toàn hình

го́лод *м.* 1. (*ощущение*) (sự) đói, đói bụng, đói lòng; (*голодание*) (sự) đói ăn, đói kém; испы́тывать, чу́вствовать ~ đói, thấy đói, bị đói; умира́ть с ~у, от ~а chết đói; я умира́ю от ~а tớ đói thấy ông bà ông vải (*шутл.*); 2. (*бедствие*) (nạn) đói; 3. *перен.* (*нехватка*) (sự) đói, thiếu, thiếu thốn, khan hiếm; кни́жный ~ đói (thiếu, khan hiếm) sách

голода́ние *с.* 1. (sự) đói ăn, ăn đói, đói kém; (*нехватка*) (sự) đói, thiếu, thiếu thốn; кислоро́дное ~ thiếu oxy, đói dưỡng khí; 2. (*лечебное*) (sự) nhịn ăn

голода́ть *несов.* 1. đói, bị đói, đói ăn, ăn đói; 2. (*воздерживаться от пищи*) nhịn ăn, nhịn đói, chịu đói

голода́ющий *в знач. сущ. м.* (*скл. как прил.*) người đói; (*объявивший голодовку*) người tuyệt thực

го́лодно 1. *нареч.* (một cách) đói; 2. *безл. в знач. сказ.*, (*Д*) (*об ощущении голода*) (cảm thấy) đói; мне ~ tôi đói, tôi thấy đói; 3. *безл. в знач. сказ.* (*о наличии голода*) (có, bị) nạn đói, đói; в го́роде бы́ло уже́ ~ trong thành phố đã có nạn đói (đã bị đói) rồi

голо́дн||ый *прил.* 1. đói, đói bụng, đói lòng; быть ~ым đói, bị đói, thấy đói; на ~ желу́док khi bụng đói, khi chưa ăn; 2. (*вызванный голодом*) (do) đói; ~ая смерть chết đói; 3. (*неурожайный*) đói kém, mất mùa; ~ год năm đói kém (mất mùa); ~ край vùng nghèo đói; 4. *разг.* (*скудный*) ít ỏi, chết đói; ~ обе́д bữa ăn ít ỏi; на ~ом пайке́ lấy khẩu phần chết đói; 5. *в знач. сущ. м.* người đói; ✧ ~ как волк ≅ đói rã họng, đói hoa cả mắt, đói như cào

голодо́вк||а *ж.* 1. *разг.* (*голод*) (nạn) đói, đói ăn; 2. (*отказ от пищи в знак протеста*) (sự) tuyệt thực, bãi thực; объяви́ть ~у tuyên bố tuyệt thực

гололёд *м. см.* гололе́дица

гололе́дица *ж.* (lớp) băng mỏng, băng phủ đường; (*о погоде*) (tình trạng) băng phủ đường; сего́дня стра́шная ~ hôm nay băng phủ đường kinh quá

голоно́гий *прил. разг.* chân đất, chân không, chân trần

го́лос *м.* 1. giọng, tiếng, giọng (tiếng) nói; высо́кий ~ giọng cao; ни́зкий ~ giọng thấp; ~ соловья́ tiếng hót của chim hoạ mi; узна́ть по ~у nghe giọng nói (tiếng nói) mà nhận ra; 2. (*при голосовании*) phiếu, phiếu bầu; отда́ть свой ~ за кого́-л. bỏ phiếu cho ai; пра́во ~а quyền bầu cử, quyền bỏ phiếu; реша́ющий ~ (*при разделении голосов*) lá phiếu quyết định; с пра́вом реша́ющего ~а chính thức, có quyền biểu quyết; с пра́вом совеща́тельного ~а dự thính, có quyền tư vấn, không có quyền biểu quyết; 3. *муз.* bè; пе́сня на два ~а bài hát hai bè; 4. (*звуки*) âm thanh, tiếng động, tiếng ồn ào; ~ ве́тра âm thanh của gió; ~ мо́ря tiếng động (tiếng gào) của biển cả; ~ го́рода tiếng ồn ào của thành phố; 5. (*мнение*) tiếng, tiếng nói, ý kiến; ~ масс tiếng dân, tiếng nói của quần chúng; 6.: ~ рассу́дка tiếng nói của lý trí; ~ со́вести tiếng nói của lương tâm; ~ кро́ви tình huyết thống; ✧ во весь ~ cất cao giọng, nói to, kêu to; быть в ~е có hứng hát hay; зау́чивать что́-л. с ~а nghe mà học thuộc cái gì; в оди́н ~ đồng thanh, nhất trí, muôn miệng một lời; хвали́ть в оди́н ~ đồng thanh khen ngợi; говори́ть с чужо́го ~а nói huà theo người khác; подня́ть ~ lên tiếng, lên giọng

голосеменны́е, голосемя́нные *мн. бот.* thực vật hạt trần (khoả tử)

голоси́стый *прил. разг.* (có) giọng mạnh; (*звонкий*) oang oang, sang sảng; ~ ребёнок cậu bé giọng oang oang, thằng bé to họng

голоси́ть *несов. разг.* 1. (*громко петь*) hát to; (*кричать*) kêu to; 2. (*громко плакать, причитать*) khóc than, than văn; ~ по поко́йнику khóc than người chết

голосло́вно *нареч.* (một cách) vô căn cứ, vu vơ, vô đoán, vũ đoán

голосло́вн||ый *прил.* vô căn cứ, không xác đáng, vu vơ, vô đoán, vũ đoán; ~ое обвине́ние lời buộc tội vô căn cứ (không xác đáng, vu vơ); ~ое утвержде́ние lời khẳng định vô đoán (vũ đoán, vô căn cứ); что́бы не быть ~ым để không nói vu vơ (vô căn cứ)

голосова́ни||е *с.* (cuộc, sự) bỏ phiếu, biểu quyết; поимённое ~ bỏ phiếu ký danh; поста́вить предложе́ние на ~ đưa đề nghị ra biểu quyết; провести́ ~ bỏ phiếu, biểu quyết, đầu phiếu; воздержа́ться при ~и không bỏ phiếu,

bỏ phiếu trắng, không biểu quyết; результа́ты ~я kết quả cuộc bỏ phiếu; маши́на ~я bộ máy bỏ phiếu

голосова́ть, проголосова́ть 1. (за *В*) bỏ phiếu, biểu quyết; ~ подня́тием руки́ biểu quyết bằng cách giơ tay; ~ за кандида́та bỏ phiếu cho (bầu cho) ứng cử viên; ~ за предложе́ние bỏ phiếu (biểu quyết) tán thành đề nghị; 2. (*В*) (*ставить на голосование*) lấy biểu quyết, đưa... ra biểu quyết; 3. *разг.* (*просить остановить машину*) đưa tay vẫy xe đang chạy, vẫy xe taxi

голосов||о́й *прил.* (thuộc về) giọng, thanh âm; ~ы́е свя́зки *анат.* dây thanh, dây thanh âm, thanh đới, thanh đái; ~а́я щель *анат.* khe thanh, thanh môn

голоту́рия *ж. зоол.* hải sâm, đồn đột (*Holothuria*)

голоце́н *м. геол.* thế Holoxen, thế Toàn sinh

голубево́дство *с.* (nghề, sự) nuôi bồ câu

голуб||е́ть *несов.* 1. (*становиться голубым*) trở nên xanh lam (xanh da trời); 2. (*виднеться*) hiện ra màu xanh lam, trông rõ màu xanh da trời; вдали́ ~е́ет мо́ре biển xanh lam hiện ra ở đằng xa

голубизна́ *ж.* (màu) lam, xanh lam, thanh thiên, thiên thanh, xanh da trời

голуби́ка *ж.* 1. (*растение*) (cây) lam mai (*Vaccinium*); 2. (*ягода*) (quả) lam mai

голуби́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) bồ câu; ~ое яйцо́ тру́нг bồ câu; ~ая по́чта (lối) dùng bồ câu đưa thư; 2. (*кроткий*) hiền lành, dịu dàng

голу́бица *ж.* 1. *см.* голу́бка 1; 2. *перен.* cô gái ngây thơ trong trắng

голу́бка *ж.* 1. bồ câu mái; 2. *разг.* (*обычно в обращении*) em yêu dấu, cô em thân yêu, chị thân mến

голубова́тый *прил.* lam nhạt, hơi xanh lam

голубогла́зый *прил.* (có) mắt xanh lam

голуб||о́й *прил.* 1. lam, xanh lam, thanh thiên, thiên thanh, xanh da trời; ~о́го цве́та màu lam (xanh lam, thanh thiên, thiên thanh, xanh da trời); 2. *разг. в знач. сущ. м.* người đồng tính luyến ái (đồng dục) (*giữa người nam*); ✧ ~а́я кровь dòng dõi quý phái (trâm anh, trâm anh thế phiệt), dòng máu quý tộc

голу́бушка *ж. разг.* (*обращение*) bà chị (cô em) thân mến

голубцы́ *мн.* (*ед.* голубе́ц *м.*) (món) bắp cải nhồi thịt băm

голу́бчик *м. разг.* (*обращение*) anh bạn (anh, cậu, em) thân mến

го́луб||ь *м.* (chim) bồ câu (*Columba livia*); гоня́ть ~е́й thả (chơi) bồ câu; ~ свя́зи, почто́вый ~ bồ câu đưa thư (truyền tin); ✧ ~ ми́ра chim bồ câu hoà bình

голуба́тник *м.* (*любитель*) người nuôi bồ câu

голуба́тня *ж.* chuồng bồ câu

го́л||ый *прил.* 1. (*обнаженный до пояса*) trần, ở trần; (*полностью*) ở truồng, ở lổ, trần truồng, trần trụi, loã lồ, trần trùi trụi; tô hô (*разг.*); ~ челове́к người ở trần (ở truồng, trần truồng); ~ое те́ло mình trần, thân hình trần truồng (trần truồng tô hô), loã thể, khoả thân; ~ые но́ги chân trần; 2. (*лишённый покрова*) trụi, trọc, trụi lá, trần trụi, trơ trụi, trụi lủi, trụi thùi lủi, trụi thùi lụi; ~ куст bụi cây trụi lá; ~ая земля́ bãi đất trơ trụi; ~ые дере́вья cây cối trơ trụi (trần trụi, trụi lá); ~ое по́ле cánh đồng trơ trụi, đồng không; ~ че́реп đầu trọc; 3. (*ничем не покрытый*) trần, không có gì che; ~ пол sàn không trải thảm; ~ые сте́ны tường không treo gì cả; спать на ~ой земле́ ngủ trên mặt đất, nằm sương gối đất; ~ про́вод dây trần; ~ая са́бля gươm trần; 4. (*без добавлений, без прикрас*) trần trụi, rành rành, hiển nhiên; ~ая пра́вда sự thật trần trụi (rành rành, hiển nhiên); ~ые фа́кты chỉ có những sự việc đơn thuần (không phân tích, không giải thích); ~ые ци́фры chỉ có độc những con số (không phân tích, không giải thích); ~ое отрица́ние thái độ khăng khăng chối cãi, phủ nhận không có chứng minh; ~ое администри́рование thói quan liêu thuần tuý, lối hành chính đơn thuần; 5. *разг.* (*бедный*) mình trần thân trụi, nghèo khổ, nghèo khó, nghèo túng; ✧ ~ыми рука́ми bằng tay không; брать ~ыми рука́ми lấy không mất công, làm dễ như bỡn; гол как сокол *погов.* ≅ trần như nhộng; mình trần thân trụi (*погов.*)

голы́ш *м.* 1. (*о ребёнке*) đứa trẻ ở truồng; (*о кукле*) búp bê trần, búp bê nhựa; 2. (*камень*) hòn cuội, cuội đá chim

голышо́м *нареч. разг.* trần, truồng, trần truồng; купа́ться ~ tắm truồng

голь *ж. уст.* 1. *собир.* bần dân, dân bần cùng, những người khốn khổ; 2. (*местность*) vùng trơ trụi, nơi trần trụi; ✧ ~ перека́тная dân khố rách áo ôm

гольф *м. спорт.* (môn) golf, gôn; đánh cù (*уст.*); игра́ть в ~ đánh golf (gôn)

го́льфы *мн.* (*скл. как м.*) (*брюки*) quần golf; (*чулки*) (đôi) bít tất golf, bít tất đến gối

гомеопа́т *м. мед.* thầy thuốc dùng liệu pháp vi lượng đồng căn

гомеопати́ческ||ий *прил.* (thuộc về) liệu pháp vi lượng đồng căn; ✧ в ~их до́зах với liều lượng rất nhỏ

гомеопа́тия *ж. мед.* liệu pháp vi lượng đồng căn

гомеоста́з *м. физиол.* (sự) nội cân bằng, cân bằng nội môi

гомеоста́т *м. тех.* (thể, máy) tự cân bằng

гомери́ческий *прил.*: ~ хо́хот, смех tiếng cười giòn như pháo rang

гомини́ды, гомино́иды *мн. книжн.* (loài) dã nhân, người hoang dã, "người tuyết"

гоминьда́н *м. ист.* Quốc Dân đảng

гоминьда́новский *прил. ист.* (thuộc về) Quốc dân đảng

гомоге́нн||ый *прил.* đồng nhất, thuần nhất, đồng thể; ~ые спла́вы những hợp kim đồng thể

го́мон *м. разг.* (tiếng) ồn ào, xao xác, líu lo; пти́чий ~ tiếng chim chóc líu lo

гомосексуали́зм *м.* (sự) đồng tính luyến ái, tình dục đồng tính, kê gian, kê dâm

гомосексуа́л, гомосексуали́ст *м.* người đồng tính luyến ái; gai (*разг.*)

гонг *м.* cồng, chiêng, thanh la, phèng la, đồng la, bu lu, kẻng; уда́рить в ~ đánh cồng (chiêng, phèng la, bu lu)

гондо́ла *ж.* 1. (*лодка*) (chiếc) gondola, du thuyền; 2. (*дирижабля, аэростата*) nôi (giỏ) khí cầu

гоне́ни||е *с.* (sự) truy nã, truy lùng, lùng bắt, đàn áp; подверга́ться ~ям bị truy nã (lùng bắt, truy bức, đàn áp)

гоне́ц *м.* người chạy tin hoả tốc

го́нк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) lùa, xua, chạy nhanh, đuổi nhanh, rượt nhanh; 2. *тк. ед. разг.* (*спешка*) (sự) vội vã, hấp tấp, vội vàng; 3. *тк. ед. разг.* (*перегонка*) (sự) chưng cất; 4. *тк. ед.* (*сплав по воде*) (sự) thả bè, lùa bè; 5. *чаще мн.*: ~и *спорт.* (cuộc) đua,

chạy đua; пáрусные ~и đua thuyền buồm; ~и на 1000 мéтров chạy đua 1000 mét; ✧ ~ вооружéний (cuộc) chạy đua vũ trang; задáть ~у *прост.* quở trách, quở mắng, trừng phạt

гóнор *м. разг.* (tính) tự cao, tự kiêu, kênh kiệu, kiêu căng, kiêu ngạo, phách lối; он с большúм ~ом anh ấy rất kiêu căng (tự cao), hắn ta có vẻ kênh kiệu (phách lối) lắm

гонорáр *м.* (tiền) nhuận bút, nhuận ảnh, thù lao, catsê, cát sê; áвторский ~ nhuận bút tác quyền (bản quyền); ~ для певцá (tiền) catsê, cát sê, thù lao ca sĩ

гонорáрный *прил.* (thuộc về) nhuận bút, nhuận ảnh, thù lao, catsê, cát sê

гонорéйный *прил. мед.* (thuộc về) bệnh lậu

гонорéя *ж. мед.* (bệnh) lậu

гóночный *прил.* (để) đua, chạy đua; ~ автомобúль ôtô đua; ~ велосипéд xe đạp đua, xe cuốc

гонт *м. собир. стр.* ngói gỗ, ván lợp, bản lợp, gỗ lợp; крыть ~ом lợp bằng ngói gỗ

гонтов||óй *прил.*: ~áя крышa mái ngói gỗ (ván lợp)

гончáр *м.* thợ đồ gốm

гончáрничать *несов.* làm đồ gốm

гончáрн||ый *прил.* (thuộc về) đồ gốm, gốm; ~ые издéлия đồ gốm; ~ое искýсство nghệ thuật gốm; ~ круг bàn xoay, bàn quay

гóнч||ая *ж.* (*скл. как прил.*) chó săn; охóта с ~ими đi săn với chó; ✧ Гóнчие Псы (*созвездие*) chòm sao Thiên cẩu (*Canis Venatici*)

гóнщик *м. спорт.* người đua, tay đua, cuarơ; ~- велосипедúст người đua (tay đua, cuarơ) xe đạp; ~-мотоциклúст người đua (tay đua, cuarơ) xe máy

гонúть *несов.* (*В*) 1. đuổi, lùa, xua, xua đuổi; ~ когó-л. с мéста на мéсто đuổi ai từ chỗ này đến chỗ khác; ~ скотúну на водопóй lùa súc vật đi uống nước; 2. (*отгонять*) xua, đuổi; ~ мух đuổi (xua) ruồi; 3. *разг.* (*с поручениями*) phái (cử) đi; ✧ лóдыря ~, собáк ~ ăn không ngồi rồi

гоня́ться *несов.* (за *Т*) 1. đuổi theo, rượt theo; ~ друг за дрýгом đuổi theo nhau; 2. *разг.* (*добиваться чего-л.*) chạy theo, đuổi theo, cố đạt; (*искать что-л.*) cố tìm

гоп *межд.* hấp!; ✧ не говорú ~, покá не перескóчишь *посл.* ≅ chưa làm được, chớ vội khoe; nói trước, bước không qua (*погов.*)

гор||á *ж.* 1. núi, non, dốc cao; гóры núi non; в ~áх trên núi, ở miền núi; снеговáя ~ núi tuyết; ледянáя ~ núi băng; подня́ться нá гору leo lên núi; подня́ться на гóру Монблáн leo lên núi Mont Blanc; катáться с гор từ trên dốc cao trượt xuống; идтú в гóру lên dốc, lên núi; спустúться, идтú пóд гору xuống dốc, đi xuống núi; 2. *разг.* (*груда, куча*) núi, đống, chồng; ~ книг đống sách; ✧ идтú в гóру а) tấn tới, có tiến bộ; б) (*делать карьеру*) (được) thăng tiến, thăng chức; lên như diều gặp gió (*погов.*); катúться пóд ~у lăn xuống dốc, thoái hoá, suy bại, suy thoái; tuột dốc không phanh (*разг.*); стоя́ть ~óй за когó-л. hết lòng bảo vệ ai, tận tình che chở ai; стоя́ть ~óй за чтó-л. hết lòng bảo vệ cái gì, tích cực chủ trương điều gì; ~ с плеч свалúлась như trút được gánh nặng ngàn cân; не за ~áми không xa, không bao lâu nữa, sắp tới, ngày một ngày hai; ~ родилá мышь hòn núi đẻ con chuột nhắt; đầu voi đuôi chuột (*погов.*)

горáздо *в знач. сказ. разг.* rất có thể, có khả năng, có tài; на вы́думки ~ có tài bịa chuyện; он на э́то ~ anh ấy rất có thể làm việc này; ✧ кто во что ~ mỗi người một phách, trống đánh xuôi kèn thổi ngược, không phối hợp, lộn xộn

горáздо *нареч.* hơn nhiều; ~ лýчше tốt hơn nhiều; в ~ бóльшей стéпени hơn (lớn hơn) rất nhiều

горáл *м. зоол.* sơn dương (*Nemorhaedus goral*)

горб *м.* bướu; ✧ своúм ~óм đổ bát mồ hôi đổi bát cơm; испытáть на своём собственном ~ý tự bản thân mình nếm trải

горбáт||ый *прил.* l. (*с горбом*) có bướu, gù; 2. (*изогнутый, с горбинкой*) quặp, cong; ~ нос mũi quặp; ~ мост cầu cong; 3. *в знач. сущ. м.* người gù; ✧ ~ого могúла испрáвит *погов.* ≅ chó đen giữ mực; cà cuống chết đến đít còn cay

гóрбить, сгóрбить cong, khom, gù; ~ спúну cong (khom, gù) lưng

гóрб||иться, сгóрбиться cong (khom, gù) lưng; не ~ись! đừng gù lưng!

горбонóсый *прил.* (có) mũi quặp, mũi diều hâu

горбýн||н *м.*, **~нья** *ж.* người gù

горбýша *ж.* cá hồi gù (*Oncorhynchus gorbuscha*)

горбýшка *ж.* mẩu đầu; ~ хлéба mẩu đầu bánh mì

горбы́ль *м. тех.* gỗ bìa, ván bìa, gỗ bắp, gỗ bìa bắp

горделúво *нареч.* (một cách) hãnh diện, tự hào, kiêu hãnh, ngạo nghễ, hiên ngang

горделúвость *ж.* (tính) hãnh diện, tự hào, kiêu hãnh, ngạo nghễ, hiên ngang

горделúв||ый *прил.* hãnh diện, tự hào, kiêu hãnh, ngạo nghễ, hiên ngang; ~ая осáнка phong mạo hiên ngang; ~ое чýвство lòng tự hào

гордéц *м.* người kiêu hãnh (kiêu ngạo)

гóрдиев: ~ýзел vấn đề khó gỡ (nan giải)

гордúться *несов.* 1. (*Т*) tự hào, hãnh diện, cảm thấy vinh dự; 2. *разг.* (*быть высокомерным*) hãnh diện, lấy làm kiêu hãnh

гóрдо *нареч.* (một cách) tự hào, kiêu hãnh

гóрдость *ж.* 1. (lòng, niềm) tự hào, kiêu hãnh; (*слава*) vinh dự; он нáша ~ anh ấy là niềm tự hào của chúng ta; 2. (*высокомерие*) (sự, tính) kiêu hãnh, kiêu căng, kiêu ngạo, hãnh diện, dương dương tự đắc

гордýма *ж.* (городскáя Дýма) *см.* городскóй

гóрдый *прил.* 1. tự hào, kiêu hãnh, hãnh diện; 2. (*высокомерный*) kiêu căng, kiêu ngạo, dương dương tự đắc

гóр||е *с.* 1. (*печаль*) (nỗi, sự) đau khổ, khổ đau, đau thương, đau lòng, khổ tâm, đau xót, ưu phiền, khổ; в ~ đang đau khổ; посетéть от ~я bạc đầu vì đau khổ; причинúть кому́-л. ~ làm ai đau khổ; 2. *в знач. сказ. разг.* thật là khổ, nguy thay, rủi thay, khổ thay; ~ емý! khốn khổ thay cho anh ta!, rủi thay cho nó!; ~ мне с тобóй! tao thật khốn khổ (thật quá khổ) với mày!; 3. (*беда, несчастье*) (cơn, điều) tai biến, tai hoạ, tai vạ, tai nạn, không may, rủi ro; её постúгло ~ chị ta bị tai hoạ; какóе ~! thật là tai hoạ!, tai vạ chưa!, đau đớn thay!; э́то для нас большóе ~ đó là đại hoạ (tai hoạ lớn) đối với chúng tôi; ✧ емý и ~я мáло нó сứ mặc kệ (cứ phớt lờ); с ~ем пополáм một cách rất chật vật

гóре- *в сложн. сущ. ирон.* quèn, dở, hạng bét, không ra gì; ~-поэ́т thi sĩ quèn

горев||а́ть *несов.* (о *II*) đau thương, khóc thương, đau khổ, khổ đau; она́ до́лго ~а́ла о своём му́же chị ta khóc thương chồng rất lâu

горе́лка *ж.* (*прибор*) đèn xì, đèn khí, đèn đốt; (*приспособление*) miệng ngọn đèn

горе́л||ый *прил.* 1. (bị) cháy, sém, cháy sém; ~ хлеб bánh mì cháy sém; 2. *в знач. сущ. с.* ~ое: па́хнет ~ым có mùi khê, có mùi khét

горельеф *м. иск.* (hình) phù điêu, chạm nổi cao

горемы́ка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người khốn khổ (đáng thương)

горемы́чный *прил. разг.* khốn khổ, đáng thương

горе́ние *с.* 1. (sự) cháy; 2. *перен.* (sự) hăng hái, phấn khởi, nồng cháy

го́рестн||ый *прил.* 1. đau thương, đau buồn, đau xót, đau khổ; ~ая весть tin đau buồn; 2. (*жалкий*) thảm hại, đáng thương

го́рест||ь *ж.* l. (*печаль, скорбь*) (nỗi, chuyện, điều) đau thương, đau buồn, đau khổ, đau lòng, đau xót, ưu phiền; говори́ть с ~ью buồn rầu nói; 2. *мн.* : ~и (*несчастья*) (nỗi) đau khổ, khổ đau; пережи́ть мно́го ~ей trải qua nhiều đau khổ, chịu nhiều nỗi khổ đau

гор||е́ть, сгоре́ть 1. cháy; ~ я́рким пла́менем cháy hừng hực; ~и́м! cháy!, cháy nhà!; 2. *тк. несов.* (*топиться*) đỏ lửa, được đốt nóng; 3. *тк. несов.* (*давать свет, пламя*) đỏ, sáng, chiếu sáng, phát sáng; свет ~и́т đỏ đèn, đèn sáng; 4. *тк. несов.* (*быть в лихорадке*) bị sốt, nóng; голова́ ~и́т đầu nóng như lửa; 5. (*краснеть*) đỏ bừng lên; у́ши ~я́т tai đỏ bừng lên; 6. *тк. несов.* (*сверкать*) sáng lên, sáng rực, ánh lên; глаза́ ~я́т я́ростью đôi mắt giận dữ rực lên (sáng quắc lên); 7. (*сильным чувством*) nóng lòng, sốt ruột; ~ жела́нием khao khát, nóng lòng mong muốn; ~ от нетерпе́ния sốt ruột, sốt ruột sốt gan; 8. (*преть, гнить*) mục; ✧ о́бувь ~и́т на нём nó đi giày chóng hỏng quá; у меня́ душа́, се́рдце ~и́т lòng tôi sôi sục lên; земля́ ~и́т у них под нога́ми đất đai đang bùng cháy dưới bàn chân của chúng, chúng nó phải bỏ chạy; рабо́та так и ~и́т в его́ рука́х công việc vào tay anh ta thì rất chạy, cậu ấy làm việc rất cừ; не ~и́т! (*не к спеху*) vội gì!, việc gì mà vội!, vội quái gì!

го́рец *м.* người dân miền núi, sơn dân

го́речь *ж.* 1. (*вкус*) (vị) đắng, cay; 2. (*что-л. горькое*) (chất) đắng, cay; 3. *перен.* (*чувство*) (nỗi) cay đắng, đắng cay

горизо́нт *м.* 1. chân trời; скры́ться за ~ом khuất đằng chân trời; 2. *перен.* (*круг знаний*) tầm hiểu biết, tầm mắt, nhãn quan; челове́к с широ́ким ~ом người có tầm hiểu biết (tầm mắt, tầm nhìn, nhãn quan) rộng; 3. *мн.*: ~ы *перен.* (*круг действий, возможностей*) chân trời, triển vọng, viễn cảnh, viễn tượng; откры́ть но́вые ~ы в нау́ке mở ra chân trời (triển vọng) mới trong khoa học; пе́ред на́ми раскрыва́ются широ́кие ~ы trước mắt chúng ta mở ra triển vọng (viễn cảnh, viễn tượng) rộng lớn; 4. *геол.* tầng; 5. *гидр.* mực

горизонта́ль *ж.* đường nằm ngang (chân trời); (*на карте*) đường đồng mức (đẳng cao, bình độ)

горизонта́льный *прил.* nằm ngang, ngang bằng, thuỷ bình

гори́лла *ж.* (*обезьяна*) gorilla, khỉ đột (*Gorilla gorilla*)

горисполко́м *м.* (исполни́тельный комите́т городско́го Сове́та наро́дных депута́тов) *ист.* ban chấp hành Xô-viết thành phố

гори́стый *прил.* (có) nhiều núi, núi non

горихво́стка *ж.* (*птица*) chim đỏ đuôi (*Phoenicurus phoenicurus*)

горицве́т *м. бот.* cỏ phúc thọ (*Adonis vernalis*)

го́рка *ж.* 1. đồi, gò, núi nhỏ; 2. (*шкафчик*) tủ chè; 3. (*детская*) cầu trượt

го́ркнуть, прого́ркнуть đắng đi, trở nên đắng

горко́м *м.* (городско́й комите́т) ban chấp hành thành phố; (*партии*) thành uỷ, thị uỷ; ~ комсомо́ла (ban chấp hành) thành đoàn Thanh niên cộng sản

горла́н *м. разг.* kẻ to họng (to mồm, hay gào thét)

горла́нить *несов. разг.* la, gào, thét, hét, gào thét, hét to, rống to; ~ пе́сни hát to

горла́стый *прил. разг.* to họng, to mồm, (hay) gào thét, hét to, rống to; (*с громким голосом*) oang oang, sang sảng

го́рли||нка *ж.*, **~ца** *ж.* (*птица*) chim cu, cu ngói, cu cườm, cu đất, cu sen, cu gáy, gầm ghì (*Turtur turtur*)

го́рл||о *с.* 1. họng, cổ họng; (*глотка*) hầu, yết hầu; (*гортань*) thanh quản; у него́ боли́т ~ anh ấy đau họng, cậu ta đau cổ; 2. (*горлышко*) cổ, miệng; 3. (*залива*) cửa biển hẹp; ✧ дыха́тельное ~ *анат.* khí quản; по ~ rất nhiều, đầy ứ; быть сы́тым по ~ а) (*очень сыт*) no quá, no đến tận cổ; б) (*вполне, с избытком*) chán quá, ngấy đến mang tai, chán như cơm nếp nát; слова́ застря́ли в ~е nghẹn lời, không nói nên lời; крича́ть во всё ~ gào võ họng, kêu rất to; приста́ть к кому́-л. с ножо́м к ~у bám ai như đỉa đói; стать поперёк ~а кому́-л. làm ai chán phè; промочи́ть ~ nhấp rượu, uống (nhâm nhi) tí rượu; взять, схвати́ть за ~ кого́-л. bắt ép ai phải làm gì

горлови́на *ж.* 1. lỗ, miệng, họng; ~ вулка́на họng núi lửa; 2. (*узкий проход*) lối hẹp

горлов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) họng, cổ họng; hầu, yết hầu; thanh quản (*ср.* го́рло); 2.: ~ го́лос giọng cổ; ~ое пе́ние hát giọng cổ

горлодёр *м.*, **горлопа́н** *м. груб. см.* горла́н

го́рлышк||о *с.* cổ, miệng; ~ буты́лки cổ (miệng) chai; пить из ~а tu, uống ở miệng chai

гормо́н *м. физиол.* hormon, hoócmon, nội tiết tố

гормона́льн||ый *прил.* (dùng, có) hormon, hoócmon; ~ые препара́ты các chế phẩm có hormon (hoócmon)

гормонотерапи́я *ж.* liệu pháp hormon (hoócmon)

горн I *м. тех.* 1. lò; кузне́чный ~ lò rèn; 2. (*домны*) nồi lò

горн II *м.* (*сигнальный*) kèn hiệu, kèn đồng

горни́л||о *с.* 1. lò; 2. *перен.* lò lửa; в ~е войны́ trong lò lửa chiến tranh

горни́ст *м.* người thổi kèn hiệu

го́рница *ж. уст.* phòng, buồng

го́рничная *ж.* (*скл. как прил.*) thị tỳ, con sen, con hầu, con ở; (*в гостинице*) bà/chị dọn phòng, bà/chị hầu phòng, nữ phục vụ viên

го́рно-геологи́ческий *прил.* (thuộc về) địa chất-khai mỏ

горнодобыва́ющ||ий *прил.* (thuộc về) khai khoáng, khai mỏ; ~ая промы́шленность công nghiệp khai khoáng

горнозаво́дский *прил.* (thuộc về) khai khoáng, khai mỏ; ~ райо́н vùng mỏ

горнолы́жник *м.* vận động viên trượt tuyết trên núi

горнолы́жный *прил.*: ~ спорт (môn) thể thao trượt tuyết trên núi

го́рно-металлурги́ческий *прил.* (thuộc về) khai khoáng-luyện kim; ~ комбина́т nhà máy liên hợp khai khoáng-luyện kim

го́рно-обогати́тельный *прил.* (thuộc về) tuyển khoáng, làm giàu quặng, sàng lọc quặng; ~ комбина́т nhà máy liên hợp tuyển khoáng (làm giàu quặng, sàng lọc quặng)

горнопромы́шленный *прил.* (thuộc về) công nghiệp khai khoáng; ~ райо́н vùng công nghiệp khai khoáng

горнопрохо́дческий *прил.* (thuộc về) đi lò, mở lò; ~ комба́йн máy liên hợp đào quặng

горнораба́чий *м.* (*скл. как прил.*) thợ mỏ, công nhân mỏ

горнору́дн||ый *прил.* (thuộc về) đào quặng, khai khoáng; ~ая промы́шленность công nghiệp khai khoáng

горноспаса́тель *м.* đội viên cấp cứu mỏ

горноспаса́тельный *прил.* (thuộc về) cấp cứu ở mỏ

горноста́евый *прил.* (của) chồn bạc, chồn trắng; ~ мех bộ lông chồn bạc

горноста́й *м.* 1. (*зверёк*) chồn bạc, chồn trắng (*Mustela erminea*); 2. (bộ) lông chồn bạc, lông chồn trắng

го́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) núi; (*находящийся в горах*) (ở) trên núi; (*гористый*) (có) nhiều núi; ~ хребе́т dãy núi; ~ая ре́чка suối; ~ая страна́ xứ núi; 2. (*минеральный*) (là) khoáng vật; ~ая поро́да đá, đất đá, nham thạch; ~ые бога́тства khoáng sản; 3. (*относящийся к разработке недр*) (thuộc về) khai khoáng, khai mỏ, mỏ; ~ое де́ло nghề mỏ; ~ая промы́шленность công nghiệp khai khoáng (khai mỏ); ~ инжене́р kỹ sư mỏ; ~ институ́т trường đại học mỏ; ✧ ~ая боле́знь chứng say núi; ~ хруста́ль thạch anh, băng tinh; ~ лён *мин.* amiant, amian, thạch miên; ~ое со́лнце *мед.* đèn thạch anh

горня́к *м. разг.* (*рабочий*) thợ mỏ, công nhân mỏ; (*инженер*) kỹ sư mỏ; (*студент*) sinh viên trường mỏ

горня́цкий *прил. разг.* (thuộc về) thợ mỏ, công nhân mỏ; ~ посёлок xóm thợ mỏ, khu công nhân mỏ

го́род I *м.* thành phố; (*провинциальный тж.*) thị xã; (*уездный*) thị trấn; *мн.*: ~á thành thị, đô thị, thị thành; столи́чный ~ thủ đô, đô thành; за́ ~ом ở ngoại ô, ở ngoại thành, ở ngoài thành phố; ~ и дере́вня thành thị và nông thôn

го́род II *м. спорт.* trại

го́род-геро́й *м.* thành phố anh hùng

го́род-госуда́рство *с. ист.* thị quốc, thành bang

го́род-кре́пость *ж.* thành phố pháo đài

го́род-куро́рт *м.* thành phố an dưỡng

го́род-побрати́м *м.* thành phố kết nghĩa

го́род-спу́тник *м.* thành phố vệ tinh

городи́ть *несов. разг.*: ~ вздор nói nhảm, nói bậy, nói nhảm nhí, nói bậy bạ

городи́щ||е *с.* 1. thành cổ; 2. (*место, сохранившее следы древнего поселения*) di chỉ; раско́пки ~a khai quật di chỉ

городки́ *мн.* (*скл. как м.*) *спорт.* (môn) gorodki, đánh khăng Nga

городни́чий *м. уст.* thị trưởng (*giữa thế kỷ 19*)

городо́шник *м. спорт.* người chơi gorodki (chơi khăng Nga)

городово́й *м. уст.* đội viên cảnh sát

городо́к *м.* 1. thành phố nhỏ, thị trấn; 2. (*комплекс зданий*) khu; вое́нный ~ khu quân sự; студе́нческий ~ khu sinh viên; университе́тский ~ khu đại học tổng hợp, khu học xá

городск||о́й *прил.* (thuộc về) thành phố, thị xã, thị trấn; ~ жи́тель người dân thành phố, cư dân thành thị, thị dân; ~óе населе́ние dân cư thành thị, nhân dân thành phố; ~ сад công viên thành phố; ~áя Ду́ма Đuma thành phố; ~áя агломера́ция khu quần cư của thành phố; ~ тра́нспорт giao thông thành phố; ~óе строи́тельство xây dựng đô thị (thành phố), kiến thiết đô thị

горожа́нин *м.* người dân thành phố, cư dân thành thị, thị dân

гороно́ *м. нескл.* (городско́й отде́л наро́дного образова́ния) sở giáo dục thành phố

горообразова́ние *с. геол.* (sự) tạo núi, tạo sơn

гороско́п *м.* lá số tử vi, biểu tử vi; lá số (*сокр.*)

горо́х *м.* 1. (*растение*) (cây) đậu Hà Lan, đậu cô-ve, đậu tròn (*Pisum sativum*); 2. *собир.* (*семена*) (hạt) đậu Hà Lan, đậu cô-ve, đậu tròn; лущёный ~ đậu hạt, đậu bóc vỏ; ✧ при царе́ Горо́хе ≅ thời ông Bành tổ; ngày xửa ngày xưa; как об сте́ну ~ ≅ như nói với người điếc; như nói với đầu gối

горо́хов||ый *прил.* 1. (thuộc về) đậu Hà Lan, đậu cô-ve, đậu tròn; (*из гороха*) (bằng) đậu Hà Lan, đậu cô-ve, đậu tròn; ~ суп canh đậu; 2. (*о цвете*) xanh hoa lý; ✧ шут ~, чу́чело ~ое thằng hề

горо́шек *м.* 1. *бот.*: души́стый ~ (cây) đậu thơm (*Lathyrus odoratus*); мыши́ный ~ (cây) đậu tằm (*Vicia cracca*); 2. (*крапинки на ткани*) chấm hạt đỗ, lấm tấm hạt đỗ; ✧ зелёный ~ đậu cô-ve

горо́шин||а *ж.* hạt đậu; с ~y бе́ как hạt đậu

горсове́т *м.* (городско́й Сове́т наро́дных депута́тов) *ист.* Xô-viết thành phố

го́рстка *ж. разг. см.* горсть 3

го́рсточка *ж. см.* горсть 3

горсть *ж.* 1. (*руки*) lòng bàn tay; 2. (*содержимое*) (một) vốc, nắm, vắt; ~ ри́са một vốc thóc (nắm gạo, vắt cơm); 3. *перен.* (một) nhúm, dúm; ~ храбрецо́в một nhúm dũng sĩ

горта́нный *прил.* 1. *анат.* (thuộc về) thanh quản; 2. *лингв.*: ~ звук âm thanh quản, hầu âm

горта́нь *ж. анат.* thanh quản

горте́нзия *ж. бот.* (cây) hoa bát tiên, hoa tú cầu, tử dương (*Hydragea hortensis*)

горчи́ть *несов.* (có vị) hơi đắng, đăng đắng, cay cay

горчи́ца *ж.* 1. (*растение*) (cây) cải mù tạt, cải canh, giới tử, bạch giới tử (*Sapinis*); 2. (*приправа*) mù tạt, tương hạt cải

горчи́чник *м.* cao mù tạt (hạt cải); поста́вить ~и dán cao mù tạt

горчи́чница *ж.* lọ đựng mù tạt, lọ tương hạt cải

горчи́чн||ый *прил.* (thuộc về) mù tạt, hạt cải; ~ое ма́сло dầu hạt cải

горшо́к *м.* chậu, lọ; (*для варки пищи*) nồi, niêu, trách, om; цвето́чный ~ chậu hoa; ночно́й ~ (cái) bô

го́рьк||ий *прил.* 1. đắng, cay; ~ как полы́нь đắng như ngải cứu (như bồ hòn); 2. (*горестный, тягостный*) đắng cay, cay đắng, chua xót, chua cay; ~ая

дóля số phận hẩm hiu (đắng cay), phận hẩm, phận rủi; ~ óпыт kinh nghiệm đắng cay (cay đắng, chua xót); ~ урóк bài học thấm thía (nhớ đời); ~ие слёзы những giọt nước mắt đắng cay; ~ая улы́бка nụ cười chua chát; ~ая и́стина sự thật cay đắng; ✧ ~ пья́ница con sâu rượu bất trị; пить ~ую uống tràn cung mây, say khướt; ~ая соль *фарм.* muối Epsom

го́рько 1. *нареч.* (một cách) đắng cay, cay đắng, chua xót, chua chát; ~ пла́кать khóc sướt mướt; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) đắng cay, cay đắng, chua xót; ~ во рту đắng miệng, đăng đắng trong miệng; ~ слы́шать таки́е слова́ nghe những lời như thế thật là cay đắng (chua xót)

горю́чее *с.* (*скл. как прил.*) *тех.* nhiên liệu, chất đốt, chất cháy

горю́ч||ий I *прил.* (có thể) cháy được, đốt được; (*легко воспламеняющийся*) dễ cháy, nhạy lửa, dễ bốc cháy, dễ bén lửa; ~ газ gas, hơi (khí) đốt; ~ая жи́дкость nhiên liệu thể lỏng; ~ая смесь hỗn hợp nhiên liệu

горю́ч||ий II *прил. разг.*: пла́кать ~ими слеза́ми khóc sướt mướt, nước mắt lã chã tuôn rơi

горя́нка *ж.* người đàn bà miền núi, sơn nữ

горя́ч||ий *прил.* 1. nóng, sốt, nóng sốt; (*жгучий*) nóng bức, nóng nực, nóng bỏng; ~ая вода́ nước nóng; ~ее со́лнце mặt trời nóng bỏng, nắng cháy đổi; 2. (*пылкий*) hăng hái, hăng say; (*выражающий сильное чувство*) nồng nhiệt, nhiệt liệt, nồng thắm, nồng hậu, nồng nàn, nồng cháy, sôi nổi; ~ее се́рдце trái tim nồng nhiệt; ~ая любо́вь tình yêu nồng nàn (nồng cháy, nồng thắm); ~ поклóнник người ái mộ nồng nhiệt; ~ее жела́ние lòng mong muốn thiết tha, khát vọng; ~ие ре́чи lời nói nồng nhiệt; ~ спор tranh cãi sôi nổi; ~ приём cuộc tiếp đón nồng nhiệt; ~ приве́т lời chào nhiệt liệt (nồng nhiệt); встре́тить ~ую подде́ржку được ủng hộ nhiệt liệt; 3. (*вспыльчивый*) nóng, nóng nảy, nóng tính; (*резвый — о лошади*) hăng chạy; ~ие го́ловы những cái đầu (những người) nóng nảy; ~ челове́к người nóng tính (nóng nảy); 4. *тех.* (dùng) nhiệt, nóng; ~ая обрабо́тка мета́ллов nhiệt luyện kim loại; 5. (*напряжённый*) khẩn trương, bận rộn; ~ая пора́ thời kỳ khẩn trương, lúc bận rộn; ✧ ~ая кровь nhiệt huyết; по ~им следа́м ngay tức khắc, ngay lập tức, khi sự việc còn nóng hổi, liền sau đó; ~ая ли́ния đường dây (đường dây điện thoại) nóng; ~ие то́чки những điểm nóng, những nơi nước sôi lửa bỏng, những nơi có xung đột; повернýться (попа́сть) кому́-л. под ~ую ру́ку rơi vào tay ai lúc đang nóng giận, gặp lúc ai đang giận dữ

горячи́ть, разгорячи́ть (*В*) làm... nóng lên; *перен.* (*возбуждать*) kích thích, thúc, giục

горячи́ться, разгорячи́ться nổi nóng, nổi giận, nổi xung, phát cáu, phát bực, cáu tiết lên

горя́чк||а *ж.* 1. *уст.* (bệnh) sốt, sốt nóng; 2. *разг.* (*азарт*) (cơn) sốt, hăng tiết; биржева́я ~ cơn sốt ở thị trường chứng khoán; 3. *разг.* (*спешка*) (sự) nóng vội, vội vã, hấp tấp; поро́ть ~у nóng vội, làm vội vàng (hấp tấp, cập rập)

горя́чность *ж.* 1. (*увлеченность*) (sự, tính) sốt sắng, hăng hái, nhiệt tình; 2. (*вспыльчивость*) (tính) nóng, nóng nảy

горячо́ 1. *нареч.* (một cách) nhiệt liệt, nhiệt tình, nồng nhiệt, nồng nàn, sôi nổi, sốt sắng; ~ говори́ть nói nhiệt tình; ~ приня́ться за де́ло sốt sắng bắt tay vào việc; ~ люби́ть кого́-л. yêu ai nồng nàn (tha thiết, thắm thiết); ~ приве́тствовать nhiệt liệt chào mừng, hoan nghênh nhiệt liệt; 2. *в знач. сказ. безл.* (bị) nóng; мне ~ tôi bị nóng

госаппара́т *м.* (госуда́рственный аппара́т) bộ máy nhà nước, guồng máy quốc gia

госба́нк *м.* (госуда́рственный банк) ngân hàng quốc gia (nhà nước)

госбюдже́т *м.* (госуда́рственный бюдже́т) ngân sách quốc gia (nhà nước)

госдепартáмент *м.* (госуда́рственный департа́мент) bộ ngoại giao (*Hoa Kỳ*)

Госду́ма *ж.* (Госуда́рственная Ду́ма) *см.* госуда́рственный

госкапитали́зм *м.* (госуда́рственный капитали́зм) chủ nghĩa tư bản nhà nước

госконтро́ль *м.* (госуда́рственный контро́ль) cơ quan kiểm tra nhà nước

госпитализа́ция *ж.* (sự) đưa vào bệnh viện, cho nhập viện

госпитализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) đưa... vào bệnh viện, cho... nhập viện

госпитализи́роваться *несов. и сов.* vào nằm bệnh viện, vào viện, nhập viện

го́спиталь *м.* bệnh viện, nhà thương; вое́нный ~ bệnh viện quân y, quân y viện; полево́й ~ bệnh viện quân y dã chiến

госпита́льный *прил.* (thuộc về) bệnh viện

госпла́н *м.* (госуда́рственный пла́новый комите́т) ủy ban kế hoạch nhà nước

господа́ *мн.* 1. các ông, các ngài, các vị; (*в обращении*) thưa quý ông (quý ngài, quý vị, chư vị); 2. (*при фамилии или звании*) ông bà; 3. (*хозяева*) các ông chủ

го́споди! *межд. разг.* trời!, giời!, trời ơi!, ối giời ơi!

господи́н *м.* 1. ông, ngài; (*в обращении*) thưa ông, thưa ngài; ~ посо́л! thưa ông (thưa ngài) đại sứ!; 2. (*при фамилии или звании*) ông, ngài; ~ председа́тель ông (ngài) chủ tịch; 3. (*хозяин*) ông chủ; ✧ сам себе́ ~ tự làm chủ; быть ~ом своего́ сло́ва biết giữ lời

госпо́дство *с.* (sự, ách, địa vị) thống trị; (*владычество*) (địa vị, quyền) bá chủ; мирово́е ~ (sự, địa vị) thống trị thế giới, bá chủ thế giới; под ~м кого́-л. dưới ách thống trị (ách đô hộ) của ai; ~ в во́здухе khống chế (làm chủ, chiếm ưu thế) trên không

госпо́дств||овать *несов.* 1. (*над Т*) (*властвовать*) thống trị, cai trị, đô hộ, khống chế, chế ngự, ngự trị; (*владычествовать*) làm bá chủ (chúa tể); 2. (*преобладать*) khống chế, có ưu thế, chi phối; ~ на мо́ре khống chế (làm chủ, có ưu thế) trên biển; 3. (над *Т*) (*возвышаться*) khống chế; э́та высота́ ~ует над ме́стностью cao điểm này khống chế cả vùng

госпо́дствующ||ий *прил.* 1. (*находящийся у власти*) (đang) thống trị; ~ класс giai cấp thống trị; 2. (*преобладающий*) có ưu thế; (*наиболее распространённый*) phổ biến nhất, thịnh hành nhất; ~ее положе́ние ưu thế, thế thượng phong; ~ие взгля́ды những quan điểm phổ biến nhất; 3. (*возвышающийся над чем-л.*) khống chế

госпо́дь *м.* (đức) Chúa Trời, Giêhôva

госпожа́ *ж.* 1. bà, mệnh phụ; (*в обращении*) thưa bà; 2. (*при фамилии*) bà; (*в сочетании с*

фамилией мужа) phu nhân; 3. (*хозяйка*) bà chủ

госсекрета́рь *м.* (госуда́рственный секрета́рь) *см.* госуда́рственный

госсе́ктор *м.* (госуда́рственный се́ктор) khu vực quốc doanh (nhà nước)

госсо́бственность *ж.* (госуда́рственная со́бственность) sở hữu nhà nước

госстра́х *м.* (госуда́рственное страхова́ние) cơ quan bảo hiểm của nhà nước

ГОСТ *м.* (госуда́рственный общесою́зный станда́рт) tiêu chuẩn nhà nước

гостев||о́й *прил.*: ~ биле́т vé khách; ~а́я ви́за visa khách, thị thực cho khách mời; ~ы́е места́ на трибу́не chỗ dành cho khách trên khán đài

гостеприи́мно *нареч.* (một cách) hiếu khách, mến khách, quý khách

гостеприи́мность *ж.* (tính) hiếu khách, mến khách, quý khách

гостеприи́мный *прил.* hiếu khách, mến khách, quý khách, trọng khách

гостеприи́мство *с.* (lòng) hiếu khách, mến khách, quý khách; ока́зывать ~ tỏ lòng hiếu khách, tiếp đãi nồng hậu

гости́ная *ж.* (*скл. как прил.*) 1. phòng khách (tiếp khách); 2. (*мебель*) đồ đạc phòng khách

гости́н||ец *м. разг.* quà; *мн.*: ~цы (*сладости*) quà, bánh, bánh kẹo

гости́ниц||а *ж.* khách sạn, nhà khách; останови́ться в ~е ở khách sạn

гости́ничн||ый *прил.* (thuộc về) khách sạn; ~ но́мер buồng (phòng) khách sạn

гости́ный *прил.*: Гости́ный двор Gostiny Dvor, Đại thương xá

гости́ть *несов.* (у *P*) ở chơi, ở thăm

гост||ь *м.* (người, vị) khách, tân khách; случа́йный ~ khách tình cờ; ре́дкий ~ khách hiếm, khách ít khi đến; у нас ~и chúng tôi có khách; быть в ~я́х у кого́-л. đến thăm nhà ai, đến chơi với ai; идти́ в ~и к кому́-л. đi thăm ai, đến chơi với ai; пригласи́ть кого́-л. в ~и mời ai đến chơi; ✧ в ~я́х хорошо́, а до́ма лу́чше *посл.* ≅ ta về ta tắm ao ta

госуда́рственник *м.* người quan tâm đến lợi ích nhà nước

госуда́рственно-монополисти́ческий *прил.* (thuộc về) lũng đoạn nhà nước, độc quyền nhà nước; ~ капитали́зм chủ nghĩa tư bản lũng đoạn (độc quyền) nhà nước

госуда́рственность *ж.* tính chất nhà nước; (*строй*) chế độ nhà nước; (*организация*) tổ chức nhà nước; (*суверенитет*) chủ quyền quốc gia

госуда́рственн||ый *прил.* (thuộc về) nhà nước; quốc gia, đất nước, nước (*ср.* госуда́рство); (*принадлежащий государству*) quốc lập, quốc doanh, quốc hữu; ~ строй chính thể, chế độ nhà nước; ~ое устро́йство cơ cấu nhà nước; ~ая власть chính quyền (quyền lực) nhà nước; ~ флаг quốc kỳ; ~ая грани́ца biên giới quốc gia; ~ая та́йна bí mật quốc gia (nhà nước); ~ язы́к quốc ngữ; ~ де́ятель nhà hoạt động quốc gia; ~ые служа́щие viên chức nhà nước; ~ долг nợ của nhà nước; Госуда́рственная Ду́ма Đuma quốc gia (*hạ viện của Liên bang Nga*); ~ капитали́зм chủ nghĩa tư bản nhà nước; ~ые дохо́ды thu nhập quốc gia; ~ая слу́жба công vụ nhà nước, công tác ở cơ quan nhà nước; ~ перево́рот (cuộc) đảo chính; ~ престу́пник tội phạm quốc sự; де́ло ~ой ва́жности công việc có tầm quan trọng quốc gia; ~ые заку́пки thu mua của nhà nước; ~ая рели́гия quốc giáo; ~ая торго́вля mậu dịch quốc doanh; ✧ ~ое пра́во *юр.* pháp quyền nhà nước

госуда́рств||о *с.* 1. (*политическая форма организации общества*) nhà nước; феода́льное ~ nhà nước phong kiến; федерати́вное ~ nhà nước liên bang; све́тское ~ nhà nước thế tục; тео́рия ~а lý thuyết nhà nước; 2. (*страна*) quốc gia, đất nước, nước; глава́ ~а (vị) nguyên thủ, đứng đầu quốc gia; грани́цы ~а biên giới quốc gia; многонациона́льное ~ quốc gia (đất nước, nước) có nhiều dân tộc

государствове́дение *с.* (môn, khoa) nghiên cứu nhà nước

госуда́рыня *ж. уст.* 1. (*царица*) nữ hoàng, nữ vương; (*жена царя*) hoàng hậu; 2. (*в обращении*) tâu lệnh bà

госуда́рь *м. уст.* 1. (*царь*) hoàng đế, quốc vương, đức vua; 2. (*в обращении*) tâu hoàng thượng, tâu bệ hạ; ✧ ми́лостивый ~ thưa ngài, thưa ông

госхо́з *м. ист.* (госуда́рственное хозя́йство) nông trường quốc doanh, nông trường

го́тика *ж.* (kiểu) gothic, gôtich

готи́ческ||ий *прил.* gothic, gôtich; ~ая архитекту́ра kiến trúc gothic; ~ стиль kiểu gothic; ✧ ~ шрифт chữ gothic

готова́льня *ж.* hộp đồ vẽ

гото́вить *несов.* (*B*) 1. chuẩn bị, sửa soạn, sắm sửa; (*организовывать*) tổ chức; ~ материа́лы к совеща́нию chuẩn bị tài liệu cho hội nghị; ~ торже́ственную встре́чу tổ chức cuộc đón tiếp long trọng; 2. (*подготавливать*) đào tạo; (*обучать*) dạy; ~ ка́дры đào tạo cán bộ; ~ кого́-л. к экза́мену dạy (dạy kèm) ai để thi; 3. (*трудиться над чем-л.*) soạn, làm, sửa soạn, chuẩn bị; ~ уро́ки soạn (làm, học) bài; ~ роль chuẩn bị (sửa soạn) để sắm vai; ~ докла́д làm báo cáo; 4. (*стряпать*) nấu, nấu ăn, làm bếp, nấu bếp, làm cơm; ~ обе́д soạn cơm, làm cơm, nấu ăn trưa; хорошо́ ~ nấu ăn (làm bếp) giỏi; 5. (*замышлять*) chuẩn bị, mưu đồ, rắp tâm, âm mưu

гото́виться *несов.* 1. (к *Д*) chuẩn bị, sửa soạn, sắm sửa, rục rịch; ~ к отъе́зду sửa soạn lên đường, chuẩn bị khởi hành; ~ к экза́мену chuẩn bị thi, học thi; ~ к зачёту по геогра́фии chuẩn bị kỳ sát hạch địa lý; ~ к бо́ю chuẩn bị chiến đấu; 2. (*надвигаться, назревать*) đến gần, chín muồi; гото́вились кру́пные переме́ны những biến đổi lớn lao đã đến gần

гото́вность *ж.* (sự, thế) sẵn sàng, sẵn lòng; (*согласие*) (sự) đồng ý; ~ но́мер оди́н (sự, độ, thế) sẵn sàng số 1; выража́ть, изъявля́ть ~ bày tỏ sự sẵn sàng, sẵn sàng; с ~ю sẵn sàng, sẵn lòng

гото́во *в знач. сказ.* đã sẵn sàng, đã xong; ~! xong rồi!;

гото́в||ый *прил.* 1. (к *Д*) sẵn sàng; (*подготовленный*) (đã) chuẩn bị xong, làm xong, xong, sẵn; он уже́ ~ в доро́гу anh ta đã sẵn sàng lên đường; 2. (на *B*, + *инф.*) (*согласный*) sẵn sàng, đồng ý; мы ~ы слу́шать вас chúng tôi sẵn sàng nghe anh nói; он для вас гото́в на всё ông ấy sẵn sàng làm mọi việc cho anh; я был уже́ гото́в согласи́ться, когда́... tôi suýt nữa đồng ý thì...; 3. (*сделанный, законченный*) (đã) làm xong, làm sẵn, có sẵn, sẵn; ~ое пла́тье áo may sẵn; ~ое блю́до món ăn nấu sẵn; ~ое изде́лие thành phẩm; обе́д гото́в bữa ăn trưa đã làm xong; рис гото́в cơm chín rồi; 4. (*заранее обдуманный*) sẵn có, (đã) nghĩ sẵn, chuẩn bị trước,

suy nghĩ chín chắn; ~ ответ câu trả lời sẵn có; ✧ всегда́ гото́в! (*возглас пионеров*) luôn luôn sẵn sàng!; жить на всём ~ом được chu cấp đầy đủ, được cung cấp hết thảy

гофриро́ванн||ый *прил.* (đã, có) xếp nếp, nếp gợn, xếp; ~ое пла́тье áo xếp nếp; ~ая бума́га giấy xếp; ~ое желе́зо tôn sóng

гофрирова́ть *несов.* (*В*) xếp nếp, gập... thành nếp

гофриро́вка *ж.* (sự) xếp nếp

гоши́зм *м. полит.* chủ nghĩa tả khuynh

граб *м. бот.* (cây) duyên, trăn (*Carpinus*)

грабёж *м.* (sự, vụ) cướp, ăn cướp, cướp bóc, cướp đoạt, cưỡng đoạt, cướp giật; вооружённый ~ vụ cướp có vũ khí; ~ среди́ бе́ла дня vụ cướp giữa ban ngày ban mặt

граби́тель *м.* kẻ cướp, tên ăn cướp

граби́тельск||ий *прил.* (có tính chất) ăn cướp, cướp bóc; ~ая поли́тика chính sách kẻ cướp (ăn cướp); ~ие во́йны những cuộc chiến tranh ăn cướp; ~ие це́ны giá cắt cổ

граби́тельство *с. см.* грабёж

гра́бить *несов.* (*В*) cướp, ăn cướp, cướp bóc, cướp đoạt, cướp giật

гра́б||ли *мн.* (*скл. как ж.; Р мн.* ~ель *и* ~ле́й) (cái) cào, bừa cào, bừa cỏ; ко́нные ~ bừa cỏ ngựa kéo

гравёр *м.* thợ khắc, thợ chạm; (*художник*) hoạ sĩ khắc; ~ по де́реву thợ khắc gỗ

гра́ви||й *м.* sỏi; морско́й ~ sỏi biển; посыпа́ть что́-л. ~ем rải sỏi lên cái gì

гравирова́льный *прил.* (thuộc về) khắc, chạm; ~ инструме́нт dụng cụ khắc

гравирова́ть *несов.* khắc, chạm; ~ травле́нием khắc bằng acid

гравиро́вка *ж.* 1. (sự) khắc, chạm; 2. (*рисунок*) hình khắc, hình chạm

гравиро́вщик *м. см.* гравёр

гравитацио́нн||ый *прил. астр.* (thuộc về) lực hấp dẫn, sức hút; ~ая си́ла lực hấp dẫn, sức hút, hấp lực; ~ое по́ле trường hấp dẫn; ~ые во́лны sóng hấp dẫn; ~ое взаимоде́йствие sự tương tác hấp dẫn; ~ колла́пс sự xẹp hấp dẫn

гравита́ция *ж. астр.* lực hấp dẫn, sức hút, hấp lực; ~ Земли́ lực hấp dẫn (sức hút, hấp lực) của Trái đất

гравю́ра *ж.* (bản, hình) khắc, chạm; ~ на де́реве (bản) khắc gỗ, chạm gỗ

град I *м.* 1. mưa đá; ~ идёт (trời) mưa đá; 2. *перен.* (trận) mưa; ~ пуль mưa đạn; ~ стрел mưa tên; ~ камне́й đá rớt như mưa; ~ руга́тельств chửi mắng tế tát; уда́ры сы́пались ~ом những cú đấm giáng xuống túi bụi; ~ вопро́сов những câu hỏi tới tấp (dồn dập)

град II *м. уст. поэт. см.* го́род

града́ция *ж.* cấp bậc, thứ bậc, cấp độ, độ; (*разделение*) (sự) xếp bậc, xếp cấp bậc; ~ шкалы́ *социол.* độ chia của thang

гради́ент *м. физ.* gradien, độ

гра́дина *ж.* hạt mưa đá

гради́рня *ж. тех.* 1. (*при производстве соли*) thiết bị chưng muối; 2. (*для охлаждения воды*) tháp làm nguội nước

гра́дом *нареч.* lã chã, ròng ròng, đầm đìa; *перен.* (*обильно*) rất nhiều, tới tấp, dồn dập, túi bụi, té tát; пот с него́ льётся ~ mồ hôi lã chã trên người chàng, nó vã mồ hôi như tắm; слёзы ка́тятся ~ nước mắt lã chã (đầm đìa, chảy ròng ròng); уда́ры сы́пались на него́ ~ nó bị đánh túi bụi

градонача́льник *м.* thị trưởng, đô trưởng

градострое́ние *с. см.* градостройтельство

градострои́тель *м.* kiến trúc sư (chuyên viên) xây dựng đô thị

градострои́тельный *прил.* (thuộc về) xây dựng đô thị, kiến thiết thành phố

градострои́тельство *с.* (sự) xây dựng đô thị, kiến thiết thành phố

градуи́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* chia độ, khắc độ

гра́дус *м.* độ; пять ~ов вы́ше нуля́, пять ~ов тепла́ năm độ trên không, năm độ dương; пять ~ов ни́же нуля́, пять ~ов моро́за năm độ dưới không, năm độ âm; ско́лько сего́дня ~ов? hôm nay mấy độ?; у́гол в 45 ~ов góc 45 độ; ✧ быть под ~ом hơi say, ngà ngà say, tàng tàng

гра́дусник *м. разг.* (cái) đo nhiệt, nhiệt kế, nhiệt biểu, hàn thử biểu; медици́нский ~ nhiệt kế, cái cặp sốt (cặp mạch); поста́вить ~ кому́-л. cặp mạch cho ai

граждани́н *м.* 1. công dân; 2. (*в обращении*) ông, anh

граждани́нка *ж.* 1. nữ công dân; 2. (*в обращении*) bà, chị

граждани́нск||ий *прил.* 1. *юр.* (thuộc về) công dân, dân sự, hộ; ~ое пра́во luật dân sự, dân luật, hộ luật, luật hộ, dân pháp; ~ кодекс bộ luật dân sự, bộ dân luật, bộ hộ luật; ~ иск tố tụng dân sự; 2. (*свойственный гражданину*) (của) công dân; ~ долг nghĩa vụ công dân; ~ие права́ quyền công dân, dân quyền; ~ая ответственность trách nhiệm công dân; ~ие дела́ việc hộ, việc dân sự; 3. (*штатский*) (thuộc về) thường dân, dân sự, dân dụng; ~ое пла́тье, ~ая оде́жда thường phục; ~ая авиа́ция, ~ возду́шный флот hàng không dân dụng; ~ая оборо́на phòng thủ dân sự; ~ое населе́ние thường dân, dân thường; ✧ ~ое о́бщество xã hội dân sự (công dân); ~ая война́ nội chiến; ~ая паниха́да (lễ) truy điệu; ~ брак (lễ) kết hôn tại sở hộ tịch, thành hôn dân sự

граждани́нство *ж. полит.* ý thức công dân

граждани́нств||о *с.* quốc tịch; получи́ть права́ ~a а) được vào quốc tịch, được nhập tịch; б) *перен.* được mọi người thừa nhận (công nhận); приня́ть ~ vào quốc tịch, nhập tịch

грамзапи́с||ь *ж.* (sự) thu đĩa, ghi đĩa; му́зыка в ~и nhạc thu đĩa

грамм *м.* gram, gam

грамма́тика *ж.* ngữ pháp, văn phạm; mẹo (*уст.*); (*книга*) (cuốn) sách ngữ pháp, sách văn phạm

грамма́тист *м.* nhà ngữ pháp (văn phạm)

грамматический *прил.* (thuộc về) ngữ pháp, văn phạm; ~ие пра́вила các quy tắc ngữ pháp (văn phạm); ~ая оши́бка lỗi ngữ pháp (văn phạm); производи́ть ~ разбо́р чего́-л. phân tích cái gì về ngữ pháp (văn phạm)

грамм-а́том *м. физ., хим.* nguyên tử gram

грамм-моле́кула *ж. физ., хим.* phân tử gram

граммофо́н *м.* máy hát, kèn hát

граммофо́нн||ый *прил.* (thuộc về) máy hát, kèn hát; ~ая пласти́нка đĩa hát

гра́мот||а *ж.* 1. (sự) biết chữ, biết đọc biết viết; учи́ться ~e học đọc học viết; 2. (*элементарные сведения*) kiến thức cơ bản; полити́ческая ~ kiến thức cơ bản về chính trị, chính trị nhập môn; 3. (*документ*) bằng; почётная ~ bằng danh dự, ✧ фи́лькина ~ *ирон.* tờ giấy lộn

гра́мотно *нареч.* 1. (một cách) đúng ngữ pháp, đúng văn phạm; писа́ть ~ viết đúng ngữ pháp (văn phạm);

2. *перен.* (*со знанием дела*) (một cách) thành thạo, thông thạo, am hiểu

гра́мотность *ж.* 1. (sự) biết chữ, biết đọc biết viết; 2. (*осведомлённость*) trình độ thông thạo; компью́терная ~ trình độ thông thạo về computer (điện toán, máy tính)

гра́мотный *прил.* 1. (*о человеке*) biết chữ, biết đọc biết viết, đọc thông viết thạo; 2. (*о тексте*) đúng ngữ pháp (văn phạm); 3. (*умелый, осведомлённый*) thành thạo, thông thạo, am hiểu; ~ инжене́р kỹ sư thành thạo

гран *м. уст.* gran (*0,062 gram*); ✧ ни ~a không một tí nào

грана́т I *м.* 1. (*дерево*) (cây) lựu, thạch lựu, bạch lựu (*Punica granatum*); 2. (*плод*) (quả, trái) lựu, thạch lựu

грана́т II *м. мин.* (đá) thạch lựu, granat

грана́та *ж. воен.* lựu đạn; (*артиллерийская*) lựu pháo, đạn trái phá, tạc đạn; ручна́я ~ thủ pháo, lựu đạn tay; ружéйная ~ lựu đạn súng; противота́нковая ~ lựu đạn chống tăng

грана́тник *м. см.* гранáт I 1

грана́тов||ый I *прил.* 1. *бот.* (thuộc về) lựu, thạch lựu; ~ое де́рево cây lựu, thạch lựu; 2. (*о цвете*) đỏ thẫm, đỏ thạch lựu

грана́товый II *прил.* (*о драгоценном камне*) (bằng) thạch lựu, granat; ~ брасле́т vòng tay khảm thạch lựu

гранатомёт *м. воен.* súng phóng lựu đạn (bắn hoả lựu)

гранатомётчик *м.* lính phóng lựu đạn (bắn hoả lựu)

гранд-да́ма *ж.* mệnh phụ, bà lớn

грандио́зно *нареч.* (một cách) to lớn, lớn lao, vĩ đại; hùng vĩ, kỳ vĩ, hùng tráng, nguy nga (*ср.* грандио́зный)

грандио́зность *ж.* (sự, tính chất) to lớn, lớn lao, vĩ đại; (*внушительность*) (sự, tính chất) hùng vĩ, kỳ vĩ , hùng tráng, nguy nga

грандио́зн||ый *прил.* (*огромный*) to lớn, lớn lao, vĩ đại, đồ sộ; (*внушительный*) kỳ vĩ, hùng vĩ, hùng tráng, nguy nga; ~ая демонстра́ция cuộc biểu tình to lớn; ~ое строи́тельство công cuộc xây dựng lớn lao; ~ое зда́ние toà nhà đồ sộ (nguy nga); ~ое зре́лище cảnh tượng kỳ vĩ (hùng vĩ); ~ план kế hoạch lớn lao (vĩ đại); ~ые масшта́бы quy mô rộng lớn (to lớn, lớn lao, vĩ đại)

гранд-оте́ль *м.* grand hotel, khách sạn thượng thặng

гране́ние *с.* (sự) mài, giũa, mài cạnh, giũa cạnh

гранёный *прич.* (đã) mài, giũa, mài cạnh, giũa cạnh

гранён||ый *прил.* (có) nhiều mặt, nhiều cạnh; (*о драгоценном камне*) (mài) nhiều cạnh, nhiều mặt; ~ стака́н cốc nhiều cạnh; ~ое стекло́ đồ thuỷ tinh mài cạnh

грани́льщик *м.* thợ mài (giũa) cạnh

грани́т *м.* (đá) granit, hoa cương

грани́тный *прил.* (thuộc về) granit, hoa cương; (*из гранита*) (bằng) granit, hoa cương

грани́ть *несов.* (*В*) mài, giũa, mài cạnh, giũa cạnh

грани́ц||а *ж.* 1. giới hạn, địa giới, ranh giới, lằn ranh; (*государственная*) biên giới, biên cương, biên thuỳ, cương giới, cương vực, bờ cõi; переходи́ть ~у vượt qua biên giới, vượt biên; морска́я ~ biên giới (ranh giới) biển; ~ футбо́льного по́ля đường biên sân cỏ (bãi đá bóng); 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*предел*) giới hạn, mức độ, chừng mực, hạn độ, phạm vi; не знать грани́ц không biết chừng mực (giới hạn, mức độ) nào; переходи́ть ~ы vượt quá giới hạn; э́то перехо́дит все ~ы! như thế thật là quá xá (quá quắt, quá đáng)!; ✧ за ~у ra nước ngoài (ngoại quốc); за ~ей ở nước ngoài (ngoại quốc); из-за ~ы từ nước ngoài (ngoại quốc)

грани́ч||ить *несов.* (с *Т*) 1. giáp giới, tiếp giáp, giáp; 2. *перен.* gần như, gần với; ~ с безу́мием gần như điên; э́то ~ит с преступле́нием việc này gần như tội phạm, hành động này và tội phạm chỉ cách nhau nửa bước

гра́нка *ж. полигр.* (*оттиск*) bản in thử, bản dập thử, bông bài, morat; (*часть набора*) galê, khay chữ

гран-при *м.* grand prix, giải nhất

грант *м.* (tiền, khoản) trợ cấp, tài trợ (*của tổ chức thiện nguyện cấp cho các công trình sáng tác, nghiên cứu*); систе́ма ~ов chế độ trợ cấp (tài trợ); соиска́тель ~a người được đề nghị trợ cấp (tài trợ)

гра́нула *ж.* hạt nhỏ

гран||ь *ж.* 1. (*граница*) giới hạn, ranh giới, lằn ranh; (*различие*) (sự) khác biệt; провести́ ~ ме́жду... vạch rõ ranh giới (lằn ranh) giữa...; быть на ~и безу́мия gần điên; на ~и войны́ bên miệng hố chiến tranh; стира́ние ~ей ме́жду у́мственным и физи́ческим трудо́м xoá bỏ lằn ranh (sự khác biệt) giữa lao động trí óc và lao động chân tay; 2. (*плоскость*) mặt, diện; *разг.* (*ребро*) cạnh

грасси́ровать *несов.* nói chớt "r", phát âm "r" gốc lưỡi

гратифика́ция *ж. эк.* tiền thưởng

граф I *м.* hầu tước, bá tước

граф II *м. мат.* đồ thị, đồ hình

графа́ *ж.* 1. (*колонка*) cột; 2. (*раздел*) tiết, đoạn

гра́фик I *м.* 1. (*чертёж*) đồ thị, đồ hình, đồ biểu, biểu đồ, sơ đồ, đồ giải; ~ движе́ния поездо́в lịch tàu chạy; сетево́й ~ sơ đồ mạng; 2. (*план работ*) tiến độ, kế hoạch, chương trình, biểu đồ; ~ рабо́т kế hoạch thực hiện công việc, tiến độ thi công, biểu đồ làm việc; по ~y theo tiến độ (kế hoạch, chương trình)

гра́фик II *м.* (*художник*) hoạ sĩ đồ hoạ

гра́фик||а *ж. иск.* 1. (môn) đồ hoạ; 2. *собир.* tranh đồ hoạ, đồ hoạ; вы́ставка ~и triển lãm tranh đồ hoạ; компью́терная ~ đồ hoạ computer (điện toán, máy tính)

графи́н *м.* bình thon cổ

графи́ня *ж.* (*жена графа*) hầu tước (bá tước) phu nhân; (*дочь графа*) hầu tước (bá tước) tiểu thư

графи́т *м.* graphit, than chì

графи́ть *несов.* (*В*) kẻ hàng

графи́ческ||ий I *прил.* (thuộc về) đồ hoạ; ~ое иску́сство nghệ thuật đồ hoạ

графи́ческий II *прил.* (*начертательный*) (bằng) đồ thị, biểu đồ, sơ đồ, đồ biểu, giải đồ; ~ ме́тод phương pháp đồ thị

графле́ние *с.* (sự) kẻ hàng

графлён||ый *прил.* (đã) kẻ hàng; ~ая бума́га giấy kẻ

графо́лог *м.* người xem tướng chữ

графоло́гия *ж.* phép xem tướng chữ, bút tướng pháp

графома́ния *ж.* (chứng) bút cuồng

гра́фство *с.* 1. (*титул*) tước hầu, tước bá; 2. (*в Англии и т.п.*) hầu quốc

гра́ффи́ти *мн. нескл.* graffiti, tranh tường (*do giới trẻ lén lút vẽ nơi công cộng*)

грацио́зно *нареч.* (một cách) yêu kiều, yểu điệu, kiều diễm, diễm lệ

грацио́зность *ж.* (sự) yêu kiều, yểu điệu, kiều diễm, diễm lệ

грацио́зный *прил.* yêu kiều, yểu điệu, kiều diễm, diễm lệ, mỹ miều, duyên dáng

гра́ция *ж.* (dáng, vẻ) yêu kiều, yểu điệu, kiều diễm, diễm lệ, mỹ miều, duyên dáng

грач *м.* quạ mun (*Corvus fragilegus*)

гребёнк||а *ж.* 1. lược; 2. *тех.* bàn lăn ren; ✧ стричь всех под одну́ ~у đánh đồng loạt tất cả, vơ đũa cả nắm

гребе́нчатый *прил.* (có) hình lược

гре́бень *м.* 1. lược; 2. (*у птицы*) mào; петуши́ный ~ mào gà trống; 3. (*вершина*) đỉnh, sống, chóp, ngọn; ~ горы́ đỉnh núi, sống núi; ~ волны́ ngọn sóng; 4. *тех.* bàn lăn ren; *текст.* (cái) go

гребе́ц *м.* người chèo thuyền, tay chèo; он хоро́ший ~ anh ấy là một tay chèo giỏi

гребешо́к *м.* 1. lược; 2. (*у птицы*) mào; ✧ морско́й ~ cồm cộp, điệp (*Pecten*)

гре́бля *с.* (sự, môn) chèo thuyền, bơi thuyền; акаде́мическая ~ *спорт.* (môn) chèo thuyền cổ điển, chèo thuyền thoi; наро́дная ~ *спорт.* (môn) bơi trải, chèo thuyền dân tộc

гребн||о́й *прил.*: ~ спорт môn chèo thuyền; ~а́я шлю́пка thuyền chèo; ~ винт *мор.* chân vịt; ~ вал *мор.* trục chân vịt; ~о́е колесо́ bánh cánh quạt

гребо́к *м.* 1. (*взмах весла*) nhịp mái chèo; 2. (*весло*) (mái) chèo, dầm; 3. (*лопасть*) lá cánh, cánh

грёза *ж. поэт.* 1. (*мечта*) mộng hồn, ảo mộng, mộng tưởng, mơ mộng, mơ tưởng, mơ ước; 2. (*сновидение*) (giấc) mơ, mộng, chiêm bao

гре́зить *несов.* (*мечтать*) mộng tưởng, mơ mộng, mơ tưởng, mơ ước, ước mộng; (*видеть во сне*) nằm mơ, nằm thấy, chiêm bao

гре́йдер *м.* 1. *тех.* máy san đất (lăn đường, đào hào); 2. *разг.* (*дорога*) đường đất

гре́йдерн||ый *прил.*: ~ая доро́га đường đất

грейпфру́т *м.* 1. (*дерево*) (cây) bưởi, bòng, thanh trà (*Citrus paradisii*); 2. (*плод*) (quả, trái) bưởi, bòng, thanh trà

грек *м.* người Grec (Hy Lạp)

гре́ко-ри́мск||ий *прил.*: ~ая борьба́ (môn) vật Hy-La

гре́лка *ж.* túi chườm nóng; электри́ческая ~ túi chườm điện

грем||е́ть, прогреме́ть vang lên; (*звенеть*) kêu leng keng (lẻng kẻng, lẻng xẻng, loảng xoảng); (*грохотать*) kêu ầm ầm, ầm vang, rền vang; *перен.* vang dội, vang lừng, lừng lẫy; гром ~и́т sấm rền vang; ~ посу́дой làm bát đĩa kêu loảng xoảng; му́зыка ~и́т tiếng nhạc vang lên, nhạc nổi lên; ~я́т вы́стрелы tiếng súng nổ vang, súng nổ ầm ầm; его́ сла́ва ~и́т по всему́ ми́ру tiếng tăm của ông ấy vang lừng (lừng lẫy, vang dội) khắp thế giới

грему́ч||ий *прил.* kêu ầm ầm; ✧ ~ая змея́ rắn mai gầm, rắn đuôi kêu (*Crotalus*); ~ газ khí nổ; ~ая ртуть fuminat thuỷ ngân

гренки́ *мн.* (*ед.* грено́к *м.*) *кул.* lát bánh mì rán

грести́ *несов.* 1. (*вёслами*) chèo, chèo (bơi) thuyền; 2. (*В*) (*граблями*) cào; ~ се́но cào cỏ khô

греть *несов.* 1. sưởi ấm, sưởi nóng, chiếu nóng, rọi nóng, làm nóng, làm ấm; (*об одежде*) làm ấm, giữ nóng; со́лнце гре́ет nắng sưởi ấm, mặt trời chiếu nóng; печь гре́ет ко́мнату lò sưởi làm ấm phòng; моя́ шу́ба хорошо́ гре́ет áo lông của tôi ấm lắm; 2. (*В*) (*нагревать*) hâm, đun, hơ, hâm (đun, hơ, đốt) nóng; ~ во́ду đun nước; ~ суп hâm canh; ✧ ру́ки хо́лодные хơ múi, kiếm chác, chấm mút, vớ bở, vớ bẩm

гре́||ться *несов.* 1. sưởi, sưởi ấm; ~ на со́лнце sưởi nắng; 2. (*становиться тёплым*) nóng lên, ấm lên, trở nên nóng; вода́ ~ется nước đang nóng lên

грех *м.* 1. *рел.* tội; впасть в ~ phạm tội, phải tội; 2. (*проступок*) lỗi, lỗi lầm, tội lỗi; мой ~ lỗi của tôi; ~и́ мо́лодости những lỗi lầm (tội lỗi) lúc thiếu thời; 3. *в знач. сказ. разг. см.* грешно́; ✧ как на ~ như cố tình, thật là không may; от ~а́, от ~а́ подальше để tránh khỏi tai hoạ (rủi ro); с ~о́м пополам chật vật (vất vả, khó khăn) lắm; что (*или* не́чего) ~а́ таи́ть chẳng phải giấu giếm làm gì, phải nói trước rằng, phải nói thẳng rằng, phải nói thật là, phải thừa nhận rằng; есть ~, есть тако́й ~ thú thật, tôi thừa nhận điều này, tôi có khuyết điểm như thế, tôi nhận lỗi của mình; не ~, не ~ бы (+ *инф.*) giá mà được.. thì tốt

грехопаде́ние *с.* nguyên tội, tội tổ tông

гре́цкий *прил.*: ~ оре́х а) (*дерево*) (cây) hồ đào, óc chó (*Inglans regia*); б) (*плод*) (quả, hạt) hồ đào, óc chó

грека́нка *ж.* (người) phụ nữ/đàn bà Grec (Hy Lạp)

гре́ческий *прил.* (thuộc về) Grece, Grec, Hy Lạp; ~ язы́к tiếng Grec (Hy Lạp)

гречи́ха *ж.* (cây) kiều mạch (*Fagopyrum esculentum*)

гре́чнев||ый *прил.* (thuộc về) kiều mạch; (*из гречи*) (bằng) kiều mạch; ~ая круна́ hạt kiều mạch; ~ая ка́ша cháo kiều mạch

грешы́ть, согреши́ть, погреши́ть 1. *сов.* согреши́ть phạm tội, phải tội; 2. *сов.* погреши́ть (про́тив *Р*) (*допускать погрешность*) sai, làm trái; (*чем-л.*) mắc, phạm; ~ про́тив и́стины làm trái chân lý; ~ про́тив грамма́тики sai ngữ pháp (văn phạm); ~ недоста́тками mắc khuyết điểm

гре́шни||к *м.*, **~ца** *ж.* người phạm tội (phạm lỗi)

грешно́ *в знач. сказ.* (+ *инф.*) *разг.* thật là không tốt (xấu, đáng chê trách, xấu hổ); ~ так говори́ть nói như vậy thật là xấu, nói thế thật là không tốt

гре́шн||ый *прил.* 1. (nhiều) tội, lỗi, tội lỗi, lỗi lầm; (*о мыслях*) đầy tội lỗi; 2. *тк. крат. ф. разг.* (có) tội, lỗi; ✧ ~ым де́лом phải thừa nhận rằng; (*к сожалению*) đáng tiếc là

грешо́к *м. разг.* lỗi nhẹ, lỗi nhỏ; за ним во́дится э́тот ~ anh ta có nhược điểm như thế, anh ấy có thói như vậy

гриб *м.* nấm; собира́ть ~ы́ nhặt nấm; бе́лый ~ nấm thông (*Boletus edulis*); ✧ расти́ как ~ы́ mọc nhanh như nấm

грибово́дство *с.* (ngành, nghề) trồng nấm

грибко́в||ый *прил.*: ~ая культу́ра *биол.* nuôi cấy vi sinh vật; ~ые заболева́ния (những) bệnh nấm

грибни́к *м. разг.* người thích nhặt nấm, người nhặt nấm

грибни́ца *ж. бот.* meo nấm, thể sợi nấm

грибн||о́й *прил.* (thuộc về) nấm; (*из грибов*) (bằng) nấm; ~о́е ме́сто chỗ nhiều nấm; ~а́я пора́ mùa nấm; ~ суп canh nấm; ✧ ~ дождь trời vừa mưa vừa nắng

грибови́дн||ый *прил.* (có) dạng nấm, hình nấm; ~о́е о́блако mây dạng nấm

грибо́к *м.* 1. nấm, con men; дрожжево́й ~ men bột nở; кефи́рный ~ men sữa chua; 2. nấm microsporum

грибообра́зн||ый *прил. см.* грибови́дный

гри́ва *ж.* bờm; лошади́ная ~ bờm ngựa; льви́ная ~ bờm sư tử

гри́венник *м. разг.* đồng mười côpêch, đồng hào

григориа́нский *прил.*: ~ календа́рь lịch Grigori, "lịch mới"

грим *м.* 1. (sự) hoá trang; 2. (*краски*) son phấn, đồ hoá trang

грима́с||а *ж.* (sự) nhăn mặt, cau mặt; стро́ить, де́лать ~ы nhăn mặt, cau mặt, nhăn nhó mặt mày

грима́сничать *несов.* nhăn mặt, cau mặt, nhăn nhó mặt mày

гримёр *м.* người hoá trang

гримёрн||ый *прил.* 1. (để) hoá trang; ~ые принадле́жности đồ hoá trang; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая phòng (buồng) hoá trang

гримирова́льн||ый *прил.* 1. (để) hoá trang; ~ые кра́ски son phấn, màu hoá trang

гримирова́ть, нагримирова́ть, загримирова́ть 1. *сов.* нагримирова́ть (*В*) hoá trang; 2. *сов.* загримирова́ть (*В, Т*) hoá trang; загримирова́ть кого́-л. старико́м hoá trang ai thành cụ già

гримирова́ться, нагримирова́ться, загримирова́ться hoá trang (*cho mình*); ~ под кого́-л. hoá trang thành ai

гримиро́вка *ж.* (sự) hoá trang

гри́нвичск||ий *прил.*: ~ мериди́ан kinh tuyến Greenwich (Grinuych); ~ое вре́мя giờ Greenwich (Grinuych)

«Гри́нпис» *м.* Green Peace, "Thế giới Xanh" (*tổ chức quốc tế bảo vệ môi sinh*)

грипп *м.* (bệnh) cúm; ✧ пти́чий ~ bệnh cúm gia cầm, cúm gà

гриппова́ть *несов. разг.* bị cúm

гриппо́зн||ый *прил.* (thuộc về) bệnh cúm, cúm; ~ое заболева́ние bệnh cúm

гриф I *м.* (*птица*) (chim) kền kền (*Vultur griphus*)

гриф II *м. муз.* bàn phím trơn, chỉ bản

гриф III *м.* (*печать*) con dấu chữ ký; (*оттиск*) dấu chữ ký

гри́фель *м.* bút chì đá, chì vạch, ruột bút chì; thạch bút (*уст.*)

гри́фельн||ый *прил.*: ~ая доска́ thạch bản

гроб *м.* quan tài, áo quan, thọ đường, cỗ săng, cỗ ván; (*с телом*) linh cữu; идти́ за ~ом theo sau linh cữu, đi theo quan tài; ✧ до ~а, по ~, по ~ жи́зни suốt đời, đến chết, đến tận lúc chết; вогна́ть кого́-л. в ~ bức tử, làm cho ai chết; (стоя́ть) одно́й ногой в ~ý gần kề miệng lỗ

гро́бить *несов. разг.* (*В*) làm hỏng; ~ де́ло làm hỏng việc

гробни́ца *ж.* mộ phần, lăng mộ, mộ xây, mả xây

гробов||о́й *прил.* (thuộc về) quan tài; ✧ ~ голо́с giọng nói trầm trầm rùng rợn; ~о́е молча́ние, ~а́я тишина́ im lặng như tờ; до ~ доски́ suốt đời, đến tận lúc chết

гробовщи́к *м.* thợ đóng quan tài, thợ hàng săng

гроза́ *ж.* 1. (cơn) dông, giông, dông tố, giông tố; *перен. тж.* phong ba, bão táp, bão tố; 2. (*опасность*) nguy cơ, hiểm hoạ, (sự) nguy hiểm; 3. (*что-л. устрашающее*) (sự, điều, nỗi) khủng khiếp, kinh khủng; (*о человеке*) kẻ hung bạo

гроз||ь *ж.* (*мн.* ~и *и* ~ья) chùm, buồng; ~ виногра́да chùm nho; ~ бана́нов а) buồng chuối; б) (*отдельный ряд*) nải chuối

гроз||и́ть, погрози́ть 1. *тк. несов.* (*Д*) đe doạ, hăm doạ; ему́ ~и́т опа́сность nguy cơ đe doạ anh ấy; 2. (*Д Т*) (*жестом*) doạ, đe, đe doạ, hăm doạ, doạ dẫm, đe nẹt, doạ nạt; ~ кому́-л. кулако́м, па́льцем giơ quả đấm, ngón tay doạ (đe, đe doạ, hăm doạ, doạ dẫm) ai; 3. (*в сочет. с сущ.*) có nguy cơ, có cơ, có thể; ему́ ~и́т парали́ч nó có thể bị liệt; ~и́т катастро́фа có nguy cơ (có cơ, có thể) xảy ra tai hoạ; ~и́т смерть có thể chết

грози́ться *несов.* (+ *инф.*) *разг.* đe doạ, hăm doạ doạ dẫm, đe nẹt, doạ nạt

гро́зно *нареч.* (một cách) đe doạ, hăm doạ, doạ dẫm

гро́зн||ый *прил.* 1. (*угрожающий*) đe doạ, hăm doạ, doạ dẫm, doạ nạt; ~ вид vẻ đe doạ; ~ взгляд cái nhìn hăm doạ; 2. (*внушающий страх*) khủng khiếp, kinh khủng, ghê gớm; (*суровый*) nghiêm khắc, khắc nghiệt, hung dữ; ~ая опа́сность hiểm hoạ ghê gớm, nguy cơ nghiêm trọng; ~ проти́вник kẻ thù hung dữ; ~ая годи́на năm nhiều nguy hiểm, năm xung tháng hạn; ~ое ору́жие vũ khí khủng khiếp (ghê gớm)

грозов||о́й *прил.* (thuộc về) dông, giông, dông tố, giông tố; ~о́е о́блако, ~а́я ту́ча mây dông; ~о́е ле́то mưa hè nhiều dông

гром *м.* sấm, sét, sấm sét; уда́р ~а tiếng sét, tiếng sấm, sét đánh; ~ пу́шек tiếng súng đại bác rền vang; ~ аплодисме́нтов tiếng vỗ tay như sấm (vang dội); ✧ ~ побе́ды chiến thắng vang dội (lừng lẫy); как ~ом порази́нный sửng sốt; мета́ть ~ы и мо́лнии nổi trận lôi đình, nổi sấm nổi sét, nổi cơn thịnh nộ, đùng đùng nổi giận; как ~ среди́ я́сного не́ба ≅ như sét đánh ngang tai; пока́ ~ не гря́нет ≅ nước đến chân mới nhảy

грома́д||а *ж.* (khối, hình thù) to lớn, đồ sộ, khổng lồ; ~ы гор những khối núi to lớn; вдали́ видне́лись ~ы зда́ний những toà nhà đồ sộ hiện rõ ở xa xa

грома́дина *ж. разг.* vật to lớn (đồ sộ)

грома́дн||ый *прил.* to lớn, lớn lao, đồ sộ, khổng lồ, kếch xù; ~ое зда́ние toà nhà to lớn (đồ sộ); ~ое значе́ние ý nghĩa to lớn, tầm quan trọng lớn lao

громи́ла *м.* (*скл. как ж.*) *разг.* 1. (*вор*) kẻ trộm, kẻ cướp, đạo tặc, 2. (*погромщик*) kẻ tàn sát (cướp phá), quân tàn bạo (hung bạo)

громи́ть, разгроми́ть (*В*) 1. đập phá, đánh phá, phá tan, phá huỷ, tàn phá; 2. (*врага*) đánh tan, đánh bại, đập tan, đại phá, công phá; 3. *разг.* (*обличать*) đả phá, đả kích, công kích

гро́мк||ий *прил.* 1. to, vang, oang oang, sang sảng; ~ го́лос giọng sang sảng, giọng nói oang oang; 2. (*известный*) lừng lẫy, vang lừng, lừng danh, hiển hách, vang dội, có tiếng; ~ое и́мя tiếng tăm lừng lẫy, danh tiếng vang lừng; ~ая сла́ва vinh quang lừng lẫy (vang lừng); ~ая побе́да chiến thắng vang lừng (lừng lẫy, vang dội); ~ое де́ло việc được đồn đại xa gần; ~ успе́х thành công vang dội (ồn ào); 3. (*высокопарный*) kêu, đẹp đẽ, hoa mỹ; ~ие слова́, фра́зы lời lẽ đao to búa lớn

гро́мко *нареч.* (một cách) to, vang; ~ говори́ть nói to, nói oang oang; ~ петь hát vang; ~ крича́ть thét, hét, thét (hét, kêu) vang; ~ смея́ться cười vang (ầm, to, rộ); ~ раздава́ться kêu vang, vang dội

громкоговори́тель *м.* loa phóng thanh; loa (*сокр.*)

гро́мкость *ж.* âm lượng, độ vang

громов||о́й *прил.* (thuộc về) sấm, sét; *перен.* kêu to, oang oang, như sấm; ~ы́е раска́ты tiếng sấm rền vang; ~ го́лос giọng oang oang, giọng nói như sấm

громогла́сно *нареч.* (một cách) lớn tiếng, to tiếng; (*открыто*) (một cách) công khai; ~ заяви́ть lớn tiếng (công khai) tuyên bố

громогла́сный *прил.* 1. (*о голосе, пении и т.п.*) to, vang, oang oang, sang sảng; 2. (*о человеке*) (có) giọng to, giọng oang oang, giọng sang sảng

громозди́ть *несов.* (*В*) chồng chất, chất (chồng, xếp) đống, chất cồng kềnh (kềnh càng)

громозд||и́ться *несов.* 1. chất (chồng, xếp) đống, chồng chất lên nhau; го́ры ~я́тся одна́ на другу́ю núi non trùng điệp, những dãy núi trùng trùng điệp điệp; 2. (на *В*) *разг.* (*влезать*) ì ạch trèo lên

громо́здкий *прил.* cồng kềnh, kềnh càng; ~ бага́ж hành lý cồng kềnh (kềnh càng)

громоотво́д *м.* (cái, cột) thu lôi, chống sét

гро́мче (*сравнит. ст. прил.* гро́мкий *и нареч.* гро́мко) to hơn

громыха́нье *с.* (tiếng) ầm ầm, rầm rầm, ì ầm

громых||а́ть *несов. разг.* (kêu) ầm ầm, rầm rầm, ì ầm; ~а́ет гром sấm động ầm ầm; ~а́ет теле́га xe chạy rầm rầm

громыхну́ть *сов. разг.* phát ra tiếng ầm (rầm, uỳnh, đùng, đoàng)

гро́ссбу́х *м. бухг.* sổ cái kế toán

гроссме́йстер *м. шахм.* đại kiện tướng cờ, danh kỳ

гроссме́йстерск||ий *прил.* (thuộc về) đại kiện tướng cờ, danh kỳ; ~ое зва́ние danh hiệu đại kiện tướng cờ

грот *м.* (*пещера*) hang, động

гроте́ск *м.* (thủ pháp) lố bịch hoá

гроте́скн||ый *прил.* lố bịch, lố bịch hoá; ~ стиль phong cách lố bịch; ~ые о́бразы những hình tượng lố bịch hoá

гроте́сков||ый *прил. см.* гроте́скный; ~ая трактовка о́браза sự lý giải hình tượng theo thủ pháp lố bịch hoá

гро́хнуть *сов. разг.* phát ra tiếng uỵch (oạch, uỳnh, ầm, rầm, đùng, đoàng)

гро́хнуться *сов. разг.* ngã uỵch (oạch), ngã đánh uỵch (đánh oạch), đổ đánh ầm (đánh uỳnh)

гро́хот I *м.* (*шум*) (tiếng) ầm ầm, rầm rầm, đì đùng, đùng đoàng, uỳnh uỵch

гро́хот II *м.* (*решето*) sàng, máy sàng

грохота́ть, загрохота́ть (kêu) ầm ầm, rầm rầm; (*о выстрелах*) nổ ầm ầm, đì đùng, đùng đoàng

грош *м.* 1. *уст.* (một) trinh, đồng trinh, đồng xu, xu nhỏ; 2. *обыкн. мн.*: ~и́ (*очень мало денег*) số tiền rất nhỏ; купи́ть за ~и́ mua rất rẻ; mua giá bèo (*разг.*); ✧ ~á ло́маного (*или* ме́дного) не сто́ит, ~ цена́ không đáng giá một trinh, không có giá trị gì, đồ bỏ đi; без ~á (*в карма́не*) không một xu dính túi, không một đồng một chữ; оста́ться без ~á hoàn toàn trắng tay, sạch túi; не име́ть ни ~á за душо́й không một đồng một chữ, tay trắng, không có một chút của nào; ни в ~ не ста́вить кого́-л., что́-л. coi khinh ai, cái gì; ни за ~ vô ích; ни на ~ нет hoàn toàn không có

грошо́вый *прил.* (*очень дешёвый*) rẻ tiền, rẻ mạt, rẻ như bèo (như bùn); giá bèo (*разг.*); (*плохого качества*) xấu

грубе́ть, огрубе́ть thô đi, cứng ra; (*о руках*) chai đi, chai sạn, thành chai; (*о манерах*) trở nên thô, thô ra, đâm ra kệch

груби́ть, нагруби́ть (*Д*) nói thô (tục, thô bỉ, tục tằn, lỗ mãng, cục cằn)

грубия́н *м. разг.* người thô tục (lỗ mãng, cục cằn), dân dùi đục chấm mắm cáy

гру́бо *нареч.* (một cách) thô, tục, thô bạo, thô bỉ, thô lỗ, thô tục, lỗ mãng, tục tằn, cục cằn; ~ обходи́ться с кем-л. xử đối thô bỉ với ai; ~ отвеча́ть trả lời thô lỗ (cục cằn, cục súc); ~ игра́ть *спорт.* chơi xấu, chơi dữ, đá rừng; ✧ ~ говоря́ khoảng chừng, áng chừng, đại để, đại khái

гру́бость *ж.* 1. (sự, tính) thô, kệch, thô kệch, kệch cỡm, thô sơ; 2. (*неучтивость*) (tính) lỗ mãng, thô bỉ, thô lỗ; (*выражение*) (lời) lỗ mãng, thô tục, tục tằn, cục cằn; (*поступок*) (điều, hành vi) lỗ mãng, thô bỉ, thô lỗ, thô bạo; допусти́ть ~ làm điều thô bạo

грубошёрстн||ый *прил.* (*об овцах*) lông thô; (*о сукне и т. п.*) thô, kệch mặt, to sợi; ~ая ткань (vải) len to sợi, len kệch mặt, len thô; ~ костю́м bộ quần áo len to sợi

гру́б||ый *прил.* 1. (*недостаточно отделанный*) thô, kệch, thô kệch, kệch cỡm, thô sơ, kệch mặt; (*приблизительный*) thô lược, sơ lược; *перен.* thô lậu, vụng về; ~ая рабо́та tác phẩm thô sơ, vật làm vụng về; ~ая пи́ща thức ăn thô sơ, đồ ăn chém to kho mặn; ~ подсчёт lược tính, tính sơ sơ; ~ая лесть lời nịnh vụng về (thô lậu); ~ые черты́ лица́ nét mặt thô; 2. (*жёсткий, шероховатый*) thô, kệch, kệch mặt, to sợi; (*о коже*) chai sần; ~ые ру́ки đôi tay chai sần; ~ая ткань vải thô (thô sợi, kệch mặt); 3. (*о голосе, смехе*) thô, không thanh; 4. (*малокультурный*) thô bạo, thô kệch, thô lỗ, lỗ mãng, thô tục; dùi đục chấm mắm cáy (*погов.*); ~ые слова́ lời lẽ lỗ mãng (thô bỉ, thô tục, tục tằn); ~ ответ câu trả lời thô lỗ (cục cằn, bốp chát, cục súc); 5. (*недопустимый*) thô bạo, nghiêm trọng, trầm trọng; ~ое искаже́ние фа́ктов xuyên tạc thô bạo những sự kiện; ~ое наруше́ние до́гово́ра vi phạm thô bạo hiệp ước; ~ая оши́бка sai lầm nghiêm trọng; ✧ ~ корм *с.-х.* rơm rạ, cỏ khô

гру́да *ж.* đống; ~ камне́й đống đá; лежа́ть ~ми nằm chồng chất (chồng đống), chất (chồng) đống

груди́на *ж.* 1. *анат.* xương ức; 2. *см.* груди́нка

груди́нка *ж.* (thịt) sườn; (*копчёная свинина*) sườn lợn xông khói

грудни́ца *ж.* (bệnh) viêm vú, sưng vú

грудн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) ngực, vú; ~а́я кле́тка *анат.* lồng ngực; ~а́я железа́ *анат.* tuyến vú; ~а́я кость *анат.* xương ức; 2.: ~ младе́нец con mọn, con thơ (đứa bé) còn bú; ✧ ~ го́лос giọng ngực; ~а́я жа́ба *мед. уст.* (bệnh) đau thắt ngực

грудобрю́шн||ый *прил.*: ~ая прегра́да *анат.* cơ hoành, cơ hoành cách, hoành cách mạc

груд||ь *ж.* 1. ngực; 2. (*женская*) vú; нянчи́ть ~ью cho bú; 3. (*у рубашки*) phần ngực; ✧ ~ью защити́ть кого́-л., что́-л., встать ~ью на защи́ту кого́-л., чего́-л. lấy thân mình (đứng lên, kiên quyết, dũng cảm) bảo vệ ai, cái gì; ~ью положи́ть себе́ доро́гу vượt mọi gian nguy vạch ra cho mình con đường tiến

груже́ние *с.* (sự) chất, xếp, chất hàng, xếp hàng

гру́женый, **гружёный** *прил.* (đã) chất hàng, có hàng

груз *м.* 1. *тк. ед.* (*тяжесть*) sức nặng, vật nặng, gánh nặng, tải trọng; поле́зный ~ tải trọng có ích; мёртвый ~ vật tích đọng, hàng tồn đọng; с тяжёлым ~ом có gánh nặng; 2. (*товары*) hàng, hàng chở; насыпно́й ~ hàng rời

грузд||ь *м.* nấm sữa (*Lactarius piperatus*); ✧ назва́лся ~ем, полезáй в ку́зов ≅ đã trót thì trét; đâm lao phải theo lao; đã quyết thì hành (*погов.*)

грузи́ло *с. рыб.* (cục, hòn) chì

грузи́н *м.*, **~ка** *ж.* người Georgia (Gruzia)

грузи́нский *прил.* (thuộc về) Georgia, Gruzia

грузи́ть, нагрузи́ть, погрузи́ть 1. *сов.* нагрузи́ть (в *Т*) chất, xếp, chất (xếp) đầy; ~ маши́ны ле́сом chất (xếp) gỗ lên xe; 2. *сов.* погрузи́ть (*В*)

(*складывать груз куда-л.*) chất (xếp)... lên

грузи́ться, погрузи́ться 1. chất (bốc, lấy) hàng, đáp; ~ углём lấy than, ăn than; 2. (*производить посадку*) đáp; (*на самолёт, поезд и т. п. тж.*) đáp, lên; (*на судно и т. п.*) xuống

гру́зно *нареч.* (một cách) nặng nề

гру́зность *ж.* (sự) đầy đà, phốp pháp; nặng nề (*ср.* гру́зный)

гру́зный *прил.* (*о человеке*) đầy đà, phốp pháp, phục phịch, béo phì; (*о походке*) nặng nề, lạch bạch, lạch đạch

грузови́к *м.* xe tải, ôtô vận tải, ôtô hàng, camnhông

грузовладе́лец *м.* người chủ hàng vận chuyển

грузов||о́й *прил.* (để) chở hàng, vận tải; ~а́я маши́на xe vận tải, ôtô chở hàng, camnhông; ~о́е су́дно tàu vận tải, tàu chở hàng; ~о́е движе́ние vận chuyển hàng hóa; ~ тра́нспорт (ngành, phương tiện) vận chuyển hàng hoá

грузооборо́т *м.* khối lượng hàng hóa chu chuyển (lưu thông hàng hóa); ~ морско́го тра́нспорта khối lượng hàng hóa chu chuyển của ngành vận tải đường biển

грузоотправи́тель *м.* người gửi hàng

грузоподъёмник *м.* máy trục hàng

грузоподъёмность *ж.* lực tải, sức tải, sức chở, trọng tải

грузоподъёмный *прил.*: ~ кран cần trục, cần cẩu

грузополуча́тель *м.* người nhận hàng

грузопото́к *м.* lưu lượng hàng hóa

гру́зчик *м.* công nhân bốc dỡ (bốc vác), phu khuân vác; cửu vạn (*разг.*)

грунт *м.* 1. (*почва*) đất, tầng đất, đất cái, chất đất; (*дно*) đáy, đất đáy; песча́ный ~ tầng đất cát; 2. *жив.* (lớp) sơn nền, sơn lót

грунтова́ние *с. см.* грунто́вка 1

грунтова́ть *несов.* (*В*) *жив.* quét sơn nền, sơn lót

грунто́вка *ж. жив.* 1. (sự) quét sơn nền, sơn lót; 2. *жив.* (lớp) sơn nền, sơn lót

грунтов||о́й *прил.*: ~ы́е во́ды nước ngầm; ~а́я доро́га đường đất

гру́пп||а *ж.* nhóm, tổ, tốp, toán, đội, đoàn, đám, cụm, tập đoàn; ~ люде́й nhóm (tập đoàn) người; ~ дере́вьев đám (cụm) cây; социа́льная ~ tập đoàn xã hội; парти́йная ~ tổ đảng; деса́нтная ~ đội (nhóm, toán) đổ bộ; уче́бная ~ nhóm (tổ) học tập; ~ кро́ви *биол.* nhóm máu; фотографи́роваться ~ой chụp ảnh theo đoàn (nhóm)

группирова́ть, сгруппирова́ть (*В*) nhóm (họp)... lại, tập hợp, tụ họp, tụ tập; (*классифицировать*) phân loại, xếp loại, chia loại

группирова́ться, сгруппирова́ться nhóm (họp, xúm) lại, tập hợp, tụ họp, tụ tập; ~ вокру́г кого́-л. họp lại (xúm lại, tập hợp, tụ họp, tụ tập) xung quanh ai

группиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) nhóm lại, họp lại, tập hợp, tụ họp, tụ tập, xúm lại; 2. (*группа*) nhóm, phái, nhóm phái, phe đảng, tập đoàn; *воен.* tập đoàn, đoàn quân, cụm; полити́ческая ~ nhóm phái (phe đảng) chính trị; вое́нно-полити́ческая ~ tập đoàn chính trị quân sự; ~ войск cụm quân

группов||о́й *прил.* (thuộc về) nhóm, tổ; (*коллективный*) tập thể; ~ы́е заня́тия giờ học tổ, buổi học nhóm; ~ пилота́ж thuật lái máy bay theo nhóm; ~ косми́ческий полёт chuyến bay vũ trụ theo nhóm; ~ы́е интере́сы quyền lợi phe phái (nhóm phái, phe đảng); ✧ ~ брак *этн.* quần hôn; ~а́я фо́рма расселе́ния hình thức bố trí cư dân ở theo lối quần cư

группови́на *ж.* (bệnh, đầu óc, tư tưởng) bè phái, nhóm phái, phe đảng

грусти́ть *несов.* buồn, buồn rầu, u sầu, phiền muộn, buồn phiền, sầu muộn; ~ по кому́-л. nhớ (buồn nhớ, thương nhớ) ai

гру́стно 1. *нареч.* (một cách) buồn, buồn rầu, rầu rĩ, buồn bã, buồn phiền, phiền muộn; 2. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) buồn; мне ~ tôi buồn

гру́стн||ый *прил.* buồn, buồn rầu, rầu rĩ, buồn bã, buồn rầu, buồn phiền, phiền muộn, u buồn, u sầu; ~ая пе́сня bài hát buồn, ca khúc bi ai (bi luỵ); ~ое лицо́ vẻ mặt buồn rầu, mặt rầu rĩ; ~ая карти́на bức tranh buồn thảm, cảnh buồn; име́ть ~ вид có vẻ buồn

грусть *ж.* (nỗi, sự) buồn, buồn bã, buồn rầu, u sầu, buồn phiền, phiền muộn

гру́ша *ж.* 1. (*дерево*) (cây) lê (*Pirus*); 2. (*плод*) (quả, trái) lê; 3. (*резиновая*) (quả) lê caosu, bóng caosu; ✧ земляна́я ~ (cây) cúc vú (*Helianthus tuberosus*)

грушеви́дный *прил.* (có) hình quả lê, dạng lê

гру́шевый, грушо́вый *прил.* (thuộc về) lê; (*приготовленный из груш*) (bằng) lê

гры́жа *ж.* (bệnh) thoát vị, thoát tràng, sa lồi; ущемлённая ~ thoát vị bị nghẹt; мошо́ночная ~ thoát vị hạ nang; па́ховая ~ (bệnh) sa đì, thiên truỵ; ~ позвоно́чника gai cột sống

грызня́ *ж.* 1. (*между животными*) (sự) cắn nhau, cắn xé nhau; 2. *перен. разг.* (*ссора, склока*) (sự) cắn xé nhau, xâu xé nhau, đấu đá nhau, kình chống nhau, học hặc nhau

гры́зло *с.* hàm thiếc

грыз||ть *несов.* (*В*) 1. (*раскусывать*) cắn, nhằn; (*рис*) cắn trắt; (*откусывать понемногу*) gặm, nhấm, gặm nhấm, nhai rau ráu; ~ пече́нье gặm (cắn) bánh bích-qui; ~ кость gặm (nhằn) xương; ~ се́мечки cắn hạt dưa, nhằn hạt quỳ; ~ удила́ nhai hàm thiếc; ~ себе́ но́гти cắn (gặm) móng tay; 2. *разг.* (*придираться*) hạch sách, hoạnh hoẹ, xét nét, bắt bẻ, oẻ hoẹ, bẻ hoẹ, cằn nhằn; 3. (*терзать*) cắn rứt, giày vò, làm đau khổ; его́ ~ёт раска́яние lòng hối hận giày vò (cắn rứt) nó; его́ ~ёт тоска́ nỗi buồn làm chàng héo hon

гры́зться *несов.* 1. (*о животных*) cắn (cắn xé) nhau; 2. *перен. разг.* (*ссориться*) cắn xé (xâu xé, đấu đá, kình chống, học hặc, cắn cấu) nhau

грызу́н *м. зоол.* động vật gặm nhấm (*Rodentia*)

гряда́ *ж.* 1. (*садовая, огородная*) luống; 2. (*гор*) dãy; 3. (*облаков и т. п.*) dãy, hàng

гря́дк||а *ж. см.* гряда́ 1; копа́ть ~и xới luống, đánh luống

гряду́щее *с.* (*скл. как прил.*) tương lai, thời sau, vị lai

гряду́щ||ий *прил.* tương lai, mai sau, sau này, về sau, sắp tới; ~ие поколе́ния những thế hệ mai sau (tương lai); ✧ на сон ~ trước khi ngủ

грязев||о́й *прил.* (thuộc về) bùn; ~ы́е ва́нны *мед.* tắm bùn

грязелече́бница *ж.* bệnh viện chữa bằng bùn

грязелече́ние *с.* liệu pháp bùn, cách chữa bệnh bằng bùn

грязни́ть, загрязни́ть (*В*) 1. làm bẩn (nhơ, dơ, nhơ bẩn, dơ bẩn, nhơ nhớp, nhớp); 2. *перен.* bôi nhọ, bôi đen, bôi tro trát trấu

грязни́ться, загрязни́ться bị bẩn (nhơ, dơ, nhơ bẩn, dơ bẩn, nhơ nhớp, nhớp), nhiễm bẩn, lấm

гря́зно 1. *нареч.* (một cách) bẩn, nhớp, nhơ bẩn, dơ bẩn, bẩn thỉu, nhớp nhúa; э́то напи́сано ~ bài này viết bẩn; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) lầy lội, lầm lội, bùn lầy, lầy bùn; на у́лице ~ ở ngoài đường thật là lầy lội (lầm lội), đường bùn lầy quá

грязнова́тый *прил.* hơi bẩn

грязну́ля *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ bẩn thỉu (nhớp nhúa); (*о детях*) đồ ma lem

гря́знуть *несов.* 1. ngập trong bùn; 2. *перен.* ngập ngụa trong bùn nhơ

грязну́ха *м. и ж. см.* грязну́ля

гря́зн||ый *прил.* 1. lầy, lầy lội, lầm lội, bùn lầy, lầy bùn, đầy bùn; ~ая у́лица đường lầy (lầy lội); 2. (*запачканный*) bẩn, nhơ, dơ, nhơ nhớp, bẩn thỉu, nhơ bẩn, dơ bẩn, vấy bùn; ~ое бельё quần áo bẩn; ~ая о́бувь giày lấm bùn; 3. *перен.* (*непристойный*) bẩn thỉu, dơ dáy, nhơ nhuốc, nhơ nhớp, khả ố, bỉ ổi, đê tiện; ~ая исто́рия chuyện bẩn thỉu (bỉ ổi, khả ố); ~ые мы́сли ý nghĩ nhơ nhuốc, ý tưởng đen tối; ~ые сплéтни chuyện đơm đặt bỉ ổi (hèn hạ, đê tiện); ~ые за́мыслы mưu đồ nhơ nhuốc (xấu xa, bẩn thỉu); ~ая война́ (cuộc) chiến tranh bẩn thỉu; ~ые технологии (*на выборах*) những thủ đoạn tranh cử bẩn thỉu; 4. (*заражённый радиоактивностью*) nhiễm xạ, bị phóng xạ; ~ая зо́на vùng nhiễm xạ (bị phóng xạ); ~ые проду́кты thực phẩm nhiễm xạ (bị phóng xạ); ✧ ры́ться, копа́ться в чьём-л ~ом бельé ngồi lê đôi mách (ngồi lê mách lẻo) chuyện của ai, móc mách chuyện xấu của ai

гряз||ь *ж.* 1. *тк. ед.* bùn, lầy, bùn lầy; месúть ~ lội bùn; весь в ~и́ lấm đầy bùn; 2. *мн.*: ~и (*лечебное средство*) bùn; лечéбные ~и bùn chữa bệnh; лечúть кого́-л. ~ями chữa cho ai bằng bùn; 3. *тк. ед.* (*нечистота, сор*) bụi bẩn, rác rưởi, rác bẩn, chất bẩn, vết bẩn; (*на теле, одежде*) cáu, ghét; въéвшаяся ~ bụi bẩn bám, ghét bám; 4. *перен.* (*о чём*) nhơ nhuốc, dơ dáy, bẩn thỉu, xấu xa, khả ố, đê tiện, bỉ ổi; ✧ забра́сывать кого́-л. ~ью bôi nhọ ai, bôi tro trát trấu ai; не удáрить лицóм в ~ giữ được thể diện, gìn giữ được thanh danh

гря́н||уть *сов.* 1. âm vang, vang lên, vang dậy, vang động, kêu ầm; (*громко запеть, закричать*) hát to, kêu to; ~ул гром tiếng sấm ầm vang; ~ул вы́стрел tiếng súng nổ vang (ầm vang, vang lên); ~ула му́зыка nhạc vang lên; 2. *перен.* (*разразиться*) bùng nổ, nổ ra; ~ула война́ chiến tranh bùng nổ

гуа́но *с.* phân chim khô (*đã hoai*)

гуа́шь *ж.* 1. (*краска*) gouache, (thuốc) bột màu, màu bột; 2. (*картина*) (bức) tranh bột màu

губа́ I *ж.* môi; ве́рхняя ~ môi trên; ни́жняя ~ môi dưới; ✧ по губа́м помáзать hứa suông, hứa hươu hứa vượn; надýть гýбы cong tớn môi lên, cong cớn, hờn dỗi; у него́ гýба не дýра anh ta sành điệu lắm, nó biết chọn cái tốt nhất

губа́ II *ж. геогр.* vũng, vịnh, vũng biển, vịnh nhỏ

губа́стый *прил.* (có) môi to, môi dày

губерна́тор *м.* 1. (*в России и т.п.*) thống đốc, tỉnh trưởng; (*в США*) thống đốc; 2. (*в колониях*) toàn quyền

губерна́торск||ий *прил.* (thuộc về) thống đốc, tỉnh trưởng; toàn quyền (*ср.* губернатор); ✧ положéние хýже ~ого tình thế cực kỳ khó khăn (khó xử)

губéрния *ж. ист.* tỉnh

губéрнский *прил. ист.* (thuộc về) tỉnh; ~ го́род tỉnh lỵ

губи́тель *м.* hung thần; kẻ huỷ hoại (huỷ diệt, tiêu diệt, tiêu huỷ); (*убийца*) sát thủ, kẻ sát nhân (giết người); ~ талáнтов kẻ huỷ hoại các tài năng

губи́тельно *нареч.* (một cách) nguy hại, tai hại, tai ác

губи́тельность *ж.* (sự, tính chất) nguy hại, tai hại, tai ác

губи́тельн||ый *прил.* nguy hại, tai hại, tai ác, huỷ diệt; ~ое влия́ние ảnh hưởng nguy hại

губи́ть, погуби́ть, сгуби́ть (*В*) 1. (*уничтожать*) giết, diệt, huỷ diệt, tiêu diệt, giết chết; (*портить*) làm hư (hỏng, mai một, tiêu ma, hư hỏng), huỷ hoại; 2. *перен.* (*бесцельно тратить*) hoang phí, tiêu phí, giết; 3. (*делать несчастным*) làm khốn khổ, làm khổ

гу́бк||а *ж.* 1. *обыкн. мн.*: ~и *зоол.* (loài) hải miên, bọt biển (*Porifera*); 2. (*для мытья*) miếng xốp, miếng hải miên, miếng bọt biển, miếng xốp kỳ lưng

губн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) môi; ~а́я помáда sáp môi, sáp; 2. *лингв.*: ~ звук âm môi, thần âm; ~ согла́сный phụ âm môi

гу́бчат||ый *прил.* xốp; ~ая рези́на cao su xốp; ~ое желéзо *тех.* sắt bọt; ~ая пла́тина *тех.* platin xốp

гувернáнтка *ж. уст.* nữ gia sư

гувернёр *м. уст.* gia sư

гугу́ *разг.*: ни ~! im đi!; он сиди́т и ни ~ nó ngồi im thin thít, anh ta ngồi ngậm tăm, cậu ta ngồi không nói không rằng

гуде́ние *с.* (tiếng) hú, hụ, rú, rúc; leng keng; vo ve; ù ù, vi vu; vù vù, ì ầm (*ср.* гуде́ть)

гуд||е́ть, прогуде́ть 1. (*о сирене*) hú, hụ, rú, rúc; (*о колоколе*) (kêu) leng keng; (*о жуке*) (kêu) vù vù, vo ve; (*о ветре*) (kêu) ù ù, vi vu; (*о самолёте*) (kêu) vù vù, ì ầm; 2. (*давать сигнал*) bóp còi, bấm còi; ✧ у меня́ в ушáх ~и́т tôi bị ù tai, trong tai tôi có tiếng ù ù

гуд||о́к *м.* 1. (cái) còi; 2. (*звук*) (tiếng) còi; хýп lê (*разг.*); дава́ть ~ки́ bóp còi, bấm còi

гудро́н *м. тех.* goudron, guđron, nhựa than đá, nhựa đường, hắc ín

гудрони́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* rải nhựa, phủ (tưới) guđron, quét hắc ín

гуж *м.* (*в упряжи*) dây thắng ngựa; ✧ взя́вшись за ~, не говори́, что не дюж *посл.* ≅ đã quyết thì hành; đã trót thì trét; đâm lao phải theo lao

гужев||о́й *прил.*: ~а́я доро́га đường xe ngựa (xe súc vật); ~ тра́нспорт xe ngựa tải, xe bò, xe trâu; на ~ тя́ге (do) ngựa kéo, súc vật kéo

гул *м.* (tiếng) ồn ào, xôn xao, ầm ầm, rầm rầm; ~ голосóв tiếng nói ồn ào, tiếng xôn xao đủ giọng; ~ маши́н tiếng xe chạy ầm ầm

гу́лк||ий *прил.* 1. âm vang, dội tiếng; ~ие сво́ды những mái vòm âm vang; 2. (*громкий*) ồn ào, rộn rịch, ầm ầm, rầm rầm, rầm rập; ~ие шаги́ những bước chân rầm rập (rầm rầm)

гу́лькин *прил.*: с ~ нос *прост.* ít ỏi, rất ít

гу́лко *нареч.* (một cách) âm vang, ồn ào, rộn rịch,

гуля́ка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) kẻ ăn chơi (chơi bời), dân làng chơi

гуля́нье *с.* 1. (cuộc) đi chơi, đi dạo, dạo chơi; 2. (*празднество*) lễ hội, hội hè, liên hoan; наро́дное ~ lễ hội (hội hè) dân gian, liên hoan nhân dân

гул||я́ть 1. đi chơi, đi dạo, dạo chơi, dạo; води́ть кого́-л. ~ dắt ai đi chơi; идти́ ~ đi chơi, đi dạo, dạo chơi; в

па́рке ~я́ет мно́го наро́ду nhiều người dạo chơi (đi chơi) ở công viên; 2. (*быть свободным от работы*) *разг.* chơi, nghỉ; 3. *разг.* (*веселиться*) vui chơi, ăn chơi, chơi bời, chơi; 4. (с *Т*) *прост.* (*быть в любовных отношениях*) lăng nhăng, léng phéng, mèo mỡ, bồ bịch, tằng tịu, dan díu

гуля́ш *м. кул.* (món) goulash, thịt ninh

гуманиза́ция *ж.* (sự) nhân văn hoá, nhân đạo hoá; ~ зако́нов nhân đạo hoá luật pháp; ~ обще́ственного созна́ния nhân văn hoá (nhân đạo hoá) ý thức xã hội

гумани́зм *м.* 1. (*движение эпохи Возрождения*) chủ nghĩa nhân văn; 2. (*отношение к людям, проникнутое любовью к человеку*) chủ nghĩa nhân đạo (nhân văn, nhân bản)

гумани́ст *м.* nhà nhân văn, người theo chủ nghĩa nhân đạo (nhân văn, nhân bản); (*человек, проникнутый идеями гуманизма*) người nhân ái, người có tư tưởng nhân đạo

гуманисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa nhân đạo, chủ nghĩa nhân văn, chủ nghĩa nhân bản

гуманита́рн||ый *прил.* (thuộc về) nhân văn, xã hội; ~ые нау́ки khoa học nhân văn (xã hội); ~ые зна́ния kiến thức nhân văn; ~ое пра́во luật nhân văn

гума́нно *нареч.* (một cách) nhân đạo, nhân ái, nhân từ

гума́нность *ж.* (tính, lòng) nhân đạo, nhân ái, nhân từ

гума́нный *прил.* nhân đạo, nhân ái, nhân từ, nhân hậu, nhân đức, từ ái; ~ челове́к người nhân ái (nhân từ); ~ посту́пок hành động nhân đạo

гу́мма *ж. мед.* (chứng) u giang mai

гуммиара́бик *м.* gôm (nhựa cây) arab

гумно́ *с.* (*для сжатого хлеба*) kho lúa gặt; (*ток*) sân đập lúa

гу́мус *м. с.-х.* (đất) mùn

гурма́н *м.*, **~ка** *ж.* người sành ăn (thích ăn ngon)

гурма́нство *с.* (sự, tính) sành ăn, thích ăn ngon

гу́нны *мн.* (*ед.* гунн *м.*) *ист.* người Hung nô

гурт *м.* đàn; ~ ове́ц đàn cừu

гуртов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) đàn; 2. (*оптовый*) cả lô, buôn, sỉ; ~а́я прода́жа bán buôn, bán sỉ, bán cả lô

гуртовщи́к *м.* người chăn gia súc đàn

гурто́м *нареч. разг.* 1. (*оптом*) với số lượng lớn, tất cả một lần, cả lô; покупа́ть ~ mua buôn, mua sỉ; 2. (*гурьбой*) tất cả cùng nhau, cùng nhau, cùng chung, cùng

гуру́ *м. рел.* guru, tôn sư; ông đạo (*разг.*)

гурьба́ *ж.* đám, bọn, đoàn, lũ

гурьбо́й *нареч.* lũ lượt, thành đoàn, thành đám, thành lũ; идти́ ~ kéo đi lũ lượt, đi thành đoàn

гуса́к *м.* ngỗng đực

гуса́р *м. ист.* hussard, khinh kỵ binh

гуса́рский *прил.* (thuộc về) hussard, khinh kỵ binh; ~ полк trung đoàn hussard (khinh kỵ binh)

гу́сеница *ж.* 1. *зоол.* sâu đo, sâu róm, sâu; 2. *тех.* vòng xích, dây xích, xích

гу́сеничн||ый *прил. тех.* (thuộc về) vòng xích, xích; (*имеющий гусеницы*) (dùng) xích; ~ тра́ктор máy kéo chạy xích; ~ая маши́на xe ôtô chạy xích; на ~ом ходу́ chạy bằng xích

гусёнок *м.* ngỗng con

гуси́н||ый *прил.* (thuộc về) ngỗng; ~ое перо́ lông ngỗng; ~ое са́ло mỡ ngỗng; ✧ покры́ться ~ой ко́жей nổi da gà, sởn gai ốc, sởn gai

гу́сли *мн.* (*скл. как м.*) *муз.* đàn gusli

гусля́р *м.* người chơi đàn gusli

густе́ть *несов.* 1. (*о волосах, лесе и т. п.*) trở nên rậm hơn; 2. (*о каше и т. п.*) đặc (sánh, quánh, cô, cô đặc, đặc quánh) lại; (*застывать*) đông lại; 3. (*об облаках и т. п.*) trở nên dày hơn

гу́сто *нареч.* (một cách) rậm, dày, mau, rậm rạp, dày đặc; đặc, sánh, quánh; đông, đông đúc (*ср.* густо́й); ~ зава́ривать чай pha trà đậm (đặc); ~ расти́ mọc rậm rạp (um tùm, tùm lum); ~ се́ять gieo mau (dày); ~ покрасне́ть đỏ mặt tía ta

густоволо́сый *прил.* (có) tóc rậm, tóc dày, lông rậm, lông dày

густ||о́й *прил.* 1. (*частый*) rậm, dày, mau, nhặt, rậm rạp, um tùm, dày đặc, tùm lum; ~ лес rừng rậm (dày, um tùm, rậm rạp); ~ы́е бро́ви lông mày rậm (sâu róm *разг.*); ~а́я листва́ cành lá sum sê (sum suê, rậm rạp); ~ы́е во́лосы tóc rậm (dày), lông rậm (dày); ~а́я сеть желе́зных доро́г mạng lưới đường sắt dày đặc; 2. (*не водянистый*) đặc, sánh, sệt, quánh; ~о́е ма́сло dầu sánh; ~ чай trà đậm (đặc); 3. (*плотный*) um, dày, dày đặc; ~ дым khói um (dày đặc); ~ тума́н sương mù dày đặc; 4. (*многочисленный*) đông, đông đúc, đông nghịt, trù mật; ~а́я толпа́ đám người đông nghịt; ~о́е населе́ние dân cư trù mật, cư dân đông đúc; 5. (*о голосе*) trầm, trầm sâu; ~ бас giọng nam trầm sâu; 6. (*о цвете*) thắm, thẫm, sẫm

густоли́ственный *прил.* um tùm, sum sê, sum suê, rậm rạp, xanh um, rậm lá

густонаселённый *прил.* đông đúc, đông dân, trù mật

густота́ *ж.* mật độ, nồng độ, (độ, sự) dày, đặc, đậm, dày đặc

гусы́ня *ж.* ngỗng mái

гус||ь *м.* ngỗng (*Ancer*); ✧ ~ лапчатый kẻ láu lỉnh, tay láu cá; ~ей дразни́ть trêu tức (chọc tức) vô ích; как с гу́ся вода́ ≅ như nước đổ đầu vịt; хоро́ш ~! láu thật!

гусько́м *нареч.* (một cách) nối đuôi nhau; идти́ ~ по тропи́нке nối đuôi nhau đi theo lối mòn

гуся́тина *ж.* thịt ngỗng

гуталин *м.* xi, kem đánh giày

гуттапе́рча *ж.* gutta-percha, nhựa kết

гуттапе́рчевый *прил.* (thuộc về) gutta-percha, nhựa kết; (*из гуттаперчи*) (bằng) gutta-percha, nhựa kết

гу́щ||а *ж.* 1. cặn, bã; кофе́йная ~ bã cà-phê; 2. (*чаща*) (khu) rừng rậm, rừng dày; (*заросль*) lùm cây; в ~е ле́са trong rừng rậm; 3.: в ~е толпы́ giữa đám đông; в ~е собы́тий ở trung tâm các sự kiện

гу́ще (*сравнит. ст. прил.* густо́й и *нареч.* гу́сто) rậm hơn, dày hơn; đặc hơn; đông hơn

гэби́ст *м. разг.* nhân viên an ninh, công an

ГЭС *ж. неизм.* nhà máy thuỷ điện

гюйс *м. мор.* cờ mũi chiến hạm

Д

да I *частица* 1. *утверд.* (*для выражения согласия*) vâng; (*почтительно*) dạ, vâng ạ, thưa vâng; (*свысока или фамильярно*) phải, ừ, ờ, có; да, коне́чно vâng, đúng thế; vâng, hẳn thế; вы бы́ли там? — Да, был anh đã ở đằng ấy? — Vâng (Vâng ạ, Dạ, Phải), tôi đã ở đấy; он уже́ ушёл? — Да anh ấy đi rồi à? — Vâng, Vâng ạ, Thưa vâng; да и́ли нет? có hay không?, đồng ý hay không?; 2. (*так, действительно*) quả thế, đúng thế, thực thế; да, жизнь о́чень сложна́ quả thế (đúng thế, thực thế), cuộc đời phức tạp lắm; 3. (*вот ещё*) chà, à, này; Да! чуть не забы́л Chà, suýt nữa thì quên; да, ещё одна́ но́вость à, còn một tin nữa; 4. (*как же, как бы не так*) hừ; я найду́ тебе́ кни́гу. — Да, найдёшь! tớ sẽ tìm cho cậu cuốn sách. — Hừ, có mà tìm!; 5. *вопр.* (*не так ли?*) có phải không?, phải không?, à?, chứ?; согла́сны, да? anh đồng ý, có phải không?; anh đồng ý à?; anh bằng lòng chứ?; 6. *вопр.* (*разве?, неужели?*) thế à?, thế ư?, thật à?; он уже́ ушёл. — Да? anh ấy đi rồi. — Thế ư (Thật à)?; да ну? thế à?, thật à? thật thế à?; 7. *усил.*: да вот и он! đấy, chính là cậu ta!; да что вы говори́те? thế cơ à?, thật thế à?; да иди́те же скоре́е! đi mau lên chứ!, anh hãy đi nhanh lên nào!; куда́ же идти́? — Да пря́мо! đi đâu? — Cứ đi thẳng!; э́то что́-нибудь да зна́чит cái đó cũng có ý nghĩa gì đấy chứ!; да что с ним говори́ть còn nói gì được với nó chứ!; да не мо́жет быть không thể có như vậy được!; 8. (*пусть*): да бу́дет вам изве́стно, что... anh cần phải biết rằng...; да сбу́дутся на́ши жела́ния! mong sao ước nguyện của chúng ta sẽ đạt được!; да сги́нет враг! mong sao kẻ thù phải bỏ mạng!; ✧ вот э́то да! thế mới tuyệt chứ!, tuyệt trần làm sao!, tuyệt quá chừng!

да II *союз* 1. *соед.* và; вы да я anh và tôi; то́лько лес да боло́та chỉ có rừng và đầm lầy mà thôi; 2. *присоед.* (*в сочет. с нареч.* «ещё», «вдобавок», «притом») mà lại, lại; сего́дня хо́лодно, да ещё дождь идёт hôm nay đã rét mà lại mưa; 3. *противит.* nhưng, mà, mà lại; я пошёл бы в кино́, да у меня́ нет биле́та tôi muốn đi xem ciné mà không có vé, mình muốn đi xem xinê, nhưng không có vé; ✧ да и а) (*а кроме того*) hơn nữa, vả lại, vả chăng, mà lại còn, lại còn, mà còn, mà lại, còn; б) (*и наконец*) cuối cùng; ду́мал, ду́мал да и наду́мал nghĩ mãi, nghĩ mãi cuối cùng thì nghĩ ra

да́бы *союз уст.* để, để cho

дава́ть, дать (*В*) 1. cho, đưa; (*на время*) cho mượn; (*поручать*) giao, trao; дать кому́-л. кни́гу cho ai (đưa cho ai, cho ai mượn) cuốn sách; дать кому́-л. че́й-л. а́дрес cho ai địa chỉ của người nào; ~ кому́-л. зада́ние giao nhiệm vụ cho ai; ~ кому́-л. взя́тку hối lộ (đút lót, đấm mõm) ai; 2. (*наносить удар*) đánh, đập, giáng, đấm; ~ кому́-л. пощёчину giáng cho ai một cái tát, tát ai một cái; ~ в у́хо, по́ уху тát tai ai; 3. (*устраивать*) tổ chức; ~ обе́д bày tiệc, chiêu đãi, thết tiệc; ~ конце́рт biểu diễn; ~ бал tổ chức vũ hội; 4. (*приносить результат*) cho, sinh ra, đem lại, mang lại; ~ урожа́й ra quả; ~ плоды́ а) (*плодоносить*) ra quả; б) *перен.* đem lại kết quả ~ дохо́д đem lại thu nhập; ~ при́быль đem lại lợi nhuận, sinh lãi; 5. *в сочет. с некоторыми сущ.* (*производить, делать*): ~ сигна́л ra hiệu, báo hiệu, đánh tín hiệu; ~ свисто́к thổi còi; ~ старт *спорт.* ra lệnh xuất phát; ~ звоно́к đánh (bấm) chuông; ~ залп bắn một loạt súng; 6. *в сочет. с рядом сущ. имеет знач. действия*: ~ распоряже́ние кому́-л. ra (hạ) lệnh cho ai; ~ обеща́ние hứa; ~ отсро́чку hoãn lại, gia hạn; ~ показа́ния khai, cung khai; ~ согла́сие đồng ý, chấp thuận; ~ указа́ние chỉ thị, ra chỉ thị; 7. (*Д+-инф.*) (*предоставлять возможность*) cho, để cho; да́йте мне поду́мать cho tôi suy nghĩ cái đã; ~ кому́-л. вы́сказаться cho ai phát biểu ý kiến, để cho ai nói; да́йте мне пройти́ cho tôi đi qua; не ~ спать кому́-л. không cho ai ngủ được; 8. *тк. несов. повел. разг.*: дава́й(те) а) nào... đi, ...đi nào, hãy... nào; б) (*начинайте, действуйте*) nào!, bắt đầu!; дава́й(те) петь nào ta hát đi!, ta hát đi nào!; дава́й(те) пойдём ta đi nào!; дава́йте я вам помогу́ nào, để tôi giúp chị; 9. *разг.* (*определять возраст*) có vẻ; ему́ нельзя́ дать бо́льше 30 лет anh ấy trông có vẻ không quá 30 tuổi; ✧ ~ знать кому́-л. cho (báo cho) ai biết; дать нача́ло чему́-л. phát nguyên (phát sinh, sinh ra, khởi đầu cho) cái gì; уста́лость даёт себя́ знать cảm thấy thấm mệt rồi; го́ды даю́т себя́ знать cảm thấy rõ đã già rồi; дать себе́ труд chịu khó; он не дал себе́ труда́ поду́мать по không chịu khó suy nghĩ; ~ кому́-л. поня́ть ám chỉ (làm) cho ai hiểu; ~ сло́во а) (*обещать*) hứa; б) (*оратору*) nhường lời, để cho... phát biểu; ~ себе́ сло́во не... hứa với mình sẽ không...; ~ за́навес hạ màn; ~ свет bật đèn; я тебе дам! (*угрожающий окрик*) tao sẽ cho mày biết tay!

дава́ться, да́ться *разг.* 1.: не ~ в ру́ки кому́-л. không để cho ai bắt mình; не

да́ться в обма́н không để bị lừa; 2. (*Д*) (*легко усваиваться, удаваться*) dễ hiểu, dễ học, dễ làm, dễ; э́то ему́ легко́ даётся đối với nó việc này thì dễ thôi; э́то мне не легко́ даётся đối với tôi việc này không dễ lắm; ничего́ не даётся без труда́ không tốn công thì chẳng được gì cả

дави́ть *несов.* (*В*) 1. (*тж.* на *В*) (*нажимать*) đè, ép, nén; (*тяжестью*) đè nặng; 2. (*разминать, выжимать сок*) ép, vắt, nén; ~ ма́сло ép dầu; ~ лимо́н vắt chanh; 3. (*убивать*) đè (chẹt, cán, nghiến) chết; (*раздавливать*) đè (giẫm) bẹp; 4. (*о платье, обуви и т. п.*) bó, thắt tức, nghẹt; пра́вый боти́нок мне да́вит chiếc giày bên phải bó đau chân tôi; 5. *безл.* (*о чувстве боли*) tức, đau, đau thắt; да́вит грудь (*или* в груди́) tức (thắt ở) ngực; 6. *разг.* (*душить*) bóp (chẹt) cổ, bóp (chẹt) họng; 7. (*притеснять*) đè nén, áp bức, áp chế, đè ép; 8. (*угнетать, тяготить*) làm khổ, làm khó chịu

дави́ться *несов.* 1. (*Т*) (bị) hóc, nghẹn, nghẹt; ~ ко́стью bị hóc xương; 2. (от *Р*) nghẹt (ngạt) thở; ~ от сме́ха cười sặc sụa; ~ от зло́сти tức nghẹn họng (nghẹn cổ)

да́вка *ж. разг.* (cảnh) chen chúc, chen lấn, xô lấn, xô đẩy

давле́ние *с. в разн. знач.* áp lực, áp suất, sức ép; гидравли́ческое, водяно́е ~ áp lực của nước, thuỷ áp; осмоти́ческое ~ áp suất thẩm thấu; высо́кое ~ áp suất cao, cao áp; под ~м масс dưới sức ép (áp lực) của quần chúng

да́вле||ный *прил.* (*помятый*) (bị) giập, bẹp, giập nát, bẹp nát; ~ые помидо́ры cà chua bị giập (giập nát)

давне́нько *нареч. разг.* đã lâu lắm; ~ я тебя́ не ви́дел đã lâu lắm mình không gặp cậu

да́вн||ий *прил.* lâu đời, đã lâu, từ lâu; ~ее наме́рение ý định từ lâu; с ~их пор từ lâu, từ ngày xưa, từ hồi trước; ~ее знако́мство chỗ quen biết từ lâu (đã lâu)

давни́шний *прил. разг. см.* да́вний

давно́ *нареч.* 1. lâu, đã lâu, từ lâu; не так ~ cách đây không lâu lắm; 2. (*долго*) đã lâu, lâu ngày; я ~ вас не ви́дел đã lâu (lâu ngày) tôi không gặp anh/chị; я уже́ ~ говори́о ему́ об э́том tôi nói với nó về việc này đã lâu rồi; ✧ ~ бы так! đáng lẽ phải làm như thế từ lâu rồi!

давнопрошед́ш||ий *прил.* xảy ra từ lâu lắm, xa xưa; ~ие времена́ thuở (ngày, thời) xưa; ✧ ~ее вре́мя *грам.* thì quá khứ xa

да́вност||ь *ж.* 1. (*отдалённость*) (sự) lâu ngày, lâu đời; э́то де́ло большо́й ~и việc này xảy ra đã lâu lắm rồi; двадцатиле́тней ~и lâu đến hai mươi năm; 2. *юр.* thời hiệu, thời gian có hiệu lực; прекрати́ть де́ло за ~ью đình cứu (đình xét vụ án) vì hết thời hiệu; потеря́ть си́лу за ~ью mất hiệu lực vì hết thời hiệu

давны́м-давно́ *нареч. разг.* ngày xửa ngày xưa; (*очень долго*) đã lâu lắm rồi

дагерроти́п *м.* hình (ảnh) chụp trên bản bạc

дагерроти́пия *ж.* (phép) chụp hình trên bản bạc

дагеста́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Dagestan (Đaghextan)

дагеста́нский *прил.* (thuộc về) Dagestan, Đaghextan

дадаи́зм *м. иск.* dadaism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) đada

дадаи́ст *м.* người theo trường phái dadaism (đada)

да́же *частица* thậm chí, ngay cả, ngay đến, đến như, cả đến; ~ я не зна́ю об э́том ngay cả (đến như, ngay đến, cả đến) tôi cũng không biết việc này; он ~ не зна́ет об э́том thậm chí anh ấy không biết việc này; он ~ не попроща́лся anh ta thậm chí không chào từ biệt; е́сли ~ dù có... đi nữa cũng..., nếu như... cũng...; е́сли ~ бы я захоте́л, то всё равно́ не смог бы э́того сде́лать dù tôi có muốn đi nữa cũng không thể làm được điều đó

да́йвинг *м. спорт.* (môn) diving, lặn biển, lặn sâu (*có mang đồ lặn*); ~-клуб câu lạc bộ diving (lặn biển, lặn sâu)

да́йджест *м.* (bản) tóm tắt, tóm lược

дайджести́ровать *несов. и сов.* (*В*) *разг.* tóm tắt, tóm lược

Дала́й-ла́ма *м. будд.* Daila-lama, Đạt-lai Lạt-ma

дактилоло́гия *ж.* thuật làm dấu bằng ngón tay (*cho người câm nói chuyện*)

дактилоскопи́ческий *прил.* (thuộc về) vân tay học, vân tay, dấu điểm chỉ; ~ узо́р vân tay, vân ngón tay, dấu điểm chỉ; ~ контро́ль kiểm tra vân tay (dấu điểm chỉ)

дактилоскопи́я *ж.* vân tay học, (khoa, môn) nghiên cứu vân tay, nghiên cứu dấu điểm chỉ

да́лее *нареч.* 1. (*дальше*) xa hơn; 2. (*затем*) rồi thì, sau đó, tiếp sau, tiếp nữa; ✧ и так ~ vân vân; не ~ как вчера́ đúng hôm qua

далёк||ий *прил.* 1. xa, xa xôi, xa ngái, xa xăm, xa vời, cách xa; (*протяжённый*) dài; ~ путь đường xa; ~ бе́рег bờ xa xôi (xa vời); viễn phố (*поэт.*); ~ друг người bạn ở xa; ~ое путеше́ствие (chuyến) viễn du, viễn hành, du lịch xa; ~ое расстоя́ние khoảng cách lớn (xa), cự ly dài; 2. (*по времени*) xa, xa xôi, xa vời, xa xưa, xưa; ~ое про́шлое thời quá khứ xa xưa (xa vời), dĩ vãng xa (xa xăm); ~ ое бу́дущее tương lai xa; ~ие времена́ thời xưa, thuở xưa, ngày xưa; 3. *перен.*: он далёк от и́стины rõ ràng là anh ta không đúng, nó quá xa chân lý; он не далёк от и́стины anh ấy nói gần đúng, nó gần đến chân lý; ~ от действи́тельности xa (không sát) thực tế; я далёк от того́, что́бы... tôi hoàn toàn không..., tôi không hề có ý...; я далёк от мы́сли... tôi hoàn toàn không nghĩ đến việc..., tôi không hề có ý nghĩ...; он далёк от подозре́ний anh ấy không hề nghi ngờ

далеко́ 1. *нареч.* (một cách) xa, xa xôi; о́чень ~ rất xa, xa lắc, xa lắc xa lơ; он живёт ~ anh ấy ở xa; он уе́хал ~ anh ấy đi xa; ~ от до́ма xa nhà; зайти́ ~ в лес đi sâu vào rừng; оставля́ть кого́-л. ~ позади́ vượt xa ai; име́ть ~ иду́щие после́дствия có hậu quả lâu dài; 2. *в знач. сказ.* (thật là) xa; до до́му ещё ~ đến nhà còn xa; 3. *в знач. сказ.* (*о времени*) (thật là) lâu; ✧ ~ за... đã quá...; ~ за́ полдень đã quá trưa; ~ за́ полночь đã quá khuya; ему́ ~ за 40 anh ấy đã quá (đã ngoài) 40 tuổi, anh ta đã ngoại tứ tuần; ~ не... hoàn toàn không, không phải là; я ~ не уве́рен в э́том tôi hoàn toàn không tin chắc điều này; он ~ не трус nó hoàn toàn không nhát đâu, nó không phải là thằng nhát; зайти́ сли́шком ~ làm quá trớn, vượt quá giới hạn; ~ ходи́ть за приме́ром не ну́жно không cần tìm ví dụ đâu xa; он ~ пойдёт anh ấy sẽ làm nên danh phận, cậu ta sẽ thành đạt

далёко *нареч. см.* далеко́

дал||ь *ж.* (nơi, chốn) xa, xa xôi, xa xăm, xa xa; голуба́я ~ мо́ря xa xa biển một màu xanh lam; зелёная ~ поле́й cánh đồng xanh mướt tận xa xa; в ~и́ лесо́в ở nơi sâu trong rừng; ✧ така́я ~ xa quá; куда́ нам е́хать в таку́ю ~! chúng ta phải đi xa như vậy để làm gì!

дальневосто́чный *прил.* (thuộc về) Viễn Đông

дальне́йш||ий *прил.* sau này, tiếp sau, theo sau; ~ие собы́тия những sự kiện tiếp sau; ✧ в ~ем а) (*в будущем*) sau này, về sau, trong tương lai; б) (*ниже в тексте*) dưới đây, sau đây; в ~ем именуемый... (*в документе*) dưới đây gọi là...

да́льн||ий *прил.* 1. xa, xa xôi, xa vời, xa xăm, cách xa; (*протяжённый*) dài; ~его де́йствия (có) tầm xa, tầm bay xa; ~яя доро́га đường xa, đường dài; ~ее пла́вание (chuyến) viễn du trên tàu thuỷ, đi tàu viễn dương; 2. (*по времени*) xa xôi, xa xưa, xưa, viễn cổ; 3. (*об отношениях*) xa; ~ ро́дственник người bà con xa; ✧ без ~их слов nói thẳng, chẳng cần rào trước đón sau

дальнобо́йность *ж. воен.* (tầm, sức) bắn xa

дальнобо́йн||ый *прил. воен.* (có) tầm xa, bắn xa; ~ая артилле́рия pháo tầm xa

дальнобо́йщик *м.* (*водитель*) (người) lái xe vận tải đường trường

дальнови́дность *ж.* (tính, sự) nhìn xa, nhìn xa thấy rộng

дальнови́дн||ый *прил.* nhìn xa, nhìn xa thấy rộng, có viễn kiến; ~ челове́к người nhìn xa thấy rộng (có viễn kiến); ~ая поли́тика chính sách sáng suốt (nhìn xa thấy rộng, viễn kiến)

дальнозо́ркий *прил.* 1. viễn thị; 2. *перен.* nhìn xa, nhìn xa thấy rộng, có viễn kiến

дальнозо́ркость *ж.* 1. (chứng) viễn thị; 2. *перен.* (sự) nhìn xa, nhìn xa thấy rộng, viễn kiến

дальноме́р *м.* viễn trắc kế, máy đo xa (viễn trắc, đo khoảng cách)

да́льност||ь *ж.* (độ, tầm) xa; ~ полёта độ xa của chuyến bay, tầm bay xa; ~ полёта снаря́да tầm xa của đạn; раке́та сре́дней ~и tên lửa tầm trung (trung bình)

дальтони́зм *м.* (chứng) loạn sắc, mù màu

дальто́ник *м.* người loạn sắc (mù màu)

да́льше 1. (*сравнит. ст. прил.* далёкий *и нареч.* далеко́) xa hơn; 2. *нареч.* (*затем, потом*) sau này, sau đó, tiếp đó, rồi sau; а ~ что?, а что же ~? rồi sau thế nào?, còn sau đó thì thế nào?; ~ сле́дует подчеркну́ть, что... sau đó phải nhấn mạnh rằng...; 3. *нареч.* (*продолжая начатое*) tiếp; расска́зывать ~ kể tiếp; он продолжа́л чита́ть ~ anh ta đọc tiếp; ~! (*продолжайте*) cứ tiếp tục đi!, nói tiếp đi!; 4. *нареч.* (*больше*) nữa, được nữa; молча́ть ~ бы́ло нельзя́ không thể lặng thinh được nữa; ✧ не ви́деть ~ своего́ но́са không nhìn quá mũi mình, thiển cận; ~ — бо́льше ... ~ ... ngày càng..., mỗi lúc một..., càng lúc càng...; не да́льше как..., не ~ чем... а) (*именно здесь*) chính là (đúng là) ở đây/chỗ này; б) (*именно тогда*) chính là (đúng là) lúc đó/vào lúc đó; не ~ как в сосе́днем посёлке chính là (đúng là) ở xóm bên cạnh; не ~ как на днях chính là (đúng là) gần đây; ~ не́куда quá xá, quá trời, quá lắm, hết chỗ nói, quá quắt lắm

да́ма *ж.* 1. người phụ nữ (đàn bà), mệnh phụ, bà; bà đầm (*разг.*); 2. (*в танцах*) bạn nhảy, bạn nhảy nữ, cave, ca-ve; 3. *карт.* con đầm, con Q; ✧ ~ се́рдца *шутл.* bạn lòng, bạn tình; ý trung nhân (*лит.*)

да́мба *ж.* đê, đập, kè

дамбострое́ние *с.* (sự, ngành) xây dựng đê đập

дамбострои́тель *м.* chuyên viên xây dựng đê đập

дамо́клов: ~ меч *книжн.* lưỡi gươm Damoclès, gươm treo đầu sợi tóc, hiểm hoạ lơ lửng treo trên đầu

да́мск||ий *прил.* (thuộc về) phụ nữ, đàn bà, nữ; ~ костю́м y phục nữ, quần áo phụ nữ; ~ портно́й thợ may nữ

да́нны||е *мн.* (*скл. как прил.*) 1. dữ kiện, dữ liệu, dẫn liệu, tài liệu, số liệu; чи́сленные ~ số liệu; по име́ющимся в на́шем распоряже́нии ~ым theo những dữ kiện (dữ liệu, dẫn liệu, tài liệu) mà chúng ta hiện có; ~ разве́дки tài liệu thám sát, những tin tình báo; 2. (*свойства, способности*) khả năng, năng khiếu; (*качества*) phẩm chất, tư chất; вне́шние ~ vẻ ngoài; музыка́льные ~ năng khiếu âm nhạc; у него́ все ~, что́бы стать хоро́шим инжене́ром anh ấy có đủ mọi phẩm chất (khả năng) để trở thành một kỹ sư giỏi

да́нн||ый *прил.* này, ấy, đó; ~ вопро́с vấn đề này; в ~ую мину́ту, в ~ое вре́мя, в ~ момент trong lúc này; в ~ом слу́чае trong trường hợp này; ✧ ~ая величина́ *мат.* đại lượng cho trước (đã cho)

да́нсинг *м.*: ~-зал phòng khiêu vũ; ~-холл đại sảnh khiêu vũ

дантист *м.* nha sĩ, bác sĩ nha khoa, thầy thuốc chữa răng

дан||ь *ж. ист.* cống vật, cống phẩm, vật cống; облага́ть кого́-л. ~ью bắt ai phải nộp cống; ✧ отда́ть ~ кому́-л., чему́-л. đánh giá ai, cái gì một cách xứng đáng; приноси́ть ~ уваже́ния tỏ lòng tôn kính

да́о *м. филос.* đạo

даоси́зм *м. филос., рел.* Đạo giáo, Lão giáo, đạo Lão, đạo Lão Trang

даосск||ий *прил.* (thuộc về) đạo; ~ие катего́рии những phạm trù của đạo

даоси́ческий *прил.* (thuộc về) Đạo giáo, Lão giáo, đạo Lão, đạo Lão Trang

дар *м.* 1. (*подарок*) quà biếu, vật tặng, quà tặng, tặng vật, tặng phẩm, vật tiến dâng; 2. (*способность, талант*) tài, khiếu, tài năng, năng khiếu, thiên khiếu; ~ красноре́чия tài hùng biện; ~ ре́чи, ~ сло́ва tài nói, tài ăn nói, khẩu tài; потеря́ть ~ ре́чи bị câm

дарвини́зм *м.* học thuyết Darwin

дарвини́ст *м.* người theo học thuyết Darwin

дарён||ый *прил. разг.* (được) tặng, biếu; ✧ ~ому коню́ в зу́бы не смо́трят *посл.* của được tặng thì đừng chê

дари́тель *м.* người biếu (tặng, hiến dâng, tiến dâng)

дари́ть, подари́ть (в *Д*) biếu, tặng, biếu tặng, hiến dâng, tiến dâng

дармово́й *разг.* không mất tiền, boóng, ghẹ, không phải trả tiền

дармовщи́н||а, **~ка** *ж. разг.*: на ~у, на ~ку không mất tiền, không phải trả tiền, boóng, ghẹ

дармое́д *м. разг.* kẻ ăn boóng (ăn ghẹ, ăn chực, ăn bám)

дарова́ни||е *с.* tài, khiếu, tài năng, năng khiếu, thiên khiếu; (*о талантливом человеке*) người có tài; приро́дное ~ thiên khiếu, thiên bẩm, thiên tư; ре́дкое ~ tài năng (năng khiếu, thiên khiếu) hiếm có; молоды́е ~я những tài năng trẻ tuổi, những thanh niên có tài

дарова́ть *несов. и сов.* (*В*) *уст.* ban tặng, ban thưởng, ban; ✧ ~ кому́-л. жизнь tha tội chết cho ai; ~ кому́-л. свобо́ду thả ai, trả tự do cho ai

дарови́то *нареч.* (một cách) tài tình, tài ba, tài hoa

дарови́тость *ж.* tài năng, tài ba, tài hoa, năng khiếu, thiên khiếu

дарови́тый *прил.* có tài, tài tình, tài ba, tài hoa, tài giỏi

даров||о́й *прил.* biếu, không mất tiền; ~ы́е биле́ты в теа́тр vé biếu đi xem hát

даровщи́н||а, **~ка** *ж. разг.*: на ~у, на ~ку không mất tiền, không phải trả tiền, boóng, ghẹ

да́ром *нареч.* 1. (*бесплатно*) không lấy tiền, không mất tiền, cho không; отда́ть что́-л. ~ cho không cái gì; доставáться ~ ăn không, đạt được không mất công; 2. *разг.* (*очень дёшево*) rẻ lắm, với giá rẻ mạt, với giá bèo; он купи́л э́то соверше́нно ~ anh ấy mua cái này với giá rẻ mạt; 3. (*напрасно*) vô ích, uổng công, toi; тра́тить вре́мя ~ mất thì giờ vô ích; все на́ши труды́ пропа́ли ~ mọi cố gắng của chúng ta đã mất toi, công của chúng ta đã thành công cốc; не ~ говори́ть nói có lý, nói đúng, nói phải

дарonóсица *ж. церк.* mặt nhật

дарохрани́тельница *ж. церк. см.* дарonóсица

да́рственн||ый *прил.*: ~ые на́дписи а́втора những dòng đề tặng của tác giả; ~ая за́пись *юр.* chứng thư biếu tặng

да́т||а *ж.* 1. ngày; истори́ческие ~ы những ngày lịch sử; 2. (*пометка*) ngày tháng; без ~ы không ghi ngày tháng; поста́вить ~у ghi ngày tháng

да́тельный *прил.*: ~ паде́ж *грам.* dữ cách, tặng cách; cách ba (*разг.*)

дати́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*надписывать дату*) ghi (đề) ngày tháng; ~ письмо́ пя́тым ма́я đề thư ngày 5 tháng năm; 2. (*устанавливать дату*) định ngày tháng

да́тский *прил.* (thuộc về) Denmark, Đan Mạch

датча́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Denmark (Đan Mạch); người Đan (*разг.*)

да́тчик *м. эл.* bộ cảm biến (thu biến)

дать *сов. см.* дава́ть 1–7

да́ться *сов. см.* дава́ться

дацáн *м. будд.* datsan, chùa, tu viện (*ở các xứ Phật giáo tại Nga*)

да́ч||а I *ж.* 1. (*дом*) datcha, dã thự, biệt thự, nhà nghỉ ngoại thành; 2. (*местность*) vùng nhà nghỉ ngoại thành; жить на ~e ở datcha, ở nhà nghỉ ngoại thành, sống ở ngoại thành

да́ча II *ж.*: ~ показа́ний (sự) khai, cung khai; ~ указа́ний (sự) ra chỉ thị

дачевладе́л||ец *м.* **~ица** *ж.* chủ datcha (dã thự, biệt thự, nhà nghỉ ngoại thành)

да́чник *м.* người ở datcha (dã thự, biệt thự, nhà nghỉ ngoại thành)

да́чн||ый *прил.* (thuộc về) datcha, dã thự, biệt thự, nhà nghỉ ngoại thành; ~ая ме́стность vùng datcha (nhà nghỉ ở ngoại thành, ngoại thành); ~ по́езд tàu ngoại ô

два *числ.* hai; ✧ в двух слова́х vắn tắt, trong vài lời; в двух шага́х cách vài bước, ở bên cạnh, ở gần bên; в ~ счёта ngay tức khắc, trong khoảnh khắc (nháy mắt); ни ~ ни полтора́ a không ra ngô không ra khoai, dở dở ương ương

двадцатиле́тие *с.* 1. (*срок*) (thời gian) hai mươi năm; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm lần thứ hai mươi

двадцатиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu) hai mươi năm; 2. (*о возрасте*) (lên) hai mươi tuổi

двадца́т||ый *числ.* (thứ) hai mươi; ~ые го́ды những năm hai mươi; ~ век thế kỷ hai mươi; ему́ ~ год cậu ấy gần hai mươi tuổi (hơn mười chín tuổi)

два́дцат||ь *числ.* hai mươi, hai chục; ~ о́дин hai mươi mốt, hăm mốt; ~ пе́рвый (thứ) hai mươi mốt; ему́ о́коло ~и́ лет anh ấy khoảng hai mươi tuổi

два́жды *нареч.* hai lần, hai lượt; ~ два — четы́ре hai lần hai là bốn; ~ орденоно́сец người hai lần được huân chương; ✧ как ~ два — четы́ре ≅ hai năm rõ mười

дванадеся́тый *прил.*: ~ пра́здник một trong mười hai ngày lễ trọng của giáo hội Chính thống

двенадцатиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (lâu) mười hai năm; 2. (*о возрасте*) (lên) mười hai tuổi

двенадцатипе́рстн||ый *прил.*: ~ая кишка́ *анат.* tá tràng, ruột tá

двена́дцатый *числ.* (thứ) mười hai

двена́дцать *числ.* mười hai

двери||о́й *прил.* (thuộc về) cửa; ~ ключ khoá cửa; ~а́я ру́чка tay nắm ở cửa

две́рца *ж.* cửa con, cửa; ~ автомоби́ля cửa ôtô

двер||ь *ж.* cửa; стоя́ть в ~я́х đứng ở cửa; ✧ жить ~ в ~ ở nhà đối mặt nhau, ở nhà đối diện; у ~е́й ра́т gần, đã gần kề; при закры́тых ~я́х họp kín; при откры́тых ~я́х công khai; ломи́ться в откры́тую ~ cố sức chứng giải một điều đã quá rõ rồi; поли́тика откры́тых ~е́й chính sách mở cửa; показа́ть кому́-л. на ~ đuổi (tống khứ) ai ra

две́сти *числ.* hai trăm

дви́гатель *м.* động cơ, môtơ, máy nổ; ~ вну́треннего сгора́ния động cơ đốt trong; раке́тный ~ động cơ tên lửa

дви́гательн||ый *прил.* (thuộc về) vận động, chuyển động; ~ нерв *анат.* dây thần kinh vận động; ~ая си́ла lực đẩy, động lực

дви́гать, **дви́нуть** 1. (*В*) (*перемещать*) dịch, xê dịch, chuyển dịch, di chuyển, dịch chuyển, xê xích; ~ ме́бель chuyển dịch (xê dịch) bàn ghế; ~ войска́ điều quân, chuyển quân; 2. (*Т*) (*шевелить*) cử động, động đậy; ~ руко́й cử động tay; 3. (*В*) *перен.* (*развивать*) phát triển, thúc đẩy; ~ вперёд нау́ку phát triển khoa học; 4. *перен.* (*побуждать кого-л.*) thúc đẩy, xui khiến; им дви́жет чу́вство жа́лости lòng thương hại thúc đẩy (xui khiến) anh ấy

дви́г||аться, **дви́нуться** 1. (*перемещаться, передвигаться*) chuyển động, vận động, chuyển dịch, di chuyển, di động; (*идти вперёд*) tiến triển, tiến lên, đi, chạy; *разг.* (*подвигаться*) nhích, xê, xích, dịch; ~ по кру́гу chuyển động (chuyển dịch) theo vòng tròn; вре́мя дви́жется бы́стро thời gian trôi (đi) nhanh; де́ло не дви́жется công việc không tiến triển (không chạy); ~ вперёд tiến lên; 2. (*делать движения, шевелиться*) cử động, động đậy, nhúc nhích, cựa quậy; ру́ки не ~аются tay không cử động (nhúc nhích) được; не ~ с ме́ста đứng yên một chỗ, không nhúc nhích (xê xích); 3. *разг.* (*трогаться с места*) khởi hành, chuyển bánh, xuất phát; пора́ ~! đã đến lúc khởi hành rồi!, đến lúc phải đi!; ~ в путь lên đường; ✧ ~ по слу́жбе thăng tiến, thăng chức, thăng cấp, thăng bậc, lên cấp

движе́ни||е *с.* 1. (*перемещение*) (sự) chuyển động, vận động, chuyển dịch, di chuyển, di động; (*действие механизма*) (sự) chạy, hoạt động; враща́тельное ~ chuyển động quay; в ~и đang chuyển động; без ~я không chuyển động (cử động, nhúc nhích, động đậy), bất động, ỳ ra; приводи́ть в ~ phát động, khởi động; приходи́ть в ~ а) bắt đầu hoạt động, khởi động; б) (*оживляться*) sôi động, sôi nổi lên; всё пришло́ в ~ tất cả đều sôi nổi lên; 2. *филос.* vận động; 3. (*передвижение*) (sự) di chuyển, vận chuyển; (*транспорта*) (sự) vận chuyển, giao thông; (*езда, ходьба*) (sự) đi lại; трамва́йное ~ giao thông bằng tàu điện; ~ войск chuyển quân; 4. (*изменение положения тела*) (sự) cử động, động đậy; (*телодвижение*) động tác; ~ головы́ cử động của đầu,

động tác đầu; ~ руки́ cử động của tay, động tác tay; 5. *перен.* phong trào, cuộc vận động; всенаро́дное ~ phong trào toàn dân; ~ в защи́ту ми́ра phong trào bảo vệ hoà bình; 6. (*внутреннее побуждение*) (mối) cảm kích; 7. (*рост, развитие*) (sự) lớn lên, phát triển, tiến triển, tiến lên

дви́жимость *ж. юр.* động sản

дви́жим||ый *прил. юр.* (thuộc về) động sản; ~ое иму́щество động sản

движо́к *м.* 1. (*деталь в механизме*) con chạy, con trượt; 2. *разг.* (*переносный двигатель*) máy nổ, môtơ, động cơ

дви́жущ||ий *прил.* chuyển động, cử động; ~ие си́лы револю́ции động lực cách mạng; ~ моти́в động cơ

дви́жущ||ийся *прил.*: ~аяся цель *спорт.* mục tiêu (bia) di động

дви́нуть(ся) *сов. см.* дви́гать(ся)

дво́||е *числ.* hai người, hai; ~ су́ток hai ngày đêm; нас ~ chúng tôi có hai người; ✧ рабо́тать за ~и́х làm việc bằng hai (rất nhiều); на свои́х на ~и́х, на свои́х ~и́х *шутл.* cuốc bộ

двоебо́рье *с. спорт.* (cuộc) thi hai môn phối hợp

двоебра́чие *с.* (sự) trùng hôn

двоевла́стие *с.* (tình trạng) hai chính quyền song song tồn tại

двоеду́шие *с.* (sự, thái độ) hai lòng, nhị tâm

двоеду́шничать *несов.* ăn ở hai lòng (nhị tâm)

двоеду́шный *прил.* hai lòng, nhị tâm

двоежене́ц *м.* người lấy hai vợ

двоежёнство *с.* (sự) lấy hai vợ

двоему́жие *с.* (sự) lấy hai chồng

двоему́жница *ж.* người lấy hai chồng

двоето́чие *с.* (dấu) hai chấm

дво́ечни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* học sinh hạng bét, học trò điểm hai

дво||и́ться *несов.* 1. (*раздваиваться*) (bị) chia đôi; (*о дороге*) rẽ đôi; 2. (*удваиваться*) thấy... thành hai; у меня́ в глаза́х ~и́тся tôi thấy mọi vật thành hai

двои́чный *прил.*: ~ код *информ.* mã nhị phân; ~ по́иск *информ.* tìm đôi (kép)

дво́йк||а *ж.* 1. (*цифра*) (chữ) số hai; 2. (*отметка*) điểm hai, hai điểm; получи́ть ~у по матема́тике được điểm hai về toán; 3. (*карта*) (con) hai; 4. *спорт.* (*лодка*) thuyền hai người; ~ с рулевы́м thuyền hai người có người chỉ huy; ~ па́рная thuyền hai người chèo đôi

двойни́к *м.* người giống hệt (giống như đúc)

двойн||о́й *прил.* 1. kép, đôi, có hai; ~о́е дно đáy kép; ~ смысл có hai nghĩa, hai ý; ~ шпио́н gián điệp đôi (nhị trùng, hai mang); ~ое граждáнство song tịch; ~ уда́р (*в боксе*) cú đấm đôi; ~ щелчо́к *информ.* click đôi, ấn đôi, nhấp chuột hai lần; 2. (*удвоенный*) gấp đôi; ~а́я пла́та tiền trả gấp đôi; ~а́я тра́та вре́мени tiêu phí thì giờ gấp đôi; в ~о́м разме́ре gấp hai lần, gấp đôi; 3. (*двойственный*) nước đôi; вести́ ~у́ю игру́ chơi nước đôi, chơi lối đòn xóc hai đầu; ✧ ~а́я бухгалте́рия kế toán kép; ~о́е са́льто *спорт.* salto hai vòng, nhảy ngửa lộn hai vòng; ~ прыжо́к *спорт.* (môn, lối, cú) nhảy hai cấp; ~ стандáрт lối sống hai mặt (lá mặt lá trái), lối xử thế nước đôi (không nhất quán)

дво́йн||я *ж.* (cặp) sinh đôi, song sinh; роди́ть ~ю đẻ sinh đôi

дво́йственность *ж.* (tính chất) hai mặt; ~ трудá *эк.* tính chất hai mặt của lao động

дво́йственн||ый *прил.* 1. (*противоречивый*) hai mặt; ~ хара́ктер tính (tính chất) hai mặt; 2. (*двуличный*) hai mặt, hai lòng, nhị tâm; lá mặt lá trái (*погов.*); ~ая поли́тика chính sách nước đôi, chính trị lá mặt lá trái; 3. (*двусторонний*) song phương, hai bên; ~ое соглаше́ние hiệp nghị song phương

двор I *м.* 1. (*при доме*) sân; 2. (*крестьянское хозяйство*) nông hộ; 3. (*скотный и т. п.*) chuồng; пти́чий ~ chuồng gia cầm (gà vịt); ✧ на ~é темно́ ngoài trời đã tối; на ~é непого́да trời xấu; весна́ на ~é xuân sang; быть, прийти́сь не ко ~ý không hợp, không xứng, không môn đăng hộ đối

двор II *м.* (*короля и т. п.*) triều đình, triều; при ~é кого́-л. dưới triều của ai

дворе́ц *м.* 1. cung điện, cung đình, lâu đài, cung, điện; импера́торский ~ hoàng cung; 2.: ~ культу́ры cung văn hoá; ~ пионе́ров cung thiếu niên; ~ спо́рта cung thể thao

дво́рник *м.* 1. phu quét dọn đường; 2. (*у автомобиля*) *разг.* cần gạt kính, cần gạt

дворня́||га *ж.*, **~жка** *ж.* chó thường (không nòi)

дворо́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) sân; ~ые постро́йки các nhà phụ trong sân; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *ист.* gia nhân, gia nô, tôi tớ, đầy tớ

дворцо́вый *прил.* (thuộc về) cung điện, cung đình, lâu đài, cung, điện; ✧ ~ перевоpо́т đảo chính cung đình

дворяни́н *м.*, **дворя́нка** *ж.* người quý tộc

дворя́нск||ий *прил.* (thuộc về) quý tộc, quý phái; ~ое сосло́вие tầng lớp quý tộc

дворя́нство *с.* 1. (*сословие*) (tầng lớp) quý tộc, quý phái; 2. (*звание*) (tước vị) quý tộc; пожа́ловать ~ phong tước quý tộc

двою́родн||ый *прил.* họ, thúc bá; ~ брат (*старший*) anh họ; (*младший*) (cậu) em họ; ~ая сестра́ (*старшая*) chị họ; (*младшая*) (cô) em họ

двоя́к||ий *прил.* có hai; ~ого ро́да có hai loại; ~ смысл có hai nghĩa, hai ý; ~ая вы́года lưỡng lợi; ~им спо́собом bằng hai cách

двоя́ко *нареч.* (bằng) hai cách

двояково́гнутый *прил.* (có) hai mặt lõm

двояковы́пуклый *прил.* (có) hai mặt lồi

двоякодыша́щие *мн. зоол.* (loài) cá thở mang phổi

двубо́ртный *прил.* vạt chéo, croisé; ~ пиджа́к áo vét vạt chéo, áo veston croisé

двугла́в||ый *прил.* (*с двумя головами*) (có) hai đầu; (*с двумя вершинами*) (có) hai đỉnh; (*с двумя куполами*) (có) hai nóc; ~ орёл đại bàng hai đầu (*biểu tượng của nước Nga*); ✧ ~ая мы́шца *анат.* cơ hai đầu

двуго́рбый *прил.* (có) hai bướu; ~ верблю́д lạc đà hai bướu

двугри́венный *м.* (*скл. как прил.*) *разг.* (đồng) hai mươi copec, hai hào

двудо́льн||ый *прил. бот.*: ~ые расте́ния *бот.* cây hai lá mầm, cây song tử diệp

двудо́мн||ый *прил. бот.* khác gốc; ~ое расте́ние cây khác gốc

двузна́чн||ый *прил.* song trị, lưỡng trị; ~ая ло́гика lôgic song trị; ~ое число́ số lưỡng trị

двукола́ка *ж.* xe hai bánh (ba gác)

двукра́тн||ый *прил.* gấp đôi; (*повторный*) hai lần; в ~ом разме́ре với kích thước gấp đôi; по́сле ~ого предупрежде́ния sau hai lần cảnh cáo

двукры́л||ый *прил.* 1. (có) hai cánh; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *зоол.* bọ Hai cánh (*Diptera*)

двули́кий *прил.* 1. (có) hai mặt; 2. *перен.* (*двуличный*) hai mặt, hai lòng, nhị tâm, lá mặt lá trái

двули́ч||ие *с.*, **~ность** *ж.* (tính) hai mặt, hai lòng, nhị tâm, lá mặt lá trái

двули́чничать *несов.* có thái độ hai mặt, ăn ở hai lòng, xử đối kiểu lá mặt lá trái

двули́чный *прил.* hai mặt, hai lòng, nhị tâm, lá mặt lá trái; ~ челове́к người hai lòng (lá mặt lá trái)

двунадеся́тый *прил. см.* двана́десятый

двуно́гий *прил.* (có) hai chân, hai cẳng

двуо́кись *ж. хим.* dioxyt, bioxyt

двуро́гий *прил.* (có) hai sừng

двуру́чн||ый *прил.*: ~ая пила́ cưa hai tay cầm

двуру́шник *м.* kẻ hai lòng, kẻ lá mặt lá trái

двуру́шнический *прил.* hai lòng, nhị tâm, lá mặt lá trái

двуру́шничество *с.* (sự, thái độ) ăn ở hai lòng, lá mặt lá trái

двуска́т||ый *прил.*: ~ая кры́ша mái hai dốc

двусло́жн||ый *прил. лингв.* song tiết, (có) hai âm tiết; ~ое сло́во từ song tiết

двусмы́сленно *нареч.* 1. (một cách) úp mở, nước đôi, lập lờ; 2. (*непристойно*) (một cách) có ngụ ý tục

двусмы́сленность *ж.* 1. (tính, sự) úp mở, nước đôi, lập lờ, lắt léo; 2. (*непристойность*) (lời, câu) có ngụ ý tục

двусмы́сленн||ый *прил.* 1. úp mở, nước đôi, lập lờ, lắt léo; ~ отве́т câu trả lời úp mở (nước đôi); ~ая пози́ция к кому́-л., чему́-л. thái độ lập lờ (mập mờ, nước đôi) đối với ai, cái gì; 2. (*непристойный*) (có) ngụ ý tục; ~ая шу́тка câu nói đùa có ngụ ý tục

двуспа́льн||ый *прил.*: ~ая крова́ть giường đôi, giường hai người

двуство́лка *ж.* súng hai nòng

двуство́рчат||ый *прил.*: ~ая дверь cửa hai cánh

двусти́шие *с.* thơ hai câu

двусторо́нн||ий *прил.* 1. (có) hai bên, hai phía, hai chiều; ~ее воспале́ние лёгких (bệnh) viêm phổi cả hai lá, viêm phổi hai bên; ~ее у́личное движе́ние giao thông hai chiều; ~ драп dạ hai mặt; 2. (*обоюдный*) song phương, tay đôi, giữa hai bên; ~ее соглаше́ние hiệp nghị song phương (tay đôi); ~яя радиосвя́зь liên lạc radio hai chiều

двутавро́в||ый *прил.*: ~ая ба́лка rầm chữ I

двухвесе́льн||ый, двухвёсельный *прил.*: ~ая шлю́пка, ло́дка thuyền hai chèo

двухгоди́чн||ый *прил.* (trong) hai năm; ~ые ку́рсы khoá học hai năm

двухгодова́лый *прил.* lên hai, hai tuổi

двухдне́вный *прил.* (trong) hai ngày; ~ срок thời hạn hai ngày

двухза́льный *прил.*: ~ кинотеа́тр rạp chiếu bóng có hai phòng xem

двухзона́льный *прил.* (có) hai khu

двухколе́йн||ый *прил.*: ~ая желе́зная доро́га đường sắt đôi

двухколёсный *прил.* (có) hai bánh

двухко́мнатн||ый *прил.* (có) hai phòng, hai buồng; ~ая кварти́ра căn hộ hai phòng (hai buồng)

двухле́тн||ий *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) hai năm; 2. (*о возрасте*) lên hai, hai tuổi; 3. *бот.* hai năm; ~ее расте́ние cây hai năm

двухме́стн||ый *прил.* (có) hai chỗ; ~ое купе́ buồng toa hai chỗ nằm; ~ая маши́на ôtô hai chỗ

двухме́сячный *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) hai tháng; 2. (*о возрасте*) (lên) hai tháng; 3. (*о журнале и т. п.*) (ra) hai tháng một kỳ

двухметро́вый *прил.* (có) hai mét, hai thước

двухмото́рный *прил.*: ~ самолёт máy bay hai động cơ

двухнеде́льный *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) hai tuần; 2. (*о возрасте*) (lên) hai tuần; 3. (*об издании*) (ra) hai tuần một kỳ, nửa tháng một kỳ, bán nguyệt; ~ журна́л bán nguyệt san

двухпа́латн||ый *прил.* lưỡng viện, (có) hai viện; ~ая систе́ма chế độ lưỡng viện

двухпартийн||ый *прил.* lưỡng đảng, (có) hai đảng; ~ая систе́ма chế độ lưỡng đảng (hai đảng)

двухра́зов||ый *прил.*: ~ое пита́ние chế độ ăn hai lần một ngày

двухсме́нный *прил.* (có) hai kíp, hai ca

двухсотми́льн||ый *прил.*: ~ая зона *дип.* vùng hai trăm hải lý

двухсо́тый *числ.* (thứ) hai trăm

двухспа́льный *прил. см.* двуспа́льный

двухство́лка *ж. см.* двуство́лка

двухта́ктный *прил. тех.*: ~ дви́гатель động cơ hai kỳ

двухто́мный *прил.* (có) hai tập

двухты́сячный *числ.* (thứ) hai nghìn

двухцве́тный *прил.* (có) hai màu

двухчасово́й *прил.* 1. (trong) hai giờ, hai tiếng đồng hồ; 2. *разг.* (*о поезде и т. п.*) (lúc) hai giờ

двухэта́жный *прил.* (có) hai tầng

двучле́н *м. мат.* nhị thức

двуязы́чный *прил.* 1. (có) hai thứ tiếng; ~ слова́рь từ điển hai thứ tiếng; 2. (*о населении и т. п.*) nói hai thứ tiếng

ДДТ *м. неизм.* (chất) DDT

дебарка́дер *м.* cầu tàu

дебати́ровать *несов.* (*В*, о *П*) tranh luận, thảo luận, bàn cãi

деба́ты *мн.* (*скл. как м.*) (cuộc) tranh luận, thảo luận, bàn cãi

де́бет *м. бухг.* bên nợ, tá phương

деби́л *м.* người đần (đụt, kém thông minh)

деби́т *м. тех.* lưu lượng, sản lượng; ~ нефтяно́й сква́жины sản lượng giếng dầu

дебито́р *м. бухг.* người mắc nợ, con nợ

дебо́ш *м.* (cuộc, vụ) loạn đả, ẩu đả, phá phách, đập phá, gây sự om sòm

дебоши́р *м.* kẻ loạn đả (ẩu đả, phá phách, đập phá, gây om sòm)

дебоши́рить *несов.* loạn đả, ẩu đả, phá phách, gây sự om sòm

де́бри *мн.* (*скл. как ж.*) 1. (*лес*) rừng dày, rừng rậm; (*глушь*) (nơi) hẻo lánh; 2. *перен.* (những) lĩnh vực hóc búa

дебю́т *м.* 1. lần diễn đầu tiên; 2. *шахм.* phần đầu

дебюта́нт *м.*, **~ка** *ж.* người tham gia lần đầu tiên; (*об артисте*) diễn viên lần đầu tiên lên sân khấu; (*о спортсмене*) vận động viên thi đấu lần đầu tiên

дебюти́ровать *несов. и сов.* tham gia lần đầu tiên; (*об артисте*) biểu diễn lần đầu tiên; (*о спортсмене*) thi đấu lần đầu tiên

де́ва *ж. поэт.* thiếu nữ; ✧ ста́рая ~ gái quá thì, gái già; созве́здие Де́вы *астр.* chòm sao Xử nữ (Thất nữ) (*Virgo*); Де́ва Мари́я *церк.* Đức mẹ Maria

девальва́ция *ж. эк.* (sự) phá giá tiền tệ, giảm giá đồng tiền

девальви́ровать *несов. и сов. эк.* (*В*) phá giá, giảm giá, hạ giá

дева́ть, деть (*В*) *разг.* 1. để, đặt; куда́ вы де́ли кни́гу? anh để quyển sách ở đâu?; 2. (*помещать, размещать*) xếp chỗ; (*расходовать, использовать*) dùng; не зна́ю, куда́ ~ вре́мя tôi không biết dùng thì giờ làm gì?; ✧ не знать, куда́ деть себя́ không biết làm gì

дева́ться, де́ться *разг.* biến mất; куда́ дева́лось письмо́? bức thư biến mất đi đâu?; куда́ он дева́лся? anh ấy biến đâu mất?; ✧ не знать, куда́ ~ (*от смущения*) ngượng quá, xấu hổ muốn độn thổ

де́вер||ь *м.* (*мн.* ~я́) (*старший брат мужа*) anh chồng; (*младший брат мужа*) em chồng

деви́з *м.* châm ngôn, phương châm

деви́ца *ж. см.* де́вушка

деви́ческий *прил. см.* де́ви́чий

деви́чество *с.* (thời) thanh nữ, con gái

де́ви́ч||ий *прил.* (thuộc về) thiếu nữ, thanh nữ, cô gái, con gái; ~ья фами́лия khuê danh, họ khi chưa lấy chồng; ✧ ~ья па́мять *шутл.* trí nhớ kém

де́вочка *ж.* cô bé, cô bé con

де́вственник *м.* trai tân

де́вственница *ж.* cô gái tân, trinh nữ, gái đồng trinh

де́вственность *ж.* (sự) trinh tiết, trinh bạch

де́вственн||ый *прил.* 1. trinh tiết, trinh bạch, tân, trinh; 2. (*ещё не подвергшийся человеческому воздействию*) hoang sơ, nguyên sơ, hoang dại, còn nguyên vẹn; ~ая пусты́ня sa mạc hoang sơ (nguyên sơ); ~ лес rừng nguyên sơ (hoang sơ), rừng trinh

де́вушка *ж.* thiếu nữ, thanh nữ, cô gái, con gái

девча́та *мн. разг.* các cô gái, các cô

девчо́нка *ж. разг.* cô bé

девяно́сто *числ.* chín mươi

девяностоле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) chín mươi năm; 2. (*о возрасте*) (thọ) chín mươi tuổi

девяно́стый *числ.* (thứ) chín mươi

девятикла́ссник *м.* học sinh lớp chín

девятикла́ссница *ж.* nữ sinh lớp chín

девятикра́тный *прил.* gấp chín lần; (*в девятый раз*) chín lần

девятиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) chín năm; 2. (*о возрасте*) lên chín, (lên) chín tuổi

девятиме́сячный *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) chín tháng; 2. (*о возрасте*) (lên) chín tháng

девятисо́тый *прил.* (thứ) chín trăm

девя́тка *ж.* 1. (*цифра*) (chữ) số chín; 2. (con) chín

девятнадцатиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) mười chín năm; 2. (*о возрасте*) (lên) mười chín tuổi

девятна́дцатый *прил.* (thứ) mười chín

девятна́дцать *числ.* (*скл. как ж.*) mười chín

девя́тый *числ.* (thứ) chín

де́вять *числ.* (*скл. как ж.*) chín

девятьсо́т *числ.* chín trăm

дегаза́ция *ж.* (sự) khử khí, khử khí độc, loại khí, thải khí

дегази́ровать *несов. и сов.* (*В*) khử khí, khử khí độc, loại khí, thải khí

дегенера́т *м.*, **~ка** *ж.* người (có triệu chứng) thoái hoá

дегенерати́вный *прил.* thoái hoá

дегенера́ция *ж.* (sự) thoái hoá

дегенери́ровать *несов. и сов.* thoái hoá

дёготь *м.* nhựa (dầu) chưng; древе́сный ~ nhựa chưng từ gỗ; каменноу́гольный ~ nhựa than đá, hắc ín; ✧ ло́жка дёгтя в бо́чке мёда *погов.* ≅ con sâu làm rầu nồi canh

деграда́ция *ж.* (sự) thoái hoá, suy đồi, đồi bại, sa đoạ, suy bại; ~ по́чвы sự thoái hoá của đất trồng (thổ nhưỡng); ~ иску́сства sự suy đồi của nghệ thuật

деградри́ровать *несов. и сов.* thoái hoá, suy đồi, đồi bại, sa đoạ, suy bại

дегтя́рный *прил.* (thuộc về) dầu chưng, nhựa chưng, hắc ín

дегуманиза́ция *ж.* (sự) phi nhân văn hoá, phi nhân đạo hoá

дегуста́тор *м.* chuyên viên nếm thử

дегустацио́нный *прил.* (thuộc về) nếm thử

дегуста́ция *ж.* (sự) nếm thử; ~ вин nếm thử rượu vang

дегусти́ровать *несов. и сов.* (*В*) nếm thử, nếm

дед *м.* 1. ông, tổ phụ; (*со стороны отца*) ông nội; (*со стороны матери*) ông ngoại; 2. *разг.* (*старик*) cụ già, ông lão, lão ông, ông già, ông cụ; 3. *мн.*: ~ы́ (*предки*) ông cha, cha ông, tổ phụ, tổ tiên; 4. *прост. преим. мн.*: ~ы́ (*солдаты-старослужащие*) (bọn) đầu gấu (*lính cũ hà hiếp lính mới trong quân đội*); ✧ Дед-Моро́з Ông già Noel, Cụ già Bạch tuyết

дедве́йт *м. торг.* trọng tải toàn phần

де́довск||ий *прил.* 1. (thuộc về) ông; (*свойственный деду*) (của) ông; 2. (*свойственный предкам*) (của) ông cha, tổ tiên; (*старинный*) cổ kính; ~ие обы́чаи những phong tục cổ kính

дедовщи́на *ж.* (tệ, nạn) đầu gấu trong quân đội (*lính cũ hà hiếp lính mới*)

дедоллариза́ция *ж.* (sự) phi dollar hoá, phi mỹ kim hoá; ~ экономики phi dollar (phi mỹ kim) hoá nền kinh tế

дедукти́вный *прил. лог.* (thuộc về) suy diễn, diễn dịch; ~ ме́тод phương pháp suy diễn (diễn dịch)

дедукция *ж. лог.* (phép) suy diễn, diễn dịch

дедуци́ровать *несов. и сов.* (*В*) *лог.* suy diễn, diễn dịch

де́душка *м.* (*скл. как ж.*) 1. *см.*. дед 1, 2; 2. (*в обращении*) cụ

деепричастие *с. грам.* động phó từ, trạng động từ

деепричастный *прил. грам.* (thuộc về) động phó từ, trạng động từ

дееспосо́бность *ж.* 1. năng lực hoạt động; 2. *юр.* năng lực hành vi

дееспосо́бный *прил.* 1. có năng lực hoạt động; 2. *юр.* có năng lực hành vi; ~ граждани́н công dân có năng lực hành vi

дежу́рить *несов.* 1. (làm) trực nhật, trực ban, thường trực, trực; (*в военное время тж.*) trực chiến; 2. (*неотлучно находиться*) túc trực; ~ у посте́ли больно́го túc trực bên cạnh người bệnh

дежу́рн||ый *прил.* 1. trực nhật, trực ban, thường trực, trực; (*в военное время тж.*) trực chiến; ~ офице́р sĩ quan trực nhật (trực ban); 2. (*об учреждении*) thường trực; ~ая апте́ка hiệu thuốc thường trực; ~ магази́н cửa hàng thường trực; 3. (*заранее приготовленный*): ~ое блю́до món ăn thường nhật (thường có, có sẵn); 4. *в знач. сущ. м.* người trực nhật (trực ban, thường trực, trực); ~ по ста́нции *ж.-д.* người trực ga

дежу́рство *с.* (sự, phiên) trực nhật, trực ban, trực; (*у постели больного*) (sự) túc trực; ночно́е ~ trực đêm; в его́ ~ khi anh ấy đang trực

дезавуи́рование *с.* (sự) phủ nhận, không thừa nhận

дезавуи́ровать *несов. и сов.* phủ nhận đại biểu, phủ nhận, không thừa nhận

дезактива́ция *ж. физ.* (sự) khử nhiễm xạ, khử hoạt tính

дезактиви́рование *с. см.* дезактива́ция

дезерти́р *м.* người lính đào ngũ, đào binh; *перен.* kẻ đào ngũ

дезерти́ровать *несов. и сов.* đào ngũ (*тж. перен.*)

дезерти́рство *с.* (sự) đào ngũ (*тж. перен.*)

дезинсе́ктор *м.* người trừ sâu (diệt sâu)

дезинсекцио́нный *прил.* (để) trừ sâu, diệt sâu

дезинсе́кция *ж.* (sự) trừ sâu, diệt sâu, giết sâu

дезинфекто́р *м.* người tiệt trùng (khử trùng)

дезинфекцио́нн||ый *прил.* (để) tiệt trùng, khử trùng, sát trùng, tẩy uế; ~ая ка́мера buồng khử trùng, phóng tẩy uế

дезинфици́ровать *несов. и сов.* (*В*) tiệt trùng, khử trùng, sát trùng, tẩy uế

дезинфици́рующ||ий *прил.* tiệt trùng, khử trùng, sát trùng, tẩy uế; ~ее сре́дство chất khử trùng (sát trùng, tẩy uế)

дезинформацио́нн||ый *прил.* (để) phao tin nhảm, tung tin đánh lạc hướng; ~ые све́дения những tin tức để đánh lạc hướng (phao tin nhảm)

дезинформа́ция *ж.* (sự) phao tin nhảm, tung tin đánh lạc hướng

дезинформи́ровать *несов. и сов.* (*В*) phao tin nhảm, tung tin đánh lạc hướng, hoang báo; ~ общественное мне́ние tung tin đánh lạc hướng dư luận xã hội

дезодора́нт *м.* thuốc tẩy mùi, chất tẩy mùi hôi

дезорганиза́тор *м.* kẻ phá hoại tổ chức (gây rối loạn, làm mất trật tự)

дезорганиза́ци||я *ж.* (sự) phá hoại tổ chức, gây rối loạn, làm mất trật tự; вноси́ть ~ю phá hoại tổ chức, gây rối loạn, làm mất trật tự

дезорганизо́ванный *прил.* (bị) phá hoại tổ chức, rối loạn, mất trật tự

дезоргани́з||овать *несов. и сов.*, **~о́вывать** *несов.* (*В*) phá hoại tổ chức, gây rối loạn, làm mất trật tự

дезориента́ция *ж.* (*действие*) (sự) đánh lạc hướng, làm mất hướng; (*состояние*) (sự) lạc hướng, mất hướng

дезориенти́ровать *несов. и сов.* (*В*) đánh lạc hướng, làm... mất hướng

дезориенти́роваться *несов. и сов.* lạc (mất) hướng, mất phương hướng

де́изм *м. филос.* thần luận, tự nhiên thần luận (thần giáo)

де́йственность *ж.* hiệu lực, hiệu quả, công hiệu, hiệu nghiệm, linh nghiệm

де́йствени||ый *прил.* hữu hiệu, công hiệu, hiệu nghiệm, linh nghiệm, có hiệu quả (hiệu lực); ~ая по́мощь sự giúp đỡ hữu hiệu (có hiệu quả); ~ое сре́дство phương thuốc công hiệu (hiệu nghiệm, linh nghiệm)

де́йстви||е *с.* 1. hành động; (*деятельность*) (sự) hoạt động, hành hoạt, tác nghiệp; руково́дство к ~ю kim chỉ nam cho hành động; план ~я kế hoạch hoạt động (hành động); 2. *мн.*: ~я (*поступки*) hành vi, hành động, động thái; самово́льные ~я hành vi tự tiện, hành động tự tung tự tác; 3. (*машины, механизма и т. п.*) (sự) hoạt động, chạy; приходи́ть в ~ bắt đầu chạy (hoạt động); вводи́ть в ~ а) (*завод и т. п.*) đưa vào hoạt động (sản xuất); б) (*войска*) đưa vào chiến đấu (hoạt động); 4. (*договора, соглашения и т. п.*) hiệu lực; вступа́ть в ~ bắt đầu có hiệu lực; ~ зако́на hiệu lực của đạo luật; 5. (*воздействие*) tác động, tác dụng, công hiệu, ảnh hưởng; благотво́рное ~ ảnh hưởng tốt (tốt đẹp), tác dụng tốt (tốt lành); ~ лека́рства công hiệu (hiệu nghiệm, tác dụng) của thuốc; под ~ем dưới tác động (ảnh hưởng); 6. (*события*) chuyện; ~ происхо́дит в Москве́ chuyện xảy ra ở Moskva; 7. *театр.* hồi; пье́са в трёх ~ях (vở) kịch ba hồi; 8. *мат.* phép tính, phép toán; четы́ре ~я арифме́тики bốn phép tính số học

действи́тельно *нареч.* 1. quả thật, quả thực, quả là, thực tình, quả tình, thật sự, thực sự; ~ тру́дный вопро́с vấn đề quả là khó; я ~ не хоте́л э́того сде́лать thực tình (quả tình, quả thực) tôi không muốn làm việc đó; 2. *в знач. вводн. сл.* đúng là, thật vậy, thật thế; ~, вы пра́вы đúng là (thật vậy), anh/chị có lý

действи́тельност||ь *ж.* hiện thực, thực tại, thực tế; совреме́нная ~ thực tại hiện nay; соответствовать ~и phù hợp với thực tế; ✧ в ~и đúng thế, thật ra, thực ra, kỳ thực, trên thực tế

действи́тельн||ый *прил.* 1. (*реальный*) có thật, có thực, hiện thực, thực tế, thực, thật; (*подлинный*) thật sự, thực sự; ~ая жизнь đời sống thực tế; ~ факт sự kiện có thật, sự thật, sự thực; ~ые права́ thực quyền; 2. (*имеющий законную силу*) có hiệu lực (giá trị); биле́т действи́телен на два ме́сяца vé có giá trị trong hai tháng; ✧ ~ зало́г *грам.* dạng chủ động; ~ая вое́нная слу́жба (chế độ, sự) phục vụ trong quân đội thường trực, quân dịch, binh dịch; ~ член Росси́йской акаде́мии нау́к viện sĩ (viện sĩ hoạt động) Viện hàn lâm khoa học Nga; ~ ого́нь *воен.* hoả lực chính xác (có hiệu lực)

де́йств||овать, поде́йствовать 1. *тк. несов.* hành động, hoạt động, hành hoạt, tác nghiệp; (*о войсках тж.*) tác chiến; ~ реши́тельно hành động cương quyết, kiên quyết hành động; ~уй(те)! hãy làm đi!, hãy hành động đi!; 2. *тк. несов.* (*функционировать*) chuyển động, cử động; (*о механизмах, машинах и т. п.*) chạy, hoạt động; ~ безотка́зно hoạt động (chạy) tốt; 3. *тк. несов.* (*о законах и т. п.*) có hiệu lực, có giá trị; 4. *тк. несов.* (*Т*) *разг.* (*двигать, управлять*) dùng, sử dụng; ~ вёслами dùng chèo; 5. (на *В*) (*влиять*) tác động, ảnh hưởng, có tác dụng; (*о лекарстве тж.*) có công hiệu (hiệu nghiệm); ~ благотво́рно có tác dụng tốt; ~ отрица́тельно có tác dụng xấu; на меня́ э́то никако́лько не ~ует cái đó không có tác dụng tí gì đối với tôi cả, việc ấy không có ảnh hưởng tí nào đến tôi

де́йствующ||ий *прил.* hiện hành; ~ зако́н pháp luật hiện hành; ✧ ~ая а́рмия đội quân tác chiến, quân đội chiến đấu; ~ вулка́н núi lửa hoạt động; ~ее лицо́ *театр.* nhân vật

дек *м. мор.* boong

де́ка *ж. муз.* mặt đàn

декабри́ст *м. ист.* người tháng Chạp

дека́бр||ь *м.* tháng Chạp, tháng chạp, tháng Mười hai, tháng mười hai; в ~е ны́нешнего го́да (vào) tháng chạp năm nay

дека́брьский *прил.* (thuộc về) tháng Chạp, tháng chạp, tháng Mười hai, tháng mười hai

дека́да *ж.* 1. tuần, (kỳ) mười ngày; пе́рвая ~ thượng tuần; 2.: ~ литерату́ры и иску́сства liên hoan văn nghệ; ~ вьетна́мского фи́льма tuần phim Việt Nam

дека́данс *м.* 1. tình trạng suy đồi; 2. *иск. см.* дека́дентство

дека́дент *м.* người theo trường phái (chủ nghĩa) suy đồi

дека́дентский *прил.* (thuộc về) trường phái suy đồi, chủ nghĩa suy đồi; (*характерный для декадентства*) suy đồi, đồi truỵ

дека́дентство *с. иск.* trường phái (chủ nghĩa) suy đồi

дека́дный *прил.* (trong) tuần, mười ngày; ~ срок thời hạn mười ngày

декали́тр *м.* decalit, mười lít

декало́г *м. рел.* thập giới, mười điều răn

декаме́тр *м.* decamet, mười mét

дека́н *м.* chủ nhiệm khoa, trưởng hệ; ~ юриди́ческого факульте́та chủ nhiệm khoa luật

декана́т *м.* ban chủ nhiệm khoa; (*помещение*) phòng chủ nhiệm khoa

дека́эдр *м. мат.* khối (hình) mười mặt, hình thập diện

деквалифика́ция *ж.* (sự) mất trình độ nghiệp vụ, mất kinh nghiệm nghề nghiệp

деквалифици́роваться *несов. и сов.* mất trình độ nghiệp vụ (kinh nghiệm nghề nghiệp)

деклама́тор *м.* người (diễn viên) ngâm thơ

деклама́ция *ж.* 1. (sự) ngâm thơ; 2. *перен.* (*напыщенная речь*) (lối) nói hoa mỹ

деклами́ровать, продеклами́ровать 1. (*В*) ngâm, ngâm nga; ~ стихи́ ngâm thơ; 2. *тк. несов. перен.* (*говорить напыщенно*) nói hoa mỹ

декларати́вность *ж.* (tính chất) tuyên ngôn, tuyên bố, tuyên cáo; chỉ là lời lẽ tuyên bố mà thôi, ngoài miệng, huênh hoang, đầu lưỡi (*ср.* декларати́вный)

декларати́вный *прил.* 1. (có hình thức, có tính chất) tuyên ngôn, tuyên bố, tuyên cáo; (*торжественный*) trang trọng; 2. (*чисто словесный*) chỉ là lời lẽ tuyên bố mà thôi, ngoài miệng, huênh hoang, đầu lưỡi

деклара́ция *ж.* (bản) tuyên ngôn, tuyên bố, tuyên cáo; правительственная ~ tuyên bố của chính phủ; ~ независимости tuyên ngôn độc lập; ✧ таможенная ~ bản khai thuế quan

деклари́ровать *несов. и сов.* (*В*) tuyên bố, tuyên cáo

деклассированный *прил.* (bị) mất tính giai cấp, mất gốc giai cấp

деклассироваться *несов. и сов.* mất tính giai cấp, mất gốc giai cấp

деклина́тор *м. физ.* từ thiên kế

деколониза́ция *ж.* (sự) phi thực dân hoá

декольте́ *с. нескл.* 1. décolleté, cổ áo hở vai; 2. *в знач. неизм. прил.* (có) décolleté, cổ hở vai; пла́тье ~ áo dài décolleté (cổ hở vai)

декольти́рованный *прил.* 1. (*о платье*) (có) décolleté, cổ hở vai; 2. (*о женщине*) mặc décolleté, mặc áo cổ hở vai

декорати́вн||ый *прил.* 1. (để) trang trí, trang hoàng, trân thiết; ~ое иску́сство nghệ thuật trang trí; ~ая жи́вопись hội hoạ trang trí; ~ое расте́ние cây cảnh (kiểng); 2. (*живописный, красочный*) ngoạn mục, đẹp mắt, tươi đẹp, sặc sỡ, nhiều màu; ~ вид phong cảnh ngoạn mục (đẹp mắt)

декора́тор *м.* 1. (*театральный*) nhà (hoạ sĩ) trang trí; 2. (*помещений и т. п.*) người trang trí (trân thiết)

декора́ци||я *ж.* 1. trang trí, bối cảnh, phông màn; 2. *перен.* màu mè, mã (bề) ngoài; всё э́то одна́ ~ tất cả cái đó chỉ là màu mè (mã ngoài, bề ngoài) mà thôi; ✧ переме́на ~й tình thế đã đổi thay

декори́ровать *несов. и сов.* (*В*) trang trí, trang hoàng, trần thiết

декре́т *м.* sắc lệnh, sắc luật, lệnh; ~ о ми́ре *ист.* sắc lệnh về hoà bình

декрети́ровать *несов. и сов.* (*В*) ra sắc lệnh (sắc luật), ra lệnh

декре́тный *прил.*: ~ о́тпуск kỳ nghỉ đẻ

де́ланно *нареч.* (một cách) gượng, gượng gạo, miễn cưỡng, giả tạo, không tự nhiên; ~ смея́ться, улыба́ться cười gượng, gượng cười

де́ланность *ж.* (sự, tính chất, tính, vẻ) gượng gạo, miễn cưỡng, giả tạo, không tự nhiên

де́ланный *прил.* gượng, gượng gạo, miễn cưỡng, giả tạo, không tự nhiên; ~ смех cái cười gượng gạo

де́л||ать, сде́лать (*В*) 1. làm; (*действовать*) hành động; ~ уро́ки làm bài; ~ упражне́ния a) làm bài tập; б) (*гимнастические*) tập thể dục; ~ поле́зное де́ло làm một việc có ích; ~ оши́бки phạm lỗi, mắc lỗi, phạm sai lầm; ~ о́пыты làm thí nghiệm, thí nghiệm, thực nghiệm; ~ попы́тки làm thử, thử; ~ по-сво́ему làm theo ý mình; ~ вы́воды kết luận; ~ докла́д làm (đọc) báo cáo, báo cáo; ~ поку́пки mua hàng; ~ наблюде́ния quan sát; ~ вы́говор khiển trách, quở trách; ~ всё для того́, что́бы... làm tất cả để...; ~айте, как зна́ете anh muốn làm thế nào thì làm; 2. (*изготовлять, производить*) làm, chế tạo, sản xuất; ~ ме́бель đóng đồ gỗ; ~ что́-л. из мета́лла làm cái gì bằng kim loại; 3. (*превращать*) làm cho, biến... thành; ~ кого́-л. счастли́вым làm cho ai sung sướng; ~ кого́-л. свои́м помо́щником lấy ai phụ việc cho mình; 4. (*совершать работу, движение*): ~ 100 оборо́тов в мину́ту quay 100 vòng trong một phút; по́езд де́лает 80 киломе́тров в час xe lửa chạy 80 kilomet một giờ; ✧ ~ честь кому́-л. a) (*оказывать уважение*) tỏ lòng kính trọng ai; б) (*являться заслугой*) làm vinh dự cho ai; ~ не́чего không còn làm gì được nữa, đành vậy thôi; от не́чего ~ vì vô công rồi nghề, vì không có việc gì làm

де́л||аться, сде́латься 1. (*становиться*) trở thành, trở nên, thành; ~ весёлым trở nên vui; ~ хоро́шим trở thành tốt; 2. (*происходить*) xảy ra, diễn ra; не зна́ю, что со мной ~ается không hiểu cái gì xảy ra với tôi, không hiểu sao trong người tôi lạ vậy; что там ~ается? đằng ấy có chuyện gì vậy?; ✧ что ему́ ~ается nó chẳng việc gì đâu!, nó chẳng sao cả!

делега́т *м.* đại biểu; ~ съе́зда đại biểu đại hội

делега́тск||ий *прил.* (thuộc về) đại biểu; ~ое совеща́ние hội nghị đại biểu

делега́ция *ж.* đoàn đại biểu, phái đoàn, phái bộ

делеги́рование *с.* (sự) cử đại biểu

делеги́ровать *несов. и сов.* (*В*) cử đại biểu; (*передавать полномочия*) trao quyền

делёж *м.*, **~ка** *ж. разг.* (sự) chia, phân chia, chia cắt; (*распределение*) (sự) phân phối

деле́ни||е *с.* 1. (sự) phân chia, chia, phân; кле́точное ~ *биол.* phân chia tế bào; я́дерное ~ *физ.* phân hạch; ~ о́бщества на кла́ссы phân chia xã hội thành giai cấp; 2. *мат.* (phép) chia; ~ на три chia ba, chia cho ba; 3. (*на шкале*) vạch, độ chia, khoảng chia; ртуть в термо́метре поднялась на одно́ ~ thuỷ ngân trong hàn thử biểu lên một vạch (độ); наноси́ть ~я chia độ, chia khoảng

дел||е́ц *м.* kẻ doanh lợi (mưu lợi); биржевы́е ~ьцы́ những kẻ doanh lợi (mưu lợi) ở thị trường chứng khoán

деливери-о́рдер *м. торг.* lệnh giao (giao hàng)

деликате́с *м.* mỹ vị, cao lương mỹ vị, sơn hào hải vị

деликати́ничать *несов. разг.* tỏ ra quá tế nhị, làm khách, khách khí

деликатно *нареч.* (một cách) tế nhị, lịch sự, nhã nhặn, thanh nhã

деликатность *ж.* (tính, sự) tế nhị, lịch sự, nhã nhặn, thanh nhã

деликатн||ый *прил.* 1. (*вежливый, предупредительный*) tế nhị, lịch sự, nhã nhặn, thanh nhã; ~ челове́к người tế nhị (lịch sự); 2. (*щекотливый*) tế nhị, khó xử; ~ вопро́с vấn đề tế nhị; ~ое положе́ние tình thế khó xử

дели́мое *с.* (*скл. как прил.*) *мат.* số bị chia

дели́мост||ь *ж.* 1. (tính) chia được, phân được; ~ кле́тки *биол.* (tính) phân được của tế bào; ~ ядра́ *физ.* (tính) phân hạch được của hạt nhân; 2. *мат.*

(tính) chia hết, chia đúng; при́знаки ~и (các) dấu hiệu chia hết

дели́тель *м. мат.* ước, ước số; о́бщий наибо́льший ~ ước chung lớn nhất

дели́ть *несов.* 1: (*В*) (*на части*) chia, phân, sẻ, phân chia, chia xẻ; ~ что́-л. на́ три ча́сти chia cái gì làm ba phần, chia ba cái gì; ~ что́-л. на разря́ды, кла́ссы phân loại cái gì; 2. (*В* на *В*) *мат.* chia; ~ 30 на 6 chia 30 cho 6; 3. (*В*) (*распределять*) phân phối, phân phát; 4. *перен.* (*В* с *Т*) chia sẻ; ~ с ке́м-л. ра́достью и го́ре chia sẻ vui buồn với ai; ✧ нам не́чего ~ không có gì để chúng ta phải tranh chấp với nhau cả; ~ шку́ру неуби́того медве́дя ≅ chia da gấu; chưa có vàng, đã lo túi đựng; chưa làm vòng, đã mong ăn thịt (*погов.*)

дели́ться *несов.* 1. (на *В*) (bị) chia ra, phân ra, phân chia ra, chia xẻ; 2. (*Т* с *Т*) chia sẻ, san sẻ; (*взаимно обмениваться*) trao đổi; ~ ра́достью с ке́м-л. chia sẻ niềm vui với ai; ~ впечатле́ниями с ке́м-л. trao đổi cảm tưởng với ai; ~ о́пытом рабо́ты trao đổi kinh nghiệm công tác; 3. *мат.* chia hết cho, chia đúng cho

дели́шки *мн.* (*ед.* дели́шко *с.*) (những) việc nhỏ, công việc; тёмные ~ những việc mờ ám (đen tối); как ~? công việc ra sao?, tình hình thế nào?

де́л||о *с.* 1. việc, công việc, việc làm; э́то не моё ~ đó không phải là việc (công việc) của tôi; у меня́ мно́го дел tôi có nhiều việc; быть за́нятым ~ом bận việc; ~ спо́рится công việc chạy (trôi chảy); за ~! bắt tay vào việc!, đến lúc phải hành động!; по ~у vì có việc; ~ вку́са, привы́чки tuỳ sở thích, thói quen; как ~á? công việc ra sao?, tình hình thế nào?; не су́йся не в своё ~! đừng xen (xía, nhúng tay, chõ mũi) vào việc người khác; ~ обстои́т ина́че tình hình lại khác hẳn; ~ идёт в сле́дующем поря́дке tình hình diễn ra theo trình tự sau đây; 2. (*поступок, деяние*) hành động, việc làm, việc, điều; до́брое ~ hành động tốt bụng, việc làm tốt, việc thiện; гря́зное ~ hành động bẩn thỉu (xấu xa, dơ dáy); чёрное, тёмное ~ hành động đen tối (thâm độc); и на слова́х и на ~е cả trên lời nói lẫn trong việc làm (hành động); 3. *разг.* (*то, что полезно, важно*) điều có ích, điều quan trọng; я ~ говори́ю tôi nói đúng (nói điều có ích, nói điều quan trọng) đấy; 4. (*специальность*) nghề, nghề nghiệp; (*круг занятий, область знаний*) môn, khoa, nghề, ngành; (*обязанность, долг*) nhiệm vụ; го́рное ~ nghề (ngành) mỏ; вое́нное ~ ngành (môn, khoa) quân sự; 5. (*предмет, цель забот*) sự nghiệp; о́бщее ~ sự nghiệp chung; служи́ть ~у ми́ра phục vụ sự nghiệp hoà bình; 6. (*предприятие*) doanh nghiệp; откры́ть своё ~ khai trương doanh nghiệp của mình; 7. *юр.* vụ án; уголо́вное ~ vụ án hình sự; вы́играть ~ được (thắng) kiện; проигра́ть ~ thua kiện; вести́ ~ thụ lý vụ án; пересмотре́ть ~ tái xét (tái thẩm) vụ án; 8. *канц.* (*досье*) hồ sơ; подши́ть к ~у хе́р vào hồ sơ; ✧ в чём ~? việc gì thế?, việc gì vậy?, có chuyện gì thế?; в са́мом ~е quả thật; ме́жду ~ом nhân thể, nhân tiện; ~ за ва́ми bây giờ đến lượt anh, cái đó tuỳ anh; ~ че́сти vấn đề danh dự; ~ за материа́лом cái chính là phải có vật tư; за на́ми ~ не ста́нет về phần chúng tôi thì các anh cứ yên trí; ~ сде́лано việc đã rồi; име́ть ~ с ке́м-л. có quan hệ (giao tiếp, giao thiệp, đương đầu) với ai; на ~е trên thực tế, trong thực tiễn; на са́мом ~е kỳ thực (thật), thật (thực) ra; пе́рвым ~ом trước tiên, trước hết; то и ~ chốc chốc lại, luôn luôn; то ли ~ thì khác hẳn, tốt hơn nhiều; ~ в том, что... số là..., chả là..., nguyên là..., vấn đề ở chỗ là...; не в э́том ~ vấn đề chẳng phải ở đấy; како́е мне ~? việc gì đến tôi?, có liên can gì đến tôi?; моё ~ сторона́ chẳng việc gì đến tôi cả, việc này không liên can gì đến tôi; одно́ ~..., а друго́е ~... một đằng là..., còn đằng khác là...; в то́м-то и ~ chính là thế đấy

делови́то *нареч.* (một cách) thành thạo, tháo vát

делови́тость *ж.* (sự, tính) thành thạo, tháo vát, thạo việc

делови́тый *прил.* tháo vát, thành thạo, thạo việc

делов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) công việc, công tác, công vụ; ~о́е письмо́ công văn; ~ы́е свя́зи liên hệ công tác, quan hệ giao dịch; ~ы́е ка́чества phẩm chất nghề nghiệp; ~о́е свида́ние cuộc gặp bàn công việc; ~ визи́т cuộc đi thăm công vụ (công tác); 2. (*касающийся существа*) thiết thực, thực tế; ~а́я кри́тика phê phán đúng thực chất, phê bình trúng vấn đề; ~о́е обсужде́ние thảo luận thiết thực; ~ подхо́д cách tiếp cận thực tế, tác phong thiết thực; 3. (*деловитый*) thành thạo, tháo vát, thạo việc; (*занятый делами*) bận việc, có nhiều việc; (*занятый практической стороной дела*) kinh doanh, buôn bán; ~ы́е круги́ giới kinh doanh; ~ы́е свя́зи những mối liên hệ kinh doanh (buôn bán)

делопроизводи́тель *м.* thư ký, văn thư

делопроизво́дство *с.* công việc văn phòng

де́льно *нареч.* (một cách) tháo vát, thành thạo

де́льность *ж.* (sự, tính) tháo vát, thành thạo

де́льн||ый *прил.* 1. (*способный, деловой*) tháo vát, thành thạo, thạo việc, đắc lực; ~ челове́к người tháo vát (thành thạo, đắc lực); 2. (*полезный*) thiết thực, xác đáng; ~ая мысль ý nghĩ thiết thực; ~ое предложе́ние. đề nghị thiết thực; ~ аргуме́нт lý lẽ xác đáng

де́льта I *ж.* (*реки*) tam giác châu, châu thổ, delta

де́льта II *ж.* (*греческая буква*) delta

де́льта-лучи́ *мн. физ.* tia delta

де́льта-фу́нкция *ж. мат.* hàm delta

де́льта-электро́н *м. физ.* điện tử delta

дельтапла́н *м. спорт.* tàu liệng delta

дельтапланери́зм *м. спорт.* (môn) tàu liệng delta

дельтапланери́ст *м.* vận động viên tàu liệng delta

дельфи́н *м.* cá heo, delphin (*Delphinus delphus*); ✧ созве́здие Дельфи́на chòm sao Delphin (*Delphinus*)

дельфинари́й *м.* bể nuôi cá heo (delphin); (*для демонстрации*) nơi biểu diễn cá heo (delphin)

деля́нка *ж.* ô, khu nhỏ; лесна́я ~ khu rừng nhỏ; о́пытная ~ ô (khu) thí nghiệm

деля́ческий *прил.* vị lợi, vụ lợi; ~ подхо́д thái độ vị lợi (vụ lợi)

деля́чество *с.* (chủ nghĩa, thái độ) vị lợi, vụ lợi

демаго́г *м.* kẻ mị dân, kẻ lừa mị

демагоги́ческ||ий *прил.* (có tính chất) mị dân, phỉnh nịnh, lừa mị; ~ие обеща́ния những lời hứa hẹn mị dân (lừa mị)

демагогия *ж.* (thủ đoạn, chính sách) mị dân, phỉnh nịnh, lừa mị

демаркацио́нн||ый *прил.*: ~ая ли́ния giới tuyến

демарка́ция *ж.* (sự) phân giới, phân giới hạn, phân định ranh giới

дема́рш *м. дип.* hành động ngoại giao

де́мбел||ь *м.* (sự) giải ngũ; уйти на ~ giải ngũ; ждать ~я chờ ngày giải ngũ

демилитариза́ция *ж.* (sự) phi quân sự hoá; ~ грани́ц phi quân sự hoá biên giới

демилитаризо́ванн||ый *прил.* phi quân sự; ~ая зо́на khu phi quân sự

демилитаризова́ть *несов. и сов.* (*В*) phi quân sự hoá

демисезо́нн||ый *прил.*: ~ое пальто́ áo măngtô mùa thu

демиу́рг *м. рел., филос.* Tạo hoá, Tạo vật; (*созидающее начало*) bản nguyên sáng tạo

демобилиза́ция *ж.* (sự) giải ngũ, phục viên

демобилизо́ванный *м.* (*скл. как прил.*) quân nhân giải ngũ (phục viên)

демобилизова́ть *несов. и сов.* (*В*) giải ngũ, cho... phục viên

демобилизова́ться *несов. и сов.* (được) giải ngũ, phục viên, xuất ngũ

демо́граф *м.* nhà dân số (nhân khẩu) học

демографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) dân số học, nhân khẩu học, dân số; ~ взрыв bùng nổ dân số; ~ое созна́ние ý thức về dân số

демогра́фия *ж.* dân số (nhân khẩu) học

демокра́т *м.* 1. nhà dân chủ, người theo chủ nghĩa dân chủ; 2. (*член демократической партии*) đảng viên đảng dân chủ

демократиза́ция *ж.* (sự) dân chủ hoá; ~ о́бщества dân chủ hoá xã hội

демократизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) dân chủ hoá

демократи́зм *м.* (chủ nghĩa, chế độ) dân chủ

демократи́ческ||ий *прил.* dân chủ; ~ая па́ртия đảng dân chủ; ~ая респу́блика cộng hoà dân chủ

демократи́чность *ж.* (tính, tính chất) dân chủ

демократи́чный *прил.* 1. có tính dân chủ; 2. (*демократи́ческий*) dân chủ

демокра́ти||я *ж.* (chế độ, nền, quyền) dân chủ; непосре́дственная ~ chế độ dân chủ trực tiếp; институ́ты ~и các định chế (thiết chế) của chế độ dân chủ; расширя́ть, укрепля́ть ~ю mở rộng, củng cố chế độ dân chủ; борьба́ за по́длинную ~ю đấu tranh vì nền dân chủ chân chính (đích thực)

де́мон *м.* quỷ, yêu

демони́ческий *прил.* 1. (thuộc về) quỷ, yêu; 2. *перен.* (*дерзкий, злой*) quỷ quái, ma quái, hung dữ

демонстра́нт *м.* người biểu tình

демонстрати́вно *нареч.* (một cách) để tỏ thái độ, thách thức, khiêu khích, trêu tức; ~ поки́нуть зал rời khỏi phòng họp để tỏ thái độ, bỏ phòng họp một cách khiêu khích

демонстрати́вный *прил.* 1. (*вызывающий*) thách thức, khiêu khích, trêu tức, để tỏ thái độ; ~ отка́з sự từ chối đầy vẻ khiêu khích; 2. (*наглядный*) trực quan; ~ ме́тод преподава́ния phương pháp giảng dạy trực quan, phương pháp diễn thị

демонстрацио́нный *прил.*: ~ зал phòng thao diễn, phòng trưng bày

демонстра́ци||я *ж.* 1. (cuộc) biểu tình, tuần hành; ~ проте́ста biểu tình phản đối; 2. (*нарочитое поведение*) (sự) biểu dương, phô trương; его́ выступле́ние всего́ лишь пуста́я ~ lời phát biểu của ông ta chỉ là sự phô trương rỗng tuếch; ~ си́лы biểu dương lực lượng, phô trương sức mạnh, thị uy; 3. (*показ*) (sự) trưng bày, chưng bày, trình bày, trình diễn; ~ но́вых моде́лей оде́жды trưng bày những kiểu y trang mới; ~ фи́льма chiếu phim; 4. (*проявление, свидетельство*) (sự) biểu dương, chứng minh; ~ еди́нства и сплочённости biểu dương tinh thần đoàn kết nhất trí; 5. (*действие с вызовом*) (sự, hành động) tỏ thái độ không bằng lòng, tỏ ý phản đối; устро́ить жене́ ~ю gây sự với vợ để tỏ thái độ không bằng lòng; 6. *воен.* (sự) nghi binh

демонстри́ровать *несов. и сов.* 1. biểu tình; 2. *сов. тж.* продемонстри́ровать (*В*) (*для обозрения*) trưng bày, chưng bày, trình bày, trình diễn; (*показывать*) biểu dương, chứng minh, tỏ rõ; ~ фильм chiếu phim; 3. (*нарочито подчёркивать*) biểu dương, phô trương

демонта́ж *м. тех.* (sự) tháo dỡ, tháo rời; ~ предприя́тий tháo dỡ những xí nghiệp

демонти́ровать *несов. и сов.* (*В*) *тех.* tháo dỡ, tháo rời, tháo

деморализа́ци||я *ж.* 1. (*упадок нравственности*) (sự) suy đồi đạo lý, băng hoại đạo đức, bại hoại đạo đức; 2. (*упадок духа*) (sự) mất tinh thần, ngã lòng nản chí; вноси́ть ~ю lung lạc tinh thần, làm mất tinh thần, làm ngã lòng nản chí

деморализо́ванный *прил.* (bị) lung lạc tinh thần, mất tinh thần, ngã lòng nản chí

деморализова́ть *несов. и сов.* (*В*) lung lạc tinh thần, làm... mất tinh thần, làm... ngã lòng nản chí

де́мпинг *м. эк.* dumping, (sự, chính sách) bán phá giá

де́мпингов||ый *прил. эк.* (thuộc về) dumping, bán phá giá; ~ая поли́тика chính sách dumping (bán phá giá); ~ые це́ны giá dumping, giá rất thấp

денатурализа́ция *ж.* (sự) bỏ quốc tịch

денатура́т *м.* cồn biến tính

денационализа́ция *ж.* (sự) phi quốc hữu hoá, hoàn lại tài sản quốc hữu hoá

денационализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) phi quốc hữu hoá, hoàn lại tài sản quốc hữu hoá

де́нди *м.* người thích diện, người mặc bảnh bao; công tử bột (*разг., шутл.*)

дендизм *м.* (tính, thói) thích diện, thích mặc bảnh bao

дендра́рий *м.* vườn thực vật, vườn bách thảo, vườn cây

дендропа́рк *м.* công viên cây

дендроса́д *м. см.* дендра́рий

де́нежно 1. *нареч. разг.* bằng tiền; ~ помо́чь giúp đỡ bằng tiền; 2. *в знач. сказ.* có tiền, nhiều tiền, sung túc; ~ рабо́тать làm việc có tiền; жить ста́ло ~ cuộc sống trở nên sung túc, sống có của ăn của để

де́нежно-креди́тн||ый *прил.*: ~ая систе́ма hệ thống tiền tệ tín dụng

де́нежн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tiền, tiền tệ; (*выражающийся в деньгах*) (bằng) tiền; ~ое обраще́ние lưu thông tiền tệ; ~ые сре́дства tiền, tiền nong, tiền bạc; ~ые расчёты thanh toán bằng tiền; в ~ом выраже́нии tính bằng tiền, quy thành tiền; ~ая рефо́рма cải cách tiền tệ; ~ кри́зис khủng hoảng tiền tệ; ~ перево́д bưu phiếu, ngân phiếu, phiếu chuyển tiền; ~ая едини́ца đơn vị tiền tệ; ~ые затрудне́ния (cảnh) túng tiền, khó khăn về tiền; ~ая по́мощь viện trợ tài chính, giúp tiền; ~ го́лод (nạn) thiếu tiền; 2. *разг.* (*богатый*) có tiền, giàu có; ✧ ~ мешо́к đại phú, nhà giàu sụ

де́нно *нареч.*: ~ и но́щно suốt ngày đêm, không ngừng, luôn luôn

деномина́ция *ж. эк.* (sự) thay đổi mệnh giá đồng tiền, đổi mệnh giá tiền

деномини́рованный *прил.* (đã) thay đổi mệnh giá, đổi mệnh giá; ~ рубль đồng rúp đã thay đổi mệnh giá

деноминúровать *несов. и сов. эк.* thay đổi mệnh giá đồng tiền, đổi mệnh giá tiền

денонса́ция *ж. дип.* (sự) huỷ ước, huỷ bỏ hiệp ước; *эк.* (sự) huỷ bỏ hợp đồng

денонси́рование *с. см.* денонса́ция

денонси́рованный *прил.* (bị) huỷ bỏ; ~ догово́р hiệp ước (hợp đồng) bị huỷ bỏ

денонси́ровать *несов. и сов. дип.* huỷ ước, huỷ bỏ hiệp ước, huỷ bỏ; *эк.* huỷ bỏ hợp đồng

день *м.* 1. (*часть суток*) ban ngày; (*сутки*) ngày, hôm, cả ngày đêm; (*календарная дата*) ngày; де́сять дней mười ngày, mười hôm; рабо́чий ~ ngày làm việc; ~ о́тдыха ngày nghỉ; пра́здничный ~ ngày lễ, ngày hội; ~ рожде́ния ngày sinh, sinh nhật; День Побе́ды Ngày Chiến thắng; в оди́н ~ trong một ngày; в оди́н и тот же ~ trong cùng một ngày ấy; в э́тот, тот ~ trong ngày ấy; како́й сего́дня ~? hôm nay là ngày thứ mấy?; за́ ~ (*в продолжение дня*) trong một ngày, suốt ngày, cả ngày; за́ ~ до (до того́) một ngày trước khi; по сей ~ đến nay, đến ngày nay; с ка́ждым днём ~ ngày càng, mỗi ngày một; 2. *мн.*: дни (*время, период*) những ngày, thời kỳ, thời; дни ю́ности thời trẻ trung (trai trẻ, thanh xuân); на́ши дни ngày nay, hiện nay, thời nay, thời đại ngày nay (hiện nay); ✧ ~ за днём, изо дня́ в ~ ngày ngày, ngày lại ngày, ngày này qua ngày khác, ngày nào cũng vậy; со дня на́ ~ а) từ ngày nọ đến ngày kia, từ hôm này sang hôm khác; б) (*в ближайшее время*) nay mai, ngày một ngày hai, trong một ngày gần đây; мы не пе́рвый ~ знако́мы không phải hôm nay chúng ta mới quen biết nhau; ~ на́ ~ не прихо́дится ngày này tiếp ngày nọ nhưng mỗi ngày đều khác hẳn nhau; откла́дывать что́-л. со дня́ на́ ~ hoãn cái gì từ ngày này sang ngày khác; мы ждём его́ со дня́ на́ ~ chúng tôi chờ anh ấy nay mai sẽ đến; ~ ото дня́ мо́й ngày một, càng ngày càng, ngày một, ngày càng; на чёрный ~ phòng lúc khó khăn; чьи́-л. дни́ сочтены́ ai không còn sống được bao lâu nữa, ai đang sống những ngày cuối cùng; (и) ~ и ночь cả ngày liền đêm, không ngừng, luôn luôn; в оди́н прекра́сный ~ (vào) một ngày đẹp trời, một ngày kia; расти́ не по дням, а по часа́м lớn lên như thổi; на днях а) (*о предстоящем*) nay mai, ngày một ngày hai, một ngày gần đây; б) (*о прошлом*) mới đây, gần đây, vừa qua; ~ в ~ đúng vào ngày đã định; средь бе́ла дня giữa ban ngày ban mặt, thanh thiên bạch nhật

де́ньг||и *мн.* (*скл. как ж.; Р* де́нег) tiền, tiền tệ, tiền bạc, tiền nong; ни за каки́е ~ với giá nào cũng không..., các vàng cũng không...; быть при ~ах có tiền

деньж||а́та *мн.*, **~о́нки** *мн. разг.* tiền

деньско́й *прил.*: день-~ suốt ngày, cả ngày, từ sáng đến tối

деонтоло́гия *ж.* đạo nghĩa học

департа́мент *м.* 1. (*отдел министерства*) vụ, nha, cục, sở; (*министерство*) bộ; Госуда́рственный департа́мент (*в США*) Bộ ngoại giao, Bộ quốc vụ (*Hoa Kỳ*); 2. (*округ во Франции*) tỉnh

депе́ша *ж.* công văn hoả tốc (khẩn)

депо́ *с. нескл.* depôt, đoạn (kho) đầu máy; ✧ пожа́рное ~ trạm cứu hoả

депози́т *м. эк.* tiền gửi, tiền ký quỹ, tiền ký gửi

депозита́рий *м.* 1. *эк.* người nhận giữ (lưu giữ); 2. *дип.* nước (tổ chức) lưu giữ

депозита́рный *прил. эк.* (thuộc về) tiền gửi; ~ банк ngân hàng tiền gửi; ~ сертифика́т chứng chỉ tiền gửi

депози́тор *м.*, **депоне́нт** *м. эк.* người gửi tiền (ký quỹ)

депони́рование *с.* (sự) gửi tiền, ký quỹ, ký gửi, nộp tiền vào kho bạc; (sự) nộp lưu trữ, nộp lưu chiểu, lưu trữ, lưu chiểu (*ср.* депони́ровать)

депони́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *фин.* gửi tiền, ký quỹ, ký gửi, nộp tiền vào kho bạc; 2. (*ратификационную грамоту и т.п.*) nộp lưu trữ, nộp lưu chiểu

депопуля́ц||ия *ж.* (sự) giảm dân số; угро́за ~ии nguy cơ giảm dân số

депорта́ция *ж. дип.* (sự) trục xuất

депре́ссия *ж.* 1. *мед.* (sự) trầm uất, sầu uất, ủ rũ; 2. *эк.* (sự, tình trạng, thời kỳ) suy trầm, tiêu điều, trì trệ, đình đốn

депута́т *м.*, **~ка** *ж.* 1. dân biểu, nghị sĩ, nghị viên, đại biểu; 2. (*уполномоченный для переговоров и т. п.*) đại biểu, đại diện

депута́ция *ж.* đoàn đại biểu (đại diện)

де́рби *с. нескл. спорт.* (môn) derby, thi ngựa tơ (*ba tuổi*)

дёрганье *с.* 1. (*выдёргивание*) (sự) nhổ, bứt; 2. (*тик*) (sự) giật giật, co giật, máy

дёрг||ать, дёрнуть 1. (*В*) giật, giằng, lôi, kéo; ~ вожжи́ giật cương; ~ за рука́в giật tay áo; ~ за ру́чку две́ри giật (kéo) quả đấm cửa; 2. *тк. несов.* (*В*) *разг.* (*выдергивать*) nhổ, bứt; ~ гво́зди nhổ đinh; ~ зуб nhổ răng; 3. *разг.* (*болеть*) nhức, đau chói, đau buốt, đau nhức nhối; зуб ~ает nhức răng, răng đau nhức nhối; 4. *безл.*: его́ всего́ ~ает toàn thân nó co giật; 5. *тк. несов.* (*В*) *перен.* (*надоедать*) quấy rầy, quấy nhiễu, làm rầy rà

дёрг||аться, дёрнуться giật giật, co giật, máy, giật; у него́ ~ается бровь lông mày anh ta giật giật; ~ается ле́вый глаз máy mắt trái

деревене́ть, одеревене́ть cứng đờ ra, cứng lại, tê đi

дереве́нский *прил.* (thuộc về) nông thôn, thôn quê, thôn dã, làng mạc; (*простоватый, мужиковатый*) quê, quê mùa; ~ жи́тель người nông thôn, thôn dân, dân quê

дереве́нщик *м.* nhà văn chuyên viết về nông thôn

дереве́нщина *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг. пренебр.* (tính chất, thói) quê mùa, nhà quê

дере́вня *ж.* 1. (*селение*) làng, thôn, xã; 2. (*сельская местность*) nông thôn, thôn quê

де́рево *с.* (*мн.* дере́вья) 1. cây, cây gỗ, cây mộc; (*ствол, бревно*) thân cây; 2. (*материал*) gỗ; кра́сное ~ gỗ hồng sắc; чёрное ~ gỗ mun; ✧ за дере́вьями ле́са не ви́деть thấy cây mà không thấy rừng

деревообде́лочный *прил.* (thuộc về) gia công gỗ

деревообраба́тывающ||ий *прил.* (thuộc về) chế biến gỗ, gia công gỗ; ~ая промы́шленность công nghiệp chế biến gỗ

деревообрабо́тка *ж.* (sự) chế biến gỗ, gia công gỗ

дере́вня *ж.* xóm, thôn nhỏ

де́ревце *с.*, **деревцо́** *с.* cây con, cây non, cây tơ

деревяни́ст||ый *прил.* 1. (giống) gỗ; ~ стебель thân (cọng) giống gỗ; 2. (*твёрдый, невкусный*) cứng, xơ cứng, không ngon; ~ая гру́ша lê cứng; ~ая реди́ска củ cải xơ cứng

деревя́нные *мн. разг. шутл.* đồng rúp (*hồi bị phá giá*)

деревя́нн||ый *прил.* 1. (bằng) gỗ; 2. *перен.* (*неподвижный*) cứng đờ, đờ đẫn; (*невыразительный*) khô khan, vô vị, nhạt nhẽo; (*неестественный*)

không tự nhiên; ~ róлос giọng nói khô khan; ~ое лицó vẻ mặt đờ đẫn; ~ая похóдка dáng đi cứng đờ

деревя́шка *ж.* miếng gỗ, khúc gỗ

держа́в||а *ж.* 1. (*государство*) cường quốc, quốc gia, nước; морскáя ~ cường quốc hải quân (trên biển); вели́кие ~ы (các) đại cường quốc, đại cường, nước lớn; 2. (*эмблема власти*) *ист.* quả cầu vàng (*với thánh giá là biểu tượng vương quyền*)

держа́в||н||ый *прил.* 1. tối thượng, tối cao; 2. (*могущественный*) hùng cường, hùng hậu, hùng vĩ, hùng tráng

держа́тель *м.* 1. (cái) giá, kẹp, cặp; 2. (*ценных бумаг*) chủ (người) sở hữu; ~ зáйма chủ sở hữu công trái

держ||áть *несов.* 1. (*В*) cầm, nắm, giữ; *перен.* (*сохранять за собой*) giữ vững, chống giữ; ~ когó-л. зá руку cầm (nắm) tay ai; ~ что-л. в рукáх cầm (nắm, giữ) cái gì trong tay; ~ что-л. в зубáх а) ngậm cái gì; б) (*о собаке и т. п.*) ngoạm cái gì; ~ рубéж giữ vững vị trí; ~и́те егó! hãy giữ (bắt, tóm) lấy nó!; 2. (*В*) (*поддерживать*) đỡ, chống; (*сдерживать напор*) giữ lại; бáлка ~ит кры́шу thanh rầm đỡ (chống) mái nhà; 3. (*В*) (*заставлять находиться где-л.*) giam giữ, giam cầm, giữ; ~ когó-л. в плену́ giam giữ (giam cầm, bắt giữ, giữ) ai làm tù binh; ~ когó-л. дóма bắt ai ngồi ở nhà; 4. (*В*) (*хранить*) gửi; ~ дéньги в сбербáнке gửi tiền ở ngân hàng tiết kiệm; 5. (*В*) (*владеть*) có; (*животных*) nuôi; (*нанимать*) thuê; ~ собáку, пчёл nuôi chó, ong; ~ рабóтника thuê người làm; 6. (*двигаться в определенном направлении*) đi, chạy, bay; ~ путь на... đi về hướng; ~ курс на зáпад đi (chạy, bay) về phía tây; ✧ ~ слóво giữ lời hứa; ~ речь đọc diễn văn, phát biểu ý kiến; ~ связь giữ quan hệ, duy trì liên hệ, tiếp xúc; ~ экзáмен qua kỳ thi, dự thi, ứng thí, thi; ~ парú cá độ, đánh cuộc, đánh cá, cuộc, cược; ~ себя́ (*вести себя*) ăn ở, xử sự, xử thế, cư xử; ~ себя́ в рукáх giữ bình tĩnh, tự chủ mình, trấn tĩnh; ~ когó-л. в рукáх nắm ai trong tay, chi phối (khống chế) ai; ~ под контрóлем kiểm soát, kiểm tra; ~ что-л. про себя́ giữ kín cái gì trong lòng; ~ ýхо вострó cảnh giác, đề phòng; ~ курс на... theo phương hướng, chủ trương; ~ чью-л. сторóну ủng hộ ai, đứng về phe ai; ~ когó-л. в стрáхе bắt ai sợ hãi

держ||áться *несов.* 1. (за *В*) cầm (nắm, bám) lấy, bám vào; *перен.* bám (nắm) chặt; ~ рукáми за перúла nắm (bám) chặt tay vịn; 2. (*быть укреплённым*) dính chặt; (*опираться на*) dựa trên, dựa vào; (*висеть*) treo trên; мост дéржится на быкáх cầu dựa trên các trụ; пýговица дéржится на однóй нúточке chiếc cúc áo treo trên một sợi chỉ; 3. (*в каком-л. положении*) giữ được, đứng vững; ~ на водé nổi trên mặt nước; ~ на ногáх đứng vững; 4. (*занимать какое-л. положение*) đứng, ở; ~ вмéсте ở cùng với nhau; ~ в стороне́, на расстоя́нии а) đứng xa, đứng ngoài; б) *перен.* đứng ngoài cuộc; 5. (*о положении тела*): ~ прямо đứng thẳng người; 6. (*вести себя*) ăn ở, xử sự, xử thế, cư xử, đi đứng, có dáng điệu; ~ прóсто ăn ở giản dị (bình dị), xử thế bình dị (xuề xoà); 7. (*сохраняться, удерживаться*) được duy trì; нéсколько дней ~ алась хорóшая погóда trời tốt được mấy hôm; у негó дéржится температýра nó vẫn còn sốt; дом чуть дéржится nhà sắp đổ; 8. (*не сдаваться*) giữ vững, cố thủ, cầm cự, trụ; ~ из послéдних сил trụ (cố thủ) đến cùng, tận lực giữ vững; ~и́сь! cố lên!, phải kiên trì!; 9. (*определённого направления*) đi, chạy, bay ~ прáвой стороны́ đi (chạy, bay) bên phải; 10. (*Р*) (*следовать чему-л.*) giữ, theo; ~ прéжнего мнéния giữ ý kiến cũ; ~ прáвил theo đúng luật lệ; упóрно ~ чегó-л. khư khư giữ cái gì; ✧ едвá ~ на ногáх đứng không vững, khó nhọc lê bước

держа́ние *с.* hành động táo bạo

держа́ть, держнýть 1. hành động táo bạo (bạo dạn); 2. (*осмеливаться, отваживаться*) dám, đánh bạo, đánh liều

держи́ть *несов. разг.* nói hỗn, nói năng lếu láo, ăn nói xấc xược

дéрзко *нареч.* (một cách) hỗn láo, lếu láo, xấc xược, láo xược, ngỗ ngược; táo bạo, bạo dạn, ngổ ngáo (*ср.* дéрзкий)

дéрзк||ий *прил.* 1. hỗn láo, lếu láo, xấc xược, láo xược, hỗn hào, ngang ngược, ngỗ ngược, hỗn, láo; ~ мальчи́шка đứa trẻ hỗn láo (xấc xược); ~ отвéт câu trả lời láo xược (lếu láo); с ~им ви́дом có vẻ láo xược (hỗn láo); 2. (*смелый*) táo bạo, bạo dạn, ngổ ngáo; ~ая мечтá ước mơ táo bạo

дерзну́ть *сов. см.* дерзáть

дéрзость *ж.* 1. (sự, tính) hỗn láo, lếu láo, xấc xược, láo xược, ngang ngược, ngỗ ngược, hỗn hào; 2. (*поступок*) (điều) hỗn láo, xấc xược, láo xược, hỗn hào; (*слова*) lời nói hỗn láo (hỗn hào, láo xược, xấc xược); 3. (*смелость*) (sự) táo bạo, bạo dạn, ngổ ngáo

дерматúн *м.* vải nhựa, vải giả da

дерматúт *м. мед.* (bệnh) viêm da

дерматóлог *м.* thầy thuốc khoa da (khoa bệnh da)

дерматолóгия *ж.* khoa da (bệnh da)

дёрн *м.* lớp đất cỏ; обкла́дывать ~ом đặt lớp đất cỏ lên trên, trồng cỏ xanh

дёрн||уть 1. *см.* дёргать 1, 3, 4; 2. (*тронуться с места*) giật chạy; лóшади ~ули нúгом con ngựa giật chạy; ✧ чёрт ~ул меня́ за язы́к, чёрт ~ул меня́ сказáть tôi lỡ lời (lỡ miệng)

дёрнуться *сов.* 1. *см.* дёргаться; 2. *см.* дёрнуть 2; 3. (*резко податься куда-л.*) sấn, lao

дерю́га *ж.* vải gai

деса́нт *м.* 1. (*высадка войск*) (sự, cuộc) đổ bộ; (*парашютный тж.*) (sự, cuộc) nhảy dù; вы́садить ~ đổ bộ, đổ quân, thả quân nhảy dù; 2. (*войска*) (đội) quân đổ bộ; (*парашютный тж.*) (đội) quân nhảy dù; воздýшный ~ (đội) quân nhảy dù, quân đổ bộ đường không

деса́нтник *м.* lính đổ bộ; (*парашютист*) lính nhảy dù, lính dù

деса́нтн||ый *прил.* (thuộc về) đổ bộ; ~ая операция cuộc đổ bộ

десéрт *м.* (đồ) tráng miệng

десéртн||ый *прил.* (để) tráng miệng; ~ая лóжка thìa nhỏ, thìa con; ~ое винó rượu vang ngọt, vang tráng miệng

дéскать *частица разг.* nói rằng, dường như, hình như, tuồng như; ты, ~, сам винова́т hình như, chính cậu là người có lỗi

десна́ *ж.* lợi, nướu

десни́ца *ж. поэт.* tay phải, tay mặt

дéспот *м.* 1. bạo quân, bạo chúa; 2. *перен.* bạo chúa, kẻ độc tài (chuyên chế)

деспоти́зм *м.* (chế độ) chuyên chế

деспоти́чески *нареч.* (một cách) chuyên chế, độc tài

деспоти́ческий *прил.* 1. chuyên chế; 2. *перен.* độc tài, chuyên chế

деспоти́чный *прил. см.* деспоти́ческий

деспотúя *ж.* chính thể chuyên chế

дестабилиза́ция *ж.* (sự, tình trạng) mất ổn định

дестабилизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm... mất ổn định

десятибо́рец *м. спорт.* vận động viên thi mười môn phối hợp

десятибо́рье *с. спорт.* (cuộc) thi mười môn phối hợp

десятидне́вка *ж. разг.* mười ngày

десятидне́вный *прил.* (trong) mười ngày; (*на десять дней*) (cho) mười ngày

десятикла́ссник *м.* học sinh lớp mười

десятикла́ссница *ж.* nữ sinh lớp mười

десятикопе́ечн||ый *прил.* (giá) mười côpêch; ~ая моне́та đồng mười côpêch

десятикра́тный *прил.* (*произведённый десять раз*) mười lần; (*увеличенный в десять раз*) gấp mười

десятиле́тие *с.* 1. (*срок*) thập niên, thập kỷ; 2. (*годовщина*) (lễ) kỷ niệm mười năm

десятиле́тка *ж.* trường phổ thông mười năm

десятиле́тний *прил.* 1. (*о сроке*) (trong) mười năm; 2. (*о возрасте*) lên mười, lên mười tuổi

десятирублёвка *ж. разг.* đồng mười rúp

десятирублёвый *прил.* (giá trị) mười rúp

десятиуго́льник *м.* (hình) thập giác

десяти́чн||ый *прил.* thập phân; ~ая систе́ма hệ (hệ số) thập phân; ~ая дробь *мат.* phân số thập phân; ~ая систе́ма счисле́ния hệ tính toán thập phân

деся́тка *ж.* 1. (*цифра*) (chữ) số mười; 2. *разг.* mười rúp; 3. *карт.* (con) mười

деся́тник *м.* tổ trưởng thi công

деся́т||ок *м.* 1. mười, một chục; ~ яи́ц mười (một chục) quả trứng; ему́ уже́ седьмо́й ~ cụ ấy đã ngoài sáu mươi tuổi; 2. *мн.*: ~ки (*множество*) hàng chục; ~ки киломе́тров hàng chục kilomet; ~ки жертв hàng chục người chết; ✧ он не ро́бкого ~ка anh ta là người gan dạ, nó thật gan lỳ tướng quân, nó gan cóc tía đấy

деся́т||ый *числ.* (thứ) mười; ~ое число́ ngày mồng mười; ~ая страни́ца trang mười; ~ этаж́ tầng mười; ✧ расска́зывать что́-л. с пя́того на ~ое kể chuyện gì dây cà ra dây muống, kể chuyện nọ xọ chuyện kia, kể cái gì lung tung; чита́ть кни́гу с пя́того на ~ое đọc lớt phớt cuốn sách; э́то де́ло ~ое việc này không quan trọng gì

де́сять *числ.* (*скл. как ж.*) mười; ~ киломе́тров mười kilomet; киломе́тров ~ mươi cây số

де́сятью *нареч.* chín lần; ~ де́сять — сто mười lần mười là một trăm

детализа́ция *ж.* (sự) chi tiết hoá

детализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) chi tiết hoá; ~ план строи́тельства chi tiết hoá kế hoạch xây dựng

дета́л||ь *ж.* 1. chi tiết, tiểu tiết, tình tiết; вдава́ться в ~и đi vào chi tiết; 2. (*механизма*) chi tiết máy, linh kiện

дета́льно *нареч.* (một cách) chi tiết, tỉ mỉ

дета́льный *прил.* chi tiết, tỉ mỉ

детвора́ *ж. собир. разг.* sắp nhỏ, sắp trẻ, lũ trẻ, bọn trẻ con

детдо́м *м.* (де́тский дом) nhà trẻ mồ côi, cô nhi viện

детекти́в *м.* 1. (*сыщик*) nhà trinh thám, thám tử, điều tra viên; 2. (*произведение*) truyện trinh thám; (*фильм*) phim trinh thám

детекти́вный *прил.* (thuộc về) trinh thám

дете́ктор *м.* 1. *радио* bộ tách sóng, máy kiểm ba; 2. *тех.* máy dò tìm, máy kiểm tra; ~ валю́т máy kiểm tra tiền (*thật giả*); ✧ ~ лжи máy kiểm tra nói dối

детекторный *прил. радио*: ~ приёмник máy thu tách sóng

детёныш *м.* thú con, súc vật con

детермина́нт *м.* yếu tố quyết định; *мат.* định thức

детермини́зм *м. филос.* quyết định luận, thuyết quyết định

де́т||и *мн.* 1. trẻ con, trẻ em, trẻ nhỏ, trẻ mỏ, thiếu nhi, nhi đồng; кни́га для ~е́й sách cho thiếu nhi; 2. (*сыновья, дочери*) con cái; 3. (*чего-л.*) (những) con đẻ, đứa con; ~ своего́ ве́ка những con đẻ (đứa con) của thời đại mình

дети́на *м.* (*скл. как ж.*) *разг.* chàng trai, anh chàng

дети́шки *мн.* (*скл. как ж.*) *уменьш. ласк. к* де́ти 1

де́тище *с.* 1. *уст.* (đứa) con; 2. *перен.* (*творение*) con đẻ

детона́тор *м. тех.* 1. chất mồi nổ; 2. (*капсюль, запал*) kíp nổ, ngòi nổ, lôi quản, đề-tô

детона́ция *ж. тех.* (sự) dẫn nổ, kích nổ

детони́ровать I *несов. тех.* nổ

детони́ровать II *несов. муз.* lạc giọng

деторожде́ние *с.* (sự) sinh con, đẻ con, sinh đẻ, sinh con đẻ cái

детоуби́йство *с.* (tội) giết trẻ con, giết con nhỏ

детоуби́йца *м.* (*скл. как ж.*) kẻ giết trẻ con

детса́д *м.* (де́тский сад) vườn trẻ, nhà trẻ

де́тская *ж.* (*скл. как прил.*) phòng trẻ con

де́тск||ий *прил.* 1. (thuộc về) trẻ con, trẻ em, thiếu nhi, nhi đồng; (*для детей*) (cho) trẻ con, trẻ em, thiếu nhi; ~ие и́гры những trò chơi trẻ con; ~ая игру́шка đồ chơi trẻ con; ~ труд lao động thiếu nhi; ~ие го́ды thời thơ ấu, tuổi ấu thơ; ~ая кни́га sách thiếu nhi; ~ие боле́зни bệnh trẻ em; ~ая кли́ника bệnh viện nhi khoa; ~ая сме́ртность tỷ lệ tử vong trẻ con; ~ дом *см.* детдо́м; ~ сад *см.* детса́д; ~ие я́сли nhà giữ trẻ, viện hài nhi; Де́тский фонд ОО́Н (ЮНИСЕФ) Quỹ nhi đồng Liên hiệp quốc, UNICEF; 2. (*свойственный детям*) trẻ con, con nít; *перен. тж.* (*ребяческий, незрелый*) ấu trĩ, ngây thơ, non nớt; ~ почерк nét chữ trẻ con

де́тств||о *с.* thời thơ ấu (niên thiếu), tuổi ấu thơ, ấu thời; с ~а từ nhỏ, từ thuở thơ ấu (ấu thơ); ✧ впасть в ~ trở lại như thời trẻ con

де́ться *сов. см.* дева́ть(ся)

де-фа́кто *нареч.* de facto, về thực tế; призна́ние ~ công nhận de facto (về thực tế)

дефе́кт *м.* tật, khuyết tật, khuyết điểm, thiếu sót, chỗ hư hỏng

дефекти́вный *прил.* (có) tật, khuyết tật

дефе́ктный *прил.* có khuyết điểm, có thiếu sót, hư hỏng

дефили́ровать, продефили́ровать diễu hành, tuần hành, diễu qua, đi qua

дефи́с *м.* dấu nối, gạch nối

дефици́т *м.* 1. (*бюджетный*) (sự, khoản, số) thiếu hụt, thâm hụt, thâm thủng, hụt; покры́ть ~ bù chỗ thiếu hụt; 2. (*нехватка*) (sự) khan hiếm, thiếu thốn; ~ в то́пливе khan hiếm nhiên liệu

дефици́тн||ый 1. (*убыточный*) thiếu hụt, thâm hụt, thâm thủng, lỗ vốn; ~ое предприя́тие xí nghiệp lỗ vốn; ~ бюдже́т ngân sách thiếu hụt; 2. (*о товаре, сырье и т. п.*) khan hiếm

дефля́ция *ж. эк.* (sự) giảm phát, thiểu phát

дефолиа́нт *м.* chất làm trụi lá

дефолиа́ция *ж.* (sự) dùng chất làm trụi lá

дефо́лт *м. эк.* default, (sự) không thực hiện nghĩa vụ

деформа́ция *ж.* (sự) biến dạng, biến hình, biến thái
деформи́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm biến dạng, làm biến hình, làm biến thái
деформи́роваться *несов. и сов.* biến dạng, biến hình, biến thái
децентрализа́ция *ж.* (sự) phân quyền, tản quyền
децентрали́зм *м.* (chế độ, chủ trương) phân quyền, tản quyền
децентрализова́ть *несов. и сов.* (*В*) phân quyền, tản quyền
децибе́л *м.* (*единица измерения громкости звука*) decibel, đêxiben
дециграмм *м.* decigram
децили́тр *м.* decilit
дециме́тр *м.* decimet
дешеве́ть, подешеве́ть hạ giá
дешеви́зна *ж.* (mức) giá thấp, giá rẻ, giá hạ
дешёвк||а *ж. разг.* giá rẻ, giá hạ; купи́ть что́-л. по ~е mua cái gì rất rẻ, mua giá bèo cái gì
дёшево *нареч.* (một cách) rẻ, rẻ tiền; купи́ть что́-л. ~ mua rẻ cái gì; сто́ить ~ rẻ, giá rẻ; ✧ ~ отде́латься thoát được một cách dễ dàng; ~ сто́ить chẳng có giá trị gì, chẳng ra gì
дешёв||ый *прил.* 1. rẻ, rẻ mạt, rẻ tiền; купи́ть что́-л. по ~ой цене́ mua cái gì với giá rẻ; 2. *перен.* rẻ tiền; tầm thường, vô giá trị; ~ успе́х tiếng tăm rẻ tiền; ~ая остро́та câu nói đùa vô vị
дешифра́тор *м.* máy giải mã (dịch mã)
дешифро́вка *ж.* (sự) giải mã, dịch mã; (*рукописи*) (sự) giải đoán, đoán đọc; (*снимков*) (sự) điều vẽ
дешифрова́ть *несов. и сов.* (*В*) giải mã, dịch mã, dịch mật mã; (*рукопись*) giải đoán, đoán đọc (*снимки*) điều vẽ
де-ю́ре *нареч.* de jure, về pháp lý; призна́ние ~ công nhận de jure (về pháp lý)
де́йние *с.* hành vi, hành động
де́ятель *м.* nhà hoạt động; ~ иску́сства nhà hoạt động nghệ thuật; ~ нау́ки nhà hoạt động khoa học
де́ятельно *нареч.* (một cách) tích cực, năng động, hăng hái
де́ятельность *ж.* 1. (sự) hoạt động, hành hoạt, công tác; (*профессия*) nghề, nghề nghiệp; обще́ственная ~ hoạt động xã hội; врачебная ~ nghề thầy thuốc; профсою́зная ~ hoạt động nghiệp đoàn, công tác công đoàn; 2. (*каких-л. органов, сил природы*) hoạt động, tác dụng; ~ се́рдца hoạt động của tim; ~ ве́тра и воды́ tác dụng của gió và nước
де́ятельн||ый *прил.* tích cực, năng động, hăng hái, hoạt động, hành hoạt; принима́ть ~oe уча́стие tích cực tham gia
джаз *м.* 1. (*музыка*) nhạc jazz; 2. (*оркестр*) dàn nhạc jazz
джаз-гру́ппа *ж.* ban (đoàn) nhạc jazz
джази́ст *м.* nhạc sĩ (nhạc công) jazz
джаз-клу́б *м.* câu lạc bộ jazz
джа́зов||ый *прил.*: ~ая му́зыка nhạc jazz
джаз-фестива́ль *м.* festival jazz
джайни́зм *м. рел.* Kỳ-na giáo, đạo Kỳ-na (Jaina) (*ra đời thế kỷ 6 trước công nguyên ở Ấn Độ*)
джем *м.* mứt nhuyễn, mứt
дже́мпер *м.* áo jumper (sanday, pulơvơ)
джентльме́н *м.* người phong nhã (lịch sự, tao nhã), quân tử; ✧ ~ы удачи những kẻ bất lương
джентльме́нск||ий *прил.*: ~oe соглаше́ние *дип.* hiệp nghị miệng
джигит *м.* kỵ sĩ
джин *м.* (*водка*) rượu jin (gin)
джинн *м. фольк.* con quỷ; вы́пустить ~a из буты́лки thả con quỷ từ trong chai ra, để cho các lực lượng tai quái hoành hành
джи́нсов||ый, джинсо́в||ый *прил.*: ~ая ткань vải Jeans, vải gin; vải bò (*разг.*)
джи́нсы *мн.* (*брюки*) quần Jeans, quần gin; quần bò (*разг.*)
джип *м.* xe jeep (díp)
джихад *м.* jihad, thánh chiến (*theo quan niệm của phái Hồi giáo cực đoan*)
джо́кер *м. карт.* (con) phăng teo
джо́нка *ж.* thuyền đinh, thuyền mành, ghe bầu
джо́уль *м. физ.* joule, jun
джу́нгли *мн.* (*скл. как м.*) jungle, rừng nhiệt đới
джут *м.* (cây) đay (*Corchorus*)
дзе́н-будди́зм *м.* thiền tông, thiền giáo
дзот *м.* (де́рево-земляна́я огнева́я то́чка) *воен.* ụ súng
дзюдо́ *с. нескл. спорт.* (môn, võ) judo, giuđô, nhu đạo, nhu thuật
дзюдои́ст *м. спорт.* vận động viên judo (giuđô, nhu đạo)
диабе́т *м. мед.* (bệnh) tiểu tháo, đái tháo; (*сахарный*) (bệnh) tiểu đường, đái đường
диабе́тик *м.* người bệnh tiểu đường (đái đường)
диабети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) bệnh tiểu đường, người bệnh tiểu đường; ~ая дие́та chế độ ăn kiêng của người bệnh tiểu đường; ~oe пита́ние chế độ ăn uống của người bệnh tiểu đường; ~ие проду́кты thực phẩm dành cho người bệnh tiểu đường
диа́гноз *м.* (sự) chẩn đoán, chẩn bệnh; ста́вить ~ chẩn bệnh
диагно́стика *ж.* chẩn đoán học
диагона́л||ь *ж.* 1. đường chéo; 2. (*ткань*) vải chéo; ✧ по ~и theo đường chéo
диагона́льный *прил.* (thuộc về) đường chéo; (*расположенный по диагонали*) chéo
диагра́мма *ж.* sơ đồ, giản đồ, lược đồ, đồ biểu, biểu đồ, đồ thị
диаде́ма *ж.* diadem, ngọc miện
диазокопи́рование *с.* (sự) in sáng, in phơi, in bằng ánh sáng
диакрити́ческий *прил.*: ~ знак *лингв.* dấu phụ, dấu thanh
диале́кт *м.* thổ ngữ, phương ngữ, tiếng địa phương
диале́ктика *ж.* biện chứng luận, biện chứng pháp, phép biện chứng; материалисти́ческая ~ phép biện chứng duy vật
диалекти́ческий *прил.* biện chứng; ~ материа́лизм chủ nghĩa duy vật biện chứng; ~ ме́тод phương pháp biện chứng
диале́ктный *прил.* (thuộc về) thổ ngữ, phương ngữ, tiếng địa phương
диало́г *м.* (*разговор*) (cuộc) đối thoại, hội thoại, đàm thoại, nói chuyện; (*в пьесе, фильме и т. п.*) lời thoại, đối thoại; в фо́рме ~a dưới hình thức đối thoại
диало́гов||ый *прил. информ.* đối thoại, tương tác; ~oe окно́ hộp thoại
диама́т *м. разг.* (диалекти́ческий материали́зм) (môn) duy vật biện chứng
диамагнети́зм *м. физ.* (tính) nghịch từ
диамагни́т *м.физ.* nghịch từ
диамагни́тный *прил. физ.* nghịch từ
диа́метр *м.* đường kính
диаметра́льно *нареч.* hoàn toàn, hẳn; ~ противополо́жный hoàn toàn đối lập, trái ngược hẳn
диаметра́льн||ый *прил. 1.* (thuộc về) đường kính; ~ая пло́скость mặt phẳng kính, mặt phẳng xuyên tâm; 2. *перен.* hoàn toàn, hẳn; ~ая противополо́жность (sự) đối lập hoàn toàn, khác hẳn nhau

диапазо́н *м.* 1. *муз.* âm vực, tầm âm, âm khu; 2. *тех.* dải, khoảng, phạm vi; ~ часто́т *радио* dải tần số; 3. *перен.* (*объём, размер чего-л.*) tầm, phạm vi; ~ зна́ний tầm hiểu biết; актёр большо́го ~а diễn viên có phạm vi diễn xuất rộng

диапозити́в *м.* phim dương, phim đèn chiếu

диапозити́вный *прил.*: ~ фильм phim đèn chiếu

диа́спора *ж.* cộng đồng sắc dân, cộng đồng

диате́з *м. мед.* tạng

диахрони́я *ж. лингв.* tính lịch đại

диафра́гма *ж.* 1. *анат.* cơ hoành, hoành cách, cách mạc; 2. *тех.* diaphragm, màng ngăn, chắn sáng

дива́н *м.* đivăng, đi văng; ~-крова́ть đivăng giường

диверге́нция *ж.* (sự) phân kỳ, tản; *биол.* (sự) phân kỳ, phân ly, phân hướng, rẽ, tách; *лингв.* (sự) phân âm

диверса́нт *м.* kẻ phá hoại, biệt kích

диверсио́нн||ый *прил.* (thuộc về) phá hoại, biệt kích; ~ акт hành động phá hoại; ~ая гру́ппа nhóm phá hoại, toán biệt kích

диверсифика́ция *ж.* (sự) đa dạng hoá; ~ эконо́мики đa dạng hoá kinh tế; ~ э́кспорта đa dạng hoá xuất khẩu (xuất cảng)

диверсифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) đa dạng hoá

дивёрсия *ж.* 1. *воен.* (*тактическая*) (cuộc) nghi binh, dương đông kích tây; 2. (*разрушение*) (sự, cuộc, vụ) phá hoại

дивертисме́нт *м.* 1. *театр.* (cuộc) diễn phụ; tiết mục giải trí; 2. *муз.* tổ khúc giải trí

дивиде́нд *м. эк.* cổ tức, lợi tức cổ phiếu (cổ phần)

дивизио́н *м.*: артиллери́йский ~ tiểu đoàn pháo binh

дивизио́нный *прил.* 1. (*относящийся к артиллерийскому дивизиону*) (thuộc về) tiểu đoàn pháo binh; 2. (*относящийся к дивизии*) (thuộc về) sư đoàn; ~ медици́нский пункт trạm y tế sư đoàn

диви́зия *ж.* sư đoàn; sư (*сокр.*)

диви́ться *несов. разг.* (*Д*) ngạc nhiên, lấy làm lạ, lấy làm ngạc nhiên

ди́вно *нареч.* (một cách) tuyệt đẹp, tuyệt vời, tuyệt diệu

ди́вн||ый *прил.* 1. (*удивительный*) lạ thường, kỳ lạ; 2. (*восхитительный*) tuyệt, tuyệt đẹp, tuyệt vời, tuyệt diệu; ~ая пого́да thời tiết rất tốt; ~ день ngày tuyệt đẹp

ди́в||о *с.* (điều) tuyệt diệu, kỳ diệu; не ~ không có gì kỳ lạ, không lạ gì cả; ✧ ~у дава́ться lấy làm lạ, lấy làm ngạc nhiên; на ~ tuyệt, tuyệt vời, rất tốt

ди́ггер *м. и ж.* người tìm kiếm lối ngầm dưới đất (tìm tòi dưới đất)

дигитализа́ция *ж. электрон.* (sự) số hoá, digital hoá; ~ телевеща́ния số hoá truyền hình

диги́тзер *м. электрон.* bộ (thiết bị) số hoá, bộ (thiết bị) digital hoá

дидакти́зм *м.* (tính, tính chất) giáo huấn, giáo dục

дидакти́ка *ж.* lý luận dạy học

дидакти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) lý luận dạy học; ~ое пра́вило quy tắc dạy học

дие́з *м. муз.* 1. dấu thăng; 2. *в знач. неизм. прил.* (*после названия ноты*) thăng; фа ~ fa thăng

дие́т||а *ж.* diète, diet, (chế độ) ăn uống, ẩm thực, tiết thực, ăn kiêng; соблюда́ть ~у ăn uống theo đúng chế độ diet (tiết thực), ăn kiêng; посади́ть кого́-л. на ~у bắt ai theo đúng chế độ diet (tiết thực), bắt ai ăn kiêng

дието́ческ||ий *прил.* (thuộc về) diète, diet, chế độ ăn uống, chế độ ẩm thực, ăn kiêng; ~ая столо́вая nhà ăn theo chế độ bệnh

дието́лог *м.* nhà ẩm thực học, chuyên viên về diète (diet, chế độ ăn uống)

дието́логия *ж.* ẩm thực học, (khoa) nghiên cứu về diète, nghiên cứu về chế độ ăn uống

диетотерапи́я *ж.* liệu pháp diète (diet, tiết thực, ăn kiêng)

диза́йн *м.* (sự, nghề) thiết kế, trình bày; худо́жник по ~у hoạ sĩ thiết kế (trình bày)

диза́йнер *м.* người thiết kế (trình bày)

диза́йнерский *прил.* (thuộc về) thiết kế, trình bày

диза́йнерство *с. см.* диза́йн

ди́зель *м.* (máy, động cơ) diesel, diezen

ди́зель-мото́р *м.* động cơ diesel (diezen)

дизентери́йн||ый *прил.* (thuộc về) lỵ, kiết lỵ; ~ая па́лочка trực khuẩn lỵ

дизентери́я *ж.* (bệnh) lỵ, kiết lỵ

дика́рь *м.* 1. người mọi rợ (man rợ); 2. *перен. разг.* người thích cô độc, người cả thẹn; 3. *перен. разг.* người đi nghỉ không có phiếu an dưỡng

ди́к||ий *прил.* 1. hoang, dại, hoang dại; ~ зверь thú hoang, thú rừng, dã thú, thú dữ, ác thú; ~ое расте́ние cây dại, cây hoang dại; ~ая у́тка vịt trời; ~ие го́ры núi non hoang dã; 2. (*первобытный*) man rợ, mọi rợ, man di; ~ие племена́ những bộ tộc man rợ (mọi rợ); 3. (*необузданный*) hung hăng, thô bạo; ngố, ngầu (*разг.*); ~ нрав tính tình hung hăng (thô bạo); с ~им ви́дом có vẻ ngố (ngầu); 4. (*невероятный*) mãnh liệt, dữ dội, ghê gớm, ác liệt; прийти в ~ восто́рг dậy lên niềm hân hoan mãnh liệt; ~ая зло́ба cơn giận điên người; ~ая боль cơn đau ghê gớm; 5. (*странный, нелепый*) kỳ cục, kỳ quặc, kỳ quái, lố lăng, quái gở; ~ая мысль ý nghĩ kỳ cục (kỳ quặc); ~ая выходка hành động kỳ quặc; 6. (*застенчивый, нелюдимый*) thích cô độc, thẹn thùng, thẹn thò, bẽn lẽn; ✧ ~ое мя́со cục thịt thừa

ди́ко 1. *нареч.* (một cách) hoang, dại; hung hăng, thô bạo; mãnh liệt, dữ dội, ác liệt; kỳ cục, kỳ quặc, lố lăng; cô độc, thẹn thùng (*ср.* ди́кий); ~ расти́ (*о растениях*) mọc hoang, mọc dại; ~ одева́ться ăn mặc lố lăng (nhố nhăng); 2. *нареч.* (*испуганно*) kinh ngạc, kinh hãi, ngạc nhiên; ~ озира́ться по сторона́м kinh ngạc (kinh hãi, ngạc nhiên) nhìn quanh tứ phía; 3. *в знач. сказ. безл.* (thật là) kỳ cục, kỳ quặc, kỳ quái, lố lăng, quái gở; ~ задава́ть таки́е вопро́сы nêu ra những câu hỏi như thế thật là kỳ cục (kỳ quặc, quái gở)

дикобра́з *м.* nhím, dím (*Hystrix nirsutirostris*)

дико́вин||а, ~ка *ж. разг.* (vật, điều) kỳ lạ, kỳ dị, mới lạ; ✧ э́то ему́ в ~у (в ~ку) điều này thật mới lạ đối với nó

дико́винный *прил. разг.* lạ, kỳ lạ, kỳ dị, kỳ thú, lạ lùng, lạ mắt lạ tai

дикораст́ущий *прил.* hoang dại, hoang, dại, mọc hoang

ди́кость *ж.* 1. (*некультурность*) (trạng thái) man rợ, mọi rợ; ~ нра́вов phong tục man rợ (mọi rợ); 2. (*нелюдимость*) (tính) thích đơn độc; 3. *разг.* (*нелепость*) (điều) kỳ quặc

дикта́нт *м.* (bài) chính tả; ám tả (*уст.*)

дикта́т *м.* (sự) cưỡng chế, bức chế, cưỡng ép; поли́тика ~а chính sách cưỡng chế (bức chế, cưỡng ép)

дикта́тор *м.* kẻ độc tài

дикта́торский *прил.* độc tài, chuyên chế, chuyên chính

дикта́тура *ж.* (chế độ, nền, quyền) độc tài, chuyên chế, chuyên chính; ✧ ~

пролетариа́та chuyên chính vô sản (của giai cấp vô sản)

диктова́ть, продиктова́ть (*В*) 1. đọc cho viết; 2. *перен.* (*предписывать*) áp đặt, độc đoán đề ra, buộc phải theo; ~ свои́ усло́вия áp đặt những điều kiện của mình; ~ свою́ во́лю кому́-л. áp đặt (buộc ai phải theo) ý của mình

дикто́вк||а *ж. разг.* (bài) chính tả; ám tả (*уст.*); писа́ть под чью́-л. ~у viết theo lời đọc của ai; ✧ под чью-л. ~у do sự áp đặt (dưới sự cưỡng ép) của ai

ди́ктор *м.* phát thanh (xướng ngôn) viên

ди́кторский *прил.* (thuộc về) phát thanh viên, xướng ngôn viên

ди́кторша *ж. разг.* nữ phát thanh (xướng ngôn) viên

диктофо́н *м.* máy ghi âm

диктофо́нный *прил.* (thuộc về) máy ghi âm

ди́кция *ж.* (cách) phát âm; cú điệu

дилéмма *ж.* 1. *лог.* (phép) lưỡng đạo luận, song đề, song luận; 2. (*затруднительное положение*) thế lưỡng nan, tình thế khó xử

ди́лер *м. эк.* 1. người buôn bán (*ở thị trường chứng khoán*); 2. (*банк*) ngân hàng mua bán chứng khoán

ди́лерск||ий *прил. эк.* (thuộc về) người buôn bán chứng khoán; ~ие услу́ги dịch vụ buôn bán chứng khoán

ди́лерство *с. разг.* nghề buôn bán chứng khoán

дилета́нт *м.* tài tử, amatơ, người nghiệp dư

дилетанти́зм *м.* (lối làm việc, thái độ) tài tử, amatơ, tuỳ hứng, hời hợt

дилета́нтский *прил.* (thuộc về) tài tử, amatơ; (*поверхностный*) tài tử, amatơ, tuỳ hứng, hời hợt, nông cạn, lớt phớt

дилета́нтство *с. см.*. дилетанти́зм

дило́гия *ж. лит.* tiểu thuyết hai tập

дима́йз-ча́ртер *м. торг.* hợp đồng thuê tàu trơn

ди́на *ж. физ.* dyne, dyn, din

динами́зм *м.* tính năng động

дина́мик *м.* loa phóng thanh, loa điện động

дина́мика *ж.* 1. (*наука*) động lực học; 2. (*ход развития чего-л.*) diễn tiến, tiến triển, biến động, tiến trình, quá trình phát triển, chuyển biến; *перен.* tính năng động, động thái; ~ истори́ческих собы́тий diễn tiến (tiến trình) của các sự kiện lịch sử; 3. *муз.* lực độ, âm lượng

динами́т *м.* dynamit, dinamit, cốt mìn, thuốc nổ; подрыва́ть ~ом phá bằng thuốc nổ

динами́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) động lực học, động lực; 2. (*об образе и т. п.*) hoạt động, sinh động, năng động, động; ~ое равнове́сие *физ.* (thế, sự) cân bằng động

динами́чный *прил. см.* динами́ческий 2

дина́мо *с. нескл. см.* дина́мо-маши́на

дина́мо-маши́на *ж. уст.* dynamo, dinamo, máy phát điện

динамо́метр *м.* lực kế, máy đo lực

дина́стия *ж.* triều đại, triều, đời, nhà

ди́нго *м. зоол.* chó dingo (*Canis dingo*)

дино́д *м. радио* dinod, đinôt

динозáвр *м. палеонт.* khủng long

динь-динь! *межд. разг.* leng keng!

дио́д *м. радио* diod, diot, ống hai cực

диокси́ны *мн.* (*ед.* диокси́н *м.*) chất dioxin (điôxin)

диоптри́я *ж. опт.* dioptr, điôp

диора́ма *ж.* (bức) diorama, thấu thị hoạ

диори́т *м. геол.* (đá) diorit, điôrit

дипко́рпус *м.* (дипломати́ческий ко́рпус) ngoại giao đoàn, đoàn ngoại giao

дипкурье́р *м.* (дипломати́ческий курье́р) giao thông viên ngoại giao

дипло́м *м.* 1. (*документ*) bằng, văn bằng, bằng cấp; (*об окончании института*) bằng (văn bằng) tốt nghiệp; почётный ~ bằng danh dự; ~ с отли́чием bằng (văn bằng) tốt nghiệp hạng ưu; 2. *разг.* (*работа*) luận văn (luận án, tác phẩm) tốt nghiệp

дипло́мант *м.* 1. *см.* дипло́мник; 2. (*конкурса*) người được cấp bằng

дипло́мат I *м.* 1. nhà (nhân viên) ngoại giao; 2. *разг.* người khéo giao thiệp; nhà ngoại giao (*шутл.*)

дипло́мат II *м. разг.* (*портфель*) diplomat, điplômat, cặp xách tay

дипло́матика *ж.* 1. (khoa) nghiên cứu hiệp ước giữa các nước; 2. *разг. см.* дипло́мати́я 2

дипломати́чески *нареч.* (một cách) ngoại giao, xã giao, khéo léo, tế nhị

дипломати́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) ngoại giao; ~ этике́т nghi thức ngoại giao; ~ протоко́л lễ tân, nghi lễ ngoại giao; ~ие отноше́ния quan hệ ngoại giao; ~ корпус *см.* дипкорпус; 2. *перен.* có tính chất ngoại giao, xã giao, khéo léo, tế nhị, quanh co; ~ отве́т câu trả lời xã giao

дипломати́чно *нареч. см.* дипломати́чески

дипломати́чный *прил. см.* дипломати́ческий 2

дипломáтия *ж.* 1. (khoa, hoạt động) ngoại giao; 2. *перен. разг.* (lối) xã giao, ngoại giao

дипломи́рованный *прил.* có văn bằng tốt nghiệp

дипло́мник *м.* sinh viên đang làm luận văn (luận án, tác phẩm) tốt nghiệp

дипло́мн||ый *прил.*: ~ая рабо́та luận văn (luận án, tác phẩm) tốt nghiệp; ~ проéкт đồ án tốt nghiệp

директи́в||а *ж.* chỉ thị, huấn lệnh; ~ы центра những chỉ thị của trung ương

директи́вн||ый *прил.* (có tính chất) chỉ thị, huấn lệnh; ~ое письмо́ thư chỉ thị; ~ые указа́ния những chỉ thị

дире́ктор *м.* giám đốc, quản đốc, người quản trị; ~ шко́лы hiệu trưởng trường; ~ институ́та hiệu trưởng trường đại học, giám đốc học viện, viện trưởng; ~ заво́да giám đốc nhà máy; ~ гости́ницы giám đốc (quản đốc, người quản trị) khách sạn

дире́кторский *прил.* (thuộc về) giám đốc, hiệu trưởng

директри́са I *ж.* bà hiệu trưởng

директри́са II *ж. мат.* đường chuẩn

дире́кция *ж.* ban giám đốc; (*учебного заведения тж.*) ban giám hiệu

дирижа́бль *м.* khí cầu lái, khí cầu máy

дирижёр *м.* nhạc trưởng, người chỉ huy dàn nhạc

дирижёрск||ий *прил.*: ~ая па́лочка que nhạc trưởng, que đánh nhịp; ~ пульт giá nhạc trưởng

дирижи́ровать *несов.* (*Т*) đánh nhịp, chỉ huy, điều khiển

дисгармони́ровать *несов.* 1. phi hoà âm, bất hài hoà; 2. *перен.* (с *Т*) không hài hoà, lạc điệu, không hợp, bất hoà, trái ngược

дисгармо́ния *ж.* 1. (sự) phi hoà âm, bất hài hoà; 2. *перен.* (sự) không hài hoà, lạc điệu, không hợp, bất hoà, trái ngược

диск *м.* 1. đĩa (*тж. спорт., информ.*); мета́ние ~а (môn) ném đĩa; магни́тный ~ đĩa từ; жёсткий ~ *информ.* đĩa cứng; ~ луны́ vành trăng (*поэт.*); 2. (*грампластинка*) đĩa hát; 3. (*пулемёта, автомата*) hộp đạn

ди́ска́нт *м. муз.* 1. giọng trẻ cao; 2. (*хоровая партия*) khúc đồng ca giọng trẻ cao

дискантóвый *прил. муз.* (thuộc về) giọng trẻ cao; ~ ключ chìa sol (xôn)

дисквалифика́ция *ж.* (*лишение квалификации*) (sự) tuyên bố vô tư cách; (*потеря квалификации*) (sự) mất trình độ nghiệp vụ; *спорт.* (sự) treo giò, tước quyền thi đấu

дисквалифици́ровать *несов. и сов.* tuyên bố vô tư cách; *спорт.* treo giò, tước quyền thi đấu

дисквалифици́роваться *несов. и сов.* mất trình độ nghiệp vụ

диске́та *ж.* diskette, đĩa mềm

диск-жоке́й *м.* người đặt (giới thiệu) đĩa nhạc (*ở discotec*)

дискобо́л *м.* vận động viên ném đĩa

дисково́д *м. информ.* ổ đĩa; ~ компа́кт-ди́ска ổ CD

ди́сков||ый *прил.* (dạng) đĩa; ~ая борона́ bừa đĩa; ~ая пила́ cưa đĩa; ~ая операцио́нная систе́ма (ДОС) *информ.* hệ điều hành đĩa, DOS

дискомфо́рт *м.* 1. (sự) thiếu tiện nghi, không tiện nghi, bất tiện; 2. *перен.* (sự) bất an, xốn xang, bất ổn

дискомфо́ртный *прил.* 1. thiếu (không) tiện nghi, bất tiện; 2. *перен.* bất an, xốn xang, bất ổn

диско́нт *м. фин.* 1. (sự) chiết khấu, chiết khấu hối phiếu, chiết khấu kỳ phiếu; 2. lãi suất chiết khấu

диско́нтн||ый *прил.*: ~ая ка́рта thẻ chiết khấu

дисконти́рование *с. фин.*: ~ векселе́й (sự) chiết khấu hối phiếu, chiết khấu kỳ phiếu

дискоте́ка *ж.* 1. kho lưu đĩa nhạc; 2. (*клуб*) discotec, câu lạc bộ vũ nhạc

дискоте́чн||ый *прил.* (thuộc về) kho lưu đĩa nhạc; discotec, câu lạc bộ vũ nhạc (*ср.* дискоте́ка); ~ ве́чер tối discotec, tối vui ở câu lạc bộ vũ nhạc; ~ая му́зыка nhạc discotec

дискредита́ция *ж.* (sự) làm mất tín nhiệm, làm mất uy tín

дискредити́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm mất tín nhiệm, làm mất uy tín

дискре́тно *нареч.* (một cách) gián đoạn, không liên tục

дискре́тность *ж. филос.* (tính) gián đoạn, không liên tục

дискре́тный *прил.* gián đoạn, không liên tục

дискриминацио́нн||ый *прил*, (thuộc về) kỳ thị, phân biệt đối xử; ~ая поли́тика chính sách kỳ thị (phân biệt đối xử)

дискримина́ция *ж.* (sự) kỳ thị, phân biệt đối xử; ра́совая ~ kỳ thị chủng tộc

дискримини́ровать *несов. и сов.* kỳ thị, phân biệt đối xử

дискурси́вный *прил. филос.* (bằng) suy lý, lý trí

дискуссио́нн||ый *прил.* (thuộc về) tranh luận, thảo luận, bàn cãi, tranh cãi; (*спорный*) còn phải tranh luận, tranh cãi, tranh chấp; в ~ом поря́дке bằng cách tranh luận; ~ вопро́с vấn đề còn tranh cãi

диску́ссия *ж.* (cuộc) tranh luận, thảo luận, bàn cãi, tranh cãi

дискути́ровать *несов. и сов.* (*В*, о *П*) tranh luận, thảo luận, bàn cãi, tranh cãi

дислокацио́нный *прил.* 1. *воен.* (thuộc về) bố trí, đóng quân, trú quân; 2. *геол.* (thuộc về) biến vị, đứt gẫy

дислока́ция *ж.* 1. *воен.* (sự) bố trí, đóng quân, trú quân; 2. *геол.* (sự) biến vị; 3. *мед.* (sự) biến vị

дислоци́роваться *несов. и сов. воен.* đóng, bố trí

диспансе́р *м.* dispanser, bệnh viện ngoại trú

диспансериза́ция *ж.* phương pháp dispanser (điều trị ngoại trú); всеобщая ~ chế độ khám sức khoẻ toàn dân hàng năm

диспансе́рн||ый *прил.*: ~ое наблюде́ние (sự) theo dõi bệnh nhân ngoại trú

ди́спач *м. торг.* tiền thưởng chủ tàu

дисперсио́нный *прил.*: ~ ана́лиз *мат.* phân tích phương sai

диспе́тчер *м.* điều phối (điều độ) viên, nhân viên điều phối

диспе́тчерская *ж.* (*скл. как прил.*) phòng điều phối (điều độ)

диспе́тчерский *прил.* (thuộc về) điều phối, điều độ; ~ пункт trạm điều phối

диспле́й *м. информ.* display, (bộ) hiển thị

диспози́ция *ж. воен.* (cách, sự, kế hoạch) bố trí quân đội, dàn quân

диспропо́рция *ж.* (sự, tình trạng) thiếu cân đối, mất cân đối

ди́спут *м.* (cuộc) tranh cãi, tranh luận

диспути́ровать *несов.* tranh cãi, tranh luận

диссерта́нт *м.*, **~ка** *ж.* người bảo vệ luận án, nghiên cứu sinh

диссертацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) luận án; ~ая те́ма đề tài luận án

диссерта́ция *ж.* luận án; кандида́тская ~ luận án phó tiến sĩ

диссиде́нт *м.* dissident, người bất đồng chính kiến

диссиде́нтский *прил.* (thuộc về) dissident, bất đồng chính kiến

диссиде́нтство *с.* (tinh thần, phong trào) dissidence, bất đồng chính kiến

диссимиля́ция *ж.* (sự) dị hoá

диссона́нс *м.* 1. *муз.* (sự) không hoà âm, bất hoà âm, nghịch âm, nghịch tai, nghịch nhĩ; 2. *перен.* (sự) không hoà hợp, không hoà thuận, bất hoà, lạc điệu, trái ngược

диссони́ровать *несов. муз.* không hoà âm, bất hoà âm, nghịch âm, nghịch tai, nghịch nhĩ

дистанцио́нно *нареч.* (một cách) từ xa

дистанцио́нн||ый *прил.* (*производимый на расстоянии*) từ xa; (*действующий на расстоянии*) (đặt, định) khoảng cách, cự ly; ~ое управле́ние điều khiển từ xa; ~ая тру́бка кíp đạn đặt khoảng cách (cự ly)

диста́нци||я *ж.* 1. khoảng cách, cự ly; 2. *ж.-д.* đoạn đường, đoạn công vụ; ✧ сойти́ с ~и *спорт.* nửa chừng bỏ cuộc, không về tới đích

дистиллиро́ванн||ый *прил.* (đã) cất, chưng, chưng cất; ~ая вода́ nước cất

дистилли́ровать *несов. и сов.* (*В*) cất, chưng, chưng cất

дистилля́ция *ж.* (sự) cất, chưng, chưng cất

дисто́пия *ж. филос.* bi tưởng

дистрибу́тор *м. см.* дистрибью́тер

дистрибу́ция *ж.* (sự) phân bố, phân phối

дистрибью́тер *м. торг.* người (công ty) phân phối

дистро́фик *м. разг.* người bị loạn dưỡng

дистрофи́ческий *прил.* (thuộc về) loạn dưỡng

дистрофи́я *ж. мед.* (sự) loạn dưỡng, loạn dinh dưỡng

дисципли́на I *ж. тк. ед.* (*установленный порядок*) kỷ luật; трудова́я ~, ~ труда́ kỷ luật lao động

дисципли́на II *ж.* (*отрасль науки*) môn, môn học

дисциплина́рн||ый *прил.* (thuộc về) kỷ luật; ~ уста́в điều lệnh kỷ luật; ~ое взыска́ние (sự) trừng phạt kỷ luật, phạt về kỷ luật; ✧ ~ батальо́н tiểu đoàn kỷ luật, đội phạm binh

дисциплини́рованность *ж.* (tính) kỷ luật

дисциплини́рованный *прил.* có kỷ luật

дисциплини́ровать *несов. и сов.* (*В*) đưa vào kỷ luật, đưa vào khuôn phép

дитя́ *с.* con thơ, đứa bé, đứa trẻ con; (*ласковое обращение*) con

дифира́мб *м.* 1. *ист.* (*песнь*) (bài) tụng ca; 2. (*похвала*) (lời) ca tụng, tôn vinh, tâng bốc, quá khen; петь ~ы кому́-л. tâng bốc (ca tụng, quá khen) ai; bốc ai lên tận mây, bốc thơm ai (*разг.*)

дифра́кция *ж. физ.* (sự, hiện tượng) nhiễu xạ

дифтери́йн||ый *прил. мед.* (thuộc về) diphterie, bạch hầu; ~ые па́лочки trực khuẩn diphterie (bạch hầu)

дифтери́т *м. разг. см.* дифтери́я

дифтери́тный *прил. мед. см.* дифтери́йный

дифтери́я *ж. мед.* (bệnh) diphterie, bạch hầu

дифто́нг *м. лингв.* nhị trùng âm, hai trùng âm

диффама́ция *ж. юр.* (sự) phỉ báng (*trên báo chí*)

дифференциа́л *м.* 1. *мат.* (số) vi phân; 2. *тех.* bộ vi sai

дифференциа́льн||ый *прил.* 1. (*различный*) sai biệt, khác biệt, có phân biệt (phân hoá); ~ тари́ф thuế suất sai biệt, thuế biểu có phân biệt; 2. *мат.* (thuộc về) vi phân; ~ое исчисле́ние (phép) tính vi phân

дифференциа́ция *ж.* (sự) phân biệt, phân hoá

дифференци́рованный *прил.* có phân biệt (phân hoá), sai biệt, khác biệt; ~ подхо́д cách tiếp cận có phân biệt

дифференци́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. phân biệt, phân hoá; 2. *мат.* lấy vi phân

диффу́зия *ж. физ.* (sự) khuếch tán

дихотоми́я *ж. мат.* (phép) lưỡng phân

дича́ть, одича́ть 1. (*о растениях*) hoá dại, trở thành hoang dại; (*о животных*) hoá hoang, trở thành hoang; 2. (*становиться нелюдимым*) đâm ra ngại ngùng, lẩn tránh, xa lánh người

дичи́ться *несов.* (*Р*) *разг.* ngại ngùng, lẩn tránh, xa lánh người

дичо́к *м. бот.* cây dại non; (*дикий подвой*) gốc ghép

дичь *ж.* 1. *собир.* thú săn, chim muông săn; кру́пная ~ thú săn lớn; перна́тая ~ chim săn; пушна́я ~ thú săn lấy bộ lông; 2. (*мясо*) thịt chim muông; 3. *разг.* (*чепуха*) (điều) nhảm nhí, tầm phào, ba láp, hồ đồ, vô lý, ba xạo; поро́ть ~ nói nhảm nhí (tầm phào, ba láp, tầm bậy, ba xạo)

диэле́ктрик *м. эл.* (chất) điện môi

длин||а́ *ж. тк. ед.* chiều (bề, độ) dài; ~ окру́жности chiều dài của chu vi, chu vi vòng tròn; име́ть в ~ý 15 ме́тров, длино́й 15 метров dài (có độ dài, có chiều dài) 15 mét; ~ волны́ *радио* bước sóng; ~ прыжка́ chiều dài bước nhảy

длинне́ть *несов. разг.* dài ra

длинноволно́вый *прил. радио* (thuộc về) sóng dài; ~ приёмник máy thu sóng dài

длинноволо́сый *прил.* (có) tóc dài

длиннonóгий *прил.* cao cẳng, (có) chân dài, chân cao

длиннonóсый *прил.* (có) mũi dài, mỏ dài

длиннопо́лый *прил.* (có) vạt dài

длиннору́кий *прил.* (có) tay dài

длинnotá *ж.* 1. độ dài; ~ дня độ dài của ngày; 2. *мн.*: длинно́ты (những) đoạn dài dòng; в рома́не мно́го длинно́т trong tiểu thuyết có nhiều đoạn dài dòng

длиннохво́стый *прил.* dài đuôi, (có) đuôi dài

длиннoше́рстный *прил.* dài lông, (có) lông dài

дли́нн||ый *прил.* 1. dài; ~ рука́в tay áo dài; ~ пас *спорт.* (lối, cú) chuyền bóng dài; 2. (*длительный*) dài, dài dòng, kéo dài, lâu; ~ докла́д báo cáo dài (dài dòng); ~ день ngày dài lê thê; ✧ ~ язы́к già mồm, già họng; гна́ться за ~ым рублём chạy theo tiền

дли́тельность *ж.* thời gian, độ lâu, độ dài; ~ полёта *ав.* thời gian (độ lâu) của chuyến bay

дли́тельн||ый *прил.* lâu, lâu dài, kéo dài, trường kỳ, miên viễn, miên trường; ~ое вре́мя thời gian lâu

дли́||ться, продли́ться kéo dài, diễn ra; киносеа́нс ~лся два часа́ buổi chiếu bóng kéo dài hai tiếng đồng hồ; ~ бесконе́чно kéo dài (dây dưa) mãi không xong

для *предлог* (*Р*) 1. cho, để; (*ради*) vì; он э́то сде́лает ~ неё anh ấy sẽ làm việc này cho chị ta; всё ~ побе́ды! tất cả để chiến thắng!; жить ~ люде́й sống vì con người (vì người khác); стара́ться ~ кого́-л. cố gắng vì ai; 2. (*по отношению к*) cho, đối với; (*предназначенный для кого-л., чего-л.*) cho, dành cho, để; поле́зно ~ дете́й bổ ích cho trẻ con; ~ него́ э́то безразли́чно đối với anh ta thì thế nào cũng được; ~ него́ э́то типи́чно điều này thì tiêu biểu đối với anh ta, việc này tiêu biểu cho anh ấy; ~ же́нщин dành cho phụ nữ; я́щик ~ пи́сем hòm thư; графи́н ~ воды́ bình đựng nước; 3. (*с целью*) để, nhằm; ~ изуче́ния để nghiên cứu; приспа́ть кого́-л. ~ контро́ля cử ai đi kiểm tra; не ~ э́того không phải để làm việc này; ~ того́, что́бы... để (để cho, để mà, nhằm)...; ~ чего́? để làm gì?; 4. (*по случаю чего-л.*) nhân, nhân dịp; ~ пра́здника nhân ngày hội; ✧ не́ ~ чего́ chẳng để làm gì cả, hoàn toàn không cần

дневáлить *несов. разг.* trực, làm trực nhật (trực ban, trực chiến)

дневáльный *м.* (*скл. как прил.*) người trực nhật (trực ban, trực chiến)

дневáть *несов.*: ~ и ночева́ть *разг.* thường xuyên có mặt, ở cả ngày lẫn đêm

дневни́к *м.* 1. nhật ký, sổ ghi chép; вести́ ~ viết/ghi nhật ký; ~ боевы́х де́йствий nhật ký tác chiến; судово́й ~ nhật ký tàu; 2. (*ученический*) sổ điểm

дневн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) ban ngày, ngày; ~о́е вре́мя ban ngày; ~ свет ánh sáng ban ngày; ~ спекта́кль buổi diễn ban ngày; ~а́я сме́на ca ngày; 2. (*за день*) hàng ngày, mỗi ngày, (trong) một ngày; ~ за́работок lương công nhật, lương ngày; ~а́я но́рма вы́работки định mức sản phẩm một ngày (hàng ngày, mỗi ngày); 3. (*о животных*) hoạt động ban ngày; ~а́я ба́бочка bướm ngày; ~ы́е хи́щники thú dữ hoạt động ban ngày

днём *нареч.* ban ngày, ngày; (*после полудня*) buổi chiều; сего́дня ~ а) ngày hôm nay; б) (*после полудня*) chiều nay; ✧ ~ с огнём не найти́, не сыска́ть ≅ đốt đuốc đi tìm cũng không thấy

дни́ще *с.* đáy, đít, trôn

ДНК *ж. генетика* (дезоксирибонуклеи́новая кислота́) DNA (desoxyribonucleic acid); двойна́я спира́ль ДНК hai vòng xoắn DNA; ДНК-моле́кула phân tử DNA

дно *с.* (*мн.*: до́нья) 1. đáy; ~ мо́ря đáy biển; на дне ở dưới đáy; 2. (*сосуда и т. п.*) đáy, đít, trôn; ~ кастрю́ли trôn nồi, đít nồi; ✧ идти́ ко дну chìm, đắm, chìm đắm; пусти́ть на ~, ко дну nhấn chìm, nhận chìm, đánh chìm, đánh đắm; испи́ть ча́шу до дна uống cạn chén; на дне души́ ở tận đáy lòng; золото́е ~ mỏ vàng; ни дна (*или* ни дна ему́) ни покры́шки ≅ quỷ tha ma bắt (trời đánh thánh vật) nó đi

дня́ми *нареч. разг.* gần đây, những ngày gần đây

до I *предлог* (*Р*) 1. (*указывает предел чего-л.*) đến, tới, cho đến, cho tới; до верши́ны далеко́ đến (tới) đỉnh còn xa; проводи́ть кого́-л. до угла́ tiễn ai đến (tới) góc phố; до сих пор а) (*о месте*) đến (tới) đây, đến chỗ này; б) (*о времени*) đến (tới) nay, đến bây giờ; от Москвы́ до Петербу́рга từ

Moskva đến Peterburg; до Ханóя 100 киломéтров đến (tới) Hà Nội còn 100 kilomet; нáдо ждать до обéда phải chờ đến lúc ăn trưa, phải chờ tới trưa; с утрá до вéчера từ sáng đến chiều (tối); до послéдней минýты đến phút cuối cùng; 2. (*раньше чего-л., перед чем-л.*) trước, trước khi; он встал до рассвéта nó dậy khi trời chưa sáng, anh ấy đã thức dậy trước lúc rạng đông; до вáшего приéзда trước khi anh đến; до отхóда поéзда ещё полчасá còn nửa giờ nữa tới khi tàu chạy; 3. (*ниже какого-л. возраста*) dưới; дéти до шестнáдцати лет trẻ em dưới mười sáu tuổi; 4. (*указывает степень действия, состояния*) đến nỗi, đến đỗi, đến mức, đến chỗ, đến; (*целиком, полностью*) hoàn toàn, cả; любúть до безýмия yêu đến mất trí; онú поссóрились и дéло дошлó до дрáки họ cãi nhau đến nỗi đánh nhau; промёрзнуть до костéй lạnh thấu xương; мóкрый до нúтки bị ướt dầm dề, ướt sũng cả quần áo; вы́пить что-л. до послéдней кáпли uống hết sạch cái gì; 5. (*указывает количественный предел*) đến, tới; (*не больше*) không quá; (*приблизительно*) khoảng, chừng, đến, tới; зарабáтывать до ста рублéй làm được khoảng (chừng) một trăm rúp; на собрáнии бы́ло до пятú-десяти человéк dự họp có khoảng (chừng) năm mươi người; жарá до 40 грáдусов nóng đến (tới) 40 độ; 6. (*указывает предмет, лицо, к которому относится действие*): до нас дошлú слýхи chúng tôi nghe tin đồn; ✧ до тех пор покá cho đến khi, chừng nào mà; до тогó, что đến nỗi, đến mức, đến chỗ; мне не до шýток (не до смéху) tôi không còn bụng dạ nào để nói đùa (để đùa vui, để cười vui); что до..., то... còn về... thì...; комý-л. что-л. до лáмпочки (*или* до фонаря́, до фéни) (*безразлично*) ai chẳng để ý đến cái gì, ai hoàn toàn dửng dưng với cái gì

до II *с. нескл. муз.* (nốt) do, đô

добáвить *сов. см.* добавля́ть

добáвка *ж. разг.* (đồ, vật, chất) phụ gia, cho thêm, bổ sung; (*при еде*) (đồ) ăn đưa thêm; легúрующая ~ chất phụ gia hợp kim

добавлéни||е *с.* (*действие*) (sự) thêm, gia thêm, bổ sung, phụ gia; (*то, что добавляется*) (phần, đoạn) thêm vào, gia thêm, bổ sung, phụ gia; в ~ ко всемý э́тому thêm vào đó, thêm vào tất cả những điều đó; он сдéлал нéкоторые ~я к статьé anh ấy viết thêm vài đoạn vào bài báo

добавля́ть, добáвить (*В*) thêm, gia thêm, thêm vào, bổ sung, phụ gia

добáвок *м. разг. см.* добáвка

добáвочн||ый *прил.* (được) thêm vào, gia thêm, bổ sung, phụ thêm, phụ gia, phụ, thêm; ~ые расхóды các khoản phụ chi; ~ое врéмя а) giờ (thời gian) thêm; б) *спорт.* hiệp phụ

добегáть, добежáть (до *Р*) chạy đến

добéгаться *сов. разг.*: ~ до пóлного изнеможéния chạy nhiều đến rạc cẳng (kiệt sức)

добежáть *сов. см.* добегáть

добелá *нареч.*: раскалённый ~ bị nung trắng; раскалúть что-л. ~ nung trắng cái gì

добивáть, добúть (*В*) 1. giết... cho chết hẳn; 2. (*врага*) đánh bại, đánh tan; 2. (*разбивать*) đánh vỡ

добив||áться, добúться (*Р*) cố đạt được..., đấu tranh để đạt được..., tìm cách để được..., cố đạt, đấu tranh, đòi, đạt; *сов.* được, đạt được, giành được, đạt đến; ~ встрéчи с кéм-л. tìm cách để được gặp ai; он всегдá ~ался своегó bao giờ anh ấy cũng đạt mục đích của mình; ~ чьегó-л. признáния в чём-л. cố làm cho ai thú nhận điều gì; ~ решéния tìm cách giải quyết, cố tìm giải pháp; ~ слáвы cố đạt được danh vọng, ra sức cố gắng để được danh tiếng; добúться ответа được trả lời; добúться успéха đạt được thắng lợi

добúть *сов. см.* добивáть

добúться *сов. см.* добивáться

дóблестно *нареч.* (một cách) dũng cảm

дóблестный *прил.* dũng cảm; (*славный*) vẻ vang, vinh quang, quang vinh; (*самоотверженный*) quên mình; ~ труд lao động dũng cảm, lao động vẻ vang

дóблесть *ж.* (lòng) dũng cảm; трудовáя ~ tinh thần lao động dũng cảm, lòng dũng cảm trong lao động

добрáсывать, добрóсить (*В*) ném (vứt, quăng, liệng, quẳng)... đến

добрáться *сов. см.* добирáться

добрéть, подобрéть (trở nên) tốt bụng hơn; ~ к комý-л. tốt bụng hơn đối với ai

добр||ó I *с. тк. ед.* 1. (điều, việc) tốt, lành, thiện, tốt lành; дéлать ~ làm việc thiện, làm điều lành; желáть ~á комý-л. mong điều tốt lành cho ai; ~ и зло *филос.* cái thiện và cái ác; 2. *разг.* (*имущество*) của, của cải; ✧ поминáть когó-л. ~óм нhớ ơn ai; э́то до ~á не доведёт việc này chẳng đem lại điều gì tốt lành đâu; э́то не к ~ý điều này chẳng tốt lành gì đâu; нет хýда без ~á *посл.* ≅ trong cái rủi có cái may; от ~á ~á не и́щут *посл.* ≅ (đừng) đứng núi này trông núi nọ; (chớ) được voi đòi tiên; чужóе ~ впрок не идёт *посл.* ≅ của phi nghĩa có giàu đâu; của phù vân không chân mà chạy

добрó II *нареч. разг.* 1. *в знач. сказ. безл.* rất tốt!, hay lắm!; 2. *в знач. утверд. частицы* được, thôi được; 3. *в знач. союза*: ~ бы нóчью, а то средь бéла дня giá mà ban đêm chứ ai lại giữa ban ngày ban mặt như thế này; ✧ ~ пожáловать hoan nghênh!, nhiệt liệt chào mừng!, xin mời!

добровóл||ец *м.* người tình nguyện (chí nguyện); (*в армии*) quân tình nguyện, chí nguyện quân; пойтú ~ьцем в áрмию tình nguyện tòng quân

добровóльно *нареч.* (một cách) tự nguyện, tình nguyện

добровóльность *ж.* (sự, tính chất) tự nguyện, tình nguyện

добровóльн||ый *прил.* tự nguyện, tình nguyện, chí nguyện; на ~ых начáлах theo nguyên tắc tự nguyện; ~ое спортúвное óбщество hội thể thao tự nguyện

добровóльческий *прил.* tự nguyện, tình nguyện, chí nguyện; ~ батальóн tiểu đoàn tình nguyện

добродéтель *ж.* đức, đức tính, đức hạnh, phẩm hạnh, đạo đức

добродéтельный *прил.* có đức, có đức hạnh, có phẩm hạnh tốt

добродýшие *с.* (tính) hiền hậu, hiền lành, hiền từ, tốt bụng

добродýшно *нареч.* (một cách) hiền hậu, hiền lành, hiền từ

добродýшн||ый *прил.* hiền hậu, hiền lành, hiền từ, tốt bụng; с сáмым ~ым вúдом có vẻ hết sức hiền hậu

доброжелáтель *м.*, **~ница** *ж.* người có thiện ý (có ý tốt, tốt bụng)

доброжела́тельно *нареч.* (một cách) có thiện ý, tốt bụng

доброжела́тельн||ый *прил.* có thiện ý, có ý tốt, tốt bụng; ~ое отноше́ние thái độ có thiện ý

доброжела́тельство *с.* thiện ý, ý tốt, lòng tốt

доброка́чественность *ж.* 1. phẩm chất tốt, chất lượng tốt; 2. *мед.* lành tính

доброка́чественн||ый *прил.* 1. tốt, có phẩm chất (chất lượng) tốt; вполне́ ~ hoàn toàn tốt; 2. *мед.* lành tính, lành; ~ая о́пухоль (khối) u lành tính, u lành

добро́м *нареч. разг.* (một cách) tự nguyện, tự ý muốn, theo thiện ý

добропоря́дочность *ж.* (sự, tính) lương thiện, đứng đắn, tử tế

добропоря́дочный *прил.* lương thiện, đứng đắn, tử tế

добросерде́ч||ие *с.*, **~ность** *ж.* lòng tốt, thiện tâm, hảo tâm

добросерде́чный *прил.* có lòng tốt, thiện tâm, hảo tâm, tốt bụng

добро́сить *сов. см.* добра́сывать

добросо́вестно *нареч.* (một cách) tận tâm, tận tình

добросо́вестность *ж.* (tinh thần) tận tâm, tận tình; с ~ю một cách tận tâm (tận tình, hết lòng)

добросо́вестн||ый *прил.* tận tâm, tận tình, hết lòng; ~ое отноше́ние thái độ tận tâm

добрососе́дск||ий *прил.* (có tính chất) láng giềng tốt; ~ие отноше́ния quan hệ láng giềng tốt

добрососе́дство *с.* (tình nghĩa, tình trạng, quan hệ) láng giềng tốt

доброта́ *ж.* lòng tốt, từ tâm, lòng từ, thiện tâm, hảo tâm, (tính, lòng) hiền hậu, hiền từ, đôn hậu, nhân hậu, phúc hậu, nhân từ

добро́тно *нареч.* (một cách) tốt, bền vững; костю́м сшит ~ bộ quần áo may tốt (cẩn thận, kỹ lưỡng)

добро́тность *ж.* chất lượng (phẩm chất) tốt; (*прочность*) độ bền

добро́тн||ый *прил.* tốt, có chất lượng (phẩm chất) tốt; (*прочный*) bền; ~ая ткань vải bền

до́бр||ый *прил.* 1. tốt, hiền, lành, hiền lành, hiền hậu, hiền từ, đôn hậu, nhân hậu, phúc hậu, nhân từ, từ bi; он о́чень ~ ông ấy rất hiền lành, anh ta hiền khô; ~ое се́рдце lòng tốt, thiện tâm, lòng từ bi, hảo tâm; ~ые наме́рения ý định tốt, ý tốt, thiện ý; ~ые дела́ (những) việc làm tốt, việc thiện; ~ое и́мя tiếng tốt; ~ая сла́ва tiếng thơm; 2. *разг.* (*в полную меру*) ít nhất, già; ~ых два часа́ ít nhất hai tiếng đồng hồ; ~ая полови́на già một nửa; ✧ ~ ма́лый chàng trai khá tốt; лю́ди ~ой во́ли những người có thiện chí; бу́дьте ~ы xin làm ơn, nhờ anh (chị, ông, bà, v.v...) làm ơn; всего́ ~ого! chúc vạn sự tốt lành!, chúc mọi sự may mắn!; в ~ час!, ~ого пути́! xin chúc đi đến nơi về đến chốn!, chúc thượng lộ bình an!; ~ ве́чер! chào anh (chị, ông, bà, v.v...)! (*chào buổi chiều, buổi tối*); ~ день! chào anh (chị, ông, bà, v.v...)! (*chào ban ngày*); ~ой но́чи! chúc ngủ ngon! (*chào tạm biệt ban đêm*); ~ое у́тро!, с ~ым у́тром! chào anh (chị, ông, bà, v.v...)! (*chào buổi sáng*); визи́т ~ой во́ли cuộc viếng thăm thiện chí; идём скоре́е, а то, чего́ ~ого, дождь пойдёт ta đi nhanh lên kẻo trời mưa; спаси́бо на ~ом сло́ве cám ơn vì những lời nói tốt bụng (lời nói ấm lòng)

добря́к *м. разг.* người hiền hậu (tốt bụng, nhân từ)

добуди́ться *сов.* (*Р*) *разг.* đánh thức được; наси́лу, с трудо́м, едва́ ~ кого́-л. khó nhọc lắm mới đánh thức được ai; не ~ кого́-л. không có cách nào đánh thức ai được

добыва́ни||е *с.* 1. (sự) tìm, kiếm, tìm kiếm, thu được, nhận được; (*охотой*) (sự) săn bắn, săn được; ~ же́мчуга tìm kiếm (mò tìm) ngọc trai; для ~я средств к жи́зни để kiếm sống (kiếm cơm, kiếm kế sinh nhai); 2. (*из недр и т. п.*) (sự) đào được, khai thác, khai khoáng, khai mỏ

добыва́ть, добы́ть (*В*) 1. tìm, kiếm, tìm kiếm; *сов.* kiếm (thu, nhận) được; (*охотясь*) săn bắn, săn được; ~ све́дения tìm kiếm tài liệu, thu được tin tức; ~ сре́дства к существова́нию kiếm kế sinh nhai, kiếm ăn; 2. (*из недр и т. п.*) khai thác, khai khoáng, khai mỏ, đào được

добыва́ющ||ий *прил.*: ~ая промы́шленность công nghiệp khai khoáng (khai thác, khai mỏ)

добы́ть *сов. см.* добыва́ть

добы́ч||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) tìm, kiếm, tìm kiếm, thu được, nhận được; (*полезных ископаемых*) (sự) khai thác, khai khoáng, khai mỏ; (*охотой*) (sự) săn, săn bắn; ~ у́гля́ khai thác than đá; вы́йти на ~у (*о зверях*) đi bắt mồi; 2. (*добытое*) vật kiếm được; (*захваченное*) của cướp được; (*военные трофеи*) chiến lợi phẩm; 3. (*добытое из недр земли*) sản lượng khai thác, khối lượng khai khoáng; 4. (*охотника*) thú săn được; (*хищника*) mồi

дова́ривать, дова́рить (*В*) nấu... cho chín

дова́риваться, дова́риться nấu chín, chín

дова́рить(ся) *сов. см.* дова́ривать(ся)

довезти́ *сов. см.* довози́ть

дове́ренност||ь *ж.* giấy uỷ quyền (uỷ nhiệm); вы́дать кому́-л. ~ giao giấy uỷ quyền (uỷ nhiệm) cho ai; по ~и theo giấy uỷ quyền (uỷ nhiệm)

дове́ренн||ый *прил.* 1. được uỷ quyền (uỷ nhiệm, giao phó, tin cậy), tin cẩn, tín cẩn, tâm phúc; ~ое лицо́ người được uỷ nhiệm (được uỷ quyền); 2. *в знач. сущ. м.* người được uỷ quyền (được uỷ nhiệm), đại lý, đại diện

дове́ри||е *с.* (sự) tín nhiệm, tin cậy, tin cẩn, tín cẩn; пита́ть ~ к кому́-л. tin cậy (tín nhiệm) ai; оказа́ть кому́-л. ~ tín nhiệm (tin cậy, tin cẩn, tín cẩn, tin) ai; по́льзоваться ~ем кого́-л. được ai tín nhiệm (tin cậy, tin cẩn, tín cẩn, tin), được lòng tin của ai; не заслу́живать ~я кого́-л. không đáng được ai tín nhiệm (tin cậy, tin cẩn, tín cẩn, tin)

дове́ритель *м.* người uỷ nhiệm (uỷ thác)

дове́рительн||ый *прил.* 1. tin cậy; ~ тон giọng tin cậy; ~ разгово́р câu chuyện tâm tình, chuyện tâm sự; 2. *уст.* (*секретный*) bí mật, mật, kín; ~ое письмо́ thư bí mật, mật thư

дове́рить *сов. см.* дове́рять 2

дове́риться *сов. см.* дове́ряться

до́верху *нареч.* đến tận trên; (*до краёв*) đến bờ, đến miệng; застегну́ть ~ cài cúc đến tận cổ; нали́ть ~ đổ đến miệng, đổ đầy

дове́рчивость *ж.* (tính) cả tin, dễ tin, hay tin

дове́рчивый *прил.* cả tin, dễ tin, hay tin; ~ челове́к người cả tin

довершá́ть, доверши́ть (*В*) làm nốt, làm xong, hoàn tất, kết thúc, hoàn thành

доверше́ни||е *с.* (sự) làm nốt, làm xong, hoàn tất, kết thúc, hoàn thành; ✧ в ~ всего́, к ~ю всего́ thêm vào, thêm vào đó, hơn nữa; к ~ю её несча́стья thêm vào nỗi bất hạnh của nàng

доверши́ть *сов. см.* довершá́ть

дове́рять, дове́рить 1. *тк. несов.* (*Д*) (*верить*) tin, tín nhiệm, tin cậy, tin cẩn, tín cẩn, tin tưởng; 2. (*в Д*) (*поручать*) giao phó, phó thác, ký thác, uỷ thác, giao, phó; (*сообщать*)

cho... biết; ~ кому́-л. своего́ ребёнка giao phó (phó thác, ký thác, uỷ thác) con mình cho ai; ~ кому́-л. та́йну cho ai biết chuyện bí mật

доверя́ться, дове́риться (*Д*) tin, tín nhiệm, tin cậy, phó thác

дове́сок *м.* miếng thêm cho đủ cân

довести́ *сов. см.* доводи́ть

довести́сь *сов. см.* доводи́ться 1

до́вод *м.* lý lẽ, lý do, luận cứ, chứng cớ, cớ; ~ы за и про́тив những lý lẽ tán thành và phản đối, lý do thuận và chống; приводи́ть ~ы đưa ra những luận cứ (lý lẽ, lý do), dẫn chứng

доводи́ть, довести́ (*В*) 1. (*сопровождать*) đưa (dẫn, đem, dắt)... đến; ~ кого́-л. до угла́ đưa (dẫn, đem, dắt) ai đến góc phố; 2. (*достигать какого-л. предела*) làm... đến, làm cho... đến; ~ что-л. до конца́ làm đến nơi đến chốn việc gì, tiến hành cái gì đến cùng, hoàn thành cái gì, làm cái gì cho xong; на́чатое де́ло доводи́ до конца́ đã làm thì phải làm đến nơi đến chốn; ăn đến nơi, làm đến chốn (*погов.*); ~ что́-л. до соверше́нства làm cho cái gì đến mức hoàn hảo, hoàn thiện cái gì; ~ что́-л. до то́чки кипе́ния đun cái gì đến điểm sôi; ~ что́-л. до ма́ксимума tăng cái gì lên đến mức tối đa; ~ что́-л. до ми́нимума giảm cái gì đến mức tối thiểu; 3. (*до какого-л. состояния*) làm, làm cho; ~ кого́-л. до отча́яния làm cho ai thất vọng; ~ кого́-л. до слёз làm ai phát khóc; 4. (*сообщать, передавать*) cho... biết, báo cho, tin cho; ~ до све́дения кого́-л. báo cho ai biết

довод||и́ться, довести́сь 1. *безл.* (+ *инф.*) *разг.* có dịp, được; мне не ~и́лось там быва́ть tôi chưa có dịp (chưa được) đi thăm chỗ ấy; вот как нам довело́сь встре́титься! thật là không ngờ chúng ta lại được gặp nhau!; мне не довело́сь его́ ви́деть tôi không được gặp anh ấy; 2. *тк. несов.* (*Д*) (*о родстве*): он дово́дится мне бра́том nó là em tôi

довое́нный *прил.* trước chiến tranh, tiền chiến; ~ у́ровень mức trước chiến tranh

довози́ть, довезти́ (*В*) chở (tải, đưa, chuyên chở)... đến; довезти́ кого́-л. на автомоби́ле до са́мого до́ма chở (đưa) ai đến tận nhà bằng ôtô

дово́льно 1. *нареч.* (*с удовольствием*) (một cách) hài lòng, bằng lòng, vừa lòng, hả dạ, sướng bụng, thoả mãn; 2. *нареч.* (*достаточно*) đủ, đủ rồi; вам ~ са́хару? anh có đủ đường không?; с нас ~ đối với (về phần) chúng tôi thế là đủ rồi; 3. *в знач. сказ. безл.* thôi, thôi đi, đủ rồi; 4. *нареч.* (*порядочно*) khá, tương đối; ~ далеко́ khá xa; ~ до́лго khá lâu; ~ хорошо́ khá tốt; ~-таки khá

дово́льн||ый *прил.* 1. (*Т*) hài lòng, bằng lòng, vừa lòng, hả dạ, sướng bụng; (*удовлетворённый*) thoả mãn, mãn nguyện, mãn ý, đắc chí, đắc ý; он всем дово́лен anh ấy bằng lòng tất cả mọi điều; 2. (*выражающий довольство*) hài lòng, bằng lòng, thoả mãn, mãn nguyện, mãn ý, đắc chí; ~ое лицо́ bộ mặt mãn nguyện (thoả mãn, đắc chí); ~ вид vẻ bằng lòng (thoả mãn)

дово́льствие *с. воен.* (*продовольственное*) khẩu phần lương thực; phần quân trang; (*денежное*) sinh hoạt phí, cấp phí; lương (*уст.*)

дово́льство *с.* 1. (*удовлетворение*) (sự) hài lòng, bằng lòng, vừa lòng, thỏa mãn, mãn nguyện, mãn ý, đắc chí, đắc ý; 2. *разг.* (*достаток*) (sự) sung túc, khá giả, phong lưu, đầy đủ về vật chất

дово́льствоваться *несов.* (*Т*) (*удовлетворяться*) bằng lòng, vừa lòng, hài lòng (*với*); ~ ма́лым hài lòng (bằng lòng, vừa lòng) với phần ít ỏi

довы́боры *мн.* (*скл. как м.*) (cuộc) bầu cử bổ sung, tuyển cử bổ khuyết

довы́полнить *сов. см.* довыполня́ть

довыполня́ть, довы́полнить (*В*) hoàn thành; ~ план hoàn thành kế hoạch

довя́зать *сов. см.* довя́зывать

довя́зывать, довяза́ть (*В*) đan nốt (xong, hết)

дог *м.* chó đô

догада́ться *сов. см.* дога́дываться

дога́дк||а *ж.* 1. (sự, điều) ước đoán, phỏng đoán, đoán chừng, đoán; стро́ить ~и ước đoán, phỏng đoán, đoán chừng; 2. *разг.* (*догадливость*) (sự) sáng ý, tinh ý

дога́дливость *ж.* (sự) sáng ý, tinh ý, thông minh

дога́дливый *прил.* sáng ý, tinh ý, thông minh

дога́дыв||аться, догада́ться đoán, đoán được, đoán ra, ước đoán, phỏng đoán, đoán chừng; вы не ~аетесь? thế anh không đoán được à?; я ~аюсь о его́ наме́рениях tôi ước đoán (đoán ra) ý định của nó; он сра́зу догада́лся anh ấy đã đoán được (đoán ra) ngay

догляд||е́ть *сов. разг.* 1. (*В*) (*до конца*) xem nốt (xong, hết); 2. (*присмотреть*) trông nom, chăm sóc; (*не упустить из виду*) nhận thấy, trông thấy; извини́те, не ~е́л xin lỗi, tôi đã sơ suất

до́гма *ж.* giáo điều; (*в религии тж.*) giáo lý, giáo chỉ

догма́т *м.* 1. (*в религии*) giáo lý, tín điều, giáo điều, giáo chỉ; 2. (*догма*) giáo điều

догмати́зм *м.* chủ nghĩa giáo điều

догма́тик *м.* người giáo điều

догмати́ческий, догмати́чный *прил.* (có tính chất) giáo điều

догна́ть *сов. см.* догоня́ть

догнива́ть, догни́ть (bị) thối, mục, rữa, thối hết, mục hết, rữa hết

догни́ть *сов. см.* догнива́ть

договари́в||ать, договори́ть nói nốt (xong, hết); не договори́ть chưa nói xong, chưa nói hết; ~ай же! nói hết đi!; не ~ что-л. до конца́ không nói hết điều gì

договари́в||аться, договори́ться 1. (с *Т*, о *П*) thỏa thuận, đồng ý; (*уславливаться*) ước định, ước hẹn; договори́ться о цене́ ngã giá, thỏa thuận về giá cả; договори́лись? đồng ý không?; ~ встре́титься ước hẹn gặp nhau; 2. (до *Р*) nói quá (quá đáng); он договори́лся до абсу́рда anh ấy đã nói quá (quá đáng) đến mức phi lý; ✧ ~ающиеся сто́роны, высо́кие ~ающиеся сто́роны *дип.* Các (Hai) bên ký kết

догово́р *м.* hợp đồng, giao kèo, giao ước; (*между государствами*) hiệp ước, hiệp định, hiệp nghị, minh ước, công ước; ~ ку́пли-прода́жи *эк.* hợp đồng, hợp đồng mua bán; ~ аре́нды *эк.* hợp đồng cho thuê bất động sản; ми́рный ~ hoà ước; торго́вый ~ hiệp ước (hiệp định) thương mại, thương ước; ~ о дру́жбе и взаимопо́мощи hiệp ước hữu nghị và tương trợ; ~ о ненападе́нии hiệp ước không xâm phạm lẫn nhau; Договор о нераспростране́нии я́дерного ору́жия Hiệp ước về việc không phổ biến vũ khí hạt nhân; Договоры ОСВ-1, ОСВ-2 hai Hiệp ước SALT-1, SALT-2

договорённост||ь *ж.* (sự) thỏa thuận; по ~и theo sự thỏa thuận

договори́ть(ся) *сов. см.* договари́вать(ся)

договорно́й *прил.*: ~ матч *спорт.* (trận) đấu mua độ, đấu đã dàn xếp trước tỷ số

договóрно-правов||óй *прил.*: на ~ основе *дип.* trên cơ sở điều ước

договóрн||ый *прил.* (thuộc về) hợp đồng, giao kèo; hiệp ước (*ср.* договóр); (*обусловленный договором*) (theo) hợp đồng, giao kèo; hiệp ước; ~ые обязáтельства những điều cam kết đã quy định trong hiệp ước; на ~ой основе *дип.* trên cơ sở điều ước; на ~ых нача́лах theo nguyên tắc hợp đồng; ~ые цéны giá cả hợp đồng

догола́ *нареч.* (một cách) trần truồng; раздéть(ся) ~ cởi trần truồng; остри́чь ~ cạo trọc đầu

догон||я́ть, догна́ть (*В*) đuổi theo; *сов.* đuổi (theo) kịp; ~я́й егó! đuổi theo nó đi!

догор||а́ть, догоре́ть 1. cháy hết (nốt), tắt; огóнь ~е́л lửa tắt; 2. *перен.* tàn; вéчер ~а́ет chiều tàn; заря́ ~а́ет hoàng hôn tắt dần

догоре́ть *сов. см.* догора́ть

догружа́ть, догрузи́ть (*В*) 1. chất đầy, chất (xếp) hết; 2. (*дополнительным грузом*) chất (xếp) thêm

догрузи́ть *сов. см.* догружа́ть

догру́зка *ж.* (sự, hàng) chất thêm, xếp thêm

догрыза́ть, догры́зть (*В*) gặm nốt (xong, hết)

догры́зть *сов. см.* догрыза́ть

додава́ть, дода́ть (*В*) cho thêm

дода́ть *сов. см.* додава́ть

доде́лать *сов. см.* доде́лывать

доде́лывать, доде́лать (*В*) làm nốt (xong, hết), hoàn thành

додýмать(ся) *сов. см.* додýмывать(ся)

додýмывать, додýмать (*В*) nghĩ xong

додýм||ываться, додýматься (до *Р*) nghĩ ra được; он так ни до чегó и не ~ался suy nghĩ mãi rất lâu nhưng anh ta cũng không nghĩ ra được gì cả

доеда́ть, доéсть (*В*) ăn nốt (xong, cho hết); ~ что-л. за кéм-л. ăn nốt cái gì của ai

доезж||а́ть, доéхать (до *Р*) (đi) đến (*bằng xe, tàu, v. v...*); не ~а́я Москвы́ он сошёл с пóезда чưa đến Moskva thì cậu đã xuống tàu; не ~а́я трёх киломéтров до гóрода cách thành phố ba kilomet; как вы доéхали? anh đi đường thế nào?

доéние *с.* (sự) vắt sữa

доéсть *сов. см.* доеда́ть

доéхать *сов. см.* доезжа́ть

дожа́ривать, дожа́рить (*В*) rán (chiên, quay, rôti, nướng, rang) xong; (*до готовности*) rán (chiên, quay, rôti, nướng, rang) chín

дожа́риваться, дожа́риться rán (chiên, quay, rôti, nướng, rang) chín

дожа́рить(ся) *сов. см.* дожа́ривать(ся)

дожа́ть *сов.* (*В*) (*кончить жатву*) gặt nốt (xong, hết)

дожда́ться *сов. см.* дожида́ться

дождева́льн||ый *прил.* (để) phun nước; ~ая устано́вка thiết bị phun mưa

дождева́ние *с.* (sự) phun mưa

дождеви́к *м.* 1. *разг.* (*плащ*) áo mưa; 2. (*гриб*) nấm phấn (*Lycoperdon bovista*)

дождев||о́й *прил.* (thuộc về) mưa; ~а́я ка́пля giọt mưa; ~а́я вода́ nước mưa; ~о́е о́блако mây mưa, mây vũ; ~ зо́нтик ô, dù; ✧ ~ червь giun đất (*Lumbricidae*)

дождемéр *м.* máy đo mưa, vũ kế

до́ждик *м. уменьш. к* дождь; ✧ по́сле ~а в четвéрг ≅ bao giờ chạch đẻ ngọn cây (*погов.*); chờ đến Tết Công-gô (*шутл.*); chẳng bao giờ cả

дождли́в||ый *прил.* có mưa, hay mưa, mưa nhiều; ~ая погóда thời tiết hay mưa; ~ сезóн mùa mưa; ~ое лéто mùa hè mưa nhiều

дождь *м.* mưa (*тж. перен.*); проливно́й ~ mưa rào; идёт си́льный ~ mưa to; в ~, под ~ём lúc đang mưa, dưới mưa, đội mưa; ~ переста́л mưa tạnh, tạnh mưa; ~ цветóв trận mưa hoa; ~ конфетти́ trận mưa confetti (hoa giấy)

дожева́ть *сов. см.* дожёвывать

дожёвывать, дожева́ть (*В*) nhai xong (hết)

дожив||а́ть, дожи́ть 1. sống đến; дожи́ть до глубóкой стáрости sống đến tuổi già nua; дожи́ть до седы́х волóс sống đến lúc bạc đầu; емý не дожи́ть до э́того дня ông ta sẽ không sống được đến ngày đó; до чегó он дóжил! anh ta khổ đến thế là cùng!; 2. *тк. несов.* sống hết đời; ~ после́дние дни sống nốt những ngày cuối cùng; 3. *разг.* (*проводить остаток времени*) sống, ở; он ~ёт на да́че до зимы́ ông ta sẽ sống ở datcha cho đến mùa đông

дожига́тель *м. тех.* bộ khử khí thải

дожид||а́ться, дождáться 1. (*Р*) chờ, đợi, chờ đợi, đợi chờ, mong chờ, mong đợi; он ужé давнó вас ~áется nó chờ (đợi) anh đã lâu rồi; дождáться дóктора chờ (đợi) được gặp bác sĩ; дождáться концá chờ (đợi) đến hết; я дóлго ждал егó, но так и не дождáлся tôi chờ (đợi) nó hết nước hết cái mà vẫn không gặp được; 2. (*дойти до чего-л.*) đến cuối cùng thì bị...; он дождáлся тогó, что получи́л замечáние đến cuối cùng thì nó bị quở trách; ✧ ждáть не дождáться chờ đỏ con mắt, chờ sốt gan sốt ruột, chờ hết nước hết cái, nóng lòng chờ; он вас ждёт не дождётся nó chờ anh đỏ con mắt (sốt gan sốt ruột, sốt cả ruột)

дожи́ть *сов. см.* доживáть 1, 3

до́за *ж.* liều lượng, liều; đô (*разг.*); *перен.* phần; сли́шком большáя ~ liều (liều lượng, đô) quá lớn; небольши́ми ~ми với liều (liều lượng, đô) nhỏ

дозáтор *м.* vật đong liều lượng; *тех.* thiết bị phối lượng, phễu nạp liệu

дозва́ниваться, дозвони́ться (к *Д*) *разг.* (*по телефону*) gọi điện được; (*у дверей и т. п.*) gọi cửa được

дозв||а́ться *сов.* (*В*) *разг.* gọi (kêu) được; наконéц я егó ~ался cuối cùng thì tôi đã gọi được nó; егó никáк не дозовёшься không thể nào gọi nó được

дозво́ленн||ый *прил.* 1. cho phép, được phép, dùng được; 2. *в знач. сущ. с.*: ~ое (điều) được phép; переходи́ть грани́цы ~ого vượt quá giới hạn cho phép (được phép)

дозво́лить *сов. см.* дозволя́ть

дозволя́ть, дозво́лить (*В*) *уст.* cho phép

дозвони́ться *сов. см.* дозва́ниваться

дозиме́тр *м.* bộ đo độ phóng xạ, định lượng kế

дозиметри́ст *м.* người đo độ phóng xạ, định lượng viên

дозиметри́ческий *прил.* (thuộc về) đo độ phóng xạ, định lượng

дозиме́трия *ж.* (sự, môn, phép) đo độ phóng xạ, định lượng

дози́ровать *несов.* định lượng, định phần, phối liệu

дозиро́вка *ж.* (sự) định lượng, định phần, phối liệu

дознава́тель *м.* người xét hỏi (hỏi cung)

дознава́ться, дозна́ться gạn hỏi, xét hỏi, hỏi dò, dò la, dò xét, hỏi được

дозна́ние *с. юр.* (sự) điều tra, dò xét; производи́ть ~ điều tra, dò xét

дозна́ться *сов. см.* дознава́ться

дозо́р *м.* 1. (*обход*) (sự, cuộc) tuần tiễu, tuần tra, tuần phòng; уходи́ть в ~ đi tuần; быть, находи́ться в ~е đi tuần, tuần tiễu, tuần tra, tuần phòng; 2. (*отряд*) đội tuần tiễu (tuần tra, tuần phòng)

дозо́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tuần tiễu, tuần tra, tuần phòng; ~ отря́д đội tuần tiễu (tuần tra, tuần phòng); ~ое су́дно tàu tuần tiễu (tuần biển); 2. *в знач. сущ. м.* (người) lính tuần tiễu, lính tuần tra, lính đi tuần

дозрева́ние *с.* (sự) chín

дозрева́ть, дозре́ть chín; бана́ны ско́ро дозре́ют chuối sắp chín

дозре́лый *прил.* (đã) chín; ~ плод quả chín

дозре́ть *сов. см.* дозрева́ть

доигра́ть *сов. см.* дои́грывать

доигр||а́ться *сов.* 1. chơi nghịch (đùa nghịch) quá đến nỗi...; де́ти ~а́лись до ссо́ры trẻ em chơi nghịch (đùa nghịch) quá đến nỗi cãi cọ nhau; 2. *перен.*: ~а́лся! làm bậy phải đòn là đáng!

дои́гр||ывать, доигра́ть (*В*) chơi hết (xong); (*пьесу*) diễn hết (xong); они́ ~а́ли па́ртию в тече́ние трёх часо́в họ đánh (chơi) xong ván cờ trong ba giờ

дои́льн||ый *прил.* (để) vắt sữa; ~ая маши́на, ~ аппара́т máy vắt sữa

дои́льщица *ж.* bà/chị vắt sữa

доимпериалисти́ческий *прил.* trước chủ nghĩa đế quốc, tiền đế quốc chủ nghĩa

доиска́ться *сов.* (*Р*) *разг.* 1. (*найти, отыскать*) tìm, tìm thấy, tìm được, tìm kiếm được, khám phá ra, phát hiện; 2. (*разузнать о чём-л.*) biết được, tìm hiểu được, điều tra được; ~ пра́вды khám phá ra (tìm ra) sự thật

доиска́ться *несов.* (*Р*) *разг.* truy tầm, truy tìm, cố tìm cho ra, cố tìm hiểu

доисто́ри́ческ||ий *прил.* (thuộc về) tiền sử, khuyết sử; ~ие времена́ thời kỳ tiền sử (khuyết sử)

дои́ть, подои́ть (*В*) vắt sữa; ~ коро́ву vắt sữa con bò

дои́ться *несов.* cho sữa; хорошо́ ~ cho nhiều sữa

до́йка *ж.* (sự) vắt sữa

до́йн||ый *прил.* (cho) sữa; ~ая коро́ва bò sữa (*тж. перен.*)

дойти́ *сов. см.* доходи́ть

док *м.* ụ tàu, ụ thuyền, ụ; вводи́ть кора́бль в ~ đưa tàu vào ụ; стоя́ть в ~е đậu trong ụ

до́ка *м. и ж. разг.* người am tường (sành sỏi); он в э́том де́ле ~ trong việc này ông ta là người sành sỏi (am tường)

доказа́тельный *прил.* có bằng chứng rõ ràng, xác đáng, hiển nhiên, hùng hồn; ~ приме́р thí dụ có chứng minh rõ ràng, thí dụ hiển nhiên

доказа́тельств||о *с.* 1. bằng chứng, bằng cớ, bằng cứ, chứng cớ, chứng cứ, chứng, bằng; в ви́де ~а để làm bằng chứng (chứng cớ, chứng, bằng); в ~ để chứng minh (minh chứng); приводи́ть ~а đưa bằng chứng (chứng cớ, bằng cớ), dẫn chứng; служи́ть ~ом чего́-л. là chứng cớ của (chứng minh cho) cái gì; я́ркое ~ чего́-л. bằng chứng rõ rệt của (chứng minh rõ rệt cho) cái gì; 2. *лог., мат.* (sự) chứng minh; ~ теоре́мы chứng minh định lý

доказа́ть *сов. см.* дока́зывать

доказу́емость *ж.* (sự) có thể chứng minh được, có thể minh chứng được

доказу́емый *прил.* có thể chứng minh (minh chứng) được

дока́зывать, доказа́ть (*В*) chứng minh, minh chứng, dẫn chứng, chứng tỏ, chứng; ~ правоту́ chứng minh sự đúng đắn; ~ теоре́му chứng minh định lý; ~ что́-л. на пра́ктике chứng minh cái gì trên thực tiễn

дока́нчивать, докончить (*В*) làm nốt (xong), kết thúc, hoàn thành

докапиталисти́ческий *прил.* trước chủ nghĩa tư bản, tiền tư bản chủ nghĩa

дока́пывать, докопа́ть (*В*) đào xong (hết, nốt); (*до какого-л. места*) đào đến

дока́пываться, докопа́ться (до *Р*) 1. đào đến; 2. *перен. разг.* (*разузнавать*) khám phá ra, tìm ra manh mối; докопа́ться до су́ти де́ла khám phá ra thực chất của sự việc

дока́ти́ть *сов.* 1. (*В*) lăn đến; 2. (до *Р*) *разг.* (*быстро доехать*) phóng nhanh đến (*bằng xe*)

дока́ти́ться *сов.* (до *Р*) 1. lăn (đi, chạy) đến; 2. *перен. разг.* (*опуститься*) sa ngã, trượt dài

до́кер *м.* công nhân bốc vác, phu bến tàu; cứu vạn (*разг.*)

доки́дывать, доки́нуть ném (vứt, quăng, liệng, quẳng) đến

доки́нуть *сов. см.* доки́дывать

докла́д *м.* 1. báo cáo; де́лать ~ о чём-л. báo cáo về gì; выступа́ть с ~ом đọc báo cáo; 2. (*руководителю*) báo cáo, tường trình, phúc trình, trình báo, điều trần; 3. (*о посетителе*): входи́ть без ~а vào mà không báo trước

докладн||о́й *прил.*: ~а́я запи́ска tờ trình, phúc trình, (bản) điều trần

докла́дчик *м.* người báo cáo, báo cáo viên

докла́дывать I, доложи́ть 1. (*В, о П*) (*сообщать*) báo cáo, tường trình, phúc trình, trình báo; доложи́ть обстано́вку báo cáo tình hình; 2. (о *П*) (*о посетителе*) báo, báo cáo; ~ о прихо́де го́стя báo có khách đến

докла́дывать II, доложи́ть (*В, Р*) (*добавлять*) cho (bỏ) thêm, thêm... vào, pha

докла́ссовый *прил.* chưa (trước khi) có giai cấp

до́ков||ый *прил.*: ~ая распи́ска *торг.* biên lai kho cảng

доковыля́ть *сов. разг.* tập tễnh đi đến, khập khiễng đi tới

докон||а́ть *сов.* (*В*) *разг.* đẩy đến mức cùng cực; (*погубить*) giết; э́то его́ ~а́ло việc ấy đã giết nó, việc đó làm nó hoàn toàn tuyệt vọng

докóнчить *сов. см.* дока́нчивать

докопа́ть(ся) *сов. см.* дока́пывать(ся)

до́красна́ *нареч.*: раскалённый ~ (bị) nung đỏ, nóng đỏ; раскали́ть что́-л. ~ nung đỏ cái gì

докрича́ться *сов.* 1. (*Р*) *разг.* gọi (kêu) được; никак никого́ не могу́ ~ tôi kêu mãi mà không thể nào gọi ai được; 2.: ~ до хрипоты́ kêu (gào, la, hét) đến khản cả tiếng

до́ктор *м.* 1. (*ученая степень*) tiến sĩ; ~ филологи́ческих нау́к tiến sĩ khoa học ngữ văn; 2. *разг.* (*врач*) bác sĩ, thầy thuốc, đốc tơ

докторáльный *прил.* đạo mạo, quyết đoán; ~ тон giọng quyết đoán

докторáнт *м.* người làm luận án tiến sĩ

докторантýра *ж.* chế độ đào tạo tiến sĩ

до́кторск||ий *прил.* (thuộc về) tiến sĩ; bác sĩ, thầy thuốc, đốc tơ (*ср.* до́ктор); ~ая диссерта́ция luận án tiến sĩ

доктри́на *ж.* học thuyết, chủ thuyết, chủ nghĩa; вое́нная ~ học thuyết quân sự

доктринёр *м.* người khống luận

доктринёрский *прил.* (có tính chất) khống luận

доктринёрство *с.* (lối, thói, chủ nghĩa) khống luận

докуме́нт *м.* 1. (*деловая бумага*) công văn, chứng thư, chứng từ; giấy tờ; giấy má, giấy *разг.*; 2. (*удостоверение личности*) giấy chứng nhận, chứng minh thư; ва́ши ~ы! hãy xuất trình chứng minh thư!, hãy trình giấy tờ của anh!; прове́рка ~ов kiểm soát giấy tờ; 3. (*письменный акт*) văn kiện, tài

liệu; ~ы съе́зда văn kiện đại hội; истори́ческие ~ы những văn kiện (tài liệu) lịch sử

документализа́ция *ж.* (sự) viện dẫn tài liệu, dùng tài liệu để chứng minh

документализи́рованный *прил.* (được) chứng minh bằng tài liệu, có đầy đủ tài liệu

документа́льный *прил.* (thuộc về) tài liệu; ~ фильм phim tài liệu

документа́ция *ж.* văn kiện, tài liệu; *информ.* tư liệu, sưu liệu

документи́ровать *несов. и сов.* cung cấp (viện dẫn) tài liệu, dùng tài liệu để chứng minh

документове́д *м.* nhà văn kiện học

документове́дение *с.* văn kiện học, (khoa) nghiên cứu văn kiện

докупа́ть I, докупи́ть (*В*) (*прикупать*) mua thêm

докупа́ть II *сов.* (*В*) (*окончить купать*) tắm xong

докупи́ть *сов. см.* докупа́ть I

доку́ривать, докури́ть (*В*) hút nốt (xong); ~ папиро́су hút nốt điếu thuốc

докури́ть *сов. см.* доку́ривать

докуча́ть *несов. разг.* (*Д Т*) quấy, làm rầy, quấy rầy, làm phiền (phiền hà, phiền nhiễu)

доку́чливый *прил. разг.* hay quấy rầy, rầy rà, phiền hà, phiền nhiễu

дол *м. уст. поэт.* thung lũng

доло́мывать, доломать bẻ gãy, bẻ hỏng, làm hỏng, phá (làm hỏng) hết

долбёжн||ый *прил.*: ~ое долото́ dao khắc (trổ, chạm)

долби́ть *несов.* 1. (*В*) (*пробивать отверстие*) đục, khoét, xọc; 2. (*В*) *разг.* (*ударять*) gõ, đập, đánh; 3. (*Д*) *разг.* (*повторять*) nói đi nói lại, nhắc đi nhắc lại, nói lặp lại; ~ одно́ и то же nói đi nói lại (nhắc đi nhắc lại) chỉ một điều; 4. (*В*) *разг.* (*зубрить*) học gạo, học vẹt, gạo

долг *м.* 1. *тк. ед.* (*обязанность*) nghĩa vụ, bổn phận, nhiệm vụ, nợ; ~ пе́ред Ро́диной nghĩa vụ (bổn phận, nhiệm vụ) đối với Tổ quốc, nợ nước; по ~у слу́жбы vì nhiệm vụ; 2. (*взятое взаймы*) (món, khoản) nợ; наде́лать ~о́в mắc nợ, lâm vào cảnh nợ nần; обременённый ~а́ми nợ đìa, nợ như chúa Chổm; дава́ть в ~ cho vay, cho mượn; ✧ пе́рвым ~ом trước tiên, trước hết; быть в ~у́ пе́ред ке́м-л., у кого́-л. mang ơn (chịu ơn) ai; не оста́ться в ~у́ пе́ред ке́м-л. trả đũa (trả miếng) ai; отда́ть после́дний ~ кому́-л. phúng viếng (viếng, đi đưa tang) ai; ~ платежо́м кра́сен *погов.* ≅ ơn đền ơn, oán trả oán; ăn miếng trả miếng

до́лг||ий *прил.* 1. lâu, dài, lâu dài, dài đằng đẵng, trường kỳ, miên viễn, miên trường; ~ путь con đường dài; ~ое вре́мя thời gian lâu (lâu dài, dài đằng đẵng); по́сле ~ой разлу́ки sau một thời gian lâu bị chia lìa; 2.: ~ гла́сный *лингв.* nguyên âm dài; ✧ ~ая пе́сня chuyện lâu dài; откла́дывать что́-л. в ~ я́щик bỏ xó cái gì, trì hoãn cái gì mãi, ngâm tôm việc gì

до́лго *нареч.* lâu, lâu dài, lâu ngày; ещё ~ còn lâu; còn xơi, còn mệt, còn khuya (*разг.*); ✧ как ~ trong bao lâu; ~ ли заболе́ть ра́ст дё́ bị ốm; ~ ли, ко́ротко ли *поэт.* một thời gian sau, không rõ lâu hay mau

долгове́чность *ж.* (sự) sống lâu, lâu dài; (*прочность*) (độ, tính) bền lâu, bền chắc, chắc

долгове́чный *прил.* sống lâu, lâu dài; (*прочный*) bền lâu, bền chắc, chắc

долгов||о́й *прил.* (thuộc về) nợ; ~ое обяза́тельство văn tự nợ, giấy vay nợ, trái khoán

долговре́менн||ый *прил.* lâu dài, dài hạn; ✧ ~ая огнева́я то́чка hoả điểm kiên cố

долгова́язый *прил. разг.*: ~ па́рень anh chàng chân sếu (cao nhòng, cao nghệu, cao nghều, cao ngồng)

долгожда́нный *прил.* mong đợi, mong muốn, mong mỏi, mong ngóng

долгожи́тель *м.*, **~ница** *ж.* người sống lâu (trường thọ)

долгоигра́ющ||ий *прил.*: ~ая пла́сти́нка đĩa hát quay lâu

долголе́тие *с.* tuổi thọ, (sự) sống lâu, trường thọ, thọ

долголе́тн||ий *прил.* lâu năm, lâu đời; ~яя дру́жба tình bạn lâu năm

долгоно́сик *м. зоол.* l.bọ, mọt; ри́совый ~ mọt gạo (*Calandra oryzae*); 2. *мн.*: ~и họ Bọ vòi voi (*Curculionidae*)

долгосро́чный *прил.* dài hạn; ~ кредит tín dụng dài hạn; ~ отпуск nghỉ phép dài hạn

долгострой *м.* công trình xây dựng kéo dài

долгота́ *ж.* 1. (*продолжительность*) (sự, độ) lâu dài, dài; 2. *геогр., астр.* kinh độ

долготерпе́ние *с.* (lòng, tính) nhẫn nại lớn, kiên nhẫn lớn, chịu đựng lâu

долгуне́ц *м.* (*лён*) lanh sợi dài

долево́й I *прил.* (*продольный*) dọc; ~ разре́з mặt cắt dọc

долев||о́й II *прил.* (*являющийся частью чего-л.*) theo phần, một phần; ~о́е уча́стие tham gia theo phần

до́лее *см.* до́льше

долежа́ть *сов.* nằm đến; ~ до ве́чера nằm đến tối

долеза́ть, доле́зть (до *Р*) trèo (leo) đến

доле́зть *сов. см.* долеза́ть

долета́ть, долете́ть I. bay đến; 2. (*о звуках и т. п.*) vang (vọng) đến

долете́ть *сов. см.* долета́ть

долечи́ть *сов.* (*В*) 1. (*до выздоровления*) chữa khỏi; 2. *разг.* (*до плохого результата*) chữa bậy; chữa lợn lành thành lợn què (*пренебр.*)

долеч||и́ться *сов.* 1. chữa khỏi, khỏi bệnh; не ~и́вшись, он вы́шел из больни́цы chưa khỏi bệnh, anh ấy đã ra viện; 2. *разг.* (*до плохих последствий*) chữa bậy đến nỗi...

до́лж||ен *в знач. сказ.* 1. (+*инф.*) (*обязан*) phải, cần, cần phải; (*для выражения возможности, вероятности*) chắc là, có thể là; (*вынужден, принужден*) buộc phải, bắt buộc phải; ты ~ ко́нчить э́ту рабо́ту cậu phải làm xong việc này; вы ~ны́ послу́шаться моего́ сове́та anh phải nghe lời tôi khuyên; он ~ ско́ро верну́ться anh ấy sắp phải về (sắp về) rồi; э́то ~но́ ему́ понра́виться cái đó chắc sẽ làm nó thích, có thể là nó sẽ thích cái đó; э́то не ~но́ служи́ть препя́тствием cái đó không thể gây trở ngại được; э́то не ~но́ его́ испуга́ть điều đó không đáng làm cho nó sợ hãi; я ви́жу, что ~ отказа́ться tôi thấy là phải từ chối; 2. (*Д*) (*задолжал*) nợ, mắc nợ; он ~ мне 20 рубле́й anh ấy nợ tôi 20 rúp; ✧ ~но́ быть (*вероятно*) chắc, chắc là, có lẽ, có thể; вы, ~но́ быть, встреча́ли его́ chắc (chắc là, có lẽ) anh đã gặp cậu ta rồi

должни́к *м.* người mắc nợ (thụ trái); con nợ (*разг.*)

до́лжно *в знач. сказ. безл. уст.* phải, cần, nên, cần phải; так не ~ поступа́ть không nên làm như vậy; рабо́тать, как ~ làm ra làm (ra trò, cật lực)

должно́ быть *вводн. сл.* (*вероятно*) chắc là, có lẽ, có thể

до́лжное *с.* tiền nợ; ✧ отда́ть ~ đánh giá đúng, nói cho công bằng, nói của đáng tội; возда́ть ~ đền công xứng đáng, tỏ lòng tôn kính

должностн||о́й *прил.* (thuộc về) chức vụ; ~о́е лицо́ nhà chức trách, người có chức vụ, cán bộ; ко́нсульское ~о́е

лицó *дип.* cán bộ lãnh sự; ~óe преступлéние tội phạm chức vụ; ~ оклáд lương chức vụ

дóлжност||ь *ж.* chức, chức vụ, chức vị, cương vị; вы́борные ~и những chức vụ do bầu cử; занимáть ~ giữ chức vụ, giữ chức

дóлжн||ый *прил.* 1. thích đáng, đích đáng, thoả đáng, xứng đáng; (*необходимый*) cần thiết; ~ым óбразом (một cách) thích đáng, đích đáng, thoả đáng, xứng đáng; относúться к чемý-л. с ~ым вниманием chú ý đúng mức đến cái gì; понестú ~oe наказáние bị trừng phạt đích đáng; на ~ой высóте ở mức độ cần thiết; 2. *в знач. сущ. с.* ~oe: как ~oe như chuyện dĩ nhiên; воздавáть кому́-л. ~oe đánh giá ai một cách xứng đáng, đánh giá đúng ai

доливáть, долúть (*В, Р*) (*прибавлять*) đổ (rót) thêm; (*до какого-л. предела*) đổ (rót) đầy; долúть молокá в стакáн rót thêm sữa vào cốc; долúть чáйник rót đầy ấm

долúна *ж.* thung lũng; (*небольшая*) triền, lũng; речнáя ~ lũng (triền) sông

долúть *сов. см.* доливáть

дóллар *м.* dollar, đô-la; ~ США dollar Mỹ, mỹ kim, USD, $; đô, xanh (*разг.*)

долларизáция *ж.* (sự) dollar hoá, mỹ kim hoá; ~ экономúки dollar (mỹ kim) hoá nền kinh tế

дóлларовый *прил.* (thuộc về) dollar, đô-la, mỹ kim; ~ гóлод *эк.* (tình trạng) đói dollar, đói mỹ kim, thiếu trầm trọng dollar

доложúть I, II *сов. см.* докладывать I, II

долóй *нареч. разг.*: с глаз моúх ~! cút đi cho rảnh mắt tao!; шáпки ~! bỏ mũ ra!; ~ войнý! đả đảo chiến tranh!

доломáть *сов. см.* долáмывать

долотó *с.* đục, dao trổ, dao chạm; буровóе ~ choòng khoan

дóлька *ж.* (*часть плода*) múi; ~ апельсúна múi cam; ~ чеснокá múi (tép) tỏi

дольмéн *м. археол.* dolmen, đônmen, mộ đá

дóльше (*сравнит. ст. прил.* дóлгий *и нареч.* дóлго) lâu hơn, lâu dài hơn

дóл||я *ж.* 1. (*часть*) phần, bộ phận; вноси́ть свою́ ~ю góp phần của mình; делúть что́-л. на рáвные ~и chia cái gì thành những phần bằng nhau; книгá в четвёртую ~ю листá quyển sách khổ in-quarto (khổ một phần tư tờ giấy); в э́том есть ~ прáвды ở đây có phần nào sự thật; в егó словáх нé было и ~иúстины trong lời nói của nó không hề có tí sự thật nào; войтú в ~ю с кéм-л. hùn vốn (góp vốn, góp phần) với ai; 2. (*судьба*) số phận, vận mệnh, số, phận; вы́пасть кому́-л. на ~ю ai bị, ai được

дом *м.* 1. (*здание*) nhà; жилóй ~ nhà ở; стандáртный ~ nhà thiết kế mẫu; сбóрный ~ nhà lắp ghép; 2. (*жильё*) nhà; в родно́м ~e ở nhà cha mẹ; вы́йти úз ~у ra khỏi nhà; дойтú до ~у đến tận nhà; бéдный ~ nhà nghèo, cảnh nhà bần bách; 3. (*семья*) nhà, gia đình; мы знакóмы ~áми hai nhà (gia đình) chúng tôi quen nhau; 4. (*хозяйство семьи*) việc nhà, việc gia đình, việc nội trợ; она ведёт весь ~ chị ấy đảm đang toàn bộ việc nhà (việc gia đình, việc nội trợ); 5. (*учреждение, заведение*) nhà, câu lạc bộ; ~ модéлей nhà làm mẫu; ~ культýры nhà văn hoá; ~ твóрчества nhà sáng tác; ~ óтдыха nhà nghỉ; торгóвый ~ thương xá, hiệu buôn; Дом журналúстов Câu lạc bộ nhà báo; 6. (*династия*) nhà, triều, triều đại; (*род*) họ; ~ Романóвых triều đại Romanov; ✧ на ~ý ở nhà, tại nhà; пóмощь на ~ý chữa bệnh tại nhà; урóки на ~у những buổi học ở nhà; брать рабóту нá ~ nhận việc làm ở nhà, gia công; отказáть от ~а кому́-л. không cho ai đến nhà, cấm cửa ai

дóма *нареч.* ở nhà, có nhà; ~ ли он? anh ấy có nhà không?; егó нет ~ anh ấy vắng nhà (không có nhà); у меня́ ~ ở nhà tôi; бýдьте как ~ xin cứ tự nhiên như ở nhà vậy; ✧ у негó не всё ~ nó hâm hâm, nó hơi tàng tàng

домарксúстский *прил.* trước chủ nghĩa Marx (Mác)

домáшн||ий *прил.* 1. (thuộc về) nhà; ~ áдрес địa chỉ nhà ở; ~ телефóн điện thoại ở nhà; ~яя рабóта, ~ее задáние bài làm ở nhà; 2. (*об одежде, обуви*) mặc trong nhà, đi ở nhà; ~ костю́м bộ quần áo mặc trong nhà, đồ bộ; 3. (*относящийся к хозяйству семьи*) ở nhà, trong nhà, trong gia đình; ~яя обстанóвка а) đồ đạc trong nhà; б) hoàn cảnh gia đình, gia cảnh; ~ее имýщество của cải trong nhà, gia sản; ~ие делá việc (công việc trong) nhà; ~ие расхóды chi phí trong gia đình (trong nhà); ~ее хозя́йство việc nội trợ, công việc trong nhà; 4. (*приготовленный дома*) (làm, nấu) ở nhà; ~ обéд bữa cơm nhà; 5. (*семейный*) (của) gia đình, nhà; по ~им обстоя́тельствам do hoàn cảnh gia đình; ~ее воспитáние, образовáние giáo dục gia đình, gia giáo; ~ий врач thầy thuốc gia đình; ~ учúтель gia sư; 6. *в знач. сущ. мн.*: ~ие (*семья*) người nhà, gia nhân, gia thuộc; 7. (*приручённый*) nuôi trong nhà; ~яя птúца gia cầm; ~ие живóтные gia súc; ✧ находúться под ~им арéстом bị giam tại gia (tại nhà)

дóменн||ый *прил.*: ~ая печь lò cao, lò luyện gang; ~ая плáвка nấu luyện lò cao; ~ цех phân xưởng lò cao (lò luyện gang)

дóменщик *м.* thợ lò cao (lò luyện gang)

дóмик *м. уменьш. к* дом nhà nhỏ; ✧ кáрточный ~ nhà trên bãi cát

доминáнта *ж. книж.* tư tưởng nổi bật, điểm chủ yếu

доминáнтный *прил.* nổi bật, trội lên

доминúон *м.* xứ tự trị (*thuộc Anh*)

доминúровать *несов.* 1. (*преобладать*) chiếm ưu thế, khống chế, chi phối; 2. (над *Т*) (*возвышаться*) nổi cao lên, trội lên

доминúрующ||ий *прил.* có ưu thế, khống chế, nổi bật, chủ đạo, chủ yếu, chủ chốt; ~ее положéние ưu thế, vị trí khống chế; игрáть ~ую роль đóng vai trò chủ yếu (chủ chốt); ~ая идéя tư tưởng nổi bật (chủ đạo, chủ yếu)

доминó I *с. нескл.* (*костюм*) (bộ) áo domino

доминó II *с. нескл.* (*игра*) cờ domino

домúшко *с.* túp nhà nhỏ bé

домúще *с.* toà nhà lớn

домкрáт *м. тех.* kích, con đội; поднимáть что́-л. ~ом kích cái gì lên, nâng gì bằng kích (con đội)

дóмна *ж.* lò cao, lò luyện gang

домовúт||ый *прил.* đảm, đảm đang, quán xuyến; ~ая хозя́йка bà nội trợ đảm đang

домовладéл||ец *м.*, **~ица** *ж.* chủ nhà, gia chủ

домовладéние *с.* quyền sở hữu nhà (nhà cửa)

домовóдств||о *с.* (môn) nữ công; курс ~а lớp nữ công

домовóй *м. фольк.* ma xó, ông táo, táo công

домóв||ый *прил.* (thuộc về) nhà; ✧ ~ая книгá sổ ghi tên người trong các hộ thuê nhà

домогáтельств||о *с.* (sự) cố gắng, nỗ lực, cố đạt (giành) được; ✧

сексуа́льные ~а (tội, sự) sách nhiễu tình dục

домога́ться *несов.* (*P*) cố đạt (giành, đoạt, chiếm) được, cố tranh đoạt; ~ чьей-л. любви́ cố đạt (chiếm, giành) được tình yêu của ai; ~ вла́сти cố giành được quyền lực

домо́й *нареч.* về nhà; (*в родные места*) về quê; (*на родину*) về nước; пора́ ~ đã đến lúc phải về nhà

домола́чивать, домоло́тить đập nốt (xong, hết)

домоло́тить *сов. см.* домола́чивать

домороще́нный *прил.* 1. nuôi ở nhà; 2. *перен. ирон.* thô thiển, thô lậu, sơ lược, lô-can

домосе́д *м.*, **~ка** *ж.* người ru rú xó nhà (thích ngồi nhà)

домострое́ние *с.* (sự, ngành) xây dựng nhà cửa

домострои́тельный *прил.* (thuộc về) xây nhà, xây dựng nhà cửa

домострои́тельство *с. см.* домострое́ние

домотка́н||ый *прил.* (dệt bằng) khung cửi thủ công; ~ое полотно́ vải to, vải dệt tay

домоуправле́ние *с.* ban quản lý nhà cửa, phòng nhà cửa

домохозя́ин *м.* 1. *уст.* chủ hộ, chủ nông hộ; 2. (*домовладелец*) chủ nhà

домохозя́йка *ж.* 1. (*домовладелица*) bà chủ nhà; 2. (*ведущая хозяйство*) (bà) nội trợ

домоча́дц||ы *мн. уст.* người nhà, gia nhân, gia thuộc; с ча́дами и ~ами *шутл.* cả bầu đoàn thê tử, với mọi người trong nhà

до́мра *ж. муз.* đàn domra

домрабо́тница *ж.* (дома́шняя рабо́тница) bà (chị) giúp việc trong nhà, ô-sin

дому́шник *м. разг.* (tên, kẻ) trộm chuyên vơ vét các nhà

домча́ть *сов.* (*В*) *разг.* (*куда-л.*) chở rất nhanh (bon bon chở)... đến

домча́ться *сов. разг.* (*куда-л.*) phóng (vút) nhanh đến; (*добежать*) chạy nhanh đến

домыва́ть, домы́ть (*В*) rửa nốt (xong, hết)

до́мысел *м.* (*догадка, предположение*) (sự, điều) dự đoán, ức đoán, phỏng đoán

домы́ть *сов. см.* домыва́ть

донага́ *нареч. разг.* trần truồng, loã thể, loã lồ, tô hô; разде́ть(ся) ~ cởi trần truồng

дона́шивать, доноси́ть III (*В*) 1. (*одежду*) mặc... đến hỏng; 2. (*ребёнка*) đẻ đủ tháng

дона́шиваться, доноси́ться I (bị) mòn, sờn, rách, hỏng

донг *м.* (*вьетнамская денежная единица*) đồng

доне́льзя *нареч. разг.* đến cực độ, tột độ, hết sức, quá mức

донесе́ние *с.* báo cáo; (*разведки*) tình báo

донести́ I, II *сов. см.* доноси́ть I, II

донести́сь *сов. см.* доноси́ться II

донжуа́нский *прил.* (của, có thói) don Juan, Sở Khanh

донжуа́нство *с.* (thói) don Juan, Sở Khanh, chim gái, quyến rũ đàn bà

до́низу *нареч.*: све́рху ~ từ trên xuống dưới, từ cấp trên xuống cấp dưới

донима́ть, доня́ть (*В*) *разг.* ám, quấy rầy, làm rầy, làm phiền, phiền hà, quấy nhiễu, phiền nhiễu

донкихо́тский *прил.* (của, có tính) don Quichotte, ngông, ngang tàng, thích làm những điều không thiết thực

донкихо́тство *с.* (thói, tính) don Quichotte, ngông, ngang tàng, thích làm những điều không thiết thực

донкихо́тствовать *несов.* hành động như don Quichotte, tỏ ra ngông, thích làm những điều không thiết thực

до́нник *м. бот.* (cây) ngạc ba (*Melilotus*)

до́нор *м.* donor, người hiến (cho); (*крови*) người hiến (cho) máu

до́норск||ий *прил.* (thuộc về) donor, hiến, cho, hiến máu, cho máu; ~ая кровь máu của donor (người hiến, người cho); ~ пункт trạm hiến (cho), trạm hiến máu (cho máu)

до́норство *с.* (sự, phong trào) donor, hiến, cho, hiến máu, cho máu

доно́с *м.* (sự, lời) bẩm báo, bô báo, cáo giác, tố giác, tố cáo, mật báo

доноси́ть I, донести́ (*В*) (*приносить*) mang (đưa, vác, gánh, xách, khiêng)... đến; донести́ бага́ж до вагона đưa (mang) hành lý đến toa

доноси́ть II, донести́ 1. (о *П*) (*сообщать*) báo cáo, báo tin; 2. (на *В*) (*делать донос*) bẩm báo, bô báo, cáo giác, tố giác, tố cáo, mật báo

доноси́ть III *сов. см.* дона́шивать

доноси́ться I *сов. см.* дона́шиваться

доноси́||ться II, донести́сь (*о звуках и т. п.*) vọng (vang, vẳng) đến; голоса́ ~лись из сосе́дней ко́мнаты tiếng nói từ phòng bên vẳng (vang, vọng) đến

доно́счи||к *м.*, **~ца** *ж.* kẻ bẩm báo (bô báo, cáo giác, tố giác, tố cáo, mật báo), mật thám, chỉ điểm

доны́не *нареч.* (cho) đến nay, đến giờ, đến lúc này, đến bây giờ

доня́ть *сов. см.* донима́ть

дооктя́брьский *прил.* trước Cách mạng tháng Mười

допека́ть, допе́чь (*В*) 1. nướng nốt (xong, hết); 2. (*дополнительно*) *разг.* nướng thêm; 3. *разг. см.* донима́ть

допека́ться, допе́чься nướng chín, chín

допетро́вск||ий *прил. ист.* trước thời Đại Đế Piôt; ~ая Русь nước Nga trước thời Đại Đế Piôt

допе́ть *сов.* (*В*) hát nốt (xong, hết)

допеча́тать *сов. см.* допеча́тывать

допеча́тка *ж.* 1. (*действие*) (sự) in thêm; 2. (*печатные материалы*) ấn phẩm in thêm

допеча́тывать, допеча́тать (*В*) 1. (*докончить печатание*) in nốt (xong, hết); (*на машинке*) đánh máy nốt (xong, hết); мне оста́лось допеча́тать ещё де́сять страни́ц tôi còn phải đánh máy nốt mười trang nữa; 2. (*дополнительно*) in thêm; (*на машинке*) đánh máy thêm

допе́чься *сов. см.* допека́ть(ся)

допива́ть, допи́ть (*В*) uống nốt (xong, hết)

допива́ться, допи́ться (до *Р*) *разг.* uống say đến nỗi...

до́пинг *м.* doping, đôping, chất tăng lực

до́пинг-контро́ль *м. см.* до́пинговый контро́ль

до́пинговый *прил.* (thuộc về) doping, đôping, chất tăng lực; ~ контро́ль kiểm tra doping (đôping)

дописа́ть *сов. см.* допи́сывать

допи́сывать, дописа́ть (*В*) 1. viết nốt (xong, hết); он дописа́л статью́ anh ấy đã viết xong bài báo; 2. (*дополнительно*) viết thêm; дописа́ть не́сколько строк к письму́ viết thêm mấy dòng vào bức thư

допи́ть *сов.*: ~ вино́, чай и т. п. uống cạn cốc rượu, tách trà, v.v...; допе́йте э́то лека́рство anh hãy uống hết thuốc này; ~ до после́дней ка́пли uống đến giọt cuối cùng

допи́ть(ся) *сов. см.* допива́ть(ся)

допла́та *ж.* 1. (*действие*) (sự) trả thêm; 2. (*дополнительная плата*) (món) tiền trả thêm

доплати́ть *сов. см.* допла́чивать

доплатн||о́й *прил.*: ~о́е письмо́ thư phạt, thư thiếu tem; ~а́я ма́рка tem thiếu cước

доплáчивать, доплати́ть (*остающуюся часть*) trả thêm cho đủ; (*всё до конца*) trả hết, trả nốt; (*платить дополнительно*) trả thêm; доплати́ть два рубля́ trả thêm hai rúp

доплести́сь *сов. см.* доплета́ться

доплета́ться, доплести́сь *разг.* lê (lết) đến

доплыва́ть, доплы́ть bơi đến; (*о судне*) chạy đến; доплы́ть парохо́дом до са́мого ме́ста назначе́ния đi tàu thuỷ đến tận chỗ đã định

доплы́ть *сов. см.* доплыва́ть

допо́длинно *нареч. разг.* (một cách) chính xác, xác thực, chắc chắn, thật đúng; мне э́то ~ изве́стно tôi biết chắc chắn điều đó

допо́длинный *прил. разг.* chính xác, xác thực, thật đúng

допоздна́ *нареч. разг.* đến khuya

доползáть, доползти́ 1. bò (trườn) đến; 2. *перен. разг.* lê (lết, bò) đến

доползти́ *сов. см.* доползáть

дополна́ *нареч. разг.* đầy đến miệng

дополне́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) thêm vào, bổ sung, bổ khuyết, phụ thêm, phụ khuyết; 2. (*то, что дополняет*) (điều, đoạn, phần) thêm vào, bổ sung, bổ khuyết, phụ thêm, phụ khuyết; 3. *грам.* bổ ngữ, tân ngữ; ко́свенное ~ bổ ngữ gián tiếp; прямо́е ~ bổ ngữ trực tiếp; ✧ в ~ к чему́-л. thêm vào cái gì

дополни́тельно *нареч.* (để) thêm, phụ thêm

дополни́тельн||ый *прил.* 1. thêm, phụ, phụ thêm, bổ sung, bổ khuyết; ~ое разъясне́ние giải thích thêm; ~ое зада́ние bài tập làm thêm; ~ое заня́тие giờ học thêm; ~ отпуск (thời gian) kỳ nghỉ phép phụ thêm; ~ая литерату́ра tài liệu tham khảo; ~ое рассле́дование điều tra bổ sung; ~ у́гол *мат.* góc phụ, góc bù; 2. *грам.*: ~ое прида́точное предложе́ние mệnh đề phụ bổ ngữ; ✧ ~ые цвета́ *физ.* những màu phụ

допо́лнить *сов. см.* дополня́ть

дополня́ть, допо́лнить (*В*) thêm... vào, bổ sung, bổ khuyết, bổ túc; ~ слова́рь bổ sung từ điển; ✧ ~ друг дру́га bổ khuyết cho nhau, bổ sung lẫn nhau

дополуча́ть, дополучи́ть (*В*) nhận (lĩnh) thêm, truy lĩnh; дополучи́ть недостаю́щую су́мму truy lĩnh số tiền thiếu

дополучи́ть *сов. см.* дополуча́ть

допото́пный *прил. разг. шутл.* cổ lỗ sĩ, cổ hâm cổ hi, cũ rích, lỗi thời

допра́шивать, допроси́ть (*В*) 1. *тк. несов.* (*расспрашивать*) cật vấn, căn vặn, lục vấn, hỏi vặn, hỏi vặn hỏi vẹo, hỏi đi hỏi lại; 2. (*производить допрос*) thẩm vấn, hỏi cung, lấy cung, xét hỏi, tra hỏi, truy hỏi, truy vấn, lấy khẩu cung; ~ пле́нного hỏi cung tù binh; ~ свиде́теля thẩm vấn nhân chứng

допризы́вник *м.* người sắp đến tuổi nhập ngũ

допризы́вн||ый *прил.* trước khi nhập ngũ; ~ во́зраст tuổi sắp nhập ngũ; ~ая подгото́вка huấn luyện trước khi nhập ngũ

допро́с *м.* (sự) thẩm vấn, hỏi cung, lấy cung, xét hỏi, tra hỏi, truy hỏi, lấy khẩu cung; ~ свиде́телей thẩm vấn nhân chứng; снять ~ с подсуди́мого thẩm vấn bị cáo

допроси́ть *сов. см.* допра́шивать 2

допрос||и́ться I *сов. разг.* (*P, P + инф.*) (*выпросить*) cầu (xin, cầu xin, nài xin, khẩn khoản xin, cầu khẩn) được; у него́ ничего́ не допро́сишься không thể xin cái gì của nó được cả; мы е́ле ~и́лись обе́да chúng tôi nài xin mãi mới được ăn cơm

допроси́ться II *сов. разг.* (*разузнать*) dò hỏi (tìm hiểu) được

допры́г||аться *сов. разг.* 1. nhảy quá đến nỗi...; 2. *перен.*: ~ался! làm bậy phải tội là đáng!

допры́гивать, допры́гнуть nhảy đến

допры́гнуть *сов. см.* допры́гивать

до́пуск *м.* 1. (*право входа*) (sự) cho phép, cho phép vào; giấy phép vào; 2. *тех.* dung sai, độ sai cho phép

допуск||а́ть, допусти́ть 1. (*В* к *Д*, *В* до *Р*) cho phép... vào, để cho... đến; ~ кого́-л. к экза́менам cho phép ai được thi; ~ кого́-л. к ко́нкурсу cho phép ai dự cuộc thi tuyển; ~ кого́-л. к кому́-л. để cho người nào được đến gặp ai; 2. (*В*) (*позволять*) cho, cho phép, chấp nhận, dung nạp; 3. (*В*) (*предполагать*) cho rằng, giả định, giả sử, giả thử, giá sử, giá thử; ~а́ю, что... tôi cho rằng...; допу́стим, что э́то так giả định (giả sử) rằng điều đó đúng như vậy; не ~ мы́сли о чём-л. không thể có ý nghĩ rằng...; ✧ ~ оши́бку phạm sai lầm, mắc lỗi, phạm lỗi

допусти́м||ый *прил.* có thể cho phép, có thể (chấp nhận, dung nạp) được; э́то вполне́ ~ая вещь điều đó rất có thể như thế, việc này hoàn toàn có thể được

допусти́ть *сов. см.* допуска́ть

допуще́ние *с.* 1. (sự) cho phép, chấp nhận, dung nạp; 2. (*предположение*) giả định, giả thuyết, giả thiết

допыта́ться *сов. см.* допы́тываться

допы́тываться, допыта́ться cật vấn, căn vặn, gạn hỏi cặn kẽ, tìm hiểu tỉ mỉ

до́пьяна́ *нареч. разг.* đến say, say; напи́ться ~ uống rượu đến say; напои́ть кого́-л. ~ chuốc rượu cho ai say

дорабáтывать, дорабóтать 1. làm việc (làm) đến; дорабóтать до утра́ làm việc đến sáng; ему́ оста́лось дорабóтать до пе́нсии оди́н год ông ấy phải làm việc một năm nữa mới được về hưu; 2. (*завершать работу над чем-л.*) làm nốt (xong, hết), hoàn thành, tu chỉnh, tu sửa, sửa sang; вам необходи́мо дорабóтать э́ту статью́ anh phải tu chỉnh (sửa sang) bài báo này

дорабóтать *сов. см.* дорабáтывать

дорабóтка *ж.* (sự) tu chỉnh, tu sửa, sửa sang; ~ прое́кта tu chỉnh (tu sửa, sửa sang) dự án

дора́да *ж. зоол.* cá tráp vàng kim (*Sparus aurata*)

дорастáть, дорасти́ 1. mọc (lớn) lên đến; 2. (*достигать какого-л. возраста*) đến tuổi, lên; 3. *перен.* phát triển đến mức, đạt đến trình độ; не дорасти́ до чего́-л. chưa đủ trình độ để..., còn non trẻ để có thể...

дорасти́ *сов. см.* дорастáть

дорва́ться *сов.* (до *Р*) *разг.* được, đạt (tới) được

дореволюцио́нный *прил.* tiền (trước) cách mạng

доре́зать *сов. см.* дореза́ть

дореза́ть, доре́зать (*В*) cắt nốt (xong, hết)

дорефо́рменный *прил.* trước cải cách

дорисова́ть *сов. см.* дорисо́вывать

дорисо́вывать, дорисова́ть (*В*) 1. vẽ nốt (xong, hết); 2. (*дополнительно нарисовать*) vẽ thêm; 3. *перен.* hình dung thêm; пусть ва́ше воображе́ние дорису́ет остально́е anh cứ hình dung thêm phần còn lại

дори́ческий *прил. иск.* (thuộc về) kiểu doric

доро́г||а *ж.* 1. đường, đường đi, lối đi, con lộ, lộ, nẻo; больша́я ~ đường cái; шоссе́йная ~ đường lát đá, con lộ đá; просёлочная ~ đường làng; ~ с

двусторо́нним движе́нием đường giao thông hai chiều; 2. (*место прохода или проезда*) lối đi; стул стои́т на са́мой ~е cái ghế ở ngay giữa lối đi; дать кому́-л. ~у а) (*освободить проход, проезд*) nhường lối cho ai; б) *перен.* mở đường cho ai; 3. (*путешествие*) đường đi, hành trình, chuyến đi; в ~е trên đường đi, khi đi đường, dọc đường; на ~у để đi đường; отдохну́ть с ~и nghỉ ngơi sau khi đi đường (sau chuyến đi, sau cuộc hành trình); по ~е а) (*попутно*) trên đường; б) (*в одном направлении*) cùng đường, cùng chung chí hướng; ✧ стоя́ть на хоро́шей ~е đi đúng đường; идти́ свое́й ~ой làm theo ý mình, đi theo con đường của mình; на полови́не ~и giữa chừng, nửa đường; станови́ться кому́-л. поперёк ~и cản đường (cản lối, ngăn trở, làm trở ngại cho) ai; туда́ ему́ и ~! thế mới đáng kiếp nó!, như vậy mới đáng đời hắn!

до́рого *нареч.* 1. (một cách) đắt, mắc; о́чень ~ đắt (mắc) quá; заплати́ть ~ trả đắt; 2. *перен.* bằng một giá đắt; э́то ему́ ~ обойдётся cậu ta sẽ phải trả giá đắt cho điều đó, anh ấy sẽ phải trả cái đó bằng một giá rất đắt; ✧ он ~ бы дал, заплати́л бы не hết sức mong muốn..., bằng bất cứ giá nào nó cũng trả nếu được...; ~ отда́ть свою́ жизнь kháng cự ác liệt mới chịu chết

дорогови́зна *ж.* (nạn, đời sống) đắt đỏ; thời buổi gạo châu củi quế (*погов.*); ~ жи́зни sinh hoạt (đời sống) đắt đỏ

доро́гой *нареч.* trên đường đi, trong khi đi đường

дорог||о́й *прил.* 1. đắt, đắt tiền, đắt đỏ, mắc, mắc mỏ; ~и́е кни́ги những quyển sách đắt tiền; по ~ цене́ (với) giá đắt; 2. *перен.* quý, quý báu, quý giá; ему́ до́рог ваш сове́т lời khuyên của anh rất quý đối với nó, nó quý trọng lời khuyên của anh; 3. (*милый*) thân mến, thân yêu, quý mến, yêu mến; ~ друг! bạn thân mến!; ~ гость (vị) khách quý, quý khách; ✧ ~ ценой bằng một giá đắt

дорогостоя́щий *прил.* đắt, giá đắt, đắt tiền

доро́дный *прил.* béo đẫy, béo lẳn, béo mập, béo tốt

дородово́й *прил.* tiền sản, trước khi sinh; ~ пери́од thời kỳ tiền sản

дорож||а́ть, вздорожа́ть đắt lên, trở nên đắt đỏ; жизнь ~а́ет đời sống ngày một đắt đỏ

доро́же (*сравнит. ст. прил.* дорого́й *и нареч.* до́рого) đắt hơn; quý hơn

дорожи́ть *несов.* (*Т*) 1. (*ценить*) quý, trân quý, quý trọng, coi trọng; на́до ~ дру́жбой phải quý (trân quý, quý trọng) tình bạn; 2. (*беречь*) giữ, giữ gìn, gìn giữ, tiết kiệm, tiếc; ~ свои́м че́стным и́менем giữ gìn thanh danh của mình; ~ ка́ждой мину́той quý (tiếc, tiết kiệm) từng phút; ~ здоро́вьем giữ gìn sức khoẻ; не ~ жи́знью coi thường tính mạng, không tiếc thân

доро́жка *ж.* 1. đường nhỏ; (*тропинка*) lối (đường) mòn; пешехо́дная ~ đường đi bộ; бегова́я ~ *спорт.* đường chạy; 2. (*половик*) thảm dài; (*скатерть*) khăn tua dài; 3. *тех.* (*желобок*) đường, rãnh; ✧ во́дная ~ *спорт.* đường bơi; лётная ~ *ав.* đường băng

доро́жн||ый *прил.* 1. (*относящийся к дороге*) (thuộc về) đường, đường sá, đường đi, hành trình; ~ое строи́тельство làm đường sá; ~ые расхо́ды tiền lộ phí; ~ знак biển chỉ đường; ~ые впечатле́ния cảm tưởng đi đường; 2. (*для путешествия*) (dùng khi) đi đường; ~ костю́м quần áo đi đường; ✧ ~ ма́стер đội trưởng bảo dưỡng đường

ДОСААФ *м.* (Доброво́льное о́бщество содействия а́рмии, авиа́ции и фло́ту) *ист.* DOSAAF, Hội tình nguyện giúp đỡ lục quân, không quân và hải quân

доса́да *ж.* (sự, nỗi) bực tức, bực mình, bực bội, buồn phiền, buồn bực; кака́я ~! *разг.* bực quá!

досади́ть *сов. см.* досажда́ть

доса́дливый *прил. см.* доса́дный

доса́дно *в знач. сказ. безл.* đáng bực, đáng giận, đáng tức, đáng tiếc; как ~! đáng giận thay!, thật đáng bực!, bực quá!, bực làm sao!; мне ~, что... tôi thấy bực mình vì...

доса́дн||ый *прил.* đáng bực, đáng giận, đáng tức, đáng tiếc; ~ слу́чай việc đáng bực; ~ая оши́бка sai lầm đáng tiếc

доса́довать *несов.* bực, tức, bực tức, bực mình, tức mình, bực bõ, giận

досажда́ть, досади́ть (*Д*) làm... bực (tức, giận, bực mình, tức mình)

доса́ливать, досоли́ть (*В*) 1. (*оканчивать соление*) muối nốt (xong, hết); 2. (*солить дополнительно*) cho (nêm) thêm muối

досе́ле *нареч. уст.* cho đến nay, đến nay

досиде́ть *сов. см.* доси́живать

доси́живать, досиде́ть (до *Р*) ngồi đến...; ~ до конца́ ngồi đến cùng

доск||а́ *ж.* 1. ván, tấm ván, tấm gỗ; 2. (*пластина, плита*) tấm, bảng; (*с надписью*) (tấm) biển; кухо́нная ~ (cái) thớt; ~ для объявле́ний bảng thông cáo; мемориа́льная ~ biển tưởng niệm; ме́дная ~ biển đồng; мра́морная ~ tấm (biển) cẩm thạch; ша́хматная ~ bàn cờ; ✧ ~ почёта, кра́сная ~ bảng danh dự, bảng vàng; от ~и́ до ~и́ từ đầu đến cuối; ста́вить на одну́ ~у с ке́м-л. đặt ngang hàng (xếp cùng một loại) với ai

досказа́ть *сов. см.* доска́зывать

доска́зывать, досказа́ть (*В*) kể nốt (xong, hết); (*до какого-л. места, предела*) kể đến; тепе́рь он доска́жет свою́ исто́рию bây giờ anh ấy sẽ kể nốt chuyện của mình; ~ ска́зку до середи́ны kể chuyện cổ tích đến nửa chừng

доскака́ть *сов.* nhảy đến; (*на лошади*) phi đến

доскона́льно *нареч.* (một cách) rất rõ, rõ ràng, rất tỉ mỉ, rất cặn kẽ, đến đầu đến đũa, đến nơi đến chốn; мне ~ изве́стно tôi biết rất rõ (rất tỉ mỉ, rất cặn kẽ)

доскона́льный *прил.* tỉ mỉ, chi tiết, cặn kẽ, kỹ càng

досла́ть *сов. см.* досыла́ть

после́дование *с. юр.* (sự) thẩm xét thêm, điều tra thêm

после́довать *сов. юр.* (*В*) thẩm xét (điều tra) thêm

послó́вно *нареч.* (đúng) từng chữ; ~ переда́ть разгово́р с ке́м-л. chuyển đạt đúng từng chữ câu chuyện (cuộc đối thoại) với ai

послóвный *прил.* đúng từng chữ; ~ перево́д (sự, bản) dịch đúng từng chữ

дослужи́ться *сов.* (до *Р*) làm việc đến, đạt được; ~ до пе́нсии làm việc đến lúc về hưu; ~ до чи́на..., до зва́ния... làm nên (làm đến) chức..., tước...

послу́ш||ать *сов.* (*В*) nghe nốt (xong, hết); он не ~ал меня́ nó đã không nghe hết những điều tôi nói

досма́тривать, досмотре́ть (*В*) 1. *тк. несов.* (*осматривать*) khám, khám xét, kiểm soát, kiểm tra; 2. (*до конца*) xem nốt (xong, hết)

досмо́тр *м.* (sự) khám, khám xét, kiểm soát, kiểm tra; тамо́женный ~ khám xét của thuế quan

досмотре́ть *сов. см.* досма́тривать

досмо́трщик *м.*: тамо́женный ~ nhân viên thuế quan (hải quan)

досоли́ть *сов. см.* доса́ливать

досо́хнуть *сов.* khô hẳn

доспа́ть *сов. см.* досыпа́ть I

доспе́хи *мн.* binh giáp; *шутл.* trang bị

доспо́рить *сов.* tranh luận (tranh cãi) xong, tranh luận (tranh cãi) hết

досро́чно *нареч.* trước thời hạn (hạn định, hạn); ~ вы́полнить план hoàn thành kế hoạch trước thời hạn

досро́чн||ый *прил.* trước thời hạn (hạn định, hạn); ~ое выполне́ние пла́на hoàn thành kế hoạch trước thời hạn

дост||ава́ть, доста́ть 1. (до *Р*) với (chạm) tới; он достаёт руко́й до потолка́ nó với tay tới trần nhà; 2. (*В* из, с *Р*) (*брать, извлекать что-л.*) lấy (rút, móc)... ra; ~ кни́гу с по́лки lấy quyển sách ở giá xuống; ~ платóк из карма́на rút mùi soa trong túi ra; 3. (*В, Р*) (*приобретать, получать*) tìm (kiếm, xoay) được; он ~а́л два биле́та в теа́тр anh ta mua (xoay, kiếm) được hai vé xem hát; 4. *безл.* (*Р*) (*хватать*) *разг.* có đủ; ему́ ~аёт сил сде́лать э́то anh ấy sẽ có đủ sức làm việc đó; ему́ не ~аёт терпе́ния nó thiếu kiên nhẫn; нам не ~ава́ло вас сего́дня hôm nay chúng tôi rất thiếu anh; э́того то́лько не ~ава́ло! chỉ còn thiếu cái nước này nữa mà thôi!; 5. *разг.* (*В Т,* с *Т*) chán ngấy, chọc tức, làm... bực tức (tức giận, uất hận); я уже́ доста́л его́ вопро́сом nó chán ngấy câu hỏi của tôi; ну, мужики́, доста́ли вы меня́! này, các ông mãnh đã chọc tức tôi lắm rồi đấy!; он меня́ доста́л nó làm tôi uất hận lắm

дост||ава́ться, доста́ться (*Д*) 1. được, được hưởng, được chia, có; ~ в насле́дство, по насле́дству được hưởng (được chia) gia tài, được thừa kế (thừa hưởng); мне ~а́лось два я́блока tôi được chia (được phần) hai quả táo; ему́ ~а́лась тя́жкая до́ля số phận nó thật gian khổ; не легко́ нам ~а́лась побе́да chúng ta giành được thắng lợi không dễ dàng gì; 2. *безл. разг.* (*о наказании*) bị quở (quở trách, trừng phạt); и ~а́лось же ему́! nó bị quở ghê lắm; ему́ ~а́нется за э́то nó sẽ bị trừng phạt (quở trách) vì việc này

доста́вить *сов. см.* доставля́ть

доста́вк||а *ж.* (sự) chở đến, chuyển đến, đưa đến, đem đến, mang đến; (*товаров тж.*) (sự) giao; (*писем*) (sự) phát; ~ на́ дом, с ~ой на́ дом giao tận nhà, chở đến nhà, đem đến nhà

доставля́ть, доста́вить (*В*) 1. (*привозить, приносить*) chở (chuyển, đưa, đem, mang)... đến; (*товары тж.*) giao; (*письма*) phát; ~ заказ на́ дом giao hàng đặt mua đến tận nhà; ~ кого́-л. домо́й на маши́не chở (đưa) ai đến nhà bằng ôtô; ~ све́дения cung cấp tài liệu; 2. (*причинять, вызывать*) làm (gây, đem lại) cho; ~ кому́-л. ра́дость đem niềm vui cho ai, làm cho ai vui mừng; ~ кому́-л. удово́льствие làm ai thích thú (thoả thích); ~ кому́-л. беспоко́йство làm phiền ai; 3. (*предоставлять*) tạo, cho; ~ возмо́жность путеше́ствовать tạo điều kiện được đi du lịch; ~ кому́-л. удо́бный слу́чай tạo dịp tốt cho ai

доста́т||ок *м.* 1. (sự) sung túc, dư dật, đầy đủ, ấm no, đủ ăn đủ mặc; жить в ~ке sống sung túc (dư dật, đầy đủ, ấm no); 2. *разг.* (*достаточное количество чего-л.*) số lượng đầy đủ; име́ть в ~ке необходи́мые това́ры có đủ hàng hoá cần thiết; 3. *мн.*: ~ки *разг.* (*доходы*) thu nhập

доста́точно 1. *нареч.* khá, đủ; он ~ силён nó khá mạnh; и так ~ ве́село thế cũng đủ vui.; за э́ти го́ды он ~ постаре́л những năm qua ông ấy già đi nhiều; 2. *в знач. сказ. безл.* đủ, vừa đủ; э́того ~ như vậy cũng đủ rồi; у нас всего́ ~ chúng tôi có đủ mọi thứ; ~ взгляну́ть, что́бы... chỉ cần nhìn qua cũng đủ thấy rằng...; ~ сказа́ть, что... chỉ cần nói rằng... thì cũng đủ

доста́точн||ый *прил.* đầy đủ, đủ; име́ть ~ые основа́ния có đủ (đầy đủ) lý do

доста́ть(ся) *сов. см.* достава́ть(ся)

достиг||а́ть, дости́гнуть, дости́чь (*Р*) 1. (*доходить, доезжать*) đi đến (tới), đến (tới) được; (*о звуках, слухах и т. п.*) vọng (vang, vẳng) đến; дости́чь верши́ны горы́ leo đến được đỉnh núi; 2. (*какого-л. уровня*) đạt (đến) tới, tới; дости́чь соверше́нства đạt tới mức hoàn thiện; дости́чь вы́сшей сте́пени разви́тия lên (đạt) tới cấp độ phát triển cao nhất; высота́ зда́ния ~а́ет не́скольких деся́тков ме́тров chiều cao toà nhà lên tới mấy chục mét; 3. (*какого-л. возраста*) đến, lên; дости́чь совершенноле́тия đến tuổi trưởng thành; 4. (*добиваться*) đạt, đạt tới (đến), đạt (thu, giành) được; ~ це́ли đạt được mục đích, đến (tới) đích; дости́чь результа́та thu được kết quả; дости́гнуть осуществле́ния чего́-л. thực hiện được cái gì; дости́гнуть по́лной побе́ды giành được thắng lợi hoàn toàn; дости́гнуть соглаше́ния đạt được sự thoả thuận, thoả thuận được; э́тим вы ничего́ не дости́гнете bằng cách này anh sẽ không đạt (thu) được gì cả

дости́гнутое *с.* điều đã đạt (giành, thu) được

дости́гнуть *сов. см.* достига́ть

достиже́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) đạt được, đạt tới, đạt đến, giành được, thu được; для ~я свое́й це́ли để đạt được mục đích của mình; по ~и чего́-л. sau khi đạt được cái gì; 2. (*успех*) thành tựu, thành quả, thành tích; ~я нау́ки и те́хники những thành tựu của khoa học và kỹ thuật; спорти́вные ~я những thành tích thể thao

достижи́мый *прил.* có thể đạt được (đạt tới)

дости́чь *сов. см.* достига́ть

достове́рно *нареч.* (một cách) đích xác, xác thực, đích thực, đích thật, chắc chắn; мне ~ изве́стно tôi biết đích xác

достове́рность *ж.* (sự, độ, tính chất, tính) đích xác, xác thực, xác tín, đích thực, đích thật

достове́рн||ый *прил.* đích xác, xác thực, xác tín, đích thực, đích thật, chắc chắn, đáng tin cậy; ~ые све́дения những tài liệu đáng tin cậy; ~ые сообще́ния những tin tức đích xác (đáng tin cậy); из ~ых исто́чников theo nguồn tin đáng tin cậy

досто́инств||о *с.* 1. (*положительное качество*) ưu điểm, phẩm chất, mặt tốt; ~а и недоста́тки чего́-л. những ưu điểm và khuyết điểm của cái gì; 2. (*проявление самоуважения*) thể diện, thể thống, phẩm giá, phẩm cách, (vẻ) trang nghiêm, đường hoàng, đàng hoàng, đường bệ; челове́ческое ~ nhân phẩm, nhân cách, phẩm giá con người; унижа́ть национа́льное ~ xúc phạm đến lòng tự tôn dân tộc, phạm đến quốc thể; чу́вство со́бственного ~а lòng tự tôn (tự trọng); счита́ть ни́же своего́ ~а coi là không xứng với phẩm giá của mình; говори́ть с ~ом ăn nói đường hoàng (đàng hoàng, đường bệ); 3. (*стоимость, ценность*) mệnh giá, trị giá, giá trị, giá; облига́ция ~ом в 50 рубле́й phiếu công trái mệnh giá (trị giá) 50 rúp; ✧ оцени́ть кого́-л., что́-л. по ~у đánh giá ai, cái gì đúng phẩm chất

досто́йно *нареч.* 1. (một cách) xứng đáng, đích đáng; ~ отмеча́ть kỷ niệm một cách xứng đáng; ~ отве́тить trả lời đích đáng; 2. (*с достоинством*) (một

cách) đường hoàng, đàng hoàng, đường bệ

досто́йн||ый *прил.* 1. (*P*) (*заслуживающий*) đáng được, đáng, xứng đáng, xứng; ~ внима́ния đáng (đáng được) chú ý; ~ похвалы́ đáng (đáng được) khen; ~ сожале́ния đáng tiếc; ~ дове́рия đáng (đáng được) tin cậy, xứng với lòng tin; 2. (*заслуженный, справедливый*) xứng đáng, đích đáng; ~ая награ́да phần thưởng xứng đáng; 3. (*соответствующий чему-л.*) xứng với, hợp với; ~ая па́ра xứng đôi; 4. *уст.* (*почтенный*) đáng kính, đáng trọng, đáng kính trọng

достопа́мятный *прил. уст.* đáng nhớ (ghi nhớ)

достопочте́нный *прил. уст. и ирон.* khả kính, đáng kính, đáng trọng (kính trọng, quý trọng)

достопримеча́тельност||ь *ж.* thắng cảnh; *мн.*: ~и (những) thắng cảnh, danh lam, danh thắng, danh lam thắng cảnh; осма́тривать ~и го́рода xem thắng cảnh (danh thắng, danh lam thắng cảnh) trong thành phố

достопримеча́тельный *прил.* đáng chú ý (ghi nhớ); ~ слу́чай chuyện đáng ghi nhớ; ~ факт sự kiện đáng chú ý

досто́яние *с. тк. ед.* tài sản, của cải, sở hữu, của quý; обще́ственное ~ tài sản (sở hữu) công cộng, của công; сде́лать что́-л. ~м кого́-л. biến cái gì thành sở hữu của ai; ~ мирово́го иску́сства tài sản (của quý, kho báu) của nền nghệ thuật thế giới

достра́ивать, достро́ить (*B*) xây dựng nốt (xong, cho hết)

достро́йка *ж.* (sự) xây dựng nốt, xây dựng xong

достро́ить *сов. см.* достра́ивать

до́ступ *м.* 1. (*место подхода*) lối đi tới; (*место входа*) lối đi vào; 2. (*возможность входа*) (sự) được phép vào; (*возможность посещения*) (sự) được phép vào thăm; (*возможность использования*) (sự) được phép sử dụng; откры́ть кому́-л. ~ к чему́-л. cho phép ai được làm gì; получи́ть ~ к образова́нию được đi học; получи́ть ~ к секре́тным докуме́нтам được phép đọc tài liệu bí mật; 3. *информ.* (sự) truy cập, truy nhập; прямо́й ~ в па́мять truy cập trực tiếp vào bộ nhớ

досту́пность *ж.* 1. (tính) có thể đến được, có thể qua được; 2. (*умеренность цены*) giá phải chăng (vừa phải), giá mềm; 3.(*простота, доходчивость*) (tính) vừa tầm, vừa sức, dễ hiểu, dễ tiếp thu

досту́пн||ый *прил.* 1. (*для прохода*) có thể qua được (đi được); (*для подхода*) có thể đến được; тропа́, ~ая то́лько для пешехо́дов đường mòn chỉ có khách bộ hành qua lại được; 2. (*подходящий для всех*) phải chăng, với tới được, vừa túi tiền; (*соответствующий силам, способностям*) vừa tầm, vừa sức, vừa phải; ~ая цена́ giá phải chăng (vừa phải), giá mềm; 3. (*лёгкий для понимания*) dễ hiểu (tiếp thu, thu nhận); изложи́ть свою́ мысль в ~ой фо́рме trình bày ý nghĩ của mình một cách dễ hiểu; 4. (*о человеке*) dễ gần, chan hoà

досту́чаться *сов. разг.* gõ đến khi được nghe; ~ у две́ри gõ cửa đến khi được nghe; не ~ gõ mãi không ai nghe

досу́г *м.* (thời gian, lúc) rỗi, rảnh, nhàn rỗi, rảnh rỗi, rảnh rang, rỗi việc, nhàn tản, nhàn hạ, thư nhàn, thư thả; на ~е lúc nhàn rỗi (rảnh rang, rảnh rỗi, rỗi việc, nhàn tản, nhàn hạ)

досу́жий *прил. разг.* rỗi, rảnh, nhàn rỗi, rảnh rỗi, rỗi việc, nhàn tản, nhàn hạ, thư nhàn, thư thả; (*праздный, пустой*) tào lao, vô ích; ~ разгово́р nói chuyện tào lao, chuyện phiếm, nhàn đàm, phiếm đàm

до́суха *нареч.* (đến) thật khô; вы́тереть ~ lau thật khô

досу́шивать, досуши́ть 1. (*B*) làm khô hẳn, sấy (phơi khô) xong; 2. (*P*) (*дополнительно*) sấy (phơi khô) thêm

досуши́ть *сов. см.* досу́шивать

досчита́ть(ся) *сов. см.* досчи́тывать(ся)

досчи́тывать, досчита́ть (*B*) đếm (tính) xong, đếm (tính) hết; ~ до десяти́ đếm đến mười

досчи́тываться, досчита́ться (*P*): не ~ кого́-л., чего́-л. thấy thiếu (mất) ai, cái gì

досыла́ть, досла́ть (*B*) (*остаток*) gửi nốt; (*дополнительно*) gửi thêm; досла́ть недостающий том словаря́ gửi nốt tập từ điển thiếu; ~ 10 рубле́й gửi thêm 10 rúp

досы́пать *сов. см.* досыпа́ть II

досыпа́ть I, доспа́ть *разг.* ngủ đến (tới)...; не доспа́ть до утра́ không ngủ được đến sáng

досыпа́ть II, досы́пать (*B, P*) (*добавлять*) đổ (bỏ) thêm) (*доверху*) đổ (bỏ) đầy

до́сыта *нареч.* 1. (đến) no, no nê, thật no; есть, нае́сться ~ ăn no (no nê, chán chê); 2. *перен.* (*вдоволь*) thoải mái, thoả thích, tha hồ, chán chê, đã đời, đã nư; ~ наговори́ться nói chuyện chán chê (đã đời, đã nư)

досье́ *с.* hồ sơ

досю́да *нареч. разг.* đến đây, đến chỗ này

досяга́емост||ь *ж.* (khả năng) đạt đến được, đạt tới được; *воен.* tầm, phạm vi; в преде́лах ~и trong phạm vi đạt tới được; вне преде́лов, за преде́лами ~и ở ngoài tầm (ngoài phạm vi); вне преде́лов ~и артиллери́йского огня́ ở ngoài tầm bắn của hoả pháo

досяга́емый *прил.* (có thể) đạt đến được, đạt tới được

дот *м.* (долговре́менная огневая то́чка) hoả điểm kiên cố, lô cốt

дотацио́нный *прил.* được trợ cấp (trợ vốn), được nhận tiền trợ cấp (trợ vốn) (*của nhà nước*); ~ заво́д nhà máy được trợ cấp; ~ регио́н vùng được trợ cấp

дота́ция *ж.* tiền trợ cấp (trợ vốn) (*của nhà nước cho xí nghiệp, cơ quan...*)

дотащ||и́ть *сов.* (*B*) đưa (mang, vác, gánh, xách, khiêng)... đến được; (*волоком*) kéo (lôi)... đến được; он еле ~и́л мешо́к khó nhọc lắm anh ấy mới vác bao đến được

дотащи́ться *сов. разг.* lê (lết, vất vả đi) đến

дотемна́ *нареч.* đến tối mịt

дотерпе́ть *сов.* chịu (chịu đựng) được

дотла́ *нареч.* hoàn toàn, hẳn, hết, sạch, sạch nhẵn, sạch sành sanh; сгоре́ть ~ cháy trụi (trụi thùi lụi, ra tro); сжечь ~ đốt cháy trụi (cháy trụi thùi lụi, ra tro); разори́ться ~ bị phá sản hoàn toàn, khánh tận, khánh kiệt; проигра́ться ~ thua sạch, thua cháy túi

дото́ле, дото́ль *нареч. уст.* (cho) đến khi nào

дото́шно *нареч.* (một cách) tỉ mỉ, kỹ lưỡng, kỹ càng

дото́шный *прил. разг.* tỉ mỉ, kỹ lưỡng, kỹ càng, sâu sát; ~ челове́к người kỹ lưỡng; како́й вы ~! anh kỹ lưỡng quá!

дотра́гиваться, дотро́нуться (до *P*) đụng (chạm, động, sờ) đến; никто́ не дотро́нулся до э́того блю́да không ai đụng đũa đến món ăn này cả

дотро́нуться *сов. см.* дотра́гиваться

дото́ле *нареч. прост.* đến đó, đến đấy, đến chỗ ấy

дотя́гивать, дотяну́ть 1. (*B* до *P*) (*таща, доставлять*) kéo (lôi)... đến;

2. (*В*) *разг.* (*довести машину, самолёт и т. п.*) đưa... đến; он дотяну́л повреждённую маши́ну до аэродро́ма anh ấy đã đưa (đã lái) chiếc máy bay bị hỏng đến phi trường; 3. *разг.* (*с трудом доезжать, долетать и т. п.*) đến được; мы не дотяну́ли до го́рода chúng tôi không đến được thành phố; 4. (*В* до *Р*) (*протягивать*) kéo (căng, giăng, chăng)... đến; они́ дотяну́ли верёвку до столба́ họ đã kéo (giăng, chăng) dây đến cột; 5. *разг.* (*до какого-л. времени*) chờ đến; (*доживать*) sống đến; дотяну́ть до весны́ sống được đến mùa xuân; он не дотяну́л до пе́нсии ông ấy không sống được đến tuổi về hưu

дотя́гиваться, дотяну́ться (до *Р*) 1. (*доставать*) với (chạm) tới; 2. *разг.* (*простираться*) nằm (chạy) dài đến; 3. *разг.* (*доходить*) lê (lết, vất vả đi) đến

дотяну́ть(ся) *сов. см.* дотя́гивать(ся)

доу́чивать, доучи́ть 1. (*кого-л.*) dạy xong (hết); 2. (*что-л.*) học xong (hết); он не доучи́л ба́сню nó không học xong bài ngụ ngôn

доу́чиваться, доучи́ться 1. (*кончать учиться*) học xong; 2. (до *Р*) (*до какого-л. срока*) học đến; доучи́ться до седьмо́го кла́сса học đến lớp bảy

доучи́ть(ся) *сов. см.* доу́чивать(ся)

дофеода́льный *прил.* trước thời phong kiến, tiền phong kiến

дофи́н *м. ист.* hoàng thái tử (*Pháp*)

доха́ *ж.* dokha, áo lông dài

до́хлый *прил.* 1. (*о животном*) chết; 2. *перен. разг.* (*слабый, хилый о человеке*) èo uột, ốm yếu, yếu đuối, còm cõi, ốm o

до́хн||уть *несов.* chết; ~ с го́лоду chết đói; ✧ му́хи ~ут chán chết, buồn nhức xương, chán mớ đời

дохну́ть *сов.* 1. *разг.* thở; (*выдохнуть*) thở ra; 2. (*повеять, подуть*) thổi nhẹ; ✧ ~ не́когда bận túi bụi, bận xỉ mũi mà thở; боя́ться, не сметь ~ sợ thất thần

дохо́д *м.* (khoản) thu nhập, hoa lợi, thu; национа́льный ~ thu nhập quốc dân; чи́стый ~ thu nhập ròng, thực thu; приноси́ть, дава́ть ~ đem lại thu nhập, sinh lợi

доходи́ть, дойти́ (до *Р*) 1. đi đến (tới), đến, tới; они́ дошли́ до ста́нции за 10 мину́т họ đi đến (tới) ga mất 10 phút; письмо́ дошло́ до меня́ че́рез два дня bức thư tới (đến) tay tôi hai ngày sau; 2. (*достигать — о звуках*) vọng (vẳng, vang) đến; (*об известиях и т. п.*) đến; до меня́ дошла́ весть, что... tôi biết được tin rằng...; 3. *разг.* (*становиться понятным*) hiểu, hiểu được, hiểu nổi; дошло́? hiểu chứ?, nghe thủng chưa?; э́то до меня́ не дохо́дит tôi không hiểu điều đó; му́зыка не дохо́дит до слу́шателей các thính giả không hiểu (cảm nhận, thu nhận) nổi âm nhạc; дойти́ до созна́ния nhập vào ý thức; 4. (*о преданиях и т. п.*) được truyền lại (giữ gìn); 5. (*до какого-л. предела*) tới, đến (đạt, lên) tới; ~ до коле́н đến (tới) đầu gối; 6. *разг.* (*додумываться*) hiểu (nghĩ ra) được; до всего́ сам дошёл tự mình hiểu được tất cả; дойти́ до э́того свои́м умо́м tự mình hiểu được điều đó; 7. (*до какого-л. состояния, положения*) đi đến, bị, lâm vào; ~ до отча́яния bị thất vọng (tuyệt vọng); ~ до кра́йности đến mức quá đáng, đi đến chỗ cực đoan; ~ до по́лного изнеможе́ния bị kiệt sức hoàn toàn; до чего́ он дошёл! nó khổ đến thế là cùng!; 8. *безл.*: де́ло дошло́ до... sự việc đã đi đến mức...; дойти́ до того́, что... đi đến chỗ...; ✧ ~ до абсу́рда trở nên phi lý; у меня́ не дохо́дят ру́ки до э́того tôi không có thì giờ làm được việc này

дохо́дность *ж.* (số) thu nhập; ~ предприя́тия thu nhập của xí nghiệp

дохо́дн||ый *прил.* 1. (thuộc về) thu nhập, thu, nhập; ~ая статья́ бюдже́та khoản thu của ngân sách; 2. (*прибыльный*) có lãi (lợi, lời), sinh lợi; ~ая о́трасль хозя́йства ngành kinh doanh có lãi (sinh lợi)

дохо́дчиво *нареч.* (một cách) dễ hiểu, rõ ràng; ~ объясни́ть giải thích rõ ràng (dễ hiểu)

дохо́дчив||ый *прил.* dễ hiểu, rõ ràng; в ~ой фо́рме với hình thức dễ hiểu, một cách dễ hiểu

дохристиа́нский *прил. ист.* trước thời đại Kitô (Cơ Đốc)

доцвести́ *сов. см.* доцвета́ть

доцвета́ть, доцвести́ nở xong, nở hết; (*до какого-л. срока*) nở đến

доце́нт *м.* phó giáo sư

доцента́ура *ж.* 1. (*звание*) hàm phó giáo sư; 3. *собир.* các phó giáo sư

до́ченька *ж.* 1. con gái yêu quý; 2. (*в обращении*) con, cháu

дочерна́ *нареч.* đen ra, đen trùi trũi; загоре́ть ~ phơi nắng đen trùi trũi

дочёрн||ий *прил.* 1. (của) con gái; 2.: ~ее предприя́тие xí nghiệp "con", chi nhánh của xí nghiệp; 3. *бот.*: ~ побе́г chồi gốc, chồi rễ

дочерти́ть *сов. см.* дочёрчивать

дочёрчивать, дочерти́ть (*В*) vẽ (kẻ) nốt, vẽ (kẻ) xong, vẽ (kẻ) hết

до́чиста *нареч.* 1. (đến) sạch, sạch sẽ; вы́мыть что́-л. ~ rửa sạch cái gì; 2. *перен. разг.* (*полностью*) (một cách) sạch, sạch trụi, sạch nhẵn, hết sạch, hết xoẳn, sạch sành sanh, hoàn toàn, trụi, hết, xoẳn; xoẳn củ tỏi (*разг.*); сгоре́ть ~ cháy sạch (trụi, trụi thùi lụi); съесть всё ~ ăn hết (sạch, sạch nhẵn, sạch sành sanh); проигра́ться ~ thua sạch (cháy túi, sạch nhẵn, hết xoẳn, sạch sành sanh); огра́бить ~ cướp sạch (xoẳn, sạch trụi, sạch nhẵn, sạch sành sanh)

дочи́стить *сов. см.* дочища́ть

дочита́ть(ся) *сов. см.* дочи́тывать(ся)

дочи́тывать, дочита́ть (*В*) đọc nốt (xong, hết); (*В* до *Р*) đọc đến; дочита́ть кни́гу đọc hết quyển sách

дочи́тываться, дочита́ться *разг.* đọc nhiều đến nỗi...; дочита́ться до головно́й бо́ли đọc nhiều đến nỗi nhức đầu

дочища́ть, дочи́стить (*В*) làm sạch (đánh, gọt, bóc...) xong, làm sạch (đánh, gọt, bóc...) hết, làm sạch (đánh, gọt, bóc...) hẳ; дочи́стить апельси́н до полови́ны bóc dở quả cam

до́чка *ж. см.* дочь

дочу́рка *ж. разг.* con gái bé bỏng

дочь *ж.* con gái

дошива́ть, дошить (*В*) khâu (may) nốt, khâu (may) xong, khâu (may) hết

дошить *сов. см.* дошива́ть

дошко́льни||к *м.*, **~ца** *ж.* đứa trẻ dưới tuổi học (chưa đến tuổi đi học)

дошко́льн||ый *прил.* dưới tuổi học, chưa đến tuổi đi học; де́ти ~ого во́зраста trẻ con dưới tuổi học (chưa đến tuổi đi học); ~ое воспита́ние mẫu giáo; ~ые учрежде́ния các cơ quan mẫu giáo

дощатый *прил.* (bằng) ván; ~ мо́стик cầu ván; ~ пол sàn ván; ~ая перегоро́дка phên ván

дощечка *ж. уменьш. к* доска́ (tấm) ván nhỏ; номерна́я ~ biển số

дояркa *ж.* bà/chị vắt sữa

дра́га *ж. тех.* 1. tàu cuốc, tàu vét bùn; 2. (*прибор*) lưới vét

драгоце́нность *ж.* 1. (đồ) trang sức quý báu, kim hoàn, châu báu; 2. (*то,*

что дорого) báu vật, vật báu, bửu bối, bảo bối

драгоце́нный *прил.* quý, quý báu, quý giá (*тж. перен..*); ~ ка́мень đá quý, ngọc, bảo thạch

драгу́н *м. ист.* long kỵ binh

драгу́нский *прил. ист.* (thuộc về) long kỵ binh

дра́же *с. нескл.* kẹo viên, kẹo trứng chim, kẹo hạnh nhân

дра́жн||ый *прил.* (thuộc về) tàu cuốc, tàu vét bùn; ~ые рабо́ты công việc nạo vét (vét bùn)

дразни́ть *несов.* (*В*) 1. trêu, chọc, ghẹo, chòng, trêu chọc, chọc ghẹo, trêu ghẹo, chòng ghẹo; 2. (*возбуждать*) khêu gợi, khêu, gợi; ~ любопы́тство khêu gợi sự tò mò; ~ чей-л. аппети́т nhem thèm ai, làm cho ai thèm ăn

дразни́ться *разг. см.* дразни́ть 1

дра́ить *несов.* (*В*) cọ sạch, đánh bóng; ~ пу́говицы đánh bóng cúc áo; ~ па́лубу *мор.* cọ boong tàu

дра́йвер *м. информ.* driver, bộ điều khiển

дра́ка *ж.* (sự, cuộc) đánh nhau, đánh lộn, ẩu đả

драко́н *м.* rồng, long; ✧ созве́здие Драко́на chòm sao Thiên long (*Draco*)

драко́новск||ий *прил.* hà khắc, khắc nghiệt; ~ие зако́ны những đạo luật hà khắc

дра́м||а *ж.* 1. (*жанр*) chính kịch, kịch nói, kịch; теа́тр ~ы nhà hát kịch nói, kịch viện; 2. (*произведение*) (vở) kịch; 3. *перен.* (tấn) thảm kịch, bi kịch; семе́йная ~ tấn thảm kịch gia đình

драмати́зм *м.* 1. *лит.* kịch tính, tính kịch; 2. *перен.* (tính chất) bi thảm, bi đát; ~ положе́ния tính chất bi thảm (bi đát) của tình hình, tình trạng bi đát (bi thảm)

драмати́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) chính kịch, kịch nói, kịch; ~ое произведе́ние vở kịch, tác phẩm chính kịch; ~ кружо́к nhóm kịch; ~ теа́тр nhà hát kịch nói, kịch viện; 2. (*рассчитанный на эффект*) (có vẻ) đóng kịch; ~ жест điệu bộ đóng kịch; 3. (*полный драматизма*) bi thảm, bi đát, thê thảm; ~ слу́чай chuyện bi thảm (bi đát)

драмати́чность *ж. см.* драмати́зм

драмати́чный *прил. см.* драмати́ческий

драмату́рг *м.* nhà soạn kịch, kịch tác gia, kịch gia

драматурги́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kịch nghệ, nghệ thuật kịch, ~ая де́ятельность hoạt động kịch nghệ; ~ая теория lý thuyết kịch nghệ (về nghệ thuật kịch)

драматурги́я *ж.* 1. kịch nghệ, nghệ thuật kịch; 2. *собир.* (các tác phẩm) kịch; ~ Го́голя kịch của Gogol

драмкружо́к *м.* (драмати́ческий кружо́к) nhóm kịch

дра́нка *ж.* 1. *собир.* (*штукатурная*) cốt vách; (*кровельная*) ván lợp; 2. (*дощечка*) (tấm) ván lợp

дра́н||ый *прил. разг.* rách, rách rưới, rách mướp, rách tươm, rách tổ địa, rách xơ xác, tả tơi; ~ая о́бувь giày rách (rách tươm, cóc gặm); ходи́ть с ~ыми локтя́ми mặc áo rách cùi

дрань *ж. собир. см.* дра́нка

драп *м.* dạ, nỉ

драпирова́ть *несов.* (*В*) trang hoàng bằng vải; (*обивать*) bọc vải; (*закрывать занавесками*) che màn

драпиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) trang hoàng bằng vải; bọc vải; che màn (*ср.* драпирова́ть); 2. (*занавеска*) (bức) màn

драпиро́вщик *м.* chuyên viên trang hoàng bằng vải, chuyên viên bọc vải

дра́пов||ый *прил.* (bằng) dạ, nỉ; ~ое пальто́ áo măngtô dạ

драпри́ *мн. и с. нескл.* (*занавеска*) (bức) màn

дра́тва *ж. тк. ед.* chỉ vuốt nhựa

драть, вы́драть (*В*) *разг.* 1. *тк. несов.* (*рвать*) xé, xé rách, xé toạc; 2. *тк. несов.* (*открывать, снимать*) bóc, tước; 3. (*вырывать*) nhổ; ~ зу́бы nhổ răng; 4. (*сечь*) đánh, quất, vụt; (*наказывая, дёргать*) kéo, giật; ~ кого́-л. за во́лосы kéo (giật) tóc ai; ~ кого́-л. за́ уши véo (beo, béo) tai ai; 5. *тк. несов.* (*тереть*) cọ, cạo, nạo; 6. *тк. несов.* (*вызывать боль*) *разг.* làm rát, làm buốt; ✧ ~ втридо́рога chém, cứa cổ, bán quá đắt, bán cắt cổ; ~ го́рло, глотку gào rát cổ, rát cổ bỏng họng; ~ нос (*важничать*) hếnh mũi, lên mặt, làm phách; от э́того моро́з по ко́же дерёт nghe thế mà ghê rợn cả người, việc này làm sởn gai ốc

дра́ться, подра́ться 1. đánh nhau, đánh lộn, ẩu đả, choảng nhau; я с ним подра́лся tôi đã đánh nhau với nó; ~ друг с дру́гом đánh lộn (ẩu đả, choảng) nhau; ~ на кулака́х đánh đấm nhau, đánh võ; 2. *тк. несов.* (*сражаться*) đánh, đấu, đánh nhau, chiến đấu; ~ на дуэ́ли đấu súng, đấu kiếm; 3. *тк. несов. перен.* (за *В*) (*бороться за что-л.*) đấu tranh, tranh đấu, phấn đấu

драце́на *ж. бот.* cây bồng bồng (*Dracaena draco*); ~ ю́жная cây huyết dụ (*Cordyline*)

драчли́вый *прил.* hay đánh nhau, hay ẩu đả, hay cà khịa, ba gai, cà xóc

драчу́н *м. разг.* kẻ hay đánh nhau, tay ba gai; он большо́й ~ nó là chúa ba gai, nó thích đánh nhau lắm

дребеде́нь *ж. разг.* (điều) nhảm nhí, hồ đồ; *собир.* (mớ) nhảm nhí, hồ đồ

дребезжа́ние *с.* (tiếng kêu) loảng xoảng, loảng choảng, lẻng xẻng

дребезжа́ть *несов.* (kêu) loảng xoảng, loảng choảng, lẻng xẻng; (*о голосе, звуке*) rung, rè

дребезжа́щий *прил.* (*о голосе, звуке*) rung, rè

древеси́на *ж. тк. ед.* 1. gỗ; 2. *собир.* (*лесоматериалы*) gỗ; деловая́ ~ gỗ kinh tế

древе́сница *ж. зоол.* nhái bén xanh (*Hyla arborea*)

древесн||ый *прил.* (thuộc về) cây gỗ, cây, gỗ; (*получаемый из дерева*) (bằng) gỗ; (*живущий на деревьях*) (sống) trên cây; ~ая кора́ vỏ cây; ~ пито́мник vườn ươm cây; ~ые поро́ды loại cây gỗ, loại thân gỗ; ~ая ма́сса bột gỗ; ~ая смола́ nhựa gỗ, nhựa cây; ~ спирт rượu gỗ, rượu metylic; ~ у́голь thán gỗ; ~ая лягу́шка *зоол. см.* древе́сница

дре́вко *с.* cán; ~ зна́мени cán cờ

древневьетна́мский *прил.* (của) Việt Nam cổ đại, Việt Nam cổ

древнегре́ческий *прил.* (của) Hy Lạp cổ đại, Hy Lạp cổ; ~ язы́к tiếng Hy Lạp cổ

древнееври́йский *прил.* (của) Hêbrơ, Do Thái cổ đại; ~ язы́к tiếng Hêbrơ

древнеегипе́тский *прил.* (của) Egypt cổ đại, Ai Cập cổ đại, Ai Cập cổ; ~ая цивилиза́ция nền văn minh Ai Cập cổ đại

древнеинди́йский *прил.* (của) India cổ đại, Ấn Độ cổ đại, Ấn Độ cổ; ~ язы́к tiếng Ấn Độ cổ

древнекита́йский *прил.* (của) Trung Hoa cổ đại, Trung Hoa cổ; ~ая цивилиза́ция (nền) văn minh Trung Hoa cổ đại

древнеру́сский *прил.* (của) Nga cổ đại, Nga cổ; ~ язы́к tiếng Nga cổ

дре́вн||ий *прил.* 1. cổ, xưa; ~ обы́чай tục lệ cổ, cổ lệ; ~яя исто́рия lịch sử cổ đại; ~ие времена́ cổ đại, thời cổ; 2. (*очень старый*) cổ, cũ lắm; (*дрях-*

лый) già khụ, già khọm, già yếu; ~яя ру́копись cổ văn; ~ стари́к ông lão già khụ; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~ие cổ nhân, những người thời xưa

дре́вност||ь *ж.* 1. cổ đại, thời cổ; (*вещь*) vật cổ, cổ vật; 2. *мн.*: ~и (*древние памятники*) (những) vật cổ, cổ vật, cổ tích

древови́дный *прил. бот.* (có) hình cây, dạng cây

древонасажде́ни||е *с.* 1. (sự) trồng cây; 2. *мн.*: ~я (*посаженные деревья*) cây trồng; полоса́ ~й dải cây trồng

древото́чец *м. зоол.* mọt gỗ (*Cossus cossus*)

дрези́на *ж.* xe goòng tự động, xe kiểm ray (khám ray), ôtô ray

дрейф *м. мор.* (sự) trôi giạt, trôi nổi; ✧ лечь в ~ cho thuyền buồm nổi tại chỗ

дрейфова́ть *несов.* trôi, trôi giạt, trôi nổi, phiêu giạt, phiêu bạt

дрейфу́ющ||ий *прил.* trôi, trôi giạt, trôi nổi, phiêu giạt, phiêu bạt; ~ая льди́на băng trôi; нау́чная ~ая ста́нция trạm khoa học trôi nổi

дрель *ж. тех.* khoan, máy khoan; ручна́я ~ khoan tay

дрема́ *ж.*, **дрёма** *ж. разг. см.* дремо́та

дрема́ть *несов.* thiu thiu (lim dim) ngủ, ngủ lơ mơ, thiêm thiếp; ✧ не ~ cảnh giác, sẵn sàng đối phó

дремо́та *ж.* (sự) thiu thiu ngủ, lim dim ngủ, ngủ lơ mơ, thiêm thiếp

дремо́тн||ый *прил.* ngái ngủ, thiu thiu ngủ, làm thiu thiu ngủ; ~ая тишина́ (sự) tĩnh lặng làm thiu thiu ngủ

дрему́чий *прил.* 1. rậm, rậm rạp; ~ лес a) rừng rậm; б) *перен.* (sự) hủ lậu, lạc hậu; 2. *перен.* hoàn toàn, đặc; ~ неве́жда kẻ hoàn toàn vô học, người dốt đặc cán mai

дрена́ж *м.* 1. *тех.* (sự) rút nước, thoát nước, tiêu nước, tháo nước; (*система*) hệ thống rút nước (thoát nước, tiêu nước, tháo nước); 2. *мед.* (sự) dẫn lưu; (*трубка*) ống dẫn lưu

дрена́жн||ый *прил.* 1. *тех.* (để) rút nước, thoát nước, tiêu nước, tháo nước; 2. *мед.* (để) dẫn lưu; ~ая тру́бка ống dẫn lưu

дрени́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *тех.* rút (thoát, tiêu, tháo) nước; 2. *мед.* dẫn lưu

дресва́ *ж.* sỏi

дрессиро́ванный *прил.* (đã được) dạy, tập luyện (*nói về loài vật*)

дрессирова́ть, выдрессировать (*В*) dạy, tập luyện (*cho loài vật*)

дрессиро́вка *ж.* (sự) dạy thú, tập luyện loài vật

дрессиро́вщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người dạy thú

дри́блинг *м. спорт.* (sự) dẫn bóng, dẫn vòng đĩa

дроби́лка *ж.* máy nghiền

дроби́льный *прил.* (đã) nghiền vụn, đập vụn, tán nhỏ

дроби́нка *ж.* viên đạn chì, hạt chì

дроби́ть, раздроби́ть (*В*) 1. (*размельчать*) nghiền (đập) vụn, tán (nghiền) nhỏ, nghiền (đập) nát; 2. (*делить*) chia nhỏ, phân ra, phân chia, phân tán; ~ вопро́с phân nhỏ vấn đề; ~ си́лы phân tán lực lượng

дроби́ться, раздроби́ться 1. (*размельчаться*) (bị) nghiền vụn, tán nhỏ, đập vụn, nát ra; (*раскалываться*) (bị) bổ ra; 2. (*делиться*) (bị) chia nhỏ, phân ra, phân chia, phân tán

дроблёный *прил.* vụn, bị đập vụn (nghiền vụn, tán nhỏ); ~ кирпи́ч gạch vụn

дро́бн||ый *прил.* 1. (*расчленённый*) bị chia cắt (chia nhỏ); 2. (*частый — о звуках, шагах и т. п.*) đều đều; ~ стук дождя́ tiếng mưa lộp độp đều đều; ~ цо́кот копы́т tiếng vó ngựa lóc cóc đều đều; идти́ ~ым ша́гом đi lóc cóc, chạy lon ton; 3. *мат.* (thuộc về) phân số; ~ое число́ phân số

дробови́к *м. охот.* súng săn (*bắn đạn ghém*)

дробов||о́й *прил.*: ~о́е ружьё *см.* дробови́к; ~ заря́д đạn ghém, đạn chì

дробь *ж.* 1. *собир. охот.* đạn (hạt) chì; 2. *перен.*: бараба́нная ~ hồi trống, tiếng trống rung; ча́стая ~ каблуко́в tiếng gót giày lộp cộp (lóc cóc); 3. *мат.* phân số; просты́я ~ phân số đơn giản; пра́вильная ~ phân số chính, phân số thực; непра́вильная ~ phân số phi chính, phân số giả

дрова́ *мн.* (*скл. как с.*) củi; сухи́е ~ củi khô

дро́вни *мн.* (*скл. как м.*) xe tải trượt tuyết

дровозагото́вки *мн.* (sự) đốn củi

дровосе́к *м. уст.* người đốn củi, tiều phu, ông tiều

дровян||о́й *прил.* (thuộc về) củi; (*производимый дровами*) (bằng) củi; ~ сара́й nhà chứa củi; ~ склад kho củi; ~о́е отопле́ние sưởi ấm bằng củi

дро́ги *мн.* (*скл. как ж.*) xe ngựa bốn bánh; похоро́нные ~ xe tang, xe đám ma

дро́гнуть I, продро́гнуть (*мёрзнуть*) (bị) lạnh buốt, lạnh cóng, rét; я совсе́м продро́г tôi bị lạnh cóng; продро́гнуть до косте́й lạnh thấu xương

дро́гн||уть II *сов.* 1. (*вздрогнуть*) run, rung, rung rinh, rung động, lay động, rung lên; (*о голосе, звуке*) run run; (*о свете*) lung linh, rung rinh, chập chờn; (*о человеке*) rùng mình, giật mình; его́ рука́ не ~ула tay anh ấy không run; ни оди́н му́скул не ~ул на его́ лице́ trên mặt anh ta không một thớ thịt nào rung động cả; се́рдце у него́ ~уло anh ấy cảm thấy run sợ trong lòng; земля́ ~ула от взры́ва бо́мбы mặt đất rung lên vì bom nổ; на де́реве ни оди́н лист не ~ет trên cây không một ngọn lá nào lay động; 2. (*прийти в смятение*) run sợ, dao động: неприя́тель ~ул и обрати́лся в бе́гство kẻ thù run sợ và tháo chạy; не ~ пе́ред тру́дностями không run sợ (dao động) trước khó khăn; ✧ рука́ не ~ет không run tay, thẳng tay

дрожа́ние *с.* (sự) run, rung, rung rinh, rung động, lay động, rung lên; (*голоса, звука*) (sự) run run; (*света*) (sự) lung linh, rung rinh, chập chờn

дрожа́тельный *прил.*: ~ парали́ч *мед.* bệnh liệt rung, hội chứng Parkinson

дрожа́ть 1 *несов.* 1. (*трястись*) run, rung, rung động, lay động, rung lên; (*о голосе, звуке*) run run; (*о свете*) lung linh, rung rinh, chập chờn; ~ от хо́лода run vì lạnh, rét run; ~ от стра́ха run sợ; ~ ме́лкой дро́жью run run; ~ от возбужде́ния run vì sự xúc cảm; ~ всем те́лом toàn thân run lên; 2. *перен.* (*бояться*) run sợ, sợ hãi, kinh hãi; ~ пе́ред ке́м-л. run sợ (sợ hãi, kinh hãi) ai; ~ за кого́-л., что́-л. run sợ (lo lắng, lo sợ, lo ngại) cho ai, cho việc gì; ~ над ке́м-л. hết sức nâng niu ai, chăm sóc ai quá chừng; ~ над чем-л. giữ gìn cái gì rất cẩn thận, dè sẻn cái gì; ~ за свою́ судьбу́ lo sợ cho số phận mình; ~ над ка́ждой копе́йкой tiếc từng xu, bo siết từng đồng xu nhỏ

дрожа́щ||ий *прил.* run, rung, rung rinh, run run, rung rung; ~им го́лосом bằng giọng run run

дрожжев||о́й *прил.* (thuộc về) men, bột nở, sô tả; ~ы́е грибки́ nấm men; ~о́е те́сто bột nhào đã trộn bột nở (sô tả)

дро́жж||и *мн.* (*скл. как ж.*) men, bột nở, sô tả; пивны́е ~ men bia; ✧ расти́ как на ~а́х! lớn lên như thổi

дро́жки *мн.* (*скл. как ж.*) xe ngựa (*loại nhẹ, không mui*); беговы́е ~ xe ngựa đua

дрожь *ж.* (sự) run, rung, run run, rung rung, rung rinh; не́рвная ~ run vì xúc động; с ~ю в го́лосе (với) giọng run run; его́ броса́ет в ~ при одно́й мы́сли об э́том chỉ nghĩ về việc ấy nó cũng đã run cả người

дрозд *м.* chim sáo, sáo, chim hét (*Turdus*); ~-пересме́шник yểng, nhồng

дро́ссель *м. тех.* van tiết lưu, van bướm; *эл.* cuộn cản, chấn lưu

дро́тик *м.* (cái) lao

друг I *м.* (*мн.*: друзья́) (người) bạn; *мн.*: друзья́ các bạn, bạn bè, bạn hữu, thân hữu, bằng hữu, bầu bạn; ~ де́тства bạn thời thơ ấu, bạn hồi nhỏ; ~ до́ма người bạn của gia đình; стать друзья́ми trở thành bạn bè; дороги́е друзья́! thưa các bạn thân mến!; друзья́ познаю́тся в беде́ *погов.* trong hoạn nạn mới hiểu lòng bạn; ✧ будь ~ом xin làm ơn

друг II: спра́шивать ~ ~а hỏi lẫn nhau; люби́ть ~ ~а yêu nhau; сиде́ть далеко́ ~ от ~а ngồi xa nhau; говори́ть ~ ~у nói với nhau; разгова́ривать ~ с ~ом nói chuyện với nhau; быть похо́жим ~ на ~а giống nhau; идти́ ~ за ~ом đi theo (nối đuôi, nối tiếp, liên tiếp) nhau; забо́титься ~ о ~е chăm sóc lẫn nhau; ~ без ~а thiếu nhau; ~ про́тив ~а đối diện nhau; ~ за ~а vì nhau

друг||о́й *прил.* 1. (*иной*) khác; кто́-то ~ người nào khác; соверше́нно ~ая те́ма đề tài khác hẳn; стать ~и́м челове́ком trở thành một con người khác hẳn; 2. (*следующий, второй*) sau, tiếp sau; на ~ день (đến, sang) ngày hôm sau, hôm sau; в ~ раз (đến) lần sau, lần khác; на ~ год năm sau; оди́н за ~и́м lần lượt, người nọ đến người kia; 3. *в знач. сущ.* а) *м.* người khác; (*один из двух*) người kia; б) *с.*: ~о́е việc khác, chuyện khác; в) *мн.*: ~и́е những người khác; (*остальные*) những người còn lại; и тот и ~ cả người nọ lẫn người kia, cả cái nọ lẫn cái kia; ни тот ни ~ không phải người này mà cũng chẳng phải người kia; không phải cái này mà cũng chẳng phải cái kia; ✧ никто́ ~ как... không ai khác là..., chính là...; смотре́ть ~и́ми глаза́ми nhìn một cách khác, xem xét dưới quan điểm khác; ~и́ми слова́ми nói một cách khác; э́то совсе́м ~о́е де́ло thế mới phải chứ, đó lại là chuyện khác; с ~ стороны́ mặt khác

дру́жб||а *ж.* tình bạn, tình thân hữu, tình hữu nghị, tình hữu ái; ~ ме́жду наро́дами tình hữu nghị (tình thân hữu) giữa các dân tộc; быть в ~е с ке́м-л. kết bạn (làm bạn, đánh bạn) với ai; ✧ не в слу́жбу, а в ~у *погов.* xin làm ơn..., nhờ anh (chị, ông, bà...) giúp cho...

дружелю́бие *с.* (sự, tình) thân thiện, thân ái, thân tình

дружелю́бно *нареч.* (một cách) thân thiện, thân ái, thân tình

дружелю́бный *прил.* thân thiện, thân ái, thân tình

дру́жески *нареч.* (một cách) thân tình, thân mật, thân thiết, thân ái, thân hữu, hữu ái

дру́жеск||ий *прил.* thân tình, thân mật, thân thiết, thân ái, thân hữu, bạn bè, hữu ái, thân thiện; ~ое уча́стие (lòng) thông cảm thân tình; ~ тон giọng nói thân mật (thân thiện); оказа́ть ~ую услу́гу giúp đỡ thân tình (bạn bè)

дру́жественн||ый *прил.* hữu nghị, hữu ái, bạn bè; (*дружеский*) thân tình, thân mật, thân thiết, thân ái, thân hữu, thân thiện; ~ тон giọng nói thân mật (thân thiện); ~ые отноше́ния quan hệ hữu nghị (thân hữu, bạn bè, thân tình); ~ая страна́ nước bạn

дружи́на *ж.* 1. *ист.* đội thân binh; 2. (*группа, отряд*) đội, tổ; пионе́рская ~ đội thiếu niên tiền phong; наро́дная ~ đội dân phòng (dân cảnh); санита́рная ~ đội cứu thương; боева́я ~ đội dân quân chiến đấu

дружи́нник *м.* 1. *ист.* đội viên thân binh; 2. (*в группе, отряде*) đội viên; наро́дные ~и những đội viên dân phòng (dân cảnh)

дружи́ть *несов.* (с *Т*) kết bạn, làm bạn, giao du, chơi thân, chơi; đánh bạn (*разг.*)

дружи́ще *м.* (*скл. как ж.*) *разг.* cậu, bạn, thằng bạn

дру́жно *нареч.* 1. (*в согласии*) (một cách) hoà thuận, thuận hoà, hoà hợp, đoàn kết, thân thiết, thân tình, thân mật; жить ~ sống hoà thuận (thuận hoà), ăn ở hoà thuận với nhau; рабо́тать ~ làm việc ăn ý nhau, làm việc ăn rơ (ăn giơ); 2. (*одновременно*) đồng loạt, nhất tề, hiệp đồng, đồng thanh; ~ кри́кнуть đồng thanh hô, đồng loạt kêu lên; де́йствовать недоста́точно ~ hành động thiếu hiệp đồng (thiếu nhất trí, kém ăn rơ)

дру́жн||ый *прил.* 1. hoà thuận, thuận hoà, hoà hợp, đoàn kết, thân ái, thân thiết, thân tình, hữu ái; ~ая семья́ gia đình hoà thuận (thuận hoà); они́ о́чень ~ы́ họ rất hoà thuận (thuận hoà, thân tình) với nhau; ~ коллекти́в tập thể đoàn kết; 2. (*согласованный*) đồng loạt, hiệp đồng, nhất trí, đồng thanh; ~ые аплодисме́нты những tràng vỗ tay đồng loạt; ~ смех tiếng cười đồng thanh; ~ отпо́р nhất tề kháng cự; ~ая рабо́та việc làm hiệp đồng (ăn ý, ăn rơ, ăn giơ); ~ыми уси́лиями với những cố gắng hiệp đồng; ✧ ~ые всхо́ды những mầm non mọc khoẻ; ~ая весна́ xuân về đột ngột

друж|о́к *м.* (người) bạn; мой ~! (*обращение*) này ông bạn!, này cậu!

дру́за *ж. мин.* đám (chùm) tinh thể

дры́гать *несов.* (*Т*) *разг.* giẫy, cựa quậy

дря́блость *ж.* (sự) nhão, nhũn

дря́бл||ый *прил.* nhão, nhũn; ~ые мы́шцы bắp thịt nhão

дря́зги *мн.* (*скл. как ж.*) *разг.* chuyện cãi vặt (cãi vã, xích mích)

дрянн||о́й *прил. разг.* xấu, tồi, xấu xa. tồi tàn, tồi tệ, cà mèng, cà khổ, không ra gì; ~ челове́к người xấu, kẻ đê tiện, đồ tồi; ~а́я пого́да trời xấu quá

дрянь *ж.* 1. *собир. разг.* đồ vật xấu, đồ hỏng, đồ bỏ; *перен.* (*чепуха*) (điều) nhảm nhí, bậy bạ, vớ vẩn, ba xạo; 2. *в знач. сказ. прост.*: де́ло ~ việc không ra gì

дряхле́ть, одряхле́ть già yếu đi

дря́хлость *ж.* (sự) già yếu, già nua, già khọm, già khụ

дря́хлый *прил.* già yếu, già nua, già khọm, già khụ, già cỗi

ДСК *м.* (домострои́тельный комбина́т) xí nghiệp liên hợp xây nhà

дуайе́н *м. дип.* doyen, trưởng đoàn ngoại giao

дуали́зм *м. филос.* nhị nguyên luận, thuyết nhị nguyên

дуали́ст *м.* người theo nhị nguyên luận (thuyết nhị nguyên)

дуалисти́ческий *прил.* (thuộc về) nhị nguyên luận, nhị nguyên

дуб *м.* 1. (*дерево*) (cây) sồi (*Quercus*); 2. *тк. ед.* (*древесина*) (gỗ) sồi; 3. *перен. разг.* (*о человеке*) thằng ngốc, kẻ ngu đần, bị thịt

дуба́сить, отдуба́сить *разг.* 1. (*В*) đánh, đập, choảng, nện; ~ друг дру́га đánh nhau, đánh lộn, choảng nhau;

2. *тк. несов.* (по *Д*, в *В*) (*сильно стучать*) đập, nện; ~ в дверь đập cửa, nện cửa

дуби́льн||ый *прил.* (thuộc về) thuộc da; ~ое вещество́ chất thuộc da; ~ая кислота́ acid tanic

дуби́на *ж.* 1. côn, đùi, gậy, đoản côn; 2. *прост.* (*о высоком человеке*) cò hương, sếu vườn, người cao lêu nghêu; 3. *прост.* (*о тупом человеке*) thằng ngốc, cây thịt, kẻ ngu đần

дуби́нка *ж.* dùi cui

дуби́тель *м.* (*вещество*) chất tanin, chất thuộc da

дуби́ть *несов.* (*В*) thuộc; ~ ко́жи thuộc da

дубле́ние *с.* (sự) thuộc da

дублёнка *ж.* áo da (da cừu, da thuộc)

дублён||ый *прил.* 1. (đã) thuộc; ~ая ко́жа da thuộc; 2. *перен. разг.* (*обветренный, огрубелый*) da bánh mật, da bồ quân, bị rám

дублёр *м.* 1. người dự bị; 2. *театр.* diễn viên dự bị; 3. *кино* diễn viên lồng tiếng

дубле́т *м.* 1. bản thứ hai, bản sao, bản copy, phức bản; 2. *охот.* phát súng chập đôi

дубликáт *м.* phó bản, bản đúp, phức bản

дубли́рование *с.* 1. (sự) trùng lặp; 2. *театр.* (sự) làm dự bị; 3. *кино* (sự) lồng tiếng

дубли́рованный *прил.* (đã) lồng tiếng; ~ фильм phim lồng tiếng

дубли́ровать *тех.* (*В*) 1. trùng lặp, làm trùng; ~ рабо́ту друго́го предприя́тия trùng lặp (làm trùng) công việc của xí nghiệp khác; 2. *театр.* làm diễn viên dự bị; 3. *кино* lồng tiếng, lồng; ~ фильм lồng phim, lồng tiếng

дубля́ж *м. кино* (sự) lồng tiếng

дубня́к *м.* rừng sồi

дубова́т||ый *прил.* không thanh, hơi thô, thô thô, hơi nặng nề

дубо́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) sồi; (*из дуба*) (bằng) gỗ sồi; ~ая ро́ща rừng sồi; ~ стол bàn gỗ sồi; 2. *перен. разг.* (*грубый, тяжеловесный*) thô, cục súc, cục mịch, nặng nề; ~ язы́к lời lẽ cục súc; lưỡi gỗ (*разг.*); ~ стиль lối văn nặng nề; ✧ ~ая голова́ *бран.* đồ ngu, kẻ ngu độn (ngu đần), cây thịt

дубо́к *м.* cây sồi non

дубра́ва *ж.* rừng sồi

дуг||а́ *ж.* 1. (*в упряжи*) cung càng xe; 2. (*часть окружности*) vòng (đường, hình) cung; описа́ть ци́ркулем ~у́ dùng compa vẽ đường cung; бро́ви ~о́й lông mày hình cung; изогну́ться ~о́й cong lại, cong lưng; ~ рекú cung sông; 3. *разг.* (*на трамвае*) cung lấy điện; ✧ электри́ческая ~ *физ.* hồ quang điện, cung lửa điện, hồ quang, điện hồ

дугов||о́й *прил. физ., тех.* (thuộc về) hồ quang; ~а́я электри́ческая ла́мпа đèn điện hồ quang; ~а́я печь lò hồ quang

дугообра́зный *прил.* (có) hình cung, hình vòng cung, hình vòm

дуде́ть *несов. разг.* thổi sáo (tiêu)

ду́дк||а *ж.* sáo, tiêu, ống sáo; ✧ пляса́ть под чью-л. ~у làm theo lệnh (theo ý) ai, phục tùng ai

ду́дки *межд. прост.* hừ; нет, ~, не дам! hừ, tao chẳng cho đâu!

ду́жка *ж.* cung, quai, chạc, gọng; ~ ведра́ quai xô; ~ очко́в gọng kính

ду́ло *с.* nòng súng; (*выходное отверстие*) miệng súng, họng súng; под ~м пистоле́та trước họng súng lục

дульцине́я *ж. шутл.* bạn lòng; ý trung nhân (*лит.*)

ду́ма *ж.* 1. (*мысль*) suy tư, ý nghĩ, ý tưởng; 2. *лит.* (khúc) bi ca; 3. (viện) Đuma; депута́т Госуда́рственной Ду́мы РФ dân biểu Đuma quốc gia Liên bang Nga; городска́я ~ Đuma (hội đồng) thành phố

ду́м||ать, поду́мать 1. (над *Т*, о *П*) nghĩ, suy nghĩ, suy tư, nghĩ ngợi, suy ngẫm, ngẫm nghĩ, suy tưởng; ~ над пробле́мой suy nghĩ (nghĩ ngợi, suy ngẫm, nghĩ) về vấn đề; о ком вы ~али? anh đã nghĩ đến ai?; об э́том сле́дует поду́мать nên suy nghĩ (suy ngẫm) về việc này; 2. *тк. несов.* (*полагать, считать*) nghĩ, cho, tưởng, thiết tưởng, thiết nghĩ; вы так ~аете? anh nghĩ như thế à?; я ~аю, что э́то непра́вильно tôi cho (thiết tưởng, thiết nghĩ) là việc này không đúng; не зна́ю, что об э́том и ~ tôi không biết nghĩ gì về việc này; 3. *тк. несов.* (+ *инф.*) (*намереваться сделать что-л.*) định, tính, dự định, có ý định; когда́ вы ~аете е́хать в дере́вню? khi nào anh định (tính, dự định) về nông thôn?; 4. (о *П*) (*заботиться, беспокоиться*) nghĩ, quan tâm, để ý, lưu tâm; он ~ает то́лько о себе́ nó chỉ nghĩ (quan tâm) đến nó mà thôi; он постоя́нно ~ает о свои́х де́тях anh ta luôn luôn nghĩ đến con cái; ✧ я ~аю! (*конечно*) tất nhiên!, lẽ dĩ nhiên!, nhất định!; не ~аю! (*едва ли*) chắc gì!, không chắc!; и не ~аю! (*вовсе нет*) hoàn toàn không!; мно́го ~ о себе́ đánh giá mình quá cao, tự cao tự đại; не до́лго ~ая không ngần ngại, không suy nghĩ nhiều, ngay, ngay tức khắc, ngay tắp lự, ngay cái rụp

ду́м||аться *несов. безл.* thiết nghĩ, thiết tưởng, nghĩ, cho, tưởng; мне ~ается, что... tôi thiết nghĩ (thiết tưởng, nghĩ, cho) rằng...

дум-дум: пу́ли ~ *воен.* đạn dumdum (đum-đum)

думпка́р *м. тех.* (toa) goòng tự lật

ду́мск||ий *прил.* (thuộc về) Đuma; ~ая фра́кция đoàn (khối, đảng đoàn) ở Đuma

дунове́ние *с.* hơi thổi; лёгкое ~ ве́тра hơi (làn) gió thoảng

ду́нуть *сов. см.* дуть

дупли́стый *прил.* có bộng, rỗng ruột

дупло́ *с.* bộng cây, hốc cây; (*в зубе*) lỗ răng sâu, lỗ hổng

ду́ра *ж. разг.* con ngu, đồ ngu, đồ ngốc

дура́к *м.* 1. *разг.* thằng ngu, kẻ ngu ngốc (ngu xuẩn, đần độn); *бран.* đồ ngu (ngốc, xuẩn, mặt nạc); 2. *карт.* tulokhơ, tú-lơ-khơ; игра́ть в ~á đánh (chơi) tulokhơ; ✧ ~ ~о́м а) kẻ thậm ngu, kẻ ngốc hết chỗ nói; б) người bị lâm vào tình thế khó ăn khó nói; оста́вить кого́-л. в ~а́х lừa phỉnh ai, lừa đảo ai; оста́ться в ~а́х bị lừa, bị lừa phỉnh, bị lừa đảo; нашёл ~á! (*или* нашли́ ~á!, ~ко́в нет!) *ирон.* đừng có mà hòng!, không được đâu!, chẳng ai ngu đến thế đâu!; ~а́м сча́стье *погов.* ≅ thánh nhân đãi kẻ khù khờ; без ~о́в *разг.* (một cách) nghiêm chỉnh, nghiêm túc, đứng đắn

дураковáтый *прил.* hơi ngu, hơi ngốc, đụt

дурале́й *м. разг. см.* дура́к

дура́цк||ий *прил. разг.* ngu ngốc, ngu xuẩn, gàn dở; (*смешной*) lố bịch; ~ое положе́ние tình trạng lố bịch, tình cảnh khó ăn khó nói; ~ая привы́чка thói xấu

дура́чество *с. разг* (điều, việc) ngu xuẩn, gàn dở; (*шалость*) trò tinh nghịch, trò

дура́чить, одура́чить (*В*) *разг.* lừa, gạt, lừa gạt, đánh lừa, lừa phỉnh, lừa đảo, huyễn hoặc

дура́читься *несов. разг.* làm điều ngu xuẩn; (*забавляться шутками*) đùa tếu; (*шалить*) tinh nghịch

дурач||о́к *м. разг.* 1. gà tồ, kẻ ngờ nghệch (ngốc nghếch, khờ khạo); притворя́ться ~ко́м giả bộ ngờ nghệch (ngốc nghếch, khờ khạo);

2. (*слабоумный*) người ngu đần, anh chàng thộn

дура́шливый *прил. разг.* ngờ nghệch, ngốc nghếch, khờ khạo, đần độn, khờ, thộn, ngố; (*любящий дурачиться*) hay nghịch, tinh nghịch, nghịch ngợm

дурдо́м *м. прост. пренебр.* (*сумасшедший дом*) nhà thương điên, nhà điên

ду́рень *м. прост. см.* дура́к

дуре́ть, одуре́ть *разг.* 1. trở nên ngu ngốc (đần độn); 2. (*одурманиваться*) mê mẩn, mê mụ (mê muội, mụ người, mụ) đi, trở nên u mê

дури́ть *несов. разг.* làm điều ngu xuẩn; (*дурачиться*) tinh nghịch; (*упрямиться*) trở chứng, giở chứng, đâm ra bướng bỉnh; ✧ ~ кому́-л. го́лову làm ai quẫn trí

дурма́н *м.* 1. *бот.* (cây) cà độc dược (*Datura*); 2. (*одурманивающее средство*) thuốc mê, thuốc phiện, ma tuý; ✧ как в ~е ngây ngất, như bị thôi miên, như say, như trong cơn mê

дурма́нить, одурма́нить (*В*) làm ngây ngất (choáng váng), làm... say (mê mẩn, u mê); ~ кому́-л. го́лову làm ai u mê (mê mẩn tâm thần)

дурне́ть, подурне́ть xấu đi, mất duyên; она́ о́чень подурне́ла chị ấy xấu đi nhiều

ду́рно 1. *нареч.* (một cách) không tốt, tồi tệ, xấu, tồi, kém, dở, tệ; ~ вести́ себя́ cư xử tồi tệ (không tốt); ~ говори́ть, отзыва́ться о ко́м-л. nói, nhận xét xấu về ai; ~ обраща́ться с кем-л. xử tệ với ai; ~ па́хнет hôi, thối; 2. *в знач. сказ. безл.* (*Д*, с *Т*) khó chịu, khó ở, ngây ngất, choáng váng, bị xâm, sắp bị ngất; ей ~ bà ấy bị xâm, chị ấy bị choáng váng, cô ta sắp bị ngất; почу́вствовать себя́ ~ cảm thấy khó ở, thấy khó chịu trong người

дурн||о́й *прил.* 1. (*плохой*) không tốt, tồi tệ, xấu xa, bỉ ổi, xấu, tồi, kém, dở, tệ; ~ посту́пок hành động xấu xa (tồi tệ, bỉ ổi); ~о́е поведе́ние hạnh kiểm xấu; ~о́е воспита́ние (sự) giáo dục kém; ~а́я сла́ва tiếng xấu, ô danh; ~ за́пах mùi hôi (thối); 2. (*некрасивый*) xấu, xấu xí; ✧ ~ глаз cái nhìn mang lại điều gở, con mắt hãm tài; крича́ть, ора́ть, вопи́ть ~ы́м го́лосом la hét như bị chọc tiết, thét như điên

дурнот||а́ *ж. разг.* (sự, tình trạng) khó chịu, khó ở, choáng váng; (*тошнота*) (sự, tình trạng) buồn nôn; почу́вствовать ~ý thấy khó chịu trong người

дурну́шка *ж. разг.* (*женщина*) người đàn bà xấu xí; (*девочка*) cô bé xấu xí

ду́рочка *ж. разг.* kẻ ngờ nghệch, con bé khờ khạo

дуршла́г *м.* rá lọc, ba soa

дурь *ж. разг.* (điều) gàn dở, trở chứng, giở chứng

дуст *м.* bột diệt sâu

ду́т||ый *прил.* 1. (*пустой внутри*) rỗng; ~ые ши́ны lốp bơm căng; 2. *перен.* (*преувеличенный*) thổi phồng, quá đáng; (*фальшивый*) hư, giả mạo; ~ые це́ны giá nói thách, giá quá đáng; ~ые ци́фры (những) con số thổi phồng, số ma; ~ая знамени́тость hư danh

дуть, поду́ть 1. thổi; *безл.* (*о проникновении холодного воздуха*) lùa; ду́ет си́льный ве́тер gió thổi mạnh; как здесь ду́ет! ở đây gió lùa dữ quá!; от окна́ си́льно ду́ет gió lùa qua cửa sổ; 2. *тех.* (*В*) thổi; ~ бутылки thổi chai; ✧ ~ гу́бы, гу́бки (*на кого-л.*) hờn, dỗi, giận, bực, cong cớn; и в ус себе́ не ~ hoàn toàn không để ý đến

дутьё *с. тех.* 1. (*подача воздуха*) (sự) thổi, quạt; горя́чее ~ thổi gió nóng; 2. (*изготовление полых предметов*) (sự) thổi

ду́ться *несов.* (на *В*) *разг.* hờn, dỗi, giận, bực, giận dỗi, hờn dỗi, bực tức, cong cớn

дуумвира́т *м. ист.* nhị đầu (nhị hùng) chế

дух *м.* 1. *тк. ед.* tinh thần; (*душа*) linh hồn, tâm linh; мора́льный ~ tinh thần; высо́кий ~ отве́тственности tinh thần trách nhiệm cao; ~ зако́на tinh thần của đạo luật; ~ вре́мени tinh thần thời đại; пасть ~ом mất tinh thần, ngã lòng, nản chí; поднима́ть ~ nâng cao tinh thần; в том же ~е cứ theo tinh thần đó, cũng theo kiểu đó, cứ như thế; что́-то в э́том ~е cái gì đó tương tự như vậy; 2. (*сверхъестественное существо*) thần, thần linh; свято́й ~ thánh, thần; злой ~ hung thần, ác thần, thần ác; до́брый ~ phúc thần, thiện thần, thần thiện; 3. *разг.* (*дыхание*) hơi thở, hơi; перевести́ ~ lấy lại hơi, nghỉ xả hơi; не переводя́ ~а liền một hơi; затаи́ть ~ cố ghìm hơi thở lại; 4. *разг.* (*воздух*) không khí; лесно́й ~ không khí rừng núi; 5. *разг.* (*запах*) mùi, hương; грибно́й ~ mùi nấm; ✧ быть в ~е đang vui trong lòng; не в ~е а) trong lòng không vui; б) (*не иметь желания*) không muốn, không thích; во весь ~, что есть ~у rất nhanh, hết sức, hết hơi; одни́м ~ом một hơi, một lèo, một mạch, một thôi; о нём ни слу́ху ни ~у không thấy tăm hơi gì của nó cả; что́бы ~у твоего́ здесь не́ было! cút đi!, xéo đi cho rảnh mắt tao!

духи́ *мн.* (*скл. как м.*) nước hoa

духове́нство *с.* giới tu hành (tăng lữ)

духо́вка *ж.* bếp lò, lò sấy, lò nướng

духо́вность *ж.* 1. *филос.* thần tính; ~ и челове́чность thần tính và nhân tính; 2. (*забота о своём духовном мире*) (sự) quan tâm về tâm linh, quan tâm về tinh thần; 3. (*состояние духовного мира*) thần thái, (trạng thái) tâm linh, tinh thần

духо́вн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tinh thần, tâm linh, tâm thần; ~ мир челове́ка thế giới tâm linh của con người; ~ о́блик bộ mặt tinh thần; ~ая бли́зость sự gần gũi về tâm linh (tâm hồn, tâm thần, tinh thần); ~ая жизнь cuộc sống tâm linh (tinh thần); 2. (*церковный*) (thuộc về) nhà thờ, giáo hội, giáo đường, tôn giáo, tăng lữ; ~ая му́зыка thánh nhạc, nhạc giáo đường, nhạc tôn giáo; ~ сан giáo phẩm; ~ое лицо́ nhà tu hành, tu sĩ, tăng sĩ

духов||о́й *прил.* 1. (*об оркестре и т. п.*) thổi, kèn; ~ инструме́нт kèn, nhạc cụ (nhạc khí) thổi; деревя́нные ~ы́е инструме́нты kèn gỗ; 2. (*пневматический*) hơi; ~о́е ружьё súng hơi; 3. (*об утюге и т. п.*) (dùng) hơi nóng; ~ шкаф bếp lò, lò sấy, lò nước nóng; 4. (*о мясе и т. п.*) hấp; ~а́я ры́ба cá hấp

духота́ *ж.* (sự) ngột ngạt, bức bối, oi ả, oi bức, bức, oi; кака́я ~! ngột ngạt quá!, oi bức quá!

душ *м.* 1. (*приспособление*) vòi sen, hương sen; 2. (*процедура*) (sự) tắm vòi sen, tắm hương sen; принима́ть ~ tắm vòi sen (hương sen)

душ||а́ *ж.* 1. linh hồn, tâm hồn, tâm thần, thần thức, tấm lòng, lòng dạ, lòng, tâm, hồn; до́брая ~ а) tấm lòng tốt, tâm thiện, thiện tâm; б) (*о человеке*) người tốt bụng; ни́зкая ~ а) lòng dạ hèn hạ, tâm địa hạ tiện (đê tiện); б) (*о человеке*) kẻ hèn hạ (đê tiện); рабо́тать с ~о́й làm việc hết lòng, tận tâm làm việc; говори́ть с ~о́й nói một cách chân thành (nồng nhiệt); 2. *перен.* (*вдохновитель чего-л.*) người chủ động, linh hồn; ~ чего́-л., како́го-л. де́ла người chủ động trong việc gì, linh hồn của công việc gì; ~

обще́ства người vui nhộn, hoạt náo viên; cây nhộn, cây quậy (*разг.*); 3. (*крепостной крестьянин*) *ист.* (người) nông nô; 4. *разг.* (*человек*) người, khẩu, đầu người, miệng ăn, nhân khẩu; произво́дство на ~у населе́ния sản xuất tính theo đầu người; семья́ из семи́ душ nhà có bảy khẩu (miệng ăn), gia đình có bảy người; круго́м ни ~и́ chung quanh không một bóng người; 5. (*обыкн. с словом* моя́) *разг.* (*фамильярное обращение*): ~ моя́ anh/ em/mẹ/con... thân yêu; ✧ жить ~ в ~у sống rất tâm đầu ý hợp, sống hoà thuận; ~и́ не ча́ять в ко́м-л. yêu thương ai hết lòng, rất đỗi yêu thương ai; ~о́й и те́лом hết lòng hết dạ; в ~е́ trong lòng, trong thâm tâm; всей ~о́й, от всей ~и́ hết lòng, hết dạ, thành tâm, với tất cả tấm lòng; отда́ться всей ~о́й чему́-л. đem hết tâm lực (tâm trí) làm gì; разгово́р по ~ам câu chuyện tâm tình, cuộc nói chuyện thân tình (cởi mở); ско́лько ~е́ уго́дно tuỳ lòng, tuỳ thích, tha hồ; по ~е́ vừa ý, thích; излива́ть ~у thổ lộ tâm can (tâm tình, tâm sự); отда́ть бо́гу ~у quy tiên, ra đi, từ trần, chết

душева́я *ж.* (*скл. как прил.*) nhà (buồng) tắm hương sen

душе́вно *нареч.* (một cách) thân tình, chân thành

душевнобольно́й *прил.* 1. bị bệnh tâm thần (bệnh tinh thần, mất trí); 2. *в знач. сущ. м.* người bệnh tâm thần (tinh thần), người mất trí

душе́вность *ж.* (sự, tính chất) thân tình, chân thành, thành tâm

душе́вн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tâm hồn; (*духовный*) (thuộc về) tinh thần, tâm thần; ~ое состоя́ние tâm trạng; ~ая бо́дрость tinh thần sảng khoái; ~ое потрясе́ние chấn động tinh thần (tâm thần); ~ подъём (cơn) phấn chấn, phấn khởi, hứng thú; ~ые си́лы sức mạnh tinh thần, tâm lực; 2. (*добрый, искренний*) thân mật, thân thiết, thân tình, chân thành, thành tâm; ~ челове́к người thành tâm (thân thiết, tốt bụng); ~ое отноше́ние thái độ thân mật (thân tình); ✧ ~ая боле́знь bệnh tinh thần (tâm thần, thần kinh)

душегу́бка *ж.* 1. (*лодка*) trải, chải, thuyền; 2. (*автомашина для умерщвления людей газом*) xe giết người bằng hơi độc

душегу́бство *с. разг.* (sự) giết người, sát nhân; (*злодейство*) (sự) tàn ác, tàn bạo

ду́шенька *ж. ласк.* em (chị, con...) yêu dấu

душераздира́ющ||ий *прил.* lâm ly, thống thiết, đứt ruột, não nùng, não ruột, đoạn trường; ~ крик tiếng kêu thống thiết (não nùng, đứt ruột, lâm ly); ~ая сце́на cảnh tượng lâm ly (thống thiết, đứt ruột)

ду́шечка *ж. см.* ду́шенька

души́ст||ый *прил.* thơm, có hương thơm; ~ое мы́ло xà phòng thơm

души́ть I, задуши́ть (*В*) 1. (*убивать*) bóp cổ; (*веревкой*) thắt cổ; 2. *перен.* (*подавлять*) bóp nghẹt, đè nén, đàn áp, trù dập; ~ свобо́ду bóp nghẹt tự do; 3. *несов.* (*затруднять дыхание*) (làm) nghẹt thở, nghẹn thở; (*о воротничке*) (làm) nghẹt cổ, nghẹt thở; его́ ду́шит ка́шель nó nghẹt thở vì ho; его́ ду́шит зло́ба nó nghẹn họng (nghẹn hầu) vì nổi giận; ✧ ~ в объя́тиях ôm hôn thắm thiết

души́ть II, надуши́ть (*В*) (*духами*) xức (bôi, rẩy, rảy, vẩy) nước hoa

души́ться, надуши́ться xức (bôi, rẩy, rảy, vẩy) nước hoa (*cho mình*)

душма́ны *мн.* (*ед.* душма́н *м.*) 1. *пренебр.* bọn thổ phỉ, bọn cướp; 2. *ист.* các đội vũ trang chống lại quân Liên Xô ở Afghanistan (*1979-89*)

ду́шно *в знач. сказ. безл.* 1. ngạt, ngột, ngột ngạt, oi, oi bức, bức bối, oi ả; здесь ~ ở đây ngột ngạt (bức bối); сего́дня о́чень ~ hôm nay trời oi (oi bức, bức bối, oi ả) lắm; 2. (*об ощущении удушья*) ngạt thở, ngạt hơi; мне ~ tôi thấy ngạt thở

ду́шн||ый *прил.* ngột, ngạt, ngột ngạt, hấp hơi, ngạt thở, ngạt hơi, khó thở, nghẹt thở, oi, oi bức, oi ả; ~ день ngày ngột ngạt (oi bức, bức bối, oi ả); ~ая ко́мната gian phòng ngột ngạt (bức bối); ~ая атмосфе́ра không khí ngột ngạt

душ||о́к *м. разг.* mùi thoang thoảng; (*запах чего-л. портящегося*) mùi thôi thối; *перен.* mùi; э́то мя́со с ~ко́м thịt này đã có mùi

душо́нка *ж. пренебр.*: ни́зкая, по́длая ~ kẻ hèn hạ (đê tiện), đồ đểu cáng

дуэ́ль *ж.* (trận) quyết đấu, đấu súng, đấu kiếm

дуэли́нт *м.* người đấu súng (đấu kiếm)

дуэ́т *м.* 1. (*инструментальное произведение*) khúc nhạc song tấu; (*вокальное произведение*) khúc hát hai bè; 2. (*инструментальный ансамбль*) bộ đôi, bộ song tấu; (*вокальный ансамбль*) tốp ca hai người, tốp song ca; 3. *спорт.* cặp diễn đôi, cặp song diễn

дуэ́том *нареч.* song tấu, song ca, song diễn; петь ~ song ca, hát đôi, hát hai bè

дха́рма *ж. будд.* pháp, giáo pháp

ды́биться, вздыбиться 1. (*о волосах*) dựng lên; (*о шерсти*) xù lông; 2. (*о лошади*) lồng lên, nhảy lồng lên, chồm vó lên

ды́бом *нареч.*: во́лосы вста́ли ~ tóc dựng đứng lên, dựng tóc gáy; шерсть у соба́ки вста́ла ~ lông con chó dựng đứng lên, con chó xù lông lên

дыбы́: встава́ть, подними́ться, станови́ться на ~ а) lồng lên, nhảy lồng lên, chồm vó lên; б) *перен. разг.* bật lò xo, phản ứng mạnh, lồng lên

ды́лда *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người cao lêu nghêu, cò hương

дым *м.* khói; ✧ в ~ hoàn toàn, đến cùng; пья́ный в ~ say khướt; ~ коромы́слом ồn ào, huyên náo, bát nháo, nháo cả lên; нет ~а без огня́ *погов.* ≅ không có lửa sao có khói

дым||и́ть *несов.* phun khói, bốc khói, nhả khói, lên khói; плита́ ~и́т bếp lò bốc khói; ~ папиро́сой hút thuốc

дыми́ться *несов.* phun (bốc, nhả, lên) khói; (*тлеть*) cháy âm ỉ; (*о паре, тумане*) bốc lên

ды́мк||а *ж.* màn sương; подёрнутый ~ой phủ màn sương, hơi mờ, mờ mờ, lờ mờ; ~ тума́на màn sương (sương mù)

ды́мно *нареч. в знач. сказ. безл.*: здесь ~ ở đây nhiều khói quá, đây đầy khói

ды́мный *прил.* (*дымящийся*) bốc khói; (*наполненный дымом*) đầy (nghi ngút) khói; ✧ ~ по́рох thuốc nổ có khói, thuốc súng khói

дымов||о́й *прил.* (thuộc về) khói; ~а́я труба́ ống khói; ~о́е отве́рстие lỗ thoát khói; ~ снаря́д đạn khói

дымога́рн||ый *прил. тех.*: ~ котёл súp de ống; ~а́я труба́ ống lửa

дымо́к *м.* làn khói nhẹ; (*пар*) hơi

дымохо́д *м.* ống khói, đường dẫn khói

ды́мчат||ый *прил.* râm, màu ám khói, màu khói hương; ~ые очки́ kính râm; ✧ ~ кварц *мин.* thạch anh ám khói

ды́нн||ый *прил.* (thuộc về) dưa bở, dưa thơm; ~ое варе́нье mứt dưa bở; ✧ ~ое де́рево *бот.* (cây) đủ đủ (*Carica papaya*)

ды́ня *ж.* (*растение*) (cây) dưa bở, dưa thơm (*Cucumis melo*); (*плод*) (quả, trái) dưa bở, dưa thơm

дыра́ *ж.* 1. lỗ, lỗ thủng; в ды́рах thủng lỗ, bị thủng (lủng) nhiều chỗ; 2. *разг.* (*захолустье*) nơi hẻo lánh, chốn xa xôi; ✧ чёрная ~ *астр.* lỗ đen, hố đen; озо́нная ~ lỗ thủng tầng ozon

ды́рк||а *ж. разг.* lỗ, lỗ nhỏ, lỗ thủng; ✧ во все ~и проле́зет, в любу́ю ~у проле́зет *разг.* người rất láu lỉnh (rất tháo vát); влеза́ть (влезть) во все ~и *разг.* không tin ai cả và cứ tự mình làm lấy mọi việc

дырокóл *м.* máy đột lỗ

дыря́вить, продыря́вить (*В*) khoét (đục, dùi) lỗ, đục (khoét, đâm) thủng

дыря́в||ый *прил.* thủng, lủng, lỗ chỗ, thủng lỗ; ~ая кастрю́ля nồi thủng; ✧ ~ая па́мять trí nhớ kém lắm

дыха́ни||е *с.* 1. (sự) hô hấp, thở; (*воздух при выдохе*) hơi thở; о́рганы ~я cơ quan hô hấp; удéрживать ~ nín thở; 2. *перен.* (*дуновение*) hơi thở; ~ весны́ hơi thở của mùa xuân; ✧ второ́е ~ nguồn tàn lực trỗi dậy; до после́днего ~я đến hơi thở cuối cùng; иску́сственное ~ *мед.* hô hấp nhân tạo

дыха́тельн||ый *прил.* (thuộc về) hô hấp, thở; ~ые о́рганы các cơ quan hô hấp; ~ые пути́ đường hô hấp

дыш||а́ть *несов.* 1. thở, hô hấp; (*Т*) *перен.* thở, hít thở; ~ све́жим во́здухом thở (hít thở) không khí trong lành; ~ но́сом thở bằng mũi; тяжело́ ~ а) (*с трудом*) khó thở; б) (*от усталости*) thở hổn hển, thở dốc, thở hồng hộc; 2. (на *В*) (*дуть*) hà hơi; ~ на ру́ки hà hơi vào tay; 3. (*Т*) *перен.* (*выражать что-л.*) lộ rõ, toát ra, tỏ rõ; ~ здоро́вьем lộ rõ (toát ra) sức khoẻ tốt; ~ дово́льством lộ rõ (toát ra) lòng thoả mãn; ✧ éле ~, чуть ~ thoi thóp thở; не ~á nín thở

дыша́ться *несов. безл.* thở; здесь о́чень тяжело́ ды́шится ở đây khó thở lắm

ды́шло *с.* càng (gọng) xe

дья́вол *м.* quỷ, quỷ sứ

дьяволёнок *м. разг.* (thằng, đồ) quỷ, ôn con, quỷ sứ

дья́вольски *нареч. разг.* rất, dữ, hung, ghê, lắm, quá, hết sức, cực kỳ; ~ тру́дно rất (cực kỳ, hết sức) khó, khó dữ (ghê, kinh khủng); ~ хо́чется hết sức muốn, muốn lắm, thèm lắm

дья́вольский *прил.* 1. (thuộc về) quỷ; 2. *разг.* (*необычайный*) lạ thường; (*очень тяжёлый*) rất vất vả, rất khó nhọc

дьяк *м. см.* дьячо́к

дья́кон *м. церк.* (người) phó tế, trợ tế

дья́конский *прил.* (thuộc về) phó tế, trợ tế

дьячи́ха *ж.* (bà) vợ ông từ

дьячо́к *м. церк.* ông từ

дю́жий *прил. разг.* vạm vỡ, khoẻ mạnh, lực lưỡng

дю́жина *ж.* (một) tá; ✧ чёртова ~ mười ba, con số không may

дюйм *м.* inche (*bằng 2,54 cm*)

дюймо́вка *ж. спец.* 1. (*доска*) tấm ván dày 2,50 cm; 2. (*сорт гвоздей*) loại đinh dài 2,50 cm

дюймо́вочка *ж. разг.* thiếu nữ/thiếu phụ mảnh dẻ (mảnh mai)

дюймо́вый *прил.* (bằng) một inche

дю́на *ж.* cồn cát, đụn cát

дюралюми́ниевый *прил.* (thuộc về) duralumin, đuralumin; dura, đuya-ra (*разг.*)

дюралюми́ний *м.* duralumin, đuralumin; dura, đuya-ra (*разг.*)

дя́дюшка *м.* (*скл. как ж.*) *см.* дя́дя 1

дя́д||я *м.* (*скл. как ж., Р мн.* ~ей) 1. (*младший брат отца*) chú; (*старший брат отца, матери*) bác; (*брат матери*) cậu; (*муж тётки*) dượng; 2. *разг.* (*обращение*) bác, chú, ông

дя́тел *м.* chim gõ kiến (gõ mõ) (*Picus, Dendrocopos*)

Е, Ё

Ева́нгелие *с.* (sách) Phúc âm

евангели́ст *м.* 1. (*каждый из четырёх составителей Евангелия*) người biên soạn Phúc âm; 2. (*член евангелической общины*) tín đồ Tin Lành

евангели́ческ||ий *прил.* (theo) Phúc âm, Tin Lành; ~ая обще́ина hội thánh Tin Lành

ева́нгельск||ий *прил.* (thuộc về) Phúc âm; ~ая при́тча ngụ ngôn của Phúc âm

евге́ника *ж.* ưu sinh học

евгени́ческий *прил.* (thuộc về) ưu sinh học

е́внух *м.* hoạn quan, thái giám, quan thị

евразийский *прил.* (thuộc về) đại lục Âu-Á; ~ матери́к đại lục Âu-Á

евре́й *м.*, **~ка** *ж.* người Do Thái

евре́йский *прил.* (thuộc về) người Do Thái, Do Thái

е́вро *с.* (đồng) Euro, euro, □(*từ 1999*)

евровалю́та *ж.* đồng tiền châu Âu, Euro, euro, □

евродо́ллар *м. фин.* dollar châu Âu

еврокоммуни́зм *м.* (европе́йский коммуни́зм) *полит.* chủ nghĩa cộng sản châu Âu

европарла́мент *м.* (Европе́йский парла́мент) *см.* европе́йский

европе́ец *м.* người Âu, người châu Âu; (người) Tây (*разг.*)

европеиза́ция *ж.* (sự) Âu hoá

европеизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) Âu hoá

европеизи́роваться *несов. и сов.* Âu hoá

европе́йский *прил.* (thuộc về) châu Âu, Âu châu, Âu; Европе́йский парла́мент Nghị viện (Quốc hội) châu Âu; Европе́йский сове́т Hội đồng châu Âu, PACE; Европе́йская ассоциа́ция свобо́дной торго́вли (EACT) Hiệp hội Mậu dịch tự do châu Âu, EFTA; Европе́йское экономи́ческое сообще́ство (ЕЭС) Cộng đồng kinh tế châu Âu, EEC

евро́пий *м. хим.* europi, Eu

евроремо́нт *м.* (sự) tân trang hiện đại (*nhà ở, công sở*□)

еврорынок *м. эк.* thị trường châu Âu

евроскептик *м.* người hoài nghi tiền đồ Liên minh châu Âu

Евросою́з *м.* (Европе́йский сою́з) Liên minh (Liên hiệp) châu Âu, EU

евхари́стия *ж. церк.* thánh thể

е́герь *м.* thợ săn, người đi săn nhà nghề

еги́петск||ий *прил.* (thuộc về) Egypt, Ai Cập; ~ое письмо́ văn tự Ai Cập

египтоло́г *м.* nhà Egypt (Ai Cập) học, nhà nghiên cứu Egypt (Ai Cập)

египтоло́гия *ж.* Egypt (Ai Cập) học, (khoa) nghiên cứu Egypt (Ai Cập)

египтя́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Egypt (Ai Cập)

его́ 1. *Р, В от* он *и* оно́; 2. *в знач. притяж. мест.* (của) ông ấy, bác ấy, anh ấy, cậu ấy, nó, hắn, y, nghỉ (*ср.* он); э́то ~ cái đó là của anh ta (cậu ta, bác ấy, y, nó, hắn, nghỉ); э́то ~ жена́ đây là vợ anh ấy (ông ấy, bác ấy), đó là vợ của y (hắn, nó, nghỉ)

егоза́ *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* đứa bé hiếu động

егози́ть *несов. разг.* 1. lăng xăng, không chịu ngồi yên một chỗ, chạy ngược chạy xuôi; 2. *перен.* (*угодничать*) xun xoe, ton hót, xu nịnh, bợ đỡ, khúm núm

еда́ *ж.* 1. (*действие*) (sự, bữa) ăn; во вре́мя еды́ trong khi ăn, giữa bữa ăn; 2. *разг.* (*пища*) thức ăn, đồ ăn

едва́ 1. *нареч.* (*с трудом*) (một cách) khó khăn, khó nhọc, vất vả, chật vật; я ~ разыска́л его́ vất vả lắm tôi mới tìm được nó, tôi khó nhọc mới tìm được nó; я ~ дышу́ от уста́лости tôi mệt đứt hơi; ~ избежа́ть чего́-л. khó khăn lắm mới tránh được cái gì; 2. *нареч.* (*чуть*) hơi, một tí, một chút, chút ít, ít thôi; он ~ уме́ет чита́ть nó biết đọc chút ít, nó đọc lõm bõm thôi; ~ заме́тный hơi rõ, thấy lờ mờ, hơi thấy thôi; ~ слы́шно nghe láng máng, chỉ hơi nghe được thôi; 3. *нареч.* (*только что*) vừa mới, chỉ vừa mới, chớm; цветы́ ~ распусти́лись hoa chớm nở; 4. *союз* vừa mới, chỉ vừa mới; ~ вста́ло со́лнце, как... mặt trời vừa mới hé (vừa mới mọc) lên thì...; ✧ ~ не... suýt, xuýt, hút, suýt (xuýt, tí, chút) nữa; ~ не умере́ть, ~ не избежа́ть сме́рти suýt chết, hút chết; он ~ не упа́л anh ấy suýt ngã, nó suýt nữa thì ngã, tí nữa thì nó ngã; ~ ~ а) (*чуть-чуть*) hơi hơi, một tí, một chút; б) (*с трудом*) khó nhọc lắm, vất vả lắm; в) (*только что*) chỉ vừa mới, chớm; ~ ли vị tất, chưa chắc, chưa hẳn, chắc gì, không chắc là; он ~ ли придёт chưa chắc (vị tất, chưa hẳn) ông ấy đã đến, chắc gì (không chắc là) nó sẽ đến; он ~ ли зна́ет chưa hẳn (vị tất, chưa chắc, chắc gì, không chắc là) anh ấy đã biết; ~ ли так полу́чится làm như vậy vị tất (chắc gì, chưa chắc, chưa hẳn) đã thành; ~ ли это возмо́жно chưa chắc có thể như vậy được, vị tất có thể như thế; ~ ли не (*с превосх. ст.*) hầu như, gần như, rất có thể là, chắc là; ~ ли не лу́чший специали́ст во всём го́роде hầu như (gần như, rất có thể, chắc) là nhà chuyên môn giỏi nhất toàn thành phố

едине́ни||е *с.* (sự) thống nhất, đoàn kết; в ~и си́ла đoàn kết là sức mạnh

едини́ц||а *ж.* 1. (*цифра*) (chữ số) một, 1; 2. (*плохая отметка*) điểm một, điểm xấu; 3. (*величина, принятая за основу при измерении*) đơn vị; ~ измере́ния đơn vị đo lường; ~ длины́ đơn vị đo chiều dài; ~ ве́са đơn vị đo trọng lượng; ~ пло́щади đơn vị đo diện tích; ~ объёма đơn vị đo thể tích; ~ ёмкости а) đơn vị đo dung tích; б) эл. đơn vị đo điện dung; ~ си́лы све́та đơn vị cường độ ánh sáng; де́нежная ~ đơn vị tiền tệ; боева́я ~ đơn vị chiến đấu; 4. *мн.*: ~ы (*немногие*) một vài, dăm ba, một số ít

едини́чн||ый *прил.* 1. (*единственный*) đơn nhất, độc nhất, duy nhất; (*редко встречающийся*) hiếm có, ít có, hãn hữu, cá biệt; ~ слу́чай trường hợp duy nhất (độc nhất, hãn hữu, cá biệt); 2. (*отдельный*) cá biệt, riêng biệt, riêng lẻ, riêng rẽ; ~ые фа́кты những sự kiện riêng biệt

единобо́жие *с.* nhất thần luận, thuyết (đạo) một thần

единобо́рец *м.* người đấu tay đôi (đấu một chọi một)

единобо́рств||о *с.* (trận) đấu tay đôi, đấu một chọi một; ✧ восто́чные ~а *спорт.* các môn võ phương Đông (*như aikido, judo, karate, v.v...*)

единобо́рствовать *несов.* đấu tay đôi, đấu một chọi một

единобра́чие *с.* (chế độ) một vợ một chồng

единове́р||ец *м.*, **~ка** *ж.* người đồng đạo, đạo hữu, giáo hữu

единове́рный *прил.* 1. đồng đạo; 2. *в знач. сущ.*: ~ *см.* единове́рец

единовла́стие *с.* (chế độ) chuyên chế, chuyên quyền, độc tài

единовла́стн||ый *прил.* chuyên chế, chuyên quyền, độc tài; ~ое правле́ние chính thể chuyên chế (độc tài), chuyên chính

единовре́менно *нареч.* chỉ một lần; уплати́ть ~ trả tiền chỉ một lần

единовре́менн||ый *прил.* chỉ một lần; ~ взнос tiền nộp chỉ một lần; ~ое посо́бие tiền trợ cấp chỉ một lần

единогла́сие *с.* (sự) nhất trí, đồng thanh nhất trí

единогла́сно *нареч.* (một cách) nhất trí, đồng thanh nhất trí; при́нято ~ nhất trí thông qua

единогла́сн||ый *прил.* nhất trí, đồng thanh nhất trí; ~ое реше́ние nghị quyết nhất trí; ~ое мне́ние ý kiến nhất trí (thống nhất)

единоду́шие *с.* (sự) đồng tâm, đồng lòng, nhất trí

единоду́шно *нареч.* (một cách) đồng tâm, đồng lòng, nhất trí

единоду́шн||ый *прил.* đồng tâm, đồng lòng, nhất trí; ~ое реше́ние nghị quyết nhất trí; ~ое одобре́ние sự nhất trí tán thành; ~ое мне́ние ý kiến nhất trí

единокро́вный *прил. разг.* (*связанный общностью происхождения*) cùng huyết thống (huyết tộc, huyết mạch); (*происходящий от одного отца, но разных матерей*) cùng cha khác mẹ; ~ брат anh/em cùng cha khác mẹ

единоли́чник *м.* 1. nông dân cá thể (riêng lẻ); 2. *разг.* (*работающий отдельно от других*) người làm ăn riêng lẻ

единоли́чно *нареч.* (một cách) cá nhân; реша́ть ~ quyết định cá nhân, một mình quyết định

единоли́чн||ый *прил.* 1. cá nhân, cá thể, riêng lẻ, riêng rẽ; ~ая власть quyền lực cá nhân; нести́ ~ую ответственность за кого́-л. chịu trách nhiệm cá nhân về ai; 2. (*принадлежащий единоличнику*) cá thể; ~ое крестья́нское хозя́йство (cơ sở) kinh tế nông dân cá thể

единомы́сли||е *с.* (sự) cùng tư tưởng, cùng chí hướng, đồng tâm, đồng chí, hoà khí; жить в по́лном ~и sống rất hoà đồng, sống trong hoà khí tuyệt vời

единомы́шленник *м.* 1. người cùng tư tưởng (cùng quan điểm, cùng chí hướng, đồng tâm, đồng chí); 2. (*сообщник*) (kẻ) đồng bọn, đồng loã, đồng mưu

единонасле́дие *с. юр.* quyền con trưởng (trưởng nam)

единонача́лие *с.* nhất nguyên chế, chế độ nhất nguyên (một thủ trưởng)

единообра́зие *с.* (sự) cùng kiểu, cùng loại, đồng loại, đồng nhất

единообра́зный *прил.* cùng kiểu, cùng loại, đồng loại, đơn dạng, giống nhau, đồng nhất

единоплеме́нник *м. книжн.* người cùng bộ lạc (cùng dòng giống, cùng huyết tộc)

единоро́г *м.* 1. *зоол.* cá heo một sừng (*Monodon monoceros*); 2. *миф.* kỳ lân một sừng

единоро́дный *прил. уст.* độc nhất, con một

единоутро́бный *прил. уст.* cùng mẹ khác cha; ~ брат anh/em cùng mẹ khác cha

еди́нственно 1. *нареч.* (một cách) duy nhất, độc nhất, chỉ có một; ~ возмо́жное реше́ние giải pháp duy nhất có thể được; 2. *в знач. частицы* (*только, исключительно*) chỉ, chỉ... độc; я пришёл ~, что́бы развле́чься tôi đến chỉ để giải trí thôi; ~, о чём я прошу́ tôi chỉ yêu cầu độc một việc là..., điều duy nhất mà tôi yêu cầu là...; ~, что я могу́ сказа́ть tôi chỉ có thể nói rằng..., điều duy nhất mà tôi có thể nói là...; ~, почему́ он э́то сказа́л lý do duy nhất mà anh ta đã nói thế

еди́нственн||ый *прил.* duy nhất, độc nhất, chỉ có một; ~ ребёнок con một, đứa con độc nhất (duy nhất); ~ая наде́жда hy vọng độc nhất; ~ в своём ро́де chỉ một không hai, độc nhất vô nhị, độc nhất; ✧ ~ое число́ *грам.* số ít

еди́нство *с.* (sự) thống nhất, nhất trí; ~ взгля́дов thống nhất quan điểm; ~ и борьба́ противополо́жностей *филос.* thống nhất và đấu tranh của các mặt đối lập; моноли́тное ~ thống nhất sắt đá

еди́н||ый *прил.* 1. (*один, единственный*) duy nhất, độc nhất, đơn nhất, chỉ có một; там не́ было ни ~ой души́ ở đấy không một bóng người, ở đó không có một người nào; он не произнёс ни ~ого сло́ва anh ấy không nói một lời nào cả; ~ая тео́рия иску́сственного интелле́кта lý thuyết đơn nhất của trí tuệ nhân tạo; 2. (*объединённый, цельный*) thống nhất; ~ое це́лое khối thống nhất; ~ фронт mặt trận thống nhất; ~ технологи́ческий проце́сс quy trình công nghệ thống nhất; ~ая систе́ма ЭВМ hệ thống thống nhất của máy tính điện tử; 3. (*общий, одинаковый*) chung, thống nhất, nhất trí; ~ое мне́ние ý kiến chung (thống nhất, nhất trí); ~ая цель mục đích chung; ~ые о́птовые це́ны *эк.* giá bán buôn thống nhất; ✧ все до ~ого tất cả mọi người không trừ một ai; ~ проездно́й биле́т vé đi tháng dùng cho mọi loại xe cộ

е́дк||ий *прил.* 1. ăn mòn, ăn da, có kiềm tính; ~ое вещество́ chất ăn mòn

(ăn da); ~ натр хút ăn da, natri hydroxid; 2. (*раздражающий*) hăng, nồng, hắc, hăng hắc, nồng nồng; ~ дым khói hăng (hắc, nồng); 3. *перен.* (*колкий, язвительный*) châm chọc, châm chích, cay độc, chua ngoa, chua cay, chua chát; ~ое замечáние lời nhận xét cay độc (châm chọc); ~ая ирóния lời mỉa mai chua chát (chua ngoa, chua cay)

éдко *нареч.* 1. (*о запахе*): ~ пáхнуть có mùi hăng hắc, nồng nồng; 2. *перен.* (một cách) châm chọc, châm chích, chua ngoa, chua cay, chua chát

éдкость *ж.* 1. kiềm tính, (sự, độ) ăn mòn, ăn da, kiềm; 2. *перен.* (*колкость*) (tính, tính chất) châm chọc, châm chích, chua ngoa, chua cay, chua chát

едóк *м.* 1. (*потребитель*) nhân khẩu; (*в семье тж.*) miệng ăn, miệng, khẩu; колúчество продýктов на ~á số lượng thức ăn cho một người; по числý ~óв theo miệng ăn, theo đầu người; семья́ из трёх ~óв gia đình có ba miệng ăn (nhân khẩu), nhà có ba khẩu (miệng); 2. *разг.* người ăn; он плохóй ~ anh ấy ăn ít lắm

её 1. *P, B от* онá; 2. *в знач. притяж. мест.* (của) bà ấy, bả, chị ấy, chỉ, cô ấy, ả, nó, thị, y (*ср.* онá); э́то ~ отéц đây là cụ thân sinh bà/chị ấy, đây là cha/bố của cô ấy

ёж *м.* 1. *зоол.* nhím, dím, nhím (dím) Âu (*Erinaceus europaeus*); 2. *воен.* hàng rào con nhím; противотáнковый ~ hàng rào con nhím chống tăng; ✧ морскóй ~ (con) cầu gai, nhum (*Echinoidea*); торчáть ежóм (dựng) lởm chởm, tua tuả

ежевечéрний *прил.* chiều chiều, mỗi chiều; tối tối, hàng (hằng) tối, mỗi tối

ежеви́ка *ж.* 1. (*растение*) (cây) ngấy, đùm đũm, đũm hương, mâm xôi, ngũ gia bì (*Rubus fruticosus*); 2. (*ягода*) quả ngấy, quả mâm xôi; ✧ дешёвый, как ~ ≅ rẻ như bèo

ежегóдник *м.* niên giám, niên báo

ежегóдно *нареч.* hàng (hằng) năm, mỗi năm, thường niên

ежегóдный *прил.* hàng (hằng) năm, mỗi năm, thường niên; ~ отчёт báo cáo hàng năm

ежеднéвник *м.* sổ nhật ký

ежеднéвно *нареч.* hàng (hằng) ngày, ngày ngày, mỗi ngày, thường nhật

ежеднéвн||ый *прил.* hàng (hằng) ngày, ngày ngày, mỗi ngày, thường nhật; ~ая газéта báo hàng ngày, nhật báo

ежемéсячник *м.* tạp chí hàng tháng, nguyệt san, nguyệt báo

ежемéсячно *нареч.* hàng (hằng) tháng, mỗi tháng

ежемéсячный *прил.* hàng (hằng) tháng, mỗi tháng; ~ журнáл tạp chí hàng tháng, nguyệt san, nguyệt báo; ~ взнос nguyệt liễm, nguyệt phí

ежеминýтно *нареч.* 1. từng phút, mỗi phút, hàng (hằng) phút; 2. (*постоянно*) luôn luôn, liên tiếp, không ngừng

ежеминýтн||ый *прил.* 1. từng phút, mỗi phút, hàng (hằng) phút; 2. (*постоянный*) luôn luôn, liên tiếp, không ngừng; емý надоéли э́ти ~ые телефóнные звонкú nó chán ngấy những tiếng chuông điện thoại liên tiếp này

еженедéльник *м.* tuần báo, tuần san, báo hàng tuần

еженедéльный *прил.* hàng (hằng) tuần, mỗi tuần

еженóчный, еженóщный *прил.* hàng (hằng) đêm, đêm đêm, mỗi đêm

ежесекýндно *нареч.* 1. từng giây, mỗi giây, hàng (hằng) giây; 2. (*постоянно*) luôn luôn, liên tiếp, không ngừng

ежесекýндный *прил.* 1. từng giây, mỗi giây, hàng (hằng) giây; 2. (*постоянный*) luôn luôn, liên tiếp, không ngừng

ежечáсно *нареч.* từng giờ, mỗi giờ, hàng (hằng) giờ

ежечáсный *прил.* 1. từng giờ, mỗi giờ, hàng (hằng) giờ; 2. (*постоянный*) luôn luôn, liên tiếp

ёжик *м.* 1. *уменьш. к* ёж; 2. (*причёска*) (kiểu) tóc bàn chải, hoa gáo, đờ-mi carê

ёжиком *нареч.* (*о волосах*) lởm chởm, tua tuả; стри́чься ~ cắt tóc bàn chải (hoa gáo, đờ-mi-ca-rê)

ёжиться *несов.* 1. co ro, thu lu, co người lại, ngồi thu lu, thu mình lại; ~ от хóлода co ro vì rét, rét co người; 2. *перен. разг.* (*стесняться*) ngại ngùng, ngần ngại, ngập ngừng

ежóв||ый *прил.*: держáть кого́-л. в ~ых рукави́цах ốp ai, riết róng (đối xử nghiệt ngã) với ai

ёж-ры́ба *ж. зоол.* cá nhím (*Diodon*)

езд||á *ж.* 1. (sự) đi (*bằng xe, tàu, v.v...*); ~ на велосипéде đi xe đạp; дóлгая ~ в машúне утомúла егó anh ấy mệt vì đi xe ôtô lâu; 2.: жить в трёх часáх ~ы́ от гóрода sống cách thành phố ba giờ đi xe

éздить *несов.* đi, đáp (*bằng xe, tàu, v. v...*); (*уметь пользоваться средствами передвижения*) biết đi; (*путешествовать*) đi du lịch; ~ на пóезде đi tàu lửa, đáp xe lửa; ~ на трамвáе đi tàu điện; ~ по желéзной дорóге đi xe lửa; ~ верхóм cưỡi ngựa, đi ngựa; он кáждый день ~ит в гóрод hàng ngày anh ấy đi đến thành phố; ~ в командирóвки đi công tác, đi công cán; он сказáл, что ~ит на велосипéде nó nói rằng nó biết đi xe đạp; ~ по свéту đi du lịch thế giới

ездов||óй *прил.* 1.: ~ые собáки chó kéo xe trượt; 2. *в знач. сущ. м.* lính đánh xe ngựa

ездóк *м.* (*верхом*) người cưỡi ngựa, kỵ mã; ✧ тудá я бóльше не ~ tôi không đi đến đấy nữa

ей *Д от* онá

ей-бóгу *межд. разг.* thật thế, thật vậy, đúng thế, nói có trời chứng giám

ей-éй *межд. прост. см.* ей-бóгу

ёкать, ёкнуть *разг.*: сéрдце ёкает при ви́де э́того tim thắt lại trước cảnh này, trông thấy cảnh tượng này thì lòng se lại; у меня́ сéрдце ёкнуло от испýга tôi sợ rụng rời, tớ sợ rụng tim

ёкнуть *сов. см.* ёкать

éле *нареч.* 1. (*чуть*) hơi, một tí, một chút; ~ слы́шный звук tiếng động rất khẽ; 2. (*с трудом*) (một cách) khó nhọc, vất vả, chật vật; я ~ дошёл сюдá khó nhọc lắm tôi mới đến đây được; он ~ успéл на пóезд chật vật lắm anh ấy mới kịp tàu được; ✧ ~ ~ а) (*чуть-чуть*) hơi hơi, một tí, một chút; б) (*с трудом*) (một cách) khó nhọc lắm, vất vả lắm, chật vật lắm; он ~ ды́шит (*при смерти*) nó thoi thóp thở; ~ живóй bán sống bán chết, thập tử nhất sinh

елéй *м.* 1. *церк.* dầu; 2. *перен.* (sự) an ủi

елéйно *нареч.* (một cách) ngọt ngào, ngọt xớt, đường mật

елéйность *ж.* (sự, tính chất) ngọt ngào, ngọt xớt, đường mật

елéйн||ый *прил.* ngọt ngào, ngọt lịm; (*слащавый*) ngọt xớt, đường mật; ~ым гóлосом với giọng ngọt ngào (ngọt xớt, đường mật)

ёлк||а *ж.* 1. *см.* ель; 2. (*новогодняя*) cây thông ngày Tết; (*рождественская*) cây Noel; 3. (*празднество*)

(buổi, cuộc) liên hoan mừng năm mới; устро́ить ~у tổ chức liên hoan mừng năm mới

ело́в||ый *прил.* (thuộc về) vân sam, sam mộc, bách tán, thông; ~ая ши́шка nón vân sam (sam mộc, bách tán)

ёлочк||а *ж.* 1. *см.* ёлка; 2. (*узор*): вышива́ть ~ой, в ~у thêu hình nhánh vân sam (*hình góc nhọn với những vạch song hành theo góc*)

ёлочн||ый *прил.*: ~ые украше́ния đồ trang trí cây thông ngày Tết (cây Noel)

ель *ж.* (cây) vân sam, sam mộc, bách tán, thông (*Picea*)

е́льник *м.* 1. (*лес*) rừng vân sam; 2. (*ветки*) cành vân sam

ёмкий *прил.* hàm súc, chứa (đựng) được nhiều, (có) dung tích lớn; ~ое содержа́ние nội dung hàm súc

ёмкость *ж.* dung tích, dung lượng, tích lượng, sức chứa; электри́ческая ~ *физ.* điện dung

ему́ *Д от* он, оно́

ено́т *м.* 1. (*зверь*) gấu trúc Mỹ (*Procyon lotor*); 2. bộ lông gấu trúc Mỹ

ено́тов||ый *прил.* (thuộc về) gấu trúc Mỹ; (*из меха енота*) (bằng) bộ lông gấu trúc Mỹ; ~ая шу́ба áo lông gấu trúc

епархиа́льный *прил. церк.* (thuộc về) giáo khu

епа́рхия *ж. церк.* giáo khu

епи́скоп *м.* giám mục

епи́скопский *прил.* (thuộc về) giám mục

епи́скопство *с.* địa phận của giám mục

епитрахи́ль *ж. церк.* khăn choàng cổ (*của vị chủ tế*)

ерала́ш *м. разг.* (sự) hỗn độn, lộn xộn, lộn lạo, hỗn loạn, mất trật tự

ерепе́н||иться *несов. разг.* (tỏ ra) bướng, ương ngạnh, ương bướng, cứng cổ; не ~ься cậu đừng bướng

е́ресь *ж.* 1. dị giáo, tà giáo, tà đạo; 2. *перен. разг.* (*чушь*) (điều) nhảm nhí, bậy bạ, vớ vẩn; нести́, говори́ть ~ nói nhảm nhí (bậy bạ, vớ vẩn)

еретик *м.* người dị giáo (tà giáo, tà đạo)

еретический *прил.* (thuộc về) dị giáo, tà giáo, tà đạo; ~ая се́кта giáo phái tà đạo

ёрзать *несов. разг.* ngồi không yên, cựa quậy, cựa cậy

ермо́лка *ж.* mũ tròn, mũ chỏm

ёрничать *несов. разг.* nghịch ngợm, làm điều lố bịch

еро́шить, взъеро́шить (*В*) *разг.* làm... xù lên, xoa... bù lên

еро́шиться *несов. разг.* xù (bù, bù xù) lên

ерунд||а́ *ж. разг.* (*чепуха*) (điều) nhảm nhí, bậy bạ, vớ vẩn, vô lý, vô nghĩa; (*пустяки*) (điều) vặt vãnh, nhỏ nhặt, không đáng kể, không quan trọng; говори́ть ~ý nói nhảm, nói bậy, ăn nói vớ vẩn; ~! chuyện vặt vãnh thôi!, không đáng kể!

ерунди́ть *несов. разг.* nói nhảm, nói bậy, nói ba xạo, ăn nói vớ vẩn; (*делать глупости*) làm bậy

ерундо́в||ский, ерундо́в||ый *прил. разг.* nhảm nhí, bậy bạ, ba xạo, vớ vẩn, vô nghĩa; ~ский расска́з câu chuyện vớ vẩn (ba xạo, nhảm nhí); кака́я ~ая жизнь! cuộc đời vớ vẩn (vô nghĩa) quá!

ёрш *м.* 1. (*рыба*) cá dầy, cá dày (*Acerina cernua*); 2. *см.* ёршик

ёршик *м.* róm chùi thông phong

ерши́стый *прил. разг.* (*строптивый*) bướng, ngang bướng, ngang ngạnh, cứng đầu

ерши́ться *несов. разг.* 1. xù lên, bù ra, chởm lên, dựng đứng lên; 2. *перен. разг.* (*горячиться*) sửng cồ, nổi xung, nổi nóng

ЕС *м.* (Европе́йский сою́з) Liên minh (Liên hiệp) châu Âu

есау́л *м. уст.* đại uý Cozac

е́сли *союз* nếu, mà, hễ, nếu như, nếu mà, nhược bằng; ~ вы сего́дня за́няты, приходи́те за́втра nếu hôm nay anh bận thì ngày mai hãy đến; ~ не хоти́те, то не приходи́те anh mà không muốn thì chẳng cần đến, nếu anh không muốn thì không cần đến, nhược bằng không muốn thì anh đừng đến; ~ он и был там, я его́ не ви́дел giá (nếu) cậu ta có ở đấy chăng nữa thì tôi cũng không thấy đâu; ~ бы giá mà, nếu mà, nếu như, giá, nếu, ví phỏng; ~ бы он был свобо́ден, он бы пришёл сего́дня giá mà rỗi thì hôm nay ông ấy sẽ đến, nếu mà anh ta rỗi thì sẽ đến hôm nay; о ~ бы! giá mà được thế thì tuyệt quá!; что, ~ бы... nếu mà (nếu như, giá mà)... thì sao; ~ не nếu không phải, trừ phi; ~ бы не кто́-л., что́-л, nếu không phải vì ai, cái gì; ~ то́лько miễn là; ~ да́же dù rằng, dù... chăng nữa; ~ так nếu vậy, nếu thế

ессентуки́ *мн.* nước suối Essentuki

есте́ственник *м. уст.* nhà tự nhiên học

есте́ственно 1. *нареч.* (một cách) tự nhiên; 2. *в знач. вводн. сл.* tất nhiên, dĩ nhiên, đương nhiên, lẽ tất nhiên, lẽ tự nhiên, lẽ đương nhiên

есте́ственность *ж.* (tính, sự) tự nhiên

есте́ственн||ый *прил.* tự nhiên, thiên nhiên, thiên tạo; ~ые бога́тства страны́ tài nguyên thiên nhiên của đất nước; ~ые нау́ки các môn khoa học tự nhiên; ~ая смерть cái chết tự nhiên; ~ая потре́бность nhu cầu tự nhiên; ~ отбо́р *биол.* đào thải (chọn lọc) tự nhiên; ~ цвет лица́ sắc mặt tự nhiên; ~ая улы́бка nụ cười tự nhiên; ~ым о́бразом một cách tự nhiên

естество́ *с.* 1. *книжн.* thực chất, bản chất, tính chất; 2. *уст.* (*природа*) thiên nhiên

естествое́д *м. уст.* nhà tự nhiên học; (*преподаватель*) giảng viên tự nhiên học

естествое́дение *с. уст. см.* естествозна́ние

естествозна́ние *с.* tự nhiên học, khoa học tự nhiên; vạn vật học (*уст.*)

естествоиспыта́тель *м.* nhà nghiên cứu thiên nhiên, nhà tự nhiên học

есть I, съесть (*В*) 1. (*питаться*) ăn; *разг.* (*кусать, жалить*) đốt, châm; (*грызть*) gặm, nhấm, đục khoét; мне хо́чется ~ tôi đói; вы уже́ е́ли? anh đã ăn rồi ư?; не ~ мя́са kiêng (không) ăn thịt; 2. *тк. несов.* (*разъедать*) ăn, ăn mòn; 3. *тк. несов.* (*раздражать*) làm cay; дым ест глаза́ кому́-л. khói làm cay mắt ai; 4. *перен. разг.* (*мучить*) làm... hao mòn; его́ ест тоска́ nỗi buồn làm anh ấy hao mòn; 5. *перен. разг.* (*попрекать*) làm tình làm tội, dằn vặt, giày vò; ✧ ~ кого́-л. глаза́ми dán mắt vào ai; ~ чужо́й хлеб ăn báo cô, ăn hại, ăn bám

есть II (*наст. вр. гл.* быть) 1. là; кто ты ~? anh là ai?; 2. *в знач. сказ.* (*имеется*) có; у меня́ ~ мно́го книг tôi có nhiều sách; ~ ли? có không?; ✧ так и ~! đúng thế!, quả vậy!; ~ о чём говори́ть có gì ta phải nói cơ chứ!, chẳng đáng nói làm gì!

есть III *межд. воен.* rõ!; báo cáo, rõ!

ефре́йтор *м.* binh nhất; cai (*ист.*)

е́хать *несов.* 1. *см.* е́здить; ~ на автомоби́ле đi ôtô; ~ на велосипе́де đi xe đạp; ~ верхо́м đi ngựa; он е́дет в Москву́ anh ấy đi Moskva; ~ бы́ло о́чень ве́село đi đường rất vui; 2. (*уезжать*) đi, ra đi, khởi hành, lên đường; сейча́с е́ду! tôi đi ngay đây!;

пора́ ~ đến lúc ra đi (lên đường, khởi hành) rồi; 3. *разг.* (*сдвигаться, соскальзывать*) trượt xuống, tụt xuống; ✧ да́льше ~ не́куда! thật là quá xá (quá trời, quá quắt)!, (thật) hết chỗ nói!

ехи́дна *ж.* 1. (*животное*) nhím (dím) Úc (*Echidna acualeata*); 2. *прост.* (*о злом, язвительном человеке*) kẻ thâm độc (nham hiểm, hiểm độc), đồ rắn độc

ехи́дничать, съехи́дничать *разг.* nói xỏ xiên (châm chọc, cay độc, ngoa ngoắt, ngoa ngoét)

ехи́дно *нареч.* (một cách) thâm độc, nham hiểm, cay độc

ехи́дн||ый *прил.* thâm độc, nham hiểm, hiểm độc; (*о словах и т. п.*) cay độc, châm chọc, châm chích, chua cay, chua chát; ~ челове́к người thâm độc, đồ rắn độc; ~ое замеча́ние lời nói cay độc (châm chọc, chua chát)

ехи́дство *с.* (sự, tính) thâm độc, nham hiểm, hiểm độc, cay độc

ещё 1. *нареч.* (*дополнительно*) nữa, thêm, thêm... nữa; да́йте ~ ча́шку ча́ю xin chị cho thêm một tách nước trà nữa; хоти́те ~? anh muốn nữa không?; ~ немно́го thêm một chút nữa; подожди́те ~ немно́го hãy chờ cho một chút nữa; ~ оди́н một người (con, cái...) nữa; ~ полчаса́ nửa giờ nữa; ~ раз một lần nữa; остаётся ~ мно́го сде́лать còn phải làm nhiều nữa; 2. *нареч.* (*до сих пор, пока*) còn, hãy còn; ~ есть вре́мя còn thì giờ; вре́мени ~ доста́точно còn đủ thì giờ; он ~ рабо́тает anh ấy vẫn còn làm việc; он ~ мо́лод cậu ta còn trẻ; ~ не chưa; ~ не по́здно chưa muộn, còn sớm; ~ не вре́мя chưa đến lúc; он ~ не пришёл anh ấy chưa đến; я ~ не оде́лся tôi chưa mặc áo xong; 3. *нареч.* (*уже*) khi còn, ngay từ, từ; ~ в 1990 году́ ngay từ năm 1990; он уе́хал ~ на про́шлой неде́ле anh ấy đã đi từ tuần trước cơ; 4. *нареч.* (*при сравнит. ст.*) hơn nữa; ~ бо́льше, лу́чше nhiều hơn nữa, tốt hơn nữa; 5. *усил. частица*: ты пойдёшь в парк? – Како́й ~ парк! Я о́чень за́нят! cậu có đi công viên không? — Công viên công viếc cái gì! Tớ bận quá!; э́то ~ ничего́! như thế thì chưa đến nỗi gì, như thế cũng chẳng đến nỗi nào!; ✧ да ~ и... mà lại còn...; он не умён, да ~ и лени́в nó đã không thông minh mà lại còn lười nữa; всё ~ vẫn còn; ~ бы! còn phải nói!, chả phải nói!, dĩ nhiên rồi!, tất nhiên!; ~ бы он отказа́лся cố nhiên là nó chẳng từ chối đâu!; ~ и ~ nhiều nữa, và cứ thế mãi; а ~... thế mà cũng là.. cơ đấy!; то́лько тогда́ ~ ...mới có thể; ~ како́й! tuyệt trần làm sao!, thật là rất tốt!; э́то ~ ничего́! thế cũng chưa đến nỗi nào!

ею *Т от* она́

Ж

ж *см.* же

жа́ба I *ж.* có́c (*Bufo*)

жа́ба II *ж.*: грудна́я ~ (bệnh) đau thắt ngực

жа́берн||ый *прил.* (thuộc về) mang; (*имеющий жабры*) có mang; ~ые живо́тные động vật có mang

жа́бры *мн.* mang

жа́воронок *м.* (chim) sơn ca, chiền chiện (*Alauda*)

жаве́лев *прил.*: ~ая вода́ *см.* жаве́ль

жаве́ль *м.* nước Javel

жа́дина *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ tham lam (keo cú, bủn xỉn)

жа́дничать *несов. разг.* tham, tham lam; (*скупиться*) keo cú, bủn xỉn

жа́дно *нареч.* 1. (một cách) tham, phàm; ~ есть ăn tham, ăn phàm, ăn hau háu; 2. *перен.* (*с интересом*) (một cách) thèm thuồng, hau háu, say mê, thiết tha; ~ смотре́ть nhìn thèm thuồng, hau háu nhìn; ~ слу́шать nghe say mê

жа́дность *ж.* 1. (sự) tham, ham, thèm muốn, thèm thuồng, thèm khát; (*алчность*) (tính, sự) tham lam; 2. (*прожорливость*) (sự) tham ăn, háu ăn, phàm ăn; 3. (*скупость*) (sự) hà tiện, keo cú, bủn xỉn

жа́дн||ый *прил*, 1. tham, ham, hám; (*алчный*) tham lam; ~ на что́-л., до чего́-л., к чему́-л. tham (ham) cái gì; ~ до де́нег hám (tham) tiền; ~ к еде́ tham (háu) ăn; ~ на рабо́ту ham (tham) việc, tham công tiếc việc; 2. (*жаждущий удовлетворения*) thèm thuồng; ~ое любопы́тство (sự) tò mò thèm thuồng; 3. (*прожорливый*) tham ăn, háu ăn, phàm ăn; 4. (*выражающий жадность*) hau háu, thèm thuồng; ~ взгляд mắt nhìn hau háu; 5. (*скупой*) hà tiện, keo cú, bủn xỉn

жа́жд||а *ж.* 1. (sự) khát, khát nước; испы́тывать ~у khát, khát nước; 2. *перен.* (sự) thèm khát, khao khát, khát khao, thèm muốn, thèm thuồng, khát vọng; ~ свобо́ды, сча́стья khát vọng (sự khao khát, sự thèm khát) tự do, hạnh phúc; ~ зна́ний sự khao khát (thèm khát, khát khao) kiến thức; ~ кро́ви khát máu; ~ сла́вы thèm khát danh vọng, hám danh

жа́жд||ать *несов.* (*Р*) khát, thèm, khao khát, khát khao, thèm khát, thèm muốn, thèm thuồng, thiết tha mong muốn; я ~у уви́деть вас tôi khao khát được gặp anh; наро́ды ~ут ми́ра nhân dân các nước đều khao khát (thiết tha muốn) sống hoà bình

жа́ждущий *прил.* khát khao, khao khát, thèm khát, thèm muốn

жаке́рия *ж. ист.* (cuộc) khởi nghĩa nông dân, bạo động Jacquerie

жаке́т *м.*, **~ка** *ж. разг.* jacket, giắc-két, (áo) vét nữ

жал||е́ть, пожале́ть 1. (*В*) thương, thương tình, thương hại, động lòng trắc ẩn; 2. (о *П*, *с союзом* что) (*сожалеть*) tiếc, hối tiếc, luyến tiếc, nuối tiếc, ân hận, lấy làm tiếc; я ~е́ю, что сде́лал э́то tôi ân hận đã làm điều đó; я ~е́ю, что вы не пришли́ tôi tiếc (lấy làm tiếc) là anh đã không đến; 3. (*В, Р*) (*беречь*) giữ, giữ gìn, tiết kiệm; (*скупиться*) tiếc; ~ здоро́вье giữ gìn sức khoẻ; не ~ сил, уси́лий không tiếc sức, không quản sức, không quản công; не ~ затра́т không tiếc tiền

жа́лить, ужа́лить (*В*) đốt, châm; (*о змее*) cắn

жа́лк||ий *прил.* 1. (*вызывающий жалость*) đáng thương, thảm thương, thảm hại, tội nghiệp; (*страдальческий*) thiểu não, tiều tuỵ; ~ая судьба́ số phận đáng thương (thảm hại); ~ вид bộ mặt thiểu não (tiều tuỵ, thảm thương), vẻ thảm hại (tội nghiệp, đáng thương); ~ое зре́лище cảnh tượng thảm thương; 2. (*убогий*) tồi tàn, rách nát, cỏ rả, bệ rạc, nhếch nhác; (*незначительный*) thảm hại, ít ỏi, không đáng kể; (*презренный*) đáng khinh, hèn kém, thấp hèn; ~ костю́м bộ quần áo cỏ rả (nhếch nhác); ~ие доми́шки những túp nhà nhỏ bé tồi tàn (nhếch nhác); ~ие результа́ты những kết quả thảm hại (ít ỏi); ~ая попы́тка mưu toan thảm hại; ~ая су́мма số tiền ít ỏi; ~ трус kẻ hèn nhát đáng khinh; игра́ть ~ую роль đóng vai trò hèn kém

жа́лко 1. *нареч.* (một cách) đáng thương, thảm thương, thảm hại, tội nghiệp; ~ вы́глядеть trông có vẻ thảm hại (tội nghiệp, đáng thương); 2. *в знач. сказ. см.* жаль

жа́ло *с.* nọc, ngòi

жа́лоб||а *ж.* 1. (sự, lời) phàn nàn, than phiền; (*сетование*) (sự, lời) than thở, than vãn; ~ на кого́-л., на что́-л. phàn nàn về ai, về việc gì; 2. (*официальное заявление*) (đơn) khiếu kiện, khiếu nại, khiếu tố, kiện; подава́ть ~у đưa đơn khiếu kiện; рассмотре́ть ~у xét đơn khiếu kiện (khiếu nại); кни́га жа́лоб и предложе́ний sổ phê bình và đề nghị

жа́лобно *нареч.* (một cách) ai oán, rầu rĩ, oán trách; buồn bã, sầu não

жа́лобн||ый *прил.* ai oán, rầu rĩ, oán trách; (*печальный, унылый*) buồn bã, sầu não, buồn, sầu; (*жалкий*) đáng thương; ~ го́лос giọng ai oán (rầu rĩ, bi thương, bi luỵ); ✧ ~ая кни́га sổ phê bình, sổ phê bình và đề nghị, sổ góp ý kiến

жа́лобщик *м.* người thưa kiện (khiếu kiện, khiếu nại)

жа́лованн||ый *прил.*: ~ая гра́мота *ист.* chiếu chỉ ban thưởng (tưởng thưởng)

жа́лованье *с.* lương, tiền lương, tiền công, lương bổng; получа́ть ~ lĩnh lương

жа́ловать, пожа́ловать 1. (*ВТ, Д В*) *уст.* (*давать*) tưởng thưởng, ban thưởng, ban cấp, phong tặng, ban, phong, thưởng; 2. *тк. несов.* (*В*) *разг.* (*оказывать внимание*) hậu đãi, hoan nghênh; (*уважать*) kính, kính ái, kính nể, nể trọng, kính trọng

жа́л||оваться, пожа́ловаться 1. (на *В*) phàn nàn, than phiền, kêu ca, kêu; (*сетовать*) than thở, than vãn; ~ на кого́-л., на что́-л. phàn nàn về ai, về việc gì; ~ на бо́ли в се́рдце kêu đau tim; на что вы ~уетесь? (*вопрос к больному*) anh đau gì?; 2. (*подавать жалобу*) khiếu kiện, thưa kiện, khiếu

nại, khiếu tố, đưa đơn kiện; 3. (на *В*) *разг.* (*ябедничать*) mách, mách lẻo

жалоно́сн||ый *прил. зоол.* (có) nọc; ~ые насеко́мые loài côn trùng có nọc

жа́лостливый *прил.* 1. giàu lòng trắc ẩn, rộng lòng thương, hay thương người, hay động lòng thương; ~ челове́к người giàu lòng trắc ẩn (rộng lòng thương); (*выражающий сострадание*) đầy lòng trắc ẩn, tỏ vẻ thương xót (thương hại); ~ взгляд cái nhìn đầy lòng trắc ẩn; 2. (*печальный*) buồn bã, sầu não, ai oán

жа́лостно *нареч.* (một cách) rầu rĩ, ai oán, bi thương, bi luỵ, buồn bã, sầu não; она́ ~ поёт chị ấy hát bi luỵ (bi thương) quá

жа́лостный *прил. разг.* 1. rầu rĩ, ai oán, bi thương, bi luỵ, buồn bã, sầu não; ~ го́лос giọng rầu rĩ (ai oán); 2. (*сострадательный*) đầy lòng trắc ẩn, tỏ vẻ thương xót (thương hại); ~ взгляд cái nhìn đầy lòng trắc ẩn

жа́лост||ь *ж.* (lòng) trắc ẩn, thương, thương hại, thương xót; из ~и к кому́-д. vì thương hại ai; вызыва́ть ~ у кого́-л. làm ai động lòng trắc ẩn (lòng thương); ✧ кака́я ~! tiếc quá!, thật đáng tiếc!, tiếc thay!, tiếc thật!

жаль 1. *в знач. сказ.* (*о чувстве сострадания*) thương, thương hại, thương xót, thấy tội nghiệp; мне ~ э́того челове́ка tôi thấy tội nghiệp cho (tôi thấy thương hại) người đó; ~ на него́ смотре́ть nhìn nó mà thương; 2. *в знач. сказ. безл.* (*о чувстве грусти, горечи*) tiếc, buồn tiếc, luyến tiếc; мне не ~ про́шлого tôi không tiếc thời dĩ vãng; мне ~ потра́ченного вре́мени tôi tiếc thì giờ đã mất; ~, что... tiếc rằng (là)..., thật đáng tiếc rằng (là)...; 3. *в знач. сказ. безл.* (*о нежелании лишаться*) tiếc, không muốn; мне ~ отдава́ть де́ньги tôi không muốn phải trả tiền; 4. *в знач. вводн. сл.* đáng tiếc, thật đáng tiếc; как ~! tiếc thay!, tiếc thật!, tiếc quá!, thật đáng tiếc!, hoài của!

жалюзи́ *с. нескл.* jalousie, mành chớp, mành xếp

жанда́рм *м.* người hiến binh, sen đầm

жандарме́рия *ж.* hiến binh; полева́я ~ hiến binh dã chiến

жанда́рмский *прил.* (thuộc về) hiến binh

жанр *м.* 1. thể, thể loại, loại thể; 2. *иск.* tranh phong tục; 3. *перен.* (*стиль, манера*) cách, lối, kiểu, phong cách; в своём ~е theo lối (cách, phong cách) của mình

жа́нров||ый *прил. иск.* (thuộc về) tranh phong tục; ~ая жи́вопись hội hoạ phong tục; ~ая карти́на (bức) tranh phong tục

жар *м.* 1. (sự, sức) nóng; (*жара, зной*) (sự, trời) nóng nực, nóng bức, nóng; идти́ в са́мый ~ đi giữa lúc trời nóng nực (nóng bức) nhất; 2. *разг.* (*горячие уголья*) than đỏ, than hồng; 3. (*повышенная температура*) (cơn) sốt, nóng, sốt nóng, nóng sốt; в ~ý bị sốt, lên cơn sốt, sốt nóng; у него́ ~ anh ấy bị sốt; пыла́ть ~ом (*о щеках*) hai má đỏ bừng, má đỏ phừng phừng; 4. *перен.* (*рвение, пыл*) (lòng, sự) nhiệt tình, sốt sắng, nồng nhiệt, hăng hái, nhiệt tâm, nhiệt huyết; говори́ть с ~ом nồng nhiệt nói, nói một cách hăng hái, с ~ом приня́ться за де́ло sốt sắng bắt tay vào việc; ✧ зада́ть ~y quở mắng, quở trách, trách mắng, vò đầu; чужи́ми рука́ми ~ загреба́ть ≅ cốc mò cò ăn; ngồi mát ăn bát vàng; cú kêu ma ăn (*погов.*)

жар||а́ *ж.* (sự, sức) nóng; (*зной*) (sự, trời) nóng nực, bức bối, nóng bức, nóng, bức; в са́мую ~ý chính giữa lúc trời nóng nực (nóng bức) nhất

жарго́н *м.* tiếng lóng, biệt ngữ, ẩn ngữ

жарго́нн||ый *прил.* (thuộc về) tiếng lóng, biệt ngữ, ẩn ngữ; ~oe выраже́ние tiếng lóng, từ ẩn ngữ

жа́реное *с. уст.* (món) rán, rôti, chiên, quay, nướng

жа́рен||ый *прил.* (đã) rán, rôti, chiên; (*на вертеле*) (đã) quay; (*прокалённый*) (đã) rang; (*на открытом огне, углях*) (đã) nướng; (*с добавлением соуса*) (đã) xào; ~oe мя́со thịt rán (rôti, quay, nướng); ~ая ры́ба cá rán (chiên, nướng); ~ая карто́фель khoai tây rán; ~ арахис lạc rang; ~ кофе cà phê rang

жа́ренье *с.* (sự) rán, rôti, chiên, quay, nướng, rang

жа́р||ить *несов.* 1. (*В*) rán, rôti, chiên, phi; (*на вертеле*) quay; (*прокаливать*) rang; (*на открытом огне, углях*) nướng; (*с добавлением соуса*) xào; 2. *разг.* (*обжигать лучами*) nung nấu, nắng gắt; нещадно ~ит со́лнце trời nắng chang chang (nắng cháy đổi, nắng như thiêu như đốt), mặt trời nung nấu

жа́риться *несов.* 1. rán, rôti, chiên, phi; (*на вертеле*) quay; (*прокаливать*) rang; (*на открытом огне, углях*) nướng; (*с добавлением соуса*) xào; 2. *разг.* (*греться на солнце*) phơi nắng

жа́рк||ий *прил.* 1. nóng, nóng bỏng, nóng bức, nực, nóng nực, nóng bức, bức bối, nồng nực; (*о солнце*) nắng gắt; ~ ого́нь lửa nóng (nóng bỏng); 2. (*тропический*) nhiệt đới, đới nóng; ~ие стра́ны các nước nhiệt đới, xứ nóng; ~ пояс *геогр.* nhiệt đới; 3. *перен.* (*пылкий, страстный*) nồng nhiệt, nồng nàn, thắm thiết, nồng thắm, nồng hậu; ~ поцелу́й cái hôn thắm thiết (nồng nàn); ~ая любо́вь tình yêu nồng nàn (thắm thiết, nồng thắm); 4. *перен.* (*сильный, интенсивный*) kịch liệt, ác liệt, mãnh liệt; (*бурный*) sôi nổi, náo nhiệt, nhiệt liệt; ~ бой trận đánh kịch liệt (ác liệt, mãnh liệt); ~ спор tranh luận sôi nổi (kịch liệt, nảy lửa); ~ая рабо́та công việc náo nhiệt (sôi nổi)

жа́рко 1. *нареч.* (một cách) nóng, nóng nực; ~ натопленная печь lò được đốt nóng; 2. *нареч. перен.* (*пылко, страстно*) (một cách) nồng nhiệt, nồng nàn, thắm thiết, nồng thắm, nồng hậu; 3. *в знач. сказ. безл.* (trời) nóng, nực, bức, nóng nực, nóng bức, bức bối, nồng nực; сего́дня о́чень ~ hôm nay trời nóng (nực, bức, nóng nực, nóng bức, bức bối, nồng nực) quá; 4. *в знач. сказ.* (*Д*) (thấy) nóng, nực, bức; мне ~ tôi thấy nóng (nực, bức)

жарко́е *с.* (*скл. как прил.*) (món) rán, rôti, chiên, quay, nướng

жарови́хь *ж.* lò lửa, lò nung, lò thiêu, rêsô; (*для кофе*) lò rang cà phê

жаровынослив||ый *прил.* chịu hạn, chịu nóng; ~ расте́ния các loài cây chịu hạn

жаропонижа́ющее *с.* (*скл. как прил.*) thuốc hạ sốt (giải nhiệt, hạ nhiệt)

жаропонижа́ющий *прил.* hạ sốt, giải nhiệt, hạ nhiệt

жаропро́чн||ый bền nhiệt; ~ые и жаросто́йкие ста́ли các loại thép bền nhiệt và chịu nhiệt

жаросто́йкий *прил.* chịu nhiệt, chịu nóng, chịu lửa

жаротру́бный *прил.*: ~ котёл *тех.* nồi hơi ống lửa

жароупо́рный *прил.* chịu nhiệt, chịu nóng, chịu lửa

жар-пти́ца *ж. фольк.* chim thần rực lửa

жасми́н *м.* (cây) nhài, lài (*Jasminum*)

жасми́н||ный, ~овый *прил.* (thuộc về) nhài, lài; ~ный за́пах mùi hoa nhài

жа́тва *ж.* 1. (*действие*) (sự) gặt, gặt hái; 2. (*время уборки урожая*) (vụ, mùa) gặt; 3. (*урожай*) mùa màng, thu hoạch, hoa lợi; *перен.* vụ gặt, thu hoạch

жа́твенн||ый *прил.* (để) gặt; ~ая маши́на máy gặt

жа́тка *ж.* máy gặt

жать I *несов.* (*В*) 1. (*давить*) bóp, nắm chặt, siết chặt; ~ кому́-л. ру́ку bắt (nắm chặt, siết chặt) tay ai; 2. (*быть тесным*) bó, chật; боти́нки жмут giày chật, giày bó chân; пла́тье жмёт áo chật bó người; 3. (*выжимать*) ép, vắt, nắn; ~ лимо́н vắt chanh; 4. *спорт.* (*поднимать*) cử; ~ штáнгу cử tạ

жать II, сжать (*В*) gặt, gặt hái

жа́ться *несов.* I. co lại, co ro, co quắp, chun lại, rút lại, thu mình; (*тесниться*) chen chúc; ~ от хо́лода co quắp lại vì rét; 2. (к *Д*) (*льнуть*) áp người; ~ к ма́тери áp người vào lòng mẹ; 3. *перен. разг.* (*проявлять нерешительность*) ngại ngùng, ngần ngại

жа́хнуть *сов. разг.* (*В*) đánh, đấm, đập, ục, thụi

жбан *м.* vò, hũ, tĩn

жва́чк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) nhai lại, nhơi; 2. (*пережёвываемая пища*) thức ăn nhai lại; 3. kẹo cao su; ✧ жева́ть, пережёвывать ~у nhai đi nhai lại mãi

жва́чные *мн. зоол.* loài nhai lại, loài nhơi

жва́чн||ый *прил.* nhai lại, nhơi; ~ые живо́тные động vật nhai lại, loài nhơi

жгут *м.* 1. dây bện; соло́менный ~ con cúi; свернýть что́-л. ~о́м xoắn (vặn, bện) cái gì; 2. *мед.* garô, dây cầm máu; наложи́ть ~ thắt garô

жгу́ч||ий *прил.* 1. nóng bỏng; (*о солнце*) gắt, chang chang, rát mặt; (*о боли и т. п.*) buốt, buốt xương, nhức buốt, nhức nhối; ~ ве́тер, моро́з gió, băng giá buốt (buốt da buốt thịt, buốt xương, buốt thấu xương); 2. *перен.* khó chịu, xốn xang, gay gắt, nhức nhối, đau buốt, dằn vặt; ~ взгляд cái nhìn khó chịu (gay gắt, nóng bỏng); ~ стыд xấu hổ rát mặt; ~ее раска́яние lòng hối hận xốn xang; ~ие слёзы nước mắt nóng bỏng; ✧ ~ брюне́т người có tóc đen nhánh; ~ вопро́с vấn đề nóng bỏng (nóng hổi, cấp bách, bức xúc)

ждать *несов.* 1. (*В, Р*) chờ, đợi, chờ đợi, đợi chờ; ~ по́езда chờ tàu lửa; ~ удо́бного слу́чая chờ cơ hội, đợi thời cơ; ~ с нетерпе́нием sốt ruột chờ, nóng lòng đợi; вре́мя не ждёт thời gian không chờ đợi (đang thúc sau lưng); 2. (*В, Р*) (*рассчитывать на приход, прибытие и т. п.*) trông, chờ, đợi, chờ đợi, chờ mong, mong chờ, mong đợi, trông mong, hy vọng; ~ пи́сем от кого́-л. trông (chờ, mong) thư ai; а мы вас и не жда́ли chúng tôi thì không ngờ chị đến; ~ награ́ды mong (hy vọng) được phần thưởng; 3. (*В*) (*предстоять*): что ждёт его́ в жи́зни? đời nó rồi sẽ ra sao?, cái gì sẽ xảy ra trong đời của cậu ta?; его́ ждут больши́е тру́дности trước mắt cậu ta có nhiều khó khăn, anh ấy sẽ gặp nhiều khó khăn; вопро́с ждёт своего́ реше́ния vấn đề cần phải giải quyết; ✧ я жду не дожду́сь, когда́ он придёт tôi nóng lòng (sốt gan sốt ruột) chờ anh ta đến; не заста́вить себя́ ~ có ngay, đến nhanh; того́ и жди sắp, một chút nữa thì..., nhỡ ra

же I *союз* 1. *противит.* còn; я остаю́сь здесь, това́рищ же мой за́втра уезжа́ет tôi ở lại đây, còn bạn tôi thì mai đi; в не́которых же слу́чаях còn trong một số trường hợp thì...; е́сли же... nếu mà...; и́ли же... hay là, hoặc là...; 2. (*ведь*): э́то же совсе́м друго́е де́ло đây lại là một việc hoàn toàn khác kia mà; я же вам сказа́л tôi đã bảo anh rồi kia mà; он же прав chính là anh ấy nói phải; вы должны́ знать его́, вы же знако́мы с ним anh phải biết nó vì chính anh quen với nó cơ mà; я не зна́ю э́того, я же не специали́ст tôi không biết điều đó vì tôi có phải là nhà chuyên môn đâu; почему́ вы не ве́рите ему́, он же говори́т пра́вду tại sao anh không tin nó, chính nó nói thật cơ mà

же II *частица* 1. *усил.*: он тогда́ же посла́л письмо́ anh ấy đã gửi thư ngay lúc đó; говори́те же! anh hay nói đi nào!; быстре́й же! mau lên chứ!; сего́дня же ngay ngày hôm nay; чего́ же вы ждёте? anh còn đợi gì nữa kia chứ?; 2. (*при сопоставлении, тождестве*): тако́й же gióng như thế; там же cũng ở đó, ngay ở đấy; и я купи́л таку́ю же кни́гу tôi cũng mua quyển sách như vậy

жева́ни||е *с.* (sự) nhai; табак для ~я thuốc lá để nhai

жёваный *прил.* 1. (đã) nhai, nhai nhỏ; 2. *перен. разг.* (*измятый*) nhàu, nhàu nát

жева́тельн||ый *прил.* (để) nhai; ~ая рези́нка kẹo cao su; ~ табáк thuốc lá để nhai

жева́ть *несов.* (*В*) 1. nhai; 2. *перен. разг.* nhai, nhai đi nhai lại, lặp đi lặp lại

жезл *м.* 1. gậy, hèo, trượng, batoong; ма́ршальский ~ trượng nguyên soái; 2. (*регулировщика*) gậy điều khiển (điều chỉnh), gậy cảnh sát giao thông; 3, *ж.-д.* khoá mở đường

жела́ем||ый *прич.* 1. mong muốn, ước mong; ~ результа́т kết quả mong muốn; 2. *в знач. сущ.*: ~ое *с.* (điều) ước mơ, ước mong, mong muốn; принима́ть ~ое за действи́тельное lầm tưởng ước mơ là hiện thực, coi ước mơ là hiện thực

жела́ни||е *с.* 1. nguyện vọng, ý nguyện, ước vọng, sở cầu, sở nguyện, (điều, sự, lòng) mong muốn, ước mơ, ước mong; (*воля*) ý muốn; (*пожелание*) (lời) chúc; по ~ю theo nguyện vọng (ý muốn, ý nguyện, sở nguyện), tuỳ ý; про́тив ~я trái với ý muốn (ý nguyện, nguyện vọng), miễn cưỡng; по ~ю пу́блики theo nguyện vọng (ý nguyện) của công chúng; по со́бственному ~ю theo ý muốn (nguyện vọng, ý nguyện) của mình, tự nguyện, tình nguyện; при всём моём ~и dù tôi có muốn thế nào chẳng nữa; горе́ть ~ем thiết tha mong muốn, khao khát; 2. (*вожделение*) dục vọng, tình dục, lòng dục, thị dục

жела́нн||ый *прил.* 1. mong đợi, mong ước, ước mong, ham chuộng; ~ гость khách quý, vị khách bấy lâu mong đợi; ~ая весть tin vẫn hằng mong ước; 2. (*милый, любимый*) thân yêu, yêu quý; 3. *в знач. сущ. м.* người yêu; мой ~ anh yêu quý

жела́тельно *в знач. сказ. безл.* nên, cần, mong sao, mong rằng; ~, что́бы вы уе́хали anh nên đi, anh mà đi thì tốt; ~, что́бы всё сла́дилось mong sao mọi sự đều được thu xếp ổn thoả

жела́тельность *ж.* 1. (sự, tính, tính chất) thích đáng, thích hợp, đáng mong muốn; 2. (sự) cần thiết, thích đáng; ~ э́той рефо́рмы очеви́дна cuộc cải cách đó rõ ràng là cần thiết (thích đáng)

жела́тельный *прил.* đáng mong muốn, hợp ý muốn, hợp nguyện vọng, như ý

muốn, như ý nguyện; (*нужный, необходимый*) cần thiết

желати́н *м.* (chất) gélatine, gelatin, keo động vật, keo xương

желати́н||ный, ~овый *прил.* (thuộc về) gélatine, gelatin, keo động vật, keo xương

жел||а́ть, пожела́ть 1. (*В, Р, + инф.*) muốn, mong, ước, mong muốn, ước mong, mong ước; (*сильно*) khao khát, khát khao; ~ сча́стья khao khát (khát khao) hạnh phúc; ~ невозмо́жного muốn điều không thể thực hiện được; 2. (*Д, Р*) chúc, cầu chúc, cầu mong; ~а́ю вам всего́ хоро́шего chúc anh vạn sự tốt lành (vạn sự như ý); не ~ зла кому́-л. không mong cho ai gặp điều chẳng may; 3. (*В*) (*испытывать страсть*) ham muốn, ham mê; ✧ остаётся ~ лу́чшего còn chưa tốt, còn xấu

жела́ющ||ий *м.* (*скл. как прил.*) người muốn; откры́то для всех ~их mở cửa cho tất cả mọi người; мно́го ~их nhiều người muốn

желва́к *м.* bướu, u, hạch

желе́ *с. нескл.* gelée, thạch, đông

железа́ *ж. анат.* tuyến, hạch; грудна́я ~ tuyến vú; же́лезы вну́тренней секре́ции tuyến nội tiết; лимфати́ческая ~ tuyến limfa, bạch hạch, tuyến bạch huyết

желе́зистый I *прил. хим.* có sắt, chứa sắt

желе́зистый II *прил. анат.* (thuộc về) tuyến, hạch

желе́зк||а *ж. разг.*: на всю ~у cật lực, hết sức, tận lực, toàn lực; жать на всю ~у huy động mọi khả năng, động viên toàn lực

желе́зко *с. тех.* lưỡi bào

железнодоро́жник *м.* nhân viên đường sắt, công nhân đường sắt

железнодоро́жн||ый *прил.* (thuộc về) đường sắt, đường xe lửa; ~ путь đường sắt, đường xe lửa; ~ое движе́ние giao thông đường sắt; ~ узел đầu mối đường sắt; ~ая ста́нция ga xe lửa

желе́зн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sắt; (*содержащий железо*) (có) sắt; ~ая руда́ quặng sắt; ~ купоро́с sắt sunfat; 2. (*из железа*) (bằng) sắt; ~ая ба́нка hộp sắt, ống bơ; ~ая кры́ша mái tôn; ~ая стру́жка phoi sắt; 3. *перен.* sắt, sắt đá, gang thép, cứng rắn; ~ая во́ля ý chí gang thép (sắt đá); ~ челове́к người sắt đá (gang thép); ~ая вы́держка sự tự chủ sắt đá (không lay chuyển được); ~ая дисципли́на kỷ luật sắt; ✧ ~ая доро́га đường sắt, đường xe lửa; ~ век *археол.* thời đại đồ sắt; ~ое де́рево *бот.* (cây) lim (*Erythrophlocum fordii*); ~ блеск *мин.* quặng sắt ánh; ~ за́навес bức màn sắt

железня́к *м. мин.* quặng sắt; кра́сный ~ quặng sắt đỏ, hematít; бу́рый ~ quặng sắt nâu, limonit

желе́зо *с.* 1. sắt; 2. *собир.* (*изделия*) đồ sắt; листово́е ~ tôn; сва́рочное ~ sắt hàn

железобето́н *м.* bêtông cốt sắt (cốt thép)

железобето́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bêtông cốt sắt, bêtông cốt thép; ~ая конструкция kết cấu bêtông cốt sắt (cốt thép); 2. *перен. разг.* (*не поддающийся эмоциям*) chai đá, lì lợm, trơ lì, lạnh như tiền; (*отличающийся прямолинейностью*) cứng ngắc, thẳng băng; ~ая ло́гика lý lẽ cứng ngắc

железоде́лательн||ый *прил.*: ~ заво́д nhà máy rèn sắt

железоплави́льн||ый *прил.*: ~ заво́д nhà máy luyện sắt; ~ая печь lò luyện sắt

железопрока́тный *прил.*: ~ заво́д nhà máy thép dát (cán thép); ~ стан máy dát thép (cán thép)

железоре́зн||ый *прил.*: ~ые но́жницы kéo cắt sắt

железору́дн||ый *прил.* (thuộc về) quặng sắt; ~ райо́н vùng quặng sắt; ~ая промы́шленность công nghiệp khai thác quặng sắt

железоуглеро́дист||ый *прил.*: ~ые спла́вы *тех.* hợp kim

жёлоб *м.* rãnh, con lươn; (*на крыше и т. п.*) máng; водосто́чный ~ máng dẫn nước, ống xối

желоб́чатый *прил.* có rãnh

желте́ть, пожелте́ть 1. (*становиться желтым*) vàng ra, úa vàng; 2. *тк. несов.* (*виднеться*) hiện ra vàng vàng

желте́ться *несов. см.* пожелте́ть 1

желтизна́ *ж.* (màu) vàng

желтова́тый *прил.* vàng nhạt, vàng vàng

желто́к *м.* lòng đỏ; яи́чный ~ lòng đỏ trứng

желтоли́цый *прил.* (có) mặt vàng

желтоко́жий *прил.* (có) da vàng

желторо́тый *прил.* 1. (có) mỏ còn non; 2. *перен. разг.*: ~ юне́ц (thằng, đồ) nhãi, nhãi nhép

желту́ха *ж. мед.* (bệnh, chứng) vàng da, hoàng đản, hoàng đảm

жёлт||ый *прил.* 1. vàng; ~ого цве́та màu vàng; ~ая лихора́дка *мед.* sốt vàng; 2. *перен.* vàng; ~ая пре́сса báo chí lá cải; ~ые профсою́зы công đoàn vàng

желу́док *м.* dạ dày, bao tử, vị; на го́лодный ~ lúc bụng không, lúc đói, khi chưa ăn uống gì

желу́дочек *м. анат.* а) (*часть сердца*) tâm thất; б) (*полость в головном мозге*) não thất, buồng não

желу́дочный *прил.* (thuộc về) dạ dày, bao tử; ~ сок dịch vị

жёлудь *м.* quả sồi

жёлчно *нареч.* (một cách) cáu gắt, cáu kỉnh, gắt gỏng

жёлчность *ж.* (tính) cáu gắt, cáu kỉnh, gắt gỏng

жёлчн||ый *прил.* 1. (thuộc về) mật; ~ пузы́рь *анат.* túi mật; ~ые ка́мни sỏi mật; 2. *перен.* hay cáu, cáu gắt, cáu kỉnh, gắt gỏng, hằn học; ~ челове́к người hay cáu (cáu gắt, cáu kỉnh, gắt gỏng); ~ые слова́ lời lẽ cáu kỉnh (cáu gắt, gắt gỏng); ~ая речь bài diễn văn hằn học; ~ое перо́ bút pháp hằn học; ~ое лицо́ mặt cau có

жёлч||ь *ж.* 1. mật; 2. *перен.* (tính, sự) hay cáu, cáu gắt, cáu kỉnh, gắt gỏng, hằn học, bực bội, tức tối; по́лный ~и đầy hằn học, cáu kỉnh lắm, rất gắt gỏng; gắt mắm tôm (*разг.*); изли́ть ~ на кого́-л. trút giận (sự cáu kỉnh, sự hằn học) lên đầu ai

жема́ниться *несов. разг.* làm điệu (bộ, kiểu cách), õng ẹo, làm bộ làm tịch

жема́нница *ж. разг.* người phụ nữ kiểu cách (õng ẹo, gảnh gót)

жема́нничать *несов. разг. см.* жема́ниться

жема́нно *нареч.* (một cách) điệu bộ, õng ẹo, kiểu cách, gảnh gót

жема́нный *прил.* (hay) làm điệu, làm bộ, õng ẹo, kiểu cách, gảnh gót

жема́нство *с.* (tính, sự) hay làm điệu, làm bộ, õng ẹo, kiểu cách, gảnh gót

же́мчуг *м.* ngọc trai, hạt trai, hạt châu, châu ngọc, hạt ngọc, trân châu, châu

жемчу́жин||а *ж.* hạt trai (ngọc trai, châu, ngọc); *перен.* hòn (viên) ngọc, châu báu; ~ы ру́сской худо́жественной литерату́ры những viên ngọc quý của nền văn nghệ Nga; ~ Да́льнего Восто́ка hòn ngọc Viễn Đông

жемчу́жница *ж. зоол.* trai ngọc (*Pinctada margaritifera, Pinctada vulgaris*)

жемчу́жн||ый *прил.*. 1. (*из жемчуга*) (bằng) ngọc trai; (*с жемчугом*) (có) ngọc; ~ая ра́ковина trai ngọc; 2. (*напоминающий жемчуг*) (như) ngọc; ~ые зу́бы răng ngọc, răng trắng như ngọc

жена́ *ж.* vợ; phu nhân, hiền thê (*вежл.*); nội tướng (*книжн., уст.*); моя́ ~ vợ tôi, nhà tôi, bà xã nhà tôi (*разг.*)

жена́тик *м. разг.* người đã có vợ

жена́тый *прил.* có vợ, đã lấy vợ

же́нин *прил.* (của) vợ

жени́ть *несов. и сов.* (*В*) cưới vợ (*cho ai*); (*В* на *П*) cưới... làm vợ (*ai*)

жени́тьба *ж.* (sự) lấy vợ, cưới vợ, kết hôn, kết duyên

жени́ться *несов. и сов.* lấy vợ, cưới vợ, kết hôn, kết duyên; (на *П*) lấy, cưới, kết duyên với, làm bạn với

жени́х *м.* chồng chưa cưới, vị hôn phu; (*в день свадьбы*) chú rể

женихо́вский *прил. разг.* (của) chú rể

женихо́вство *с. разг.* (sự, thời kỳ) làm rể

женолю́б *м.* người thích tán gái (thích ve gái)

женолюби́вый *прил.* thích gần gũi đàn bà, thích tán gái, thích ve gái, nịnh đầm

женоненави́стник *м.* người ghét phụ nữ (đàn bà)

женоподо́бный *прил.* giống phụ nữ, có vẻ đàn bà, nữ hoá

же́нск||ий 1. (thuộc về) phụ nữ, đàn bà, nữ giới, nữ tính, nữ; ~ пол phái nữ, nữ giới; ~ие боле́зни bệnh phụ nữ, bệnh phụ khoa; Междунаро́дный ~ день Ngày quốc tế phụ nữ; ~ая оде́жда quần áo nữ, nữ phục; ~ая шко́ла trường nữ học; 2. (*свойственный женщине*) (của) phụ nữ, đàn bà, nữ giới, nữ; ~ая ло́гика lôgic của các bà, cách suy luận của đàn bà; ~ая гра́ция vẻ mỹ miều của phụ nữ; 3. (*относящийся к особям женского пола*) (thuộc về) giống cái, cái, nữ; ~ие о́рганы cơ quan nữ; ~ цвето́к hoa cái; ✧ ~ вопро́с vấn đề giải phóng phụ nữ, vấn đề nữ quyền; ~ род *грам.* giống cái; ~ая ри́фма *лит.* vần âm, âm vận

же́нственность *ж.* nữ tính, tính chất phụ nữ; (*нежность*) (sự, vẻ, tính) thuỳ mị, yểu điệu, duyên dáng

же́нственный *прил.* có nữ tính; (*нежный*) thuỳ mị, yểu điệu, duyên dáng

жёнушка *ж. ласк.* em yêu, mình, nhà nó, cục cưng

же́нщина *ж.* (người) phụ nữ, đàn bà; bà; (*в анкетах*) nữ; одна́ ~ пришла́ một bà (một người đàn bà) đã đến; заму́жняя ~ người đàn bà có chồng; ~-врач nữ bác sĩ, bà bác sĩ

женьше́нь *м.* 1. *бот.* (cây) nhân sâm (*Panax Ginseng*); 2. (*корень*) củ nhân sâm; 3. (*препарат*) nhân sâm, sâm

жёрдочка *ж.* (*насест*) thanh chim đỗ (đậu)

жердь *ж.* (cái) sào; дли́нный как ~ cao ngỏng như cái sào, cao như tre miễu, cao lông ngông

жерёбая: ~ кобы́ла ngựa cái chửa

жеребёнок *м.* ngựa con (non)

жеребе́ц *м.* ngựa đực; племенно́й ~ ngựa đực giống

жереби́ться, ожереби́ться đẻ (*nói về ngựa, lừa, lạc đà*)

жеребьёвка *ж.* (sự) rút thăm, bốc thăm

жерло́ *с.* 1. (*орудия*) miệng (họng) súng; 2. (*вулкана*) miệng núi lửa

жёрнов *м.* bàn nghiền, thớt xay, thớt cối

же́ртв||а *ж.* 1. (*божеству*) vật (người) hiến sinh, lễ vật; приноси́ть ~у cúng, cúng lễ, cúng tế, dâng lễ vật; 2. (*жертвоприношение*) lễ hiến sinh, lễ hiến tế, (sự) cúng, cúng lễ, cúng tế; 3. (*самопожертвование*) (sự) hy sinh; приноси́ть в ~у hy sinh; приноси́ть ~у чему́-л. hy sinh vì cái gì; ценой больши́х жертв bằng những hy sinh lớn lao, bị tổn thất nhiều; 4. (*пострадавший*) nạn nhân, người bị nạn, người bị hại; (*погибший*) người hy sinh; ~ы войны́ những nạn nhân chiến tranh, những người hy sinh trong chiến tranh; челове́ческие ~ы những tổn thất về người (về nhân mạng), những người chết; ~ агре́ссии nước bị xâm lược; ~ пожа́ра người bị hoả tai; пасть ~ой чего́-л. bị nạn, hy sinh vì cái gì; 5. *уст.* (*пожертвование*) của (tiền) quyên cúng, tiền quyên góp, vật cúng dường

же́ртвенник *м.* bệ thờ, bàn thờ, hương án

же́ртвенный *прил.* 1. *уст.* (để) cúng, cúng lễ, cúng tế; 2. (*самоотверженный*) hy sinh, quên mình, dũng cảm

же́ртвователь *м. уст.* người quyên cúng (hiến cúng, quyên góp, lạc quyên, cúng dường)

же́ртвовать, поже́ртвовать 1. (*В*) (*дарить*) cúng, quyên, hiến, quyên cúng, hiến cúng, quyên góp, lạc quyên, cúng dường; 2. (*Т*) hy sinh, hi sinh, thí; ~ собо́й hy sinh thân mình, bỏ mình, hiến thân; ~ жи́знью hy sinh đời mình (tính mạng), thí mạng; ~ вре́менем hy sinh thì giờ, không tiếc thì giờ

жертвоприноше́ние *с.* lễ hiến sinh, lễ hiến tế, (sự) cúng, cúng lễ, cúng tế; (*приносимое в жертву*) vật hiến sinh, người hiến sinh, vật hiến tế, lễ vật

жест *м.* 1. cử chỉ, điệu bộ, động tác; ~ руко́й điệu bộ tay; язы́к ~ов thủ ngữ; 2. *перен.* (*поступок*) cử chỉ, hành động; краси́вый ~ cử chỉ đẹp, hành động đẹp đẽ

жестикули́ровать *несов.* làm điệu bộ, cử động tay, múa tay múa chân

жестикуля́ция *ж.* (sự) làm điệu bộ, cử động tay, múa tay múa chân

жёстк||ий *прил.* 1. cứng; (*твёрдый*) rắn; (*грубый*) thô; ~ матра́с đệm cứng; ~ая ко́жа da thô; ~ие во́лосы tóc cứng; ~ое мя́со thịt dai; 2. *перен.* (*суровый, резкий*) nghiêm khắc, khắt khe, khe khắt, gay gắt, gắt gao, nghiêm ngặt, ngặt nghèo, nghiệt ngã; ~ го́лос giọng xẵng (gay gắt); ~ хара́ктер tính nghiêm khắc (khắt khe, khe khắt); ~ая кри́тика lời phê bình khắt khe (gay gắt, kịch liệt); 3. *перен.* (*безоговорочный*) cứng rắn, cứng cỏi, nghiêm ngặt, ngặt nghèo, riết róng, riết ráo, chặt chẽ; ~ гра́фик tiến độ biểu chặt chẽ; ~ие сро́ки thời hạn riết róng (chặt chẽ); ~ое пра́вило quy tắc cứng rắn; ~ие усло́вия những điều kiện ngặt nghèo (riết róng, nghiệt ngã); ~ая поли́тика chính sách hà khắc; ~ая пози́ция thái độ (lập trường) cứng rắn; ✧ ~ вагон toa ghế cứng; ~ая оборо́на *воен.* phòng ngự quyết liệt; ~ая вода́ nước cứng; ~ диск *информ.* đĩa cứng

жёстко 1. *нареч.* (một cách) cứng, rắn, thô; 2. *в знач. сказ.*: мне ~ сиде́ть tôi ngồi chỗ này cứng quá; ~ спать nằm ngủ trên giường cứng

жесткокры́лые *мн. зоол.* bọ cánh cứng

жесткокры́л||ый *прил.*: ~ое насеко́мое bọ cánh cứng

жёсткость *ж.* 1. (sự, độ, tính) cứng; 2. *перен.* (tính, sự) khắt khe, khe khắt,

cứng nhắc, nghiêm khắc, nghiêm ngặt; cứng rắn, chặt chẽ (*ср.* жёсткий)

жесто́к||ий *прил.* 1. ác, hung ác, độc ác, hung bạo, hung dữ, hung hãn, dữ tợn; (*безжалостный, беспощадный*) nhẫn tâm, tàn bạo, tàn nhẫn, tàn ác, ác nghiệt, tàn khốc; (*грубый*) thô bạo; ~ челове́к người hung bạo (hung ác, độc ác, dữ tợn); ~ие нра́вы phong tục thô bạo; учини́ть ~ую распра́ву над ке́м-л. đàn áp tàn bạo (tàn ác, tàn nhẫn) ai; ~ое обраще́ние đối xử tàn nhẫn, ngược đãi; это ~о thật là độc ác (tàn bạo, tàn nhẫn); 2. *перен.* (*очень сильный*) ác, dữ, ác liệt, dữ dội, kịch liệt, thảm hại, thậm tệ; ~ уда́р đòn ác liệt; ~ое сопротивле́ние kháng cự kịch liệt; ~ бой trận đánh ác liệt; ~ое пораже́ние thất bại thảm hại; ~ие страда́ния đau đớn ê chề (dữ dội); ~ое разочарова́ние thất vọng ê chề; ~ моро́з băng giá ác liệt, rét ác; ~ая оши́бка sai lầm nghiêm trọng; ✧ ~ая необходи́мость (sự) tất yếu ngặt nghèo

жесто́ко *нареч.* (một cách) hung ác, hung bạo, hung dữ, hung hãn, tàn bạo, tàn nhẫn; *перен.* (một cách) nghiêm trọng, tai hại, tệ hại; ~ ошиба́ться sai lầm nghiêm trọng, sai lầm một cách tệ hại

жестокосе́рдие *с.* nhẫn tâm, lòng bất nhẫn, lòng chai đá, tính độc ác

жестокосе́рдый *прил.* nhẫn tâm, bất nhẫn, chai đá, độc ác, tàn nhẫn

жесто́кость *ж.* 1. (tính) hung ác, hung bạo, hung dữ, hung hãn, tàn bạo, tàn nhẫn; 2. (*жестокий поступок*) (điều) tàn bạo, tàn nhẫn; 3. (*суровость*) (sự, tính) ác liệt, kịch liệt, dữ dội

жесть *ж.* sắt tây

жестя́ник *м.* thợ sắt tây, thợ thiếc

жестя́нка *ж.* 1. hộp sắt tây; 2. *разг.* (*кусок жести*) (miếng) sắt tây

жестяно́й *прил.* (thuộc về) sắt tây; (*из жести*) (bằng) sắt tây; ~ това́р hàng sắt tây

жестя́нщик *м. см.* жестя́ник

жето́н *м.* 1. (*в память чего-л.*) huy hiệu, huy chương; 2. (*на получение чего-л.*) vòng kim loại, khoanh đồng

жечь *несов.* 1. (*В*) đốt, thiêu, đốt cháy, thiêu huỷ; ~ свет, электри́чество tiêu phí điện; 2. (*палить, припекать*) nắng rát mặt, nắng như thiêu như đốt; 3. *перен.* (*причинять боль*) (làm) rát, nóng bỏng, rát bỏng; 4. (*о крапиве и т. п.*) làm rát bỏng, đốt, châm

же́чься *несов.* 1. làm bỏng; (*о крапиве и т. п.*) làm rát bỏng, đốt, châm; 2. (*обжигаться*) (bị) bỏng, cay bỏng

жже́ние *с.* (sự) rát, nóng bỏng, rát bỏng, cay bỏng

жжёный *прил.*: ~ са́хар đường thắng, đường nấu chảy; ~ ко́фе cà phê rang

жив||е́ц *м.* cá mồi; лови́ть ры́бу на ~ца́ câu bằng cá mồi

живи́тельный *прил.* bổ, tăng sức, cho sức sống, làm tươi tỉnh

жи́вность *ж. собир. разг.* chim muông; (*мелкий скот и птица*) gia súc nhỏ và gia cầm

жи́во *нареч.* 1. (*ярко*) (một cách) sinh động, sống động, hoạt bát, nhiều hình ảnh; (*ясно, отчётливо*) (một cách) rõ rệt, rành rọt; она́ мне ~ напомина́ет свою́ мать bà ấy làm tôi nhớ lại một cách sống động (sinh động) mẹ của bà; он ~ по́мнил все собы́тия anh ta nhớ rất rành rọt mọi sự kiện; 2. (*сильно, остро*) rất, hết sức; э́то всех ~ заинтересова́ло điều này làm cho mọi người rất (hết sức) quan tâm; 3. (*оживлённо*) (một cách) náo nhiệt, sôi nổi; 4. *разг.* (*быстро*) (một cách) nhanh chóng, mau chóng; ~!, ~е́й! nhanh lên!, mau lên!

живогло́т *м. разг.* ác bá, kẻ độc ác, kẻ bóc lột tàn nhẫn

живодёр *м.* 1. *уст.* người lột da sống; 2. *перен. разг.* kẻ tàn nhẫn (độc ác)

живодёрня *ж.* xưởng lột da sống

живодёрство *с. разг.* (sự, tính) tàn nhẫn, độc ác

жив||о́й *прил.* 1. sống, đang sống, còn sống; ~а́я ры́ба cá tươi, cá sống; оста́ться в ~ы́х sống sót; жив и здоро́в bình yên mạnh khoẻ; он жив anh ta còn sống; пока́ жив бу́ду chừng nào tôi còn sống; взять ~ы́м bắt sống; всё ~о́е tất cả những gì đang sống, tất cả chúng sinh; он как ~ (*на портрете и т. п.*) chân dung sống động (giống lắm); заста́ть кого́-л. в ~ы́х gặp được ai khi còn sống; 2. (*органический*) hữu sinh, hữu cơ; ~а́я приро́да giới hữu sinh, giới sinh vật, giới động thực vật; ~а́я мате́рия chất hữu cơ, ~ организ́м, ~о́е существо́ sinh vật; 3. (*полный жизненных сил*) đầy nhựa sống, đầy sinh lực; (*подвижный*) linh hoạt, linh lợi, sinh động, sống động, hoạt bát; (*непоседливый*) nhanh nhẹn, lanh lợi; (*оживлённый, бойкий*) náo nhiệt, sôi nổi; ~ нрав, хара́ктер tính tình lanh lợi (linh hoạt); ~о́е лицо́ mặt mày linh hoạt; ~ы́е глаза́ đôi mắt linh lợi; ~ ребёнок cậu bé lanh lợi (nhanh nhẹn, hoạt bát); ~а́я бесе́да cuộc nói chuyện sinh động (náo nhiệt, sôi nổi); 4. (*подлинный, реальный*) sống, thật sự, thực sự, có thật, chân chính; ~а́я действи́тельность thực tế; ~ материа́л tài liệu sống; ~а́я жизнь đời sống thực tế; ~ приме́р thí dụ sống; ~ы́е фа́кты những sự kiện thực tế; 5. (*жизненный, насущный*) thiết thực; ~ уро́к bài học thiết thực; ~о́е де́ло công việc thiết thực; 6. (*интенсивно проявляющийся*) phong phú, tích cực; (*остро переживаемый*) sâu sắc; ~о́е воображе́ние trí tưởng tượng phong phú; ~о́е уча́стие đồng tình nồng nhiệt; прояви́ть ~ интере́с rất chú ý đến; ~ о́тклик на что́-л. hưởng ứng tích cực điều gì; ~о́е воспомина́ние nhớ lại rất rõ ràng; ~а́я оби́да nỗi bực tức con nóng hổi; 7. (*яркий, выразительный*) sinh động, sống động, nhiều hình ảnh; ~ стиль lối văn sinh động; ~ взгляд cái nhìn linh hoạt (sống động, sinh động); ~о́е сло́во lời nói sinh động; ✧ ~а́я си́ла sinh lực; ~ ум trí tuệ minh mẫn; ~ труд *эк.* lao động sống; ~ язы́к sinh ngữ, hoạt ngữ; ~а́я и́згородь hàng rào cây xanh; ~ы́е цветы́ hoa tươi; ~а́я ра́на vết thương còn mới; ни жив ни мёртв sợ mất vía, khiếp đảm, sợ dựng tóc gáy; ~ портре́т chân dung giống lắm; заде́ть кого́-л. за ~о́е đụng đến chỗ đau của ai, chạm đến điều thầm kín của ai, chạm lòng tự ái của ai, làm ai xúc động, làm ai phật lòng; ~ уголо́к góc sinh vật, góc nghiên cứu thiên nhiên; ~ вес trọng lượng hơi; ~а́я вода́ *фольк.* nước thần; ~а́я музы́ка nhạc sống; в поря́дке ~о́й о́череди đúng theo xếp hàng; ни (ни одно́й) ~о́й души́ không có ai cả, chẳng có ma nào cả

живопи́сец *м.* hoạ sĩ, nhà hội hoạ; знамени́тый ~ nhà danh hoạ

живопи́сно *нареч.* (một cách) đẹp đẽ, ngoạn mục, phong quang

живопи́сность *ж.* (vẻ) đẹp, ngoạn mục, phong quang

живопи́сный *прил.* 1. (thuộc về) hội hoạ; (*выполненный красками*) (bằng) sơn dầu; 2. (*красивый*) đẹp, đẹp đẽ, ngoạn mục, phong quang, đẹp như tranh; 3. *перен.* (*яркий, образный*) sặc sỡ, nhiều hình ảnh

жи́вопис||ь *ж.* 1. (*искусство*) (ngành) hội hoạ; шко́ла ~и a) trường hội hoạ,

trường dạy vẽ; б) (*направление*) hoạ phái, trường phái hội hoạ; 2. *собир.* (*произведения*) (nền) hội hoạ; вы́ставка ~и triển lãm hội hoạ

живороди́щие *мн. зоол.* loài đẻ con

живороди́щ||ий *прил. зоол.* đẻ con; ~ая ры́ба cá đẻ con

живоры́бн||ый *прил.*: ~ садо́к ao thả cá (nuôi cá)

живосече́ние *с.* (*вивисекция*) (sự) thí nghiệm mổ sống

жи́вость *ж.* 1. (*подвижность*) (tính, sự) linh hoạt, linh lợi, hoạt bát; (*быстрота*) (sự) nhanh nhẹn, nhanh chóng, mau chóng; ~ ума́ (sự) nhanh trí; 2. (*оживлённость*) (sự) náo nhiệt; 3. (*острота, сила*) (sự, vẻ) sinh động, sống động, sâu sắc; (*яркость*) (sự) rõ rệt, rõ ràng; ~ э́той карти́ны vẻ sống động của bức tranh này

живо́т I *м.* 1. bụng; у меня́ боли́т ~ tôi đau bụng; ✧ надорва́ть ~ы́ со сме́ху cười vỡ bụng, cười đứt ruột

живо́т II *м. уст.* (*жизнь*): не на ~, а на смерть một còn một mất, sống mái, sống chết, sinh tử, quyết liệt

животво́рный *прил.* bổ, tăng sức, tăng (cho) sức sống, làm tươi tỉnh; (*оживляющий*) làm hồi sinh (sống lại)

животново́д *м.* nhà chăn nuôi, cán bộ kỹ thuật chăn nuôi

животново́дство *с.* (ngành, nghề) chăn nuôi

животново́дческ||ий *прил.* (thuộc về) chăn nuôi; ~ая фе́рма trại chăn nuôi

живо́тн||ое *с.* (*скл. как прил.*) 1. con vật; *мн.* động vật, thú vật; дома́шние ~ые gia súc, súc vật; хи́щные ~ые động vật ăn thịt, thú dữ; 2. *разг. презр.* (*о низменном человеке*) đồ thú vật, đồ súc sinh

живо́тн||ый *прил.* 1. (thuộc về) động vật, thú vật, loài vật; ~ мир thế giới (giới, loài) động vật; 2. *перен.* (*низменный, грубый*) có thú tính, súc sinh, cầm thú; ~ое чу́вство thú tính; ~ страх (nỗi) kinh hãi rụng rời, khiếp đảm, khủng khiếp

животрепе́щущий *прил.* sinh tử, nóng hổi, cấp bách; ~ вопро́с vấn đề sinh tử (nóng hổi, cấp bách)

живу́честь *ж.* 1. sức sống, khả năng sống, sinh lực, sinh khí; (tính chất) sống dai; 2. *перен.* (*устойчивость*) (tính chất) dai dẳng, thâm căn cố đế

живу́ч||ий *прил.* 1. có nhiều sức sống, có sức sống cao, sống dai; ~ее расте́ние cây sống dai; 2. *перен.* (*устойчивый*) dai dẳng, sống dai, giữ được lâu, thâm căn cố đế; ~ее представле́ние hình tượng dai dẳng (bám dai trong đầu óc); ста́рые привы́чки ~и những lề thói cũ sống dai (dai dẳng, thâm căn cố đế)

жи́вчик *м* 1. (*подвижный человек*) *разг.* người hoạt bát (linh lợi); 2. *биол.* tinh trùng

живьём *нареч. разг.*: взять кого́-л. ~ bắt sống ai; съесть кого́-л. ~ ăn sống con gì

жи́голо *м* gigolo, trai làm tiền; đĩ đực (*разг.*)

жи́дк||ий *прил.* 1. lỏng; (*текучий*) chảy; ~ое то́пливо nhiên liệu lỏng; ~ое те́ло chất lỏng, dịch thể; ~ кислоро́д oxygen lỏng; ~ криста́лл *тех.* tinh thể lỏng; ~ мета́лл *тех.* kim loại lỏng; ~ каучу́к *тех.* cao su lỏng; 2. (*негустой*) loãng, lỏng, lõng bõng, lỏng bỏng; ~ая ка́ша cháo loãng; ~ суп canh lõng bõng (lỏng bỏng), xúp loãng; ~ чай nước trà loãng; ~ие черни́ла mực loãng; 3. (*редкий*) thưa, thưa thớt, loáng thoáng, lơ thơ, lưa thưa; ~ие аплодисме́нты tràng pháo tay thưa thớt, tiếng vỗ tay loáng thoáng; ~ая борода́ chòm râu lưa thưa (lơ thơ, thưa thớt); ~ие во́лосы tóc thưa (thưa thớt, lưa thưa, lơ thơ); 4. *перен.* (*слабый*) yếu, yếu ớt, yếu đuối, mềm yếu, nhão; ~ го́лос giọng yếu, giọng không âm vang; ~ие но́ги đôi chân yếu đuối (yếu ớt); ~ие му́скулы bắp thịt nhão, cơ bắp nhão nhoẹt; ~ие аргуме́нты những luận cứ yếu ớt (không vững vàng)

жидкокристалли́ческ||ий *прил. тех.* (thuộc về) tinh thể lỏng; ~ дисплей (ЖКД) *информ.* bộ hiển thị (display) tinh thể lỏng, LCD; ~ое вещество́ chất tinh thể lỏng; ~ая структу́ра kết cấu tinh thể lỏng

жи́дкостный *прил. тех.* (dùng) nhiên liệu lỏng, dung dịch; ~ раке́тный дви́гатель động cơ tên lửa dùng nhiên liệu lỏng; ~ ла́зер laser dung dịch; ~ термо́метр nhiệt kế dung dịch

жи́дкость *ж.* chất lỏng, dịch thể, chất nước, dung dịch, dịch

жи́жа *ж.* nước, dịch; навозная ~ nước phân chuồng

жизнедея́тельность *ж.* 1. *биол.* (sự) sinh hoạt, hoạt động sống; ~ организма sinh hoạt (hoạt động sống) của cơ thể; 2. *перен.* (sự) hoạt động

жизнедея́тельный *прил.* 1. *биол.* (thuộc về) sinh hoạt, hoạt động sống; 2. *перен.* tích cực, hoạt động

жизнелю́бивый *прил.* yêu đời

жизнелю́бие *с.* (sự, tính) yêu đời

жи́зненность *ж.* 1. *см.* жизнеспосо́бность; 2. (*близость к действительности*) (sự, tính chất) thiết thực; 3. (*необходимость*) (tính chất) sống còn, thiết yếu, quan trọng, cần thiết

жи́зненно *нареч.*: ~ ва́жное значе́ние ý nghĩa quan trọng sống còn; ~ ва́жная пробле́ма vấn đề quan trọng sống còn

жи́зненн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đời sống; ~ путь đường đời, thân thế; ~ о́пыт kinh nghiệm đường đời; ~ бага́ж vốn sống; ~ у́ровень mức sống, mức sinh hoạt; ~ые потре́бности những nhu cầu sinh hoạt; ~ая си́ла sức sống, sinh lực, hoạt lực; ~ уклад nếp sống; ~ поры́в *филос.* đà sống; ~ое простра́нство *филос.* không gian sinh tồn; 2. (*близкий к действительности*) thiết thực; ~ые мероприя́тия những phương sách thiết thực; 3. (*общественно необходимый*) sống còn, thiết thân; ~ вопро́с vấn đề sống còn; ~ые интере́сы (những) quyền lợi sống còn, lợi ích thiết thân

жизнеобеспе́чени||е *с.* (sự) bảo đảm đời sống; систе́ма ~я hệ thống bảo đảm đời sống

жизнеописа́ние *с.* tiểu sử, cuộc đời, sự tích

жизнеощуще́ние *с.* cảm giác về đời sống, quan niệm về cuộc đời

жизнепонима́ние *с.* nhân sinh quan, nhận thức (quan niệm) về cuộc đời

жизнера́достно *нареч.* (một cách) yêu đời, ham sống; vui vẻ, vui tươi

жизнера́достность *ж.* (tính, sự) yêu đời, ham sống; (*весёлость*) (tính, sự) vui vẻ, vui tươi

жизнера́достный *прил.* yêu đời, ham sống; (*весёлый*) vui vẻ, vui tươi, tươi vui, tươi tỉnh, tươi tắn; ~ хара́ктер tính tình vui vẻ; ~ челове́к người yêu đời; ~ая улы́бка nụ cười tươi tắn (tươi vui)

жизнеспосо́бность *ж.* khả năng sống, sức sống, sinh lực; ~ организма khả năng sống của cơ thể

жизнеспосо́бный *прил.* có khả năng sống, có sức sống cao, đầy sức sống (sinh lực); ~ коллекти́в tập thể đầy sức sống

жизнесто́йкий *прил.* có sức sống, sống dai

жизнеутвержда́ющ||ий *прил.* đầy sức sống (sinh lực, sinh khí), lạc quan; ~ие идéи những tư tưởng đầy sức sống

жизн||ь *ж.* 1. (*бытие*) sự sống, đời sống; возникновéние ~и на Земле́ sự sống xuất hiện trên Trái đất; 2. (*в противоположность смерти*) sự sống, tính mạng, sinh mạng, sinh mệnh, nhân mạng; (*существование*) (sự) sinh tồn; ~ мéдленно возвращáлась к немý anh ấy từ từ sống lại; спасáть комý-л. ~ cứu (cứu sống, cứu mạng) ai; 3. (*период существования*) cuộc đời, đời sống, đời; в течéние всей ~и cả (suốt, trọn) đời; на всю ~ suốt đời; человéческая ~ đời người, kiếp nhân sinh; при ~и thuở sinh thời, hồi sinh tiền, hồi còn mồ ma, khi còn tại thế; корóткая ~ cuộc đời ngắn ngủi; 4. (*деятельность*) sinh hoạt, đời sống; хозя́йственная ~ страны́ sinh hoạt (đời sống) kinh tế của đất nước; общéственная ~ sinh hoạt (đời sống) xã hội; партúйная ~ sinh hoạt đảng; 5. (*действительность*) cuộc sống, thực tế; ~ подтвердúла нáшу правотý thực tế (cuộc sống) đã xác nhận sự đúng đắn của chúng ta; 6. (*образ жизни*) nếp sống, cách sống, lối sống; бродя́чая ~ lối sống lang thang; 7. (*жизненная энергия*) sức sống, sinh lực, sinh khí, nhựa sống; пóлный ~и tràn đầy sức sống (sinh lực, sinh khí, nhựa sống); ✧ никогдá в ~и không bao giờ, không đời nào; мéжду ~ью и смéртью giữa lúc vô cùng nguy ngập, trong tình trạng hết sức hiểm nghèo, lúc thập tử nhất sinh; борьбá не на ~, а на смерть cuộc chiến đấu một còn một mất (sinh tử, sống mái, sống chết, quyết liệt); вопрóс ~и и смéрти vấn đề sống còn (sinh tử, sống chết, tối quan trọng)

жиклёр *м. тех.* giclơ, ống phun, vòi phun

жúла *ж.* 1. *разг.* (*сухожилие*) gân; 2. *разг.* (*кровеносный сосуд*) gân xanh, mạch máu; 3. *горн.* mạch; золотонóсная ~ mạch chứa vàng; 4. *тех.* (*провод*) lõi, ruột

жилéт *м.*, **~ка** *ж.* (áo) gilê

жил||éц *м.* người ở, cư dân; (*съёмщик помещения*) người thuê nhà; ~ьцы́ дóма cư dân trong nhà, những người ở trong nhà; ✧ он не ~ (*или* не ~ на бéлом свéте) ≅ cụ ấy đã gần đất xa trời, ông ta đã gần kề miệng lỗ

жúлистый *прил.* có nhiều gân; (*с выступающими жилами*) nổi gân xanh; (*сухощавый*) gầy gò, gầy guộc

жилúще *с.* nhà ở, chỗ ở, nhà cửa, cư xá

жилúщно-строúтельный *прил.* (thuộc về) xây dựng nhà ở, xây cất nhà ở, xây nhà, làm nhà; ~ кооперати́в (ЖСК) hợp tác xã xây nhà (làm nhà)

жилúщн||ый *прил.* (thuộc về) nhà ở, chỗ ở, nhà cửa, cư xá; ~ вопрóс vấn đề nhà ở; ~ое строúтельство việc xây dựng nhà ở (nhà cửa); ~ые услóвия điều kiện nhà cửa

жúлка *ж.* 1. gân, vân; ~ листá gân lá; 2. *перен.* khiếu, năng khiếu; поэтúческая, литературная ~ khiếu thi ca, văn chương

жил||óй *прил.* (để) ở; (*обитаемый*) có người ở; ~ дом, ~óе здáние nhà ở, cư xá; ~áя кóмната phòng ở; ~ масси́в khu nhà ở; ~áя плóщадь diện tích ở, nhà ở, chỗ ở; кóмната имéет ~ вид phòng có vẻ có người ở

жилплóщадь *ж.* (жилáя плóщадь) *см.* жилóй

жиль||ё *с.* nhà ở, chỗ ở, nhà cửa; пригóдный для ~я thích hợp để ở, ở được

жим *м. спорт.* (sự) cử bật

жúмолость *ж. бот.* (cây) kim ngân (*Lonicera*)

жир *м.* 1. mỡ, dầu; свинóй ~ mỡ lợn; гусúный ~ mỡ ngỗng; растúтельный ~ dầu thảo mộc; лóпаться от ~у *разг.* ≅ béo chảy mỡ; 2. *мн.*: ~ы́ chất béo; ✧ с ~у бесúться *разг.* ≅ rửng mỡ, dửng mỡ

жира́нт *м. фин.* người ký hậu

жира́ф *м.*, **~а** *ж.* hươu cao cổ (*Girafa cameleopardalis*)

жире́ть, разжире́ть béo ra, phát phì, mập ra

жири́ровать *несов. и сов. фин.* (*В*) ký hậu

жúрно *нареч.*: ~ намáзать phết một lớp (bơ...) dày; ~ есть ăn nhiều mỡ; не ~ ли емý э́то бýдет? thế có quá tốt với nó không?; ✧ ~ бýдет! *груб.* thế là quá lắm rồi!, đừng có hòng mà đòi hỏi quá đáng!

жúрн||ый *прил.* 1. béo, có nhiều mỡ; ~ое мя́со thịt nhiều mỡ; ~ суп хúп béo ngậy; 2. (*сальный*) nhờn; (*лоснящийся*) bóng mỡ; ~ые пáльцы những ngón tay nhờn; ~ое пятнó vết mỡ, vết dầu; 3. (*толстый, тучный*) béo, mập, béo múp, phì nộn, béo phì, béo phị; 4. (*насыщенный*) màu mỡ, mầu mỡ, phì nhiêu; ~ая земля́ đất màu mỡ (phì nhiêu); 5. (*толстый о линии и т. п.*) đậm; ~ шрифт chữ in đậm; ~ая чертá nét đậm; ~ая кля́кса vết mực to; ✧ ~ая кислотá *хим.* acid béo; ~ кусóк мóн bở, miếng ngon, việc làm béo bở; ~ кот tay đại phú, nhà giàu bự; ông khệ (*жарг.*)

жúро *с. фин.* (chữ) ký hậu

жирови́к *м. мед.* bướu mỡ, u mỡ

жирóвка *ж. разг. см.* жироприка́з

жиров||óй *прил.* (có) mỡ, chất béo; ~áя ткань mô mỡ

жироприка́з *м. фин.* lệnh chuyển ngân, lệnh phát ngân; (*счёт*) biên lai thanh toán

жирорасчёт *м. фин.* chuyển khoản

жирочéк *м. фин.* séc chuyển khoản

жите́йск||ий *прил.* (*жизненный*) (thuộc về) đời sống; (*обыденный*) thường tình, thông thường; ~ óпыт kinh nghiệm đường đời; ~ое поня́тие khái niệm thông thường; ✧ дéло ~ое chuyện thường tình

жúтел||ь *м.* cư dân, người dân, dân; городскóй ~ cư dân thành thị, dân thành phố, thị dân; сéльский ~ cư dân nông thôn, dân thôn quê, thôn dân; числó ~ей số dân, dân số

жúтельств||о *с.* (sự) cư trú, ở; мéсто ~а chỗ ở, nơi cư trú; мéсто постоя́нного ~а chỗ thường trú

жити||é *с. церк., лит.* liệt truyện, tiểu sử; ~я святы́х liệt truyện các thánh

жúтница *ж. уст., перен.* vựa thóc, vựa lúa

жúтный *прил.* (thuộc về) đại mạch (*ячменный*), hắc mạch (*ржаной*), tiểu mạch (*пшеничный*)

жúто *с.* đại mạch (*ячмень*), hắc mạch (*рожь*), tiểu mạch (*пшеница*)

жить *несов.* 1. sống; ~ вéсело sống vui vẻ; ~ пóлной жúзнью sống cuộc đời sôi nổi; ~ своúм трудóм sống bằng lao động của mình; ~ надéждами sống bằng hy vọng; ~ воспомина́ниями sống bằng hoài niệm; ~ общéственными интерéсами sống vì lợi ích xã hội; ~ на 1500 рублéй в мéсяц sống với 1500 rúp một tháng; 2. (*проживать*) ở, sống, ăn ở; ~ в дерéвне sống ở nông thôn, ở thôn quê; ✧ ~ своúм умóм sống với tư tưởng độc lập; жил-был... (*в сказках*) ngày xửa ngày xưa có...

жить||ё *с. разг.* đời sống, sinh hoạt, cách sống, lối sống, cách ăn ở; удóбный для ~я tiện để ở, thuận tiện cho đời sống (sinh hoạt); ✧ мне ~ я́ от

него́ нет nó làm cho tôi khốn khổ, nó làm tình làm tội tôi

житьё-бытьё *с. разг. см.* житьё

жи́ться *несов. безл. разг.*: ему живётся неплóхо anh ấy sống khá; как вам живётся? anh có khoẻ không?; ему́ не живётся на одно́м ме́сте anh ấy không thích sống ở một chỗ

жлоб *м. разг. пренебр.* (*жадный человек*) kẻ keo kiệt; (*тупой человек*) thằng ngốc; (*злой человек*) kẻ độc ác

жло́бский *прил. разг. пренебр.* (*жадный*) keo kiệt, đá; (*тупой*) ngu ngốc, ngốc; (*злой*) độc ác

жло́бство *с. разг. пренебр.* (thói, sự) keo kiệt; ngu ngốc, ngốc; độc ác (*ср.* жло́бский)

жму́рить *несов.*: ~ глаза́ *см.* жму́риться

жму́риться *несов.* nheo mắt, lim dim mắt

жму́рки *мн.* (*скл. как ж.*) (trò) bịt mắt bắt dê

жмы́хи *мн.* (*ед.* жмых *м.*) *с.-х.* khô đậu, bã đậu, bã hướng dương

жне́йка *ж. с.-х.* máy gặt

жнец *м.* thợ gặt

жни́во *с.*, **жнивьё** *с.*, **жнитво́** *с.* 1. (*поле*) ruộng rạ; 2. (*солома*) (gốc) rạ

жни́ца *ж.* bà (chị) thợ gặt

жоке́й *м.* jockey, dô kề, người cưỡi ngựa đua

жонглёр *м.* diễn viên tung hứng

жонглёрство *с.* (thuật, tài) tung hứng, tung bắt

жонгли́ровать *несов.* (*Т*) 1. tung hứng, tung bắt; ~ бутылками tung hứng (tung bắt) chai; 2. *перен.*: ~ фа́ктами tuỳ tiện sử dụng (tung hứng) các sự kiện

жох *с. разг.* tay láu cá, kẻ keo kiệt

жрать, сожра́ть (*В*) 1. (*о животных*) ăn ngấu nghiến; 2. (*о человеке*) *пренебр.* ngốn, hốc, ngốn ngấu; ✧ сожра́ть со всеми потроха́ми *груб.* ngốn cả cứt

жре́бий *м.* 1. thăm, thẻ; броса́ть, тяну́ть ~ rút (bốc, bắt) thăm; ~ пал на него́ thăm trúng vào anh ấy; 2. *перен.* (*судьба*) vận, số, phận; счастли́вый ~ vận tốt, số đỏ, số may; несча́стный ~ vận xấu, số đen, số rủi; ✧ ~ бро́шен việc đã nhất định rồi

жрец *м.* 1. *ист.* (người) tư tế, thầy tế; tăng lữ, tu sĩ; гла́вный ~ chủ tế, đại tư tế; 2. *перен.*: ~ы́ иску́сства, нау́ки những người phụng sự nghệ thuật, khoa học

жре́ческий *прил. ист.* (thuộc về) người tư tế, thầy tế; tăng lữ, tu sĩ

жре́чество *с. ист.* 1. chức tư tế; 2. *собир.* tầng lớp (giới) tăng lữ

жри́ца *ж. ист.* nữ tư tế

ЖСК *м.* (жили́щно-строи́тельный кооперати́в) *см.* жили́щно-строи́тельный

жу́желица *ж. зоол.* bọ kỳ, bọ hổ đất (*Carabus*)

жужжа́ние *с.* (tiếng) vo ve, vo vo, vù vù

жужжа́ть *несов.* kêu vo ve (vo vo, vù vù)

жуи́р *м. уст.* người hưởng lạc

жуи́ровать *несов.* hưởng lạc, hành lạc, sống phè phỡn

жук *м.* 1. bọ rầy, bọ cánh cứng, bọ cam, bọ dừa; навóзный ~ bọ hung, bọ hung sừng (*Geotrupes stercorarius*); водяно́й ~ (con) niễng, niễng niễng, cà niễng (*Detiscus*); 2. *разг. пренебр. см.* жучо́к 3

жу́лик *м* (*вор*) kẻ cắp, kẻ trộm, kẻ ăn cắp (ăn trộm); (*мошенник*) kẻ gian manh (gian giảo), tên bợm; ме́лкий ~ kẻ cắp vặt

жуликова́тый *прил.* gian manh, gian giảo, láu lỉnh

жульё *с. собир. разг.* quân gian manh, bọn bịp bợm

жу́льничать *несов. разг.* gian, bịp; ~ в игре́ chơi gian

жу́льнический *прил. разг.* gian manh, gian giảo, gian lận, bịp bợm

жу́льничество *с. разг.* (sự, ngón, trò) gian manh, gian lận, bịp bợm

жу́пел *м.* con ngoáo ộp

журавли́||ый *прил.* 1. (thuộc về) sếu, hạc; ~ая стáя đàn sếu; 2. *перен.* (như) sếu, hạc; ~ые но́ги chân sếu, cẳng hạc, chân ống sậy

жура́вль *м.* 1. (*птица*) (chim) sếu, hạc (*Megalornis grus*); 2. (*у колодца*) cần gàu (gầu)

жури́ть *несов.* (*В*) *разг.* mè nheo, chì chiết, trách móc, quở trách

журна́л *м.* 1. tạp chí, tập san, magazin, báo; ~ мод tạp chí mốt; иллюстри́рованный ~ báo ảnh, hoạ báo, magazin; 2. (*книга для записи*) (quyển, cuốn) sổ, nhật ký; кла́ссный ~ sổ lớp, sổ điểm danh; ~ учёта успева́емости sổ điểm; судово́й ~ nhật ký tàu; бортово́й ~ nhật ký máy bay; ~ боевы́х де́йствий nhật ký chiến sự

журнали́ст *м.*, **~ка** *ж.* nhà báo, ký giả

журнали́стик||а *ж.* 1. (khoa, nghề) báo chí, làm báo; занима́ться ~ой làm báo; 2. *собир.* (*периодические издания*) báo chí

журнали́стск||ий *прил.* (thuộc về) nhà báo, ký giả; в ~их кругáх trong báo giới (giới nhà báo, giới báo chí, giới ký giả)

журна́льн||ый *прил.* (thuộc về) tạp chí, tập san, magazin, báo; ~ая статья́ bài tạp chí; ~ая бума́га giấy báo; ~ шрифт (kiểu) chữ in báo; ~ стол bàn salon, bàn để báo

журча́ние *с.* (tiếng) róc rách, reo; *перен.* (tiếng) xì xào, rì rầm, rầm rì

журчать *несов.* róc rách, reo; *перен.* xì xào, rì rầm, rầm rì

жу́ткий *прил.* khủng khiếp, khiếp sợ, ghê gớm, gớm ghiếc, ghê rợn, ghê tởm; (*тягостный*) nặng nề, khó chịu

жу́тко 1. *в знач. сказ. безл.* sợ ghê gớm, sợ khiếp, khủng khiếp, khiếp sợ; нам бы́ло ~ chúng tôi đã sợ ghê gớm; ~ чита́ть о чём-л. đọc cái gì mà thấy khủng khiếp; 2. *нареч. разг.* (*очень*) ghê, gớm, ghê gớm, kinh khủng; ~ мно́го nhiều ghê (gớm, ghê gớm, kinh khủng)

жуть *ж. разг.* 1. (sự) khủng khiếp, khiếp sợ, sợ khiếp, sợ ghê gớm; 2. *в знач. сказ. безл. разг.* khiếp!, gớm!, ghê!

жу́хлый *прил.* vàng úa, mờ nhạt, hết tươi màu, mất vẻ tươi tắn

жу́хнуть *несов.* (*1 и 2 л. не употр.*) vàng úa, mờ nhạt, mất vẻ tươi tắn

жучо́к *м.* 1. *уменьш. от* жук; древе́сный ~ mọt, mọt gỗ; 2. *эл. разг.* cầu chì tự làm; 3. *разг. пренебр.* (*о ловком дельце*) người láu cá (láu lỉnh); (*спекулянт, маклер, вообще человек, занимающийся темными делами*) kẻ đầu cơ, cò; 4. *разг.* (*шпионский прибор*) máy nghe lén

ЖЭК *м.* (жили́щно-эксплуатацио́нная конто́ра) cơ quan quản lý nhà ở

жюри́ *с. нескл. собир.* jury, ban giám khảo; *спорт.* hội đồng trọng tài

З

за *предлог* I (*В*) 1. (*за пределы, дальше*) ra, qua, ra ngoài, ở ngoài; (*позади*) ra sau, đằng sau; (*по другую сторону*) sang, qua, sang bên kia, ở bên kia; уéхать зá город ra ngoại thành, ra (đi ra) ngoài thành phố; уéхать за грани́цу ra nước ngoài, xuất ngoại; xuất dương (*уст.*); вы́йти за дверь đi ra sau cửa; уéхать зá реку sang (qua, đi qua) bên kia sông; постáвить что́-л. за шкаф để cái gì đằng sau tủ; заложи́ть ру́ки зá спину chắp tay sau lưng; вы́кинуть зá борт vứt ra ngoài thành tàu; вы́бросить за окно́ vứt qua (ra ngoài) cửa sổ; 2. (*около; тж. при обозначении предмета, который является орудием действия*) cạnh, gần, vào; сесть за стол ngồi vào bàn; сесть за кни́гу ngồi đọc sách; сесть за рабóту ngồi làm việc; сесть за урóки ngồi học bài; 3. (*при указании на переход через какой-л. предел*) trên, hơn, quá, ngoài; зá полдень quá trưa, quá ngọ; зá полночь quá nửa đêm; емý уже́ за 40 ông ta đã ngoài (trên, hơn) 40 tuổi, ông ta đã ngoại tứ tuần; моро́з за 20 гра́дусов rét quá 20 độ âm; 4. (*при указании величины расстояния*) (ở) cách; за пять киломéтров отсю́да cách đây năm kilomet; за два шага́ не ви́дно cách hai bước cũng không thấy được; 5. (*при указании на время, отделяющее одно событие от другого*) trước; за дéсять дней до сро́ка mười ngày trước thời hạn; за пять мину́т до нача́ла năm phút trước lúc bắt đầu; 6. (*при указании на промежуток времени*) trong, trong vòng; мно́гое сде́лано за после́дний год đã làm được nhiều việc trong (trong vòng) một năm qua; за после́днее вре́мя trong thời gian gần đây; 7. (*при указании на лицо, предмет, к которому прикасаются; тж. при указании на орудие или средство действия*): взять кого́-л. зá руки cầm tay ai; вести́ кого́-л. зá руку dắt tay ai; держáться за пери́ла nắm tay vịn; приня́ться за рабóту bắt tay vào việc, bắt đầu làm việc; взя́ться за перó cầm bút, bắt đầu viết; 8. (*при обозначении объекта беспокойства, радости и т. п.*) cho, vì; беспоко́иться за дете́й lo lắng cho con cái; волнова́ться за кого́-л. hồi hộp vì ai; боя́ться за него́ lo sợ cho nó; ра́доваться за дру́га mừng cho bạn; 9. (*при обозначении объекта ручательства, ответственности*) cho, về; руча́ться за успéх bảo đảm thắng lợi; отвеча́ть за кого́-л. chịu trách nhiệm về ai; 10. (*ради, во имя, в пользу*) vì, cho; (*согласно с кем-л., чем-л.*) tán thành, ủng hộ; боро́ться за свобóду đấu tranh cho (vì) tự do; голосова́ть за кого́-л., что́-л. bỏ phiếu cho ai, cái gì; кто за э́то предложе́ние? ai tán thành đề nghị này?; взве́сить все «за» и «про́тив» cân nhắc lợi hại, suy hơn tính thiệt;

11. (*при указании на повод, основание действия*) vì, về; наказа́ть кого́-л. за просту́пок trừng phạt ai vì có lỗi; плати́ть за поку́пку trả tiền mua hàng; благодари́ть кого́-л за что́-л. cảm ơn ai về cái gì, cảm tạ ai vì đã làm việc gì; 12. (*при указании на причину действия*) vì; цени́ть кого́-л. за ум quý trọng ai vì trí tuệ; за отсу́тствием вре́мени vì không có thì giờ; за что? vì việc gì?, vì lý do gì?; 13. (*при указании на плату, сумму*) để lấy, với giá, vì; рабóтать за дéньги làm việc để lấy tiền; купи́ть что́-л. за дéсять рубле́й mua cái gì với giá mười rúp; отда́ть за полцены́ bán với nửa giá; 14. (*вместо*) thay cho, thay; (*в договоре, соглашении и т. п.*) thay mặt cho; я за тебя́ всё сде́лаю tôi sẽ làm mọi việc thay cho anh; рабóтать за секретаря́ làm việc thay người thư ký; он рабóтает за двои́х anh ấy làm việc bằng (làm công việc của) hai người; 15. (*в качестве кого-л., чего-л.*) như, là, như là; приня́ть за пра́вило coi như là nguyên tắc; счита́ть за честь coi là vinh dự; сойти́ за другóго được xem là người khác; 16.: выходи́ть за́муж за кого́-л. lấy ai làm chồng; сва́таться за кого́-л. dạm hỏi ai làm vợ; II (*Т*) 1. (*дальше*) quá, ở ngoài, ở sau, ở phía sau; (*по другую сторону*) ở bên kia; жить за реко́й ở bên kia sông; стоять за шка́фом đứng (để) ở sau tủ; за грани́цей ở nước ngoài; за кули́сами ở sau hậu trường; за окно́м ở ngoài cửa sổ; 2. (*около; тж. при обозначении орудия или средства действия, занятия*) ở, cạnh, gần, vào; сиде́ть за столо́м ngồi ở bàn; сиде́ть за роя́лем ngồi đánh dương cầm; сиде́ть за кни́гой ngồi đọc sách; за рулём cầm lái; за рабóтой đang làm việc; 3. (*следом*) sau, tiếp, theo, tiếp sau, theo sau; бежа́ть за ке́м-л. chạy theo (theo sau) ai; гна́ться за ке́м-л. đuổi theo ai; писа́ть письмо́ за письмо́м viết hết thư này đến thư khác; оди́н за други́м nối tiếp nhau, người nọ tiếp sau người kia; год за го́дом năm này sang năm khác, hết năm này qua năm khác; 4. (*при указании времени, обстановки действия*) trong, khi, trong khi, trong lúc; поговори́ть за обе́дом nói chuyện trong lúc ăn trưa; за за́втраком khi ăn sáng, trong bữa ăn sáng; за рабóтой khi (trong lúc) làm việc; 5. (*при обозначении объекта внимания, заботы*) đến; *часто не переводится*; присма́тривать за детьми́ để mắt đến con cái, trông nom con cái; наблюда́ть, следи́ть за ке́м-л., че́м-л. quan sát, theo dõi ai, việc gì; 6. (*при указании цели*): посла́ть кого́-л. за до́ктором bảo (sai) ai đi mời bác sĩ; пойти́ за биле́том đi mua vé; сходи́ть за кни́гой đi lấy sách; 7. (*при указании причины*) vì, do; за рабóтой забы́ть о чём-л. do (vì) bận việc nên quên cái gì; за неиме́нием вре́мени do bận, vì không có thì giờ; за отсу́тствием де́нег vì không có tiền; 8. (*при обозначении лица, в чьём распоряжении находится что-л. или с которого что-л. причитается*) thuộc về, tính vào; э́та кни́га чи́слится за мной cuốn sách đó thì cứ ghi tên tôi mượn; за кем бу́дущее? tương lai thuộc về ai?; побе́да бу́дет за на́ми thắng lợi sẽ về chúng ta, thắng lợi thuộc về chúng ta; за тобо́й долг anh nợ tôi; за мной пять рубле́й tôi nợ năm rúp; 9.: быть (быть за́мужем) за ке́м-л. lấy ai làm chồng, là vợ của ai; 10.: бума́га за № 039 công văn số 039; письмо́ за по́дписью кого́-л. thư do ai ký; ✧ за ва́ше здоро́вье! chúc sức khoẻ của anh/chị!; за исключе́нием trừ, trừ phi,

ngoại trừ, trừ... ra; за дере́вьями не ви́деть лес ≅ nhìn cây mà không thấy rừng

зааплоди́ровать *сов.* (bắt đầu) vỗ tay

заарендова́ть *сов. см.* арендова́ть

заарта́читься *сов. разг.* (bắt đầu) bướng, ngang bướng

заасфальти́ровать *сов. см.* асфальтировать

заатланти́ческий *прил.* ở bên kia Đại Tây Dương

заатмосфе́рн||ый *прил.* ở bên ngoài khí quyển; ~ое путеше́ствие chuyến du hành ở bên ngoài khí quyển

заба́ва *ж.* trò tiêu khiển, trò giải trí, trò vui, trò chơi, trò; э́то для него́ де́тская ~ đối với anh ta việc này thì dễ như bỡn, nó làm cái này dễ như chơi

забавля́ть *несов.* (*В*) làm giải trí (tiêu khiển); (*веселить, смешить*) làm... vui (buồn cười)

забавля́ться *несов.* giải trí, tiêu khiển, vui chơi, đùa vui

заба́вно 1. *нареч.* (một cách) lý thú, thú vị, hay; 2. *в знач. сказ.* (thật là) lý thú, thú vị, ngộ nghĩnh, ngộ; мне ~ tôi thấy lý thú (ngộ nghĩnh, ngộ) lắm; ~! thật là ngộ!

заба́вн||ый *прил.* lý thú, thú vị, vui; (*смешной*) ngộ nghĩnh, buồn cười, tức cười, ngộ; (*интересный*) hay; ~ая игра́ trò chơi vui; ~ слу́чай chuyện lý thú, trường hợp ngộ nghĩnh

забаллоти́ров||ать *сов.* (*В*) không bầu, không bỏ phiếu; кандида́т был ~ан ứng cử viên thất cử (không được bầu, không trúng cử, bị đánh trượt)

забальзами́ровать *сов. см.* бальзами́ровать

забараба́нить *сов.* 1. (bắt đầu) gõ lóc cóc, rơi lộp độp; 2. *разг.* (*на рояле*) (bắt đầu) đánh dở; bật bông (*разг.*)

забаррикади́ровать(ся) *сов. см.* баррикади́ровать(ся)

забастова́ть *сов.* bãi công, đình công; (*об учащихся*) bãi khoá, bãi học; (*о торговцах*) bãi thị, bãi chợ

забасто́вк||а *ж.* (cuộc) bãi công, đình công; (*учащихся*) (cuộc) bãi khoá, bãi học; (*торговцев*) (cuộc) bãi thị, bãi chợ; объяви́ть ~у tuyên bố bãi công (đình công); всеобщая ~ tổng bãi công (đình công); экономи́ческая, полити́ческая ~ bãi công kinh tế, chính trị; ~ проте́ста bãi công phản đối; ~ солида́рности bãi công tỏ tình đoàn kết

забасто́вочн||ый *прил.* (thuộc về) bãi công, đình công; bãi khoá, bãi học; bãi thị, bãi chợ (*ср.* забасто́вка); ~ комите́т uỷ ban bãi công (đình công); ~ое движе́ние phong trào bãi công (đình công)

забасто́вщик *м.* thợ bãi công, công nhân đình công; (*об учащемся*) học sinh (sinh viên) bãi khoá; (*о торговце*) người bãi thị

забве́ни||е *с. уст.* 1. (*утрата воспоминаний*) (sự) quên, lãng quên; (*невнимание к чему-л.*) (sự) bỏ quên, bỏ rơi; ~ до́лга lãng quên nghĩa vụ; 2. (*забытьё*) (sự) mê man; (*дремота*) (sự) thiu thiu ngủ; ✧ предава́ть что́-л. ~ю cố quên cái gì đi

забе́г *м. спорт.* (cuộc) chạy, chạy thi, chạy đua; фина́льный ~ на 200 ме́тров chạy chung kết 200 mét

забе́гать *сов.* 1. (*начать бегать*) (bắt đầu) chạy; 2. (*о глазах*) đảo mắt, (bắt đầu) đảo quanh

забе||га́ть, забежа́ть 1. (*бегом входить*) chạy vào; 2. *разг.* (*заходить*) tạt vào, rẽ vào, ghé qua; я ~гу́ к вам tôi sẽ tạt vào thăm chị, tôi sẽ rẽ vào nhà bác, tôi sẽ ghé qua nhà anh; 3. (*убегать далеко*) chạy xa; ✧ ~ вперёд а) (*делать раньше времени*) làm trước, nói trước; б) (*опережать кого-л. в чём-л.*) lấy hớt trước, hớt nhanh trước, phỗng tay trên

забе́гаться *сов. разг.* chạy mệt

забежа́ть *сов. см.* забега́ть

забере́менеть *сов.* thụ (thọ, đậu) thai

забеспоко́иться *сов.* (bắt đầu) lo lắng, lo ngại, băn khoăn

забетони́ровать *сов. см.* бетони́ровать

забива́ть, заби́ть (*В*) 1. (*вбивать*) đóng, đóng...vào; ~ сва́и đóng cọc; ~ гво́здь в сте́ну đóng đinh vào tường; ~ гол làm bàn, sút tung lưới, ghi bàn thắng; ~ мяч в воро́та sút tung lưới, sút bóng vào cầu môn; 2. (*закрывать наглухо*) bịt, bít, bịt kín, đóng kín; ~ о́кна до́сками đóng ván bịt cửa sổ; ~ я́щик гвоздя́ми đóng kín hòm bằng đinh; 3. (*закрывать, затыкать*) bịt, bít, nhét, nhồi; (*засорять, закупоривать*) làm tắc, làm nghẽn, lấp; (*заполнять*) chất đầy; ~ щели́ паклей lấy xơ đay bịt (bít) khe hở; грязь заби́ла трубу́ rác rưởi làm tắc (làm nghẽn) ống; ~ сара́й се́ном chất đầy cỏ khô vào kho; все прохо́ды бы́ли заби́ты толпо́й tất cả các lối qua đều bị đám đông đứng kín; 4. *разг.* (*превосходить в чём-л.*) vượt qua, hơn, thắng; он нас всех заби́л anh ấy thắng mọi người chúng tôi; 5. (*заглушать, подавлять — о растениях*) mọc đầy, làm cớm; 6. (*скот*) giết, thịt; ✧ ~ кому́-л. го́лову чем-л. nhồi sọ ai bằng cái gì, nhét cái gì vào đầu óc ai

забива́ться, заби́ться 1. *разг.* (*забираться, прятаться*) ẩn (nấp) vào; ~ в у́гол ẩn vào xó; 2. (*засоряться*) (bị) tắc, nghẽn; 3. (*проникать — о снеге, пыли*) lọt vào

заби́вка *ж. разг.* (sự) đóng, đóng vào; ~ свай đóng cọc

забинтова́ть(ся) *сов. см.* бинтова́ть(ся)

забира́ть, забра́ть 1. (*В*) lấy, nắm, nắm (cầm) lấy; 2. (*В*) (*брать с собой*) đem (mang) theo; 3. *разг.* (*В*) (*отнять, захватить*) lấy, chiếm, chiếm lấy, chiếm đoạt, giật (giằng) lấy; 4. *разг.* (*В*) (*арестовывать*) bắt, tóm, tóm cổ; 5. (*отклоняться*) đi lệch, đi xiên; забра́ть впра́во đi lệch (đi xiên) về phía phải; ✧ забра́ть себе́ в го́лову khăng khăng giữ ý kiến của mình

забира́ться, забра́ться 1. (*залезать, карабкаться*) trèo (leo) lên; ~ на де́рево trèo (leo) lên cây; 2. (*проникать внутрь*) chui (lọt, luồn, bò) vào; (*тайком*) lẻn (chui) vào; ~ под одея́ло chui vào chăn; ~ в окно́ chui vào cửa sổ; в дом забра́лись во́ры bọn trộm lẻn (chui) vào nhà; вор забра́лся в карма́н кого́-л. tên ăn cắp thò tay vào túi người nào đấy; 3. (*уходить, уезжать далеко*) đi sâu vào, đi rất xa; (*прятаться*) ẩn (nấp) vào; ~ в ча́щу леса đi sâu vào rừng rậm; ~ в у́гол ẩn vào xó

заби́тость *ж.* (sự, tính) sợ sệt, khiếp sợ, khiếp nhược

заби́тый *прил.* sợ sệt, khiếp sợ, khiếp nhược; (*угнетённый*) bị đè nén, bị áp chế; ~ вид vẻ sợ sệt; ~ челове́к người khiếp nhược

заби́ть I *сов. см.* забива́ть

заб||и́ть II *сов.* (*начать бить*): фонта́н ~и́л vòi nước phun lên; ~ в бараба́н, в ко́локол (bắt đầu) gióng trống, khua chuông; ~ трево́гу báo động, báo nguy

заби́ться I *сов. см.* забиваться

заби́ться II *сов.* (*начать биться о сердце*) (bắt đầu) đập

забия́ка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người hay gây sự (gây gổ, gây chuyện, sinh sự, cà khịa, kiếm chuyện), tay ba gai

заблаговре́менно *нареч.* trước, từ trước; (*заранее*) sớm; ~ извести́ть báo tin trước; ~ гото́виться chuẩn bị từ trước, sửa soạn trước

заблаговре́менный *прил.* trước; (*сделанный заранее*) sớm

заблагорассу́д||иться *сов. безл.*: как ему́ ~ится tuỳ ý nó; ему́ ~илось уе́хать anh ấy đã thấy cần đi; он де́лает всё, что ему́ ~ится anh ấy muốn làm gì thì làm; ско́лько ему́ ~ится tuỳ nó muốn bao nhiêu cũng được

заблесте́||ть *сов.* ánh (sáng, loé) lên; у неё ~ли глаза́ mắt nàng sáng lên

забле́ять *сов.* bắt đầu kêu be be

заблиста́ть *сов. см.* заблесте́ть

заблуди́ться *сов.* lạc, lạc đường, lạc lối; ~ в лесу́ lạc trong rừng; ✧ ~ в трёх со́снах việc hết sức dễ mà cứ nhầm lẫn

заблу́дш||ий *прил.* lạc đường, lạc lối; *перен.* lầm lạc, lầm lỗi; ✧ ~ая овца́ con chiên lạc đàn (lầm lạc), người lầm đường lạc lối

заблужда́ться *несов.* lầm lạc, lầm lẫn, nhầm lẫn, lầm tưởng, nhầm tưởng, ngộ nhận, nghĩ nhầm, hiểu lầm; bé cái nhầm (*разг.*)

заблужде́ни||е *с.* 1. (*состояние*) (sự) lầm lạc, lầm lẫn, nhầm lẫn, lầm tưởng, nhầm tưởng, ngộ nhận; вводи́ть кого́-л. в ~ đánh lừa (lừa dối, lừa gạt, huyễn hoặc) ai; впасть в ~ bị nhầm, lầm lẫn, lầm lạc, nhầm lẫn; вы́вести кого́-л. из ~я làm cho ai khỏi bị lầm lạc; 2. (*ошибочное мнение*) ý kiến sai lầm, (điều) nhầm lẫn, lầm lẫn, lầm lạc, sai lầm

забод||а́ть *сов.* (*В*) húc; (*насмерть*) húc chết; его́ ~а́л бу́йвол trâu húc nó

забо́й *м. горн.* gương lò, gương tầng

забо́йный *прил. горн.* (thuộc về) gương lò, gương tầng

забо́йщик *м.* 1. thợ gương lò, thợ gương tầng; 2. *перен. разг.* (*тот, кто во время игры забивает мячи, шайбы*) cây làm bàn, búa đồng (*разг.*)

забола́чивание *с.* (sự) lầy hoá, hoá lầy

забола́чивать, заболо́тить (*В*) lầy hoá, làm... hoá lầy

забола́чиваться, заболо́титься hoá lầy

заболева́емост||ь *ж.* tỷ lệ mắc bệnh; ~ ра́ком tỷ lệ mắc bệnh ung thư

заболева́ние *с.* 1. (sự) mắc bệnh, bị bệnh; 2. (*болезнь*) bệnh, chứng bệnh; хрони́ческое ~ bệnh mãn tính

заболева́ть, заболе́ть mắc bệnh, thụ bệnh, bị bệnh, bị ốm; заболе́ть гри́ппом bị cúm

заболе́ть I *сов. см.* заболева́ть

забол||е́ть II *сов.* (*начать болеть — о какой-л. части тела*) đau, nhức; у него́ ~е́ла голова́ nó đau (nhức) đầu; я чу́вствую, что ~е́ваю tôi cảm thấy là tôi bị ốm (bị bệnh)

за́болонь *ж.* gỗ dác, dác

заболо́тить(ся) *сов. см.* забола́чивать(ся)

заболо́ченн||ый *прил.* (đã) hoá lầy, hoá đầm lầy; ~ая по́чва đất lầy

заболт||а́ться *сов. разг.* mải tán gẫu, mải gẫu chuyện, mải ba hoa; я совсе́м с ва́ми ~а́лся tôi mải gẫu chuyện với anh quá lâu

забо́р *м.* I (*ограда*) hàng rào, bờ giậu, tường vây

забо́р II (sự) lấy nước, hút nước; ~ воды́ из реки́ lấy nước sông

забо́рист||ый *прил. разг.* hăng, hắc, nồng, nặng, cay cay; *перен.* châm chọc, cay độc; ~ая махо́рка thuốc lào nặng (hăng, hắc); ~ анекдо́т chuyện tiếu lâm thô tục

забо́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hàng rào, bờ giậu, tường vây; 2. *разг.* (*непристойный*): ~ая ру́гань, брань lời mắng chửi hàng tôm hàng cá (thô bỉ)

забо́т||а *ж.* 1. (*тревога*) (điều, mối, nỗi) lo nghĩ, lo âu, lo lắng, lo ngại, băn khoăn; предме́т забо́т mối lo nghĩ, nỗi lo âu; э́то (э́то уже́) твоя́ ~ việc này thì cậu phải lo, đó là việc của cậu; э́то не твоя́ ~ việc này cậu không phải lo, đó không phải là việc của cậu; 2. (*попечение, внимательное отношение*) (sự) quan tâm, chăm sóc, chăm nom, săn sóc; ~ о челове́ке quan tâm đến con người; ~ о благосостоя́нии населе́ния quan tâm đến phúc lợi của dân cư; проявля́ть ~у о ко́м-л. quan tâm đến ai, chăm sóc ai; 3. *мн.*: ~ы (*хлопоты*) công việc, việc bận rộn; ✧ без забо́т vô tâm, vô tư lự; не́ было ~ы! ≅ cái ách giữa đàng đem quàng vào cổ

забо́тить *несов.* (*В*) làm... lo nghĩ (lo âu, lo lắng, lo ngại, băn khoăn, áy náy)

забо́ти||ться, позабо́титься 1. (*тревожиться*) lo lắng, lo âu, lo ngại, lo nghĩ, băn khoăn, áy náy; он ни о чём не ~тся nó không hề lo lắng gì hết; 2. (*окружать заботой*) quan tâm, chăm sóc, chăm chút, chăm lo, chăm nom, săn sóc; ~ о де́тях chăm chút (chăm sóc, săn sóc) con cái; ~ о своём здоро́вье chăm sóc sức khoẻ của mình

забо́тливо *нареч.* (một cách) ân cần, chu đáo, vồn vã

забо́тлив||ый *прил.* (*внимательный*) ân cần, chu đáo, vồn vã, hay săn sóc; (*старательный*) chu đáo, cần mẫn, chăm chỉ, chịu khó, siêng năng, cẩn thận; ~ое отноше́ние к де́лу thái độ chu đáo đối với công việc; ~ у́ход chăm sóc chu đáo; ~ хозя́ин người chủ cần mẫn

забракова́ть *сов. см.* бракова́ть

забра́ло *с.* mạng sắt che mặt; ✧ с откры́тым ~м (một cách) thẳng thắn, công khai, công nhiên

забра́сывать I, заброса́ть (*В Т*) 1. (*засыпать, покрывать*) lấp (ném, vứt) đầy; (*закидывать*) ném (quẳng, tung) nhiều; ~ ров землёй lấp đất đầy hố; ~ арти́стов цвета́ми tung nhiều hoa cho các diễn viên; 2. *перен.* (*посылать, обращать к кому-л.*): ~ кого́-л. пи́сьмами gửi thư tới tấp cho ai; ~ кого́-л. вопро́сами hỏi dồn dập ai

забра́сывать II, забро́сить (*В*) 1. (*бросать куда-л.*) ném, tung, vứt, quăng, quẳng, liệng; (*далеко*) ném (tung, quăng, quẳng, liệng) xa; *перен.* (*в далёкие края и т. п.*) đưa, điều, đẩy; ~ мяч в корзи́ну ném bóng vào rổ; забро́сить па́лку на кры́шу quẳng cái gậy lên mái nhà; судьба́ забро́сила его́ на се́вер số phận đưa đẩy (đun đẩy) cậu ta lên tận phương bắc; 2. (*часть тела, одежды и т. п.*): ~ го́лову наза́д ngửng đầu lên, ngửa mặt lên; ~ но́гу на́ ногу ngồi trèo mảy, ngồi vắt mảy, vắt chân chữ ngũ; забро́сить коне́ц ша́рфа за́ спину vắt múi khăn choàng ra sau lưng; 3. (*работу, занятия и т. п.*) bỏ, bỏ bê, bỏ rơi, bỏ dở; забро́сить учёбу bỏ học, bỏ dở (bỏ bê) việc học hành; 4. *разг.* (*доставлять*) chở (tải, đưa, đem) đến; (засыла́ть) tung vào

забра́ть(ся) *сов. см.* забира́ть(ся)

забре́зж||ить *сов.* hửng, hửng sáng; едва́ ~ил рассве́т trời mới hửng sáng, lúc tờ mờ sáng; ~ило *безл.* trời hửng sáng, tờ mờ sáng

забрести́ *сов. разг.* 1. (*зайти мимоходом*) rẽ (tạt, ghé) vào; 2. (*далеко*) lạc vào, lạc đến; ~ в са́мую ча́щу ле́са lạc vào rừng rậm

забри́ть *сов.*: ~ кого́-л., ~ лоб кому́-л. *уст.* bắt lính ai, bắt ai vào lính
заброда́ть *сов.* (bắt đầu) lên men
заброни́ровать *сов. см.* брони́ровать
забронирова́ть *сов. см.* бронирова́ть
заброса́ть *сов. см.* забра́сывать I
забро́сить *сов. см.* забра́сывать II
забро́шенность *ж.* (sự) bỏ rơi, bỏ hoang, không ai trông nom
забро́шенн||ый *прил.* (bị) bỏ rơi, bỏ hoang, không ai trông nom, bơ vơ, nheo nhóc; ~ сад vườn bỏ hoang; ~ ребёнок đứa con bơ vơ (bị bỏ rơi, nheo nhóc, cù bơ cù bất, không ai trông nom); ~ая ша́хта hầm lò bỏ không
забры́згать(ся) *сов.* забры́згивать(ся)
забры́згивать, забры́згать (*В*) vẩy, hắt, té, bắn tung toé, làm bẩn; забры́згать водо́й весь костю́м làm bắn nước đầy bộ quần áo; забры́згать что́-л. гря́зью bắn (té, hắt, bắn bẩn) bùn vào cái gì
забры́згиваться, забры́згаться (*покрываться брызгами*) bị vẩy, bị hắt
забубённ||ый *прил.*: ~ая голова́, ~ая голо́вушка *разг.* người bạt mạng (ngang tàng, liều lĩnh, vong mạng)
забуго́рье *с. тк. ед. разг. шутл.* (ở) ngoài nước, ngoại quốc
забуго́рный *прил. разг. шутл.* (thuộc về) ngoài nước, ngoại quốc
забуксова́ть *сов.* (bắt đầu) patinê, quay trượt
забулды́га *м. разг.* kẻ phóng đãng (sa đoạ, bê tha)
забу́лькать *сов.* (bắt đầu) chảy ồng ộc, róc rách
забурли́ть *сов.* (bắt đầu) sôi sùng sục, sôi sục, nổi sóng
забурча́ть *сов.* 1. (bắt đầu) càu nhàu; 2. (*заурчать*) (bắt đầu) sôi bụng
забушева́ть *сов.* (bắt đầu) nổi sóng gió
забыва́ть, забы́ть 1. (*В*, о *П*) quên; (*упускать из виду*) lãng quên, bỏ quên, quên mất; ~ доро́гу quên lối đi; ~ о до́лге quên bổn phận; забы́ть печа́ль khuây nỗi buồn; забы́ть оби́ду bỏ qua (bỏ quên, tha thứ) điều xúc phạm; ~ пригото́вить уро́ки quên làm bài, không làm bài học; соверше́нно ~ quên bẵng, quên khuấy, quên biến; 2. (*В*) (*оставлять где-л.*) quên, bỏ quên, để quên; я забы́л у вас кни́гу tôi bỏ quên quyển sách ở nhà anh; ✧ об э́том и ду́мать забу́дь! chớ hy vọng đến điều ấy nữa!, đừng mơ tưởng đến việc này nữa!; забу́дь туда́ доро́гу! đừng đến đấy nữa!; себя́ не забы́ть không quên lợi riêng của mình
забыва́ться, забы́ться 1. (*не удерживаться в памяти*) bị quên, bị bỏ quên; 2. (*дремать, засыпать*) thiu thiu ngủ, ngủ lơ mơ; ~ трево́жным сном thiếp đi trong một giấc ngủ không yên; 3. (*забывать об окружающем*) quên cả mọi việc xung quanh; ~ в мечта́х đắm mình trong mộng tưởng; 4. (*терять самообладание*) mất bình tĩnh, mất tự chủ; (*нарушать нормы поведения*) (tỏ ra) thiếu lễ độ, thiếu lịch sự
забы́вчивость *ж.* đãng trí, (tính) hay quên, đãng trí, lảng trí
забы́вчивый *прил.* hay quên, đãng trí, lảng trí, đãng tính
забы́т||ый *прил.* 1. bị quên, bị bỏ quên; ~ые ве́щи đồ vật bị bỏ quên; 2. (*заброшенный*) bị bỏ rơi, không ai ngó tới, không ai trông nom; 3. (*оставленный где-л.*) (bị) quên, bỏ quên, để quên
забы́ть *сов. см.* забыва́ть
забытьё *с.* 1. (*потеря сознания*) (sự, trạng thái) mê man, ngất đi, bất tỉnh nhân sự; 2. (*полусон*) (sự) thiu thiu ngủ, mơ mơ màng màng, nửa ngủ nửa thức; 3. (*глубокая задумчивость*) (sự) trầm ngâm, đăm chiêu; 4. (*сильное возбуждение*) (sự) mất bình tĩnh, mất tự chủ
забы́ться *сов. см.* забыва́ться
зава́жничать *сов. разг.* (bắt đầu) làm ra vẻ quan trọng, lên mặt làm cao, làm phách, phách lối
зава́л *м.* 1. (*нагромождение, скопление*) đống; сне́жный ~ đống tuyết; лесно́й ~ cây đổ đống trong rừng; 2. (*препятствие*) đống chướng ngại; 3. *перен. разг.* (sự) đình đốn, suy sụp, suy bại, hư hỏng, thất bại; у меня́ сейча́с с рабо́той по́лный ~ bây giờ công việc của tôi đang bị đình đốn (suy sụp, suy bại) hoàn toàn; ✧ ~ това́ров (tình trạng) ứ đọng hàng hoá
зава́ливать, завали́ть (*В*) 1. (*засыпать*) lấp đầy, đổ đầy; (*погрести под собою*) vùi, chôn; (*загромождать*) chất đầy, chất (đồn, đổ) đống, để ngổn ngang; доро́гу завали́ло сне́гом đường bị tuyết lấp; ~ я́му песко́м đổ cát đầy hố; платфо́рма зава́лена чемода́нами sân ga chất đầy vali; 2. *разг.* (*снабжать в изобилии*) đầy dẫy, đầy ứ, cấp quá nhiều; магази́ны зава́лены това́рами cửa hàng đầy dẫy (đầy ứ) hàng hoá; 3. *перен. разг.* (*переобременять*) dồn; ~ кого́-л. дела́ми dồn nhiều việc cho ai; он зава́лен рабо́той nó bị dồn nhiều việc; 4. *разг.* (*обрушивать*) làm đổ, làm sụp, làm sụp đổ; 5. *перен. разг.* (*проваливать*) làm hỏng, làm đình đốn (suy sụp, suy bại, hư hỏng, thất bại); (*кого-л. на экзамене*) đánh trượt, đánh hỏng, đánh rớt; (*экзамен*) thi trượt, thi hỏng, bị trượt, hỏng thi
зава́л||иваться, завали́ться 1. (*падать за что-л.*) rơi sau; свёрток ~и́лся за сунду́к cái gói rơi sau rương; 2. *разг.* (*запрокидываться*) bị lật ngửa, bị lật nghiêng; (*накреняться*) nghiêng về một bên; 3. *разг.* (*обрушиваться, падать*) (bị) đổ, sụp, sụp đổ; 4. *разг.* (*ложиться*) nằm, nằm kềnh, nằm khểnh; ~ спать nằm kềnh ra ngủ; 5. *перен. разг.* (*терпеть неудачу*) bị sụp đổ, bị thất bại; (*на экзаменах*) thi trượt, thi hỏng, (bị) trượt, hỏng thi; ✧ хоть завали́сь nhiều lắm, đầy dẫy, khối ra đấy, ối ra đấy, vô thiên lủng
зава́лин||а, ~ка *ж.* mô đất dài để ngồi (*quanh ngôi nhà gỗ isba*)
завали́ться *сов. см.* зава́ливать(ся)
за́валь *ж. прост.* hàng nằm, hàng đọng, hàng ứ đọng
завал||я́ться *сов. разг.* bị bỏ xó, nằm xó; (*остаться непроданным*) ế, ứ, ứ đọng; письмо́ ~я́лось на по́чте bức thư nằm xó (nằm đọng) ở bưu cục
зава́ля́щий *прил. разг.* bị bỏ xó; (*плохой*) xấu, tồi, vô dụng
зава́ривать, завари́ть 1. (*В, Р*) (*для получения настоя*) pha; (*обдавать кипятком*) chần, trụng; ~ чай pha trà; ~ ко́фе pha cà phê; 2. (*В*) *тех.* hàn vá, hàn đắp; ✧ завари́ть ка́шу gây chuyện rắc rối (phiền toái); сам завари́л ка́шу, сам и расхлёбывай! ≅ ai làm nấy chịu; bụng làm dạ chịu; đã trót gây chuyện rắc rối thì tự mình phải gỡ rối
зава́риваться, завари́ться 1. (được) pha; чай завари́лся trà đã ra nước cốt, trà đã pha xong; 2. *разг.* (*затеваться, начинаться*) bắt đầu; завари́лось де́ло! chuyện rắc rối đã bắt đầu rồi!
завари́ть(ся) *сов. см.* зава́ривать(ся)
зава́рк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) pha; 2. *тех.* (sự) hàn vá, hàn đắp; 3. *разг.* (*количество*) mẻ; ча́ю оста́лось на одну́ ~у trà chỉ còn đủ pha một mẻ thôi
заварно́й *прил.*: ~ чан (*в пивоварении*) thùng ủ rượu bia

заведе́ние *с.* xưởng, xí nghiệp; (*учреждение*) cơ quan; учёбное ~ trường học, học đường; вы́сшее учёбное ~ trường đại học, trường cao đẳng

заве́дование *с.* (sự) quản lý, quản trị, phụ trách, quản đốc, giám đốc, điều khiển, điều hành

заве́довать *несов.* (*Т*) quản lý, quản trị, phụ trách, quản đốc, giám đốc, điều khiển, điều hành; ~ скла́дом quản lý kho, quản kho; ~ снабже́нием phụ trách cung ứng

заве́домо *нареч.* (*явно*) (một cách) rõ ràng, rõ rệt, hiển nhiên; *мат.* đã biết; ~ ло́жное показа́ние lời khai man rõ rệt; ~ невыполни́мые тре́бования những yêu sách rõ ràng là không thể thực hiện được

заве́дом||ый *прил.* (*явный*) rõ ràng, rõ rệt, hiển nhiên; (*известный*) biết trước, thừa biết, mọi người đều biết; ~ая ложь lời nói dối lộ liễu, sự dối trá quá rõ ràng; ~ лжец kẻ nói dối mọi người đều biết

заве́дующий *м.* (*скл. как прил.*) (người) quản lý, quản trị, phụ trách, chủ nhiệm, giám đốc, trưởng; ~ учёбной ча́стью trưởng phòng giáo vụ; ~ ка́федрой chủ nhiệm bộ môn, khoa trưởng; ~ де́тским са́дом người phụ trách vườn trẻ; ~ магази́ном cửa hàng trưởng; ~ отде́лом vụ trưởng, trưởng phòng

заве́дывание *с. см.* заве́дование

заве́дывать *несов. см.* заве́довать

завезти́ *сов. см.* завози́ть

завербова́ть *сов. см.* вербова́ть

завербова́ться *сов.* đăng, ứng mộ, ghi tên đi làm

завере́ние *с.* (sự, lời) cam đoan, cam kết, đoan chắc, nguyện

заве́рить *сов. см.* заверя́ть

заверну́ть(ся) *сов. см.* завёртывать(ся)

завертéть I *сов.* (*В*) (*начать вертеть*) (bắt đầu) quay, xoay

завертéть II *сов.* (*В*) *разг.* (*увлечь*) lôi cuốn, hấp dẫn, thu hút

завертéться I *сов.* (*начать вертеться*) (bắt đầu) quay, xoay

завертéться II *сов. разг.* (*захлопотаться*) loay hoay, bận rộn, chạy vạy, cậy cục, cày cục, chạy chọt, chạy ngược chạy xuôi

завёртка *ж.* (cái) gói, bọc

завёртывание *с.* (sự) gói, bọc, gói bọc, đóng gói

завёртывать, заверну́ть 1. (*В*) (*обёртывать*) gói, bọc, bọc (bao)...lại; ~ хлеб в бума́гу gói bánh mì vào giấy; ~ кого́-л. в одея́ло bọc ai trong chăn; 2. (*поворачивать*) rẽ ngoặt, rẽ, ngoặt, quặt, quẹo; ~ за́ угол rẽ ngoặt (ngoặt, quặt, quẹo, rẽ) sau góc; ~ напра́во rẽ (ngoặt, quặt, quẹo) sang phải; 3. (к *Д*) *разг.* (*заходить*) rẽ vào, tạt vào, ghé lại; заверну́ть к прия́телю rẽ vào nhà bạn, ghé lại bạn chơi; 4. (*В*) (*завинчивать*) vặn...lại; ~ кран vặn vòi lại; ~ кры́шку vặn nắp lại; 5. (*загибать, приподнимать*) xăn, xắn, vén

завёртываться, заверну́ться 1. (*закутываться*) (tự) trùm kín, bọc kín, quấn; ~ в платóк trùm khăn; ~ в одея́ло trùm chăn; 2. (*загибаться*) xăn (xắn, vén) lên; (*о странице*) gấp (gập) lại

заверша́ть, заверши́ть (*В*) hoàn thành, hoàn tất, làm xong, kết thúc; ~ де́ло làm xong việc, hoàn thành công việc

заверша́ться, заверши́ться (được) hoàn thành, hoàn tất, kết thúc, làm xong, xong; ~ чем-л. (được) kết thúc bằng cái gì

заверша́ющий *прил.* (đang) kết thúc; (*конечный*) cuối cùng, sau cùng; ~ уда́р đòn cuối cùng; ~ этáп giai đoạn kết thúc

заверше́ние *с.* (sự) hoàn thành, kết thúc, hoàn tất; ✧ в ~ để kết luận, để kết thúc

заверши́ть(ся) *сов. см.* заверша́ть(ся)

заря́ть, заве́рить 1. (*В* в *П*) (*уверять*) cam đoan, cam kết, đoan chắc, nguyện; 2. (*В*) (*удостоверять подлинность*) thị thực, nhận thực, chứng thực, chứng nhận; ~ по́дпись thị thực (nhận thực, chứng nhận) chữ ký

заве́с||а *ж.* 1. màn, riđô, màn che; ба́рхатная ~ màn nhung; 2. (*то, что закрывает собой*) màn, màng; ~ дождя́ màn mưa; сне́жная ~ màn tuyết; тума́нная ~ màn khói; огнева́я ~ hàng rào hoả lực, lưới lửa; ✧ приподня́ть ~у vén tấm màn bí mật, phơi bày ra ánh sáng

заве́сить *сов. см.* заве́шивать

завести́(сь) *сов. см.* заводи́ть(ся)

заве́т *м.* (lời) di huấn, di chúc; ✧ Ве́тхий ~ Cựu ước; Но́вый ~ Tân ước

заве́тн||ый *прил.* 1. (*сокровенный*) thiết tha, tha thiết, thầm kín; ~ое жела́ние ước vọng thầm kín, nguyện vọng tha thiết; ~ая мечта́ ước mơ thiết tha; ~ая цель mục đích thiết tha; 2. (*свято хранимый*) quý báu, thiêng liêng; (*тайный*) kín, mật, bí mật; ~ое кольцо́ chiếc nhẫn thề

заве́шать *сов. см.* заве́шивать II

заве́шивать I, заве́сить (*В*) che; ~ карти́ну che bức tranh; ~ окно́ занаве́ской buông rèm (riđô) che cửa sổ

заве́шивать II, заве́шать (*В Т*) treo khắp, treo đầy, treo kín; сте́ны бы́ли заве́шаны карти́нами các tường đều treo đầy tranh

завеща́ние *с.* 1. (*документ*) chúc thư, di chúc, di thư; (*монарха*) di chiếu; 2. (*предсмертная воля*) lời di chúc (trối trăng, trăng trối, trối lại)

завеща́тель *м.* người làm di chúc

завеща́тельн||ый *прил.* (để) di chúc, trối trăng, trăng trối, trối lại; ~ое распоряже́ние *юр.* lời di chúc (trối trăng, trăng trối)

завеща́ть *несов. и сов.* 1. (*В Д*) (*имущество*) di chúc, để lại; 2. (*Д + инф-*) (*выражать предсмертную волю*) di chúc, trối trăng, trăng trối, trối lại

завзя́тый *прил. разг.* hăng say, sốt sắng, nhiệt thành, say mê, ham mê, đam mê; (*настоящий, истый*) chân chính, thật sự, thực sự; ~ куря́льщик người nghiện thuốc nặng; ~ коллекционе́р người sưu tập hăng say

завива́ть, зави́ть (*В*) uốn quăn, uốn xoăn, fizê, phidê, uốn; ~ себе́ во́лосы uốn (fizê, phidê) tóc cho mình

завива́ться, зави́ться 1. (*о волосах*) quăn (xoăn) lại; 2. (*делать завивку*) uốn tóc, fizê, phidê; ~ в парикма́херской fizê (phidê, uốn tóc) ở hiệu làm tóc; 3. (*в виде клубка*) quăn (xoăn, cuộn) lại; капу́ста завила́сь bắp cải đã cuộn lại

зави́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) uốn tóc, fizê, phidê; горя́чая ~ uốn (fizê, phidê) nóng; холо́дная ~ uốn (fizê, phidê) nguội; 2. (*причёска*) (kiểu) tóc uốn, fizê, phidê; шестимéсячная ~ kiểu tóc uốn (fizê, phidê) dài hạn

зави́деть *сов.* (*В*) *разг.* (từ xa) nom thấy, trông thấy, nhìn thấy

зави́дно 1. *нареч.* (*хорошо*) (một cách) tuyệt vời, rất tốt; 2. *в знач. сказ. безл.* (*Д*): мне ~ tôi thèm, tôi ghen tị; ему́ да́же ~ ста́ло đến như anh ấy mà cũng phải thèm

зави́дный *прил.* đáng thèm muốn, đáng ước mong, đáng thèm; (*очень хороший*) tuyệt vời, rất tốt

зави́д||овать, позави́довать (*Д*) ganh tị, ghen tị, tị nạnh, phân bì, suy bì, so

bì, thèm muốn, thèm; я ~ую его здоро́вью tôi thèm muốn được có sức khoẻ như anh ấy; я не ~ую его́ успе́ху tôi không ghen tị thành tích của nó

завизжа́ть *сов.* thét (hét, rít) lên; (*о собаке*) (bắt đầu) kêu ăng ẳng

завизи́ровать *сов. см.* визи́ровать

завинти́ть *сов. см.* зави́нчивать

зави́нчивать, завинти́ть (*В*) vặn chặt, vặn... vào, vặn... lại; ~ кран vặn chặt vòi nước, vặn vòi lại; ~ га́йку vặn chặt êcu; ~ шуру́п в сте́ну vặn đinh vít vào tường; ✧ ~ га́йки kìm kẹp; siết bù loong (*разг.*)

завир||а́ться, завра́ться *разг.* nói dối thòi đuôi, nói láo bị hớ; ври, да не ~а́йся ≅ nói dối phải có sách, ói dối đừng để thòi đuôi

зави́с||еть *несов.* (от *Р*) phụ thuộc, lệ thuộc, tuỳ thuộc, tuỳ, thuộc, do; он ни от кого́ не ~ит nó không phụ thuộc vào ai cả; мы сде́лали всё, что от нас ~ело chúng tôi đã làm tất cả mọi việc tuỳ thuộc ở chúng tôi; э́то ~ит от вас cái đó phụ thuộc vào (tuỳ thuộc ở) anh, cái đó tuỳ anh; сие́ от них не ~ит điều này không phụ thuộc vào (không tuỳ thuộc ở) họ

зави́симост||ь *ж.* 1. (*зависимое положение*) (sự, cảnh, địa vị) phụ thuộc, lệ thuộc; находи́ться в ~и от кого́-л. bị phụ thuộc vào ai; 2. (*обусловленность*) (sự) phụ thuộc, lệ thuộc, tuỳ thuộc; в ~и от... tuỳ theo, tuỳ ở, tuỳ; в ~и от обстоя́тельств tuỳ theo (tuỳ) hoàn cảnh

зави́сим||ый *прил.* (bị) phụ thuộc, lệ thuộc; ~ое положе́ние địa vị phụ thuộc (lệ thuộc); ~ая страна́ nước bị phụ thuộc, thuộc quốc

зави́стливо *нареч.* (một cách) đố kỵ, ganh tị, ghen tị, tị nạnh, ghen ghét

зави́стливость *ж.* (tính) đố kỵ, hay ganh tị, hay ghen tị, hay tị nạnh, hay ghen ghét

зави́стливый *прил.* (hay) đố kỵ, ganh tị, ghen tị, tị nạnh, ghen ghét; ghen ăn tức ở (*погов.*); ~ челове́к người đố kỵ (hay ganh tị, hay ghen tị, hay so bì, hay tị nạnh); ~ взгляд cái nhìn ganh tị (ghen tị, thèm thuồng, thèm muốn)

зави́стни||к *м.*, **~ца** *ж.* người đố kỵ (hay ganh tị, hay tị nạnh, hay ghen ghét)

за́висть *ж.* (lòng, tính) đố kỵ, ganh tị, ghen tị, tị nạnh, ghen ghét, thèm muốn; возбужда́ть в ко́м-л. ~ gây cho ai lòng đố kỵ (ghen tị, ganh tị, thèm muốn); на ~ кому́-л. để cho ai thèm

завито́й *прил.* 1. uốn quăn, uốn xoăn, fizê, phidê; 2. (*закрученный*) (bị) xoăn, xoắn ốc

завито́к *м.* 1. (*локон*) búp tóc quăn (xoăn, fizê); 2. (*росчерк*) nét ngoáy móc câu; 3. *архит.* nếp cuộn, nếp cuốn; 4. (*виток спирали*) vòng xoắn ốc

завиту́шка *ж. см.* завито́к 1–3

зави́тый *прил. см.* завито́й

зави́ть(ся) *сов. см.* завива́ть(ся)

завихре́ние *с.* 1. (sự, chỗ) cuốn lốc, cuốn xoáy, xoáy; 2. *разг.* hành vi (ý kiến) kỳ cục, hành vi (ý kiến) chướng kỳ

завко́м *м.* (заводско́й комите́т) ban chấp hành công đoàn nhà máy

завладева́ть, завладе́ть (*Т*) 1. chiếm, đoạt, chiếm (đoạt) lấy, chiếm lĩnh, chiếm đoạt, xâm chiếm; завладе́ть неприя́тельской кре́постью chiếm lĩnh pháo đài của địch; про́чно завладе́ть че́м-л. chiếm giữ cái gì; 2. (*сильно увлекать*) thu hút, cuốn hút, làm... say mê (ham mê); завладе́ть чьи́м-л. внима́нием thu hút (cuốn hút) sự chú ý của ai, làm ai phải chú ý; 3. *перен.* (*подчинять себе*) chi phối, bắt... phục tùng; ✧ завладе́ть умами́ chinh phục tâm trí, chiếm được lòng người

завладе́ть *сов. см.* завладева́ть

завлека́тельный *прил.* hấp dẫn, cám dỗ, quyến rũ, mê hồn

завлека́ть, завле́чь (*В*) 1. (*заманивать*) nhử, dử, dụ; (*вовлекать*) gạ gẫm, lôi kéo, lôi cuốn, thu hút, gạ; завле́чь проти́вника в лову́шку nhử (dử, dụ) địch vào bẫy; 2. *перен.* (*пленять*) làm... say mê (ham mê); (*соблазнять*) cám dỗ, quyến rũ

завле́чь *сов. см.* завлека́ть

заво́д I *м.* 1. nhà máy, cơ xưởng, công xưởng, xưởng máy; чугунолите́йный ~ nhà máy đúc gang; 2.: ко́нный ~ trại ngựa giống; ✧ на ~, для ~а để nhân giống

заво́д II *м.* 1. (*действие*) (sự) lên dây, vặn dây cót; (*мотора и т. п.*) (sự) quay máy, phát động, khởi động, quay maniven; ~ ключо́м lên dây (vặn dây cót) bằng chìa; 2. (*приспособление*) (chỗ, bộ) lên dây; пружи́нный ~ dây cót; 3. (*срок действия механизма*) thời gian chạy (*sau khi lên dây*); у часо́в ~ ко́нчился đồng hồ đã hết dây; ✧ у меня́ (и) в ~е э́того нет tôi không bao giờ có cái đó, tôi không có thói quen như thế

заво́д-автома́т *м.* nhà máy tự động

заводи́ла *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ đầu têu, kẻ đầu nậu, người thủ xướng

заводи́ть, завести́ (*В*) 1. (*куда-л.*) dắt, dẫn; ~ ло́шадь во двор dắt ngựa vào sân; 2. *разг.* (*мимоходом*) tiện đường dắt (đưa, dẫn)... đến; 3. (*далеко, не туда, куда следует*) dắt (dẫn, đưa)... loanh quanh; *перен.* đưa; куда́ ты нас завёл? mày dẫn chúng tao loanh quanh đến tận đâu?; объясне́ние причи́н далеко́ бы заве́ло меня́ việc giải thích lý do sẽ dẫn tôi đi quá xa; 4. (*приобретать*) kiếm, tìm, mua, sắm, mua sắm; *сов.* kiếm (tìm, mua, sắm) được; (*устраивать, основывать*) tạo dựng, dựng lên, dựng (lập) nên; завести́ соба́ку nuôi con chó; завести́ семью́ lập gia đình; завести́ друзе́й tìm được bạn; завести́ привы́чку có (tập được) thói quen; ~ хозя́йство mua sắm đồ đạc trong nhà; завести́ своё де́ло tạo dựng cơ nghiệp, sinh cơ lập nghiệp; 5. (*вводить*) lập (định, đặt) ra, quy định, thiết lập; ~ но́вые поря́дки đặt ra (định ra, quy định) trật tự mới, định ra (thiết lập) quy chế mới; 6. (*начинать*) bắt đầu, mở đầu; ~ знако́мство с ке́м-л. (bắt đầu) làm quen với ai; ~ разгово́р с ке́м-л. bắt chuyện với ai; ~ дру́жбу kết bạn; 7. (*приводить в действие*) mở, khởi động, phát động, lên dây, vặn dây cót; ~ мото́р quay (mở, khởi động, phát động) máy; ~ часы́ lên dây đồng hồ; ✧ завести́ кого́-л. в тупи́к dồn ai vào thế bí, đẩy ai vào chỗ bí; как, сло́вно заведённый như cái máy, không ngừng (ngớt, dứt)

заводи́ться, завести́сь 1. (*появляться*) (bắt đầu) có, xuất hiện; у него́ завели́сь де́ньги nó đã có tiền; в до́ме завели́сь мы́ши trong nhà có chuột; у него́ завели́сь но́вые знако́мства anh ấy có bạn bè mới; 2. *разг.* (*устанавливаться*) (được) đặt ra, định ra, quy định, thiết lập; в до́ме завели́сь но́вые поря́дки trong nhà nền nếp mới đã được đặt ra; 3. (*о моторе*) nổ máy, khởi động; (*о часах*) (được) lên dây; мото́р не заво́дится máy (động cơ) không nổ

заво́дка *ж. см.* заво́д II 1.

заводн||о́й *прил.* 1. (chạy bằng) dây cót; ~а́я игру́шка đồ chơi chạy bằng dây cót; 2. (*для завода*) (để) vặn dây

cót, khởi động, phát động; ~ая пружи́на dây cót; ~ ключ chìa lên dây, chìa vặn dây cót; ~áя рукоя́тка maniven, tay quay; ✧ ~ челове́к người năng động (hăng hái, đôn đáo)

заводоуправле́ние *с.* ban quản đốc (giám đốc) nhà máy

заво́дск||ий, заводск||о́й *прил.* (thuộc về) nhà máy, cơ xưởng, công xưởng, xưởng máy; ~и́е корпуса́ những toà nhà máy; ~о́е обору́дование thiết bị nhà máy

заводча́не *мн. разг.* (*ед.* заводча́нин *м.*) dân nhà máy, công nhân viên nhà máy

заво́дчик *м.* chủ nhà máy, chủ xưởng

за́водь *ж.* vũng sông, vũng hồ; ти́хая ~ vũng sông êm đềm

завоева́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) xâm chiếm, xâm lăng, xâm lược, chinh phục, chiếm đoạt; chiếm lấy, giành được; tranh thủ (*ср.* завоёвывать); ~ Се́верного по́люса chinh phục Bắc cực; ~ страны́ xâm chiếm (xâm lăng, xâm lược, chinh phục) đất nước; ~ вла́сти giành (cướp) được chính quyền; ~ масс tranh thủ quần chúng; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*территория*) lãnh thổ (đất đai) chiếm được; 3. *обыкн. мн.*: ~я *перен.* (*достижения*) thành quả, thành tựu, thành tích, chiến quả; нове́йшие ~я те́хники những thành tựu kỹ thuật tối tân; революцио́нные ~я những thành quả cách mạng

завоева́тель *м.* kẻ xâm chiếm (xâm lược), người đi chinh phục

завоева́тельный *прил.* xâm chiếm, xâm lăng, xâm lược

завоева́ть *сов. см.* завоёвывать

завоёвывать, завоева́ть (*В*) 1. xâm chiếm, xâm lăng, xâm lược, chinh phục, chiếm đoạt; ~ страну́ xâm chiếm (xâm lăng, xâm lược, chinh phục) đất nước; 2. *перен.* (*добиваться чего-л.*) chiếm lấy, chiếm, giành, tranh, đoạt; (*привлекать на свою сторону*) tranh thủ; ~ побе́ду giành thắng lợi; завоева́ть пе́рвое ме́сто *спорт.* đoạt (giật, giành được, tranh được) giải nhất; ~ пе́рвенство по футбо́лу tranh giải vô địch bóng đá; завоева́ть пе́рвенство по футбо́лу đoạt (giật, giành được) danh hiệu vô địch bóng đá; ~ чьё-л. дове́рие tranh thủ (chiếm được) lòng tin của ai; завоева́ть чьё-л. расположе́ние tranh thủ được cảm tình của ai; завоева́ть всео́бщее уваже́ние được mọi người kính trọng

заво́з *м. разг.* (sự) chở đến, tải đến; (*снабжение*) (sự) cung cấp; ~ сырья́ cung cấp nguyên liệu

завози́ть, завезти́ (*В*) 1. (*по пути*) (tiện đường) chở đến, tải đến; 2. (*далеко, не туда, куда нужно*) chở (tải) đi xa; 3. *разг.* (*доставлять*) chở (tải, đem, đưa, chuyên chở) đến; (*снабжать*) cung cấp

завола́кивать, заволо́чь (*В*) che, phủ, che phủ, bao phủ; ту́чи заволокли́ не́бо, не́бо заволокло́ ту́чами mây đen che phủ bầu trời; слёзы заволокли́ её глаза́ mắt nàng nhoà lệ (mờ lệ)

завола́киваться, заволо́чься (bị) che, phủ, che phủ, bao phủ

заволнова́ться *сов.* 1. (*о море*) (bắt đầu) động, nổi sóng, cồn sóng; 2. (*встревожиться*) (bắt đầu) hồi hộp, xúc động, lo lắng, lo ngại

заволо́чь(ся) *сов. см.* завола́кивать(ся)

завопи́ть *сов.* (bắt đầu) gào lên, thét lên, gào thét

заворáживать, заворожи́ть (*В*) 1. làm... say mê (say đắm, mê mẩn, đắm đuối); (*околдовывать*) bỏ bùa, chài; 2. *перен.* (*пленять*) làm... say đắm (mê mẩn)

заворáчивать *см.* завёртывать

заворожённый *прил.* (bị) say mê, say đắm, mê mẩn, đắm đuối; (*околдованный*) bị bỏ bùa, bị chài

заворожи́ть *сов. см.* заворáживать

за́ворот *м.*: ~ кишо́к *мед.* (chứng) xoắn ruột

заверноти́ть *сов. разг.* 1. (*направиться куда-л. в сторону*) rẽ (quẹo) vào, quay rẽ; 2. (*загнуть что-л.*) xắn lên

заворо́чаться *сов. разг.* (bắt đầu) trở mình, cựa mình

заворча́ть *сов.* 1. (*о собаке*) (bắt đầu) gầm gừ, gừ; 2. *разг.* (*о человеке*) (bắt đầu) càu nhàu

завраться *сов. см.* завира́ться

завсегда́тай *м.* khách quen, khách hàng quen

за́втра 1. *нареч.* ngày mai, mai; ~ у́тром sáng mai; ~ ве́чером chiều mai, tối mai; 2. *в знач. сущ. нескл.* ngày mai, mai; (*ближайшее будущее*) nay mai, tương lai gần; до ~ đến ngày mai; откла́дывать на ~ hoãn đến ngày mai; до ~! tạm biệt đến mai nhé!

за́втрак *м.* (bữa) ăn sáng, cơm sáng, lót dạ, điểm tâm; (*пища*) đồ ăn sáng, cơm sáng; ✧ корми́ть ~ами hẹn rày hẹn mai, hứa mãi chẳng làm, hứa hươu hứa vượn

за́втракать, поза́втракать ăn sáng, ăn lót dạ, điểm tâm; ~ чем-л. ăn sáng món gì

за́втрашний *прил.* (thuộc về) ngày mai, mai; ~ день ngày mai; *перен. тж.* nay mai, tương lai gần

завуали́рованн||ый *прил.* che đậy, che giấu, giấu giếm, giả trá; в ~ом ви́де với những lời lẽ che đậy (giả trá, đưa đẩy); получи́ть ~ отка́з bị từ chối khéo

завуали́ровать *сов.* (*В*) 1. che, che phủ, bao phủ; 2. *перен.* che đậy, che giấu, giấu giếm; ~ фа́кты che giấu những sự kiện

за́вуч *м. разг.* (заве́дующий уче́бной ча́стью) trưởng phòng giáo vụ

завхо́з *м. разг.* (заве́дующий хозя́йственной ча́стью) trưởng phòng quản trị hành chính

завши́веть *сов.* đầy rận (chấy)

завыва́ние *с.* (tiếng) rít, rú, gào, kêu vù vù, kêu ù ù; (*животных*) (tiếng) tru, rú

завыв||а́ть *несов.* rít, rú, gào, kêu vù vù, kêu ù ù; (*о животных*) tru, rú; ~а́ет ве́тер gió rít (gào, thổi ù ù)

завы́сить *сов. см.* завыша́ть

завыть *сов.* rít (rú, gào) lên; (*о животных*) tru (rú) lên

завыша́ть, завы́сить (*В*) định... quá cao, thượng... lên; ~ оце́нки cho điểm quá cao; ~ но́рмы định tiêu chuẩn quá cao; завы́сить показа́тели thượng (thổi phồng) thành tích lên; ~ це́ны định giá quá cao

завыше́ние *с.* (sự) định quá cao; ~ норматѝвов định quá cao những tiêu chuẩn

завы́шенн||ый *прил.* quá cao; ~ые но́рмы những định mức quá cao; ~ые оце́нки những điểm quá cao

завяда́ть, завя́нуть héo, úa, tàn, tàn tạ

завя́дший *прил.* héo úa, tàn tạ

завяза́ть *сов. см.* завя́зывать

завяза́ться *сов. см.* завя́зываться

завя́зка *ж.* 1. (*тесёмка*) dải, quai, dải rút, dây trói, dây buộc; 2. *лит.* (*рассказа, романа*) nút, nút chuyện, đầu mối; (*драмы*) nút kịch; 3. (*начало*) chỗ bắt đầu, khởi đầu, mào đầu, khởi điểm; ~ бо́я khởi đầu trận đánh

завя́знуть *сов.* (bị) sa lầy; *перен. тж.* lâm, sa; ~ в долга́х lâm (sa) vào cảnh nợ nần

завя́зывать, завяза́ть (*В*) 1. buộc, thắt; (*повязкой, бинтом*) băng, băng bó; ~ что-л. верёвкой buộc cái gì bằng dây;

~ га́лстук thắt cravat; ~ у́зел thắt nút; ~ шнурки́ боти́нок, ~ боти́нки buộc dây giày; ~ что́-л. узло́м thắt nút cái gì; ~ что́-л. в у́зел buộc cái gì trong tay nải; ~ глаза́ bịt mắt; ~ ру́ку ба́нду tay; ~ го́лову платко́м dùng khăn băng đầu; 2. (*устанавливать, начинать*) đặt, bắt đầu, mở đầu; ~ бой mở đầu (bắt đầu) trận đánh; ~ знако́мство с ке́м-л. (bắt đầu) làm quen với ai; ~ перепи́ску с ке́м-л. (bắt đầu) trao đổi thư từ với ai; ~ дру́жбу kết bạn; ~ торго́вые отноше́ния đặt quan hệ thương mại; ~ разговор с ке́м-л. bắt chuyện với ai; 3. (*образовывать*) tạo, kết; завяза́ть плод kết quả, tạo quả

завя́зываться, завяза́ться 1. (*посредством узла*) (bị) thắt lại, buộc lại; 2. (*устанавливаться, начинаться*) được đặt, bắt đầu, (được) mở đầu; в го́роде завяза́лись бои́ những trận đánh đã bắt đầu trong thành phố; завяза́лась дру́жба tình bạn chớm nở; 3. (*о плоде*) (được) tạo, kết

за́вязь *ж. бот.* 1. bầu, bầu hoa; 2. (*образование плода*) (sự) tạo quả, kết quả

завя́нуть *сов. см.* завяда́ть *и* вя́нуть

загада́ть *сов. см.* зага́дывать

зага́дить *сов. см.* зага́живать

зага́дка *ж.* 1. câu đố; 2. *перен.* điều bí ẩn; ✧ говори́ть ~ми nói úp úp mở mở, nói nửa úp nửa mở, nói ấm a ấm ớ, nói mập mờ, nói như đánh đố người ta

зага́дочн||ый *прил.* bí ẩn; (*непонятный*) khó hiểu, không rõ; (*таинственный*) huyền bí; ~ слу́чай trường hợp bí ẩn; ~ое явле́ние hiện tượng bí ẩn; ✧ ~ая карти́нка tranh đố

зага́дывать, загада́ть 1.: ~ зага́дку đố, ra câu đố; ~ ре́бус ra câu đố chữ; 2. (*В*) (*задумывать что-л.*) nghĩ thầm, chọn nhẩm; ~ число́ chọn nhẩm con số; 3. *разг.* (*предполагать что-л. сделать*) dự định, trù tính, định bụng; заче́м ~ вперёд? việc gì phải tính chuyện (nói chuyện) mai sau?

зага́живать, зага́дить *разг.* làm bẩn (nhớp)

зага́р *м.* (nước) da rám nắng, da sạm

загаси́ть *сов.* (*В*) tắt, dập, dập tắt, làm tắt; ~ пла́мя dập lửa, dập tắt ngọn lửa; ~ ла́мпу tắt đèn

зага́снуть *сов. разг.* (bị) tắt

зага́шник *м.*: в ~е *разг.* ở kho bí mật

загво́здка *ж. разг.* (sự, điều) mắc míu, vướng mắc, khó khăn, trắc trở, trục trặc, trở ngại; вот в чём ~! chỗ mắc míu (trục trặc, vướng mắc) chính là ở đây!

зага́б *м.* 1. (*поворот*) (chỗ, khúc) ngoặt, rẽ, quẹo, uốn cong; 2. (*место*) (chỗ) gấp lại, gập lại; ~ ма́тки кзади *мед.* (chỗ) gập tử cung ra sau; 3. *перен.* khuynh hướng, lệch lạc; пра́вый, ле́вый ~ hữu khuynh, tả khuynh

загиба́ть, загну́ть 1. (*В*) gấp, gập, xếp, bẻ, gấp (gập, xếp, bẻ)...lại, uốn (bẻ) cong; ~ вверх uốn (bẻ) cong lên; ~ вниз uốn (bẻ) cong xuống; ~ страни́цу gập (gấp) trang; ~ па́льцы (*для счёта*) gập ngón tay; ~ рука́в vén (xắn, xăn) tay áo; 2. *разг.* (*поворачивать*) rẽ, ngoặt; 3. *перен. разг.* (*высказывать что-л. нелепое*) nói bừa, nói bậy, nói hớ; ✧ загну́ть це́ну đòi giá cắt cổ; загну́ть кре́пкое словцо́ *разг.* văng tục, buông một lời chửi tục

загиба́ться, загну́ться (bị) gấp lại, gập lại, uốn cong, quăn lại

загипнотизи́ровать *сов. см.* гипнотизи́ровать

загипсова́ть *сов. мед.* (*В*) bó bột, bó thạch cao

загла́вие *с.* nhan đề, tựa đề, đầu đề, đầu bài, tên, tít; ~ кни́ги nhan đề (tựa đề) quyển sách, tên sách; ~ статьи́ đầu đề bài báo, đầu bài, tít báo

загла́вн||ый *прил.* (có) nhan đề, tựa đề, đầu đề; ~ лист bìa trong, bìa giả, trang tên sách; ✧ ~ая бу́ква chữ hoa; ~ая роль vai chính

загла́дить *сов. см.* загла́живать

загла́живать, загла́дить (*В*) I. (*делать гладким*) vuốt thẳng, làm phẳng, làm phẳng phiu; (*утюгом*) là (ủi) phẳng; ~ скла́дки vuốt (là, ủi) thành nếp; 2. *перен.* (*смягчать*) làm dịu; (*искупать*) sửa chữa, chuộc, đền; ~ свою́ вину́ sửa lỗi (chuộc tội) của mình

загла́зно *нареч.* sau lưng, (khi) vắng mặt

загла́зн||ый *прил.* sau lưng, (khi) vắng mặt; ~ое обвине́ние lời buộc tội vắng mặt; ~ разгово́р nói chuyện sau lưng (khuất mặt) ai

загла́тывать, заглота́ть, заглотну́ть (*В*) nuốt, đớp

заглота́ть *сов. см*, загла́тывать

заглотну́ть *сов. см.* загла́тывать

заглохнуть *сов. см.* глохнуть 2–4

заглохший *прил.* (*запущенный*) (bị) bỏ hoang, phủ đầy cỏ

заглуша́ть, заглуши́ть (*В*) 1. (*звук*) (làm) át, tiêu âm; шум соверше́нно заглуши́л го́лос ора́тора tiếng ồn át hẳn giọng của diễn giả; 2. *разг.* (*прекращать работу*) tắt, hãm; заглуши́ть мото́р tắt (hãm) máy; 3. *перен.* (*смягчать чувство, ощущение*) làm bớt, làm dịu; ~ боль làm bớt đau; 4. (*растения*) làm cớm; 5. *перен.* (*подавлять*) đè, nén, đàn áp; ~ го́лос со́вести dập tắt tiếng nói của lương tâm

заглуши́ть *сов. см.* заглуша́ть

загляде́нье *с. разг.* vật đẹp mắt; (*о человеке*) người đẹp; про́сто ~! đẹp thật!, tuyệt đẹp!; ✧ на ~ tốt quá, hay lắm, tuyệt đẹp, nhìn không chán mắt

загляде́ться *сов. см.* загля́дываться

загля́дывать, загляну́ть 1. nhìn, trông, nhìn (trông) vào; (*мельком*) ghé (liếc) nhìn, ghé (liếc) mắt nhìn; загляну́ть кому́-л. в лицо́ nhìn vào mặt ai; ~ в слова́рь tra (xem) từ điển; ~ в окно́ ghé (liếc mắt) nhìn qua cửa sổ; 2. *перен.* (*бегло прочитывать*) đọc lướt, đọc qua, nhìn qua, liếc qua;

3.: ~ в ду́шу, се́рдце челове́ка tìm hiểu sâu nội tâm (nhìn thấu tim gan) của người; 4. *разг.* (*заходить куда-л.*) ghé thăm, ghé qua, tạt qua, ghé vào, rẽ vào; загляну́ть к дру́гу ghé thăm người bạn; ✧ ~ вперёд, ~ в бу́дущее nhìn về tương lai

загля́дываться, загляде́ться (на *В*) mải nhìn, mải ngắm, nhìn chăm chú (mải mê, không chán mắt)

загляну́ть *сов. см.* загля́дывать

за́гнанный *прил.* 1. (*о лошади*) chạy kiệt sức; (*о звере*) bị đuổi (bị dồn) cùng đường; 2. *перен.* (*запуганный, забитый*) khiếp nhược; как ~ зверь như con thú bị dồn cùng đường

загна́ть *сов.* 1. *см.* загоня́ть I; 2. (*В*) (*замучить*) phi... chạy kiệt sức; ~ ло́шадь phi ngựa chạy kiệt sức; (*до смерти*) phi ngựa chạy đến chết

загнива́ние *с.* 1. (sự) thối rữa, rữa nát, rữa; 2. *перен.* (sự) thối nát, mục nát, băng hoại; мора́льное ~ (sự) băng hoại đạo đức, thối nát về đạo đức, suy đốn đạo đức

загнива́ть, загнить 1. thối rữa, rữa nát, rữa; 2. *перен.* thối nát, mục nát, băng hoại

загни́ть *сов. см.* загнива́ть

загнои́ться *сов.* nung (mưng, lên, làm) mủ

загну́ть(ся) *сов. см.* загиба́ть(ся)

заговори́вать I *несов.* (*вступать в разговор*) bắt chuyện, bắt đầu nói chuyện

заговáривать II, заговори́ть (*В*) 1. (*утомлять разговором*) nói chán tai; 2. (*действовать заговором*) trù yểm, yểm, ếm; ✧ ~ зу́бы кому́-л. đánh trống lảng, đánh trống lấp, đánh lạc hướng ai

заговáрив||аться, заговори́ться 1. *тк. несов. разг.* (*говорить бессвязно*) nói lẩn thẩn (lẩm cẩm); 2. (*увлекаться разговором, говорить долго*) mải nói chuyện, nói chuyện lâu quá; мы заговори́лись до по́здней но́чи chúng tôi mải nói chuyện đến khuya; 3. *разг.* (*завираться*) nói dối thời đuổi, nói láo bị hớ; говори́, да не ~айся! nói thì nói nhưng chớ nói hớ!, đừng nói lung tung!

за́говор I *м.* (*сговор*) (vụ) âm mưu, thông mưu, mưu loạn, mưu phản, âm mưu lật đổ; уча́ствовать в ~е дự vào vụ mưu loạn, tham gia vụ âm mưu; быть в ~е про́тив кого́-л., чего́-л. âm mưu (lập mưu, mưu đồ) chống ai, cái gì; ✧ ~ молча́ния cố ý lờ đi, cố tình im hơi lặng tiếng

за́говор II *м.* (*заклинание*) lời rủa, lời ếm, lời chài, câu chú, thần chú

заговори́ть I *сов. см.* заговáривать II

заговор||и́ть II *сов.* 1. (*начать говорить*) bắt đầu nói, lên tiếng; в нём ~и́ла со́весть lương tâm cậu ta đã tỉnh thức (đã lên tiếng); 2. (*овладеть речью*) biết nói

заговори́ться *сов. см.* заговáриваться 2, 3

заговóрщик *м.* kẻ âm mưu (mưu loạn, mưu phản)

заговóрщическ||ий *прил.* (thuộc về) âm mưu, mưu loạn, mưu phản; ~ая де́ятельность hoạt động lật đổ

за́годя *нареч. разг.* trước, từ trước; (*заранее*) sớm, sẵn, chuẩn bị sẵn

заголо́в||ок *м.* nhan đề, đầu đề, tựa đề, đề mục, tiêu đề, tít; под ~ком dưới nhan đề (đầu đề, đề mục, tiêu đề)

заголо́вочный *прил.* (thuộc về) nhan đề, đầu đề, tựa đề, đề mục, tiêu đề, tít; ~ шрифт (kiểu) chữ tít

загóн *м.* 1. (*действие*) (sự) lùa vào, xua vào; 2. (*для скота*) bãi chăn rào kín; ✧ быть в ~е bị bỏ rơi, bị ruồng bỏ

загóнщик *м. охот.* người lùa thú (*cho người đi săn*)

загоня́ть I, загна́ть (*В*) 1. lùa (xua, đuổi)... vào; ~ кур в сара́й lùa (xua) gà vào chuồng; 2. *разг.* (*заставлять уйти, уехать далеко*) đuổi... đi xa, bắt... phải đi xa; 3. *разг.* (*вбивать с силой*) đóng, đóng...vào; ~ гвоздь в до́ску đóng đinh vào ván; ~ кол в зе́млю đóng cọc xuống đất; 4. *разг.* (*продавать, сбывать*) bán, bán đứt, đoạn mại, đoạn mãi

загоня́ть II *сов.* (*В*) *разг.* (*утомить работой и т. п.*) bắt... làm mệt lả (mệt nhoài)

загора́жив||ать, загороди́ть (*В*) 1. (*обносить оградой*) rào, rào giậu, quây lại; ~ двор забо́ром rào sân; 2. (*преграждать*) ngăn, chặn, chận, cản, ngáng (ách)...lại; (*загромождать*) chất đầy, chất ngổn ngang; ~ кому́-л. доро́гу chặn (chận, cản) đường ai; 3. (*заслонять*) che, che lấp, che khuất; не ~айте мне свет đừng đứng che làm tôi tối, đừng che tối tôi

загора́живаться, загороди́ться 1. rào (*cho mình*); 2. (*заслоняться*) che, che mình

загор||а́ть *несов.* phơi (tắm) nắng; ка́ждое у́тро мы ~а́ем на со́лнце сứ sáng sáng chúng tôi đều tắm (phơi) nắng

загор||а́ться, загоре́ться 1. bắt (bốc) cháy, bén (bắt) lửa; кры́ша загоре́лась mái nhà bốc cháy; 2. (*зажигаться*) cháy (bật) sáng, sáng; ла́мпа не ~а́ется đèn không cháy sáng; в о́кнах загоре́лись огни́ đèn đã bật sáng ở các cửa sổ; 3. (*о небесных светилах*) sáng lên, hiện lên; загоре́лись пе́рвые звёзды những vì sao đầu tiên đã sáng lên (hiện lên); 4. (*Т*) (*о глазах*) sáng (rực sáng) lên; глаза́ загоре́лись гне́вом đôi mắt bừng bừng lửa giận; 5. (*Т*, от *Р*) *перен.* (*покрываться румянцем*) ửng hồng (đỏ hồng, đỏ ửng) lên; на её щеках загоре́лся румя́нец đôi má nàng ửng hồng lên; восто́к загоре́лся phương đông đã ửng hồng; 6. (*Т*) *перен.* (*каким-л. чувством и т. п.*): загоре́ться жела́нием сде́лать что́-л. khao khát (rất muốn) làm cái gì; 7. *безл.* (*Д + инф.*) *перен. разг.* (*сильно захотеться*) khao khát, thèm muốn, rất muốn, nóng lòng, nóng ruột; мне вдруг загоре́лось уви́деть его́ bỗng nhiên tôi rất muốn gặp nó; 8. *перен.* (*о споре и т. п.*) nổ bùng, bùng nổ, bùng lên; война́ загоре́лась chiến tranh bùng nổ

загорди́ться *сов. разг.* trở nên kiêu hãnh (kiêu căng, kiêu ngạo)

загорева́ть *сов. разг.* (bắt đầu) khóc thương, đau khổ

загоре́вший *прил. см.*. загоре́лый

загоре́л||ый *прил.* rám (sạm, sém, cháy) nắng; ~ое лицо́ mặt rám (sạm) nắng

загор||е́ть *сов.* ăn (rám, sạm, sém, cháy) nắng; как он ~е́л! anh ấy rám (sạm) nắng đẹp quá!

загореться *сов. см.* загора́ться

загородить(ся) *сов, см.* загора́живать(ся)

загоро́дка *ж.* (hàng, bờ) rào, giậu; (*перегородка*) (bức) phên, vách, liếp, tường ngăn

за́городн||ый *прил.* (ở) ngoài thành phố, ngoại thành, ngoại ô; ~ дом nhà ở ngoại thành (ngoại ô); ~ая прогу́лка cuộc đi chơi ngoài thành phố

загости́ться *сов. разг.* ở thăm quá lâu

загота́вливать, загото́вить *см.* заготовля́ть

заготови́тель *м.* (*закупщик*) người thu mua; (*сборщик*) người thu nhặt (săn bắt, khai thác); (*организация*) cơ quan thu mua

заготови́тельн||ый *прил.*: ~ая организа́ция cơ quan thu mua; ~ пункт trạm thu mua; ~ая цена́ giá thu mua

загото́вить *сов. см.* заготовля́ть

загото́вк||а *ж.* 1. (*подготовка заранее*) (sự) chuẩn bị trước, chuẩn bị sớm; (*создание запасов*) (sự) dự trữ, trữ sẵn; (*закупка*) (sự) thu mua; (*сбор, добыча*) (sự) thu nhặt, săn bắt, khai thác; ~ сырья́ dự trữ nguyên liệu; ~ хле́ба thu mua lúa mì; госуда́рственные ~и việc nhà nước thu mua; 2. (*полупродукт*) phôi; (*сапожная*) mũ đế giày cắt sẵn

заготовля́ть, загото́вить (*В*) 1. (*приготовлять заранее*) chuẩn bị trước (sẵn, sớm); 2. (*запасать*) dự trữ, trữ sẵn, trữ; (*закупать*) thu mua, mua sắm, sắm sửa; (*собирать, добывать, разрабатывать*) thu nhặt, săn bắt, khai thác; ~ дрова́ на́ зиму trữ củi cho mùa đông; ~ лес khai thác gỗ

загото́вщик *м.* thợ làm phôi; (*сапожник*) thợ cắt mũ đế giày

загради́тель *м.*: ми́нный ~ *мор.* tàu rải mìn, tàu thả thuỷ lôi

загради́тельный *прил.* (để) chặn lại, chắn lại, chận lại, ngăn lại, ngáng lại; ~ ого́нь *воен.* hoả lực bắn chặn

заградúть *сов. см.* заграждáть

заграждáть, заградúть (*В*) chặn (chắn, chận, ngăn, cản, ngáng, ách)...lại

загражде́ни||е *с.* vật (dải) chướng ngại, chướng ngại vật, vật cản, hàng rào; ми́нное ~ hàng rào mìn, dải chướng

ngại bằng thuỷ lôi; противота́нковое ~ dải (vật) chướng ngại chống tăng; возду́шное ~ vật chướng ngại trên không; про́волочные ~я hàng rào dây thép gai (kẽm gai); аэростáт ~я khí cầu cản máy bay

заграни́ц||а *ж. разг.* nước ngoài, ngoại quốc; свя́зи с ~ей quan hệ (liên lạc) với nước ngoài

заграни́чн||ый *прил.* (của) nước ngoài, ngoại quốc; (*связанный с выездом за границу*) (để) ra nước ngoài, ra ngoại quốc; ~ това́р hàng ngoại, ngoại hoá, hàng nước ngoài; ~ па́спорт passport, hộ chiếu; ~ая инвести́ция đầu tư nước ngoài; ~ая пое́здка chuyến đi nước ngoài

загранкомандиро́вка *ж. разг.* (chuyến) đi công tác nước ngoài

загранрабо́та *ж. разг.* công tác nước ngoài, làm việc ở nước ngoài

загреба́ть, загрести́ (*В*) *разг.* 1. (*собирать, сгребать в кучу*) cào (hót)... thành đống; *перен.* hót, hốt, vơ, vớ, vớ bẫm, vơ vét; ~ огро́мные барыши́ vớ (vơ, hót, hốt, vớ bẫm) được những món lời kếch xù; 2. (*Т*) (*грести вёслами*) bơi, chèo; ✧ ~ де́ньги лопа́той hốt bạc, hốt của, phất to

загребн||о́й *прил. спорт.* 1.: ~о́е весло́ chèo đốc; 2. *в знач. сущ. м.* người chèo đốc

загрем||е́ть I *сов.* (*начать греметь*) (bắt đầu) vang lên, nổi lên, rền vang, kêu vang; ~е́л гром tiếng sấm rền vang (vang lên); ~е́ла му́зыка nhạc nổi lên; его́ го́лос ~е́л на весь зал tiếng nói của anh ta vang khắp phòng; ~е́ли пу́шки đại bác nổ vang trời; сла́ва о нём ~е́ла по всей стране́ tiếng tăm của ông ấy vang lừng (rền vang) khắp nước

загреме́ть II *сов. прост.* (*упасть*) ngã uỵch; vỡ ếch (*разг.*)

загрести́ *сов. см.* загреба́ть

загри́в||ок *м.* 1. (*у лошади*) ụ vai; 2. *разг.* (*у человека*) gáy, ót; дать по ~ку bớp đầu

загримирова́ть *сов. см.* гримирова́ть 2

загримирова́ться *сов. см.* гримирова́ться

загро́бн||ый *прил.*: ~ая жизнь cuộc sống dưới cõi âm (âm cung); ~ мир cõi âm, âm phủ, âm ti; ✧ ~ го́лос giọng nói trầm trầm rùng rợn

загромажда́ть, загромозди́ть (*В*) 1. chất đầy, xếp đống, xếp ngổn ngang (bề bộn); ~ ко́мнату ме́белью xếp ngổn ngang (xếp bề bộn) bàn ghế trong phòng; 2. *перен.* đưa đầy, đưa ra bề bộn; ~ что́-л. нену́жными подро́бностями đưa đầy những chi tiết không cần thiết vào cái gì

загроможде́ние *с.* 1. (sự) chất đầy, xếp đống, xếp ngổn ngang, xếp bề bộn; 2. *перен.* (sự) đưa đầy

загромозди́ть *сов. см.* загромажда́ть

загрохота́ть *сов.* (bắt đầu) vang lên, nổ vang

загрубе́л||ый *прил.* 1. (*жёсткий*) chai sạn, chai sần, chai ráp, sần sùi; ~ые ру́ки những bàn tay sần sùi (chai sần, chai ráp, chai sạn); 2. (*ставший грубым*) (trở nên) thô kệch, thô bỉ; (*ставший чёрствым*) (trở nên) nhẫn tâm, chai đá, chai sạn

загрубе́ть *сов.* 1. (*стать жёстким*) sần sùi (chai sần, chai ráp, chai sạn) đi; 2. (*стать грубым*) (trở nên) thô kệch, thô bỉ; (*стать чёрствым*) (trở nên) nhẫn tâm, chai đá, chai sạn

загружа́ть, загрузи́ть (*В*) 1. chất, chất đầy; по́лностью ~ что́-л. chất đầy cái gì; ~ печь chất lò, chất liệu vào lò; 2. *разг.* (*обеспечивать работой*) thu xếp đủ (giao đủ) việc làm; ~ преподава́телей giao công việc (nhiệm vụ) cho giảng viên; ~ рабо́чий день bố trí đủ việc làm trong ngày công; ~ предприя́тие рабо́той bố trí đủ việc làm cho xí nghiệp; он загру́жен рабо́той anh ấy có nhiều việc; 3. *информ.* cài, cài đặt, cài nạp; загрузи́ть програ́мму cài chương trình; загрузи́ть компью́тер cài nạp computer

загрузи́ть *сов. см.* загружа́ть

загру́зк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) chất tải, chất nặng; ~ пе́чи chất lò, chất liệu vào lò; 2. *разг.* (*загруженность*) (sự) thu xếp đủ công việc; (*машин и т. п.*) mức sử dụng; завóд име́ет по́лную ~у нhà máy có đầy đủ việc làm; 3. *информ.* (sự) cài, cài đặt, cài nạp; (sự) tải xuống, cài xuống

загру́зочн||ый *прил.* (để) chất tải, chất hàng, chất liệu; ~ая маши́на máy chất tải (chất hàng, chất liệu)

загрунтова́ть *сов. см.* грунтова́ть

загрусти́ть *сов.* (trở nên) buồn, buồn rầu, rầu rĩ

загрыза́ть, загры́зть (*В*) 1. cắn chết, cắn nát; 2. *перен. разг.* đay nghiến, giày vò, dằn vặt, cắn rứt; его́ со́весть загры́зла lương tâm nó cắn rứt; его́ загры́зла тоска́ nỗi buồn giày vò cậu ta

загры́з||ть *сов. см.* загрыза́ть

загрязне́ние *с.* (sự) làm bẩn, làm ô nhiễm, làm nhiễm bẩn, ô nhiễm, nhiễm bẩn; ~ окружа́ющей среды́ làm ô nhiễm môi trường sống

загрязни́тель *м.* (*предприятие*) xí nghiệp làm ô nhiễm môi trường

загрязни́ть(ся) *сов. см.* загрязня́ть(ся) *и* грязни́ть(ся)

загрязня́ть, загрязни́ть (*В*) 1. làm bẩn, bôi bẩn, làm ô nhiễm (nhiễm bẩn); 2. *перен.* (*опошлить*) làm hoen ố (ô uế)

загрязня́ться, загрязни́ться (bị) bẩn, nhớp, ô nhiễm, nhiễm bẩn

загс *м.* (отде́л за́писи а́ктов граждáнского состоя́ния) phòng hộ tịch

загуби́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. (*погубить*) làm chết, làm thiệt mạng; 2. (*напрасно истратить*) hoang phí, tiêu phí; ✧ ~ чью́-л. жизнь làm hại đời ai; ~ свой тала́нт làm mai một tài năng của mình; ~ свою́ мо́лодость làm uổng phí tuổi thanh xuân

загу́бленн||ый *прил.*: ~ая любо́вь mối tình ngang trái; ~ая жизнь cuộc đời dang dở, sống mòn, sống lay lắt, đời tàn

загуде́ть *сов.* hú (hụ, rú, rúc, ụ) lên

загуля́ть *сов. разг.* bắt đầu ăn chơi, chơi bời, rượu chè

загуля́ться *сов. разг.* (*долго гулять*) đi chơi (đi dạo) lâu, mải chơi

загусте́ть *сов.* đặc (sệt, quánh) lại

зад *м.* 1. (*задняя часть*) phần sau; (*задняя сторона*) phía, sau, mặt sau; 2. (*часть туловища*) mông, đít, mông đít; повернýться ~ом к кому́-л. quay lưng lại với ai; ло́шадь бьёт ~ом ngựa đá hậu; 3. *мн.*: ~ы́ (*дворов*) sân sau; пробира́ться ~а́ми lẻn qua sân sau; 4. *мн.* ~ы́: повторя́ть, тверди́ть ~ы́ nhắc đi nhắc lại (nhai đi nhai lại *груб.*) những điều ai cũng biết

зада́бривать, задо́брить (*В*) tán tỉnh, lấy lòng

задава́ть, зада́ть (*В*) 1. ra, cho, giao; ~ зада́чу ra bài toán; ~ уро́к ra bài; ~ зага́дку ra câu đố; ~ вы́учить что́-л. cho (giao cho) học thuộc cái gì; что за́дано? thầy giáo đã giao cho học (làm) bài gì?; ~ на́ дом ra (giao) bài làm ở nhà; ~ рабóту giao việc; 2. (*указывать, назначать*) định, quy định, vạch ra; 3. *разг.* (*устраивать*) làm, tổ chức; ~ пир mở (bày, làm) tiệc; 4. *разг.* (*давать, класть*) cho, bỏ; ~ корм скоту́ bỏ thức ăn cho gia súc; ✧ ~ вопро́с кому́-л. hỏi ai, đặt câu hỏi

cho ai; задáть пéрцу кому́-л. trị (chơi khăm, chơi xỏ) ai; задáть стрáху кому́-л. làm cho ai khiếp vía; задáть стрекачá, тя́гу chạy ba chân bốn cẳng, chạy bán sống bán chết; я тебé задáм! tao sẽ cho mày biết tay!, tao sẽ trị mày!

задава́ться I, задáться đặt (đề ra) cho mình; ~ цéлью đặt cho mình mục đích

задава́ться II *несов. разг.* (*зазнаваться*) làm cao, làm phách, lên mặt, làm bộ làm tịch, tự cao tự đại

задав||и́ть *сов.* (*В*) 1. đè (cán, nghiến) chết, nghiến nát; его́ ~и́ло пóездом nó bị xe lửa nghiến chết; 2. *перен.* đè bẹp, bóp chết, đàn áp, trấn áp

зада́ни||е *с.* nhiệm vụ; (*упражнение, урок*) bài làm, bài tập, bài; домáшнее ~ bài làm ở nhà; учéбное ~ bài làm, bài tập; плáновое ~ nhiệm vụ kế hoạch; проéктное ~ thiết kế sơ bộ; брать на себя́ ~ nhận nhiệm vụ; спрáвиться с ~ем hoàn thành nhiệm vụ được giao

за́данн||ый *прил.* (đã) cho, ra, giao, cho trước, định trước; ~ая тéма đề tài đã ra; по ~ой програ́мме theo chương trình định trước

зада́ривать, задари́ть (*В*) 1. biếu (tặng) nhiều; 2. (*подкупать*) biếu xén, đút lót, mua chuộc

задари́ть *сов. см.* зада́ривать

зада́ром *нареч. разг. см.* да́ром

зада́т||ок *м.* 1. tiền đặt cọc, tiền cọc, tiền cược, tiền đặt trước; дать ~ đặt cọc, đặt cược, đặt tiền, đặt trước; 2. *мн.*: ~ки *перен.* tư chất, năng khiếu; дурны́е ~ки tư chất xấu; имéть хоро́шие ~ки к чему́-л. có năng khiếu về cái gì

зада́ть(ся) *сов. см.* задавать(ся)

зада́ч||а *ж.* 1. nhiệm vụ; (*цель*) mục đích, mục tiêu; (*проблема*) vấn đề; боева́я ~ nhiệm vụ chiến đấu; вы́полнить ~у hoàn thành nhiệm vụ; поста́вить пéред собо́й ~у (+ *инф.*) đặt cho mình nhiệm vụ...; 2. (*упражнение*) bài tập; (*арифметическая*) bài toán, bài tính; реша́ть ~у giải bài tính (bài toán); реши́ть ~у giải được bài tính (bài toán)

зада́чник *м.* quyển bài tập, tập bài tính (bài toán)

задви́гать *сов.* (bắt đầu) làm cử động, làm động đậy

задвига́ть, задви́нуть (*В*) 1. (*перемещать в глубину*) đẩy, đẩy vào; ~ что́-л. в у́гол đẩy cái gì vào góc; ~ чемода́н под крова́ть đẩy vali xuống gầm (gậm) giường; ~ я́щик стола́ đẩy ngăn kéo vào bàn; 2. (*закрывать, запирать*) đẩy (đóng, cài, gài)... lại; ~ засо́в đẩy (cài) then lại

задви́гаться *сов.* (bắt đầu) cử động, động đậy

задвига́ться, задви́нуться (được, bị) đẩy vào; (*закрываться*) (được, bị) đẩy lại, đóng lại, cài lại, gài lại

задви́жк||а *ж.* chốt, then; *тех.* van, cửa chẹn, chốt cái; закры́ть дверь на ~у đóng then cửa, cài cửa lại

задвижн||о́й *прил.* (để) đẩy trượt; ~áя дверь cửa đẩy trượt

задви́нуть(ся) *сов. см.* задвига́ть(ся)

задво́рк||и *мн.* (*скл. как ж.*) sân sau; ✧ на ~ах ở hàng cuối, ở sau cùng, ở địa vị thấp kém

задева́ть I, заде́ть 1. (*В*, за *В*) (*касаться*) chạm, đụng, chạm (đụng) vào; (*цепляться*) vướng, móc, mắc, vướng (mắc, móc) phải; пу́ля заде́ла кость viên đạn đụng (chạm) phải xương; заде́ть за гвоздь vướng vào (mắc phải) đinh; заде́ть ного́й за ковёр chân vướng (vấp) thảm; 2. *перен.* (*мимоходом останавливаться на чём-л.*) đề cập (đả động) đến; 3. *перен.* (*волновать*) làm... xúc động; (*возбуждать какое-л. чувство*) khêu gợi; (*затрагивать*) chạm (động, đụng) đến; (*обижать*) xúc phạm, làm phật lòng; ~ чьё-л. любопы́тство khêu gợi lòng tò mò của ai; ~ чьё-л. самолю́бие chạm lòng tự ái của ai

задева́ть II *сов.* (*В*) *разг.* (*затерять*) để thất lạc, bỏ vương mất

задева́ться *сов. разг.* thất lạc, vương mất

заде́л *м.* 1. (*начатая работа*) việc đã bắt đầu, bước khởi đầu; 2. (*запас*) dự trữ, sản phẩm làm dôi, sản phẩm dự trữ

заде́лать *сов. см.* заде́лывать

заде́лка *ж.* (sự) bịt kín, bít kín, lấp kín, phủ kín, che kín, trét, trít; ~ тре́щин trít (bịt kín, bít kín) các khe hở; ✧ ~ семя́н *с.-х.* (sự) vùi hạt, lấp hạt

заде́лывать, заде́лать (*В*) bịt (bít, lấp, phủ, che) kín, trét, trít; vá kín (*тех.*); ~ пробо́ину trét (trít, bịt kín, bít kín, vá kín) lỗ thủng; ~ дверь bịt (bít) cửa vào; ~ что́-л. до́сками, кирпичо́м lấy ván, gạch che (lấp, bịt, bít, trít) cái gì; ~ проры́в в да́мбе hàn khẩu (hạp long) đê; ✧ ~ семена́ *с.-х.* vùi (lấp) hạt

задёрганный *прил. разг.* (*измученный*) bị hành, bị làm khổ

задёргать I *сов.* (*В*) *разг.* (*измучить*) hành, làm khổ

задёргать II *сов.* (*начать дергать*) (bắt đầu) giật, lôi, kéo

задёргивать, задёрнуть (*В*) kéo, kéo kín; (*закрывать*) đóng (khép) kín; ~ занаве́ску kéo màn

задёргиваться, задёрнуться (được) kéo, kéo kín, che kín, phủ kín

задеревене́лый *прил. разг.* cứng đờ, ngay đơ; (*онемелый*) tê cóng

задеревене́ть *сов. разг.* cứng lại, rắn lại, cứng đờ đi; (*онеметь*) tê cóng đi

задержа́ние *с.* (sự) giữ lại; *юр.* (sự) bắt, bắt giữ, câu lưu, bắt bớ; ~ престу́пника bắt giữ kẻ phạm tội; ~ сне́га chắn giữ tuyết

задержа́ться *сов. см.* заде́рживаться

заде́рживать, задержа́ть (*В*) 1. (*препятствовать*) chặn (chận, ngăn)... lại, ngăn trở, cản trở, ngăn chặn, ngăn cản, kìm giữ, níu giữ, kìm hãm, trì kéo; (*заставлять остаться*) giữ (lưu)... lại; (*приостанавливать*) dừng (ngừng) lại; меня́ задержа́ли người ta giữ (lưu) tôi lại, tôi bị giữ lại; я вас до́лго не задержу́ tôi sẽ không lưu (giữ) anh lại lâu đâu; ~ доста́вку чего́-л. ngăn trở (cản trở) việc giao cái gì; ~ сопе́рника *спорт.* níu giữ (kìm giữ) đối thủ lại; ~ проти́вника *воен.* chặn (chận, kìm giữ) quân địch; 2. (*замедлять что-л.*) làm... chậm lại, kìm hãm, kìm giữ; ~ шаги́ chậm bước, đi chậm lại; ~ дыха́ние nín thở; 3. (*не выдавать вовремя*) trì hoãn, kéo dài; ~ зарпла́ту trì hoãn việc trả tiền lương; ~ упла́ту до́лга dây dưa (trì hoãn) việc trả nợ; 4. (*арестовывать*) bắt, bắt giữ, bắt giam, câu lưu, bắt bớ, giam giữ, giam cầm

заде́ржив||аться, задержа́ться 1. (bị) lưu lại, vướng lại, mắc lại, hãm lại; (*замедлять своё движение*) (bị) chậm lại; (*останавливаться*) dừng lại, đứng lại; (*опаздывать*) đến chậm; ~ в доро́ге bị vướng (mắc) lại dọc đường; извини́те, я немно́го задержа́лся xin lỗi, tôi đến chậm một tí; до́лго не ~айтесь! đừng lưu lại (ở lại) lâu nhé!, cố về cho sớm nhé!; 2. (*затягиваться, откладываться*) bị chậm trễ (trì hoãn, hoãn lại, kéo dài)

заде́рж||ка *ж.* 1. (sự) ngăn trở, cản trở, ngăn chặn, ngăn cản, kìm giữ, níu giữ, kìm hãm, trì kéo; giữ lại, lưu lại; dừng lại, ngừng lại; làm chậm lại; trì hoãn

(*ср.* заде́рживать); ~ психи́ческого разви́тия *физиол.* sự chậm phát triển tâm lý; 2. (*промедление, приостановка*) (sự) ngưng trệ, đình trệ, vướng lại, mắc lại; ~ в пути́ vướng (mắc) lại dọc đường; без ~ки ngay lập tức, ngay tức thì, ngay tắp lự, không chậm trễ; рабо́тать без ~ек làm việc trôi chảy (suôn sẻ)

задёрнуть(ся) *сов. см.* задёргиваться

задеть *сов. см.* задева́ть

зади́ра *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ hay kiếm chuyện (hay gây gổ, hay sinh sự, hay cà khịa), tay ba gai

задира́ть, задра́ть (*В*) 1. *разг.* (*поднимать кверху*) chổng (ngẩng, ngửng, hểnh, vểnh)... lên; (*заворачивать*) vén... lên; ~ го́лову ngẩng (ngửng) đầu lên; 2. (*кожу, ноготь и т. п.*) xước, trầy, sầy, sây sát; 3. *тж. несов. разг.* (*дразнить*) kiếm chuyện, gây gổ, gây sự, gây chuyện, sinh sự, cà khịa; 4. *разг.* (*убить, растерзать*) xé tan xác, xé xác, giết; ✧ ~ нос hểnh mũi, vênh mặt, lên mặt

задира́ться *несов.* 1. *разг.* (*вызывать на ссору*) kiếm chuyện, gây gổ, gây sự, gây chuyện, sinh sự, cà khịa; 2. (*о коже, ногте и т. п.*) (bị) xước, trầy, sầy, sây sát

зади́ристый *прил. разг.* hay kiếm chuyện (gây gổ, gây sự, gây chuyện, sinh sự, cà khịa)

задненёбный *прил.*: ~ звук *лингв.* âm vòm sau, âm nhuyễn khẩu cái

заднепрохо́дн||ый *прил.*: ~ое отве́рстие *анат.* hậu môn; lỗ đít (*груб.*)

заднеязы́чный *прил.*: ~ звук *лингв.* âm cuối lưỡi

за́дн||ий *прил.* (*ở*) sau, hậu, phía sau, đằng sau; ~ее колесо́ bánh sau; ~яя дверь cửa hậu (sau); ~ие коне́чности các chi (chân) sau; ~ ход chạy (đi) giật lùi; дать ~ ход cho chạy giật lùi; ~ прохо́д *анат.* hậu môn; lỗ đít (*груб.*); ✧ ~яя мысль hậu ý, ẩn ý, thâm ý; безо вся́кой ~ей мы́сли không có hậu ý (ẩn ý, thâm ý) nào; не без ~ей мы́сли không phải là không có hậu ý (ẩn ý, thâm ý); без ~их ног mệt lử, mệt lử cò bợ; ~им число́м а) (*прошедшим числом*) đề lui ngày, đề ngày sớm hơn ngày thật; б) (*позднее*) về sau; подписа́ть что́-л. ~им число́м ký lui ngày cái gì, ký cái gì đề ngày sớm hơn ngày thật; ходи́ть на ~их ла́пках пе́ред ке́м-л. quỵ luỵ (luồn cúi) ai, phủ phục (khúm núm, cong lưng cúi gối) trước ai

за́дник *м.* 1. (*у обуви*) phần sau chiếc giày; 2. *театр.* hậu cảnh, phông sau, phông hậu

задо́брить *сов. см.* зада́бривать

задо́к *м.* 1. (*повозки*) đuôi xe, phần sau xe; 2. *см.* за́дник 1.

задолби́ть *сов. разг.* (*заучить*) học thuộc lòng

задо́лго *нареч.* rất lâu trước khi..., trước... đã lâu; (*заранее*) từ trước, trước; ~ до о́сени rất lâu trước khi mùa thu đến

задолжа́ть *сов. разг.* mắc nợ, nợ; он ~а́л мне 100 рубле́й nó nợ tôi 100 rúp

задо́лженность *ж.* (món, khoản) nợ; больша́я ~ (món) nợ lớn, nợ to; погаси́ть ~ trả hết (thanh toán) nợ; ✧ академи́ческая ~ môn thi còn nợ

за́дом *нареч.* (một cách) giật lùi; дви́гаться ~ đi giật lùi; ✧ ~ наперёд ngược, phía sau ra trước; надеть ша́пку ~ наперёд đội mũ ngược

задо́р *м.* nhiệt tình, nhiệt huyết, (lòng) hăng hái, hăng say; молодо́й ~ nhiệt tình của tuổi trẻ, nhiệt huyết của thanh niên

задо́ринк||а *ж.* (*пылкость*) (sự) nhiệt tình, hăng hái, hăng say; ✧ без ~и (*или* без сучка́, без ~и; ни сучка́, ни ~и) trôi chảy, trơn tru, suôn sẻ

задо́рно *нареч.* (một cách) nhiệt tình, hăng hái, hăng say; (*бойко*) (một cách) linh lợi, lanh lẹn, hoạt bát, sôi nổi

задо́рн||ый *прил.* đầy nhiệt tình, đầy nhiệt huyết, hăng hái, hăng say; (*бойкий*) linh lợi, lanh lẹn, hoạt bát, sôi nổi, hào hùng; ~ взгляд cái nhìn lanh lẹn; ~ моти́в điệu nhạc sôi nổi (hào hùng)

задохну́ться *сов. см.* задыха́ться

задра́ивать, задра́ить (*В*) *мор.* đóng kín, bịt kín

задра́ить *сов. см.* задра́ивать

задрапирова́ть *сов.* (*В*) trang hoàng bằng vải; (*обить*) bọc vải; (*закрыть занавесами*) che màn

задра́ть *сов. см.* задира́ть 1, 2, 4

задребезжа́ть *сов. см.* дребезжа́ть

задрема́ть *сов.* thiu thiu (lim dim) ngủ, chợp mắt, chập chờn

задрож||а́ть *сов.* (bắt đầu) rung động, rung lên; (*от холода*) (bắt đầu) run, run lên; (*о свете*) (bắt đầu) lay động, chập chờn; го́лос ~ал giọng run lên; ~ от стра́ха run sợ

задува́ть I, заду́ть (*В*) (*гасить*) thổi tắt

задува́ть II, заду́ть (*В*) *тех.* mở gió, khai gió, khai lò, chạy lò; заду́ть до́мну khai lò cao

задува́ть III *несов.* 1. (*дуть*) thổi, thổi lên; 2. (*проникать — о ветре*) thổi (lọt, lùa) vào; 3. (*В*) (*заносить дуновением*) thổi (thổi dồn)... vào

заду́вка *ж. тех.* (sự) mở gió, khai gió, khai lò, chạy lò

заду́мать(ся) *сов. см.* заду́мывать(ся)

заду́мчиво *нареч.* (một cách) trầm mặc, trầm ngâm, đăm chiêu

заду́мчивост||ь *ж.* (sự) trầm tư, trầm mặc, trầm ngâm, đăm chiêu, trầm tư mặc tưởng; в глубо́кой ~и đang trầm tư mặc tưởng

заду́мчив||ый *прил.* trầm tư, trầm mặc, trầm ngâm, đăm chiêu, trầm tư mặc tưởng; ~ взгляд cái nhìn trầm tư (trầm mặc, trầm ngâm, đăm chiêu); с ~ым ви́дом vẻ mặt trầm tư (trầm ngâm, đăm chiêu, tư lự)

заду́мывать, заду́мать 1. (*В+ инф.*) định, dự định, có ý định; (*замышлять*) rắp tâm, mưu đồ, mưu toan; заду́мать сде́лать что́-л. định (dự định, có ý định) làm gì; 2. (*В*) (*загадывать*) nghĩ thầm, chọn nhẩm; заду́майте како́е-нибудь число́ hãy chọn nhẩm một con số nào đó

заду́мыв||аться, заду́маться 1. (над *Т*, о *П*) suy nghĩ, suy tính, suy ngẫm, ngẫm nghĩ, nghĩ ngợi; о чём вы заду́мались? anh nghĩ ngợi (suy nghĩ, ngẫm nghĩ) gì thế?; заду́маться над реше́нием зада́чи suy nghĩ cách giải bài toán; 2. (*впадать в задумчивость*) trầm tư, trầm ngâm, tư lự, suy tư, trầm tư mặc tưởng; 3. (*колебаться*) do dự, ngần ngại, ngại ngần, lưỡng lự; не ~аясь không do dự (ngần ngại, lưỡng lự)

задури́ть *сов. разг.* (*В*): ~ го́лову кому́-л. làm ai mê muội (mụ mẫm, u mê)

заду́ть I, II *сов. см.* задува́ть I, II

заду́ть III *сов. разг.* (*начать дуть*) (bắt đầu) thổi, thổi lên

задуше́вно *нареч.* (một cách) thân mật, thân thiết, thân tình; thành tâm, chân tình, thành khẩn

задуше́вность *ж.* (sự, tình) thân mật, thân thiết, thân tình; thành tâm, chân tình, thành khẩn, thật lòng, thực tình; tha thiết (*ср.* задуше́вный)

задуше́вн||ый *прил.* thân, chí thân, chí thiết, thân mật, thân thiết, thân tình; (*сердечный*) thành tâm, chân tình, thành khẩn, thật lòng, thực tình;

(*сокровенный*) tha thiết, thiết tha, tâm tình; ~ друг người bạn thân (chí thân, chí thiết); ~ разговóр cuộc nói chuyện thân tình (thân mật, thân thiết); ~ое чýвство tình cảm thiết tha; ~ая пéсня bài hát tâm tình

задуши́ть *сов. см.* души́ть I 1, 2

задуши́ться *сов. разг.* tự ải, (tự) thắt cổ chết

зады́ I *мн. см.* задвóрки

зады́ II *мн.*: повторя́ть ~, твердúть ~ *разг.* cứ lặp đi lặp lại (nhai đi nhai lại *груб.*) mãi một điều

задыми́ть I *сов.* 1. (*начать дымить*) (bắt đầu) bốc khói, nhả khói, phun khói; 2. *разг.* (*закурить*) châm thuốc, bắt đầu hút

задыми́ть II *сов.* (*В*) (*закоптить дымом*) làm ám khói; (*заполнить дымом*) làm um khói

задымлённый *прил.* (bị) ám khói

задыха́ться, задохну́ться 1. (от *Р*) ngạt thở, ngột thở, nghẹt thở, ngạt hơi; (*от усталости и т. п.*) thở hổn hển; *перен.* sống ngột ngạt; 2. (*умирать от удушья*) chết ngạt, chết ngột

задыша́ть *сов.* (*начать дышать*) (bắt đầu) thở

заеда́ние *с. тех.* (sự) hóc, kẹt, tắc, mắc kẹt

заеда́ть, заéсть 1. (*В*) (*загрызать*) cắn chết, ăn thịt; (*мучить укусами*) đốt dữ; нас заéли комары́ muỗi đốt chúng tôi dữ lắm; muỗi nó ăn thịt chúng tớ (*шутл.*); 2. (*В Т*) (*закусывать*) nhắm; 3. (*В*) *перен. разг.* (*изводить*) đay nghiến, chì chiết, giày vò, dằn vặt, làm tình làm tội; 4. (*В*) *перен.* (*пагубно влиять*) làm thui chột (tàn lụi, cùn mằn, mai một); его́ заéла средá hoàn cảnh chung quanh làm thui chột (tàn lụi, cùn mằn, mai một) tài năng của anh ta; 5. *обыкн. безл. разг.* (*застревать*) (bị) hóc, kẹt, tắc, mắc kẹt, vướng mắc; замóк заéло khoá hóc

заéзд *м.* 1. (sự) ghé vào, tạt vào, rẽ vào; без ~а không ghé (tạt, rẽ) vào; с ~ом có ghé (tạt, rẽ) vào; 2. *разг.* (*приезд*) (sự) đến, tới; 3. *спорт.* (cuộc, đợt) chạy thi, chạy đua, đua, thi; полуфина́льный ~ cuộc đua (thi, chạy đua, chạy thi) bán kết

заéздить *сов.* (*В*) *разг.* (*лошадь*) phi... đến kiệt sức; *перен.* làm... mệt lử (hết hơi, kiệt sức)

заезжа́ть, заéхать 1. (*останавливаться по пути*) (đi xe qua) ghé vào, tạt vào, rẽ vào; (к *Д*) (*посещать*) ghé (tạt, rẽ) thăm; я заéду к вам зáвтра mai tôi sẽ ghé thăm anh; 2. (за *Т*) đến tìm, ghé đón; он заéхал за мной anh ấy đã ghé đón tôi; 3. (в *В*) (*въезжать куда-л.*) đi vào; ~ во двор đi vào trong sân; 4. (*уезжать далеко или не туда, куда следует*) đi xa, đi sâu, đi lạc, đi loanh quanh; 5. (*подъезжать со стороны*) đi vòng đến; он заéхал слéва anh ấy đi vòng từ phía trái đến; 6. (за *В*) (*сворачивать за что-л.*) rẽ, rẽ vào; заéхать зá угол rẽ sau góc

заéзженный *прил.* 1. (*изнуренный*) kiệt sức, kiệt lực; 2. *перен.* (*банальный*) nhàm, nhàm tai

заéзж||ий *прил.* đi ngang qua ghé lại; ~ гость người khách đi ngang qua ghé lại; ~ артúст nghệ sĩ lưu diễn; ~ая трýппа đoàn lưu diễn

заём *м.* (sự, khoản) vay, mượn, vay mượn; сдéлать ~ vay, mượn, vay mượn, vay nợ; дать ~ cho vay; государственный ~ công trái, quốc trái; вы́пустить ~ phát hành công trái; вы́игрышный ~ công trái có quay số lấy thưởng; внéшний ~ công trái phát hành ra ngoài

заёмн||ый *прил.* (thuộc về) vay, mượn, vay mượn; ~ое письмó *юр., фин.* thư xác nhận nợ

заёмщик *м. юр., фин.* người vay, người nợ

заёрзать *сов. разг.* (bắt đầu) cựa quậy

заéсть *сов. см.* заедáть

заéсться *сов. разг.* khảnh ăn, kén ăn

заéхать *сов. см.* заезжáть

зажáривать, зажáрить (*В*) (*на сковороде*) rán, rôti, chiên; (*на вертеле*) quay; (*на углях*) nướng; (*целой тушей*) thui

зажáриваться, зажáриться (*на сковороде*) (được) rán, rôti, chiên; (*на вертеле*) (được) quay; (*на углях*) (được) nướng; (*целой тушей*) (được) thui

зажáрить(ся) *сов. см.* зажáривать(ся)

зажáть *сов. см.* зажимáть

зажд||áться *сов.* (*Р*) *разг.* chờ (đợi) lâu, chờ chực, chầu chực; (*устать от ожидания*) chờ mệt, chờ chán, đợi chán chê; мы вас ~ались! chúng tôi đợi anh chán chê (đợi anh hết nước hết cái)!

зажéчь(ся) *сов. см.* зажигáть(ся)

зажив||áть, зажúть khỏi, lành lại; (*зарубцовываться*) liền da, thành sẹo, liền sẹo, đóng sẹo, lên da non; вáша ногá скóро ~ёт chân anh sắp khỏi

заживáться, зажúться *разг.* sống quá lâu; (*в каком-л. месте*) *ở* quá lâu

зажви́ть(ся) *сов. см.* заживля́ть(ся)

заживлéние *с.* (sự) liền da, thành sẹo, liền sẹo, đóng sẹo, lên da non

заживля́ть, зажви́ть (*В*) *разг.* làm... liền da (thành sẹo, liền sẹo, đóng sẹo, lên da non)

заживля́ться, зажви́ться *разг.* liền da, liền sẹo, đóng sẹo, lên da non

зáживо *нареч.*: похорони́ть ~ chôn sống; ~ погребённый, похорóненный bị chôn sống

зажига́лка *ж.* 1. (cái) bật lửa, bích-kê; 2. *разг.* (*бомба*) (quả) bom cháy, bom lửa

зажига́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) nhen lửa, châm lửa, đốt, mồi lửa; 2. *тех.* (cái) mồi, đánh tia lửa

зажига́тельн||ый *прил.* 1. (để) nhen lửa, đốt cháy, bắt lửa, phát hoả; ~ые вещества́ chất cháy, chất mồi lửa; ~ая бóмба bom cháy, bom lửa; 2. *перен.* (*возбуждающий*) nảy lửa, kích thích, kích động, sôi nổi; ~ая речь (bài) diễn văn nảy lửa, diễn văn kích động lòng người

зажига́ть, зажéчь (*В*) 1. nhen, châm, đốt, đốt cháy, làm bốc cháy; (*электричество*) bật; (*лампу*) thắp, lên; ~ свет (*электрический*) bật điện; ~ лáмпу thắp (châm, đốt, lên) đèn; ~ спúчку đánh diêm, quẹt diêm; ~ папирóсу châm thuốc; зажéчь олимпúйский огóнь châm ngọn lửa Olympic (Thế vận hội); 2. *перен.* kích thích, kích động, làm hăng say; ~ слýшателей рéчью diễn thuyết kích động người nghe; ~ энтузиáзмом làm phấn khởi lên, nhen lên ngọn lửa nhiệt tình

зажиг||áться, зажéчься 1. bắt cháy, bốc cháy, bắt lửa; (*о свете*) bật sáng, thắp sáng; когдá ~аются огни́ khi đèn bật sáng (thắp sáng); зажглáсь спúчка diêm bốc cháy; 2. (*появляться*) sáng lên, hiện lên; зажглáсь пéрвая звездá vì sao đầu tiên đã sáng lên (hiện lên); 3. (*Т*) *перен.* (*о глазах*) sáng lên, bừng lên, rực sáng lên; её глазá зажглúсь нéнавистью đôi mắt nàng bừng bừng lửa căm hận; 4. *перен.* (*возникать — о чувствах и т. п.*) nảy ra, nảy sinh, sinh ra; в его́ душé зажглóсь

вдохновéние niềm hào hứng bừng lên trong lòng chàng; 5. (*Т*) *перен.* (*чувством, настроением и т. п.*) bị xâm chiếm; (*желанием, жаждой*) khao khát, thèm muốn

зажи́м *м.* 1. (*действие*) (sự) kẹp chặt, cặp chặt, siết chặt, nắm chặt, ép chặt, bóp chặt; 2. (*приспособление*) (cái, bàn) kẹp, cặp; 3. *перен.* (sự) bóp nghẹt, trù dập, đàn áp, áp chế; ~ крúтики bóp nghẹt (trù dập, đàn áp) phê bình

зажима́ть, зажа́ть (*В*) 1. (*стискивать*) kẹp (cặp, siết, nắm, ép, bóp) chặt; ~ что́-л. в руке́ bóp chặt (nắm chặt) cái gì; 2. (*затыкать*) bịt, bít, bóp; ~ нос bóp mũi; ~ уши bịt tai; ~ кому́-л. рот руко́й lấy tay bịt (bít) miệng ai; 3. *перен.* bóp nghẹt, trù dập, đàn áp, áp chế; ~ инициати́ву bóp nghẹt sáng kiến; ✧ ~ рот кому́-л. bịt mồm bịt miệng ai

зажи́мн||ый *прил.* (để) kẹp, cặp, siết

зажи́мщик *м. разг.*: ~ крúтики kẻ bóp nghẹt (trù dập, đàn áp) phê bình

зажи́точно *нареч.* (một cách) khá giả, sung túc, no đủ, phong lưu; жить ~ sống khá giả (no đủ, sung túc, phong lưu)

зажи́точность *ж.* (sự) sung túc, khá giả, no đủ, phong lưu

зажи́точн||ый *прил.* khá giả, sung túc, no đủ, phong lưu; здесь наро́д всё ~ ở đây dân chúng thật khá giả (no đủ, sung túc, phong lưu)

зажить I *сов. см.* заживáть

зажи́ть II *сов.* (*начать жить*) (bắt đầu) sống; ~ но́вой жи́знью bắt đầu cuộc sống mới

зажи́ться *сов. см.* заживáться

зажму́ривать, зажму́рить nheo, nhíu, nheo (nhíu)...lại; ~ глаза́ nheo (nhíu) mắt

зажму́риваться, зажму́риться nheo (nhíu) mắt

зажму́рить(ся) *сов.* зажму́ривать(ся)

зажужжа́ть *сов.* (bắt đầu) kêu vo ve, kêu vo vo, kêu vù vù

зазва́ть *сов. см.* зазывáть

зазвене́ть *сов.* (bắt đầu) kêu leng keng, ngân lên

зазвон||и́ть *сов.* (bắt đầu) kêu leng keng, reo leng keng, reo lên; ~и́л буди́льник đồng hồ báo thức reo lên; ~и́л телефо́н chuông điện thoại reo lên

зазвуч||а́ть *сов.* vang lên, ngân lên; его́ го́лос ~а́л под сво́дами tiếng của chàng vang lên (ngân lên) dưới mái vòm

заздра́вный *прил.* 1. (để) chúc sức khoẻ; ~ тост lời chúc rượu; подня́ть ~ ку́бок за кого́-л. nâng cốc chúc sức khoẻ ai; 2. *церк.* (để) cầu an; ~ моле́бен lễ cầu an

зазева́ться *сов. разг.* mải nhìn, nhìn ngơ ngác, nhìn ngẩn ngơ

зазелен||е́ть *сов.* 1. (*стать зелёным*) xanh ra, trở nên xanh tươi; дере́вья ~е́ли cây cối ra lá xanh tươi; 2. (*показаться о чём-л. зеленом*) hiện ra xanh xanh

заземле́ние *с. эл.* 1. (*действие*) (sự) tiếp đất, nối đất; 2. (*приспособление*) thiết bị tiếp đất (nối đất)

заземли́ть *сов. см.* заземля́ть

заземля́ть, заземли́ть (*В*) *эл.* tiếp đất, nối đất

зазимова́ть *сов. см.* зимовáть

зазнава́ться, зазна́ться *разг.* làm cao, làm phách, lên mặt, tự mãn, tự phụ, phách lối, tự cao tự đại

зазна́йка *м. и ж. разг.* kẻ làm cao (làm phách, phách lối, lên mặt, kênh kiệu)

зазна́йство *с. разг.* (thái độ) làm bộ, làm cao, làm phách, phách lối, tự mãn, tự phụ, kênh kiệu, tự cao tự đại

зазна́ться *сов. см.* зазнавáться

зазно́ба *ж. разг.* 1. mối tình; 2. (*возлюблённая*) người yêu

зазо́р *м. тех.* khe hở; величина́ ~а độ hở

зазо́рно *нареч.* (một cách) đáng xấu hổ, đáng hổ thẹn

зазо́рн||ый *прил.* đáng chỉ trích; (*постыдный*) xấu xa, đáng xấu hổ, đáng hổ thẹn; в э́том нет ничего́ ~ого trong việc này chẳng có gì xấu xa (đáng xấu hổ, đáng hổ thẹn) cả

зазре́н||ие *с.*: без ~я со́вести không biết ngượng (hổ thẹn, xấu hổ), mặt mo, mặt dày, vô liêm sỉ

зазу́бренный I *прил.* (*с зазубринами*) sứt mẻ, (có) hình răng cưa

зазу́бренный II *прил. разг.* (*выученный*) (đã) học thuộc lòng

зазу́бривать I, зазубри́ть (*В*) (*делать зазубрины*) làm sứt mẻ

зазу́бривать II, зазубри́ть (*В*) *разг.* (*заучивать*) học thuộc lòng, học vẹt

зазу́брина *ж.* (chỗ) sứt mẻ; с ~ми bị sứt mẻ

зазубри́ть I, II *сов. см.* зазу́бривать I, II

зазыва́ла *м. и ж. уст. разг.* người mời mọc khách hàng; cò (*разг.*)

зазыва́ние *с.* (sự) mời mọc, khẩn khoản mời

зазыва́ть, зазва́ть (*В*) *разг.* mời mọc, khẩn khoản mời

зайгранн||ый *прил.* 1. (bị) dùng hỏng, dùng mòn, dùng hư; ~ая пласти́нка đĩa hát dùng mòn; 2. (*избитый*) lặp đi lặp lại mãi, nhàm tai, cũ rích; ~ая мело́дия nhạc điệu nhàm tai; ~ая пье́са vở kịch diễn đi diễn lại mãi

заигра́ть I *сов. см.* зайгрывать

заигра́ть II *сов.* (*начать играть*) bắt đầu chơi; (*начать исполнять*) bắt đầu biểu diễn

заигра́ться *сов. см.* зайгрываться

зайгрывание *с. разг.* 1. (*кокетство*) (sự) ve vãn; 2. (*заискивание*) (sự) xun xoe, xu nịnh, bợ đỡ

зайгрывать I, заигра́ть (*В*) 1. (*приводить в негодность*) dùng hỏng (mòn, hư); ~ пласти́нку quay mòn (dùng hỏng) đĩa nhạc; 2. (*опошлять*) chơi mãi sinh nhàm, diễn mãi đến ngấy; 3. *разг.* (*не возвращать*) ~ кни́гу mượn sách rồi quyt không trả

зайгрывать II *несов.* (с *Т*) *разг.* 1. (*кокетничать*) ve vãn, lơn, ve; 2. (*заискивать*) xun xoe, xu nịnh, bợ đỡ

зайгрываться, заигра́ться mải chơi

зайка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) người nói lắp (nói cà lăm)

заика́ние *с.* (tật) nói lắp, nói cà lăm

заика́ться, заикну́ться 1. *тк. несов.* nói lắp, nói cà lăm; 2. *разг.* (*запинаться на полуслове*) nghẹn lời; 3. (о *П*) *разг.* (*упоминать вскользь*) nói qua, nhắc qua, ám chỉ, hé răng; он да́же не заикну́лся об э́том thậm chí cậu ta không hé răng nói nửa lời về việc này

заикну́ться *сов. см.* заика́ться 2, 3

заимода́вец *м. фин.* chủ nợ, người cho vay

заимообра́зно *нареч.* (bằng cách) vay, mượn; брать у кого́-л. ~ де́ньги mượn (vay) tiền của ai; дава́ть ~ cho vay, cho mượn

заи́мствовани||е *с.* 1. (*действие*) (sự) vay mượn, mượn; литерату́рное ~ vay mượn trong văn học; 2. *лингв.* (*слово*) từ vay mượn (du nhập); ✧ специа́льные права́ ~я *эк.* quyền vay (quyền rút vốn) đặc biệt (SDR)

заи́мствованный *прил.* (được) vay mượn, du nhập

заи́мствовать *несов. и сов.* (*В*) vay mượn, du nhập, mượn; (*черпать*) rút ra, rút; (*брать*) lấy ra, lấy; ~ сло́во из иностра́нного языка́ vay mượn

(du nhập) từ ở tiếng nước ngoài; ~ óпыт передовикóв học tập kinh nghiệm của những người lao động tiên tiến

зайндев||евший, ~елый *прил.* (bị) phủ sương muối

зайндеветь *сов.* (bị) phủ sương muối

заинтересóванно *нареч.* (một cách) quan tâm, thiết tha, lưu tâm, hăng hái, sôi nổi

заинтересóванность *ж.* (sự, tinh thần) quan tâm, thiết tha, lưu tâm; материáльная ~ quan tâm đến lợi ích vật chất, khuyến khích vật chất

заинтересóванн||ый *прил.* 1. (*интересующийся чем-л.*) quan tâm, lưu tâm, để ý, chú ý; (*увлечённый*) sốt sắng, thiết tha, mong muốn; быть глубокó ~ым в чём-л. thiết tha mong muốn cái gì, hết sức quan tâm đến điều gì; 2. (*имеющий касательство*) liên quan, hữu quan, có liên quan, có quan hệ; ~ые стóроны các bên hữu quan (liên quan); ~oe лúцо đương sự, người hữu quan

заинтересовáть *сов.* (*В Т*) làm... quan tâm (lưu tâm, chú ý, thích thú), gây hứng thú; ~ когó-л. расскáзом làm ai thích thú với chuyện kể

заинтересовáться *сов.* (*Т*) quan tâm, lưu tâm, chú ý, sốt sắng, thích thú

заинтриговáть *сов. см.* интриговáть

зайскивание *с.* (sự) xun xoe, xu nịnh, ton hót, siểm nịnh, bợ đỡ

зайскивать *несов.* (пéред *Т*) xun xoe, xu nịnh, ton hót, siểm nịnh, bợ đỡ

зайскивающий *прил.* khúm núm, xun xoe, quỵ luỵ; ~ гóлос giọng khúm núm

зайскрúться *сов.* (bắt đầu) long lanh, lấp lánh

зáймов||ый *прил.* (thuộc về) vay, mượn; ~ая операция nghiệp vụ cho vay

займодержáтель *м.* người sở hữu công trái

зáймы *мн. см.* заём

зайтú *сов. см.* заходúть

зайчáтина *ж.* thịt thỏ

зáйчик *м.* 1. *см.* зáяц; 2. (*световой*) vệt ánh sáng phản chiếu; ~и на стенé những vệt ánh sáng phản chiếu trên tường

зайчúха *ж.* thỏ cái

зайчóнок *м.* thỏ con

закабалéние *с.* (sự) nô dịch

закабалúть(ся) *сов. см.* закабаля́ть(ся)

закабаля́ть, закабалúть (*В*) nô dịch, bắt... làm nô lệ

закабаля́ться, закабалúться bị nô dịch, trở thành nô lệ

закавкáзский *прил.* (thuộc về) vùng ngoại Caucasia, ngoại Capcaz

закады́чный *прил. разг.* chí thân, chí thiết, thân thiết, tâm tình; ~ друг, ~ прия́тель người bạn chí thân (chí thiết, tâm tình, nối khố)

зака́з *м.* 1. commăng, (sự, đơn) đặt hàng; (*на изготовление чего-л. тж.*) (sự) đặt làm; (*на покупку чего-л. тж.*) (sự) đặt mua; отдéл ~ов phòng đặt hàng; 2. *разг.* (*заказанная вещь*) hàng đặt; ваш ~ ужé готóв hàng anh đặt đã làm xong rồi; ✧ на ~ theo mẫu đặt, đặt làm, đặt trước; (*о платье и т.п.*) may đo; по ~у theo yêu cầu, theo sự uỷ nhiệm, theo ý muốn; изготóвленный по особому ~у làm theo mẫu đặc biệt; писáть по ~у viết theo đơn đặt hàng

заказáть I, II *сов. см.* закáзывать I, II

зака́зник *м.* khu bảo tồn, khu bảo vệ, rừng cấm

заказн||óй *прил.* 1. (*сделанный на заказ*) (làm) theo commăng, theo đơn đặt hàng, theo mẫu đặt; (*нанятый заранее*) (đã) đặt trước, thuê; ~ костю́м bộ comlê (quần áo) may đo; ~ автóбус xe bus thuê; ~óe убúйство (vụ, vụ án) giết thuê; 2. (*о почтовых отправлениях*) (có) bảo đảm; ~óe письмó thư bảo đảm, thư ghi số

заказýха *ж. разг. пренебр.* 1. (*заказное убийство*) (vụ, sự) giết thuê; 2. (*произведение искусства, сделанное на заказ*) tác phẩm viết thuê, sáng tác làm theo đơn đặt hàng (không chân thật, giả dối)

зака́зчи||к *м.*, **~ца** *ж.* người đặt hàng

зака́зывать I, заказáть I (*В*) đặt, thửa, đặt hàng, đặt làm, đặt mua, commăng; ~ банкéт đặt tiệc; ~ обéд đặt bữa ăn; ~ билéт đặt vé, đặt mua vé; ~ костю́м đặt may bộ comlê, thửa bộ quần áo; ~ блю́до (*в ресторане*) gọi món ăn

зак||а́зывать II, заказáть II (*В*) *уст.* (*запрещать*) cấm, cấm chỉ; физúческий труд для негó надóлго закáзан anh ta bị cấm lao động chân tay trong một thời gian lâu; все путú емý закáзаны нó bị cắt hết mọi đường, нó không còn lối nào nữa; говорúть никомý не ~ажешь không thể cấm người ta nói được; ~ путь (дорóгу) комý-л. cấm đường ai, cấm ai không được đến, cấm cửa ai

зака́л *м. см.* закáлка; ✧ хлеб с ~ом bánh mì nướng chưa chín

закалённость *ж.* (sự, độ) tôi luyện, trui luyện, rèn luyện, dày dạn

закалённый *прил.* (được) tôi luyện, trui luyện, rèn luyện, dày dạn; ~ боéц chiến sĩ dày dạn (được tôi luyện) ; ~ в бою́ được tôi luyện (rèn luyện, dày dạn) trong chiến đấu

зака́ливать(ся) *несов. см.* закаля́ть(ся)

закали́ть(ся) *сов. см.* закаля́ть(ся)

зака́лк||а *ж.* 1. (sự) tôi, trui, luyện; ~ стáли tôi (trui) thép; 2. *перен.* (*воспитание стойкости, выносливости*) (sự) tôi luyện, trui luyện, rèn luyện, trui rèn, luyện tập; получúть ~у được tôi luyện (rèn luyện, trui luyện, trui rèn); ~ организма rèn luyện cơ thể; 3. *перен.* (*стойкость*) (sức) bền bỉ, dẻo dai, dày dạn; (*выносливость*) (sự) dai sức; (*нравственная*) tư chất

зака́лывать, заколóть (*В*) 1. (*убивать*) đâm chết; (*животных тж.*) chọc tiết; заколóть свинью́ chọc tiết lợn; 2. (*закреплять*) găm, ghim, cài, gài; ~ вóлосы găm tóc

закаля́ть, закали́ть (*В*) 1. tôi, trui, luyện; ~ сталь tôi (trui) thép; 2. *перен.* tôi luyện, trui luyện, rèn luyện, trui rèn, luyện tập; ~ вóлю tôi luyện (trui luyện, rèn luyện) ý chí

закаля́ться, закали́ться 1. (được) tôi, trui, luyện; 2. *перен.* (được) tôi luyện, trui luyện, rèn luyện, trui rèn, tập luyện

закамуфли́ровать *сов. см.* камуфли́ровать

зака́нчив||ать, зако́нчить (*В*) làm xong, hoàn thành, hoàn tất, kết thúc, kết liễu; ~аю рабóту tôi làm sắp xong (đang kết thúc) công việc; зако́нчить рабóту làm xong việc, hoàn thành (hoàn tất) công việc; ~ выступлéние kết thúc lời phát biểu; зако́нчить строúтельство xây dựng xong, hoàn tất (hoàn thành) việc xây dựng

зака́нчиваться, зако́нчиться 1. xong, hết, mãn, (được) hoàn thành, hoàn tất, kết thúc, kết liễu; собра́ние скóро зако́нчится cuộc họp sắp xong (sắp mãn); 2. *тк. несов.* (*Т*) (được) kết thúc

зака́пать I *сов. см.* зака́пывать I

зака́п||ать II *сов.* (*начать капать*) (bắt đầu) nhỏ giọt, nhỏ, rỏ; слёзы ~али из глаз nước mắt nhỏ giọt; дождь ~ал trời bắt đầu mưa

закапри́зничать *сов. см.* капри́зничать

зака́пывать I, зака́пать (*В*) 1. (*забрызгивать*) làm (giây, vấy) bẩn, làm lấm; ~ стол черни́лами giây bẩn (vấy bẩn, làm vấy) mực lên bàn; 2. *разг.* (*по каплям*) nhỏ, rỏ; ~ лека́рство в глаз nhỏ (rỏ) thuốc vào mắt

зака́пывать II, закопа́ть (*В*) 1. chôn, vùi, chôn vùi; 2. (*заполнять землёй*) lấp; ~ я́му lấp hố

зака́пываться, закопа́ться vùi mình, ẩn nấp, nấp hầm

зака́ркать *сов.* (bắt đầu) kêu quạ quạ

зака́рмливать, закорми́ть (*В*) cho... ăn no quá

зака́т *м.* 1. mặt trời lặn; (*время заката*) (lúc, buổi) hoàng hôn, mặt trời lặn; (*освещение неба*) ráng chiều; на ~е vào lúc hoàng hôn, khi mặt trời lặn; 2. *перен.* ngày tàn, lúc kết thúc (kết liễu); ✧ на ~е дней khi về già, lúc xế bóng

зака́тать *сов. см.* зака́тывать II

зака́тить *сов. см.* зака́тывать I

зака́титься *сов. см.* зака́тываться

зака́точн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy cuộn, máy đóng nắp

зака́тывать I, закати́ть (*В*) 1. lăn (đẩy)... vào; закати́ть коля́ску во двор đẩy xe nôi vào sân; закати́ть мяч под крова́ть lăn quả bóng vào gầm giường; 2. *разг.* (*устраивать*) làm, gây nên, bày; ~ пир bày (mở, làm) tiệc; ~ скандал gây scandal, gây chuyện om sòm; 3. *разг.* (*наносить удар*) giáng, tát, vả, đánh; ~ пощёчину tát, vả, tai cho một cái, giáng một cái tát; ~ оплеу́ху tát tai, bạt tai, bớp, tai; ✧ ~ глаза́ trợn ngược mắt, trợn mắt long sòng sọc

зака́тывать II, закати́ть 1. (*в* в *В*) (*обёртывать, обматывать*) cuộn (cuốn, quấn)... lại; 2. (*подвёртывать, засучивать*) xắn, xăn, vén; ~ рукава́ xắn (xăn, vén) tay áo; ~ брю́ки xắn (xăn) quần; 3. (*заравнивать катком*) lăn, cán; ~ доро́гу lăn đường

зака́тываться, закати́ться 1. lăn vào; 2. (*о небесных светилах*) lặn; 3. *перен.* (*о славе и т. п.*) lu mờ, mờ đi, tàn lụi, suy sút; ✧ глаза́ закати́лись đôi mắt trợn ngược lên; закати́ться сме́хом cười vang; закати́ться слеза́ми khóc tức tưởi

закач||а́ть I *сов.* (*В*) 1. ru, ru ngủ; 2. (*вызвать головокружение*) lắc mệt, làm say sóng; его́ ~а́ло anh ấy bị say sóng, nó bị lắc mệt

закача́ть II *сов.* (*начать качать*) (bắt đầu) lắc, đu đưa

закача́ться *сов.* (*начать качаться*) (bắt đầu) lúc lắc, đu đưa, lắc lư, tròng trành

зака́шлять *сов.* (bắt đầu) ho

зака́шл||яться *сов.* ho sù sụ, ho lâu; я ~ялся от ды́ма tôi ho sù sụ vì khói

зака́яться *сов. разг.* thề bỏ, chừa, bỏ, cai

заква́кать *сов.* (bắt đầu) kêu ộp oạp

заква́сить(ся) *сов. см.* заква́шивать(ся)

заква́ска *ж.* 1. (*действие*) (sự) ủ chua, muối chua, làm chua, làm dưa; 2. (*вещество*) chất gây men, men, mẻ; 3. *перен. разг.* tư chất, bản tính; в нём видна́ хоро́шая ~ thấy rõ cậu ta có tư chất tốt

заква́шивать, заква́сить (*В*) ủ (muối, làm) chua, làm dưa

заква́шиваться, заква́ситься chua ra, lên men

закива́ть *сов.* (bắt đầu) gật, gật đầu

закида́ть *сов. см.* заки́дывать I

закидо́н *м. разг. обыкн. мн.* (*странность*) (thói, tính) gàn dở, dở hơi, hâm

заки́дывать I, закида́ть (*В Т*) *разг.* lấp đầy; (*покрывать*) tung (ném, vứt, quăng, phủ) đầy; *перен.* đưa dồn dập (tới tấp, liên tiếp); ~ я́му землёй lấp đất đầy hố; ~ кого́-л. цвета́ми tung nhiều hoa cho ai; закида́ть кого́-л. вопро́сами hỏi ai dồn dập (tới tấp), dồn dập hỏi ai

заки́дывать II, заки́нуть 1. *см.* забра́сывать II; 2.: ~ го́лову ngửa mặt (ngửng đầu) lên, ngửa cổ; ~ но́гу на́ ногу ngồi vắt mảy (tréo mảy, vắt chân chữ ngũ); ~ ру́ки за́ голову chắp tay sau gáy; ~ ружьё за́ спину khoác súng lên vai; ✧ заки́нуть у́дочку buông lời ướm hỏi, dò la, dò hỏi; заки́нуть слове́чко за кого́-л. nói một lời tốt để ủng hộ cho ai, nói giúp cho ai

заки́нуть *сов. см.* заки́дывать II

закипа́ть, закипе́ть (bắt đầu) sôi, sôi lên; *перен.* (bắt đầu) sôi nổi, sôi nổi lên; вода́ закипе́ла nước đã sôi; рабо́та закипе́ла công việc đã sôi nổi hẳn lên

закипе́ть *сов. см.* закипа́ть

закиса́ть, заки́снуть chua ra, trở nên chua

заки́снуть *сов. см.* закиса́ть

за́кись *ж. хим.* protoxyd, oxyd thấp; ~ азо́та protoxyd nitrogen

заклад *м. уст.* 1. *см.* зало́г I 1, 2; отдава́ть в ~ cầm, đợ, cầm cố, cầm đợ, thế chấp; брать де́ньги под ~ cầm cố (cầm đợ) để vay tiền, vay tiền có thế chấp; отнести́ вещь в ~ đem đồ đi cầm (đi đợ); 2. (*спор о чём-л.*) (sự) đánh cuộc, đánh cá, cá độ, cá cược, cuộc, cá, cược; об ~ би́ться, поби́ться đánh cuộc, đánh cá, cá độ, cá cược, cuộc, cá, cược; вы́играть ~ được cuộc, được cược

закла́дк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) khởi công, đặt móng; ~ го́рода khởi công xây dựng thành phố; ~ фунда́мента đặt móng, đặt nền móng; ~ корабля́ lát đáy tàu; ~ са́да trồng vườn; ~ си́лоса ủ thức ăn tươi; 2. (*в книге*) dải đánh dấu trang; 3. (*на пишущей машинке*): напеча́тать пять экземпля́ров в одну́ ~у đánh năm bản một lần đặt giấy

закладна́я *ж.* (*скл. как прил.*) *юр.* văn tự cầm cố (thế chấp)

закладн||о́й *прил.* (thuộc về) cầm cố, cầm đợ, thế chấp, cầm đồ; ~а́я квита́нция biên lai cầm đồ

закла́дчик *м.* người cầm cố (thế chấp, cầm đồ)

закла́дывание *с.* (*отдача в залог*) (sự) cầm cố, cầm đợ, thế chấp, cầm đồ, cầm, đợ

закла́дывать, заложи́ть 1. (*В*) (*засовывать*) đút, nhét; (*класть*) để, đặt; заложи́ть ру́ки в карма́ны đút tay vào túi; заложи́ть но́гу на́ ногу ngồi tréo chân (vắt mảy, tréo mảy, vắt chân chữ ngũ); заложи́ть ру́ки за́ спину chắp tay sau lưng; ~ ми́ны đặt (gài, cài) mìn; ~ руду́ на пла́вку nạp quặng vào lò; 2. *перен.* vốn có, có sẵn; 3. (*В*) (*нужную страницу*) đánh dấu trang; 4. (*В*) (*основывать*) khởi công, đặt móng, đặt nền móng, bắt đầu xây dựng; ~ фунда́мент đặt móng (nền móng); ~ кора́бль lát đáy tàu; ~ но́вый го́род khởi công xây dựng (đặt nền móng cho) thành phố mới; 5. (*В Т*) (*заполнять чем-л.*) nhét đầy, xếp đầy, bịt kín, bít kín, trít; заложи́ть дымохо́ды кирпичо́м lấy gạch trít (bịt kín, bít kín) ống khói; заложи́ть стол кни́гами xếp sách đầy bàn; 6. (*В*) (*запрягать*) thắng, đóng; ~ лошаде́й thắng (đóng) ngựa; 7. (*В*) (*отдавать в залог*) cầm cố, cầm đợ, thế chấp, cầm, đợ; 8. *безл. разг.*: ~ грудь ти́с ngực; ~ у́ши тịt tai; ~ нос nghẹt (tịt) mũi; 9. *разг.* (*В*) (*предавать*) phản, phản thùng; (*доносить*) tố cáo, cáo giác, mật báo, bô báo, bẩm báo, tâu báo; ✧

заложи́ть осно́ву, фунда́мент чего́-л. đặt cơ sở (nền móng) cho cái gì; заложи́ть скла́дку (скла́дки) gấp nếp, xếp nếp

закла́ние *с.*: на ~ *ирон.* để hy sinh (tế thần)

заклева́ть I *сов.* (*В*) 1. mổ chết; 2. *перен.* làm tình làm tội, giày vò

заклева́ть II *сов.* (*начать клевать*) (bắt đầu) mổ; (*о рыбе*) (bắt đầu) cắn

заклéивать, заклéить (*В*) dán, niêm, dán (niêm)...lại, gắn kín; ~ конве́рт dán phong bì; ~ око́нные ра́мы dán kín khung cửa sổ

заклéиваться, заклéиться (được) dán, niêm, gắn

заклéить(ся) *сов. см.* заклéивать(ся)

заклейми́ть *сов. см.* клейми́ть

заклепа́ть *сов. см.* заклёпывать

заклёпка *ж.* 1. (*действие*) (sự) tán đinh, tán rivê; 2. (*металлический стержень*) đinh tán, rivê

заклёпочн||ый (thuộc về) tán đinh, tán rivê; ~oe соедине́ние ghép bằng đinh tán (rivê)

заклёпщик *м.* thợ tán đinh (tán rivê)

заклёпывать, заклепа́ть (*В*) tán đinh, tán rivê, ghép bằng đinh tán

заклина́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) đọc chú, niệm thần chú; (*слова*) (câu) chú, thần chú; 2. (*мольба*) (lời) van xin, van lơn, van nài, cầu khẩn

заклина́тель *м.* thầy phù thuỷ, thầy mo, thầy pháp

заклина́ть *несов.* 1. (*В*) (*заколдовывать*) đọc chú, niệm thần chú; 2. (*В + инф.*) (*умолять, просить*) van xin, van lơn, van nài, cầu khẩn

заклúнивать заклúнить 1. (*закрепить*) nêm, chêm, đóng nêm, nêm chặt; 2. (*помешать движению*) làm nghẹn (kẹt, hóc, mắc, chẹt) tắc

заклúниваться, заклúниться (bị) nghẹn, kẹt, hóc, mắc, tắc, chẹt

заклúнить(ся) *сов. см.* заклúнивать(ся)

заклуби́ться *сов. см.* клуби́ться

заключ||а́ть, заключи́ть 1. *тк. несов.* (*В*) (*содержать*) chứa đựng, hàm chứa, bao gồm, bao hàm, có, chứa, đựng, là; ~ в себе́ hàm chứa, bao hàm; 2. (*В*) (*лишать свободы*) giam, giam giữ, giam cầm, câu lưu, tống giam, cầm tù, bỏ tù; ~ кого́-л. в тюрьму́ bỏ tù (cầm tù) ai, bắt ai bỏ tù; 3. (*В* в *В*) (*помещать*) đặt; ~ что́-л. в ско́бки đặt cái gì vào trong ngoặc đơn; 4. (*В Т*) (*заканчивать*) kết thúc; ~ речь слова́ми благода́рности kết thúc diễn văn bằng những lời cảm ơn; 5. (*делать вывод*) kết luận; 6. (*В*) (*вступать в соглашение*) ký, ký kết; заключи́ть мир ký (ký kết) hoà ước; заключи́ть сою́з ký kết liên minh; ~ соглаше́ние, до́гово́р ký (ký kết) hiệp định, hiệp ước; заключи́ть брак kết hôn; ✧ ~ кого́-л. в объя́тия ôm chầm (ôm chầm) ai; ~ пари́ đánh cuộc, đánh cá, cá độ

заключ||а́ться *несов.* 1. (в *П*) (*находиться*) có, ở trong, nằm trong, hàm chứa, chứa đựng; никто́ не по́нял, како́й смысл ~а́лся в его́ слова́х không ai hiểu trong lời nói của ông ta hàm chứa (có) ý gì; 2. (в *П*) (*содержаться*) là, là ở chỗ; тру́дность ~а́ется в том, что... khó khăn là ở chỗ...; цель выступле́ния ~а́ется в том, что... mục đích của lời phát biểu là...; 3. (*Т*) (*заканчиваться*) (được) kết thúc

заключе́ни||е *с.* 1. (*соглашения и т. п.*) (sự) ký, ký kết; ~ до́гово́ра ký hiệp ước; ~ сою́за ký kết liên minh; ~ ми́ра ký hoà ước; 2. (*лишение свободы*) (sự) giam, giam giữ, giam cầm, câu lưu, cầm tù, bỏ tù, tống giam; одино́чное ~ biệt giam, giam riêng, giam xà lim một người; находи́ться в ~и bị giam (giam giữ, giam cầm, câu lưu), bị tù, ở tù; ~ в концла́герь bị giam giữ (giam cầm) trong trại tập trung; отбы́ть ~ mãn tù, mãn hạn (hết hạn) tù, mãn hạn (hết hạn) giam; 3. (*вывод*) kết luận; де́лать ~ kết luận; приходи́ть к ~ю đi đến kết luận; 4. (*конец чего-л.*) (phần, đoạn) cuối, kết, kết luận, kết thúc; ~ рома́на phần kết (cuối), đoạn kết (cuối) của tiểu thuyết; ✧ в ~ cuối cùng, để kết thúc, để kết luận

заключённый *м.* (*скл. как прил.*) người tù, tù nhân, người bị giam, tù phạm; полити́ческий ~ người tù chính trị, chính trị phạm

заключи́тельн||ый *прил.* kết thúc, kết luận; kết (*сокр.*); (*последний*) cuối cùng; ~oe сло́во lời kết thúc, lời kết luận, lời bế mạc; ~ая часть ре́чи đoạn kết của bài diễn văn; ~oe выступле́ние buổi biểu diễn kết thúc; ~ акт *дип.* định ước, định ước cuối cùng; ~ые постановле́ния *дип.* (*в договорах и т.п.*) những điều khoản cuối cùng; ~ая сце́на *театр.* cảnh cuối, phần kết

заключи́ть *сов. см.* заключа́ть 2–6

закля́тие *с.* bùa mê, bùa chú, bùa yêu, thần chú

закля́тый *прил.*: ~ враг kẻ thù không đội trời chung, tử thù

зако́вать *сов. см.* зако́вывать

зако́вывать, закова́ть (*В*) 1. rèn liên kết, rèn dính liền; 2. cùm, gông, xiềng, xích; ~ кого́-л. в кандалы́ cùm (gông) ai lại; ~ кого́-л. в це́пи xích (xiềng) ai lại; 3. (*одевать в броню, латы*) mặc áo giáp cho...; *перен.* (*сковывать*) đóng băng lại

заковыля́ть *сов. разг.* (đi) khập khiễng, tập tễnh, cà nhắc; (*о детях*) (đi) chập chững

заковы́ристый *прил. разг.* hóc búa, khó khăn, phức tạp, rắc rối; ~ вопро́с câu hỏi hóc búa, vấn đề rắc rối

закоди́рованный *прил.* (đã) mã hoá

закоди́ровать *сов. см.* коди́ровать

закола́чивать, заколоти́ть (*В*) *разг.* 1. (*забивать*) đóng; ~ гвоздь в сте́ну đóng đinh vào tường; 2. (*заделывать, закрывать*) đóng kín, bịt kín, bịt; ~ дом đóng kín nhà; ~ окно́ bịt kín cửa sổ; 3. (*избивать*) đánh, đập, nện, choảng; заколоти́ть до смерти đánh (đập, nện) đến chết

заколдо́ванн||ый *прил.* bị yểm (chài, ếm, chài ếm, bỏ bùa, mê hoặc); ~oe ме́сто chỗ bị yểm (bị ếm, bị chài ếm); ✧ ~ круг vòng lẩn quẩn; (*безвыходное положение*) tình cảnh bế tắc; попа́сть в ~ круг lâm vào tình cảnh bế tắc

заколдова́ть *сов. см.* заколдо́вывать

заколдо́вывать, заколдова́ть (*В*) yểm, chài, ếm, bỏ bùa, chài ếm, mê hoặc

заколеба́ться *сов. см.* колеба́ться

зако́лка *ж. разг.* (cái) cặp tóc, kẹp tóc, cặp ba lá

заколоси́ться *сов.* (bắt đầu) trổ bông

заколоти́ть I *сов. см.* закола́чивать

заколоти́ть II *сов.* (*в В*) (*начать колотить*) (bắt đầu) gõ, đập, đánh; ~ в дверь gõ (đập) cửa

заколоти́ться *сов. разг.* (*о сердце*) (bắt đầu) đập

заколо́ть I *сов. см.* зака́лывать

закол||о́ть II *сов. безл.* (*начать колоть*) đau nhói; у меня́ ~о́ло в боку́ tôi thấy đau nhói ở hông

заколо́ться *сов.* tự vẫn, tự đâm chết mình

заколы́х||а́ться *сов. см.* колыха́ться; ~а́лись знамёна những lá cờ phấp phới tung bay

закольцева́ть *сов. см.* кольцева́ть

закомпости́ровать *сов. см.* компости́ровать

зако́н *м.* 1. (*государственный*) đạo luật, luật; *мн.*: ~ы pháp luật, luật pháp; избира́тельный ~ luật bầu cử; ~ о семье́ и бра́ке luật hôn nhân và gia đình; ~ о социа́льном страхова́нии luật bảo hiểm xã hội; де́йствующие ~ы pháp luật hiện hành; ко́декс, свод ~ов bộ luật, pháp điển; свод ~ов о труде́ bộ luật lao động; издава́ть, обнаро́довать ~ ban bố, ban hành luật; де́йствовать по ~у làm theo luật, hành động theo pháp luật; вне ~а ngoài vòng pháp luật; объяви́ть, поста́вить кого́-л. вне ~а tuyên bố, đặt ai ngoài vòng pháp luật, tuyên bố ai là bất hợp pháp; 2. (*предписание, веление*) pháp lệnh, pháp luật, luật pháp; прика́з командира́ — ~ mệnh lệnh của người chỉ huy là pháp lệnh (pháp luật, luật pháp); 3. (*правила, положения*) quy tắc, quy chế, phép tắc, phép, luật; ~ ве́жливости quy tắc xã giao, phép lịch sự; ~ че́сти quy tắc danh dự; ~ы грамма́тики những quy tắc ngữ pháp; ~ы правописа́ния phép chính tả; ~ы ша́хматной игры́ quy tắc (phép tắc, luật) chơi cờ; 4. (*объективный*) quy luật, định luật, luật; ~ы приро́ды những quy luật (định luật) của thiên nhiên; ~ сохране́ния эне́ргии định luật bảo toàn năng lượng; ~ народонаселе́ния *эк.* quy luật nhân khẩu; ~ сто́имости *эк.* quy luật giá trị

зако́нник *м. разг.* 1. (*знаток законов*) người thông thạo pháp luật; 2. (*тот, кто строго соблюдает законы*) người tuân thủ pháp luật

зако́нно *нареч.* (một cách) hợp pháp, đúng luật, theo đúng luật

зако́нность *ж.* 1. (nền) pháp chế, pháp trị; 2. (*соответствие с законом*) (tính) hợp pháp; ~ докуме́нта tính hợp pháp của chứng từ; 3. (*справедливость, правомерность*) (tính) hợp lý, hợp pháp, chính đáng

зако́нн||ый *прил.* 1. hợp pháp, đúng luật, theo đúng luật; (*установленный законом*) pháp định; ~ докуме́нт giấy tờ hợp pháp; ~ владе́лец người chủ hợp pháp; на ~ом основа́нии trên cơ sở pháp lý; ~ая цена́ giá pháp định; ~ брак hôn nhân theo pháp luật; ~ муж chồng chính thức; ~ая жена́ vợ chính thức; ~ насле́дник người thừa kế hợp pháp; 2. (*справедливый, обоснованный*) chính đáng, hợp lý; ~ое тре́бование yêu sách chính đáng; ~ое возмуще́ние (sự) phẫn nộ chính đáng; ~ые де́йствия những hành động chính đáng

законове́д *м.* luật gia, nhà luật học

законове́дение *с.* (khoa) luật học

законода́тель *м.* người (cơ quan) lập pháp, người (cơ quan) làm luật; ✧ ~ мод người tạo mốt (định mốt, sáng tạo thời trang)

законода́тельн||ый *прил.* (thuộc về) lập pháp, làm luật; ~ая власть quyền lập pháp; ~ о́рган cơ quan lập pháp; ~ая инициати́ва sáng kiến lập pháp; ~ые а́кты những văn bản pháp luật; получи́ть ~ое закрепле́ние được ghi nhận về mặt pháp luật

законода́тельство *с.* 1. (*совокупность законов*) luật, pháp luật, luật pháp; трудово́е ~, ~ о труде́ luật lao động; уголо́вное ~ luật hình sự, hình luật, luật hình; гражда́нское ~ luật dân sự, dân luật, luật hộ; 2. (*издание законов*) (sự) lập pháp, làm luật

закономе́рно *нареч.* (một cách) hợp quy luật, đúng quy luật; развива́ться ~ phát triển hợp quy luật

закономе́рность *ж.* (tính, tính chất) quy luật, hợp quy luật

закономе́рн||ый *прил.* hợp (đúng, theo) quy luật; (*логически обоснованный*) hợp lý; (*правильный*) đều đặn; ~ое явле́ние hiện tượng hợp quy luật; ~ результа́т kết quả hợp lý (hợp quy luật); ~ое разви́тие sự phát triển đều đặn; э́то вполне́ ~о việc này hoàn toàn hợp lý (hợp quy luật)

законопа́тить *сов. см.* законопа́чивать

законопа́чивать, законопа́тить (*В*) trét, xảm, bịt; ~ ло́дку trét (xảm) thuyền

законоположе́ние *с.* pháp quy

законопрое́кт *м.* (bản) dự luật, dự án luật

законотво́рец *м. книжн.* người (cơ quan) làm luật

законотво́рческий *прил.* (thuộc về) làm luật; ~ деятельность hoạt động làm luật

законотво́рчество *с.* (sự, hoạt động) làm luật

законсерви́ровать *сов. см.* консерви́ровать

законспекти́ровать *сов. см.* конспекти́ровать

законспири́ровать *сов.* (*В*) giữ bí mật, làm... thành bí mật

законтрактова́ть *сов. см.* законтра́ктовывать

законтрактова́ться *сов. см.* законтра́ктовываться

законтра́ктовывать, законтрактова́ть (*В*) ký hợp đồng (giao kèo); законтрактова́ть помеще́ние ký hợp đồng thuê nhà

законтра́ктовываться, законтрактова́ться ký hợp đồng (giao kèo), nhận trách nhiệm theo hợp đồng

зако́нченность *ж.* (tính chất, sự) hoàn chỉnh, hoàn thiện, thành thục, thành thạo

зако́нченн||ый *прил.* 1. (*обладающий целостностью*) hoàn chỉnh, trọn vẹn, đầy đủ, toàn vẹn, hoàn toàn; ~ая мысль tư tưởng hoàn chỉnh; ~ое образова́ние nền học vấn hoàn chỉnh (trọn vẹn, đầy đủ); 2. (*достигший совершенства*) hoàn thiện, thành thục, thành thạo, lão luyện; ~ худо́жник hoạ sĩ thành thục; 3. *разг.* (*полный, абсолютный*) chính cống, hoàn toàn; ~ негоди́й tên vô lại chính cống

зако́нчить(ся) *сов. см.* зака́нчивать(ся)

закопа́ть(ся) *сов. см.* зака́пывать(ся)

закопте́лый *прил. см.* закопчённый

закопти́ть I *сов.* (*В*) 1. (*покрыть копотью*) xông khói, phủ muội, gác bồ hóng (mồ hóng); 2. (*приготовить копчением*) xông (hun) khói

закопти́ть II *сов.* (*начать коптить*) (bắt đầu) phun khói

закопти́ться *сов.* 1. (*покрыться копотью*) (bị) ám khói, phủ muội, phủ bồ hóng; 2. (*о рыбе, мясе*) (được) xông khói, hun khói

закопчённый *прил.* (*В*)) ám khói, phủ muội, phủ bồ hóng (mồ hóng)

закорене́лость *ж.* (sự, tính chất) thâm nhiễm, nhiễm lâu; bất trị, nan trị, nặng căn (*ср.* закорене́лый)

закорене́л||ый *прил.* 1. (*укоренившийся*) thâm nhiễm, thâm căn cố đế, nhiễm lâu, lâu ngày, ăn sâu, khó chữa, thành cố tật; ~ая привы́чка cố tật, thói quen khó chữa; 2. (*упорный, неисправимый*) bất trị, nan trị, nặng căn, không sửa được; ~ престу́пник tên tội phạm bất trị; ~ кури́льщик con nghiện nặng căn

закорене́ть *сов.* 1. (*укорениться*) ăn sâu, thành cố tật, thâm nhiễm; 2. (в *П*) (*стать упорным*) thâm nhiễm, nhiễm sâu, không sửa được; ~ в

предрассу́дках thâm nhiễm (nhiễm sâu) những thành kiến

закорми́ть *сов. см.* зака́рмливать

закорю́чка *ж. разг.* 1. (*завитушка*) nét ngoặc, nét móc, nét mác; 2. (*уловка*) mánh khoé, mưu chước, mưu mô

закосне́л||ый *прил.* 1. (*застарелый*) thâm căn cố đế, thâm nhiễm, nhiễm sâu, nhiễm lâu ngày; (*отсталый*) hủ lậu; ~ое неве́жество (sự) dốt nát thâm căn cố đế; 2. (*неисправимый*) bất trị, nan trị, nặng căn, không sửa được

закостене́лый *прил.* cứng đờ, cứng ngắc, cứng nhắc, cứng, đờ

закостене́ть *сов.* cứng ra, đơ ra, đờ ra

зако́ул||ок *м.* 1. (*переулок*) ngõ hẻm, ngõ cụt, ngõ tối; 2. (*уголок*) xó xỉnh, xó nhà; ✧ знать все ~ки biết hết mọi ngóc ngách

закоченéвш||ий *прил.* (bị) rét cóng, lạnh cứng; ~ые па́льцы những ngón tay rét cóng (lạnh cứng, cứng đờ)

закоченéлый *прил. см.* закоченéвший

закоченéть *сов. см.* коченéть

закр||а́дываться, закра́сться 1. lẻn (lọt, chui, thấm) vào; 2. *перен.* thoáng hiện; в его́ ду́шу ~а́лось подозре́ние trong lòng anh ấy thoáng hiện mối nghi ngờ

закра́ина *ж. разг.* cạnh, mép, bờ, gờ

закра́пать *сов.* (*о дожде*) (bắt đầu) mưa lộp độp

закра́сить *сов. см.* закра́шивать

закрасне́ть(ся) *сов. см.* красне́ть(ся)

закра́сться *сов. см.* закра́дываться

закра́шивать, закра́сить (*В*) sơn, quét (phủ) sơn, quét vôi, tô (bôi) màu; закра́сить пятно́ на стене́ quét vôi lên vết bẩn trên tường

закрепи́тель *м. фото* thuốc định hình (định ảnh, hãm hình)

закрепи́тельный *прил.* (để) đóng chắc, buộc chắc, giữ chặt

закрепи́ть(ся) *сов. см.* закрепля́ть(ся)

закре́пка *ж.* (cái) kẹp, đinh chốt

закрепле́ние *с.* (sự) đóng chắc, buộc chắc, ghép chặt, kẹp chặt, giữ chặt; dành cho, giao cho, ghi nhận; củng cố; giữ vững, bám chắc, bám trụ; định hình, định ảnh, hãm hình (*ср.* закрепля́ть)

закрепля́ть, закрепи́ть 1. (*В*) đóng chắc, buộc chắc, ghép chặt, kẹp chặt, giữ chặt; ~ верёвку buộc chặt dây; ~ что́-л. болта́ми ghép chặt cái gì bằng đinh tán; ~ ка́дров на селе́ giữ cán bộ lại (giữ chân cán bộ) ở nông thôn; 2. (*В* за *Т*) (*обеспечивать права на кого-л., что-л.*) giao (dành lại, giữ lại, bảo đảm quyền)... cho, ghi nhận; ~ стано́к за рабо́чим giao máy cho công nhân phụ trách; ~ за собо́й кварти́ру dành lại (giữ lại) căn hộ cho mình (*khi đi công tác xa*); 3. (*В*) (*упрочивать*) củng cố; *воен. тж.* giữ vững, bám chắc, bám trụ; ~ побе́ду củng cố thắng lợi; ~ успе́х giữ vững (củng cố) thành tích; 4. (*В*) *фото* định hình, định ảnh, hãm hình; 5. (*В*) (*желудок*) (bị) táo, bón, táo bón

закрепля́ться, закрепи́ться 1. (được) đóng chắc, buộc chắc, ghép chặt, kẹp chặt, giữ chặt; 2. (*упрочиваться*) (được) ghi nhận, củng cố; 3. *воен.* bám chắc, bám trụ, chốt lại

закрепости́ть *сов. см.* закрепоща́ть

закрепоща́ть, закрепости́ть (*В*) 1. *ист.* nông nô hoá, bắt... làm nông nô; 2. *перен.* nô dịch

закрепоще́ние *с.* 1. *ист.* (sự) nông nô hoá; 2. *перен.* (sự, tình trạng) nô dịch

закрича́ть *сов.* kêu (la, thét, hét) lên

закро́й *м.*, **закро́йка** *ж.* (sự) cắt, cắt may

закро́йн||ый *прил.* (thuộc về) cắt, cắt may; ~ая маши́на máy cắt; ~ цех phân xưởng cắt

закро́йщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ cắt, thợ cắt y phục, thợ cắt giày dép

за́кром *м.* (*мн.* ~á) *с.-х.* vựa lúa

закругле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) làm tròn, vo tròn, vê tròn, lượn tròn; 2. (*изгиб*) đoạn đường cong, cung lượn

закругло́нность *ж.* (sự) tròn góc

закругло́нный *прил.* tròn góc, lượn tròn, tròn

закругли́ть(ся) *сов. см.* закругля́ть(ся)

закругля́ть, закругли́ть (*В*) 1. làm (vo, vê, lượn) tròn; 2. *перен.* làm... gọn lại, làm mạch lạc

закругля́ться, закругли́ться 1. tròn ra, trở thành tròn; 2. *перен. разг.* nói rút gọn

закружи́ть I *сов.* (*В*) làm... choáng váng (chóng mặt); ~ кого́-л. в та́нце quay ai chóng mặt khi nhảy; ✧ ~ кому́-л. го́лову làm ai mê tít thò lò, mê hoặc ai

закружи́ть II *сов.* (*начать кружить*) (bắt đầu) lượn vòng, chạy quanh, quay

закружи́ться I *сов.* quay mệt; *перен. разг.* chạy vạy, chạy ngược chạy xuôi

закруж||и́ться II *сов.* (*начать кружиться*) (bắt đầu) quay, lượn vòng; (*о голове*) (bắt đầu) choáng váng, chóng mặt; у меня́ ~и́лась голова́ đầu tôi choáng váng, tôi chóng mặt

закрути́ть(ся) *сов. см.* закру́чивать(ся)

закру́чивать, закрути́ть (*В*) 1. xoắn, vặn, cuốn, cuộn, vấn, quấn, xe, văn; ~ про́волоку xoắn dây thép; ~ усы́ văn ria vểnh lên; 2. *разг.* (*завинчивать*) vặn, vặn...lại; ~ га́йку vặn êcu; ~ кран vặn (đóng) vòi nước; 3. (*обматывать вокруг чего-л.*) vấn (quấn)... quanh; 4. (*загибать*) bẻ, vặn; ~ кому́-л. ру́ки vặn trẹo cánh tay của ai; ✧ закрути́ть кому́-л. го́лову а) (*сбить с толку*) làm ai bối rối; б) (*увлечь*) làm ai mê tít thò lò, mê hoặc ai

закру́чиваться, закрути́ться 1. (*В*) (bị) xoắn lại, vặn lại, cuốn lại, cuốn lại; 2. *разг.* (*завинчиваться*) (bị) vặn lại; 3. (*обвиваться вокруг чего-л.*) vấn quanh, quấn quanh; 4. *разг.* (*захлопотаться*) chạy vạy, chạy ngược chạy xuôi

закручи́ниться *сов. поэт.* (bắt đầu) u sầu, buồn

закрыва́ть, закры́ть (*В*) 1. đóng, đóng...lại; (*неплотно*) khép, khép...lại; (*плотно*) đóng (đậy, bịt, bịt) kín; (*прекращать доступ*) đóng, chặn, ngăn, chận; ~ дверь đóng cửa; ~ на ключ đóng bằng khoá; ~ рот а) ngậm miệng (mồm); б) (*рукой*) bịt miệng (mồm); ~ грани́цу đóng biên giới; ~ путь chặn (chắn, chận, ngăn) đường; 2. (*покрывать, заслонять*) che, phủ, đắp, trùm; (*крышкой*) đậy, úp; ~ го́лову платко́м trùm khăn lên đầu; ~ лицо́ рука́ми lấy tay che mặt; ~ что́-л. от со́лнца che nắng cho cái gì, che cái gì khỏi nắng; ту́чи закры́ли луну́ mây che mặt trăng; 3. (*складывать, смыкать*) gập (gấp, xếp)... lại; ~ кни́гу gấp (gập) sách lại; ~ зо́нтик gập (gấp, xếp) ô; ~ глаза́ а) nhắm mắt; б) (*руками*) bịt mắt; в) (*умершему*) vuốt mắt cho...; 4. (*запирать*) khoá (giam, nhốt)... lại; ~ ко́мнату khoá phòng lại; ~ дете́й в ко́мнате nhốt trẻ con trong phòng; 5. (*прекращать действие*) đóng, tắt, hãm, ngắt; ~ во́ду đóng vòi nước lại; ~ газ đóng (tắt) gas; 6. (*прекращать деятельность*) đóng cửa, bế mạc, kết thúc; ~ заво́д đóng cửa nhà máy; ~ собра́ние bế mạc cuộc họp; ✧ ~ глаза́ на что́-л. nhắm mắt làm ngơ (nhắm mắt bỏ qua, ngoảnh mặt làm lơ, làm ngơ, làm lơ) cái gì; ~ бюллете́нь, ~ больни́чный лист khai

hết ốm, khai đã đủ sức lao động; ~ счёт *фин.* khoá tài khoản; ~ рот кому́-л. bịt mồm bịt miệng ai, khoá miệng ai; ~ кавы́чки đóng ngoặc kép; ~ ско́бки đóng ngoặc đơn

закрыва́ться, закры́ться 1. (bị) đóng lại; (*неплотно*) (bị) khép lại; (*о дороге и т. п.*) (bị) chặn lại, ngăn lại, chận lại; 2. (*укрываться, накрываться, застилаться*) (*T*) (được) phủ lên, đắp lên, trùm lên, che, phủ; (от *P*) (*защищаться*) (được) che, che phủ; 3. (*складываться*) (được) gấp lên, gấp lại, xếp lại; (*смыкаться — о глазах*) nhắm lại; 4. (*запираться*) (bị) khoá lại; 5. (*прекращать деятельность*) (bị) đóng cửa; (*о собрании и т. п.*) bế mạc, kết thúc; фа́брика закры́лась công xưởng bị đóng cửa; 6. (*заживать — о ране и т. п.*) liền da, lên da non, thành sẹo

закры́ти||е *с.* 1. (sự) đóng, đóng lại; вре́мя ~я магази́на giờ đóng cửa hàng; 2. (*окончание*) (sự) bế mạc, kết thúc; ~ театра́льного сезо́на kết thúc mùa sân khấu; ~ вы́ставки bế mạc cuộc triển lãm

закры́тость *ж.* (tính chất, tình trạng) che kín, che giấu, đóng kín, bưng bít, bí mật; информацио́нная ~ (tình trạng) bưng bít thông tin

закры́т||ый *прил.* 1. (*крытый*) che kín, kín; ~ая маши́на ôtô che kín, xe hơi có mui; 2. (*недоступный для всех*) kín, bí mật, trong nội bộ; ~ ко́нкурс cuộc thi tuyển trong nội bộ; ~ое заседа́ние phiên họp kín, họp bí mật; 3. *мед.* (*скрытый*) kín, ngầm; ~ перело́м (sự) gãy kín; ~ая фо́рма боле́зни hình thái bệnh ngầm; 4. (*не открытый, глухой*) kín, cổ kín; ~ое пла́тье áo cổ kín; ✧ ~ое голосова́ние (cuộc) bỏ phiếu kín; ~ое письмо́ thư bí mật, mật thư; ~ое мо́ре biển kín; ~ое уче́бное заведе́ние trường nội trú; в ~ом помеще́нии trong phòng, trong nhà, có mái che; при ~ых дверя́х kín, bí mật

закры́ть(ся) *сов. см.* закрыва́ть(ся)

закули́сн||ый *прил.* 1. (ở) hậu trường, sau sân khấu; 2. *перен.* lén lút, ngấm ngầm, bí mật; ~ые перегово́ры cuộc đàm phán bí mật (lén lút, ngấm ngầm); ~ые интри́ги những âm mưu lén lút (ngấm ngầm)

закупа́ть, закупи́ть (*B*) (*покупать*) mua; (*с целью запаса*) mua trữ (trữ sẵn, dự trữ); thu mua

закупи́ть *сов. см.* закупа́ть

заку́пка *ж.* (sự) mua; (*с целью запаса*) (sự) mua trữ, mua trữ sẵn, mua dự trữ; (*государственная*) (sự) thu mua; ~ сельскохозя́йственных проду́ктов thu mua nông phẩm

заку́поривать, заку́порить (*B*) nút... lại, đóng (đút) nút, nút chặt, bịt (bít, đóng) kín; ~ буты́лку про́бкой đóng nút chai

заку́порить *сов. см.* заку́поривать

заку́порка *ж.* 1. (sự) đóng nút, đút nút, bịt kín, bít kín, đóng kín; 2. *мед.* (sự) tắc, nghẽn; ~ арте́рий nghẽn động mạch; ~ вен nghẽn tĩnh mạch

заку́почн||ый *прил.* (thuộc về) thu mua, mua; ~ая цена́ giá thu mua; ~ пункт trạm thu mua

заку́пщик *м.* người thu mua

заку́ривать, закури́ть (*B*) châm thuốc, (bắt đầu) hút; ~ сигаре́ту châm điếu thuốc; разреши́те закури́ть? tôi được phép hút thuốc không ạ?; заку́рим! nào, ta hút nhé!

заку́рив||аться, закури́ться bắt lửa; сигаре́та не ~ается thuốc lá không bắt lửa

закури́ть *сов.* 1. *см.* заку́ривать; 2. (*начать курить*) (bắt đầu) hút thuốc; (*стать курильщиком*) trở nên nghiện hút

закури́ться *сов.* 1. *см.* заку́риваться; 2. (*начать куриться*) bắt đầu phun khói

заку́рка *ж. разг.* (sự) châm thuốc, bắt đầu hút, hút thuốc

закуса́ть *сов.* (*B*) *разг.* (*о насекомых*) đốt, châm; (*о собаках и т. п.*) cắn

закуси́ть I, II *сов. см.* заку́сывать I, II

заку́ск||а *ж.* (*легкая еда*) món ăn nhẹ (ăn lót dạ, ăn lót lòng); (*холодная еда*) món ăn nguội; (*перед основной едой*) món ăn khai vị; (*к вину и т. п.*) đồ nhắm; ✧ на ~у để kết luận, cuối cùng, ở phần cuối, ở đoạn kết thúc

заку́сочная *ж.* (*скл. как прил.*) quán quà, quán điểm tâm, quán ăn nhỏ

заку́сывать I, заку́сить 1. (*есть немного, наскоро*) ăn lót dạ, ăn lót lòng, ăn điểm tâm, ăn qua loa; закуси́ть на ско́рую ру́ку ăn qua loa dăm ba miếng; 2. (*B T*) (*заедать чем-л.*) nhấm, nhắm, nhấm nháp, nhắm nháp; 3. *разг.* (*перед основной едой*) (ăn) khai vị

заку́сывать II, заку́сить (*B*) (*захватывать зубами*) cắn, gặm, nhai; ~ губу́ cắn môi; ✧ заку́сить удила́ а) (*о лошади*) trở (giở) chứng; б) *перен.* làm bạt mạng, làm liều, liều lĩnh; заку́сить язы́к ngậm tăm, im bặt, câm bặt

заку́тать(ся) *сов. см.* заку́тывать(ся)

заку́тывать, заку́тать (*B*) quấn (bao) chặt, trùm (phủ) kín, ủ; (*тепло одевать*) mặc (quấn) ấm

заку́тываться, заку́таться (bị) quấn chặt, bao chặt, trùm kín, phủ kín, ủ; (*тепло одеваться*) (được) mặc ấm, quấn ấm

зал *м.* 1. phòng; ~ заседа́ний phòng họp, phòng hội, hội trường; ~ заседа́ний суда́ phòng xử án; ~ ожида́ния phòng đợi; 2. (*в частном доме*) phòng tiếp khách, phòng khiêu vũ; ✧ маши́нный ~ buồng máy

за́ла *ж. см.* зал

зала́д||ить *сов. разг.* 1. (*повторять одно и то же*) lặp đi lặp lại, lắp đi lắp lại; nhai đi nhai lại (*груб.*); 2. (+ *инф.*) (*делать одно и то же*) làm đi làm lại; он ~ил ка́ждый день ходи́ть в кино́ ngày nào cậu ta cùng đi xem chiếu bóng cả

зала́мывать, заломи́ть (*B*) *разг.*: ~ цену́ nói thách, đòi giá cao; ~ ша́пку *разг.* đội mũ lệch; заломи́ть ру́ки кому́-л. bẻ ngoặt hai tay ai ra sau lưng; в отча́янии ~ ру́ки uốn vặn tay vì thất vọng

заласка́ть *сов.* (*B*) *разг.* vuốt ve... quá nhiều, quá âu yếm

залата́ть *сов. см.* лата́ть

зала́ять *сов.* (bắt đầu) sủa, sủa lên

залега́ние *с. геол.* thế nằm

залег||а́ть *несов. геол.* nằm; пласт ~а́ет на глубине́ 25 ме́тров vỉa nằm sâu 25 mét

заледене́лый *прил.* 1. (*покрывшийся льдом*) (bị) đóng băng, phủ băng; 2. (*холодный*) lạnh buốt; (*закоченевший*) (bị) rét cóng

заледене́ть *сов.* 1. (*покрыться льдом*) (bị) đóng băng, phủ băng; 2. (*закоченеть*) (bị) rét cóng

залежа́||вшийся, ~лый *прил.*: *разг.* (bị) nằm đọng, ế đọng, ứ đọng, ế đọng; (*о продуктах питания*) (bị) ôi, thiu, hỏng; ~вшееся мя́со thịt ôi; ~лый това́р hàng nằm (ế, đọng, ế đọng, ứ đọng)

залежа́ться *сов. см.* залёживаться

залёживаться, залежа́ться 1. (*долго пролежать*) nằm lâu, nằm đọng; (*в*

постели) nằm rán, ngủ dậy trưa; письмо́ залежа́лось на по́чте bức thư nằm lâu ở trạm bưu điện; 2. (*о товарах*) (bị) nằm đọng, ế, đọng, ứ đọng; (*о продуктах*) (bị) ôi, thiu, hỏng, để hỏng; э́тот това́р не залежи́тся món hàng này sẽ không bị ế (nằm đọng, ế đọng) đâu, món hàng này sẽ đắt như tôm tươi đấy

за́лежн||ый *прил.* bỏ hoang, bỏ hoá; ~ые зе́мли đất bỏ hoang, ruộng bỏ hoá

за́леж||ь *ж.* l. (*месторождение*) thân (tầng, lớp) quặng, vỉa, mỏ; ру́дная ~ vỉa quặng, thân quặng; ~и у́гля́ mỏ than; 2. *мн.*: ~и (*скопления, завал*) khối, đống; 3. *с.-х.* đất bỏ hoang, ruộng bỏ hoá

залеза́ть, залезть 1. (*на В*) (*взбираться*) trèo (leo) lên; ~ на де́рево trèo (leo) lên cây; ~ на́ гору trèo (leo) lên núi; 2. (в, под *В*) (*забиваться, прятаться*) chui (bò, luồn, lọt, nấp, ẩn) vào; ~ в кусты́ chui (bò) vào bụi cây; ~ под крова́ть chui vào gầm giường; ~ под одея́ло chui vào chăn; 3. (в *В*) (*проникать куда-л.*) lẻn (chui, lọt) vào; во́ры залезли в дом kẻ trộm lẻn (chui) vào nhà; 4. (в *В*) (*забираться рукой*) thò tay; ~ кому́-л. в карма́н thò tay vào túi ai, móc túi ai; ✧ ~ в долги́ mắc nợ, mang công mắc nợ, bị nợ nần

залезть *сов. см.* залеза́ть

залени́ться *сов. разг.* 1. đâm lười, trở nên lười biếng; 2. (*начать лениться*) (bắt đầu) làm biếng

залепи́ть *сов.* 1. *см.* залепля́ть; 2. *разг.* (*нанести удар*) đánh, giáng, tát; залепи́ть пощёчину tát, bợp, giáng một cái tát

залепля́ть, залепи́ть (*ВТ*) 1. (*заделывать*) trét (trít, bịt, lấp) kín; ~ дыру́ гли́ной lấy đất sét trét (lấp, bịt, trít) kín lỗ; 2. (*облеплять*) dán (niêm yết) đầy; ~ сте́ну объявле́ниями dán yết thị đầy tường

залета́ть, залете́ть 1. (в *В*) (*влетать куда-л.*) bay vào; 2. (*подниматься высоко*) bay vụt lên, bay lên cao; (*улетать далеко*) bay xa

залете́ть *сов. см.* залета́ть

залётн||ый *прил. поэт.* bay qua; ~ая пти́ца con chim bay qua

зале́чивать, залечи́ть (*В*) 1. chữa khỏi, chữa lành; *перен.*: ~ ра́ны hàn gắn những vết thương; 2. (*вредить лечением*) chữa bậy, chữa làm nặng thêm; chữa lợn lành thành lợn què (*ирон.*)

зале́чиваться, залечи́ться (được) chữa khỏi, chữa lành, khỏi, lành

залечи́ть(ся) *сов. см.* зале́чивать(ся)

зале́чь *сов.* 1. nằm, nằm lâu; ~ спать nằm ngủ; ~ в берло́гу nằm ngủ trong hang; 2. *воен.* nằm, nấp, nằm nấp

зали́в *м.* vịnh, vũng

заливать, зали́ть 1. (*В*) (*затоплять, покрывать*) tràn ngập, làm ngập, ngập, lút; река́ залила́ луга́ nước sông tràn ngập (lút, ngập) đồng cỏ; ко́мната была́ залита́ све́том phòng tràn ngập ánh sáng; кра́ска залила́ её лицо́ mặt nàng đỏ bừng lên; лицо́ её бы́ло за́лито слеза́ми mặt nàng đầm đìa (giàn giụa) nước mắt; 2. (в *Т*) (*обливать*) vấy, làm đổ, vấy bẩn; зали́ть кни́гу черни́лами vấy (làm đổ, vấy bẩn) mực vào sách; 3. (*В*) (*тушить*) tưới tắt, dập tắt; ~ пожа́р тушить (dập tắt) đám cháy; 4. (в *Т*) (*заделывать чем-либо жидким*) rải, đổ, rót, tưới; ~ что́-л. асфа́льтом rải nhựa cái gì; ~ галоши́ ва́ксой tráng cao-su; ~ кастрю́лю ва́ксой tráng cái xoong; 5. (*В* в *В*) *разг.* (*наливать*) rót, đổ; ~ горю́чее в ба́ки đổ nhiên liệu vào các thùng; ✧ ~ го́ре вино́м uống rượu giải phiền

залив||а́ться I, зали́ться 1. (*Т*) (*покрываться водой*) (bị) tràn ngập, ngập, lút; 2. (*обливаться*) (bị) vấy, vấy bẩn; 3. (*проникать*) chảy vào; вода́ ~а́ется за воротни́к nước chảy vào cổ áo

заливаться II, зали́ться: ~ ла́ем sủa gâu gâu; ~ сме́хом cười ran; ~ пла́чем khóc sướt mướt; ~ пе́сней а) hát vang; б) (*о птицах*) hót vang, ngân vang, ngân rung

зали́вка *ж.*: ~ асфа́льтом (sự) rải nhựa; ~ галоши́ (sự) vá chín giày cao-su; ~ горю́чего (sự) đổ nhiên liệu

заливно́е *с.* (*скл. как прил.*) *кул.*: ~ из ры́бы (món) cá đông; ~ из мя́са (món) thịt đông

заливн||о́й *прил.* 1.: ~ луг đồng cỏ ngập nước 2. (*о кушанье*) đông; ~а́я ры́ба cá đông

зализа́ть *сов. см.* зали́зывать

зали́зывать, зализа́ть (*В*) 1. liếm; ~ ра́ну liếm vết thương; 2. *разг.* (*шерсть*) liếm lông

зали́ть *сов. см.* заливать

зали́ться I, II *сов. см.* заливаться I, II

залихва́тски *нареч.* (một cách) hiên ngang, ngang tàng, hùng tráng

залихва́тск||ий *прил. разг.* hiên ngang, ngang tàng, hùng tráng; ~ вид vẻ hiên ngang; ~ая пе́сня bài ca hùng tráng

зало́г I *м.* (sự) cầm cố, cầm đợ, thế chấp, cầm đồ, cầm, đợ; 2. (*вещь*) đồ đem cầm, vật thế chấp, của tin; (*сумма*) tiền ký quỹ, tiền bảo đảm; отдава́ть в ~ đem thế chấp; освобожде́ние под ~ tạm tha dưới hình thức ký quỹ; 3. *перен.* (sự) bảo đảm, đảm bảo; ~ ми́ра bảo đảm (đảm bảo) cho hoà bình

зало́г II *м. грам.* dạng; действи́тельный ~ dạng chủ động; страда́тельный ~ dạng bị động

зало́гов||ый I *прил.* (thuộc về) cầm cố, cầm đợ, thế chấp, cầm đồ; ~ая квита́нция, ~ая распи́ска biên lai, giấy ghi nhận cầm cố

зало́говый II *прил. грам.* (thuộc về) dạng

залогода́тель *м. юр.* người mắc nợ (cầm cố, thế chấp)

залогодержа́тель *м. юр.* trái chủ, chủ nợ, chủ đồ cầm cố

заложи́ть *сов. см.* закла́дывать

зало́жни||к *м.*, **~ца** *ж.* con tin

заломи́ть *сов. см.* зала́мывать

залп *м.* loạt, tràng (*súng, đạn*); дать ~ bắn một loạt; стреля́ть ~ами bắn từng loạt, bắn thành tràng

за́лповый *прил.* từng loạt, thành tràng; ~ ого́нь hoả lực từng loạt

за́лпом *нареч.* 1. từng loạt, thành tràng; вы́стрелить ~ bắn một loạt (một tràng); 2. *перен. разг.* một hơi, một mạch, một thôi một hồi; вы́пить что́-л. ~ uống cái gì một hơi; сказа́ть всё ~ nói một thôi một hồi tất cả

залуча́ть, залучи́ть (*В*) *разг.* gọi (rủ, dụ, nhử, dử)... đến; залучи́ть кого́-л. в го́сти rủ ai đến chơi nhà

залучи́ть *сов. см.* залуча́ть

залы́сина *ж.* chỗ hói trán

залюбова́ться *сов.* (*Т*) ngắm nghía, nhìn mải mê; е́ю мо́жно ~ nàng đẹp vô ngần, chị ta thì có thể nhìn mãi không chán mắt

зам *м. разг.* (*заместитель*) phó, người phó

зама́зать(ся) *сов. см.* зама́зывать(ся)

зама́зка *ж.* mastic, mattit

зама́зывать, зама́зать (*В*) 1. (*краской и т. п.*) sơn, quét (phủ) sơn, quét vôi, tô (bôi) màu; 2. *перен. разг.* (*умышленно скрывать*) lấp liếm, che lấp, xoá nhoà, che giấu, giấu giếm, che đậy; ~ недостатки che giấu (lấp liếm,

che đậy) khuyết điểm; 3. (*залеплять*) trám, trét; ~ о́кна trám cửa sổ; ~ щель trám khe hở; 4. (*пачкать*) làm (bôi, vấy) bẩn; ✧ зама́зать рот кому́-л. trám miệng ai, làm ai câm miệng (*thường bằng mua chuộc*)

зама́зываться, зама́заться (bị) bẩn, vấy bẩn

зама́лчивать, замолча́ть (*В*) *разг.* ỉm (lờ, giấu)... đi

зама́н||ивать, зама́нить (*В*) nhử, dử, dụ, dụ dỗ; зама́нить кого́-л. в лову́шку dụ con gì vào bẫy, dụ ai vào tròng; ✧ калачо́м его́ сюда́ не ~ишь! ≅ cho ăn kẹo cũng không nhử nó đến đây được

зама́нить *сов. см.* зама́нивать

зама́нчиво *нареч.* (một cách) quyến rũ, hấp dẫn

зама́нчивость *ж.* (sự, tính) quyến rũ, hấp dẫn

зама́нчивый *прил.* quyến rũ, hấp dẫn, cám dỗ, lôi cuốn

замара́ть(ся) *сов. см.* мара́ть(ся)

замара́шка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* người nhơ bẩn (bẩn thỉu); (*о ребёнке*) đứa trẻ nhơ bẩn (bẩn thỉu)

замарино́вать *сов. см.* марино́вать

замаскиро́ванный *прил.* (đã) ngụy trang, cải trang, hoá trang, trá hình

замаскирова́ть(ся) *сов. см.* маскирова́ть(ся)

зама́сленный *прил.* vấy dầu, lấm mỡ

зама́сливать, зама́слить (*В*) 1. vấy dầu, lấm mỡ, dây mỡ; *тех.*. bôi trơn, bôi dầu, bôi mỡ, làm nhờn; 2. *перен. разг.* (*задабривать*) dỗ dành, lấy lòng

зама́сливаться, зама́слиться (bị) vấy dầu, lấm mỡ

зама́слить(ся) *сов. см.*. зама́сливать(ся)

заматрици́ровать *сов. полигр. см.* матрици́ровать

зама́тывать, замота́ть (*В*) *разг.* cuốn (cuộn, quấn)... lại

зама́тываться, замота́ться 1. (được) cuốn lại, cuộn lại, quấn lại; (*запутываться*) (bị) rối; 2. *разг.* (*уставать*) mệt lử, mệt phờ, nhọc mệt

замаха́ть 1 *сов.* (bắt đầu) vẫy, vỗ; (*хвостом*) (bắt đầu) ve vẩy, ngoe nguẩy

зама́хиваться, замахну́ться (на *В*) 1. vung (giơ) lên; ~ кулако́м giơ quả đấm định đánh; ~ па́лкой на кого́-л. giơ gậy định đánh ai; 2. *перен.* có ý định, dự định, định

замахну́ться *сов. см.* зама́хиваться

зама́чивать, замочи́ть (*В*) 1. làm ướt; не замочи́в ног không ướt chân; 2. (*опускать в жидкость*) nhúng, ngâm, tẩm, dầm, chấm; ~ семена́ ngâm hạt

зама́ш||ка *ж. разг.* điệu bộ, cung cách, cử chỉ, lệ bộ; (*привычка*) thói quen, thói; ба́рские ~и điệu bộ (cung cách) quý phái; дурны́е ~и thói xấu

зама́яться *сов. разг.* mệt lử, mệt phờ người, mệt lử cò bợ

замая́чить *сов. разг.* hiện ra xa xa

замедле́н||ие *с.* 1. (sự) làm chậm lại, chậm lại, giảm tốc; ~ те́мпов giảm tốc độ; 2. *уст.* (*задержка*) (sự) chậm trễ, trì hoãn; без ~я không chậm trễ, không trì hoãn, ngay tức khắc

замедле́нн||ый *прил.* chậm; бо́мба ~ого де́йствия bom nổ chậm, bom nổ định giờ; ~ая съёмка (sự) quay chậm

замедли́ть(ся) *сов. см.* замедля́ть(ся)

замедля́ть, замедли́ть 1. (*В*) làm chậm...lại, giảm tốc; ~ ход đi (chạy) chậm lại, làm chậm bước tiến; 2. (*В*) (*задерживать*) trì hoãn, kéo dài, làm chậm trễ; 3. (с *Т*, + *инф.*) (*запаздывать*) chậm, muộn, dây dưa; прошу́ не замедли́ть с отве́том tôi xin đừng trả lời chậm (chậm trả lời); я не замедлю верну́ться tôi sẽ trở về (quay trở lại) ngay; слу́чай не замедли́л предста́виться cơ hội đã đến ngay

замедля́ться, замедли́ться 1. chậm lại, chậm trễ; 2. (*задерживаться*) bị chậm trễ, bị trì hoãn

замелька́ть *сов.* (bắt đầu) thoáng qua, thấp thoáng; (*об огнях*) (bắt đầu) lập loè

замéн||а *ж.* 1: (*действие*) (sự) thay thế, đổi, thay; ~ чего́-л. чем-л. thay thế cái gì bằng cái gì; ~ спекта́кля đổi vở diễn; 2. (*о ком-л.*) người thay thế; (*о чём-л.*) vật thay thế; найти́ себе́ ~у tìm được người thay (thay thế, thay thế cho) mình

замени́мый *прил.* thay thế được, thế được

замени́тель *м.* thế phẩm, vật thế, chất thế, vật thay thế; ~ ко́жи giả da, vật liệu thay da

замени́ть *сов. см.* заменя́ть

замен||я́ть, замени́ть 1. (*В Т*) thay thế, đổi, thay, thế; замени́ть секретаря́ но́вым thay người thư ký bằng một người mới; ~ мета́лл пластма́ссой thay thế kim loại bằng chất dẻo; 2. (*В*) (*замещать*) thay, thay thế, thay chân, thế chân, thay phiên; не́кому меня́ ~и́ть không có ai thay thế tôi cả; она́ ~я́ла сиро́там мать chị đã thành (đã thay thế) người mẹ cho những trẻ mồ côi

заменя́ющий *прил.* (để, đang) thay thế, đổi, thay, thế

замéр *м.* (sự) đo, đo lường

замере́ть *сов. см.* замира́ть 1, 2

замерза́ни||е *с.* (sự) đông lại, đông đặc, đóng băng; то́чка ~я *физ.* điểm đóng băng, băng điểm; ✧ быть на то́чке ~я ≅ giẫm chân tại chỗ

замерза́ть, замёрзнуть 1. (*превращаться в лёд*) đóng băng, đông lại; (*покрываться льдом*) phủ băng; вода́ замёрзла nước đông lại; ре́ки замёрзла dòng sông đã đóng băng; окно́ замёрзло cửa sổ bị phủ băng; 2. (*погибать*) chết rét; 3. *разг.* (*зябнуть*) (bị) rét cóng, lạnh cóng; я совсе́м замёрз tôi bị rét cóng; у него́ замёрзли ру́ки tay anh ấy lạnh cóng

замёрзнуть *сов. см.* замерза́ть

заме́ривать *несов. см.* замеря́ть

заме́рить *сов. см.* замеря́ть

за́мертво *нареч.* bất tỉnh, mê man, ngất đi, lịm đi, xỉu đi, bất tỉnh nhân sự, chết ngất, chết giả; упа́сть ~ ngã bất tỉnh (bất tỉnh nhân sự, ngất đi); его́ вы́несли ~ người ta đã mang nó ra khi còn mê man (bất tỉnh nhân sự)

замеря́ть, заме́рить (*В*) đo, đo lường

замеси́ть *сов. см.* заме́шивать II

замести́ *сов. см.* замета́ть I

замести́тель *м.* 1. người thay (thay thế); 2. (*официальное название*) (người) phó; ~ дире́ктора а) phó giám đốc; б) (*школы*) hiệu phó; ~ председа́теля phó chủ tịch; ~ мини́стра thứ trưởng

замести́тельство *с.* (sự) tạm quyền

замести́ть *сов. см.* замеща́ть 1

замета́ть I. замести́ (*В*) 1. (*подметать*) quét... đi; 2. (*засыпать — песком и т. п.*) phủ; сне́гом замело́ все доро́ги tuyết phủ tất cả các con đường, mọi con đường đều bị phủ tuyết; ✧ ~ следы́ làm mất dấu vết, xoá mất dấu tích

замета́ть II *сов. см.* замётывать

замета́ться *сов.* (*начать метаться*) (bắt đầu) chạy lui chạy tới, chạy rối lên; (*забиться, заворочаться*) (bắt đầu) giẫy giụa, trăn trở, trằn trọc; ~ по ко́мнате chạy lui chạy tới trong phòng; ~ в посте́ли trăn trở (trằn trọc) trên giường; ~ в отча́янии chạy cuống cuồng vì thất vọng

заме́тить *сов. см.* замеча́ть

заме́тк||а *ж.*. 1. (*знак*) dấu, dấu hiệu; (*след*) vết, dấu vết; 2. (*запись*) (điều) ghi chú, ghi chép, bút ký; путевы́е ~и bút ký đi đường; 3. (*в газете*) tin ngắn, bài ngắn; ✧ взять что́-л. на ~у ghi nhớ cái gì

заме́тно 1. *нареч.* (một cách) rõ, rõ rệt, rõ ràng; он ~ вы́рос nó lớn lên rõ rệt; 2. *в знач. сказ. безл.* có thể thấy được, thấy rõ, dễ thấy, hiển nhiên

заме́тн||ый *прил.* 1. (*видимый*) thấy rõ, thấy được, dễ thấy, dễ nhận thấy; (*ощутимый, ясный*) rõ, rõ rệt, rõ ràng; ~ая ра́зница khác nhau rõ rệt, khác biệt hiển nhiên; э́то ~о cái đó thì rõ; 2. (*видный, известный*) nổi tiếng; (*выделяющийся*) nổi bật

заме́тывать, замета́ть (*В*) chần, khâu lược, may chần

замеча́ние *с.* 1. (*высказывание*) (lời, ý kiến) nhận xét; де́льное ~ nhận xét xác đáng; крити́ческое ~ lời phê bình; 2. (*выговор*) (lời) khiển trách, cảnh cáo; де́лать ~ кому́-л. khiển trách ai

замеча́тельно 1. *нареч.* (một cách) tuyệt vời, tuyệt diệu, xuất sắc, tuyệt, tốt lắm, hay lắm; hết ý, hết sảy, thần sầu (*разг.*); 2. *в знач. сказ. безл.*: ~, что... đáng chú ý là...

замеча́тельн||ый *прил.* 1. tuyệt vời, tuyệt diệu, xuất sắc, tốt (hay) lắm, tuyệt đẹp, tuyệt; hết ý, hết sảy, thần sầu (*разг.*); (*исключительный*) đặc biệt, phi thường, hiếm có; ~ая побе́да thắng lợi tuyệt vời; э́то ~о cái đó thật là tuyệt vời, thế thật là tuyệt; 2. (*примечательный*) đáng chú ý

замеча́ть, заме́тить 1. (*В*) (*видеть*) thấy, nhận thấy, trông thấy; ну́жно заме́тить, что... cần phải thấy rằng...; он сде́лал вид, что не заме́тил меня́ nó làm ra vẻ không thấy tôi; 2. (*В*) (*обращать внимание*) để ý, chú ý; 3. (*В*) (*запоминать*) nhớ, nhớ lấy, ghi nhớ; заме́тьте *в знач. вводн. сл.* cần ghi nhớ, nên chú ý; 4. (*В*) (*помечать*) đánh dấu, ghi dấu, ghi nhớ; 5. (*делать замечание*) nhận xét

замечта́ться *сов.* đắm mình trong mộng tưởng, mải mơ mộng, mơ màng

заме́шанн||ый *прил.*: быть ~ым во что́-л. dính (dây, dây dính, vương, vướng) vào một việc gì đó

замеша́тельство *с.* (sự) lộn xộn, rối loạn; (*растерянность*) (sự) luống cuống, bối rối, bỡ ngỡ, lúng túng; (*смущение*) (sự) ngượng nghịu, thẹn thùng, mắc cỡ; привести́ кого́-л. в ~ làm ai luống cuống (bối rối); прийти́ в ~ (bị) luống cuống, bối rối, bỡ ngỡ, lúng túng

замеша́ть *сов. см.* заме́шивать I

замеша́ться *сов. см.* заме́шиваться

заме́шивать I, замеша́ть (*В*) (*вовлекать в какое-л. дело*) quyến dỗ, rủ rê, lôi kéo

заме́шивать II, замеси́ть (*В*) nhào, nhào trộn; ~ те́сто nhào bột; ~ гли́ну nhào đất sét

заме́шиваться, замеша́ться 1. (в *П*) (*быть причастным к чему-л.*) can dự (dây dính, nhúng tay, dây, vương, vướng) vào; 2. (в *В*, *П*) (*затеряться среди чего-л.*) xen (chen, len) vào; замеша́ться в толпу́, в толпе́ xen vào đám đông

заме́шкаться *сов. разг.* dềnh dang, kề cà, lề mề, lần chần, lần lữa

замеща́ть, замести́ть 1. (*В Т*) thay, thay thế, thay chân, thế chân; 2. *тк. несов.* (*В*) (*временно исполнять обязанности*) quyền, tạm thay

замеще́ни||е *с.* (sự) thay, thế, thay thế; реа́кция ~я *хим.* phản ứng thế; ме́тод ~я *мат., физ.* phương pháp thế

замига́ть *сов.* (bắt đầu) chớp mắt; (*о свете, огнях*) (bắt đầu) nhấp nháy, lấp lánh

замина́ть *несов. см.* замя́ть

замина́ться *несов. см.* замя́ться

заминди́ровать *сов. см.* мини́ровать

замо́нк||а *ж. разг.* (sự) trở ngại, trắc trở, vướng mắc; (*задержка*) (sự) đình đốn, ngưng trệ, đình trệ; (*запинка*) (sự) vấp váp, mắc míu, ngắc ngứ, ấp úng; без ~и trôi chảy, suôn sẻ, không vấp váp (trở ngại, vướng mắc); говори́ть с ~ой nói ấp úng (ngắc ngứ)

замира́ние *с.* (sự) ngừng lại, đình lại; ✧ слу́шать с ~м се́рдца nghe mà lòng xao xuyến (xốn xang, hồi hộp xúc động)

замир||а́ть, замере́ть 1. (*становиться неподвижным*) đứng lịm người, lặng người đi; у меня́ се́рдце за́мерло а) (*от волнения*) tim tôi thắt lại; б) (*от страха*) tôi sợ đến đứng tim (đến rụng tim); он за́мер от у́жаса nó lặng người đi vì sợ hãi; nó sợ đến rụng tim (*разг.*); ~ от восто́рга mừng rơn, vui như mở cờ trong bụng, ngây ngất vì khoái trá; 2. (*прекращаться*) ngừng lại, đình lại, không chạy; (*о звуках*) tắt (im, lặng) đi; 3. *тк. несов.* (*прерываться*) nghẹn ngào, ấp úng; ~а́ющим го́лосом (với) giọng nghẹn ngào

за́мкнуто *нареч.* (một cách) biệt lập, tách biệt; жить ~ sống tách biệt, sống ẩn dật

за́мкнутость *ж.* (*необщительность*) (tính) kín đáo, thâm trầm, không cởi mở

за́мкнут||ый *прил.* 1. (*обособленный*) biệt lập, tách biệt, riêng biệt, tách riêng; (*ограниченный*) hẹp, hẹp hòi, hạn chế, thu hẹp; ~ кружо́к tổ hẹp; вести́ ~ую жизнь sống ẩn dật, ẩn cư; ~ые валю́тно-фина́нсовые зо́ны những khu vực tiền tệ-tài chính riêng biệt; ~ая среда́ môi trường biệt lập; 2. (*необщительный*) kín đáo, thâm trầm, không cởi mở; ~ хара́ктер tính kín đáo (thâm trầm, không cởi mở); 3. (*смыкающийся*) kín, đóng kín; на́коротко ~ bị đoản mạch; ~ая электри́ческая цепь mạch điện kín

замкну́ть(ся) *сов. см.* замыка́ть(ся)

замоги́льный *прил. разг.*: ~ го́лос giọng nói trầm trầm rùng rợn

за́мок *м.* lâu đài, bảo đài, pháo đài

зам||о́к *м.* 1. khoá, ổ khoá; врезно́й ~ khoá ngầm; запере́ть дверь на ~ khoá cửa lại; на ~ке́ khoá kín; держа́ть под ~ко́м nhốt, giam, giam cầm, giam hãm; 2. *воен.* khoá nòng; ✧ за семью́ ~ка́ми giữ rất kín, được bảo vệ chặt chẽ

замо́лвить *сов. разг.*: ~ сло́во, словечко за кого́-л. nói giúp ai một câu, nói hộ ai một lời

замолка́ть, замо́лкнуть im bặt, im tiếng, nín lặng; (*переставать говорить тж.*) ngừng nói; пти́цы замо́лкли chim chóc đã ngừng hót (im bặt); разгово́р замо́лк câu chuyện đã ngừng

замо́лкнуть *сов. см.* замолка́ть

замолч||а́ть I *сов.* im, lặng, im lặng, im bặt, lặng im, làm thinh; (*перестать говорить*) ngừng nói; заста́вить кого́-л. ~ bắt ai phải im; ~и́те! xin hãy im đi!; im mồm đi!, câm họng đi! (*груб.*)

замолча́ть II *сов. см.* замалчивать

замора́живание *с.* (sự) làm lạnh, ướp lạnh; làm đông lạnh, làm đông lại (*ср.* замора́живать 1); ✧ ~ за́работной пла́ты *эк.* đóng băng (đóng chốt) tiền lương, đình việc tăng lương

замора́живать, заморо́зить (*В*) 1. (*давать замерзнуть*) ướp lạnh, làm lạnh; (*давать застыть*) làm đông lạnh (đông lại), đông lạnh; 2. *разг.* (*давать озябнуть*) làm lạnh, làm lạnh cóng; 3. *перен.* (*оставлять*

неиспользованным) để đọng; (*оставлять на прежнем уровне*) đóng băng, đóng chốt, đình lại; заморо́зить сре́дства để đọng vốn; заморо́зить зарпла́ту đóng băng (đóng chốt) tiền lương, đình việc tăng lương

заморга́ть *сов.* (bắt đầu) chớp mắt

заморённ||ый *прил. разг.* gầy yếu, yếu đuối, lả lướt, suy nhược, kiệt sức; ~ая ло́шадь con nghẽo gầy yếu

замори́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. làm chết đói; 2. (*изнурить*) làm kiệt sức; ✧ ~ червячка́ ăn gọi là, ăn qua loa, ăn qua quít, nhấm nháp ba miếng

заморо́зить *сов. см.* замора́живать

за́морозки *мн.* (сơn) giá, sương giá; осе́нние ~ sương giá mùa thu; ночны́е ~ сơn giá ban đêm; ~ на по́чве sương giá trên đất

заморос||и́ть *сов.* (bắt đầu) rơi lấm tấm, rơi lăn tăn, rơi li ti; дождь ~и́л mưa đã lấm tấm (lâm thâm, lăn tăn) rơi

замо́рский *прил. уст.* hải ngoại

замо́рыш *м. разг.* người gầy còm (còm nhom); (*о животном*) con vật gầy còm

замости́ть *сов. см.* мости́ть

замота́ть(ся) *сов. см.* зама́тывать(ся)

замочи́ть *сов. см.* зама́чивать

замо́чн||ый *прил.* (thuộc về) khoá, ổ khoá; ~ая сква́жина lỗ khoá

замполи́т *м. разг.* (замести́тель команди́ра по полити́ческой ча́сти) phó (chỉ huy phó) phụ trách công tác chính trị

зампотéх *м. разг.* (замести́тель команди́ра по техни́ческой ча́сти) phó (chỉ huy phó) phụ trách công tác kỹ thuật

за́муж *нареч.*: выходи́ть ~ (đi) lấy chồng; выдава́ть кого́-л. ~ за кого́-л. gả ai cho người nào

за́мужем *нареч.*: быть ~ đã có chồng; она́ ~ за мои́м мла́дшим бра́том cô ta lấy em tôi

заму́жество *с.* (*вступление в брак*) (sự) lấy chồng, kết hôn; (*пребывание в браке*) đời làm vợ

заму́жняя *прил.*: ~ же́нщина người đàn bà có chồng

замурлы́кать *сов.* (bắt đầu) kêu rừ rừ

замурова́ть *сов. см.* замуро́вывать

замуро́вывать, замурова́ть (*В*) 1. (*окно и т. п.*) xây bịt (xây bít)... lại; 2. (*напр. драгоценности*) xây... vào trong; (*прах*) táng... vào tường

замусо́ленный *прил.* bẩn thỉu, nhơ bẩn

замусо́лить *сов.* (*В*) *разг.* làm (giấy, vấy) bẩn, làm nhơ bẩn

заму́сорить *сов.* (*В*) xả rác; ~ весь дом xả rác cả nhà

замутить(ся) *сов. см.* мути́ть(ся)

замухры́шка *м. и ж. разг.* người xấu xí (luộm thuộm, nhếch nhác)

заму́ч||ить *сов.* (*В*) 1. (*до смерти*) hành hạ (tra tấn)... đến chết; 2. (*заставить страдать*) giày vò, hành hạ, đày đoạ, làm... khổ sở (đau đớn); (*изнурить*) làm mệt lử (mệt nhoài, kiệt sức); боле́знь ~ила ребёнка bệnh tình làm đứa trẻ đau đớn quá

заму́читься *сов.* mệt lử, mệt nhoài, kiệt sức, kiệt lực, phờ người ra

за́мша *ж.* da mịn, da hươu, da nai

за́мшев||ый *прил.* (thuộc về) da mịn, da hươu, da nai; (*из замши*) (bằng) da mịn, da hươu, da nai; ~ые перча́тки (đôi) găng da mịn

замыва́ть, замы́ть (*В*) tẩy sạch, giặt sạch, rửa sạch; ~ пятно́ tẩy (giặt) vết bẩn

замы́зганный *прил. разг.* bẩn thỉu; (*истрёпанный*) xài xạc

замы́згать *сов.* (*В*) làm bẩn thỉu; (*истрепать*) làm xài xạc

замыка́ние *с.*: коро́ткое ~ эл. (sự) đoản mạch, ngắn mạch, chập mạch

замыка́ть, замкну́ть (*В*) 1. *разг.* (*запирать*) khoá lại; 2. (*смыкать*) đóng (khép) kín; ~ круг khép vòng; 3. (*находиться в конце*) ở cuối; ~ колóнну ở cuối đoàn người; 4. (*окружать*) bao vây, vây chặt

замыка́ться, замкну́ться 1. (в *В*, в *П*) (*обособляться*) sống biệt lập (tách biệt), hạn chế giao du; (*жить в уединении*) ẩn cư, sống ẩn dật; ~ в семе́йном кругу́ sống biệt lập trong phạm vi gia đình 2. (*смыкаться*) khép (đóng) kín; ✧ ~ в себе́ thu mình lại, tự bó mình, tự cô lập

замыка́ющий *м.* (*скл. как прил.*) người đi cuối đoàn

за́мыс||ел *м.* 1. (*намерение*) dự định, ý định, ý đồ, chủ định; (*план*) kế hoạch, phương án; вели́чественный ~ dự định (kế hoạch) kỳ vĩ; стратеги́ческий ~ ý đồ (mưu đồ) chiến lược; опа́сный ~ mưu kế nguy hiểm; тёмные ~лы (những) âm mưu đen tối; 2. (*произведения искусства*) chủ định, ý đồ, chủ ý; ~ пье́сы ý đồ (chủ định) của vở kịch; худо́жественный ~ ý đồ nghệ thuật

замы́слить *сов. см.* замышля́ть

замыслова́то *нареч.* (một cách) khó hiểu, phức tạp, rắc rối, cầu kỳ

замыслова́тость *ж.* (sự, tính chất) khó hiểu, phức tạp, rắc rối, cầu kỳ

замыслова́тый *прил.* 1. (*сложный, хитроумный*) khó hiểu, phức tạp, rắc rối; 2. (*причудливый, затейливый*) cầu kỳ

замы́ть *сов. см.* замыва́ть

замышля́ть, замы́слить (*В*, + *инф.*) dự định, dự tính, trù tính; (*что-л. плохое*) rắp tâm, âm mưu, mưu toan, bày mưu lập kế

замя́ть *сов. разг.* 1. dập, dụi, dập tắt, dụi tắt, dí tắt; ~ оку́рок dí tắt (dụi tắt) đầu mẩu thuốc lá; 2. (*пресечь*) dập (dìm, ỉm)... đi, dập tắt, bưng bít; ~ разгово́р lái (dập) câu chuyện đi; ~ де́ло dìm (dập, dập tắt, ỉm) một vụ án

замя́ться *сов. разг.* 1. (*смутиться*) luống cuống, bối rối, lúng túng; 2. (*подыскивая слово*) ngập ngừng, ngắc ngứ, nghẹn lời

замяу́кать *сов.* (bắt đầu) kêu meo meo

за́навес *м.* (cái, tấm) màn, rèm, màn che, riđô; подня́ть ~ kéo màn lên, mở màn; опусти́ть ~ hạ màn, buông màn; ✧ под ~ ở cuối, ở cuối cùng, để kết thúc; желе́зный ~ tấm màn sắt

занаве́сить *сов. см.* занаве́шивать

занаве́ска *ж.* màn, màn cửa, diềm cửa, riđô; (*плетёная*) rèm, sáo, mành, mành mành

занаве́шивать, занаве́сить (*В*) kéo màn che, buông rèm che

зана́шивать, заноси́ть (*В*) dùng (mặc) hỏng, mặc sờn (rách), đi mòn; ~ что-л. до дыр dùng cái gì đến rách

занеме́ть *сов. разг.* tê đi

занемо́чь *сов.* (bị) bệnh, ốm, mệt

занесе́ние *с.*: ~ в список ghi (đưa) vào danh sách; ~ в протоко́л ghi vào biên bản

занести́ *сов. см.* заноси́ть I

занести́сь *сов. см.* заноси́ться

занижа́ть, зани́зить (*В*) hạ thấp, đánh sụt; ~ но́рму hạ thấp định mức; ~ оце́нки đánh sụt điểm

зани́женный *прил.* (*В*)) hạ thấp, đánh sụt

зани́зить *сов. см.* занижа́ть

занима́тельно *нареч.* (một cách) thú vị, lý thú, hấp dẫn

занима́тельность *ж.* (sự, tính chất) thú vị, lý thú, hấp dẫn

занима́тельн||ый *прил.* hay, thú vị, lý thú, hấp dẫn, giải trí; ~ая кни́га cuốn sách hay (thú vị, hấp dẫn)

заним||а́ть I, заня́ть (*В*) 1. (*пространство*) chiếm, choán, giữ, dành; (*помещаться тж.*) ở, đóng; ~ ко́мнату giữ (chiếm) căn phòng; я ~аю э́ту ко́мнату tôi ở phòng này; ~ мно́го ме́ста choán (chiếm) nhiều chỗ; заня́ть ме́сто для кого́-л. giữ (dành, chiếm) chỗ cho ai; ~а́йте свои́ места́! xin ngồi vào chỗ!, xin mời quý vị an toạ!; ~ оборо́ну *воен.* ở thế phòng ngự, giữ tuyến phòng ngự, giữ thế thủ; 2. (*должность*) giữ, đảm nhiệm; (*положение*) chiếm, đứng; *перен.* đứng, giữ; ~ высо́кий пост giữ (đảm nhiệm) chức vụ cao, làm chức to; ~ пе́рвое ме́сто по произво́дству чего́-л. đứng (chiếm) hàng đầu về sản xuất cái gì; ~ второ́е ме́сто по прыжка́м в высоту́ đoạt giải nhì (chiếm giải nhì, đứng thứ nhì) về môn nhảy cao; каку́ю пози́цию он ~а́ет в да́нном вопро́се? về vấn đề này anh ấy giữ (đứng trên) lập trường nào?; 3. (*овладевать территорией*) chiếm lĩnh, chiếm giữ, chiếm cứ, chiếm đóng, chiếm lấy, chiếm; ~ го́род chiếm lĩnh (chiếm giữ, chiếm cứ, chiếm đóng, chiếm) thành phố; ~ пози́цию *воен.* chiếm lĩnh vị trí; 4. (*время*) choán, chiếm; э́то за́няло у меня́ мно́го вре́мени cái đó choán (chiếm) mất nhiều thì giờ của tôi; 5. (*давать занятие*) giao việc, giao nhiệm vụ; (*использовать*) dùng, sử dụng; 6. (*развлекать*) làm vui; ~ госте́й chuyện trò với khách; ~ кого́-л. разгово́ром tiếp chuyện ai; 7. (*заинтересовывать*) hấp dẫn, lôi cuốn, làm... lưu ý (chú ý); меня́ ~а́ет э́тот вопро́с vấn đề này hấp dẫn tôi (làm tôi lưu ý); его́ ~а́ет мысль ý nghĩ lôi cuốn (hấp dẫn) anh ta; ✧ у меня́ дух заняло́ *разг.* tôi khó thở

занима́ть II, заня́ть (*В* у *Р*) (*брать взаймы*) vay, mượn, vay mượn, giật tạm, giật nóng; ~ де́ньги у кого́-л. mượn (vay, vay mượn, giật tạm, giật nóng) tiền của ai

заним||а́ться I, заня́ться 1. (*Т*) (*быть занятым чем-л.*) làm, bận; чем он сейча́с ~а́ется? bây giờ anh ta đang làm gì vậy?; ~ де́лом bận việc, làm việc; ~ хозя́йством làm việc nội trợ, bận việc nhà; 2. (*Т*) (*какой-л. работой, деятельностью*) làm, chơi, tập, hoạt động, làm nghề, chuyên về; ~ поли́тикой làm (hoạt động) chính trị; ~ иску́сством hoạt động nghệ thuật; он реши́л заня́ться меди́цино́й anh ấy định chuyên về y học, anh ta định hành nghề về y; большинство́ населе́ния ~а́ется земледе́лием phần đông cư dân làm nghề trồng trọt; ~ спо́ртом chơi (tập) thể thao; 3. *тк. несов.* (*учиться*) học, học tập; (у *Р*) học với; ~ вьетна́мским языко́м học tiếng Việt; не меша́йте ему́ ~ đừng quấy nó học; 4. (с *Т*) (*учить*) dạy, dạy học; ~ с отстаю́щими ученика́ми dạy cho học sinh đuối; 5. (*Т*, с *Т*) (*заботиться*) chăm lo, săn sóc, giúp đỡ; (*обслуживать*) phục vụ; ~ (сами́м) собо́й chỉ chăm lo cho mình mà thôi; ~ с покупа́телем phục vụ khách hàng

заним||а́ться II, заня́ться 1. (*загораться*) bốc cháy, bừng cháy, cháy lên; 2. (*наступать*) hé sáng, hửng; *сов.* hửng sáng, bừng sáng; заняла́сь заря́ trời đã hửng sáng (bừng sáng); ~а́ется день trời hé sáng; ✧ дух ~а́ется khó (nghẹt, nghẹn) thở

за́ново *нареч.* lại...một lần nữa; (*с самого начала, полностью*) lại từ đầu, lại toàn bộ; (*по-новому*) theo cách mới; переде́лывать что́-л. ~ làm lại (làm lại từ đầu) cái gì; написа́ть что́-л. ~ viết lại cái gì một lần nữa, viết lại từ đầu cái gì; отде́лывать что́-л. ~ sửa sang cái gì như mới

зано́за 1. *ж.* (cái) dằm; 2. *м. и ж. разг.* (*о человеке*) người gai ngạnh (hay gây sự, hay cà khịa)

зано́зистый *прил. разг.* 1. có dằm; 2. *перен.* gai, gai ngạnh, hay gây sự (gây chuyện, sinh sự, cà khịa)

занози́ть *сов.* (*В*) bị dằm; ~ па́лец bị dằm vào ngón tay

зано́с *м.*: сне́жный ~ đống tuyết ùn tắc; песча́ный ~ đống cát ùn tắc

заноси́ть I, занести́ (*В*) 1. (*приносить*) đem (mang)... lại; ~ зара́зу làm lây, truyền nhiễm; 2. (*доставлять по пути*) (tiện đường) đem... đến, mang... đến, đưa... đến; това́рищ занёс мне кни́гу người bạn đi qua đã đem sách đến cho tôi; 3. *разг.*: каки́м ве́тром вас сюда́ занесло́? ngọn gió nào đã đưa anh đến đây?, ồ, sao anh lại đến đây?; куда́ нас занесла́ судьба́! con tạo xoay vần chúng ta đến đâu nhỉ!; 4. (*записывать*) ghi (chép)... vào; ~ что́-л. в протоко́л ghi cái gì vào biên bản; ~ что́-л. в спи́сок ghi cái gì vào danh sách; 5. (*поднимать или отводить в сторону*): ~ ру́ку для уда́ра giơ tay đánh; ~ коне́ц бревна́ mang đầu khúc gỗ sang một bên; 6. *безл.*: маши́ну всё вре́мя зано́сит ôtô cứ bị trượt luôn; 7. (*засыпать, заметать чем-л.*) phủ, dồn đống, ùn tắc; доро́гу занесло́ сне́гом đường bị tuyết phủ đầy tuyết, tuyết ùn tắc đường

заноси́ть II *сов. см.* зана́шивать

заноси́ться, занести́сь *разг.* (*зазнаваться*) làm cao, lên mặt, làm phách, vênh váo

зано́сн||ый *прил.* ngoại lai, du nhập, lai căng; ~ое влия́ние ảnh hưởng ngoại lai

зано́счиво *нареч.* (một cách) kiêu căng, vênh váo, kênh kiệu

зано́счивость *ж.* (tính) kiêu căng, vênh váo, kênh kiệu, phách lối, tự cao tự đại

зано́счивый *прил.* kiêu căng, vênh váo, nghênh ngáo, kênh kiệu, phách lối, tự cao tự đại

заночева́ть *сов.* ngủ, ngủ lại, ngủ trọ; ~ под откры́тым не́бом ngủ ngoài trời

зано́шенный *прил.* (*потрёпанный*) mòn, vẹt, sờn, rách; (*загрязнённый*) (dùng) bẩn

зану́дство *с. разг.* (sự) chán ngấy, chán ngắt, chán mớ đời, buồn tẻ

занумерова́ть *сов. см.* нумерова́ть

заня́ти||е *с.* 1. (*захват*) (sự) chiếm lĩnh, chiếm giữ, chiếm cứ, chiếm đóng, chiếm; ~ го́рода chiếm lĩnh thành phố; 2. (*дело, работа*) việc, công việc, công tác, việc làm; (*профессия*) nghề, nghề nghiệp; род ~й nghề, nghề nghiệp; 3. *мн.*: ~я (*учебные*) buổi học, giờ học, buổi tập; шко́льные ~я giờ học (buổi học) ở trường; практи́ческие ~я giờ thực hành; такти́ческие ~я *воен.* buổi tập chiến thuật; нача́ло ~й 1-го сентября́ khai giảng (khai trường) vào ngày 1 tháng chín; 4. *разг.* (*времяпрепровождение*) (cách) dùng thì giờ; (*забава*) (trò) giải trí, tiêu khiển

заня́тно *нареч. разг. см.* занима́тельно

заня́тный *прил. разг. см.* занима́тельн||ый

занято́й *прил.* bận việc, bận rộn, không rỗi, không rảnh; ~ челове́к người bận việc

за́нятост||ь *ж.* 1. (sự) bận việc; 2. (*наличие работы*) (sự) tại nghiệp,

có công việc làm; (*охват работой*) (tỷ lệ, mức độ) tại nghiệp, người có công việc; по́лная ~ tại nghiệp toàn phần, (sự) có công việc làm đầy đủ; непо́лная ~ tại nghiệp không toàn phần, (sự) có công việc làm không đầy đủ; коэффицие́нт ~и hệ số tại nghiệp

за́нят||ый *прил.* bận, mắc, bận việc, mắc việc, không rỗi, không rảnh; я за́нят tôi đang bận; ~ое населе́ние số dân tại nghiệp, số người có công ăn việc làm; ✧ быть ~ым то́лько собо́й chỉ chăm lo cho mình mà thôi

заня́ть I, II *сов. см.* занима́ть I, II

заня́ться I *сов.* 1. *см.* занима́ться I 1, 2, 4, 5; 2. (*Т*) (*приступить*) bắt đầu, bắt tay; ~ подгото́вкой к конфере́нции bắt đầu (bắt tay) chuẩn bị hội nghị

заня́ться II *сов. см.* занима́ться II

заоблачный *прил.* 1. (ở) trên mây; 2. *перен.* không thực tế, không thiết thực, xa rời cuộc sống; lơ lửng trên mây (*ирон.*)

заодно́ *нареч.* 1. đồng lòng, đồng tâm, nhất trí; (*вместе, сообща*) cùng nhau, cùng chung; де́йствовать ~ cùng hành động chung; 2. *в знач. сказ.*: мы с ним ~ chúng tôi cùng bọn (cùng cánh) với nó; 3. *разг.* (*кстати, попутно*) nhân tiện, luôn tiện, nhân thể, đồng thời, luôn

заозёрный *прил.* (ở) bên kia hồ

заокеа́нский *прил.* (ở) bên kia đại dương; (*совершаемый за океан*) qua đại dương

заора́ть *сов. разг.* kêu (thét, hét, la) lên

заострённый *прил.* nhọn; (*суживающийся к концу*) thót (thít, hẹp) lại

заостри́ть(ся) *сов. см.* заостря́ть(ся)

заостр||я́ть, заостри́ть (*В*) 1. (*делать острым*) mài (vót, gọt) nhọn, mài sắc; ~и́ть каранда́ш gọt (vót) nhọn bút chì; 2. *перен.* (*подчёркивать*) nhấn mạnh, nêu rõ, lưu ý; ~и́ть чьё-л. внима́ние на чём-л. lưu ý ai đến cái gì; ~и́ть вопро́с nhấn mạnh vấn đề

заостря́ться, заостри́ться 1. nhọn ra, trở nên nhọn; (*сужаться*) thót (thít, hẹp) lại; 2. *перен.* trở nên gay go (kịch liệt, căng thẳng)

заохать *сов. разг.* (bắt đầu) kêu ối

заочни||к *м.*, **~ца** *ж.* người học hàm thụ (học bằng thư)

заочно *нареч.* 1. (*в отсутствие кого-л.*) (một cách) vắng mặt; суди́ть кого́-л. ~ xử vắng mặt ai, xử ai vắng mặt; суди́ть ~ о ко́м-л. nhận xét vắng mặt ai; 2. (*об обучении*) (theo lối) hàm thụ, bằng thư; ~ око́нчить институ́т tốt nghiệp trường đại học hàm thụ (bằng thư)

заочн||ый *прил.* 1. (*в отсутствие кого-л.*) (khi) vắng mặt; ~ приговор *юр.* bản án vắng mặt; 2. (*о занятиях*) (theo lối) hàm thụ, bằng thư; ~ые ку́рсы lớp học hàm thụ (bằng thư); ~ое обуче́ние học hàm thụ, học bằng thư

запа́вш||ий *прил.*: ~ие щёки má hóp (tóp); ~ие глаза́ mắt sâu (hõm, lõm, sâu hoắm)

за́пад *м.* 1. (*сторона света*) (phương) Tây, tây; (*направление*) (hướng, phía) Tây, tây; (*часть местности*) (miền, mạn) Tây, tây; к ~у от чего́-л. ở phía tây của cái gì; 2. За́пад (*страны Запада*) (các nước) phương Tây

запад||а́ть, запа́сть 1. (bị) chùng, sa xuống; кла́виши ~а́ют những phím đàn bị chùng (bị sa xuống, không nảy bật); 2. (*становиться впалым*) hõm (lõm) vào, hóp, tóp; щёки запа́ли má hóp (tóp); глаза́ запа́ли mắt sâu (hõm, lõm); 3. (в *В*) (*запечатлеваться*) in (khắc, ăn) sâu; э́ти слова́ запа́ли мне в ду́шу những lời đó in (khắc, ăn) sâu vào lòng tôi

за́падник *м.* người thích phương Tây

за́падничество *с.* (xu hướng) thích phương Tây

западноевропе́йский *прил.* (thuộc về) Tây Âu

за́падн||ый *прил.* 1. (thuộc về) Tây, tây (*ср.* запад); ~ая грани́ца biên giới phía (miền) Tây; в ~ом направле́нии về hướng Tây; ~ ве́тер gió tây; gió lào (*во Вьетнаме*); 2. (*о странах Запада*) (thuộc về) phương Tây; За́падная Евро́па Tây Âu

западн||я́ *ж.* bẫy, cạm; *перен. тж.* cạm bẫy; поста́вить ~ю đặt bẫy (cạm); пойма́ть кого́-л. в ~ю bẫy được con gì; попа́сть в ~ю а) mắc bẫy; б) *перен.* sa vào cạm bẫy, bị mắc lừa, bị mắc mưu

запа́здывание *с. см.* запозда́ние

запа́здывать, запозда́ть 1. đến chậm (muộn, trễ); 2. (с *Т*, + *инф.*) chậm, muộn, trễ

запа́ивать, запая́ть (*В*) hàn, hàn chảy; ~ кастрю́лю hàn xoong

запа́йка *ж.* (sự) hàn, hàn chảy

запаковáть *сов. см.* запако́вывать

запако́вка *ж.* (sự) đóng gói

запако́вывать, запаковáть (*В*) đóng gói, gói (bao, bọc)... lại

запа́костить *сов.* (*В*) làm bẩn, vấy bẩn; (*о животных*) ỉa bẩn

запа́л I *м.* 1. ngòi (kíp, ống) nổ, ngòi, kíp; 2. *разг.* (*горячность*) (sự) hăng hái, hăng say, hăng máu, hăng tiết

запа́л II *м.* (*одышка у животных*) (chứng) thở gấp

запа́льник *м.* ngòi, kíp, mồi

запа́льный *прил.*: ~ шнур dây cháy, dây ngòi nổ

запа́льчиво *нареч.* (một cách) nóng nảy

запа́льчивость *ж.* (tính) nóng, nóng nảy, dễ nổi nóng

запа́льчивый *прил.* nóng tính, nóng nảy, dễ nổi nóng; ~ отве́т câu trả lời nóng nảy (bốp chát)

запа́мятовать *сов. разг.* quên

запанибра́та *нареч. разг.* (một cách) ngang hàng, bình đẳng, đồng trang đồng lứa; (*бесцеремонно. запросто*) (một cách) suồng sã, quá trớn, lờn; быть ~ с ке́м-л. lờn (suồng sã, quá trớn) với ai

запа́р||ить *сов.* 1. (*в горячей воде*) trụng, chần, dội nước sôi; 2. (*лошадь*) *разг.* bắt... chạy đến kiệt sức; 3. *безл.*: ~ило (*о зное*) *разг.* trời oi bức quá

запа́риться *сов. разг.* chạy đến kiệt sức

запаршиве́ть *сов. разг.* bị ghẻ lở (chốc lở)

запа́с *м.* 1. dự trữ; (*руды и т. п.*) trữ lượng; ~ продово́льствия dự trữ lương thực; ~ то́плива dự trữ nhiên liệu (chất đốt); ~ боеприпа́сов dự trữ đạn dược; золото́й ~ trữ kim, kho vàng quốc gia; де́лать ~ы dự trữ, tích trữ, trữ; ~ы желе́зной руды́ trữ lượng quặng sắt; ~ про́чности *тех.* dự trữ độ bền; ~ зна́ний vốn kiến thức (hiểu biết); ~ слов vốn từ, từ vựng; ~ впечатле́ний toàn bộ cảm tưởng; рассчита́ть с ~ом tính trừ hao (phòng hao); 2. *разг.* (*излишек ткани за швом*) mép trừ hao (phòng hao, chừa); 3. *воен.* (ngạch) dự bị, trù bị, hậu bị; офице́р ~а sĩ quan dự bị (trù bị, hậu bị); увольня́ть кого́-л. в ~ chuyển ai về ngạch hậu bị; ✧ в ~е để dự trữ, có; про ~ để trữ sẵn (phòng xa, phòng bị); у нас ещё два часа́ в ~е chúng ta còn thừa hai tiếng đồng hồ; оставля́ть что́-л. про ~ để dành cái gì làm dự trữ

запаса́ть, запасти́ (*В*, *Р*) trữ, dự trữ, dự phòng, để dành; ~ дрова́ на́ зиму trữ củi cho mùa đông

запаса́ться, запасти́сь (*Т*) trữ, dự trữ, dự phòng; ~ продукта́ми trữ (dự trữ, dự phòng) thức ăn; ✧ ~ терпе́нием chuẩn bị tinh thần chịu đựng, sẵn sàng chịu đựng

запа́ска *ж. разг.* phụ kiện, đồ phụ tùng, máy móc dự trữ; đồ xơcua (*разг.*)

запа́сливость *ж.* (tính) phòng xa, biết lo xa

запа́сливый *прил.* thích dự trữ, hay dự trữ; (*предусмотрительный*) hay phòng xa, biết lo xa; (*экономный*) tằn tiện, dè sẻn, tiết kiệm, căn cơ

запа́сник *м.* (*в музее и т.п.*) kho, kho dự trữ

запасн||о́й *прил.* 1. *см.* запа́сный; ~ игро́к cầu thủ dự bị; ~а́я покры́шка lốp dự phòng (dự trữ); lốp xơcua (*разг.*); ~ы́е ча́сти phụ kiện, đồ phụ tùng; đồ xơcua (*разг.*); 2. *воен.* dự bị, trù bị, trữ bị, hậu bị; 3. *в знач. сущ. м. воен.* quân nhân dự bị

запа́сный *прил.* dự bị, dự phòng, dự trữ, phòng bị; xơcua, xơ-cua (*разг.*); ~ вы́ход lối ra dự phòng, cửa phụ; ~ путь *ж.-д.* đường dự phòng, đường tránh; đường xơcua (*разг.*)

запасти́(сь) *сов. см.* запаса́ть(ся)

запа́сть *сов. см.* запада́ть

запатентова́ть *сов. см.* патентова́ть

за́пах *м.* mùi

запаха́ть *сов. см.* запа́хивать I

запа́хивать I, запаха́ть (*В*) 1. (*вспахивать*) cày; 2. (*заваливать землей*) cày vùi

запа́хивать II, запахну́ть (*В*) (*одежду*) khép vạt áo; запахну́ть занаве́ску kéo màn

запа́хиваться, запахну́ться khép vạt áo (*của mình*); (*закутываться*) mặc ấm, khoác ấm; ~ в шу́бу khoác áo lông cho ấm

запа́хну||ть *сов.* thoảng hương thơm, bốc mùi; ~ло цвета́ми thoảng hương thơm của hoa; ~ло гни́лью bốc mùi mốc

запахну́ть *сов. см.* запа́хивать II

запахну́ться *сов. см.* запа́хиваться

запа́чкать(ся) *сов. см.* па́чкать(ся)

запа́шка *ж. с.-х.* 1. (sự) cày; (*завалка землей*) (sự) cày vùi; 2. (*количество запаханного*) (số) đất cày, đất gieo trồng

запа́шник *м. с.-х.* (cái) cày gieo

запая́ть *сов. см.* запа́ивать

запе́в *м.* (*начало песни*) đoạn lĩnh xướng, đoạn đầu ca khúc (*do người đơn ca bắt giọng*)

запева́ла *м. и ж.* (*скл. как ж.*) 1. người lĩnh xướng (dẫn hát); 2. *перен.* người khởi xướng (thủ xướng)

запева́ть I *несов.* lĩnh xướng, dẫn hát, bắt giọng

запева́ть, запе́ть II (*В*) (*начинать петь*) (bắt đầu) hát, hát lên, cất tiếng hát

запека́нка. *ж.* 1. *кул.* bánh nướng; карто́фельная ~ bánh khoai tây bỏ lò; 2. (*наливка*) (loại) rượu mùi

запека́ть, запе́чь (*В*) nướng, bỏ lò

запека́ться, запе́чься 1. (được) nướng, bỏ lò; 2. (*о губах*) khô khốc, khô nẻ, nẻ; 3. (*о крови*) đông lại, đông cục

запёкш||ийся *прил.*: ~иеся гу́бы đôi môi khô khốc (khô nẻ); ~аяся кровь máu đông lại (đông cục)

запелена́ть *сов. см.* пелена́ть

запеленгова́ть *сов. см.* пеленгова́ть

запере́ть(ся) *сов. см.* запира́ть(ся)

запе́ниться *сов.* sủi (sùi, nổi đầy) bọt

заперши́ть *сов. см.* перши́ть

запе́ть *сов. см.* запева́ть II

запеча́тать *сов. см.* запеча́тывать

запечатлева́ть, запечатле́ть 1. (*В*) (*воплощать*) miêu tả, mô tả, tả; запечатле́ть собы́тие на карти́не miêu tả (mô tả) sự kiện trên tranh; 2. (*В*) (*сохранять*) giữ lại, ghi sâu, in sâu, khắc sâu; ~ что́-л. в па́мяти khắc sâu cái gì vào tâm khảm, ghi lòng tạc dạ cái gì; 3. (*В Т*) (*ознаменовывать*) đánh dấu; ✧ запечатле́ть поцелу́й на чём-л. hôn vào cái gì

запечатлева́ться, запечатле́ться (в *П*) (được) ghi nhớ, in sâu, khắc vào, ghi vào

запечатле́ть(ся) *сов. см.* запечатлева́ть(ся)

запеча́тывать, запеча́тать (*В*) 1. (*накладывать печать*) đóng dấu; 2. (*заклеивать*) niêm, dán, khằng, gắn xi, niêm phong; ~ конве́рт niêm (gắn xi, khằng) phong thư, dán phong bì; 3. (*опечатывать*) niêm phong, niêm... lại; ~ кварти́ру niêm phong căn hộ (căn nhà)

запе́чься *сов. см.* запека́ть(ся)

запива́ть, запи́ть I (*В Т*) chiêu, uống... tráng miệng; ~ лека́рство водо́й chiêu thuốc bằng nước

запива́ть, запи́ть II *разг.* (*страдать запоями*) uống say bí tỉ

запин||а́ться, запну́ться 1. (*спотыкаться*) vấp, vấp phải; запну́ться за ка́мень vấp phải đá; 2. *перен.* (*в разговоре*) ấp úng, vấp váp, ngắc ngứ; говори́ть ~а́ясь nói ấp úng (ngắc ngứ)

запи́нк||а *ж.* (sự) vấp váp, ấp úng, ngắc ngứ; чита́ть с ~ой đọc ấp úng (ngắc ngứ); без ~и không ấp úng (ngắc ngứ, vấp váp), trơn tru, trôi chảy, lưu loát, suôn sẻ; отвеча́ть без ~и trả lời trơn tru (trôi chảy, lưu loát); говори́ть без ~и nói lưu loát (trơn tru, không vấp váp)

запира́тельство *с.* (sự) khăng khăng chối cãi, ngoan cố không nhận tội

запира́ть, запере́ть (*В*) 1. (*на замок*) khoá, khoá... lại; ~ дверь khoá cửa; ~ дверь на засо́в cài then cửa; ~ дом khoá nhà; ~ замо́к khoá lại; 2. (*где-л.*) nhốt, giam; 3. (*прекращать доступ, лишать выхода*) đóng, vây kín, bao vây, phong toả; ~ проли́вы đóng kín (phong toả) eo biển; ~ флот проти́вника phong toả (bao vây) hạm đội của đối phương

запир||а́ться, запере́ться 1. (*о помещении*) (được) khoá lại; (*скрываться, уединяться*) náu (ẩn) mình, ẩn, trốn, nấp; запере́ться в свое́й ко́мнате ẩn (náu) mình trong buồng; 2.: я́щик не ~а́ется ngăn kéo không khoá được; замо́к не ~а́ется khoá không đóng được; 3. *разг.* (*не сознаваться*) chối bay, chối biến, khăng khăng chối cãi, ngoan cố không nhận tội

записа́ть(ся) *сов. см.* запи́сывать(ся)

запи́ск||а *ж.* 1. (mẩu) thư, thư con, thư ngắn; любо́вная ~ thư tình; 2. (*официальная*) tờ trình, báo cáo; пода́ть докладну́ю ~у gửi báo cáo, đệ tờ trình; 3. *мн.*: ~и ký, bút ký, ghi chép; (*воспоминания*) hồi ký; (*дневник*) nhật ký; учёные ~и (*издание*) chuyên san, tập kỷ yếu

записн||о́й I *прил.*: ~а́я кни́жка sổ tay

записно́й II *прил. разг.* (*рьяный*) sốt sắng, nhiệt thành

запи́сывать, записа́ть (*В*) 1. ghi, chép, biên, ghi chép, biên chép; ~ а́дрес ghi địa chỉ; ~ ле́кцию ghi (ghi chép) bài giảng; 2. (*вносить в список, включать*) ghi, biên, ghi tên, biên tên; ~ в протоко́л ghi vào biên bản; ~ сы́на в шко́лу ghi tên cho cậu con đi học; 3. (*на плёнку и т. п.*) ghi, thu, ghi âm, thu thanh, ghi (thu) hình, ghi (thu) đĩa; ~ на пласти́нку thu (ghi) đĩa

запи́сываться, записа́ться ghi tên (*mình*); ~ добровольцем ghi tên tình nguyện; ~ к врачу́ ghi tên khám bệnh;

~ в библиоте́ку ghi tên đọc sách ở thư viện

за́пись *ж.* 1. (*действие*) (sự) ghi chép, biên chép; (*на пластинку и т. п.*) (sự) ghi âm, thu thanh, ghi hình, thu hình, ghi đĩa, thu đĩa; 2. (*записанное*) (điều, bản) ghi chép

запи́ть I, II *сов. см.* запива́ть I, II

запиха́ть *сов. см.* запи́хивать

запи́хивать, запиха́ть, запихну́ть (*В*) *разг.* ấn (đút, nhét, nhồi, tọng, thọc)... vào

запихну́ть *сов. см.* запи́хивать

запища́ть *сов.* (bắt đầu) kêu chiêm chiếp, kêu chít chít, kêu oe oe

запла́канн||ый *прил.* đẫm lệ, đầm đìa nước mắt, khóc sưng húp; с ~ыми глаза́ми (với) đôi mắt khóc sưng húp; ~ое лицо́ khuôn mặt đẫm lệ

запла́кать *сов.* oà khóc, oà lên khóc, (bắt đầu) khóc

запланете́н||ый *прил.* (ở) ngoài hành tinh; ~ое простра́нство không gian ngoài hành tinh

запланиро́вать *сов. см.* планиро́вать I

запла́т||а *ж.* miếng (mụn) vá; поста́вить ~у на что́-л. vá cái gì; весь в ~ах vá chằng vá đụp, vá chằng vá chịt, đầy mụn vá

заплати́ть *сов. см.* плати́ть

заплёванный *прил.* (bị) nhổ bẩn, khạc nhổ đầy

заплева́ть *сов.* (*В*) nhổ bẩn; ~ весь пол nhổ bẩn cả sàn nhà

заплесневе́лый *прил.* (*В*)) mốc, mốc meo

заплесне́веть *сов. см.* плесне́веть

заплести́ *сов. см.* заплета́ть

заплета́ть, заплести́ (*В*) 1. bện, tết, kết; ~ ко́су tết bím tóc, tết tóc đuôi sam; 2. (*оплетать*) vấn, quấn

заплет||а́ться *несов. разг.*: у него́ но́ги ~а́ются anh ấy lê chân bước; у него́ язы́к ~а́ется nó nói lúng ba lúng búng, anh ta nói ấp úng, nó líu lưỡi lại

заплёч||ный *прил.*: ~ мешо́к balô, túi dết; ✧ ~ых дел ма́стер *уст.* đao phủ, đao phủ thủ

запломбирова́ть *сов. см.* пломбирова́ть

заплута́ться *сов. разг.* lạc, lạc lối, lạc đường; ~ в лесу́ lạc trong rừng

запл́ыв *м. спорт.* (cuộc) thi bơi, bơi, thi; (*на лодках, яхтах и т. п.*) (cuộc) đua thuyền, đua; ~ во́льным сти́лем на 400 метров bơi tự do 400 mét

заплыва́ть I, запл́ыть bơi đến, bơi đi; (*далеко*) bơi xa; (*о судах*) chạy đến; (*о вещах*) trôi đến, trôi đi

заплыва́ть II, запл́ыть (*Т*) 1. sưng lên, húp lên, sưng húp; его́ глаза́ запл́ыли ма́т nó sưng húp; 2. phát phì, béo phì, béo phệ, béo ú, béo ụ, béo quay; ~ жи́ром béo phì, béo ú

запл́ыть I, II *сов. см.* заплыва́ть I, II

запляса́ть *сов.* (bắt đầu) nhảy múa

запну́ться *сов. см.* запина́ться

запове́дник *м.* khu bảo tồn (bảo vệ); госуда́рственный ~ vườn quốc gia, khu bảo tồn (bảo vệ) của nhà nước; ры́бный ~ khu bảo tồn (bảo vệ) cá

запове́дн||ый *прил.* 1. (*охраняемый законом*) (được) bảo tồn, bảo vệ; ~ лес rừng bảo tồn (bảo vệ), rừng cấm; 2. (*сокровенный*) bí mật, kín đáo; (*заветный*) thầm kín, thiêng liêng

за́поведь *ж.* 1. *рел.* giới, giới luật, điều răn; де́сять ~ей mười giới, thập giới; 2. *перен.* (điều, lời) răn, răn dạy, khuyên răn

заподо́зр||ивать, заподо́зрить 1. (*В* в *П*) (*начать подозревать*) đâm nghi, sinh nghi, (bắt đầu) nghi, ngờ, nghi ngờ, ngờ vực; ~ить кого́-л. в кра́же, во лжи nghi (ngờ, nghi ngờ, ngờ vực) ai ăn cắp, nói láo; 2. (*В*) (*начать предполагать*) ngờ ngợ, ngờ; ~ить обма́н ngờ ngợ là bị đánh lừa; ~ить нела́дное ngờ ngợ (ngờ) là có cái gì không ổn

заподо́зрить *сов. см.* заподо́зривать

запо́ем *нареч. разг.*: пить ~ uống rượu bí tỉ; чита́ть ~ mải đọc, đọc say sưa (say mê); рабо́тать ~ mải (say sưa, mải mê, mê mải, mải miết, hùng hục) làm, làm việc mải miết (say mê, hùng hục)

запоздало́сть *ж.* (sự, tính chất) muộn màng, quá muộn

запозда́л||ый *прил.* muộn màng, quá muộn, quá chậm, chậm trễ; ~ая ме́ра biện pháp muộn màng (quá muộn, quá chậm, chậm trễ)

запозда́ние *с.* (sự) chậm trễ, muộn màng; (*опоздание*) (sự) đến chậm, đến muộn, đến trễ; с ~м на три мину́ты chậm ba phút

запозда́ть *сов. см.* запа́здывать

запо́||й *м.* (cơn) nghiện rượu; страда́ть ~ем nghiện rượu, lên cơn nghiện

заполза́ть, заползти́ (в, под *В*) bò (chui, lọt, lẻn) vào

заползти́ *сов. см.* заполза́ть

заполне́ние *с.* 1. (*наполнение*) (sự) làm đầy, lấp đầy, chất đầy, nhét đầy, đổ đầy, làm chật, độn; 2. (*анкеты и т. п.*) (sự) điền vào, ghi vào, kê vào

запо́лнить(ся) *сов. см.* заполня́ть(ся)

заполня́ть, запо́лнить (*В*) 1. (*наполнять*) làm (lấp, chất, nhét, đổ) đầy, làm chật, độn; зри́тели запо́лнили зал khán giả ngồi đầy (ngồi chật) phòng xem; ~ вре́мя рабо́той dùng hết thì giờ để làm việc; 2. (*вписывать*) điền (ghi, kê) vào; ~ бланк điền vào giấy mẫu; ~ анке́ту điền vào tờ khai, ghi lý lịch

заполня́ться, запо́лниться đầy ra, đông lên, bị lấp đầy; пло́щадь постепе́нно запо́лнилась наро́дом quảng trường dần dần đầy (chật ních) người

заполучи́ть *сов.* (*В*) *разг.* được, lĩnh, nhận, xoay được

заполыха́ть *сов.* (bắt đầu) bừng bừng cháy, bốc lửa

заполя́рный *прил.* (ở) trong vòng cực, trong cực quyển

Заполя́рье *с.* Khu Vòng cực, Khu Cực quyển

запомина́ние *с.* (sự) ghi nhớ

запомина́ть, запо́мнить (*В*) nhớ, ghi nhớ; тру́дно запо́мнить khó nhớ

запомина́ться, запо́мниться (*Д*) nhớ, ghi nhớ, ghi sâu vào tâm trí; мне э́то хорошо́ запо́мнилось tôi nhớ rõ điều đó

запомина́ющ||ий *прил.*: ~ее устро́йство *информ.* bộ nhớ

запо́мнить(ся) *сов. см.* запомина́ть(ся)

за́понка *ж.* (*для воротника*) khuy cài cổ; (*для манжеты*) khuy măngsét, khuy cài tay áo

запо́р I *м.* (bộ) khoá; дверь на ~е cửa đã khoá; ✧ за семью́ ~ами chín lần cửa đóng then cài, được giữ hết sức kín

запо́р II *м. мед.* (chứng) táo, bón, táo bón; (*в тяжёлой форме*) (chứng) bí đại tiện; у него́ ~ anh ấy bị táo (bón)

запоро́ть I *сов. разг.* (*В*) (*розгами*) quất (đánh roi) chết

запоро́ть II *сов. разг.* (*В*) 1. (*убить*) đâm (húc) chết; 2. (*испортить*) làm hỏng (hư)

запорош||и́ть *сов.* (*В*) phủ nhẹ (*một lớp mỏng*); доро́гу ~и́ло сне́гом tuyết phủ nhẹ trên đường, đường bị phủ một lớp tuyết mỏng

запотева́ть, запоте́ть (bị) phủ hơi nước, mờ đi

запоте́л||ый *прил.* (bị) phủ hơi nước, mờ đi, mờ; ~ое стекло́ kính mờ vì hơi nước

запоте́ть *сов. см.* запотева́ть *и* поте́ть 2

заправи́ла *м.* (*скл. как ж.*) *разг.* trùm, đầu nậu, đầu sỏ, anh chị

запра́вить *сов. см.* заправля́ть 1–4

запра́виться *сов. см.* заправля́ться

запра́вка *ж.* 1. gia vị; 2. (*автомашины и т. п.*) (sự) tiếp xăng, tra xăng, tra dầu, đổ dầu

заправля́ть, запра́вить 1. (*В*) (*засовывать*) cho (đút, nhét)... vào; ~ рубаху в брю́ки cho áo sơmi vào quần; 2. (*В Т*) (*класть приправу*) cho gia vị, nêm; ~ сала́т cho gia vị vào xà lách; 3. (*В*) (*автомашину и т. п.*) tra (đổ, tiếp) xăng, tiếp (tra, đổ) dầu; 4. (*В*) (*лампу*) sửa soạn, chuẩn bị; 5. *тк. несов.* (*Т*) *разг.* (*быть заправилой*) chỉ huy, điều khiển, chi phối, chủ trì; ✧ запра́вить ко́йку, крова́ть dọn giường

заправля́ться, запра́виться 1. *разг.* (*горючим*) (được) tiếp xăng, tra xăng, tra dầu, lấy dầu, đổ dầu; 2. *прост.* (*есть и пить*) ăn uống; chén (*разг.*)

запра́вочн||ый *прил.* (để) tiếp xăng, tra xăng, tra dầu, lấy dầu, đổ dầu; ~ая ста́нция trạm tiếp xăng (tra xăng, tra dầu, lấy nhiên liệu); ~ая коло́нка cây (cột) xăng

запра́вский *прил. разг.* chính cống, thực thụ, thật sự, thực sự, chính hiệu, chân chính; ~ охо́тник người đi săn chính cống (chính hiệu, thực thụ)

запра́вщик *м.* thợ tiếp xăng (tra xăng, tra dầu, tiếp dầu); самолёт ~ máy bay tiếp xăng dầu (nhiên liệu)

запра́шивать, запроси́ть 1. (*В* о *П*) (*осведомляться*) hỏi; (*в парламенте*) chất vấn; ~ мне́ние hỏi ý kiến; 2. (*В*) (*цену*) nói thách, đòi; запроси́ть сли́шком высо́кую це́ну đòi (nói thách) giá quá cao; запроси́ть сто рубле́й đòi (nói thách) đến một trăm rúp

запре́т *м.* (sự) cấm, cấm chỉ, cấm đoán, ngăn cấm; наложи́ть ~ на что́-л., держа́ть что́-л. под ~ом cấm điều gì, ra lệnh cấm cái gì; находи́ться, быть под ~ом bị cấm; снима́ть ~ а) bỏ (rút) lệnh cấm; б) giải mật, bạch hoá, công khai hoá

запрети́тельн||ый *прил.* (để) cấm, cấm chỉ, cấm đoán, ngăn cấm; ~ые ме́ры những biện pháp cấm đoán (cấm chỉ); ~ые по́шлины, тари́фы thuế quan, thuế suất ngăn cản nhập khẩu

запрети́ть *сов. см.* запреща́ть

запре́тн||ый *прил.* (bị) cấm; ~ая зо́на khu cấm, cấm địa; ✧ ~ плод trái cấm; ~ плод сла́док trái cấm gợi thèm

запреща́ть, запрети́ть (*В*) cấm, cấm chỉ, cấm đoán, ngăn cấm

запреща́ться *несов.* (bị) cấm; кури́ть ~а́ется cấm hút thuốc

запреще́ние *с.* (sự) cấm, cấm chỉ, cấm đoán, ngăn cấm; ~ распростране́ния я́дерного ору́жия cấm phổ biến vũ khí hạt nhân; наложи́ть ~ *юр.* ra lệnh cấm; снять ~ *юр.* bỏ (rút) lệnh cấm

запрещённый *прил.* (bị) cấm, cấm chỉ, cấm đoán; ~ приём *спорт.* (*в борьбе*) chiêu (miếng) bị cấm, chiêu (miếng) trái phép

запроми́тить *сов. разг.* (*В*) (*увидеть*) thấy, trông thấy, nhận thấy; (*запомнить*) nhớ, để ý

заприхо́довать *сов. см.* прихо́довать

запрограмми́ровать *сов. см.* программи́ровать

запрода́жа *ж.* (sự) bán buôn, bán hàng lô lớn

запрода́ть *сов.* (*В*) bán buôn

запроекти́ровать *сов. см.* проекти́ровать

запроки́дывать, запроки́нуть (*В*) *разг.*: ~ го́лову ngửa mặt, ngẩng đầu lên

запроки́дываться, запроки́нуться *разг.* ngửa người ra sau

запроки́нуть(ся) *сов. см.* запроки́дывать(ся)

запропаст||и́ться *сов. разг.* biến, biến mất, bị mất; куда́ он ~и́лся? nó biến (đi) đâu mất nhỉ?

запро́с *м.* 1. (*в парламенте*) (lời) chất vấn; депута́ты сде́лали ~ прави́тельству các dân biểu đã chất vấn chính phủ; прави́тельство отве́тило на ~ депута́тов chính phủ đã trả lời chất vấn của các dân biểu; обрати́ться куда́-л. с ~ом chất vấn cơ quan nào; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*спрос*) nhu cầu, cầu; (*требования*) (điều) đòi hỏi, yêu cầu; ~ы потреби́телей nhu cầu của người tiêu thụ; 3. *обыкн. мн.*: ~ы (*стремления*) nhu cầu; име́ть больши́е ~ы có nhu cầu lớn; культу́рные ~ы nhu cầu văn hoá; 4. *разг.* (*о цене*) (sự) nói thách; цена́ без ~а giá đúng, giá không nói thách

запроси́ть *сов. см.* запра́шивать

за́просто *нареч. разг.* (một cách) tự nhiên, thân mật, không khách khí

запротестова́ть *сов. см.* протестова́ть

запротоколи́ровать *сов. см.* протоколи́ровать

запру́да *ж.* 1. (*плотина*) đập, kè; 2. (*водоём*) ao, hồ nhỏ, bể chứa nước

запруди́ть *сов. см.* запру́живать

запру́живать, запруди́ть (*В*) 1. (*воду*) đắp đập, xây kè, be bờ; 2. *перен. разг.* (*заполнять*) tràn ngập, tràn khắp; толпа́ запруди́ла у́лицы đám đông tràn ngập đường phố

запры́гать *сов.* (bắt đầu) nhảy

запры́гивать, запры́гнуть *разг.* nhảy lên; (*внутрь*) nhảy vào

запры́гнуть *сов. см.* запры́гивать

запряга́ть, запря́чь (*В*) 1. thắng, đóng; ~ ло́шадь thắng (đóng) ngựa; ~ соба́к в са́нки đóng (buộc) chó vào xe trượt; ~ бу́йвола đóng trâu; ~ экипа́ж thắng xe; 2. *разг.* (*загружать работой*) dồn (ấn) việc

запряга́ться, запря́чься *разг.* gánh vác, gánh lấy; ~ в рабо́ту gánh vác (gánh lấy) công việc

запря́жка *ж.* 1. (*действие*) (sự) thắng, đóng; 2. (*повозка с лошадьми*) (cỗ) xe ngựa; (*сбруя, упряжь*) (bộ) dây thắng

запря́тать *сов.* (*В*) *разг.* giấu, giấu (cất) kín, cất giấu, thu giấu

запря́таться *сов. разг.* trốn, ẩn nấp, trốn tránh

запря́чь(ся) *сов. см.* запряга́ть(ся)

запу́ганный *прил.* sợ sệt, khiếp sợ, sợ bóng sợ gió

запуга́ть *сов. см.* запу́гивать

запу́гивание *с.* (sự) doạ dẫm, doạ nạt, đe doạ, đe nẹt

запу́гивать, запуга́ть (*В*) làm... sợ hãi, doạ dẫm, doạ nạt, đe doạ, đe nẹt, doạ, trộ, đe

запу́дривать, запу́дрить (*В*) xoa (thoa, bôi, đánh) phấn

запу́дрить *сов. см.* запу́дривать

за́пуск *м.* 1. (*мотора*) (sự) khởi động, mở máy; 2. (*ракеты*) (sự) phóng; ~ косми́ческой раке́ты phóng tên lửa vũ trụ

запуска́ть I, запусти́ть I. (*В* в *В*, *Т* в *В*) (*бросать*) ném, vứt, tung, quẳng, lao, phóng; 2. (*В*) (*заставлять взлетать*) phóng, thả; ~ змей thả diều; запусти́ть иску́сственный спу́тник Земли́ phóng vệ tinh nhân tạo của Trái đất; 3. (*В*) *разг.* (*приводить в действие*) khởi động, mở máy, cho chạy; ~ мото́р khởi động môtơ, mở máy; 4. (*В* в *В*) *разг.* (*засовывать*) thò (xỏ, đút)... vào; (*вонзать*) đâm, cắm; ~ ко́гти во что́-л. cắm vuốt vào cái gì; 5. (*В*) *разг.*

(*впускать*) cho vào; (*пускать*) thả; ✧ ~ ру́ку, ла́пу во что́-л. thó (cuỗm, chôm, chôm chỉa, biển thủ) cái gì

запуска́ть II, запусти́ть (*В*) (*оставлять без наблюдения*) bỏ bê, bỏ bễ. bỏ mặc, bỏ liều, bỏ rơi, xao lãng, xao nhãng; (*доводить до упадка*) làm... suy đồi (suy sụp); (*о земле*) bỏ cỏ, bỏ hoang, bỏ phế; ~ заня́тия xao lãng học tập; ~ боле́знь bỏ liều bệnh tật

запусте́лый *прил.* hoang vắng, hoang phế, hoang tàn, trống trếnh, chống chếnh

запусте́ни||е *с.* (sự, tình trạng) hoang vắng, hoang phế, hoang tàn, trống trếnh, chống chếnh; прийти́ в ~ (bị) bỏ phế, hoang phế, hoang tàn

запусти́ть I, II *сов. см.* запуска́ть I, II

запу́танно *нареч.* (một cách) rối rắm, rắc rối, phức tạp

запу́танность *ж.* (sự, tính chất) rối rắm, rắc rối, phức tạp

запу́танный *прил.* 1. rối, rối tung, rối bù, rối bời; 2. *перен.* rối rắm, rối ren, rối mù, rắc rối, rối beng, phức tạp; ~ вопро́с vấn đề rối rắm (rắc rối, rối ren)

запу́тать(ся) *сов. см.* запу́тывать(ся)

запу́тывать, запу́тать (*В*) I. làm rối, làm... rối tung (rối bù, rối bời); запу́тать ни́тки làm rối chỉ, làm chỉ rối tung; 2. *перен.* làm... rối rắm (rắc rối, rối ren, rối beng); запу́тать де́ло làm rối rắm (rắc rối) công việc, làm công việc rắc rối (rối ren); 3. *перен. разг.* (*сбивать с толку*) làm... rối trí (nhầm lẫn, quẫn trí); 4. *разг.* (*впутывать*) làm... dính líu (liên can)

запу́тываться, запу́таться 1. (bị) rối, rối tung, rối bời; верёвка запу́талась dây rối tung (rối bời); 2. *перен.* trở nên rắc rối, (bị) rối rắm, rắc rối, rối ren, rối beng; де́ло запу́талось công việc đâm ra rắc rối (rối ren), công việc rối như canh hẹ; 3. (в *Т*) (*оказываться опутанным*) (bị) mắc phải, dính phải, vương phải, vướng phải; 4. *перен. разг.* (*оказываться в затруднении*) bế tắc, gặp khó khăn; 5. *перен. разг.* (*сбиваться с толку*) nhầm lẫn, rối trí, lúng túng, bối rối; запу́таться в отве́тах lúng túng (bối rối) khi trả lời; 6. *разг.* (*сбиваться с пути*) (bị) lạc, lạc đường

запу́щенность *ж.* (sự, tình trạng) bỏ mặc, bỏ phế, bỏ hoang, bỏ liều, hoang phế; ~ боле́зни была́ причи́ной его́ сме́рти bệnh bị bỏ liều là nguyên nhân cái chết của anh ta

запу́щенн||ый *прил.* 1. (*заброшенный*) (bị) bỏ mặc, bỏ phế, bỏ rơi, bỏ hoang, hoang phế; (*о земле*) (bị) bỏ cỏ, bỏ hoang, bỏ phế; ~ сад vườn hoang; 2. (*застарелый*) (bị) bỏ liều, bỏ phế, để quá lâu ngày; ~ ая боле́знь bệnh bị bỏ liều

запча́сти *мн.* (*скл. как ж.*) (запасны́е ча́сти) phụ kiện, đồ phụ tùng; đồ хозчаа (*разг.*)

запыл||а́ть *сов.* 1. bừng (bốc) cháy; костёр ~а́л đống lửa bừng (bốc) cháy; 2. *перен.* (*о лице*) đỏ bừng lên

запыли́ть *сов.* (*В*) phủ bụi

запыли́ться *сов.* (bị) phủ bụi

запыха́ться *сов. разг.* thở hổn hển (hồng hộc, hổn hà hổn hển)

запья́нствовать *сов. разг.* (bắt đầu) nghiện rượu

запя́стье *с. анат.* cổ tay, cườm tay

запят||а́я *ж.* (*скл. как прил.*) (dấu) phẩy; поставить ~у́ю phẩy, đánh dấu phẩy

запятна́ть *сов. см.* пятна́ть

зараба́тыв||ать, заработа́ть (*В*) làm ăn, làm (kiếm) tiền, làm được (kiếm ra) tiền; *разг. шутл.* (*получить что-л.*) bị; дать кому́-л. заработа́ть cho ai làm ăn (làm tiền, kiếm tiền); ~ сре́дства к существова́нию, ~ на жизнь làm ăn, kiếm sống; сколько вы ~аете? anh làm được bao nhiêu tiền?, tiền lương của anh được bao nhiêu?; заработа́ть пра́во на о́тдых được quyền nghỉ ngơi chính đáng; заработа́ть вы́говор bị khiển trách; заработа́ть просту́ду bị cảm lạnh

заработа́ть I *сов. см.* зараба́тывать

заработа́ть II *сов.* (*начать работать*) (bắt đầu) làm; (*о машине*) (bắt đầu) chạy

заработ||а́ться *сов. разг.* làm nhiều; (*устать от работы*) làm mệt; мы ~ались до по́здней но́чи chúng tôi làm mãi đến khuya; он совсе́м ~ался anh ấy làm quá mệt

за́работн||ый *прил.*: ~ая пла́та tiền lương, tiền công

за́работ||ок *м.* 1. tiền lương, tiền công; 2. *обыкн. мн.*: ~ки (*работы по найму*) việc làm thuê; уйти́ на ~ки đi làm thuê, đi tha phương cầu thực

зара́внивать, заровня́ть (*В*) san, san (cào) bằng, san phẳng

заража́емость *ж.* (khả năng) truyền bệnh, truyền nhiễm

заража́ть, зарази́ть (*ВТ*) 1. truyền bệnh, làm lây, đổ bệnh, truyền nhiễm, lây lan; зарази́ть кого́-л. спи́дом đổ/truyền bệnh liệt kháng (SIDA, AIDS) cho ai; 2. (*воздух, воду и т. п.*) làm ô nhiễm (nhiễm độc, nhiễm trùng); 3. *перен.* truyền, truyền lan; зарази́ть кого́-л. свои́м энтузиа́змом truyền (truyền lan) nhiệt tình cho ai; зарази́ть кого́-л. свои́м приме́ром làm ai noi gương mình

заража́ться, зарази́ться (*Т*) 1. bị lây, nhiễm, nhiễm bệnh, cảm nhiễm, bị truyền nhiễm, lây lan; (*получить инфекцию*) nhiễm trùng; зарази́ться гри́ппом от кого́-л. nhiễm (bị lây) bệnh cúm từ ai; 2. *перен.* lây, tiêm nhiễm, cảm nhiễm; зарази́ться о́бщим весе́льем lây niềm vui chung

зараже́ние *с.* (sự) lây bệnh, nhiễm bệnh, truyền nhiễm, cảm nhiễm; (*инфекция*) nhiễm trùng; (*воздуха, воды и т. п.*) (sự) nhiễm, ô nhiễm; ~ кро́ви (chứng) bại huyết; ~ ме́стности ô nhiễm địa phương

зара́з||а *ж.* (tác nhân) truyền bệnh, lây bệnh; уха́живать за больны́м, не бо́ясь ~ы săn sóc người ốm mà không sợ bị lây bệnh

зарази́тельность *ж.* (sự, mức độ) truyền nhiễm, lây truyền

зарази́тельный *прил.* 1. (*заразный*) truyền nhiễm, lây truyền, làm lây, dễ lây, hay lây; 2. *перен.* dễ lây, dễ lan rộng; ~ смех cái cười dễ lây (lây truyền, dễ lôi cuốn người khác)

зарази́ть(ся) *сов. см.* заража́ть(ся)

зара́зн||ый *прил.* truyền nhiễm, lây truyền, lây lan, hay lây, dễ lây, lây; ~ая боле́знь bệnh truyền nhiễm (hay lây, dễ lây); ~ больно́й người bệnh truyền nhiễm, bệnh nhân lây

зара́нее *нареч.* trước, từ trước, sớm; с ~ обду́манным наме́рением với ý định đã cân nhắc (tính toán) từ trước; ~ предупреди́ть báo trước; ~ благодарю́ cám ơn trước

зарапортова́ться *сов. разг.* (*запутаться*) nói lẫn, nói nhịu; (*наговорить лишнего*) nói hớ, nói hố; (*завраться*) nói dối thòi đuôi, nói láo bị hớ (bị hố)

зарасти́, зарасти́ 1. (*Т*) mọc đầy, phủ; ~ сорняка́ми cỏ dại mọc đầy; зарасти́ мхом rêu phủ, phủ rêu; 2. *разг.* (*заживать*) đâm da non; *сов.* thành sẹo

зарасти́ *сов. см.* зарастать

зарва́ться *сов. см.* зарыва́ться II

зард||е́ться *сов.* đỏ lên, đỏ ửng; (*румянцем*) ửng hồng, đỏ mặt; щёки ~е́лись ма́ ửng hồng

заревé́ть *сов.* 1. kêu (gầm, rú, thét, gào) lên; (*о моторе*) rú (rít) lên; 2. *разг.* (*начать плакать*) khóc gào lên

за́рево *с.* ráng, ánh hồng; (*заката*) ráng (vừng) hồng; ~ пожа́ра vừng (ánh) hồng của đám cháy

зарегистри́ровать *сов.* (*В*) đăng ký, ghi vào sổ

зарегистри́роваться *сов.* 1. đăng ký, ghi tên; 2. *разг.* (*оформить свой брак*) đăng ký kết hôn, khai giá thú

зарé́з *м. разг.*: э́то для меня́ ~ đó là tai hoạ lớn cho tôi, thế thì chết tôi, nếu vậy thì bỏ đời tôi; thế thì bỏ xừ tớ (*прост.*); ✧ до ~у rất, hết sức; мне до ~у ну́жно вас ви́деть tôi hết sức cần gặp anh/chị; мне до ~у ну́жно 100 рубле́й tôi hết sức cần 100 rúp

зарé́зать *сов. см.* ре́зать 3

зарé́заться *сов. разг.* tự vẫn, tự cắt cổ chết

зарезерви́ровать *сов. см.* резерви́ровать

зарека́ться, зарéчься (+ *инф.*) hứa chừa, hứa bỏ, thề cai, thề (nguyện, nguyền) không... nữa; cạch đến già (*погов.*); ~ кури́ть thề cai thuốc, hứa bỏ thuốc lá

зарекомендова́ть *сов.*: ~ себя́ с хоро́шей, плохо́й стороны́ tỏ rõ mặt tốt, mặt xấu của mình; tỏ ra mình là người tốt, người xấu; ~ себя́ хоро́шим рабо́тником tỏ ra mình là một nhân viên giỏi

зарéчный *прил.* (ở) bên kia sông

зарéчься *сов. см.* зарека́ться

заржавéлый *прил. разг. см.* заржа́вленный

заржа́веть *сов. см.* ржа́веть

заржа́вленный *прил.* gỉ, có sét

заржа́ть *сов.* hí lên

зарисова́ть *сов. см.* зарисо́вывать

зарисо́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) vẽ phác, phác hoạ; 2. (*рисунок*) (bức, bản) phác hoạ, vẽ phác, lược đồ

зарисо́вывать, зарисова́ть vẽ phác, phác hoạ

за́риться *тем.* (на *В*) *разг.* nhòm ngó, thèm muốn; ~ на чужо́е nhòm ngó (thèm muốn) cái của người khác

зарифмова́ть *сов. см.* рифмова́ть

зарни́ца *ж.* chớp, chớp nguồn, chớp đông, chớp bể

заровня́ть *сов. см.* зара́внивать

зароди́ть(ся) *сов. см.* зарожда́ть(ся)

заро́дыш *м.* 1. phôi, thai, phôi thai, bào thai, thai nhi; *бот.* mầm; 2. (*Р*) *перен.* (*начало, зачаток*) mầm non, mầm mống, phôi thai, manh nha; в ~е лúка phôi thai, lúc manh nha, lúc mới chớm nở, khi còn trứng nước; подавить что-л. в ~е tiêu diệt cái gì lúc còn là phôi thai (manh nha, mầm mống), diệt cái gì khi còn trứng nước

заро́дышев||ый *прил.* (thuộc về) phôi, thai, thai nhi; ~ое разви́тие phát triển của thai nhi (của phôi)

зарожда́ть, зароди́ть (*В*) làm nảy sinh, làm nảy ra

зарожд||а́ться, зароди́ться 1. sinh ra, ra đời, khai sinh; 2. *перен.* (*возникать*) nảy sinh, nảy ra, phát sinh; (*брать начало*) bắt nguồn; ~а́ется но́вая жизнь cuộc sống mới đang nảy sinh; у него́ зароди́лась мысль anh ấy nảy ra ý nghĩ

зарожде́ние *с.* 1. (sự) sinh ra, ra đời, khai sinh; 2. *перен.* (*возникновение*) (sự) nảy sinh, nảy ra, phát sinh; (*начало*) (sự) bắt nguồn

заро́к *м.* (lời) thề nguyền, thệ nguyện, thề thốt, hứa hẹn, nguyền, nguyện, thề, hứa; он дал ~ не пить nó thề nguyền bỏ rượu, nó thề cai rượu, nó hứa không uống rượu nữa; я взял с него́ ~, что он не бу́дет кури́ть tôi bắt nó thề sẽ cai thuốc, tôi bắt nó hứa không hút thuốc nữa

зарони́ть *сов.* (*какое-л. чувство, мысль*) gây ra, khêu gợi

за́росл||ь *ж.* rặng (lùm, bụi) cây, bụi rậm; (*чаща*) truông, bưng; ~и оре́шника rặng cây (lùm cây) hạt dẻ

зарпла́та *ж.* (за́работная пла́та) *разг.* lương, tiền lương, tiền công

зарубá́ть, зарубúть (*В*) 1. (*саблей*) chém chết; (*топором*) bổ chết; 2. (*делать зарубку*) khía, đẽo, khắc; ✧ зарубúть себе́ на носу́ khắc sâu vào trí nhớ

зарубе́жник *м. разг.* chuyên viên công tác đối ngoại

зарубе́жн||ый *прил.* (thuộc về) nước ngoài, ngoại quốc; ~ая делега́ция đoàn đại biểu nước ngoài, phái đoàn ngoại quốc

зарубúть *сов. см.* зарубá́ть

зару́бка *ж.* (*метка*) (vết) khía, đẽo, khắc

зарубцева́ться *сов. см.* зарубцо́вываться

зарубцо́вываться, зарубцева́ться thành sẹo, liền sẹo, đóng sẹo

зарумя́нить *сов. см.* румя́нить 1, 3

зарумя́ниться *сов. см.* румя́ниться 1, 3, 4

заручá́ться, заручúться (*Т*) được bảo đảm trước; ~ подде́ржкой кого́-л. được bảo đảm trước sự ủng hộ của ai; ~ согла́сием được sự đồng ý trước

заручúться *сов. см.* заручá́ться

зару́чка *ж.* (sự) ủng hộ, che chở

зарыва́ть, зары́ть (*В*) chôn, vùi, lấp, chôn vùi; ✧ зары́ть свой тала́нт, зары́ть свой тала́нт в зе́млю chôn vùi tài năng của mình, làm tài năng của mình mai một đi

зарыва́ться I, зары́ться (в *В*) vùi mình; (*прятать лицо, голову*) giấu; зары́ться в песо́к vùi mình vào cát; ✧ зары́ться в кни́ги, в рабо́ту vùi đầu vào sách, vào việc

зарыва́ться II, зарва́ться *разг.* làm quá đáng (quá quắt); quá bốc (*разг.*); зарва́ться в свои́х тре́бованиях đòi hỏi quá đáng (quá quắt)

зарыда́ть *сов.* khóc oà lên

зары́ть *сов. см.* зарыва́ть

зары́ться *сов. см.* зарыва́ться I.

зар||я́ *ж.* 1. (*утренняя*) bình minh, rạng đông, vừng đông; (*вечерняя*) ráng chiều, hoàng hôn; на ~е́ лúка bình minh, buổi rạng đông, rạng ngày; встава́ть с ~ёй dậy rất sớm, thức dậy lúc tinh mơ; 2. *перен.* (*начало, зарождение*) buổi đầu, buổi bình minh; на ~е́ но́вой жи́зни buổi bình minh của cuộc sống mới; 3. *воен.* (*сигнал*): бить, игра́ть зо́рю а) (*утреннюю*) thổi kèn báo thức; б) (*вечернюю*) thổi kèn báo ngủ; ✧ от ~и́ до ~и́ а) (*весь день*) từ sáng tinh mơ đến tối mịt, từ sáng đến tối, suốt ngày; б) (*всю ночь*) suốt năm canh, suốt đêm; ни свет ни ~ rất sớm, lúc tinh mơ

заряб||и́ть *сов.*: у него́ ~и́ло в глаза́х anh ấy bị hoa mắt

заря́д *м.* 1. (lượng, khối, liều) thuốc nổ, thuốc súng, nổ; (*снаряд, патрон и т. п.*) (viên, đầu) đạn; а́томный ~ đầu đạn (đầu nổ) nguyên tử; я́дерный ~ đầu đạn (đầu nổ) hạt nhân; холосто́й ~ đạn giả; 2. *физ.* điện tích; положи́тельный ~ điện tích dương; отрица́тельный ~ điện tích âm; 3. *перен.* (*Р*) nguồn, dự trữ; ~ эне́ргии nguồn nghị lực

заряди́ть I *сов. см.* заряжа́ть

заряд||и́ть II *сов. разг.*: ~ одно́ и то же nói đi nói lại (lắp đi lắp lại) chỉ một điệu mà thôi; он ~и́л ходи́ть в теа́тр anh ấy đi xem hát luôn; ~и́л дождь trời mưa không ngớt, mưa dầm dề (dai dẳng)

заряди́ться *сов. см.* заряжа́ться

заря́дк||а *ж.* 1. (*аккумулятора*) (sự) nạp điện, tích điện, sạt điện; 2. (*ружья и т. п.*) (sự) nạp đạn, lắp đạn; 3. *спорт.* (buổi) tập thể dục; де́лать у́треннюю ~у tập thể dục buổi sáng

заря́дн||ый *прил.*: ~ я́щик *воен.* hòm đạn; ~ое давле́ние áp suất nạp đầy

заряжа́ние *с.* 1. (*ружья и т. п.*) (sự) nạp đạn, lắp đạn; 2. (*электричеством*) (sự) nạp điện, tích điện, sạt điện

заряжа́ть, зарядѝть (*В*) 1. nạp (lắp) đạn; ~ винто́вку nạp đạn súng trường; 2. (*приготовлять к действию*) lắp... vào; ~ фотоаппара́т lắp phim vào máy ảnh; 3. (*электричеством*) nạp (tích, sạt) điện

заряж||а́ться, зарядѝться 1. (*о ружье и т. п.*) (được) nạp đạn, lắp đạn; ~а́ющаяся с казённой ча́сти винто́вка khẩu súng trường lên đạn bằng quy-lát; 2. (*электричеством*) (được) nạp điện, tích điện, sạt điện

заря́нка *ж. зоол.* (chim) chích ức đỏ (*Erithacus rubecula*)

заса́д||а *ж.* 1. (trận) phục kích, mai phục; устро́ить ~у (bố trí) phục kích, mai phục; 2. (*скрытое место*) (nơi, chỗ, ổ) phục kích, mai phục; попа́сть в ~у rơi vào ổ phục kích, bị phục kích; 3. (*отряд*) đội phục kích, quân mai phục, phục binh

засади́ть *сов. см.* заса́живать

заса́дн||ый *прил.* (thuộc về) phục kích, mai phục; ~ая гру́ппа nhóm phục kích (mai phục)

заса́живать, засади́ть 1. (*В Т*) (*растениями*) trồng; 2. (*В*) *разг.* (*подвергать заключению*) bỏ tù, tống giam, nhốt, giam; засади́ть кого́-л. в тюрьму́ bỏ tù ai, tống giam ai, giam ai vào tù; 3. (*В* за *В*, *В* + *инф.*) *разг.* (*заставлять делать что-л.*) bắt... ngồi làm; засади́ть кого́-л. за кни́ги bắt ai ngồi đọc sách; 4. (*В* в *В*) *разг.* (*вонзать*) đâm (cắm)... vào; ✧ засади́ть себе́ зано́зу bị dằm đâm

заса́ленный *прил.* lấm mỡ, bẩn dầu

заса́ливать I, заса́лить (*В*) lấm mỡ, bẩn dầu

заса́ливать II, засоли́ть (*В*) muối; ~ огурцы́ muối dưa chuột

заса́ливаться, заса́литься (bị) lấm mỡ, bẩn dầu

заса́лить *сов. см.* заса́ливать I

заса́литься *сов. см.* заса́ливаться

заса́сывать, засоса́ть (*В*) hút... vào; *перен.* cuốn hút, lôi cuốn

заса́харенн||ый *прил.* ngào, ngào đường; ~ые фру́кты mứt ngào, trái cây ngào đường

заса́харивать, заса́харить (*В*) ngào, ngào đường

заса́хариваться, заса́хариться vón thành đường; варе́нье заса́харилось mứt đã vón thành đường

заса́харить(ся) *сов. см.* заса́харивать(ся)

засверк||а́ть *сов.* sáng lên; ✧ у него́ лишь пя́тки ~али nó chạy ba chân bốn cẳng

засвети́ть I *сов.* (*В*) thắp, đốt

засвети́ть II *сов. см.* засве́чивать

засвети́ться I *сов.* sáng lên, phát sáng

засвети́ться II *сов. см.* засве́чиваться

за́светло *нареч.* khi trời còn sáng, trước khi trời tối

засве́чивать, засвети́ть (*В*) *фото* làm nhiễm sáng

засве́чиваться, засвети́ться *фото* bị nhiễm sáng, bị lọt ánh sáng

засвиде́тельствование *с.* (sự) xác nhận, chứng nhận, chứng thực, nhận thực; нотариа́льное ~ chứng nhận (nhận thực) của công chứng

засвиде́тельствовать *сов.* (*В*) 1. (*подтвердить*) xác nhận, chứng nhận, chứng minh, chứng thực, nhận thực; 2. (*копию и т. п.*) nhận thực, chứng thực; ✧ ~ почте́ние кому́-л. *уст.* kính thăm ai

засева́ть, засе́ять (*В*) gieo, gieo trồng

заседа́ни||е *с.* phiên họp, buổi họp, (cuộc) hội nghị; суде́бное ~ phiên toà; ~ Госду́мы РФ phiên họp Đuma Quốc gia Liên bang Nga; на у́треннем ~и tại phiên họp buổi sáng

заседа́тель *м.* hội thẩm, bồi thẩm, phụ thẩm; наро́дный ~ hội thẩm nhân dân

заседа́ть *несов.* họp, hội nghị

засе́ивать *несов. см.* засева́ть

засекать I, засечь (*В*) 1. (*делать засечки*) đẽo, khắc, khía, chặt; 2. *воен.* xác định, phát hiện; засе́чь огнева́ю то́чку проти́вника xác định (phát hiện) hoả điểm của địch; ✧ засе́чь вре́мя bấm giờ, bấm giây

засека́ть II, засе́чь (*В*) (*до смерти*) quất chết, đánh roi chết

засекре́тить *сов. см.* засекре́чивать

засекре́ченный *прил.* bí mật, mật

засекре́чивать, засекре́тить (*В*) 1. (*сведения, документы*) bí mật hoá, giữ bí mật, biến thành bí mật; 2. *разг.* (*работника*) а) cho phép... xem tài liệu bí mật; б) bắt... sống theo chế độ bí mật

засели́ть *сов. см.* заселя́ть

заселя́ть, засели́ть (*край, область*) di dân đến; (*дом*) đưa đến ở, cho ở; (*переезжать*) dọn đến, đến ở; но́вый дом был заселён рабо́чими на́шего заво́да nhà mới do công nhân nhà máy chúng tôi đến ở

зас||е́сть *сов. разг.* 1. (*усесться где-л.*) ngồi; 2. (за *В*, + *инф.*) (*приняться за что-л.*) ngồi; ~ за рабо́ту ngồi làm việc; 3. (*надолго расположиться где-л.*) ngồi lâu, ngồi lì; ~ до́ма ngồi lì (ngồi ru rú) ở nhà; 4. *воен.* nấp, núp, ẩn nấp, cố thủ, bám trụ; ~ в заса́ду phục, phục kích, mai phục; 5. (*застрять*) nằm, cắm; пу́ля ~е́ла в ноге́ viên đạn cắm (nằm) trong chân; 6. *перен. разг.* (*в голове и т. п.*) bám, ăn sâu, khắc sâu; ~е́ла у него́ э́та мысль в голове́ cái ý tưởng đó cứ bám (ăn sâu) trong đầu anh ta

засе́чка *ж* 1. (*зарубка*) vết đẽo, vết khắc, vết khía, vết chặt; 2. (*направления*): ~ координа́т объе́ктов проти́вника (sự) xác định toạ độ các mục tiêu của địch

засе́чь I, II *сов. см.* засека́ть I, II

засе́ять *сов. см.* засева́ть

засиде́ться *сов. см.* заси́живаться

заси́живаться, засиде́ться 1. (*долго сидеть*) mải ngồi, ngồi lâu, ngồi lì, ngồi miết; засиде́ться за рабо́той до утра́ mải ngồi làm (ngồi làm việc lâu) đến sáng; 2. *перен.* (*долго оставаться где-л.*) ở lâu, ở lì

засилосова́ть *сов. см.* силосова́ть

заси́лье *с.* (sự) hoành hành, thao túng, thống trị, khống chế; ~ бюрократи́зма sự hoành hành của nạn quan liêu

засине́ть, **засине́ться** *сов.* hiện ra màu xanh lam (xanh lơ)

заси́нивать, засини́ть (*В*) tô (nhuộm) màu xanh lam, tô (nhuộm) màu xanh lơ; засини́ть бельё *разг.* lơ quần áo quá đậm

засини́ть *сов. см.* заси́нивать

засия́ть *сов. см.* (*начать сиять*) sáng lên

заска́кивать, заскочи́ть *разг.* (*забежать*) rẽ (tạt, ghé) vào

заскирдова́ть *сов. см.* скирдова́ть

заско́к *м. разг.* (thói, điều) dở hơi, gàn dở

заскору́злость *ж.* (tính, thói) lạc hậu, hủ lậu, trì độn

заскору́зл||ый *прил.* chai, chai sạn; (*грубый*) thô; *перен.* lạc hậu, hủ lậu, trì độn; ~ые ру́ки hai tay chai, đôi tay chai sạn

заскочи́ть *сов. см.* заска́кивать

заскрежета́ть *сов.*: ~ зуба́ми nghiến răng ken két

заскрип||е́ть *сов.* (bắt đầu) kêu ken két, kêu kèn kẹt, kêu cót két, kêu cọt kẹt, kêu cút kít; дверь ~е́ла cửa kêu cót két

заскули́ть *сов.* (bắt đầu) kêu ăng ẳng, rên ư ử

заскуча́ть *сов.* (bắt đầu) buồn chán, chán ngán; (*по ком-л., по чём-л.*) nhớ, buồn nhớ, nhớ nhung

засла́ть *сов. см.* засыла́ть

заследи́ть *сов.* (*В*) giẫm (dẫm) bẩn

заслези́ться *сов.* (bắt đầu) chảy nước mắt

засло́н *м.* 1. (*прикрытие, преграда*) vật che, vật chắn, vật chướng ngại; 2. *воен.* quân bảo đảm sườn, đội trắc vệ

заслони́ть(ся) *сов. см.* заслоня́ть(ся)

засло́нка *ж.* 1. (*печи*) cửa lò; 2. (*для закрывания отверстий*) tấm chắn, van điều tiết; (*в шлюзах*) cánh cửa cống, cửa điều tiết

заслон||я́ть, заслони́ть (*В*) 1. che, che khuất, che lấp, che kín; (*с целью защиты*) che, che chở; ~ свет кому́-л. che lấp ánh sáng ai; ~и́ть лицо́ от уда́ра che mặt tránh đòn; 2. *перен.* lấn át, thay thế

заслоня́ться, заслони́ться (tự) che; ~ рукой от све́та lấy tay che mắt khỏi ánh sáng

заслу́г||а *ж.* công lao, công trạng, công tích, công; ~и пе́ред Ро́диной công lao đối với Tổ quốc, công với nước; име́ть больши́е ~и пе́ред нау́кой có công lao to lớn đối với khoa học; награжда́ть кого́-л. по ~ам tuỳ công lao mà tặng thưởng ai, tặng thưởng ai một cách xứng đáng; ✧ получи́ть по ~ам bị trừng trị một cách đích đáng

заслу́женно *нареч.*: он ~ получи́л награ́ду anh ấy được tặng thưởng thật xứng đáng

заслу́женн||ый *прил.* 1. xứng đáng, đích đáng; (*справедливый*) xác đáng; ~ая награ́да tặng thưởng xứng đáng; ~ая сла́ва danh bất hư truyền; ~ упрёк lời quở trách xác đáng (đích đáng); 2. (*имеющий заслуги*) có công, có công lao; ~ челове́к người có công (có nhiều công lao); 3. (*о почётном звании*) công huân; ~ арти́ст nghệ sĩ công huân; ~ де́ятель нау́ки nhà hoạt động khoa học công huân; ~ де́ятель иску́сств nhà hoạt động nghệ thuật công huân; ~ ма́стер спо́рта kiện tướng thể thao công huân

заслу́живать, заслужи́ть 1. (*Д*) đáng được, đáng; *сов.* được; ~ любо́вь đáng yêu; заслужи́ть любо́вь được yêu mến; ~ награ́ду đáng được tưởng thưởng; заслужи́ть награ́ду được thưởng; заслужи́ть всео́бщее дове́рие được mọi người tín nhiệm (tin cậy); 2. *тк. несов.* (*Р*) (*быть достойным чего-л.*) đáng, đáng được; ~ дове́рия đáng tin cậy, đáng được tín nhiệm; ~ внима́ния đáng chú ý, đáng được lưu ý; ~ похвалы́ đáng khen; 3. (*В*) *разг.* (*зарабатывать*) được

заслужи́ть *сов. см.* заслу́живать 1, 3

заслу́шать(ся) *сов. см.* заслу́шивать(ся)

заслу́шивать, заслу́шать (*В*) nghe; заслу́шать отчёт nghe báo cáo

заслу́шиваться, заслу́шаться mải nghe, nghe say sưa

заслы́ш||ать *сов.* (*В*) nghe được, nghe thấy; я и́здали ~ал их голоса́ từ xa tôi đã nghe được tiếng nói của họ

заслюн||и́ть, ~я́вить *разг.* chảy dãi, nhỏ dãi

засма́ливать, засмоли́ть (*В*) tẩm (phết) nhựa, quét hắc ín

засма́триваться, засмотре́ться mải nhìn, nhìn chăm chú, dán mắt nhìn, nhìn không chán mắt

засмея́ть *сов.* (*В*) *разг.* chê cười, chế giễu, chế nhạo

засмея́ться *сов.* bật cười, phì cười

засмоли́ть *сов. см.* засма́ливать

засмотре́ться *сов. см.* засма́триваться

засмущ||а́ть *сов. разг.* trở nên bối rối (lúng túng, ngượng ngùng, ngượng nghịu)

заснéженный, заснежённый *прил.* phủ tuyết

засну́ть *сов. см.* засыпа́ть I

засня́ть *сов.* (*В*) *разг.* chụp ảnh (hình, bóng); (*киноаппаратом*) quay phim

засо́в *м.* then, dõi, gióng; дверно́й ~ then (dõi, gióng) cửa; запере́ть на ~ cài (đóng) then, đóng dõi (gióng)

засо́вывать, засу́нуть (*В*) 1. nhét, đút, thuồn, nhồi, lèn, thọc; засу́нуть ру́ку в карма́н đút (thọc) tay vào túi; 2. *разг.* (*класть*) để, bỏ, nhét, đút; я не зна́ю, куда́ засу́нул его́ письмо́ không biết tôi đã để (bỏ, nhét, đút) bức thư của nó vào đâu

засо́л *м.* 1. (*действие*) (sự) muối; 2. (*способ, качество соления*) (cách) muối; вку́сный ~ (cách) muối ngon

засоле́ние *с.*: ~ по́чвы (sự) hoá mặn của đất, nhiễm mặn của đất

засолённ||ый *прил.*: ~ые по́чвы đất hoá mặn (nhiễm mặn)

засоли́ть *сов. см.* заса́ливать II

засо́лка *ж. разг. см.* засо́л 1

засоре́ние *с.* (sự) xả rác, làm bẩn, làm rác bẩn; (*канализации и т. п.*) (sự) tắc, ứ tắc; (*сорными травами*) (sự) bỏ cỏ, có cỏ dại; ~ рек и водоёмов làm bẩn nước sông và hồ ao; ~ желу́дка *мед.* (sự) bội thực, trúng thực; ~ языка́ làm ngôn ngữ mất trong sáng, dùng nhiều từ ngữ thô kệch xa lạ với ngôn ngữ văn học

засори́ть(ся) *сов. см.* засоря́ть(ся)

засоря́ть, засори́ть (*В*) 1. (*загрязнять*) xả rác, làm bẩn, làm rác bẩn; 2. (*закупоривать*) làm tắc, làm nghẽn; засори́ть желу́док bội thực, trúng thực; засори́ть себе́ глаз bị bụi rơi vào mắt; 3. *перен.* (*чем-л. ненужным*): ~ язы́к làm ngôn ngữ mất trong sáng; ~ го́лову nhồi sọ

засоря́ться, засори́ться (bị) bẩn, rác bẩn; (*закупориваться*) (bị) tắc, nghẽn, tắc nghẽn, ứ tắc

засоса́ть I *сов. см.* заса́сывать

засоса́ть II *сов. разг.* (*начать сосать*) (bắt đầu) bú, mút

засо́хнуть *сов. см.* засыха́ть

засочи́ться *сов. см.* сочи́ться

за́спанн||ый *прил. разг.* ngái ngủ, chưa tỉnh ngủ; ~ вид vẻ ngái ngủ (chưa tỉnh ngủ); ~ые глаза́ cặp mắt ngái ngủ

заспа́ться *сов. разг.* ngủ lâu, ngủ dậy trưa

заспеши́ть *сов.* (bắt đầu) vội vã

заспиртова́ть *сов.. см.* заспиртовывать

заспиртовывать, заспиртова́ть (*В*) ngâm rượu

заспо́рить *сов.* (о *П*) (bắt đầu) tranh cãi, tranh luận

заста́ва *ж.* 1. *ист.* cửa ô; 2. *воен.* đồn, trạm; погранича́я ~ đồn biên phòng; 3. *воен.* (*сторожевой отряд*) đội cảnh giới, đội canh phòng

заставá́ть, заста́ть (*В*) gặp; (*застигать*) bắt gặp; не заста́ть кого́-л. до́ма không gặp ai ở nhà; ~ кого́-л. врасплох bắt chợt (bắt chợp, bắt chập) ai; ~ кого́-л. на ме́сте преступле́ния

bắt ai quả tang; я застáл егó за чтéнием книги тôи тháy cậu ta khi cậu đang ngồi đọc sách

застáвить I, II *сов. см.* заставля́ть I, II

застáвка *ж.* 1. (*в книге*) hoạ tiết đầu chương, hình trang trí, vi-nhét; 2. (*телевизионная*) biểu trưng buổi truyền hình

заставля́ть I, застáвить (*В* + *инф.*) (*принуждать*) bắt, buộc, ép, bắt buộc, bắt ép, ép buộc; застáвить себя́ сдéлать что́-л. buộc mình (ép mình) phải làm gì; ~ кого́-л. замолчáть bắt ai phải im lặng, bắt ai im; ✧ не застáвить себя́ ждать đến đúng lúc, tới nhanh, xảy ra ngay

заставля́ть II, застáвить (*Д*) 1. (*загораживать*) che, lấp, che lấp; ~ дверь шкáфом để tủ che lấp cửa; 2. (*загромождать*) chất đầy, để cồng kềnh; застáвить мéбелью всю кóмнату chất đầy đồ gỗ trong phòng

застáиваться, застоя́ться 1. (*о лошади*) đứng tù chân; 2. (*о воде*) ứ đọng, tù đọng; 3. (*задерживаться*): онá застоя́лась пéред витри́ной нàng đứng lại hồi lâu trước tủ bày hàng

застарéлый *прил.* thâm căn cố đế, đã lâu ngày; (*о болезни*) kinh niên, đã nhiễm lâu

застáть *сов. см.* заставáть

застёгивать, застегну́ть (*В*) khoá, khoá... lại; (*на пуговицы*) cài, gài, cài (gài)... lại; (*на крючки*) móc... lại; ~ пу́говицу cài cúc, gài khuy; ~ крючóк cài móc; ~ пальтó cài cúc áo măngtô; ~ пóяс khoá thắt lưng, khoá nịt

застёгиваться, застегну́ться 1. cài cúc, gài khuy; застегну́ться на все пу́говицы cài hết các cúc áo; застегни́сь! hãy cài cúc lại! (*áо, куртку...*); 2. (*о пуговицах и т. п.*) (được) cài lại, gài lại, móc lại

застегну́ть(ся) *сов. см.* застёгивать(ся)

застёжка *ж.* khuy móc, móc cài; ~-мóлния khoá chân rết, fecmơtuya, phéc-mơ-tuya, khoá êcle

застекле́ние *с.* (sự) lắp kính, lồng kính

застекли́ть *сов. см.* застекля́ть

застекл||я́ть, застекли́ть (*В*) lắp kính, lồng kính; ~ённая верáнда hiên được lắp kính

застели́ть *сов. разг. см.* застила́ть 1

застенографи́ровать *сов. см.* стенографи́ровать

засте́нок *м.* phòng tra tấn; (*тюрьма*) tù ngục, lao tù

засте́нчиво *нареч.* (một cách) rụt rè, nhút nhát, thẹn thò, e thẹn, ngượng ngùng

засте́нчивость *ж.* (tính) rụt rè, nhút nhát, thẹn thò, e thẹn, ngượng ngùng

засте́нчивый *прил.* rụt rè, nhút nhát, thẹn thò, e thẹn, ngượng ngùng

застига́ть, засти́гнуть, засти́чь (*В*) bắt, bắt gặp; засти́чь кого́-л. врасплóх bắt chợt (bắt chợp, bắt chặp) ai; засти́чь кого́-л. на мéсте преступлéния bắt ai quả tang; грозá засти́гла нас в лесу́ trời mưa dông khi chúng tôi ở trong rừng

засти́гнуть *сов. см.* застига́ть

застила́ть, застла́ть (*В*) 1. (*покрывать*) phủ, trải, giải; ~ стол скáтертью trải khăn bàn, phủ khăn trải bàn; 2. (*заволакивать*) che phủ, che kín, che khuất, bao phủ; ту́чи застла́ли нéбо мây đen che phủ (bao phủ) bầu trời; слёзы застла́ли ему́ глазá những giọt lệ làm mờ mắt nó

застила́ться, застла́ться (*туманом*) (bị) che phủ, che kín, che khuất, bao phủ; (*слезами*) (bị) mờ

застира́ть *сов. см.* засти́рывать

засти́рывать, застира́ть (*В*) *разг.* 1. (*отмывать*) gột, rửa; застира́ть пя́тна на скáтерти gột vết bẩn trên khăn bàn; 2. (*портить частой стиркой*) giặt mòn, giặt hỏng, giặt nhiều đến bạc màu

засти́чь *сов. см.* застига́ть

застла́ть(ся) *сов. см.* застила́ть(ся)

засто́||й *м.* (sự) đọng lại, ứ đọng, ứ trệ; *перен.* (sự, tình trạng) trì trệ, đình trệ, đình đốn, ngưng trệ; ~ крóви (chứng) ứ huyết; ~ в промы́шленности tình trạng trì trệ (đình trệ, đình đốn) trong ngành công nghiệp; находи́ться, быть в состоя́нии ~я (bị) trì trệ, đình trệ, đình đốn, ngưng trệ

засто́йн||ый *прил.* ứ đọng, trì trệ, đình trệ, đình đốn, trì trệ, ngưng trệ; ~ые вóды nước đọng, nước tù, nước úng; ~ пери́од thời kỳ trì trệ (đình trệ, đình đốn); ~ые явлéния в экономике những hiện tượng trì trệ (đình trệ, đình đốn) trong nền kinh tế

засто́льн||ый *прил.* trong bữa ăn, lúc ăn cơm; ~ тост lời chúc rượu trong bữa ăn; ~ая бесéда cuộc đàm thoại trong bữa ăn

застона́ть *сов.* (bắt đầu) rên rỉ, rên lên

засто́поривать, засто́порить (*В*) dừng (ngừng, hãm)... lại

засто́пориваться, засто́риться dừng (ngừng, hãm) lại

засто́порить(ся) *сов. см.* засто́поривать(ся)

застоя́ться *сов. см.* заста́иваться

застра́ивать, застро́ить (*В*) xây khắp, xây dựng (xây cất) khắp

застра́ив||аться, застро́иться (được) xây dựng, xây cất, kiến thiết; э́тот учáсток ~ается нóвыми домáми trên khu đất này đang xây dựng (xây cất) những ngôi nhà mới

застрахова́ть *сов. см.* страхова́ть I

застрахова́ться *сов. см.* страхова́ться

застра́чивать, застрочи́ть (*В*) khâu đột, khâu máy

застрева́ть, застря́ть 1. (bị) mắc kẹt, mắc, vướng, hóc, kẹt; (*увязать*) sa lầy; 2. *разг.* (*задерживаться где-л.*) bị vướng mắc, bị ngâm lại; ✧ застря́ть в го́рле нghẹn lời

застрели́ть *сов.* (*В*) bắn chết

застрели́ться *сов.* tự bắn chết

застре́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người khởi xướng (thủ xướng, chủ xướng, đề xướng); ~ соревнова́ния người khởi xướng cuộc thi đua

застро́ить(ся) *сов. см.* застра́ивать(ся)

застро́йка *ж.* (sự) xây dựng, xây cất, kiến thiết

застро́йщик *м.* người chủ xây dựng; (*об учреждении*) cơ quan chủ quản xây dựng

застрочи́ть I *сов. см.* застра́чивать

застрочи́ть II *сов. разг.* 1. (*о пулемете*) (bắt đầu) bắn tạch tạch; quét một tràng (*разг.*); 2. (*начать быстро писать*) (bắt đầu) ngoáy bút, viết lia lịa

застря́ть *сов. см.* застрева́ть

застуди́ть(ся) *сов. см.* засту́живать(ся)

засту́живать, застуди́ть (*В*) làm... bị lạnh (cảm lạnh); застуди́ть лёгкие làm phổi bị cảm lạnh

засту́живаться, застуди́ться (bị) lạnh, cảm lạnh

за́ступ *м.* (cái) thuổng, xẻng, mai; рыть зéмлю ~ом đào đất bằng thuổng (xẻng, mai)

заступа́ть, заступи́ть 1. (*В*) thay thế, thay; заступи́ть мéсто отца́ сироте́ thay thế người cha cho đứa bé mồ côi; 2. (*на В*) thay; ~ на дежу́рство thay trực, đến phiên trực; ✧ заступи́ть доро́гу кому́-л. chặn (cản) đường ai

заступа́ться, заступи́ться (за *В*) bênh vực, bảo vệ, che chở, bênh, bênh che; ~ за това́рища bênh vực (bảo vệ, che chở) bạn

заступи́ть(ся) *сов. см.* заступа́ть(ся)

засту́пни||к *м.*, **~ца** *ж.* người bênh vực (bảo vệ, che chở); святы́е ~ки các thánh hộ mệnh

засту́пничество *с.* (sự) bênh vực, bảo vệ, che chở, bênh che

застуча́ть *сов.* (bắt đầu) gõ, đập

застыва́ние *с.* (sự) đông lại, đông đặc

застыва́ть, засты́ть 1. (*сгущаться*) đông lại, đông đặc, ngưng kết; 2. *разг.* (*покрываться льдом*) phủ băng; 3. *разг.* (*зябнуть*) (bị) lạnh cóng, cóng; ру́ки засты́ли tay lạnh cóng; 4. (*замирать*) đờ ra, đơ ra, ngớ ra; засты́ть от восхище́нии ngớ ra (lặng người đi) vì khâm phục; засты́ть от у́жаса đờ người ra vì khiếp sợ; sợ chết đứng như trời trồng (*разг.*); засты́ть на ме́сте đứng đờ ra (đứng ngay đơ) tại chỗ

засты́вш||ий *прил.* 1. (*ставший твёрдым*) (đã) cứng lại, đặc lại; ~ая ла́ва phún thạch cứng lại; 2. *разг.* (*превратившийся в лёд*) (đã) đóng băng; ~ая ре́чка sông con đã đóng băng; 3. (*оцепенелый*) lạnh cóng; (*замерший — о выражении лица и т. п.*) bất động, cứng đờ; ~ая улы́бка cười nhếch mép, mỉm cười lạnh lùng; 4. *разг.* (*окостенелый*) cứng đơ, chết cứng, cổ hủ; ~ая до́гма, схе́ма giáo điều, công thức chết cứng; ~ая психоло́гия tâm lý cổ hủ

застыди́ться *сов.* xấu hổ, thẹn thùng, thẹn thò, ngượng ngùng, ngượng nghịu

засты́ть *сов. см.* застыва́ть

засуди́ть *сов. разг.* (*В*) xét xử, xử tội; (*несправедливо*) xử oan

засу́нуть *сов. см.* засо́вывать

за́сух||а *ж.* (nạn) hạn hán, hạn; си́льная ~ đại hạn; борьба́ с ~ой chống hạn

засухоусто́йчивый *прил.* chịu hạn

засу́чивать, засучи́ть (*В*) xắn, xăn, vén; засучи́ть рукава́ xắn (xăn) tay áo

засучи́ть *сов. ем.* засу́чивать

засу́шивать, засуши́ть (*В*) 1. làm khô, sấy, hong; засуши́ть цветы́ phơi (ép, sấy) khô hoa; 2. *перен.* làm khô khan

засуши́ть *сов. см.* засу́шивать

засу́шлив||ый *прил.* khô hạn; (*подверженный засухам*) bị hạn; ~ год năm hạn hán; ~ кли́мат khí hậu khô hạn; ~ая зо́на vùng khô hạn (bị hạn)

засчита́ть *сов. см.* засчи́тывать

засчи́тывать, засчита́ть (*В*) tính, kể; засчита́ть де́сять рубле́й в упла́ту до́лга tính mười rúp vào tiền trả nợ; не засчита́ть гол không tính bàn thắng

засыла́ть, засла́ть (*В*) *разг.* 1. (*далеко*) phái (cử, gửi)... đi xa; (*не туда, куда следует*) phái (cử, gửi)... đi loanh quanh; 2.: ~ шпио́нов tung gián điệp

засы́пать *сов. см.* засыпа́ть II

засыпа́ть I, засну́ть thiu thiu ngủ, ngủ lơ mơ; *сов.* ngủ thiếp đi

засыпа́ть II, засы́пать (*В*) 1. (*заполнять*) đổ (lấp, rắc) đầy; 2. (*покрывать*) phủ đầy; 3. (*В, Р*) *разг.* (*насыпать*) đổ, trút; засы́пать зерно́ в элева́торы đổ ngũ cốc vào kho; засы́пать овса́ ло́шади đổ (trút) yến mạch cho ngựa ăn; 4. *перен.*: засы́пать цвета́ми tặng nhiều hoa; (*пол, землю*) tung (ném, rải, rắc) nhiều hoa; ~ кого́-л. пода́рками tặng ai nhiều quà; ~ кого́-л. вопро́сами hỏi ai dồn dập

засы́паться I, II *сов. см.* засыпа́ться I, II

засыпа́ться I, засы́паться 1. lọt vào; песо́к засы́пался за воротни́к cát lọt vào cổ áo; 2. (*Т*) (*покрываться*) (bị) phủ

засыпа́ться II, засы́паться *прост.* 1. (*попадаться*) bị vồ, bị tóm, bị bắt; 2. (*проваливаться на экзамене*) thi trượt, thi hỏng, trượt thi; trượt vỏ chuối (*разг.*)

засы́пка *ж.* 1. (*ямы*) (sự) đổ đầy, lấp đầy; 2. (*зерна*) (sự) đổ vào, trút vào

засыха́ть, засо́хнуть 1. (bị) khô lại, khô quắt; 2. (*о растениях*) (bị) khô héo

затаённ||ый *прил.* ngấm ngầm, ngầm ngấm, thầm kín, u ẩn, ngầm; с ~ым дыха́нием nín thở hồi hộp, ghìm hơi thở lại; ~ гнев tức ngầm trong bụng, nỗi tức giận ngấm ngầm; ~ая тоска́ nỗi buồn u ẩn

зата́ить *сов.* (*В*) 1. *разг.* (*утаить что-л.*) giấu, giấu giếm, giấu kín, cất kín; 2. (*чувство, мысль*) giữ kín, để bụng; ~ оби́ду để bụng mối hận, giấu kín nỗi oán hận; ✧ ~ дыха́ние (сб) ghìm hơi thở lại, nín thở

зата́иться *сов. разг.* (*спрятаться*) trốn, ẩn, nấp, núp, ẩn trốn, ẩn nấp

зата́лкивать, затолкну́ть (*В*) đẩy vào; (*засовывать*) ấn (đút, nhét)... vào

затанцева́ть *сов.* (bắt đầu) nhảy, múa

зата́пливать, затопи́ть I (*В*) (*растапливать*) đốt; ~ печь đốt lò

зата́птывать, затопта́ть (*В*) giẫm, xéo, chà đạp, dày xéo, giẫm (xéo) lên; затопта́ть траву́ на газо́не giẫm nát (xéo nát, giẫm lên) cỏ trên thảm cỏ; затопта́ть снег giẫm tuyết; затопта́ть костёр giẫm tắt đống lửa; ✧ затопта́ть кого́-л. в грязь giẫm (dày xéo) ai xuống bùn đen

затарато́рить *сов. разг.* (bắt đầu) nói liến thoắng

зата́сканность *ж. разг.* (sự) tầm thường, nhàm chán

зата́сканный *прил. разг.* 1. (*заношенный*) sờn, mòn, cũ; 2. *перен.* nhàm, nhàm tai, cũ rích, tầm thường, nhàm chán

затаска́ть *сов. см.* зата́скивать I

зата́скивать I, затаска́ть (*В*) *разг.* 1. (*занашивать*) làm sờn, làm mòn; 2. *перен.* làm nhàm, tầm thường hoá

зата́скивать II, затащи́ть (*В*) 1. (*втаскивать*) mang (đem, kéo, lôi, tha)... vào; (*наверх*) mang (đem, kéo, lôi, tha)... lên; 2. (*уносить*) mang (đem, kéo, tha)... đi; 3. *перен. разг.* (*завлекать*) rủ (rủ rê, dụ dỗ, lôi kéo)... đi; (*насильно*) bắt (lôi)... đi

зата́чивать, заточи́ть II (*В*) mài, gọt, mài sắc, mài (gọt) nhọn; ~ каранда́ш gọt bút chì

затащи́ть *сов. см.* зата́скивать II

затвердева́ть, затверде́ть cứng (rắn, đông cứng, đông đặc) lại; (*о коже*) chai lại

затверде́лость *ж.* (sự) cứng lại, rắn lại

затверде́лый *прил.* cứng (rắn, đông cứng, đông đặc) lại; (*о коже*) chai sần, chai lại

затверде́ние *с. мед.* (chứng) mô cứng; (*место*) chỗ mô cứng

затверде́ть *сов. см.* затвердева́ть

затверди́ть I *сов.* (*В*) (*заучить*) học thuộc, học thuộc lòng

затверди́ть II *сов.* (*В*) *разг.* (*начать твердить*) (bắt đầu) nói đi nói lại, lặp đi lặp lại, lắp đi lắp lại, nhắc đi nhắc lại; ~ одно́ и то́ же nói đi nói lại một điều mà thôi

затво́р *м.* 1. *разг.* (*засов*) then; 2. (*плотины*) cửa van; (*различных машин*) (cái) chắn, khoá; (*фотоаппарата*) tấm chắn, cửa chắn; (*винтовки, орудия*) cơ bẩm, khoá nòng, quy-lát

затвори́ть(ся) *сов. см.* затворя́ть(ся)

затво́рник *м.* người ẩn tu (tu kín); *перен.* người ẩn cư (ẩn dật); жить ~ом ở ẩn, ẩn cư, sống ẩn dật

затво́рнический *прил.* (có tính chất) ở ẩn, ẩn cư, ẩn dật

затво́рничество *с.* (sự, cảnh, lối) ở ẩn, ẩn cư, ẩn dật

затвори́ть, затворя́ть (*В*) đóng, khoá, đóng (khoá)... lại; ~ дверь đóng (khoá) cửa

затвори́ться, затворя́ться 1. (*о двери и т. п.*) đóng (khoá) lại; 2. (*о человеке*) ở ẩn, ẩn cư, cấm cung

затева́ть, зате́ять (*В*, + *инф.*) *разг.* 1. (*начинать*) bắt đầu, khơi, gợi, gây, sinh; зате́ять разгово́р gợi (khơi) chuyện; ~ ссо́ру gây chuyện, gây sự, sinh sự, cà khịa; ~ игру́ bày trò, tổ chức trò chơi; 2. (*задумывать*) suy tính, định bụng, âm mưu, mưu đồ, trù tính; они́ что́-то зате́яли chúng nó có âm mưu (mưu đồ) gì đây

зате́йливо *нареч.* (một cách) cầu kỳ, kỳ khu, phức tạp, lôi thôi, rắc rối

зате́йливость *ж.* (sự, tính chất, tính) cầu kỳ, kỳ khu, phức tạp, lôi thôi, rắc rối

зате́йливый *прил.* (*замысловатый*) cầu kỳ, kỳ khu; (*мудрёный*) phức tạp, lôi thôi, rắc rối; ~ рису́нок bức vẽ cầu kỳ (kỳ khu)

зате́йник *м. разг.* 1. người vui nhộn; cây nhộn, cây quậy (*разг.*); 2. (*в доме отдыха и т. п.*) người phụ trách trò vui

затека́ть, зате́чь 1. (*попадать, проникать*) thẩm lậu, chảy vào; вода́ затекла́ в подва́л nước thẩm lậu (chảy) vào hầm nhà; 2. (*распухать*) sưng lên, phồng lên, sưng húp; 3. (*неметь*) tê, tê đi; у меня́ затекла́ нога́ tôi bị tê chân

зате́м *нареч.* 1. (*потом*) sau đó, kế đó, tiếp đó, rồi; вслед ~ sau đó, tiếp đó, tiếp sau, rồi sau đó; 2. (*для того*) để, để mà, ngõ hầu, với mục đích; ~, что́бы để, nhằm, ngõ hầu; он ~ и пришёл сюда́ cậu ta đến đây chính với mục đích đó; ~, что... (*потому что*) vì..., bởi vì...

затемне́ние *с.* 1. (sự) che tối, làm mờ tối; 2. (*маскировка света*) (sự) che đèn phòng không; 3. *мед.* chỗ tối, chấm đen

затемни́ть(ся) *сов. см.* затемня́ть(ся)

за́темно *нареч. разг.* 1. (*до рассвета*) lúc còn tối trời, trời còn tối; 2. (*когда стемнеет*) (lúc) nhọ mặt người, nhá nhem tối, chạng vạng

затемня́ть, затемни́ть (*В*) 1. làm tối, che tối, làm mờ tối; 2. (*маскировать свет*) che đèn (*phòng không*); 3. *перен.* làm tối nghĩa (lờ mờ, tù mù, khó hiểu)

затемня́ться, затемни́ться 1. (bị) tối đi, mờ tối đi; 2. *перен.* (*становиться менее ясным*) (bị) tối nghĩa, lờ mờ, tù mù, khó hiểu

затени́ть *сов. см.* затеня́ть

затеня́ть, затени́ть (*В*) 1. (*заслонять от света*) hắt bóng, phủ bóng râm; 2. (*заслонять источник света*) che sáng

затере́ть *сов. см.* затира́ть

затеря́нный *прил. разг.* (*покинутый*) (bị) bỏ rơi, bơ vơ

затеря́ть *сов.* (*В*) *разг.* mất, đánh mất, làm mất, làm thất lạc

затер||я́ться *сов. разг.* 1. (*потеряться*) (bị) mất, thất lạc; 2. (*скрыться*) khuất mất, mất hút; ~ в толпе́ khuất mất (mất hút) trong đám đông; 3. *перен.* (*оказаться заброшенным*) lẩn khuất, ở chỗ hẻo lánh

затеса́ть *сов. см.* затёсывать

затеса́ться *сов. прост.* lẻn (lọt, chui, luồn) vào

затёсывать, затеса́ть (*В*) đẽo, vạc, gọt, đẽo (vạc, gọt) nhọn

зате́чь *сов. см.* затека́ть

зате́||я *ж.* 1. (*замысел*) dự định, ý định, ý đồ, mưu đồ, trù định; пуста́я ~ dự định vớ vẩn; 2. (*забава*) trò; ребя́чьи ~и trò trẻ con; ✧ без ~и (một cách) mộc mạc, tự nhiên, không kiểu cách

зате́ять *сов. см.* затева́ть

затира́ть, затере́ть (*В*) 1. (*стирать*) tẩy, xoá; (*тряпкой*) lau, chùi; 2. (*теснить*) chèn, ép, lấn, chèn ép, ép chặt; су́дно затёрло льда́ми chiếc tàu thuỷ bị ép chặt bởi những tảng băng; меня́ совсе́м затёрли в толпе́ tôi bị lấn chẹt (chèn ép) trong đám đông; 3. *перен. разг.* (*не давать хода*) chèn ép

зати́скать *сов.* (*В*) *разг.* ép chặt, làm... ngạt thở, ôm chặt; ~ в объя́тиях ôm hôn chặt

зати́скивать, зати́снуть (*В*) *разг.* (*запи́хивать*) ấn (đút, nhét, nhồi)... vào

зати́снуть *сов. см.* зати́скивать

затиха́ть, зати́хнуть 1. yên (êm, dịu) đi; (*переставать слышаться*) im (lặng) đi; го́род опусте́л и зати́х thành phố đã vắng lặng; шаги́ зати́хли tiếng bước chân đã im bặt; 2. *перен.* (*прекращаться*) ngừng lại; (*ослабевать*) đỡ, nguôi (dịu, bớt, giảm) đi; боль зати́хла cơn đau đã dịu đi; бу́ря зати́хла bão tố đã yên, bão tan

зати́хнуть *сов. см.* затиха́ть

зати́шье *с.* 1. (*безветрие*) (lúc) đứng gió, lặng gió; 2. (*тишина*) (sự) yên lặng, yên tĩnh; 3. (*тихое место*) (nơi, chỗ) yên tĩnh, yên lặng; 4. *перен.* (*приостановка, ослабление*) (lúc) tạm ngưng, tạm yên; ~ ме́жду боя́ми lúc tạm yên giữa các trận đánh

заткá́ть *сов.* (*В*) thêu, khâu; за́тканный зо́лотом (được) thêu vàng, khâu vàng

заткну́ть *сов. см.*. затыка́ть

затмева́ть, затми́ть (*В*) 1. che, che lấp, che khuất, che kín; 2. *перен.* tối hơn

затме́ние *с.* 1. *астр.* (hiện tượng) thiên thực; ~ со́лнца nhật thực; ~ луны́ nguyệt thực; звёздное ~ tinh thực; 2. *разг.*: на него́ нашло́ ~ đâu óc nó mụ mị (mụ mẫm) đi rồi

затми́ть *сов. см.* затмева́ть

зато́ *союз* 1. (*однако*) tuy nhiên, thế nhưng, nhưng mà, nhưng được cái, nhưng, song; 2. (*поэтому*) vì thế, vì vậy, cho nên, do vậy

затова́ривание *с.* (sự) khê đọng hàng, ứ đọng hàng

затова́ривать, затова́рить (*В*) làm khê đọng, làm ứ đọng (*hàng*)

затова́риваться, затова́риться (bị) khê đọng, ứ đọng (*nói về hàng hoá*)

затова́рить(ся) *сов. см.* затова́ривать(ся)

затолка́ть *сов.* (*В*) 1. (*в толпе и т. п.*) chen lấn... đến phờ người; 2. (*втолкнуть куда-л.*) đẩy (xô, đun, ấn)... vào

затолкну́ть *сов. см.* зата́лкивать

зато́н *м.* 1. (*залив*) vũng (vụng) sông, hồ móng ngựa; 2. (*место стоянки речных судов*) vũng tàu

затон||у́ть *сов.* (bị) chìm, đắm; кора́бль ~у́л chiếc tàu thuỷ bị đắm

зато́пать *сов.* (bắt đầu) giậm chân, nện chân

затопи́ть I *сов. см.* зата́пливать

затопи́ть II *сов. см.* затопля́ть

затопле́ние *с.* 1. (sự) ngập, tràn ngập, ngập lụt; 2. (*судна и т. п.*) (sự) đánh chìm, nhận chìm, đánh đắm, làm đắm

затопля́ть, затопи́ть 1. (*заливать*) làm ngập (tràn ngập, ngập lụt); 2. (*пускать ко дну*) đánh chìm, nhận chìm, đánh đắm, làm đắm

затопта́ть *сов. см.* зата́птывать

зато́р *м.* (sự) ùn lại, ứ đọng, tắc nghẹn, mắc nghẽn; (*на дороге*) (sự, vụ) kẹt xe, nghẽn đường, tắc đường; (*задержка*) (sự) ngừng trệ, đình trệ; ~ льда khối băng ùn lại

затормоз||и́ть *сов.* (*В*) 1. hãm (phanh, thắng)... lại; по́езд ре́зко ~и́л xe lửa đột ngột hãm lại; 2. *перен. разг.* (*задержать развитие*) kìm hãm, ngăn trở

заторопи́ться *сов.* (bắt đầu) vội, vội vã, vội vàng

затоскова́ть *сов. см.* тоскова́ть

заточа́ть, заточи́ть (*В*) *уст.* giam cầm, giam giữ, giam, nhốt; заточи́ть кого́-л. в тюрьму́ bỏ tù ai, nhốt ai trong ngục; заточи́ть кого́-л. в монасты́рь giam cầm ai trong tu viện

заточе́ние *с.* 1. (sự) giam cầm, giam giữ; 2. (*пребывание в тюрьме и т. п.*) (sự) bị giam cầm

заточи́ть I *сов. см.* заточа́ть

заточи́ть II *сов. см.* зата́чивать

затошн||и́ть *сов. безл.*: его́ ~и́ло nó buồn nôn

затрави́ть *сов.* (*В*) 1. săn đuổi, săn bắt; 2. *перен.* truy bức, hãm hại

затра́вка *ж.* (*запал*) ngòi nổ, kíp nổ

затра́вленный *прил.* 1. bị săn đuổi; 2. *перен.* bị truy bức

затра́гивать, затро́нуть (*В*) 1. (*касаться*) chạm, đụng, động, chạm (đụng, động) đến; *перен. тж.* đụng chạm, động chạm, xúc phạm, phạm đến; пу́ля затро́нула кость viên đạn chạm (đụng) xương; ~ чьи́-л. интере́сы đụng chạm đến quyền lợi của ai; ~ чьё-л. самолю́бие chạm (đụng, phạm, xúc phạm) lòng tự ái của ai; 2. *перен.* (*в разговоре и т. п.*) đề cập (đả động, ảnh hưởng, đụng) đến; ~ вопро́с đề cập (đả động, đụng) đến vấn đề

затрапе́зный *прил. разг.* thường ngày, thường nhật; (*неряшливый*) nhếch nhác, luộm thuộm, lôi thôi, lếch thếch; ~ вид vẻ nhếch nhác (luộm thuộm, lếch thếch)

затра́||та *ж.* 1. (*действие*) (sự) chi tiêu, chi phí, chi dùng, tiêu phí, tiêu pha, tiêu dùng, hao phí; *перен.* (sự) sử dụng, vận dụng; ~ средств chi dùng kinh phí; ~ труда́ tiêu phí (hao phí) lao động; ~ эне́ргии tiêu phí năng lượng, vận dụng nghị lực; 2. *обычн. мн.*: ~ты (khoản, món) chi tiêu, chi phí; не щадя́ ~т tiêu không tiếc tiền; непроизводи́тельные ~ты (những) chi phí phi sản xuất

затра́тить *сов. см.* затра́чивать

затра́чивать, затра́тить (*В* на *В*)) chi tiêu, chi phí, chi dùng, tiêu phí, tiêu pha, tiêu dùng; *перен.* sử dụng, vận dụng; (*тратить, терять*) mất; на путеше́ствие я затра́тил де́сять дней tôi phải mất mười ngày cho chuyến du lịch

затре́бовать *сов.* (*В*) đòi, đòi hỏi, yêu sách, yêu cầu; ~ что́-л. по телефо́ну gọi điện yêu cầu cái gì; ~ све́дения yêu cầu cung cấp tài liệu

затрепа́ть *сов.* (*В*) (*истрепать*) dùng cũ, dùng mòn, dùng hỏng

затреща́ть *сов.* (bắt đầu) kêu răng rắc, kêu lách tách, nổ lẹt đẹt; ✧ ~ по всем шва́м рвы tã, suy bại, suy tàn, lụn bại, tan rã, suy sụp

затре́щин||а *ж. разг.* (cái) tát, vả, bợp, bạt tai; дать ~у кому́-л. tát (vả, bợp, bạt tai) ai

затро́нуть *сов. см.* затра́гивать

затрудне́ни||е *с.* 1. (sự) khó khăn, trắc trở; (*препятствие*) (điều) trở ngại; де́нежное ~ khó khăn về tiền nong, túng tiền; 2. (*трудное положение*) (cảnh) khó khăn, lúng túng, túng thế, túng bấn; быть в ~и bị khó khăn (lúng túng, túng thế, túng bấn); вы́йти из ~я ra (thoát) khỏi cảnh khó khăn; вы́вести кого́-л. из ~я giúp ai ra (thoát) khỏi cảnh khó khăn

затруднённ||ый *прил.* khó, khó khăn; ~ое дыха́ние *мед.* (sự) khó thở

затрудни́тельность *ж.* (sự) khó khăn, trở ngại

затрудни́тельн||ый *прил.* khó, khó khăn, trở ngại; попа́сть в ~ое положе́ние rơi vào tình cảnh khó khăn; быть в ~ом положе́нии lâm vào tình cảnh khó khăn

затрудни́ть(ся) *сов. см.* затрудня́ть(ся)

затрудня́ть, затрудни́ть (*В*) làm khó, làm khó khăn, gây khó khăn; (*мешать*) làm trở ngại, gây trở ngại, cản trở, ngăn cản, làm phiền; затрудни́ть кому́-л. понима́ние чего́-л. làm ai khó hiểu điều gì; ~ дыха́ние làm khó thở; ✧ е́сли вас не затрудни́т nếu không phiền anh

затрудн||я́ться, затрудни́ться gặp khó khăn, thấy khó; я ~я́юсь вам сказа́ть tôi thấy khó nói cho anh, tôi không thể nói với anh; не ~я́йтесь! xin anh đừng bận tâm

затрясти́ *сов. см.* трясти́

затрясти́сь *сов.* (bắt đầu) run, run lên; ~ от гне́ва run lên vì tức giận

затума́нивать, затума́нить (*В*) làm mờ, phủ mờ, làm mờ mịt; *перен.* che đậy, làm khó hiểu, làm tù mù, cố xoá mờ

затума́ниваться, затума́ниться mờ đi, bị phủ mờ, trở nên mờ mịt; *перен.* bị che đậy, trở nên tù mù (không rõ ràng), bị xoá mờ; её глаза́ затума́нились đôi mắt nàng trở nên mơ màng

затума́нить(ся) *сов. см.* затума́нивать(ся)

затупи́ть *сов. разг.* (*В*) làm cùn

затупи́ться *сов. разг.* cùn đi

затуха́ние *с.* (sự) tắt dần; (*о радиоволнах и т. п.*) (sự, độ) nhụt, tắt dần, suy giảm

затуха́ть, зату́хнуть 1. *разг.* (*переставать гореть*) tắt dần; *сов.* tắt; ~ от дожда́ tắt dần do mưa; 2. (*о радиоволнах и т. п.*) nhụt, tắt dần, suy giảm

зату́хнуть *сов. см*, затуха́ть

затушева́ть *сов. см.* затушёвывать

затушёвывать, затушева́ть (*В*) 1. (*покрывать тушёвкой*) đánh bóng; 2. *перен.* (*сглаживать*) xoá nhoà, làm lu mờ

затуши́ть *сов.* (*В*) *разг.* tắt, dập, dập tắt; ~ ла́мпу tắt đèn; ~ ого́нь dập lửa

за́тхлость (sự) ngột ngạt, bí hơi

за́тхл||ый *прил.* có mùi mốc, ngột ngạt, bí hơi; ~ во́здух không khí ngột ngạt; па́хнуть ~ым cảm thấy ngột ngạt, bốc mùi mốc

затыка́ть, заткну́ть (*В*) 1. (*закрывать*) bịt, bít, bịt (bít)... lại; заткну́ть у́ши bịt tai; (*пробкой*) nút, nút... lại; 2. *разг.* (*засовывать*) nhét (nhồi, thọc)... vào; ✧ заткну́ть кого́-л. за по́яс ăn đứt ai, rõ ràng trội hơn ai; ~ рот, го́рло кому-л. chặn họng ai, bịt môm bịt miệng ai

заты́лок *м.* gáy, chẩm, ót; почеса́ть ~ gãi gáy; ✧ станови́ться в ~ đứng nối đuôi nhau, xếp hàng người trước kẻ sau

заты́лочн||ый *прил. анат.* (thuộc về) gáy, chẩm, ót; ~ая кость xương chẩm

заты́чк||а *ж. разг.* (cái) nút; *перен.* người để lấp lỗ trống; ✧ на ~у *груб. разг.* để lấp lỗ trống, để đút lỗ hổng

затя́гивать I, затяну́ть 1. (*В*) (*натягивать, стягивать концы*) thắt, siết, siết chặt; ~ ремень siết thắt lưng, thắt đai; ~ узло́м thắt nút; 2. (*В Т*) (*покрывать*) che phủ, bao phủ, che kín; 3. *безл.*: ра́ну затяну́ло vết thương đã liền da (hàn miệng, thành sẹo); 4. (*В*) (*засасывать*) làm chìm ngập; 5. (*В*) *перен.* (*вовлекать*) lôi

kéo, lôi cuốn, thu hút, hấp dẫn; 6. (*В*) (*задерживать*) kéo dài, khất lần, dây dưa, kéo cưa, câu dầm, ngâm

затя́гивать II, затяну́ть (*В*) *разг.*: ~ пе́сню cất giọng hát

затя́гив||аться, затяну́ться 1. (*стягиваться*) (tự) thắt lại, siết lại, siết chặt; ту́го затяну́ться ремнём siết chặt thắt lưng; 2. (*Т*) (*покрываться*) bị che phủ, bị bao phủ, bị che lấp; не́бо ~ается ту́чами mây đen che phủ bầu trời, trời bị mây đen che phủ; 3.: ра́на ~ается vết thương đang liền da (hàn miệng, kéo da non, đầm da non, liền sẹo); 4. (*задерживаться*) (bị) kéo dài, kéo cưa, câu dầm, dây dưa, kéo dằng dai, ngâm; собра́ние затяну́лось cuộc họp đã kéo dài; 5. (*при курении*) hút một hơi, kéo một hơi thuốc

затя́ж||ка *ж.* 1. (*промедление*) (sự) kéo dài, khất lần, dây dưa, kéo cưa, câu dầm, chậm trễ; 2. (*при курении*) (sự) kéo một hơi, hút một hơi, on сде́лал не́сколько ~ек cậu ta kéo thêm mấy hơi, nó hút mấy hơi

затяжн||о́й *прил.* kéo dài, dai dẳng, lai rai, dây dưa, kéo cưa, câu dầm, trường kỳ; ~а́я боле́знь bệnh tình kéo dài; страте́гия ~о́й войны́ chiến lược chiến tranh kéo dài (trường kỳ); ~ые дожди́ trời mưa lai rai (dai dẳng); ~ые бои́ những trận đánh dai dẳng (kéo dài); ✧ ~ прыжо́к *ав.* (sự) nhảy mở dù chậm

затяну́ть I, II *сов. см.* затя́гивать I, II

затяну́ться *сов. см.* затя́гиваться

заулыба́ться *сов.* (bắt đầu) mỉm cười, cười chúm chím

зау́мный *прил.* khó hiểu

зауны́вно (một cách) buồn rầu, rầu rĩ, bi luỵ

зауны́вность *ж.* (tính chất) buồn rầu, rầu rĩ, bi luỵ

зауны́вн||ый *прил.* buồn, buồn rầu, rầu rĩ, bi luỵ; ~ая пе́сня bài hát buồn (bi luỵ)

заупоко́йн||ый *прил. церк.*: ~ая моли́тва а) kinh cầu hồn; б) (*у буддистов*) kinh cầu siêu; ~ая слу́жба а) lễ cầu hồn; б) (*у буддистов*) lễ cầu siêu

заупря́миться *сов.* khăng khăng một mực, tỏ ra bướng, đầm ra ương bướng, tỏ ra ngoan cố

заура́льский *прил.* (thuộc về) ngoại Ural

заурча́ть *сов. см.* урча́ть

зауря́дный *прил.* bình thường, tầm thường, thường, xoàng

заусе́н||ец *м.*, **~ица** *ж.* 1. (*у ногтя*) xước măng rô; 2. (*на металле*) xước, rìa, xờm

зау́треня *ж. церк.* kinh sáng, kinh ban mai; (*у буддистов*) công phu khuya

зау́ченн||ый *прил.* học thuộc sẵn; (*искусственный*) không tự nhiên, giả tạo; ~ жест cử chỉ không tự nhiên

зау́чивать, заучи́ть (*В*) học thuộc; *сов.* thuộc; ~ что́-л. наизу́сть học thuộc lòng cái gì

зау́чиваться, заучи́ться *разг.* học quá nhiều; (*переутомляться от занятий*) học quá mệt

заучи́ть(ся) *сов. см.* зау́чивать(ся)

зауша́тельск||ий *прил.* (có tính chất) mạt sát, xỉ vả, nhục mạ; ~ая кри́тика lời phê phán mạt sát (xỉ vả, nhục mạ)

зау́шница *ж. мед.* (bệnh) quai bị

зафикси́ровать *сов.* (*В*) 1. cố định, xác định, ghi nhận; ~ вес *спорт.* ghi nhận trọng lượng; ~ положе́ние вне игры́ ghi nhận (xác định) việt vị; 2. *фото* định hình, hãm ảnh, hãm

зафрахто́ванн||ый *прил.*: ~ое су́дно *мор.* tàu thuê, tàu đã thuê

зафрахтова́ть *сов. см.* зафрахто́вывать

зафрахто́вывать, зафрахтова́ть (*В*) *мор.* thuê, thuê tàu; зафрахтова́ть су́дно thuê tàu

зафы́ркать *сов. см.* фы́ркать

заха́жив||ать *несов. разг.* ghé thăm, ghé chơi; ~айте поча́ще! mời bác thường ghé lại chơi!

заха́ркать *сов.* (bắt đầu) khạc, nhổ; ~ кро́вью khạc (nhổ) ra máu

заха́ять *сов.* (*В*) *разг.* bôi nhọ, nói xấu

захва́ливать, захвали́ть (*В*) *разг.* quá khen, tâng bốc, bốc lên mây

захвали́ть *сов. см.* захва́ливать

захва́т *м.* 1. (sự) chiếm, chiếm lấy, chiếm cứ, chiếm lĩnh, cướp lấy, xâm chiếm, đánh chiếm; ~ вла́сти giành (cướp) chính quyền; ~ пле́нных bắt tù binh; 2. *спорт.* (sự, miếng) bắt, nắm, ôm; ~ запя́стья (*в борьбе*) (miếng) bắt cườm tay, nắm cổ tay; ~ ноги́ (*в борьбе*) (miếng) bắt chân, nắm chân; ~ ту́ловища (*в борьбе*) (miếng) ôm ngang lưng; ~ руки́ на ключ (*в борьбе*) (miếng) lồng tay tủ, khoá tay; ~ мяча́ (*вратарём*) (sự) bắt bóng

захва́танн||ый *прил. разг.* (bị) sờ bẩn, sờn

захвата́ть *сов. см.* захва́тывать I

захвати́ть *сов. см.* захва́тывать II

захва́тническ||ий *прил.* (thuộc về) xâm lược, xâm lăng; ~ие во́йны những cuộc chiến tranh xâm lược

захва́тчик *м.* kẻ xâm lược (xâm lăng, xâm chiếm, chiếm đoạt)

захва́тывать I, захвата́ть (*В*) *разг.* sờ bẩn, làm sờn

захва́т||ывать II, захвати́ть (*В*) 1. (*брать какое-л. количество*) nắm (vớ, cầm, chộp) lấy; (*крепко зажимать*) nắm (bóp) chặt; 2. (*брать с собой*) cầm (mang, đem) theo; ~ с собо́й что́-л. mang theo cái gì; 3. (*завладевать*) chiếm lấy, chiếm lĩnh, cướp lấy, xâm chiếm, đánh chiếm, chiếm, giành, đoạt; захвати́ть власть giành (cướp, đoạt) chính quyền; захвати́ть живьём bắt sống; захвати́ть вра́жеские пози́ции chiếm lĩnh (đánh chiếm) vị trí địch; захвати́ть чужу́ю террито́рию xâm lược (xâm lăng, xâm lấn, xâm chiếm) lãnh thổ xứ khác; захвати́ть инициати́ву giành thế chủ động; 4. (*увлекать*) hấp dẫn, lôi cuốn, làm... say mê (ham mê, đắm đuối); рабо́та захвати́ла его́ целико́м công việc hoàn toàn lôi cuốn nó, công việc làm nó say mê; 5. *разг.* (*своевременно принять меры*) phát hiện kịp thời; во́время захвати́ть боле́знь kịp thời phát hiện bệnh; 6. *разг.* (*застават, застигать*) bắt gặp; захвати́ть кого́-л. врасплох bắt chợt ai; ✧ дух, дыха́ние ~ывает а) (bị) nghẹn thở; б) *перен.* bàng hoàng, sững sờ, choáng váng, sửng sốt

захва́тывающ||ий *прил.* hấp dẫn, lối cuốn, mê hồn, mê ly, đắm đuối, làm say mê (say đắm); ~ рома́н а) tiểu thuyết mê hồn (hấp dẫn); б) mối tình mê ly (đắm đuối); ~ее зре́лище cảnh tượng hấp dẫn; с ~им интере́сом hết sức say mê

захвора́ть *сов. разг.* (bị) ốm, nhuốm bệnh, mắc bệnh

захире́лый *прил. разг.* 1. (*хилый*) ốm yếu, đau yếu; 2. *перен.* (*захудалый*) suy yếu, suy sút, nghèo khó

захире́ть *сов. см.* хире́ть

захихи́кать *сов. разг.* (bắt đầu) cười hi hi, cười hi hí

захлами́ть *сов. см.* захламля́ть

захламлённый *прил. разг.* ngổn ngang đồ lặt vặt

захла́мливать *несов. см.* захламля́ть

захламля́ть *несов. разг.* chất (vứt) ngổn ngang đồ lặt vặt

захлебну́ться *сов. см.* захлёбываться

захлёбыв||аться, захлебну́ться 1. bị sặc; он захлебну́лся и утону́л nó bị sặc nước và chết đuối; 2. (от *P*) (*от сильного чувства*) (bị) nghẹn thở, nghẹn lời; ~ от волне́ния nghẹn lời vì cảm động; ~ от ра́дости mừng quýnh lên; говори́ть ~аясь nghẹn lời, nói nghẹn giọng; 3. (*о моторе*) (bị) hóc

захлестну́ть *сов. см.* захлёстывать

захлёстывать, захлестну́ть 1. (*В Т*) (*верёвкой и т. п.*) thắt, buộc; (*обвивать*) quấn, vấn, 2. (*В*) (*обдавать о воде*) hắt vào; (*заливать*) tràn vào; 3. (*В*) *перен.* (*о чувствах*) tràn ngập, xâm chiếm

захло́пать *сов.* (bắt đầu) vỗ; ~ в ладо́ши (bắt đầu) vỗ tay; ~ кры́льями (bắt đầu) đập cánh, vỗ cánh

захло́пнуть(ся) *сов. см.* захло́пывать(ся)

захлопота́ться *сов. разг.* cậy cục, chạy chọt, chạy vạy, xoay xở, chạy ngược chạy xuôi

захло́пывать, захло́пнуть (*В*) đóng sầm, đóng mạnh, dập; ~ дверь đóng sầm cửa, dập cửa

захло́пываться, захло́пнуться (bị) đóng sầm lại, đóng mạnh

захмеле́ть *сов. разг.* ngà ngà (chếnh choáng) say

захны́кать *сов. разг.* 1. khóc ti tỉ; 2. *перен.* (bắt đầu) than vãn, than thở

заход *м.* 1.: ~ со́лнца mặt trời lặn; 2. (в, на *В*) (*куда-л.*) (sự) ghé vào, đỗ lại; ~ в порт ghé vào cảng; без ~а в га́вань không ghé lại (không đỗ lại) cảng; ~ на цель *ав.* lao đến mục tiêu; ~ в тыл врага́ luồn vào địch hậu

заход||и́ть I, зайти́ 1. (в, на *В*) ghé vào, ghé lại, tạt vào, rẽ vào; (*входить*) (đi) vào; (*проникать*) chui (luồn) vào; (к *Д*) ghé (tạt, rẽ) vào; ~ в магази́н ghé vào cửa hàng; по пути́ зайти́ к дру́гу tiện đường ghé (tạt, rẽ) vào thăm bạn; ~ по де́лу ghé (tạt, rẽ) vào có việc; ~и́те к нам в го́сти mời bác quá bộ lại chơi nhà, mời anh ghé lại chơi; не ~я́ домо́й không ghé lại nhà; не ~я́ в дом không vào (không tạt qua) nhà; ры́ба захо́дит сюда́ нерести́ться cá thường vào đây đẻ trứng; коза́ зашла́ в огоро́д con dê chui vào vườn rau; 2. (за *Т*) đi đón, đến đón, đi tìm, đi lấy, đến lấy; ~и́те за мной anh hãy đến đón tôi nhé; ~ в библиоте́ку за кни́гами đến thư viện mượn sách; 3. (в *В*) (*уходить далеко*) đi xa; (*попадать не туда, куда следует*) lạc; ~ далеко́ в лес đi sâu (đi lạc) vào rừng; зайти́ в незнако́мое ме́сто lạc vào một chỗ lạ; куда́ мы зашли́? chúng ta lạc đến chỗ nào đây nhỉ?; 4. (*подходить со стороны*) đi vòng, luồn vào; зайти́ с друго́й стороны́ маши́ны đi (vòng) sang phía bên kia ôtô; зайти́ в тыл проти́внику luồn vào địch hậu; 5. (за *В*) (*сворачивать за что-л.*) rẽ; (*скрываться за чем-л.*) đi vào sau, khuất; зайти́ за́ угол rẽ sau góc; зайти́ за ши́рму vào khuất sau bình phong; со́лнце зашло́ за ту́чу mặt trời khuất sau đám mây đen; 6. (*о небесных светилах*) lặn; 7.: разгово́р зашёл о нём câu chuyện đã đề cập đến anh ta; зашёл спор cuộc tranh cãi đã nảy ra; ✧ вы захо́дите сли́шком далеко́ anh làm quá đáng, anh nói quá trớn

заход||и́ть II *сов.* (bắt đầu) đi, bước; он ~и́л по ко́мнате anh ta bắt đầu đi lui đi tới trong phòng

заходя́щ||ий *прил.*: ~ее со́лнце mặt trời đang lặn

захолу́стный *прил.* hẻo lánh, xa xôi; (*провинциальный*) tỉnh lẻ, quê mùa

захолу́стье *с.* tỉnh lẻ, nơi hẻo lánh, nơi khỉ ho cò gáy, chốn thâm sơn cùng cốc

захороне́ние *с.* 1. (sự) mai táng, chôn cất; 2. (*место*) chỗ mai táng, mả, mồ, mộ

захорони́ть *сов.* (*В*) mai táng, chôn cất

захоте́ть(ся) *сов. см.* хоте́ть(ся)

захохота́ть *сов.* cười rộ lên, cười ầm lên, phá lên cười

захрапе́ть *сов.* (bắt đầu) ngáy

захребе́тник *м. пренебр.* kẻ ăn bám (sống bám, ăn báo cô), tên ký sinh

захрипе́ть *сов. разг.* 1. (bắt đầu) thở khò khè; 2. (*заговорить хрипло*) (bắt đầu) nói khàn khàn

захрома́ть *сов. разг.* (bắt đầu đi) khập khiễng, tập tễnh, cà nhắc

захрусте́ть *сов. см.* хрусте́ть

захрю́кать *сов. разг.* (bắt đầu) kêu ủn ỉn, kêu ụt ịt

захуда́лый *прил.* 1. sa sút, suy yếu; 2. (*незначительный*) nhỏ

зацвести́ I *сов.* chớm nở, (bắt đầu) nở hoa

зацвести́ II *сов. см.* зацвета́ть

зацвета́ть, зацвести́ 1. (*о стоячей воде*) nổi váng; 2. *разг.* (*покрываться плесенью*) lên mốc, mốc meo

зацелова́ть *сов.* (*В*) *разг.* hôn chán chê, hôn lấy hôn để

зацементи́ровать *сов. см.* цементи́ровать

зацепи́ть(ся) *сов. см.* зацепля́ть(ся)

заце́пка *ж. разг.* 1. (*крючок*) (cái) móc, vấu; 2. *перен.* (*знакомство, связи*) chỗ dựa, chỗ bấu víu; 3. *перен.* (*предлог*) cớ

зацепле́ние *с. тех.* (sự) ăn khớp, khớp; зубча́тое ~ ăn khớp răng

зацепля́ть, зацепи́ть 1. (*Т В, Т* за *В*) (*захватывать чем-л. цепким*) bám (móc)... vào; (*В* за *В*) (*цепляя, прикрепляя*) mắc (móc, ngoặc)... vào; зацепи́ть коне́ц верёвки за гвоздь móc (ngoặc) đầu dây vào cái đinh; 2. (за *В*) (*задевать*) vấp (mắc, vướng, chạm, đụng) phải; зацепи́ть ногой за верёвку vấp (vướng) chân phải dây; 3. *перен.* (*В*) *разг.* chạm (đụng, xúc phạm, đụng chạm) đến

зацепля́ться, зацепи́ться 1. (за *В*) (bị) mắc vào, mắc phải, vướng vào, vướng phải; зацепи́ться ногой за ковёр vướng chân vào thảm; 2. (за *В*) *разг.* (*ухватиться*) bám (bấu, bíu, víu) vào..., vớ

зачаро́ванный *прил.* say đắm, say mê, đắm đuối, mê mẩn, bị mê hồn (mê hoặc); bị hớp hồn (*разг.*)

зачарова́ть *сов. см.* зачаро́вывать

зачаро́вывать, зачарова́ть (*В*) làm... say đắm (say mê, đắm đuối, mê hồn), quyến rũ, mê hoặc; hớp hồn (*разг.*)

зачаст||и́ть *сов. разг.* 1. (*стать более быстрым*) (trở nên) nhanh hơn, mau hơn; (*стать более плотным*) (trở nên) mau hơn, dày hơn, sít hơn; дождь ~и́л mưa săn hạt (mau hạt); 2. (*заговорить быстро*) nói lia lịa; 3. (к *Д*) thường lui tới, thường đến

зачасту́ю *нареч. разг.* hay, thường, luôn, thường thường, luôn luôn, thường khi, nhiều khi

зача́тие *с.* (sự) thụ thai

зача́т||ок *м.* 1. thai, phôi, mầm, phôi thai; 2. *обыкн. мн.*: ~ки *перен.* (*начало чего-л.*) mầm non, mầm mống; 3. *биол.* (*рудимент*) cơ quan thô sơ

зача́точн||ый *прил.* phôi thai, manh nha; в ~ом состоя́нии ở trạng thái phôi thai (manh nha)

зача́ть *сов.* thụ thai

зача́хнуть *сов. см.* ча́хнуть

заче́м *нареч.* việc gì, để làm gì; *прост.* (*почему*) vì sao, tại sao, vì cớ gì, vì lẽ gì, hà cớ gì; ~ вы пришли́? anh đến để làm gì?; ~ отка́зываться? việc gì mà từ chối?; вот ~ он пришёл! chính vì cớ gì (vì lẽ gì) mà hắn ta đã đến!

заче́м-то *нареч.* vì cớ gì đấy, vì lẽ gì đấy, chẳng rõ vì cớ gì

зачерви́веть *сов. см.* черви́веть

зачёркивать, зачеркну́ть (*В*) gạch, xoá, gạch xoá, gạch (xoá)... đi; ~ напи́санное gạch (xoá, gạch xoá) những gì đã viết

зачеркну́ть *сов. см.* зачёркивать

зачернéть *сов. см.* чернéть

зачерпну́ть *сов. см.* зачéрпывать

зачéрпывать, зачерпну́ть (*В*) múc, xúc; зачерпну́ть во́ду го́рстью khum bàn tay múc nước

зачерствéлость *ж.* (sự, tính) nhẫn tâm, chai lì, chai đá, vô cảm, vô tình

зачерствéлый *прил.* 1. rắn, cứng, khô; 2. *перен.* nhẫn tâm, chai lì, chai đá, vô cảm, vô tình

зачерствéть *сов. см.* черствéть

зачёс *м.* kiểu rẽ tóc

зачеса́ть I *сов. см.* зачёсывать

зачеса́ть II *сов.* (*начать чесать*) (bắt đầu) gãi

зачеса́ться I *сов. см.* зачёсываться

зачеса́ться II *сов.* (*начать чесаться*) (bắt đầu) ngứa, gãi

зачéсть *сов. см.* зачи́тывать I

зачéстться *сов. см.* зачи́тываться I

зачёсывать, зачеса́ть (*В*) chải

зачёсываться, зачеса́ться chải đầu

зачёт *м.* 1. (*испытание*) (kỳ) sát hạch; *разг.* (*отметка*) (ghi nhận) sát hạch; поста́вить кому́-л. ~ ghi nhận ai đã sát hạch; сдава́ть ~ по матема́тике (thi) sát hạch môn toán; он сдал ~ cậu ta đã sát hạch xong, nó đã thi sát hạch; 2. *эк.* (sự) bù lại, làm cân bằng; ~ встре́чного тре́бования (sự) bù trừ trái quyền; ✧ э́то не в ~ cái đó thì không tính

зачётн||ый *прил.*: ~ая кни́жка sổ ghi điểm thi, học bạ; ~ая ве́домость bản kết quả sát hạch; ~ая се́ссия kỳ sát hạch; ~ая рабо́та bài sát hạch; ~ые стре́лы *спорт.* những mũi tên được tính

зачехли́ть *сов.* (*В*) *разг.* trùm, bao, bọc

зачи́н *м. лит.* mào đầu, giáo đầu

зачина́ть *несов. см.* зача́ть

зачина́тель *м.* người khởi xướng (xướng xuất, thủ xướng, đề xướng, chủ xướng, mở đầu); (*основоположник*) người sáng lập (khai nghiệp)

зачини́ть *сов. разг.* 1. (*починить*) sửa lại, chữa lại, sửa chữa lại; 2. (*очинить*) gọt, vót (*nhọn*)

зачи́нщи||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* (kẻ) thủ mưu, chủ mưu, đầu têu, sinh sự

зачири́кать *сов.* (bắt đầu) kêu chiêm chiếp

зачисле́ние *с.* (sự) tính vào, ghi vào, kê vào, cho vào, lấy vào

зачи́слить(ся) *сов. см.* зачисля́ть(ся)

зачисля́ть, зачи́слить (*В*) tính (ghi, kê, cho, lấy)... vào; ~ кого́-л. на рабо́ту lấy ai vào làm việc; ~ кого́-л. в штат lấy (cho, đưa) ai vào biên chế; ~ кого́-л. в секрета́ри lấy ai vào làm thư ký

зачисля́ться, зачи́слиться (được) tính vào, ghi vào, vào; зачи́слиться на рабо́ту vào làm việc; зачи́слиться в институ́т vào trường đại học; ~ в а́рмию nhập ngũ, đi lính, tòng quân, vào bộ đội

зачи́стить *сов. см.* зачища́ть

зачи́стк||а *ж.* 1. (sự) làm sạch; 2. *перен. разг.* (cuộc) vây ráp, bố ráp, lùng ráp, vây lùng, càn quét; производи́ть ~у vây ráp, lùng ráp, bố ráp, vây lùng, càn quét

зачита́ть *сов. см.* зачи́тывать II

зачита́ться *сов. см.* зачи́тываться II

зачи́тывать I, зачéсть (*В*) 1. (*учитывать*) tính (ghi, kê)... vào; э́та су́мма должна́ быть зачтена́ в упла́ту до́лга số tiền này phải tính vào việc trả nợ; 2. (*признавать выполненным*) ghi nhận đã sát hạch

зачи́тывать II, зачита́ть (*В*) 1. (*оглашать*) đọc, tuyên đọc; ~ прика́з đọc (tuyên đọc) mệnh lệnh; 2. *разг.* (*не возвращать*): зачита́ть кни́гу, журна́л mượn sách, tạp chí mà không trả lại; 3. *разг.* (*истрепать*): зачита́ть кни́гу до дыр đọc mòn (đọc hỏng) cả sách

зачи́тываться I, зачéсться (được) tính vào, ghi vào, kê vào

зачи́тыв||аться II, зачита́ться *разг.* mải đọc, say sưa đọc; все ~аются э́той кни́гой mọi người đều say sưa đọc quyển sách này; зачита́ться до утра́ mải đọc đến sáng

зачиха́ть *сов.* (bắt đầu) hắt hơi

зачища́ть, зачи́стить (*В*) làm sạch

зачумлённый *прил.* bị dịch hạch

зашага́ть *сов.* (bắt đầu) bước

зашата́ться *сов.* (bắt đầu) lung lay, lắc lư, đu đưa, đong đưa

зашвы́ривать, зашвырну́ть (*В*) *разг.* ném, quăng, quẳng, liệng, tung, vứt

зашвырну́ть *сов. см.* зашвы́ривать

зашевели́ть *сов.* (*Т*) (bắt đầu) nhúc nhích, cựa quậy, ngọ nguậy; (*губами, клювом*) (bắt đầu) mấp máy

зашевели́ться *сов.* (bắt đầu) nhúc nhích, cựa quậy, ngọ nguậy, rung rinh

зашепта́ть *сов.* (bắt đầu) thì thầm, thì thào

зашиба́ть, зашиби́ть *прост.* 1. (*В*) (*ушибать*) làm... dập thương; 2. (*В*) (*добывать, зарабатывать*) kiếm tiền, làm tiền

зашиби́ть *сов. см.* зашиба́ть

зашива́ть, заши́ть (*В*) 1. khâu... lại; ~ ра́ну khâu vết thương lại; 2. (*упаковывать*) khâu mép bao

зашипе́ть *сов.* (bắt đầu) kêu lép bép, kêu xèo xèo

заши́ть *сов. см.* зашива́ть

зашифрова́ть *сов. см.* зашифро́вывать

зашифро́вывать, зашифрова́ть (*В*) mã hoá, viết... bằng mật mã

зашнурова́ть *сов. см.* зашнуро́вывать

зашнуро́вывать, зашнурова́ть (*В*) buộc dây, thắt dây; ~ боти́нки buộc dây (thắt dây) giày

зашпаклева́ть *сов. см.* зашпаклёвывать *и* зашпатлёвывать

зашпаклёвывать, зашпаклева́ть *см.* зашпатлёвывать

зашпатлева́ть *сов. см.* зашпатлёвывать

зашпатлёвывать, зашпатлева́ть (*В*) trét, trám, trát, gắn

зашпи́ливать, зашпи́лить (*В*) găm, ghim, găm (ghim)...lại; ~ во́лосы găm (ghim) tóc

зашпи́лить *сов. см.* зашпи́ливать

зашта́тный *прил. уст.* ngoài biên chế; ✧ ~ го́род thị trấn nhỏ

заштемпелева́ть *сов. см.* штемпелева́ть

зашто́панный *прил.* (đã) mạng

зашто́пать *сов. см.* што́пать

зашто́рить *сов. разг.* (*В*) buông rèm (mành)

заштрихова́ть *сов. см.* штрихова́ть

заштукату́рить *сов. см.* штукату́рить

зашуме́ть *сов.* (bắt đầu) làm ồn, làm ầm ĩ

зашурша́ть *сов.* (bắt đầu) sột soạt

защебета́ть *сов.* (bắt đầu) hót ríu rít, hót líu lo

защекота́ть I *сов.* (*измучить щекоткой*) cù (thọc léc, chọc léc)... đến mệt

защекота́ть II *сов.* (*начать щекотать*) (bắt đầu) cù, thọc léc, chọc léc

защёлка *ж.* móc, vấu, chốt, lẫy, then cài

защёлкивать, защёлкнуть (*В*) cài vấu, cài chốt, cài then

защёлкиваться, защёлкнуться (được) cài lại, gài lại, khoá lại

защёлкнуть(ся) *сов. см.* защёлкивать(ся)

защеми́ть I *сов. см.* защемля́ть

защем||и́ть II *сов. безл.*: у него́ се́рдце ~и́ло nó thấy đau nhói (đau chói, nhoi nhói) ở tim

защемля́ть, защеми́ть (*В*) kẹp, kẹt, bóp, ép; (*пальцами*) véo, bẹo; защеми́ть па́лец две́рью cửa kẹp (kẹt) ngón tay, kẹp (kẹt) ngón tay vào cửa

защи́т||а *ж.* 1. (sự) bảo vệ, giữ gìn, gìn giữ, bảo hộ, bênh vực, che chở, phòng hộ; *воен.* (sự) bảo vệ, phòng vệ, phòng thủ, phòng ngự; ~ ми́ра bảo vệ hoà bình; ~ капиталовложе́ний *эк.* (chế độ) bảo vệ vốn đầu tư; ~ да́нных *информ.* bảo vệ dữ kiện (dẫn liệu); противоа́томная ~ bảo vệ (phòng thủ) chống nguyên tử; ~ от радиоакти́вного излуче́ния bảo vệ (phòng vệ) chống phóng xạ; противовоздýшная ~ phòng không; броневáя ~ lớp vỏ bảo vệ bằng thép; бýдь(те) моéй ~ой xin anh hãy che chở (bênh vực) tôi; искáть ~ы у кого́-л. tìm kiếm sự che chở (bảo vệ, bảo hộ, bênh vực) của ai; брать кого́-л. под ~у che chở (bảo vệ, bênh vực) ai; 2. *юр.* (bên) bào chữa, biện hộ; 3. *спорт.* (hàng) hậu vệ, phòng ngự; ✧ ~ диссерта́ции bảo vệ luận án; ~ дипло́мных прое́ктов bảo vệ đồ án tốt nghiệp

защити́тельн||ый *прил.*: ~ая речь lời bào chữa, lời biện hộ

защити́ть *сов. см.* защища́ть 1, 2

защити́ться *сов. см.* защища́ться

защи́тник *м.* 1. người bảo vệ (giữ gìn, bênh vực); 2. *юр.* người bào chữa (biện hộ), luật sư; thầy cãi; thầy kiện (*разг.*); 3. *спорт.* hậu vệ; пра́вый ~ hữu vệ, hậu vệ phải; ле́вый ~ tả vệ, hậu vệ trái; центра́льный ~ trung vệ

защи́тн||ый *прил.* 1. (để) bảo vệ, phòng vệ, che chở, phòng hộ, tự vệ; ~ые очки́ kính bảo vệ; ~ые оговóрки *эк.* những điều khoản bảo vệ; ~ экра́н реа́ктора màn bảo vệ (tấm chắn) của lò phản ứng; ~ая ма́ска mặt nạ bảo vệ (phòng hộ); ~ рефле́кс phản xạ tự vệ; 2. *разг.*: ~ цвет màu cỏ úa, màu cứt ngựa; ✧ ~ая окра́ска *зоол.* màu bảo vệ (tự vệ)

защища́ть, защити́ть (*В*) 1. bảo vệ, bảo hộ, giữ gìn, gìn giữ, bênh vực, che chở; che, bao che; ~ Ро́дину bảo vệ Tổ quốc; ~ свои́ права́ bảo vệ quyền lợi của mình; ~ честь кома́нды bảo vệ danh dự của đội; 2. (*предохранять*) bảo vệ, phòng vệ, phòng hộ, phòng ngừa, che chở; ~ глаза́ ладо́нью lấy tay che (bảo vệ) mắt; ~ от хо́лода phòng (chống) lạnh; 3. *тк. несов. юр.* bào chữa, biện hộ, cãi; ~ подсуди́мого bào chữa (biện hộ, cãi) cho bị cáo; ✧ ~ диссерта́цию bảo vệ luận án

защища́ться, защити́ться 1. (*от нападения*) tự vệ, tự bảo vệ; (*оказывать сопротивление*) chống đỡ, chống cự, đề kháng; (*обороня́ться*) phòng vệ, phòng thủ, phòng ngự, đỡ gạt, đỡ; 2. (*предохранять себя от чего-л.*) phòng ngừa, đề phòng; 3. (*оправдываться*) thanh minh, biện bạch, chống chế, bào chữa, biện hộ, cãi (*cho mình*)

защищённость *ж.* (sự, mức độ) được bảo vệ, được bảo hộ; социа́льная ~ инвали́дов mức độ được bảo vệ (bảo hộ) về mặt xã hội của những người khuyết tật

защищённый *прил.* (được) bảo vệ, bảo hộ, giữ gìn, bênh vực; phòng vệ, phòng hộ, phòng thủ, che chở; bào chữa, biện hộ (*ср.* защища́ть); ~ секс tình dục (sex) an toàn; ~ режи́м *информ.* chế độ được bảo vệ

заяви́ть(ся) *сов. см.* заявля́ть(ся)

зая́вк||а *ж.* (на *В*) 1. (*заявление о правах*) đơn đăng ký, đơn xin chứng nhận; ~ на изобрете́ние đơn xin đăng ký phát minh; 2. (*требование, заказ*) giấy xin, đơn đặt hàng, yêu cầu; ~ на това́р đơn đặt hàng; сде́лать ~у на что́-л. đặt mua (đặt cung cấp) cái gì; подава́ть ~у nộp giấy xin; конце́рт по ~ам радиослу́шателей buổi diễn theo yêu cầu thính giả của đài

заявле́ние *с.* 1. (lời, bản) tuyên bố; сде́лать ~ (ra) tuyên bố; 2. (*письменная просьба*) đơn, đơn yêu cầu, đơn xin; (*в суд тж.*) đơn kiện; пода́ть ~ nộp (đệ) đơn

заявля́ть, заяви́ть (*В* о *П*) tuyên bố, nói rõ; ~ о своём жела́нии nói rõ nguyện vọng của mình, biểu thị ý muốn của mình; ~ проте́ст tuyên bố phản đối, phản đối, phản kháng; ~ о себе́ thể hiện (biểu hiện, tỏ rõ) mình

заявля́ться, заяви́ться *разг.* đến, tới; (*появляться*) xuất hiện

зая́длый *прил. разг.* ham mê, say mê, đam mê, máu mê, nghiện, ghiền; ~ кури́льщик người nghiện (ghiền) thuốc; ~ игро́к kẻ máu mê (đam mê) cờ bạc

за́яц *м.* 1. thỏ rừng, thỏ đế, thỏ (*Lepus*); 2. *разг.* (*о безбилетном пассажире*): е́хать за́йцем đi cọp, đi chui; ✧ за двумя́ за́йцами погóнишься, ни одного́ не пойма́ешь *посл.* ≅ bắt cá hai tay thì chẳng được gì hết; одни́м уда́ром двух за́йцев уби́ть *погов.* ≅ nhất cử lưỡng tiện; một cú giết luôn hai con thỏ

за́яч||ий *прил.* 1. (thuộc về) thỏ rừng, thỏ đế, thỏ; (*из меха зайца*) (bằng) bộ lông thỏ rừng; 2. *перен. разг.* (*трусливый*) nhát, nhút nhát, nhát như thỏ đế; ✧ ~ья губа́ (tật) sứt môi; ~ья капу́ста (cây) chua me, chua me đất (*Oxalis acetosella*)

зва́ние *с.* 1. hàm cấp, hàm; учёное ~ học hàm, học vị; вóинское ~ quân hàm; 2. (*почётное наименование*) danh hiệu; ~ Геро́я Сове́тского Сою́за (*1934-91*) *ист.* danh hiệu Anh hùng Liên Xô (*1934-91*); ~ Геро́я Росси́йской Федерации (*с 1992*) danh hiệu Anh hùng Liên bang Nga (*từ 1992*); ~ чемпио́на danh hiệu vô địch; 3. *уст.* (*сословие*) giới; духóвное ~ giới tu hành, hàng giáo phẩm; ✧ то́лько ~ (*или* то́лько одно́) ~ *разг.* chỉ có tiếng mà thôi, chỉ được tiếng, chỉ là hư danh; то́лько (то́лько одно́) ~, что го́род, а на де́ле — село́ được tiếng là thành phố mà thực ra chỉ là thôn quê

зва́ный *прил.* được mời; ~ гость khách mời; ~ обе́д bữa cơm khách, bữa tiệc

зва́тельный *прил.*: ~ паде́ж *грам.* hô cách

звать, позва́ть 1. (*В*) gọi, kêu; вас зову́т người ta gọi anh, họ đang mời bác; ~ кого́-л. домóй gọi ai về nhà; ~ кого́-л. на по́мощь cầu cứu (kêu cứu) ai, kêu ai đến giúp; 2. (*В*) (*приглашать*) mời, rủ; ~ кого́-л. в го́сти mời ai đến chơi; ~ кого́-л. в теа́тр mời (rủ) ai đi xem hát; 3. *тк. несов.* (*Т*) (*называть*): как вас зову́т? anh/chị tên là gì?, tên anh/chị là gì?; xin ngài/ông/bà cho biết quý danh! (*вежл.*); его зову́т Ива́ном ông/anh ấy tên là Ivan

зва́ться *несов.* tên là

звезда́ *ж.* 1. (ngôi, vì) sao, tinh cầu; *мн.*: звёзды tinh tú, các vì sao; Поля́рная ~ sao Bắc cực; па́дающая ~ sao băng, sao đổi ngôi; неподви́жная ~ định tinh; двойна́я ~ (ngôi) sao đôi; о́рден Кра́сной Звезды́ *ист.* huân chương Sao đỏ; 2. *перен.* ngôi sao, minh tinh; ~ экра́на ngôi sao điện ảnh, minh tinh

màn bạc; ✧ морска́я ~ *зоол.* (con) sao biển (*Asteroidea*); ве́рить в свою́ ~ý tin ở sao bản mệnh (ở số phận) của mình; он звёзд с не́ба не хвата́ет *ирон.* anh ta thuộc loại thường thường (nhàng nhàng) thôi, cậu ta cũng xoàng thôi, nó không thông minh lắm đâu; роди́ться под счастли́вой ~о́й sinh vào giờ hoàng đạo, sinh gặp sao bản mệnh tốt

звёздн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sao; ~ая эволю́ция tiến hoá của sao; ~ая ка́рта bản đồ sao; ~ое скопле́ние *астр.* đám sao, tinh đoàn; шарово́е ~ое скопле́ние *астр.* đám sao (tinh đoàn) hình cầu; рассе́янное ~ое скопле́ние *астр.* đám sao (tinh đoàn) phân tán; ~ая ассоциа́ция *астр.* nhóm sao; 2. (*покрытый звёздами*) (có) nhiều sao; ~ая ночь đêm nhiều sao; ~ое не́бо trời nhiều sao, bầu trời sao; 3. (*относящийся к космонавтике, астрономии*) (thuộc về) du hành vũ trụ, vũ trụ, thiên văn; ~ое вре́мя *астр.* giờ thiên văn; ~ год *астр.* năm vũ trụ; ~ дворе́ц cung du hành vũ trụ; ~ые ста́рты к други́м плане́там những chuyến xuất phát du hành vũ trụ đến các hành tinh khác; ~ метáлл *тех.* kim loại vũ trụ; ~ые бра́тья bạn bè du hành vũ trụ; ~ая война́ chiến tranh trong vũ trụ, chiến tranh trên các vì sao; 4. *перен.* huy hoàng, rực rỡ, thắng lợi; ~ миг, ~ая мину́та, ~ час giây phút, thời điểm huy hoàng (thắng lợi); ✧ ~ дождь mưa sao; ~ая боле́знь bệnh của các "ngôi sao" (*những thói hư, tật xấu thường thấy ở một số người thành đạt lớn*); Звёздный городо́к thành phố Ngôi Sao, thành phố các Nhà du hành vũ trụ (*lập từ 1960*)

звездообра́зный *прил.* (có) hình sao, dạng sao

звездопа́д *м.* (tiết) mưa sao

звездопла́вание *с.* (sự) du hành vũ trụ, du hành không gian

звездопла́ватель *м.* nhà du hành vũ trụ (không gian)

звездочёт *м. уст.* nhà chiêm tinh

звёздочк||а *ж.* 1. *уменьш. к* звезда́ 1; 2. *полигр.* (hình) hoa thị, sao con; отмеча́ть что́-л. ~ой đánh dấu cái gì bằng hình hoa thị; 3. (*шестерня*) đĩa xích, bánh xích

звёздчатый *прил.* (có) hình sao

звен||е́ть *несов.* 1. (*издавать звук*) reo, ngân vang, kêu ngân, reo vang, kêu leng keng (lẻng kẻng, lẻng xẻng); ~и́т звоно́к, колоко́льчик chuông reo; ~и́т го́лос giọng nói ngân vang; 2. (*Т*) (*производить звук*) làm... ngân vang (leng keng, lẻng kẻng, lẻng xẻng); ~ моне́тами làm những đồng xu kêu lẻng xẻng; ~ цепя́ми rung xủng xoảng xiềng xích; ✧ у меня́ ~и́т в ушáх tôi bị ù tai

звено́ *с.* (*мн.*: зве́нья) 1. (*цепи*) mắt xích, khâu (*тж. перен.*); основно́е ~ произво́дства khâu chủ yếu trong sản xuất; 2. (*составная часть*) mắt xích, bộ phận, đoạn, đốt; ~ гу́сеницы mắt xích; ~ трубы́ đoạn ống, đốt ống; 3. (*группа*) tổ, đội, nhóm, toán, tốp, phân đội, tổ sản xuất; *воен. ав.* tổ, biên đội, phân phi đội; строи́тельное ~ tổ (đơn vị, khâu) thi công; полево́дческое ~ đội làm ruộng; ~ самолётов biên đội, tổ máy bay, phân phi đội; пионе́рское ~ phân đội thiếu nhi

звеньев||а́я *ж.*, **~о́й** *м.* (*скл. как прил.*) tổ trưởng, đội trưởng, phân đội trưởng, trưởng toán

зверёк *м. уменьш. к* зверь (con) thú nhỏ

зверёныш *м. разг.* (*детеныш*) (con) thú con

звере́ть, озвере́ть trở nên tàn ác (tàn bạo, hùng dữ); (*приходить в ярость*) nổi giận

звери́нец *м. уст.* vườn thú, vườn bách thú

звери́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) thú, thú rừng; (*свойственный зверю*) thú vật, thú tính; ~ая шку́ра bộ da thú; 2. *перен.* (*жестокий, свирепый*) thú tính, hung dữ, tàn bạo, hung ác, độc ác, dã man; ~ые инсти́нкты thú tính, những bản năng thú vật; ~ая не́нависть lòng căm thù tàn bạo

зверобо́й I *м.* người săn thú biển

зверобо́й II *м. бот.* (cây) địa nhĩ thảo, ban (*Hypericum*)

зверобо́йный *прил.*: ~ про́мысел nghề săn thú biển

зверово́д *м.* người nuôi thú

зверово́дство *с.* (nghề) nuôi thú

зверово́дческ||ий *прил.* (thuộc về) nuôi thú; ~ая фе́рма trại nuôi thú

зверолóв *м.* người săn bắt thú

зверолóвный *прил.*: ~ про́мысел nghề săn bắt thú

зверолóвство *с.* (nghề) săn bắt thú

звероподо́бный *прил.* (có) hình thú; như thú vật

зверофе́рма *ж.* (зверово́дческая фе́рма) *см.* зверово́дческий

зве́рски *нареч.* (một cách) tàn bạo, dã man, độc ác, hung dữ, hung ác, hung tàn; dữ, hung, dữ dội (*ср.* зве́рский); ✧ я ~ го́лоден *разг.* tôi đói rã họng, tớ đói thấy ông bà ông vãi; я ~ уста́л *разг.* tôi mệt đứt hơi, tớ mệt lử cò bợ

зве́рск||ий *прил.* 1. đầy thú tính, tàn bạo, dã man, độc ác, hung dữ, hung ác, hung tàn; ~ посту́пок hành vi đầy thú tính, hành động tàn bạo; ~ая распра́ва (sự) khủng bố tàn bạo; ~ое уби́йство sự giết người man rợ, hành động sát nhân dã man; 2. *разг.* (*очень сильный*) dữ, hung, dữ dội; у него́ ~ аппети́т nó ăn như hổ đói

зве́рств||о *с.* 1. (*жестокость*) thú tính, (tính) tàn bạo, dã man, độc ác, man rợ, hung dữ, hung ác, hung tàn; 2. *обыкн. мн.*: ~а (*поступки*) (điều, hành động) tàn bạo, dã man, độc ác, man rợ

зве́рствовать *несов.* bạo hành, làm điều tàn bạo, hành động bạo ngược

звер||ь *м.* 1. (con) thú, thú rừng, dã thú; хи́щный ~ thú ăn thịt, thú dữ, ác thú, mãnh thú; 2. (*жестокий человек*) đồ thú vật, kẻ tàn bạo, đồ súc sinh; ✧ смотре́ть ~ем nhìn có vẻ dữ tợn

зверьё *с. собир. разг.* thú vật, muông thú.

звон *м.* 1. tiếng ngân (ngân vang); (*колокольчика и т. п.*) tiếng leng keng; (*металла тж.*) tiếng lẻng xẻng (xủng xoảng, xủng xẻng); ~ колоколóв tiếng chuông ngân; ~ моне́т những đồng hào kêu lẻng xẻng (xủng xẻng); ~ бока́лов tiếng cốc chạm leng keng; 2. *перен. разг.* (những) lời đồn đại, điều ngoa truyền; ✧ ~ в ушáх tiếng ù trong tai; слы́шал ~, да не зна́ет, где он *погов.* ≅ có tiếng mà không có miếng; văn kỳ thanh, bất kiến kỳ hình; бóльше скро́мности, не ну́жно ~ поднима́ть ≅ hữu xạ tự nhiên hương (*погов.*)

звона́рь *м.* người rung (đánh) chuông (*ở nhà thờ*)

звон||и́ть, позвони́ть 1. (*производить звон*) đánh (giật, rung, bấm) chuông; 2. *тк. несов.* (*издавать звон*) kêu, reo, đánh; ~и́т звоно́к chuông reo, chuông kêu; 3. (*Д*) (*вызывать по телефону*) gọi điện thoại, gọi dây nói, gọi điện, gọi phôn, phôn; ~ кому́-л. по телефо́ну gọi điện thoại (gọi dây nói, gọi điện, gọi phôn, phôn) cho ai; 4. *тк. несов. перен. разг.* (*распространять слухи*) phao đồn, phao tin, phao ngôn, loan truyền; ✧ ~ во все колокола́ loan truyền cho mọi người biết

звоно́к||ий *прил.* ngân vang, âm vang, kêu vang, sang sảng; (*издающий*

громкие звуки) vang; ~ го́лос giọng sang sảng (ngân vang); ✧ ~ согла́сный *лингв.* phụ âm kêu; ~ая фра́за câu rất kêu; ~ая моне́та tiền kim loại, đồng bạc

зво́нко *нареч.* (một cách) ngân vang, âm vang, kêu vang, sang sảng, vang; ~ рассмея́ться cười vang; ~ раздава́ться kêu vang, ngân vang

зво́нкость *ж.* (độ, sự) ngân vang, âm vang, kêu vang, sang sảng, vang

зво́нница *ж.* tháp chuông

звон||о́к *м.* 1. (*прибор*) chuông; дверно́й ~ chuông cửa; электри́ческий ~ chuông điện; велосипе́дный ~ chuông xe đạp; 2. (*звук*) (tiếng) chuông; вызыва́ть кого́-л. ~ко́м rung (bấm, giật) chuông gọi ai; дать два ~ка́ gọi hai lần; по ~ку́ theo tiếng chuông; (*телефонному*) nhờ (bằng) cú điện thoại; разда́лся ~ chuông reo, chuông ngân; ~ по телефо́ну, телефо́нный ~ cú điện thoại; ✧ от ~ка́ до ~ка́ từ đầu đến cuối

звук *м.* 1. âm thanh, thanh âm, âm, tiếng; ско́рость ~а tốc độ âm thanh; ~ вы́стрела tiếng súng; музыка́льный ~ âm thanh nhạc; под ~и му́зыки theo tiếng nhạc; слы́шимый ~ âm thanh nghe được; чи́стый ~ âm trong; посторо́нний ~ (*в радио*) âm nhiễu, âm tạp; 2. *лингв.* âm tố, âm; гла́сный ~ nguyên âm; согла́сный ~ phụ âm; ✧ пусто́й ~ lời nói suông, lời nói rỗng tuếch; ни ~а im lặng như tờ, im phăng phắc

звуков||о́й *прил.* (thuộc về) âm thanh, thanh âm, âm, tiếng; ~а́я волна́ *физ.* sóng âm, âm ba; ~о́е кино́ điện ảnh có âm thanh, xi-nê nói; ~а́я доро́жка *кино* đường tiếng, đường âm thanh; ~а́я инструмента́вка (sự) phối âm; ~ фильм phim nói; ~ сигна́л tín hiệu âm thanh; ~ы́е зако́ны *лингв.* những định luật ngữ âm; ~ ме́тод (*обучения чтению*) phương pháp phát âm (ngữ âm); ~а́я по́чта *информ.* thư âm thanh, thư tiếng, thư nói; ~а́я ка́рта *информ.* bảng âm thanh, bảng âm

звукозапи́сывающ||ий *прил.* (để) ghi âm; ~ая аппарату́ра thiết bị ghi âm

звукоза́пись *ж.* (sự) ghi âm

звукоизоляцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) cách âm; ~ые материа́лы vật liệu cách âm

звукоизоля́ция *ж.* (sự) cách âm

звукометри́ческий *прил.* (để) xác định nguồn âm

звукоме́трия *ж.* (phép, thuật) xác định nguồn âm

звуконепроница́емый *прил.* cách âm, không thấu (không lọt) âm

звукоопера́тор *м.* người thu thanh (ghi âm), người phụ trách âm thanh

звукоформи́тель *м.* người trang âm

звукоподража́ние *с.* (cách, lối) tượng thanh; *лингв.* (*слово*) từ tượng thanh

звукоподража́тельн||ый *прил.* tượng thanh; ~ое сло́во từ tượng thanh

звукопрово́дность *ж. физ.* (tính) dẫn âm, truyền âm

звукопрово́д||ный, ~я́щий *прил.* dẫn âm, truyền âm

звукопроница́емый *прил.* thấu (lọt) âm

звукорежиссёр *м.* đạo diễn về âm thanh, chuyên viên về âm thanh

звукорежиссу́ра *ж.* (sự, thuật) đạo diễn về âm thanh

звукоснима́тель *м.* pick-up, piccop, đầu đọc

звукоула́вливатель *м.* máy định hướng âm thanh, máy bắt tiếng động

звукоусили́тель *м.* máy tăng âm

звуча́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) ngân vang, kêu vang, vang lên; (*звук*) tiếng vang; 2. *перен.* âm vang, ý nghĩa

звуч||а́ть, прозвуча́ть 1. (*раздаваться, быть слышным*) ngân vang, kêu vang, vang lên, ngân lên; ~и́т пе́сня tiếng hát ngân vang; 2. *перен.* vang lên, biểu lộ, lộ rõ, nói lên, có nghĩa; в её го́лосе ~и́т ра́дость giọng nàng vang lên niềm vui

звуча́щ||ий *прил.*: ~ее те́ло *физ.* vật thể ngân vang

зву́чно *нареч. см.* зво́нко

зву́чность *ж.* 1. (sự, độ) ngân vang, vang; 2. (*муз. инструментов*) âm hưởng, (độ) âm vang

зву́чный *прил.* 1. ngân vang, vang; 2. (*издающий звонкий звук*) âm vang

звя́кание *с.* (tiếng) kêu leng keng, kêu lẻng xẻng

звя́кать, звя́кнуть (kêu) leng keng, lẻng kẻng, lẻng xẻng, xủng xoảng; ~ шпо́рами những cựa giày kêu leng keng

звя́кнуть *сов. см.* звя́кать

зги: ни ~ не ви́дно không trông thấy gì cả, tối như hũ nút, tối như bưng

зда́ние *с.* (tòa, ngôi) nhà; жило́е ~ tòa nhà ở; многоэта́жное ~ tòa nhà nhiều tầng; высо́тное ~ tòa nhà cao tầng

здесь *нареч.* 1. đây, ở đây, tại đây, ở chỗ này, ở nơi này; кто ~? ai đây?; есть ~ кто́-нибудь? có ai ở đây không?, ở đây có ai không?; сади́тесь ~ mời anh ngồi đây; ~ погребён... (*надпись на надгробном памятнике*) nơi đây yên nghỉ...; 2. (*в этом случае*) ở đây, trong trường hợp này, trong việc này; ~ на́до сказа́ть... ở đây phải nói...; ~ нет ничего́ предосуди́тельного trong việc này không có gì đáng chê trách cả

зде́шний *прил.* ở đây, ở nơi này; (*местный*) sở tại, địa phương, bản địa; ~ кли́мат khí hậu ở đây (ở nơi này); ~ жи́тель người dân sở tại, dân địa phương (bản địa)

здоро́ваться, поздоро́ваться (с *Т*) chào, chào hỏi; (*взаимно*) chào nhau; ~ за́ руку bắt tay nhau

здорове́нный *прил. разг.* 1. (*крепкого телосложения*) lực lưỡng, vạm vỡ, to cao, to lớn; 2. (*очень большой*) rất to, to đùng, to tướng

здорове́ть, поздорове́ть *разг.* khoẻ ra

здо́рово *нареч. разг.* 1. (*хорошо, ловко*) tốt, giỏi, cừ, tuyệt, mả; вот э́то ~! tuyệt thật!, cừ thật!, giỏi quá!, mả lắm!; он ~ рабо́тает nó làm giỏi lắm (mả lắm); ну и ~! tuyệt trần!, tuyệt vời!; 2. (*сильно, очень*) dữ, hung, rất; ему́ ~ попа́ло nó bị một trận nên thân; мы ~ устали chúng tôi mệt lử cò bợ, bọn tớ mệt dữ

здоро́во I *межд. разг.* chào; ✧ за ~ живёшь а) vô cớ; б) (*даром*) không lấy tiền

здоро́во II *нареч. в знач. сказ.* (*полезно для здоровья*) bổ, tốt; де́тям ~ спать на во́здухе trẻ con ngủ ngoài trời rất tốt

здоро́в||ый I *прил.* 1. khoẻ, mạnh khoẻ, khoẻ mạnh; абсолю́тно ~ ребёнок đứa bé hoàn toàn mạnh khoẻ (khoẻ mạnh); ~ое се́рдце tim khoẻ; ~ вид vẻ mạnh khoẻ (khoẻ mạnh); 2. (*правильный, разумный*) lành mạnh, bổ ích, đúng đắn; ~ая кри́тика sự phê bình bổ ích (đúng đắn); ~ о́браз жи́зни lối sống lành mạnh; ~ая атмосфе́ра bầu không khí lành mạnh; 3. (*полезный для здоровья*) bổ, tốt, lành, lành mạnh; ~ кли́мат khí hậu tốt (lành); ~ая пи́ща thức ăn bổ (lành, tốt, lành mạnh); ✧

бу́дьте ~ы! chúc anh (chị, ông, bà...) mạnh khoẻ!

здоро́в||ый II *прил. разг.* 1. (*крепкий, сильный*) lực lưỡng, vạm vỡ, to con, to lớn, khoẻ mạnh; ~ па́рень chàng trai lực lưỡng (vạm vỡ, to con, khoẻ mạnh); 2. (*значительный по размерам, силе*) lớn, to đùng, đồ sộ, dữ dội, mãnh liệt, ác liệt; ~ая дуби́на cái đùi (gậy) to đùng; ~ моро́з băng giá dữ dội (ác liệt); ~ скандал vụ scandal (xì căng đan) lớn; 3. *тк. кратк. ф.* (*ловок, искусен*) khéo léo, tài tình, điệu nghệ, diệu nghệ; здоро́в плясáть nhảy múa điệu nghệ (diệu nghệ)

здоро́вье *с.* 1. sức khoẻ; сла́бое ~ sức khoẻ kém (yếu); справля́ться о чьём-л. ~ hỏi thăm sức khoẻ của ai; как ва́ше ~? chị có được khoẻ không?, sức khoẻ của anh thế nào?; 2. *перен.*: нра́вственное ~ о́бщества tình trạng đạo đức của xã hội; ✧ (за) ва́ше ~! chúc sức khoẻ của chị!, chúc anh khoẻ mạnh!; поднима́ть бока́л за ~ кого́-л. nâng cốc chúc sức khoẻ của ai; на ~! (*при еде*) chúc ngon miệng!

здоровя́к *м. разг.* người khoẻ mạnh (lực lưỡng, vạm vỡ)

здра́ви||е *с.*: ~я желáю! *воен.* kính chào!

здра́вниц||а *ж.*: провозгласи́ть ~у за кого́-л. nâng cốc chúc sức khoẻ của ai

здра́вница *ж.* nơi an dưỡng, khu điều dưỡng, nhà an dưỡng (điều dưỡng), an dưỡng đường

здра́во *перен.* (một cách) sáng suốt, minh mẫn, khôn ngoan, đúng đắn, hợp lý; ~ рассужда́ть lập luận đúng đắn; ~ суди́ть о чём-л. xét đoán hợp lý cái gì; ~ поступа́ть xử sự khôn ngoan

здравомы́слящий *прил.* khôn ngoan, hợp lý hợp tình

здравоохране́ни||е *с.* (công tác, ngành) bảo vệ sức khoẻ, y tế; о́рганы ~я các cơ quan y tế; министе́рство ~я bộ y tế

здравпу́нкт *м.* (*пункт по оказанию медицинской помощи*) trạm y tế, trạm xá

здра́вств||овать *несов.* được khoẻ mạnh, sống khoẻ mạnh; ✧ да ~yет...! ...muôn năm!; ...vạn tuế! (*уст.*); ~уй(те)! chào anh (chị, cụ, ông, bà, anh, em...)!

здра́вствующий *прил.* đang sống, tại thế

здра́в||ый *прил.* sáng suốt, minh mẫn, khôn ngoan, đúng đắn, hợp lý; ~ая мысль ý nghĩ đúng đắn, ý kiến sáng suốt; ~ смысл lẽ phải, lương tri; ~ ум đầu óc sáng suốt, trí tuệ minh mẫn; в ~ом умé sáng suốt, minh mẫn, tỉnh táo; ✧ здрав и невреди́м bình yên vô sự

зе́бра *ж. зоол.* ngựa vằn (*Hyppotigris*)

зе́бу *м, нескл. зоол.* bò u, bò Ấn Độ (*Bos indicus*)

зев *м.* 1. *анат.* cổ họng, họng, hầu; 2. *уст.* miệng, mồm, mõm; ✧ льви́ный ~ *бот.* (cây) mõm chó, mép dê (*Antirrhinum*)

зева́ка *м. и ж.* (*скл. как ж.*) *разг.* kẻ vô công rồi nghề

зев||а́ть, зевну́ть, прозева́ть 1. *сов.* зевну́ть ngáp; 2. *тк. несов. разг.* (*глазеть*) nhìn lơ láo; 3. *сов.* прозева́ть *разг.* (*упускать*) bỏ lỡ, bỏ qua, mất; (*не замечать*) không thấy, sơ ý; не ~áй! hãy cẩn thận!, hãy chú ý!, chớ có lơ mơ!

зевну́ть *сов. см.* зева́ть 1

зево́к *м.* 1. (cái) ngáp; 2. *перен.* (sự) sơ suất, sơ ý

зево́та *ж.* (sự) ngáp

зек *м. разг.* tù, người tù, tù nhân

зелен||е́ть, позелене́ть 1. *тк. несов.* (*покрываться зеленью*) trở nên xanh tươi; 2. (*становиться зелёным*) xanh ra, ngả màu xanh; *разг.* (*бледнеть*) trở nên xanh xao, tái đi; 3. *тк. несов.* (*виднеться*) hiện ra xanh xanh; вдали́ ~е́ла ро́ща ở đằng xa khu rừng nhỏ hiện ra xanh xanh

зеленн||о́й *прил.*: ~áя ла́вка hàng rau

зеленова́тый *прил.* xanh nhạt

зеленщи́к *м.* người bán rau

зелён||ый *прил.* 1. lục, xanh lục, xanh lá cây, xanh; *разг.* (*бледный*) xanh, xanh xao, tái xanh, xanh mét, xanh bủng; ~ого цве́та màu lục, màu xanh lục, màu xanh lá cây, màu xanh; 2. (*образованный зеленью*) (có) cây cối, cây xanh; ~ые насажде́ния (vùng) cây trồng, (dải) rừng trồng; 3. (*из свежей зелени*): ~ корм thức ăn xanh (*cho gia súc*); ~ые удобре́ния phân xanh; ~ые щи xúp bắp cải, canh cải chua; ~ая жа́тва (*сенокос*) (vụ) cắt cỏ; 4. (*недозрелый*) xanh, chưa chín; ~ые я́блоки táo xanh; 5. *перен.* non nớt, non trẻ, non choẹt; ~ая молодёжь thanh niên non nớt; ~ юне́ц (thằng) nhãi con, nhãi ranh; 6. *в знач. сущ. мн.*: ~ые đảng xanh, những người bảo vệ môi sinh, các tổ chức bảo vệ môi trường (*Green Peace*); 7. *в знач. сущ. м. прост.* xanh, đô, đôla, dollar; ✧ ~ чай trà (chè) xanh; ску́ка, тоска́ ~ая buồn nhức nhối (nhức xương, thối ruột); ~ая у́лица đường thông, thông đường; дать ~ую у́лицу а) bật đèn xanh, cho thông đường; б) *перен.* bật đèn xanh; ~ая революция (cuộc) cách mạng xanh; ~ая стоя́нка trạm du lịch (*ở nơi ngoạn mục*); ~ коридо́р (*в аэропорту*) hành lang xanh (*lối ra không phải kiểm tra thuế quan*)

зе́лень *ж.* 1. *собир.* (*растительность*) cây cối, cây cỏ, thảo mộc; (*листва*) lá cây; 2. *собир.* (*овощи*) rau, rau cỏ; 3. (*зелёный цвет*) màu xanh, màu xanh lá cây, màu xanh lục, màu lục

зе́лье *с. уст.* (*настой*) nước thuốc sắc; (*яд*) thuốc độc

зе́льц *м. кул.* (món) dồi

земе́льн||ый *прил.* (thuộc về) đất đai, ruộng đất, điền địa, ruộng, đất; ~ уча́сток mảnh đất, khoảnh ruộng; ~ая рефо́рма cải cách ruộng đất, cải cách điền địa; ~ нало́г thuế ruộng, thuế ruộng đất; thuế điền, thuế điền thổ (*уст.*); ~ фонд quỹ ruộng đất, vốn đất; ~ая ре́нта а) tiền thuê đất; б) (*при феодализме*) địa tô; ~ая со́бственность (quyền) sở hữu ruộng đất; ~ое законода́тельство (bộ) luật ruộng đất; ~ банк ngân hàng địa ốc

землевед *м.* nhà địa cầu học, chuyên viên nghiên cứu Trái đất

землеве́дение *с.* địa cầu học, (khoa, sự) nghiên cứu Trái đất

землевладе́лец *м.* chủ đất, chủ ruộng, điền chủ; (*помещик*) địa chủ; кру́пный ~ đại điền chủ, chủ ruộng lớn; ме́лкий ~ tiểu nông, chủ ruộng nhỏ

землевладе́льческий *прил.* (thuộc về) chủ đất, chủ ruộng, điền chủ

землевладе́ние *с.* 1. (*владение землёй*) (sự, chế độ) chiếm hữu ruộng đất; капиталисти́ческое ~ chế độ chiếm hữu ruộng đất tư bản chủ nghĩa; социалисти́ческое ~ chế độ chiếm hữu ruộng đất xã hội chủ nghĩa; 2. (*участок земли*) ruộng đất, khu đất riêng, sở hữu ruộng đất

земледе́лец *м.* người làm ruộng

земледе́лие *с.* 1. (nghề, ngành) nông nghiệp, canh tác; nghề nông; 2. (*полеводство*) (ngành) trồng trọt

земледе́льческий *прил.* (thuộc về) nông nghiệp, canh tác, nghề nông

землеко́п *м.* thợ đấu, thợ đào đất

землеко́пный *прил.* (thuộc về) đào đất

землеме́р *м.* người đo ruộng đất (đạc điền)

землеме́рный *прил.* (thuộc về) đo ruộng đất, đạc điền

землепа́шество *с. уст. см.* земледе́лие 1

землепа́шец *м. уст. см.* земледе́лец

землепо́льзование *с.* (sự, chế độ) sử dụng ruộng đất, sử dụng đất đai

землеро́йка *ж. зоол.* chuột chù (*soricidoe*)

землеро́йн||ый *прил.* (thuộc về) đào đất; ~ая маши́на máy đào đất

землесо́с *м.* tàu (máy) hút bùn, tàu (máy) vét bùn

землесо́сный *прил.* (thuộc về) hút bùn, vét bùn; ~ снаря́д tàu (máy) hút bùn

землетрясе́ние *с.* (trận, cơn) động đất, địa chấn

землеустрои́тель *м.* người quản lý ruộng đất

землеустрои́тельн||ый *прил.*: ~ые рабо́ты công việc tổ chức quản lý ruộng đất

землеустро́йство *с.* (sự) quản lý ruộng đất, chỉnh lý ruộng đất

землечерпа́лка *ж.* tàu cuốc, tàu nạo vét bùn, máy nạo bùn, xáng

землечерпа́тельн||ый *прил.* (thuộc về) nạo vét bùn, nạo bùn; ~ая маши́на máy nạo vét bùn, xáng

земли́стый *прил.* (*о цвете лица*) tái, tai tái, mai mái, xanh mái, xám ngắt

земл||я́ *ж.* 1. (*планета*) trái đất, quả đất, địa cầu; (*мир*) thế giới; мир на ~е́ hoà bình trên trái đất (thế giới); 2. (*страна, владения*) đất, đất nước, đất đai; (*территория*) lãnh thổ; росси́йская ~ đất nước Nga; чужа́я ~ đất khách quê người; чужи́е зе́мли đất đai (lãnh thổ) xứ khác; родна́я ~ quê hương, nơi chôn nhau cắt rốn; 3. (*почва*) đất, ruộng đất, đất đai; плодоро́дная ~ đất (đất đai, ruộng đất) phì nhiêu; 4. (*суша*) lục địa, đất liền; 5. (*поверхность земли*) đất, mặt đất; лета́ть ни́зко над ~ёй bay là là mặt đất; сиде́ть на ~е́ ngồi trên mặt đất; ✧ сло́вно из-под ~и́ (сло́вно из ~и) вы́расти xuất hiện bất thình lình; ~и́ под собо́й не слы́шать, не чу́ять мừng rơn

земля́к *м.* người đồng hương (cùng quê); мы с ним ~и́ tôi và anh ấy là người đồng hương, tôi với nó cùng quê

земля́не *мн.* (*ед.* земля́нин *м.*, земля́нка *ж.*) cư dân Trái đất

земляни́ка *ж.* 1. (*растение*) (cây) dâu tây (*Fragaria*); лесна́я ~ dâu tây rừng (*Fragaria vesca*); 2. (*ягода*) (quả, trái) dâu tây

земляни́чн||ый *прил.* (thuộc về) dâu tây; (*из земляники*) (bằng) dâu tây; ~ое варе́нье mứt dâu tây

земля́нка *ж.* nhà hầm, căn hầm

землян||о́й *прил.* (thuộc về) đất; (*сделанный из земли*) (bằng) đất; (*живущий в земле*) (ở dưới) đất; ~ пол nền đất; ~ы́е рабо́ты công việc làm đất; ~о́е укрепле́ние công sự bằng đất; ~ червь giun đất; ~ оре́х *бот.* (cây) lạc, đậu phụng (*Arachis*)

земля́чество *с.* hội đồng hương

земля́чка *ж.* bà đồng hương, chị cùng quê

земново́дные *мн. зоол.* (lớp, loài) lưỡng thê, lưỡng cư, ếch nhái (*Amphibia*)

земн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) trái đất, quả đất, địa cầu, đất; ~а́я кора́ vỏ trái đất; ~а́я ось trục quả đất, địa trục; ~о́е притяже́ние lực hút của trái đất; ~о́е излуче́ние bức xạ của trái đất; ~а́я пове́рхность mặt đất; 2. (*относящийся к земле как месту жизни*) (ở) trên đất, thế gian, trần gian, trần thế; *перен.* trần tục, thường tình; ~а́я жизнь trần thế, trần gian; ~ы́е дела́ việc trần thế; ~ы́е бла́га hạnh phúc trần gian, phúc lợi trần thế; ✧ ~ покло́н *уст.* kính bái, bái lạy

зе́мский *прил. ист.* 1. (*общегосударственный*) toàn quốc; 2. (*относящийся к земству*) (thuộc về) zemstvo, hội đồng tự quản địa phương

земснаря́д *м.* (землесо́сный снаря́д) tàu cuốc

зе́мство *с. ист.* zemstvo, hội đồng tự quản địa phương

зени́т *м.* 1. *астр.* thiên đỉnh, đỉnh trời; со́лнце в ~е mặt trời ở thiên đỉnh, mặt trời đứng bóng; 2. *перен.* cực điểm, tột đỉnh, đỉnh cao; в ~е сла́вы ở cực điểm vinh quang, vinh quang tột đỉnh

зени́тка *ж. разг.* pháo cao xạ, pháo tầm cao, súng cao xạ, cao xạ pháo

зени́тн||ый *прил.* 1. *астр.* (thuộc về) thiên đỉnh, đỉnh trời; 2. *воен.* (thuộc về) cao xạ, tầm cao; ~ая артилле́рия pháo cao xạ (tầm cao, phòng không); ~ое ору́дие pháo cao xạ (tầm cao, phòng không), cao xạ pháo; ~ ракéтный ко́мплекс tổ hợp tên lửa cao xạ

зени́тчик *м.* pháo thủ cao xạ

зени́ц||а *ж.*: бере́чь что-л. как ~у о́ка giữ gìn cái gì như con ngươi mắt mình

зе́ркал||о *с.* 1. gương, gương soi; карма́нное ~ gương con, gương bỏ túi; ~ проже́ктора gương đèn pha; смотре́ться в ~ soi gương; 2. *перен.* (chiếc) gương; глаза́ — ~ души́ đôi mắt là chiếc gương phản chiếu tâm hồn; 3.: во́дное ~ mặt nước, gương nước; ~ о́зера mặt hồ; ✧ как в ~е rất chính xác

зерка́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) gương, gương soi; (*с зеркалом*) (có, dùng) gương; (*сделанный из зеркала*) (bằng) gương; ~ шкаф tủ gương; ~ зал phòng gương; ~ телеско́п viễn kính phản xạ, kính thiên văn dùng gương; 2. *перен.* (*гладкий*) (nhẵn) như gương; ~ая гладь о́зера mặt hồ phẳng lặng như gương; ✧ ~ое стекло́ kính tấm; ~ое отраже́ние phép đối xứng gương; ~ карп (cá) chép (*Cyprinus carpio*)

зерни́ст||ый *прил.* có nhiều hạt, dạng hạt; ~ое строе́ние cấu trục hạt; ✧ ~ая икра́ (món) trứng cá, caviar

зерн||о́ *с.* 1. (*семя*) hạt, hột; *собир.* cốc loại, ngũ cốc, hạt cốc; cốc (*сокр.*); кофе́йные зёрна hạt cà phê; ко́фе в зёрнах cà phê hạt; произво́дство ~а́ sản xuất cốc loại (ngũ cốc, hạt cốc); 2. (*крупинка*) hạt, viên; *перен.* (*небольшая доля*) (một) phần nào, chút ít; жемчу́жное ~ hạt châu, hạt ngọc; хлорофи́лловое ~ *бот.* hạt diệp lục; ~ и́стины một phần nào chân lý, chút ít sự thật; 3. *перен.* (*зародыш*) mầm mống; (*ядро*) (cái, hạt) nhân; рациона́льное ~ cái nhân hợp lý

зернобобо́в||ый *прил.*: ~ые культу́ры (loài) cây đậu, cây đỗ

зерновидный *прил.* (có) dạng hạt

зернов||о́й *прил.* (thuộc về) hạt, hột; (*производящий зерно*) (sản xuất) cốc loại, ngũ cốc; ~ фура́ж thức ăn hạt cho gia súc; ~ совхо́з *ист.* nông trường cốc loại (ngũ cốc); ~ы́е культу́ры cây cốc loại (ngũ cốc)

зерновы́е *мн.* (cây) cốc loại, ngũ cốc

зернодроби́лка *ж.* máy nghiền hạt

зерноочисти́тельн||ый *прил.* (để) làm sạch hạt; ~ая маши́на máy làm sạch hạt

зернопогру́зчик *м.* máy chất hạt

зернопоста́вки *мн.* (sự) bán cốc loại, bán ngũ cốc (*cho nhà nước*)

зерносовхо́з *м.* (зерново́й совхо́з) *ист. см.* зерново́й

зерносуши́лка *ж.* máy sấy hạt

зерноубо́рочн||ый *прил.* (để) thu hoạch ngũ cốc; ~ая маши́на máy thu hoạch ngũ cốc

зернофура́ж *м.* thức ăn hạt (*cho gia súc*)

зернохрани́лище *с.* kho ngũ cốc

зёрнышко *с.* hạt (hột) nhỏ

зет *м.* (*буква*) z, zét; ✧ от а до зет từ a đến z, từ đầu chí cuối

зефи́р *м.* 1. *уст. поэт.* (*ветерок*) (cơn) gió nhẹ, gió mát, gió hiu hiu; 2. (*ткань*) vải zephyrin; 3. (*пастила*) kẹo zephyre

зигза́г *м.* zigzag, ziczac, đường chữ chi (ngoằn ngoèo, gấp khúc); ~и мо́лний những vệt chớp ngoằn ngoèo

зигзагообра́зный *прил.* (có dạng) zigzag, ziczac, chữ chi, ngoằn ngoèo, gấp khúc, ngoắt ngoéo

зи́ждиться *несов.* (на *П*) dựa trên, dựa vào, dựng trên, xây dựng trên

зим||а́ *ж.* (mùa) đông; всю зи́му suốt mùa đông; к ~é а) giáp đông, gần đến mùa đông; б) (*для зимы*) (để) dùng vào mùa đông, cho mùa đông; на́ зиму (để) dùng vào mùa đông, cho mùa đông; ✧ зи́му и ле́то quanh năm

зимнеспя́щие *мн. зоол.* loài vật ngủ đông, loài đông miên

зи́мн||ий *прил.* (thuộc về) mùa đông, đông; ~ ве́чер (buổi) chiều đông, tối mùa đông; ~яя оде́жда quần áo rét, áo mùa đông; ~ сезо́н mùa đông; ✧ Зи́мний дворе́ц *ист.* Cung điện Mùa Đông (*xây dựng 1754□62*)

зимова́ть, перезимова́ть, прозимова́ть trú đông, sống qua mùa đông; (*о животных*) ngủ đông

зимо́вка *ж.* 1. (sự) trú đông, sống qua mùa đông; 2. (*место, помещение*) (chỗ) trú đông, sống mùa đông

зимо́вщик *м.* người trú đông

зимо́вье *с. см.* зимо́вка 2

зимо́й *нареч.* (về, vào) mùa đông

зиморо́док *м. зоол.* chim bói cá, chim trả (*Alcedo atthis*)

зимосто́йкий *прил.* chịu lạnh (rét), chịu được mùa đông

зимосто́йкость *ж.* (sức, tính) chịu lạnh, chịu rét, chịu được mùa đông

зимо́ю *нареч. см.* зимо́й

зи||я́ть *несов.* hoác miệng, hoác ra, há hốc; под ним ~я́ла про́пасть một hố sâu hoác ra (hoác miệng) dưới chân nó

зла́ки *мн.* (*ед.* злак *м.*) *бот.* họ Hoà thảo, họ Lúa (*Gramineae*)

зла́ков||ый *прил.*: ~ые расте́ния cây họ Hoà thảo (họ Lúa)

зла́то *с. уст. поэт.* 1. vàng, hoàng kim; 2. *собир.* đồ vàng, tiền vàng, kim tiền

златове́рхий *прил. уст. поэт.*: ~ те́рем toà lầu mái vàng

златогла́вый *прил. уст. поэт.* (có) nóc vàng

злат||о́й *прил. уст.* (bằng) vàng; ~ы́е го́ры сули́ть кому́-л., hứa cho ai những ngọn núi vàng, hứa hươu hứa vượn, hứa trời hứa biển

златокры́лый *прил. уст. поэт.* (có) cánh vàng

златоко́ванный *прил. уст. поэт.* viền (cạp) vàng; ~ меч thanh kiếm cạp vàng

златоку́дрый *прил. уст. поэт.* (có) tóc vàng

златотка́ный *прил. уст. поэт.* dệt bằng chỉ vàng

златоу́ст *м. уст. ирон.* nhà hùng biện

зла́чн||ый *прил.*: ~ое ме́сто *шутл.* chỗ mua vui, nơi hành lạc

зле́йший *превосх. ст. прил.* злой; ~ враг кé thù hung ác nhất (không đội trời chung)

злить, обозли́ть, разозли́ть (*В*) chọc (trêu) tức, chọc (trêu) gan, làm tức giận (bực tức)

зли́ться, обозли́ться, разозли́ться (на *В*) bực tức, tức giận, giận dữ, nổi giận, giận, tức; что ты зли́шься? mày tức giận nỗi gì thế?; ~ на самого́ себя́ giận mình, tức mình; ✧ обозли́вшись на блох да всю шу́бу в печь *посл.* giận con rận đốt cái áo

зло I *с.* 1. *тк. ед.* (*всё дурное*) (điều) ác, xấu; не по́мнить зла không để bụng thù; причиня́ть ~ кому́-л. làm điều ác (điều xấu) cho ai; 2. (*несчастье, неприятность*) hoạ, tai hoạ, tai nạn, điều xấu, điều không may; не жела́ть кому́-л. зла không mong điều xấu cho ai, không mong cho ai gặp hoạ (tai hoạ); из двух зол выбира́ть ме́ньшее trong hai điều xấu thì chọn điều ít xấu hơn; 3. *разг.* (*досада*) (sự) bực tức, bực mình, tức mình, giận; ~ берёт tức mình, bực mình, máu giận trào lên; сде́лать что́-л. со зла làm cái gì vì bực tức

зло II *нареч.* (một cách) ác, độc ác; ~ подшути́ть над ке́м-л. đùa ác với ai; ~ посме́иваться chế nhạo một cách độc ác

зло́б||а *ж.* (sự) độc ác, hung ác; (*гнев*) (sự, cơn) tức giận, giận dữ, hằn thù, phẫn nộ; бессси́льная ~ cơn tức giận bất lực; пита́ть ~у к кому́-л. hằn thù ai; ✧ ~ дня vấn đề thời sự (bức thiết, bức xúc); на ~у дня về vấn đề thời sự (bức thiết, bức xúc)

зло́бно *нареч.* (một cách) độc ác, hung ác, tàn ác, hung dữ, giận dữ

зло́бность *ж.* (sự, tính) độc ác, hung ác, tàn ác, hung dữ

зло́бный *прил.* độc ác, hung ác, tàn ác, hung dữ, giận dữ; ~ взгляд mắt nhìn giận dữ; ~ враг кé thù độc ác (hung ác, hung dữ)

злободне́вный *прил.* bức thiết, bức xúc, cấp thiết, cấp bách, nóng hổi; ~ вопро́с vấn đề bức thiết (bức xúc, cấp thiết, nóng hổi)

зло́бствовать *несов.* nổi giận, có ác ý, có thái độ thù địch

злове́щ||ий *прил.* dữ, gở, xấu, báo điều dữ; ~ее предзнаменова́ние điềm dữ, điềm gở, hung triệu

зловóние *с.* (mùi) hôi, thối, hôi thối, xú uế, xú khí

зловóнный *прил.* hôi, thối, hôi thối, xú uế

зловре́дно *нареч.* (một cách) tác hại, ác hại, tai hại

зловре́дность *ж.* (sự, tính chất) tác hại, ác hại, tai hại

зловре́дный *прил.* tác hại, ác hại, ác độc, tai hại; ~ челове́к người ác hại (ác độc)

злоде́й *м.*, **~ка** *ж.* kẻ tàn ác (hung ác, độc ác, ác độc), ác nhân, ác ôn, hung thủ

злоде́йск||ий *прил.* tàn ác, tàn bạo, tàn nhẫn, man rợ, dã man; ~ое уби́йство vụ giết người man rợ, vụ sát nhân tàn bạo, vụ án mạng dã man

злоде́йство *с.* 1. (tính) tàn ác, tàn bạo, tàn nhẫn, độc ác, man rợ, dã man; 2. (*злодеяние*) tội ác, hành vi tàn bạo

злодея́ни||е *с.* tội ác, hành vi tàn bạo; велича́йшие ~я những tội ác tày trời (tày đình)

злой *прил.* 1. độc ác, hung ác, hung bạo, hung dữ, ác nghiệt, ác; ~ челове́к người độc ác (hung ác, hung bạo, hung dữ); 2. (*выражающий злобу*) dữ tợn, dữ dằn, dữ; зла́я улы́бка cái mỉm cười dữ tợn; у него́ ~ вид vẻ mặt nó dữ dằn, nó có vẻ dữ tợn; 3. *тк. кратк. ф.*: зол *в знач. сказ.* tức, bực, giận; он зол на вас nó tức (bực, giận) anh đấy; как вы сего́дня злы! hôm nay anh bực bội quá!, bữa nay anh quá giận!; 4. (*вызванный злобой*) ác, độc địa, độc ác; ~ у́мысел ác ý; зла́я шу́тка câu nói đùa độc địa, câu đùa ác; пита́ть зло́е чу́вство к кому́-л. có ác cảm với ai; 5. (*свирепый — о животных*) dữ, hung dữ; 6. (*приносящий беду*) đen, đen đủi, hẩm hiu, hẩm; зло́е вре́мя vận đen, vận rủi, thời buổi đen đủi; зла́я судьба́ phận hẩm; 7. (*приносящий боль*): ~ неду́г bạo bệnh, ác tật; 8. *разг.* (*едкий, острый*)

cay; *перен.* (*язвительный*) ác, cay độc, độc địa, độc ác, tai quái, thâm độc, ác hiểm; злáя горчúца mù tạt cay dữ (cay ác); злáя ирóния lời mỉa mai cay độc (thâm độc, ác hiểm, tai quái); злáя насмéшка lời chế giễu độc địa (tai quái, cay độc); ~ язы́к ác khẩu, ác miệng, độc miệng, độc mồm; ✧ злы́е языкú bọn ác khẩu, những kẻ độc mồm độc miệng

злока́чественность *ж. мед.* ác tính

злока́чественн||ый *прил. мед.* ác tính; ~ая о́пухоль (khối) u ác tính, u ác

злоключе́ние *с.* (điều, sự) rủi ro, xui xẻo, xui bại, bất hạnh, tai nạn

злонаме́ренность *ж.* ác ý, ý thâm độc

злонаме́ренный *прил.* (có) ác ý

злонра́вие *с. уст.* tính ác, tính độc ác

злонра́вный *прил. уст.* có tính ác, có tính độc ác

злопа́мятность *ж. см.* злопа́мятство

злопа́мятный *прил.* thù dai, hay thù oán, hay để bụng thù

злопа́мятство *с.* (tính) thù dai, hay thù oán, hay để bụng thù

злополу́чный *прил.* rủi ro, bất hạnh, đen đủi, xui xẻo; ~ челове́к người rủi ro (bất hạnh, đen đủi, xui xẻo); ~ день ngày rủi ro (đen đủi, xui xẻo)

злопыха́тель *м.* người xấu bụng (hiểm độc, có ác tâm)

злопыха́тельск||ий *прил.* độc địa, hằn học, hiểm độc, hiểm ác, thâm độc, tai quái; ~ая кри́тика sự phê bình độc địa (hằn học, hiểm độc)

злопыха́тельство *с.* (sự) độc địa, hằn học, hiểm độc, hiểm ác, thâm độc, tai quái

злора́дно *нареч.* (một cách) hí hửng độc địa, vui mừng độc ác

злора́дный *прил.* hí hửng độc địa, vui mừng độc ác, vui mừng thấy người khác đau khổ

злора́дство *с.* (sự) hí hửng độc địa, vui mừng độc ác, vui mừng thấy người khác đau khổ

злора́дствовать *несов.* hí hửng độc địa, vui mừng độc ác, vui mừng thấy người khác đau khổ

злоречи́вый *прил. уст.* ác khẩu, ác miệng, độc miệng, độc mồm

злоре́чие *с.* (thói, sự, điều) ác khẩu, ác miệng, độc miệng, độc mồm

злосло́вие *с.* (lời) gièm pha, bêu riếu, bêu diếu, nói xấu

злосло́вить *несов.* gièm, gièm pha, bêu riếu, bêu diếu, nói xấu

зло́стно *нареч.* (một cách) độc ác, tai ác, độc địa; có ác ý

зло́стность *ж.* (sự, tính) độc ác, tai ác, độc địa

зло́стн||ый *прил.* 1. độc ác, tai ác, độc địa; (*злонамеренный*) có ác ý; ~ая клевета́ lối vu khống độc ác (tai ác, độc địa, tai quái); ~ые наме́рения ác ý; 2. (*сознательно недобросовестный*) ngoan cố, cố tình, cố tâm, cố ý, có chủ tâm; ~ неплате́льщик kẻ trây nợ ngoan cố (trây thuế ngoan cố, cố tình ỳ nợ, cố tâm không trả tiền nhà); ~ наруши́тель дисципли́ны kẻ cố tâm vi phạm kỷ luật

злость *ж.* (sự, cơn) giận dữ, tức giận, hằn học; меня́ берёт ~ tôi giận lắm; говори́ть со ~ью hằn học nói, nói giận dữ

злосча́стный *прил.* bất hạnh, rủi ro, đen đủi, xúi quẩy, xui xẻo

злоумы́шленник *м. уст.* kẻ gian phi; (*преступник*) (tên) hung thủ, tội phạm

злоумы́шленный *прил. уст.* có ác ý; (*преступный*) có tội, phạm tội, tội phạm, gian phi

злоупотреби́ть *сов. см.* злоупотребля́ть

злоупотребле́ние *с.* (sự) lạm dụng; (*пищей и т. п.*) (sự) dùng lạm, dùng quá độ, nghiện, ghiền; должностно́е ~ lạm quyền, hà lạm

злоупотребля́ть, злоупотреби́ть (*Т*) lạm dụng; (*пищей и т. п.*) dùng lạm, dùng quá độ, nghiện, ghiền; ~ чьи́м-л. дове́рием lạm dụng sự tín nhiệm của ai; ~ чьей-л. доброто́й lạm dụng lòng tốt của ai; ~ вла́стью lạm quyền, lạm dụng quyền hành; ~ снотво́рными сре́дствами dùng lạm (ghiền) thuốc ngủ; ~ алкого́лем nghiện (ghiền) rượu

злоязы́чный *прил.* ác khẩu, ác miệng, độc miệng, độc mồm; ~ челове́к kẻ ác khẩu, người độc miệng

злоязы́чие *с.* (thói, sự, điều) ác khẩu, ác miệng, độc miệng, độc mồm

злю́||ка, **~чка** (*скл. как ж.*) *м. и ж. разг.* người gắt gỏng (cáu kỉnh, cáu bẳn)

змеевúдный *прил.* xoắn ruột gà, ngoằn ngoèo, xoắn

змеевúк *м.* 1. *тех.* ống ruột gà, ống xoắn; 2. *мин.* serpentin, đá da rắn

змееголо́в *м.* (*рыба*) (cá) quả, chuối, lóc, tràu, sộp (*Ophiocephalus argus*)

Змеено́с||ец *м.*: созве́здие ~ца chòm sao Xà phu (*Ophiuchus*)

змеи́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) rắn; ~ яд nọc rắn; ~ая ко́жа da rắn; 2. *перен.* (*коварный*) độc, độc địa, độc ác, thâm độc, rắn độc; ~ая улы́бка cái cười rắn độc (độc ác)

зме||и́ться *несов.* 1. uốn khúc, uốn quanh, uốn mình, ngoằn ngoèo; 2. *перен.*: на губа́х его́ ~и́лась презри́тельная улы́бка nó nhếch mép cười khinh bỉ

змей *м.* 1. *фольк.* xà tinh, chằn tinh; 2. (*бумажный*) (cái) diều

змейк||а *ж. уменьш. от* змея́; ✧ бежа́ть ~ой (*о ручье и т.п.*) uốn mình, uốn lượn, uốn quanh

змéйковый *прил.*: ~ аэростáт khí cầu hình cánh diều

змея́ *ж.* rắn; ядови́тая ~ rắn độc; ✧ ~ подколо́дная đồ rắn độc, kẻ độc ác; созве́здие Змеи́ chòm sao Thiên xà (*Serpens*)

знава́ть *несов. см.* знать I

знак *м.* 1. (*изображение*) dấu hiệu, dấu; ~ ра́венства dấu bằng, =; ~ ко́рня dấu căn; ~и препина́ния dấu chấm câu; ~ ка́чества dấu chất lượng; ~ охра́ны а́вторского пра́ва dấu bảo vệ tác quyền (bản quyền), ©; 2. (*обозначение*) ký hiệu, dấu hiệu; усло́вный ~ ký hiệu, ước hiệu, ám hiệu, dấu hiệu quy ước; опознава́тельный ~ phiên hiệu, dấu hiệu riêng biệt (phân biệt, nhận biết); математи́ческие ~и ký hiệu (dấu) toán học; астрономи́ческие ~и ký hiệu thiên văn; библиоте́чный ~ ký hiệu thư viện; корректу́рные ~и ký hiệu chữa morat; водяны́е ~и dấu (hình, đường) chìm (*trong giấy*); ~и зодиа́ка *астр.* cung hoàng đạo; 3. (*предмет*) mốc, cột mốc, dấu mốc, cột tiêu, biển báo, biển báo hiệu; пограни́чный ~ mốc (cột mốc) biên giới; доро́жный ~ biển báo, biển chỉ đường; топографи́ческий ~ cột tiêu trắc địa (địa hình); 4. (*проявление*) (sự) biểu hiện; (*признак*) triệu chứng, triệu, điềm; (*свидетельство*) chứng minh; молча́ние — ~ согла́сия im lặng là đồng ý, im lặng là biểu hiện sự đồng ý; ~ внима́ния biểu hiện của lòng quan tâm; дурно́й ~ điềm gở, hung triệu, triệu chứng xấu; 5. (*след, отметина*) dấu, vết, dấu vết, dấu tích; ~ бы́вшей ра́ны dấu vết (dấu tích) của vết thương cũ; 6. (*клеймо, метка*) nhãn, nhãn hiệu, thương hiệu; това́рный ~ nhãn hiệu hàng hoá, nhãn hàng; фи́рменный ~ thương hiệu của hãng

(công ty); 7. (*значок*) huy hiệu; нагру́дный ~ huy hiệu; 8.: ~ почёта dấu hiệu vinh dự; ~и отли́чия huân chương, huy chương; ~и разли́чия cấp hiệu, quân hiệu, quân hàm; 9. (*сигнал*) hiệu, tín hiệu; подава́ть ~и đánh tín hiệu, báo hiệu, ra hiệu; сде́лать ~ руко́й đưa tay ra hiệu, ra hiệu bằng tay; 10. *информ.* (*символ*) ký tự; ✧ де́нежные ~и tiền giấy (giấy bạc) và tiền đúc; dấu hiệu tiền tệ (*спец.*); под ~ом чего́-л. а) có đặc trưng gì; б) (*под лозунгом*) dưới khẩu hiệu gì; в) (*под вывеской*) dưới chiêu bài gì; в ~ дру́жбы để tỏ tình thân hữu (hữu nghị); в ~ призна́тельности để tỏ lòng biết ơn; в ~ согла́сия để tỏ sự đồng ý; в ~ проте́ста để phản đối (phản kháng); в ~ па́мяти để kỷ niệm

зна́ков||ый *прил.* (thuộc về) dấu hiệu, dấu; ký hiệu, cột mốc, dấu mốc, cột tiêu; ký tự; hiệu, tín hiệu (*ср.* знак); ~ая систе́ма hệ thống ký hiệu; ~ые сре́дства các phương tiện ký hiệu; ~ая структу́ра cấu trúc ký hiệu (dấu hiệu)

знако́мить, познако́мить (*В*) giới thiệu, nói cho... biết; ~ кого́-л. с ке́м-л. giới thiệu người nào với ai; ~ кого́-л. с де́лом nói (trình bày, giới thiệu) cho ai biết về công việc

знако́миться, познако́миться 1. (*с кем-л.*) tự giới thiệu, làm quen; 2. (*с чем-л.*) tìm hiểu, nghiên cứu, làm quen, thăm thú, đi xem, đi thăm; ~ с обстано́вкой tìm hiểu (làm quen với) tình hình; ~ с музе́ями го́рода đi xem (thăm thú) các bảo tàng của thành phố

знако́мств||о *с.* 1. (sự) quen biết, làm quen; пе́рвое ~ làm quen lần đầu, sơ giao; завяза́ть ~ с ке́м-л. làm quen với ai; подде́рживать ~ друг с дру́гом đi lại (giao thiệp, giao tiếp, liên hệ) với nhau; прекрати́ть ~ с ке́м-л. tuyệt giao (cắt đứt quan hệ) với ai; 2. (*круг знакомых*) (chỗ, người) quen biết; но́вые ~a những người quen biết mới; больши́е ~a quen biết nhiều (rộng); 3. (*знания*) kiến thức, tri thức, (sự) hiểu biết; ~ с матема́тикой kiến thức (tri thức, sự hiểu biết về) toán học

знако́м||ый *прил.* 1. (*известный*) quen, quen biết, quen thuộc; ~ по́черк nét chữ quen thuộc; ~ челове́к người quen; 2. (*с Т, Д*) (*испытавший, знающий что-л.*) hiểu biết, biết, nắm sát, nắm; всё э́то нам давно́ ~о tất cả những điều này chúng tôi đã biết từ lâu; я знако́м с литерату́рой по э́тому вопро́су tôi đã nghiên cứu sách báo về vấn đề đó; он хорошо́ знако́м с жи́знью anh đó am hiểu việc đời; быть ~ым с обстано́вкой hiểu (hiểu biết, nắm sát) tình hình; 3. (*с Т*) (*состоящий в знакомстве*) quen, quen biết; быть ~ым с ке́м-л. quen (quen biết) ai; мы с ним давно́ ~ы tôi với anh ấy quen nhau từ lâu; 4. *в знач. сущ. м.* người quen (quen biết); он мой ~ anh ấy là người quen của tôi

знамена́тел||ь *м.* *мат.* mẫu số; привести́ к о́бщему ~ю quy (đổi) ra mẫu số chung

знамена́тельность *ж.* (tính chất, sự) trọng đại, lớn lao, quan trọng

знамена́тельн||ый *прил.* 1. trọng đại, lớn lao, quan trọng, đáng ghi nhớ, đáng chú ý; ~ое собы́тие в исто́рии на́шей страны́ sự kiện trọng đại trong lịch sử nước ta; 2. *грам.*: ~ые ча́сти ре́чи từ loại thực từ

зна́мение *с.* *уст.* 1. dấu hiệu, dấu; 2. (*предзнаменование*) điềm, triệu; до́брое ~ điềm lành; ✧ ~ вре́мени đặc trưng (tinh thần) của thời đại

знамени́тость *ж.* 1. danh tiếng, tiếng tăm, thanh danh; 2. (*знаменитый человек*) nhân vật trứ danh, người nổi tiếng (có danh tiếng); стать ~ю trở thành nổi tiếng

знамени́т||ый *прил.* trứ danh, nổi tiếng, danh tiếng, có tiếng, lừng danh, có danh tiếng, có tên tuổi; ~ учёный nhà bác học trứ danh; ~ ме́дик danh y; ~ое произведе́ние tác phẩm nổi tiếng

знаменова́ть *несов.* (*В*) đánh dấu

знаменосец *м.* người cầm cờ

знамёнщик *м.* *воен.* người cầm cờ

зна́м||я *с.* (ngọn, lá) cờ, kỳ; кра́сное ~ cờ đỏ, hồng kỳ; боево́е ~ quân kỳ, ngọn cờ chiến đấu; ✧ высоко́ держа́ть ~ чего́-л. giương cao ngọn cờ của cái gì; подня́ть ~ борьбы́ за что́-л. giương (phất) cao ngọn cờ đấu tranh cho cái gì; под ~енем чего́-л. dưới ngọn cờ của cái gì

зна́ни||е *с.* 1. *тк. ед.* (sự) hiểu biết, am hiểu, biết; ~ де́ла biết việc, am hiểu công việc; ~ жи́зни hiểu biết việc đời, am hiểu cuộc đời; ~ языка́ biết tiếng, am hiểu ngôn ngữ; 2. *мн.*: ~я kiến thức, tri thức, kiến văn; глубо́кие ~я kiến thức uyên thâm, tri thức (kiến văn) sâu rộng; обладать ~ями có kiến thức (tri thức, kiến văn); 3. (*наука*) khoa học; о́бласть ~я lĩnh vực khoa học

зна́тно *нареч.* *разг.* (một cách) tuyệt vời, rất tốt

зна́тность *ж.* (sự, tính chất, tính) quyền quý, quý phái, quý tộc; ~ ро́да tính chất quý phái (quyền quý, trâm anh thế phiệt) của dòng họ

зна́тн||ый *прил.* 1. *уст.* (*принадлежащий к знати*) quyền quý, quý phái, quý tộc; ~ род thế gia, danh gia, thế phiệt; 2. (*выдающийся*) nổi tiếng, nổi danh, có tiếng, có danh tiếng; ~ые лю́ди на́шей страны́ những danh nhân (người nổi tiếng) của nước ta; 3. *разг.* (*отличный*) tuyệt vời, rất tốt

знато́к *м.* người am hiểu (am tường, thông hiểu, thông thạo, thành thạo, tinh thông, sành sỏi); ~ своего́ де́ла người thạo việc (am hiểu công việc, tinh thông nghiệp vụ, sành nghề); ~ жи́вописи người am hiểu (am tường, thông hiểu) hội hoạ

зна||ть I *несов.* 1. (*В, о П*) (*иметь сведения*) biết, hay, biết (hay) tin, hay biết; ~ намере́ния проти́вника biết ý đồ của đối phương; я не ~ю о нём ничего́ tôi không biết (không hay, không hay biết) gì về nó cả; наско́лько я ~ю theo tôi biết (được biết); 2. (*обладать знаниями*) biết, hiểu biết; ~ своё де́ло hiểu biết việc mình làm; ~ жизнь hiểu biết việc đời; ~ иностра́нный язы́к biết ngoại ngữ; ~ доро́гу biết đường; 3. (*быть знакомым с кем-л.*) quen biết, biết, quen; ~ друг дру́га quen biết (biết, quen) nhau; 4. (*понимать, сознавать*) hiểu, rõ; я не ~ю, заче́м вы пришли́ ко мне tôi không hiểu (không rõ) vì sao anh đến chỗ tôi; ✧ ~ ме́ру có điều độ, có chừng mực, biết giữ điều độ; во всём на́до ~ ме́ру làm gì cũng phải có chừng mực; ~, что к чему́ sành sỏi, thành thạo, lõi đời, sành, khôn, lõi; кто его́ ~ет! ai mà biết được!; ~ толк в чём-л. am hiểu (thông hiểu, sành sỏi, sành) việc gì; ~ цену кому́-л., чему́-л. biết rõ (đánh giá đúng) ai, cái gì; дать ~ кому́-л. báo cho ai biết; дать ~ о себе́ báo tin về mình; ~ не зна́ю hoàn toàn không biết, không hay biết gì, không hề biết; то́лько и ~ет, что... chỉ biết... mà thôi; отку́да мне ~? làm sao mà tôi biết được?

знать II *ж.* (*аристократия*) (giới) quý tộc, quý phái, thế phiệt

знать III *вводн. сл.* *разг.* tất nhiên, cố nhiên, hiển nhiên, hẳn vậy; (*по-видимому*) chắc là, có lẽ là, ý chừng

зна́ться *несов.* (с *Т*) *разг.* giao thiệp, giao tiếp, giao du, đi lại, chơi bời; ~ с ке́м-л. giao thiệp (giao tiếp, giao du, đi lại, chơi bời) với ai; он ни с кем не жела́ет ~ nó không muốn giao thiệp (giao tiếp) với ai cả

зна́харка *ж.* bà lang vườn

зна́харство *с.* nghề thầy lang (lang vườn)

зна́харь *м.* thầy lang, lang vườn

значе́ни||е *с.* 1. (*смысл*) nghĩa; определи́ть ~ сло́ва định nghĩa của từ; в букваль́ном ~и сло́ва với nghĩa đen của từ; ~ и смысл *филос.* nghĩa và ý nghĩa; 2. (*важность*) ý nghĩa, giá trị, tác dụng, nghĩa lý, tầm quan trọng; име́ть, приобрета́ть большо́е ~ có ý nghĩa (giá trị, tác dụng, tầm quan trọng) lớn lao; не име́ть никако́го ~я không có ý nghĩa gì, không có giá trị nào; придава́ть большо́е ~ чему́-л. coi trọng cái gì lắm, rất chú ý đến cái gì; не прида́ть ~я чему́-л. không chú ý đến cái gì, coi nhẹ cái gì; 3. *мат., социол.* trị, trị số, giá trị; крити́ческое ~ *мат.* trị số tới hạn; числово́е ~ *мат.* giá trị (trị số) bằng số; преде́льное ~ *мат.* giá trị giới hạn; грани́чное, краево́е ~ *мат.* giá trị biên; абсолю́тное ~ *мат.* giá trị tuyệt đối; ~ при́знака *социол.* giá trị của dấu hiệu; кра́йнее ~ *социол.* cực trị; поро́говое ~ *социол.* giá trị ngưỡng; шка́льное ~ *социол.* giá trị thang

зна́чимость *ж.* ý nghĩa, giá trị, tầm quan trọng

зна́чимый *прил.* có nghĩa, có ý nghĩa; (*важный*) có giá trị, quan trọng

зна́чит *вводн. сл. разг.* thế thì, vậy thì, như thế (như vậy) là, thế nghĩa là; ~, пора́ е́хать thế thì (vậy thì, như thế là, như vậy là, thế nghĩa là) đến lúc phải đi

значи́тельно *нареч.* (một cách) đáng kể, nhiều; ~ труднée khó hơn nhiều; ~ да́льше xa hơn nhiều; ~ увели́читься tăng lên nhiều

значи́тельность *ж.* 1. (*величина*) (độ) to lớn, lớn; ~ расстоя́ния độ lớn của khoảng cách, khoảng cách lớn; 2. (*важность*) tầm quan trọng, ý nghĩa to lớn

значи́тельн||ый *прил.* 1. (*большой*) lớn, to, nhiều, to lớn, đáng kể; ~ая су́мма số tiền lớn; ~ая часть phần lớn, phần nhiều, đa phần; в ~ой ме́ре, в ~ой сте́пени phần lớn, phần nhiều, ở mức độ lớn; 2. (*важный*) lớn, lớn lao, quan trọng, đáng kể; ~ое собы́тие sự kiện lớn lao (quan trọng); 3. (*многозначительный*) đầy ý nghĩa, quan trọng; со ~ым ви́дом có vẻ quan trọng; ~ взгляд cái nhìn đầy ý nghĩa

зна́ч||ить *несов.* có nghĩa là, nghĩa là, tức là; (*свидетельствовать о чём-л.*) chứng tỏ; что э́то ~ит? như thế nghĩa là thế nào?, thế nghĩa là gì?; э́то ничего́ не ~ит cái (điều) đó không có nghĩa gì hết; э́то ~ит, что... cái (điều) đó có nghĩa là..., như thế tức là...; мно́го ~ có nghĩa lớn; ма́ло ~ không đáng kể, không quan trọng

зна́ч||иться *несов.* được ghi (tính, kê, liệt) vào; он нигде́ не ~ится anh ấy không được ghi (tính, kê, liệt) vào đâu cả; ~ в спи́ске có tên (được ghi, được kê) trong danh sách

значо́к *м.* 1. huy hiệu; 2. (*пометка*) dấu, dấu hiệu, ký hiệu; 3. *информ.* biểu tượng, biểu trưng

зна́ющ||ий *прил.* am hiểu, am tường, thông hiểu, thông thạo, tinh thông, sành sỏi; ~ие лю́ди giới am hiểu, giới sành sỏi, những người thông thạo

зноб||и́ть *несов. безл.*: меня́ ~и́т tôi ớn lạnh, tôi lên cơn rét

зной *м.* (sự) oi bức, nồng nực, oi ả, nóng bức, oi, bức, nồng; полу́денный ~ trời oi (trời bức, trời nồng) buổi trưa

зно́йн||ый *прил.* oi bức, nồng nực, oi ả, nóng bức, oi, bức, nồng; ~ая пого́да tiết trời oi ả (nồng nực); ~ое ле́то mùa hè nóng bức (nồng nực, oi bức)

зоб *м.* 1. (*у птицы*) (cái) diều; 2. (*болезнь*) (cái, cục) bướu cổ, bướu giáp, bìu

зов *м.* 1. tiếng gọi, lời kêu gọi; яви́ться на ~ đến theo tiếng gọi, đến theo lời kêu gọi; 2. *разг.* (*приглашение*) tiếng gọi, lời mời; прийти́ по пе́рвому ~у mới gọi đã đến ngay

зодиа́к *м. астр.* hoàng đạo, hoàng đới

зодиака́льн||ый *прил.* (thuộc về) hoàng đạo, hoàng đới; ~ые созве́здия những chòm sao hoàng đạo

зо́дческий *прил.* (thuộc về) kiến trúc học, kiến trúc

зо́дчество *с.* kiến trúc học, (nghệ thuật, nền) kiến trúc; древнеру́сское деревя́нное ~ nền kiến trúc bằng gỗ của nước Nga cổ đại

зо́дчий *м.* (*скл. как прил.*) kiến trúc sư, nhà kiến trúc

зола́ *ж.* tro

золо́вка *ж.* (*старшая сестра мужа*) chị chồng; (*младшая сестра мужа*) em gái chồng

золоти́ст||ый *прил.* vàng, vàng ánh; ~ые во́лосы tóc vàng

золоти́ть, позолоти́ть (*В*) mạ vàng, thếp vàng

золоти́ться *несов.* vàng ánh

золотни́к I *м. уст.* zolotnik (*bằng 4,26 gram*); ✧ мал ~, да до́рог *погов.* nhỏ mà rất quý

золотни́к II *м. тех.* van trượt, ngăn kéo

зо́лото *с.* 1. vàng, hoàng kim; саморо́дное ~ vàng tự sinh; 2. *собир.* (*золотые вещи*) đồ vàng; 3. *собир.* (*золотые деньги*) tiền vàng; плати́ть ~м trả bằng vàng; 4. *разг.* (*о золотой медали*) huy chương vàng; э́тому атле́ту доста́лось ~ anh lực sĩ ấy đã giành được huy chương vàng; ✧ шить ~м thêu kim tuyến, thêu chỉ vàng; он не челове́к, а ~ anh ấy thật là một người tuyệt vời

золотоволо́сый *прил.* (có) tóc vàng

золотодобыва́ющий *прил.* (thuộc về) khai thác vàng

золотоиска́тель *м.* người tìm vàng

золот||о́й *прил.* 1. (thuộc về) vàng, hoàng kim; (*из золота*) (bằng) vàng; ~ сли́ток thỏi vàng; ~ые ро́ссыпи sa khoáng chứa vàng; ~ы́е часы́ đồng hồ vàng; ~а́я валю́та tiền tệ (bằng) vàng; ~ стандарт bản vị vàng, kim bản vị; ~о́е содержа́ние валю́ты hàm lượng (nội dung) vàng của tiền tệ; ~ запа́с trữ kim, kho vàng quốc gia; ~а́я оговóрка *эк.* điều khoản vàng; 2. (*золотого цвета*) vàng, vàng ánh; ~ы́е ку́дри mớ tóc quăn vàng ánh; ~ы́е ры́бки cá vàng; 3. *перен.* (*замечательный*) vàng, vàng ngọc, quý báu, tuyệt vời; ~о́е се́рдце tấm lòng vàng; ~ рабо́тник người cán bộ tuyệt vời; ~ы́е слова́ những lời vàng ngọc; теря́ть ~о́е вре́мя phí mất thì giờ vàng ngọc; 4. *перен.* (*дорогой, любимый*) yêu quý; 5. *в знач. сущ. м.* đồng tiền vàng, kim tiền; 5. (*являющийся обладателем золотой медали*) được huy chương vàng; ~а́я па́ра cặp đấu thủ được huy chương vàng; ~а́я кома́нда đội được huy chương vàng; ~ призёр người được huy chương vàng; 6. (*связанный с завоеванием золотой медали*) vàng, đem lại huy chương vàng; ~ гол bàn thắng vàng (đem lại huy chương vàng); ~о́е очко́ điểm số vàng (đem lại huy chương vàng); ✧ Золота́я Орда́ *ист.* hãn quốc

Kim Trướng (*đầu những năm 40 thế kỷ 13 đến thế kỷ 15*); созве́здие Золото́й ры́бы *астр.* chòm sao Kim Ngư (*Dorado*); ~ы́х дел ма́стер *уст.* thợ kim hoàn; ~ век thời đại hoàng kim; ~а́я о́сень mùa thu vàng; ~а́я середи́на trung dung, trung đạo; ~ое сече́ние cách chia hài hoà (cân đối); у него́ ~ы́е ру́ки anh đó khéo tay lắm

золотоно́сный *прил.* có vàng, chứa vàng; ~ песо́к cát chứa vàng

золотопромы́шленник *м.* 1. (*владелец*) chủ mỏ vàng; 2. (*работник*) công nhân mỏ vàng, thợ đãi vàng

золотопромы́шленность *ж.* (ngành) công nghiệp khai thác vàng

золотопромы́шленный *прил.* (thuộc về) công nghiệp khai thác vàng; ~ райо́н vùng khai thác vàng

золототы́сячник *м. бот.* (cây) hoa bách kim (*Centaurium*)

золотошве́йка *ж.* (bà, chị) thợ thêu kim tuyến, thợ thêu chỉ vàng

золотошве́йный *прил.* (thuộc về) thêu kim tuyến, thêu chỉ vàng

золоту́ха *ж. уст. разг.* (bệnh) tràng nhạc, tạng lao

золоту́шный *прил. разг.* (thuộc về) tràng nhạc, tạng lao

золоче́ние *с.* (sự) mạ vàng, thếp vàng

золочёный *прил.* (được) mạ vàng, thếp vàng

Зо́лушк||а *ж.* (*из сказки*) cô Tấm, cô Lọ Lem, Cendrillon; быть в положе́нии ~и ở trong thân phận của cô Tấm (cô gái siêng năng mà bị hắt hủi)

зо́льник *м. тех.* hố (máng, hộp) tro

зо́мби *мн.* zombi, kẻ đầu sai bị ngu muội hoá

зомби́рование *с.* (sự) zombi hoá, ngu muội hoá

зомби́рованн||ый *прил.* (bị) zombi hoá, ngu muội hoá; ~ые лю́ди những người bị zombi hoá, những kẻ ngu muội dễ sai khiến

зомби́ровать *несов. и сов.* zombi hoá, ngu muội hoá

зо́на *ж.* 1. khu vực, vùng, khu, miền, đới; погранича́я ~ vùng biên giới; экваториа́льная ~ đới xích đạo; ~ прямо́го транзи́та *эк.* khu vực quá cảnh trực tiếp; ~ переда́чи эстафе́ты *спорт.* khu vực chuyển gậy tiếp sức; вое́нная ~ khu quân sự; ~ вое́нных де́йствий vùng chiến sự, ~ ми́ра khu vực hoà bình; 2. *жарг.* trại tù

зона́льн||ый *прил.* (thuộc về) khu vực, vùng, khu, miền, đới; ~ое совеща́ние hội nghị khu vực

зонд *м.* 1. *мед.* (cái) thông, que thăm; 2. *тех.* (cái, bộ, ống) đo; 3. *метеор.* bóng thám không

зонда́ж *м. см.* зонди́рование

зонди́рование *с.* 1. *мед.* (sự) thông; 2. *тех.* (sự) dò, thăm dò; 3. *перен.* (sự) dò, thăm dò, dò xét

зонди́ровать *несов.* (*В*) 1. *мед.* thông; 2. *тех.* dò, thăm dò; 3. *перен.* dò, thăm dò, dò xét; ~ по́чву thăm dò tình hình

зони́рование *с.* (sự) phân vùng

зонт *м.* 1. lọng, tàn, tán, ô, dù; 2. (*навес*) diềm

зо́нтик *м.* 1. ô, dù; 2. *бот.* tán

зо́нтичн||ый *прил.* 1. (thuộc về) lọng, tàn, tán, ô, dù; 2. (*в форме зонта*) (có) hình tán, dạng ô, hình dù; ~ая па́льма cây cọ hình tán; ~ая анте́нна anten dù; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *бот.* họ Hoa tán (*Umbrelliferae*)

зооветерина́рный *прил.* (thuộc về) thú y

зооветслу́жба *ж.* cơ quan thú y

зооветспециали́ст *м.* chuyên viên thú y

зоогеогра́фия *ж.* (môn) địa lý động vật

зооинжене́р *м.* kỹ sư chăn nuôi

зоо́лог *м.* nhà động vật học

зоологи́ческий *прил.* (thuộc về) động vật học; ~ парк, сад vườn động vật, vườn thú, vườn bách thú

зооло́гия *ж.* động vật học

зоопа́рк *м.* vườn động vật, vườn thú, vườn bách thú

зоопланкто́н *м. биол.* động vật phù sinh

зоосад *м. см.* зоопа́рк

зооспо́ра *ж. биол.* động bào tử

зоопсихоло́гия *ж.* tâm lý học động vật

зоотехник *м.* kỹ sư chăn nuôi

зоотехника *ж.* (môn) kỹ thuật chăn nuôi

зоотехни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật chăn nuôi; ~ие ку́рсы khoá học kỹ thuật chăn nuôi

зоотехния *ж. см.* зоотехника

зоото́мия *ж.* động vật giải phẫu học

зоотехни́ческий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật chăn nuôi

зоофи́ты *мн. зоол.* động vật dạng cây

зооци́д *м.* thuốc diệt chuột

зооци́рк *м.* (môn, ngành) xiếc động vật

зо́ркий *прил.* 1. (*о глазах*) tinh; (*о человеке*) tinh mắt; 2. *перен.* (*проницательный*) tinh, tinh ý, sáng trí, sắc sảo; (*бдительный*) tỉnh táo

зо́рко *нареч.* (một cách) tinh, tinh tường, tinh ý

зо́ркость *ж.* 1. (sự, độ) tinh, tinh mắt, tinh tường; 2. (*проницательность*) (sự) tinh tường, tinh ý, sáng trí, sắc sảo; (*бдительность*) (sự) tỉnh táo

зороастри́зм *м. рел.* bái hoả giáo, đạo thờ lửa

зра́зы *мн. кул.* (món) zrazy, thịt băm có nhân; ~ с ри́сом thịt băm nhân cơm

зрачко́в||ый *прил.* (thuộc về) đồng tử, con ngươi; ~ые рефле́ксы phản xạ đồng tử; ~ые волокна́ sợi đồng tử; ~ центр trung tâm đồng tử

зрачо́к *м.* đồng tử, con ngươi

зре́лище *с.* 1. cảnh tượng, quang cảnh; печа́льное ~ cảnh tượng buồn thảm, quang cảnh tiêu điều; 2. (*представление*) (buổi) diễn, biểu diễn

зре́лищн||ый *прил.*: ~ые предприя́тия doanh nghiệp du hý, du hý trường

зре́ло *нареч.* (một cách) chín chắn, chín muồi; ~ обду́мав sau khi đã suy nghĩ chín chắn

зре́лость *ж.* 1. (*спелость*) (sự, độ) chín, chín muồi; 2. (*организма*) (sự, độ) trưởng thành, thành thục; полова́я ~ trưởng thành (thành thục) sinh dục; ~ пло́да sự đủ tháng đủ ngày của thai; 3. *перен.* (sự) trưởng thành, chín chắn; полити́ческая ~ trưởng thành về chính trị; ~ ума́ đầu óc chín chắn

зре́л||ый *прил.* 1. (*спелый*) chín, chín muồi; 2. (*возмужалый*) trưởng thành, thành thục; ~ во́зраст tuổi trưởng thành; 3. *перен.* trưởng thành, thành thục, chín chắn, lão luyện, có kinh nghiệm; ~ое произведе́ние tác phẩm thành thục; ~ое реше́ние quyết định chín chắn

зре́ни||е *с.* thị giác; (*способность видеть*) thị lực, nhãn lực, sức nhìn; лиши́ться ~я, потеря́ть ~ hỏng mắt, mất thị giác; хоро́шее ~ mắt tinh, thị lực tốt; плохо́е ~ mắt (thị lực) kém; о́рган ~я cơ quan thị giác; монокуля́рное ~ nhìn một mắt; ✧ по́ле ~я а) thị trường, tầm mắt; б) *перен.* nhãn quan, tầm nhìn, tầm mắt; то́чка ~я quan điểm; с то́чки ~я theo quan điểm; под угло́м ~я dưới giác độ, dưới góc độ, theo quan điểm

зреть *несов.* 1. (*становиться спелым*) chín; 2. *перен.* chín, chín muồi, trưởng thành

зри́мый *прил.* 1. thấy được, nhìn được, trông thấy, thấy rõ; 2. *перен.* (*ощутимый*) rõ rệt

зри́тель *м.* khán giả, người xem

зри́тельн||ый *прил.* 1. (thuộc về) thị giác; ~ о́рган cơ quan thị giác; ~ нерв dây thần kinh thị giác; ~ центр trung tâm thị giác; ~ая па́мять trí nhớ bằng mắt, ký ức thị giác; ~ое ощуще́ние cảm giác nhìn; ~ сигна́л tín hiệu nhìn; 2.: ~ зал phòng xem; ~ая трубá ống nhìn, ống nhòm

зря *нареч. разг.* (một cách) vô ích, phí công, hoài công, uổng công, phí hoài, hoài phí, uổng phí, toi; ~ тра́тить что-л. tiêu mất cái gì một cách vô ích, tiêu phí cái gì; ~ тра́тить вре́мя phí hoài (hoài phí, toi) thì giờ; ~ ждать uổng công (hoài công, phí công, toi công) chờ đợi; ~ вы э́то! anh không nên làm (nói) như vậy!

зря́чий *прил.* 1. thấy được; 2. *в знач. сущ. м.* người thấy được

зуб *м.* 1. (*мн.* ~ы) răng; лечи́ть ~ы chữa răng; 2. (*мн.* ~ья) răng, răng cưa; ✧ не по ~а́м a) khó nhai, cứng quá, rắn quá; б) *перен.* quá sức, khó xơi, nhá không nổi; име́ть ~ про́тив кого́-л., на кого́-л. thù ngầm ai, găm thù ai; класть ~ы на по́лку nhịn đói, treo niêu, treo mõm, treo mồm; у меня́ ~ на ~ не попада́ет tôi run cầm cập, tôi đánh bò cạp; ни в ~ (*или* ни в ~ ного́й, ни в ~ толкну́ть) mít đặc, mù tịt, hoàn toàn i tờ, không biết gì cả

зуба́стый *прил.* 1. (có) răng to và nhọn; 2. *перен.* (*острый на язык*) miệng lưỡi, mồm mép, bạo mồm bạo miệng, mồm năm miệng mười, mồm loa mép giải

зуба́т||ый *прил.*: ~ые киты́ loài cá voi có răng

зуб||е́ц *м.* 1. răng; ~ пилы́ răng cưa; ~ бороны́ răng bừa; 2. *обыкн. мн.*: ~цы́ (*надстройка на крепостной стене*) răng cưa, gờ châu mai; ба́шня с ~ца́ми tháp có răng cưa (gờ châu mai)

зуби́ло *с.* (cái) đục

зубн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) răng; ~ нерв dây thần kinh răng; ~ врач nha sĩ, thầy thuốc chữa răng; ~ проте́з răng giả, hàm răng giả; ~а́я щётка bàn chải răng; ~ порошо́к bột đánh răng; ~а́я па́ста thuốc (xà phòng) đánh răng; 2. *лингв.*: ~ согла́сный âm răng, sỉ âm

зубоврачебный *прил.* (thuộc về) nha khoa, khoa răng; ~ кабине́т phòng nha khoa, phòng răng

зубо́к *м. уменьш. от* зуб; ✧ на ~ подари́ть tặng quà trẻ sơ sinh; попа́сть на ~ кому́-л. *разг.* bị ai chế giễu, bị ai nói xấu, bị ai chỉ trích; знать что́-л. на ~ *разг.* hiểu sâu sắc điều gì

зуболечебница *ж.* bệnh viện nha khoa, bệnh viện răng

зуболечебный *прил. см.* зубоврачебный

зубопротезный *прил.*: ~ кабине́т phòng trồng răng (làm răng giả)

зуборе́зн||ый *прил. тех.* (để) cắt răng; ~ая маши́на máy cắt răng

зубоска́л *м. разг.* người thích giễu cợt (hay chế nhạo)

зубоска́лить *несов. разг.* giễu, giễu cợt, chế giễu, chế nhạo

зубоска́льство *с. разг.* (sự, thói) giễu, giễu cợt, chế giễu, chế nhạo

зубочи́стка *ж.* (cái) tăm

зубр *м.* 1. *зоол.* bò rừng, bò bizon (*Bison bonasus*); 2. *перен. разг.* (*о косном человеке*) kẻ cực kỳ bảo thủ (thủ cựu); 3. *перен. разг.* (*о знатоке своего дела*) người rất thành thạo, tay thợ khéo; редакцио́нный ~ biên tập viên rất thành thạo

зубрёжка *ж. разг.* (sự) học gạo, học vẹt

зубри́л||а, ~ка *м. и ж. разг.* kẻ học gạo, kẻ học vẹt

зубри́ть *несов. разг.* (*В*) gạo, học gạo, học vẹt; ~ уро́ки gạo (học gạo) bài

зубри́ца *ж.* bò rừng cái

зубро́вка *ж.* rượu zubrovka (*rượu thơm bằng loại hoà thảo*)

зубча́тка *ж. тех.* bánh răng, bánh răng cưa

зубча́т||ый *прил.* 1. *тех.* (thuộc về) răng, bánh răng, răng cưa; ~ое колесо́ bánh răng; ~ая шестерня́ pi-nhông, bánh răng nhỏ; ~ая переда́ча truyền động bằng răng (bánh răng); 2. (*об очертаниях*) (có) hình răng cưa

зу́бчик *м.* 1. *уменьш. от* зубе́ц; 2.: ~ чесноко́ тép (múi) tỏi

зуд *м. прям. и перен.* (sự, cơn) ngứa, ngứa ngáy; писа́тельский ~ (cơn) ngứa bút

зуд||е́ть I *несов. прям. и перен. разг.* ngứa, ngứa ngáy; ру́ки ~я́т (+ *инф.*) ngứa tay...; у него́ язы́к ~е́л сообщи́ть об э́том nó ngứa mồm (ngứa miệng) báo tin đó

зуде́ть II *несов. разг.* (*о комарах и т. п.*) (kêu) vo ve, vo vo

зуёк *м.* (*птица*) chim choi choi (*Charadrius*)

зу́ммер *м. тех.* máy con ve

зы́бка *ж. прост.* (cái) nôi

зы́бк||ий *прил.* 1. tròng trành, chòng chành, rung rinh, lung lay, chao đảo; 2. *перен.* chênh vênh, không vững, không vững vàng; ~ая по́чва cơ sở không vững vàng

зы́бкость *ж.* 1. (sự, tính chất, độ) tròng trành, lung lay, chao đảo; 2. *перен.* (sự, tính chất) chênh vênh, không vững vàng

зыбь *ж.* sóng gợn, gợn sóng; лёгкая ~ sóng gợn lăn tăn, gợn sóng nhẹ; мёртвая ~ sóng chết

зы́чно *нареч.* (một cách) oang oang, vang

зы́чность *ж.* (sự, độ) oang oang, vang

зы́чный *прил.* oang oang, sang sảng, vang; ~ го́лос giọng oang oang (sang sảng)

зэк *м. разг. см.* зек

зюйд *м. мор.* 1. (hướng, phía) nam; 2. (*ветер*) gió nam

зюйд-вест *м. мор.* 1. (hướng, phía) tây nam; 2. (*ветер*) gió tây nam

зюйд-ост *м. мор.* 1. (hướng, phía) đông nam; 2. (*ветер*) gió nồm, gió đông nam

зя́бкий *прил. разг.* yếu chịu lạnh, dễ bị rét

зя́блев||ый *прил.*: ~ая вспа́шка cày ải mùa thu

зя́блик *м. зоол.* (chim) ri sừng, ri hoa (*Fringla coelebs*)

зя́бнуть *несов.* (bị) lạnh, rét

зябь *ж. с.-х.* (*вспашка*) (sự) cày ải mùa thu; (*поле*) đất cày mùa thu

зять *м.* (*мн.*: ~я, *Р* ~ёв) (*муж дочери*) (con) rể; (*муж старшей сестры*) anh rể; (*муж младшей сестры*) em rể

И

и I *союз* 1. (*соединительный*) và; стáрые и мáлые già và trẻ; мать и ребёнок mẹ và con, hai mẹ con; догнáть и перегнáть đuổi kịp và vượt quá; гóрод и дерéвня thành thị và nông thôn; там и сям đây đó, đó đây; 2. (*перечислительный*) và; и... и... cả... lẫn..., cả... cả..., vừa... vừa...; и вы и я cả anh lẫn tôi; и днём и нóчью cả ngày liền (lẫn) đêm, suốt ngày đêm; онá и крáсивая, и ýмная, и трудолюбúвая nàng vừa xinh đẹp vừa thông minh lại cần cù; и на мóре, и на землé, и в вóздухе cả trên mặt biển, cả trên mặt đất lẫn trên không; 3. (*усилительный*) và, mà... lại; и как он бежáл! và nó đã chạy nhanh biết bao!; и как вы егó не вúдели? sao mà anh lại không thấy nó?; и вы согláсны? thế mà anh lại đồng ý à?; дождь шёл сильнéе и сильнéе трóи mưa mỗi lúc một to; бóльше и бóльше мỗi lúc một nhiều, càng lúc càng nhiều; а крýгом степь и степь сòн chung quanh chỉ toàn là thảo nguyên; 4. (*уступительный в знач.* хотя́) dù, tuy, cũng, mặc dù; и хóчется пойти́ в кинó, да нéкогда cũng muốn đi xem phim mà không có thì giờ; и трýдно, да нáдо сдéлать dù khó nhưng phải làm; 5. (*в знач.* úменно) chính, đúng; так он и сдéлал nó đã làm đúng như vậy; вот об э́том я и говорúл tôi nói chính về việc này; так я и дýмал chính tôi cũng đã nghĩ thế; что и трéбовалось доказáть chính cần phải chứng minh điều đó; 6. (*в знач.* но) nhưng, mà; обещáл приéхать и не приéхал nó đã hứa đến mà (nhưng) không đến; он хотéл сдéлать э́то и не сдéлал nó muốn làm việc đó nhưng lại không làm; 7. (*в знач.* действúтельно) và, và quả là; он собирáлся сказáть и сказáл nó định nói và (và quả là) đã nói

и II *частица* 1. (*же*) *не переводится*: и какóй вы счастлúвый! chà, anh sung sướng quá!, chà, chị thật là may mắn quá!; 2. (*тоже, также*) cả... cũng, và... cũng; и мы знáем э́то cả chúng tôi cũng biết điều đó; и онú не пришлú và họ cũng không đến; 3. (*даже*) cả, chính, ngay cả, thậm chí; он и э́того не знáет thậm chí (ngay cả) việc này nó cũng không biết; э́то и для меня́ трýдно ngay cả đối với tôi cái đó cũng khó; он и не попрощáлся thậm chí nó không chào từ biệt

úбо *союз* vì, bởi vì, vì rằng, bởi chưng, vì lẽ rằng

úва *ж.* (cây) liễu (*Salix*)

ивáн-да-мáрья *ж. бот.* (cây) sơn la, khoa huyền sâm (*Melampyrum nemorosum*)

ивáн-чáй *м. бот.* (cây) liễu diệp lá hẹp (*Epilobium angustifolium*)

ивня́к *м.* 1. (*заросли*) rặng liễu; 2. *собир.* (*прутья*) cành liễu

úвовый *прил.* (thuộc về) liễu; (*сделанный из ивняка*) (bằng cành) liễu

úволга *ж.* (chim) vàng anh, hoàng anh, hoàng oanh (*Oriolus oriolus*)

ИВЦ *м. см.* информациóнно-вычислúтельный центр

игл||á *ж.* 1. kim; вязáльная ~ kim đan, que đan; хирургúческая ~ kim phẫu thuật; гравировáльная ~ kim khắc; 2. (*у хвойных*) lá kim; (*колючка, шип*) gai; 3. (*у животных*) lông nhọn, gai; 4. (*остроконечный предмет*) que nhọn, nóc nhọn; 4. *прост.* (*наркотик*) ma tuý; сесть на ~ý trở thành nghiện ma tuý; слезть с ~ы́ cai được ma tuý; посадúть когó-л. на ~ý lôi kéo (gạ gẫm, tập cho) ai xài ma tuý

игли́стый *прил.* (có) nhiều gai; ~ кáктус cây xương rồng nhiều gai

игловúдный *прил. см.* иглообрáзный

иглодержáтель *м. мед.* kìm cặp kim

иглокóжие *мн.* (*скл. как прил.*) *зоол.* động vật da gai (*Echinodermata*)

иглообрáзный *прил* (có) dạng kim, dạng gai

иглотерапúя *ж. мед.* (liệu pháp) châm cứu

иглоукáлывание *с. мед.* (phép, thuật) châm

игнорúровать *несов. и сов.* (*В*) (*не замечать*) không đếm xỉa, không để ý, không thèm để ý; (*пренебрегать*) coi thường, xem thường, coi nhẹ, coi khinh; ~ окружáющих không đếm xỉa (không thèm để ý) đến những người xung quanh; ~ чьи́-л. распоряжéния coi thường mệnh lệnh của ai

úго *с.* ách, ách áp bức; под ~м dưới ách, dưới ách áp bức

игóлк||а *ж. см.* иглá 1–3; ✧ сидéть как на ~ах thấp thỏm, rất sốt ruột, như ngồi trên ổ kiến lửa; кудá ~, тудá и нúтка *погов.* ≅ vợ chồng như đũa có đôi; искáть ~у в стогý сéна *погов.* ≅ đáy bể mò kim; mò kim đáy biển (*погов.*)

игóлочк||а *ж.* kim; ✧ с ~и мới cắt chỉ, mới tinh, mới toanh, mới coóng; костю́м с ~и bộ đồ mới cắt chỉ (mới coóng), quần áo mới tinh (mới toanh); одéт с ~и ăn mặc chỉnh tề, mặc diện

игóльн||ый *прил.* (thuộc về) kim; ~ое ушкó trôn kim, lỗ kim

игóльчатый *прил.* (có) hình kim

игóрный *прил.* (để) đánh bạc; ~ дом sòng bạc, sòng bài, nhà gá bạc

игр||á *ж.* 1. (*действие*) (sự, cuộc) chơi, chơi đùa, vui chơi; ~ дéтей прекратúлась cuộc chơi của bọn trẻ con đã ngừng, trẻ con đã thôi chơi đùa; 2. (*во что-л.*) trò chơi, trò vui, môn chơi, (cuộc) chơi, đánh; (*матч, соревнование*) (cuộc) đấu, thi, thi đấu; (*партия*) bàn, ván; ~ в волейбóл đánh (chơi) bóng chuyền; ~ в шáхматы đánh (chơi) cờ; спортúвные ~ы́ các môn chơi (các cuộc thi đấu) thể thao; ~ в кáрты đánh (chơi) bài; вы́играть три ~ы́ thắng ba bàn (ván); 3. (*на муз. инструменте*) (sự) chơi, đánh, đánh đàn, đàn, đờn, thổi; ~ на скрúпке chơi viôlông; ~ на роя́ле đánh pianô; ~ на флéйте thổi sáo; виртуóзная ~ пианúстки tài chơi đàn điệu nghệ (diệu nghệ) của nữ nghệ sĩ dương cầm; 4. (*актёров*) (sự, tài) diễn xuất, thủ diễn, biểu diễn; 5. (*набор предметов*) (bộ) đồ chơi; коробка с воéнно-

морско́й ~о́й ho̱p đồ chơi thuỷ quân; купи́ть, подари́ть ~ý mua, tặng bộ đồ chơi; 6. *мат., эк.* (*создание типичных ситуаций и нахождение в них практических решений*) trò chơi (*với nghĩa: đặt ra những giả thuyết tình thế để tìm phương sách giải quyết*); тео́рия игр *мат.* lý thuyết trò chơi; экономи́ческая ~ trò chơi kinh tế; делова́я ~ trò chơi kinh doanh; 7. *воен.* hội thao, cuộc tập trận; вое́нная ~ hội thao quân sự; операти́вно-стратеги́ческая ~ cuộc tập trận chiến lược-chiến dịch; 8. (*интриги, тайные замыслы*) thủ đoạn, mánh khoé, trò; дипломати́ческая ~ thủ đoạn (mánh khoé, trò) ngoại giao; полити́ческая ~ thủ đoạn (mánh khoé, trò) chính trị; двойна́я ~ thủ đoạn hai mặt, thủ đoạn lá mặt lá trái; ✧ ~ воображе́ния а) trí tưởng tượng; б) (*пустая фантазия*) chỉ là trò hoang tưởng mà thôi; биржева́я ~ sự đầu cơ (mua bán) ở thị trường chứng khoán; ~ цен sự lên xuống (biến động) của giá cả; делова́я ры́ночная ~ việc mua bán (xoay xở) trên thương trường; ~ на бегах, на ска́чках ая ~ việc cá độ (cá cược, đánh cá, đánh cược, đánh cuộc) ở cuộc đua ngựa; ~ ума́ lối nói hóm hỉnh sắc sảo; ~ приро́ды hiện tượng kỳ lạ của thiên nhiên; ~ слов (lối) chơi chữ, lộng ngữ (*лит.*); ~ с огнём trò chơi với lửa, làm điều nguy hiểm; ~ судьбы́, слу́чая cuộc may rủi, trò chơi của số phận; ~ вина́ rượu sủi bọt lóng lánh; ~ све́та и те́ни xảo thuật ánh sáng, thuật dùng sáng tối; ~ све́та (sự) óng ánh, lóng lánh, lấp lánh; ~ бриллиа́нтов kim cương lấp lánh, hột xoàn lóng lánh; ~ не сто́ит свеч *погов.* ≅ lợi bất cập hại; И́гры До́брой во́ли *спорт.* Đại hội thể thao Thiện chí

игра́льн||ый *прил.*: ~ая ка́рта (con, quân) bài; ~ая кость (con) súc sắc, thò lò

игр||а́ть, сыгра́ть 1. *тк. несов.* (*забавляться*) chơi, chơi đùa, nô đùa; де́ти ~а́ют в саду́ trẻ con chơi trong vườn; 2. (в *В*) (*в какую-л. игру*) chơi, đánh, đá; ~ в ша́хматы đánh (chơi) cờ; ~ в футбо́л đá bóng (banh); ~ в ка́рты на де́ньги đánh bài ăn tiền; 3. (*В*, на *П*) (*исполнять муз. произведение*) chơi, đàn, đờn, đánh đàn, thổi; ~ вальс chơi điệu vals; ~ на роя́ле đánh (chơi, đàn) piano; ~ на флейте thổi sáo; 4. (*В*) (*об актёрах*) đóng, sắm, thủ, diễn, thủ diễn, biểu diễn; ~ роль кого́-л. đóng (sắm, thủ, diễn, thủ diễn) vai người nào; он ~а́ет хорошо́ anh đó biểu diễn giỏi, diễn xuất của anh ấy hay; ~ пье́су diễn vở kịch; 5. *тк. несов.* (*Т*) chơi; (*вертеть в руках*) quay quay; он стоя́л, ~а́я плетью anh ta đứng và quay quay cái roi trong tay; 6. *перен.* (на *П*) (*воздействовать на чувства и т. п.*) lợi dụng; ~ на чьи́х-л. сла́бостях lợi dụng những nhược điểm của ai; 7. *тк. несов.* (*искриться*) lấp lánh, lóng lánh, óng ánh; (*о вине*) sủi bọt lóng lánh; бриллиа́нты ~а́ют kim cương lấp lánh, hột xoàn lóng lánh; шампа́нское ~а́ет rượu champagne (sâm banh) sủi bọt lóng lánh; 8. (*о лучах солнца, о свете и т. п.*) sáng lấp lánh; ✧ ~ глаза́ми liếc mắt đưa tình, đôi mắt đong đưa; ~ слова́ми chơi chữ, dùng lối chơi chữ; ~ руководя́щую роль đóng (giữ) vai trò lãnh đạo; ~ пе́рвую скри́пку đóng vai chính, giữ vai trò chủ đạo; э́то не ~а́ет ро́ли cái đó không có gì quan trọng; ~ на́ руку кому́-л. làm lợi cho ai, bị trúng mưu ai; ~ свое́й жи́знью liều mạng, liều mình, liều thân; ~ на не́рвах у кого́-л. chọc tức (trêu tức, trêu ngươi) ai, làm ai tức giận; ~ в откры́тую chơi bài ngửa mặt, nói toạc ra, nói trắng ra, công nhiên

игра́ючи *нареч.* (một cách) dễ như chơi, dễ như bỡn, dễ như trở bàn tay; он де́лает э́то ~ anh ta làm việc này dễ như chơi (dễ như bỡn)

игра́ющий *м.* (*скл. как прил.*) người chơi

игре́нев||ый *прил.*: ~ая ло́шадь ngựa hồng đốm (*với bờm và đuôi màu sáng*)

игри́во *нареч.* (một cách) nhí nhảnh; vui nhộn; lả lơi, suồng sã (*ср.* игри́вый)

игри́вость *ж.* (sự, tính) nhí nhảnh; vui nhộn; lả lơi, suồng sã

игри́в||ый *прил.* 1. (*шаловливый, резвый*) nhí nhảnh, nhí nha nhí nhảnh; 2. (*весёлый, шутливый*) vui, vui nhộn; (*двусмысленный*) lả lơi, suồng sã; ~ тон giọng lả lơi

игри́ст||ый *прил.* (*о напитке*) sủi bọt; ~ое вино́ vang sủi bọt

игров||о́й *прил.* (đề) chơi; де́тская ~а́я площа́дка sân chơi của trẻ con; ~а́я приста́вка *информ.* bộ nối để chơi điện tử (*trên máy tính*); ~ кино́ phim truyện

игро́к *м.* người chơi, đấu thủ; (*в футбол и т. п.*) cầu thủ; (*в карты, шахматы и т. п.*) người đánh bài (đánh cờ), tay cờ, kỳ thủ; (*в азартные игры*) con bạc, người đánh bạc

игрома́ния *ж.* (bệnh, thói) đam mê cờ bạc, máu mê cờ bạc

игру́н *м.*, **~ья** *ж.* đứa bé thích chơi; (*шалун*) đứa bé nghịch ngợm; (*о животных*) con vật hiếu động

игру́шечный *прил.* (thuộc về) đồ chơi; (*маленький*) nhỏ nhắn, nhỏ tí, nhỏ xíu; ~ автомоби́ль ôtô đồ chơi, xe ôtô chơi; ~ до́мик ngôi nhà nhỏ xíu

игру́шк||а *ж.* 1. đồ chơi; 2. *перен.* đồ chơi, công cụ; стать ~ой в чьи́х-л. рука́х trở thành món đồ chơi trong tay ai; ✧ э́то для него́ де́тская ~а đối với nó đó chỉ là trò chơi trẻ con; как, сло́вно ~ xinh, xinh đẹp

игу́мен *м.* tu viện trưởng

игу́менья *ж.* nữ tu viện trưởng

идеа́л *м.* 1. lý tưởng; высо́кие ~ы những lý tưởng cao thượng; ~ доброты́ lý tưởng của lòng từ; он — мой ~ ông ấy là lý tưởng của tôi; 2. *мат., физ.* ideal, iđêan

идеализа́ция *ж.* (sự) lý tưởng hoá

идеализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) lý tưởng hoá

идеали́зм *м.* 1. *филос.* chủ nghĩa duy tâm, duy tâm luận; 2. (*склонность к идеализации*) (tính, sự) thích lý tưởng hoá

идеали́ст *м.* 1. *филос.* người theo chủ nghĩa duy tâm, người duy tâm; 2. (*тот, кто идеализирует*) người thích lý tưởng hoá, người mơ mộng

идеалисти́ческ||ий *прил.* 1. *филос.* duy tâm, duy tâm chủ nghĩa; ~ая филосо́фия triết học duy tâm; ~ взгляд на исто́рию quan điểm duy tâm về lịch sử, duy tâm sử quan; 2. *разг. см.* идеалисти́чный

идеалисти́чный *прил.* lý tưởng hoá

идеа́льно *нареч.* (một cách) lý tưởng, tuyệt diệu, tuyệt hảo, rất tốt, hoàn hảo

идеа́льность *ж.* (sự, tính) có lý tưởng; lý tưởng, tuyệt diệu, tuyệt hảo

идеа́льный I *прил. филос.* (thuộc về) tư tưởng, ý niệm; (*духовный*) tinh thần

идеа́льный II *прил. 1.* (*возвышенный*) lý tưởng; 2. (*превосходный*) lý tưởng, tuyệt diệu, tuyệt hảo, rất tốt, hoàn hảo

иде́йно-воспита́тельный *прил.* (thuộc về) giáo dục tư tưởng

иде́йно-нра́вственн||ый *прил.* (thuộc về) tư tưởng-đạo đức; ~ая зна́чимость

трудá ý nghĩa tư tưởng-đạo đức của lao động

идéйно-полити́ческий *прил.* (thuộc về) tư tưởng-chính trị

идéйность *ж.* tính tư tưởng, tư tưởng tính

идéйно-теорети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) tư tưởng-lý luận; ~ое содержáние nội dung tư tưởng-lý luận

идéйно-худóжественный *прил.* (thuộc về) tư tưởng-nghệ thuật

идéйно-эстети́ческий *прил.* (thuộc về) tư tưởng-mỹ học

идéйн||ый *прил.* 1. (*идеологический*) (thuộc về) tư tưởng; ~ая борьбá đấu tranh tư tưởng; ~ое воспитáние giáo dục tư tưởng; 2. (*выражающий идею*) (thể hiện) tư tưởng; ~ое содержáние пьéсы nội dung tư tưởng của vở kịch; 3. (*проникнутый идеями*) có tính tư tưởng

идентифика́ция *ж.* 1. (*опознание*) (sự) nhận diện, nhận dạng, nhận biết; 2. (*установление тождества*) (sự) đồng nhất, đồng nhất hoá

идентифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) nhận diện, nhận dạng, nhận biết; đồng nhất, đồng nhất hoá (*ср.* идентифика́ция)

иденти́чность *ж.* (tính chất, tính, sự) đồng nhất, tương đồng, trùng hợp nhau, giống nhau như một

иденти́чный *прил.* đồng nhất, tương đồng, trùng hợp nhau, giống nhau như một

идеогра́мма *ж. лингв.* văn tự biểu ý, chữ ghi ý

идеографи́ческ||ий *прил. лингв.* (thuộc về) văn tự biểu ý, chữ ghi ý; ~ое письмó văn tự biểu ý, chữ ghi ý

идеогра́фия *ж. лингв.* văn tự biểu ý, chữ ghi ý

идеóлог *м.* nhà tư tưởng, tư tưởng gia

идеологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hệ tư tưởng, tư tưởng; ~ая борьбá đấu tranh tư tưởng; ~ое перевоспитáние cải tạo tư tưởng; на ~ом фрóнте trên mặt trận tư tưởng

идеоло́гия *ж.* hệ tư tưởng, tư tưởng hệ, hệ ý thức, ý thức hệ

идефи́кс *м.* idée fixe, ý nghĩ ám ảnh không dứt

идé||я *ж.* 1. tư tưởng, ý niệm; (*понятие*) khái niệm, quan niệm; ~ добрá khái niệm về điều thiện; передовы́е ~и những tư tưởng tiên tiến; абсолю́тная ~ *филос.* ý niệm tuyệt đối; 2. (*мысль, замысел*) ý, ý định, ý kiến; счастли́вая ~ ý hay; что за ~! thật là ý tốt!; 3. (*основная мысль чего-л.*) tư tưởng chủ đạo, chủ đề; ~ рома́на chủ đề của cuốn tiểu thuyết; худóжественная ~ nội dung tư tưởng nghệ thuật

идилли́ческий *прил.* 1. (thuộc về) idylle, thơ điền viên, hoa tình ca; 2. (*безмятежно-счастливый*) yên bình, hạnh phúc, phúc lạc

идúллия *ж.* 1. *лит.* idylle, thơ điền viên, hoa tình ca; 2. *перен. ирон.* cảnh điền viên

идио́м *м.*, **~а** *ж. лингв.* thành ngữ, đặc ngữ

идиома́тика *ж. лингв.* 1. thành ngữ học, môn đặc ngữ; 2. (*совокупность идиом*) thành ngữ, đặc ngữ

идиомати́ческ||ий *прил. лингв.* (thuộc về) thành ngữ, đặc ngữ; ~ое выраже́ние thành ngữ

идиосинкрази́я *ж. мед.* (sự) đặc ứng, phản ứng đặc dị

идио́т *м.* 1. người ngốc (ngu, đần, ngu đần); 2. *разг. бран.* đồ ngốc, đồ ngu, đồ xuẩn

идиоти́зм *м.* 1. (chứng) ngốc, ngu đần; 2. *разг.* (*глупость, бессмыслица*) (điều, việc, lời, hành động) ngu ngốc, ngu xuẩn

идиоти́я *ж. мед.* (chứng) ngu đần, ngốc

идио́тский *прил.* ngốc, ngu, đần, xuẩn, ngu đần, ngu ngốc, ngu xuẩn

идио́тство *с. разг. см.* идиоти́зм 2

и́дол *м.* 1. thần tượng, ngẫu tượng; 2. *перен.* thần tượng, người được sùng bái (tôn sùng); ✧ стоя́ть, сидéть ~ом đứng, ngồi như phỗng

идолопокло́нник *м.* người thờ thần tượng (ngẫu tượng)

идолопокло́нство *с.* tục thờ thần tượng, ngẫu tượng giáo

идти́, пойти́ 1. đi; (*приходить*) đi đến, đến; (*входить*) đi vào, vào; (*выходить*) đi ra, ra; (*подходить*) đi tới, tới, lại; (*возвращаться*) đi về, về; (*подниматься*) đi lên, lên; (*спускаться*) đi xuống, xuống; (*бежать, мчаться*) chạy, phi; он идéт по ýлице anh ta đi trên đường phố; онá шла по мостý chị ấy đã đi trên cầu; емý пришлóсь ~ пешкóм nó phải đi bộ; иди́ сюдá! đến đây!, lại đây!; откýда ты идёшь? cậu từ đâu tới?, mày đi đâu về?; ~ в гору lên dốc; ~ пóд гору xuống dốc; лóшадь идéт ры́сью ngựa chạy nước kiệu; 2. (*двигáться, перемещáться*) đi, tiến, chạy; пóезд идéт бы́стро tàu hoả chạy nhanh; пóезд идéт в Москвý xe lửa đi (chạy đến) Moskva; тáнки идýт прямо на нас những chiếc xe tăng tiến thẳng về phía chúng tôi; самолёты шли на восто́к những chiếc phi cơ đã bay về hướng đông; кора́бль шёл на всех парусáх chiếc tàu thuỷ giương hết buồm chạy; по нéбу мéдленно идýт облакá mây lững lờ bay trên trời; лёд идéт по рекé băng trôi trên sông; 3. (*о моменте отправления поезда и т. п.*) khởi hành, chuyển bánh, chạy; пóезд идéт в 12 часóв tàu lửa khởi hành (chuyển bánh, chạy) vào lúc 12 giờ; 4. (*доставляться*) đi; пи́сьма дóлго идýт thư đi lâu; грýзы идýт морски́м путём hàng đi đường biển; 5. (*приближаться*) đến, đến gần; (*появляться*) hiện ra; пóезд идéт! tàu đang tới!, xe lửa đến gần rồi!; весна́ идéт xuân về, mùa xuân đang đến; 6. (в, на *В*, + *инф.*) (*направляться куда-л.*) đi, đi đến; ~ гуля́ть đi dạo, đi chơi; ~ в шкóлу đi học, đến trường; ~ на охóту đi săn; ~ в бой xung trận; 7. (на *В*) (*нападать*) tiến, tấn công; *перен.* (*выступать противником чего-л.*) công kích; врáг идéт на гóрод quân thù tiến đến thành phố; 8. *перен.* (в, на *В*) (*вступать, поступать куда-л.*) đi, vào, gia nhập; ~ в пáртию vào đảng; ~ на биологи́ческий факульте́т thi vào khoa sinh học; ~ в а́рмию đi bộ đội; 9. *перен.* (*развиваться*) đi, tiến; (*действовать*) làm, hành động; ~ по пути́ техни́ческого прогре́сса tiến trên con đường tiến bộ kỹ thuật; всё идéт к лýчшему tất cả đều thay đổi về phía tốt hơn; 10. (за *Т*) (*следовать*) đi theo; ~ за свои́м учи́телем đi theo thầy của mình;

11. (от, из *Р*) (*о дыме, запахе*) bốc ra, bay lên; (*о жидкости*) chảy ra; (*о звуках*) vang lên, vang ra; (*о слухах, вестях*) có; из трубы́ идéт дым khói bốc từ ống ra; водá идéт из крáна nước trong vòi chảy ra, nước chảy ở vòi ra; идýт слёзы nước mắt tuôn rơi; идéт слух, что... có tin đồn rằng...; 12. (*поступать, подаваться*) đến, được chuyển đến; идéт ток có điện; идéт хлеб lúa mì đang được chở đến; 13. *разг.* (*находить сбыт*) bán chạy; э́тот товáр хорошó идéт hàng này ăn khách lắm (đắt như tôm tươi, bán rất

chạy); э́тот това́р плóхо ~ hàng này ế (khê đọng, không bán chạy); 14. (*простираться, пролегать*) đi qua, chạy qua, xuyên qua; доро́га идёт по́лем con đường đi (chạy, xuyên) qua cánh đồng; го́рная гряда́ идёт с се́вера на юг dãy núi chạy từ bắc vào nam; 15. (*о механизме*) chạy; часы́ иду́т то́чно đồng hồ chạy đúng; 16. (*об осадках*) rơi, sa, xuống; дождь идёт trời mưa, mưa rơi; снег идёт tuyết rơi (sa, xuống); 17. (*протекать, проходить*) qua, đi, trôi qua; шли дни и ме́сяцы ngày tháng trôi qua; вре́мя идёт бы́стро thời gian trôi (đi) nhanh; 18. (*длиться, продолжаться*) đang qua, kéo dài; идёт 2005 год năm 2005 đang qua; шёл всё ещё тот же ме́сяц tháng ấy vẫn còn kéo dài mãi; 19. (*иметь место, происходить*) diễn ra, xảy ra, tiến hành; идёт собра́ние đang họp; идёт бой cuộc chiến đấu đang diễn ra; иду́т перегово́ры cuộc đàm phán đang diễn tiến; в теа́тре идёт но́вая пье́са ở nhà hát đang diễn vở kịch mới; в клу́бе идёт документа́льный фильм ở câu lạc bộ đang chiếu phim tài liệu; 20. (на *В*) (*соглашаться*) chủ trương, sẵn sàng làm, đồng ý, bằng lòng, thoả thuận, nhận, chịu; пойти́ на предло́женные усло́вия nhận những điều kiện đã được đưa ra; ~ на всё sẵn sàng làm tất cả; 21. (в, на *В*) (*предназначаться, использоваться*) dùng, để; у́голь идёт на расто́пку than dùng nhóm bếp; 22. (на *В*) (*расходоваться*) cần, tốn; на костю́м идёт три ме́тра ше́рсти may bộ quần áo cần ba mét len; ско́лько де́нег пойдёт на ремо́нт до́ма? chữa nhà sẽ tốn bao nhiêu tiền?; 23. (*Д*) (*подходить*) hợp với, vừa với, đi với; пиджа́к ему́ не идёт áo vét tông không hợp với anh đó; вам о́чень идёт э́та шля́па cái mũ này đi với chị lắm, chị đội mũ này rất hợp; э́ти ту́фли не пойду́т к пла́тью đôi giày này sẽ không hợp (không đi) với áo; 24. *разг.* (*получаться, ладиться*) chạy, trôi chảy; дела́ иду́т хорошо́ công việc trôi chảy; рабо́та не шла công việc không chạy; 25. (*Т*, с *Р*) (*делать ход в игре*) đi, đánh; тепе́рь идти́ вам bây giờ đến lượt anh đi (đánh); ~ пе́шкой đi quân tốt; ~ с туза́ đi (đánh) con át; ✧ ~ на сме́ну кому́-л., чему́-л. thay thế ai, cái gì; не ~ да́льше чего́-л. không đi xa hơn việc gì, đứng lại ở chỗ nào; речь, де́ло идёт о том, что... vấn đề đang nói đến là...; ~ на поса́дку *ав.* hạ cánh; идёт! (*ладно*) được!, đồng ý!

иезуи́т *м.* 1. tu sĩ dòng Tên (dòng Jésuites); 2. *перен.* người tráo trở (quỷ quyệt)

иезуи́тский *прил.* 1. (thuộc về) dòng Tên, dòng Jésuites; 2. *перен.* tráo trở, quỷ quyệt, tinh ma

ие́на *ж.* (đồng) yen, yên

иерархи́ческий *прил.* 1. (thuộc về) thứ bậc, đẳng cấp, cấp bậc, ngôi thứ; tôn ti trật tự; 2. *социол.* (có) phân cấp

иерархи́чность *ж.* 1. (tính chất) đẳng cấp, cấp bậc; 2. *социол.* (tính) phân cấp; ~ объе́кта иссле́дования tính phân cấp của đối tượng nghiên cứu

иера́рхия *ж.* 1. thứ bậc, đẳng cấp, cấp bậc, ngôi thứ; 2. *социол.* (sự) phân cấp

иере́й *м.* tu sĩ Chính thống giáo

иере́йство *с.* (giáo phẩm) tu sĩ Chính thống giáo

иерихо́нск||ий *прил.*: ~ая труба́ а) giọng oang oang như lệnh vỡ; б) người nói giọng oang oang

иеро́глиф *м.* 1. chữ tượng hình, ký tự; кита́йские ~ы chữ Hán, chữ nho; тео́рия ~ов *филос.* thuyết ký tự (ký hiệu); 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*о непонятном письме*) chữ khó đọc

иероглифи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chữ tượng hình, ký tự; ~ое письмо́ chữ viết (văn tự) tượng hình, ký tự

иждиве́нец *м.* 1. người ăn theo (sống nương nhờ); 2. người ỷ lại

иждиве́ни||е *с.*: состоя́ть на ~и у кого́-л., быть на чьём-л. ~и ăn theo (sống nương nhờ) ai, sống nhờ vào ai

иждиве́нка *ж.* 1. người phụ nữ ăn theo (sống nương nhờ); 2. người phụ nữ ỷ lại

иждиве́нств||о *с.* (sự, tình trạng) ăn theo, sống nương nhờ; спра́вка об ~е chứng chỉ ăn theo, chứng chỉ về sự sống nương nhờ

иждиве́нчество *с.* (thói, tư tưởng) ỷ lại, sống nhờ

иждиве́нческ||ий *прил.* ỷ lại, có tư tưởng sống nhờ ~ое настрое́ние tinh thần ỷ lại

и́же: ~ с ним (с ни́ми) *неодобр.* bọn hùa theo nó (chúng nó), bọn cùng một giuộc với nó (chúng nó), bọn ăn cánh với nó (chúng nó), và đồng bọn

из, изо *предлог* 1. (*откуда*) từ, (ra) khỏi; (*изнутри*) ra, (từ) trong... ra; прие́хать из дере́вни từ nông thôn đến; возвраща́ться из командиро́вки đi công tác (công cán) về; лить(ся) из кра́на từ trong vòi chảy ra, chảy từ (ở) vòi ra; выходи́ть из дому ra khỏi nhà; вы́нуть что́-л. из карма́на rút cái gì trong túi ra; пить во́ду из стака́на uống nước trong cốc; смотре́ть из окна́ nhìn từ cửa sổ ra; цита́та из газе́ты đoạn trích dẫn từ báo; 2. (*по происхождению, родом*) xuất thân từ; он из рабо́чих anh ấy xuất thân từ công nhân; я ро́дом из Москвы́ tôi sinh ở Moskva, tôi quê ở Moskva; 3. (*при указании материала*) làm bằng, làm từ; (*при указании состава*) có, gồm có; ма́сло де́лается из молока́ bơ làm từ sữa; из одного́ куска́ де́рева làm từ (bằng) một mảnh gỗ; буке́т из роз bó hoa hồng; аппара́т состои́т из двух часте́й máy có (gồm có) hai phần; гру́ппа из четырёх челове́к nhóm có bốn người; обе́д из трёх блюд bữa ăn trưa có ba món; 4. (*при обозначении части целого*) trong, trong số; дво́е из них hai người trong bọn họ (trong số chúng nó); оди́н из городо́в một trong những thành phố; лу́чший из всех tốt nhất; мла́дший из бра́тьев trẻ nhất trong mấy anh em, cậu em út; 5. (*при указании на превращение в кого-л., во что-л.*) từ; из посёлка возни́к го́род từ một thị trấn nhỏ trở nên một thành phố; из него́ ничего́ не вы́йдет hắn chẳng ra gì đâu, nó chẳng có triển vọng gì; 6. (*по причине*) vì, do; из любопы́тства vì tò mò; из любви́ к кому́-л. vì yêu ai; из стра́ха пе́ред ке́м-л. vì sợ ai; из уваже́ния к кому́-л. do kính nể ai; ✧ одно́ из двух một trong hai (*việc, điều, v. v...*); изо всех сил hết sức, cật lực, ra sức; изо дня в день ngày lại ngày, ngày qua ngày, từ ngày này qua ngày khác; чу́до из чуде́с đệ nhất kỳ quan

изба́ *ж.* isba, nhà gỗ ghép, nhà gỗ (*của nông dân Nga*)

избави́тель *м.*, **~ница** *ж.* (vị) cứu tinh; (*освободитель*) người giải phóng (giải cứu, giải thoát)

изба́вить(ся) *сов. см.* избавля́ть(ся)

избавле́ние *с.* (*по знач. гл.* избавля́ть) (sự) cứu thoát, giải cứu; giải phóng, giải thoát; (*по знач. гл.* избавля́ться) (sự) được cứu thoát, được giải cứu, thoát khỏi, tránh khỏi; ~ от кабалы́ thoát khỏi ách nô dịch

избавля́ть, изба́вить (*В* от *Р*) cứu thoát, giải cứu; (*освобождать*) giải phóng, giải thoát; (*помогать избегнуть чего-л.*) miễn cho, giúp... thoát khỏi; ~ кого́-л. от сме́рти cứu sống ai, cứu ai thoát chết; ~ кого́-л. от необходи́мости де́лать что́-л. miễn cho ai khỏi phải làm cái gì; изба́вить кого́-л. от хлопо́т làm ai khỏi bận bịu lo lắng; изба́вьте меня́ от него́! xin giúp tôi thoát khỏi nó!; изба́вьте меня́! xin miễn cho tôi!; изба́вьте меня́ от ва́ших сове́тов xin đừng khuyên tôi nữa; ✧ изба́ви бог! lạy Trời cứu cho!, xin đừng bị như thế!

избавля́ться, изба́виться (от *Р*) được cứu thoát (giải cứu); (*освобождаться*) (tự) giải phóng, giải thoát; (*избегать*) thoát, tránh (*khỏi*); ~ от неприя́тностей tránh khỏi những điều không hay; ~ от опа́сности thoát khỏi nguy nan

избало́ванный *прил.* cưng, được nuông (nuông chiều); ~ ребёнок đứa con cưng

избалова́ть *сов.* (*В Т*) cưng, nuông, nuông chiều

избалова́ться *сов.* 1. (được) cưng, nuông, nuông chiều; 2. *разг.* (*стать озорником*) đâm ra nghịch quá, trở nên khó bảo

изба́-чита́льня *ж. ист.* phòng đọc nông thôn

избега́ть, избе́гнуть, избежа́ть (*Р*) 1. (*уклоняться*) tránh, tránh khỏi, lẩn tránh, trốn, lánh; ~ встре́чи с ке́м-л. tránh gặp ai, lánh (tránh) mặt ai; избежа́ть неприя́тного разгово́ра tránh câu chuyện khó chịu; ~ просту́ды tránh bị cảm lạnh; 2. (*спасаться, избавляться*) thoát, tránh khỏi, thoát khỏi, tránh; избежа́ть ги́бели thoát chết; ~ опа́сности tránh khỏi nguy cơ

избе́гнуть *сов. см.* избега́ть

избежа́ние *с.*: во ~ чего́-л. để khỏi (tránh, tránh khỏi) cái gì; во ~ недоразуме́ния để khỏi hiểu nhầm; во ~ нарека́ний để khỏi bị quở trách

избежа́ть *сов. см.* избега́ть

избива́ть, изби́ть (*В*) đánh, đánh đập

избие́ние *с.* 1. (sự) đánh, đánh đập; 2. (*истребление, уничтожение*) (sự) sát sinh, sát hại, tàn sát, giết chóc; ✧ ~ младе́нцев а) tàn sát trẻ em vô tội; б) *шутл.* đối xử quá ư khắc nghiệt, đòi hỏi quá gắt gao

избира́тел||ь *м.* cử tri, người bầu cử (đi bầu); спи́сок ~ей danh sách cử tri

избира́емый *прил.* (do) bầu cử, dân cử

избира́тельность *ж. тех.* (khả năng) chọn lọc, lọc lựa; ~ радиоприёмника khả năng chọn lọc (lọc lựa) của máy thu thanh

избира́тельн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bầu cử, tuyển cử, bỏ phiếu, đầu phiếu; ~ бюллете́нь (lá) phiếu, thăm; ~ая кампа́ния (cuộc) vận động bầu cử; ~ кóрпус toàn bộ số cử tri (*có tên trong danh sách*); ~ая коми́ссия uỷ ban bầu cử; ~ óкруг khu bầu cử; ~ учáсток а) tiểu khu (khu vực) bầu cử; б) (*помещение*) nơi bỏ phiếu (bầu cử); ~ое пра́во quyền bầu cử và được bầu cử (*vào các cơ quan dân cử, và tham gia trưng cầu dân ý*); ~ая систе́ма chế độ bầu cử; ~ое объедине́ние liên danh ứng cử; ~ые технологии kỹ thuật vận động tranh cử; 2. (*основанный на отборе*) (có) chọn lọc, lọc lựa; ~ое поглоще́ние (sự) hút có chọn lọc; ~ое де́йствие лека́рств tác dụng có chọn lọc của dược phẩm

избира́ть, избра́ть 1. (*выбирать*) chọn, lựa, kén, tuyển, lựa chọn, kén chọn, tuyển lựa, chọn lọc; 2. (*на выборах*) bầu, bầu cử, tuyển cử; избра́ть кого́-л. депута́том bầu ai làm dân biểu

изби́т||ый *прил.* 1. (*проторённый*) có nhiều người qua lại, quen thuộc; ~ая доро́га а) đường nhiều người qua lại; б) *перен.* con đường quen thuộc; 2. *перен.* (*опошленный*) sáo, quá nhàm, nhàm chán, nhàm tai, hay lặp đi lặp lại; ~ сюже́т chủ đề quá nhàm

изби́ть *сов. см.* избива́ть

изборозди́ть *сов. см.* борозди́ть

избра́ние *с.* (sự) bầu, bầu cử, tuyển cử

избра́нник *м.* 1. người trúng cử (đắc cử, trúng tuyển, được bầu); наро́дный ~ dân biểu, đại biểu nhân dân; 2. (*о возлюбленном, супруге*) ý trung nhân; ✧ ~ судьбы́ con cưng của số phận, người gặp may, số đỏ

и́збранн||ый *прил.* 1. (được) chọn lọc, lựa chọn, tuyển chọn, tuyển lựa; ~ые произведе́ния tuyển tập, những tác phẩm chọn lọc; ~ круг люде́й số người được chọn; 2. (*депутатом*) (được) bầu, trúng cử, đắc cử; быть ~ым trúng cử, đắc cử; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~ые giới thượng lưu, giới đặc quyền; для ~ых dành cho giới thượng lưu (giới đặc quyền)

избра́ть *сов. см.* избира́ть

избу́шка *ж.* (túp) nhà nhỏ, nhà gỗ nhỏ

избы́т||ок *м.* 1. (*излишек*) (sự) thừa, thừa thãi, dư dật, dư thừa, thặng dư; ~ хле́ба lúa mì thừa thãi (dư dật); 2. (*обилие, полнота*) (sự) dồi dào, sung túc, phong phú, tràn trề; ~ сил dồi dào sức lực; от ~ка чувств vì tình cảm tràn trề (quá dồi dào); ✧ в ~ке, с ~ком có thừa, thừa thãi, tràn trề, ê hề

избы́точн||ый *прил.* thừa, dư, dồi dào, thừa thãi, dư dật, dư thừa, thặng dư, tràn trề, tràn đầy, thừa mứa, ê hề; ~ вес trọng lượng thừa, thừa cân

извая́ние *с.* (pho, bức) tượng

извая́ть *сов. см.* вая́ть

изве́дать *сов.* (*В*) nếm trải, trải qua, từng trải, nếm thử, nếm

и́зверг *м.* ác ôn, kẻ hung ác

изверга́ть, изве́ргнуть (*В*) 1. phun, phun... ra; (*о пище*) mửa (nôn) ra; *перен.* (*о брани, проклятиях и т. п.*) văng (thốt) ra; 2. (*изгонять*) đuổi (tống) ra

изверга́ться *несов.* phun ra, phún xuất, vọt (phọt) ra

изве́ргнуть(ся) *сов. см.* изверга́ть(ся)

изверже́ние *с.* (sự) phun ra, phún xuất, phun trào; ~ вулка́на phún xuất của núi lửa

изве́риться *сов.* (в *П*) không tin nữa

изверну́ться *сов. см.* изворáчиваться

извести́ *сов. см.* изводи́ть

изве́сти||е *с.* 1. tin; *мн.*: ~я tin tức; прия́тное ~ tin vui (mừng, lành); после́дние ~я tin giờ chót, tin tức cuối cùng; 2. *мн.*: Изве́стия (*периодическое издание*) (tờ) Izvestia, Tin tức

извести́сь *сов. см.* изводи́ться

извести́ть *сов. см.* извеща́ть

изве́стка *ж. разг.* vôi

известкова́ть *несов. и сов.* (*В*) *с.-х.* bón vôi, vôi hoá

известко́в||ый *прил.* (thuộc về) vôi; (*содержащий известь*) (có) vôi, chất vôi; ~ раство́р vôi hồ, vữa vôi; ~ые по́чвы đất nhiều vôi

изве́стно 1. *в знач. сказ. безл.* (đã) biết; ~, что... như đã biết là...; как ~ như đã biết, như mọi người đã biết; хорошо́ ~, что... biết rõ rằng...; всему́ ми́ру ~ ai nấy (mọi người, toàn thế giới) đều biết; наско́лько мне ~ theo tôi biết; 2. *в знач. вводн. сл. разг.* tất nhiên, đĩ nhiên, đương nhiên

изве́стность *ж.* tiếng tăm, danh tiếng, tên tuổi, thanh danh; по́льзоваться ~ю

nổi tiếng, có tiếng tăm, có tên tuổi; ✧ поста́вить кого́-л. в ~ о чём-л. báo cho ai biết về điều gì

изве́стн||ый *прил.* 1. (*знакомый*) biết, được biết, được nhiều người biết; (*каким-л. качеством*) nổi tiếng, có tiếng; ~ факт sự kiện mọi người đều biết; ~ свои́м мастерство́м nổi tiếng (có tiếng) vì tài nghệ của mình; он изве́стен как хоро́ший учи́тель ông ấy nổi tiếng (có tiếng) là một thầy giáo giỏi; 2. (*знаменитый*) nổi tiếng, nổi danh, lừng lẫy, lừng danh, sáng giá, có tiếng tăm, danh tiếng, có tên tuổi; (*с плохой стороны*) khét tiếng; ~ писа́тель nhà văn nổi tiếng (danh tiếng, sáng giá, lừng lẫy, có tên tuổi); ~ моше́нник tên bợm khét tiếng; 3. (*определённый*) nhất định, nào đó; при ~ых усло́виях với những điều kiện nhất định (nào đó); в ~ ых слу́чаях trong những trường hợp nào đó (nhất định); до ~ой сте́пени đến chừng mực nào đó (nhất định); ✧ ~oe де́ло tất nhiên, dĩ nhiên

известня́к *м.* đá vôi

известняко́вый *прил.* (thuộc về) đá vôi; (*из известняка*) (bằng) đá vôi

и́звесть *ж.* vôi

изве́чн||ый *прил.* từ lâu đời, từ xa xưa, từ lâu, từ xưa; ~ые скотово́ды những người chăn nuôi từ lâu đời

извеща́ть, извести́ть (*В* о *П*) báo, báo tin, loan tin, truyền tin, thông báo, thông tin; (*дать знать*) cho biết; его́ извести́ли о том, что... anh đó đã được báo tin rằng...

извеще́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) báo, báo tin, loan tin, truyền tin, thông báo, thông tin; 2. (*известие, сообщение*) tin; (*письменное*) giấy báo, thư báo tin, thông báo, thông cáo, cáo thị; ~ об отпра́вке това́ра *торг.* giấy báo đã gửi hàng

изви́в *м.* khúc uốn, khúc cong, khúc lượn, khúc ngoặt, khúc rẽ

извива́ться *несов.* uốn mình, uốn khúc, quanh co, lượn khúc

изви́лин||а *ж.* khúc uốn, khúc cong, khúc lượn, khúc ngoặt, khúc rẽ; ~ы мо́зга nếp cuộn não, hồi não

изви́лист||ый *прил.* uốn khúc, quanh co, ngoằn ngoèo, ngoằn ngà ngoằn ngoèo; ~ые у́лицы đường phố ngoằn ngoèo; ~ая ре́чка con sông uốn khúc

извине́ни||е *с.* 1. (*прощение*) (sự) tha lỗi, thứ lỗi, xá lỗi, tha thứ; проси́ть ~я за что́-л. xin tha lỗi (thứ lỗi, tha thứ) vì điều gì; 2. (*просьба о прощении*) (sự) xin lỗi; принести́ ~я (свои́ ~я) за что́-л. xin lỗi vì điều gì

извини́тельный *прил.* tha thứ được, dung thứ được, dung thứ

извини́ть(ся) *сов. см.* извиня́ть(ся)

извин||я́ть, извини́ть (*В*) tha lỗi, thứ lỗi, xá lỗi, tha thứ, tha; ~и́те! xin lỗi!

извиня́ться, извини́ться (пе́ред *Т*) xin lỗi, xin tha lỗi, xin thứ lỗi, tạ lỗi; я извини́лся tôi đã xin lỗi rồi; извини́тесь за меня́ nhờ anh xin lỗi giùm tôi

извлека́ть, извле́чь (*В* из *Р*) 1. lấy (rút, kéo)... ra; ~ пу́лю из ра́ны lấy (rút, gắp) viên đạn ra khỏi vết thương; 2. (*добывать*) khai thác; (*выделять*) tách ra; *перен.* (*получать*) rút ra, thu được, được; ~ по́льзу из чего́-л. thu được lợi từ (hưởng lợi trong) việc gì; ~ удово́льствие được thích thú; извле́чь уро́к из чего́-л. rút ra (thu) được bài học từ điều gì; ✧ ~ ко́рень *мат.* khai căn

извлече́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) lấy ra, rút ra, kéo ra; (*добыча*) (sự) khai thác; (*выделение*) (sự) tách ra; 2. (*выдержка*) đoạn trích; ✧ ~ ко́рня *мат.* (sự) khai căn

извле́чь *сов. см.* извлека́ть

извне́ *нареч.* từ ngoài, từ bên ngoài; без по́мощи ~ không có sự giúp đỡ từ bên ngoài, không có ngoại viện

изво́д I *м. разг.* (*трата*) (sự) tiêu, tiêu phí; ~ вре́мени phí (mất) thì giờ

изво́д II *м. лит.* (bản) dịch, soạn dịch

изводи́ть, извести́ (*В*) *разг.* 1. (*тратить*) tiêu, tiêu phí, tiêu pha, tiêu mất, chi tiêu; 2. (*мучить*) hành hạ, làm khổ, giày vò, đày đoạ, hãm hại, làm tình làm tội, hành; 3. *тк. сов.* (*лишить жизни, погубить*) giết; (*уничтожить*) diệt, tiêu diệt

изводи́ться *несов.* bị khốn khổ, chịu nhiều đau khổ; (*изнуряться*) (bị) kiệt sức, kiệt lực

изво́з *м. уст.* (sự) vận chuyển bằng xe ngựa

изво́зчик *м.* 1. (*кучер*) xà ích, người đánh xe ngựa; 2. (*экипаж*) xe ngựa; взять ~a thuê xe ngựa; е́хать на ~e đi xe ngựa

изволе́ние *с. уст.* ý muốn, (sự) cho phép

изво́л||ить *несов. уст.* 1. (*Р или с неопр.*) muốn, cần; чего́ ~ите? anh muốn gì?; 2.: ба́рыня ~ит гне́ваться bà chủ đang giận; где ~ил пропада́ть? cậu biến đi đâu mất thế?; куда́ ~ите е́хать?, куда́ ~ите? ông đi đâu ạ?; ~ьте вы́йти anh hãy đi đi, mời anh đi ra; 3. *повел. наклонение, разг.*: ~ь, ~ьте (*хорошо*) được, đồng ý; ~ь, я пое́ду được, tôi sẽ đi; 4. *повел. наклонение, разг.*: ~ь, ~ьте hãy, cứ; ~ь сиде́ть сми́рно hãy (cứ) ngồi yên; ✧ ~ьте ра́доваться (*выражение недовольства*) thế mà; обеща́ть сде́лать и вдруг, ~ьте ра́доваться — откáз đã hứa làm, thế mà bỗng dưng lại từ chối

извора́чиваться, изверну́ться 1. né tránh, tránh né; 2. *перен.* (*прибегать к уловкам*) xoay, xoay xở, xoay xoả; co kéo (*разг.*)

изворо́т *м.* khúc cong (lượn, uốn, ngoặt, quẹo, cua, đường quành)

изворо́тливость *ж.* (sự, tài) nhanh nhẹn, tháo vát, khéo léo, khéo xoay xở

изворо́тливый *прил.* 1. (*увёртливый*) nhanh nhẹn, nhanh nhảu; 2. (*находчивый, ловкий*) tháo vát, khéo léo, khéo xoay (xoay xở, xoay xoả)

изврати́ть *сов. см.* извраща́ть

извраща́ть, изврати́ть (*В*) 1. (*искажать*) xuyên tạc, bóp méo, làm sai lệch; ~ фа́кты xuyên tạc (bóp méo) sự thật; 2. (*портить*) làm hư hỏng, làm đổi bại

извраще́ние *с.* 1. (*искажение*) (sự) xuyên tạc, bóp méo, làm sai lệch; (*отклонение*) (sự) lệch lạc, sai lệch; 2. (*болезненное отклонение от нормы*) (sự) đổi bại, biến chất, hủ hoá, biến hỏng; полово́е ~ (sự, lối) đổi bại tình dục, làm tình không bình thường

извращённость *ж.* (tính) đổi bại

извращённ||ый *прил.* 1. (*искажённый*) bị xuyên tạc, bị bóp méo, sai lệch, lệch lạc; ~oe представле́ние о чём-л. quan niệm sai lệch (lệch lạc) về cái gì; 2. (*противоестественный*) hư hỏng, đổi bại, biến chất, hủ hoá, biến hỏng; ~ вкус vị giác dị thường; ~ челове́к người đổi bại (biến chất, hủ hoá, hư hỏng)

изги́б *м.* khúc cong, khúc uốn, khúc ngoặt, khúc rẽ, khúc cua; ~ доро́ги khúc cua (ngoặt, quẹo, đường quành); ~ реки́ khúc sông uốn

изгиба́ть, изогну́ть uốn (bẻ) cong; ~ спи́ну (uốn) cong lưng, còng lưng

изгиба́ться, изогну́ться uốn cong lại, cong lại

изгла́дить(ся) *сов. см.* изгла́живать(ся)

изгла́||живать, изгла́дить (*В*) хоá, хоá nhoà, làm mờ đi (phai mờ); врéмя ~дило нáдпись thời gian đã làm mờ đi những dòng chữ khắc; ~дить что́-л. из пáмяти хоá nhoà cái gì trong trí nhớ

изгла́||живаться, изгла́диться (bị) хоá nhoà, phai mờ, mờ đi, хоá đi; воспомина́ния ~дились những hồi ức đã mờ nhạt (phai mờ, bị хоá nhoà)

изгло́данный *прил.* (bị) gặm, gặm nhấm

изгна́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) đuổi ra, đuổi khỏi, trục xuất; (*высылка*) (sự) đày đi, phát vãng; ~ врагá đánh đuổi quân thù, quét sạch quân địch; 2. (*положение изгнанного, ссылка*) (cảnh) đày ải

изгна́нни||к *м.*, **~ца** *ж.* người bị đuổi ra (bị trục xuất)

изгна́ть *сов. см.* изгоня́ть

изго́й *м.* người bị ruồng bỏ (hắt hủi, ruồng rẫy); (*отщепенец*) người lạc lõng

изголо́вь||е *с.* đầu giường; сиде́ть у ~я ngồi ở đầu giường

изголода́ться *сов.* 1. (bị) đói; 2. (по *Д*) *перен.* thèm khát

изгоня́ть, изгна́ть (*В*) 1. đuổi... ra, đuổi... khỏi, trục xuất; (*высылать*) đày... đi, phát vãng; 2. (*устранять*) gạt bỏ, loại trừ, bài trừ

и́згородь *ж.* (hàng, bờ) rào, giậu

изгота́вливать *несов. см.* изготовля́ть

изготови́тель *м.* người chế tạo (sản xuất); (*предприятие*) nhà máy chế tạo (sản xuất)

изгото́вить(ся) *сов. см.* изготовля́ть(ся)

изгото́вк||а *ж.* 1. *воен., спорт.* (sự) chuẩn bị; ~ к стрельбе́ chuẩn bị bắn; 2. (sự) chế tạo, sản xuất, làm; ~ детáлей chế tạo (sản xuất, làm) các chi tiết máy; ✧ взять ружьё на ~y bồng súng chuẩn bị bắn, chuẩn bị súng để bắn

изготовле́ние *с.* (sự) chế tạo, sản xuất, làm

изготовля́ть, изгото́вить (*В*) 1. chế tạo, sản xuất, làm; 2. *разг.* (*приготовлять пищу*) nấu, làm, soạn

изготовля́ться, изгото́виться chuẩn bị, sẵn sàng; изгото́виться к прыжку́ chuẩn bị nhảy; изгото́виться к бóю chuẩn bị chiến đấu

изгры́зть *сов.* (*В*) gặm, gặm nhấm

издава́ть I, изда́ть (*В*) 1. (*выпускать в свет*) xuất bản, ấn hành; ~ кни́гу, журна́л xuất bản sách, tạp chí; 2. (*обнародовать*) công bố, ban bố, ban hành; ~ зако́н công bố (ban bố, ban hành) đạo luật; ~ прика́з ra (ban) lệnh

издава́ть II, изда́ть (*В*) (*звук*) thốt lên, phát ra; (*запах*) bốc (xông) lên; он не издал ни зву́ка nó không thốt lên (phát ra) một tiếng nào

и́здавна *нареч.* từ lâu, từ xưa; ~ знать кого́-л. biết ai từ lâu; ~ установи́вшийся đã thành lệ từ lâu, được hình thành từ lâu

издалека́ *нареч.* (*издали*) từ xa; (*из дальней местности тж.*) từ phương xa, từ vùng xa xôi; прие́хать ~ từ xa đến; ~ докати́лся гро́хот оруди́й từ xa tiếng đại bác ầm ầm vang lên; пи́сьма ~ những bức thư từ phương xa; ✧ нача́ть (нача́ть разгово́р) ~ nói xa xôi, nói gần nói xa, bắt đầu câu chuyện từ xa

издалёка *нареч. см.* издалека́

и́здали *нареч.* từ xa

изда́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) xuất bản, ấn hành; (*указа и т. п.*) (sự) công bố, ban bố, ban hành, ra, ban; 2. (*печатная продукция*) xuất bản phẩm, ấn phẩm, ấn bản; 3. (*с определением*) (loại) xuất bản phẩm, ấn phẩm, sách; дешёвое ~ loại sách (loại xuất bản phẩm) rẻ tiền; ~ в бума́жной обло́жке (loại) sách bìa mềm; второ́е ~ xuất bản (in lại) lần thứ hai, tái bản

изда́тель *м.* người xuất bản; (*предприятие*) nhà xuất bản

изда́тельск||ий *прил.* (thuộc về) xuất bản, nhà xuất bản; ~ое де́ло ngành (nghề) xuất bản; ~ рабо́тник cán bộ nhà xuất bản; ~ая ма́рка ấn hiệu nhà xuất bản

изда́тельство *с.* nhà xuất bản, nhà sách; ча́стное ~ nhà xuất bản (nhà sách) tư nhân; госуда́рственное ~ nhà xuất bản quốc gia

изда́ть I, II *сов. см.* издава́ть I, II

издева́тельск||ий *прил.* nhạo báng, chế nhạo, chế giễu; ~ое отноше́ние thái độ nhạo báng; ~ тон giọng nói chế giễu (chế nhạo)

издева́тельство *с.* 1. (*действие*) (sự) nhạo báng, chế nhạo, chế giễu; ~ над челове́ческими страда́ниями nhạo báng những đau khổ của con người; 2. (*злая насмешка*) (lời, hành động) nhạo báng, chế nhạo, chế giễu; ~ над людьми́ hành động nhạo báng đối với con người

издева́ться *несов.* (над *Т*) nhạo báng, chế nhạo, chế giễu

издёвк||а *ж. разг.* (lời, vẻ, hành động) nhạo báng, chế nhạo, chế giễu; посмотре́ть на кого́-л. с ~ой nhìn ai một cách chế giễu

изде́ли||е *с.* 1. (*выделка*) (sự, cách) chế tạo, sản xuất, làm; 2. (*предмет, вещь*) chế phẩm, sản phẩm, vật phẩm, vật chế tạo, đồ chế tạo, đồ, hàng; желе́зные ~я đồ sắt, hàng sắt; гли́няные ~я đồ gốm, hàng gốm; гото́вое ~ thành phẩm; ~я кустáрных промы́слов sản phẩm thủ công nghiệp, đồ thủ công, hàng thủ công

издёргать *сов.* (*В*) *разг.* hành, giày vò, day dứt, làm... cáu bẳn

издёргаться *сов. разг.* bị hành, bị giày vò, bị day dứt, đâm ra cáu bẳn

издержа́ть *сов.* (*В*) tiêu, chi phí, chi tiêu, tiêu mất, tiêu phí

издержа́ться *сов. разг.* tiêu nhiều tiền; совсе́м ~ tiêu sạch, hết tiền, nhẵn túi, sạch túi, cháy túi

изде́ржки *мн.* (tiền, món) chi phí, chi tiêu, phí tổn; суде́бные ~ án phí; ~ произво́дства chi phí sản xuất; ~ обраще́ния chi phí lưu thông; ~ хране́ния chi phí bảo quản

изде́льщик *м.* người cấy rẽ

изде́льщина *ж.* (chế độ) cấy rẽ

изде́хнуть *сов. см.* издыха́ть

издыха́ни||е *с.*: до после́днего ~я đến hơi thở cuối cùng; при после́днем ~и đang hấp hối, khi sắp chết, lúc lâm chung

издыха́ть, изде́хнуть (*о животном*) chết; *груб.* (*о человеке*) ngoẻo, củ

изжа́рить *сов.* (*В*) rán, chiên, rang; (*на вертеле*) quay; (*на углях*) nướng; (*целой тушей*) thui

изжа́риться *сов.* 1. (được) rán, chiên, rang; (*на вертеле*) (được) quay; (*на углях*) (được) nướng; (*целой тушей*) (được) thui; 2. *разг.* (*перегреться на солнце*) nóng nung người

изжёванный *прил.* (*измятый*) nhàu nát

изжева́ть *сов. см.* изжёвывать

изжёвывать, изжева́ть (*В*) nhai nhỏ

изжива́ть, изжи́ть (*В*) trừ bỏ, trừ khử, xoá bỏ, loại bỏ, loại trừ, chấm dứt; ~ недостáтки trừ bỏ khuyết điểm; ✧ из-

жить себя́, изжи́вший себя́ lỗi thời, quá thời, hết thời; quá đát (*разг.*)

изжи́ть *сов. см.* изжива́ть

изжо́га *ж.* (chứng) ợ nóng, ợ chua, rát thực quản, vị khí thống

из-за *предлог* 1. (*откуда*) từ, từ sau, ra khỏi, khỏi; ~ грани́цы từ nước ngoài; ~ мо́ря từ hải ngoại; выгля́дывать ~ двере́й từ sau cửa nhìn ra; встать ~ стола́ đứng dậy khỏi bàn; ~ угла́ вы́ехала маши́на xe ôtô từ phía sau góc nhà chạy ra; ~ о́блака вы́плыла луна́ mặt trăng hiện ra từ sau đám mây; со́лнце вы́шло ~ го́р mặt trời ló ra ở sau núi; 2. (*по причине, по вине*) vì, do, tại, bởi, bởi vì; (*ради*) vì; ~ дождя́ vì trời mưa, vì bị mưa; ~ тебя́ tại (vì, bởi) cậu; ~ э́того tại cái đó, vì thế; ~ де́нег vì tiền

и́ззеленна-... phớt xanh, phơn phớt xanh lục; ~-си́ний màu lam phớt xanh (phơn phớt xanh lục); ~-се́рый màu xám phớt xanh (phơn phớt xanh lục)

иззя́бнуть *сов. разг.* (bị) rét cóng, lạnh cóng

излага́ть, изложи́ть (*В*) trình bày, giải trình, giãi bày, bày tỏ, tỏ bày, giãi tỏ, diễn đạt; ~ своё де́ло trình bày (giải trình) công việc của mình; ~прóсьбу trình bày (giãi bày) lời yêu cầu; ~ что-л. в пи́сьменной фо́рме trình bày (giải trình) điều gì bằng văn bản; ~ свои́ми слова́ми kể lại (thuật lại, trình bày) theo cách của mình

излени́ться *сов. разг.* đâm lười, lười ra, trở nên lười biếng

излёт *м.*: пу́ля на ~е (viên) đạn hết đà

излече́ни||е *с.* 1. (*лечение*) (sự) điều trị, chữa bệnh; находи́ться на ~и đang điều trị (chữa trị, chữa bệnh); 2. (*выздоровление*) (sự) khỏi bệnh

излеч|и́вать, излечи́ть (*В*) chữa trị, chữa bệnh; *сов.* chữa khỏi bệnh

излеч|и́ваться, излечи́ться (от *Р*) chữa trị, chữa bệnh; *сов.* lành bệnh, khỏi bệnh; 2. *тк. несов.* (*поддаваться лечению*) (có thể) chữa khỏi được, khỏi được

излечи́мость *ж.* (khả năng) chữa được, chữa khỏi được

излечи́мый *прил.* có thể chữa được, chữa khỏi được, khỏi được

излечи́ть *сов. см.* излéчивать

излечи́ться *сов. см.* излéчиваться 1

излива́ть, излить (*В*) thổ lộ, tỏ bày, bày tỏ, giãi bày, bộc bạch; (*В* на *В*) trút; ~ кому́-л. свои́ чу́вства thổ lộ (tỏ bày, bày tỏ) tình cảm của mình với ai; ~ гнев на кого́-л. trút giận (trút cơn phẫn nộ) vào ai; ✧ ~ ду́шу bộc bạch tâm can, thổ lộ nỗi lòng, dốc bầu tâm sự

излива́ться, излиться thổ lộ tâm tình, tỏ bày tình cảm; ~ в выраже́ниях благода́рности luôn miệng cám ơn, cảm ơn rối rít

излить(ся) *сов. см.* излива́ть(ся)

излиш||ек *м.* 1. (phần, số) thừa, dư; ~ки хле́ба (số) lúa mì thừa; 2. (*чрезмерное количество*) số lượng quá nhiều; ✧ с ~ком thừa

излише́ств||о *с.* (sự) thái quá, quá đáng, quá mức, quá độ; архитекту́рные ~а kiến trúc rườm rà, những thứ rườm rà về kiến trúc

излишн||ий *прил.* 1. (*превышающий потребность*) thừa, dư, thừa thãi, thừa mứa; (*чрезмерный*) thái quá, quá đáng, quá xá, quá mức, quá độ, quá chừng; ~ие подро́бности những chi tiết thừa; 2. (*ненужный*) không cần thiết; ~яя предосторо́жность quá cẩn thận không cần thiết

излия́ни||е *с.*: ~я (*или* ~я чувств) (sự) thổ lộ tình cảm, bày tỏ tình cảm

изловú́ть *сов.* (*В*) *разг.* bắt (tóm, chộp) được

изловчи́ться *сов.* (+ *инф.*) *разг.* xoay xở, tìm kế, tìm cách

изложе́ние *с.* 1. (sự) trình bày, giải trình, giãi bày, bày tỏ, tỏ bày, giãi tỏ, diễn đạt; 2. (*пересказ*) bài thuật; кра́ткое ~ (bài) tóm tắt, toát yếu, lược thuật

изложи́ть *сов. см.* излага́ть

изло́жница *ж. тех.* khuôn đúc thỏi

изло́м *м.* 1. (*место разлома*) (chỗ) gãy, vỡ; 2. (*изгиб*) (chỗ) đứt gãy, gấp khúc, uốn cong vắt; ~ бровéй lông mày cong vắt; 3. *перен.*: душе́вный ~ (trạng thái) tâm thần thác loạn

изло́манн||ый *прил.* 1. gãy khúc, gãy góc, gấp khúc, chữ chi; ~ по́черк chữ viết gãy góc; ~ая ли́ния đường gấp khúc, đường chữ chi; 2. *перен. разг.* (*изуродованный*) hư hỏng; (*неестественный*) bất thường, kỳ quặc

излома́ть *сов.* (*В*) 1. (*сломать*) bị gãy, đánh gãy, đập vỡ; 2. *перен. разг.* (*изуродовать*) làm hỏng (hư hỏng); ~ чью-л. жизнь làm hỏng đời ai

излома́ться *сов.* (bị) gãy, vỡ

излуча́тель *м. тех.* máy bức xạ (phát xạ)

излуч||а́ть *несов.* (*В*) 1. phát, toả, phát ra, toả ra, bức xạ, phát xạ; ~ свет phát (toả) sáng, phát quang; 2. *перен.* sáng lên; её глаза́ ~а́ют ра́дость mắt chị ấy sáng lên niềm vui, niềm hân hoan rực sáng trong mắt nàng

излуча́ться *несов.* (được) phát ra, toả ra, bức xạ, phát xạ

излуче́ние *с.* (sự) phát ra, toả ra, bức xạ, phát xạ; ионизи́рующее ~ bức xạ ion hoá; радиоакти́вное ~ tia phóng xạ, bức xạ phóng xạ; тепловóе ~ bức xạ nhiệt

излу́чина *ж.* khúc cong, khúc uốn lượn, (vòng) cung: ~ реки́ khúc uốn lượn của sông, (vòng) cung sông

излю́бленн||ый *прил.* ưa thích nhất, thích nhất, yêu quý nhất; ~ое заня́тие việc ưa thích nhất; ~ое выраже́ние lời nói (lối nói) ưa thích nhất

измáзать *сов.* (*В*) 1. (*испачкать*) làm bẩn, bôi bẩn, vấy bẩn, làm nhơ, làm nhớp; ~ пла́тье vấy bẩn áo; ~ ру́ки làm bẩn tay; ~ себе́ лицо́ làm bẩn mặt, bị nhọ mặt; 2. (*истратить — краску и т.п.*) quét (bôi, xoá, phết) hết

измáзаться *сов.* (bị) bẩn, lấm, bôi bẩn, nhọ; ~ черни́лами (bị) bẩn mực; ~ кра́сками (bị) lấm sơn

измáрать *сов.* (*В*) làm bẩn, bôi bẩn

измáраться *сов.* (bị) bẩn, vấy bẩn, bôi bẩn

измáтывать, измотáть (*В*) *разг.* làm... kiệt sức (mệt nhoài, mệt lử), tiêu hao; измотáть свои́ не́рвы giày vò (làm tổn hại) thần kinh của mình; измотáть проти́вника tiêu hao lực lượng địch

измáтываться, измотáться *разг.* kiệt sức, kiệt lực, mệt nhoài, mệt lử, bị tiêu hao

измельчáть I *сов. см.* мельчáть

измельч||áть II, измельчи́ть (*В*) nghiền, tán, giã, nghiền (tán, giã, xé) nhỏ; ~ить что-л. в порошóк nghiền (tán, giã) cái gì thành bột

измельче́ние *с.* (sự) nghiền nhỏ, tán nhỏ, giã nhỏ, xé nhỏ

измельчи́ть *сов. см.* измельчáть II

изме́на *ж.* 1. (*предательство*) (sự) phản bội, bội phản, phản trắc, phản phúc; госуда́рственная ~, ~ ро́дине phản quốc, phản bội Tổ quốc; 2. (*в любви*) (sự) bội tình, phụ tình, bội bạc, phụ bạc, bạc tình, thay lòng đổi dạ; супру́жеская ~ ngoại tình, bội tình, phụ tình

измене́ни||е *с.* 1. (sự) thay đổi, biến đổi, sửa đổi, biến thiên, biến chuyển, chuyển biến, biến động; ~ положе́ния tình hình thay đổi, biến chuyển tình hình, thay đổi tình thế; ~ пла́на sửa đổi kế hoạch; ~ направле́ния đổi hướng, thay đổi phương hướng; ~ температу́ры biến thiên (biến động, biến đổi) của nhiệt độ; ~ фо́рмы biến dạng, biến hình, biến đổi hình dáng; 2. (*поправка*) (điều, sự) sửa đổi, tu chỉnh; вноси́ть ~я sửa đổi; ~я в конструкции самолётов những sửa đổi trong cấu tạo của máy bay; без ~я không thay đổi, không sửa đổi

измени́ть I, II *сов. см.* изменя́ть I, II

измени́ться *сов. см.* изменя́ться

изме́нник *м.* 1. kẻ phản bội (bội phản, phản trắc, phản phúc); ~ ро́дины kẻ phản quốc (phản bội Tổ quốc); 2. *разг. уст.* (*в любви*) kẻ bội tình (phụ tình, thay lòng đổi dạ)

изме́нически *нареч.* (một cách) phản trắc, phản phúc

изме́ннический *прил.* phản trắc, phản phúc

изме́нчивость *ж.* (tính, sự) hay thay đổi, biến dị, biến thiên, vô thường; ~ вещей *филос.* tính biến dị (vô thường) của sự vật; ~ ви́дов *биол.* tính biến dị của các loài; ~ температу́ры tính biến đổi (biến thiên) của nhiệt độ

изме́нчивый *прил.* hay thay đổi, biến dị, biến thiên, vô thường; ~ хара́ктер tính tình hay thay đổi, tính đồng bóng, bất thường tính

изменя́емость *ж.* (tính) khả biến, biến đổi, thay đổi

изменя́ем||ый *прил.* khả biến, biến đổi, thay đổi; ~ые величи́ны *мат.* những đại lượng khả biến

изменя́ть I, измени́ть (*В*) thay đổi, biến đổi, cải biến, làm thay đổi, đổi, thay; (*вносить поправки*) sửa đổi; ~ положе́ние làm thay đổi tình hình; ~ курс а) đổi hướng; б) *перен.* thay đổi đường lối; ~ своё мне́ние о ко́м-л. thay đổi ý kiến về ai; ~ своё отноше́ние к кому́-л. thay đổi thái độ đối với ai; ~ ход собы́тий làm thay đổi tình thế; ~ и́мя đổi (thay) tên, cải danh

измен||я́ть II, измени́ть (*Д*) 1. (*предавать*) phản bội, phản lại; измени́ть ро́дине phản quốc, phản bội Tổ quốc; ~ прися́ге phản bội lời tuyên thệ; bội minh, bội thệ (*уст.*); ~ своему́ до́лгу bỏ nhiệm vụ của mình; 2. (*в любви*) bội tình, phụ tình, bạc tình, thay lòng đổi dạ; 3. *перен.*: е́сли па́мять мне не ~я́ет nếu tôi nhớ không nhầm; си́лы измени́ли ему́ sức nó đã kiệt; сча́стье ~я́ет мне tôi gặp vận đen (gặp đận xui, gặp sự không may); ✧ ~ себе́ làm ngược hẳn với thói quen, làm trái những nguyên tắc của mình

изменя́ться, измени́ться thay đổi, biến đổi, biến chuyển, chuyển biến, biến thiên, biến động; ~ к лу́чшему thay đổi (biến chuyển, chuyển biến) theo chiều tốt hơn, trở nên khá hơn; положе́ние измени́лось tình hình đã thay đổi (biến chuyển, chuyển biến); ✧ измени́ться в лице́ biến đổi sắc mặt, thay đổi nét mặt

измере́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) đo, đo lường; (*землемерное*) (sự) đo đạc, đạc điền; (*жидких и сыпучих тел*) (sự) đong, lường, đong lường; ~ длины́ đo chiều dài; ~ температу́ры đo nhiệt độ; ~ глубины́ đo độ sâu; 2. (*измеряемая величина*) chiều; chiều đo, kích thước; три ~я ba chiều

измёрзнуть *сов. разг.* (bị) rét cóng, lạnh cóng

измери́мый *прил.* (có thể) đo được

измери́тель *м.* máy (khí cụ, đồng hồ) đo; ~ влажности ẩm kế; ~ си́лы то́ка dòng kế

измери́тельный *прил.* (để) đo, đo lường; ~ прибо́р khí cụ (dụng cụ, máy, đồng hồ) đo

изме́рить *сов. см.* измеря́ть

измеря́ть, изме́рить (*В*) 1. đo, đo lường; (*землю*) đo đạc, trắc đạc, đạc; (*жидкие и сыпучие тела*) đong, lường, đong lường; ~ глубину́ đo độ sâu; ~ кому́-л. температу́ру đo nhiệt độ cho ai; 2. *перен.* (*представлять размеры чего-л.*) lường, ước lượng

измер||я́ться *несов.* (được) đo, tính; время ~я́лось тепе́рь не мину́тами, а секу́ндами bây giờ phải tính từng giây chứ không phải từng phút nữa, bây giờ là lúc hết sức khẩn trương; запа́сы ~я́ются то́ннами dự trữ tính bằng tấn

изможде́ние *с.* (trạng thái) kiệt sức, kiệt lực, suy mòn, gầy mòn

изможде́нн||ый *прил.* kiệt sức, kiệt lực, suy mòn, mệt nhoài, mệt lả, bủn rủn, phờ phạc; ~ое лицо́ mặt mày phờ phạc (bờ phờ)

измока́ть, измо́кнуть *разг.* (bị) ướt sũng, ướt sạch

измо́кнуть *сов. см.* измока́ть

измо́**р** *м.*: брать кре́пость ~ом tuyệt lương để bắt pháo đài địch hàng phục; брать кого́-л. ~ом, на ~ а) hành ai khốn khổ mãi đến phải chịu thua; б) kỳ kèo xin xỏ ai mãi đến phải chịu đồng ý

и́зморозь *ж.* sương muối

и́морось *ж.* mưa bụi, mưa phùn

измота́ть(ся) *сов. см.* изма́тывать(ся)

изму́ченный *прил.* mệt nhoài, mệt lử, mệt lả, mệt rã rời, mệt phờ, phờ phạc, kiệt sức, kiệt lực

изму́чить *сов.* (*В*) tra tấn, đày đoạ, hành hạ, giày vò; (*изнурить*) làm kiệt sức, làm kiệt lực

изму́читься *сов.* bị khốn khổ, chịu nhiều đau khổ; (*изнуриться*) (bị) kiệt sức, kiệt lực

измыва́тельство *с. разг.* (sự) chế nhạo, nhạo báng

измыва́ться *несов.* (над *Т*) *разг.* chế nhạo, nhạo báng

измы́зганный *прил. разг.* bẩn, bẩn thỉu

измы́слить сов. *см.* измышля́ть

измышле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) bịa, phịa, bịa đặt, bịa tạc; 2. (*выдумка*) (điều, lối) bịa đặt, bịa tạc

измышля́ть, измы́слить (*В*) 1. bịa, phịa, bịa đặt, bịa tạc; 2. (*придумывать*) nghĩ ra

измя́**тый** *прил.* nhàu, bị vò nhàu, nhàu nát; (*с вмятинами*) móp, móp mép, bẹp, bẹp dí, bẹp nát, giập

измя́**ть** *сов.* (*В*) 1. làm nhàu, vò nhàu; (*покрыть вмятинами*) làm (bóp) móp, làm (bóp) bẹp; 2. (*ногами, колёсами и т. п.*) giẫm lên, xéo lên

измя́**ться** *сов.* (bị) nhàu, vò nhàu, móp, bẹp, giập

изна́нк||а *ж.* 1. (mặt, bề) trái; ~ тка́ни mặt trái của vải; 2. *перен.* mặt trái, mặt tiêu cực; ✧ с ~и từ (ở) mặt trái, từ (ở) phía trong, từ (ở) phía sau

изнаси́лование *с.* (sự) hiếp dâm, cưỡng dâm, cưỡng hiếp, hãm hiếp, hiếp

изнаси́ловать *сов. см.* наси́ловать 1

изнача́льный *прил. книжн.* khởi thuỷ, nguyên thuỷ

изна́шива||емость *ж.*, **~ние** *с.* (sự, độ) mòn, hao mòn

изна́шивать, износи́ть (*В*) mặc mòn, mặc sờn, mặc hỏng, đi mòn, đi hỏng

изна́шиваться, износи́ться (bị) mòn, sờn, hỏng; (*срабатываться*) (bị) mòn, hao mòn

изне́женность *ж.* (sự, tính) mềm yếu, ẻo lả, nhu nhược, yếu đuối

изне́женный *прил.* mềm yếu, ẻo lả, nhu nhược, yếu đuối

изне́живать, изне́жить (*В*) làm... mềm yếu (ẻo lả, nhu nhược)

изне́живаться, изне́житься trở nên mềm yếu, đâm ra ẻo lả

изне́жить(ся) *сов. см.* изне́живать(ся)

изнемога́ть, изнемо́чь mệt nhoài, mệt lử, mệt phờ, kiệt sức, kiệt lực; ~ от жары́ mệt nhoài vì nóng bức; ~ от уста́лости mệt lử

изнеможе́ни||е *с.* (sự) mệt nhoài, mệt lử, mệt phờ, kiệt sức, kiệt lực; рабо́тать до ~я làm đến kiệt sức

изнемо́чь *сов. см.* изнемога́ть

изне́рвнич||аться *сов. разг.* hết sức lo lắng, rất bồn chồn; она́ совсе́м ~алась bà ta hết sức lo lắng

изничто́жить *сов. разг. см.* уничто́жить

изно́с *м.* (sự, độ) mòn, hao mòn, hư hỏng; испыта́ние на ~ thử độ mòn; э́той мате́рии нет ~a vải này rất bền (khó sờn); норма́льный ~ *эк.* hao mòn bình thường; возмеще́ние ~a *эк.* (sự) bù hao

износи́ть(ся) *сов. см.* изна́шивать(ся)

изно́шенность *ж.* (độ) mòn, hao mòn

изно́шенный *прил.* (bị) mòn, sờn, hư hỏng, cũ; (*сработанный*) (bị) mòn, hao mòn

изнур||е́ние *с.*, **~ённость** *ж.* (sự, tình trạng) kiệt sức, kiệt lực; рабо́тать до ~е́ния làm đến kiệt sức

изнурённый *прил.* kiệt sức, kiệt lực, kiệt quệ, mệt lả, mệt lử

изнури́тельн||ый *прил.* làm kiệt sức (kiệt quệ, tổn sức, hao tổn sức lực); (*тяжёлый*) nặng nhọc; ~ труд lao động nặng nhọc; ~ая жара́ cái nóng làm kiệt sức (làm phờ phạc cả người); ~ая лихора́дка bệnh sốt làm mòn mỏi sức lực

изнури́ть *сов. см.* изнуря́ть

изнуря́ть, изнури́ть (*В*) làm... kiệt sức (kiệt quệ, mòn mỏi, hao tổn sức lực)

изнутри́ *нареч.* từ trong, từ bên trong, từ trong ra; (*с внутренней стороны*) (ở) bên trong; дверь заперта́ ~ cửa khoá bên trong

изныва́ть *несов.* 1. (*мучиться*) bị giày vò (khổ sở, đày đoạ), đau khổ, quằn quại; ~ под гнётом quằn quại dưới ách áp bức; 2. (*изнемогать*) mệt nhoài, mệt lử, kiệt sức, kiệt lực; ~ от жары́ mệt nhoài vì nóng bức; ~ от жа́жды khốn khổ vì khát, chết khát; ~ от тоски́ buồn nhức nhối

изо *см.* из

изоба́ра *ж. физ.* đường đẳng áp

изобари́ческий *прил. физ.* đẳng áp, đồng khối

изоба́та *ж. геогр.* đường đẳng sâu

изоби́ли||е *с.* (sự) dồi dào, thừa thãi, phong phú, đầy đủ, dư dật, sung túc, sung mãn; ~ проду́ктов dồi dào sản phẩm; в ~и dồi dào, thừa thãi; жить в ~и sống sung túc

изоби́л||овать *несов.* (*Т*) có nhiều, chứa nhiều; о́зеро ~ует ры́бой hồ có nhiều cá; ~ оши́бками đầy (có nhiều) lỗi

изоби́льный *прил.* dồi dào, thừa thãi, phong phú, đầy đủ, dư dật, sung túc, sung mãn, có nhiều

изобли́ч||ать, изобличи́ть (*В*) 1. (*уличать в чём-л.*) bắt quả tang; (*разоблачать*) vạch mặt, lật tẩy, lật mặt, lột mặt, vạch trần, bóc trần; изобличи́ть кого́-л. во лжи vạch trần (lật tẩy, lật mặt, lột mặt) ai nói dối; изобличи́ть коррупционе́ра vạch mặt (lật mặt, lật tẩy, lột mặt) kẻ tham nhũng; 2. *тк. несов.* (*ясно показывать*) tỏ rõ, chỉ rõ, chứng tỏ; акце́нт ~а́ет в нём иностра́нца giọng lơ lớ tỏ rõ anh ta là người nước ngoài

изобличе́ние *с.* (sự) bắt quả tang; (*разоблачение*) (sự) vạch mặt, lật tẩy, lật mặt, lột mặt, vạch trần, bóc trần

изобличи́тель *м.* người vạch mặt (lật mặt, bóc trần)

изобличи́тельный *прил.* quả tang, đủ chứng cớ vạch mặt

изобличи́ть *сов. см.* изоблича́ть 1

изобража́ть, изобрази́ть (*В*) 1. tả, miêu tả, mô tả, khắc hoạ; 2. (*на сцене*) diễn, biểu diễn; 3. (*выражать*) tỏ ra, thể hiện, biểu hiện, lộ ra, để lộ ra, phản ánh; его́ лицо́ изобрази́ло трево́гу mặt anh ấy lộ rõ nỗi lo ngại; 4. (*копировать*) bắt chước; 5. *тк. несов.* (*быть изображённым*) tả; ✧ ~ из себя́ làm ra vẻ (làm ra điều) là...

изобража́ться, изобрази́ться tỏ rõ, hiện rõ, lộ rõ, thể hiện, biểu hiện, phản ánh; на его́ лице́ изобрази́лось кра́йнее изумле́ние mặt anh đó lộ rõ (hiện rõ, thể hiện) sự ngạc nhiên cực độ

изображе́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) tả, miêu tả, mô tả, khắc hoạ, biểu hiện, biểu diễn; усло́вное ~ biểu hiện quy ước; графи́ческое ~ biểu diễn bằng đồ thị; ~ рельефа́ biểu diễn địa hình; 2. (*то, что изображено*) hình, ảnh, hình ảnh, hình tượng; чёрно-бе́лое ~ ảnh (hình) trắng đen; ~ на экра́не hình (hình ảnh) trên màn bạc; ~ в зе́ркале hình (hình ảnh) trong gương

изобрази́тельн||ый *прил.* thể hiện, biểu hiện, tạo hình, tượng hình; ~ язы́к ngôn ngữ tượng hình; ~ приём thủ pháp thể hiện (biểu hiện, biểu diễn); ~ые сре́дства những phương tiện thể hiện (biểu hiện, biểu diễn); ✧ ~ые иску́сства nghệ thuật tạo hình

изобрази́ть *сов. см.* изобража́ть 1–4

изобрази́ться *сов. см.* изобража́ться

изобрести́ *сов. см.* изобрета́ть

изобрета́тель *м.* người sáng chế (phát minh)

изобрета́тельность *ж.* (sự, óc) nhanh trí, sáng trí, sáng tạo

изобрета́тельный *прил.* có óc sáng tạo, nhanh trí, sáng trí

изобрета́тельск||ий *прил.* (thuộc về) sáng chế, phát minh; ~ая де́ятельность hoạt động sáng chế

изобрета́тельство *с.* (hoạt động) sáng chế, phát minh

изобрета́ть, изобрести́ (*В*) sáng chế, phát minh

изобрете́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) sáng chế, phát minh; 2. (*то, что изобретено*) (vật, điều) sáng chế, phát minh

изо́гнут||ый *прил.* cong, uốn cong; ~ нос mũi khoằm (khoăm, khoằm); кре́сло с ~ыми но́жками ghế chân quỳ (chân cong)

изогну́ть(ся) *сов. см.* изгиба́ть(ся)

изо́дранный *прил.* rách bươm, rách tươm, rách mướp, rách nát, rách tổ đỉa

изодра́ть(ся) *сов. см.* изорва́ть(ся)

изоизда́ние *с.* ấn phẩm nghệ thuật

изойти́ *сов. см.* исходи́ть III

изолга́ться *сов.* quen nói dối, nói láo luôn, nói lếu nói láo

изоли́ния *ж. геогр.* đường đẳng trị

изоли́рованно *нареч.* (một cách) riêng, riêng lẻ, riêng rẽ, riêng biệt, biệt lập

изоли́рованность *ж.* (sự, tính chất) riêng lẻ, riêng rẽ, riêng biệt, biệt lập

изоли́рованн||ый *прил.* 1. (*обособленный*) riêng, riêng lẻ, riêng rẽ, riêng biệt, biệt lập; ~ые фа́кты những sự kiện riêng biệt; ~ая ко́мната phòng riêng; 2. *тех.* cách ly, cách điện, cách nhiệt, cách âm; ~ провод dây cách điện

изоли́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*обособлять*) để riêng, tách biệt, cách biệt;

(*политически*) cô lập; 2. (*помещать отдельно*) cách ly; ~ больно́го cách ly người ốm; ~ престу́пника biệt giam (giam riêng) tên tội phạm; 3. *тех.* cách ly, cách điện, cách nhiệt, cách âm

изоля́тор *м.* 1. *тех.* (*вещество*) (chất) cách ly, cách điện, cách nhiệt, cách âm; 2. *эл.* (*приспособление*) (cái, sự) cách điện; 3. (*больничный*) phòng cách ly

изоляцио́н||изм *м.* chủ trương (chủ nghĩa) biệt lập

изоляцио́н||ист *м.* người theo chủ trương (chủ nghĩa) biệt lập

изоляцио́нн||ый *прил.* (để) cách ly, cách điện, cách nhiệt, cách âm; ~ая ле́нта băng cách điện

изоля́ция *ж.* 1. (sự) để riêng, tách biệt, cách biệt; cô lập; cách ly (*ср.* изоли́ровать); 2. *тех.* (*действие*) (sự) cách điện, cách nhiệt, cách âm; (*слой диэлектрика*) (chất) cách điện, cách nhiệt, cách âm; 3. *эл. разг.* (*лента*) băng cách điện

изоме́р *м.* 1. *хим.* chất đồng phân; 2. *физ.* izomer

изомера́за *ж. хим.* men đồng phân

изомери́я *ж. хим.* (hiện tượng) đồng phân

изоме́рный *прил.* đồng phân

изоморфи́зм *м.* (tính) đồng hình, đẳng cấu

изомо́рфный *прил.* đồng hình, đẳng cấu

изорва́ть *сов.* (*В*) xé nát, xé rách

изорва́ться *сов.* (bị) rách bươm, rách nát

изоте́рма *ж. геогр., физ.* đường đẳng nhiệt

изотерми́ческий *прил. геогр., физ.* đẳng nhiệt

изото́п *м.* (chất) đồng vị; лёгкий ~ đồng vị nhẹ; тяжёлый ~ đồng vị nặng

изотопи́ческий, изото́пный *прил.* (thuộc về) chất đồng vị

изотр||опи́я *ж.*, **~о́пность** *ж. физ.* (tính) đẳng hướng

изотро́пный *прил.* đẳng hướng

изохр||омати́ческий, ~о́мный *прил. физ.* đẳng sắc

изохро́нность *ж.* (tính) đẳng thời

изохро́нный *прил.* đẳng thời

изощрённость *ж.* (sự, tính) tinh tế, tinh vi, minh mẫn, sắc sảo

изощрённый *прил.* tinh tế, tinh vi, minh mẫn, sắc sảo; ~ слух tai thính; ~ ум trí tuệ tinh tế (sắc sảo, minh mẫn)

изощри́ть(ся) *сов. см.* изощря́ть(ся)

изощря́ть, изощри́ть (*В*) làm... tinh tế thêm (tinh vi hơn), trau giồi; ~ свой ум trau giồi trí tuệ

изощря́ться, изощри́ться 1. (trở nên) tinh tế hơn, tinh vi hơn; 2. *тк. несов.* trổ tài; ~ в остроу́мии trổ tài hóm hỉnh; ~ в эпи́тетах trổ tài văn chương

из-под *предлог.* (*откуда*) từ (phía) dưới; вы́лезти ~ стола́ từ dưới gầm bàn bò ra; ~ земли́ từ dưới đất; ~ Москвы́ từ ngoại ô Moskva; ~ Ку́рска từ vùng phụ cận Kursk; 2. (*в сочетании с гл.* уйти́, освободи́ться *и т. п.*): вы́йти ~ влия́ния кого́-л. thoát khỏi ảnh hưởng của ai; бежа́ть ~ стра́жи trốn thoát cảnh giam cầm; 3. (*для, от*) (để) đựng, chứa; коро́бка ~ конфе́т hộp đựng kẹo; ба́нка ~ варе́нья lọ đựng mứt

изразе́ц *м.* (tấm) gạch tráng men, carô sứ

изразцо́вый *прил.* (được) lát gạch tráng men, ốp carô sứ

израи́льский *прил.* (thuộc về) Israel, Ixraen

израильтя́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Israel (Ixraen)

изра́ненный *прил.* bị thương nhiều chỗ, có nhiều vết thương

изра́нить *сов.* (*В*) làm... bị thương nhiều

израсхо́довать *сов. см.* расхо́довать

и́зредка *нареч.* 1. (*иногда*) thỉnh thoảng, thi thoảng, đôi khi, đôi lúc, năm thì mười hoạ; 2. (*кое-где*) đôi nơi, đôi chỗ, ở vài nơi

изре́занн||ый *прил.*: ~ая береговая ли́ния đường bờ cắt xẻ; ~ая ме́стность địa hình bị chia cắt

изреза́ть, изре́зать(*В*) 1. (*на куски*) cắt (chặt) nhỏ; 2. (*сделать много порезов*) cắt (chặt đứt) nát; (*стол, доску и т. п.*) rạch (băm, khía, khắc) nát; 3. (*пересечь*) cắt xẻ, chia cắt

изре́зать *сов. см.* изреза́ть

изрека́ть, изре́чь (*В*) *ирон.* phán, thốt (nói) ra; ~ и́стину phán (thốt ra) chân lý

изрече́ни||е *с.* danh ngôn, châm ngôn, cách ngôn; ~я вели́ких люде́й danh ngôn của các bậc vĩ nhân

изре́чь *сов. см.* изрека́ть

изрешети́ть *сов.* (*В*) đâm lỗ chỗ

изрисова́ть *сов.* (*В*) vẽ đầy

изруби́ть *сов.* (*В*) 1. chặt (băm) nát, băm nhỏ; ме́лко ~ что́-л. băm nhỏ cái gì; 2. (*шашками*) chém chết

изруга́ть *сов. разг.* (*В*) chửi mắng té tát (thậm tệ)

изрыга́ть, изрыгну́ть (*В*) 1. nôn (mửa, oẹ, thổ, trớ) ra; *перен.* phun (nhổ, nhả) ra; ~ пи́щу oẹ đồ ăn ra; ого́нь phun ra lửa; 2. *перен.* (*произносить, выкрикивать*) té tát, văng; ~ руга́тельства văng tục, chửi mắng té tát, té tát chửi

изрыгну́ть *сов. см.* изрыга́ть

изры́тый *прил.* bị đào (bới) nát, bị đào bới tung; (*о дороге*) gồ ghề, mấp mô, lồi lõm

изры́ть *сов.* (*В*) đào (bới) nát, đào bới tung

изря́дно *нареч. разг.* khá, khá nhiều; ~ вы́пить uống rượu nhiều (khá nhiều)

изря́дн||ый *прил. разг.* khá; (*по величине*); khá lớn, khá to; (*по количеству*) khá nhiều; (*по силе*) khá mạnh; ~ое расстоя́ние khoảng cách khá xa; ~ая су́мма де́нег số tiền khá lớn

изуве́р *м.* 1. người cuồng tín; 2. *перен.* (*изверг*) kẻ hung ác, ác ôn

изуве́рский *прил.* 1. cuồng tín; 2. *перен.* hung ác, dã man, man rợ, tàn bạo, tàn nhẫn

изуве́чить *сов.* (*В*) làm... tàn tật (què quặt)

изуве́читься *сов.* (bị) tàn tật, què quặt

изуми́тельно *нареч.* (một cách) tuyệt đẹp, tuyệt diệu, tuyệt vời

изуми́тельный *прил.* tuyệt đẹp, tuyệt diệu, tuyệt vời, tuyệt mỹ, kỳ diệu

изуми́ть(ся) *сов. см.* изумля́ть(ся)

изумле́ние *с.* (sự) hết sức ngạc nhiên, sửng sốt, kinh ngạc; приходи́ть в ~ hết sức ngạc nhiên, sửng sốt, kinh ngạc; ngã ngửa ra (*разг.*); приводи́ть кого́-л. в ~ làm ai sửng sốt (kinh ngạc, hết sức ngạc nhiên)

изумлённ||ый *прил.* rất đỗi ngạc nhiên, sửng sốt, kinh ngạc; с ~ым ви́дом có vẻ hết sức ngạc nhiên (kinh ngạc, sửng sốt)

изумля́ть, изуми́ть (*В*) làm... hết sức ngạc nhiên (sửng sốt, kinh ngạc)

изумля́ться, изуми́ться rất đỗi ngạc nhiên, sửng sốt, kinh ngạc

изумру́д *м.* émeraude, emơrôt, ngọc lục bảo

изумру́дный *прил.* 1. (thuộc về) émeraude, emơrôt, ngọc lục bảo, bích ngọc; 2. (*ярко-зелёный*) (màu) xanh tươi, lục tươi

изуро́дованный *прил.* méo, méo mó; (*испорченный*) hư hỏng; (*искалеченный*) tàn tật, què quặt; đui què mẻ sứt (*разг.*)

изуро́довать *сов. см.* уро́довать

изу́стно *нареч.* (bằng cách) truyền khẩu, truyền miệng

изу́стн||ый *прил.* truyền khẩu, truyền miệng; ~ая литерату́ра văn chương truyền khẩu (truyền miệng); ~ое преда́ние truyền thuyết, chuyện truyền khẩu

изуча́ть, изучи́ть (*В*) 1. học, học tập; (*овладевать*) thạo, thông thạo, nắm vững, tinh thông; ~ ремесло́ học nghề; ~ иностра́нный язы́к học ngoại ngữ; 2. (*исследовать*) nghiên cứu, điều nghiên, khảo sát, khảo cứu, tìm hiểu; ~ вопро́с nghiên cứu (điều nghiên, khảo sát) vấn đề

изуче́ние *с.* 1. (sự) học, học tập; (*овладение*) (sự) thông thạo, nắm vững, tinh thông; 2. (*исследование*) (sự) nghiên cứu, điều nghiên, khảo sát, khảo cứu, tìm hiểu; внима́тельное ~ nghiên cứu (điều nghiên) kỹ lưỡng

изучи́ть *сов. см.* изуча́ть

изъе́денный *прил.* bị gặm (nhấm, gặm nhấm, ăn mòn); ~ мыша́ми bị chuột gặm (nhấm); ~ ржа́вчиной (bị) han gỉ

изъе́здить *сов.* (*В*) *разг.* đi khắp; ~ весь мир, весь свет đi khắp thế giới

изъе́зженн||ый *прил.*: ~ая доро́га đường đất xe chạy nát, đường xe chạy mòn

изъе́сть *сов.* (*В*) gặm, nhấm, gặm nhấm, ăn mòn, ăn hỏng

изъяви́тельн||ый *прил.*: ~ое наклоне́ние *грам.* thể trần thuật, lối trình bày

изъяви́ть *сов. см.* изъявля́ть

изъявле́ние *с.* (sự) bày tỏ, tỏ ra, biểu lộ, biểu hiện; ~ благода́рности tỏ lòng biết ơn, tuyên dương

изъявля́ть, изъяви́ть (*В*) bày tỏ, biểu lộ, bộc lộ, biểu hiện; ~ жела́ние bày tỏ ý muốn của mình; ~ согла́сие đồng ý, biểu lộ sự đồng ý

изъя́н *м.* (chỗ) hư, hỏng, hư hỏng; (*недостаток*) khuyết tật, tì vết, thiếu sót, khuyết điểm, tật; това́р с ~ом hàng hóa có tì vết

изъясня́ться *несов.* nói, nói chuyện; ~ на иностра́нном языке́ nói tiếng nước ngoài

изъя́ти||е *с.* 1. (*действие*) (sự) thu hồi; (*конфискация*) (sự) tịch thu, trưng thu; ~ что́-л. из употребле́ния thu hồi cái gì không cho sử dụng; ~ хле́бных изли́шков *ист.* trưng thu số lúa mì thừa; 2. (*исключение*) ngoại lệ; все без ~я tất cả mọi người không trừ một ai

изъя́ть *сов. см.* изыма́ть

изыма́ть, изъя́ть (*В*) thu hồi; (*конфисковать*) tịch thu, trưng thu; ~ что́-л. из обраще́ния thu hồi cái gì không để lưu thông (không cho lưu hành)

изыска́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) tìm tòi, tìm kiếm; ~ средств к существова́нию kiếm kế sinh nhai, kiếm sống; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*научные*) (sự) nghiên cứu, điều nghiên, tìm tòi; 3. *обыкн. мн.*: ~я (*исследование местности*) (sự) khảo sát, thám sát, điều tra, tìm tòi, thăm dò; геологи́ческие ~я khảo sát (thăm dò) địa chất

изы́сканно *нареч.* (một cách) thanh lịch, thanh tao, thanh cao, cao nhã, tao nhã, trang nhã, tinh tế; быть ~ оде́тым ăn mặc trang nhã (phong nhã, thanh lịch, tao nhã)

изы́сканность *ж.* (sự, tính) thanh lịch, thanh tao, thanh cao, cao nhã, tao nhã, trang nhã, phong nhã, cao khiết, tinh tế

изы́сканн||ый *прил.* thanh lịch, thanh tao, thanh cao, tinh tế, cao nhã, tao nhã, trang nhã, phong nhã, cao khiết, tinh tế; ~ые блю́да những món cao lương mỹ vị (sơn hào hải vị)

изыска́тель *м.* nhà nghiên cứu, người khảo sát (thăm dò)

изыска́тельск||ий *прил.* (thuộc về) nghiên cứu, khảo sát, điều nghiên, điều tra, thăm dò, tìm tòi, thám sát; ~ие рабо́ты công tác nghiên cứu (khảo sát, điều nghiên, thăm dò, điều tra); ~ая па́ртия tổ thăm dò, đội khảo sát

изыска́ть *сов. см.* изы́скивать 1

изы́скивать *несов.* (*В*) 1. tìm, kiếm, tìm kiếm, tìm tòi, tìm (kiếm) được; ~ но́вый спо́соб tìm phương pháp mới; ~ но́вые резе́рвы произво́дства tìm kiếm những nguồn dự trữ mới trong sản xuất; 2. (*исследовать*) nghiên cứu, khảo sát, điều nghiên

изю́бр, изю́брь *м. зоол.* hươu sừng chà (*Cervus elaphus xanthopygus*); nai Canada (*Cervus canadensis xanthopygus*)

изю́м *м.* nho khô; ✧ не фунт ~у không phải là chuyện vặt; chẳng phải là chuyện chơi

изю́мина *ж. разг.* (một) quả nho khô

изю́минк||а *ж. см.* изю́мина; ✧ с ~ой có duyên thầm, có duyên

изя́щество *с.* (về, sự) kiều diễm, yêu kiều, xinh đẹp, duyên dáng, tao nhã, trang nhã, phong nhã

изя́щн||ый *прил.* kiều diễm, yêu kiều, xinh đẹp, duyên dáng, tao nhã, trang nhã, phong nhã; ~ая фигу́ра thân hình kiều diễm (xinh đẹp); ~ костю́м bộ quần áo xinh đẹp (trang nhã); ~ые движе́ния những cử chỉ yêu kiều (duyên dáng); ~ по́черк nét chữ đẹp; ~ стиль văn phong trang nhã, bút pháp tao nhã; ✧ ~ые иску́сства mỹ thuật; ~ая литерату́ра mỹ văn học

ика́ть, икну́ть nấc, nấc cụt

икеба́на *ж.* 1. (nghệ thuật) ikebana, cắm hoa; 2. (*композиция*) kết cấu bó hoa (*theo quy tắc ikebana*)

икеба́нист *м.* chuyên gia ikebana, người cắm hoa mỹ thuật

икну́ть *сов. см.* ика́ть

ико́на *ж.* (bức) tranh thờ, thánh tượng, tượng thánh

ико́ника *ж. опт.* (ngành) iconica

иконобо́рец *м. ист.* người bài thánh tượng

иконобо́рство *с. ист.* (thuyết, sự) bài thánh tượng

иконобо́рческ||ий *прил.*: ~ое восста́ние *ист.* (cuộc) khởi nghĩa bài thánh tượng (*năm 1566*)

иконографи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) đồ tượng học, thánh tượng học; 2. *социол.* ghi hình; ~ая документа́ция tài liệu ghi hình

иконогра́фия *ж.* đồ tượng học, thánh tượng học

иконопи́сец *м.* nhà đồ tượng, người vẽ tranh thờ

и́конопись *ж.* (môn, khoa, ngành) đồ tượng, vẽ tranh thờ

иконоско́п *м. эл.* (bộ) iconoscop

иконоста́с *м.* (bức) thánh tượng bình

икоса́эдр *м. мат.* khối hai mươi mặt

ико́т||а *ж.* (tiếng) nấc, nấc cụt; при́ступ ~ы cơn nấc

икра́ I *ж.* 1. trứng (*của cá, ёж, v. v...*); (*кушанье*) (món) trứng cá; чёрная ~ trứng cá đen; кето́вая ~ trứng cá đỏ; 2.: баклажа́нная ~ (món) cà tím băm, cà dê nghiền; грибна́я ~ (món) nấm băm, nấm nghiền

икра́ II *ж.* (*ноги*) bắp chân, bụng chân, bắp chuối

икрометáние *с.* (sự) đẻ trứng (*nói về cá, ёж, v.v..*)

икрян||о́й *прил.* 1. có trứng; ~а́я ры́ба cá có trứng; 2. (*приготовленный из икры*) (bằng) trứng cá

икс-лучи́ *мн. физ.* X-quang, tia X, quang tuyến X

икэба́на *ж. см.* икеба́на

ил *м.* (đất) bùn, lầy

и́ли *союз* 1. hay, hoặc, hay (hoặc) là, hoặc giả; сего́дня ~ за́втра hôm nay hay (hoặc) ngày mai; вы ~ я anh hay (hay là) tôi; ~... ~... hoặc...hoặc..., hoặc là...hoặc là...; ~ да ~ нет hoặc có hoặc không; 2. *разг.* (*разве*) hay là, phải chăng; ~ вы э́того не зна́ете? hay là (phải chăng) anh không biết điều ấy ư?; 3. (*иначе, в противном случае*) không thì; замолчи́, ~ я уйду́ im đi, không thì tao bỏ đi; 4. (*то есть, иными словами*) hay (tức, nghĩa là); земново́дные, ~ амфи́бии loài ếch nhái hay là (tức là) loài lưỡng cư; 5. *разг.* (*может быть*) hay là, có lẽ; ~ я уйду́ ра́ньше? hay là (có lẽ) tôi về trước nhé?

и́листый *прил.* (có) bùn, lầy bùn

иллюзиони́зм *м.* 1. *филос.* ảo giác luận, thuyết ảo giác; 2. (*вид эстрадного искусства*) ảo thuật; 2. (*в изобразительном искусстве*) thuật gây ảo giác (huyễn ảnh)

иллюзиони́ст *м.* (*актёр*) nhà ảo thuật

иллю́зи||я *ж.* 1. (*обман, чувств*) ảo giác; (*мираж*) ảo ảnh, huyễn ảnh, huyễn tượng; 2. (*ошибочное представление*) ảo tưởng, hoang tưởng, huyễn tưởng; (*необоснованная надежда*) ảo mộng; се́ять ~и gieo rắc ảo tưởng

иллюзо́рность *ж.* (sự, tính chất) hư ảo, huyễn ảo, hão huyền, không thực, viển vông, huyền hoặc, hư huyễn

иллюзо́рн||ый *прил.* hư ảo, huyễn ảo, hão huyền, không thực, viển vông, huyền hoặc, hư huyễn; ~ые наде́жды những hy vọng hão huyền (viển vông)

иллюмина́тор *м. мор., ав.* cửa ló sáng, cửa mạn

иллюмина́ция *ж.* (sự) kết đèn, trang trí đèn; пра́здничная ~ hội hoa đăng, kết đèn ngày hội, trang trí đèn ngày lễ

иллюмин||и́ровать, ~ова́ть *несов. и сов.* (*В*) kết đèn, trang trí đèn

иллюстрати́вный *прил.* (có) minh hoạ; ~ материа́л tài liệu minh hoạ; ~ ме́тод phương pháp minh hoạ (trực quan)

иллюстра́тор *м.* người minh hoạ

иллюстра́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) minh hoạ; 2. (*рисунок*) (tranh) minh hoạ; 3. (*пример*) thí dụ, dẫn chứng

иллюстри́рование *с.* (sự) minh hoạ

иллюстри́рованный *прил.* (có) tranh ảnh, minh hoạ; ~ журна́л báo ảnh, hoạ báo; ~ слова́рь từ điển minh hoạ

иллюстри́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* проиллюстри́ровать) (*В*) *прям. и перен.* minh hoạ; ~ кни́гу minh hoạ cuốn sách; ~ приме́рами minh hoạ bằng thí dụ, lấy thí dụ để minh hoạ

илóт *м.* 1. *ист.* người nông nô của nhà nước (*ở thành Sparte cổ đại*); 2. *перен.* kẻ nô lệ, người dân vô quyền

иль *союз разг. см.* и́ли

им *Т от* он, оно́ *и Д от* они́

имажи́зм *м. см.* имажини́зм

имажини́зм *м. лит.* trường phái (thi phái, chủ nghĩa) hình tượng

имажини́ст *м. лит.* người theo trường phái (thi phái) hình tượng

има́м *м.* 1. (*духовный глава мусульман*) imam, giáo chủ Hồi giáo; 2. (*в мечети — духовное лицо*) imam, giáo sĩ lo việc hành lễ

имби́рн||ый *прил.* (thuộc về) gừng; (*добываемый из имбиря*) (bằng) gừng; (*с имбирём*) (có, với) gừng; ~ое ма́сло dầu gừng

имби́рь *м.* 1. (cây) gừng (*Zingiber officinale*); 2. (*пряность*) gừng, khương

име́йл *м. разг.* (*адрес*) e-mail, i-meo, địa chỉ Internet (điện tử, trên mạng)

име́ние *с.* điền trang, dinh cơ, trang trại

имени́нни||к *м.*, **~ца** *ж.*: он сего́дня ~ hôm nay là ngày lễ thánh (thánh lễ) của anh ta; вы́глядеть ~ком vui sướng ra mặt, có vẻ vui sướng

именины *мн.* (*скл. как ж.*) (ngày) lễ thánh, thánh lễ

именительный *прил.*: ~ паде́ж *грам.* nguyên cách, danh cách; cách một (*разг.*)

именитый *прил.* 1. *уст.* (*знатный*) quyền quý; 2. (*знаменитый*) nổi tiếng, nổi danh, có tiếng, có tên tuổi, lừng danh, trứ danh, lừng lẫy

и́менно *частица* 1. (*как раз*) chính, đúng, chính (đúng) là, đích thị; ~ он э́то сказа́л chính (đích thị, đúng là) nó nói điều đó; ~ э́то он сказа́л nó nói đúng như vậy; вы ~ тот, кого́ я хоте́л ви́деть anh chính (đúng) là người mà tôi muốn gặp; ~ вас пошлю́т chính anh sẽ được cử đi; ~ об э́том речь и идёт vấn đề chính là như vậy, chính là đang nói về việc này; ~ потому́, что... chính vì thế...; ~ так и сле́дует понимать phải hiểu đúng như vậy; ~ поэ́тому chính vì vậy; вот ~! đúng thế!, chính thế!; кто ~? đích thị là ai?; ско́лько ~? cụ thể là bao nhiêu?; где ~? chính thực thì ở đâu?; 2. (*при перечислении*) như là, cụ thể là, tức là, đó là; три цве́та, а ~: бе́лый, си́ний и кра́сный ba màu, cụ thể là trắng, xanh lơ và đỏ; 3. (*при разъяснении, уточнении*) là; я получи́л прия́тное изве́стие, а ~, что мой прое́кт одо́брен tôi có một tin vui là đồ án thiết kế của tôi đã được chấp thuận

именн||о́й *прил.* 1. có ghi tên, ký danh; (*с выгравированным именем*) có khắc tên; ~ы́е часы́ đồng hồ có khắc tên; ~ биле́т vé có ghi tên; ~о́е голосова́ние (cuộc) biểu quyết ký danh; 2. *грам.* (có tính chất) danh từ; ✧ ~ спи́сок danh sách; ~ указа́тель bảng chỉ dẫn tên người

именова́нн||ый *прил.*: ~ое число́ *мат.* danh số

именова́ть *несов.* (*В*) gọi là; (*давать наименование*) đặt tên; ~ себя́... gọi mình là..., tự xưng là...

именова́ться *несов.* gọi tên (lấy tên) là, mang tên, gọi là

имену́емый *прил.* tên (hiệu, tức, tục gọi) là

име́ть *несов.* (*В*) có; ✧ ~ ме́сто có, xảy ra, diễn ra; ~ це́лью định, nhằm, để, nhằm mục đích; ничего́ не ~ про́тив чего́-л. hoàn toàn không phản đối việc gì, đồng ý việc gì; ~ сме́лость, му́жество сде́лать что́-л. dám (có gan, có dũng khí) làm gì

име́||ться *несов.* có; у нас ~ются все возмо́жности для... chúng ta có mọi khả năng để...; ~ются в прода́же có bán; в моём распоряже́нии ~ется ещё два часа́ tôi có hai tiếng đồng hồ nữa; е́сли таковы́е ~ются nếu có những thứ đó; здесь ~ется в виду́, что... ở đây muốn nói đến...; по ~ющимся да́нным theo những tin tức (dữ liệu) có được

и́ми *Т от* они́

и́мидж *м.* hình ảnh, hình tượng

имиджме́йкер *м.* chuyên viên tạo hình ảnh (hình tượng)

имита́тор *м.* người bắt chước (mô phỏng, phỏng tạo)

имитацио́нн||ый *прил.* (được) bắt chước, mô phỏng, phỏng tạo; ~ое моделирование mô hình hoá phỏng tạo

имита́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) bắt chước, mô phỏng, phỏng tạo, phỏng theo; 2. (*подделка*) đồ phỏng tạo, đồ giả; ~ же́мчуга ngọc trai giả (phỏng

tạo); ~ мра́мора cẩm thạch giả (phỏng tạo); 3. *муз.* (sự) mô phỏng, phỏng mẫu

имити́ровать *несов.* (*В*) 1. bắt chước, mô phỏng, phỏng theo; 2. (*подделывать*) phỏng tạo, làm giả; 3. *муз.* mô phỏng, phỏng mẫu

иммане́нтность *ж. филос.* (tính) nội tại

иммане́нтный *прил. филос.* nội tại; ~ зако́н quy luật nội tại

иммигра́нт *м.* (người) dân nhập cư, kiều dân

иммигра́нтский *прил.* (thuộc về) dân nhập cư, kiều dân

иммиграцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) nhập cư, di trú (*sang nước khác*); ~ое законода́тельство luật di trú; ~ая слу́жба sở di trú

иммигра́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) nhập cư, di trú (*sang nước khác*); 2. *собир.* (*иммигранты*) dân nhập cư, kiều dân

иммигри́ровать *несов. и сов.* nhập cư, di trú (*sang nước khác*)

иммобилиза́ция *ж. мед.* (sự) làm bất động, bất động

иммобилизова́ть *несов. и сов. мед.* (*В*) làm bất động, bất động

имморте́ль *м. бот. см.* бессме́ртник

иммуниза́ция *ж. мед.* (sự) gây miễn dịch, gây miễn nhiễm

иммунизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *мед.* gây miễn dịch (miễn nhiễm); 2. *юр.* dành cho... quyền miễn trừ (quyền bất khả xâm phạm)

иммуните́т *м.* 1. *мед.* (sự, tính) miễn dịch, miễn nhiễm; ~ к о́спе miễn dịch (miễn nhiễm) đậu mùa; 2. *юр.* quyền miễn trừ (bất khả xâm phạm); дипломати́ческий ~ quyền miễn trừ (bất khả xâm phạm về) ngoại giao; депута́тский ~ quyền bất khả xâm phạm của dân biểu

имму́нн||ый *прил. мед., биол.* (thuộc về) miễn dịch, miễn nhiễm; ~ая систе́ма организма hệ thống miễn nhiễm (miễn dịch) của cơ thể

иммунодефици́т *м.* (sự, tình trạng) thiếu hụt hệ miễn dịch

иммуно́лог *м.* nhà miễn dịch học, chuyên viên miễn dịch

иммунологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) miễn dịch học, miễn dịch, miễn nhiễm; ~ая реакти́вность (tính, độ) phản ứng miễn dịch

иммуноло́гия *ж.* miễn dịch học, môn miễn dịch

иммуноморфоло́гия *ж.* miễn dịch hình thái học, môn miễn dịch hình thái

иммуносисте́ма *ж.* hệ miễn dịch

иммунотерапи́я *ж. мед.* liệu pháp miễn dịch

импера́тив *м.* 1. *филос.* mệnh lệnh; 2. *грам.* thể mệnh lệnh; 3. *перен. книжн.* đòi hỏi, mệnh lệnh; настоя́тельный ~ совреме́нной эпо́хи đòi hỏi cấp thiết (mệnh lệnh bức xúc) của thời đại hiện nay; нра́вственный ~ đòi hỏi về mặt đạo đức

императи́вный *прил.* (có tính chất) mệnh lệnh

импера́тор *м.* hoàng đế; (*при обращении*) hoàng thượng

импера́торский *прил.* (thuộc về) hoàng đế; ~ дворе́ц hoàng cung, hoàng điện

императри́ца *ж.* hoàng hậu, nữ hoàng

империали́зм *м.* chủ nghĩa đế quốc

империали́ст *м.* tên đế quốc; *мн.*: ~ы bọn đế quốc

империал||исти́ческий, ~и́стский *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa đế quốc, đế quốc chủ nghĩa, đế quốc; ~исти́ческая война́ chiến tranh đế quốc

импе́рия *ж.* đế quốc, đế chế

импе́рский *прил.* (thuộc về) đế quốc, đế chế, đế chính

импи́чмент *м. юр.* (sự) hạch tội và bãi chức, bãi chức, truất quyền (*người giữ chức vụ cao nhất của nhà nước*)

имплантат *м. мед.* vật cấy ghép (*thường bằng kim loại, chất dẻo... vào cơ thể*)

имплантация *ж.* 1. *биол.* (sự) làm ổ (*trứng đã thụ tinh*); 2. *мед.* (sự) cấy, ghép

имплементация *ж. юр.* (sự) thi hành luật pháp quốc tế (*do nước sở tại thực hiện*)

импозантно *нареч.* (một cách) oai vệ, oai nghiêm, oai nghi, lẫm liệt

импозантность *ж.* (tính chất, vẻ, dáng) oai vệ, oai nghiêm, oai nghi, lẫm liệt

импозантный *прил.* oai vệ, oai nghiêm, oai nghi, lẫm liệt, đường bệ, đường đường, trang nghiêm; ~ вид vẻ oai vệ (oai nghiêm, oai nghi, lẫm liệt)

импони́ровать *несов.* (*Д*) làm... kính phục (kính trọng, kính nể); (*нравиться*) làm... thích, được lòng

и́мпорт *м.* 1. (sự) nhập khẩu, nhập cảng, nhập; 2. (*товары*) số hàng nhập khẩu (nhập cảng), hàng nhập

импортёр *м.* người nhập khẩu (nhập cảng); (*организация*) công ty nhập khẩu (nhập cảng); (*страна*) nước nhập khẩu (nhập cảng)

импорти́ровать *несов. и сов.* (*В*) nhập khẩu, nhập cảng, nhập nội, nhập

и́мпортн||ый *прил.* (thuộc về) nhập khẩu, nhập cảng, nhập; ~ая по́шлина thuế nhập khẩu

импоте́нт *м.* người liệt dương (liệt dục, liệt năng, bất lực)

импоте́нтный *прил.* 1. bị liệt dương (liệt dục, liệt năng, bất lực); 2. *перен.* bất lực

импоте́нция *ж.*. 1. (chứng, sự) liệt dương (liệt dục, liệt năng, bất lực); 2. *перен.* (sự) bất lực

импресса́рио *м. нескл.* chủ thầu tổ chức biểu diễn, ông bầu

импрессиони́зм *м. иск.* impressionism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) ấn tượng

импрессиони́ст *м.* người theo trường phái (chủ nghĩa) ấn tượng

импрессион||исти́ческий, ~и́стский *прил.* (thuộc về) trường phái ấn tượng, chủ nghĩa ấn tượng

импровиза́тор *м.* người ứng khẩu (ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu, ngẫu hứng)

импровиза́торский *прил.* (thuộc về) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu

импровиза́торство *с.* (tài, nghệ thuật) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tấu

импровиза́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu, ngẫu hứng; 2. (*произведение*) (bài) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu, ngẫu hứng

импровизи́рованный *прил.* 1. (được) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu, ngẫu hứng; 2. *перен.* (*без предварительных приготовлений*) cương, không chuẩn bị trước

импровизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) ứng khẩu, ngẫu tác, ứng tác, ứng tấu, ngẫu hứng

и́мпульс *м.* 1. xung động, xung lực; 2. *физ.* xung lượng, xung; теплово́й ~ xung nhiệt; ✧ не́рвный ~ xung động thần kinh; дать но́вый мо́щный ~ tạo nên xung lực mới (sức bật mới) mạnh mẽ

импульси́вный *прил.* (do, theo) xung động, xung lực

и́мпульсный *прил.*: ~ генера́тор *эл.* máy phát xung điện

иму́щественн||ый *прил.* (thuộc về) tài sản, của cải; ~ ценз điều kiện về tài

sản; ~ая ответственность trách nhiệm về tài sản

имущество *с.* 1. tài sản, của cải; (*инвентарь*) khí tài, dụng cụ, khí cụ; государственное ~ tài sản quốc gia; 2. (*вещи, пожитки*) *разг.* đồ đạc, của cải

имущ||ий *прил.* hữu sản, có của, giàu có, khá giả; ~ие классы các giai cấp hữu sản (có của); ✧ власть ~ие giới cầm quyền, các nhà cầm quyền

и́мя *с.* 1. tên, tên gọi; по и́мени Ива́н tên là Ivan; знать кого́-л. по и́мени biết tên ai; звать кого́-л. по и́мени gọi ai bằng tên; 2. (*известность, популярность*) tên tuổi, danh tiếng, tiếng tăm, tiếng; челове́к с и́менем người có tên tuổi; учёный с мировы́м и́менем nhà bác học có danh tiếng trên thế giới; 3. *грам.*: ~ существи́тельное danh từ; ~ прилага́тельное tính từ; ~ числи́тельное số từ; ✧ университе́т и́мени Ломоно́сова trường đại học tổng hợp mang tên Lomonosov; (адресо́ванный) на ~ кого́-л. gửi cho ai; оста́вить что́-л. на чьё-л. ~ để lại cái gì cho ai; положи́ть де́ньги на ~ кого́-л. gửi tiền vào tài khoản của ai; во ~ чего́-л. vì cái gì; во ~ ми́ра во всём ми́ре vì hoà bình trên toàn thế giới; от и́мени кого́-л. nhân danh (thay mặt) ai; называ́ть ве́щи свои́ми имена́ми nói trắng ra, nói toạc móng heo

имяре́к *м.* (*некто*) *шутл.* một người nào đấy (đó)

инакомы́слие *с.* sự có quan điểm (tư tưởng, chính kiến) khác

инакомы́слящий *прил.* 1. có quan điểm (tư tưởng, chính kiến) khác; 2. *в знач. сущ. м.* người có quan điểm (tư tưởng, chính kiến) khác, người bất đồng quan điểm (tư tưởng, chính kiến)

инаугура́ция *ж.* (lễ) tấn phong, nhậm chức

ина́че 1. *нареч.* (một cách) khác; ду́мать ~ suy nghĩ khác; ~ говоря́ nói (một cách) khác; называ́ть кого́-л. не ~, как по и́мени chỉ gọi ai bằng tên thôi; ~ обстои́т де́ло с ке́м-л., че́м-л. còn về phần ai, cái gì thì lại khác; ~ и не мо́жет быть không thể nào khác thế được; 2. *в знач. союза разг.* nếu không thì, kẻo, kẻo mà, kẻo nữa, kẻo rồi, kẻo sau; замолчи́, ~ я уйду́ im đi, nếu không thì tao đi ngay; быстре́е, ~ опозда́ем на по́езд nhanh lên, kẻo (kẻo nữa) nhỡ tàu; так и́ли ~ bằng cách này hay bằng cách khác, thế này hay thế khác; не ~, не ~ как chính là, đúng là, chắc chắn là

инвали́д *м.* người khuyết tật (tàn tật, bị thương tật, tàn phế); ~ войны́ thương binh; ~ труда́ người tàn tật vì lao động; спортсме́н-~ vận động viên khuyết tật

инвали́дност||ь *ж.* (sự, tình trạng) khuyết tật, tàn tật, bị thương tật, tàn phế; пе́нсия по ~и tiền trợ cấp thương tật (khuyết tật, tàn tật)

инвали́дный *прил.* (thuộc về) người khuyết tật, người tàn tật; ~ дом nhà nuôi dưỡng người khuyết tật (tàn tật)

инвариа́нтность *ж.* (tính, sự) bất biến

инвариа́нтный *прил.* bất biến

инвентаризацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) kiểm kê, kê khai, đăng ký, điều tra; ~ая ве́домость bản kê khai (đăng ký, điều tra)

инвентариза́ци||я *ж.* (sự) kiểm kê, kê khai, đăng ký, điều tra; проводи́ть, производи́ть ~ю иму́щества kiểm kê (đăng ký, kê khai) tài sản

инвентариз||и́ровать, ~ова́ть *несов. и сов.* (*В*) kiểm kê, kê khai, đăng ký, điều tra

инвента́рн||ый *прил.*: ~ая кни́га sổ kiểm kê (đăng ký, kê khai) tài sản; ~ но́мер số kiểm kê (đăng ký, kê khai)

инвента́рь *м.* 1. (*имущество*) khí tài, dụng cụ, khí cụ, tài sản, đồ lề; сельскохозя́йственный ~ nông cụ; спорти́вный ~ dụng cụ thể thao; 2. (*опись имущества*) bản kiểm kê (bản kê khai, mục lục) tài sản; составля́ть ~ lập ban kiểm kê (kê khai) tài sản; ✧ живо́й ~ súc vật canh tác; мёртвый ~ nông cụ

инве́рсия *ж. лингв.* (phép, sự) đảo câu

инве́ртор *м. эл.* cái đảo mạch

инвести́ровать *несов. и сов.* (*В*) *эк.* đầu tư

инвести́тор *м. эк. см.* инве́стор

инвеститу́ра *ж.* 1. *ист.* (sự) trao đất phong cho lãnh chúa; 2. *рел.* (sự) thụ phong (*hàng giáo phẩm*)

инвестицио́нн||ый *прил. эк.* (để) đầu tư; ~ банк ngân hàng đầu tư; ~ая поли́тика chính sách đầu tư

инвести́ци||я *ж. эк.* 1. (*действие*) (sự) đầu tư; 2. (*капитал*) (vốn, khoản) đầu tư; ча́стные ~и đầu tư tư nhân; госуда́рственные ~и đầu tư nhà nước

инве́стор *м. эк.* người (công ty, nước) đầu tư

инволю́ция *ж. мед.* (sự) thoái hành, thu teo, rút nhỏ

ингаля́тор *м. мед.* máy (bình) xông

ингаля́ция *ж. мед.* (sự) xông, hít

ингредие́нт *м.* thành phần, hợp phần, bộ phận hợp thành; пе́речень ~ов bảng kê thành phần

и́ндеветь *несов.* phủ sương muối (sương giá)

инде́ец *м.* người Inđian, người da đỏ

инде́йка *ж.* 1. gà tây (*Meleagris*); 2. (*самка*) gà tây mái; 3. (*мясо*) thịt gà tây

инде́йский *прил.* (thuộc về) người Inđian, người da đỏ; ✧ ~ петух gà tây trống

и́ндекс *м.* 1. (*указатель, перечень*) bảng chỉ dẫn, bảng kê, mục lục; 2. *эк.* chỉ số, chỉ tiêu; ~ цен chỉ số giá cả; ~ Доу-Джо́нса chỉ số Dow Jones (Đao Giôn); 3. *мат.* chỉ số; 4. (*условное обозначение*) chỉ số, ký hiệu

индекса́ция *ж.* 1. (hệ thống) chỉ số, (sự) định chỉ số; 2. *фин.* (sự) bù giá; ~ пе́нсий bù giá tiền hưu (tiền trợ cấp)

индекси́рование *с.* (sự) bù giá

индекси́ровать *несов.* (*В*) bù giá; ~ пе́нсию bù giá tiền hưu (tiền trợ cấp)

инде́нт *м. торг.* hợp đồng uỷ thác đặt hàng

индетермини́зм *м. филос.* thuyết vô định, vô định luận

индиа́нка I *ж.* người phụ nữ/đàn bà India (Ấn Độ)

индиа́нка II *ж.* người phụ nữ/đàn bà Inđian (da đỏ)

индиви́д *м. см.* индиви́дуум

индивидуализа́ция *ж.* (sự) cá thể hoá, cá tính hoá, cá biệt hoá

индивидуализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) cá thể (cá tính, cá biệt) hoá

индивидуали́зм *м.* chủ nghĩa cá nhân

индивидуали́ст *м.* người cá nhân chủ nghĩa (có tư tưởng cá nhân)

индивидуалисти́ческий *прил.* cá nhân chủ nghĩa

индивидуа́льность *ж.* 1. tính cách cá nhân, cá tính, đặc tính; 2. (*индивидуум*) cá nhân, cá thể

индивидуа́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cá nhân; ~ые осо́бенности cá tính; 2. (*единоличный*) cá thể, riêng lẻ, riêng; ~ое хозя́йство kinh tế cá thể; 3. (*не коллективный*) cá nhân, cá thể; ~ое соревнова́ние (cuộc) thi cá nhân; 4. (*отдельный, особенный*) cá nhân, cá thể, có phân biệt; ~ подхо́д thái độ có phân biệt; ~ое обуче́ние dạy học cá thể; ~ план kế hoạch cá nhân;

5. (*единичный*) cá biệt, riêng biệt; ~ слу́чай trường hợp cá biệt

индиви́дуум *м.* cá nhân, cá thể

инди́го *с. нескл.* indigo, chàm

инди́ец *м.* người India (Ấn Độ)

инди́йский *прил.* (thuộc về) India, Ấn Độ

индика́тор *м.* 1. *тех.* (cái, bộ) chỉ, chỉ thị, chỉ báo; 2. *хим.* chất chỉ thị màu; 3. *социол.* bộ chỉ báo

индика́торн||ый *прил. тех.* (thuộc về) chỉ, chỉ thị, chỉ báo; ~ая бума́га giấy chỉ thị

индиффере́нтно *нареч.* (một cách) thờ ơ, bàng quan, lãnh đạm, dửng dưng

индиффере́нтность *ж.* (tính, sự) thờ ơ, bàng quan, lãnh đạm, dửng dưng, hững hờ

индиффере́нтный *прил.* thờ ơ, bàng quan, lãnh đạm, dửng dưng, hững hờ

индоевропе́йск||ий *прил.* (thuộc về) Ấn-Âu; ~ие языки́ các ngôn ngữ Ấn-Âu

индокита́йский *прил.* (thuộc về) Đông Dương; Ấn-độ-Chi-na (*ист.*)

индо́лог *м.* nhà Ấn học (Ấn Độ học)

индоло́гия *ж.* Ấn học, Ấn Độ học

индонези́||ец, *м.*, **~йка** *ж.* người Indonesia (Inđônêxia)

индонези́йский *прил.* (thuộc về) Indonesia, Inđônêxia

индоссаме́нт *м. фин.* (sự) ký hậu, ký lưng (*hối phiếu, kỳ phiếu, tín phiếu*)

индоссе́нт *м. фин.* người ký hậu (ký lưng)

индоссе́т *м. фин.* người nhận hối phiếu đã ký hậu (ký lưng)

индуи́зм *м.* đạo Hindu (Hinđu), Ấn giáo, Ấn Độ giáo

индуи́ст *м.* người theo đạo Hindu (Hinđu), tín đồ Ấn giáo (Ấn Độ giáo)

индуи́стский (thuộc về) đạo Hindu, đạo Hinđu, Ấn giáo, Ấn Độ giáo

индуктивн||ый *прил.* 1. *лог.* (thuộc về) quy nạp; ~ мéтод phương pháp quy nạp; 2. *физ.* (thuộc về) cảm ứng; ~ая связь (sự) ghép bằng cảm ứng

индýктор *м.* máy phát điện quay tay

индукцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) cảm ứng; ~ая катýшка cuộn cảm ứng

индýкция *ж.* 1. *лог.* (phép, sự) quy nạp; 2. *физ.*, *эл.*, *биол.* (sự, độ) cảm ứng

индульге́нци||я *ж. рел.* (bản) xá tội; выдать ~ю xá tội

индýс *м.*, **~ка** *ж.* 1. *уст.* người India (Ấn Độ); 2. (*последователь индуизма*) người theo đạo Hinđu, tín đồ Ấn giáo (Ấn Độ giáo)

индýсский *прил.* 1. *уст.* (thuộc về) Ấn Độ; 2. *см.* индуи́стский

индустриализа́ция *ж.* (sự) công nghiệp hóa, kỹ nghệ hoá

индустриализ||и́ровать, ~ова́ть *несов. и сов.* (*В*) công nghiệp (kỹ nghệ) hoá

индустриа́льный *прил.* (thuộc về) công nghiệp, kỹ nghệ

индýстри́я *ж.* 1. (nền) công nghiệp, kỹ nghệ; тяжёлая ~ công nghiệp (kỹ nghệ) nặng; лёгкая ~ công nghiệp (kỹ nghệ) nhẹ; крýпная маши́нная ~ đại công nghiệp (kỹ nghệ) cơ khí; 2. (*о сфере хозяйственной деятельности*) kỹ nghệ, ngành; ~ тури́зма kỹ nghệ (ngành) du lịch; ~ о́тдыха kỹ nghệ nghỉ ngơi; ~ здоро́вья kỹ nghệ sức khoẻ; ~ досýга kỹ nghệ giải trí; ~ бы́та kỹ nghệ sinh hoạt, ngành phục vụ sinh hoạt

индю́к *м.* gà tây trống

индю́шка *ж. разг.* gà tây mái

индюшо́нок *м.* gà tây con

и́ней *м.* sương muối, sương giá

ине́ртно *нареч.* (một cách) ỳ, trơ, thụ động

ине́ртность *ж.* quán tính, tính ỳ, tính trơ

ине́ртн||ый *прил.* 1. *физ.* quán tính, ỳ, trơ; ~ газ *хим.* khí trơ; ~ые материа́лы *тех.* vật liệu trơ; 2. *перен.* (*бездеятельный*) ỳ, không hoạt động, thụ động, uể oải; ~ые лю́ди những người thụ động (ù lì)

инерцио́нн||ый *прил. физ.* (thuộc về) quán tính; ~ое движе́ние chuyển động quán tính; ~ аккумуля́тор acquy quán tính

ине́рци||я *ж.* 1. *физ.* quán tính, (sức, tính) ỳ, trơ; дви́гаться по ~и chuyển động theo quán tính; 2. *перен.* (*бездеятельность*) quán tính, (tính) ỳ, trơ ỳ, thụ động, uể oải; ✧ по ~и theo quán tính, theo thói quen, một cách bất giác

инже́ктор *м. тех.*. (cái, bộ) vòi phun, phun

инжене́р *м.* kỹ sư, công trình sư; ~-меха́ник kỹ sư cơ khí; ~-строи́тель kỹ sư xây dựng; ~-эле́ктрик kỹ sư điện; ~-электро́нщик kỹ sư điện tử; вое́нный ~ kỹ sư công binh, kỹ sư quân giới

инжене́рия *ж.* kỹ thuật; ге́нная ~ kỹ thuật gen (gène); кле́точная ~ kỹ thuật tế bào; социа́льная ~ kỹ thuật xã hội; генети́ческая ~ kỹ thuật di truyền

инжене́рно-консультацио́нн||ый *прил. эк.* (thuộc về) tư vấn kỹ thuật; ~ая фи́рма công ty tư vấn kỹ thuật; ~ые услу́ги dịch vụ tư vấn kỹ thuật

инжене́рно-техни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ sư-kỹ thuật, công trình-kỹ thuật; ~ие рабо́тники cán bộ kỹ sư-kỹ thuật

инжене́рн||ый *прил.* (thuộc về) công trình, kỹ thuật; *воен.* (thuộc về) công binh; ~ое сооруже́ние công trình kỹ thuật; ~ая геоло́гия địa chất công trình; ~ые войска́ (bộ đội) công binh

инжене́рский *прил.* (thuộc về) kỹ sư, công trình sư

инжи́р *м.* 1. (*растение*) (cây) vả (*Picus carica*); 2. (*плод*) (quả, trái) vả

инициа́лы *мн.* chữ đầu, thủ tự (*của tên, họ*)

инициати́в||а *ж.* sáng kiến, (tinh thần, quyền, thế) chủ động; твóрческая ~ tính chủ động sáng tạo; по чьéй-л. ~е theo sáng kiến của ai; проявúть ~у thủ xướng, khởi xướng, đề xướng, xướng xuất, có sáng kiến, biểu lộ tinh thần chủ động; взять ~у в свои́ ру́ки nắm quyền chủ động; теря́ть ~у mất thế chủ động; ✧ законода́тельная ~ sáng kiến lập pháp

инициати́вный *прил.* 1. (*предприимчивый*) có sáng kiến, có tinh thần chủ động; ~ человéк người có sáng kiến (có tinh thần chủ động); 2. (*взявший на себя инициативу*) thủ xướng, khởi xướng, đề xướng, xướng xuất, chủ động, chủ trì; ~ комитéт uỷ ban khởi xướng

инициа́тор *м.* người thủ xướng (khởi xướng, đề xướng, xướng xuất, có sáng kiến); быть, выступа́ть ~ом là người thủ xướng (khởi xướng, đề xướng, xướng xuất)

инкасса́тор *м. фин.* thu ngân viên, người thu tiền (*nộp ngân hàng*)

инкасса́ция *ж. фин.* (sự) thu ngân, thu tiền (*nộp ngân hàng*)

инкасси́ровать *несов. и сов. фин.* (*В*) thu ngân, thu tiền (*nộp ngân hàng*)

инка́ссо *с. фин.* 1. (sự) thu ngân, thu tiền; 2. (*получение банком платежей*) incasso, (sự) nhờ thu qua ngân hàng

ин-ква́рто *нареч. полигр.* in quarto, bằng một phần tư tờ in

инквизи́тор *м.* 1. *ист.* pháp quan (quan toà) giáo hội; 2. *перен.* kẻ ác nghiệt

инквизи́торский *прил.* 1. *ист.* (thuộc về) pháp quan giáo hội, quan toà giáo hội; 2. *перен.* độc ác, ác nghiệt, hung ác, tàn bạo, dã man, tàn nhẫn; ~ взгляд cái nhìn ác nghiệt (xoi mói)

инквизи́ция *ж.* 1. *ист.* giáo hội pháp đình, toà án giáo hội; 2. *перен.* (sự) tra tấn, trả khảo, độc ác

и́нк||и *мн. ист.* dân Inca; госуда́рство ~ов quốc gia người Inca

и́нкск||ий *прил. ист.* (thuộc về) dân Inca; ~ая цивилиза́ция (nền) văn minh Inca

инко́гнито 1. *нареч.* (một cách) incognito, ẩn danh, giấu tên; 2. *с. нескл.* (tình trạng) ẩn danh, giấu tên; сохраня́ть ~ ẩn danh, giấu tên; откры́ть ~ xưng danh, nói tên thật; 3. *м. и с. нескл.* người ẩn danh (giấu tên)

инкорпора́ция *ж.* (sự) tổ hợp, tập hợp

инкорпори́ровать *несов. и сов.* (*В*) tổ hợp, tập hợp

инкримини́ровать *несов. и сов.* (*В Д*) buộc (quy, khép) tội

инкруста́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) khảm, cẩn; 2. (*рисунок*) (bức) khảm, cẩn, tranh khảm

инкрусти́ровать *несов. и сов.* (*В*) khảm, cẩn; ~ что-л. перламу́тром khảm (cẩn) xà cừ vào cái gì

инкуба́тор *м.* máy ấp trứng

инкуба́торн||ый *прил.* 1. (thuộc về) máy ấp trứng; ~ая ста́нция trạm ấp trứng; 2. (*выведенный с помощью инкубатора*) (do) ấp nhân tạo

инкубацио́нн||ый *прил.* 1. *мед.* (thuộc về) ủ bệnh, nung bệnh; ~ пери́од thời kỳ ủ bệnh; 2. *с.-х.* (thuộc về) ấp nhân tạo; ~ая устано́вка thiết bị ấp trứng

инкуба́ция *ж.* 1. *мед.* (thời kỳ) ủ bệnh, nung bệnh; 2. *с.-х.* (sự) ấp nhân tạo

инкуна́булы *мн.* (*ед.* инкуна́була *ж.*) cổ thư, sách cổ (*in trước 1501*)

иннерва́ция *ж. анат.* mạng lưới dây thần kinh

инновацио́нный *прил.* (có tính) cách tân, canh tân, đổi mới; ~ путь разви́тия con đường phát triển cách tân (canh tân, đổi mới); ~ банк ngân hàng cải tiến kỹ thuật (*cấp tín dụng cho những chương trình canh tân*)

иннова́ция *ж.* 1. (sự) cách tân, canh tân, đổi mới; 2. *лингв.* cấu tạo từ mới

иногда́ *нареч.* đôi khi, đôi lúc, đôi lần, thỉnh thoảng, thi thoảng, một đôi khi; ~..., ~... có khi..., có khi...; khi..., khi...; ~ она́ весела́, ~ грустна́ cô ta có khi vui, có khi buồn, nàng khi vui, khi buồn

иногоро́дний *прил.* (thuộc về) thành phố khác; (*из другого города*) từ thành phố khác đến

инозе́м||ец *м.*, **~ка** *ж. уст.* người ngoại quốc (ngoại bang)

инозе́мный *прил. уст.* ngoại quốc, ngoại bang

ин||о́й *прил.* 1. (*другой, не такой*) khác; ~ы́ми слова́ми nói một cách khác; быть ~о́го мне́ния có ý kiến khác; 2. (*некоторый*) nào đó; в ~ы́х слу́чаях trong những trường hợp nào đó; 3. *в знач. сущ. м.* người khác; ~о́му э́то мо́жет не понра́виться người nào đó (người khác) thì có thể không thích điều này; ~..., ~... người thì..., người thì...; người này thì..., người kia thì...; ✧ совсе́м ~о́е де́ло đó là việc khác hẳn rồi; не кто ~, как... không ai khác ngoài... ra, không phải ai khác mà chính là...; не что ~о́е, как... không cái gì khác trừ..., không phải cái gì khác mà chính là..., chẳng qua chỉ là...; ~ раз đôi khi, đôi lúc, đôi lần, thỉnh thoảng

и́нок *м. уст.* tu sĩ

и́нокиня *ж. уст.* nữ tu sĩ

ин-окта́во *нареч. полигр.* in octavo, bằng một phần tám tờ in

инокули́ровать *несов. и сов. мед.* (*В*) tiêm truyền

инокуля́ция *ж. мед.* (sự) tiêm truyền

иномо́рка *ж. разг.* xe ngoại, ôtô nước ngoài

иномо́рочн||ый *прил.* (thuộc về) xe ngoại, ôtô nước ngoài; ~ые запча́сти phụ kiện (đồ phụ tùng) xe ngoại

иноплане́тный *прил.* (thuộc về) hành tinh khác

инопланетя́нин *м.* người (sinh vật) ở hành tinh khác

иноплеме́нный *прил. уст.* ngoại tộc

иноро́д||ец *м. уст.* (~цы *мн.*) người dị tộc

иноро́дн||ый *прил.* lạ, khác lạ; ~ое те́ло dị vật, dị chất, vật lạ, chất lạ, ngoại vật, chất ngoại lai

иносказа́ние *с.* (sự) nói bóng gió; (*выражение*) (lời) nói bóng gió

иносказа́тельно *нареч.* (một cách) bóng gió, có ngụ ý

иносказа́тельный *прил.* bóng gió, có ngụ ý

иностра́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người nước ngoài (ngoại quốc)

иностра́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) nước ngoài, ngoại quốc; ~ язы́к ngoại ngữ, tiếng nước ngoài; ~ая валю́та ngoại tệ; 2. (*относящийся к внешней политике*) ngoại giao, đối ngoại

иноха́дец *м.* ngựa chạy nước kiệu

и́ноходь *ж.* nước kiệu (*mỗi lần bước, nhấc hai chân cùng phía*)

иноязы́чн||ый *прил.* (nói, của) tiếng khác; ~ое населе́ние dân khác tiếng; ~ое сло́во từ ngoại lai (nước ngoài)

инсектици́д *м.* thuốc trừ sâu (diệt sâu bọ)

инсинуа́ция *ж.* (sự) vu khống, bịa đặt; (*клеветническое измышление*) (lời, điều) vu khống, bịa đặt

инсинуи́ровать *несов. и сов.* vu khống

инсоля́ция *ж. физ.* (sự) phơi nắng

инспекти́ровать *несов.* (*В*) kiểm tra, thanh tra

инспе́ктор *м.* kiểm tra (thanh tra) viên, người kiểm tra (thanh tra)

инспе́кторский *прил.* (thuộc về) kiểm tra viên, thanh tra viên

инспекцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) kiểm tra, thanh tra; ~ая пое́здка chuyến đi kiểm tra (thanh tra)

инспе́кция *ж.* 1. (*проверка*) (sự, cuộc) kiểm tra, thanh tra; 2. (*учреждение*) (cơ quan) kiểm tra, thanh tra

инспира́тор *м.* người khêu gợi (gợi ý); (*подстрекатель*) người xúi giục

инспира́ция *ж.* (sự) khêu gợi, gợi ý; (*подстрекательство*) (sự) xúi giục, xui khiến

инспири́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. khêu gợi, gợi ý, khêu, gợi; 2. (*подстрекать*) xúi, xui, xúi giục, xui khiến

инсталля́ци||я *ж.* 1. (sự) bài trí, xếp đặt, sắp đặt; 2. *иск.* installation, (nghệ thuật) xếp đặt, sắp đặt

инста́нци||я *ж.* cấp, bậc; вышестоя́щая ~ cấp trên; вы́сшая ~ cấp cao nhất; переда́ть де́ло в вы́сшую ~ю *юр.* chuyển vụ án đến cấp xét xử cao nhất

инсти́нкт *м.* 1. *биол.* bản năng; ~ самосохране́ния bản năng tự bảo tồn; 2. (*бессознательное влечение*) bản năng, bản tính, thiên tính; 3. *перен.* (*чутьё*) linh tính, linh cảm

инстинкти́вно *нареч.* (do) bản năng, (một cách) bất giác, vô ý thức

инстинкти́вн||ый *прил.* 1. *биол.* (thuộc về) bản năng; ~ая де́ятельность hoạt động bản năng; 2. (*бессознательный*) do bản năng, bất giác, vô ý thức

институ́т *м.* 1. (*учебный*) trường đại học (cao đẳng), học viện; (*научно-исследовательский*) viện; 2. (*система*) chế độ, quy chế, thiết chế, thể chế, chế định, hệ thống; правовы́е ~ы chế độ (thể chế, chế định) pháp luật, hệ thống (quy chế) pháp lý

институ́тский *прил.* (thuộc về) trường đại học, trường cao đẳng, học viện, viện

инструкта́ж *м.* 1. (*действие*) (sự) chỉ thị, chỉ dẫn, hướng dẫn; 2. (*руководящие указания*) chỉ thị, điều chỉ dẫn, bản hướng dẫn

инструкти́вный *прил.* (thuộc về) chỉ thị, chỉ dẫn, hướng dẫn

инструкти́рование *с. см.* инструкта́ж

инструкти́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* проинструкти́ровать) (*В*) chỉ dẫn, chỉ thị, hướng dẫn

инстру́ктор *м.* hướng dẫn (huấn luyện) viên, người hướng dẫn; ~ вое́нного де́ла huấn luyện viên quân sự

инстру́кторский *прил.* (thuộc về) hướng dẫn viên, huấn luyện viên

инстру́кция *ж.* (bản) chỉ thị, chỉ dẫn, hướng dẫn; (*свод правил*) quy phạm, quy chế

инструме́нт *м.* 1. dụng cụ, công cụ, đồ nghề, đồ; хирурги́ческие ~ы dụng cụ phẫu thuật (mổ xẻ); чертёжный ~ (dụng cụ) vẽ; 2. (*музыкальный*) nhạc cụ, nhạc khí; стру́нный ~ đàn dây; 3. *перен.* công cụ

инструмента́льн||ый *прил.* 1. *тех.* (thuộc về) dụng cụ, công cụ; ~ цех phân xưởng dụng cụ; ~ая сталь thép dụng cụ; 2.: ~ая му́зыка khí nhạc

инструмента́льщик *м.* thợ chế tạo dụng cụ

инструмента́рий *м.* (bộ) dụng cụ, công cụ; хирурги́ческий ~ dụng cụ phẫu thuật (mổ xẻ)

инструментова́ть *несов. и сов.* (*В*) *муз.* phối dàn nhạc

инструмента́вка *ж. муз.* 1. (cách, sự) phối dàn nhạc; nhạc khí pháp; 2.: звукова́я ~ (sự) phối âm

инсули́н *м. фарм.* insulin

инсули́нов||ый *прил.* (thuộc về) insulin; ~ая терапи́я trị liệu bằng insulin

инсулинотерапи́я *ж. см.* инсули́новая терапи́я

инсу́льт *м. мед.* (cơn) cấp phát, đột quỵ

инсурге́нт *м. уст.* người nổi loạn

инсцени́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *театр.* dựng, dàn dựng, dựng kịch, dựng... thành kịch,; *кино* dựng phim, dựng... thành phim; ~ рома́н Толсто́го dựng kịch tiểu thuyết của Tolstoi, dựng tiểu thuyết của Tolstoi thành kịch; 2. *перен.* (*притворно изображать*) dàn dựng, giả vờ, giả tảng, giả bộ, giả cách, giả đò, giả; ~ суде́бный проце́сс dàn dựng một vụ án; ~ боле́знь giả vờ (giả bộ, giả) ốm

инсцениро́вка *ж.* 1. *театр.* (sự) dàn dựng, dựng kịch; *кино* (sự) dựng phim; 2. *перен.* (*симуляция*) (sự) dàn dựng, giả tảng, giả bộ, giả cách, giả đò, giả;; 3. (*инсценированное произведение*) kịch (phim) dựng theo tác phẩm

инсцениро́вщик *м.* người dàn dựng

интегра́л *м. мат.* tích phân

интегра́льно *нареч.* (một cách) toàn bộ, toàn vẹn, liên kết mọi bộ phận

интегра́льн||ый *прил. мат., тех.* (thuộc về) tích phân; ~ое исчисле́ние tính tích phân; ~ая схе́ма mạch tích phân; ~ая о́птика quang học tích phân

интеграти́вн||ый *прил.* 1. (có tính chất) hội nhập, liên kết, kết hợp, phối hợp, hoà nhập, tích hợp; ~ проце́сс quá trình hội nhập (liên kết, hoà nhập); 2. (*цельный, целостный*) toàn bộ, toàn vẹn, hoàn chỉnh

интеграцио́нный *прил. см.* интеграти́вный 1

интегра́ция *ж.* (sự) hội nhập, liên kết, kết hợp, phối hợp, hoà nhập; *филос.* (sự) tích hợp; экономи́ческая ~ liên kết (hội nhập) kinh tế

интегри́рование *с. см.* интегра́ция

интегри́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *мат.* lấy tích phân; 2. *книжн.* (*объединять*) hội nhập, liên kết, kết hợp, phối hợp, hoà nhập, tích hợp

интелле́кт *м.* trí tuệ; (*умственные способности*) trí lực, trí năng

интеллектуа́л *м. разг.* người trí thức

интеллектуали́зм *м. филос.* chủ nghĩa lý trí, duy trí luận, thuyết duy trí

интеллектуализа́ци||я *ж.* (sự) trí tuệ hoá, trí thức hoá; сре́дства ~и реше́ния зада́ч на ЭВМ các phương tiện trí tuệ hoá để giải các bài toán trên máy tính điện tử; ~ бытово́й те́хники trí tuệ hoá máy móc phục vụ sinh hoạt (dụng cụ gia đình)

интеллектуа́лка *ж. разг.* người nữ trí thức

интеллектуа́льность *ж.* (mức độ, tính chất) trí tuệ, trí óc, trí lực

интеллектуа́льн||ый *прил.* (thuộc về) trí tuệ, trí óc, trí lực, trí năng; (*духовный*) (thuộc về) tinh thần; ~ое воспита́ние trí dục; ~ое разви́тие phát triển trí tuệ; ~ая со́бственность quyền sở hữu trí tuệ; ~ труд lao động trí óc; ~ая жизнь đời sống tinh thần

интелли́гент *м.* người trí thức

интелли́гентность *ж.* (tính chất) trí thức

интелли́генти||ый *прил.* 1. (thuộc về) giới trí thức, trí óc; ~ые профе́ссии các nghề lao động trí óc; 2. (*присущий интеллигенту*) có học vấn, có văn hoá, trí thức; ~ вид vẻ trí thức; ~ челове́к người trí thức

интелли́гентский *прил.* (thuộc về) người trí thức

интелли́генция *ж.* (giới) trí thức; техни́ческая ~ trí thức kỹ thuật; трудова́я ~ trí thức lao động

интенда́нт *м.* đội viên quân nhu

интенда́нтск||ий *прил.* (thuộc về) quân nhu; ~ая слу́жба cục (ngành) quân nhu

интенда́нтство *с.* cục (ngành) quân nhu

интенси́вно (một cách) căng thẳng, ráo riết, mạnh mẽ, theo chiều sâu

интенси́вность *ж.* cường độ, suất; ~ зву́ка cường độ âm thanh; ~ труда́ cường độ lao động

интенси́вн||ый *прил.* 1. (có) cường độ lớn; (*напряжённый*) căng thẳng, ráo riết, mạnh mẽ, mãnh liệt, ồ ạt, theo chiều sâu; ~ое се́льское хозя́йство nền nông nghiệp thâm canh; 2. (*о цвете*) đậm, thẫm

интенсифика́ция *ж.* (sự) tăng cường, tăng cường độ, phát triển theo chiều sâu; ~ труда́ *эк.* tăng cường độ lao động; ~ произво́дства phát triển sản xuất theo chiều sâu; ~ се́льского хозя́йства thâm canh

интенсифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) tăng cường, tăng cường độ, phát triển theo chiều sâu

интеракти́вн||ый *прил.* tương tác; ~ая гра́фика *информ.* đồ hoạ tương tác; ~ая обрабо́тка *информ.* xử lý tương tác; ~ контакт tiếp xúc tương tác; ~ опро́с phỏng vấn tức thì (*ngay trong buổi phát thanh hay truyền hình*)

интерва́л *м.* 1. khoảng, khoảng cách; с ~ом в пять мину́т cách nhau năm

phút; доверительный ~ *социол.* khoảng tin cậy; 2. *муз.* quãng

интервéнт *м.* kẻ can thiệp

интервенциони́ст *м.* kẻ can thiệp, người chủ trương can thiệp

интервенциони́стск||ий *прил.* (thuộc về) kẻ can thiệp; ~ая позúция lập trường can thiệp (của kẻ can thiệp)

интервенцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) can thiệp; ~ые войскá các đội quân can thiệp

интервéнци||я *ж.* (sự, cuộc) can thiệp; опáсность воéнной ~и nguy cơ một cuộc can thiệp quân sự

интервúдение *с.* Intervidenie, hệ thống truyền hình quốc tế

интервью́ *с. нескл.* 1. (*беседа*) (cuộc) phỏng vấn; дать кому́-л. ~ trả lời phỏng vấn của ai; взять ~ у кого́-л. phỏng vấn ai; 2. (*статья*) (bài) phỏng vấn; 3. *социол.* (sự) phỏng vấn; телефóнное ~ phỏng vấn qua điện thoại; ли́чное ~ phỏng vấn cá nhân; свобóдное ~ phỏng vấn tự do; фокуси́рованное ~ phỏng vấn nhằm tiêu điểm; напрáвленное ~ phỏng vấn định hướng; стандартизи́рованное ~ phỏng vấn chuẩn hoá; показáтельное ~ phỏng vấn kiểu mẫu; провéрочное ~ phỏng vấn kiểm nghiệm; контрóльное ~ phỏng vấn kiểm tra; пробное ~ phỏng vấn thử

интервьюéр *м.* người phỏng vấn

интервьюи́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* проинтервьюи́ровать) (*В*) phỏng vấn

интерéс *м.* 1. (*внимание*) (sự) chú ý, quan tâm, lưu ý, ham thích; (*занимательность*) (sự) thích thú, hứng thú, thú vị; (*важность*) ý nghĩa, tầm quan trọng; ~ к искýсству lòng ham thích nghệ thuật; проявля́ть ~ к кому́-л., чему́-л. chú ý (quan tâm) đến ai, việc gì; слýшать с ~ом nghe một cách thích thú (hứng thú, thú vị); профессионáльный ~ hứng thú nghề nghiệp; следи́ть с большúм ~ом hết sức quan tâm theo dõi; представля́ть большóй ~ có ý nghĩa lớn; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*блага*) lợi ích, quyền lợi; в ~ах дéла vì lợi ích của công việc; в государственных ~ах vì lợi ích quốc gia; э́то в ва́ших ~ах điều đó có lợi cho anh; защищáть, соблюдáть чьи́-л. ~ы bảo vệ, tôn trọng quyền lợi (lợi ích) của ai; 3. *обыкн. мн.*: ~ы (*нужды*) nhu cầu; духóвные ~ы nhu cầu tinh thần; 4. *разг.* (*корысть*) lợi, lợi lộc, tư lợi, lợi riêng

интерéсно 1. *нареч.* (một cách) hay, thú vị; ~ расскáзывать kể chuyện hay; 2. *в знач. сказ. безл.* hay thật, hay nhỉ, lạ thật, lạ nhỉ; ~, почемý он так сдéлал? hay nhỉ (lạ thật, lạ nhỉ), sao nó làm như vậy?; ~, что вы на э́то скáжете tôi muốn biết anh có ý kiến gì về việc này; э́то не ~ việc này không có gì hay; как ~! hay thật!

интерéсн||ый *прил.* 1. hay, thú vị, kỳ thú; ~ая книга sách hay; ~ая прогýлка cuộc đi chơi thú vị (kỳ thú); éсли вам э́то ~о nếu anh thích cái đó (quan tâm đến điều đó); 2. (*красивый, привлекательный*) xinh, xinh đẹp, có duyên; ~ая жéнщина người phụ nữ xinh (xinh đẹp, có duyên)

интерес||ова́ть *несов.* (*В*) làm... chú ý (quan tâm, lưu ý); (*возбуждать интерес*) khêu gợi hứng thú, muốn biết; меня́ ~у́ет, что вы собира́етесь дéлать? tôi muốn biết anh định làm gì?; э́то меня́ ~у́ет! tôi quan tâm đến việc này!; э́то меня́ не ~у́ет! tôi chẳng quan tâm đến điều này!, việc này không quan hệ đến tôi!, điều đó chẳng quan trọng đối với tôi!

интерес||ова́ться *несов.* (*В*) chú ý, quan tâm, lưu ý, để tâm, lưu tâm, mong muốn, muốn; (*увлекаться*) ham thích, thích; жи́во ~ чем-л. hết sức quan tâm đến cái gì; он ~у́ется коллекциони́рованием ма́рок anh đó thích sưu tầm tem

интеркурре́нтн||ый *прил. мед.*: ~ая болéзнь bệnh gian phát

интермéдия *ж. театр.* cảnh chuyển hồi

интерна́т *м.* 1. (*общежитие*) ký túc xá; 2. (*закрытое учебное заведение*) trường nội trú, trường lưu trú

интернационáл *м.* 1. quốc tế; Пéрвый Интернационáл Quốc tế thứ nhất, Đệ nhất Quốc tế (*1864-76*); Второ́й Интернационáл Quốc tế thứ hai, Đệ nhị Quốc tế (*1889-1914*); Коммунисти́ческий Интернационáл, Трéтий Интернационáл Quốc tế Cộng sản, Quốc tế thứ ba, Đệ tam Quốc tế (*1919-43*); Четвёртый Интернационáл Quốc tế thứ tư, Đệ tứ Quốc tế (*1938-sau này phân thành nhiều nhóm*); 2. Интернационáл (*гимн*) Quốc tế ca

интернационализа́ция *ж.* (sự) quốc tế hoá

интернационализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) quốc tế hoá

интернационали́зм *м.* chủ nghĩa (tinh thần) quốc tế

интернационали́ст *м.* người theo chủ nghĩa quốc tế

интернационалисти́ческий (thuộc về) chủ nghĩa quốc tế, quốc tế chủ nghĩa

интернациона́льн||ый *прил.* quốc tế; ~ые свя́зи quan hệ (liên hệ) quốc tế

интерне́т, Интерне́т *м. информ.* Internet, mạng nhện toàn cầu, xa lộ thông tin toàn cầu; войти́ в ~ vào (truy cập, truy nhập) Internet; ~-банк ngân hàng Internet; ~-библиоте́ка thư viện trên mạng; ~-бро́кер người môi giới Internet (trên mạng); ~-журна́л tạp chí Internet; ~-зави́симость bệnh nghiện (ghiền) Internet; ~-изда́ние ấn phẩm (sách) trên Internet, ấn phẩm (sách) trên mạng; ~-кафе́ quán cafe Internet; ~-компа́ния công ty Internet; ~-магази́н cửa hàng bán qua Internet; ~-порта́л *см.* веб-порта́л; ~-ресу́рс nguồn dự trữ Internet; ~-ссы́лка trích dẫn Internet; ~-телефони́я điện thoại học Internet, kỹ thuật telephon Internet; ~-технолóгия công nghệ Internet; ~-торго́вля thương mại (buôn bán) qua Internet; ~-трéйфинг người kinh doanh chứng khoán qua Internet, người mua bán chứng khoán trên mạng; ~-ýзел đầu mối Internet; ~-фóрум hội luận diễn đàn trên mạng, forum Internet (trên mạng)

интернéтный *прил.* (thuộc về) Internet; ~ справóчник sách tra cứu Internet

интерни́рование *с.* (sự) giam giữ, cầm giữ, câu lưu

интерни́ровать *несов. и сов.* (*В*) giam giữ, cầm giữ, câu lưu

интерпелли́ровать *несов. и сов.* chất vấn

интерпелля́ция *ж.* (sự) chất vấn

Интерпóл *м.* Interpol, Tổ chức Cảnh sát Hình sự Quốc tế

интерполи́ровать *несов. и сов.* nội suy

интерполя́ция *ж.* (phép, sự) nội suy

интерпрета́тор *м.* người lý giải (diễn giải, giải thích)

интерпрета́ция *ж.* (sự, cách) lý giải, diễn giải, giải thích

интерпрети́ровать *несов. и сов.* (*В*) lý giải, diễn giải, giải thích, diễn giảng

интерфе́йс *м. информ.* giao diện

интерфере́нция *ж. физ.* (sự) giao thoa; ~ све́та giao thoa ánh sáng; ~ волн giao thoa sóng

интерферо́н *м. биол., фарм.* interferon

интерье́р *м.* nội thất, cảnh trong nhà

инти́м *м. разг.* 1. (*интимная обстановка*) bầu không khí thân tình; полумра́к создаёт в ко́мнате ~ ánh sáng lờ mờ tạo nên bầu không khí thân tình trong phòng; 2. (*об интимных отношениях*) việc tình dục, chuyện buồng the

инти́мно *нареч.* (một cách) tâm tình, tâm giao, thâm tình; thân tình

инти́мность *ж.* (sự, tính chất) tâm tình, tâm giao, thâm tình; thân tình

инти́мн||ый *прил.* 1. (*касающийся личной жизни человека*) tâm tình, tâm giao, thâm tình; ~ разгово́р câu chuyện tâm tình; ~ая те́ма đề tài tâm tình; ~ые отноше́ния quan hệ thâm tình, quan hệ tình dục (*giữa nam nữ*); ~ друг bạn tâm tình (tâm giao); 2. (*находящийся в тесной дружественной связи*) thân tình; ~ая обстано́вка bầu không khí thân tình

интифа́да *ж.* intifada, chiến tranh chống Israel (*chủ trương của một số phái Palestin*)

интоксика́ция *ж. мед.* (sự) nhiễm độc, trúng độc

интона́ция *ж.* 1. ngữ điệu; 2. *муз.* âm điệu

интони́ровать *несов.* nói (hát) theo ngữ điệu; пра́вильно ~ nói (hát) đúng ngữ điệu

интране́т *м. информ.* intranet, mạng nội bộ

интрасе́ть *ж. информ. см.* интране́т

интри́г||а *ж.* 1. âm mưu, mưu kế, mưu mô, gian kế; вести́ ~у про́тив кого́-л. bày mưu lập kế chống ai, âm mưu chống ai; 2. (*в пьесе, книге*) tình tiết, cốt truyện; 3. *уст.* (*любовная*) tình sự, chuyện trăng gió, trò chim chuột

интрига́н *м.*, **~ка** *ж.* kẻ gian hùng (giảo quyệt, mưu mô quỷ quyệt)

интрига́нство *с.* (thói, tính) gian hùng, giảo quyệt, quỷ quyệt; (*поступок*) (điều) gian hùng, giảo quyệt, quỷ quyệt

интригова́ть, заинтригова́ть 1. *тк. несов.* (про́тив *Р*) bày mưu đặt kế, trù mưu hoạch kế, âm mưu; 2. (*В*) (*возбуждать любопытство*) khêu gợi tò mò

интри́жка *ж. уст. разг. см.* интри́га 3

интрове́рт *м. психол.* người có tâm lý hướng nội; tâm lý hướng nội

интроду́кция *ж. муз.* đoạn (nhạc) mở đầu

интронизация *ж.* (lễ) lên ngôi (*nói về giáo hoàng, giáo chủ*)

интроспекти́вный *прил. психол.* (thuộc về) nội quan

интроспе́кция *ж. психол.* (sự, phép) nội quan

интуитиви́зм *м. филос.* thuyết trực giác (trực cảm), trực giác (trực cảm) luận

интуити́вный *прил.* (thuộc về) trực giác, trực cảm; linh tính, linh cảm (*ср.* интуи́ция)

интуи́ци||я *ж.* 1. *филос.* trực giác, trực cảm; 2. (*чутьё*) linh tính, linh cảm; по ~и theo linh tính, do linh cảm

интури́ст *м.* 1. (người) du khách nước ngoài; гости́ница для ~ов khách sạn cho du khách nước ngoài; 2. (*организация*) (tổ chức) Inturist; рабо́тать в ~е làm việc ở Inturist

инфантили́зм *м.* (trạng thái) nhi tính (*người lớn giữ tính trẻ con*); полово́й ~ nhi tính tình dục; психи́ческий ~ nhi tính tâm thần

инфанти́льность *ж.* nhi tính, tính trẻ con

инфанти́льный *прил.* nhi tính, ấu trĩ, như trẻ con

инфа́ркт *м. мед.* (chứng) nhồi máu, huyết tắc; ~ миока́рда nhồi máu cơ tim

инфекцио́нн||ый *прил.* truyền nhiễm, lây nhiễm, nhiễm trùng, nhiễm khuẩn, hay lây; ~ое заболева́ние bệnh truyền nhiễm (lây nhiễm, hay lây)

инфе́кция *ж.* (sự) nhiễm trùng, nhiễm khuẩn, truyền nhiễm, lây nhiễm

инфернáльный *прил.* (thuộc về) địa ngục; ~ ого́нь lửa địa ngục, hoả ngục

инфини́тив *м. грам.* nguyên thể, nguyên dạng, lối vô định

инфици́рованный *прил. мед.* bị truyền nhiễm (lây nhiễm); ~ больно́й người bệnh bị truyền nhiễm (lây nhiễm)

инфици́ровать *несов. и сов. мед.* truyền nhiễm, làm lây nhiễm

инфици́роваться *несов. и сов. мед.* bị truyền nhiễm (lây nhiễm)

инфляцио́нный *прил.* (thuộc về) lạm phát; ~ проце́сс quá trình lạm phát

инфля́ция *ж.* 1. *эк.* (sự, nạn) lạm phát; 2. *перен.* (sự) lạm phát, mất giá trị; ~ сло́ва sự lạm phát (mất giá trị) của ngôn từ

ин-фо́лио *нареч. полигр.* in folio, bằng nửa tờ in

информа́нт *м.* người cấp thông tin (*dưới dạng trả lời câu hỏi*)

информати́вность *ж.* (tính chất, mức độ) có thông tin, được thông tin

информати́вный *прил.* (có, được) thông tin

информатиза́ция *ж.* tin học hoá

информа́тика *ж.* tin học, thông tin học

информа́тор *м.* người thông tin (phát ngôn), phát ngôn viên

информацио́нно-вычисли́тельный *прил.* (thuộc về) thông tin-tính toán; ~ центр (ИВЦ) trung tâm thông tin-tính toán

информацио́нно-поиско́в||ый *прил.* (thuộc về) thông tin-tìm kiếm; ~ая систе́ма hệ thống thông tin-tìm kiếm

информацио́нно-пропаганди́стский *прил.* (thuộc về) thông tin-tuyên truyền

информацио́нность *ж.* (mức độ) được thông tin, hiểu biết

информацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) thông tin, truyền thông; ~ое аге́нтство hãng thông tấn, thông tấn xã; ~ое сообще́ние (bản) thông tin, thông báo; ~ бюллете́нь bản tin tức, tờ tin; ~ое бюро́ cục thông tin; ~ взрыв sự bùng nổ thông tin; ~ язы́к *информ.* ngôn ngữ thông tin

информа́ци||я *ж.* 1. thông tin, truyền thông; тео́рия ~и lý thuyết thông tin; обрабо́тка ~и xử lý thông tin; цифрова́я, граф́ическая, текстова́я ~ (*на ЭВМ*) thông tin bằng số, bằng đồ thị, bằng văn bản; 2, (*сообщение*) (bản) thông tin, thông báo

информи́рование *с.* (sự) thông tin, thông báo, báo tin

информи́рованность *ж.* (sự, mức độ) được thông tin, được thông báo, được báo tin, am hiểu

информи́рованный *прил.* được thông tin (thông báo, báo tin), am hiểu

информи́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* проинформи́ровать) (*В*) thông tin, thông báo, báo tin, cho biết

инфразву́к *м. физ.* hạ âm

инфракра́сн||ый *прил. физ.* hồng ngoại, siêu đỏ; ~ые лучи́ tia hồng

ngoại; ~ая астроно́мия thiên văn học hồng ngoại

инфра́кция *ж. эк.* (sự) vi phạm điều khoản hợp đồng

инфраструкту́ра *ж.* kết cấu (cơ sở) hạ tầng

инфузо́рия *ж. биол.* mao trùng, trùng lông, thảo trùng (*Infusoria*)

инце́ст *м.* (sự) loạn luân, loạn dâm

инциде́нт *м.* (vụ) rắc rối, đụng độ, xung đột; пограни́чный ~ đụng độ ở biên giới

инъе́кци||я *ж. мед.* (sự) tiêm, chích, tiêm thuốc, chích thuốc; де́лать ~ю tiêm (chích) thuốc

инь (*в китайской филос.*) âm

иня́з, ин-я́з *м. разг.* trường ngoại ngữ

иня́зовец *м. разг.* sinh viên trường ngoại ngữ

ио́н *м. физ.* ion, iôn; ly tử (*уст.*)

иониза́тор *м.* máy ion hoá

иониза́ция *ж. физ.* (sự) ion hoá

ионизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) ion hoá

ио́нный *прил. физ.* (thuộc về) ion, ionic

ионосфе́ра *ж.* tầng điện ly, tầng ion

ипоме́я *ж. бот.* cây bìm bìm (*Ipomoea*); ~ водна́я (cây) rau muống (*Ipomoea aquatica*)

ипоте́ка *ж. эк.* (sự) cầm cố, thế chấp

ипоте́чн||ый *прил. ж.* (thuộc về) cầm cố, thế chấp; ~ банк ngân hàng thế chấp (cầm cố); ~ая облига́ция chứng khoán thế chấp; ~ креди́т tín dụng có thế chấp; ~ое кредитова́ние cấp tín dụng có thế chấp

ипохо́ндрик *м.* người bị chứng nghi bệnh

ипохо́ндрия *ж.* (chứng) nghi bệnh

ипподро́м *м.* trường đua ngựa, mã trường

ипри́т *м. хим.* hơi độc lò, iperit

ира́кец *м.* người Iraq (Irak, Irac)

ира́кский *прил.* (thuộc về) Iraq, Irak, Irac

ира́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Iran

ира́нский *прил.* (thuộc về) Iran

и́рис *м. бот.* (cây) rẻ quạt, lưỡi đòng (*Iris*)

ири́с *м.* kẹo iris

ири́ска *ж. разг.* một cái kẹo iris

ирла́нд||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Irland (Ailen)

ирла́ндский *прил.* (thuộc về) Irland, Ailen

иронизи́ровать *несов.* (над *Т*) mỉa mai, nói mỉa

ирони́||ческий, ~чный *прил.* mỉa mai, chua chát

иро́ния *ж.* (sự) mỉa mai; ✧ ~ судьбы́ con tạo trớ trêu, tạo hoá trêu ngươi, số phận oái ăm

иррационали́зм *м. филос.* thuyết (chủ nghĩa) phi lý

иррациона́льн||ый *прил.* 1. *филос.* phi lý tính, phi lý; 2. *мат.* vô tỷ; ~ое число́ số vô tỷ

ирреа́льный *прил.* phi thực tế, phi thực tại

иррегуля́рный *прил. уст.* bất thường; (*нерегулярный*) không đều

иррига́тор *м.* chuyên viên thuỷ lợi (thuỷ nông)

ирригацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) thuỷ lợi, thuỷ nông, dẫn thuỷ nhập điền, dẫn nước, tưới ruộng; ~ое сооруже́ние công trình thuỷ lợi; ~ая систе́ма hệ thống thuỷ lợi (thuỷ nông)

иррига́ция *ж.* (công tác, sự) thuỷ lợi, thuỷ nông, dẫn thuỷ nhập điền, dẫn nước, tưới ruộng

иск *м.* (đơn, vụ) kiện, tố tụng; предъявля́ть ~ кому́-л. kiện ai, đưa (đệ, đầu) đơn kiện ai; встре́чный ~ (đơn) kiện lại, đối tụng; граждáнский ~ vụ kiện dân sự, tố tụng dân sự

искажа́ть, искази́ть (*В*) 1. (*извращать*) xuyên tạc, làm sai lạc (sai lệch), bóp méo; ~ фа́кты xuyên tạc sự kiện, bóp méo sự thật; ~ чьи́-л. слова́ xuyên tạc (bóp méo) lời nói của ai; ~ смысл фра́зы làm sai lạc nghĩa câu văn; 2. (*сильно изменять*) làm thay đổi hẳn; боль искази́ла его́ лицо́ cơn đau làm thay đổi hẳn mặt của anh ta

искажа́ться, искази́ться 1. (bị) xuyên tạc, bóp méo, sai lạc đi, sai lệch đi; 2. (*о лице*) thay đổi hẳn, méo đi, nhăn nhó

искаже́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) xuyên tạc, làm sai lạc, làm sai lệch, bóp méo; 2. (*неправильность, ошибка*) (điều, chỗ, sự) sai, sai lầm, biến hình, biến dạng; ~ масшта́ба sai tỷ lệ; ~ в те́ксте chỗ sai trong văn bản

искажённый *прил.* 1. bị xuyên tạc, sai lạc, sai lệch, bị bóp méo; 2. (*о лице, наружности*) thay đổi hẳn, méo mó, méo đi, nhăn nhó

искази́ть(ся) *сов. см.* искажа́ть(ся)

искале́ченный *прил.* 1. (*изувеченный*) (bị) tàn tật, thương tật, tàn phế, què quặt; 2. (*испорченный*) hư, hỏng; *перен.* (*нравственно*) hư hỏng, hư thân

искале́чить *сов.* (*В*) 1. làm... tàn tật (thương tật, tàn phế, què quặt); (*испортить*) làm hư (hỏng); 2. *перен.* làm hư hỏng (hư thân)

иска́ни||е *с.* 1. (sự) tìm, kiếm, tìm tòi, tìm kiếm; 2. *мн.*: ~я (những) tìm tòi, tìm kiếm; твóрческие ~я những tìm tòi (tìm kiếm) sáng tạo; ~я худóжника những tìm tòi (tìm kiếm) của hoạ sĩ

иска́тель *м.* 1. người tìm (tìm kiếm); ~ жéмчуга người mò ngọc trai; 2. *тех.* bộ tìm, bộ chọn; ✧ ~ приключе́ний người thích mạo hiểm (thích giang hồ)

иска́ть *несов.* 1. (*В*) tìm, kiếm, tìm tòi, tìm kiếm; ~ рабóту kiếm (tìm) việc; ~ нóвые пути́ tìm tòi (tìm kiếm) những con đường mới; 2. (*P, В*) (*стараться получить*) kiếm, tìm; ~ сове́та tìm lời khuyên, hỏi ý kiến; ~ пóвод kiếm (tìm) cớ; ~ ссóры kiếm chuyện; ~ поддéржку tìm sự ủng hộ

исключ||а́ть, исключи́ть 1. (*В* из *Р*) loại, bỏ, loại (bỏ)... ra, bỏ (gạch)... đi; (*удалять из состава*) khai trừ, đuổi ra; ~ кого́-л. из спи́сков loại ai ra khỏi danh sách, xoá (bỏ, gạch) tên ai trong danh sách; ~и́ть кого́-л. из шкóлы đuổi ai ra khỏi trường; ~и́ть кого́-л. из па́ртии khai trừ ai ra khỏi đảng; 2. *тк. несов.* (*В*) (*устранять, не допускать*) loại trừ, loại bỏ, gạt bỏ, bài trừ; ~ возмóжность чего́-л. loại trừ (gạt bỏ) khả năng gì; ~ друг дру́га loại trừ lẫn nhau; 3.: ~ён, ~ена́, ~ено́ *прич. кр. ф. от* исключи́ть; không thể, không thể có; такóй вы́ход ~ён không thể có một lối thoát như vậy; не ~ена́ возмóжность có (không loại trừ) khả năng; э́та возмóжность ~ена́ hoàn toàn không có khả năng như vậy; э́то ~ено́ không thể có như vậy

исключа́ться *несов.*: взаи́мно ~ loại nhau, loại trừ lẫn nhau

исключа́я *предлог* trừ, trừ ra, không kể; ~ больны́х trừ những người ốm; не ~ kể cả, không trừ

исключе́ни||е *с.* 1. (sự) loại bỏ, loại ra, bỏ đi, gạch đi; (*из состава*) (sự) khai trừ, đuổi ra; 2. (*отступление*) ngoại lệ, biệt lệ; ~ из пра́вила ngoại lệ của quy tắc; нет пра́вила без ~я không quy tắc nào mà không có ngoại lệ (biệt lệ); в ви́де ~я coi như là ngoại lệ (biệt

lệ); все без ~я tất cả mọi người không trừ một ai; ✧ за ~ем (*P*) trừ..., trừ phi..., không kể...; за ~ем больны́х trừ người ốm, không kể người ốm

исключи́тельно *нареч.* 1. (*лишь, только*) chỉ, độc, rặt, chỉ có; занима́ться ~ одни́м де́лом làm độc một việc, chỉ làm một việc thôi; здесь расту́т ~ ли́ственные поро́ды ở đây chỉ có (chỉ độc, chỉ rặt) giống cây lá rộng; 2. (*особенно*) đặc biệt, cực kỳ, hết sức, vô cùng, khác thường, phi thường; он ~ тала́нтлив anh ấy là người tài ba khác thường, ông ta hết sức (đặc biệt) có tài; име́ть ~ ва́жное значе́ние có ý nghĩa đặc biệt quan trọng; ~ тяжёлый đặc biệt gian khổ, vô cùng khó khăn

исключи́тельность *ж.* 1. (*особенность*) (tính chất) đặc biệt, hiếm có; 2. (*привилегированность*) (địa vị, tính chất) độc tôn, độc chuyên, đặc biệt

исключи́тельн||ый *прил.* 1. (*особенный, необыкновенный*) đặc biệt, khác thường, phi thường; (*редкий*) hiếm có; ~ слу́чай trường hợp đặc biệt (hiếm có); ~ая па́мять trí nhớ khác thường (phi thường, hiếm có); с ~ой быстрото́й với tốc độ phi thường, hết sức nhanh chóng, thần tốc; 2. (*единственный*) độc tôn, độc chuyên, đặc biệt; ~ое пра́во quyền đặc biệt (độc tôn), đặc quyền; ~ зако́н (đạo) luật đặc biệt

исключи́ть *сов. см.* исключа́ть

исковёрканн||ый *прил.* 1. (*изломанный*) hư, hỏng, méo, méo mó; 2. *перен.* (*нравственно изуродованный*) hư hỏng, hư thân; ~ая жизнь cuộc đời hư hỏng; 3. *перен.* (*неправильный*) trọ trẹ, trại; на ~ом францу́зском языке́ nói trọ trẹ tiếng Pháp; nói tiếng Tây giả cầy (*разг.*)

исковёркать *сов. см.* ковёркать

исков||о́й *прил.* (thuộc về) đơn kiện, kiện, tố tụng; ~о́е заявле́ние đơn kiện; ~а́я да́вность thời hiệu tố tụng

исколеси́ть *сов.* (*В*) *разг.* đi nhiều, đi khắp; ~ весь свет đi khắp thế giới, chu du thiên hạ

исколот||и́ть *сов.* (*В*) *разг.* đánh, đánh đập; его́ ~и́ли nó bị đánh dữ

исколо́ть *сов.* (*В*) 1. (*изранить*) đâm... nhiều chỗ, đâm... bị thương nhiều nơi; 2. (*истыкать*) đâm nát, đâm lỗ chỗ; ка́рта была́ иско́лота флажка́ми bản đồ cắm đầy cờ con

иско́м||ый *прил.* 1. phải tìm; 2. *мат.* ẩn, chưa biết; 3. *в знач. сущ. с.*: ~ое *мат.* ẩn, ẩn số, số chưa biết

исконны́ *нареч. уст.* từ xa xưa, từ ngày xưa, đã từ lâu; ~ ру́сские зе́мли đất đai từ nghìn xưa đã là của Nga

иско́нный *прил.* có từ xưa, có từ lâu; ~ обита́тель dân gốc, dân bản địa, thổ dân

ископа́ем||ый *прил.* 1. (*добываемый*) ở (nằm) dưới đất; ~ое сырьё khoáng sản; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые khoáng sản, quặng khoáng; полезные ~ые khoáng sản, khoáng sản có ích; 3. *геол.* (*о животных, растениях*) hoá thạch, hoá đá; 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое *геол.* hóa thạch; 5. *перен. шутл.* không hợp thời, lỗi thời, cũ rích, cổ lỗ sĩ

ископа́ть *сов.* (*В*) đào (bới) nát, đào (bới) nhiều chỗ

искорёживать, искорёжить (*В*) *разг.* làm cong (vênh), làm... vẹo đi

искорёживаться, искорёжиться *разг.* cong (vênh) lên, vẹo đi, cong queo lại

искорёжить(ся) *сов. см.* искорёживать(ся)

искорене́ние *с.* (sự) trừ bỏ, loại trừ, bài trừ, trừ khử, diệt trừ, tiêu diệt, diệt sạch, nhổ sạch, gột sạch, gột bỏ, trừ căn

искорени́ть *сов. см.* искоренять

искоренять, искорени́ть (*В*) trừ bỏ, loại trừ, bài trừ, trừ khử, diệt trừ, tiêu diệt, diệt (nhổ, gột) sạch, gột bỏ, trừ căn; ~ предрассу́дки trừ bỏ những thành kiến; ~ зло diệt sạch (tiêu diệt) điều ác

и́скоса *нареч.*: смотре́ть, гляде́ть ~ на кого́-л. liếc nhìn ai

и́скр||а *ж.* 1. tia lửa, tia; электри́ческая ~ tia điện; 2. (*сверкающая частица*) tia sáng; 3. *перен.* tia; ~ наде́жды tia hy vọng; ~ тала́нта mầm tài năng; ✧ ~ бо́жья а) tài hoa, thiên tài, thiên khiếu; б) niềm khát vọng cao thượng; у меня́ ~ы из глаз посы́пались tôi bị nảy đom đóm mắt, mắt tớ đổ đồng quang

и́скренне *нареч.* (một cách) chân thật, chân thành, chân thực, chân chất, thành thật, thật thà; ~ благодари́ть chân thành cảm ơn

и́скренн||ий *прил.* chân thật, chân thành, chân thực, chân chất, thành thật, thật thà; ~ие слова́ những lời nói chân thật (thành thật, chân chất); приноси́ть ~юю благода́рность thành thật cám ơn, chân thành cảm tạ

и́скренность *ж.* (tính, sự) chân thật, chân thành, chân thực, chân chất, thành thật, thật thà

искриви́ть(ся) *сов. см.* искривля́ть(ся)

искривле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) làm cong, làm vênh, làm vẹo, làm trẹo, làm vạy; 2. (*искривлённое место*) (chỗ) cong, vênh, vẹo; ~ позвоно́чника (tật) vẹo cột sống; 3. *перен.* (*искажение*) (sự) làm sai lệch, làm sai lạc, xuyên tạc, bóp méo; (*отступление*) (sự) sai lệch, lệch lạc

искривля́ть, искриви́ть (*В*) làm cong (vênh, vẹo, trẹo, vạy); (*о чертах лица*) làm méo xệch (méo mặt)

искривля́ться, искриви́ться (bị) cong, uốn cong, vênh, vẹo, trẹo, vạy; (*о чертах лица*) (bị) méo, méo mó, méo xệch, nhăn nhó; его́ лицо́ искриви́лось от бо́ли mặt nó méo xệch vì đau

искри́стый *прил.* lóng lánh, lấp lánh, long lanh, sáng ngời

и́скри́ться *несов.* lóng lánh, lấp lánh, long lanh, sáng ngời

искрово́й *прил. тех., эл.* (thuộc về) tia lửa; ~ промежу́ток khoảng (khe) đánh lửa; ~ разря́д phóng điện tia lửa; ~ переда́тчик máy phát điện tia lửa

искрогаси́тель *м. тех.* (bộ) triệt tia, dập tia lửa

искромса́ть *сов. см.* кромса́ть

искроши́ть *сов.* (*В*) 1. làm (bóp) vụn, làm (bóp) nát, thái nhỏ; 2. *перен. разг.* chém chết

искупа́ть I, искупи́ть (*В*) 1. chuộc, đền, đền bù; ~ свою́ вину́ chuộc lỗi, chuộc (đền, thục) tội; 2. (*возмещать*) đền, bù, đền bù

искупа́ть II *сов.* (*В*) *разг.* (*выкупать*) tắm (*cho ai*)

искупа́ться I, искупи́ться 1. (được) chuộc, đền, đền bù; 2. (*возмещаться*) (được) đền, bù, đền bù

искупа́ться II *сов. разг.* (*выкупаться*) tắm

искупи́ть(ся) *сов. см.* искупа́ть(ся) I

искупле́ние *с.* (sự) chuộc, đền, đền bù; ~ вины́ chuộc lỗi, chuộc (đền, thục) tội

и́скус *м.* (sự, cơn) thử thách

искус||а́ть *сов.* (*В*) cắn (châm, đốt) nhiều; комары́ меня́ ~а́ли tôi bị muỗi đốt nhiều

искуси́тель *м.*, **~ница** *ж.* người cám dỗ (quyến rũ)

искуси́ть *сов. см.* искуша́ть

иску́сник *м. разг.* người khéo tay (thành thạo, thông thạo, khéo léo); он в э́том большо́й ~ anh ấy rất thành thạo (thông thạo) việc này

иску́сно *нареч.* (một cách) thành thạo, thông thạo, khéo léo, tinh xảo, điệu nghệ, diệu nghệ

иску́сн||ый *прил.* 1. khéo, thạo, giỏi, thành thạo, thông thạo, khéo tay, sành sỏi, điệu nghệ, diệu nghệ; ~ стрело́к người bắn giỏi, tay thiện xạ; ~ по́вар người nấu bếp giỏi; 2. (*сделанный мастерски*) khéo, khéo léo, tinh xảo; ~ая рабо́та đồ làm tinh xảo

иску́сственник *м. разг.* trẻ con (vật con) nuôi nhân tạo (*vì mẹ không có sữa*)

иску́сственность *ж.* (tính) giả tạo, không thật, không tự nhiên

иску́сственн||ый *прил.* 1. nhân tạo; (*фальшивый*) giả; ~ое оруше́ние tưới nhân tạo; ~ое пита́ние cho ăn nhân tạo; ~ интелле́кт trí tuệ nhân tạo; ~ые цветы́ hoa giả; ~ые зу́бы răng giả; 2. (*притворный*) giả tạo, không tự nhiên, không thành thật, gượng gạo, gượng ép, gượng; ~ая улы́бка nụ cười giả tạo (gượng gạo, không tự nhiên), cười gượng

иску́сств||о *с.* 1. nghệ thuật; произведе́ние ~а tác phẩm nghệ thuật; драмати́ческое ~ kịch nghệ, nghệ thuật kịch; 2. (*умение, мастерство*) nghệ thuật, tài nghệ, tài khéo léo; ~ воспита́ния nghệ thuật giáo dục; танцева́льное ~ nghệ thuật nhảy múa; ~ ша́хматной игры́ tài nghệ đánh cờ; ✧ из любви́ к ~у chỉ vì ham thích công việc mà thôi

искусствове́д *м.* nhà nghiên cứu nghệ thuật

искусствове́дение *с.* nghệ thuật học

искусствове́дческий *прил.* (thuộc về) nghệ thuật học

искуша́ть, искуси́ть (*В*) cám dỗ, quyến rũ; ✧ ~ судьбу́ liều mạng, mạo hiểm, liều lĩnh

искуше́ние *с.* (sự) cám dỗ, quyến rũ; вводи́ть в ~ cám dỗ, quyến rũ; впада́ть в ~ bị cám dỗ (quyến rũ)

искушённый *прил.* 1. được thử thách; 2. (*искусный, опытный в чём-л.*) lão luyện, thông thạo, thành thạo, tinh thông, sành sỏi, sành điệu; ~ в како́м-л. вопро́се lão luyện (thông thạo, thành thạo, tinh thông, sành sỏi, sành điệu) về vấn đề gì; ✧ ~ о́пытом giàu kinh nghiệm

исла́м *м.* đạo Islam, Hồi giáo, đạo Hồi

ислами́ст *м.* tín đồ đạo Islam (Hồi giáo, đạo Hồi)

исламове́д *м.* nhà nghiên cứu đạo Islam (Hồi giáo, đạo Hồi)

исла́нд||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Island (Aislen)

исла́ндский *прил.* (thuộc về) Island, Aislen, Băng Đảo

испа́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Espanha (Spain, Tây Ban Nha)

испа́нский *прил.* (thuộc về) Espanha, Spain, Tây Ban Nha; ~ язы́к tiếng Espanha (Spain, Tây Ban Nha)

испаре́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) bay hơi, bốc hơi; 2. *обыкн. мн.*: ~я (*испаряющиеся вещества*) hơi; вре́дные ~я hơi độc

испа́рина *ж.* mồ hôi

испари́тель *м. тех.* máy làm bay hơi, bình bay hơi

испари́ть(ся) *сов. см.* испаря́ть(ся)

испаря́ть, испари́ть (*В*) làm... bay hơi (bốc hơi)

испаря́ться, испари́ться 1. bay hơi, bốc hơi; 2. *перен.* (*незаметно исчезать*) biến mất

испа́чкать *сов.* (*В*) làm bẩn (nhơ, nhớp), vấy bẩn, bôi bẩn, bôi lem luốc; ~ ру́ки lấm bàn tay

испа́чкаться *сов.* (bị) bẩn, nhơ, nhớp, vấy bẩn, bôi bẩn; ~ в кра́ске (bị) vấy bẩn sơn

испепели́ть(ся) *сов. см.* испепеля́ть(ся)

испепеля́ть, испепели́ть (*В*) thiêu ra tro, thiêu trụi, thiêu (đốt) sạch; ✧ испепели́ть взгля́дом nhìn trợn trừng, hằn học nhìn

испепеля́ться, испепели́ться bị thiêu ra tro (thiêu sạch, cháy sạch)

испестри́ть *сов. см.* испестря́ть

испестря́ть, испестри́ть (*В*) bôi (tô, vẽ, nhuộm, sơn) sặc sỡ

испе́чь *сов. см.* печь II 1

испе́чь(ся) *сов. см.* пе́чь(ся) I 1

испещри́ть *сов. см.* испещря́ть

испещр||я́ть, испещри́ть (*В Т*) phủ (rải, rắc) đầy; испещри́ть кни́гу поме́тами đánh dấu đầy sách; речь, ~ённая иностра́нными слова́ми bài nói xen nhiều từ ngoại quốc

исписа́ть(ся) *сов. см.* испи́сывать(ся)

испи́сывать, исписа́ть (*В*) 1. viết đầy, viết hết; он исписа́л три тетра́ди anh đó đã viết đầy (viết hết) ba cuốn vở; 2. *разг.* (*истратить на писание*) viết (dùng, xài) hết; исписа́ть во́рох бума́ги viết hết một đống giấy; она́ исписа́ла после́дний каранда́ш chị ấy đã dùng (xài) hết cây bút chì cuối cùng

испи́сываться, исписа́ться *разг.* 1. (*расходоваться*) (bị) viết hết; каранда́ш исписа́лся bút chì viết đến cùn; 2. (*о писателе*) kiệt nguồn văn, hết tài viết

испито́й *прил. разг.* hom hem, hốc hác, teo tóp, tọp người đi (*do nghiện rượu*)

испи́ть *сов. уст.* 1. (*Р*) (*отпить*) uống; 2. (*В*) (*до конца*) uống hết; ✧ ~ ча́шу (ча́шу страда́ний) cạn chén tân khổ

исповеда́льня *ж. церк.* toà giải tội

испове́дание *с.* 1. (*действие*) (sự) theo, theo đạo, tin theo; 2. (*вероисповедание*) tín ngưỡng, tôn giáo, đạo

испове́дать *сов. разг. см.* испове́довать 2, 3

испове́даться *сов. разг. см.* испове́доваться

испове́дник *м. церк.* 1. (*священник*) cha giải tội; 2. (*тот, кто пришёл на исповедь*) người xưng tội

испове́довать *несов. и. сов.* (*В*) 1. *тк. несов.* (*следовать учению*) theo; (*веру тж.*) theo đạo, tin theo, tín ngưỡng; ~ будди́зм theo đạo Phật; 2. *церк.* (*подвергать исповеди*) nghe xưng tội, giải tội; *перен.* (*расспрашивать*) gạn, gạn hỏi, hỏi cặn kẽ; 3. *церк.* (*грехи*) xưng tội; *перен.* (*признаваться*) thú nhận, thú tội, phản tỉnh

испове́доваться *несов. и сов.* 1. *церк.* xưng tội; 2. *перен.* thú nhận, thú thật, thú tội

и́споведь *ж.* 1. *церк.* (sự) xưng tội; 2. (*откровенное признание*) (sự) thú nhận, thú thật, thú tội, phản tỉnh

и́сподволь *нареч. разг.* dần dần, từ từ, túc tắc, từng tí một; ~ гото́виться к чему́-л. chuẩn bị dần dần làm việc gì, túc tắc sửa soạn cái gì

исподло́бья *нареч.*: смотре́ть, гляде́ть на кого́-л. ~ nguýt (lườm, lườm nguýt, lườm lườm nhìn) ai

исподтишка́ *нареч. разг.* (một cách) ngấm ngầm, vụng trộm, chùng vụng, lén lút, sau lưng; де́йствовать ~ hoạt động ngấm ngầm (lén lút, vụng trộm); смея́ться ~ cười thầm, cười sau lưng

испоко́н: ~ ве́ку, ~ веко́в từ đời xửa đời xưa, từ xửa từ xưa, từ thời thượng cổ

испо́лин *м.* 1. (*великан*) người khổng lồ; 2. *перен.* vĩ nhân, cự nhân; ~ мы́сли nhà tư tưởng vĩ đại

исполи́нск||ий *прил.* khổng lồ, vĩ đại, đồ sộ, to tướng, to lớn phi thường; человéк ~ого рóста người có tầm vóc hộ pháp (khổng lồ)

исполко́м *м.* (исполни́тельный комитéт) uỷ ban chấp hành

исполне́ни||е *с.* 1. (*выполнение*) (sự) thực hiện, thi hành, thừa hành, thực hành, hoàn thành, chấp hành, làm tròn; ~ приказа́ния chấp hành mệnh lệnh, thi hành lệnh, chấp lệnh; ~ бюджéта chấp hành ngân sách; ~ дóлга làm tròn nghĩa vụ; ~ жела́ния toại nguyện, thực hiện điều mong muốn; при ~и служéбных обя́занностей khi thừa hành công vụ, trong lúc thực hiện công tác; 2. (*художественного произведения*) (sự, cách) diễn xuất, trình diễn, thủ diễn, biểu diễn; (*об оркестре*) (sự) hợp tấu; тéхника ~я kỹ thuật diễn xuất (trình diễn, biểu diễn); ~ рома́нса diễn tấu (trình diễn) khúc tình ca; ~ рóли đóng (sắm, thủ, thủ diễn) vai; ви́деть пьéсу в хорóшем ~и xem vở kịch diễn hay; в чьём-л. ~и do ai thủ diễn (biểu diễn, trình diễn)

испóлненный *прил.* đầy, tràn đầy, chứa chan, chan chứa, lai láng, thấm đượm; ~ гнéва взгляд cái nhìn đầy tức tối; ~ энéргии тран đầy nghị lực; ~ печáли chứa chan u sầu

исполни́м||ый *прил.* có thể thực hiện được; ~ое жела́ние ước mong có thể thực hiện được

исполни́тель *м.* 1. người thực hiện (thừa hành, thực hành, thi hành, chấp hành); ~ после́дней вóли, ~ завеща́ния *юр.* người chấp hành di chúc; 2. (*артист*) người thủ diễn (biểu diễn), diễn viên; ~ рóли người đóng (sắm, thủ, thủ diễn) vai; ✧ суде́бный ~ nhân viên chấp hành, chấp hành viên, thừa phát lại, mõ tòa

исполни́тельн||ый *прил.* 1. chấp hành; (*о власти*) hành pháp; ~ комитéт uỷ ban chấp hành; ~ая дисципли́на kỷ luật chấp hành; ~ая власть quyền hành pháp; 2. (*о человеке*) đắc lực, cố gắng, chăm chỉ, cần mẫn; ✧ ~ лист phiếu chấp hành, chấp hành lệnh

исполни́тельск||ий *прил.* (thuộc về) diễn xuất, trình diễn, thủ diễn, biểu diễn; ~ое мастерствó tài nghệ diễn xuất (thủ diễn)

испóлнить *сов. м.* исполня́ть

испóлниться *сов. см.* исполня́ться 1, 3, 4

исполня́ть, испóлнить (*В*) 1. (*осуществлять*) thực hiện, thi hành, thừa hành, thực hành, hoàn thành, chấp hành, làm tròn; ~ чьё-л. жела́ние thực hiện điều mong muốn của ai; ~ долг làm tròn nghĩa vụ; ~ приказа́ние chấp hành mệnh lệnh, thi hành lệnh; ~ поручéние thực hiện nhiệm vụ đã giao; 2. (*пьесу, муз. произведение*) diễn, trình diễn, diễn tấu, thủ diễn, biểu diễn; ~ пéсню diễn tấu (trình diễn) ca khúc; ~ госудáрственный гимн cử quốc thiều; ~ роль đóng (sắm, thủ, thủ diễn) vai

исполн||я́ться, испóлниться 1. (*осуществляться*) (được) thực hiện, hoàn thành; 2. *тк. несов.* (*о пьесе, муз. произведении*) (được) diễn, trình diễn, diễn tấu, thủ diễn, biểu diễn; ~я́ется впервы́е được công diễn (trình diễn, biểu diễn, diễn tấu) lần đầu tiên; 3. (*о времени, сроке*): испóлнилось 60 лет со дня оконча́ния войны́ vừa đúng (vừa tròn) 60 năm kể từ ngày chiến tranh kết thúc; 4. *безл.* (*о возрасте*): емý тóлько что испóлнилось 18 лет cậu ta vừa tròn (vừa đúng) 18 tuổi

исполня́ющий *прич.*: (врéменно) ~ обя́занности дирéктора quyền giám đốc

исполосова́ть *сов.* (*В*) *разг.* 1. (*изрезать*) cắt... ra từng mảnh; 2. (*избить*) quất lằn da

и́сполу *нареч. ист.* rẽ đôi; брать зéмлю ~ cấy rẽ; отдава́ть зéмлю ~ cho cấy rẽ

испóльзование *с.* (sự) dùng, sử dụng; lợi dụng; vận dụng, ứng dụng, áp dụng (*ср.* испóльзовать); пóлное ~ tận dụng, sử dụng triệt để

испóльзовать *несов. и сов.* (*В*) dùng, sử dụng; (*пользоваться*) lợi dụng; (*применять*) vận dụng, áp dụng, ứng dụng; ~ слýчай lợi dụng cơ hội; ~ своё влия́ние dùng (lợi dụng) ảnh hưởng của mình; ~ резéрвы sử dụng dự trữ; ~ óпыт передовико́в áp dụng kinh nghiệm những người tiên tiến; ~ своё преимýщество lợi dụng ưu thế của mình; ~ зна́ния vận dụng kiến thức; пóлностью ~ что-л. tận dụng (sử dụng triệt để) cái gì

испóльщик *м. ист.* tá điền cấy rẽ

испóльщина *ж. ист.* (chế độ, hình thức) tô rẽ đôi

испóртить(ся) *сов. см.* пóртить(ся)

испóрченн||ый *прил.* 1. hư, hỏng, hư hỏng; (*о продуктах тж.*) thiu, ôi, ươn; (*о зубе*) sâu, bị sâu ăn; ~ замóк khoá hỏng; 2. (*распущенный*) hư, hư hỏng, đổ đốn, đồi bại, hủ bại, sa ngã, truỵ lạc; ~ ребёнок đứa con hư

испра́вимый *прил.* (có thể) sửa được, chữa được, sửa chữa được

испра́вительно-трудово́й *прил.*: ~ ла́герь trại cải tạo lao động, trại cải tạo

испра́вительн||ый *прил.* (để) sửa chữa, cải tạo, cảm hoá; ~ые мéры những biện pháp sửa chữa; ~ая колóния trại cải tạo

испра́вить(ся) *сов. см.* исправля́ть(ся)

исправле́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) sửa, chữa, sửa chữa, tu sửa; chỉnh lý, đính chính; sửa đổi; cải tạo (*ср.* исправля́ть); 2. (*поправка*) (điều) chỉnh lý, sửa chữa, đính chính; вноси́ть ~я chỉnh lý

исправля́ть, испра́вить (*В*) 1. (*чинить*) sửa, chữa, sửa (chữa) lại, sửa chữa, tu sửa; ~ компью́тер chữa (sửa, sửa chữa) computer; 2. (*устранять недостатки*) sửa, chữa, sửa chữa, chỉnh lý, đính chính; ~ оши́бку sửa sai, sửa chữa sai lầm; испра́вить положéние uốn nắn tình hình; изда́ние испра́вленное и допóлненное xuất bản phẩm có sửa chữa và bổ sung; 3. (*улучшать*) sửa, sửa chữa, sửa đổi; ~ хара́ктер sửa đổi tính nết

исправля́ться, испра́виться (được) sửa, chữa; sửa mình, tự sửa chữa; он испра́вился nó đã sửa mình

испра́вник *м. ист.* (viên) đội cảnh sát (*thời Nga hoàng*)

испра́вно *нареч.* (một cách) tốt, hoàn hảo

испра́вност||ь *ж.* (tình trạng, tính) tốt, hoàn hảo; в ~и tốt, chạy tốt, trong tình trạng tốt; маши́на в ~и máy tốt; всё в ~и tất cả đều tốt đẹp (tốt lành)

испра́вн||ый *прил.* 1. (*в порядке*) tốt, chạy tốt, hoạt động tốt; э́та маши́на вполне́ ~a máy đó chạy tốt; 2. (*старательный*) đắc lực, cố gắng, cần cù, chăm chỉ, cần mẫn

испражне́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) đại tiện, đi ngoài, phóng uế, ỉa; 2. *мн.*: ~я (*экскременты*) phân, cứt

испражни́ться *сов. см.* испражня́ться

испражня́ться, испражни́ться đại tiện, đi ngoài, phóng uế, ỉa; ị (*дет.*)

испро́бовать *сов.* (*В*) 1. (*проверить качество, годность*) thử, làm thử, thử

nghiệm, thí nghiệm; 2. *разг.* (*на вкус*) nếm, thử, nếm thử, ăn thử; 3. (*испытать*) nếm, nếm trải, nếm mùi, trải qua, thể nghiệm

испу́г *м.* (sự) sợ hãi, kinh hãi, khiếp sợ, khiếp; в ~е sợ hãi, kinh hãi, khiếp sợ, khiếp; с ~у vì sợ hãi (kinh hãi, khiếp sợ); ✧ брать кого́-л. на ~ doạ dẫm bắt ai phải làm

испу́ганно *нареч.* (một cách) sợ hãi, kinh hãi, khiếp sợ

испу́ганный *прил.* sợ hãi, kinh hãi, khiếp sợ; ~ вид vẻ sợ hãi

испуга́ть(ся) *сов. см.* пуга́ть(ся)

испуска́ть, испусти́ть (*В*) phát ra, phun ra, bốc ra, xông ra; ~ за́пах bốc mùi, xông mùi; ~ крик kêu lên một tiếng; ✧ испусти́ть дух (*или* после́дний вздох) tắt hơi, tắt thở, tắt nghỉ

испусти́ть *сов. см.* испуска́ть

испыта́ни||е *с.* 1. (sự) thử, thử nghiệm, thí nghiệm; производи́ть ~ чего́-л. thử (thử nghiệm, thí nghiệm) cái gì; ~ я́дерного ору́жия thử vũ khí hạt nhân; проводи́ть полево́е ~ чего́-л. thử nghiệm hiện trường cái gì; вы́держать ~ вре́менем đã được thời gian kiểm nghiệm; 2. (*экзамен*) (kỳ) thi; вы́держать ~я thi đỗ; 3. (*тягостное переживание*) (sự, cơn) thử thách, khó khăn; пройти́ че́рез ~я trải qua nhiều thử thách; тяжёлое ~ thử thách gian khổ; вы́держать все ~я chịu đựng được mọi thử thách

испыта́нн||ый *прил.* được thử thách; (*верный*) trung thành, tin cậy, tin cẩn, tín cẩn; (*надёжный*) chắc chắn; ~ во́ин người lính được thử thách; ~ друг người bạn tin cậy (tin cẩn, tín cẩn); ~ое сре́дство phương tiện chắc chắn

испыта́тель *м.* người thử (thử nghiệm); ~ самолётов người lái thử máy bay

испыта́тельный *прил.* (để) thử, thử nghiệm, thí nghiệm; ~ полигон trường thử nghiệm; ~ стенд giá thử nghiệm, bàn thử; ~ срок thời hạn thử thách; ~ рейс chuyến bay (chạy) thử

испыта́ть *сов. см.* испы́тывать 1, 2

испыту́ющий *прил.*: ~ взгляд, взор mắt nhìn dò xét, cái nhìn thăm dò

испы́тывать, испыта́ть (*В*) 1. (*проверять*) thử, thử nghiệm, thí nghiệm, thử thách; ~ дви́гатель thử (thử nghiệm) động cơ; ~ чьё-л. терпе́ние thử thách lòng kiên nhẫn của ai; 2. (*ощущать*) cảm thấy, thấy; ~ удово́льствие cảm thấy thích; ~ боль thấy đau; 3. (*претерпевать*) trải, trải qua, thể nghiệm, kinh qua, nếm trải, từng trải; испыта́ть что́-л. на себе́ tự mình thể nghiệm (trải qua, kinh qua) cái gì; испыта́ть на себе́ влия́ние кого́-л. chịu (bị) ảnh hưởng của ai; 4. *тк. несов.*: ~ недоста́ток в чём-л. thiếu cái gì; ~ лише́ния bị thiếu thốn; ~ тру́дности gặp phải khó khăn

иссека́ть, иссе́чь (*В*) *мед.* cắt, mổ

и́ссера-... phớt (phơn phớt) xám; ~-си́ний màu xanh nước biển phơn phớt xám

иссече́ние *с. мед.* (sự) cắt, mổ

иссе́чь *сов. см.* иссека́ть

и́сsiня-... phớt xanh lam, phơn phớt lơ; ~-се́рый màu xám phơn phớt xanh lam

иссле́дование *с.* 1. (*действие*) (sự) nghiên cứu, khảo sát, điều nghiên, khảo cứu; thám sát, thám hiểm; thăm dò, tìm tòi; điều tra (*ср.* иссле́довать); проводи́ть ~ nghiên cứu, điều nghiên, khảo sát; фундамента́льное ~ *социол.* nghiên cứu cơ bản; прикладно́е ~ *социол.* nghiên cứu ứng dụng; полево́е ~ *социол.* nghiên cứu hiện trường; эмпири́ческое ~ *социол.* nghiên cứu thực nghiệm; ~ больно́го khám người ốm, khám bệnh; ~ косми́ческого простра́нства nghiên cứu không gian vũ trụ; ~ Антáрктики thám hiểm vùng Nam Cực; 2. (*научный труд*) công trình nghiên cứu

иссле́дователь *м.* nhà nghiên cứu (khảo sát); (*какой-л. местности*) nhà thám hiểm

иссле́довательск||ий *прил.* (thuộc về) nghiên cứu, khảo sát, điều nghiên, khảo cứu; ~ институ́т viện nghiên cứu; ~ая рабо́та công việc nghiên cứu

иссле́довать *несов. и сов.* (*В*) nghiên cứu, khảo sát, điều nghiên, khảo cứu; (*местность*) thám sát, thám hiểm; (*проводить изыскания*) thăm dò, tìm tòi; (*обследовать*) điều tra; ~ больно́го khám người ốm (bệnh nhân); ~ ве́рхние слои́ атмосфе́ры nghiên cứu (thám sát) những tầng trên của khí quyển; ~ месторожде́ния полезных ископа́емых thăm dò (thám sát, điều tra) mỏ; ~ хими́ческий соста́в phân tích thành phần hoá học

иссо́хнуть *сов. см.* иссыха́ть

и́сстари *нареч.* từ xưa, từ lâu, tự đời xửa đời xưa; так ~ ведётся đó là tục từ xưa truyền lại

исстрада́ться *сов.* chịu nhiều đau khổ, tiều tuỵ vì buồn phiền

исступле́ние *с.* (sự) kích động cực độ, cuồng loạn, điên cuồng; приходи́ть в ~ bị kích động cực độ, cuồng loạn, điên cuồng

исступлённый *прил.* (bị) kích động cực độ, cuồng loạn, điên cuồng

иссуша́ть, иссуши́ть (*В*) 1. (*лишать влаги*) làm cạn (khô cạn, khô, khô khốc); (*растения*) làm... khô héo; жара́ иссуши́ла по́чву trời nắng làm đất khô khốc; 2. *перен.* làm... hao mòn (gầy mòn, tiều tuỵ, kiệt sức); го́ре иссуши́ло её нóи đau buồn làm nàng tiều tuỵ đến tang thương

иссуши́ть *сов. см.* иссуша́ть

иссыха́ть, иссо́хнуть 1. cạn, khô cạn, khô khốc, khô đi; (*о растениях*) khô héo đi; 2. *перен.* (*сильно худеть*) rạc người đi, gầy mòn

иссяка́ть, исся́кнуть 1. (*об источнике, воде*) cạn (khô, khô cạn) đi; 2. (*кончаться*) (bị) tiêu hao, kiệt quệ, kiệt, hết; его́ си́лы исся́кли sức của nó đã kiệt (đã hết), nó bị kiệt lực; его́ терпе́ние исся́кло nó không còn kiên nhẫn được nữa, nó không nhịn được nữa

исся́кнуть *сов. см.* иссяка́ть

иста́птывать, истопта́ть (*В*) 1. (*мять*) giẫm (xéo) lên, giẫm bẹp, giẫm nát; 2. *разг.* (*пачкать*) giẫm bẩn; истопта́ть пол giẫm bẩn sàn nhà; 3. *разг.* (*об обуви*) đi mòn, đi hỏng

исте́блишмент *м. см.* истэ́блишмент

истека́ть, исте́чь 1. (*кончаться, проходить*) qua, trôi qua; *сов.* hết, mãn; вре́мя истекло́ thời gian đã hết; срок истёк hết hạn, mãn hạn, thời hạn đã mãn; 2.: ~ кро́вью chảy (chảy kiệt) máu

исте́кш||ий *прил.* (đã) qua, qua rồi, vừa qua; в ~ем году́ trong năm qua; за ~ пери́од trong thời gian qua

истере́ть *сов.* (*В*) nghiền (tán) nhỏ; ✧ ~ кого́-л. в порошо́к đày đoạ (đàn áp, trừng trị) ai vô cùng tàn tệ

исте́рзанный *прил.* 1. (*израненный*) bị xé nát (cắn nát); 2. (*измученный*) bị hành hạ (giày vò, đau đớn, đau khổ, khổ sở)

истерза́ть *сов.* (*В*) 1. (*изранить*) xé (cắn) nát; 2. (*измучить*) hành hạ, giày vò, làm... đau đớn (đau khổ, khổ sở)

истерза́ться *сов. см.* исстрада́ться

исте́р||ик *м. разг.* người bị hysterie (cà chước)

исте́рик||а *ж.* 1. (cơn) hysterie, cà chước, loạn thần kinh; впасть в ~у lên cơn hysterie (cà chước, loạn thần kinh); 2. *перен.*: впада́ть в ~у, зака́тывать ~у *перен.* nổi cơn thần kinh (cơn cà chước, cơn tam bành)

истери́чески *нареч.* (một cách) điên loạn, điên cuồng

истери́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) hysterie, cà chước, loạn thần kinh; ~ припа́док cơn hysterie (cà chước, loạn thần kinh); 2. (*подверженный истерии*) (bị) hysterie, cà chước, loạn thần kinh; ~ая женщина người đàn bà bị hysterie (cà chước, loạn thần kinh); ~ая нату́ра tính dễ nổi hysterie (cơn cà chước, cơn tam bành); 3. (*такой, как при истерике*) như đang cơn thần kinh (cơn cà chước), điên loạn, điên cuồng; ~ смех tiếng cười như đang cơn thần kinh (cơn cà chước); ~ие рыда́ния khóc nức nở như đang cơn thần kinh (cơn cà chước)

истери́чка *ж. разг.* người phụ nữ bị hysterie (cà chước)

истери́чность *ж.* (tính chất, chứng) hysterie, cà chước, loạn thần kinh

истери́чн||ый *прил.* (có tính chất) hysterie, cà chước, loạn thần kinh; ~ая же́нщина người đàn bà hay nổi cơn tam bành; ~ крик tiếng thét như đang cơn cà chước (cơn thần kinh)

истери́я *ж.* 1. (bệnh) hysterie, cà chước, loạn thần kinh, điên lây; ý bệnh; 2. *перен.* cơn điên, cơn sốt; вое́нная ~ cơn cuồng chiến, cơn điên chiến tranh

истёртый *прил.* 1. (đã) nghiền nhỏ, tán nhỏ; 2. (*изношенный*) sờn, sờn rách

исте́ц *м. юр.* nguyên đơn, bên nguyên, nguyên cáo

истече́ни||е *с.*: по ~и двух часо́в sau hai giờ, hai giờ sau; по ~и сро́ка khi mãn hạn (hết hạn, mãn kỳ), vì hết hạn (mãn hạn)

исте́чь *сов. см.* истека́ть

и́стин||а *ж.* 1. chân lý, sự thật, sự thực; сказа́ть всю ~у nói tất cả sự thật; в э́том есть до́ля ~ы ở đây có phần nào chân lý (lẽ phải); э́то го́лая ~ đó là sự thật trần trụi; изби́тая ~ chân lý nhàm tai; 2. *филос.* chân lý; объекти́вная ~ chân lý khách quan; абсолю́тная ~ chân lý tuyệt đối

и́стинно 1. *нареч.* thật, thật là, đúng là, thật sự, chân chính, đích thực; ~ тала́нтливый челове́к một thiên tài chân chính (đích thực), một người tài ba thật sự; 2. *в знач. вводн. сл. разг.* thật thế, thật vậy

и́стинность *ж.* (tính chất) hợp chân lý, chân xác, chân chính, đích thực, thật sự

и́стинн||ый *прил.* hợp chân lý, chân xác, có thật, có thực, chân chính, đích thực, thật sự, thực sự, thật; ~ая пра́вда sự thật hiển nhiên; ~ друг người bạn chân chính; ~ое вре́мя *астр.* giờ thật; э́тот ребёнок — ~ое наказа́ние! đứa con này quả là con trời hành (quả thật là con tội con nợ)!

истлева́ть, истле́ть 1. (*гнить*) (bị) mủn, rữa ra; 2. (*сгорать*) vạc, cháy ra tro; у́гли истле́ли than đã vạc (đã cháy ra tro)

истле́ть *сов. см.* истлева́ть

истма́т *м.* (истори́ческий материали́зм) *разг.* (môn) duy vật lịch sử

и́стово *нареч. книжн.* (một cách) sùng kính, sùng tín, sùng đạo, thuần thành

и́стовый *прил. книжн.* sùng tín, sùng đạo, thuần thành, ngoan đạo, mộ đạo; ~ ве́рующий một tín đồ sùng tín (sùng đạo, thuần thành, ngoan đạo, mộ đạo)

исто́к *м.* 1. nguồn, ngọn; ~ реки́ nguồn sông; 2. *перен. обыкн. мн.* ~и (*начало*) nguồn gốc, ngọn nguồn, căn nguyên, khởi nguyên; иде́йные ~и nguồn gốc (căn nguyên) tư tưởng

истолкова́ние *с.* (sự, cách) giải thích, lý giải, thuyết minh

истолкова́ть *сов. см.* истолко́вывать

истолко́вывать, истолкова́ть (*В*) giải thích, lý giải, thuyết minh; непра́вильно истолкова́ть что́-либо giải thích (lý giải) sai cái gì

истоло́чь *сов.* (*В*) giã, nghiền, tán

исто́ма *ж.* (sự) uể oải, rời rã, mệt lử, mệt phờ, nhược người, phờ người

истоми́ть *сов.* (*В*) làm... mệt nhọc (mệt lử, mệt phờ, mệt mỏi, nhược người, phờ người, mệt lử cò bợ)

истоми́ться *сов.* mệt, nhọc, mệt nhọc, mệt mỏi, mệt lử, mệt phờ, nhược người, phờ người, mệt lử cò bợ; ~ от жары́ nhược người (phờ người) vì nóng bức; ~ в ожида́нии chờ mỏi mắt, chờ hết hơi

истомлённый *прил.* mệt nhọc, mệt mỏi, mệt lử, mệt phờ, kiệt sức, nhược người, phờ người, mệt lử cò bợ

истопи́ть *сов.* (*В*) (*печь*) đốt

истопни́к *м.* thợ đốt lò

истопта́ть *сов. см.* исто́птывать

исторга́ть, исто́ргнуть *уст.* (*В*) 1. (*изгонять*) phun (phụt, bật)... ra; 2. *перен.*: ~ крик bật (thốt) lên tiếng kêu; 3. (*у кого-л.*): ~ слёзы làm ai rơi lệ (rơi nước mắt)

истори́зм *м.* phương pháp (quan điểm, nguyên tắc) lịch sử

исто́рик *м.* nhà sử học, sử gia

исто́рико-литерату́рный *прил.* (thuộc về) lịch sử văn học

исто́рико-революцио́нный *прил.* (thuộc về) lịch sử cách mạng

исто́рико-филологи́ческий *прил.* (thuộc về) lịch sử ngữ văn học

исто́рико-филосо́фский *прил.* (thuộc về) lịch sử triết học

историо́граф *м.* nhà lịch sử (sử liệu) học; (*историк*) nhà sử học

историо́графия *ж.* 1. (*наука*) lịch sử (sử liệu) học; 2. (*совокупность ист. исследований*) (nền) sử học

истори́чески *нареч.* (xét về mặt, theo quan điểm) lịch sử

истори́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) lịch sử, sử; ~ая нау́ка khoa học lịch sử, sử học; ~ факт sự kiện lịch sử; ~ рома́н tiểu thuyết lịch sử; ~ая геогра́фия địa lý lịch sử; ~ факульте́т khoa lịch sử, khoa sử; ~ музе́й viện bảo tàng lịch sử; ~ие ли́ца những nhân vật lịch sử; 2. (*значительный*) (có tính chất) lịch sử; ~ая речь diễn văn có tính chất lịch sử; ~ое реше́ние quyết định lịch sử; ~ая побе́да thắng lợi lịch sử

истори́чность *ж.* (tính chất, tính) lịch sử

исто́ри||я *ж.* 1. lịch sử, sử; (*историческая наука*) sử học, sử; зако́ны ~и những quy luật lịch sử; ~ сре́дних веко́в lịch sử trung đại; ~ иску́сства lịch sử nghệ thuật; 2. (*истоки и ход событий*) lai lịch, sự trạng, sự tích, lịch sử, sự tình; я хорошо́ зна́ю ~ю э́того де́ла tôi biết rất rõ lai lịch của việc này; ~ э́того вопро́са такова́... lai lịch (sự tích, sự trạng) của vấn đề ấy như thế này...; 3. *разг.* (*рассказ, повествование*) (câu) chuyện; э́то скучне́йшая ~ đó là câu chuyện chán nhất trần đời; расска́зывать весёлую ~ю kể câu chuyện vui; 4. *разг.* (*происшествие*) chuyện; попа́сть в неприя́тную ~ю gặp phải chuyện không hay; ✧ ~ боле́зни y bạ, bệnh sử, bệnh lịch; ве́чная ~! chuyện muôn thuở!, suốt đời cứ như thế!; вот так ~! lạ quá nhỉ!, lạ thật!

истоскова́ться *сов.* tiều tuỵ (gầy mòn) vì buồn nhớ; ~ по ро́дине tiều tuỵ vì buồn nhớ quê hương

источа́ть *несов.* (*В*) phát (phả, toả, xông, bốc) ra, xông, bốc; ~ за́пах phả ra (toả ra, xông, bốc) mùi; ~ слёзы rơi nước mắt, rơi lệ

исто́чник *м.* 1. (*родник*) nguồn, suối, mạch; горя́чий ~ suối (nguồn, mạch) nước nóng; нефтяно́й ~ nguồn (mạch) dầu lửa; 2. (*основа*) nguồn, nguồn gốc, uyên nguyên; (*причина*) nguyên nhân, căn nguyên; ~и сырья́ nguồn nguyên liệu; ~ повыше́ния дохо́дов nguồn tăng thu nhập; ~ существова́ния nguồn sống; ~ информа́ции nguồn tin; ~ вдохнове́ния nguồn cảm hứng; 3. (*письменный памятник*) xuất xứ, tài liệu, tư liệu

исто́шн||ый *прил. разг.* thất thanh, the thé: ~ го́лос giọng the thé; крича́ть ~ым го́лосом kêu thất thanh

истоща́ть, истощи́ть (*В*) 1. làm hao mòn (kiệt quệ, kiệt), tiêu hao; ~ по́чву làm kiệt đất, làm đất kiệt màu; боле́знь истощи́ла его́ си́лы bệnh làm kiệt sức anh ấy; 2. (*израсходовать*) làm cạn (kiệt, cạn kiệt, hết); истощи́ть запа́сы làm cạn (kiệt, cạn kiệt) nguồn dự trữ

истоща́ться, истощи́ться 1. (*ослабевать*) (bị) hao mòn, tiêu hao, kiệt sức, kiệt lực, kiệt quệ, kiệt; 2. (*приходить к концу*) (bị) cạn kiệt, cạn, kiệt, hết; за́лежи не́фти истощи́лись mỏ dầu lửa đã cạn (cạn kiệt); терпе́ние истощи́лось không còn nhẫn nhục được nữa, không nhịn được nữa; си́лы истощи́лись sức đã kiệt quệ, đã kiệt sức rồi

истоще́ние *с.* 1. (*изнурение*) (sự) kiệt sức, kiệt lực, hao mòn, suy mòn; не́рвное ~ suy mòn về thần kinh; ~ по́чвы đất kiệt màu; 2. (*уменьшение*) (sự) giảm bớt, tiêu hao, cạn dần, cạn kiệt; ~ месторожде́ний желе́зной руды́ mỏ quặng sắt đã cạn kiệt

истощённ||ый *прил.* kiệt sức, kiệt lực; (*исхудавший*) gầy, gầy yếu, gầy mòn; ~ая по́чва đất kiệt màu (bạc màu)

истощи́ть(ся) *сов. см.* истоща́ть(ся)

истра́тить(ся) *сов. см.* тра́тить(ся)

истреби́тель *м.* 1. người diệt (tiêu diệt); ~ грызуно́в người (thú) diệt chuột; ~ та́нков người diệt tăng; 2. (*самолёт*) máy bay khu trục (tiêm kích); 3. (*лётчик*) người lái máy bay khu trục (tiêm kích)

истреби́тель-бомбардиро́вщик *м.* máy bay khu trục (tiêm kích) oanh tạc

истреби́тельн||ый *прил.* 1. (có tính chất) huỷ diệt, tiêu diệt, phá huỷ, phá hoại; ~ая война́ chiến tranh huỷ diệt; 2. *воен.* (thuộc về) máy bay khu trục, máy bay tiêm kích; ~ая авиа́ция không quân khu trục (tiêm kích)

истреби́ть *сов. см.* истребля́ть

истребле́ние *с.* (sự) tiêu diệt, huỷ diệt, diệt, trừ; ~ вреди́телей diệt (trừ) sâu; ~ лесо́в (nạn) huỷ diệt rừng, phá trụi rừng; война́ на ~ chiến tranh huỷ diệt

истребля́ть, истреби́ть (*В*) tiêu diệt, huỷ diệt, diệt trừ, giết, diệt, giết chóc, giết hại, tàn sát; ~ врага́ diệt (giết) giặc; ~ мух diệt (giết) ruồi

истре́бовать *сов.* (*В*) *книжн.* đòi; ~ де́ло đòi hồ sơ

истрёпанный *прил. разг.* 1. xài xạc, rách nát, hỏng, mòn, nát; 2. *перен.* xài xạc, kiệt quệ

истрепа́ть *сов.* (*В*) *разг.* làm xài xạc (rách nát, hỏng, mòn, nát); ✧ ~ не́рвы giày vò (làm hao tổn) thần kinh

истрепа́ться *сов. разг.* 1. (bị) xài xạc, rách nát, hỏng, mòn, nát; 2. *перен.* (*измучиться*) suy nhược, bị giày vò (hao tổn, kiệt quệ)

истука́н *м.* ngẫu tượng, tượng thờ; ✧ стоя́ть ~ом, как ~ đứng trơ trơ như phỗng đá

и́стый *прил.* chân chính, đích thực, thật sự, thực sự

исты́кать *сов. разг.* (*В*) đâm (găm, thọc, đóng) nhiều; ~ кно́пками обои găm nhiều đinh ghim vào giấy bồi tường

истэ́блишмент *м.* giới lãnh đạo (cầm quyền, quyền thế)

истяза́ни||е *с.* (sự) hành hạ, ngược đãi; (*пытка*) (sự) tra tấn; подверга́ть ~ям hành hạ, ngược đãi, tra tấn

истяза́тель *м.* kẻ hành hạ (ngược đãi, tra tấn)

истяза́ть *несов.* (*В*) hành hạ, ngược đãi; (*пытать*) tra tấn

исхлеста́ть *сов.* (*В*) quất, vút, vụt; ~ плёткой quất (vút, vụt) roi

исхлопота́ть *сов. разг.* (*В*) cầy cục (xin xỏ, xoay xở, chạy chọt) được; ~ себе́ внеочередно́й о́тпуск xin xỏ (cầy cục) mãi mới được nghỉ phép ngoài phiên

исхо́д *м.* 1. (*способ разрешить затруднение*) lối thoát; еди́нственный ~ lối thoát duy nhất; 2. (*окончание, завершение*) lúc cuối, kết thúc; (*результат*) kết quả, kết cục; смерте́льный ~ tử vong; счастли́вый ~ де́ла kết quả tốt đẹp của công việc; ~ войны́ kết cục của chiến tranh; ✧ день на ~е ngày tàn, trời gần tối, cuối ngày; на ~е дня lúc cuối ngày; на ~е войны́ khi chiến tranh gần kết thúc; продово́льствие на ~е lương thực gần hết

исхода́тайствовать *сов. книжн.* cầy cục (xin xỏ, xoay xở, chạy chọt) được

исходи́ть I *сов.* (*В*) (*обойти*) đi khắp; ~ всю равни́ну đi khắp đồng bằng

исходи́ть II *несов.* 1. (от, из *Р*) (*распространяться*) xuất phát, bắt nguồn, phát ra; (*о запахе*) toát (toả) ra; шо́рох исходи́л из куще́в tiếng sột soạt phát ra từ bụi cây; слу́хи исхо́дят от него́ tin đồn phát ra từ nó (từ nó phát ra); 2. (из *Р*) (*основываться*) xuất phát, căn cứ, dựa trên; ~ из предположе́ния xuất phát từ (căn cứ vào) giả thuyết

исходи́ть III, изойти́: ~ кро́вью chảy mất nhiều máu; ~ слеза́ми khóc sướt mướt, khóc như mưa

исхо́дн||ый *прил.* xuất phát, khởi đầu, ban đầu; ~ моме́нт lúc xuất phát, lúc khởi đầu; ~ пункт khởi điểm, xuất phát điểm; ~ые да́нные số liệu khởi đầu (ban đầu); ~ое положе́ние а) (*отправная точка*) nguyên lý, khởi điểm; б) *спорт.* tư thế ban đầu, tư thế lúc xuất phát

исходя́щ||ий *прил.* 1.: ~ но́мер số công văn đi; ~ая бума́га công văn đi; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая công văn đi

исхуда́лый *прил.* gầy gò, gầy mòn, gầy tọp, gầy đét, gầy nhom, gầy ngẳng; (*о лице*) hốc hác

исхуда́ни||е *с.* (sự) gầy gò, gầy mòn, gầy tọp, gầy đét, gầy nhom; (*о лице*) (sự) hốc hác

исхуда́ть *сов.* gầy tọp (gầy rạc, gầy đét, gầy mòn) đi

исцарапа́ть *сов.* (*В*) cào (quào, làm) chợt da, làm sây sát (trầy xước, sầy da), quào, cào, cấu, quấu; ~ ру́ки làm sầy tay

исцарапа́ться *сов. разг.* (bị) chợt, sầy da, sây sát, trầy xước

исцеле́ние *с.* 1. (sự) chữa khỏi; 2. (*выздоровление*) (sự) khỏi bệnh, khỏi ốm

исцели́тель *м.* người cứu chữa

исцели́ть(ся) *сов. см.* исцеля́ть(ся)

исцеля́ть, исцели́ть (*В*) chữa lành, chữa khỏi

исцеля́ться, исцели́ться (от *P*) lành bệnh, khỏi bệnh, khỏi ốm

исча́дие *с.*: ~ áда con quỷ, quỷ đầu trâu mặt ngựa

исча́хнуть *сов.* gầy mòn (gầy yếu, suy yếu) đi

исчеза́ть, исчéзнуть biến mất, mất biến, mất hút, mất, biến; боль исчéзла cơn đau biến mất, hết đau; ~ из продáжи không còn bán nữa; кудá вы исчéзли? anh đi đâu biệt tăm biệt hơi thế?

исчезнове́ние *с.* (sự) biến mất, mất biến, mất hút, mất, biến

исчéзнуть *сов. см.* исчезáть

исчерка́ть *сов.* (*B*) gạch bẩn, gạch nhiều, gạch đầy

исчéрпать *сов. см.* исчéрпывать

исчéрпаться *сов. см.* исчéрпываться 1

исчéрпывать, исчéрпать (*B*) 1. làm cạn (kiệt, cạn kiệt); (*полностью использовать*) tận dụng, dùng hết, sử dụng hết; исчéрпать все сúлы hết sức, tận lực; исчéрпать все запáсы dùng hết hàng dự trữ; исчéрпать своú возмóжности tận dụng mọi khả năng của mình; все возмóжности исчéрпаны không còn khả năng nào nữa; 2. (*доводить до конца*) xong, làm xong, kết thúc; (*разрешать что-л.*) dàn xếp (giải quyết) xong; инцидéнт исчéрпан chuyện rắc rối đã dàn xếp xong; вопрóс исчéрпан vấn đề đã giải quyết xong, hết vấn đề

исчéрпыв||аться, исчéрпаться 1. (*расходовать(ся)*) (được) tận dụng, dùng hết, sử dụng hết; запáсы тóплива исчéрпались dự trữ nhiên liệu đã dùng hết (đã hết); 2. *тк. несов.* (*T*) kết thúc, hết; э́тим дéло не ~ается việc không kết thúc như thế này được; э́тим не ~ается значéние егó трудá đây chưa phải là đã hết ý nghĩa tác phẩm của ông ta

исчéрпывающе *нареч.* (một cách) toàn diện, đầy đủ, triệt để, cặn kẽ

исчéрпывающ||ий *прил.* toàn diện, mọi mặt, đầy đủ, triệt để, cặn kẽ; ~ ответ câu trả lời cặn kẽ (đầy đủ, toàn diện); ~ее объяснéние giải thích cặn kẽ; ~ая информáция thông tin đầy đủ

исчерти́ть *сов. см.* исчéрчивать

исчéрчивать, исчертúть (*B*) 1. gạch nhiều, gạch đầy, gạch hết; 2. *разг.* (*израсходовать*) dùng hết; ~ весь карандáш dùng hết cây bút chì

исчисле́ни||е *с.* 1. (sự) tính, quy, tính toán; ~ в рублях tính theo (quy ra) rúp; в золотóм ~и tính theo (quy ra) vàng; 2. *мат.* (phép) tính

исчи́слить *сов. см.* исчисля́ть

исчисля́ть, исчúслить (*B*) tính, tính toán; ~ расхóды tính (tính toán) chi phí

исчисля́||ться *несов.* (в *П*) 1. (được) tính; 2. (*выражаться в каком-л. числе*) tính đến, tính ra; дохóд ~ется миллиáрдами рублéй thu nhập tính đến hàng tỷ rúp; вóзраст гóрных пород ~ется миллиóнами лет tuổi của đá tính đến hàng triệu năm

исшага́ть *сов.* (*B*) *разг.* đi khắp

исщипа́ть *сов.* (*B*) *разг.* beo (véo, béo) nhiều

ита́к *союз* như vậy, thế là, vậy thì; ~, вопрóс решён тéм là vấn đề đã được giải quyết rồi; ~, мóжно сказáть... như vậy, có thể nói...; ~, он ушёл? vậy thì nó đi rồi à?

италья́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Italia (Italy, Ý)

италья́нск||ий (thuộc về) Italia, Italy, Ý; ~ язы́к tiếng Italia (Italy, Ý); ✧ ~ая забастóвка (cuộc) lãn công

ИТА́Р-ТА́СС *м.* Thông tấn xã Nga ITAR-TASS

и т. д. (и так дáлее) v.v... (vân vân...); ~ и т. п. v.v... và v.v... (vân vân và vân vân...)

итерати́вный *прил. лингв.* (chỉ) hành động lặp đi lặp lại

итóг *м.* 1. (*сумма*) tổng số; óбщий ~ tổng số, tổng cộng; в ~е — 1000 рублéй tổng số là 1000 rúp; подвести́ ~ tổng kết; 2. (*результат*) kết quả, kết cục; ~и переговóров kết quả đàm phán; подвести́ ~и проделанной рабóты tổng kết công việc đã làm; в ~е, в конéчном ~е *разг.* cuối cùng là, rốt cục lại, kết quả là; в ~е мы поссóрились cuối cùng là (rốt cục lại, kết quả là) chúng tôi đã giận nhau

итогó *нареч.* tổng cộng

итóгов||ый *прил.* 1. (thuộc về) tổng số; ~ая сýмма tổng số; ~ые дáнные số liệu tổng kết; 2. (*завершающий*) cuối cùng, kết thúc, tổng kết; ~ докумéнт văn kiện tổng kết; ~ое занятие giờ học kết thúc (tổng kết); ~ая характери́стика đặc điểm tổng quát

и т. п. (и тому́ подóбное) v.v... (vân vân...)

иудаи́зм *м.* Do Thái giáo, đạo Do Thái, đạo Hêbrơ

иудéй *м.* tín đồ Do Thái giáo (đạo Do Thái, đạo Hêbrơ)

иудéйский *прил.* (thuộc về) Do Thái giáo, đạo Do Thái, đạo Hêbrơ

иудéйство *с.* 1. (*религия*) Do Thái giáo, đạo Do Thái, đạo Hêbrơ; 2. *собир.* (*иудеи*) tín đồ Do Thái giáo (đạo Do Thái, đạo Hêbrơ)

их 1. *P, B от* онú; 2. *в знач. притяж. мест.* (của) họ, chúng nó, bọn chúng, chúng (*ср.* онú)

ихтиозáвр *м.* ngư long, thằn lằn cá (*Ichtyosauria*)

ихтиóл *м. фарм.* ichthyol

ихтиóлог *м.* nhà ngư (ngư loại) học

ихтиологúческий *прил.* (thuộc về) ngư học, ngư loại học

ихтиолóгия *ж.* ngư (ngư loại) học

ишáк *м.* 1. lừa; (*помесь*) la; 2. *бран.* đồ đầu bò

ишемúческ||ий *прил. мед.* (thuộc về) thiếu máu cục bộ

ишемúя *ж. мед.* (chứng) thiếu máu cục bộ

ишь *частица прост.*: ~ ты! ấy!, ầy!, chà!; ~ ты какóй! ấy chết!, hừ!, hứ!; ~ как! úi chà!

ищéйка *ж.* chó săn (*тж. перен.*)

úщущий *прил.* tìm kiếm; ~ взгляд cái nhìn lo âu (lo lắng)

июль *м.* tháng Bảy, tháng bảy

июльский *прил.* (thuộc về) tháng Bảy, tháng bảy; в ~ день (vào) một ngày tháng bảy

июнь *м.* tháng Sáu, tháng sáu

июньский *прил.* (thuộc về) tháng Sáu, tháng sáu; в ~ день (vào) một ngày tháng sáu

й

йе́мен||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Yemen (Yêmen)

йе́менский *прил.* (thuộc về) Yemen, Yêmen

йог *м.* người theo Yoga, hành giả Du-già

йога *ж.* (học thuyết, phương pháp) Yoga, Du-già

йогача́ра *ж. будд.* thuyết Yogacara, Du-già luận, duy thức học

йогача́ры *мн.* (*ед.* йогача́р *м.*) *будд.* phái Yogacara (Du-già luận), Du-già tông

йо́говск||ий *прил.* (thuộc về) Yoga, Du-già; **~ая гимна́стика**, **~ие упражне́ния** những bài tập Yoga

йоготерапи́я *ж.* trị liệu bằng phương pháp Yoga

йо́гурт *м.* yoghurt, sữa chua (*có quả cây*)

йод *м.* (chất) iod, iot

йоди́рование *с.* (sự) làm tăng iod

йоди́рованный *прил.* (được thêm) iod, iot

йо́дистый *прил.* (có) iod, iot

йо́дн||ый *прил.* (thuộc về) iod, iot; **~ая насто́йка** cồn iod (iot)

йодобро́м||истый, **~ный** *прил.* (có) iod-brom

йодофо́рм *м. фирм.* iodoform, iodofoc

йоркши́рск||ий *прил.*: **~ие сви́ньи** (giống) lợn Yorkshire

йоркши́ры *мн.* (*ед.* йоркши́р *м.*) (giống) lợn Yorkshire

йо́т||а *ж.* (*буква греческого алфавита*) iota, chữ i (*trong alphabet Hy Lạp*); ✧ **ни на ~у** không mảy may, hoàn toàn không, không chút nào; **де́ло ни на ~у не продви́нулось** công việc không mảy may tiến bộ; **положе́ние ни на ~у не измени́лось** tình hình không thay đổi chút nào; **он ни на ~у не усту́пит** hắn sẽ không nhường một tí nào

К

к, ко *предлог* 1. (*указывает на направление движения*) đến, tới, về phía; направля́ться к го́роду đi về phía thành phố; идти́ к реке́ đi đến sông; плыть к бе́регу bơi vào (đến) bờ; подойти́ к окну́ đến gần (đi đến) cửa sổ; е́хать к сестре́ đi đến (đi tới, đến, tới) nhà chị; зайти́ к дире́ктору шко́лы đến gặp ông hiệu trưởng; на пути́ к... trên đường đến (tới, đi đến)...; ходи́ть от до́ма к до́му đi từ nhà này đến (tới) nhà khác; 2. (*при обозначении лица, предмета, с которым соприкасается кто-л., что-л. или к которому присоединяется что-л.*) vào, lên, sát, giáp, với; прислони́вшись к стене́ dựa vào tường; парохо́д приста́л к бе́регу tàu thuỷ đã cập sát bờ (ghé vào bờ); припа́сть к земле́ nằm sát đất; к двум приба́вить три ba cộng với hai; ко всем про́чим неудо́бствам ngoài (thêm vào) những điều bất tiện khác; прикле́ить к стене́ dán lên tường; привя́зать к де́реву buộc vào cây; присоедини́ться к большинству́ đồng ý với đa số; 3. (*при указании на срок совершения или завершения действия*) gần, đến, giáp, gần đến, lúc, vào lúc; к утру́ gần sáng; к бу́дущему го́ду мы зако́нчим строи́тельство gần đến năm sau (giáp năm tới) thì chúng tôi sẽ xây dựng xong; э́ту рабо́ту ну́жно зако́нчить к за́втрашнему дню đến ngày mai phải làm xong việc này; к ве́черу жара́ спа́ла gần tối (đến chiều) trời nóng đã dịu xuống; вам ну́жно прийти́ к трём часа́м anh phải đến lúc gần ba giờ; он яви́лся к отхо́ду по́езда anh ấy có mặt lúc tàu sắp chạy; 4. (*при обозначении предмета, лица, с которым связано какое-л. действие, признак, отношение*) đối với, với; тре́бовательность к себе́ thái độ nghiêm khắc (sự đòi hỏi cao) đối với bản thân; он располо́жен ко мне ông ta có thiện cảm với tôi, anh ấy tốt đối với tôi; 5. (*при обозначении побуждения, мотива, при указании на назначение действия или предмета*) để, cho, nhân, nhân dịp; гото́виться к се́ву chuẩn bị cho vụ gieo; пода́рок ко дню рожде́ния quà tặng nhân ngày sinh; гото́вность к бо́ю sẵn sàng chiến đấu; к чему́ э́то? cái ấy để làm gì?; э́то ни к чему́ cái ấy chẳng để làm gì cả; 6. (*в заглавиях*) về, bàn về; *часто не переводится*; «К вопро́су о... » «Về vấn đề... », "Bàn về..."; 7. (*в призывах и т. п.*) đến, tới; вперёд, к побе́де! hãy tiến lên giành thắng lợi!; 8. (*с некоторыми сущ.*): к сча́стью may thay, thật là may mắn, phúc đức làm sao; к несча́стью rủi thay, thật là không may; к сло́ву сказа́ть nhân thể (tiện thể, nhân tiện) nói thêm; ✧ к тому́ же vả lại, vả chăng, huống chi, huống hồ, huống nữa là, thêm vào đó, hơn nữa, lại nữa, vả

-ка 1. (*при повел. накл.*)...đi, ...đi nào; скажи́-ка nói đi, nói đi nào; дай-ка мне посмотре́ть đưa đây tớ xem nào; доста́нь-ка кни́гу с по́лки cậu lấy cuốn sách ở giá xuống đi; ну-ка, покажи́! đưa cho xem đi nào!; спой-ка! nào, hát đi!, hát đi nào!; 2. (*при будущем времени*): напишу́-ка я ему́ hay là tôi sẽ viết thư cho anh ta; куплю́-ка я э́ту кни́гу hay là tôi mua cuốn sách này

кабак *м. уст.* quán rượu, tửu quán

кабал||а́ *ж.* 1. *ист.* (*письменное долговое обязательство*) văn tự nợ (*ở nước Nga cổ đại*); 2. *ист. тк. ед.* (*личное закрепощение вследствие неуплаты долга*) (chế độ) lệ nông (*ở nước Nga thế kỷ 14□16*); 3. *перен. тк. ед.* (tình trạng, địa vị) nô lệ, tôi đòi, tôi tớ; быть в ~é у кого́-л. ở trong tình trạng nô lệ (thân phận tôi đòi) của ai; пойти́ в ~ý к кому́-л. đi làm nô lệ (tôi đòi, tôi tớ) cho ai; попа́сть в ~ý к кому́-л. rơi và vòng nô lệ của ai, bị ai nô dịch

кабали́стика *ж.* 1. *рел.* bí pháp; 2. *перен. ирон.* (điều) bí hiểm

кабалисти́ческ||ий *прил.*: ~ие зна́ки (những) dấu hiệu bí mật

кабáльн||ый *прил.* (thuộc về) nô lệ, nô dịch; ~ дого́вор hiệp ước nô dịch; ~ые усло́вия những điều kiện nô dịch

кабáн *м.* 1. (*дикий*) lợn lòi, lợn rừng, lợn cỏ, heo rừng (*Sus scrofa*); 2. (*самец свиньи*) lợn đực

кабáний *прил.* (thuộc về) lợn lòi, lợn rừng

кабарга́ *ж. зоол.* hươu xạ (*Moschus moschiferus*)

кабаре́ *с. нескл.* cabaret, ca tửu quán, phòng trà, tiệm ăn, tửu điếm (*có ca nhạc*)

кабарети́ст *м.* ca sĩ cabaret (tửu quán, phòng trà)

кабачко́в||ый *прил.*: ~ая икра́ (món) bầu nghiền

кабачо́к I *м.* quán rượu, phòng trà, tửu quán, tiệm ăn nhỏ

кабачо́к II *м.* 1. (*растение*) (cây) bầu, bí trắng (*Cucurbita pepo*); 2. (*плод*) (quả, trái) bầu, bí trắng

каббала́ *ж. рел.* bí truyền thư

каббали́стика *ж. см.* кабали́стика

каббалисти́ческий *прил. см.* кабалисти́ческий

ка́бель *м.* (dây) cáp

ка́бельн||ый *прил.* (thuộc về) cáp; ~ое телеви́дение (sự, kênh) truyền hình

cáp, truyền hình cáp cao tần; ~ кран cần trục cáp

ка́бельтов *м. мор.* 1. (*мера*) cabeltouw, cabeltov (*bằng 185,2 mét*); 2. (*трос*) (dây) cáp, cáp to

каби́на *ж.* buồng (phòng) con; (*для избирателей*) ngăn riêng; (*самолёта, автомобиля*) cabin, khoang lái, buồng lái, khoang

кабине́т *м.* 1. (*в учреждении*) phòng giấy, văn phòng, phòng làm việc, phòng; (*в квартире тж.*) thư phòng; ~ дире́ктора phòng (văn phòng) giám đốc; 2. (*специальный*) phòng, buồng (*đặc biệt*); зубоврачебный ~ phòng nha khoa (chữa răng); физи́ческий ~ (*в школе, институте*) phòng vật lý; 3. (*правительство*): ~ мини́стров nội các, quốc vụ viện; 4. *разг.* (*мебель*) (bộ) đồ gỗ (*trong phòng làm việc*)

кабине́т-мини́стр *м.* bộ trưởng không bộ, quốc vụ khanh

кабине́тн||ый *прил.* 1. (thuộc về) phòng giấy, văn phòng, thư phòng, phòng làm việc; ~ая ме́бель đồ gỗ phòng giấy (thư phòng); ~ портре́т (bức) chân dung nhỏ; ~ роя́ль đàn piano (dương cầm) loại nhỏ; 2. (*происходящий в кабинете*) (ở) trong phòng, trong buồng (*đặc biệt*); ~ые заня́тия những buổi học trong phòng (buồng); 3. (*оторванный от жизни*) xa rời thực tế, thoát ly cuộc sống; ~ учёный nhà khoa học xa rời thực tế; nhà khoa học phòng giấy (*разг.*)

каби́нка *ж. разг. см.* каби́на

каблогра́мма *ж.* điện tín cáp, hải điện tín

каблу́к *м.* gót giày, gót; ту́фли на высо́ких ~а́х giày cao gót; ✧ быть под ~о́м у кого́-л. dưới gót giày của ai, bị ai xỏ mũi (sai khiến)

кабота́ж *м. мор.* (sự, ngành) hàng hải ven bờ, vận tải ven biển, thuỷ vận dọc bờ biển

кабота́жн||ый *прил.* (thuộc về) hàng hải ven bờ, vận tải ven biển, thuỷ vận dọc bờ biển; ~ое су́дно tàu thuỷ chạy ven bờ, tàu ven biển

кабошо́н *м.* mặt nhẵn, mặt ngọc, mặt đá

кабриоле́т *м.* xe ngựa nhẹ hai bánh

кабы́ *союз разг.* nếu, giả, nếu như, giả như; ✧ е́сли бы́ да ~ сто́ит nói nếu thì củi rều cũng hoá mun lim

кавале́р I *м.* 1. (*в танцах*) bạn nhảy nam, bạn nhảy; 2. *разг.* (*поклонник*) bạn trai, bạn tình

кавале́р II *м.* (*награждённый орденом*) người được tặng huân chương; ~ о́рдена Оте́чественной войны́ người được tặng huân chương Chiến tranh Vệ quốc; геóргиевский ~ người được tặng huân chương Thánh Georges (Georghi)

кавалерга́рд *м. ист.* kỵ binh cận vệ (hoàng gia)

кавалери́йский *прил.* (thuộc về) kỵ binh

кавалери́ст *м.* lính kỵ binh, lính kỵ mã

кавале́рия *ж.* (đội, binh chủng) kỵ binh, kỵ mã

кавалька́да *ж.* 1. đoàn kỵ sĩ phiếm du, đoàn người cưỡi ngựa đi chơi; 2. *перен.* đoàn; ~ лимузи́нов đoàn ôtô

кавардак *м. разг.* (tình trạng) lộn xộn, hỗn độn, hỗn loạn, mất trật tự, bát nháo

ка́верза *ж. разг.* cú độc, đòn hiểm, vố hiểm, độc chiêu, độc kế, quỷ kế, thủ đoạn thâm độc, âm mưu nham hiểm

ка́верзник *м. разг.* kẻ nham hiểm (thâm độc, thâm hiểm)

ка́верзничать *несов. разг.* chơi cú độc, ra đòn hiểm, tung độc chiêu, dùng độc kế

ка́верзный *прил.* 1. (*коварный*) thâm độc, nham hiểm, hiểm độc, độc địa, khoảnh độc, thâm hiểm, quỷ quyệt; ~ челове́к người nham hiểm (thâm độc, thâm hiểm); 2. *разг.* (*сложный*) hóc búa, nan giải, khó xử; ~ вопро́с câu hỏi hóc búa, vấn đề nan giải

каве́рна *ж. мед.* hang

каверно́зн||ый *прил. мед., геол.* (có) hang; ~ое лёгкое phổi có hang

кавка́зец *м.* người Caucasia (Côcadia, Capcaz, Capcadơ)

кавка́зский *прил.* (thuộc về) Caucasia, Côcadia, Capcaz, Capcadơ

кавко́рпус *м. воен.* quân đoàn kỵ binh

кавы́чк||и *мн.* (*ед.* кавы́чка *ж.*) (dấu) ngoặc kép; откры́ть, закры́ть ~ mở, đóng ngoặc kép; ✧ учёный в ~ах nhà khoa học nháy nháy (trong ngoặc kép)

кага́л *м.* (*шумное сборище*) (cuộc) họp ồn ào, hội huyên náo

кагóр *м.* (*сорт вина*) rượu Cahors

када́стр *м.* 1. (*земельный*) địa bạ; 2. (*водный и т.п.*) sổ thuỷ văn

каде́нция *ж. муз.* 1. (*гармонический оборот*) chung chỉ, kết; 2. (*виртуозная вставка*) đoạn trổ ngón

каде́т 1 *м.* học viên trường võ bị (*ở nước Nga*)

каде́т II *м. ист. полит.* đảng viên dân chủ lập hiến, đảng viên cađê

каде́тский I *прил.*: ~ ко́рпус trường võ bị (*ở nước Nga, 1732-1918 và từ 1993*)

каде́тский II *прил. ист. полит.* (thuộc về) đảng viên dân chủ lập hiến, đảng viên cađê

кади́ло *с. церк.* bình hương; ✧ раздува́ть ~ làm rùm beng

кади́ть *несов.* 1. lắc bình hương; 2. (*Д*) *перен. разг.* nịnh hót, xu nịnh, tâng bốc, bợ đỡ, ton hót, bốc thơm, hót, bốc

ка́дка *ж.* thùng gỗ

ка́дмий *м. хим.* cadmium, cadimi, cađimi

кадр *м. кино* 1. (*снимок*) khung hình, khuôn hình, pô ảnh, pô hình, pô; 2. (*сцена, эпизод*) cảnh, đoạn, đoạn phim; за ~ом ở ngoài phim, không thể hiện trên phim; ✧ быть (остава́ться) за ~ом không được chú ý đến

кадри́ль *ж.* (*танец*) (điệu) nhảy quadrille

кадри́ться *несов. разг.* ve, tán, ve vãn, tán tỉnh

ка́дров||ый I *прил.*: ~ое окно́ *тех.* cửa phim

ка́дров||ый II *прил.* 1.: ~ая поли́тика chính sách cán bộ; 2. (*профессиональный*) chuyên nghiệp; ~ рабо́чий công nhân chuyên nghiệp, thợ lành nghề; 3. *воен.*: ~ая а́рмия quân đội thường trực (tinh nhuệ, thiện chiến)

ка́др||ы *мн.* cán bộ; подбо́р ~ов lựa chọn cán bộ; подгото́вка ~ов đào tạo cán bộ; воспи́тывать ~ giáo dục cán bộ; молоды́е, ста́рые ~ cán bộ trẻ, già; отде́л ~ов phòng nhân sự, ban cán bộ

каду́шка *ж.* thùng gỗ nhỏ

кады́к *м.* hầu, hầu cổ, trái o, trái cổ, củ cổ

каёмка *ж.* đường viền, cạp viền, cạp

каждодне́вный *прил.* hằng ngày, hàng ngày, thường nhật

ка́ж||дый *мест.* 1. mỗi, mỗi một, hằng, hàng, từng; ~ год mỗi (hằng, hàng) năm; ~ день mỗi (hằng, hàng) ngày, ngày ngày; ~ую мину́ту mỗi (từng) phút; ~ раз, как... hễ... là..., hễ... thì..., cứ mỗi lần... thì...; с ~ым днём mỗi ngày một, càng ngày càng, ngày càng; ~ые два дня (cứ) hai ngày một lần; 2. *в знач. сущ. м.* mỗi người, mọi người; ~ до́лжен э́то знать mọi người phải biết điều ấy

ка́жется *см.* каза́ться 2, 3

ка́жущ||ийся *прил.* (*показной, мнимый*) biểu kiến, bề ngoài, không thật, tưởng tượng; ~еется внима́ние quan tâm ngoài mặt, chú ý vờ vĩnh

каза́к. *м.* người Côzak (Cazak)

каза́рма *ж.* doanh trại, dinh trại, trại lính

каза́рменн||ый *прил.* (thuộc về) doanh trại, dinh trại, trại lính; ✧ быть на ~ом режи́ме, ~ом положе́нии sống kiểu doanh trại (trại lính), sống thoát ly gia đình (*ở thường xuyên trong đơn vị hoặc xí nghiệp*); ~ коммуни́зм chế độ (chủ nghĩa) cộng sản trại lính

каза́ть *несов. разг.*: не ~ глаз, нóсу không ló mặt ra, không thò mặt ra, không vác mặt đến

каза́ться, показа́ться 1. có vẻ, có vẻ như; ~ весёлым có vẻ vui; ~ стáрше свои́х лет có vẻ già trước tuổi; 2. *безл.* (*Д*) cảm thấy, thấy hình như; (*мерещиться*) tưởng; мне ка́жется, что... (*или* мне показа́лось, что...) tôi cảm thấy rằng..., tôi thấy hình như...; мне ка́жется, что кто-то стучи́т в дверь tôi thấy hình như có ai gõ cửa; вам показа́лось! anh tưởng thế thôi!; 3. *в знач. вводн. сл.*: ка́жется có lẽ, hình như, ý chừng, nghe chừng, ý giả, nghe đâu, như tuồng; он, ка́жется, прав có lẽ (hình như, ý chừng, như tuồng) anh ấy nói đúng; каза́лось бы đã tưởng là... nhưng...

каза́х *м.* người Kazakh

каза́хский *прил.* (thuộc về) Kazakh

каза́цкий *прил.* (thuộc về) Côzak, Cazak

каза́чество *с.* dân Côzak (Cazak)

каза́чка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Côzak (Cazak)

казачо́к *м.* (*танец*) (điệu) vũ Côzak, vũ Cazak

каза́шка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Kazakh

казема́т *м.* 1. *воен.* hầm tránh đạn; 2. (*в тюрьме*) xà lim, ngục tối, phòng biệt giam, casô

казённик *м. воен. см.* казённая часть

казённ||ый *прил.* 1. (của) nhà nước, quốc gia; за ~ счёт do nhà nước đài thọ, do tiền nhà nước chi; ~ые де́ньги tiền nhà nước; ~ое иму́щество tài sản quốc gia (nhà nước); 2. (*бюрократический, формальный*) quan liêu, quan phương, hình thức; ~ подхо́д к де́лу cách giải quyết công việc quan liêu, lối xét việc quan liêu; ~ стиль phong cách quan phương (hình thức); 3. (*шаблонный*) khuôn sáo, sáo, rập khuôn; ~ язы́к ngôn ngữ khuôn sáo, sáo ngữ; ✧ ~ая часть (*оружия*) ổ cơ bẩm, quy lát, khoá nòng

казёнщина *ж. разг.* (bệnh, thói, tính chất) quan liêu, quan phương

казино́ *с.* casino, sòng bạc, sòng bài

казна́ *ж. уст.* quốc khố, ngân khố, kho bạc

казначе́й *м.* thủ quỹ, người giữ tiền

казначе́йский *прил.* (thuộc về) quốc khố, ngân khố, kho bạc; ~ биле́т giấy bạc

казначе́йство *с.* ngân khố quốc gia

казни́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. hành quyết, hành hình, xử tử; 2. *перен.* hành hạ, đày đoạ, làm tình làm tội

казнокра́д *м. уст.* kẻ biển thủ công quỹ

казнокра́дство *с. уст.* (nạn, sự) biển thủ công quỹ

казн||ь *ж.* (sự, vụ, tội) hành quyết, tử hình; смéртная ~ hành quyết, xử tử hình; приговори́ть к смéртной ~и kết án tử hình

казуа́льный *прил. филос.* ngẫu nhiên

казуи́ст *м.* 1. luật sư có biệt tài biện giải trong những vụ án rắc rối; 2. người có tài biện giải

казуи́стика *ж.* 1. giải nghi học, nghi nghĩa thần học; 2. *перен.* (lối) biện giải lắt léo, quỷ biện

ка́зус *м.* 1. *юр.* vụ án rắc rối, tình huống phức tạp; 2. *разг.* (*происшествие*) việc rắc rối (rối rắm, lôi thôi, phức tạp); ✧ ка́зус бе́лли casus belli, nguyên cớ chiến tranh, lý do chiến tranh

ка́зусный *прил. юр.* phức tạp, rắc rối

кайл||а́ *ж.*, **~о́** *с.* cuốc chim

кайма́ *ж.* đường viền, cạp viền, cạp

кайма́н *м. зоол.* cá sấu caiman (*Caiman crocodilus*)

кайнозо́й *м. геол.* đại Tân sinh

кайнозо́йский *прил. геол.* (thuộc về) đại Tân sinh

кайф *м. разг.* 1. (sự) khoan khoái, đê mê, thảnh thơi, sống nhàn nhã; сон phê (*прост.*); испы́тывать ~ cảm thấy khoan khoái (đê mê, thảnh thơi); 2. *жарг.* ma tuý, rượu; thuốc lắc (*жарг.*); 3. *неизм. разг. в знач. сказ.* (*отлично*) rất tốt, tuyệt vời

кайфова́ть *несов. разг.* nghỉ ngơi, hưởng lạc, sống thảnh thơi (nhàn nhã); phê (*прост.*)

кайфо́вый, кайфу́шный *прил. жарг.* cực khoái, đê mê tột đỉnh, tuyệt vời, phê

как 1. *нареч. вопр.* như thế nào, thế nào, sao, làm sao; ~ э́то случи́лось? việc đó xảy ra như thế nào?, chuyện đó xảy ra làm sao?; ~ быть? làm thế nào đây?, làm sao đây?; 2. *нареч.* (*при выражении удивления, возмущения и т. п.*) ...biết chừng nào, ...làm sao, ...biết bao, ...biết mấy, ...xiết bao, ...thật; ~ краси́во! đẹp biết bao!, đẹp ơi là đẹp!; ~ я рад! tôi mừng làm sao (xiết bao)!; ~ глу́по! ngốc thật!, ngu ghê!; 3. *нареч.* (*в предложениях образа действия*) thế nào, ra sao, như thế nào; не зна́ю, ~ бу́дет да́льше tôi không biết sau đây sẽ thế nào, mình chẳng biết rồi sẽ ra sao đây; 4. *нареч.* (*согласно чему-л.*) như, theo; ~ сообща́ют..., ~ ста́ло изве́стно theo tin nhận được thì..., như người ta đã đưa tin thì..., như đã rõ thì...; 5. *союз* (*сравнительный*) như, tựa, như thể, giống như, y như, hệt như, chẳng khác gì; бе́лый ~ снег trắng như tuyết; бере́чь ~ зени́цу óка giữ gìn như con ngươi của mắt; все ~ оди́н muôn người như một; 6. *союз* (*присоединительный*) là, với tư cách, với tính cách; сове́тую вам э́то ~ друг tôi khuyên anh điều đó với tư cách (tính cách) một người bạn; 7. *союз* (*временной*) khi; (*с тех пор как*) kể từ khi; ~ вернёшься, позвони́ мне về (khi về) tới nhà thì cậu gọi điện ngay cho mình nhé; вот уже́ полго́да, ~ он уéхал kể từ khi anh ấy đi, đã nửa năm rồi đấy; 8. *союз* (*изъяснительный*): он не заме́тил, ~ вы вошли́ nó không nhận thấy anh vào; 9. (*в знач.* кро́ме, то́лько) ngoại trừ, ngoài, trừ, ngoài... ra, chỉ; не кто друго́й, ~ ты không ai khác ngoại trừ cậu, không ai khác ngoài cậu ra, không phải ai khác mà chính là cậu; не что ино́е, ~... không cái gì khác trừ..., không phải cái gì khác mà chính là..., chẳng qua chỉ là...; нигде́ кро́ме, ~ в Москве́ không đâu có ngoại trừ Moskva, chỉ ở Moskva mà thôi; ✧ вот ~! thế đấy!, ra thế đấy!, à ra thế!; ~ бу́дто hình như, dường như, như tuồng, ý chừng, ý giả, nghe đâu, tựa như là; ~ бы giống như, tựa như, tựa hồ; ~ бы то ни́ было dầu (dù, dẫu) sao đi nữa, trong bất cứ hoàn cảnh nào, trong tình huống nào đi nữa; ~ вдруг bỗng, bỗng nhiên, đột nhiên, bất thình lình, đùng (đột) một cái; ~ же tất nhiên, cố nhiên, tất nhiên rồi, chuyện!, còn phải nói!; ~ мóжно бóльше cố làm sao càng nhiều càng tốt (hay), nếu

được nhiều thì tốt (hay); ~ нельзя́ лу́чше tuyệt, tuyệt vời, tuyệt trần, tốt hết chỗ nói, không chê vào đâu được, không thể nào hơn được; hết ý, hết nói (*прост.*); ~ ни дáбы, дù, мáлым дáбы, мáлым дù; ~ ни стараéшься, ничегó не получáется dù có cố gắng thế nào đi nữa cũng chẳng ăn thua gì; ~ раз дýнь, вдрýг вдáрь, вдрýг сáдит, вдрýг хлóпнет, вдрýг трáхнет, вдрýг бáбахнет, вдрýг грóхнет, вдрýг шáрахнет, вдрýг бабáхнет, вдрýг бабáхнет, вдрýг трахтарáхнет, вдрýг трахтибидóхнет, вдрýг трахтибидóхнет, вдрýг трахтибидó

календа́рный *прил.* (thuộc về) lịch; ~ план kế hoạch thời gian, lịch biểu

календа́рь *м.* 1. lịch; насто́льный ~ lịch để bàn; 2. (*способ счисления*) lịch; со́лнечный ~ dương lịch; лу́нный ~ âm lịch; юлиа́нский ~ lịch Julien, "lịch cũ"; григориа́нский ~ lịch Grigorien, "lịch mới"; астроно́мический ~ lịch thiên văn; 3. (*расписание*) lịch; ~ рабо́т lịch công tác; ~ собра́ний lịch họp; ~ сельскохозя́йственных рабо́т nông lịch

кале́ндула *ж. бот.* (cây) cúc kim tiền, hoa xu xi (*Calendula officinalis L.*)

кале́ни||е *с.* (sự) nung sáng, nóng sáng; бе́лое ~ nung trắng, nóng trắng, bạch nhiệt; кра́сное ~ nung đỏ, nóng đỏ, hồng nhiệt; ✧ довести́ кого́-л. до бе́лого ~я làm cho ai tức lộn ruột, khêu gan ai đến điên tiết, trêu ai tức điên người lên

кале́н||ый *прил.* 1. (*раскалённый*) nung đỏ, nóng đỏ; ~ое желе́зо sắt nung đỏ; 2. (*поджаренный*) rang, nướng; ~ые оре́хи hạt dẻ rang (nướng); ✧ вы́жечь что́-л. ~ым желе́зом đào tận gốc trốc tận rễ cái gì, tận diệt cái gì

кале́чить *несов.* (*В*) 1. làm... tàn tật (què quặt); 2. *перен.* (*портить*) làm hư hỏng

кали́бр *м.* 1. (*оружия*) calib, calip, cỡ, cữ; 2. *тех.* calib, calip, cỡ, khuôn cán; (*измерительный инструмент*) compa đo đường kính

калиброва́ть *несов.* (*В*) *тех.* định calib (calip, cỡ), lấy mẫu, thiết kế khuôn cán, hiệu chuẩn

калибро́вка *ж. тех.* (sự) định calib, định cỡ, lấy mẫu

ка́лиевый *прил. хим.* (thuộc về) kalium, kali, bồ tạt

ка́лий *м. хим.* kalium, kali, bồ tạt; хло́ристый ~ clorur kalium, clorua kali

кали́йн||ый *прил. хим.* (thuộc về) kalium, kali, bồ tạt; ~ые удобре́ния phân kali, phân bồ tạt

кали́к||а *м. и ж. уст. народно-поэт.*: ~и перехо́жие хẩm, хẩm hát rong

кали́на *ж. бот.* (cây) kim ngân hoa, tú cầu (*Viburnum*)

кали́тка *ж.* cửa con hàng giậu

кали́ф *м. см.* халиф; ✧ ~ на час *ирон.* chúa tể trong giây lát

ка́лла *ж. бот.* cây thuỷ vu (*Calla palustris*)

каллигра́ф *м.* nhà thư pháp, người có tài bút thiếp, người viết đẹp

каллиграфи́ческий *прил.* (thuộc về) thư pháp, thuật bút thiếp, thuật viết đẹp; ~ по́черк chữ viết rất đẹp; ~ шрифт *полигр.* (kiểu) chữ đẹp, chữ mẫu

каллигра́фия *ж.* thư pháp, bút pháp, thuật bút thiếp, thuật viết đẹp

ка́ловый *прил.* (thuộc về) phân, phẩn

ка́ломе́ль *ж. фарм.* calomel, calomen

калори́йность *ж.* nhiệt trị, trị số calo, độ nhiệt lượng, độ sinh nhiệt, năng suất tỏa nhiệt

калори́йн||ый *прил.* (có) nhiều calo, nhiều nhiệt lượng, sinh nhiệt cao; ~ая пи́ща thức ăn nhiều calo; ~ое то́пливо chất đốt nhiều calo, nhiên liệu nhiều nhiệt lượng

калори́метр *м.* calo (nhiệt lượng) kế

калори́фер *м.* lò sưởi, ống truyền nhiệt, lò gió nóng, lò phát nhiệt

кало́рия *ж.* calo, nhiệt lượng

кало́ш||и *мн.* (*ед.* кало́ша *ж.*) *см.* гало́ши; ✧ сесть в ~у lâm vào tình thế lố bịch (khó xử, lúng túng), bị tẽn tò, bị bẽ mặt, bị lỡm, bị hố

кали́м *м. этн.* (đồ, tiền) sính lễ, dẫn cưới, nạp thái

ка́лька *ж.* 1. (*бумага*) giấy calque (can, canke, phóng, bóng); 2. (*чертёж*) bản vẽ calque (can, canke); 3. *лингв.* (cách, sự) sao phóng, mô phỏng, phóng từ

калькули́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. calque, can, canke, phóng; 2. *лингв.* sao phóng, mô phỏng, phóng từ

калькули́ровать *несов.* (*В*) tính toán

калькуля́тор *м.* 1. (*человек*) tính toán viên, người tính toán; 2. (*прибор*) máy tính (*loại giản đơn*)

калькуляцио́нный *прил.* (thuộc về) tính toán

калькуля́ция *ж.* (sự) tính toán, tính giá thành

ка́льпа *ж. будд.* kiếp

кальсо́ны *мн.* (*скл. как ж.*) quần nịt, quần lót dài, quần xà lỏn

ка́льциевый *прил. хим.* (thuộc về) calcium, canxi

ка́льций *м. хим.* calcium, canxi

каля́кать *несов. разг.* gẫu chuyện, tán chuyện, tán gẫu, tán phiệu

камари́лья *ж. книжн.* bọn gian thần

кама́ринская *ж.* (điệu) kamarinskaya (*điệu dân vũ và dân ca Nga*)

ка́мбала *ж.* cá lờn bơn, cá thờn bơn, cá bơn (*Pleuronectidae*)

камбоджи́ец *м.* người Cambodia (Cambôđia, Cambôt); người Miên (Cao Miên) (*уст.*)

камбоджи́йский *прил.* (thuộc về) Cambodia, Cambôđia, Cambôt; Miên, Cao Miên (*уст.*)

ка́мбуз *м. мор.* (khoang) bếp (*trên tàu thuỷ*)

камво́льн||ый *прил. текст.*: ~ая шерсть len chải, len dài sợi

каме́дистый *прил.* (có) nhựa, gôm, keo

каме́дь *ж.* nhựa cây, chất gôm, chất keo

камелёк *м.* 1. (*камин*) lò sưởi; 2. (*очаг*) bếp nhỏ

каме́лия *ж.* (cây) sơn trà, hoa trà, hải đường, sở (*Camellia*)

каменéть, окаменéть 1. hoá đá, hoá thạch, thạch hoá, trở thành cứng như đá; 2. *перен.* (*становиться неподвижным*) đơ ra, đờ ra, cứng lại, cứng đờ ra, trở nên bất động; 3. *перен.* (*становиться бесчувственным*) hoá đá, thành chai đá, trở thành sắt đá, đâm ra nhẫn tâm

камени́стый *прил.* có đá, lắm đá

каменноуго́льн||ый *прил.* (thuộc về) than đá, than; ~ая промы́шленность công nghiệp than đá; ~ бассе́йн bồn than đá, bể than, vùng mỏ than; ~ые ко́пи mỏ than

ка́менн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đá; (*из камня*) (bằng) đá; 2. *перен.* (*неподвижный*) đơ ra, đờ ra, cứng lại, cứng đờ ra, bất động; 3. *перен.* (*бесчувственный*) chai đá, sắt đá, nhẫn tâm; ~ое се́рдце trái tim chai đá (sắt đá); ✧ ~ у́голь than đá; ~ век *археол.* thời đại đồ đá (thạch khí); ~ая соль muối mỏ, rùm; ~ая куропа́тка *зоол.* gà gô đá (*Alectoris graeca*); ~ое литьё (ngành, công nghiệp) đúc đá; как за ~ой стено́й được bảo vệ chắc chắn, rất an toàn

каменоло́мня *ж.* mỏ đá, nơi khai thác đá, công trường khai đá

каменоте́с *м.* thợ đẽo đá, thợ đá

ка́менщик *м.* thợ nề, thợ xây; ✧ во́льные ~и *ист.* hội viên Hội thợ nề tự do (Hội Tam điểm)

ка́м||ень *м.* 1. *тк. ед.* (*порода*) đá; драгоце́нные ~ни đá quý, ngọc, bảo thạch; 2. (*отдельный кусок*) (hòn, viên, cục) đá; (*в часах*) chân kính (*đồng hồ*); 3. (*могильная плита*) bia mộ, mộ bi; 4. (*гнетущее чувство*): на се́рдце ~ lòng nặng trĩu u sầu;

5. *мн.*: ~ни *мед.* sỏi; (*в мочевом пузыре тж.*) kén; ~ни в пе́чени sỏi gan, sỏi ở gan; ~ни в по́чках sỏi thận, sỏi ở thận; ~ на зубáх bựa răng; ✧ ~ня на ~не не остáвить phá sạch sành sanh (tan tành, trụi, trụi lủi); бросáть ~нем в кого́-л. kịch liệt công kích (đả kích, lên án) ai

ка́мера *ж.* 1. buồng, phòng; тюре́мная ~ xà-lim; ~ хране́ния багажа́ phòng gửi hành lý; ~ сгора́ния *тех.* buồng đốt; 2. (*шины и т. п.*) ruột xe, săm, vetxi, vét-xi; ~ мячá vetxi, vét-xi; 3. *фото.* ngăn lắp phim; 4. *разг.* (*фотоаппарат, киноаппарат, телевизионный аппарат*) camera, máy chụp hình (quay phim, thu hình)

камерди́нер *м. уст.* người hầu phòng

камери́стка *ж. уст.* chị/bà hầu phòng

ка́мерн||ый *прил.*: ~ая му́зыка nhạc thính phòng, nhạc phòng; ~ го́лос giọng hát thính phòng; ~ портре́т chân dung nội thất

камертóн *м. муз.* âm thoa, âm xích

каме́я *ж.* vật trang sức nhỏ (*bằng đá và vỏ ốc chạm*)

камикáдзе *м. неизм.* cảm tử quân, người cảm tử

ками́н *м.* lò sưởi; электри́ческий ~ lò sưởi điện

камлáть *несов. этн.* dùng pháp thuật (*đuổi tà ma*)

камневáр *м.* thợ nấu đá

камнедроби́лка *ж.* máy đập đá (nghiền đá)

камнелите́йный *прил.*: ~ завóд nhà máy đúc đá

камнелит||óй *прил.* ~ые изде́лия sản phẩm đá đúc

камнело́мка *ж. бот.* cây tai hùm (*Saxifraga*)

камóрка *ж.* phòng nhỏ, buồng con, buồng xép

кампáния *ж.* 1. cuộc vận động, chiến dịch, vụ, đợt; избира́тельная ~ cuộc vận động bầu cử; посевна́я ~ vụ gieo hạt; 2. *воен.* chiến dịch, chiến cục

кáмпус *м.* campus, khu trường sở

кампучи́йский *прил. ист.* (thuộc về) Kampuchea, Campuchia (*tên dùng từ năm 1976 - 89*)

камуфли́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. nguỵ trang, nghi trang; 2. *перен.* nguỵ trang

камуфли́роваться *несов. и сов.* 1. (tự, được) nguỵ trang, nghi trang; 2. *перен.* (tự, được) nguỵ trang

камуфля́ж *м. воен.* (sự) nguỵ trang, nghi trang

камфарá *ж. фарм.* camphora, long não

камфáрн||ый *прил.* (thuộc về) camphora, long não; ~ спирт rượu/cồn camphora (long não); ~ое мáсло dầu long não; ~ое дéрево (cây) long não, chương não, rã hương (*Cinnamomum camphora*)

кáмфора *ж. см.* камфарá

кáмфорн||ый *прил. см.* камфáрн||ый

камы́ш *м.* (cây) sậy, lau (*Scirpus*)

канáва *ж.* rãnh, hào, mương, máng; сто́чная ~ rãnh thoát nước

канавокопáтель *м.* máy xẽ rãnh, máy đào hào, máy đào mương

канáд||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Canada (Canađa)

канáдский *прил.* (thuộc về) Canada, Canađa

канáл *м.* 1. kênh, kinh, lạch, sông đào; ороси́тельный ~ kênh tưới, nông giang; 2. *тех.* đường, ống, kênh; (*ствола оружия*) rãnh; вентиляцио́нный ~ đường thông gió; ~ ствола́ артиллери́йского ору́дия rãnh nòng đại pháo; 3. *информ.* kênh; информацио́нный ~ kênh thông tin; телевизио́нный ~ kênh truyền hình; 4. *анат.* ống, đạo; мочеиспуска́тельный ~ niệu đạo; соединя́ющий ~ ống nối; спина́льный ~ ống sống lưng, ống sống; 5. *мн.*: ~ы (*пути*) đường, lối, cách, kênh; (*способы*) phương tiện, biện pháp; дипломати́ческие ~ы đường ngoại giao

канализа́тор *м.* chuyên viên về hệ thống thoát nước (cống rãnh)

канализацио́нный *прил.* (thuộc về) hệ thống cống rãnh, máng ống thoát nước, đường thoát nước sinh hoạt

канализа́ция *ж.* hệ thống thoát nước (cống rãnh), máng ống thoát nước, đường thoát nước sinh hoạt

канализи́ровать *несов. и сов.* làm hệ thống thoát nước (cống rãnh)

кана́лья *м. и ж. бран.* (đồ) chó đểu, chó đẻ

канапе́ *м.* (*диван*) canapé, đivăng nhỏ

канаре́ечн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hoàng yến, bạch yến, kim tước; 2. (*о цвете*) màu hoàng yến; ~ая ко́фта áo len màu hoàng yến

канаре́йка *ж.* (chim) hoàng yến, bạch yến, kim tước (*Serinus canarius*)

кана́т *м.* (dây) thừng, chão, cáp; я́корный ~ dây neo

кана́тн||ый *прил.* (thuộc về) thừng, chão, cáp; ✧ ~ая доро́га đường cáp chuyên chở, máy cáp vận chuyển, đường sắt treo

канатохóдец *м.* diễn viên đi dây

канвá *ж.* 1. (*ткань*) vải canêva, vải thưa; 2. *перен.* cơ sở, nét chính, điểm chính, sườn, cốt; ~ рома́на cốt truyện

кандалы́ *мн.* (*скл. как м.*) cùm; ручны́е ~ còng; заковáть кого́-л. в ~ cùm (còng) ai lại

канда́льник *м. разг.* người bị cùm (còng)

канде́ла *ж. физ.* candela (*đơn vị đo ánh sáng*)

кандидомико́з *м. мед.* bệnh nấm Candida

кандида́т *м.* 1. (*намеченный к избранию*) ứng cử viên, người ứng cử, ứng viên; (*намеченный к назначению, приёму*) người dự tuyển, ứng viên; ~ в депута́ты Госду́мы РФ ứng cử viên (ứng viên) dân biểu Đuma Quốc gia Liên bang Nga; 2. (*учёная степень*): ~ нау́к phó tiến sĩ; ✧ ~ в чле́ны па́ртии đảng viên dự bị; ~ в чле́ны ЦК uỷ viên dự khuyết Uỷ ban Trung ương

кандида́тская *ж. разг.* luận án phó tiến sĩ

кандида́тск||ий *прил.*: ~ ми́нимум chương trình tối thiểu của nghiên cứu sinh; ~ая диссерта́ция luận án phó tiến sĩ; ~ стаж thời kỳ dự bị (*của đảng viên*)

кандидату́р||а *ж.* 1. (quyền, sự) ứng cử; вы́ставить чью́-л. ~у đưa ai ra ứng cử, đề cử ai; снять чью́-л. ~у rút ai ra khỏi danh sách ứng cử; 2. (*кандидат*) ứng cử viên, người ứng cử, ứng viên; người dự tuyển; подходя́щая ~ người dự tuyển thích hợp, ứng cử viên thích đáng

кандидóз *м. мед. см.* кандидомико́з

кандидомико́з *м. мед.* bệnh nấm candida

кани́кулы *мн.* (*скл. как ж.*) kỳ nghỉ; ле́тние ~ kỳ nghỉ hè; зи́мние ~ kỳ nghỉ đông

каникуля́рный *прил.* (thuộc về) kỳ nghỉ

кани́стра *ж.* can, thùng con

канitéлиться *несов. разг.* làm câu dầm (lề mề, đủng đỉnh, chậm chạp); (*Т*) (*уделять слишком много внимания*) quá chú ý đến, quá quan tâm tới

канitéль *ж.* 1. (*посеребрённая*) (sợi) ngân tuyến; (*позолоченная*) (sợi) kim

tuyến; 2. *перен. разг.* (điều, việc) kéo dài lê thê, dằng dai, chán ngấy; тяну́ть, разводи́ть ~ kéo dài lê thê, kéo cưa, nói tràng giang đại hải, nói cà kê dê ngỗng

канител́ьный *прил. разг.* lề mề, dài lê thê, dằng dai, chán ngấy

канител́ьщик *м. неодобр.* kẻ câu dầm (lề mề, chậm chạp)

канифо́ль *ж.* colophan, nhựa thông

ка́нна *ж. бот.* (cây) chuối hoa, dong, dong đao (*Canna*)

каннибал́ *м.* 1. kẻ ăn thịt người; 2. *перен.* kẻ hung ác (man rợ, khát máu)

каннибали́зм *м.* (tệ, nạn) ăn thịt người

кано́н *м. церк.* giáo luật, tôn quy, tôn pháp, quy tắc tôn giáo; 2. *книжн.* (*правило, положение*) tiêu chuẩn, quy tắc, phép tắc

каноэ́ст *м.* vận động viên canôe (thuyền Canada)

канона́да *ж.* loạt đại bác, tiếng súng lớn

канонер́||ка *ж. мор.* pháo hạm, pháo thuyền; ✧ дипломати́я, поли́тика ~ок ngoại giao, chính sách pháo hạm (pháo thuyền)

канонизаци́я *ж. церк.* (sự) phong thánh

канонизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. *церк.* phong thánh, liệt... vào hàng thánh; 2. *книжн.* coi... là tiêu chuẩn (quy tắc, phép tắc)

канони́ческ||ий *прил.* 1. *церк.* (thuộc về) giáo luật, tôn quy, tôn pháp; ~ое пра́во giáo luật; 2. *книжн.* (thuộc về) tiêu chuẩn, quy tắc, phép tắc

кано́э *с. нескл.* xuồng canôe, thuyền Canada; кано́э-дво́йка xuồng canôe (thuyền Canada) hai người

кант *м.* 1. (*на одежде*) nẹp, cạp; 2. (*окантовка*) đường viền, mép viền

канта́та *ж.* 1. *муз.* (bài) cantata, tụng ca, ca trọng thể; 2. *лит.* (bài) tụng thi

кантиа́нец *м.* người theo triết thuyết Kant

кантиа́нский *прил. филос.* (thuộc về) triết thuyết Kant, học thuyết Kant

кантиа́нство *с. филос.* triết thuyết (học thuyết) Kant

кантова́ть *несов.* 1. *сов.* окантова́ть (*окаймлять кантом*) viền; 2. *спец.* đảo, lật, đảo lật; не ~! dễ vỡ!, không được đảo lật!

канто́н *м.* tổng

кантона́льный *прил.* (thuộc về) tổng

ка́нтри *ж. неизм.* (phong cách) nhạc country, nhạc cantri

кану́н *м.* (*день*) ngày hôm trước, hôm trước, đêm trước; (*период*) (thời kỳ) trước; ~ Но́вого го́да hôm giáp Tết, đêm giao thừa

ка́ну||ть *сов.*: ~ в ве́чность vĩnh viễn biến mất; ~ в про́шлое lùi sâu vào dĩ vãng; как в во́ду ~л biến mất tăm, mất tăm mất tích, biệt tăm biệt tích; ~ в Ле́ту bị lãng quên hẳn, vĩnh viễn biến mất

канцеляри́зм *м. лингв.* từ ngữ văn phòng

канцеля́рия *ж.* văn phòng, phòng giấy

канцеля́рск||ий *прил.* (thuộc về) văn phòng, phòng giấy; ~ие принадле́жности văn phòng phẩm, đồ dùng văn phòng; ~ слу́жащий nhân viên văn phòng; ✧ ~ слог lối văn hành chính khô khan

канцеля́рщина *ж. разг.* (bệnh, chủ nghĩa) hình thức giấy tờ, quan liêu giấy tờ

ка́нцер *м. мед.* (bệnh) ung thư

канцероге́н *м.* chất (tác nhân) gây ung thư

канцерогене́з *м.* quá trình phát bệnh ung thư

канцероге́нность *ж.* (khả năng) gây ung thư

канцероге́нн||ый *прил.* (có thể) gây ung thư; ~ые вещества́ các chất gây ung thư

канцероло́гия *ж.* ung thư học, khoa ung thư

канцерофо́бия *ж. мед.* (chứng) sợ ung thư

ка́нцлер *м.* thủ tướng; tể tướng (*ист.*); федера́льный ~ thủ tướng liên bang

канцо́на *ж.* 1. *лит.* thơ trữ tình canzone; 2. *муз.* ca khúc trữ tình canzone

канцтова́ры *мн.* văn phòng phẩm

канюк *м. зоол.* (chim) diều (*Buteo buteo*)

каоли́н *м.* kaolin, cao lanh, đất sét trắng

ка́п||ать, ка́пнуть 1. (*падать каплями*) nhỏ, rỏ, nhỏ (rỏ) giọt; с кры́ши ~ает nước nhỏ giọt từ mái xuống; 2. (*В*) (*лить по капле*) nhỏ từng giọt; ~ лека́рство в стака́н nhỏ từng giọt thuốc vào cốc; 3. (*В, Т*) (*проливать*) làm giọt; не ~ай вино́м на ска́терть đừng làm giọt rượu lên khăn bàn; ✧ над на́ми не ~лет chẳng việc gì chúng mình phải vội, còn ung dung chán

капе́ *м.* (кома́ндный пункт) *разг., неизм.* sở chỉ huy, chỉ huy sở

капе́лла *ж.* capella, đội hợp xướng; (*в церкви*) ban hát

капельди́нер *м.* người soát vé, trật tự viên (*nhà hát*)

ка́пельк||а *ж.* 1. (một) giọt nhỏ; 2. *тк. ед. разг.* (*маленькое количество*) một chút, một tí, một tẹo, tí đỉnh, tí tẹo; ни ~и hoàn toàn không, không một tí nào cả; не боя́ться ни ~и không sợ tí nào

капельме́йстер *м.* nhạc trưởng, trưởng dàn quân nhạc

ка́пельниц||а *ж. мед.* ống nhỏ giọt thuốc, ống tiếp thuốc (*vào tĩnh mạch*); поста́вить ~у кому́-л. đặt ống tiếp thuốc (ống nhỏ giọt thuốc) cho ai

ка́пельный *прил. разг.* tí tẹo, tí chút, chút xíu, nhỏ giọt

капилля́р *м.* mao mạch, mao quản

капилля́рность *ж.* (tính, hiện tượng) mao dẫn

капилля́рный *прил.* (thuộc về) mao mạch, mao quản

капита́л *м.* 1. *эк.* tư bản, vốn; промы́шленный ~ tư bản công nghiệp; фина́нсовый tư bản tài chính; кру́пный ~ tư bản lớn, vốn to; 2. (*капитализм*) tư bản, chủ nghĩa tư bản; (*капиталисты*) giai cấp tư bản; стра́ны ~а các nước tư bản; власть ~а quyền lực của tư bản; противоре́чие ме́жду трудо́м и ~ом mâu thuẫn giữa lao động và tư bản; 3. *разг.* (*сумма денег*) vốn, lưng vốn, số tiền; 4. (*то, что представляет собой большую ценность*) vốn, vốn quý; нау́чный ~ vốn (vốn quý về) khoa học; мора́льный ~ vốn (vốn quý về) tinh thần; полити́ческий ~ vốn (vốn quý về) chính trị (*uy tín trong chính giới*)

капитализа́ция *ж. эк.* (sự) tư bản hoá

капитализи́ровать *несов. и сов. эк.* (*В*) tư bản hoá

капитали́зм *м.* chủ nghĩa tư bản; госуда́рственный ~ chủ nghĩa tư bản nhà nước

капитали́ст *м.* nhà tư bản

капиталисти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa tư bản, tư bản chủ nghĩa; ~ое хозя́йство kinh tế tư bản chủ nghĩa

капиталовложе́ния *мн.* (*ед.* капиталовложе́ние *с.*) vốn đầu tư, vốn bỏ vào

капиталоёмкий *прил. эк.* cần nhiều vốn đầu tư

капиталоёмкость *ж. эк.* mức sử dụng vốn đầu tư (*để làm ra sản phẩm*)

капиталоотда́ча *ж. эк.* hiệu quả vốn đầu tư

капита́льно *нареч. разг.* (một cách) cơ bản, căn bản

капита́льность *ж.* (tính chất) cơ bản, căn bản, kiên cố

капита́льн||ый *прил.* 1. (*фундаментальный*) cơ bản, căn bản, kiên cố; ~ые вложе́ния vốn đầu tư cơ bản; ~ое строи́тельство xây dựng (kiến thiết) cơ bản; ~ое сооруже́ние công trình kiên cố; ~ ремо́нт đại tu, sửa chữa lớn; ~ая стена́ tường chịu lực; 2. (*основной*) chủ yếu, chính yếu, căn bản, chính; *разг.* (*значительный*) quan trọng, đáng kể, vững vàng; ~ вопро́с vấn đề chủ yếu (chính yếu, căn bản); ~ труд tác phẩm quan trọng (đáng kể)

капита́н *м.* 1. (*звание*) đại uý; 2. (*командир судна*) thuyền trưởng, hạm trưởng; ~ 3-го ра́нга thiếu tá hải quân; ~ 2-го ра́нга trung tá hải quân; ~ 1-го ра́нга đại tá hải quân; 3. *спорт.* thủ quân, đội trưởng, lãnh đội; ~ футбо́льной кома́нды thủ quân (đội trưởng) đội bóng đá

капите́ль *ж.* 1. *архит.* capitel, capiteau, đầu cột, đỉnh trụ, mũ cột; 2. *полигр.* chữ hoa

капи́тул *м. церк.* hội đồng giáo sĩ; ✧ ~ орденóв *ист.* viện huân chương (*của nước Nga sa hoàng*)

капитули́ровать *несов. и сов.* đầu hàng, hàng phục, quy hàng, hàng

капитуля́нт *м.* kẻ đầu hàng (hàng phục)

капитуля́нтство *с.* (tư tưởng, chủ trương) đầu hàng

капитуля́ция *ж.* (sự) đầu hàng, hàng phục, quy hàng, hàng

ка́пище *с.* am, đền, điện, điện thờ (*đa thần giáo*)

капка́н *м.* bẫy, cạm, cò ke, bẫy sập

ка́пл||я *ж.* 1. (một) giọt; по ~е từng giọt; 2. *тк. ед. разг.* (*малое количество чего-л.*) một chút, một tí, một tẹo, tí đỉnh, tí tẹo; ни ~и hoàn toàn không, không... một chút nào, tịnh không; ни ~и благоразу́мия hoàn toàn không khôn ngoan, không khôn ngoan tí nào cả; 3. *мн.*: ~и (*лекарство*) thuốc nước, thuốc lỏng; ✧ ~ в мо́ре giọt nước trong biển cả, muối bỏ biển; ~ ка́мень долби́т *погов.* ≅ nước chảy đá mòn; ~ перепо́лнившая ча́шу giọt nước làm tràn cốc; после́дняя ~ giọt cuối cùng (*перен.*); боро́ться до после́дней ~и кро́ви chiến đấu đến giọt máu cuối cùng; ~ за ~ей, ~ по ~е dần dần, từ từ, từng tí một, nhỏ giọt; похо́жи как две ~и воды́ giống nhau như hai giọt nước (như đúc, như đổ khuôn); ~и в рот не брать không uống một giọt rượu nào, không uống rượu

ка́пнуть *сов. см.* ка́пать

ка́пор *м.* mũ trùm, mũ áo khoác (*của phụ nữ và trẻ em*)

капо́т *м.* 1. *уст.* (*одежда*) áo dài nữ (*mặc trong nhà*); 2. *тех.* (cái) chụp, nắp đậy

капра́л *м.* caporal, cai, cai ngũ, ngũ trưởng

капремо́нт *м. разг.* đại tu, sửa chữa lớn

капри́з *м.* (tính) nũng nịu, đỏng đảnh, bất thường, thất thường, hay thay đổi; (*прихоть*) ý muốn nhất thời

капри́зник *м. разг.* đứa bé làm nũng (đỏng đảnh, hay thay đổi tính tình, khó tính khó nết)

капри́зничать *несов.* làm nũng, uốn éo, đỏng đảnh, õng ẹo, hay thay đổi tính tình

капри́зно *нареч.* (một cách) nũng nịu, uốn éo, đỏng đảnh, õng ẹo

капри́зность *ж.* (tính) nũng nịu, đỏng đảnh, õng ẹo, bất thường

капри́зн||ый *прил.* 1. nũng nịu, uốn éo, đỏng đảnh, õng ẹo, bất thường, thất thường, hay thay đổi, khó tính khó nết; 2. *перен.* (*неустойчивый*) hay thay đổi, bất thường, thất thường; ~ая пого́да thời tiết thất thường; ~ стиль рису́нка phong cách cầu kỳ của bức vẽ

капро́н *м.* capron

капро́нов||ый *прил.* (thuộc về) capron; (*из капрона*) (bằng) capron; ~ое волокно́ sợi capron; ~ые чулки́ bít tất capron

капстрана́ *ж. разг.* nước tư bản

капстрои́тельство *с. разг.* (sự) xây dựng cơ bản

ка́псула *ж.* 1. (*оболочка для дозирования некоторых лекарств*) viên nang, viên nang mềm, viên trứng nhộng, viên bọc; касто́ровое ма́сло в ~х dầu thầu dầu trong viên nang (viên trứng nhộng); 2. *анат.* nang, bao; по́чечная ~ thận nang, bao thận; 3. *тех.* capsule, hòm kín, buồng kín; катапульти́руемая ~ capsule (hòm kín, buồng kín) phóng ra được

ка́псюль *м. воен., тех.* kíp, kíp (ngòi, ngòi thuốc) nổ

капта́ж *м.* (công trình, thiết bị, sự) lấy nước nguồn, thu nước, khai mạch nước

капу́ста *ж.* (cây) cải bắp, bắp cải (*Brassica oleracea*); кочáнная ~ cải bắp; цветна́я ~ súp-lơ, su-lơ, cải hoa; ки́слая ~ dưa cải bắp; ✧ морска́я ~ tảo dẹp, rong lá, phổi tai (*Laminaria*)

капу́стник *м.* 1. (*червь*) sâu cải, sâu bắp cải (cải bắp); 2. (*самодеятельность*) (buổi) biểu diễn văn nghệ nghiệp dư (*với nhiều tiết mục khác nhau*)

капу́стница *ж.* (*бабочка*) bướm cải bắp (*Pieris brassicae*)

капу́стный *прил.* (thuộc về) cải bắp, bắp cải; (*из капусты*) (bằng) cải bắp, bắp cải; ~ лист lá cải bắp (bắp cải)

капустоубо́рочный *прил.*: ~ая маши́на máy thu hoạch cải bắp (bắp cải)

капу́т *м. нескл. прост.* chết, ngoẻo, bỏ mạng, bỏ đời, bỏ thây, toi mạng, ăn đất; ему́ (ему́ пришёл) ~ toi mang nó, bỏ thây nó

капюшо́н *м.* mũ trùm, mũ trùm đầu, mũ bô đài

ка́ра *ж.* (sự) trừng phạt, trừng trị

караби́н *м.* (súng) carabin, carbin, cacbin

карабине́р *м. ист.* xạ thủ carabin (carbin)

кара́бкаться *несов.* (*В*) leo, trèo, leo (trèo) lên, leo trèo

карава́й *м.* bánh mì tròn to; ✧ на чужо́й ~ рта не разева́й *посл.* ≅ hong hóng mong đi ăn chực thì có ngày chịu đói

карава́н *м.* 1. đoàn súc vật vận chuyển, thương đoàn (*qua sa mạc*); 2. *мор.* đoàn tàu thuỷ, đoàn tàu buôn, thương đội

карава́н-сара́й *м.* lữ quán, lữ điếm, quán trọ

карака́тица *ж. зоол.* mực, mực mai, cá mực (*Sepia officinalis*)

кара́ков||ый *прил.* tía; ~ая ло́шадь ngựa tía; ~ая масть sắc lông tía

каракулево́дство *с.* (ngành) nuôi cừu caracul

кара́кулевый *прил.* (bằng) caracul, lông cừu non; ~ воротни́к cổ áo caracul

кара́куль *м.* caracul, (bộ) lông cừu non

каракульча́ *ж.* (bộ) lông caracul, lông cừu đẻ non

кара́куля *ж.* chữ viết ngoáy, chữ nguệch ngoạc, chữ gà bới

карамбо́ль *м.* (*в бильярде — удар*) (cú) carambole (*thuật đẩy hòn bi-da để hòn này chạm các hòn khác*)

карамéль *ж.* 1. *собир.* (*конфеты*) kẹo caramel; 2. (*жжёный сахар*) đường thắng, đường caramel

карамéлька *ж. разг.* một cái kẹo caramel

карандáш *м.* bút chì; хими́ческий ~ bút chì mực; цветно́й ~ bút chì màu; рисова́ть ~о́м vẽ bằng bút chì; рису́нок ~о́м bức vẽ bút chì; ✧ в ~é bằng bút chì; ghi chép

карандáшница *ж.* lọ đựng bút

карандáшный *прил.* (thuộc về) bút chì; (*сделанный карандашом*) (bằng) bút chì; ~ рису́нок bức vẽ bút chì

каранти́н *м.* 1. (sự, chế độ) cách ly kiểm dịch; 2. (*санитарный пункт*) trạm kiểm dịch

каранти́нный *прил.* (thuộc về) cách ly kiểm dịch; ~ пункт trạm kiểm dịch

карапу́з *м. разг.* nhóc con, ôn con, nhóc

кара́сь *м.* (cá) giếc, giếc bạc (*Carassius vulgaris*)

кара́т *м.* carat, cara

кара́тель *м.* lính đội trừng phạt, lính càn quét (tiễu phạt)

кара́тельн||ый *прил.* (để) trừng phạt; ~ая экспеди́ция (cuộc) hành quân trừng phạt, càn quét, tiễu phạt, chinh phạt

кара́ть, покара́ть (*В*) trừng phạt, trừng trị, tiễu phạt, chinh phạt

каратэ́ *с. нескл. спорт.* (môn) karate, carate

карау́л *м.* 1. *воен.* (*отряд*) (đội) vệ binh, canh gác, cảnh giới, lính canh; смени́ть ~ đổi gác, thay phiên cảnh giới; 2. (*несение охраны*) (sự) canh gác, cảnh giới; нести́ ~ đứng canh, đứng gác; 3. *в знач. межд.* (*помогите!*) cứu với!, cứu cho với!; ✧ почётный ~ (đội) vệ binh danh dự; стоя́ть в почётном ~e đứng ở hàng rào danh dự, đứng ở hàng vệ binh danh dự; (брать) на ~ bồng súng chào; на ~! (*команда*) bồng súng, chào!; хоть ~ кричи́ tình thế rất hiểm nghèo, hoàn cảnh vô cùng khó khăn, cùng đường cùng kế, vô kế khả thi

карау́лить *несов.* (*В*) 1. (*охранять*) canh, gác, canh gác, cảnh giới, canh giữ; 2. *разг.* (*подстерегать*) rình, đón rình

кара́чк||и *мн.* (*скл. как ж.*) *разг.*: по́лзать на ~ах bò lồm cồm (lổm ngổm)

карби́д *м. хим.* carbure, cacbua

карбо́лка *ж. разг.* phenol, phenon

карбо́лов||ый *прил.*: ~ая кислота́ phenol, phenon

карбо́н *м. геол.* kỷ Carbon (Than đá)

карбона́т *м. хим.* carbonat, cacbonat

карбюра́тор *м. тех.* carburater, bộ chế hoà khí

карга́ *ж. бран.* con mẹ, con mụ; ста́рая ~ mụ già yêu tinh

кардина́л *м.* 1. hồng y, hồng y giáo chủ; 2. (*птица*) (chim) hồng y, hồng tước có mào (*Cardinalis virginianus*)

кардина́льн||ый *прил.* chủ yếu (căn bản, quan trọng) nhất; ~ые пробле́мы совреме́нности những vấn đề chủ yếu (căn bản, quan trọng) nhất của thời đại hiện nay

кардина́льский *прил.* (thuộc về) hồng y, hồng y giáo chủ; ~ сан giáo phẩm hồng y

кардиогра́мма *ж. мед.* tâm đồ, điện tâm đồ

кардио́граф *ж.* máy ghi tâm đồ, điện tâm ký

кардиогра́фия *ж. мед.* (phép) ghi tâm đồ, điện tâm ký

кардио́лог *м.* nhà bệnh tâm học, bác sĩ khoa tim

кардиологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) bệnh tâm học, bệnh học tim, khoa tim; ~ центр trung tâm bệnh tâm học; ~ое отделе́ние больни́цы khoa tim của bệnh viện

кардиоло́гия *ж.* bệnh tâm học, bệnh học tim, khoa tim

кардиоско́п *м. мед.* dụng cụ soi tim

кардиостимуля́тор *м.* máy kích thích nhịp tim

кардиохиру́рг *м.* nhà phẫu thuật tim, chuyên viên mổ tim

кардиохирурги́я *ж. мед.* (môn, khoa) phẫu thuật tim

каре́ *с. нескл. воен.* đội hình vuông

карегла́зый *прил.* (có) mắt nâu non, mắt cánh gián

каре́л *м.*, **~ка** *ж.* người Karel (Karelia, Carelia)

каре́льский *прил.* (thuộc về) Karel, Karelia, Carelia

каре́та *ж.* xe ngựa; ✧ ~ ско́рой по́мощи xe cấp cứu

каре́тка *ж. тех.* con trượt, bàn trượt, trục lăn

кариати́ды *мн. архит.* (*ед.* кариати́да *ж.*) tượng trụ (*người nữ*)

ка́риес *м. мед.* (bệnh) sâu răng, hà răng

ка́рий *прил.* (màu) nâu non, cánh gián

карикату́р||а *ж.* 1. biếm hoạ, tranh châm biếm, tranh khôi hài, tranh đả kích; нарисова́ть ~у на кого́-л. vẽ biếm hoạ (vẽ tranh châm biếm) ai; 2. *перен.* (điều) buồn cười, lố bịch, thảm hại

карикатури́ст *м.* nhà biếm hoạ, hoạ sĩ vẽ châm biếm (khôi hài, đả kích)

карикату́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) biếm hoạ, tranh châm biếm, tranh khôi hài, tranh đả kích; 2. *перен.* buồn cười, lố bịch, lố lăng, nhố nhăng; предста́вить кого́-л. в ~ом ви́де mô tả ai dưới dạng lố bịch

ка́рканье *с.* 1. tiếng quạ kêu; 2. *перен. разг.* (*зловещее предсказание*) điềm gở, điềm dữ, hung triệu

каркас *м.* (bộ) khung, cốt, giá, sườn; железобето́нный ~ bộ khung bêtông cốt sắt; ~ кры́ши, sườn mái nhà

каркасн||ый *прил.* (có) khung, cốt, giá, sườn; ~ое зда́ние toà nhà có khung

ка́ркать, ка́ркнуть 1. kêu quạ quạ, quạ kêu; 2. *тк. несов. перен. разг.* báo trước tai hoạ (điềm dữ, điềm gở)

ка́ркнуть *сов. см.* ка́ркать 1

ка́рлик *м.* 1. người lùn, người chim chích; 2.: дере́вья-~и cây lùn, cây thế; ры́ба-~ cá lùn; 3. *перен.* (*о человеке*) tiểu nhân, người tầm thường; 4. *астр.* sao lùn; бе́лый ~ sao lùn trắng; кра́сный ~ sao lùn đỏ

ка́рликов||ый *прил.* lùn; (*очень маленький*) lùn cùn, loắt choắt, bé nhỏ, tí hon; ~ рост vóc người loắt choắt, tầm vóc bé nhỏ; ~ая па́льма cây cọ tí hon

ка́рма *ж. будд.* nghiệp, nghiệp báo, nghiệp lực

карма́н *м.* túi; (*пиджака, рубашки*) túi áo; (*брюк*) túi quần; ✧ не по ~у кому́-л. không hợp túi tiền của (không vừa túi) ai; не лезть за сло́вом в ~ có khẩu tài, biết đối đáp nhanh, miệng lưỡi, mồm mép, nỏ miệng; по́лный (то́лстый, туго́й) ~ đầy (đầy) túi, nhiều tiền; то́щий (пусто́й) ~ rỗng (xẹp) túi, túng tiền; набить ~ vơ đầy (đầy) túi; держи́ ~ (держи́ ~ ши́ре)! *шутл.* đừng hòng!, đừng tưởng bở!, chẳng được đâu!; класть в ~ bỏ túi, biển thủ, tư túi; ве́тер свисти́т в ~ах у кого́-л. ai không có tiền, ai túi rỗng

карма́нник *м. разг.* tên móc túi

карма́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) túi; ~ кла́пан nắp túi; 2. (*для ношения в кармане*) bỏ túi; ~ слова́рь từ điển bỏ túi; ~ компью́тер computer (máy vi tính) bỏ túi; ✧ ~ые де́ньги tiền lẻ, tiền bỏ túi, tiền tiêu vặt; ~ вор tên móc túi; ~ая па́ртия đảng bỏ túi, đảng bé nhỏ

карми́н *м.* carmin, son đỏ, hồng quế, son

кармúновый *прил.* carmin, đỏ son, hồng quế, đỏ tươi, màu da chu, màu chu sa

кармúческий (thuộc về) nghiệp, nghiệp báo

карнавáл *м.* carnaval, hội hoá trang, hội trá hình

карнавáльный *прил.* (thuộc về) carnaval, hội hoá trang, hội trá hình

карнúз *м.* 1. *архит.* corniche, coócnic, thành gờ, mái đua; 2. (*для штор и т. п.*) thanh màn, lao màn

карп *м.* cá chép, cá gáy (*Cyprinus carpio*)

карт *м.* xe cart, xe đua

кáрт||а *ж.* 1. *геогр.* bản đồ, địa đồ; географúческая ~ bản đồ địa lý, địa đồ; морскáя ~ bản đồ biển, hải đồ; 2. *перен.* bản đồ; промы́шленная ~ bản đồ công nghiệp; социáльная ~ bản đồ xã hội; 3. (*игральная*) (con, quân) bài; ✧ перфорúрованная ~ phiếu (phích) đục lỗ; постáвить всё на ~у đánh liều tất cả để may ra thì được, làm liều với hy vọng được cuộc; раскры́ть свои́ ~ы nói toạc (nói lộ) ý định của mình, lật ngửa quân bài

картáвить *несов.* nói ngọng, nói đớt, nói chớt, nói đả đớt

картáвость *ж.* (tật) nói ngọng, nói đớt, nói chớt

картáвый *прил.* 1. (*о человеке*) nói ngọng, nói đớt, nói chớt, nói đả đớt; ~ ребёнок đứa bé nói đớt (nói ngọng); 2. (*о произношении*) ngọng, đớt, chớt, ngọng nghịu, đả đớt, chả chớt

карт-блáнш *м.* giấy khống chỉ; ✧ дать кому́-л. ~ cho ai được toàn quyền

картёжник *м. разг.* con bạc, người máu mê (đam mê) bài bạc

картезиáнец *м.* người theo triết thuyết Descartes

картезиáнство *с. филос.* triết thuyết Descartes

картéль *м. эк.* cartel, cacten

картéчь *ж.* 1. *воен.* hộp đạn bi, đạn đại bác chứa bi; 2. (*дробь*) đạn chì, đạn ria

кáртинг *м. спорт.* (cuộc) đua xe cart

картингúст *м. спорт.* tay đua xe cart

картúн||а *ж.* 1. (*художника*) hoạ phẩm, (bức) tranh, hoạ; ~, напúсанная мáслом tranh sơn dầu; знаменúтая ~ danh hoạ, hoạ phẩm nổi tiếng; 2. *перен.* hình ảnh, cảnh tượng, bức tranh, cảnh; ~ бы́та cảnh sinh hoạt, hình ảnh cuộc sống; 3. *театр.* cảnh; комéдия в трёх дéйствиях и пятú ~ах hài kịch có ba hồi và năm cảnh; 4. *разг.* (*кинофильм*) (bộ) phim; ✧ живы́е ~ы hoạt cảnh; здесь совсéм инáя ~ ở đây tình hình hoàn toàn khác hẳn

картúнка *ж.* 1. *уменьш. к* картúна 1; 2. (*иллюстрация к книге*) bức vẽ, tranh vẽ, hình vẽ, tranh minh hoạ, hình; кни́га с ~ми sách có tranh minh hoạ, sách tranh, sách hình

картúнный *прил.* 1. (thuộc về) tranh, bức hoạ; 2. (*живописный*) ngoạn mục, đẹp đẽ, xinh đẹp, đẹp mắt, đẹp như tranh

картогрáмма *ж.* bản đồ, biểu đồ, bản vẽ thống kê

картóграф *м.* nhà bản đồ học, nhà hoạ đồ, người vẽ bản đồ

картографúровать *несов.* (*В*) lên (vẽ) bản đồ

картографúческий *прил.* (thuộc về) bản đồ học, môn bản đồ

картогрáфия *ж.* bản đồ học, môn bản đồ

картодрóм *м. спорт.* trường đua xe cart

картóн *м.* carton, cactông, các-tông, bìa cứng

картонáж *м.* đồ carton (cactông), hộp carton (cactông), đồ bằng carton (cactông)

картонáжни||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ làm carton (cactông)

картонáжн||ый *прил.* (thuộc về) sản xuất carton, làm bìa cứng; ~ые изде́лия đồ bằng carton (cactông), hộp carton (cactông)

картóнка *ж.* hộp carton (cactông); (*фанерная*) hộp gỗ dán

картóнн||ый *прил.* (bằng) carton, cactông, bìa cứng; ~ая фáбрика xưởng carton (cactông); в ~ом переплёте đóng bìa cứng (bìa cactông)

картотéк||а *ж.* hộp phiếu, tủ phiếu, tủ phích; библиотéчная ~ tủ phiếu (tủ phích) thư viện; составля́ть ~у lập hộp phiếu, làm phiếu ghi

картофелекопáтель *м.* máy đào khoai tây

картофелесажáлка *ж.* máy trồng khoai tây

картофелесортирóвочный *прил.*: ~ пункт trạm phân loại khoai tây

картофелеубóрочный *прил.*: ~ комбáйн máy (máy liên hợp) thu hoạch khoai tây

картофелехрани́лище *с.* kho bảo quản khoai tây

картóфелина *ж. разг.* củ khoai tây

картóфель *м.* 1. (*растение*) (cây) khoai tây (*Solanum tuberosum*); 2. *собир.* (*клубни*) khoai tây; жáреный ~ khoai tây rán (chiên); ~ в мундúре khoai tây luộc cả vỏ; печёный ~ khoai tây nướng (bỏ lò)

картóфельн||ый *прил.* (thuộc về) khoai tây; ~ая мукá bột khoai tây

кáрточка *ж.* 1. phiếu ghi, phiếu, phích, thẻ, thiếp, thiệp, các; каталóжная ~ phiếu (phiếu ghi, phích) catalô; учётная ~ phiếu kiểm kê; корреспондéнтская ~ thẻ phóng viên; автóбусная ~ thẻ đi xe bus (buýt); визúтная ~ carte visite, các-vizit, danh thiếp; продовóльственная, продукто́вая ~ phiếu (tem phiếu) thực phẩm; 2. (*фотографическая*) (tấm, bức) ảnh, hình; ✧ почтóвая ~ bưu thiếp, bưu ảnh, thiếp, thiệp

кáрточн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bài, bài bạc, cờ bạc; ~ долг nợ đánh bạc; 2. (*из карточек*) (bằng) phiếu ghi, phiếu, phích, thẻ; ~ каталóг catalô bằng phiếu (phích), catalô phiếu ghi; ✧ ~ая систéма chế độ tem phiếu, chế độ bán hàng theo phiếu

картóшка *ж. разг.* 1. *собир.* (*картофель*) khoai tây; 2. (*картофелина*) củ khoai tây

кáртридж *ж. тех., информ.* cartridge, hộp chứa, hộp băng từ, hộp mực in (*điện tử*)

картýз *м.* mũ lưỡi trai, catket, cát két

картýшка *ж.* (*компаса*) hộp địa bàn

карусéль *ж.* vòng ngựa gỗ

карусéльный *прил.*: ~ станóк (*токарный*) máy tiện có bàn quay trục đứng

кáрцер *м.* phòng biệt giam, xà-lim, ngục tối, casô

карьéр I *м.* (*ход лошади*) nước đại; ~ом нéсть sức nhanh, phóng nước đại; ✧ с мéста в ~ ngay lập tức, ngay tức thì, ngay tắp lự; cái rụp (*разг.*)

карьéр II *м. горн.* mỏ (công trường) lộ thiên, moong; кáменный ~ hầm đá, công trường đá

карьéр||а *ж.* 1. (*продвижение по службе*) sự nghiệp, đời làm việc, đường công danh, bước hoạn lộ; hoạn đồ (*уст.*); сдéлать ~у xây dựng sự nghiệp, đạt được công danh, làm nên danh phận; 2. (*род занятий*) nghề, nghề nghiệp

карьери́зм *м.* (thói) hám danh lợi, hám công danh, bon chen địa vị, mưu cầu danh vọng

карьери́ст *м.* kẻ hám danh lợi (hám công danh, thích địa vị, bon chen địa vị, mưu cầu danh vọng)

карьери́стский *прил.* hám danh lợi, hám công danh, thích địa vị, bon chen địa vị, mưu cầu danh vọng

каса́ни||е *с.* (sự) tiếp xúc, đụng chạm, đụng, chạm; ~ се́тки *спорт.* chạm lưới; ~ фи́ниша (*в плавании*) chạm đích; ~ лопа́тками (*в борьбе*) lấm lưng; ✧ то́чка ~я *мат.* tiếp điểm

каса́тельная *ж.* (*скл. как прил.*) *мат.* tiếp tuyến

каса́тельств||о *с.* (sự) liên quan, liên can, quan hệ; не име́ть никако́го ~а к чему́-л. không có quan hệ gì hết (hoàn toàn không liên can) đến việc gì

кас||а́ться, косну́ться (*Р*) 1. (*дотрагиваться*) đụng, chạm, đụng chạm, đụng đến, chạm tới; ~ дна đụng (chạm) đáy; 2. *перен.* (*упоминать*) nói (đề cập, đả động) đến; 3. *перен.* (*иметь отношение*) có quan hệ (liên quan, liên can, dính dáng, dính dấp, dính) đến; ✧ что ~а́ется меня́, то... còn về phần tôi thì...

ка́ска *ж.* mũ sắt, mũ nhựa, mũ cứng

каска́д *м.* 1. thác, thác nước; 2. *перен.* thác, dòng, loạt; 3. (*в оперетте*) (khúc) múa nhanh (*có hát*); 4. (*в цирке*) động tác nhào lộn (*của hề câm*); ✧ ~ гидроэлектроста́нций bậc thang trạm thuỷ điện

каска||де́р, ~дёр *м.* 1. (*в цирке*) diễn viên hề câm (*thường làm động tác nhào lộn*); 2. (*в кино*) cascader, cascadeur, cascadơ, diễn viên điện ảnh đóng các pha nguy hiểm

каске́тка *ж.* (*головной убор*) (mũ) catket, cát két

ка́сса *ж.* 1. (*в учреждении*) quỹ, két; (*в магазине*) nơi thu tiền; (*билетная*) nơi bán vé; 2. (*кассовый аппарат*) máy đánh séc; 3. (*учреждение*): сберега́тельная ~ quỹ tiết kiệm; 4. (*деньги*) quỹ, tiền quỹ, tiền mặt; 5. *полигр.* ngăn (hộc, hộp) chữ; ✧ ~ взаимопо́мощи quỹ tương tế (tương trợ), họ

кассáтор *м. юр.* thẩm phán toà phúc thẩm, quan toà phúc thẩm

кассацио́нн||ый *прил. юр.*: ~ая жа́лоба đơn chống án (kháng cáo, kháng án, khiếu án); ~ суд toà phúc thẩm, phúc thẩm viện

кассáци||я *ж.* 1. *юр.* (sự) phúc thẩm, phá án, bác án, thủ tiêu án kiện; 2. *разг.* (*заявление*) đơn chống án (kháng cáo, kháng án, khiếu án); пода́ть ~ю (đưa đơn) chống án, kháng cáo, kháng án, khiếu án

кассе́т||а, ~ка *ж.* (*для плёнки*) hộp phim; (*для пластинок*) khung kính ảnh; (*магнитофонная и т.п.*) cassette, casset, catxet, hộp băng

кассúр *м.* thủ quỹ; (*в магазине*) người thu tiền; (*продающий билеты*) người bán vé

кассúровать *несов. и сов.* (*В*) *юр.* phúc thẩm, phá án, bác án, thủ tiêu án kiện

ка́ссовость *ж.* (số) tiền thu vào quỹ (*do biểu diễn, chiếu phim, các trò vui...*)

ка́ссов||ый *прил.* (thuộc về) quỹ; ~ая кни́га sổ quỹ (tiền quỹ); ~ая нали́чность tiền mặt trong quỹ; ~ сбор tiền thu vào quỹ; ~ фильм phim ăn khách

ка́ста *ж.* 1. đẳng cấp; 2. *перен.* đẳng cấp, nhóm, phái

кастаньéты *мн.* (*ед.* кастаньéта *ж.*) sanh, phách, sứa, castanhet

кастеля́нша *ж.* người phụ trách đồ vải (*ở khách sạn, bệnh viện, ký túc xá*)

кастéт *м.* nắm đấm sắt (*đeo ở ngón tay*)

ка́стинг *м.* (sự) tuyển chọn, tuyển lựa

ка́стовый *прил.* (*прям. и перен.*) (thuộc về) đẳng cấp; ~ предрассу́док thành kiến đẳng cấp

кастóр *м.* (*ткань*) vải castorin

кастóрка *ж. разг.* dầu thầu dầu; dầu đu đủ (*разг.*)

кастóров||ый I *прил.*: ~ое ма́сло dầu thầu dầu; dầu đu đủ (*разг.*)

кастóровый II *прил.* (bằng) vải castorin

кастра́т *м.* người bị hoạn (thiến)

кастра́ция *ж.* (sự) hoạn, thiến

кастри́ровать *несов. и сов.* (*В*) hoạn, thiến

кастрю́ля *ж.* soong, xoong, nồi; (*для варки на пару*) chõ, hông

катава́сия *ж. разг.* (sự) ồn ào, huyên náo

катакли́зм *м. книжн.* thảm hoạ, tai biến, thảm nạn, tai hoạ

катако́мбы *мн.* (*ед.* катако́мба *ж.*) hầm mộ, mộ động

каталепси́ческий *прил. см.* каталепти́ческий

катале́псия *ж. мед.* (chứng) giữ nguyên thế

каталепти́ческий *прил.* (thuộc về) chứng giữ nguyên thế

ката́лиз *м. хим.* (sự) xúc tác

катализа́тор *м.* 1. *хим.* chất xúc tác; 2. *перен.* chất xúc tác, (tác nhân) xúc tiến, thúc đẩy

катализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) xúc tác; xúc tiến, thúc đẩy

каталити́ческий *прил.* (thuộc về) xúc tác

катало́г *м.* 1. catalogue, catalô, danh mục, mục lục, bảng kê; 2. *информ.* thư mục

каталогиза́тор *м.* người làm catalô (danh mục, mục lục, bảng kê)

каталогиза́ция *м.* sự làm catalô (danh mục, mục lục, bảng kê)

каталогизи́ровать *несов. и сов.* làm catalô (danh mục, mục lục, bảng kê)

катало́жн||ый *прил.* 1. (thuộc về) catalogue, catalô, danh mục, mục lục, bảng kê; ~ая ка́рточка phiếu (phích) catalô; 2. *в знач. сущ.*: ~ая *ж.* phòng catalô

ката́ние *с.* 1. (sự) lăn; 2.: ~ на маши́не đi chơi bằng ôtô; ~ в экипа́же đi chơi bằng xe ngựa; ~ верхо́м cưỡi ngựa đi chơi; ~ на ло́дке đi chơi thuyền; ~ на саня́х đi xe trượt tuyết; ~ на конька́х trượt băng; фигу́рное ~ trượt băng nghệ thuật; па́рное ~ trượt đôi

катапу́льта *ж. тех.* máy bật (phóng) phi công (*ra khỏi máy bay khi bị nạn*)

катапультúровать *несов. и сов.* (*В*) bật (phóng, tung)... ra

катапультúроваться *несов. и сов.* (tự) phóng mình ra (*khỏi máy bay*)

катапультúруем||ый *прил.* (có thể) phóng ra được, bật ra được; ~ое кре́сло ghế ngồi phóng ra được

катапу́льтный *прил.* (thuộc về) máy bật, máy phóng

ката́р *м. мед.* (chứng) viêm chảy, viêm niêm mạc; ~ желу́дка viêm dạ dày, viêm niêm mạc dạ dày

катара́кта *ж. мед.* (bệnh) đục nhân mắt, đục thuỷ tinh thể, mắt cườm, vảy mại

катара́льный *прил. мед.* (thuộc về) viêm chảy, viêm niêm mạc

ка́тарсис *м.* (sự) thanh tẩy tâm linh

катастро́фа *ж.* (*бедствие*) thảm hoạ, thảm nạn, tai biến; (*несчастье*) tai hoạ; (*авария*) tai nạn, nạn; я́дерная ~ thảm hoạ hạt nhân; железнодоро́жная ~ tai nạn xe lửa

катастрофи́ческий *прил.* (có tính chất) thảm hoạ, tai biến, tai hoạ

ката́ть *несов.* (*В*) 1. lăn; ~ мяч lăn bóng; 2. (*возить*) chở; ~ кого́-л. на велосипе́де đèo (lai) ai bằng xe đạp; ~ кого́-л. на ло́дке chở ai đi chơi thuyền; ~ кого́-л. на маши́не chở ai đi chơi trên ôtô; 3. (*место*) nhào, nhồi,

cán; 4. *тех.* cán, dát; ~ мета́лл cán (dát) kim loại

ката́ться *несов.* 1. lăn; 2. (*ездить*) đi (*bằng xe, tàu, thuyền, v. v.*); (*верхом*) cưỡi; ~ на велосипе́де đi (cưỡi) xe đạp; ~ на конька́х trượt băng; ~ на маши́не đi ôtô; ~ на ло́дке đi thuyền; ✧ ~ có смеху cười bò lăn bò lóc, cười bò kềnh bò càng, cười lăn cười lóc

катафа́лк *м.* nhà táng; (*погребальная колесница*) linh xa, xe tang

категори́чески *нареч.* (một cách) nhất quyết, dứt khoát, kiên quyết, thẳng thừng, quả quyết; ~ возража́ть kiên quyết phản đối; ~ запреща́ть nghiêm cấm, tuyệt đối cấm

категори́ческ||ий *прил.* nhất quyết, dứt khoát, kiên quyết, quả quyết; ~ отка́з lời từ chối dứt khoát; ~ое возраже́ние phản đối kiên quyết

категори́чность *ж.* (tính, tính chất) nhất quyết, dứt khoát, kiên quyết, quả quyết

категори́чный *прил.* *см.* категори́ческий

катего́рия *ж.* 1. *филос.* phạm trù; 2. (*разряд*) loại, cấp, hạng, thứ, bậc, ngạch; весова́я ~ *спорт.* hạng cân

ка́тер *м.* canot, canô, tàu nhỏ, xuồng; мото́рный ~ canô, xuồng máy; сторожево́й ~ canô tuần tiễu, tàu tuần phòng

ка́тет *м. мат.* cạnh góc vuông

катете́р *м. мед.* (cái) thông

катехи́зис *м. церк.* kinh bổn, sách bổn, sách giáo lý

кати́ть *несов.* 1. (*В*) lăn; 2. *разг.* (*ехать*) đi (*bằng xe, tàu, v. v...*)

кат||и́ться *несов.* 1. (*о чём-л. круглом*) lăn; (*скользить*) trượt, trượt dài, lăn tuột; 2. (*ехать — о поезде и т. п.*) đi, chạy, lăn bánh; 3. (*разноситься — о звуках*) (dập dìu) vang xa; 4. (*течь, струиться*) chảy, tuôn chảy, tuôn rơi; пот ~и́лся у него́ со лба mồ hôi trán anh ta chảy nhễ nhại, trán nó nhễ nhại mồ hôi; ✧ кати́сь отсю́да!, кати́сь колбасо́й! *груб.* xéo đi!, cút đi!

като́д *м. физ.* cathod, catot, cực âm, âm cực

като́дн||ый *прил. физ.* (thuộc về) cathod, catot, cực âm, âm cực; ~ые лучи́ (những) tia âm cực

като́к *м.* 1. (*на льду*) sân trượt băng, sân băng, bãi băng; 2. (*машина*) xe lu, máy lăn đường, xe rulô; 3. (*для белья*) trục cán; 4. (*для перекатывания тяжестей*) đà, con lăn

като́лик *м.* tín đồ Thiên chúa giáo, người theo đạo Thiên chúa, giáo dân

католици́зм *м.* Thiên chúa giáo, đạo Thiên chúa, công giáo

католи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) Thiên chúa giáo, đạo Thiên chúa, công giáo; ~ая це́рковь giáo hội (nhà thờ) Thiên chúa giáo

католи́чество *с. см.* католици́зм

ка́торг||а *ж.* khổ sai, lao động khổ sai; (*место*) nơi tù khổ sai; пожи́зненная ~ khổ sai chung thân; отбыва́ть ~y bị tù khổ sai

каторжа́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người đã bị tù khổ sai

ка́торжни||к *м.*, **~ца** *ж.* (người) tù khổ sai

ка́торжн||ый *прил.*: ~ые рабо́ты công việc khổ sai (rất nặng nhọc, rất khổ cực); ~ая жизнь cuộc đời khốn khổ (lầm than); ~ труд lao động khổ sai (rất nặng nhọc, rất vất vả)

кату́шка *ж.* 1. ống chỉ, ống sợi, suốt; ~ ни́ток cuộn chỉ; 2. *эл.* bôbin, cuộn dây

кати́ша *ж. воен. разг.* khẩu kachiusa

кауза́льность *ж. филос.* (tính) nhân quả, nguyên nhân

кауза́льный *прил. филос.* (thuộc về) nguyên nhân, nhân

кау́рый *прил.* (*о масти лошадей*) màu nâu nhạt, da bò

ка́устик *м. хим., фарм.* kiềm ăn da

каусти́ческ||ий *прил. хим., фарм.* côstic, ăn mòn, ăn da; ~ая со́да xút côstic, natri hydroxid, xút ăn da

каучу́к *м.* cao su; синтети́ческий ~ cao su nhân tạo (tổng hợp)

каучу́ков||ый *прил.* (thuộc về) cao su; (*из каучука*) (bằng) cao su; ~ая планта́ция đồn điền cao su; ~ая подо́шва đế cờ rếp (cao su)

каучуконо́сы *мн.* (*ед.* каучуконо́с *м.*) (cây) cao su (*Hevea brasiliensis*)

кафе́ *с. нескл.* quán cafe (cà phê), tiệm cafe (cà phê), quán quà

кафе́-автома́т *м.* quán cafe (cà phê) tự động

кафе́-ба́р *м.* quán cafe-bar

ка́федр||а *ж.* 1. (*трибуна*) giảng đàn, bục giảng, diễn đàn, diễn đài; говори́ть с ~ы nói từ giảng đàn, phát biểu ý kiến từ diễn đàn; 2. (*в учебном заведении*) tổ bộ môn; ~ восто́чных языко́в tổ bộ môn ngôn ngữ Phương Đông; заве́дующий ~ой chủ nhiệm (trưởng tổ) bộ môn; заве́довать ~ой lãnh đạo tổ bộ môn; получи́ть ~y được giao lãnh đạo tổ bộ môn; заседа́ние ~ы phiên họp của tổ bộ môn; 3. (*в церкви*) toà giảng, giảng đàn

кафедра́льный *прил.*: ~ собо́р nhà thờ chánh toà, nhà thờ lớn, đại giáo đường

ка́фель *м.* gạch men, gạch sứ, carô men

ка́фельн||ый *прил.* (lát, ốp) gạch men, gạch sứ, carô men; ~ая печь lò sưởi ốp gạch men; ~ пол nền lát gạch men

кафе́-столо́вая *ж.* quán cafe-nhà ăn

кафете́рий *м.* quán cafe (cà phê) tự phục vụ

кафеша́нтан *м.* quán cafe (cà phê) ca nhạc

кафта́н *м.* áo caftan (*áo dài cổ của đàn ông Nga*); ✧ Три́шкин ~ (cảnh) giật gấu vá vai, thiếu đầu hụt đuôi

кача́лка *ж.* ghế xích đu, ghế chao

кача́ние *с.* (sự) đu đưa, lắc lư, lúc lắc, đưa qua đưa lại; ~ ма́ятника sự đưa qua đưa lại của quả lắc

кач||а́ть *несов.* 1. (*В, Т*) đu đưa, lắc lư, lúc lắc, đưa qua đưa lại, đưa, lắc, dồi; ~ ного́й đưa (đu đưa) chân; ~ голово́й lắc đầu (*không đồng ý*); ~ колыбе́ль đưa (lắc) nôi; ве́тер ~а́ет верху́шки дере́вьев gió đưa (lắc lư) ngọn cây; 2. *безл.* lảo đảo, nghiêng ngả, chao đảo, tròng trành, dao động; его́ ~а́ет из стороны́ в сто́рону nó bị chao đảo từ bên này sang bên kia; ло́дку ~а́ет thuyền bị nghiêng ngả, thuyền tròng trành; как си́льно ~а́ет! lắc dữ quá!, lắc mạnh quá!; на мо́ре си́льно ~а́ет biển động, biển nổi sóng; 3. (*В*) (*подбрасывать*) bế tung... lên (*khi hân hoan, thán phục*); 4. (*В*) (*убаюкивать*) ru, lắc, đu đưa; 5. (*В*) (*насосом — воду и т. п.*) bơm, hút; ~ нефть bơm (hút) dầu; ✧ ~ голово́й lắc đầu

кача́ться *несов.* 1. đu đưa, lắc lư, lúc lắc, đưa qua đưa lại, tròng trành; ~ на волна́х bập bềnh (bồng bềnh, tròng trành) trên sóng; 2. (*пошатываться*) lung lay, lúc lắc, lảo đảo, nghiêng ngả, dao động

кача́ли *мн.* (*скл. как ж.*) (cái) đu; (*детские тж.*) (cái) bập bênh

ка́чественность *ж.* phẩm chất, chất lượng; ~ се́ва chất lượng việc gieo hạt

ка́чественн||ый *прил.* 1. *филос.* (thuộc về) chất, chất lượng; 2. (có) phẩm chất cao, chất lượng cao; ~ая проду́кция sản phẩm chất lượng cao; ✧ ~ ана́лиз *хим.* phân tích định tính (định phẩm)

ка́честв||о *с.* 1. phẩm chất, chất lượng, tính chất; неотъе́млемое ~ phẩm chất căn bản không thể thiếu được; ~ проду́кции chất lượng sản phẩm; знак ~a а) dấu chất lượng; б) *перен.* rất tốt,

được đánh giá cao; 2. *филос.* chất, chất lượng; ✧ в ~е với tư cách (tính cách) là, lấy tư cách là; в ~е доказа́тельства để làm bằng chứng; в ~е сове́тника với tư cách cố vấn; потеря́ть ~, поже́ртвовать ~ *шахм.* mất lợi thế

ка́чк||а *ж.* (sự) tròng trành, lắc; бортова́я ~, бокова́я ~ tròng trành ngang, tàu lắc từ bên này qua bên kia; килева́я ~ tròng trành dọc, tàu nhảy sóng; не переноси́ть ~и dễ bị say sóng

качну́ть *сов.* (*В*) lắc, đưa (*một lần*)

качну́ться *сов.* lắc, đưa (*một lần*)

ка́ш||а *ж.* 1. (món) cháo đặc; (*жидкая*) cháo, cháo loãng; 2. *перен.* (*путаница*) (mớ) hỗ lốn, bòng bong, tạp pí lù; ✧ берёзовая ~ *шутл.* (trận) roi, đòn; расхлёбывать ~у, расхлёбывать ~у за други́х ≅ kẻ khác ăn ốc, mình đổ vỏ; chịu đấm cho kẻ khác ăn xôi; сапоги́ ~и про́сят (đôi) giày há mõm, giày cóc gặm; с ним ~и не сва́ришь không thể nào thoả thuận được với nó; завари́ть ~у gây ra chuyện rắc rối, gây chuyện phiền toái; у него́ ~ во рту ≅ nó nói lúng búng như ngậm hạt thị trong miệng

кашало́т *м.* cá nhà táng (*Physetercatodon*)

кашева́р *м.* người làm bếp (cấp dưỡng), cấp dưỡng viên; (*в воинской части*) anh nuôi, hoả đầu quân

ка́шель *м.* (sự, cơn) ho; *разг.* (*болезнь*) (bệnh, chứng) ho; сухо́й ~ ho khan

кашеми́р *м.* (*ткань*) vải cachemire

кашеми́ровый *прил.* (bằng) vải cachemire

кашеобра́зный *прил.* dạng cháo, sền sệt

ка́ши́ца *ж. разг.* cháo hoa, cháo loãng

ка́шка *ж.* 1. *ласк. разг. см.* ка́ша 1; 2. (*клевер*) *разг.* cỏ ba lá (*Trifolium pratense*)

ка́шлянуть *сов.* ho một tiếng, đằng hắng, dặng hắng, húng hắng ho

ка́шлять *несов.* ho

кашне́ *с. нескл.* khăn quàng cổ

кашпо́ *с. нескл.* chậu hoa trang trí (*trong đó đặt chậu thật*)

каштан́ *м.* 1. (*растение*) (cây) dẻ (*Castanea vulgaris*); 2. (*плод*) (hạt) dẻ; ✧ таска́ть ~ы из огня́ для кого́-л. ≅ còng lưng làm cho ai hưởng; làm cỗ sẵn cho ai; thằng còng làm cho thằng ngay ăn; cốc mò cò ăn (*погов.*)

каштано́вый *прил.* 1. (thuộc về) dẻ; 2. (*о цвете*) màu hạt dẻ, nâu nhạt

каю́к I *м.* xuồng thúng

каю́к II *прост. в знач. сказ. см.* капу́т

каю́р *м.* người đánh xe chó (xe hươu)

каю́та *ж.* khoang tàu, cabin, buồng tàu

каю́т-компа́ния *ж. мор.* (*на военном корабле*) buồng sĩ quan; (*на пассажирском судне*) phòng chung

ка́яться, пока́яться 1. (*раскаиваться*) ăn năn, hối lỗi, hối hận, sám hối; (*сожалеть*) hối tiếc; 2. (в *П*) (*сознаваться*) nhận lỗi; ~ в свои́х оши́бках nhận lỗi; 3. *церк.*: ~ в грехах хưng tội; 4. *в знач. вводн. сл.*: я, ка́юсь, об э́том не ду́мал thú thật là tôi đã không nghĩ đến điều ấy

квадра́нт *м. мат.* góc phần tư, cung phần tư; 2. *воен.* máy đo góc

квадра́т *м.* 1. (*прямоугольник*) hình (ô) vuông; 2. *мат.* bình phương

квадра́тно-гнездов||о́й *прил.*: ~а́я систе́ма поса́дки lối trồng theo ô vuông (theo bàn cờ)

квадра́тн||ый *прил.* 1. vuông; ~ метр (một) mét vuông, m^2; ~ые ско́бки dấu ngoặc vuông; 2. *мат.* bậc hai, bình phương; ~ое уравне́ние phương trình bậc hai; ко́рень ~ из... căn (căn số) bậc hai của...

квадрату́ра *ж. мат.* phép cầu phương; ✧ ~ кру́га phép cầu phương hình tròn

квадри́руемый *прил. мат.* cầu phương được, khả tích

квази... *первая составная часть сложных слов* giả hiệu, giả, rởm, dởm, dổm, cuội; квазинау́чный khoa học giả hiệu (rởm, cuội); квазиреволюцио́нный cách mạng giả hiệu (rởm, cuội); квазиалма́зный kim cương giả (rởm, dởm)

ква́канье *с.* tiếng ếch kêu

ква́кать *несов.* (kêu) ộp ộp, ộp oạp (*tiếng ếch nhái*)

ква́кер *м. рел.* tín đồ quaker (quâycơ) (*một giáo phái Tin Lành ở Anh, Hoa Kỳ...*)

ква́кша *ж. зоол.* nhái bén, nhái cây (*Hyla arborea*)

ква́кнуть *сов.* (kêu) ộp, oạp (*một tiếng*)

квалификацио́нн||ый *прил.*: ~ая коми́ссия hội đồng định cấp bậc nghiệp vụ (định trình độ kỹ thuật)

квалифика́ци||я *ж.* 1. (*степень подготовленности*) trình độ nghiệp vụ (chuyên môn, kỹ thuật), tay nghề; производственная ~ trình độ nghiệp vụ sản xuất; повыше́ние ~и (sự) chuyên tu, nâng cao trình độ nghiệp vụ, rèn luyện tay nghề; 2. (*специальность*) nghề, nghề nghiệp, nghiệp vụ; приобрести́ ~ю học được nghề

квалифици́рованный *прил.* (*имеющий высокую квалификацию*) lành nghề, thiện nghệ, thạo nghề, sành nghề, tinh thông nghiệp vụ; (*требующий специальной квалификации*) chuyên nghiệp; ~ рабо́чий thợ lành nghề, công nhân chuyên nghiệp; ~ труд lao động chuyên nghiệp

квалифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*определять степень подготовки, пригодности*) định cấp bậc nghề nghiệp, định trình độ kỹ thuật; 2. (*расценивать*) coi như, xem như; ~ как преступле́ние coi như là tội ác

квант *м. физ.* lượng tử

ква́нтов||ый *прил. физ.* (thuộc về) lượng tử; ~ая тео́рия thuyết lượng tử; ~ая меха́ника cơ học lượng tử; ~ая электро́ника điện tử học lượng tử; ~ая о́птика quang học lượng tử; ~ генера́тор máy tạo sóng lượng tử; ~ые часы́ đồng hồ lượng tử; đồng hồ nguyên tử (*разг.*); ~ая медици́на y học lượng tử

кварта́л *м.* 1. (*четверть года*) quý, kỳ ba tháng; 2. (*часть города*) khu phố, ô phố, phường; *разг.* (*часть улицы*) đoạn đường phố (*giữa hai ngã tư*)

кварта́льный *прил.* (thuộc về) quý, kỳ ba tháng; ~ отчёт báo cáo quý (ba tháng)

кварте́т *м.* 1. (*инструментальное произведение*) khúc nhạc tứ tấu; (*вокальное произведение*) khúc hát bốn bè; 2. (*инструментальный ансамбль*) bộ tứ, ban nhạc bốn người; (*вокальный ансамбль*) tốp ca bốn người

кварте́тн||ый *прил.*: ~ая му́зыка nhạc tứ tấu, nhạc bốn bè

кварти́р||а *ж.* 1. căn hộ, căn nhà; (*жильё*) nhà ở, nhà; снима́ть ~у thuê nhà; ~ из трёх ко́мнат căn hộ ba phòng; 2. *мн.*: ~ы *воен.* chỗ trú quân; ✧ гла́вная ~ *воен. уст.* đại bản doanh, đại bản dinh

квартира́нт *м.* người thuê nhà

кварти́рн||ый *прил.*: ~ая пла́та tiền nhà (thuê nhà); ~ые усло́вия tình hình (hoàn cảnh) nhà cửa

квартирова́ть *несов.* (у *Р*, в *П*) 1. *разг.* (*жить на квартире*) ở nhờ nhà, thuê nhà; 2. *воен.* trú quân, đóng quân

квартиронанима́тель *м.* người thuê nhà

квартиросъёмщик *м.* người thuê nhà (*của nhà nước*)

квартирохоз||я́ин *м.*, **~я́йка** *ж.* chủ nhà
квартпла́та *ж.* tiền nhà (thuê nhà)
кварц *м. мин.* thạch anh, quartz, quaczơ
ква́рцев||ый *прил.* (thuộc về) thạch anh, quartz, quaczơ; ✧ **~ая ла́мпа** đèn thạch anh; **~ые часы́** đồng hồ thạch anh
квас *м.* (nước) kvas, cơvat (*nước giải khát của người Nga*); ✧ **ча́сом с ~ом, поро́й с водо́й** ≅ bữa no bữa đói; bữa có bữa không (*погов.*)
ква́сить *несов.* (*B*) ủ chua, muối dưa, làm... lên men; ~ капу́сту muối dưa cải bắp
квасно́й *прил.* (thuộc về) kvas, cơvat; ✧ ~ патриоти́зм *пренебр.* lòng ái quốc phô trương (mù quáng)
квас||о́к *м.*: с **~ко́м** *разг.* chua chua, hơi chua
ква́ситься *несов.* chua ra, lên men
квасцы́ *мн.* (*скл. как м.*) *хим.* phèn, phèn chua
ква́шен||ый *прил.*: **~ая капу́ста** dưa cải bắp (bắp cải)
квашня́ *ж.* thùng nhồi bột
кве́рху *нареч.* phía trên, lên phía trên, về phía trên; **подня́ть глаза́ ~** đưa mắt nhìn lên, ngước mắt
квиети́зм *м. филос.* chủ nghĩa vô vi
квиети́ческий *прил. филос.* (thuộc về) chủ nghĩa vô vi
кви́нт||а *ж. муз.* quãng năm, âm năm, âm giai năm bậc, âm trình năm độ, ngũ âm; ✧ **пове́сить нос на ~у** trở nên ủ rũ u sầu, đâm ra buồn chán
квинте́т *м. муз.* 1. (*инструментальное произведение*) khúc nhạc ngũ tấu; (*вокальное произведение*) khúc hát năm bè; 2. (*инструментальный ансамбль*) bộ ngũ, bộ năm, ban nhạc năm người; (*вокальный ансамбль*) tốp ca năm người
квинтэссе́нция *ж.* tinh tuý, tinh hoa, bản chất
квитанцио́нн||ый *прил.*: **~ая кни́жка** sổ cuống biên lai, sổ bản gốc, sổ lưu chiếu
квита́нци||я *ж.* biên lai, giấy biên nhận; **бага́жная ~** biên lai (giấy biên nhận) hành lý; **вы́дать кому́-л. ~ю** đưa biên lai cho ai
кви́ты *в знач. сказ. разг.*: **тепе́рь мы ~** а) bây giờ chúng ta không ai nợ ai cả; б) bây giờ chúng ta hoà nhau
кво́рум *м.* quorom, định số hợp lệ, nhân số pháp định; **нет ~а** không có quorom, không đủ định số hợp lệ
кво́та *ж. эк.* quota, hạn ngạch
квоти́рование *с. эк.* (sự) ấn định quota, định hạn ngạch
квоти́ровать *несов. и сов.* (*B*) ấn định quota, định hạn ngạch
квохта́нье *с.* tiếng cục tác (*của loài gà*)
квохта́ть *несов.* cục tác (*của loài gà*)
ке́гли *мн.* (*ед.* ке́гля *ж.*) (môn) đánh ky, chơi ky
кегль *м. полигр.* co, cỡ chữ, thân
кедр *м. бот.* (cây) bá hương, tuyết tùng (*Cedrus*)
кедро́вник *м.* 1. *см.* кедр; 2. (*лес*) rừng bá hương (tuyết tùng)
кедро́вый *прил.* (thuộc về) bá hương, tuyết tùng; ~ оре́х hạt bá hương
ке́ды *мн.* (*ед.* ке́да *ж.*) giày bát két, giày cao su
кейс *м.* (cái) cặp
кейс-атташе́ *с. см.* кейс
кекс *м.* bánh cake, bánh ngọt
келе́йно *нареч.* (một cách) bí mật, kín đáo, thầm kín
келе́йный *прил.* bí mật, kín đáo, thầm kín, ngấm ngầm, thầm vụng
ке́лья *ж.* buồng tu sĩ, tĩnh trai, trai phòng, phương trượng, liêu
кем *Т от* кто
ке́мпинг *м.* camping, trại du lịch
ке́мпинговый *прил.* (thuộc về) camping, trại du lịch
кена́ф *м. бот.* cây kê náp (*Hibiscus cannabinus L.*)
кенгуро́вый *прил.* (thuộc về) kangaroo, kanguru
кенгуру́ *м. нескл. зоол.* kangaroo, kanguru (*Macropus*)
кента́вр *м. миф.* nhân mã; ✧ **созве́здие ~а** chòm sao Nhân mã (*Centaurus*)
кеп *м. разг. см.* кэп
ке́пка *ж. разг.* catket, cát két, mũ lưỡi trai
керамзи́т *м. стр.* (chất) keramzit
кера́мика *ж. собир.* đồ gốm
керами́ст *м.* chuyên viên đồ gốm
керами́ческий *прил.* (thuộc về) gốm
кератин *м. биол.* keratin, chất sừng
кератит *м. мед.* viêm giác mạc
керосин *м.* dầu lửa, dầu hoả, dầu tây, dầu hôi
керосинка *ж.* bếp dầu lửa (dầu hoả)
керосиновый *прил.* (thuộc về) dầu lửa, dầu hoả; (*для керосина*) (dùng) dầu lửa, dầu hoả
ке́сарев *прил.*: **~о сече́ние** *мед.* thủ thuật mổ tử cung, thủ thuật Xeza
кессо́н *м. тех.* 1. (*при подводных работах*) caisson, ketxôn, thùng kín, giếng chìm hơi ép; 2. (*в металлургических печах*) áo nước, hộp nước
кессо́нн||ый *прил.*: **~ая боле́знь** *мед.* bệnh khí ép, bệnh thợ lặn, bệnh say độ sâu
кета́ *ж.* cá hồi chó (*Oncorhynchus keta*)
ке́тов||ый *прил.*: **~ая икра́** trứng cá hồi chó
кефа́ль *ж.* cá đối (*Mugil cephalus*)
кефи́р *м.* kefir, kêphia, sữa chua
ке́чуа *м. неизм.* dân Kechua (*sắc dân da đỏ đông nhất hiện nay ở Nam Mỹ*)
ке́шью *м. неизм.* hạt điều, đào lộn hột
ки́ббус *м. см.* ки́бус
киберворовство́ *с.* (nạn, sự) cyber tặc, tin tặc, ăn trộm tiền qua mạng Internet
кибернетиза́ция *ж.* (sự) điều khiển học hoá, cybernetic hoá, cyber hoá
кибернетизи́ровать *несов. и сов.* (*B*) điều khiển học (cybernetic, cyber) hoá
кибернети́к *м.* nhà điều khiển học (cybernetic); chuyên viên điều khiển học (cybernetic)
кибернети́ка *ж.* điều khiển học, cybernetic, xibecnetic; cyber (*сокр.*)
кибернети́ческий *прил.* (thuộc về) điều khiển học, cybernetic; cyber (*сокр.*)
киберпреступле́ние *с.* tội phạm cyber, tội tin tặc (*thâm nhập vào mạng các cơ quan lấy tài liệu, ăn trộm tiền, gieo rắc virus...*)
киберпресту́пник *м.* (kẻ) tội phạm cyber, tin tặc
киберпресту́пность *ж.* (tình trạng) tội phạm cyber, tội tin tặc
киберпростра́нство *с. электрон.* không gian cyber; trên mạng (*разг.*)
киби́тка *ж.* 1. (*повозка*) kibitka, xe che kín; 2. (*юрта*) kibitka, lều du cư
ки́борг *м.* cyborg, sinh vật cyber, robot-người (*quái vật giả tưởng, nửa người nửa máy*)
кибу́ц *м.* kibus, kibbutz (*làng hợp tác hoá ở Israel*)
кива́ть, кивну́ть 1. gật đầu, gật; (*в знак согласия тж.*) gật đầu đồng ý; (*в знак приветствия*) cúi đầu chào, gật đầu chào; 2. (на *B*) (*указывать кивком*) hất đầu chỉ; 3. *тк. несов.* (*сваливать вину на кого-л.*) đổ tội, đổ lỗi, gán tội, đổ vạ, đổ vấy, đổ oan
ки́ви *с. нескл.* 1. *зоол.* (chim) kiwi, kivi (*Apteryx australis*); 2. (quả, trái) kiwi, kivi (*một loài dương đào/Actinida xuất xứ từ New Zeland*)
кивну́ть *сов. см.* кива́ть 1, 2

кивóк *м.* (cái) gật đầu

кид||áть, кúнуть 1. (*B, T*) (*бросать*) ném, quẳng, quăng, vứt, liệng, tung, lẳng; ~ кáмешки в вóду ném đá xuống nước; 2. *обыкн. безл.* (*сильно качать*) lắc (chao) mạnh; сýдно ~áло из стороны́ в стóрону tàu thuỷ lắc mạnh từ bên này sang bên kia; 3. (*B*) (*направлять, устремлять*) hắt, đưa; ~ тень hắt bóng; ~ взгляд liếc mắt, đưa mắt nhìn; 4. (*B*) (*швырять*) vứt, quẳng, vứt lung tung; ~ собáке кость vứt (quẳng) xương cho chó; 5. *безл. в сочет. с сущ.*: меня́ ~áет в сон tôi buồn ngủ; егó ~ет в дрожь nó run; ✧ ~ жрéбий rút (bốc) thăm; ~ дéньги на вéтер ≅ vứt tiền qua cửa sổ

кид||áться, кúн||уться 1. *тк. несов.* (*T*) ném (quẳng, quăng, vứt, liệng, tung) nhau; дéти ~áются снежкáми trẻ con ném nhau những hòn tuyết; 2. (*нападать на кого-л.*) lao (xông, nhảy xổ) vào; (*устремляться*) ùa (lao, a, chạy bổ) đến; ~ на шéю кому́-л. chạy bổ đến ôm choàng cổ ai; 3. (*метаться*) chạy rối (lồng lộn) lên, chạy đi chạy lại; ✧ винó кúнулось в гóлову rượu bốc lên đầu, say rượu; кровь кúнулась в гóлову nổi giận, khí giận ngầu ngầu

киднéппинг *м.* (sự) bắt cóc để tống tiền

кизúл *м.* 1. (*растение*) (cây) sơn thù du, thù du (*Cornus mas*); 2. (*ягода*) (quả, trái) sơn thù du, thù du

кий *м.* cơ, que cơ, gậy billard (bi-da)

кúллер *м.* sát thủ, kẻ giết thuê

кило́ *с. нескл. разг.* kilô, kí, lô, cân tây

килобáйт *м. электрон.* kilobyte, kilobait

килобúт *м. электрон.* kilobit

киловáтт *м. эл.* kilowatt, kilôoát

киловáтт-час *м. эл.* kilowatt-giờ, kilôoát-giờ

килогéрц *м. эл.* kilohertz, kilôhec

килогрáмм *м.* kilogram, kilôgam

килограммомéтр *м. физ.* kilogram-mét

киломéтр *м.* kilomet, kilômét, cây số

килотóнна *м. физ.* kilo-tấn

килоэлектронвóльт *м.* kiloelectron-volt

киль *м.* 1. *мор.* sống tàu (thuyền); 2. *ав.* sống đuôi

кильвáтер *м. мор.* dòng đuôi, đường rẽ nước, vết tàu chạy; идти́ в ~e chạy nối đuôi nhau, chạy theo đường đuôi

кúлька *ж.* cá trích cơm (*Sprattus*)

кимонó *с. нескл.* (áo) kimônô

кинемáтика *ж. физ.* động học, động hình học

кинематúческий *прил. физ.* (thuộc về) động học, động hình học

кинематóграф *м.* 1. (*киноискусство*) (nghệ thuật) điện ảnh; 2. *уст.* (*кинотеатр*) rạp xi nê, rạp chiếu bóng (chớp bóng)

кинематографúст *м.* nhà điện ảnh, người hoạt động điện ảnh

кинематографúческий *прил.* (thuộc về) điện ảnh

кинематогрáфия *ж.* (*искусство*) (nghệ thuật) điện ảnh; (*отрасль*) (ngành, nền) điện ảnh

кинескóп *м. радио* kinescop, ống hình

кинéтика *ж. физ.* động lực (tĩnh động lực) học

кинетúческ||ий *прил. физ.* 1. (thuộc về) động lực học, tĩnh động lực học; ~ая энéргия động năng, năng lượng động lực; 2. *филос.* động năng

кинжáл *м.* dao găm, đoản kiếm

кинжáльн||ый *прил.* 1. (thuộc về) dao găm, đoản kiếm; 2. (*стремительный*) chớp nhoáng, thần tốc, rất nhanh, rất mạnh, như tên bắn; ~ая скóрость tốc độ chớp nhoáng; ~ удáр cú sút như tên bắn; cú đấm rất nhanh và mạnh; ✧ ~ огóнь *воен.* hoả lực cự ly gần

кино́ *с. нескл.* 1. (*искусство*) (nghệ thuật, ngành) điện ảnh, ciné, xinê; 2. *разг.* (*фильм*) film, phim; 3. *разг.* (*кинотеатр*) rạp chiếu bóng (chớp bóng), rạp ciné (xinê); ходúть в ~ đi xem chiếu bóng (xem ciné, xem xinê); ✧ как в ~ như trong xinê, kỳ lạ, lạ thường, đáng kinh ngạc

киноавтомáт *м. тех.* automat điện ảnh

киноактёр *м.* diễn viên (nghệ sĩ) điện ảnh

киноактри́са *ж.* nữ diễn viên (nữ nghệ sĩ) điện ảnh

киноаппарáт *м.* (*съёмочный*) máy quay phim; (*проекционный*) máy chiếu phim

киноаппаратýра *ж. собир.* máy móc (thiết bị) điện ảnh

киноархúв *м.* nhà lưu trữ điện ảnh, kho phim

киноаудитóрия *ж.* số người xem phim (đến rạp chiếu bóng)

кинобáза *ж.* cơ sở điện ảnh

кинобúзнес *м.* (sự, nghề) kinh doanh điện ảnh

кинобиогрáфия *ж.* phim tiểu sử

кинобоевúк *м.* 1. phim đánh đấm (gián điệp); 2. (*фильм, пользующийся большим успехом*) phim rất ăn khách

кúноварь *ж.* 1. *мин.* cinabre, xinaba, thần sa, châu sa, chu sa, ngân châu; 2. (*краска*) đỏ son, son

киновéд *м.* nhà nghiên cứu điện ảnh

киногенúчный *прил.* rất biểu cảm (rất nổi) trong phim

киногероúня *ж.* nữ diễn viên đóng vai chính (*trong phim*)

киногерóй *м.* nam diễn viên đóng vai chính (*trong phim*)

киногрáмма *ж.* (bản) ghi trên phim

кинодетектúв *м.* phim trinh thám

кинодéятель *м.* nhà hoạt động điện ảnh

кинодокумéнт *м.* phim tài liệu

кинодокументалúст *м.* người làm phim tài liệu

кинодокументалúстика *ж.* (môn, ngành) phim tài liệu

кинодраматургúя *ж.* (nghệ thuật) soạn kịch phim

киножурнáл *м.* phim thời sự, phim phụ

киножурналúст *м.* người làm phim thời sự

киножурналúстика *ж.* (môn, ngành) phim thời sự

кинозáл *м.* phòng chiếu bóng (xem phim)

кинозвездá *ж.* ngôi sao điện ảnh, minh tinh màn bạc

кинозрúтель *м.* người xem phim (xem chiếu bóng)

киноиндýстрия *ж.* kỹ nghệ điện ảnh

киноинститýт *м.* học viện điện ảnh

киноискýсство *с.* nghệ thuật điện ảnh

кинокáмера *ж.* camera, máy quay phim

кинокартúна *ж.* (bộ, cuốn) phim

кинокláссик *м.* đạo diễn phim kinh điển, đạo diễn phim tuyệt hay

кинокláссика *ж. собир.* những bộ phim kinh điển (tuyệt hay)

киноклýб *м.* câu lạc bộ điện ảnh

кинокомéдия *ж.* phim hài, phim vui

кинокомпáния *ж.* công ty điện ảnh

кинокрúтик *м.* nhà phê bình điện ảnh

кинокрúтика *ж.* (sự, môn) phê bình điện ảnh

кинолектóрий *м.* giảng đường (phòng giảng) có chiếu phim

киноле́нта *ж.* (*кинофильм*) (bộ, cuốn) phim

кинóлог *м.* nhà khuyển học, chuyên viên về chó

кинологúческ||ий *прил.* (thuộc về) khuyển học; ~ая ассоциáция hội

khuyển học, hội những người nuôi dạy chó

кинолóгия *ж.* khuyển học, môn học về chó

кинолюби́тель *м.* người quay phim tài tử (phim nghiệp dư)

кинолюби́тельский *прил.* (thuộc về) người quay phim tài tử, người quay phim nghiệp dư

кинолюби́тельство *с.* (sự) quay phim tài tử, quay phim nghiệp dư

киномарафóн *м.* (cuộc) marathon phim, chiếu một loạt nhiều phim (*trong thời hạn ngắn*)

киномехáник *м.* thợ chiếu phim

киномонопóлия *ж.* tổ chức độc quyền điện ảnh

киномýзыка *ж.* nhạc phim

кинооперáтор *м.* người quay phim

кинопанорáма *ж.* 1. (*кинофильм*) phim màn ảnh rộng; круговáя ~ phim màn ảnh tròn; 2. (*кинотеатр*) rạp chiếu bóng màn ảnh rộng; 3. (*кинофильм с широким охватом каких-л. событий*) phim toàn cảnh (trình bày toàn cảnh)

кинопередвúжка *ж.* máy chiếu phim lưu động

киноплакáт *м.* 1. áp phích quảng cáo phim; 2. (*короткометражный фильм*) phim quảng cáo

киноплéкс *м.* rạp chiếu bóng tổng hợp

киноплёнка *ж.* phim, phim nhựa (*điện ảnh*)

кинопремьéра *ж.* (buổi) công chiếu đầu tiên, ra mắt phim; trình làng phim (*разг.*)

кинопродю́сер *м.* người sản xuất phim

кинопрокáт *м.* công ty (hãng) cho thuê phim

кинопромы́шленность *ж.* công nghiệp (kỹ nghệ) điện ảnh

кинопублици́ст *м.* nhà chính luận điện ảnh

кинорежиссёр *м.* (người, nhà) đạo diễn phim

киноры́нок *м.* thị trường điện ảnh, thị trường phim

киносеáнс *м.* buổi chiếu phim

киносериáл *м.* phim tập, phim bộ, phim nhiều tập

киносту́дия *ж.* xưởng phim

киносценáрий *м.* chuyện phim, kịch bản phim

киносъёмка *ж.* (sự) quay phim

киносъёмочный *прил.*: ~ аппарáт máy quay phim

киносюжéт *м.* đề tài phim

кинотеáтр *м.* rạp chiếu bóng (xi nê, chớp bóng); компле́кт домáшнего ~a bộ đồ chiếu phim ở nhà

кинотéка *ж.* phim viện, kho lưu phim

киноустанóвка *ж.* máy chiếu phim; передвижнáя ~ *см.* кинопередви́жка

кинофестивáль *м.* festival (liên hoan, đại hội) điện ảnh; (*декада фильмов*) tuần phim; Кáннский ~ Đại hội (Festival) điện ảnh Cannes

кинофикáция *ж.* (sự) tổ chức hệ thống chiếu bóng, tổ chức chiếu phim

кинофи́льм *м.* (bộ, cuốn) phim; цветнóй ~ phim màu

кинофици́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. tổ chức hệ thống chiếu bóng, tổ chức chiếu phim; 2. (*оборудовать для показа фильмов*) trang bị chiếu phim

кинохрóника *ж.* phim thời sự

кинохроникёр *м.* người làm phim thời sự

кинóшник *м. разг.* người làm trong ngành điện ảnh

киноэкрáн *м.* màn ảnh, màn bạc

киноэпопéя *ж.* phim anh hùng ca

киноязы́к *м.* ngôn ngữ điện ảnh

ки́нуть *сов.* 1. *см.* кидáть; 2. *разг.* (*оставить, бросить*) rời bỏ, bỏ lại, bỏ rơi, bỏ mặc, ruồng bỏ, bỏ; 3. *прост.* (*обмануть*) lừa gạt, đánh lừa, xí gạt, lừa, gạt

ки́нуться *сов. см.* кидáться 2, 3

кио́ск *м.* kiôt, quán; газéтный ~ kiôt (quán) báo; кни́жный ~ kiôt (quán) sách

киоскёр *м.* người bán ở kiôt (bán quán)

кио́т *м. церк.* khám (trang, tủ) thờ

ки́па *ж.* 1. (*пачка*) chồng; (*связка*) bó, bao; (*груда*) đống; ~ книг chồng sách; ~ бумáги ram (súc, chồng, thếp) giấy; 2. *торг.* kiện, kiện hàng; ~ хлóпка kiện bông

кипари́с *м. бот.* (cây) trắc bá diệp, trắc bá, bách (*Cupressus sempervirens*)

кипéние *с.* (sự) sôi

ки́пень *м.*: бéлый как ~ ≅ trắng như tuyết

кип||éть *несов.* 1. sôi, sôi sùng sục; (*пениться*) sủi, sủi bọt; 2. *перен.* sôi, sôi sục, sôi nổi; ~ злóбой sôi gan, sôi tiết; он ~éл нéнавистью anh ấy sôi sục căm thù; рабóта ~и́т công việc đang sôi nổi

кипу́ч||ий *прил.* 1. cuồn cuộn, sủi bọt; ~ потóк dòng nước cuồn cuộn; 2. *перен.* sôi sục, sôi nổi, rầm rộ, mãnh liệt; ~ая натýра bản tính mãnh liệt, tư chất sôi nổi; ~ая дéятельность hoạt động sôi nổi

кипяти́льник *м.* que điện (dụng cụ) đun nước

кипяти́ть, вскипяти́ть (*В*) đun sôi

кипят||и́ться *несов.* 1. sôi, đun sôi; 2. *разг.* (*горячиться*) nóng nảy, nổi nóng, nổi giận, sôi gan, sôi tiết, sôi máu, nóng mắt; не ~и́сь đừng nóng nảy

кипято́к *м.* 1. nước sôi; 2. (*о вспыльчивом человеке*) *разг.*: он настоя́щий ~ nó nóng tính như lửa, nó nóng như Trương Phi

кипячéние *с.* (sự) đun sôi

кипячён||ый *прил.* (đã) đun sôi; ~ая водá nước đã đun sôi, nước chín

кирáса *ж. ист.* giáp bào

кирасúр *м. ист.* giáp binh

киргúз *м.*, **~ка** *ж.* người Kyrghyz

киргúзский *прил.* (thuộc về) Kyrghyz; ~ язы́к tiếng Kyrghyz

кири́ллица *ж.* chữ cái Kirilic (Cyrilic) (*của dân Slavơ*)

ки́рка *ж.* nhà thờ giáo phái Luther, nhà thờ Tin Lành

кирка́ *ж.* cuốc chim

киркомоты́га *ж.* cuốc bàn, cuốc bướm

кирпи́ч *м.* (viên, hòn) gạch; *собир.* gạch; тугоплáвкий ~ gạch chịu lửa; одинáрный ~ gạch đơn; силикáтный ~ gạch silicat; облицóвочный ~ gạch ốp (phủ ngoài); класть ~и́ xây (đặt) gạch

кирпи́чн||ый *прил.* 1. (thuộc về) gạch; (*из кирпича*) (bằng) gạch; ~ завóд nhà máy gạch; ~ая клáдка xây gạch; 2.: ~ цвет màu gạch; ✧ ~ чай trà đóng viên

кисéйн||ый *прил.* (bằng) sa, lượt; ✧ ~ая бáрышня cô chiêu, tiểu thư đài các

кисéл||ь *м.* 1. kissel, chè bột quả; 2. *разг.* (*о человеке*) người nhu nhược (bạc nhược); он такóй ~ nó rất nhu nhược; ✧ седьмáя водá на ~é họ hàng xa lắc xa lơ; bà con xa bắn đại bác không tới (*шутл.*)

кисéт *м.* túi đựng thuốc lá

кисея́ *ж.* sa, lượt

кисли́нк||а *ж.*: с ~ой *разг.* có vị chua chua

кисли́ца *ж. бот.* (cây) chua me đất, me đất (*Oxalis*)

ки́сло *нареч.* chua; buồn rầu, rầu rĩ, u sầu, chua xót; ~ улыбну́ться mỉm cười buồn rầu (chua xót)

кислоро́д *м. хим.* oxygen, oxy, dưỡng khí

кислоро́дн||ый *прил.* (thuộc về) oxygen, oxy, dưỡng khí; ~ое голодáние

мед. đói oxygen, thiếu oxy; ~ая поду́шка *мед.* túi oxygen

ки́сло-сла́дкий *прил.* chua ngọt

кислота́ *ж.* 1. (*свойство*) (vị) chua; 2. *хим.* acid, axit; chất cường toan (*разг.*); бо́рная ~ acid boric

кисло́тность *ж.* (độ, tính) acid, axit, chua, toan; toan độ; ~ по́чвы độ chua của đất; повы́шенная ~ độ chua cao; пони́женная ~ độ chua thấp

кисло́тный *прил.* (có) acid, axit

кислотообразу́ющий *прил.* tạo acid

кислотосто́йкий *прил.* bền (chịu) acid

ки́сл||ый *прил.* 1. chua, chua lè, chua loét, chua lòm; ~ое я́блоко táo chua; ~ое молоко́ sữa chua; 2. *перен. разг.* buồn rầu, rầu rĩ, u sầu, ủ dột, ủ rũ; ~ое лицо́ bộ mặt rầu rĩ (ủ dột, u sầu); ~ая улы́бка nụ cười buồn rầu (chua xót); 3. *хим.* (có) acid; ✧ ~ые щи canh dưa cải bắp

кисля́тина *ж. разг.* 1. (của, đồ) chua, chua lè; 2. *перен.* (*о человеке*) người u sầu, (ủ rũ, hay than vãn)

ки́снуть *несов.* 1. bị chua, chua ra, trở nên chua; 2. *перен. разг.* u sầu, ủ rũ, rầu rĩ, chán chường

киста́ *ж. мед.* nang, u nang, nang thũng

ки́сточка *ж.* 1. (*для рисования*) cọ, bút lông, bút chổi; 2.: ~ виногра́да chùm nho

кисть *ж.* 1. (*часть руки*) bàn tay; то́нкая ~ bàn tay mảnh dẻ; 2. (*гроздь*) chùm; ~ виногра́да chùm nho; 3. (*украшение*) tua, ngù, búp tua, trái găng; 4. (*для краски, клея и т. п.*) cọ, chổi lông, bút lông, bút chổi, chổi; ~ для бритья́ chổi bôi xà phòng cạo râu; 5. (*искусство живописи*) bút pháp, hoạ pháp, hoạ bút, lối vẽ; у него́ сме́лая ~ ông ấy có bút pháp (hoạ pháp) thật bạo

кит *м.* cá voi, cá ông (*Balaendae*)

китаевед *м. см.* китаи́ст

китаеве́дение *с.* Hoa học, Hán học, Trung Quốc học, (môn, khoa) nghiên cứu Trung Quốc

кита́ец *м.* người Trung Quốc (Trung Hoa, Hoa, Hán, Tàu)

китаи́ст *м.* nhà Hoa học (Hán học, Trung Quốc học, nghiên cứu Trung Quốc)

китаи́стика *ж. см.* китаеве́дение

кита́йск||ий *прил.* (thuộc về) Trung Quốc, Trung Hoa, Trung, Hoa, Tàu; ~ язы́к Trung văn, Hoa ngữ, tiếng Trung Quốc, tiếng Hán (Tàu); ✧ ~ая стена́ Vạn lý trường thành; ~ая гра́мота (điều) khó hiểu, phức tạp; разводи́ть ~ие церемо́нии *шутл.* bày ra mọi thứ nghi lễ phiền toái

китая́нка *ж.* người phụ nữ Trung Quốc (Trung Hoa), người đàn bà Tàu

ки́тель *м.* kittel, áo cổ đứng

китобо́ец *м.* tàu đánh cá voi

китобо́й *м.* 1. người đánh cá voi; 2. (*судно*) tàu đánh cá voi

китобо́йн||ый *прил.*: ~ое су́дно tàu đánh cá voi; ~ промы́сел ngành (nghề) đánh cá voi

кито́вый *прил.*: ~ жир mỡ cá voi; ~ ус lược (răng) cá voi; ~ промы́сел nghề đánh cá voi

китолóвный *прил. см.* китобо́йный

китч, кич *м. неизм.* 1. hàng rẻ tiền phổ dụng, đồ mỹ ký, đồ mỹ nghệ rẻ tiền (*vẻ ngoài bắt chước loại hàng sang*); 2. (*стилистическое направление*) trào lưu kitsch (*một loại hình văn hoá quần chúng những năm 60-80 thế kỷ 20*)

кичи́ться *несов.* (*Т*) lên mặt, làm phách, làm cao, phách lối, ngạo đời, coi người bằng nửa con mắt

кичли́во *нареч.* (một cách) kiêu ngạo, kiêu căng, kênh kiệu

кичли́вость *ж.* (tính) kiêu ngạo, kiêu căng, kênh kiệu, ngạo mạn, hợm hĩnh

кичли́вый *прил.* kiêu ngạo, kiêu căng, kênh kiệu, ngạo mạn, hợm hĩnh, ngạo đời, hợm đời, ngạo nghễ, khinh người

киш||е́ть *несов.* 1. (*копошиться*) nhung nhúc, lúc nhúc; 2. (*Т*) (*изобиловать кем-л., чем-л.*) đông nghịt, nhan nhản, đầy dẫy, đầy ối, như rươi, tràn, đầy, ngập; наро́д ~е́л на у́лицах, у́лицы ~е́ли наро́дом ngoài đường phố đông nghịt người, ngoài phố nhan nhản những người là người

кише́чник *м. анат.* (bộ) ruột, tràng; очи́стить ~ tẩy ruột

кише́чн||ый *прил.* (thuộc về) ruột; ~ые заболева́ния (những) bệnh đường ruột; ~ая па́лочка trực khuẩn coli (kết tràng)

кишк||а́ *ж.* 1. *анат.* ruột, tràng; двенадцатипе́рстная ~ ruột tá, tá tràng; прямáя ~ ruột thẳng, trực tràng; 2. *разг.* (*резиновая трубка*) ống cao su; пожáрная ~ vòi rồng (ống cao su) cứu hoả; ✧ вы́мотать все ~и́ кому́-л. *груб.* hành hạ ai tàn tệ hết nước hết cái; у него́ ~ тонка́ *пренебр.* nó không đủ sức

кишла́к *м.* kichlak, làng, xóm, bản (*ở Trung Á*)

кишмя́ *нареч.*: ~ кише́ть nhan nhản, đầy dẫy, đầy ối, như rươi, vô khối, vô thiên lủng

клавиату́ра *ж.* (*рояля, компьютера*) bàn phím; (*пишущей машинки*) bàn mặt chữ

кла́виш *м.*, **~а** *ж.* nút bấm, nút; (*в муз. инструменте*) phím

клад *м.* 1. kho của, kho báu, của chôn, kho báu vật; 2. *перен.* báu vật, của quý, kho tàng quý báu

кла́дбище *с.* nghĩa trang, nghĩa địa, bãi tha ma, mộ địa

кла́дезь *м.*: ~ премýдрости *шутл.* kho tàng trí tuệ, kho trí tuệ

кла́дка *ж.* 1. (*действие*) (sự) xây; 2. (*сооружение*) khối xây; кирпи́чная ~ khối xây bằng gạch

кладова́я *ж.* (*скл. как прил.*) kho chứa, kho; (*для продуктов*) kho thực phẩm, chỗ chứa thức ăn

кладовщи́к *м.* thủ kho, người giữ kho

кладь *ж. собир.* hàng chuyên chở, hành lý; ручна́я ~ hành lý xách tay

кла́ка *ж. собир. театр.* đội vỗ tay (hoan hô) mướn

клакёр *м.* người vỗ tay (hoan hô) mướn

клан *м.* (*родовая община*) bộ tộc, thị tộc, tộc phái

кла́няться, поклони́ться 1. (*Д*) (*делать поклон*) chào, cúi chào, vái chào, bái chào, vái, bái; не ~ с кем-л. không chào ai; ни́зко ~ кому́-л. cúi chào (vái chào) ai; 2. (*Д*) (*посылать привет*) gửi lời chào, nhờ chuyển lời chào; кла́няйтесь ему́ от меня́ nhờ anh chuyển lời chào của tôi đến ông ấy; он проси́л вам ~ cậu ấy nhờ chuyển lời chào đến anh; 3. (*Д, перед Т*) (*униженно просить*) van lạy, cúi xin, van xin, nài xin, kêu nài

кла́пан *м.* 1. *тех.* van, xupap, xú-páp; нáр hơi (*разг.*); выхлопно́й ~ van thoát (xì, xả, thải); предохрани́тельный ~ van (xupap) an toàn, van (xupap) bảo hiểm; 2. *муз.* lưỡi gà; 3. *анат.* van, nắp; серде́чный ~ van tim; 4. (*кармана*) nắp túi

кларне́т *м. муз.* clarinet, hắc tiêu, kèn dài

кларнети́ст *м.* người thổi clarinet

класс *м.* 1. (*социальная группа*) giai cấp; борьба́ ~ов đấu tranh giai cấp; 2. (*ступень обучения*) lớp; учени́к пя́того ~а học sinh lớp năm; 3. (*группа учащихся*) lớp; 4. (*комната в школе*) lớp học, phòng học; 5. *бот., зоол.* lớp; 6. (*разряд*) hạng, loại, bậc, cấp; биле́т пе́рвого ~а vé hạng nhất;

✧ ~ы (*детская игра*) (trò) đánh tàu bay, nhảy ô

кла́ссик *м.* tác gia/tác giả cổ điển (kinh điển); языку́ на́до учи́ться у ~ов ngôn ngữ thì phải học ở các tác gia (tác giả) cổ điển

кла́ссика *ж. собир.* (các) tác phẩm cổ điển, tác phẩm kinh điển

классифика́тор *м.* 1. (*человек*) người phân loại (phân hạng); 2. *лингв.* loại từ

классифика́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) phân loại, phân hạng; ~ языко́в phân loại ngôn ngữ; 2. (*система распределения*) (cách, hệ thống) phân loại, phân hạng, xếp loại, xếp hạng

классифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) phân loại, phân hạng, xếp loại, xếp hạng

классици́зм *м.* 1. *лит., иск.* classicism, trào lưu (trường phái, chủ nghĩa) cổ điển; 2. (*система образования*) (nền) học vấn cổ điển; 3. *лингв.* từ ngữ cổ điển

класси́чески *нареч.* (một cách) cổ điển, kinh điển

класси́ческ||ий *прил.* 1. cổ điển, kinh điển; ~ая ру́сская литерату́ра văn học cổ điển Nga; ~ая му́зыка âm nhạc cổ điển; 2. (*типичный*) điển hình; ~ образе́ц điển hình; ✧ ~ие языки́ (các) ngôn ngữ cổ điển; ~ие черты́ лица́ nét mặt đẹp theo lối cổ điển; ~ая борьба́ *спорт.* (môn) vật Hy-La, vật cổ điển

кла́ссно *нареч. разг.* (một cách) tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt

кла́ссность *ж.* (tính chất) hạng loại, cấp bậc

кла́сс||ный *прил.* 1. (thuộc về) lớp, lớp học; ~ руководи́тель (giáo viên) chủ nhiệm lớp; giáo viên chính; ~ая доска́ bảng đen (*của lớp*); ~ая ко́мната phòng học, lớp học; 2. *спорт.* hạng nhất, ưu tú; ~ игро́к cầu thủ hạng nhất; 3. *разг.* (*отличный*) tuyệt vời, tuyệt trần, tuyệt

кла́ссовость *ж.* tính giai cấp, giai cấp tính

кла́ссов||ый *прил.* (thuộc về) giai cấp; ~ое созна́ние ý thức giai cấp; ~ая борьба́ đấu tranh giai cấp; ~ые противоре́чия (những) mâu thuẫn giai cấp; ~ соста́в cơ cấu (thành phần) giai cấp; ~ые разли́чия sự khác nhau (khác biệt) về giai cấp

класть, положи́ть (*В*) 1. đặt, để, đưa (cho, bỏ, tra)... vào; (*подмешивать*) pha... vào; ~ кни́гу на стол để (đặt) cuốn sách lên bàn; ~ де́ньги в карма́н cho (bỏ) tiền vào túi; ~ кого́-л. в больни́цу đưa ai vào bệnh viện; ~ са́хар в чай cho đường vào trà; ~ кра́ски на холст quét (phết) sơn lên vải; ~ печа́ть на что́-л. đóng dấu lên cái gì; ~ но́гу на́ ногу (ngồi) tréo chân, tréo mảy, vắt chân; 2. (*делать вклад*) gửi... vào; ~ де́ньги в банк, на кни́жку gửi tiền vào ngân hàng, vào quỹ tiết kiệm; 3. *тк. несов.* (*строить*) đặt, xây; ~ печь xây lò sưởi; ~ сте́ну xây tường; ~ фунда́мент đặt (đổ, làm) nền; *перен.* đặt nền móng (cơ sở, nền tảng); ✧ ~ я́йца đẻ trứng; ~ что́-л. под сукно́ xếp xó (ngâm tôm) việc gì; положи́ть слова́ на му́зыку phổ nhạc; положи́ть жизнь за ро́дину hiến thân cho Tổ quốc, xả thân vì nước; ~ зу́бы на по́лку treo mõm, treo mỏ, treo niêu

клёв *м.* (sự) mổ; đớp, cắn mồi, cắn câu (*ср.* клева́ть)

клева́ть, клю́нуть 1. (*В*) (*о птицах*) mổ; ~ зёрна mổ thóc; 2. (*о рыбе*) đớp, đớp mồi, cắn mồi, cắn câu; ✧ ~ но́сом ngủ gật, ngủ gà ngủ gật

кле́вер *м. бот.* (cây) cỏ ba lá, cỏ chĩa ba (*Trifolium pratense*)

кле́верн||ый *прил.*: ~ые посе́вы cánh đồng cỏ ba lá (cỏ chĩa ba)

клевета́ *ж.* (sự, điều, lời) vu khống, vu oan, vu cáo, tố điêu

клевета́ть *несов.* (на *В*) vu khống, vu oan, vu cáo, tố điêu, sàm báng, đặt điều nói oan, vu oan giá hoạ

клеветни́к *м.* kẻ vu khống (vu oan, tố điêu)

клеветни́ческ||ий *прил.* (có tính chất) vu khống, vu oan, vu cáo, điêu ngoa, điêu toa, sàm báng; ~ое обвине́ние lời buộc tội vu khống (điêu ngoa, vu oan giá hoạ)

клев||о́к *м.* (cái, cú) mổ, đớp

клееваре́ние *с.* (sự, ngành) nấu keo, nấu cồn, nấu hồ

клеев||о́й *прил.* (thuộc về) keo, cồn, hồ; ~а́я кра́ска keo màu, sơn dính, sơn keo

клеёнка *ж.* vải sơn, vải dầu

клеёнчатый *прил.* (bằng) vải sơn, vải dầu

кле́ить *несов.* (*В*) dán, gắn

кле́||иться *несов.* 1. dán, dính, bám; бума́га легко́ ~ится giấy dễ dán (dễ dính); 2. *разг.*: де́ло не ~ится công việc không chạy; разгово́р не ~ится câu chuyện rời rạc (nhạt nhẽo, không mặn mà)

клей *м.* keo, cồn, hồ; столя́рный ~ keo dán gỗ

кле́йкий *прил.* dính, dinh dính, láp nháp; ✧ ~ рис nếp, gạo nếp, cơm nếp, xôi

клейкови́на *ж.* (chất) gluten

кле́йкость *ж.* (tính, độ) dính, bám

клейме́ние *с.* (sự) đóng dấu

клеймёный *прил.* 1. (*о товаре*) (có) đóng dấu, in nhãn hiệu; 2. *ист.* (có) đóng dấu sắt nung

клейми́ть, заклейми́ть (*В*) 1. (*на товаре*) đóng (in) dấu; 2. *ист.* đóng dấu sắt nung; 3. *перен.* nghiêm khắc lên án, phỉ nhổ, buộc tội, đả phá; ~ кого́-л. позо́ром phỉ nhổ ai, nguyền rủa ai

клеймо́ *с.* 1. (*фабричное*) nhãn hiệu, thương hiệu, dấu; 2. *ист.* dấu sắt nung; 3. *перен.* vết, tì, tì vết; ~ позо́ра vết nhơ (nhục, ô nhục)

кле́йстер *м.* hồ tinh bột, bột hồ, hồ

клёво *нареч. прост.* (một cách) tuyệt, tuyệt vời, tuyệt trần; tuyệt cú mèo (*разг.*)

клёвый *прил. прост.* tuyệt, tuyệt vời, tuyệt trần; tuyệt cú mèo (*разг.*)

клёкот *м.* tiếng kêu coóc-coóc (*của một số chim*)

клекота́ть *несов.* kêu coóc-coóc (*nói về một số chim*)

кле́мма *ж. тех., эл.* đầu dây, đầu cực điện; соедини́тельная ~ đầu nối

клён *м. бот.* (cây) phong, thích (*Acer*)

клено́вый *прил.* (thuộc về) phong, thích; (*сделанный из клёна*) (bằng) gỗ phong, gỗ thích; ~ лист lá phong; ~ стол bàn gỗ phong; ~ бульва́р đường cây phong

клепа́ло *с. тех.* búa tán đinh (tán rivê)

клепа́льн||ый *прил. тех.*: ~ молото́к búa tán đinh (tán rivê); ~ая маши́на máy tán đinh (tán rivê)

клепа́льщик *м.* thợ tán đinh (tán rivê)

клепа́ть I *несов.* (*В*) *тех.* tán đinh, tán rivê, ghép... bằng rivê (đinh tán)

клепа́ть II *несов.* (на *В*) (*клеветать*) *разг.* vu khống, sàm báng, đặt điều nói oan

клёпк||а *ж.* 1. *тех.* (sự) tán đinh, tán rivê, ghép bằng rivê (đinh tán); 2. (*бочарная*) (mảnh) ván đóng thùng; ✧ у него́ како́й-то (*или* одно́й) ~и в голове́ не хвата́ет cậu ta không thông minh, nó đụt lắm

клептома́н *м.* người thích ăn cắp vặt (hay tắt mắt, chôm vặt)

клептома́ния *ж.* (tật, thói, bệnh) thích ăn cắp vặt, hay tắt mắt, chôm vặt

клерика́л *м.* người theo thuyết giáo quyền (chủ nghĩa tăng lữ)

клерикали́зм *м.* thuyết giáo quyền, chủ nghĩa tăng lữ

клёст *м. зоол.* chim mỏ tréo (*Loxia leucoptera*)

кле́тк||а *ж.* 1. (*для зверей*) chuồng, cũi, chuồng thú; (*для птиц*) lồng, bu, chuồng, lồng chim; 2. (*на материи, шахматной доске и т. п.*) ô, ô vuông; в ~у кẻ ô (ô vuông); 3. *биол.* tế bào; строе́ние ~и cấu trúc tế bào; ✧ грудна́я ~ *анат.* lồng ngực; ле́стничная ~ buồng cầu thang, hành lang thang gác

кле́точк||а *ж.* 1. *биол.* tế bào; 2. *см.* кле́тка 2

кле́точн||ый *прил.* 1. (thuộc về) chuồng, cũi, lồng, bu; 2. *биол.* (thuộc về) tế bào; ~ая тео́рия lý thuyết tế bào; ~ая инжене́рия kỹ thuật tế bào

клету́шка *ж. разг.* phòng con, buồng xép

клетча́тка *ж. бот., тех.* (chất) cellulos, xelulo, xenlulo

кле́тчатый *прил.* 1. (*в клетку*) kẻ ô, kẻ ô vuông; 2. *биол.* (có) tế bào

клеть *ж.* 1. (*при избе*) nhà kho, kho; 2. (*в шахте*) lồng thang máy, cage, cagiơ, cũi

клёцки *мн.* (*ед.* клёцка *ж.*) viên bột nấu canh

клёш *м.* lai rộng, rộng lai; брю́ки ~ quần rộng lai; ю́бка ~ váy rộng lai

клешня́ *ж.* càng (*cua, tôm, v. v...*)

клещ *м. зоол.* (con) ve, tích, tíc, bét (*Acarina*)

клещеви́на *ж. бот.* (cây) thầu dầu, đu đủ tía, tỳ ma (*Ricinus communis*)

кле́щи *мн.* (*скл. как ж.*) kìm, kẹp; ✧ брать в ~ *воен.* kẹp (bọc) gọng kìm

клие́нт *м.*, **~ка** *ж.* khách hàng, bạn hàng; (*ресторана тж.*) thực khách; (*у адвоката и т.п.*) thân chủ

клиенту́ра *ж. собир.* khách hàng, bạn hàng; (*ресторана тж.*) thực khách; (*у адвоката и т.п.*) thân chủ

кли́зм||а *ж.* 1. (*вливание*) (sự) rửa ruột, thụt ruột, thụt tháo; поста́вить кому́-л. ~у rửa ruột cho ai; 2. (*прибор*) (cái) bốc, thụt, ống thụt

кли́ка *ж.* bè lũ, bọn, lũ, tụi, phường

кли́кать I, кли́кнуть kêu, gọi

кли́кать II, кли́кнуть *информ.* click, nhắp (ấn, bấm) chuột

кли́кнуть I, II *сов. см.* кли́кать I, II

клику́ша *ж.* người đàn bà loạn thần kinh (động kinh)

клику́шество *с.* (bệnh) loạn thần kinh, động kinh (*chủ yếu ở phụ nữ*)

кли́макс *м. мед.* (thời kỳ) mãn kinh, tắt kinh, tuyệt kinh

климакте́рий *м. мед. см.* кли́макс

климактери́ческий *прил. мед.*: ~ во́зраст tuổi mãn kinh (tắt kinh, tuyệt kinh); ~ пери́од thời kỳ mãn kinh (tắt kinh, tuyệt kinh)

кли́мат *м.* 1. khí hậu; тропи́ческий ~ khí hậu nhiệt đới; вла́жный ~ khí hậu ẩm ướt; жа́ркий ~ khí hậu nóng nực; 2. *перен.*: иску́сственный ~ khí hậu nhân tạo; светово́й, цветово́й, звуково́й ~ tổng hoà các điều kiện về ánh sáng, màu sắc, âm thanh; обще́ственный ~ hoàn cảnh (bầu không khí) xã hội; нра́вственный ~ bầu không khí đạo đức; междунаро́дный ~ bầu không khí quốc tế; ~ коллекти́ва bầu không khí của tập thể

климати́ческий *прил.* (thuộc về) khí hậu

климато́лог *м.* nhà khí hậu học, chuyên viên về khí hậu

климатологи́ческий *прил.* (thuộc về) khí hậu học

климатоло́гия *ж.* khí hậu học

климатотерапи́я *ж.* liệu pháp khí hậu

климатро́н *м.* nhà kính có khí hậu nhân tạo

клин *м.* (*мн.* ~ья) 1. (cái) nêm, chèn, chêm; загна́ть ~ в бревно́ đóng nêm vào gỗ; 2. *перен.* (*военная операция*) mũi tung thâm (thọc sâu, dao nhọn); 3. (*участок земли*) mảnh (miếng, vạt, lô) đất, mảnh (miếng, vạt, chân) ruộng; 4. (*материи*) miếng vải chèn; ✧ ~ ~ом вышиба́ть ≅ độc trị độc; độc giải độc; вбить ~ ме́жду ке́м-л. chia rẽ ai, làm cho ai sinh sự lẫn nhau; свет не ~ом сошёлся *погов.* đâu phải là duy nhất trên đời; куда́ ни кинь — всё ~ *погов.* ≅ cùng đường cùng kế; cùng đường mạt lộ; vô kế khả thi; không có lối thoát; hoàn toàn bế tắc

кли́ник||а *ж.* clinic, y viện, bệnh khoa, bệnh viện thực hành; лечь в ~у nằm clinic (y viện, bệnh khoa)

клини́ц||ист *м.* thầy thuốc lâm sàng

клини́ческ||ий *прил.* (thuộc về) clinic, y viện, bệnh khoa, bệnh viện thực hành, lâm sàng; ✧ ~ая смерть (cái) chết lâm sàng

клино́к *м.* lưỡi (*dao, kiếm, v.v...*)

клинообра́зн||ый *прил.* (có) dạng nêm, hình nêm; ~ые письмена́ chữ dạng nêm, chữ tiết hình

кли́нопись *ж.* chữ dạng nêm, chữ tiết hình

клип *м. информ.* clip, đoạn phim video

клипме́йкер *м. информ.* người làm clip

кли́псы *мн.* (đôi) hoa tai, bông tai

клир *м.* 1. giới tu sĩ; 2. (*церковный хор*) ban hát, đội ca

кли́ринг *м. торг.* (lối) thanh toán clearing/cliring, thanh toán bù trừ

кли́рос *м. церк.* chỗ ban hát, chỗ đội ca đứng

клистро́н *м. тех.* máy klistron

клич *м.* (lời) kêu gọi, hiệu triệu; кли́кнуть ~ kêu gọi, hiệu triệu

кли́чка *ж.* 1. (*животного*) tên; 2. (*прозвище*) tên riêng, tên lóng, biệt danh; (*в шутку*) tên đùa; (*в насмешку*) tên nhạo; конспирати́вная ~ bí danh; парти́йная ~ bí danh trong đảng

клише́ *с. нескл.* 1. *полигр.* cliché, clisê, bản kẽm; 2. *перен.* (*избитое выражение*) sáo ngữ, (điều, lời nói) sáo mòn, nhàm chán

клок *м.* (*мн.* кло́чья *и* ~и́) 1. dúm, mớ, nắm, nạm, chùm; ~ волóс dúm (nắm, mớ, nạm) tóc; ~ ше́рсти chùm (nắm, nạm) lông; 2. (*обрывок, кусок*) mảnh, miếng, rẻo, mẩu, vụn, mụn; ~ пла́тья mụn áo; разорва́ть что́-л. в кло́чья xé tan cái gì, xé nát cái gì ra từng mảnh

клокот||а́ть *несов.* 1. (*бурлить — о море, реке и т. п.*) (réo) ầm ầm; (*при кипении*) (sôi) sùng sục; 2. (*в горле*) (kêu) khò khè; (*в груди и т. п.*) (kêu) ục ục, ùng ục; 3. *перен.* sôi sục, rạo rực; в нём клоко́чет гнев anh ta sôi tiết lên; ра́дость ~а́ла в нём chàng rạo rực niềm vui

клон *м. научн.* clon, (vật) nhân bản, nhân bản vô tính

клони́рование *с. научн.* cloning, (sự) nhân bản, nhân bản vô tính, tạo sinh vô tính

клони́ровать *несов.* (*В*) *научн.* clon, nhân bản, nhân bản vô tính, tạo sinh vô tính

клони́ть *несов.* 1. làm... cúi (nghiêng) xuống, làm xiêu (cong); ве́тер кло́нит дере́вья gió làm xiêu (cong) cây; ло́дку кло́нит на́бок thuyền nánh (bị nghiêng một bên); 2. (*чаще безл.*): меня́ кло́нит ко сну tôi buồn ngủ; 3. *перен.* (к *Д*) (*предрасполагать, влечь*) gây, gợi, thúc đẩy; 4. *перен.* (к *Д*) (*направлять*) hướng, lái, đưa; ~ разгово́р к чему́-л. hướng (lái, đưa) câu chuyện đến điều gì; к чему́ он кло́нит? nó muốn cái gì nhỉ?

клон||и́ться *несов.* 1. cúi (nghiêng, cong) xuống, nghiêng mình, nghiêng, ngả, xiêu; де́рево кло́нится от ве́тра cây nghiêng vì gió; со́лнце ~и́лось к зака́ту mặt trời xế tà, mặt trời đã ngả về tây; 2. (к *Д*) (*приближаться*) gần, gần đến; день кло́нится к ве́черу xế chiều; де́ло кло́нится к развя́зке công việc sắp (gần) kết thúc; 3. (к *Д*) (*иметь своей целью*) nhằm, hướng; я ви́жу, к чему́ э́то кло́нится tôi thấy cái đó (việc ấy) dẫn đến đâu

клоп *м.* 1. bọ xít, bọ hôi, rệp (*Hemiptera*); (*постельный*) rệp (*Cimex lectularius*); 2. *шутл.* (*малыш*) (cậu, thằng) nhóc, nhóc con, ôn con

клопомо́р *м.* thuốc diệt rệp

кло́ун *м.* (người) hề

клоуна́да *ж.* (thể loại, tiết mục) hề

клоуне́сса *ж. разг.* (người) hề nữ

кло́унский *прил.* (thuộc về) hề; ~ но́мер tiết mục hề

клохта́нье *с.* (tiếng) cục tác, cục cục

клохта́ть *несов.* 1. cục tác, cục cục; 2. *перен.* càu nhàu, cằn nhằn, lầu bầu, lẩm bẩm, lầm bầm

клочкова́тый *прил.* có nhiều dúm (nắm) con

клоч||о́к *м.* dúm nhỏ, nắm con, mảnh, miếng, rẻo, thẹo, vụn, mụn; ~ земли́ mảnh ruộng, miếng (thẹo) đất; ~ бума́ги mẩu (mảnh, rẻo) giấy con; разорва́ть в ~ки́ xé nát ra từng mảnh, xé tan tành

клуб I *м.* (*общественный*) club, câu lạc bộ; спорти́вный ~ câu lạc bộ thể thao

клуб II *м.* (*пара и т. п.*) đám, làn, luồng; ~ы́ ды́ма làn (đám, luồng) khói; ~ы́ пы́ли đám bụi cuốn

клубенёк *м. бот.* nốt sần, nốt rễ

клу́бень *м.* củ, thân củ

клуб||и́ться *несов.* cuồn cuộn bốc lên, bốc lên, cuốn, xoáy, cuốn lốc; дым ~и́лся khói cuồn cuộn bốc lên (bốc lên nghi ngút); пыль ~и́тся bụi cuốn

клубни́ка *ж.* 1. (*растение*) (cây) dâu tây (*Fragaria elatior*); 2. (*ягода*) (quả, trái) dâu tây

клубни́чн||ый *прил.* (thuộc về) dâu tây; (*из клубники*) (bằng) dâu tây; ~ое варе́нье mứt dâu tây

клу́бн||ый *прил.* (thuộc về) club, câu lạc bộ

клуб||о́к *м.* 1. cuộn, búp; ~ шерсти búp (cuộn) len; ~ ни́ток cuộn chỉ; 2. *перен.* mớ bòng bong, đống lộn xộn; распу́тать ~ gỡ cho ra mớ bòng bong; ✧ свернýться ~ко́м nằm cuộn tròn (khoanh tròn); ~ в го́рле nghẹn ngào, nghẹn cổ

клу́мба *ж.* bồn (luống) hoa

клык *м.* 1. nanh; (*у слона*) ngà; ~ кабана́ nanh lợn lòi; 2. (*у человека*) răng nanh

клыка́стый *прил.* (có) nanh to

клюв *м.* mỏ (*chim*)

клюка́ *ж.* gậy chống, gậy

клю́ква *ж.* 1. (*растение*) (cây) nham lê (*Oxycoccus palustris*); 2. (*ягода*) (quả, trái) nham lê; ✧ развéсистая ~ ≅ trái bí to bằng đình làng (*шутл.*)

клю́квенный *прил.* (thuộc về) nham lê

клю́кнуть *сов. разг.* nốc một hơi, uống một mạch

клю́нуть *сов. см.* клева́ть

ключ I *м.* 1. chìa khoá, thìa khoá; запере́ть на ~ khoá lại; ~ от ко́мнаты chìa khoá phòng; 2. *перен.* chìa khoá, thìa khoá, bí quyết; ~ к реше́нию пробле́мы chìa khoá để giải quyết vấn đề; 3. *муз.* chìa, dấu nhạc, phổ hiệu; баcóвый ~ chìa fa, dấu nhạc âm trầm; 4. *тех.* clê, cờ lê, lắc lê, chìa vặn; телегра́фный ~ manip, cần manip; шве́дский ~ mỏ lết, clê điều cữ, 5. (*к шифру*) chìa khoá (*mật mã*); 6. *лингв.* bộ; ✧ под ~ (сдава́ть, сдать, стро́ить и т.п.) hợp đồng chìa khoá trao tay

ключ II *м.* (*родник*) mạch, mội, mạch nước, nguồn nước; ✧ бить ~о́м sôi sùng sục, sôi sục, dào dạt, sôi nổi; жизнь бьёт ~о́м cuộc sống đang sôi sục (sôi nổi, dào dạt)

ключев||о́й I *прил.* 1. xung yếu, chủ yếu, then chốt, mấu chốt; ~а́я пози́ция vị trí chủ yếu (xung yếu, then chốt, mấu chốt, chốt); ~ы́е о́трасли промы́шленности những ngành chủ yếu (then chốt, mấu chốt) của công nghiệp; 2. *муз.*: ~ знак chìa, dấu nhạc, phổ hiệu

ключев||о́й II *прил.* (thuộc về) mạch, mội, mạch nước, nguồn nước; ~а́я вода́ nước mạch (mội)

ключи́ца *ж. анат.* xương đòn (đòn gánh, quai xanh)

клю́шка *ж. спорт.* (*для хоккея*) gậy hockey (hốccây), gậy cong; (*для гольфа*) gậy đánh golf, gậy móc

кля́кс||а *ж.* vết (giọt, chấm) mực; посади́ть ~у ва́ку một giọt mực

кля́нчить *несов. разг.* vòi, vòi vĩnh, van xin, nài xin, kèo nhèo; ~ де́ньги vòi tiền

кляп *м.* (*из куска дерева*) (cái) ngáng miệng; (*из тряпки*) dàm, giẻ nhét mồm (bịt miệng); засу́нуть ~ в рот nhét giẻ vào miệng, đóng dàm vào miệng, ngáng miệng, bịt họng

кля́сть *несов.* (*В*) chửi, rủa, chửi rủa, nguyền rủa, chửi bới

кля́сться, покля́сться thề, nguyền, nguyện, thề nguyền, thệ nguyện, tuyên thệ, phát thệ, thề thốt, thề bồi; кляну́сь тебе́, что... tôi thề với anh rằng...; ~ в ве́чной любви́ thề yêu dấu suốt đời; ~ сде́лать что́-л. nguyện làm cái gì; ~ и божи́ться, ~ всеми святы́ми thề sống thề chết

кля́тв||а *ж.* (lời) thề, nguyền, nguyện, thề nguyền, thệ nguyện, tuyên thệ, phát thệ; взять ~у с кого́-л. bắt ai thề (tuyên thệ); нару́шить ~у vi phạm (làm trái, phản lại) lời thề, bội thệ, bội minh

кля́твенн||ый *прил.*: ~ое обеща́ние (lời) thề, nguyền, tuyên thệ, thề nguyền, thệ nguyện

кля́твопреступле́ние *с.* (tội) phản bội lời thề, bội thệ, bội minh

кля́твопресту́пник *м.* kẻ phản bội lời thề (bội thệ, bội minh)

кля́уза *ж. разг.* (*донос*) (sự, lời) tố giác, cáo giác; (*клевета*) (sự, lời) vu khống, vu oan, vu cáo, nói điêu, tố điêu

кля́узник *м. разг.* (*доносчик*) kẻ tố giác (cáo giác, bẩm báo); (*клеветник*) kẻ vu khống (vu oan, vu cáo)

кля́узничать *несов. разг.* (*доносить*) tố giác, cáo giác, bẩm báo; (*клеветать*) vu khống, vu oan, vu cáo, nói điêu, tố điêu

кля́узн||ый *прил. разг.* điêu ngoa, điêu toa, điêu ác, gian trá; ~ое де́ло vụ án gian trá, công việc đầy mánh khoé đen tối; ~ челове́к con người điêu ngoa (điêu toa), kẻ đầm bị thóc chọc bị gạo, tay thầy giùi

кля́ча *ж.* 1. nghẽo, ngựa gầy, ngựa xấu; 2. *разг.* người yếu đuối (gầy còm)

кне́ли *мн.* viên thịt (cá) băm

кни́г||а *ж.* 1. (quyển, cuốn) sách; ~ для чте́ния văn tuyển để đọc; 2. (*для записей*) (cuốn) sổ, sổ ghi, sổ ghi chép; ~ жа́лоб и предложе́ний sổ góp ý kiến, sổ phê bình và đề nghị; ~ за́писи а́ктов граждáнского состоя́ния sổ hộ tịch; ~ почёта sổ danh dự, sổ vàng; 3. (*том*) tập, cuốn, quyển; ✧ вам и ~и в ру́ки anh là người am hiểu; ~ за семью́ печа́тями (điều) không thể nào hiểu được, bí ẩn

книгове́д *м.* nhà thư tịch học, chuyên viên nghiên cứu sách

книгове́дение *с.* thư tịch học, môn nghiên cứu sách

книгое́д *м.* 1. mọt ăn sách, mọt sách; 2. *ирон. см.* кни́жник 2

книгоизда́тельск||ий *прил.* (thuộc về) xuất bản sách, ấn hành sách; ~ое де́ло công việc xuất bản sách

книгоизда́тельство *с.* nhà xuất bản, nhà sách; thư xã (*уст.*)

книгоно́ша *м. и ж.* 1. (*продавец*) người bán sách rong; 2. (*библиотекарь*) nhân viên túi sách lưu động

книгообме́н *м.* (sự) trao đổi sách; междунаро́дный ~ trao đổi sách quốc tế

книгопеча́тание *с.* (sự) in sách, in ấn sách

книготорго́вля *ж.* (sự) bán sách, buôn bán sách

книгохрани́лище *с.* 1. kho sách; 2. (*библиотека*) tàng thư viện, thư viện

кни́жк||а *ж.* 1. (quyển, cuốn) sách nhỏ, sách; записна́я ~ sổ tay; 2. (*документ*) sổ, thẻ, sổ con; чле́нская ~ sổ (thẻ) hội viên; че́ковая ~ sổ séc; сберега́тельная ~ sổ tiết kiệm; положи́ть де́ньги на ~у gửi tiền vào sổ tiết kiệm; 3. *анат.* dạ lá sách

кни́жка-игру́шка *ж.* sách chơi (đồ chơi)

кни́жка-карти́нка *ж.* sách tranh

кни́жник *м.* 1. (*любитель книг*) người yêu (ham thích, yêu thích) sách; 2. *ирон.* bồ đựng sách, người sách vở, mọt sách

кни́жно *нареч.* (một cách) sách vở, không sát thực tế

кни́жн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sách; ~ая торго́вля việc bán (buôn bán) sách; ~ магази́н hiệu sách, cửa hàng sách; ~ шкаф tủ sách; 2. (*отвлечённый, далёкий от жизни*) sách vở, không sát thực tế, xa thực tế, không thiết thực, giáo điều; ~ые зна́ния kiến thức sách vở, tri thức không thiết thực (xa thực tế); 3. (*о выражении и т. п.*) văn hoa, sách vở; ~ стиль lối viết văn hoa, phong cách sách vở; ✧ Кни́жная пала́та Viện thư tịch trung ương

кни́зу *нареч.* xuống, xuống dưới, về phía dưới; опусти́ть ~ hạ (để, buông, bỏ) xuống

кно́пк||а *ж.* 1. (*канцелярская*) đinh ấn (găm, ghim, rập); 2. (*нажимная*) nút, núm, nút (núm) bấm; (*звонка*) núm chuông; пусково́я ~ nút khởi động; нажа́ть ~у bấm nút; 3. (*застёжка*) khuy (cúc) bấm; ✧ нажа́ть на все ~и dùng mọi cách, xoay đủ kiểu, giở trăm phương nghìn kế

кно́почный *прил.*: ~ телефо́н máy điện thoại bấm nút

кнут *м.* roi; бить ~о́м quất, đánh bằng roi; ✧ поли́тика ~á и пря́ника chính sách cà rốt – dùi cui (vừa khủng bố vừa mua chuộc)

кнутови́ще *с.* cán roi

княги́ня *ж.* công tước (hầu tước) phu nhân

кня́жение *с.* (sự) trị vì, ở ngôi vị (*công tước, hầu tước*)

кня́жеск||ий *прил.* (thuộc về) công tước, hầu tước; ~ая дружи́на đội thân binh của công tước (hầu tước)

кня́жество *с.* công quốc, hầu quốc

кня́жич *м.* công tước (hầu tước) công tử

княжна́ *ж.* công tước (hầu tước) tiểu thư

князь *м.* công tước, hầu tước; (*правитель*) hoàng tử, quận vương, vương công

ко *предлог см.* к

коалицио́нн||ый *прил.* (thuộc về) liên hiệp, liên hợp, liên minh, liên kết; ~ое прави́тельство chính phủ liên hiệp

коали́ци||я *ж.* (sự) liên hiệp, liên hợp, liên minh, liên kết; (*блок*) (khối) liên minh, liên hiệp, liên hợp; образова́ть ~ю liên hiệp, liên hợp, liên minh, liên kết

ко́бальт *м.* 1. *хим.* cobalt, côban; 2. (*краска*) (thuốc màu) cobalt, côban

кобе́ль *м.* chó đực

ко́бра *ж. зоол.* rắn hổ mang (*Naja*)

кобура́ *ж.* bao súng lục

кобы́ла *ж.* 1. ngựa cái; 2. *спорт.* ngựa, ngựa gỗ; 3. *разг.* (*о женщине*) người đàn bà lực lưỡng; con ngựa cái (*груб.*)

кобыли́ца *ж. см.* кобы́ла

кобы́лка *ж.* 1. ngựa cái tơ; 2. (*у струнного инструмента*) đế dây; 3. (*насекомое*) châu chấu (*Asiotmethis mucaritus*)

ко́ваный *прил.* 1. (*сделанный посредством ковки*) (được) rèn; 2. (*обитый железом*) viền (cạp, đóng đai) sắt; ~ сунду́к rương viền sắt, hòm đóng đai sắt

кова́рно *нареч.* (một cách) nham hiểm, quỷ quyệt, thâm độc

кова́рность *ж. см.* кова́рство

кова́рн||ый *прил.* nham hiểm, giảo quyệt, quỷ quyệt, thâm hiểm, gian hùng, thâm độc, khoảnh độc, gian trá; ~ враг kẻ thù giảo quyệt (thâm độc, nanh nọc); ~ая улы́бка nụ cười thâm hiểm (độc địa); ~ые приёмы độc chiêu, thủ đoạn nham hiểm (giảo hoạt), mánh khoé quỷ quyệt (tinh ma); ~ые за́мыслы quỷ kế, âm mưu nham hiểm (thâm độc)

кова́рство *с.* 1. (tính) nham hiểm, giảo quyệt, quỷ quyệt, thâm hiểm, gian hùng, thâm độc, khoảnh độc, gian trá; 2. (*поступок*) (điều) độc địa, quỷ quyệt, gian trá, giảo quyệt

ков||а́ть *несов.* (*В*) 1. rèn; 2. *перен.* rèn luyện, rèn giũa, rèn đúc, hun đúc, đào tạo, tạo nên; ~ ка́дры rèn luyện (rèn đúc, đào tạo) cán bộ; ~ своё сча́стье xây dựng (tạo nên) hạnh phúc của mình; 3. (*подковывать*) bịt móng ngựa, đóng móng; ✧ куй желе́зо, пока́ горячо́ *погов.* rèn đi khi sắt đang nóng; chớ bỏ lỡ thời cơ

ковбо́й *м.* cowboy, cao bồi (*người chăn súc vật ở châu Mỹ*)

ковбо́йка *ж. разг.* áo sơmi kẻ ô

ков||ёр *м.* 1. (tấm) thảm; (*на арене*) thảm sân khấu; ~ на стене́ thảm treo tường; ткать ~ dệt thảm; рабо́тать, выступа́ть у ~рá (*в цирке*) đóng vai hề xiếc; 2. (*то, что покрывает какое-л. пространство*) thảm, bãi; ~ цвето́в thảm hoa; зелёный ~ thảm (bãi) cỏ; сне́жный ~ thảm tuyết; ✧ ~-самолёт *фольк.* tấm thảm bay; вызыва́ть, поста́вить кого́-л. на ~ triệu ai đến để nói chuyện nghiêm nghị, gọi ai đến quở trách/phê bình; стоя́ть, быть на ~ре́ пе́ред ке́м-л., *или* у кого́-л. bị gọi đến trước mặt ai để nghe lời quở trách/phê bình

кове́рканье *с.* (sự) làm hỏng, làm móp, bóp méo, xuyên tạc

кове́ркать, искове́ркать (*В*) 1. (*портить*) làm hỏng (móp, méo, gãy), bóp méo; 2. *перен.* (*искажать*) xuyên tạc, bóp méo, bẻ queo, làm sai lệch; (*произносить неправильно*) nói trại, nói trọ trẹ, phát âm sai; ~ чужу́ю мысль xuyên tạc (bóp méo, bẻ queo) ý của người khác; ~ ру́сские слова́ nói trại (trọ trẹ) tiếng Nga

ковёрко́т *м.* vải covercoat, vải len

ковёрко́товый *прил.* (bằng) covercoat, vải len

ковёрный *м.* (*в цирке*) hề xiếc

ко́вка *ж.* 1. (sự) rèn; 2. (*лошадей*) (sự) bịt móng, đóng móng

ко́вкий *прил.* rèn được, dễ rèn; ~ мета́лл kim loại dễ rèn

ко́вкость *ж.* (tính) dễ rèn

коври́га *ж.* bánh mì tròn

коври́жк||а *ж.* bánh ngọt; ✧ ни за каки́е ~и các vàng cũng không..., cho

ăn kẹo cũng không..., với bất cứ giá nào cũng không...

ко́врик *м.* (tấm) thảm con; (*у двери*) thảm chùi chân

ковро́вщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ dệt thảm

ковро́в||ый *прил.* (thuộc về) thảm; ~ая доро́жка thảm trải hành lang; ✧ ~ые бомбардиро́вки ném bom rải thảm

ковш *м.* 1. (*для воды*) gàu, gáo; 2. *тех.* gàu, gàu xúc, thùng, phễu; литéйный ~ thùng (nồi) rót; ~ землечерпáлки gàu máy xúc

ковчéг *м.* 1. (chiếc) tàu; Нóев ~ chiếc tàu của Noê (Nô-ê); 2. *церк.* hòm đựng thánh tích

ковы́ль *м. бот.* (cây) vũ mâu (*Stipa*)

ковыля́ть *несов. разг.* (đi) khập khiễng, cà nhắc, tập tễnh; (*о детях*) (đi) chập chững

ковыря́ть *несов.* (*В, Т,* в *П*) *разг.* cạy, khêu, xỉa, ngoáy, gảy, nghí ngoáy; ~ в зубáх зубочúсткой (lấy tăm) xỉa răng; ~ в носý ngoáy mũi

ковыря́ться *несов.* (в *Д*) *разг.* 1. (*рыться*) lục lọi, tìm tòi; ~ в пескé (*о детях*) chơi (đào bới) trong cát; 2. *перен.* (*делать медленно и неумело*) làm chậm chạp (lề mề, dây dưa, câu dầm), loay hoay, dềnh dàng, dềnh dang

когдá I *нареч.* 1. *вопр. и относ.* bao giờ, khi nào, lúc nào; ~ он придёт? bao giờ (khi nào) nó đến?; ~ вы приéхали? anh đến bao giờ (khi nào)?; я не знáю, ~ я освобожýсь tôi không biết khi nào (lúc nào, bao giờ) tôi rỗi; в тот день, ~ мы встрéтились ngày mà chúng ta đã gặp nhau; 2. *неопр. разг.* khi thì, lúc thì; ~..., ~... khi thì... khi thì...; он рабóтает ~ ýтром, ~ вéчером anh ấy làm việc khi thì buổi sáng, khi thì buổi chiều; ✧ есть ~ нам болтáть! chúng mình chẳng có thì giờ mà ba hoa! ~ бы ни bao giờ, lần nào, khi nào, cứ mỗi bận (lần); ~ бы вы ни пришлú, всегдá рад вас вúдеть bao giờ (lần nào, khi nào) anh đến, tôi đều mừng được gặp anh; ~ бы то ни́ было bất kỳ (bất cứ) lúc nào, lúc nào cũng...; ~ как tùy lúc, tùy trường hợp, tuỳ tình hình; рéдко ~ hiếm (ít) khi, hãn hữu lắm

когдá II *союз* 1. khi, lúc, trong khi, trong lúc; ~ он приéхал, я был дóма khi nó đến thì tôi có ở nhà, nó đến lúc tôi đang ở nhà; он уéдет, ~ кóнчит рабóту nó sẽ đi khi nào làm xong việc; 2. *разг.* (*если*) nếu; ~ так, согласен с тобóй nếu thế thì mình đồng ý với cậu; ~ б(ы) nếu; ~ б я знал nếu tôi biết thì...

когдá-либо *нареч. см.* когдá-нибудь

когдá-нибудь *нареч.* khi (lúc, có dịp) nào đấy

когдá-то *нареч.* 1. (*в прошлом*) ngày xưa, ngày trước, đã có lúc (lần) nào đấy; я ~ встречáлся с ним hồi trước tôi đã gặp anh ấy; я ~ читáл э́ту кни́гу trước đây tôi đã đọc quyển sách này; ~ здесь был лес ngày trước ở đây là rừng; 2. (*в будущем*) sẽ có lúc, khi nào đấy; ~ он придёт! bao giờ thì nó đến nhỉ!; ~ мы опя́ть увúдимся! không biết có lúc nào chúng mình lại được gặp nhau!

когере́нтность *ж. физ.* (tính) kết hợp

когере́нт||ый *прил. физ.* kết hợp; ~ое возбужде́ние (sự) kích thích kết hợp

кого́ *Р, В от* кто

когóрта *ж.* đội ngũ (*тк. перен.*)

ко́г||оть *м.* móng, vuốt; ✧ показáть (показáть свой) ~ти lộ tẩy, lộ chân tướng, rơi mặt nạ; попáсть в ~ти к кому́-л. rơi vào nanh vuốt ai

когти́стый *прил.* có móng (vuốt)

код *м.* (bộ) mã; (*секретный*) mật mã; телегрáфный ~ điện mã, mã điện báo; генети́ческий ~ mã di truyền

ко́декс *м. юр.* bộ luật, pháp điển; гражда́нский ~ bộ luật dân sự, dân luật; уголóвный ~ bộ luật hình sự, hình luật, luật hình; ✧ морáльный ~ quy tắc (tiêu chuẩn) đạo đức

кодирова́льн||ый *прил.* (để) mã hoá, lập mã, quy mã; ~ая маши́на máy mã hoá

кодирова́ние *с.* (sự) mã hoá, lập mã, quy mã

кодúровать *несов. и сов.* (*В*) mã hoá, lập mã, quy mã

кодúроваться *несов. и сов.* (được) mã hoá, quy mã

кодиро́вка *ж. см.* кодúрование

кодиро́вщик *м.* người lập mã (quy mã)

кодификацио́нный *прил. юр.* (thuộc về) pháp quy hoá

кодифика́ция *ж. юр.* (sự) pháp quy hoá

кодифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) *юр.* pháp quy hoá

ко́дов||ый *прил.*: ~ое назва́ние mật hiệu, mật danh; ~ замóк khoá mã số (dùng mã)

кодоскóп *м.* máy chiếu (chiếu hình)

ко́е-гдé *нареч.* đây đó, đôi nơi (chỗ), một đôi nơi (chỗ), chỗ này chỗ kia

ко́е-ка́к *нареч.* 1. (*небрежно*) (một cách) cẩu thả, nhuế nhoá, đại khái, lớt phớt, qua quít, quấy quá, phiên phiến, được chăng hay chớ, qua loa xong chuyện, ba chớp bảy nhoáng; ~ позáвтракал и убежáл ăn qua loa (qua quít) và chạy đi; 2. (*с трудом, еле-еле*) (một cách) khó khăn, chật vật, khó nhọc, vất vả; он ~ окóнчил шкóлу chật vật lắm nó mới tốt nghiệp trường trung học

ко́е-какóй *мест.* một vài, một số, một vài... nào đấy

ко́е-когдá *нареч.* thỉnh thoảng, đôi khi, đôi lúc, năm thì mười hoạ

ко́е-ктó *мест.* ai đấy, vài người nào đấy, một số người nào đó; ~ знáет об э́том ai đấy (vài người nào đấy) biết chuyện ấy

ко́е-кудá *нареч.* đến đâu (đến nơi nào) đấy

ко́е-чтó *мест.* một ít, một chút, đôi chút, chút ít, hơi; хочý вам ~ сказáть tôi muốn nói đôi điều (một chút) với anh; я ~ понимáю по-вьетнáмски tôi hiểu chút ít (lõm bõm) tiếng Việt

ко́ж||а *ж.* 1. da, bì; крем для сухóй ~и kem cho da khô; пересáдка ~и cấy da; 2. (*материал*) da, da thuộc; портфéль из ~и cặp da; телячья ~ da bê, da bò non; 3. *разг.* (*кожура*) vỏ, bì; ✧ из ~и вон лезть cố sống cố chết, cố gắng hết sức, cố cật lực; влезть в чью-л. ~у đặt mình vào hoàn cảnh (địa vị) ai

ко́жанка *ж. разг.* áo da

ко́жан||ый *прил.* (bằng) da; (*обитый кожей*) bọc da; ~ая óбувь giày da

кожгалантере́я *ж. собир.* đồ da

кожéвенно-обувн||óй *прил.*: ~ая óтрасль ngành giày da

кожéвенн||ый *прил.*: ~ая промы́шленность công nghiệp thuộc da; ~ заво́д nhà máy thuộc da; ~ товáр hàng da

кожéвник *м.* thợ thuộc da

кожедёр *м.* thợ lột da

кожеéд *м.* bọ ăn da

кожзамени́тель *м.* da giả

кожими́т *м. см.* кожзамени́тель

ко́жист||ый *прил.*: ~ая оболóчка vỏ, vỏ cứng

ко́жица *ж.* 1. (*тонкая кожа*) lớp da mỏng; 2. (*кожура*) vỏ mỏng; 3. (*наружный покров листьев и т. п.*) biểu bì, màng phim; 4. (*плёнка, тонкая оболочка*) màng mỏng, vỏ mỏng

ко́жник *м. разг.* thầy thuốc chữa da

ко́жн||ый *прил.* (thuộc về) da; ~ покро́в lớp da; ~ые боле́зни bệnh da

кожура́ *ж.* vỏ, bì, cùi; снима́ть ~ bóc (gọt) vỏ, lột (bóc) cùi

кожу́х *м. тех.* vỏ, hộp, chụp, hộp đựng, vỏ chắn

коза́ *ж.* dê (*Capra*); (*самка*) dê cái

коз||ёл *м.* dê đực; ✧ ~ отпуще́ния ≅ dê tế thần, oan dương, kẻ giơ đầu chịu báng, vật hy sinh; от него́ как от ~ла́ молока́ nó là người vô tích sự, nó chẳng được việc gì cả; пусти́ть ~ла́ в огоро́д thả cáo vào náo chuồng gà

Козеро́г *м. астр.*: созве́здие ~a chòm sao Nam dương (Ma kết) (*Capricornus*)

ко́з||ий *прил.* (của) dê; ~ье молоко́ sữa dê; ✧ ~ья но́жка а) (*папироса*) điếu thuốc lá vấn (*kiểu sâu kèn bẻ gập lại*); б) *мед.* kìm nhổ răng

козлёнок *м.* dê con

козли́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) dê; (*из шкуры козы*) (bằng) da dê; 2. *перен.* (giống) dê; ~ая борода́ (bộ) râu dê

ко́злы *мн* (*скл. как м.*) 1. (*экипажа*) chỗ ngồi đánh xe, ghế xà ích; 2. (*подставка*) giá, mễ, niễng, ngựa, giá đỡ; 3. (*для пилки дров*) giá xẻ gỗ

козля́тина *ж.* thịt dê

ко́зни *мн.* âm mưu thâm độc, quỷ kế, độc kế; стро́ить ~ кому́-л., про́тив кого́-л. bày mưu đặt kế chống ai

козово́д *м.* chuyên viên (người) nuôi dê

козово́дство *с.* (môn, ngành) nuôi dê

ко́зочка *ж. уменьш.-ласк. к* коза́

козырёк *м.* (*у головного убора*) lưỡi trai; ✧ взять, сде́лать под ~ đưa tay lên chào, giơ tay chào (*theo lối quân sự*)

козырно́й *прил. см.* козы́рный

козырну́ть *сов. см.* козыря́ть I, II

козы́рн||ый *прил.*: ~ая ка́рта (con) chủ bài, bài tẩy, hồng bài

ко́зыр||ь *м.* 1. *карт.* (con) chủ bài, bài tẩy, hồng bài; крыть ~ем đỡ bằng chủ bài; 2. *перен.* chủ bài, bài tủ, ngón tủ, ưu thế; откры́ть свои́ ~и giơ chủ bài của mình ra, nói toạc những ưu thế của mình; ✧ пусти́ть в ход свой после́дний ~ đi con chủ bài cuối cùng, dùng đến pháp bảo (bửu bối) cuối cùng

козыря́ть I, козырну́ть 1. *карт.* (đi, đánh) con chủ bài, con bài tẩy, con hồng bài; 2. (*Т*) *перен.* phô, loè, vây, khoe khoang, khoe mẽ, phô trương, giương vây, vây vo; ~ свои́ми зна́ниями phô (loè, khoe khoang, vây vo, phô trương) kiến thức của mình

козыря́ть II, козырну́ть *разг.* chào, đưa tay lên chào, giơ tay chào (*lối nhà binh*)

козя́вка *ж. разг.* 1. (con) sâu, bọ; 2. *пренебр.* (*об очень незначительном человеке*) tép riu, cá rồng rồng; 3. (*засохшая слизь в носу*) cứt mũi

ко́й: ~ чёрт! *бран.* đồ quỷ!, quỷ thật!, mẹ kiếp!; на ~!, на ~ чёрт! *бран.* để làm quái gì!; ни в ко́ем слу́чае *разг. см.* слу́чай; в кои-то ве́ки *разг. см.* век

ко́йка *ж.* 1. (*кровать*) giường; (*больничная*) giường bệnh; пала́та на пять ко́ек buồng có năm giường; 2. (*подвесная*) võng, giường treo

ко́йко-де́нь *м.* (*мн.* ко́йко-дни́) ngày nằm bệnh viện

койо́т *м. зоол.* chó sói thảo nguyên (*Canis latrans*)

кок I *м. мор.* người bếp (nấu ăn)

кок II *м.* (*вихор*) chỏm tóc trước trán

кока́ин *м.* (chất) cocain, co-ca-in; опера́ция под ~ом phẫu thuật có dùng cocain

кокаини́зм *м.* (chứng) nghiện cocain

кокаини́ст *м.* người nghiện cocain (ma tuý)

ко́ка-ко́ла *ж.* coca cola

кока́рда *ж.* phù hiệu, huy hiệu (*ở mũ*); (*у военных*) quân hiệu

кокéтка *ж.* 1. người đàn bà làm đỏm (làm dáng); cây điệu (*разг.*); 2. (*верхняя часть платья*) lá sen (*áo*)

кокéтливо *нареч.* (một cách) đỏm dáng, đỏm đang, õng ẹo, đỏng đảnh, điệu

кокéтлив||ый *прил.* 1. đỏm dáng, đỏm đang, duyên dáng, hay làm đỏm, hay làm dáng; õng ẹo, đỏng đảnh, điệu (*ср.* кокéтничать); ~ая дéвушка cô gái đỏm dáng (hay làm dáng, duyên dáng); cây điệu (*разг.*); ~ая улы́бка (nụ) cười điệu, cười lẳng; 2. (*об одежде*) đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao, diện, xôm, bảnh; ~ наря́д áo quần bảnh bao, bộ cánh đỏm đang

кокéтничать *несов.* 1. (с *Т*) làm đỏm, làm duyên, làm dáng; 2. (*Т*) *перен.* làm điệu, õng ẹo, đỏng đảnh

кокéтство *с.* (sự, tính) làm đỏm, làm duyên, làm dáng, làm điệu, õng ẹo, đỏng đảnh (*ср.* кокéтничать)

ко́кки *мн. бакт.* cầu khuẩn

коклю́ш *м. мед.* (bệnh) ho gà

коклю́шка *ж.* ống trục làm đăng ten

ко́кон *м.* (cái) kén

кокóс *м. бот.* 1. (*дерево*) (cây) dừa (*Cocos nucifera*); 2. (quả, trái) dừa

кокóсов||ый *прил.* (thuộc về) dừa; ~ opéx quả (trái) dừa; ~ое ма́сло dầu dừa; ~ая па́льма cây dừa; ~ое молоко́ nước dừa

кокóтка *ж.* người phụ nữ lẳng lơ

кокóшник *м.* mũ kokoshnik

кокс *м.* (than) cốc

коксова́льн||ый *прил.* (để) luyện cốc; ~ая печь lò luyện cốc; ~ газ khí lò luyện cốc; ~ заво́д nhà máy luyện cốc

коксова́ние *с. тех.* (sự) luyện cốc, cốc hoá

коксова́ть *несов.* (*В*) *тех.* luyện cốc, cốc hoá

коксова́ться *несов. тех.* hoá cốc

ко́ксов||ый *прил.* (thuộc về) than cốc, cốc; ~ое произво́дство sản xuất than cốc

коксохими́ческий *прил.* (thuộc về) hoá học than cốc;

коксу́ющийся *прил.*: ~ у́голь than luyện cốc

кокте́йль *м.* 1. cocktail, cốc-tay, rượu thập cẩm; 2. (*встреча*) (cuộc) gặp mặt; устра́ивать ~ tổ chức cuộc gặp mặt; 3. (*о том, что сочетает в себе что-л. разнородное*) đồ thập cẩm, đồ hỗn tạp; ✧ ~ Мо́лотова chai thuốc nổ

кол *м.* 1. cọc, gậy; вбива́ть ~ đóng cọc; 2. *разг.* (*школьная оценка*) điểm một; ✧ сажа́ть на ~ đóng cọc vào đít xuyên người (*hình phạt thời xưa*); хоть ~ на голове́ теши́ сúng đầu, bướng bỉnh, đầu bò đầu bướu; ни ~а́ ни двора́ không có tấc đất (không mảnh đất) cắm dùi; ~о́м стоя́ть ≅ đứng ngay cán tàn, đứng đực người; оно́ мне ~о́м в го́рле ста́ло món ăn này tôi không nuốt được

ко́лба *ж.* bình thon, bình cầu, bình nén, bình thót cổ, nồi cổ cong

колбаса́ *ж.* giò, giò lụa, chả lụa, giò nạc, giò mỡ, lạp xường, xúc xích

колго́тки *мн.* bít tất quần, quần bít tất, quần vớ

колдо́бина *ж.* 1. (*на дороге*) ổ gà, chỗ trũng; 2. (*в реке, озере*) trũng sâu, hố sâu

колдова́ть *несов.* 1. làm phép, bắt quyết, dùng pháp thuật, làm yêu thuật; 2. *перен. шутл.* làm phù làm phép

колдовство́ *с.* phép phù thuỷ, pháp thuật, phép thuật, yêu thuật, ma thuật

колду́н *м.*, **~ья** *ж.* thầy phù thuỷ, thầy pháp, pháp sư

колеба́ние *с.* 1. (sự) dao động; (*вибрация*) (sự) rung, rung động, chấn động; 2. *перен.* (*неустойчивость*) (sự, tính)

biến động, hay thay đổi, không ổn định; ~ ку́рса biến động của thị giá; ~ цен biến động của giá cả; 3. *перен.* (*нерешительность*) (sự, tính) dao động, do dự, ngập ngừng, phân vân, nghiêng ngả, ngả nghiêng, lưỡng lự, trù trừ

колеба́тельн||ый *прил.* (thuộc về) dao động; rung, rung động, chấn động (*ср.* колеба́ние 1); ~ое движе́ние *физ.* (sự) dao động, chuyển động có chấn động

колеба́ть, поколеба́ть (*В*) 1. rung, lay, lắc, lung lay, lay chuyển; 2. *перен.* lung lạc, làm lung lay, gây hoài nghi, làm... dao động; его́ авторите́т был поколе́блен uy tín của ông ta đã bị lung lay

колеб||а́ться, поколеба́ться 1. *тк. несов.* (*покачиваться*) dao động, lay động, lung lay, chập chờn; (*вибрировать*) rung, rung động, chấn động; 2. *перен.* (*терять устойчивость*) (bị) lung lay, lay chuyển; 3. *тк. несов. перен.* (*меняться*) thay đổi, biến động, biến đổi; 4. *перен.* (*не решаться*) do dự, dao động, ngập ngừng, ngần ngừ, ngần ngại, lưỡng lự, phân vân, ngả nghiêng, nghiêng ngả, lưỡng lự, trù trừ; в реша́ющий моме́нт он на́чал ~ đến giờ phút quyết định thì nó bắt đầu dao động (do dự, ngần ngại); я ~а́лся в вы́боре tôi do dự (lưỡng lự, ngần ngừ, phân vân) không biết lựa chọn gì

коле́блющ||ийся *прил.* 1.(*дрожащий*) lay động, rung động, chập chờn; ~еeся пла́мя свечи́ ngọn nến lay động (chập chờn); ~ие те́ни những bóng đen chập chờn (rung động); 2. (*нестойкий*) dao động, ngập ngừng, nghiêng ngả, lưỡng lự; 3. *в знач. сущ. м.* người dao động (ngập ngừng, ngả nghiêng); ~ихся среди́ нас нет trong số chúng ta không có người dao động (ngả nghiêng)

коленко́р *м.* vải sơn; ✧ э́то совсе́м друго́й ~ nếu thế thì đã là chuyện khác rồi

коленко́ровый *прил.* (thuộc về) vải sơn

коле́нный *прил.* (thuộc về) đầu gối, gối; ~ суста́в khớp gối

коле́н||о *с.* (*мн.* ~а, ~и, ~ья) 1. (*мн.* ~и) đầu gối, gối; (*сустав*) khớp gối; стоя́ть на ~ях quỳ; 2. (*мн.* ~и) đùi; посади́ть ребёнка к себе́ на ~и đặt em bé ngồi lên đùi; 3. (*мн.* ~ья, ~а) *тех.* (*изгиб*) khuỷu, khớp, gấp khúc; 4. (*мн.* ~ья) *бот.* đốt, gióng, lóng, thân; ~ья бамбу́ка đốt (gióng, lóng) tre; 5. (*мн.* ~а) (*поколение в родословной*) nhánh, chi, phái; ✧ ему́ мо́ре по ~, по ~а ≅ nó coi trời bằng vung; nó chẳng sợ cái gì hết; поста́вить кого́-л. на ~и bắt ai quỳ gối, bắt ai khuất phục

коленопреклоне́ние *с. уст.* (sự) quỳ lạy, bái lạy, đảnh lễ

коле́нце *с.*: вы́кинуть ~ *разг.* ≅ chơi cho một vố

коле́нчатый *прил. тех.* (có) khuỷu, khớp, gấp khúc; ~ вал trục khuỷu (khớp, gấp khúc)

ко́лер *м. иск.* sắc, màu; табли́ца ~ов bảng màu

колеси́ть *несов. разг.* 1. (*ехать не прямым путем*) đi quanh co, đi đường vòng; 2. (*разъезжать*) đi khắp đó đây, đi nhiều nơi, đi khắp nơi; ~ по всему́ све́ту ngao du thế giới, chu du thiên hạ

колесни́ца *ж.* xe; погреба́льная ~ xe tang, linh xa, cữu xa

колёсн||ый *прил.* 1. (thuộc về) bánh xe, bánh; ~ая мазь mỡ bôi bánh; 2. (*на колёсах*) (có, chạy bằng) bánh; ~ тра́ктор máy kéo chạy bánh

колес||о́ *с.* (*мн.* колёса) bánh xe, bánh; веду́щее ~ bánh dẫn, bánh xe dẫn động; рулево́е ~ bánh (tay) lái, vô lăng; ✧ верте́ться как бе́лка в ~é bận đầu tắt mặt tối, bận chúi mũi chúi lái, bận rộn túi bụi, chạy ngược chạy xuôi; грудь ~о́м ngực gồ; вставля́ть па́лки в колёса ≅ thọc (chọc) gậy bánh xe

колесова́ние *с. ист.* (sự) hành hình trên bánh xe

колесова́ть *несов. и сов.* (*В*) *ист.* hành hình... trên bánh xe

коле||я́ *ж.* 1. (*наезженная*) vết xe, vết bánh xe; 2. *ж.-д.* khổ đường ray, đường ray; ✧ войти́ в ~ю đi vào nền nếp (nề nếp), trở lại bình thường; вы́бить кого́-л. из ~и́ làm ai mất nền nếp (nề nếp) bình thường

ко́ли *союз уст., разг.* nếu, nếu như; (уж) ~ на то пошло́ nếu thế thì..., đã thế thì...

коли́бри *м. и ж. нескл. зоол.* chim ruồi, chim ong, chim hút mật, chim bã trầu (*Trochilidae*)

ко́лики *мн.* (*ед.* ко́лика *ж.*) *мед.* (cơn) đau bụng, đau bụng quặn, đau bão, đau sỏi

колирова́ть *несов. и сов.* (*В*) ghép (*cây*)

колиро́вка *ж.* (sự) ghép (*cây*)

коли́т *м. мед.* (chứng) viêm kết tràng, viêm ruột kết

коли́чественный *прил.* (thuộc về) số lượng; ✧ ~ ана́лиз *хим.* phép phân tích định lượng; ~ ме́тод *мат.* phương pháp định lượng

коли́честв||о *с.* số lượng; *филос. тж.* lượng; (*число*) số; большо́е ~ số lượng lớn, đông, nhiều; перехо́д ~а в ка́чество *филос.* lượng đổi thành chất

ко́лк||ий I *прил.* 1. (*колючий*) có gai, đâm, chích, châm; 2. *перен.* (*язвительный*) châm chọc, châm chích, châm biếm; ~ие слова́ lời nói châm chọc

ко́лк||ий II *прил. разг.* (*легко раскалывающийся*) dễ chẻ, dễ bổ; ~ие дрова́ củi dễ bổ

ко́лкост||ь *ж.* (lời) châm chọc, châm chích, châm biếm, nói xỏ; говори́ть ~и nói châm chọc, nói châm chích, nói xóc óc, nói móc, nói kháy, nói xỏ; đốt (*разг.*)

коллаборацион и́ст *м.* kẻ hợp tác (*với địch*)

коллаборацион и́зм *м. полит.* chủ trương hợp tác (*với địch*)

коллаборацион и́стский *прил.* (thuộc về) kẻ hợp tác (*với địch*)

колла́пс *м.* 1. *мед.* (sự) xẹp; 2. *физ., астр.* collapse, (sự) xẹp; гравитацио́нный ~ collapse hấp dẫn, (sự) xẹp hấp dẫn (*sự co rút vật chất sao đến mức tai hoạ do lực hấp dẫn*)

колле́га *м. и ж.* đồng nghiệp, đồng sự, đồng liêu, cộng sự, cùng nghề

коллегиа́льно *нареч.* (một cách) tập thể, làm chung

коллегиа́льность *ж.* (sự, tính) tập thể; (*руководства*) (sự) lãnh đạo tập thể

коллегиа́льн||ый *прил.* tập thể, làm chung; ~ое реше́ние quyết định tập thể

колле́гия *ж.* 1. ban phụ trách, ban cán sự, hội đồng lãnh đạo, ban, bộ; редакцио́нная ~ ban (bộ) biên tập; 2. đoàn; ~ адвока́тов luật sư đoàn, đoàn luật sư

ко́лле́дж *м.* (*в Англии и США*) collège, trường trung học hay cao đẳng (*ở Anh, Mỹ*); (*в современной России*) trường trung học (*ở Nga hiện nay*)

колле́ж *м.* (*во Франции, Бельгии и Швейцарии*) collège, trường trung học (*ở Pháp, Bỉ, Thuỵ Sĩ*)

коллекти́в *м.* tập thể; нау́чный ~ tập thể cán bộ khoa học; ~ заво́да tập thể công nhân viên nhà máy; трудово́й ~ tập thể lao động

коллективиза́ция *ж.* (sự) tập thể hoá; ~ се́льского хозя́йства tập thể hoá nông nghiệp

коллективизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) tập thể hoá

коллективи́зм *м.* (chủ nghĩa, tinh thần) tập thể

коллекти́вно *нареч.* (một cách) tập thể

коллекти́вность *ж.* (sự, tính) tập thể

коллекти́вн||ый *прил.* (có tính) tập thể; ~ое хозя́йство kinh tế (doanh nghiệp) tập thể; (*колхоз*) nông trang tập thể; ~ое руково́дство lãnh đạo tập thể; систе́ма ~ой безопа́сности hệ thống an ninh tập thể; ✧ ~ договóр hợp đồng tập thể

колле́ктор *м.* 1. (*учреждение*) (cơ quan) thu phát, phân phối; библиоте́чный ~ cơ quan phân phối sách; 2. *эл.* collector, colecto, cái góp điện, cổ góp điện,; 3. *тех.* (*труба*) ống tập hợp, ống góp, ống thu

коллекционе́р *м*, người sưu tập

коллекциони́ровани||е *с.* (sự) sưu tập, thu thập, sưu tầm; страсть к ~ю tính ham mê sưu tập

коллекциони́ровать *несов.* (*В*) sưu tập, thu thập, sưu tầm, góp nhặt

коллекцио́нный *прил.* (thuộc về) collection, sưu tập, thu thập

колле́кция *ж.* collection, (bộ) sưu tập; ~ карти́н collection tranh, (bộ) sưu tập tranh

колли́зия *ж.* (sự) va chạm, xung đột, đụng chạm, mâu thuẫn

колло́дий *м. хим.* collodion, colodi

колло́ид *м. хим.* chất keo

колло́идн||ый *прил. хим.*. (thuộc về) chất keo; ~ая хи́мия hoá học chất keo

колло́квиум *м.* 1. (*беседа*) (buổi) mạn đàm với sinh viên; 2. (*совещание*) hội nghị

колоброди́ть *несов. разг.* 1. (*слоняться*) lang thang, la cà, láng cháng, xẩn vẩn, chàng màng; 2. (*озорничать*) nghịch, nghịch ngợm, tinh nghịch

коловоро́т *м. тех.* khoan quay tay

кологари́фм *м. мат.* cologarithm, cologarit; cologa (*сокр.*)

коло́д||а I *ж.* 1. (*лежачее бревно*) khúc gỗ nằm; *перен.* người béo phục phịch; 2. (*обрубок бревна*) súc gỗ; 3. (*у́лья*) bọng ong, bộng ong; (*жёлоб*) máng; (*коры́та*) máng ăn, máng giặt; (*гроб*) cỗ quan tài, áo quan; ✧ че́рез пе́нь ~у làm cẩu thả (nhuế nhoá, qua quít, lề mề)

коло́да II *ж.* (*комплект карт*) cỗ (bộ) bài

коло́дезн||ый *прил.* (thuộc về) giếng; ~ая вода́ nước giếng

коло́д||ец *м.* 1. giếng; достава́ть во́ду из ~ца múc nước giếng; 2.: ша́хтный ~ giếng mỏ; смотрово́й ~ giếng quan sát; ✧ не плюй в ~, пригоди́тся воды́ напи́ться *посл.* ≅ đừng chê cơm nguội, có khi đói lòng; đừng nhổ xuống giếng, có khi cần uống

коло́дк||а *ж.* 1. (*при шитье обуви*) khuôn giày; (*для сохранения формы, обуви*) nong giày; 2. (*тормоза*) má phanh, guốc phanh; 3. (*орденская*) cuống huân chương; 4. *мн.*: ~и (*для преступников*) gông, cùm, tróng, già giang; ✧ все на одну́ ~у tất cả đều giống nhau (đều như nhau)

коло́к *м.* (*у скрипки и т. п.*) trục dây đàn

ко́локол *м.* 1. chuông; уда́рить в ~ đánh (khua, thỉnh *рел.*) chuông; 2. *тех.*: водола́зный ~ chuông lặn, tiềm thuỷ khí

колоко́льный *прил.* (thuộc về) chuông; ~ звон tiếng chuông

колоко́льн||я *ж.* lầu (gác) chuông; ✧ смотре́ть на что́-л. со свое́й ~и suy bụng ta, suy xét cái gì theo cách nhìn thiển cận của mình; отзвони́л и с ~и доло́й ≅ đánh trống bỏ dùi (*погов.*)

колоко́льчик *м.* 1. chuông con (nhỏ); 2. (*травянистое растение*) (cây) hoa chuông, phong lệnh, cát cánh (*Campanula*)

коло́н *м. ист.* lệ nông

колона́т *м. ист.* chế độ lệ nông

колониали́зм *м.* (chủ nghĩa, chế độ) thực dân

колониа́ль||ый *прил.* (thuộc về) thuộc địa; (*владеющий колониями*) có thuộc địa; (*колонизаторский*) thực dân; ~ая систе́ма hệ thống thuộc địa; ~ая поли́тика chính sách thuộc địa (thực dân); ~ые держа́вы (các) cường quốc thực dân, nước lớn có thuộc địa; ~ гнёт ách thực dân (thuộc địa)

колониза́тор *м.* kẻ theo chủ nghĩa thực dân, kẻ thực dân

колониза́ция *ж.* 1. (*превращение в колонию*) (sự) thực dân hoá, chiếm làm thuộc địa; 2. (*заселение*) (sự) di dân, doanh điền

колониза́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*превращать в колонию*) thực dân hoá, chiếm... làm (biến... thành) thuộc địa; 2. (*заселять*) di dân, doanh điền

колони́ст *м.* người di dân, colon

коло́ния *ж.* 1. (*страна*) (xứ, nước) thuộc địa; 2. (*поселе́ние*) vùng (khu) di dân; 3. (*землячество*) hội đồng hương (đồng bang, kiều dân); 4. (*исправительная и т. п.*) trại; де́тская трудова́я воспита́тельная ~ trại lao động cải tạo thiếu niên; 5. *биол.* quần đoàn, tập đoàn, đàn, bầy; ~ пингви́нов quần đoàn (đàn) chim cánh cụt; ~ кора́ллов quần đoàn san hô; бактериа́льная ~ tập đoàn vi khuẩn, khuẩn lạc

коло́нка *ж.* 1. (*в газете, книге и т.п.*) cột; ~ цифр cột chữ số; 2. (*приспособление*) trụ, cột, tháp; (*в ванной*) thùng đun nước; водопрово́дная ~ trụ (cột, máy, vòi) nước; бензи́новая ~ trụ (cột, cây) xăng

колонко́в||ый *прил.* (thuộc về) chồn Sibiria; ~ая ки́сточка bút lông chồn

коло́нна *ж.* 1. *архит.* cột, trụ, cột nhà; 2. (*строй*) khối dọc, tung đội, đội ngũ, đoàn; похо́дная ~ khối dọc (tung đội) hành quân; ~ демонстра́нтов đoàn người biểu tình; ~ автомаши́н đoàn ôtô; ✧ пя́тая ~ đội quân thứ năm

колонна́да *ж.* hàng (dãy) cột, hàng trụ

коло́нный *прил.* (có) cột; ~ зал phòng khánh tiết

колоно́к *м. зоол.* chồn Siberia (*Mustela sibirica*)

колонти́тул *м. полигр.* tên sách đầu trang, tít cột

колонци́фра *ж. полигр.* số trang

колорату́ра *ж. муз.* (tiếng, nét) rung, ngân, láy, lèo

колорату́рн||ый *прил.*: ~ое сопра́но soprano (giọng nữ cao) ngân

колори́метр *м.* máy đo màu

колори́т *м.* 1. (sự) tô màu, phối màu; 2. *перен.* bản sắc, màu sắc, đặc tính; (*оттенок*) sắc độ, sắc thái; ме́стный ~ bản sắc (sắc thái, màu sắc, đặc tính) địa phương; ~ эпо́хи màu sắc (bản sắc, đặc tính) của thời đại

колори́тно *нареч.* (một cách) sặc sỡ, rực rỡ, tươi đẹp

колори́тность *ж.* 1. (sự, tính) sặc sỡ, rực rỡ, tươi đẹp; 2. *перен.* bản sắc, sắc thái, màu sắc riêng

колори́тный *прил.* 1. (có) nhiều màu, sặc sỡ; (*красочный*) rực rỡ, tươi đẹp; ~ пейза́ж phong cảnh tươi đẹp (rực rỡ); 2. *перен.* (có, nổi rõ, giàu) bản sắc, sắc thái, màu sắc riêng, đặc tính

ко́лос *м.* bông, chẹn, gié; ри́совый ~ bông (chẹn, gié) lúa

колоси́стый *прил.* sai (nhiều) bông

колоси́ться *несов.* trỗ (ra, đâm) bông

колосни́ки *мн.* (*ед.* колосни́к *м.*) 1. *тех.* tấm gang mắt cáo, rá lò, (thành) ghi lò, vỉ lò; 2. *театр.* khung mắc phông màn

колосников||ый *прил.*: ~ая решётка *тех.* tấm gang mắt cáo, rá lò, (thành) ghi lò, vỉ lò

колосовы́е *мн.* (*скл. как прил.*) *бот.* thực vật họ lúa, cây ngũ cốc

колосс *м.* 1. (*статуя*) (pho) tượng khổng lồ; 2. *книжн.* (*о человеке*) vĩ nhân, cự nhân; ✧ ~ на гли́няных ногáх người khổng lồ chân đất sét

колосса́льно *нареч.* (một cách) vĩ đại, kỳ vĩ, đồ sộ, lớn lao

колосса́льность *ж.* (sự, tính chất) vĩ đại, kỳ vĩ, đồ sộ, lớn lao

колосса́льный *прил.* khổng lồ, vĩ đại, kỳ vĩ, đồ sộ, lớn lao, to tát, kếch xù

колоти́ть *несов.* 1. (по *Д*, в *В*) (*ударять*) đập, đấm, dộng, nện, gõ; ~ в дверь đập (đấm, dộng, gõ) cửa; 2. (*В*) *разг.* (*бить*) đấm, đánh, thụi, ục, giọt, choảng, nện, thoi; 3. (*В*) *разг.* (*разбивать*) đập vỡ, đánh vỡ; ✧ его́ коло́тит лихора́дка cậu ta run lên trong cơn sốt

колоти́ться *несов. разг.* đập; се́рдце коло́тится tim đập, trống ngực đập; ~ голово́й об сте́ну đập đầu vào tường

колоту́шка *ж.* 1. (*деревянный молоток*) búa gỗ; 2. (*сторожа*) (cái) mõ; 3. *разг.* (*удар кулаком*) (cú) đánh, đấm, nện, thụi, ục

ко́лот||ый I *прил.* (*проколотый*) (do) bị đâm; ~ая ра́на vết đâm

ко́лот||ый II *прил.* (*разбитый на куски*) (bị) đập vỡ, tán nhỏ; ~ са́хар đường cục; ~ые дрова́ củi đã bổ (chẻ rồi)

коло́ть I, кольну́ть (*В*) 1. (*остриём*) châm, chích, đâm, thọc, chọc; 2. *тк. несов.* (*пронзать оружием*) đâm; 3. *перен.* (*задевать язвительными замечаниями*) châm chọc, châm chích, châm biếm, nói xóc óc, nói móc, nói xỏ; đốt (*разг.*); 4. *тк. несов.* (*убивать скот*) chọc tiết, giết; 5. *безл.*: у меня́ ко́лет в боку́ tôi bị đau nhói ở hông; ✧ пра́вда глаза́ ко́лет *посл.* ≅ thuốc đắng dã tật, nói thật mất lòng; lời ngay trái tai; trung ngôn nghịch nhĩ; ~ глаза́ кому́-л. че́м-л. làm ai xấu hổ (khó chịu) vì cái gì

коло́ть II *несов.* (*В*) (*дробить*) bổ, chẻ, đập vỡ, ghè, tách... ra; ~ дрова́ bổ (chẻ) củi; ~ оре́хи đập (ghè vỡ) hạt hồ đào; ~ са́хар đập vỡ cục đường

ко́лотье *с.*, **колотьё** *с. разг.* (sự) đau chói, đau nhói; ~ в боку́ đau chói (đau nhói) mạn sườn

коло́ться I *несов.* (*вызывать ощущение укола*) đâm, châm, chích, làm đau; ка́ктус ко́лется cây xương rồng đâm đau

коло́ться II *несов.* (*поддаваться колке*) (bị) vỡ, tán nhỏ; легко́ ~ dễ tán nhỏ

колоше́ние *с.* (sự) đâm bông

колошни́к *м. тех.* cổ lò, đỉnh lò

колошнико́вый *прил.*: ~ газ khí lò cao

колпа́к *м.* 1. (*головной убор*) mũ ni, mũ không vành, mũ bonnê; ночно́й ~ mũ ngủ; 2. (*для лампы*) chụp đèn, chao đèn; 3. (*защитный*) nắp, lồng che, chuông; ✧ жить под стекля́нным ~о́м sống trong lồng kính, sống xa rời thực tế, thu mình trong tháp ngà; быть под ~ом bị theo dõi

колпачо́к *м.* (*газокалильный*) măng sông

колту́н *м. вет., мед.* lông (tóc) rối

колумба́рий *м.* nhà để bình hài cốt (*đã hoả táng*)

колумни́ст *м.* người phụ trách chuyên mục (*trên báo*)

колу́н *м.* búa (rìu) bổ củi

колхо́з *м. ист.* nông trang tập thể; nông trang (*сокр.*)

колхо́зни||к *м.*, **~ца** *ж. ист.* nông trang viên

колхо́зн||ый *прил. ист.* (thuộc về) nông trang tập thể; ~ строй chế độ nông trang tập thể; ~ая со́бственность sở hữu nông trang tập thể; ~ ры́нок chợ nông trang; ~ое крестья́нство (tầng lớp) nông dân tập thể

колча́н *м.* ống tên, bao tên

колчеда́н *м. мин.* pyrit, pirit, hợp chất sulfur sắt

колчено́гий *прил. разг.* thọt chân, thọt

колы́бел||ь *ж.* 1. nôi; 2. *перен.* cái nôi, quê hương, nơi chôn nhau cắt rốn, nơi khởi nguyên, nơi phát sinh; ✧ с ~и từ buổi sơ niên, từ lúc còn nhỏ, từ thuở ấu thơ

колыбе́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) nôi; ~ая пе́сня (bài) hát ru; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая *см.* ~ая пе́сня

колыма́га *м. уст.* (cỗ) xe ngựa (*bốn bánh, có mui che*)

колыха́ние *с.* (sự) rung rinh, lay động; lúc lắc, đu đưa (*ср.* колыха́ть)

колыха́ть, колыхну́ть (*В*) (*о ветре*) rung rinh, lay động, lay; (*покачивать*) lúc lắc, đu đưa, rung, lắc; ве́тер колы́шет листву́ gió rung rinh cành lá (lay động lá cây)

колыха́ться, колыхну́ться rung rinh, lay động, lúc lắc, đu đưa, chao đảo; (*о флаге*) phấp phới, tung bay; (*о лодке*) tròng trành, bập bềnh, lúc lắc; (*о груди*) rung rinh; (*о пламени*) hừng hực, bốc lên; (*о поверхности воды*) gợn sóng, nhấp nhô

колыхну́ть(ся) *сов. см.* колыха́ть(ся)

ко́лышек *м.* cọc nhỏ, cọc con

коль *союз уст. см.* ко́ли; ~ ско́ро nếu, giá, nếu như, giá như

кольдкре́м *м.* kem bôi da

колье́ *с. нескл.* chuỗi ngọc, chuỗi hạt trai, chuỗi hạt

кольну́ть *сов. см.* коло́ть I 1, 3, 5

кольра́би *ж. нескл. бот.* (cây) su hào (*Brassica oleracea caulorapa*)

кольт *м.* súng colt (côn)

кольцева́ние *с.* (*птиц, рыб*) (sự) đeo vòng, thắt vòng, buộc vòng

кольцева́ть *несов.* (*В*) (*птиц, рыб*) đeo (thắt, buộc) vòng

кольцеви́дный *прил. см.* кольцеобра́зный

кольцев||о́й *прил.* (theo) đường vòng, đường vành đai; ~а́я доро́га đường vành đai

кольцеобра́зный *прил.* (có) hình xuyến, hình vòng, dạng vành, hình khuyên

кольц||о́ *с.* 1. (*круг*) vòng, vành; khuyên; khoen (*разг.*); ~ для ключе́й vòng đeo chìa khoá; гимнасти́ческие ко́льца *спорт.* vòng treo, vòng; 2. (*на пальце*) nhẫn; ~ с бриллиа́нтом nhẫn đính kim cương; обруча́льное ~ nhẫn cưới; 3. (*маршрут метро, автобуса и т. п.*) đường vành đai, đường vòng; 4. *в знач. нареч.*: ~о́м vòng, quanh, tròn, vòng quanh, khoanh tròn; свернýться ~о́м nằm khoanh tròn; ✧ ~ окруже́ния *воен.* vòng vây; ко́льца Сату́рна *астр.* các vành (vành sáng, vòng) của sao Thổ

ко́льчатый *прил.* (có) đốt, vòng

кольчу́га *ж. ист.* giáp bào, áo giáp (*bằng lưới sắt*)

колю́ч||ий *прил.* 1. (*с колючками*) (có) gai; ~ая про́волока dây thép gai, (dây) kẽm gai; 2. (*колющийся*) nhọn, chích, châm chích; ~ая борода́ râu tua tủa chích đau; ~ая пыль bụi rát mặt; 3. *перен.* (*язвительный, злой*) châm chọc, châm chích, xỏ xiên, châm biếm; ~ взгляд cái nhìn châm chọc (hằn học, xoi mói, xỏ xiên)

колю́чка *ж.* (cái) gai

ко́лющ||ий *прил.*: ~ая боль (сơn) đau nhói, đau chói, đau buốt; ~ее ору́жие vũ khí để đâm (*mác, lê, đao, thương...*)

коля́ска *ж.* 1. (*экипаж*) xe ngựa bốn bánh; 2. (*детская*) xe nôi, xe đẩy; 3.: инвали́дная ~ xe lăn; 4. (*мотоцикла*) xuồng môtô (xe máy)

коля́ска-су́мка *ж.* túi kéo, túi lăn, túi có bánh

ком I *м.* (*мн.*: ~ья) cục, hòn, nắm; ~ земли́ cục (hòn) đất; сне́жный ~ nắm (hòn) tuyết; ✧ ~ в го́рле стои́т, ~ подкати́л к го́рлу nghẹn ngào, nghẹn cổ

ком II *П от* кто

ко́ма *ж. мед.* hôn mê

кома́нд||а *ж.* 1. (*приказание*) khẩu lệnh, mệnh lệnh, lệnh; *спорт.* hiệu lệnh, lệnh; *информ.* lệnh, lệnh máy; по ~е theo lệnh; дать ~у ra lệnh, hạ lệnh; 2. (*начальствование*) (sự, quyền) chỉ huy; под ~ой кого́-л. dưới quyền chỉ huy của ai; dưới trướng ai (*разг.*); приня́ть ~у над ке́м-л. nhận chỉ huy ai; 3. (*воинская часть*) đội, đoàn, phân đội; 4. (*специальная группа*) đội, đoàn; спаса́тельная ~ đội cứu nạn; 5. (*экипаж судна*) đội thuỷ thủ, đội tàu, thuyền bộ; 6. (*спортивный коллектив*) đội; волейбо́льная ~ đội bóng chuyền; футбо́льная ~ đội bóng đá; 7. *разг.* (*группа связанных чем-л. людей, чьё-л. окружение*) êkip, ê-kíp; ~ президе́нта êkip (ê-kíp) của tổng thống; ~ единомы́шленников êkip/ê-kíp những người cùng tư tưởng (cùng quan điểm); ✧ как по ~е cùng một lúc, đồng loạt; пода́ть ра́порт по ~е *воен.* báo cáo thủ trưởng

командá́рм *м.* (кома́ндующий а́рмией) tư lệnh tập đoàn quân

командир *м.* 1. *воен.* người (sĩ quan, cán bộ) chỉ huy, chỉ huy trưởng; ~ полка́ trung đoàn trưởng; ~ корабля́ thuyền trưởng, hạm trưởng; ~ подво́дной ло́дки chỉ huy trưởng tàu ngầm; 2. (*руководитель*) người lãnh đạo (phụ trách, chỉ huy); ~ы произво́дства những người lãnh đạo sản xuất

командирова́ние *с.* (sự) phái đi công tác, phái đi công cán

командиро́ванный *м.* người đi công tác (công cán)

командирова́ть *несов. и сов.* (*В*) phái... đi công tác (công cán)

командиро́вк||а *ж.* 1. (*служебное поручение*) công cán, công vụ; получи́ть ~у nhận công vụ, được phái đi công tác (công cán); 2. (*служебная поездка*) (chuyến) đi công tác, đi công cán, công vụ; нау́чная ~ chuyến đi công tác khoa học; в ~е đi công tác (công cán)

командиро́вочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đi công tác, công cán, công vụ; ~ые де́ньги công tác phí; ~ое удостовере́ние công lệnh, công vụ lệnh; 2. *в знач. сущ.*: ~ые *мн.* công tác phí; получи́ть ~ые lĩnh công tác phí

командирский *прил.* (thuộc về) người chỉ huy; ~ танк xe tăng đi đầu

кома́ндно-администрати́вн||ый *прил.*: ~ые ме́тоды хозя́йствования các phương pháp hành chính mệnh lệnh trong việc điều hành kinh tế

кома́ндно-наблюда́тельный *прил.*: ~ пункт *воен.* đài quan sát-chỉ huy

кома́нд||ый *прил.* (thuộc về) lệnh, mệnh lệnh; chỉ huy; đội (*ср.* кома́нда); ~ые слова́ khẩu lệnh, lệnh miệng; ~ язы́к *информ.* ngôn ngữ lệnh; ~ое соревнова́ние *спорт.* (cuộc) thi đấu đồng đội; ~ое пе́рвенство *спорт.* (giải) vô địch đồng đội; ~ приз *спорт.* giải toàn đội; ~ое положе́ние vị trí đứng đầu, cương vị lãnh đạo; ✧ ~ая высота́ *воен.* điểm cao khống chế, cao điểm chế ngự; ~ пункт *воен.* sở chỉ huy, chỉ huy sở; ~ соста́в *воен.* (đội ngũ) cán bộ chỉ huy; *перен.* (đội ngũ) cán bộ lãnh đạo; ~ая экономика (nền) kinh tế chỉ huy; ~ ме́тод phương pháp mệnh lệnh

кома́ндование *с.* 1. (*действие*) (sự, quyền) chỉ huy; приня́ть ~ nhận quyền chỉ huy; сдать ~ giao quyền chỉ huy; под ~м кого́-л. dưới quyền chỉ huy của ai; dưới trướng ai (*разг.*); 2. *собир.* ban (bộ) chỉ huy, bộ tư lệnh; гла́вное ~ bộ tổng tư lệnh; верхо́вное ~ bộ tổng tư lệnh tối cao

кома́ндовать *несов.* 1. (*отдавать команду*) ra (hạ, xuống) lệnh; 2. (*Т*) (*руководить*) chỉ huy; ~ полко́м chỉ huy trung đoàn; 3. (*Т, над Т*) *разг.* (*распоряжаться*) điều khiển, sai khiến, chỉ huy; ~ людьми́ sai khiến mọi người

командо́р *м.* 1. *ист.* huân tước thượng cấp; 2. (*яхт-клуба*) chủ tịch câu lạc bộ thuyền buồm; 3. *спорт.* người chỉ huy cuộc đua

кома́ндос *м. см.* комма́ндос

кома́ндующий 1. *прич. от* кома́ндовать; 2. *в знач. сущ. м.* chỉ huy trưởng, tư lệnh, tư lệnh trưởng; ~ а́рмией *см.* командарм; ~ фро́нтом tư lệnh phương diện quân

кома́р *м.* muỗi (*Culex*); ✧ ~ но́су не подто́чит *погов.* không thể nào bắt bẻ vào đâu được, không thể nào kiếm chuyện được

комато́зн||ый *прил. мед.* (thuộc về) hôn mê; ~ое состоя́ние trạng thái hôn mê

комба́йн *м.* máy liên hợp, máy; зерново́й ~ máy liên hợp gặt đập; у́гольный ~ máy liên hợp đào than

комба́йнер *м.* thợ lái máy liên hợp (máy gặt đập)

комба́т *м.* 1. (командир батальо́на) tiểu đoàn trưởng; 2. (*командир батареи*) khẩu đội trưởng

комбе́ды *мн.* (*ед.* комбе́д *м.*) (комите́ты бедноты́) *ист.* (các) uỷ ban bần nông

комбижи́р *м.* chất béo hỗn hợp

комбико́рм *м.* thức ăn hỗn hợp

комбина́т *м.* 1. (*промышленный*) nhà máy liên hợp; металлурги́ческий ~ nhà máy liên hợp luyện kim; целлюло́зно-бума́жный ~ nhà máy liên hợp giấy–cellulos; мясомоло́чный ~ nhà máy liên hợp thịt sữa; 2. (*учебный*) hệ thống các trường chuyên nghiệp, trường liên hợp (*trực thuộc nhà máy*); ✧ ~ бытово́го обслу́живания xí nghiệp phục vụ sinh hoạt

комбина́тор *м. разг.* người đa mưu đa kế (lắm mánh khoé)

комбинацио́нный *прил.* 1. (có) phối hợp, kết hợp; 2. *спорт.* (có, theo) đấu pháp, thế cờ

комбина́ция *ж.* 1. (*сочетание*) (sự, cách) phối hợp, kết hợp; (*соединение*) (sự) liên hợp, tổ hợp; 2. *перен.* (*замысел*) mưu kế, phương kế; 3. *спорт.* đấu pháp; (*в футболе, баскетболе и т. п.*) đường bóng tiến công (phối hợp); (*в шахматах*) thế cờ; 4. (*бельё*) áo lót nữ

комбинезо́н *м.* (bộ) combinezon, áo liền quần, áo quần liền bộ

комбини́рованн||ый *прил.* phối hợp, hỗn hợp, phức hợp; ~ удар cú đánh phối hợp; ~ корм thức ăn hỗn hợp; ~ая эстафе́та (*в плавании*) (môn) bơi tiếp sức hỗn hợp, bơi tiếp sức bốn kiểu; ~ое пла́тье áo dài may ghép vải

комбини́ровать, скомбини́ровать 1. (*В*) phối hợp, liên hợp, kết hợp, tổ

hợp; 2. *разг.* (*строить комбинации*) bày mưu đặt kế

комбри́г *м.* (команди́р брига́ды) lữ đoàn trưởng, lữ trưởng

комди́в *м.* (команди́р диви́зии) sư đoàn trưởng, sư trưởng

комедиа́нт *м.* 1. *уст.* (*актёр*) diễn viên hài kịch; 2. *перен.* đồ phường chèo, kẻ vờ vĩnh, người đạo đức giả

комеди́йный *прил.* (thuộc về) hài kịch, kịch vui

комедио́граф *м.* tác giả hài kịch

коме́ди||я *ж.* 1. (*жанр*) hài kịch, kịch vui; (*произведение*) (vở) hài kịch, kịch vui; музыка́льная ~ nhạc hài kịch; 2. *перен.* chuyện buồn cười (khôi hài); 3. (*пренебр.*) trò hề, tấn tuồng; ✧ разы́грывать ~ю làm ra vẻ, ra mặt đạo đức giả, đóng kịch, làm trò; брось лома́ть ~ю! thôi đừng vờ vĩnh (đừng đóng kịch) nữa!

ко́мель *м.* gốc (gộc) cây

командо́нт *м.* 1. *воен.* chỉ huy trưởng, tư lệnh, tư lệnh quân quản; ~ го́рода tư lệnh thành phố; ~ кре́пости chỉ huy trưởng pháo đài; 2. (*здания, общежития*) người quản lý (quản trị) nhà

командо́нтский *прил.* (thuộc về) chỉ huy trưởng, tư lệnh, tư lệnh quân quản; ~ патру́ль đội tuần tiễu (tuần tra) (*của tư lệnh thành phố*); ✧ ~ час (lệnh) giới nghiêm, thiết quân luật

командату́ра *ж. воен.* bộ tư lệnh quân quản, ban quân quản

коме́та I *ж. астр.* sao chổi, tuệ tinh

коме́та II *ж.* (*пассажирское судно*) tàu cometa, tàu du khách (*loại nhỏ có cánh ngầm*)

коми́зм *м.* (sự, tính) hài, khôi hài, hài hước, buồn cười, trào lộng, hoạt kê

ко́мик *м.* 1. (*актёр*) diễn viên hài; hài (*сокр.*); 2. *перен.* người làm trò

ко́микс *м.* truyện tranh, truyện hình

Коминте́рн *м.* (Коммунисти́ческий Интернационал) *ист.* Komintern, Quốc tế Cộng sản

комиссар *м.* 1. uỷ viên; наро́дный ~ *ист.* dân uỷ, uỷ viên nhân dân; вое́нный ~ а) *ист.* (*политкомиссар*) chính uỷ; б) (*в военкомате*) uỷ viên quân vụ; 2. (*полицейский чиновник*) (viên) cẩm, cò, công an, cảnh sát; ✧ верхо́вный ~ cao uỷ

комиссариа́т *м.*: наро́дный ~ *ист.* bộ dân uỷ, bộ uỷ viên nhân dân; вое́нный ~ phòng quân vụ

комиссионе́р *м. торг.* đại lý, người được uỷ thác, môi giới

комиссио́нн||ый *прил.* 1.: ~ магази́н cửa hàng ký gửi; ~ое вознагражде́ние hoa hồng; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые hoa hồng; брать ~ые ăn (lấy) hoa hồng

коми́ссия *ж.* 1. (*орган*) uỷ ban, hội đồng, uỷ hội, ban; парла́ментская ~ uỷ ban quốc hội (nghị viện); прави́тельственная ~ uỷ ban chính phủ; экзаменацио́нная ~ hội đồng chấm thi (khảo thí); 2. (*поручение*) (việc) đại lý, uỷ thác; брать на ~ю что́-л. nhận bán cái gì lấy hoa hồng

комите́нт *м. торг.* (*доверитель*) người uỷ thác

комите́т *м.* ban, uỷ ban, ban chấp hành; парти́йный ~ đảng uỷ, ban chấp hành đảng bộ; центра́льный ~ uỷ ban (ban chấp hành) trung ương, tổng bộ

коми́ческий *прил.* 1. (thuộc về) hài kịch, kịch vui; ~ актёр diễn viên hài kịch; 2. (*смешной*) khôi hài, hài hước, buồn cười, trào lộng, hoạt kê, lố bịch

коми́чно *нареч.* (một cách) khôi hài, hài hước, buồn cười, trào lộng

коми́чность *ж.* (tính, tính chất) khôi hài, hài hước, buồn cười, trào lộng

коми́чный *прил.* hài, khôi hài, hài hước, buồn cười, trào lộng, hoạt kê

ко́мкать, ско́мкать (*В*) 1. (*мять*) vò nhàu; (*превращать в комок*) bóp vụn, bóp nát; 2. *перен.* (*портить*) làm hỏng, làm hư; (*делать небрежно*) làm qua quít (nhuế nhoá, quấy quá)

комма́ндос *м.* đội commandos (commando)

коммента́р||ий *м.* 1. (*пояснение к тексту*) chú thích, giải thích, bình chú, chú giải, ghi chú, bị chú; 2. *мн.*: ~ии (*рассуждения*) lời bàn, nhận xét, bình luận, bình phẩm, phẩm bình; ✧ ~ии изли́шни rõ quá rồi, chẳng cần phải giải thích (bàn thêm) gì nữa

коммента́тор *м.* bình luận viên, người bình luận (bình chú, chú giải); спорти́вный ~ bình luận viên thể thao

коммента́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* прокоммента́ровать) (*В*) 1. (*текст, книгу*) chú thích, giải thích, ghi chú, bình chú, bị chú, chú giải; 2. (*толковать*) bàn luận, nhận xét, bình luận, bình phẩm, phẩm bình

коммерса́нт *м.* thương gia, nhà buôn, thương nhân, người buôn bán; ме́лкий ~ tiểu thương; кру́пный ~ đại thương gia, nhà buôn lớn

коммерциализа́ция *ж.* (sự) thương mại hoá; ~ медици́ны thương mại hoá y tế (ngành y)

коммерциали́зм *м.* (đầu óc, tư tưởng) con buôn, trục lợi

комме́рция *ж.* (sự, ngành) thương mại, thương nghiệp, buôn bán

комме́рческ||ий *прил.* (thuộc về) thương mại, thương nghiệp, buôn bán; ~ая та́йна bí mật thương mại; ~ банк ngân hàng thương mại; ✧ ~ дире́ктор phó giám đốc phụ trách cung tiêu

коммивояжёр *м.* người chào hàng (chiêu hàng)

комму́на *ж.* 1. công xã; 2. (*административно-территориальная единица*) xã; ✧ Пари́жская ~ *ист.* Công xã Paris; Ba Lê Công xã (*уст.*); наро́дная ~ (*в КНР*) *ист.* công xã nhân dân

коммунали́зм *м.* (thái độ, tinh thần) hận thù giữa các cộng đồng tôn giáo

коммуна́лка *ж. разг. см.* коммуна́льная кварти́ра

коммуна́льн||ый *прил.* 1. (*общественный*) chung, công cộng; 2. (*связанный с городским хозяйством*) công chính, phục vụ lợi ích công cộng; ~ые услу́ги các ngành phục vụ lợi ích công cộng; ~ое хозя́йство sở công chính, sở quản lý công trình công cộng; ~ое строи́тельство xây dựng công trình công cộng; ✧ ~ая кварти́ра căn hộ nhiều gia đình cùng ở, căn nhà đông hộ

коммуна́р *м.* 1. *ист.* chiến sĩ Công xã Paris, uỷ viên công xã; 2. (*член коммуны*) công xã viên

коммуни́зм *м.* chủ nghĩa (chế độ) cộng sản; строи́тельство ~а xây dựng chủ nghĩa (chế độ) cộng sản; нау́чный ~ chủ nghĩa cộng sản khoa học

коммуника́бельность *ж.* (tính) dễ giao thiệp, chan hoà, cởi mở, xởi lởi, quảng giao

коммуника́бельный *прил.* dễ giao thiệp, chan hoà, cởi mở, xởi lởi, quảng giao

коммуникати́вн||ый *прил. лингв.* (để) giao tiếp; ~ая фу́нкция языка́ chức năng giao tiếp của ngôn ngữ

коммуникацио́нн||ый *прил.*: ~ая ли́ния đường giao thông, đường liên lạc

коммуника́ция *ж.* 1. đường giao thông (liên lạc); 2. *лингв.* (sự) giao tiếp

коммуни́ст *м.* người (đảng viên) cộng sản

коммунисти́ческ||ий *прил.* cộng sản chủ nghĩa, cộng sản; ~ое о́бщество xã hội cộng sản; ~ая па́ртия đảng cộng sản; ~ сою́з молодёжи đoàn thanh niên cộng sản; Коммунисти́ческая па́ртия Сове́тского Сою́за *ист.* Đảng cộng sản Liên Xô; ~ое отноше́ние к труду́ thái độ cộng sản đối với lao động

коммуни́стка *ж.* người (nữ đảng viên) cộng sản

коммутати́вн||ый *прил.*: ~ая а́лгебра đại số học giao hoán, (môn) đại số giao hoán

коммута́тор *м.* 1. (*телефонный*) tổng đài; 2. (*переключатель тока*) (cái) chuyển mạch, đảo mạch, đổi chiều

коммута́ция *ж. эл.* (sự) chuyển mạch, đảo mạch

коммюнике́ *с. нескл.* thông cáo, thông báo

ко́мната *ж.* phòng, buồng; кварти́ра из трёх ко́мнат căn hộ ba buồng (phòng); ~ ма́тери и ребёнка phòng dành cho bà mẹ và trẻ con

ко́мнатн||ый *прил.* 1. (thuộc về) phòng, buồng; 2. (*живущий, находящийся в комнатах*) trong phòng, trong nhà; ~ое расте́ние cây cảnh (cây kiểng) trong nhà; ✧ ~ая температу́ра nhiệt độ trong nhà

комо́д *м.* tủ commôt, tủ ngăn

комо́к *м.* cục, hòn, nắm; ~ сне́га cục (hòn, nắm) tuyết; комки́ (*в тесте*) vón hòn, vón cục; ✧ ~ не́рвов người dễ xúc động (dễ cau có, bẳn tính); ~ в го́рле nghẹn ngào, nghẹn cổ

компа́кт-ди́ск *м. информ.* đĩa compact, CD

компа́кт-кассе́та *ж.* casset compact

компа́ктно *нареч.* (một cách) compact, nén chặt, đặc, chặt; dày đặc, san sát; ngắn gọn, gọn

компа́ктность *ж.* (tính, độ) compact, nén chặt, rắn đặc, rắn chắc, đặc, chặt; dày đặc, san sát; ngắn gọn, gọn

компа́ктн||ый *прил.* 1. compact, nén chặt, rắn đặc, rắn chắc, đặc, chặt; ~ая ма́сса khối đặc (đặc sệt); 2. (*с большой плотностью населения*) dày đặc, san sát; зо́на ~ого прожива́ния khu dân cư sống dày đặc; 3. (*краткий, сжатый*) ngắn gọn, gọn; ~ изложе́ние trình bày ngắn gọn (gọn)

компане́йский *прил. разг.* thích đàn đúm, xởi lởi, cởi mở, quảng giao

компа́ни||я *ж.* 1. (*группа людей*) bọn, nhóm, đoàn, nhóm bạn, đoàn người; *пренебр.* cánh, bè phái, đồng bọn, phe lũ, bè lũ; весёлая ~ nhóm bạn (đoàn người) vui vẻ; соста́вьте нам ~ю mời các bạn nhập bọn với chúng tôi; 2. (*торговая, промышленная*) công ty, hãng, hội buôn; э́кспортная ~ công ty xuất khẩu; ✧ за ~ю cùng nhau cho vui; вести́ ~ю с ке́м-л. nhập bọn (giao du, chơi) với ai

компань о́н *м.*, **~ка** *ж.* 1. (*сотоварищ*) bạn, người cùng chơi; (*попутчик*) bạn đường, bạn đồng hành; 2. (*член торговой или промышленной компании*) hội viên cùng công ty (cùng hãng)

компара́тор *м. физ.* máy so

компа́ртия *ж.* (коммунисти́ческая па́ртия) đảng cộng sản

ко́мпас *м.* địa bàn, la bàn; kim chỉ nam

ко́мпасн||ый *прил.* (thuộc về) địa bàn, la bàn; ~ая стре́лка kim địa bàn (la bàn)

компа́унд *м. тех.*: ~-генера́тор máy phát phức hợp; ~-маши́на máy hơi nước phức hợp

компенса́тор *м. тех.* máy bù trừ (điều hoà)

компенсатóрн||ый *прил. мед.* (có thể) điều chỉnh, điều hoà; ~ые спосо́бности органи́зма khả năng điều chỉnh (điều hoà) của cơ thể

компенсацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) đền bù, bồi thường, bồi hoàn, bù trừ; на ~ой осно́ве trên cơ sở bù trừ

компенса́ция *ж.* 1. (sự) đền bù, bồi thường, bồi hoàn, bù trừ, bù lại, bù, các, đền; 2. *тех.* (sự) bổ chính, điều chỉnh, điều hoà, bù trừ

компенси́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. đền bù, bồi thường, bồi hoàn, bù trừ, bù lại, bù, các, đền; 2. *тех.* bổ chính, điều chỉnh, điều hoà, bù trừ

компете́нтно *нареч.* (một cách) thành thạo, am hiểu, sành sỏi

компете́нтность *ж.* I. (*осведомлённость*) (sự, tính) thành thạo, thông thạo, am hiểu, sành sỏi; (*авторитетность*) (sự) có uy tín; 2. (*полномочия*) thẩm quyền, quyền hạn, quyền hành

компете́нтный *прил.* 1. (*сведущий*) thành thạo, thông thạo, am hiểu, sành sỏi; (*авторитетный*) có uy tín; 2. (*полномочный*) có thẩm quyền

компете́нци||я *ж.* 1. (*полномочия*) thẩm quyền; (*права*) quyền hạn, quyền hành, quyền; вне ~и суда́ ngoài thẩm quyền của toà án; 2. (*круг вопросов, в которых кто-л. осведомлён*) (phạm vi, lĩnh vực, sự) hiểu biết, thành thạo, thông thạo; э́то вне мое́й ~и điều đó ngoài sự hiểu biết của tôi, việc đó thì tôi không thạo (không biết); э́то вхо́дит в мою́ ~ю cái đó thuộc phạm vi hiểu biết của tôi

компили́ровать, скомпили́ровать (В) biên toản, biên tập, sưu tập, góp nhặt; (*с отрицательным оттенком*) cóp nhặt

компиля́тор *м.* người biên toản (biên tập, sưu tập); người cóp nhặt (*ср.* компили́ровать)

компиля́ция *ж.* 1. (sự) biên toản, biên tập, sưu tập, góp nhặt; cóp nhặt; 2. (*работа*) tác phẩm biên toản (biên tập); tác phẩm cóp nhặt (*ср.* компили́ровать)

ко́мплекс *м.* 1. (*совокупность предметов, явлений, действий, свойств*) tổng hợp, toàn bộ, phức hợp, phức hệ; ~ явле́ний toàn bộ (tổng hợp, phức hợp) các hiện tượng; ~ гимнасти́ческих упражне́ний toàn bộ (tổng hợp) bài tập thể dục; приро́дный ~ phức hệ tự nhiên; 2. (*совокупность отраслей народного хозяйства или предприятий*) tổ hợp; агропромы́шленный ~ (АПК) tổ hợp nông — công nghiệp; военно-промы́шленный ~ (ВПК) tổ hợp quân sự — công nghiệp; то́пливно-энергети́ческий ~ tổ hợp năng lượng và nhiên liệu; орбита́льный нау́чно-иссле́довательский ~ tổ hợp nghiên cứu khoa học quỹ đạo; животново́дческий ~ tổ hợp chăn nuôi; 3. (*совокупность зданий, сооружений*) tổng thể, quần thể, tổ hợp, phức thể; архитекту́рный ~ tổng thể (quần thể) kiến trúc; 4. *психол.* mặc cảm; *разг.* (*ощущение собственной уязвимости*) mặc cảm tự ty; ~ вины́ mặc cảm tội lỗi; ~ неполноце́нности mặc cảm tự ty; ~ы ну́жно изжива́ть cần trừ bỏ những mặc cảm; она́ я́вно с ~ом rõ ràng là cô ta có mặc cảm

ко́мплекс||ность *ж.* (tính) tổng hợp, phức hợp

комплекс||ова́ть *несов. разг.* mặc cảm, tự ty, rụt rè, e ngại; не ~у́й! đừng mặc cảm (tự ty)!, chớ rụt rè (e ngại)!

ко́мплексн||ый *прил.* tổng hợp, toàn bộ, phức hợp; ~ая механиза́ция сельскохозя́йственных рабо́т cơ khí hoá tổng hợp (toàn bộ) công việc nông nghiệp; ~ая экспеди́ция đoàn khảo sát tổng hợp (toàn diện); ✧ ~ая брига́да đội lao động nhiều nghề, đội sản xuất hỗn hợp

компле́кт *м.* 1. (*набор предметов*) bộ, tập, toàn bộ; *воен.* cơ số; ~ белья́ bộ vải trải giường; ~ инструме́нтов bộ dụng cụ (đồ nghề); ~ газе́ты за́ год tập báo trong một năm; боево́й ~ снаря́дов и мин cơ số đạn và mìn; ~ стрелко́вого ору́жия cơ số vũ khí bộ binh; 2. (*предельное число*) (số) quy định, hạn định; сверх ~а quá số quy định

комплекта́ция *ж.* (sự) cung ứng đủ bộ, cung cấp trọn bộ, trọn bộ

компле́ктный *прил.* (thành) bộ, toàn bộ, trọn bộ, đủ bộ

комплектова́ние *с.* 1. (sự) ghép bộ, sưu tập đủ bộ; 2. (*дополнение до комплекта*) (sự) bổ sung; *воен.* (sự) bổ sung quân số

комплектова́ть *несов.* (*В*) 1. ghép bộ, sắp bộ, sưu tập đủ bộ; 2. (*дополнять до комплекта*) bổ sung; *воен.* bổ sung quân số; ~ библиоте́ку bổ sung sách cho thư viện; ~ полк bổ sung quân số cho trung đoàn

комплекто́вка *ж. полигр.* (sự) ghép các tay sách thành khối

компле́кция *ж.* tạng, thể chất, thể tạng

компли́мент *м.* (lời) khen, khen tụng; (*льстивый*) (lời) tán tụng, khen xã giao, tán dương; (lời) nịnh đầm (*разг.*); сде́лать ~ кому́-л. khen ai, khen xã giao (tán tụng, tán dương) ai; напра́шиваться на ~ gợi ý để người khác khen mình (để được khen)

комплиментáрный *прил. часто неодобр.* hay khen xã giao, khen lấy lòng, nịnh đầm

компози́т *м.* compozit, vật liệu hợp thành (*đặc biệt bền, chắc*)

компози́тный *прил.* (làm bằng) compozit, vật liệu hợp thành; ~ материа́л *см.* компози́т

компози́тор *м.* nhà soạn nhạc, nhạc sĩ

компози́торск||ий *прил.* (thuộc về) nhà soạn nhạc

композицио́нный *прил.* 1. (thuộc về) lý thuyết soạn nhạc; nhạc phẩm; kết cấu, cấu tạo, cấu trúc, bố cục, bố trí; thế cờ (*ср.* компози́ция); 2. (bằng) compozit, vật liệu hợp thành; ~ материа́л *см.* компози́т

компози́ция *ж.* 1. *муз.* (*теория*) lý thuyết soạn nhạc; 2. (*муз. произведение*) nhạc phẩm, bài nhạc, bản nhạc; 3. *иск., лит.* kết cấu, cấu tạo, cấu trúc, bố cục, bố trí; *тех.* phối thể; ~ рома́на bố cục (kết cấu) của tiểu thuyết; 4. *шахм.* thế cờ

компоне́нт *м.* cấu tử, thành phần, hợp phần, thành tố, yếu tố

компонова́ть, скомпонова́ть (*В*) xếp đặt, bố cục, sắp đặt, bố trí; ~ но́мер журна́ла xếp đặt (bố cục, bố trí) bài trong số tạp chí

компоно́вка *ж.* (sự) xếp đặt, bố cục, sắp đặt, bố trí; (*способ, метод*) (cách) xếp đặt, bố cục, sắp đặt, bố trí

компо́ст *м. с.-х.* phân ủ, phân xanh

компо́стн||ый *прил.*: ~ое удобре́ние *см.* компо́ст

компо́стер *м. ж.-д.* (cái, máy) bấm vé, bấm lỗ

компости́ровать, закомпости́ровать, прокомпости́ровать (*В*) bấm vé; (*при пересадке*) đóng dấu vào vé, đóng dấu chuyển tàu; ~ биле́т bấm vé

компо́т *м.* nước compot, nước quả đường, chè quả cây

компрадо́р *м.* người mại bản, má chín

компрадо́рск||ий *прил.* (thuộc về) mại bản; ~ая буржуази́я giai cấp tư sản mại bản

компре́сс *м.* gạc, miếng gạc, vải ép; согрева́ющий ~ gạc nóng; поста́вить ~ đặt gạc

компре́ссор *м. тех.* máy nén khí

компрома́т *м. разг.* tài liệu bôi nhọ (hạ uy tín, làm tổn hại thanh danh); собра́ть ~ на кого́-л. thu thập tài liệu bôi nhọ (tài liệu hạ uy tín) ai

компромети́ровать, скомпромети́ровать (*В*) hạ uy tín, làm tổn hại thanh danh, bôi nhọ, xúc phạm

компроми́сс *м.* (sự) thoả hiệp, nhượng bộ, nhân nhượng; пойти́ на ~ thoả hiệp, nhượng bộ, nhân nhượng

компроми́ссн||ый *прил.* (có tính chất) thoả hiệp, nhượng bộ, nhân nhượng; ~ое реше́ние giải pháp có tính chất thoả hiệp (nhượng bộ, nhân nhượng)

компью́тер *м.* computer, máy điện toán, máy tính điện tử, máy vi tính; máy tính (*сокр.*)

компьютериза́ция *ж.* (sự) computer hoá, điện toán hoá

компьютеризи́ровать *несов. и сов. см.* компьютеризова́ть

компьютеризо́ванный *прил.* (được) computer hoá, điện toán hoá; ~ класс lớp học được computer (điện toán) hoá

компьютеризова́ть *несов. и сов.* (*В*) computer (điện toán) hoá

компью́терн||ый *прил.* (thuộc về) computer, máy điện toán, máy tính điện tử, máy vi tính; máy tính (*сокр.*); ~ая гра́мотность trình độ kiến thức về computer (máy điện toán, máy tính); ~ая анима́ция hoạt hình computer (máy điện toán, máy tính, video); ~ые и́гры trò chơi computer (máy tính, video); ~ая програ́мма chương trình computer (máy điện toán, máy tính); ~ диза́йн vẽ kiểu (thiết kế, trình bày, trang trí) bằng computer; ~ набо́р xếp chữ bằng computer; ~ ви́рус virus computer, sâu máy tính

компью́терщик *м. разг.* 1. chuyên viên computer (máy điện toán, máy tính); 2. lập trình viên

компью́топись *ж.* (sự) đánh máy computer

комсомо́л *м.* (коммунисти́ческий сою́з молодёжи) đoàn Komsomol (thanh niên cộng sản)

комсомо́л||ец *м.*, **~ка** *ж.* đoàn viên Komsomol (thanh niên cộng sản)

комсомо́льск||ий *прил.* (thuộc về) đoàn Komsomol, đoàn thanh niên cộng sản; ~ая организа́ция tổ chức Komsomol, chi đoàn; (*в школе*) hiệu đoàn; ~ое собра́ние hội nghị Komsomol; ~ биле́т thẻ đoàn viên Komsomol (thanh niên cộng sản); по ~ой путёвке do đoàn thanh niên cộng sản phái đi

комсо́рг *м.* (комсомо́льский организа́тор) bí thư chi đoàn Komsomol (thanh niên cộng sản); (*в школе*) bí thư hiệu đoàn Komsomol (thanh niên cộng sản)

комсоста́в *м.* (кома́ндный соста́в) (số, thành phần) cán bộ chỉ huy

кому́ *Д от* кто

комфо́рт *м.* (sự) tiện nghi, tiện lợi, thuận lợi, thoải mái

комфорта́бельный *прил. см.* комфо́ртный

комфо́ртно *нареч.* (một cách) tiện nghi, tiện lợi, thuận lợi, thoải mái, dễ chịu; почу́вствовать себя́ ~ cảm thấy tiện nghi, thấy thoải mái (dễ chịu)

комфо́ртность *ж.* (sự, tính chất) tiện nghi, tiện lợi, thuận lợi, thoải mái, dễ chịu

комфо́ртн||ый *прил.* tiện nghi, tiện lợi, thuận lợi, thoải mái, dễ chịu; ~ая жизнь cuộc sống tiện nghi (tiện lợi, thuận lợi, thoải mái)

комфорта́бельно *нареч.* (một cách) tiện nghi, tiện lợi

комфорта́бельн||ый *прил.* tiện nghi, tiện lợi; ~ое кре́сло ghế bành tiện lợi; ~ая кварти́ра căn nhà tiện nghi

кон *м.* 1. (*место*) chỗ chơi; *карт.* nơi đặt cửa; 2. (*партия какой-л. игры*) ván

конве́йер *м.* 1. dây chuyền, băng tải, băng chuyền; 2. (*организация труда*) (lối) làm việc theo dây chuyền

конве́йерн||ый *прил.* (thuộc về) dây chuyền, băng tải, băng chuyền; ~ая систе́ма hệ thống sản xuất dây chuyền

конве́кция *ж. физ.* (sự) đối lưu

конвекцио́нный *прил.* đối lưu; ~ пото́к во́здуха luồng (dòng) không khí đối lưu

конве́нт *м.* nghị hội, hội nghị; Национа́льный ~ *ист.* Convention, Hội nghị quốc ước (*ở Pháp, 1792-95*)

конвенцио́нный *прил.* (được) hiệp định quy ước; ~ знак dấu quy ước, dấu bản quyền (tác quyền)

конве́нци||я *ж.* (bản) hiệp định, hiệp ước, công ước; заключа́ть ~ю ký hiệp định (hiệp ước, công ước)

конверге́нци||я *ж.* (sự) hội tụ, đồng quy; теория ~и *эк.* thuyết hội tụ

конверсио́нный *прил.* (để) chuyển đổi, thay đổi; ~ проце́сс quá trình chuyển đổi

конве́рсия *ж.* 1. *фин.* (sự) chuyển đổi, thay đổi điều khoản công trái, phát hành chứng khoán mới thay chứng khoán cũ; ~ за́йма thay đổi điều khoản công trái; 2. *эк.* (sự) chuyển đổi từ công nghiệp thời chiến sang thời bình, chuyển đổi từ công nghiệp quân sự sang công nghiệp hoà bình

конве́рт *м.* phong bì, bì thư, phong thư, bì; ~ с ма́ркой phong bì có tem

конве́ртн||ый *прил.*: ~ая бума́га giấy bao bì

конве́ртер *м. тех.* lò chuyển, lò thổi

конверти́руемость *ж. эк.* (sự, khả năng) chuyển đổi, chuyển nhượng; взаи́мная ~ валют chuyển đổi lẫn nhau của các đơn vị tiền tệ

конверти́руем||ый *прил.* (được, có thể) chuyển đổi; ~ рубль đồng rúp chuyển đổi; ~ая валю́та ngoại tệ chuyển đổi

конво́ир *м.* 1. (*личный*) người hộ tống (hộ vệ); (*для охраны грузов и т.п.*) người áp tải; (*для предупреждения побега*) người áp giải; 2. (*судно*) tàu hộ tống (hộ vệ); (*самолёт*) máy bay hộ tống (hộ vệ)

конвои́ровать *несов.* (*В*) (*для личной охраны*) hộ tống, hộ vệ, vệ tống; (*для охраны грузов и т. п.*) áp tải; (*для предупреждения побега*) áp giải, giải, điệu

конво́й *м.* (*личный*) đoàn hộ tống, đội hộ vệ; (*для охраны грузов и т. п.*) đội áp tải; (*для предупреждения побега*) đội áp giải

конво́йный *в знач. сущ. м. см.* конвоир 1

конвульси́вный *прил.* (thuộc về) động kinh, co giật

конву́льсия *ж.* (chứng, cơn) động kinh, co giật; (*у детей*) sài kinh

конгломера́т *м.* 1. *книжн.* (sự) kết hợp, cố kết; 2. *геол.* kết nham, cuội kết, conglomerat

конгрега́ция *ж.* 1. (*в католической церкви*) giáo đoàn, hội đoàn, hội dòng, hiệp hội; 2. (*в Ватикане*) bộ, thánh bộ

конгре́сс *м.* 1. (*съезд*) đại hội; Всеми́рный ~ сторо́нников ми́ра Đại hội các chiến sĩ bảo vệ hoà bình toàn thế giới; 2. (*парламент*) quốc hội, nghị viện

конгрессме́н *м.* nghị sĩ, nghị viên, dân biểu quốc hội

конгру́энтность *ж. мат.* (tính) toàn đẳng

конгру́энтный *прил.* toàn đẳng

конгру́энция *ж. мат.* (sự, phép) toàn đẳng

кондач||о́к *м.*: с ~ка́ *разг.* (một cách) nhẹ dạ, thiếu chín chắn

конденса́т *м.* chất ngưng tụ, phần ngưng; га́зовый ~ chất ngưng tụ của khí, khí hoá lỏng

конденса́тор *м.* 1. *эл.* cái tụ điện, máy tích điện; 2. (*в теплотехнике*) bình ngưng tụ, nồi ngưng hơi

конденса́торный *прил.* (thuộc về) tụ điện, tích điện

конденсацио́нный *прил.* (thuộc về) ngưng tụ, ngưng kết, tích tụ

конденса́ция *ж.* (sự) ngưng tụ, ngưng kết, tích tụ, ngưng

конденси́ровать *несов. и сов.* (*В*) ngưng tụ, ngưng kết, tích tụ, ngưng

конди́тер *м.* chuyên viên đồ ngọt, thợ làm bánh mứt kẹo

конди́терская *ж.* (*скл. как прил.*) cửa hàng bánh mứt kẹo, hiệu đồ ngọt

конди́терск||ий *прил.* (thuộc về) bánh mứt kẹo, đồ ngọt; ~ие изде́лия bánh mứt kẹo, đồ ngọt; ~ магази́н cửa hàng bánh mứt kẹo, hiệu đồ ngọt; ~ая фа́брика xưởng bánh mứt kẹo, xưởng đồ ngọt

кондиционе́р *м.* máy điều hoà không khí (điều hoà nhiệt độ)

кондициони́рование *с.* (sự) điều hoà, điều tiết; ~ во́здуха điều hoà không khí

кондициони́рованный *прил.*: ~ во́здух không khí đã điều hoà

кондициони́ровать *несов.* (*В*) điều hoà, điều tiết

кондицио́нн||ый *прил.* 1. (*соответствующий кондиции*) (hợp, đủ) tiêu chuẩn, quy cách, điều kiện; ~ые това́ры hàng đủ tiêu chuẩn (quy cách); 2. (*для кондиционирования воздуха*) (để) điều hoà không khí; ~ые установки máy điều hoà không khí (điều hoà nhiệt độ)

конди́ция *ж.* (*норма, стандарт*) tiêu chuẩn, quy cách, điều kiện

кондоми́ниум *м.* 1. (chế độ) cộng quản, quản lý chung; 2. *эк.* (sự) đồng sở hữu ngôi nhà tư; (*дом*) nhà tư đồng sở hữu, nhà tư nhân cộng quản

ко́ндор *м. зоол.* (chim) kền kền, thần ưng (*Vultur gryphus*)

конду́ктор *м.* 1. (*в поезде*) người phụ trách toa tàu; гла́вный ~ trưởng tàu; 2. (*в городском транспорте*) lơ xe, người bán vé

конево́д *м.* chuyên viên nuôi ngựa

конево́дство *с.* (ngành) nuôi ngựa

конево́дческ||ий *прил.* (thuộc về) nuôi ngựa; ~ая фе́рма trại nuôi ngựa

конезаво́д *м.* trại ngựa giống

конёк I *м.* 1. (*излюбленный предмет разговоров*) đề tài ưa (thích thú nhất), sở thích; сесть на своего́ конька́ được nói đến đề tài tủ (thích thú nhất); 2. (*на крыше*) nóc nhà, nóc; ✧ морско́й ~ (*рыба*) cá ngựa, ngư mã (*Hippocampus*)

конёк II *м. см.* коньки́

кон||е́ц *м.* 1. (*окончание*) cuối, đầu mút, mút; (*полное завершение*) (sự) xong, mãn, kết liễu, kết thúc; (*спектакля и т. п.*) (sự) hết; (*заключительная часть*) phần kết thúc (cuối), chung cục; (*какого-л. предмета*) phần cuối; ~ го́да cuối năm; подходи́ть к ~цу sắp hết, gần mãn, sắp xong; день бли́зится к ~цу ngày tàn (sắp hết); ~ верёвки đầu (cuối, đầu mút, mút) dây; ~ па́лки đầu (mút) gậy; доводи́ть до ~ца làm cho xong; с нача́ла до ~ца từ đầu đến (chí) cuối; нача́ло и ~ điểm khởi đầu và điểm kết thúc; положи́ть ~ чему́-л. chấm dứt (kết thúc, kết liễu) việc gì; 2. *перен., разг.* (*смерть*) (sự) chết, từ

trần, qua đời, tận số, cáo chung; bỏ mạng, toi mạng, ngoẻo (*пренебр.*); ему́ прихо́дит ~ giờ cáo chung của nó sắp điểm, nó sắp đến ngày tận số; всё равно́ оди́н ~! ≅ đằng nào cũng chết!; 3. *разг.* (*расстояние*) quãng đường đi; в о́ба ~ца́ cả đi lẫn về; де́лать больши́е ~цы́ đi quãng đường xa; 4. *мор.* dây buộc thuyền, dây thừng, dây cáp (*để tàu cập bến*); ✧ без ~ца́ vô tận, vô cùng, liên miên, rất lâu, rất nhiều; говори́ть без ~ца nói thao thao bất tuyệt, nói dây cà ra dây muống, nói liên chi hồ điệp; до ~ца́ đến cùng, hoàn toàn, xong; под ~ gần cuối, đến cuối, khi gần xong, lúc sắp hết; в ~це́ ~цо́в cuối cùng, rốt cuộc, rút cục, chung quy, cùng kỳ lý; не знать, с како́го ~ца́ начать không biết nên bắt đầu từ đâu; взя́ться не с того́ ~ца́ bắt đầu làm từ chỗ không đúng (không đáng bắt đầu); со всех ~цо́в từ khắp nơi, từ bốn phương, từ mọi ngả; из ~ца́ в ~ từ đầu đến cuối, khắp mọi hướng; во все ~цы́ khắp nơi; и ~цы́ в во́ду phi tang, thủ tiêu đầu mối, xoá hết mọi dấu vết tội lỗi; ~ца́ кра́ю нет vô cùng tận, vô cùng vô tận; па́лка о двух ~ца́х kết cục công việc có thể tốt mà cũng có thể xấu, việc gì cũng có hai mặt trái nhau; едва́ сводить ~цы́ с ~ца́ми sống bữa hôm lo bữa mai, sống túng thiếu, đắp đổi lần hồi; ~ — всему́ де́лу вене́ц *погов.* sự nghiệp hoàn thành nhờ ở kết cục

коне́чно 1. *вводн. сл.* chắc là; ơn, ~, прав chắc là nó nói đúng; 2. *утверд. частица* cố nhiên, dĩ nhiên, tất nhiên, đương nhiên, chuyện, hẳn rồi, đã đành, nhất định rồi; мо́жно мне войти́? — Коне́чно! tôi có vào được không? – Cố nhiên!; tôi vào được chứ? – Được quá đi chứ! (*шутл.*); ~ есть tất nhiên là có!; ~ нет! tất nhiên là không!

коне́чности *мн.* (*ед.* коне́чность *ж.*) tay chân, tứ chi, chi; ве́рхние ~ chi trên, tay; ни́жние ~ chi dưới, chân; пере́дние ~ chân trước; за́дние ~ chân sau

коне́чн||ый *прил.* 1. cuối cùng, tận cùng, tối hậu, cuối, chót; ~ая ста́нция ga cuối; ~ая цель mục đích cuối cùng, cứu cánh; ~ результа́т kết quả cuối cùng, kết cục; ~ая проду́кция thành phẩm, sản phẩm cuối cùng; ~ пункт điểm kết thúc (cuối cùng); ~ бит *информ.* bit ngừng; ~ по́льзователь *информ.* người dùng đầu cuối; 2. *в знач. сущ.*: ~ое *с. филос.* cái hữu hạn; ~ и бесконе́чное cái hữu hạn và cái vô hạn; ✧ в ~ом счёте chung quy, cuối cùng, kết cục, rút cục, rốt cuộc, cùng kỳ lý; ~ая величина́ *мат.* đại lượng (lượng) hữu hạn

кони́на *ж.* thịt ngựa

кони́ческ||ий *прил.* hình nón, hình côn, cônic; ~ая пове́рхность diện tích hình nón, bề mặt hình côn; ~ие сече́ния tiết diện hình nón (cônic), mặt cắt hình côn; ~ая прое́кция phép chiếu hình nón (hình côn); ~ая переда́ча *тех.* truyền động bánh răng côn

конкла́в *м. церк.* mật tuyển viện, hồng y mật viện (*để bầu giáo hoàng*)

конкорда́т *м.* concordat, điều ước (*giữa giáo hoàng và chính phủ*)

конкретиза́ция *ж.* (sự) cụ thể hoá

конкретизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) cụ thể hoá

конкре́тно *нареч.* (một cách) cụ thể

конкре́тность *ж.* (tính) cụ thể; (*точность*) (sự, độ) chính xác; (*ясность*) (sự, độ) rõ ràng

конкре́тн||ый *прил.* cụ thể; (*точный*) chính xác; (*ясный*) rõ ràng; ~ая цель mục đích cụ thể (rõ ràng); ~ое предложе́ние đề nghị cụ thể; ~ые мероприя́тия những phương sách cụ thể; ~ая и́стина *филос.* chân lý cụ thể

конкре́ция *ж. геол.* kết hạch, kết vón

конкубина́т *м. ист.* chế độ lấy vợ hầu, thiếp chế

конку́р *м. спорт.* (môn) concur, thi cưỡi ngựa vượt rào

конкури́ст *м. спорт.* vận động viên concur (thi cưỡi ngựa vượt rào)

конку́рный *м. спорт.* (thuộc về) concur, thi cưỡi ngựa vượt rào

конкуре́нт *м.* người cạnh tranh (ganh đua), đối thủ

конкуре́нтный *прил.* (thuộc về) cạnh tranh, ganh đua

конкурентоспосо́бность *ж. эк.* sức cạnh tranh; ~ това́ра sức cạnh tranh của mặt hàng

конкурентоспосо́бный *прил.* (có, đủ) sức cạnh tranh

конкуре́нци||я *ж.* (sự) cạnh tranh, ganh đua, đua tranh; недобросо́вестная ~ *эк.* cạnh tranh không chính đáng; ✧ вне ~и ngoại hạng, trội hơn cả, không sánh được

конкури́ровать *несов.* (с *Т*, в *П*) cạnh tranh, ganh đua, đua tranh, tranh đua

ко́нкурс *м.* (kỳ, cuộc) thi tuyển, thi; côngcua (*разг.*); ~ на лу́чшую пье́су thi tuyển vở kịch hay nhất; ~ красоты́ cuộc thi sắc đẹp; быть при́нятым в университе́т по ~у được nhận vào trường đại học tổng hợp qua kỳ thi tuyển; замеща́ть до́лжность по ~у giữ chức vụ do thi tuyển; ✧ вне ~а ngoại hạng, trội hơn cả, không sánh được

конкурса́нт *м.* người dự thi (dự tuyển)

ко́нкурсный *прил.* (thuộc về) thi tuyển, thi; ~ экза́мен (cuộc) thi tuyển, thi; côngcua (*разг.*)

ко́нник *м.* lính kỵ binh, kỵ mã

ко́нница *ж.* (đội) kỵ binh, kỵ mã

конногварде́ец *м. ист.* cận vệ binh kỵ mã

конногварде́йский *прил. ист.* (thuộc về) cận vệ binh kỵ mã

коннозаво́дский *прил.* (thuộc về) trại ngựa giống

коннозаво́дство *с.* (môn, ngành, nghề) nuôi ngựa giống

коннозаво́дчик *м.* chủ trại ngựa giống

конноспорти́вный *прил.* (thuộc về) thể thao cưỡi ngựa

ко́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) ngựa; ~ заво́д trại ngựa giống; 2. (*приводимый в движение лошадьми*) (do) ngựa kéo; ~ая тя́га sức kéo bằng ngựa; ~ая артилле́рия pháo binh ngựa kéo, kỵ pháo binh; 3. (*состоящий из всадников*) đi ngựa, cưỡi ngựa, kỵ binh; ~ая мили́ция cảnh sát kỵ binh, cảnh binh đi ngựa; ~ спорт (môn) thể thao cưỡi ngựa

коновал́ *м.* (*плохой врач*) thầy thuốc kém cỏi

коново́д I *м.* giám mã, người trông ngựa

коново́д II *м. разг.* (*зачинщик, вожак*) kẻ đầu têu, đầu nậu, trùm sỏ

ко́новязь *ж.* 1. cọc buộc ngựa (*ngoài trời*); 2. (*верёвка*) dây buộc chân ngựa

конокра́д *м.* kẻ ăn trộm ngựa

конокра́дство *с.* (sự) ăn trộm ngựa

конопа́тить, законопа́тить (*В*) xảm, trét, bịt, bít, nhét, trát; ~ ло́дку xảm (trét) thuyền

конопа́тка *ж.* 1. (*инструмент*) dụng cụ xảm (trét) thuyền; 2. (*материал*) vật liệu xảm (trét) thuyền

конопа́тчик *м.* thợ xảm (trét) thuyền

конопа́чение *с.* (sự) xảm thuyền, trét thuyền

конопа́тый *прил. разг.* (*веснушчатый*) (có) tàn hương, tàn nhang; (*рябой от оспы*) rỗ, rỗ hoa

конопля́ *ж.* (cây) gai dầu, đại ma, gai mèo, lanh mèo, bố đà, tài ma, cần sa (*Cannabis sativa L.*)

конопля́нка *ж. зоол.* chim sẻ lanh (*Acanthis cannabina*)

конопля́н||ый *прил.* (thuộc về) gai dầu, đại ma, gai mèo, lanh mèo, bố đà, tài ma, cần sa; ~ое се́мя hạt gai dầu; ~ое ма́сло dầu gai, dầu đại ma

коноса́мент *м. торг.* vận đơn; застрахо́ванный ~ vận đơn bảo hiểm; сквозно́й ~ vận đơn chở suốt; чи́стый ~ vận đơn hoàn hảo

конса́лтинг *м.* (sự) tư vấn, cố vấn

конса́лтингов||ый *прил.* (thuộc về) tư vấn, cố vấn; ~ая гру́ппа nhóm tư vấn

консе́нсус *м.* (sự) đồng thuận; при́нцип ~а nguyên tắc đồng thuận

консерва́нт *м.* chất bảo quản

консерва́тивно *нареч.* (một cách) bảo thủ, thủ cựu

консерва́тивность *ж.* (tính) bảo thủ, thủ cựu

консерва́тивный *прил.* bảo thủ, thủ cựu

консерва́тизм *м.* tính chất (chủ nghĩa) bảo thủ, tính chất thủ cựu

консерва́тор *м.* 1. người bảo thủ (thủ cựu); 2. (*член партии консерваторов*) đảng viên đảng bảo thủ

консервато́рия *ж.* nhạc viện, học viện âm nhạc

консерва́ция *ж.* 1. (*сохранение*) (sự) duy trì, bảo toàn, bảo quản, bảo tồn; 2. (*приостановка*) (sự) tạm ngừng hoạt động; ~ строи́тельства tạm ngừng công trình xây dựng

консерви́рование *с.* 1. (sự) đóng hộp, làm đồ hộp; 2. *см.* консерва́ция 1

консерви́рованн||ый *прил.* (đóng) hộp; ~ое мя́со thịt hộp

консерви́ровать *несов. и сов.* (*В*) 1. (*превращать в консервы*) đóng hộp, làm đồ hộp; 2. (*сохранять*) duy trì, bảo toàn, bảo quản, ướp, cất, hàm trữ; 3. (*приостанавливать*) tạm ngừng (tạm đình, tạm đình chỉ) hoạt động; ~ предприя́тие tạm ngừng hoạt động của xí nghiệp

консе́рвн||ый *прил.* (thuộc về) đồ hộp; ~ая ба́нка vỏ đồ hộp, ống bơ, hộp; ~ нож dao mở đồ hộp; ~ая фа́брика xưởng đồ hộp (đóng đồ hộp)

консе́рвы *мн.* (*скл. как м.*) 1. đồ hộp, thực phẩm đóng hộp; мясны́е ~ thịt hộp; ры́бные ~ cá hộp; овощны́е ~ rau hộp; 2. (*очки*) kính bảo vệ mắt, kính phòng hộ lao động, kính dưỡng mục

консигна́нт *м. торг.* người uỷ thác bán hàng, người gửi bán

консигнацио́нный *прил.* (thuộc về) uỷ thác bán hàng, đại lý kinh tiêu; ~ догово́р hợp đồng uỷ thác bán hàng (đại lý kinh tiêu)

консигна́ция *ж. торг.* (sự, chế độ) uỷ thác bán hàng, đại lý kinh tiêu

конси́лиум *м.* hội chẩn, hội đồng chẩn bệnh

консисте́нция *ж.* mật độ, dung trọng, (độ) đặc, rắn, chắc, sệt, quánh

ко́нский *прил* (thuộc về) ngựa; ~ во́лос lông ngựa; ✧ ~ каштан (cây) kẹn (*Aesculus hippocastanum*); ~ хвост *разг.* (kiểu) tóc đuôi ngựa

консолида́ция *ж.* (sự) củng cố, tăng cường, đoàn kết, cố kết

консолиди́ровать *несов. и сов.* (*В*) củng cố, tăng cường, đoàn kết, cố kết, làm... vững mạnh

консо́ль *ж.* 1. *архит.* consol, côngxôn, rầm chìa, mút chìa, kẽ nách, đầu thừa, mút thừa; 2. (*подставка*) đế, giá

консона́нс *м. муз.* hài âm

консонанти́зм *м. лингв.* (hệ thống, tính chất) phụ âm

консо́рциум *м. эк.* consortium, conxoocxiom

конспе́кт *м.* (bản) tóm tắt, tóm lược, toát yếu, trích yếu; составля́ть ~ làm bản tóm tắt, trích yếu; ~ уро́ка giáo án, tóm tắt bài học

конспекти́вно *нареч.* (một cách) tóm tắt, tóm lược

конспекти́вность *ж.* (tính chất) tóm tắt, tóm lược, toát yếu, ngắn gọn

конспекти́вный *прил.* tóm tắt, tóm lược, toát yếu, ngắn gọn, vắn tắt

конспекти́ровать, проконспекти́ровать (*В*) ghi tóm tắt, làm toát yếu, lược ghi, tóm tắt, trích yếu

конспирати́вно *нареч.* (một cách) bí mật

конспирати́вность *ж.* (tính chất) bí mật

конспирати́вн||ый *прил.* bí mật, mật; ~ая кварти́ра chỗ ở (địa chỉ) bí mật; ~ая организа́ция tổ chức bí mật, hội kín

конспира́тор *м.* hoạt động viên (người hoạt động) bí mật

конспира́ция *ж.* (*методы деятельности*) (phương pháp, nguyên tắc) hoạt động bí mật; (*соблюдение тайны*) (sự) giữ bí mật, bảo mật

конста́нта *ж. мат., физ.* hằng số, hằng lượng, số không đổi

конста́нтный *прил.* (*неизменяемый*) không đổi, không biến đổi, vững chãi, bất biến; (*постоянный*) thường xuyên, vĩnh hằng

констата́ция *ж.* (sự) xác nhận, chứng nhận, nhận thấy

констати́ровать *несов. и сов.* (*В*) xác nhận, chứng nhận, nhận thấy, công nhận; ~ смерть xác nhận sự chết; ~ факт xác nhận sự kiện

конституи́ровать *несов. и сов.* (*В*) xác định cơ cấu

конституционали́зм *м.* chủ trương (tư tưởng) hiến trị, chủ nghĩa lập hiến (hiến chính)

конституционали́ст *м.* người chủ trương hiến trị, người theo chủ nghĩa lập hiến

конституцио́нность *ж.* (tính chất, tính) hợp hiến

конституцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) hiến pháp; (*основанный на конституции*) lập hiến, hiến định, hợp hiến, hiến trị; ~ая коми́ссия uỷ ban hiến pháp; ~ суд toà án hiến pháp (bảo hiến); ~ая мона́рхия chế độ quân chủ lập hiến; ~ое госуда́рство nhà nước hiến trị; ~ строй chế độ hiến trị; ~ые свобо́ды các quyền tự do hiến định (hợp hiến, được hiến pháp bảo đảm); ~ое пра́во quyền hiến định (hợp hiến, được hiến pháp bảo đảm)

конститу́ция *ж.* 1. (*основной закон*) hiến pháp; 2. (*строение организма*) cấu trúc, cấu tạo, thể tạng, thể chất, tạng

конструи́ровать, сконструи́ровать (*В*) 1. (*создавать*) chế tạo; (*проектировать*) thiết kế; 2. (*учреждать, организовать*) xây dựng, thành lập, tổ chức

конструктиви́зм *м. иск.* trường phái (chủ nghĩa) cấu trúc

конструктиви́ст *м. иск.* người theo trường phái (chủ nghĩa) cấu trúc

конструкти́вн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cấu tạo, kết cấu, cơ cấu; ~ые недоста́тки những thiếu sót về cấu tạo; 2. (*о плане, решении и т. п.*) (có tính chất) xây dựng; ~ое предложе́ние đề nghị có tính chất xây dựng

констру́ктор *м.* 1. nhà chế tạo, người thiết kế; 2. (*детская игра*) đồ chơi lắp ráp (lắp hình)

констру́кторск||ий *прил.*: ~ое бюро́ phòng thiết kế

констру́кция *ж.* 1. (*механизма, сооружения и т. п.*) cấu trúc, kết cấu;

2. (*устройство*) (sự) cấu tạo, kết cấu, kiến trúc; 3. *грам.* cấu trúc

ко́нсул *м.* 1. *дип.* lãnh sự; генера́льный ~ tổng lãnh sự; 2. *ист.* (*в древнем Риме*) quan chấp chính; 3. *ист.* (*во Франции*) tổng tài

ко́нсульск||ий *прил. дип.* (thuộc về) lãnh sự; ~ая конве́нция hiệp định lãnh sự; ~ патéнт giấy ủy nhiệm lãnh sự; ~ аге́нт đại lý lãnh sự; ~ о́круг khu vực lãnh sự

ко́нсульство *с.* 1. *дип.* lãnh sự quán, toà lãnh sự; генера́льное ~ tổng lãnh sự quán, toà tổng lãnh sự; 2. *ист.* (*в древнем Риме*) thời gian hành sự của quan chấp chính; 3. *ист.* (*во Франции*) thời kỳ chế độ tổng tài

консульта́нт *м.* người tư vấn; (*советник*) cố vấn; (*врач*) (thầy thuốc, bác sĩ) tư vấn, chỉ đạo chuyên môn; (*преподаватель*) giảng viên phụ đạo

консультати́вн||ый *прил.* (thuộc về) hiệp thương, thương nghị; ~ое совеща́ние hội nghị hiệp thương

консультацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) tư vấn, tham vấn; ~ое бюро́ phòng tư vấn (tham vấn)

консульта́ци||я *ж.* 1. (sự) tư vấn, tham vấn; (*совет специалиста*) lời giải đáp (giải thích), ý kiến; обрати́ться к специали́сту за ~ей tham vấn ý kiến chuyên gia, hỏi chuyên gia để xin ý kiến (xin giải thích); 2. (*врачебная*) (sự) khám bệnh, thăm bệnh; 3. (*помощь преподавателя учащимся*) (sự) phụ đạo, dạy kèm; 4. *уст.* (*обсуждение*) (sự) hiệp thương, thương nghị, trao đổi ý kiến; 5. (*учреждение*): де́тская ~ phòng khám bệnh trẻ con; же́нская ~ phòng khám bệnh phụ nữ; юриди́ческая ~ phòng tư vấn luật pháp

консульти́ровать,
проконсульти́ровать (*В*) (*давать советы*) góp ý kiến, giải đáp, giải thích; (*помогать учащимся*) phụ đạo, dạy kèm; ~ диссерта́нтов phụ đạo nghiên cứu sinh

консульти́роваться,
проконсульти́роваться (с *Т*) tư vấn, tham vấn, hỏi (xin) ý kiến ~ с юри́стом tham vấn (hỏi ý kiến) luật sư

конта́кт *м.* 1. (*соприкосновение*) (sự) chạm, đụng chạm, va chạm; (*общение*) (sự) tiếp xúc, giao tiếp, giao thiệp; устана́вливать ~ с кем-л. tiếp xúc (giao thiệp) với ai; ли́чные ~ы những cuộc tiếp xúc cá nhân; 2. *тех.* contact, công tắc, chỗ tiếp xúc, tiếp điểm

конта́ктн||ый *прил. тех.* (do) chạm, đụng chạm, va chạm, tiếp xúc, contact; ~ая ми́на mìn tiếp xúc, mìn đạp (chạm); ~ при́нтер *информ.* máy in đánh chữ; ~ая ли́нза kính contact

контактёр *м.* người tiếp xúc (*dường như với hồn ma, sinh vật hành tinh khác...*)

конте́йнер *м.* container, contenơ

контейнериза́ция *ж.* (sự) container hoá, contenơ hoá

контейнерово́з *м.* 1. (*судно*) tàu chở container; 2. (*специализированный автомобиль*) xe chở container

конте́йнерн||ый *прил.* (bằng, theo lối) container, contenơ; ~ые перево́зки việc vận chuyển bằng container (contenơ)

конте́кст *м.* 1. văn cảnh, văn mạch, ngữ cảnh; вы́рвать что́ л. из ~а ngắt một đoạn ra khỏi văn cảnh (*cốt để làm sai lệch ý nghĩa*); 2. *перен.* bối cảnh, hoàn cảnh

континге́нт *м.* 1. (*людей*) tổng số người; ~ учащихся tổng số học viên; 2. (*чего-л.*) hạn số, hạn ngạch, định ngạch, số lượng hạn định

контине́нт *м.* lục địa, châu lục, đại lục, đại châu, châu

континента́льный *прил.* (thuộc về) lục địa, châu lục, đại lục, đại châu, châu; ~ кли́мат khí hậu lục địa; ~ шельф thềm lục địa

конти́нуум *м.* continuum, continum, miền liên tục

конто́ра *ж.* văn phòng, ban quản trị

конто́рка *ж.* (*стол*) đài (bàn) viết

конто́рск||ий *прил.* (thuộc về) văn phòng, ban quản trị; ~ая кни́га *бухг.* sổ xuất nhập; ~ое помеще́ние nhà văn phòng (ban quản trị)

конто́рщик *м. уст.* thư ký, thơ lại, thầy ký

контраба́нд||а *ж.* 1. (*занятие*) (sự, nghề) buôn lậu; занима́ться ~ой buôn lậu; 2. *собир.* (*предметы*) đồ (hàng) buôn lậu

контрабанди́ст *м.* kẻ buôn lậu; con phe (*разг.*)

контрабанди́стский *прил.* (thuộc về) kẻ buôn lậu

контраба́ндн||ый *прил.* (thuộc về) buôn lậu; *перен.* lậu, bất hợp pháp; ~ ввоз nhập hàng lậu; ~ые това́ры hàng lậu; hàng chui (*разг.*)

контраба́с *м. муз.* (đàn) contrabasse, contrabass

контраге́нт *м.* người kết ước, đương sự ký kết; (*учреждение*) cơ quan kết ước, bên ký kết, bên đối tác, bên giao dịch

контр-адмира́л *м.* chuẩn đô đốc, thiếu tướng (chuẩn tướng) hải quân

контра́кт *м.* (bản) hợp đồng, giao kèo; khế ước (*уст.*); заключа́ть ~ ký kết hợp đồng, ký giao kèo

контракта́ция *ж.* (sự) ký hợp đồng, ký giao kèo,

контра́ктник *м. воен.* quân nhân phục vụ theo hợp đồng

контра́ктн||ый *прил.* (thuộc về) hợp đồng, giao kèo; ~ая а́рмия quân đội tuyển quân theo chế độ hợp đồng (*bỏ chế độ trưng binh hay nghĩa vụ quân sự*)

контрактова́ть *несов.* (*В*) ký hợp đồng (giao kèo)

контра́льто *с. некл.* 1. (*голос*) contralto, giọng nữ trầm; 2. *разг.* (*певица*) nữ ca sĩ giọng trầm

контрама́рка *ж.* (*на посещение представлений*) vé biếu; (*на возвращение в зрелищный зал*) vé tạm ra (*ngoài nhà hát*)

контра́ст *м.* (sự) tương phản

контрасти́ровать *несов.* (с *Т*) tương phản (*với*)

контра́стн||ый *прил.* 1. tương phản; ~ые цвета́ màu sắc tương phản; 2. *фото* đen trắng rõ nét; ✧ ~ душ *мед.* tắm vòi sen xen kẽ đợt nước ấm và đợt nước lạnh

контрата́к||а *ж.* (sự, trận, đợt) phản công, phản kích, phản xung phong; предприня́ть ~у phản công, phản kích; перейти́ в ~у chuyển sang phản công

контратакова́ть *несов. и сов.* (*В*) phản công, phản kích, phản xung phong

контрафа́ктн||ый *прил. эк., юр.*: ~ая проду́кция hàng nhái (giả, rởm, dởm, dởm); hàng đểu (*прост.*)

контрафа́кция *ж. эк., юр.* (sự) làm hàng nhái, làm hàng giả, làm hàng rởm, giả mạo thương hiệu (*của công ty khác*)

контрацепти́в *м. мед.* thuốc ngừa thai; ора́льный ~ thuốc ngừa thai để uống; вагина́льный ~ thuốc ngừa thai đặt vào âm hộ

контрацепти́вн||ый *прил. мед.* (thuộc về) thuốc ngừa thai; ~ые препара́ты thuốc ngừa thai

контрга́йка *ж. тех.* êcu (đai ốc) hãm

контрибу́ци||я *ж.* 1. (*с государства*) (tiền) bồi thường chiến tranh, bồi

thường chiến phí; 2. (*с населения*) (thuế, tiền) đảm phụ; наложи́ть ~ю đánh thuế đảm phụ

контрманёвр *м. воен.* (sự) phản cơ động

контрнаступле́ние *с.* (sự, trận) phản công; перейти́ в ~ chuyển sang phản công

контролёр *м.*, **~ша** *ж.* 1. (*на производстве*) kiểm tra (kiểm soát) viên, người kiểm tra (kiểm soát); 2. (*билетный*) kiểm soát viên, người soát vé

контроли́ровать, проконтроли́ровать (*В*) kiểm tra, kiểm soát, giám sát; ~ чью-л. рабо́ту kiểm tra công việc của ai

контро́ллер *м.* 1. *тех.* bộ khống chế (điều tốc); 2. *информ.* bộ điều khiển

контро́л||ь *м.* 1. (*проверка*) (sự) kiểm soát, kiểm tra, giám sát; взять что́-л. под ~ theo dõi kiểm tra cái gì; ~ рублём *эк.* kiểm soát (giám sát) bằng đồng rúp; 2. (*учреждение*) ban kiểm tra (giám sát); отде́л техни́ческого ~я (ОТК) phòng nghiệm thu (kiểm tra kỹ thuật); 3. *собир.* (*контролёры*) những kiểm soát (kiểm tra) viên

контро́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) kiểm soát, kiểm tra, giám sát; (*служащий для контроля*) (để) kiểm soát, kiểm tra, giám sát; ~ые ци́фры số kiểm tra, số chỉ tiêu; 2. *разг. в знач. сущ. ж.*: ~ая bài làm kiểm tra; ~ая по а́лгебре bài làm kiểm tra về đại số; ✧ ~ пакет а́кций số cổ phiếu kiểm soát (khống chế)

контрпредложе́ние *с.* phản đề nghị, phản kiến nghị

контрпропага́нда *ж.* (sự) phản tuyên truyền

контрпропагандистский *прил.* (thuộc về) phản tuyên truyền

контрразве́дка *ж.* (cơ quan) phản gián, phản gián điệp, chống gián điệp

контрразве́дчик *м.* nhân viên phản gián, phản gián viên

контрреволюционе́р *м.* kẻ phản (chống) cách mạng

контрреволюцио́нный *прил.* phản (chống) cách mạng

контрреволю́ция *ж.* (cuộc) phản cách mạng

контртеррористи́ческ||ий *прил.*: ~ая кампа́ния chiến dịch chống quân khủng bố

контруда́р *м.* (đòn, trận, mũi) phản kích, phản đột kích, đánh trả, quật lại

контрфо́рс *м. архит.* tường chống, tường bản tựa, cột ốp, trụ ốp

контршпиона́ж *м.* (sự) phản gián, phản gián điệp, chống gián điệp

ко́нтр||ы *мн. разг.* (sự) xung đột, va chạm, bất hoà; быть в ~ах с ке́м-л. xung đột (va chạm, bất hoà) với ai

конту́женый *прил.* 1. (bị) dập thương, đụng dập; 2. *в знач. сущ. м.* ~ người bị dập thương

конту́зить *сов.* (*В*) làm... dập thương (đụng dập)

конту́зи||я *ж.* (sự) dập thương, đụng dập; получи́ть ~ю bị dập thương (đụng dập)

ко́нтур *м.* 1. contur, côngtua, chu tuyến, đường chu vi, đường viền; 2. *эл., радио* mạch, mạch vòng, mạch cộng hưởng

ко́нтурн||ый *прил.* (là) contur, côngtua, chu tuyến, đường chu vi, đường viền; ✧ ~ая ли́ния đường chấm dây (trứng rận); ~ая ка́рта bản đồ ranh giới (đường viền) (*không ghi địa danh*)

конура́ *ж.* 1. cũi (chuồng, ổ) chó; 2. *перен. разг.* nhà tồi tàn (ổ chuột)

ко́нус *м.* hình nón, hình côn, nón

конусообра́зный *прил.* (có) hình nón, dạng nón, hình côn, dạng côn

конфедерати́вный *прил.* (thuộc về) liên đoàn, liên hiệp, liên minh; hợp bang, liên bang, hợp quốc, liên quốc (*ср.* конфедера́ция)

конфедера́ция *ж.* 1. liên đoàn, liên hiệp, liên minh; Всеми́рная конфедера́ция труда́ (ВКТ) Liên đoàn lao động thế giới (*thành lập 1920*); Междунаро́дная конфедера́ция свобо́дных профсою́зов (МКСП) Liên hiệp công đoàn tự do quốc tế (*thành lập 1949*); 2. (*союз государств*) hợp bang, liên bang, hợp quốc, liên quốc

конферан́с *м.* (sự) dẫn chương trình, giới thiệu tiết mục

конферансье́ *м. нескл.* người dẫn chương trình (giới thiệu tiết mục), MC

конфере́нц-за́л *м.* hội trường, phòng họp

конфере́нция *ж.* hội nghị, hội thương, thương nghị; ми́рная ~ hội nghị hoà bình; ~ кру́глого стола́ hội nghị bàn tròn; Конфере́нция ООН по торго́вле и разви́тию (ЮНКТАД) Hội nghị về Thương mại và Phát triển của Liên Hiệp Quốc, UNCTAD

конфе́ссия *ж.* tôn giáo, tín ngưỡng

конфессиона́льный *прил.* (thuộc về) tôn giáo, tín ngưỡng

конфе́та *ж.* (cái) kẹo

конфе́тница *ж.* đĩa (bình) đựng kẹo

конфе́тн||ый *прил.* 1. (thuộc về) kẹo; ~ая фа́брика xưởng kẹo; ~ая коро́бка hộp kẹo; 2. *перен.* (*слащавый*) ngọt ngào, đường mật, đãi bôi

конфетти́ *с. нескл.* confetti, hoa giấy

конфигура́ция *ж.* cấu hình, ngoại hình, hình dáng, hình dạng, hình thái; ~ ме́стности ngoại hình (hình dáng) của vùng

конфиденциа́льно *нареч.* (một cách) riêng tư, mật, kín, bí mật

конфиденциа́льн||ый *прил.* riêng tư, bí mật, mật, kín; ~ разгово́р câu chuyện riêng tư (tâm sự); ~ые перегово́ры mật đàm, hội đàm bí mật

конфирма́ция *ж.* 1. (sự) xác nhận, phê nhận; 2. *церк.* (lễ) kiên tín

конфирмова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. xác nhận, phê nhận; 2. *церк.* làm lễ kiên tín

конфиска́т *м. разг.* hàng bị tịch thu

конфиска́ция *ж.* (sự) tịch thu, trưng thu, sung công

конфискова́ть *несов. и сов.* (*В*) tịch thu, trưng thu, sung công; tịch biên, tịch ký (*уст.*)

конфли́кт *м.* (sự, cuộc, vụ) xung đột, tranh chấp, va chạm, đụng độ

конфли́ктность *ж.* (tính, tính chất) mâu thuẫn, dễ xung đột, dễ tranh chấp

конфли́кти||ый *прил.* mâu thuẫn, dễ xung đột, dễ tranh chấp; ~ая ситуа́ция tình thế dễ xung đột; ✧ ~ая коми́ссия uỷ ban (hội đồng) hoà giải

конфликтова́ть *несов.* (с *Т*) *разг.* xung đột, va chạm

конфликтоло́гия *ж.* xung đột học, (khoa) nghiên cứu xung đột xã hội

конфо́рк||а *ж.* kiềng; га́зовая ~ kiềng bếp gas (bếp hơi đốt); га́зовая плита́ на две ~и bếp gas (bếp hơi đốt) có hai kiềng

конформи́зм *м.* conformism, (sự, tinh thần, chủ nghĩa) tuân thủ, câu nệ theo chuẩn mực chung; (*единообразность, стандартность*) (sự) đơn điệu, rập khuôn, khuôn sáo, không mạnh dạn sáng tạo

конфронта́ция *ж.* (sự) đối đầu, đối địch, đối lập; (*столкновение*) (sự) đụng độ, chạm trán, đụng đầu, va chạm, xung đột; враждебная ~ двух миро́в во вре́мя холо́дной войны́ đối đầu của hai thế giới thời chiến tranh lạnh; вое́нная ~ đụng độ quân sự

конфу́з *м.* (sự) mắc cỡ, ngượng ngùng, ngượng nghịu, bối rối, thẹn thùng, luống cuống, lúng túng, xấu hổ; како́й ~! thật là ngượng ngùng!, xấu hổ quá!

конфу́зить, сконфу́зить (*B*) làm... mắc cỡ (ngượng ngùng, ngượng nghịu, bối rối, thẹn thùng, xấu hổ, hổ ngươi, tẽn tò)

конфузи́ться, сконфузи́ться mắc cỡ, ngượng ngùng, ngượng nghịu, bối rối, thẹn thùng, xấu hổ, hổ ngươi, tẽn tò, lỏn lẻn

конфу́зливо *нареч.* (một cách) cả thẹn, ngượng ngùng, tẽn tò, lỏn lẻn

конфу́зливый *прил.* cả thẹn, ngượng ngùng, tẽn tò, lỏn lẻn, dễ mắc cỡ (luống cuống, xấu hổ)

конфу́зный *прил.* (bị) luống cuống, bối rối, khó xử

конфуциа́нство *с.* Khổng giáo, đạo Khổng, nho giáo, đạo nho

концев||о́й *прил.* cuối cùng, cuối, chót; ~а́я строка́ dòng cuối

концентра́т *м.* 1. (*пищевой*) tinh bột thức ăn, thực phẩm cô, thức ăn cô đặc; 2. *с.-х.* thức ăn tinh (*cho gia súc*) 3. *горн.* tinh quặng, quặng tinh, quặng đã làm giàu

концентрацио́нный *прил.*: ~ ла́герь *см.* концла́герь

концентра́ция *ж.* 1. (*сосредоточение*) (sự) tập trung, tích tụ; ~ произво́дства tập trung (tích tụ) sản xuất; ~ капита́ла tích tụ (tập trung) tư bản; 2. *хим.* nồng độ, (độ) đậm đặc

концентри́рованный *прил.* (bị) tập trung, tích tụ; cô lại, cô đặc (*ср.* концентри́ровать)

концентри́ровать, сконцентри́ровать (*B*) 1. (*сосредоточивать*) tập trung, tích tụ; 2. *хим.* cô, làm cô đặc, làm đậm đặc

концентри́роваться, сконцентри́роваться 1. (*сосредоточивать(ся)*) tập trung, tích tụ; 2. *хим.* cô lại, cô đặc lại

концентри́ческ||ий *прил.* đồng tâm; ~ие круги́ *см.* конце́нтры

концентри́чно *нареч.* (một cách) đồng tâm

концентри́чность *ж.* (sự, tính) đồng tâm

концентри́чный *прил.* *см.* концентри́ческий

конце́нтры *мн.* (*ед.* конце́нтр *м.*) *мат.* những vòng tròn đồng tâm

конце́пт *м. филос.* khái niệm

конце́пт-автомоби́ль *м.* ôtô (xe) concept

концептуали́зм *м.* 1. *филос.* khái niệm luận, thuyết khái niệm; 2. *лит., иск.* trường phái (chủ nghĩa) khái niệm

концептуали́ст *м.* 1. *филос.* người theo khái niệm luận (thuyết khái niệm); 2. *лит., иск.* người theo trường phái (chủ nghĩa) khái niệm; худо́жник-~ hoạ sĩ trường phái khái niệm

концептуа́льно *нареч.* (xuất phát từ) khái niệm, quan niệm

концептуа́льность *ж.* (tính) khái niệm, quan niệm

концептуа́льный *прил.* (thuộc về) khái niệm, quan niệm

конце́пция *ж.* khái niệm, quan niệm

конце́рн *м. эк.* consortium, conxoócxiom, tập đoàn, tổ hợp

конце́рт *м.* 1. (buổi, cuộc) biểu diễn, biểu diễn nghệ thuật, biểu diễn ca nhạc, hoà nhạc; эстра́дный ~ biểu diễn tạp kỹ; дать ~ biểu diễn; 2. (*муз. произведение*) concerto, conxecto, hoà khúc, khúc hiệp tấu; ~ для скри́пки с орке́стром concerto (hoà khúc) dành cho vĩ cầm với dàn nhạc

концерта́нт *м.*, **~ка** *ж.* người (nghệ sĩ) biểu diễn

концерти́ровать *несов.* biểu diễn, trình diễn

концертме́йстер *м.* 1. (*группы исполнителей*) trưởng bè, trưởng đàn; 2. (*аккомпаниатор*) người đệm đàn

конце́ртный *прил.* (thuộc về) biểu diễn, biểu diễn nghệ thuật, biểu diễn ca nhạc, hoà nhạc; (*для концерта*) (để) biểu diễn nghệ thuật, biểu diễn ca nhạc, hoà nhạc; ~ зал phòng biểu diễn nghệ thuật (ca nhạc, hoà nhạc); ~ роя́ль đại dương cầm

концессионе́р *м.* chủ xí nghiệp nhượng quyền (tô nhượng)

концессио́нный *прил.* (thuộc về) nhượng quyền, tô nhượng

конце́ссия *ж.* 1. (*договор*) hợp đồng nhượng quyền (tô nhượng); 2. (*предприятие*) xí nghiệp nhượng quyền (tô nhượng); (*территория*) nhượng địa, tô giới

концла́герь *м.* (концентрацио́нный ла́герь) trại tập trung

концо́вка *ж.* 1. *полигр.* vi-nhét cuối sách; 2. (*заключительная часть*) đoạn (phần) cuối, chung cục

конч||а́ть, ко́нчить 1. (*B*, с *T*, + *инф.*) (*доводить до конца*) làm xong, hoàn thành, kết thúc, hoàn tất; ко́нчить ремо́нт chữa xong, hoàn thành (hoàn tất) việc tu sửa; я ~а́ю чита́ть кни́гу tôi đọc gần xong quyển sách; 2. (*B, T*, на *П*) (*завершать чем-л.*) kết thúc, kết liễu, chấm dứt; ~ речь призы́вом kết thúc bài diễn văn bằng lời kêu gọi; 3. (*B*) (*учебное заведение*) tốt nghiệp, học xong; (*курс*) mãn khoá; ко́нчить Моско́вский университе́т tốt nghiệp trường đại học tổng hợp Moskva; ко́нчить шко́лу tốt nghiệp trung học, học xong trường phổ thông; 4. (*B*, с *T*) (*прекращать что-л.*) thôi, dừng, ngừng; ~ рабо́ту по гудку́ ngừng việc khi còi tan tầm; ✧ ~ самоуби́йством tự tử, tự vẫn, tự sát, tự tận, quyên sinh

конч||а́ться, ко́нчиться 1. (*приходить к концу*) xong, hết, mãn, (được) hoàn thành, kết thúc hoàn tất; ремо́нт ~а́ется (việc) sửa chữa sắp xong, tu sửa đang được hoàn thành; 2. (*T*) (*завершаться*) (được) hoàn thành, kết thúc, kết liễu; 3. (*умирать*) từ trần, qua đời, tạ thế, mất, chết, thệ thế; (*об императоре, короле*) băng hà, thăng hà; (*о будд. монахе*) viên tịch, tịch

конча́я *в знач. предлога* đến, cho đến, đến tận; начина́я с са́мого ма́ленького и ~ са́мым больши́м bắt đầu từ cái nhỏ nhất đến (cho đến) cái lớn nhất, từ trẻ nhỏ nhất đến (đến tận) người lớn tuổi nhất; ~а́я шесто́й страни́цей đến (đến tận, cho đến) trang sáu

ко́нчено *в знач. сказ. безл.* 1. (*обыкн.* с *T*) *разг.* hết rồi; бою́сь, что с на́ми ~ tôi sợ là chúng ta sắp chết (sắp hết đời, sắp nguy vong) rồi; 2. (*довольно, достаточно*) thôi!, đủ rồi!, chán rồi!; ✧ всё ~! а) (*об окончательно решённом*) xong rồi!, quyết định rồi!; б) (*о потере, утрате*) thế là hết!, mất rồi!, hỏng rồi!, đi đời nhà ma rồi!

ко́нчен||ый *прил. разг.* xong rồi, quyết định rồi, kết thúc rồi; де́ло ~ое việc đã xong rồi; ✧ ~ челове́к người bỏ đi (không ra gì); khí nhân (*уст.*)

ко́нчик *м.* đầu, mũi, mút, đầu (mũi) nhọn, đầu mút; ~и па́льцев đầu ngón tay; ~ языка́ đầu lưỡi; ~ ножа́ mũi dao

кончи́на *ж.* (sự) tạ thế, từ trần, qua đời, mất, chết; (*об императоре, короле*) băng hà, thăng hà; (*о будд. монахе*) viên tịch, tịch; безвре́менная ~ mất sớm, qua đời sớm, chết non, chết yểu

ко́нчить(ся) *сов. см.* конча́ть(ся)

конъюнкти́ва *ж. анат.* kết mạc

конъюнктиви́т *м. мед.* viêm kết mạc, (bệnh) đau mắt đỏ

конъюнктýра *ж.* 1. cục diện, tình hình, hoàn cảnh, tình thế, tình trạng; 2. *эк.* tình hình, cục diện kinh tế, tình hình thị trường; ~ товáрных рынков tình hình thị trường hàng hoá

конъюнктýрн||ый *прил.*: ~ институ́т viện nghiên cứu tình hình thị trường; ~ кри́зис khủng hoảng thị trường; ~ые цéны giá cả thị trường, thị giá

конъюнктýрщик *м. разг. пренебр.* kẻ hoạt đầu (xu thời)

конъюнктýрщина *ж. пренебр.* (thói, thái độ) hoạt đầu, xu thời

кон||ь *м.* 1. ngựa đực, tuấn mã, ngựa; боевóй ~ ngựa chiến, chiến mã; по ~ям! (*команда*) lên ngựa!; 2. *шахм.* (con) mã, ngựa; 3. *спорт.* ngựa gỗ, ngựa; ✧ не в ~я́ корм mất tiền toi

коньк||и́ *мн.* (*ед.* конёк *м.*) (đôi) giày trượt băng; ~ на ро́ликах, ро́ликовые ~ giày trượt có bánh; ката́ться на ~а́х trượt băng

конькобéж||ец *м.*, **~ка** *ж.* vận động viên trượt băng

конькобéжный *прил.* (thuộc về) trượt băng; ~ спорт (môn) thể thao trượt băng, trượt băng

конькóв||ый *прил.*: ~ брус, ~ая ба́лка thượng lương

конья́к *м.* cognac, cô nhắc

конья́чный *прил.* (thuộc về) cognac, cô nhắc

ко́нюх *м.* người coi (chăn) ngựa, giám mã

коню́шенный *прил.* (thuộc về) tàu ngựa, chuồng ngựa

коню́шня *ж.* tàu (chuồng) ngựa

кооперати́в *м.* 1. hợp tác xã; жили́щный ~ hợp tác xã nhà ở; 2. *разг.* (*магазин*) cửa hàng hợp tác xã

кооперати́вн||ый *прил.* (thuộc về) hợp tác xã; ~ое движéние phong trào hợp tác xã (hợp tác hoá); ~ая торго́вля thương nghiệp hợp tác xã

кооперáтор *м.* thành viên hợp tác xã

кооперáция *ж.* 1. (sự) hợp tác, hiệp tác; ~ трудá hợp tác lao động; 2. (*объединение*) hợp tác xã; потреби́тельская ~ hợp tác xã tiêu dùng (tiêu thụ); сельскохозя́йственная ~ hợp tác xã nông nghiệp; промы́словая ~ hợp tác xã thủ công nghiệp

коопери́рование *с.* (sự) hợp tác, hiệp tác, hợp lại; (*вовлечение в кооперацию*) (sự) hợp tác hoá

коопери́ровать *несов. и сов.* (*В*) hợp tác, hiệp tác, hợp lại; (*вовлекать в кооперацию*) hợp tác hoá, vận động... vào hợp tác xã

коопери́роваться *несов. и сов.* hợp tác, hiệp tác, hợp lại; (*создавать кооператив*) lập thành hợp tác xã, hợp tác hoá

коопта́ция *ж.* (sự) chỉ định thêm, bổ tuyển, bổ sung

коопти́ровать *несов. и сов.* (*В*) chỉ định thêm, bổ tuyển, bổ sung

координа́тн||ый *прил.* (thuộc về) toạ độ; ~ые óси (các) trục toạ độ

координа́ты *мн.* (*ед.* координа́та *ж.*) 1. *астр., геом.* toạ độ; ось координа́т trục toạ độ; 2. *перен. разг.* (*адрес*) địa chỉ

координацио́нный *прил.* (có) phối hợp, hiệp đồng

координа́ция *ж.* (sự) phối hợp, hiệp đồng, phối trí, điều phối; ~ движе́ний phối hợp (hiệp đồng) động tác

координи́ровать *несов. и сов.* (*В*) phối hợp, hiệp đồng, phối trí, điều phối

копа́ние *с.* (sự) đào, bới, xới, cuốc

копа́тел||ь *м.* người đào bới; чёрные ~и những người đào bới phi pháp (*di tích lịch sử, mộ phần người khác, v.v...*)

копа́ть *несов.* (*В*) 1. (*рыть*) đào, bới; (*разрыхлять*) xới; (*перекапывать*) cuốc; ~ я́му đào hố; ~ зе́млю đào (bới, cuốc, xới) đất; 2. (*выкапывать*) bới, đào; ~ карто́фель bới (đào) khoai tây

коп||а́ться *несов.* 1. (в *П*) (*рыться*) bới, đào, xới; 2. *разг.* (*искать*) bới, lục tìm, lục lọi, tìm tòi, lục lạo; ~ в портфе́ле lục lọi trong cặp; 3. *разг.* (*мешкать*) loay hoay, câu dầm, làm lề mề (chậm chạp); ве́чно он ~а́ется! suốt đời nó cứ lề mề chậm chạp!; что ты там ~а́ешься? mày làm cái gì mà cứ loay hoay (lề mề) ở đấy mãi thế?; ✧ ~ в душе́ а) (*у себя*) tự giày vò mình; б) (*у других*) cật vấn, vặn hỏi

копе́ечк||а *ж. уменьш. к* копе́йка; ✧ э́то ему́ в ~у ста́ло (обошло́сь) nó tốn rất nhiều tiền cho việc đó, điều đó rất tốn kém cho nó

копе́ечн||ый *прил.* 1. (giá) một kopeck, một côpêch; (*недорогой*) rẻ, không đắt, rẻ tiền, rẻ mạt; (*низко оплачиваемый*) rẻ mạt; 2. (*малый, незначительный*) không đáng kể, nhỏ nhen, vặt vãnh; ~ расхо́д chi phí không đáng kể; ~ые счёты tính toán nhỏ nhen (vặt vãnh); ✧ ~ая душа́ người nhỏ nhen (ti tiện)

копе́йк||а *ж.* 1. (một) kopeck, côpêch; cốp (*разг.*); 2. *собир. разг.* (*денежные средства*) tiền bạc, tiền nong, tiền của; бере́чь наро́дную ~у giữ gìn tiền của nhân dân; ✧ ~ в ~у rất sòng phẳng, rất phân minh về tiền bạc; до (после́дней) ~и trả hết, tiêu hết; без ~и нhẵn túi, không một xu dính túi; дрожа́ть над ка́ждой ~ой bo siết từng đồng xu nhỏ, tiếc từng xu nhỏ; сколоти́ть ~у tích luỹ vốn

копёр *м.* 1. (*для забивки свай*) búa chày, búa rơi, máy đóng cọc; 2. *горн.* tháp đào giếng

ко́пи *мн.* (*ед.* копь *ж.*) mỏ, khu mỏ, hầm mỏ; соляны́е ~ mỏ muối

копи́лк||а *ж.* 1. ống tiền, bùng binh; 2. *перен.* kho chung, tài sản chung, thành tích chung; внести́, класть в ~у чего́-л. góp phần vào kho chung của cái gì

копира́йт *м.* copyright, bản quyền, tác quyền, quyền tác giả; (*знак*) ký hiệu © bảo vệ bản quyền/tác quyền

копи́рк||а *ж. разг.* giấy than, giấy các bon; писа́ть под ~у viết trên giấy than

копирова́льн||ый *прил.* (để) copy, sao, chép, sao chép, sao lục; ~ аппара́т máy photocopy, máy sao chụp; ~ая бума́га giấy than, giấy các bon; ~ые черни́ла mực in thạch bản

копи́рование *с.* (sự) copy, sao, chép, sao lục, sao chép, sao chụp, can, phóng

копи́ровать, скопи́ровать (*В*) 1. (*снимать копию*) copy, sao lục, chép lại, sao chép, sao chụp, can, phóng; 2. (*подражать*) sao chép, bắt chước, mô phỏng, cóp

копиро́вка *ж. разг. см.* копи́рование

копиро́вщик *м.* người sao chép (sao lục, chép lại, sao chụp)

копи́ть *несов.* (*В*) gom góp, dành dụm, góp nhặt, thu nhặt, để dành, tích lũy, tích trữ; ~ де́ньги dành dụm (để dành) tiền; ~ си́лы tích luỹ lực lượng, dành sức

ко́пи||я *ж.* 1. (bản) copy, sao, chép, sao chép, sao lục, sao chụp; ~ чертежа́ can (copy) bản vẽ; снима́ть ~ю с чего́-л. copy (làm bản sao, làm phức bản) cái gì, copy (sao chép, sao lục, can, phóng) cái gì; 2. *разг.* (*близкое сходство*) (sự) giống như đúc, giống hệt, y chang; он то́чная ~ своего́ отца́ nó giống bố nó như đúc (như đổ khuôn), nó y chang bố

ко́пка *ж.* (sự) đào, xới, cuốc, bới; ~ карто́феля bới (đào) khoai tây

копна́ *ж.* 1. đụn, đống; 2. *перен.*: ~ воло́с mái tóc dày

копни́тель *м. с.-х.* máy đánh đụn (đánh đống)

копни́ть *несов.* (*В*) *с.-х.* đánh đụn, đánh đống

копотли́во *нареч. разг.* (một cách) chậm chạp, lề mề, rề rà, dềnh dàng

копотли́вый *прил. разг.* (*медлительный*) chậm chạp, lề mề, rề rà, dềnh dàng

ко́поть *ж.* bồ hóng, mồ hóng; (*от лампы*) muội, muội đèn; (*на кастрюле*) nhọ nồi, lọ nồi

копоши́ться *несов.* 1. nhúc nhích, động đậy, cử động, ngọ ngoạy, cựa quậy; (*о насекомых*) nhung nhúc, lúc nhúc; 2. *разг.* (*возиться*) loay hoay, lúi húi, cắm cúi (cặm cụi, lụi cụi) làm

копрофа́ги *мн.* (*ед.* копрофа́г *м.*) *зоол.* loài vật ăn phân

копрофи́л *м.* người thích phân

копте́ть I *несов.* (*испускать копоть*) phun (bốc) muội, bốc bồ hóng, phun khói đen

копте́ть II *несов. разг.* 1. (*прозябать*) sống qua ngày đoạn tháng; 2. (над *Т*) (*корпеть*) hùng hục (miệt mài, mải miết, cặm cụi, rị mọ) làm

копти́лка *ж.* đèn cốc, đèn dầu, đèn hoa kỳ

копти́льня *ж.* xưởng xông khói (hun khói)

копти́ть *несов.* 1. (*испускать копоть*) phun (bốc) muội, bốc bồ hóng; 2. (*В*) (*покрывать копотью*) bôi muội, bôi nhọ nồi, phủ bồ hóng; 3. (*В*) (*мясо, рыбу и т. п.*) xông (hun) khói; ✧ ~ не́бо sống cuộc đời vô dụng, sống cuộc đời giá áo túi cơm

копули́ровать *несов. и сов.* (*В*) *с.-х.* ghép cành

копулиро́вка *ж. с.-х.* (sự) ghép cành

копуля́ция *ж. биол.* (sự) giao hợp

копу́н *м.*, **~ья** *ж.* người chậm chạp (lề mề)

копче́ние *с.* (sự) xông khói, hun khói

копчёности *мн.* (*ед.* копчёность *ж.*) thức ăn xông khói (hun khói)

копчён||ый *прил.* (đã) xông khói, hun khói; ~ая колбаса́ lạp xưởng xông khói, xúc xích hun khói

ко́пчик *м. анат.* (đốt) xương cụt

ко́пчиков||ый *прил.*: ~ая кость *анат.* xương cụt; ~ая железа́ *анат.* hạch cụt

копы́тн||ый *прил.* 1. có guốc; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *зоол.* loài vật có guốc, bộ có guốc, ngẫu đề

копы́тень *м. бот.* (cây) tế tân (*Asarum*)

копы́то *с.* guốc, móng, móng guốc, vó

копь||ё *с.* 1. giáo, mác, lao, thương, mâu, đòng, mác lào; 2. *спорт.* lao; мета́ние ~я́ (môn) phóng lao, ném lao; ✧ лома́ть ко́пья tranh luận sôi nổi, tranh cãi kịch liệt

кора́ *ж.* 1. (*древесная*) vỏ, vỏ cây; 2. (*корка*) vỏ, bì, cùi, lớp vỏ; ✧ земна́я ~ *геол.* vỏ trái đất; ~ головно́го мо́зга *анат.* vỏ đại não

корабе́л *м.* chuyên viên đóng tàu

корабе́льн||ый *прил.* (thuộc về) tàu biển, tàu thuỷ; ~ая верфь xưởng đóng tàu, xưởng đóng và chữa tàu; ✧ ~ лес rừng thông cây thẳng

кораблевожде́ние *с.* (*наука*) hàng hải học, môn hàng hải; (*руководство управлением корабля*) (sự, môn) điều khiển tàu thuỷ

кораблекруше́ние *с.* (nạn) đắm tàu; потерпе́вший ~ người bị đắm tàu

кораблестрое́ние *с.* (sự) đóng tàu; (*наука*) (môn) đóng tàu; (*отрасль промышленности*) (ngành) đóng tàu

кораблестрои́тель *м.* người đóng tàu; (*конструктор*) nhà chế tạo tàu thuỷ

кораблестрои́тельный *прил.* (thuộc về) đóng tàu, chế tạo tàu thuỷ

кора́блик *м.* 1. (*игрушка*) tàu giấy xếp, tàu đồ chơi, tàu tí hon; 2. *зоол.* ốc anh vũ (*Nautilus*)

кора́бль *м.* tàu biển, tàu thuỷ, tàu, thuyền, hạm; па́русный ~ thuyền buồm; вое́нный ~ chiến hạm, quân hạm, chiến thuyền, tàu chiến, tàu quân sự; ~ на подво́дных кры́льях tàu thuỷ cánh ngầm; ✧ возду́шный ~ phi thuyền, không hạm, tàu bay (máy bay, phi cơ) hạng nặng

кора́бль-спу́тник *м.* tàu vệ tinh

кора́лл *м.* san hô

кора́лловый *прил.* (thuộc về) san hô; ~ риф ám tiêu (đảo ngầm) san hô; ~ о́стров đảo san hô

Кора́н *м. рел.* (kinh) Koran, Coran (*của Hồi giáo*)

корве́т *м. мор. ист.* hải phòng hạm

кордебале́т *м. театр.* vũ đội, đội vũ kịch, đội múa balê

кордо́**н** *м.* 1. (*отряд пограничной охраны*) đội biên phòng (biên cảnh); (*заградительный отряд*) đội phòng vệ (cảnh vệ); 2. (*местопребывание охраны*) đồn biên phòng, đồn cảnh vệ, đồn, bốt

корево́й *прил.* (thuộc về) bệnh sởi

коре́ец *м.* người Korea (Cao Ly, Triều Tiên, Hàn Quốc)

корёж||ить *несов. безл.* 1. làm cong (vênh), cong (vênh) lên, vẹo đi; от сы́рости фане́ру ~ит tấm gỗ dán vênh (cong) lên vì bị ẩm; 2. *разг.* quằn quại, co quắp, co giật; его́ ~ит от бо́ли nó quằn quại (co quắp) vì đau, nó đau quằn quại; 3. (*от отвращения и т. п.*) làm... khó chịu (phật ý, kinh tởm)

корёжиться *несов.* 1. (*о досках и т. п.*) cong (vênh) lên, vẹo đi, cong queo lại; 2. (*от боли и т. п.*) quằn quại, co quắp, co giật

коре́йка *ж.* (*грудинка*) sườn lợn xông (hun) khói

коре́йский *прил.* (thuộc về) Korea, Cao Ly, Triều Tiên, Hàn Quốc; ~ язы́к tiếng Korea; ~ женьше́нь sâm Cao Ly (Korea)

корена́стый *прил.* (*о человеке*) vạm vỡ, chắc nịch, tráng kiện, lực lưỡng; đô (*разг.*)

корени́ться *несов.* (в *П*) bắt rễ; (*проистекать от...*) bắt nguồn; (*происходить по причине*) là do, là vì

коренни́к *м. см.* коренна́я ло́шадь

коренн||о́й *прил.* 1. (*исконный*) gốc, chính gốc; ~ москви́ч người dân Moskva chính gốc, người Moskva gốc; ~óе населе́ние dân chính gốc, cư dân bản địa; 2. (*основной*) cơ bản, căn bản; (*существенный*) cốt yếu, chủ yếu, chính, thiết yếu, trọng yếu, then chốt; (*радикальный*) triệt để, (đến) tận gốc; ~ вопро́с совреме́нности vấn đề cơ bản (trọng yếu, thiết yếu, chủ yếu) của thời đại hiện nay; ~óе преобразова́ние cải tạo triệt để; ~óе реше́ние пробле́мы giải quyết triệt để (tận gốc) vấn đề; ~ы́е интере́сы lợi ích chủ chốt (sinh tử, sống còn, thiết thân, thiết yếu); ~ы́м о́бразом một cách căn bản, về căn bản, một cách triệt để; ✧ ~ зуб răng hàm, răng cấm; ~ая ло́шадь ngựa giữa (*cỗ xe tam mã*)

ко́р||ень *м.* 1. (*растения*) rễ; 2. *перен.* (*происхождение*) nguồn gốc, căn nguyên, cội rễ, cội nguồn; (*основа*) gốc, cơ sở, gốc rễ; име́ть глубо́кие ~ни có nguồn gốc (gốc rễ) sâu xa; 3. *мат.* căn, nghiệm, căn số, nghiệm số; показа́тель ~ня chỉ số của căn; квадра́тный ~ căn bậc hai; куби́ческий ~ căn bậc ba; арифмети́ческий ~ nghiệm số học; кра́тный ~ nghiệm bội; двойно́й ~ nghiệm kép; посторо́нний ~ nghiệm ngoại lai; 4. *грам.* gốc từ, từ căn, ngữ

căn; ~ слóва gốc của từ, từ căn; ✧ вырывáть чтó-л. с ~нем đào tận gốc trốc tận rễ (tiêu diệt sạch sành sanh, tiêu diệt triệt để) cái gì; пустúть ~ни а) (*прочно обосноваться*) bám rễ, sinh cơ lập nghiệp; б) (*о чувствах, привычках и т. п.*) ăn sâu vào lòng, ăn sâu bám rễ; в ~не пресéчь чтó-л. hoàn toàn chấm dứt (bài trừ tận gốc) cái gì; в ~не измени́ть чтó-л. thay đổi tận gốc (làm biến đổi triệt để) cái gì; смотрéть в ~ nhìn vào bản chất; красне́ть до ~не́й волóс ngượng chín người, đỏ mặt tía tai; хлеб на ~ню́ lúa chưa gặt

корешóк *м.* 1. *уменьш. к* кóрень 1; 2. (*переплёта*) gáy sách; 3. (*квитанционной книжки*) cuống biên lai, bản gốc, tồn căn

корея́нка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Korea (Cao Ly, Triều Tiên, Hàn Quốc)

корзи́на *ж.* 1. giỏ, lẵng, đệp, làn; (*без ручки*) thúng, mủng, trạc, rổ, sọt; (*плоская*) nia, nong, mẹt; бельева́я ~ thúng (sọt) đựng đồ giặt; ~ для бума́ги sọt rác (giấy lộn); 2. *перен.* (*круг вопросов*) nhóm vấn đề, gói

корзи́нка *ж. см.* корзи́на

корзи́нщик *м.* người đan giỏ (thúng, rổ, sọt, nong)

коридóр *м.* hành lang; ✧ воздýшный ~ hành lang trên không; дóлларовый ~ khung thị giá (hành lang) dollar (*do Ngân hàng trung ương định*); правовóй ~ hành lang pháp luật; ~ы влáсти giới cầm quyền

коридóрный *прил.* 1. (thuộc về) hành lang; 2. *в знач. сущ. м.* người hầu phòng

кори́нка *ж.* (*сорт винограда*) nho corinthe

кори́ть *несов.* (*В* за *В*) *разг.* (*упрекать*) trách móc, trách mắng, quở trách, quở mắng, vò đầu

корифе́||й *м.* người kiệt xuất (cự phách), vĩ nhân, cự nhân, thiên tài; ~ нáуки vĩ nhân của khoa học; ~и рýсской литерату́ры các đại văn hào Nga

кори́ца *ж.* quế, nhục quế

коричневáтый *прил.* nâu nhạt, nâu non, màu da bò

кори́чнев||ый *прил.* 1. nâu, đà, màu da lươn; 2. *перен.* (*связанный с фашизмом или неофашизмом*) nâu, fatxit, phát xít, fatxit (phát xít) mới; ~ая чумá dịch hạch nâu, dịch fatxit (phát xít), bọn fatxit (phát xít), bọn fatxit (phát xít) mới

кори́чн||ый *прил.*: ~ое дéрево cây quế (*Cinnamomum cassia; C. Schaeffer; C. zeylanicum*); ~ое мáсло dầu quế

кóрк||а *ж.* 1. vỏ, váng, màng cứng, lớp vỏ; ~ хлéба vỏ bánh mì; ~ сы́ра vỏ phó mát, màng bọc viên phó mát; 2. (*плода*) vỏ, cùi, bì; апельси́нная ~ vỏ cam; арбýзная ~ vỏ dưa hấu; ✧ от ~и до ~и từ đầu đến cuối, toàn bộ; руга́ть, брани́ть на все ~и chửi như tát nước vào mặt, chửi mắng tế tát, chửi ủng mồ, xỉ vả thậm tệ, vạc mặt

кóрков||ый *прил. анат.* (thuộc về) vỏ não; ~ые цéнтры các trung tâm vỏ não; ~ое вещество́ chất vỏ não

корм *м.* thức ăn (*cho gia súc*); грýбые ~á thức ăn thô; сóчные ~á thức ăn tươi; сухи́е ~á thức ăn khô

корм||á *ж. мор.* mạn lái, phía lái, đằng lái, đuôi tàu; за ~о́й đằng sau tàu

кормёжка *ж.* 1. *разг.* (sự) nuôi, cho ăn; 2. (*место*) chỗ thú rừng ăn; 3. *разг.* (*пища*) thức ăn, đồ ăn

корми́лец *м.* người nuôi dưỡng gia đình, chủ gia đình

корми́лица *ж.* 1. (*няня*) vú nuôi, u em, vú, nhũ mẫu; 2. (*семьи*) người phụ nữ nuôi dưỡng gia đình, bà chủ gia đình

корми́л||о *с.* tay lái, bánh lái (*tàu thuỷ*); ✧ стоя́ть у ~а правле́ния, влáсти đứng đầu (cầm đầu, lèo lái) chính quyền, là người cầm lái chính quyền

корми́ть, накорми́ть (*В*) 1. cho... ăn; (*с ложки*) bón; (*из клюва и т. п.*) mớm; 2. (*ребёнка грудью*) cho... bú; 3. *тк. несов.* (*содержать*) nuôi, nuôi dưỡng, nuôi sống, nuôi nấng, cấp dưỡng; ✧ ~ обещáниями hứa suông, hứa hão, hứa cuội, hứa hươu hứa vượn; его́ хлéбом не корми́, а дай тóлько поуди́ть нó mê đi câu lắm

корми́ться *несов.* 1. (*есть*) ăn; (*пастись*) ăn (gặm) cỏ; 2. (*Т*) (*содержать себя*) tự nuôi sống, sống; ~ свои́м трудóм sống bằng lao động của mình; чем он кóрмится? nó sống bằng cái gì?

кормле́ние *с.* 1. (sự) cho ăn; 2. (*ребёнка грудью*) (sự) cho bú

кормов||óй I *прил.* (thuộc về) thức ăn (*của gia súc*); ~ы́е трáвы cỏ cho gia súc ăn; ~áя бáза cơ sở thức ăn gia súc

кормов||óй II *прил.* 1. (ở) mạn lái, phía lái, đằng lái, đuôi tàu; ~óе весло́ chèo lái; ~áя часть мạn (phía, đằng) lái, đuôi tàu; ~ гребéц *спорт.* người chèo lái (cầm lái) (*ngồi cuối thuyền*); 2. *в знач. сущ. м.* người lái, người cầm lái

кормýшка *ж.* 1. máng (chậu) ăn, máng; 2. *перен. разг.* chỗ kiếm ăn, nơi kiếm chác

кóрмчий *м.* 1. *уст.* (*рулевой*) người cầm lái (lái tàu); 2. *перен.* người lãnh đạo, lãnh tụ

кормя́щ||ий *прил.*: ~ая мать bà mẹ có con còn bú (có con mọn)

корневи́ще *с.* thân rễ, củ

корнев||óй *прил.* 1. (thuộc về) rễ; ~áя систéма hệ rễ; ~ы́е волоски́ lông rễ; 2. *грам.* (thuộc về) gốc từ, từ căn, ngữ căn

корнеплóды *мн.* (*ед.* корнеплóд *м.*) thực vật rễ củ

кóрнер *м. спорт.* corner, phạt góc

корнéт *м.*, **корнéт-а-пистóн** *м.* (*муз. инструмент*) kèn cornet, kèn coócnet

корнети́ст *м.* người thổi kèn cornet

корнишóн *м.* quả dưa chuột non

корноу́хий *прил. разг.* cụt tai, cắt tai

кóроб *м.* hòm, thùng, hộp; ✧ цéлый ~ новостéй cả đống tin; наговори́ть с три ~а đã nói nhiều lắm, nói huyên thiên; наобещáть с три ~а hứa trời hứa biển

коробéйник *м. уст.* người bán hàng rong

коро́б||ить, покоро́бить (*В*) 1. làm cong (vênh), bẻ cong, uốn gập; 2. *перен.* làm... khó chịu (phật ý); меня́ ~ит его́ неи́скренность thái độ không thành thật của nó làm tôi khó chịu; ~ слух nghịch nhĩ, chướng tai, trái tai, chối tai

коро́биться, покоро́биться 1 (bị) cong, vênh, oằn, uốn gập, bẻ cong; 2. (*об одежде*) phồng lên, phình ra

коро́бка *ж.* 1. (cái) hộp; ~ спи́чек hộp (bao) diêm, hộp quẹt; 2. (*остов здания*) khung nhà, sườn nhà; ✧ дверна́я ~ khung cửa, khuôn cửa; ~ переда́ч, скоросте́й *тех.* hộp số, hộp biến tốc, hộp tốc độ, hộp vận tốc

коробóк *м.* hộp con, hộp, bao; ~ спи́чек hộp (bao) diêm, hộp quẹt

коро́бочка *ж. бот.* quả nang

коро́ва *ж.* bò cái; ✧ морска́я ~ *зоол.* cá nghê, hải ngưu, bò biển (*Rhytina stelleri*)

коро́в||ий *прил.* (thuộc về) bò; ~ье молокó sữa bò; ~ье мáсло bơ; ~ье бéшенство (bệnh) bò dại, bò điên

коро́вка *ж.*: бóжья ~ bọ rùa, bọ rùa vàng, bọ kim quy (*Coccinellidae*)

коро́вник *м.* chuồng bò

коро́вница *ж.* người đàn bà chăn bò

коровя́к *м. разг.* phân bò

короéд *м. зоол.* mọt gỗ, mọt khắc gỗ (*Ips typographus*)

королéва *ж.* 1. (*царствующая*) nữ hoàng, nữ đế, nữ vương; 2. (*жена короля*) hoàng hậu, vương hậu; ✧ ~ красоты́ hoa hậu, hoa khôi, quốc sắc; ~ спóрта hoàng hậu thể thao

королéвич *м. уст.* hoàng tử, ông hoàng

королéвна *ж. уст.* công chúa, bà chúa

королéвский *прил.* (thuộc về) vua, quốc vương; ~ двóрец cung vua, hoàng cung, vương cung

королéвство *с.* vương quốc

королёк *м.* 1. (*птица*) chim tải cúc (*Regulus*); 2. (*апельсин*) (loại) cam ruột đỏ; 3. (*сорт хурмы*) (loại) hồng, hồng ngâm; 4. (*порода кур*) (giống) gà nhà nhỏ con

корóль *м.* 1. vua, nhà vua, quốc vương, quân vương; 2. *шахм.* (con) tướng, vua; 3. *карт.* (con) ông, K; ✧ нефтянóй ~ vua dầu hoả (dầu mỏ)

коромы́сло *с.* 1. (*для вёдер и т. п.*) đòn gánh, đòn triêng; (*с заострёнными концами*) đòn càn, đòn xóc; 2. (*весов*) đòn cân; 3. *тех.* cần lắc, cần dao động, thanh, đòn gánh

корóна *ж.* 1. vương miện, ngọc miện, mũ miện; 2. *астр.* miện, tán, quầng, quầng sáng; сóлнечная ~ nhật miện, nhật hoa, tán mặt trời

корона́рн||ый *прил.*: ~ые сосýды *анат.* (các) mạch van tim

коронацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) đăng quang, lên ngôi; ~ые торжествá lễ hội đăng quang

корона́ция *ж.* (lễ) đăng quang, lên ngôi, gia miện, đăng cực

коро́нк||а *ж.* 1. (*зуба*) vành răng, thân răng; постáвить ~у bịt răng; 2. (*бура*) (đầu) mũi khoan, lưỡi khoan

коро́нн||ый *прил.*: ~ номер tiết mục tủ (hay nhất), bài ruột; ~ая роль vai trội nhất (*của диễн viên*)

коронова́ние *с. см.* корона́ция

коронова́ть *несов. и сов.* (*В*) làm lễ đăng quang (lên ngôi, gia miện, đăng cực)

коронова́ться *несов. и сов.* đăng quang, lên ngôi

коро́ста *ж.* mụn lở, vết loét

коросте́ль *м. зоол.* chim cuốc, gà nước, cuốc cuốc, đỗ quyên, đỗ vũ (*Crex crex*)

корота́ть, скорота́ть *разг.*: ~ врéмя giết thời gian, cho qua thì giờ, dùng thì giờ

коро́тк||ий *прил.* 1. (*по длине*) ngắn, cụt, cộc; óчень ~ ngắn ngủn, lũn cũn, cũn cỡn, ngắn tun hủn;; ~ое пальтó áo măngtô ngắn; ~ путь đoạn đường ngắn (gần); 2. (*по времени*) ngắn ngủi, ngắn gọn, vắn gọn, vắn tắt, vắn, gọn; в ~ срок trong thời hạn ngắn ngủi; ~ ответ câu trả lời ngắn gọn (vắn gọn, gọn lỏn, vắn tắt); 3. (*близкий, дружественный*) gần gũi, thân tín, thân thiết, thân mật; ~ое знакóмство chỗ quen biết gần gũi (thân thiết, thân mật); 4. (*быстрый, решительный*) nhanh, nhanh gọn, cương quyết, quả quyết; ~ая распрáва sự trừng trị nhanh gọn (ngay lập tức, quả quyết, cương quyết); ✧ ~ая волнá *радио* sóng ngắn; ~ое замыкáние *эл.* đoản mạch, ngắn mạch, nổ câu chì; ~ая пáмять trí nhớ kém, chóng quên; в ~их словáх vắn tắt, (bằng) vài lời, đôi lời; рýки коротки́ у кого́-л. ai không đủ quyền (không đủ sức, không làm nổi); быть на ~ой ноге́ с кéм-л. cơ quan hệ thân thiết với ai

кóротко *нареч.* 1. (một cách) ngắn, ngắn ngủi; ~ остри́женный cắt tóc ngắn, húi cua; 2. (*вкратце*) (một cách) vắn, gọn, ngắn gọn, vắn gọn, vắn tắt, tóm tắt, tóm lại; ~ и я́сно! ngắn mà rõ!, ngắn gọn và rõ ràng!; 3. (*близко, интимно*) (một cách) thân thiết, chí thân, thân tình, thắm thiết; ✧ ~ говоря́ nói tóm tắt (vắn tắt, tóm lại)

коротковолнови́к *м. разг.* người chơi vô tuyến điện sóng ngắn

коротково́лновый *прил. радио* (thuộc về) sóng ngắn; ~ переда́тчик máy phát sóng ngắn

коротково́лосый *прил.* (có) tóc ngắn

короткометра́жный *прил.* cỡ ngắn; ~ фильм phim cỡ ngắn

коротконо́гий *прил.* (có) chân ngắn

короткору́кий *прил.* (có) tay ngắn

короткохво́стый *прил.* (có) đuôi ngắn

короткошёрст(н)ый *прил.* (có) lông ngắn

коротышк *м.*, **~ка** *м. и ж. разг.* người thấp (lùn); nấm lùn (*разг.*)

коро́че (*сравнит. ст. прил.* коро́ткий *и нареч.* кóротко) ngắn hơn, vắn hơn, gọn hơn; говори́те ~! anh hãy nói ngắn (gọn, vắn) hơn!; ✧ ~ говоря́ nói tóm tắt (vắn tắt, tóm lại)

кóрочка *ж. уменьш. от* кóрка; хлéбная ~ vỏ bánh mì

корпе́ть *несов.* (над *Т*) *разг.* hì hục (hùng hục, mải miết, cặm cụi, cắm cúi, miết mải, rị mọ) làm

корпорати́вность *ж.* (tính chất) phường hội, nghiệp hội; cùng công ty

корпорати́вн||ый *прил.* (có tính chất) phường hội, nghiệp hội, nghiệp đoàn; cùng công ty; ~ дух tinh thần phường hội (cùng công ty); ~ая э́тика đạo đức (quy tắc xử thế trong) cùng công ty

корпора́ция *ж.* 1. phường, phường hội, nghiệp hội, nghiệp đoàn, xã đoàn, đoàn thể; 2. *эк.* công ty; многонациона́льная ~ công ty đa quốc gia; транснациона́льная ~ công ty xuyên quốc gia (liên quốc gia)

корпуле́нтность *ж.* (sự) mập, béo

корпуле́нтный *прил.* mập, béo

корпуле́нция *ж.* thân hình mập mạp

ко́рпус *м.* 1. (*мн.* ~ы) (*туловище*) thân mình, thân; держи́те ~ пря́мо! hãy đứng thẳng người!, hãy giữ thân mình ngay thẳng!; пода́ться всем ~ом вперёд toàn thân nghiêng về phía trước; 2. (*мн.* ~á) (*механизма и т. п.*) vỏ, thân, hộp, vỏ bọc ngoài; ~ часóв vỏ đồng hồ; 3. (*мн.* ~á) (*судна, танка*) thân; ~ пéчи thân lò; ~ сýдна thân tàu; 4. (*мн.* ~á) (*здание*) toà nhà, nhà; глáвный ~ toà nhà chính; 5. (*мн.* ~á) *воен.* quân đoàn; стрелкóвый ~ quân đoàn bộ binh; экспедициóнный ~ đội quân viễn chinh; 6. (*мн.* ~á) (*военно-учебное заведение*) trường; пáжеский ~ trường thiếu sinh quân; 7. *типогр.* (*шрифт*) chữ cỡ 10; ✧ офицéрский ~ đoàn sĩ quan, sĩ quan đoàn; дипломати́ческий ~ đoàn ngoại giao, ngoại giao đoàn

корпу́скула *ж. физ.* hạt, corpusculum

корпускуля́рн||ый *прил. физ.* (thuộc về) hạt, corpusculum; ~ая теóрия свéта lý thuyết hạt của ánh sáng; ~ые и волновы́е свóйства микрочасти́ц các thuộc tính hạt và sóng của hạt vi mô

корпусн||óй *прил.*: ~ команди́р quân đoàn trưởng; ~áя артиллéрия pháo binh quân đoàn

кóрпусный *прил.* (thuộc về) quân đoàn

корректи́в *м.* (điều, sự) sửa đổi, tu chính, bổ chính, hiệu chính, hiệu chỉnh; внести́ ~ы во что́-л. sửa đổi (tu chính, bổ chính, hiệu chính, hiệu chỉnh) cái gì

корректи́рование c.l. (sự) tu chính, hiệu chính, hiệu chỉnh, điều chỉnh, bổ chính, sửa chữa, sửa đổi; ~ стрельбы́ hiệu chỉnh (hiệu chính, điều chỉnh)

đường bắn; 2. (*в корректуре*) (sự) chữa bản in, chữa morat, sửa bông bài

корректи́ровать, прокорректи́ровать (В) 1. tu chính, hiệu chính, hiệu chỉnh, điều chỉnh, bổ chính, sửa chữa, sửa đổi; ~ ого́нь артилле́рии hiệu chỉnh (hiệu chính, điều chỉnh) đường bắn của pháo; 2. (*в корректуре*) chữa bản in, chữa morat, sửa bông bài

корректиро́вка *ж. воен.* (sự) hiệu chính, hiệu chỉnh, điều chỉnh, bổ chính

корректиро́вочн||ый *прил. воен.* (để) hiệu chính, hiệu chỉnh, điều chỉnh; ~ая авиа́ция máy bay hiệu chỉnh

корректиро́вщик *м. воен.* 1. (*человек*) người hiệu chính (hiệu chỉnh), điều chỉnh (hiệu chỉnh) viên; 2. (*самолёт*) máy bay hiệu chỉnh (điều chỉnh); máy bay chỉ điểm (*разг.*)

корре́ктно *нареч.* (một cách) tế nhị, lịch sự, tử tế, đứng đắn, đúng mực

корре́ктность *ж.* (sự, tính, thái độ) tế nhị, lịch sự, tử tế, đứng đắn, đúng mực, đoan trang, lễ độ, lễ phép

корре́ктный *прил.* tế nhị, lịch sự, tử tế, đứng đắn, đúng mực, đoan trang, lễ độ, lễ phép

корре́ктор *м.* người chữa bản in (chữa morat, chấm morat, sửa bông bài)

корре́кторск||ий *прил.* (thuộc về) người chữa bản in, người chữa morat, người chấm morat, người sửa bông bài; ~ая пра́вка chỗ sửa chữa của người chấm morat

корректу́ра *ж.* 1. (*исправление ошибок*) (sự) chữa bản in, chữa morat, chấm morat, sửa bông bài; 2. (*гранки*) morat, bông, bông bài, bản in thử, bản dập thử

корректу́рн||ый *прил.* (thuộc về) chữa bản in, chữa morat, chấm morat, sửa bông bài; ~ о́ттиск morat, bông, bông bài, bản dập thử, bản in thử; ~ые зна́ки ký hiệu chữa morat

корре́кция *ж.* (sự) hiệu chỉnh, điều chỉnh; ~ зре́ния điều chỉnh (hiệu chỉnh) thị giác

коррелятивность *ж. филос.* (tính) tương liên, tương quan

коррелятивный *прил.* tương liên, tương quan

корреля́ты *мн.* các yếu tố tương liên (tương quan)

корреля́ция *ж.* (sự) tương liên, tương quan; *геом.* phép đối xạ

корреспонде́нт *м.* 1. người trao đổi thư từ (thư tín); 2. (*журналист*) phóng viên, thông tín viên; специа́льный ~ phóng viên đặc biệt, đặc phái viên

корреспонде́нтский *прил.* (thuộc về) phóng viên, thông tín viên

корреспонди́ровать *несов.* 1. (с *Т*) *уст.* trao đổi thư từ (thư tín); 2. (*в газету*) gửi tin tức bài vở; 3. (*Д*, с *Т*) (*соответствовать*) tương hợp, phù hợp

корреспонде́нция *ж.* 1. (*переписка*) (sự) trao đổi thư từ, trao đổi thư tín; 2. *собир.* (*почта*) thư từ, thư tín; 3. (*сообщение в печати*) bài vở, tin tức (*của thông tín viên*)

корри́да *ж.* (trò) corrida, đấu bò

коррозионносто́йк||ий *прил.* không bị ăn mòn; ~ие материа́лы các vật liệu không bị ăn mòn

корро́зия *ж.* 1. *хим.* (sự) ăn mòn; 2. *геол.* (sự) ăn mòn, gặm mòn

коррумпи́рованный *прил.* (đầy) tham nhũng, thối nát; ~ режи́м chế độ tham nhũng (thối nát)

коррупционе́р *м.* kẻ tham nhũng (tham ô, ăn hối lộ)

корру́пция *ж.* (nạn, tệ) tham nhũng, tham ô, ăn hối lộ

корса́ж *м.* đai, nịt váy

корса́р *м. ист.* hải tặc, hải phỉ

корсе́т *м.* 1. áo nịt ngực, corset, coócxê; 2. (*лечебный*) áo chỉnh hình, corset, coócxê; ги́псовый ~ áo thạch cao, áo bột

корт *м. спорт.* sân tennis (quần vợt)

корте́ж *м.* đám rước, hội rước, đoàn xe; свадебный ~ đám cưới, đám rước dâu; тра́урный ~ đám tang, đám ma

кортизо́н *м. фарм.* cortison, coóctizon

ко́ртик *м.* dao găm con (*của sĩ quan hải quân và không quân*)

ко́рточк||и *мн.*: присе́сть на ~, сиде́ть на ~ах ngồi xổm, ngồi chồm chỗm (chồm hổm, chò hỏ)

кору́нд *м. мин.* corundum, coridon, cương ngọc

корчева́ние *с.* (sự) đánh gốc, đào gốc, bứng gốc

корчева́ть *несов.* (*В*) đánh gốc, đào gốc, bứng gốc

корчёвка *ж. см.* корчева́ние

ко́рчи *мн.* (*ед.* ко́рча *ж.*) *разг.* (cơn) co giật, động kinh

ко́рч||ить, скорчить 1. *безл.* quằn quại; его́ ~ит от бо́ли nó quằn quại vì đau, nó đau quằn quại; 2. *тк. несов.* (*В*) (*прикидываться кем-л.*) làm ra vẻ, làm bộ, giả vờ, đóng vai; ~ дурака́ làm bộ chàng ngốc, giả vờ ngốc; ~ из себя́ ва́жную осо́бу làm ra vẻ một nhân vật quan trọng, làm bộ quan trọng; ✧ ~ ро́жи, грима́сы cau mặt, nhăn mặt, nhăn nhó

ко́рчиться, скорчиться (от *Р*) quằn quại, co giật, co rúm người

корчма́ *ж. уст.* quán trọ, lữ quán

корчма́рь *м. уст.* chủ quán trọ (lữ quán)

ко́ршун *м.* diều, diều hâu (*Milvus*); ✧ налете́ть, бро́ситься ~ом на кого́-л. bất thình lình xông vào ai, đột ngột tấn công ai

коры́стно *нареч.* (một cách) tư lợi, vụ lợi

коры́стн||ый *прил.* 1. tư lợi, vụ lợi, tự tư tự lợi; из ~ых побужде́ний vì mục đích vụ lợi, vì động cơ tư lợi; с ~ой це́лью với mục đích vụ lợi; 2. *см.* корыстолюби́вый

корыстолюби́вый *прил.* hám lợi, vụ lợi, trục lợi, tự tư tự lợi, tham lam, gian tham; (*жадный к деньгам*) hám tiền, tham tiền, ngốt của

корыстолю́бие *с.* (tính, lòng) hám lợi, vụ lợi, trục lợi, tự tư tự lợi, tham lam, gian tham; (*жадность к деньгам*) (tính, lòng) hám tiền, tham tiền

коры́сть *ж.* 1. (*выгода*) lợi, lợi lộc, tư lợi, lợi riêng; кака́я мне в э́том ~? trong việc này thì tôi có lợi gì?, tôi được lợi lộc gì trong việc này?; 2. *см.* корыстолю́бие

коры́т||о *с.* chậu giặt, máng giặt; (*кормушка*) máng, chậu ăn, máng ăn; ✧ оста́ться у разби́того ~а ≅ tay trắng vẫn hoàn trắng tay; xôi hỏng bỏng không (*погов.*)

корь *ж. мед.* (bệnh) sởi

корьё *с. собир.* (*кора*) vỏ cây; дуби́льное ~ vỏ cây thuộc da

ко́рюшка *ж.* (*рыба*) cá dưa chuột, cá hồ qua (*Osmerus eperlanus*)

коря́во *нареч.* (một cách) vụng về, cứng ngắc

коря́в||ый *прил.* 1. (*о растениях*) cong queo, cằn cỗi; 2. (*о руках, пальцах*) sần sùi, thô kệch, chai sạn, xù xì, gồ ghề; 3. *перен. разг.* (*неумелый, нескладный*) vụng về, cứng ngắc, lóng cóng, không gọn gàng (thành thục, thành thạo), lóng ca lóng cóng; (*о почерке*) ngoằn ngoèo; ~ые фра́зы câu cú lủng củng

коря́га *ж.* gốc cây cong queo

коса́ I *ж.* (*волосы*) bím, bím tóc, đuôi sam; заплета́ть ко́су tết tóc, bện tóc, tết đuôi sam

коса́ II *ж. с.-х.* phảng, phạng, phổ, lưỡi hái; ✧ нашла́ ~ на ка́мень *погов.* xung khắc nhau như nước với lửa; vỏ

quít dày gặp móng tay nhọn; kỳ phùng địch thủ

коса́ III *ж. геогр.* doi đất, doi cát, dải đất

коса́рь I *м.* (*косец*) người phảng (phạng, cắt) cỏ

коса́рь II *м.* (*нож*) dao phay, dao rựa, dao bầu

коса́тка *ж. зоол.* 1. (*рыба*) cá ngạnh (*Liocassis braschnikowi*); 2. (*морское животное*) cá heo bụng trắng (*Orcinus orca*)

ко́свенно *нареч.* (một cách) gián tiếp

ко́свенн||ый *прил.* gián tiếp; ~ая причи́на nguyên nhân gián tiếp; ~ые ули́ки tang chứng gián tiếp; ~ налóг thuế gián thu; ~ намёк lời ám chỉ bóng bẩy; ~ые вы́боры (chế độ) bầu cử gián tiếp; ~ым путём bằng con đường gián tiếp, một cách gián tiếp; ✧ ~ые падежи́ *грам.* gián cách, cách gián tiếp; ~ая речь *грам.* lời dẫn gián tiếp

косе́канс *м. мат.* cosec, côsec, cosecan

косе́ц *м. см.* коса́рь I

коси́лка *ж. с.-х.* máy cắt cỏ

ко́синус *м. мат.* cosin, côsin; cos (*сокр.*)

коси́ть I, скоси́ть (*В*) 1. phảng, phạng, phổ, cắt cỏ; 2. *перен.* giết, tiêu diệt, tàn sát, sát hại, làm cỏ

коси́ть II, скоси́ть 1. (*В*) (*кривить*) méo; ~ рот méo miệng (mồm); 2. (*быть косоглазым*) lác mắt, lé mắt, hiếng; 3. (*смотреть сбоку, искоса*) nghé, liếc, nghé (liếc) mắt, liếc nhìn, nhìn nghiêng

коси́ться, покоси́ться (на *В*) 1. (*наклоняться набок*) nghiêng, nghiêng mình; 2. (*смотреть сбоку, искоса*) nghé, liếc, nghé (liếc) mắt, liếc nhìn, nhìn nghiêng; 3. *тк. несов. перен.* có thái độ hằn học, tỏ ra nghi hoặc, lộ vẻ giận dữ; (*смотреть недружелюбно*) lườm, nguýt, lườm nguýt, ngấm nguýt, nhìn hằn học

косма́т||ый *прил.* 1. *разг.* (*с густой шерстью*) dày lông, xù lông, nhiều lông; 2. (*всклокоченный.*) bù xù, bờm xờm, bờm bợp, rối bù; ~ая голова́ đầu rối bù, đầu bù tóc rối

косме́тика *ж.* 1. (thuật) mỹ dung, làm đẹp, trang điểm; 2. *собир.* mỹ phẩm, mỹ dung phẩm, đồ trang điểm

космети́ческ||ий *прил.* (thuộc về) mỹ dung, làm đẹp, trang điểm; ~ое сре́дство mỹ dung phẩm, đồ trang điểm; ~ масса́ж (sự, khoa) massage mỹ dung, xoa bóp mỹ dung; ✧ ~ ремо́нт, ~ие рабо́ты (sự, việc) sửa chữa vẻ ngoài (*như quét vôi, sơn cửa, dán lại giấy bồi tường*)

космето́лог *м.* chuyên viên mỹ dung; врач-~ bác sĩ mỹ dung

косметоло́гия *ж.* mỹ dung học; врачебная ~ mỹ dung học chữa bệnh; декорати́вная ~ mỹ dung học làm đẹp (trang điểm)

космиза́ция *ж.* (sự) vũ trụ hoá; ~ нау́ки vũ trụ hoá khoa học

косми́зм *м. филос.* vũ trụ luận, thuyết vũ trụ

косми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vũ trụ; ~ое простра́нство không gian (khoảng không) vũ trụ; ~ кора́бль con tàu vũ trụ, phi thuyền không gian; ~ полёт chuyến bay vũ trụ; ~ая ста́нция trạm vũ trụ (không gian); ~ие лучи́ tia vũ trụ, vũ trụ tuyến; ~ая радиа́ция bức xạ vũ trụ; ~ая раке́та tên lửa vũ trụ; пе́рвая ~ая, втора́я ~ая ско́рость tốc độ vũ trụ cấp một, cấp hai; ~ая систе́ма свя́зи hệ thống liên lạc vũ trụ; ~ие иссле́дования những cuộc nghiên cứu vũ trụ; ~ая техноло́гия công nghệ học (công nghệ) vũ trụ; ~ая медици́на y học vũ trụ; ~ое телеви́дение (sự, hệ thống) truyền hình từ vũ trụ; ~ое землеве́дение (sự) nghiên cứu Trái đất từ vũ trụ; ~ое пра́во công pháp quốc tế vũ trụ

космови́дение *с.* (sự) truyền hình từ vũ trụ

космогони́ческий *прил.* (thuộc về) tinh nguyên học, nguồn gốc vũ trụ

космого́ния *ж.* tinh nguyên học, môn nguồn gốc vũ trụ

космодро́м *м.* sân bay vũ trụ

космодро́мный *прил.* (thuộc về) sân bay vũ trụ

космолётчик *м.* phi công vũ trụ

космологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vũ trụ học, vũ trụ luận, vũ trụ; ~ое расшире́ние (hiện tượng) giãn nở vũ trụ, vũ trụ giãn nở

космоло́гия *ж.* vũ trụ học, vũ trụ luận

космона́вт *м.*, **~ка** *ж.* nhà du hành vũ trụ, nhà phi hành vũ trụ, phi công vũ trụ

космона́вт-иссле́дователь *м.* nhà du hành-nghiên cứu vũ trụ

космона́втика *ж.* (khoa, môn) du hành vũ trụ, phi hành vũ trụ

космопассажи́р *м.* du khách (nhà du lịch) vũ trụ

космопла́вание *с. см.* космона́втика

космопла́ватель *м. см.* космона́вт

космополи́т *м.* người theo chủ nghĩa thế giới

космополити́зм *м.* chủ nghĩa thế giới

космополити́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa thế giới, thế giới chủ nghĩa

космопо́рт *м.* cảng vũ trụ

космопсихоло́гия *ж.* tâm lý học vũ trụ

косморо́бот *м.* robot vũ trụ

ко́смос *м.* vũ trụ; бли́жний ~ vũ trụ gần; да́льний ~ vũ trụ xa; покоре́ние ~а (công cuộc, sự) chinh phục vũ trụ

космосни́мок *м.* ảnh chụp từ vũ trụ

космофи́зик *м.* nhà vật lý học vũ trụ

космофи́зика *ж.* vật lý học vũ trụ

космофло́т *м.* hạm đội (đội tàu) vũ trụ (*kể cả các vệ tinh nhân tạo đủ loại*)

космохи́мик *м.* nhà hoá học vũ trụ

космохи́мия *ж.* hoá học vũ trụ

космоце́нтр *м.* trung tâm vũ trụ (*nơi chuẩn bị và tiến hành các chuyến bay*)

ко́смы *мн. разг.* mớ tóc, mớ tóc rối

коснéть *несов.* 1. (в *П*) (*погрязать*) trì trệ, tù đọng; ~ в невéжестве trì trệ (đắm mình) mãi trong cảnh dốt nát; 2. (*о языке*) cứng lại, cứng đơ, líu lưỡi

ко́сность *ж.* (tính, tình trạng) hủ lậu, cổ hủ, thủ cựu; (*отсталость*) (tính chất) lạc hậu; (*застой*) (sự) trì trệ, tù đọng

косноязы́чие *с.* (tật) líu lưỡi, nói khó, nói năng ngọng nghịu

косноязы́чный *прил.* (bị) líu lưỡi, nói khó; (*о речи*) ngọng nghịu, líu lô, lúng búng, lắp bắp, không rõ ràng (hoạt bát)

коснýться *сов. см.* каса́ться

ко́сный *прил.* hủ lậu, cổ hủ, thủ cựu, bảo thủ; nhân tuần (*уст.*); (*отсталый*) lạc hậu; (*застойный*) trì trệ; ~ ум đầu óc hủ lậu (thủ cựu, cổ hủ, lạc hậu, trì trệ); ~ человéк người hủ lậu (lạc hậu, thủ cựu)

ко́со *нареч.* (một cách) xiên, xếch, lệch, nghiêng, xiên xiên, nghiêng nghiêng, chênh chếch; ✧ смотре́ть ~ на кого́-л. lườm (nguýt, ngấm nguýt, hằn học nhìn) ai

кособо́кий *прил.* xiêu vẹo, xiên xẹo, nghiêng lệch, vẹo một bên

косови́ца *ж.* 1. (*косьба*) (sự) phảng, phạng, phổ, cắt cỏ; 2. (*время косьбы травы*) mùa cắt cỏ, mùa phảng cỏ; (*хлеба*) mùa gặt

косоворóтка *ж.* áo kossovorotka (*áo cánh cài cúc một bên*)

косогла́зие *с.* (tật) lác mắt, hiếng, lé, hiêng hiếng, lé mại

косогла́зый *прил.* lác mắt, hiếng, lé, hiêng hiếng, lé mại

косогóр *м.* dốc, sườn núi, sườn đồi

кос||óй *прил.* 1. xiên, xếch, lệch, nghiêng, xiên xiên, nghiêng nghiêng, chênh chếch; ~áя чертá đường xiên, nét chéo; ~ дождь mưa rơi chênh chếch, mưa xiên; ~ шрифт (kiểu) chữ nghiêng, chữ ngả; 2. (*искривлённый*) lệch, xiêu, xiêu vẹo, không đều, không bằng; ~ плетéнь hàng rào lệch (xô lệch, không đều); ~ пробóр đường ngôi lệch (rẽ lệch); 3. (*косоглазый*) lác mắt, hiếng, lé, hiêng hiếng, lé mại; (*косящий*) xếch, mắt xếch; у негó ~ глаз nó lác mắt (lé, hiêng hiếng, lé mại); он ~ nó mắt xếch; 4. *перен.* (*недоверчивый, недружелюбный*) hằn học, lườm lườm, nghi hoặc, châm chọc; ~ взгляд cái nhìn hằn học (châm chọc, lườm lườm); ✧ ~ пáрус cánh buồm chéo, buồm cánh giơi (cánh én); ~ úгол *мат.* góc nhọn; ~ая сáжéнь в плечáх ≅ vai năm tấc rộng thân mười thước cao

косолáпый *прил.* 1. (có) chân chữ bát, chân vòng kiềng; ~ медвéдь con gấu chân chữ bát (chân vòng kiềng, khệnh khạng); 2. *перен. разг.* (*неуклюжий*) vụng về, khệnh khạng, lóng cóng

косоугóльный *прил. геом.* (có) góc nhọn, xiên góc; ~ треугóльник tam giác xiên

коспóнсор *м.* nhà (tổ chức, nước) đỡng tài trợ

костёл *м.* nhà thờ Thiên chúa giáo (*ở Poland và các nước vùng Baltic*)

костенéть, окостенéть 1. (*о трупе*) lạnh cứng, cứng đờ ra; 2. (от *P*) (*от холода*) cóng, lạnh cóng; 3. *перен.* đờ ra, đờ dẫn, sững sờ, đờ người ra, ngây người ra, ngẩn tò te

костёр *м.* đống lửa; пионéрский ~ lửa trại, lửa trại thiếu niên

костúстый *прил.* 1. xương xẩu; 2. (*о рыбе*) nhiều xương, lắm xương

костлúвый *прил.* 1. xương xương, xương xẩu, xương xẩu, gầy nhom, gầy giơ xương, da bọc xương; 2. *см.* костúстый 2

кóстн||ый *прил.* (thuộc về) xương; ~ая ткань mô xương; ~ая мукá bột xương; ~ туберкулёз (bệnh) lao xương; ✧ ~ мозг *анат.* tuỷ, tuỷ xương, cốt tuỷ

костоéда *ж. мед.* (bệnh) mục xương, loét xương

костопрáв *м.* 1. *уст.* thầy mằn, thầy nắn xương; 2. *ирон.* ông lang vườn

косторéз *м.* (*резчик по кости*) thợ khắc xương

кóсточк||а *ж.* 1. xương con, xương hom; 2. (*плода*) hạt, hột, nhân; виногрáд без ~ек nho không hạt; ✧ перемывáть ~ки комý-л. gièm pha (nói xấu, đặt chuyện cho) ai; по ~кам разбирáть когó-л., чтó-л. phân tích mổ xẻ ai, việc gì rất kỹ càng (rất cặn kẽ)

костúл||ь *м.* 1. nạng, nạng chống; ходúть на ~úх đi nạng, chống nạng; 2. (*гвоздь*) đinh móc, đinh tán; (*для рельсов*) đinh ray; ✧ хвостовóй ~ *ав.* bánh đuôi

кост||ь *ж.* 1. xương, cốt; грудна́я ~ xương ức; перелóм ~и gãy xương; 2. *мн.*: ~и (*останки*) hài cốt; 3. *собир.* (*бивни, клыки*) ngà, răng nanh; слонóвая ~ ngà voi; 4. *мн.*: ~и (*игральные*) (con) súc sắc, thò lò, tào cáo; 5. (*шарик на счётах*) con chạy; ✧ бéлая ~ *уст.* dòng dõi quý tộc (quý phái); чёрная ~ *уст.* dòng dõi bình dân (dân đen); на ~úх пострóить чтó-л. xây dựng cái gì trên xương máu biết bao người; кóжа да ~и, одни́ ~и gầy giơ xương, xương bọc da; лечь ~ьми́ а) da ngựa bọc thây, hy sinh, xả thân; б) *обыкн. шутл.* liều chết, liều mạng; ~éй не собрáть chết tan xương; язы́к без ~éй ≅ lưỡi không xương; ba hoa chích choè

костю́м *м.* 1. (*одежда*) quần áo, y phục, trang phục, phục trang; bộ đồ (*разг.*); европéйский ~ âu phục, bộ comlê (còm-lê), quần áo (bộ đồ) tây; рабóчий ~ а) (*на каждый день*) quần áo đi làm; б) (*спецодежда*) quần áo lao động, bộ đồ làm việc; купáльный ~ áo tắm, bộ đồ tắm; 2. (*верхнее платье*) (bộ) quần áo, y phục; выходнóй ~ bộ quần áo diện, bộ cánh

костю́мер *м.*, **~ша** *ж. театр.* người phụ trách trang phục, người mặc áo cho diễn viên

костюмúрованный *прил.* (thuộc về) hoá trang, giả trang; ~ бал khiêu vũ hoá trang, vũ hội giả trang

костя́к *м.* (*скелет*) bộ xương, xương cốt; 2. *перен.* (*основа опора*) nòng cốt, cốt cán, chỗ dựa

костян||óй *прил.* (bằng) xương; (*добываемый из костей*) (lấy từ) xương; ~ клей keo xương; ~áя мукá bột xương

костя́шка *ж. разг.* 1. (*на пальцах*) khớp xương ngón tay; 2. (*шарик на счётах*) con toán, con chạy

косýля *ж.* hoẵng, hoãng (*Capreolus*)

косы́нка *ж.* 1. (*головной платок*) khăn trùm, khăn chéo, khăn vuông, khăn mỏ quạ; (*шейный платок*) khăn quàng, khăn choàng; 2. *мед.* băng chéo, quai băng

косьбá *ж.* (sự) phảng, phạng, phỏ, cắt cỏ

кося́к I *м.* (*двери, окна*) râm cửa

кося́к II *м.* (*лошадей, птиц*) đàn, bầy; (*рыб тж.*) luồng (bãi) cá

косякóм *нареч. разг.* (một cách) xiên, nghiêng, lệch, chênh chếch

кот *м.* mèo đực; ✧ не всё ~ý мáслеица, придёт и велúкий пост! *посл.* ≅ no ba ngày Tết, đói ba tháng hè; sông có khúc người có lúc; ~ наплáкал rất ít, tí tẹo tèo teo; купúть ~á в мешкé ≅ mua mèo trong bị; nhắm mắt mua chừng

котáнгенс *м. мат.* cotang, côtang; cot (*сокр.*)

кот||ёл *м.* 1. (*для варки пищи*) nồi, chảo, vạc; 2. *тех.* nồi súp de, nồi hơi, nồi cất; паровóй ~ nồi hơi, nồi súp de; 3. *воен.* (*окружение*) vòng vây, vây lòng chảo; попáсть в ~ bị bao vây; ✧ из óбщего ~лá ăn (nấu ăn) chung; átомный ~ lò phản ứng nguyên tử

котелóк *м.* 1. nồi con, chảo nhỏ, xanh; 2. (*походный*) gamen, cà mèn, gà mèn; 3. (*шляпа*) mũ nồi

котéльная *ж.* (*скл. как прил.*) gian nồi hơi, nhà đặt nồi súp de

котéльн||ый *прил.* (thuộc về) nồi súp de, nồi hơi; (*для изготовления котлов*) (để làm) nồi súp de, nồi hơi; ~ завóд nhà máy làm nồi súp de (nồi hơi); ~ое желéзо sắt làm nồi súp de (nồi hơi)

котéльщик *м.* 1. (*мастер по изготовлению котлов*) thợ làm nồi hơi (nồi súp de); 2. (*мастер по обслуживанию паровых котлов*) thợ đun nồi hơi (nồi súp de)

котёнок *м.* mèo (mãn) con

кóтик *м.* 1. *уменьш. к* кот; 2. *зоол.* sư tử biển, hải thát (*Callorhinus ursinus*); 3. (*мех*) (bộ) lông sư tử biển

кóтиковый *прил.* (thuộc về) sư tử biển; (*сделанный из меха котика*) (bằng) bộ lông sư tử biển

котúровать *несов. и сов.* (*В*) *фин.* ước giá, báo giá, kê giá, yết giá

котúроваться *несов.* 1. *фин.* (*оцениваться*) (được) ước giá, báo giá, kê giá, yết giá; 2. *перен.* được đánh giá cao, có giá trị; 3. *фин.*

(*иметь хождение*) (có thể) mua bán được

котиро́вка *ж. фин.* (sự) ước giá, báo giá, kê giá, yết giá

котиро́вочный *прил.* (thuộc về) ước giá, báo giá, kê giá, yết giá

коти́ться, окоти́ться đẻ (*nói về mèo*)

котле́та *ж.* (*рубленая*) cốt-lét, viên thịt băm, thịt băm viên; (*отбивная*) (miếng) cốt-lét, thịt băm rán

котлова́н *м.* hố móng, hố chân móng (đặt nền)

котлови́на *ж.* lòng chảo, chỗ trũng, thung lũng lòng chảo

кото́мка *ж.* (cái) bị

кото́р||ый *мест.* 1. *вопр.* (*какой именно, какой из нескольких*) cái nào, con nào, người nào, nào; (*какой по порядку*) thứ mấy, bao nhiêu, mấy; ~ из них? cái (con, người) nào trong số đó?; ~ тебе́ ну́жен? anh cần cái (con, người) nào?; в ~ раз? lần thứ mấy rồi?; ~ час? mấy giờ rồi?; ~ тебе́ год? cháu lên mấy?, cháu mấy tuổi?; 2. *неопр.*: ~ раз я тебе́ говорю́! tôi đã nói với anh bao nhiêu (biết bao) lần rồi!; ~ раз я прихожу́ к тебе́! bao nhiêu lần tớ đã phải đến nhà cậu!; уж ~ раз э́то с ним случа́ется! việc đó đã xảy ra với anh ấy bao nhiêu (biết bao) lần rồi!; 3. *относ.* mà; *часто не переводится*; та кни́га, ~ая стои́т на по́лке, мне о́чень нра́вится quyển sách kia nằm trên giá thì tôi rất thích; мой брат, ~ живёт в столи́це, рабо́тает на заво́де anh tôi sống ở thủ đô, làm việc tại nhà máy; пье́са, о ~ой вы мне говори́ли vở kịch mà anh nói với tôi; ✧ с ~ых пор từ bao giờ

кото́рый-нибу́дь *мест. неопр. разг. см.* како́й-нибу́дь 1

котте́дж *м.* dã thự, biệt thự, villa

коту́рны *мн.* (*ед.* коту́рн *м.*) *ист.* giày diễn viên sân khấu

коту́та *мн. см.* котёнок

ко́фе *м. нескл.* cafe, cà phê; жа́реный ~ cafe (cà phê) rang; чёрный ~ cafe (cà phê) đen; ~ с молоко́м cafe (cà phê) sữa

кофева́рка *ж.* ấm đun cafe (cà phê); (*аппарат*) máy đun cafe (cà phê)

кофеи́н *м. фарм.* cafein, cophein

кофе́йник *м.* ấm pha cafe (cà phê)

кофе́йница *ж.* 1. (*ручная мельница*) xay cafe (cà phê); 2. (*банка*) hộp đựng cafe (cà phê)

кофе́йн||ый *прил.* (thuộc về) cafe, cà phê; ~ое де́рево (cây) cafe, cà phê (*Coffea*); ~ые бобы́ quả cafe (cà phê); ~ая гу́ща bã cafe (cà phê); ~ая ме́льница xay cafe (cà phê); 2. (*о цвете*) màu cafe (cà phê), nâu sẫm; ✧ гада́ть на ~ой гу́ще ≅ ăn ốc nói mò; đoán mò

кофемо́лка *ж.* (*аппарат*) máy xay cafe (cà phê)

ко́фт||а *ж.*, **~очка** *ж.* áo ngắn mặc ngoài, áo cánh; (*вязаная*) áo đan, áo len, áo pullever, áo punlơve

кохинхи́на *ж.* (*порода кур*) gà Sài Gòn

кочан́ *м.* bắp; ~ капу́сты bắp cải

кочева́ть *несов.* 1. du mục, du cư, du canh; 2. (*о птицах и т. п.*) di cư, 3. *разг.* (*часто менять местожительство*) du cư, sống nay đây mai đó, thay đổi chỗ ở luôn

кочёвка *ж.* (cuộc) sống du mục, sống du cư

кочёвник *м.* (người) dân du mục

кочево́й *прил.* du mục, du cư, du canh; вести́ ~ о́браз жи́зни sống du mục

кочёвье *с.* 1. (*действие*) (sự) du mục, du cư; 2. (*стоянка*) nơi tạm trú của dân du mục; 3. (*местность*) vùng du cư

кочега́р *м.* thợ đốt lò (coi lò, nồi hơi, buồng đốt)

кочега́рка *ж.* buồng đốt lò, gian nồi hơi

кочене́ть, закочене́ть, окочене́ть 1. (*замерзать*) cóng, lạnh cóng, rét cóng, buốt cóng; 2. *сов.* закочене́ть (*о трупе*) lạnh cứng, cứng đờ ra

кочерга́ *ж.* gậy thông lò, móc cời lò

кочеры́жка *ж.* lõi bắp cải

ко́чка *ж.* mô (đống) đất, gò đất nhỏ

кочкова́тый *прил.* nhiều gò đống, gồ ghề, mấp mô

коша́чий *прил.* (thuộc về) mèo; ✧ ~ конце́рт tiếng la hét om sòm, tiếng hát loạc choạc, tiếng nhạc hỗn loạn

кошелёк *м.* 1. ví, ví tiền, bóp tiền, hầu bao, mề gà; 2. *перен.* tiền; тугой (то́лстый) ~ nhiều tiền, nặng (đầy, đầy) túi; то́щий (пусто́й) ~ thiếu tiền, rỗng (xẹp) túi; ✧ растрясти́ ~ tiêu hoang, phung phí tiền, xài hoang, vung tiền, tiêu tiền như rác

кошёлка *ж. разг.* giỏ, lẵng, làn

кошёль *м.* 1. *уст. см.* кошелёк; 2. *разг.* (*мешок, корзина*) bao, bị, giỏ đan

кошени́левый *прил.* (thuộc về) bọ son, bọ yên chi

кошени́ль *ж.* bọ son, bọ yên chi (*Dactyloptus*)

ко́шк||а *ж.* 1. mèo, mãn (*Felis*); (*самка*) mèo cái; 2. *тех.* móc (gàu) móng ngoạm, răng; 3. *мн.* ~и *спорт.* (*шипы, надеваемые на обувь*) mấu, mấu sắt, crămpông; 4. (*плеть*) *ист.* roi bện (*đoạn cuối có nhiều đuôi*); ✧ жить как ~ с соба́кой sống với nhau như chó với mèo, học hặc nhau luôn; ме́жду ни́ми пробежа́ла чёрная ~ họ bất hoà với nhau, họ giận nhau; у него́ на се́рдце ~и скребу́т anh ta buồn rười rượi, nó ủ rũ u sầu

кошма́ *ж.* thảm phớt, thảm lông

кошма́р *м.* 1. ác mộng, mộng dữ; 2. *перен. тж.* cơn ác mộng; (điều) kinh khủng, khủng khiếp, kinh tởm, gớm ghiếc; како́й ~! khủng khiếp (kinh khủng, kinh tởm) quá!

кошма́рный *прил. разг.* kinh khủng, khủng khiếp, kinh tởm, gớm ghiếc

кощей *м. разг.* 1. (*тощий человек*) người gầy nhom (gầy đét); 2. (*скряга*) kẻ hà tiện (keo kiệt, bủn xỉn)

кощу́нственный *прил.* l. (có tính chất) phạm thánh, báng bổ thần linh, đại bất kính; 2. (*оскорбительный*) (có tính chất) thoá mạ, báng bổ, sỉ nhục, lăng mạ, xúc phạm

кощу́нство *с.* 1. (sự, tội) phạm thánh, báng bổ thần linh, đại bất kính; 2. (*оскорбительное отношение*) (sự) thoá mạ, báng bổ, sỉ nhục, lăng mạ, xúc phạm

кощу́нствовать *несов.* 1. phạm thánh, báng bổ thần linh, đại bất kính; 2. (*неуважительно относиться*) thoá mạ, báng bổ, sỉ nhục, lăng mạ, xúc phạm

коэффициен́т *м. мат., физ.* hệ số; ~ мо́щности hệ số công suất; ~ поле́зного де́йствия hiệu suất, hệ số hiệu dụng

КПД, кпд *м. неизм.* (коэффициен́т поле́зного де́йствия) *см.* коэффициен́т

КПСС (Коммунисти́ческая па́ртия Сове́тского Сою́за) *ист.* Đảng cộng sản Liên Xô

краб *м.* cua, ghẹ, rạm (*Brachyura*)

кра́вчий *м. ист.* quan tiến tửu (*trong triều đình Nga thời xưa*)

кра́ги *мн.* 1. (*на ноги*) ống ghệt (ủng); 2. (*у перчаток*) ống găng tay

кра́деное *с.* (*скл. как прил.*) *собир.* của ăn cắp, đồ vật ăn trộm

кра́деный *прил.* (đã) ăn cắp, ăn trộm, xoáy được

кра́дучись *нареч.* (một cách) vụng trộm, lén lút, len lén, bí mật

краеве́д *м.* nhà địa chí (địa chí học, địa phương chí)

краеве́дение *с.* địa chí, địa chí học, địa phương chí; thổ tục học (*уст.*)

краеве́дческий *прил.* (thuộc về) địa chí, địa chí học, địa phương chí; ~ музе́й bảo tàng địa chí

краево́й *прил.* (thuộc về) khu

краеуго́льный *прил.* rất quan trọng, căn bản; ✧ ~ ка́мень nền tảng, cơ sở, nền móng, hòn đá tảng

кра́еш||ек *м. разг.* mép, cạnh, rìa, rẻo; ✧ слы́шать что́-л. ~ком у́ха vô tình nghe được (nghe láng máng, nghe loáng thoáng) điều gì

кра́жа *ж.* (vụ, sự) ăn cắp, ăn trộm, trộm cắp; ме́лкая ~ (vụ) ăn cắp vặt; ~ со взло́мом (vụ) trộm đào ngạch nạy cửa, trộm có phá phách

кра||й *м.* 1. cạnh, mép, rìa, biên, bờ, đầu, ngọn, mút, chỗ cuối; (*сосуда*) miệng; ~ стола́ cạnh (mép, rìa) bàn; ~ доро́ги rìa (lề, mép, ven, vệ) đường; ле́вый, пра́вый ~ *спорт.* tả biên, hữu biên; с ~ю từ đầu, từ cuối, từ mép; по́лный до ~ёв đầy ắp, đầy tú ụ (tú hụ); перели́ваться че́рез ~ chảy tràn bờ, tràn ra ngoài; на ~ю про́пасти bên bờ vực thẳm; пере́дний ~ *воен.* tiền duyên, tiền tuyến; 2. (*страна, местность*) xứ, vùng, miền, khu, chốn, nơi, biên khu, địa phương; в э́тих ~а́х ở những nơi (vùng, miền, khu, chốn) này; родно́й ~ quê hương, chốn quê, nơi chôn nhau cắt rốn; в чужи́х ~а́х ở nơi xứ lạ quê người, ở nơi đất khách quê người; 3. (*административно-территориальная единица*) khu; ✧ че́рез ~ đầy dẫy, tràn đầy, rất nhiều; краем у́ха слы́шать что́-л. vô tình nghe được (nghe láng máng, nghe loáng thoáng) điều gì; краем гла́за ви́деть что́-л. thoáng thấy (thấy loáng thoáng) cái gì; на ~ю ги́бели suýt chết, gần chết; на ~ю све́та cùng trời cuối đất

крайисполко́м *м.* (краево́й исполни́тельный комите́т) *ист.* ban chấp hành Xô-viết khu

крайко́м *м.* (краево́й комите́т па́ртии) ban chấp hành đang bộ khu, đảng ủy khu, khu ủy

кра́йне *нареч.* cực kỳ, hết sức, vô cùng, tối, cực, rất; ~ тяжёлое состоя́ние tình trạng vô cùng (cực kỳ, hết sức) trầm trọng; ~ необходи́мый tối (hết sức, cực kỳ, vô cùng) cần thiết; ~ ле́вый, пра́вый *полит.* cực tả, cực hữu; ~ реакцио́нный tối (cực kỳ) phản động; я ~ сожале́ю, что... tôi rất tiếc là...

кра́йн||ий *прил.* 1. (*находящийся с краю, в конце*) (ở) cuối, cuối cùng, ngoài rìa, ngoài mép; на Кра́йнем Се́вере trên Cực Bắc; ~ срок thời hạn cuối cùng; ~яя ле́вая, ~яя пра́вая *полит.* cực tả, cực hữu; 2. (*очень сильный, чрезвычайный*) cực kỳ, hết sức, vô cùng, tột độ, cực độ, cực đoan; ~яя нужда́ thiếu thốn cùng cực; ~яя необходи́мость tối cần thiết, cần thiết tột độ; ~яя цена́ giá nhiều nhất; ✧ ~ие ме́ры (những) phương sách cực kỳ kiên quyết, biện pháp cực kỳ khắc nghiệt; в ~ем слу́чае cùng lắm, vạn bất đắc dĩ, cực chẳng đã; по ~ей ме́ре ít nhất cũng..., ít ra cũng..., chí ít cũng..., nhưng được cái là...

кра́йност||ь *ж.* 1. (*крайняя степень*) cực đoan, thái cực, cực độ, cực điểm, tột độ, mức tận cùng; от одно́й ~и к друго́й từ thái cực/cực đoan này đến thái cực/cực đoan khác; впада́ть в ~ rơi vào cực đoan; 2. (*тяжёлое положение*) (tình trạng) vô cùng trầm trọng, cực kỳ nguy hiểm, cùng cực, cùng quẫn; ✧ до ~и rất, hết sức, cực kỳ, vô cùng, tột độ; довести́ до ~и làm ai tức lộn gan lộn ruột, chọc tức ai (khêu gan ai) đến sôi tiết lên

кра́ля *ж. разг.* (*красавица*) mỹ nhân, người đàn bà đẹp

крамо́ла *ж. уст.* (cuộc) nổi loạn, phiến loạn, bạo loạn

крамо́льник *м. уст.* người nổi loạn, phiến quân, loạn quân

крамо́льничать *несов. уст.* nổi loạn, phiến loạn, bạo loạn

крамо́льный *прил. уст.* (có tính chất) nổi loạn, phiến loạn, bạo loạn

кран I *м.* (*водопроводный*) vòi nước, rôbinê, robinet; (*вентиль*) van; ~ с горя́чей водо́й vòi nước nóng; тормозно́й ~ van hãm

кран II *м.* (*подъёмный*) cần trục, cần cẩu, cổ hạc; мостово́й ~ cầu trục, cầu lăn; плаву́чий ~ cần trục nổi, cần cẩu phao

кра́нец *м. мор.* quả đệm

краниоло́гический *прил.* (thuộc về) sọ học, nghiên cứu sọ

краниоло́гия *ж. анат., антр.* sọ học, khoa nghiên cứu sọ

краниоме́трия *ж. анат.* phép đo sọ

крановщи́||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ cần trục, công nhân cần cẩu

кра́п *м.* chấm lốm đốm, đốm, lốm đốm hạt đỗ

кра́п||ать *несов.*: ~лет дождь mưa rơi lâm thâm (lấm tấm), trời lấm tấm (lâm thâm) mưa

крапи́ва *ж.* (cây) tầm ma, lá han (*Urtica*)

крапи́вник *м.* 1. (*заросли крапивы*) vạt (đám) cây tầm ma; 2. (*птица*) chim tiêu liêu (*Troglodytes troglodytes*)

крапи́вница *ж.* 1. *мед.* (phong, chứng) mày đay; 2. (*бабочка*) bướm giáp cây gai (*Vanessa urtica*)

крапи́вн||ый *прил.* (thuộc về) tầm ma, lá han; ~ые щи canh lá tầm ma; ✧ ~ая лихора́дка *мед.* (phong) mày đay

кра́пин||а, ~ка *ж.* chấm hạt đỗ, chấm lốm đốm, đốm; с чёрными, с жёлтыми ~ами chấm hạt đỗ đen, vàng; lốm đốm đen, vàng; си́тец в ~у vải hoa chấm hạt đỗ

кра́пленый, краплёный *прил.* (*о картах*) đã đánh dấu (*bởi kẻ bạc bịp*)

крас||а́ *ж.* 1. *уст., поэт.* (*красота*) nhan sắc, diễm sắc, sắc đẹp, vẻ kiều diễm, vẻ đẹp; же́нская ~ nhan sắc (sắc đẹp, diễm sắc) của phụ nữ; ~ы́ приро́ды vẻ kiều diễm (vẻ đẹp) của thiên nhiên; 2. (*украшение, слава*) vinh quang, quang vinh, vinh dự; ~ и го́рдость vinh dự và tự hào; ✧ во всей свое́й ~е́ а) trong vẻ đẹp tuyệt vời, với toàn bộ vẻ huy hoàng; б) *ирон.* với toàn bộ vẻ xấu xa

краса́вец *м.* người đẹp; молодо́й ~ chàng trai đẹp, trang thanh niên tuấn tú, anh chàng đẹp trai (điển trai); ~-го́род thành phố hoa lệ

краса́вица *ж.* người đẹp, mỹ nhân, mỹ nữ, giai nhân, tố nữ, thuyền quyên; ~-ло́шадь con tuấn mã, con ngựa tuyệt đẹp; ✧ спя́щая ~ Người đẹp ngủ trong rừng

краса́вчик *м.* (*о ребёнке*) thằng bé kháu khỉnh; *см. тж.* краса́вец

краси́во *нареч.* (một cách) đẹp đẽ, đẹp, hay, tốt

краси́вость *ж.* vẻ đẹp, vẻ đẹp bên ngoài

краси́в||ый *прил.* 1. đẹp, xinh, đẹp đẽ, xinh đẹp, kiều diễm, diễm lệ, mỹ lệ; (*благозвучный*) tốt, hay, du dương; ~ая де́вушка cô gái đẹp (xinh, xinh đẹp), thiếu nữ kiều diễm (diễm lệ); ~ая му́зыка âm nhạc du dương, nhạc hay; ~ голос giọng tốt (hát hay); ~ вид cảnh đẹp, phong cảnh ngoạn mục, cảnh trí mỹ lệ; ~ го́род thành phố hoa lệ (xinh đẹp); ~ ребёнок đứa bé đẹp (xinh, kháu khỉnh); 2. (*хороший,*

благородный) đẹp, tốt đẹp, đẹp đẽ, cao thượng; ~ посту́пок hành động đẹp đẽ, hành vi cao thượng; 3. (*рассчитанный на эффект*) hoa mỹ, lộng lẫy, màu mè, bay bướm, hào nhoáng; ~ые слова́ lời lẽ hoa mỹ (màu mè, bay bướm, hào nhoáng)

краси́льный *прил.* (thuộc về) nhuộm; ~ цех phân xưởng nhuộm

краси́льня *ж.* xưởng (hiệu) nhuộm

краси́льщик *м.* thợ nhuộm

краси́тель *м.* thuốc (chất) nhuộm

кра́с||ить, покра́сить (*В*) 1. (*покрывать краской*) sơn, quét sơn, tô màu; (*покрывать клеевой краской*) quét vôi, sơn keo màu; (*материю*) nhuộm; ~ во́лосы nhuộm tóc; ~ щёки bôi (đánh) son, đánh phấn; ~ гу́бы tô (đánh) môi; 2. *тк. несов.* (*украшать*) làm... đẹp thêm, tô điểm; э́то пла́тье её о́чень ~ит cái áo dài ấy làm nàng đẹp thêm (tôn vẻ đẹp của nàng)

кра́с||иться *несов.* 1. (*подвергаться окраске*) (được) nhuộm; мате́рия хорошо́ ~ится vải dễ nhuộm, vải nhuộm tốt; 2. (*подкрашивать лицо*) trang điểm, tô điểm; (*подкрашивать щёки*) đánh phấn, bôi (đánh) son; (*подкрашивать губы*) tô (đánh) môi; (*подкрашивать волосы*) nhuộm tóc; 3. *разг.* (*пачкать краской*) dính sơn, vấy bẩn

кра́ск||а I *ж.* 1. (*вещество*) sơn, phẩm, chất màu, thuốc màu; (*для волос, тканей*) thuốc nhuộm; (*золотистая*) kim nhũ; (*полиграфическая*) mực in; космети́ческие ~и son, sáp; писа́ть ~ами (*масляными*) vẽ tranh sơn dầu; ~ для ше́рсти thuốc nhuộm len; 2. (*цвет*) màu, sắc, màu sắc; 3. *мн.*: ~и (*выразительные средства*) màu sắc; не жале́я кра́сок hết sức tô vẽ, khen không tiếc lời; опи́сывать что́-л. в я́рких, мра́чных ~ах tô hồng, bôi đen cái gì; 4. (*румянец*) má ửng hồng, má hồng; (*от стыда, смущения*) đỏ mặt; ~ стыда́ thẹn đỏ mặt; ~ удово́льствия khoái đỏ mặt, đỏ mặt vì khoái trá; вогна́ть в ~у кого́-л. làm ai ngượng đỏ mặt (ngượng chín người), làm ai thẹn; ✧ сгуща́ть ~и tô vẽ (phóng đại, cường điệu) thêm

кра́ск||а II *ж. разг.* (*окрашивание*) (sự) nhuộm, sơn; отда́ть что́-л. в ~у đưa cái gì đi nhuộm

красн||е́ть, покрасне́ть 1. (*становиться красным*) đỏ ra, thành (hoá) đỏ; 2. (*от прилива крови к коже*) đỏ da; (*от стыда, смущения — о лице*) đỏ mặt; ру́ки ~е́ют от хо́лода hai tay đỏ vì lạnh, lạnh đỏ tay; 3. *тк. несов. перен.* (*стыдиться*) thẹn thùng, xấu hổ, thẹn, ngượng, bẽ mặt; мне за тебя́ прихо́дится ~ tao phải xấu hổ (ngượng mặt, bẽ mặt) vì mày; 4. *тк. несов.* (*виднеться*) hiện ra đo đỏ

красноарме́ец *м. ист.* (người) lính hồng quân

красноарме́йский *прил. ист.* (thuộc về) hồng quân

красноба́й *м. разг.* người ăn nói lém lỉnh, kẻ ba hoa

красноба́йство *с. разг.* (tính, thói) lém lỉnh, hay ba hoa

краснобу́рый *прил.* hung hung đỏ

краснова́тый *прил.* đo đỏ, hơi đỏ

красногварде́ец *м. ист.* đội viên cận vệ đỏ (xích vệ)

красногварде́йский *прил. ист.* (thuộc về) đội viên cận vệ đỏ, đội viên xích vệ

краснодере́в||ец, **~щик** *м.* thợ làm đồ gỗ quý, thợ mộc gỗ hồng sắc

краснозём *м.* đất đỏ

краснознамённый *прил. ист.* (được tặng) huân chương Cờ đỏ; ~ полк trung đoàn huân chương Cờ đỏ

краснока́л *м. тех.* (sự) nung đỏ, hồng nhiệt

красноко́ж||ий *прил.* 1. (có) da đỏ; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ие dân da đỏ

краснолесье *с.* rừng thông (tùng bách)

красноли́цый *прил.* (có) mặt đỏ

красноно́с *м. зоол.* chim le mỏ đỏ (*Netta rufina*)

красноно́сый *прил.* (có) mũi đỏ

краснопёрка *ж. зоол.* cá vền giả mắt đỏ (*Scardinius erythrophthalmus*)

красноречи́во *нареч.* (một cách) hùng hồn, hùng biện

красноречи́вость *ж.* (sự, tính chất) hùng hồn, hùng biện

красноречи́вый *прил.* 1. hùng hồn, hùng biện; ~ ора́тор diễn giả hùng biện (hùng hồn); 2. *перен.* đầy ý nghĩa, hùng hồn, rõ rệt, hiển nhiên; ~ взгляд cái nhìn đầy ý nghĩa

красноре́чие *с.* (tài) hùng biện, hùng hồn; khẩu tài, khẩu khiếu (*уст.*)

краснота́ *ж.* màu đỏ; (*на коже*) vết đỏ, ban

краснофло́тец *м. ист.* người lính Hải quân Liên Xô

краснощёкий *прил.* (có) má ửng đỏ, má hồng, má thắm, má đào, má hây hây

красну́ха *ж. мед.* (bệnh) rubeon, phong chẩn

кра́сн||ый *прил.* 1. đỏ, đỏ thắm, đỏ au, điều, hồng; ~ое зна́мя (lá) cờ đỏ, hồng kỳ; 2. (*красивый, прекрасный*) đẹp, kiều diễm, diễm lệ, mỹ lệ; ~ые де́вицы, де́вушки các thiếu nữ kiều diễm (diễm lệ), các cô gái đẹp; Кра́сная пло́щадь Quảng trường Đẹp, Mỹ lệ trường (*tên hiện dùng không chuẩn xác nhưng đã quen*: Quảng trường Đỏ, Hồng trường); 3. *уст.* (*радостный, счастливый*) vui, sướng, sung sướng; на миру́ и смерть ~á *посл.* có hợp quần thì chết cũng vui; 4. (*ясный, яркий, светлый*) tươi sáng, sáng sủa, rực rỡ; ~ое со́лнышко mặt trời rực rỡ, trời nắng ráo, đẹp trời; ~ое ле́то mùa hè tươi sáng; ~ые дни những ngày đẹp trời (tươi sáng); 5. *уст.* (*парадный, почётный*) danh dự; ~ое крыльцо́ bậc thềm danh dự; ~ая доска́ bảng danh dự; ✧ О́бщество Кра́сного Креста́ и Кра́сного Полуме́сяца Hội Chữ thập đỏ và Trăng lưỡi liềm đỏ, Hội Hồng thập tự và Hồng bán nguyệt; Кра́сная ша́почка (*из сказки*) cô bé Mũ Đỏ; ~ зверь thú quý; ~ая ры́ба loài cá hồi cá chiên; ~ая икра́ trứng cá đỏ; ра́ди ~ого словца́ để cho văn vẻ; ~ая строка́ (chỗ) xuống dòng, э́тому ~ая цена́... giá cao nhất của cái này chỉ là...; проходи́ть ~ой нитью như sợi chỉ đỏ xuyên qua, tư tưởng chính quán triệt, tư tưởng chủ đạo nổi bật; ~ая де́вица а) cô nàng xinh đẹp; б) *шутл.* (*о юноше*) chàng trai rụt rè (e lệ, hay ngượng); ~ая кни́га sách đỏ (*ghi loài sinh vật và thực vật có nguy cơ tuyệt chủng*)

красова́ться *несов.* 1. khoe sắc, phô sắc, phô bày sắc đẹp, đẹp nổi bật lên; 2. (*рисоваться*) khoe mẽ, phô trương vẻ đẹp, làm điệu làm bộ, vây vo, giương vây, vây

крас||ота́ *ж.* cái đẹp, sắc đẹp, vẻ đẹp, nhan sắc, diễm sắc, vẻ kiều diễm; ~о́ты приро́ды vẻ đẹp của thiên nhiên; институ́т ~оты́ mỹ viện, thẩm mỹ viện, viện thẩm mỹ

краса́тка *ж. разг.* cô gái đẹp, thiếu nữ xinh tươi, thiếu phụ duyên dáng; моя́ ~ (*в обращении*) người đẹp của anh/tôi

кра́сочно *нареч.* (một cách) rực rỡ, chói lọi, tuyệt đẹp

кра́сочность *м.* (sự, vẻ, tính chất) rực rỡ, chói lọi, tuyệt đẹp

кра́сочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sơn, phẩm, chất màu, thuốc màu, thuốc

nhuộm; ~oe производство ngành sản xuất son (thuốc màu, thuốc nhuộm); 2. (*исполненный красками*) (vẽ bằng) thuốc màu, sơn dầu; (*написанный яркими красками*) (có) màu, nhiều màu sắc, sặc sỡ; 3. *перен.* (*яркий, выразительный*) rực rỡ, chói lọi, tuyệt đẹp, mỹ lệ; ~ пример tấm gương chói lọi; ~oe описáние sự mô tả khéo léo (mặn mà, mỹ lệ)

красть, укрáсть 1. (*В*) ăn cắp, ăn trộm, đánh cắp; хоáу, cuỗm, chôm, chớp, chôm chỉa (*разг.*); 2. *тк. несов.* (*заниматься кражами*) (chuyên) ăn cắp, ăn trộm, đánh cắp

крáсться *несов.* đi rón rén, len lén đi, lẻn vào; ~ вслед за кéм-л. len lén (rón rén) đi theo ai

крáсящ||ий *прил.* (để) nhuộm; ~ее вещество́ thuốc (chất) nhuộm

крат: вó сто ~, во мнóго ~ hàng trăm lần, rất nhiều lần

крáтер *м.* miệng núi lửa (hoả sơn)

крáтерный *прил.* 1. (thuộc về) miệng núi lửa, miệng hoả sơn

крáтк||ий *прил.* 1. (*непродолжительный*) ngắn, nhanh, chóng, ngắn ngủi, ngắn gọn, nhanh chóng, chóng vánh; ~ая встрéча (cuộc) gặp gỡ ngắn ngủi; 2. *лингв.* ngắn; ~ие глáсные (những) nguyên âm ngắn; 3. (*небольшой по длине*) gần, ngắn, tắt, vắn; ~ путь đường gần (ngắn, tắt); 4. (*изложенный коротко*) vắn tắt, tóm tắt, sơ lược, ngắn gọn; ~oe изложéние trình bày vắn tắt (tóm tắt, sơ lược, sơ sài); в ~их словáх nói tóm tắt (vắn tắt); ✧ ~oe прилагáтельное *грам.* tính từ ngắn đuôi (dạng ngắn)

крáтко *нареч.* (một cách) ngắn, nhanh, chóng, ngắn ngủi, ngắn gọn

кратковрéменность *м.* (sự, tính chất) ngắn ngủi, nhất thời

кратковрéменн||ый *прил.* không lâu, ngắn ngủi, nhất thời; ~oe пребывáние (sự, cuộc) ở thăm không lâu, viếng thăm ngắn ngủi; ~ успéх thắng lợi ngắn ngủi, tiếng tăm nhất thời

краткосрóчность *м.* (sự, tính chất) ngắn hạn, đoản kỳ

краткосрóчн||ый *прил.* ngắn hạn, đoản kỳ; ~ óтпуск (kỳ) nghỉ phép ngắn hạn; ~ая ссýда (tiền, sự) cho vay ngắn hạn

крáткость *ж.* (sự, tính chất) ngắn ngủi, ngắn gọn, vắn tắt

крáтное *с. мат.* bội số, bội; óбщее наимéньшее ~ bội (bội số) chung nhỏ nhất

крáтность *ж. мат.* tính bội, tính khả ước

крáтный *прил. мат.* (thuộc về) bội số, bội

крах *м.* 1. (*банкротство*) (sự) vỡ nợ, phá sản, khánh tận, khánh kiệt; sập tiệm (*разг.*); 2. *перен.* (sự) phá sản, thất bại hoàn toàn; (*провал*) (sự) sụp đổ; потерпéть пóлный ~ bị thất bại hoàn toàn, hoàn toàn bị phá sản

крахмáл *м.* tinh bột, bột

крахмáлистый *прил.* nhiều tinh bột

крахмáлить, накрахмáлить (*В*) hồ; ~ постéльное бельё hồ vải trải giường

крахмáльный *прил.* 1. (thuộc về) tinh bột; (*из крахмала*) (bằng) tinh bột; ~ клéйстер hồ, hồ bột; 2. (*накрахмаленный*) (đã, có) hồ, cồn; ~ воротничóк cổ cồn, cổ cứng, cổ áo hồ

крáше (*сравн. ст. от* красúвый) *разг.* đẹp hơn, xinh hơn; ✧ ~ в гроб кладýт *погов.* mặt tái mét

крáшение *с.* (sự) nhuộm

крáшеный *прил.* (đã) sơn, quét sơn; (*о материи, волосах*) (đã) nhuộm

краю́ха *ж. разг.*: ~ хлéба góc ổ bánh mì tròn

креати́вность *ж.* (sự, tính, sức) sáng tạo, xây dựng

креати́вн||ый *прил.* (có tính, đầy sức) sáng tạo, xây dựng; ~ая идéя tư tưởng sáng tạo; ~ая нáция dân tộc đầy sức sáng tạo

креати́н *м. хим.* creatin

креатýра *ж.* người được nâng đỡ, bộ hạ (*của nhân vật có quyền thế*)

крéвéтк||а *ж.* tôm, tôm he; тигрóвые ~и tôm sú (*Penaeus monodon*); глубоковóдные ~и tôm băng (*Hymenodora glacialis*)

крéдит *м. бухг.* bên có, thải phương

крéдит *м.* 1. *эк.* tín dụng, tiền cho vay, khoản vay; краткосрóчный, долгосрóчный ~ tín dụng ngắn hạn, dài hạn; бáнковский ~ tín dụng ngân hàng; коммéрческий ~ tín dụng thương mại; ипотéчный ~ tín dụng cầm cố; инвестициóнный ~ tín dụng đầu tư; расчётный ~ tín dụng thanh toán; револьвéрный ~ tín dụng tuần hoàn; срóчный ~ tín dụng có thời hạn; межгосудáрственный ~ tín dụng giữa các nước; предостáвить ~ кому́-л. cấp tín dụng cho ai, cho ai vay; в ~ cho vay, cho mượn, cho chịu; продавáть в ~ bán chịu trả dần, bán theo thể thức trả góp; 2. *мн.*: ~ы *фин.* kinh phí, ngân sách; воéнные ~ы kinh phí (ngân sách) quân sự; ✧ государственный ~ *эк.* khoản vay của nhà nước, khoản nhà nước vay; ~ довéрия lòng tin

крéди́тка *ж. разг.* 1. *уст.* giấy bạc ngân hàng; 2. *см.* крéди́тная кáрточка

крéди́тно-дéнежн||ый *прил.* (thuộc về) tiền tệ-tín dụng; ~ая полúтика chính sách tiền tệ-tín dụng

крéди́тно-инвестициóнн||ый *прил.* (thuộc về) tín dụng-đầu tư

крéдит-нóта *ж. эк.* giấy báo có

крéди́тно-финáнсов||ый *прил.* (thuộc về) tài chính-tín dụng; ~ые институ́ты các định chế tài chính-tín dụng

крéди́тн||ый *прил.* (thuộc về) tín dụng, cho vay; kinh phí, ngân sách (*ср.* крéди́т); ~ билéт giấy bạc ngân hàng; ~ая кáрточка thẻ tín dụng; ~ая истóрия *эк.* hồ sơ tín dụng (*để biết mức độ khả tín của người vay tiền*); ~ая блокáда phong toả tín dụng; ~oe соглашéние hợp đồng tín dụng (*giữa người cho vay và người vay*); ~ые рúски rủi ro tín dụng

кредитовáние *с.* (sự) cho vay, cấp tín dụng; ~ внéшней торгóвли cấp tín dụng cho ngoại thương

кредитовáть *несов. и сов.* (*В*) 1. cho... vay, cấp tín dụng; ~ кого́-л. большóй сýммой cho ai vay một số tiền lớn; 2. *фин.* chi phí, xuất tiền, xuất ngân, xuất kinh phí, bỏ tiền vào; ~ строúтельство chi phí cho kiến thiết, bỏ tiền vào việc xây dựng

кредитóр *м.* chủ nợ, trái chủ, người cho vay; страна́-~ nước chủ nợ, nước cho vay

кредитóрск||ий *прил.* (thuộc về) chủ nợ, trái chủ, người cho vay; ~ая задóлженность khoản nợ trái chủ, tiền nợ phải thu hồi

кредитоспосóбность *ж.* khả năng trả nợ, tư lực

кредитоспосóбный *прил.* có khả năng trả nợ, có tư lực

крéдо *с. нескл.* 1. (*символ веры*) credo, tín điều, tín niệm; 2. *перен.* (*убеждения*) niềm tin, chính kiến, quan điểm

крез *м.* (*богач*) đại phú, phú gia, đại gia, ông Thạch Sùng; ông khệ (*прост.*)

крéйсер *м.* tuần dương hạm, tàu tuần dương (tuần biển)

крéйсерск||ий *прил.*: ~ая скóрость tốc độ trung bình, vận tốc tuần tiễu

крéйсерство *с.*, **крейси́рование** *с. воен.* (sự, cuộc) tuần dương, tuần biển, tuần hải

крейси́ровать *несов.* 1. (*совершать рейсы*) chạy (*theo hành trình nhất*

định); 2. *воен.* tuần dương, tuần biển, tuần hải, tuần tiễu trên biển, tuần phòng mặt biển

кре́кинг *м.*, **~-проце́сс** *м. тех.* (sự, quá trình) cracking, crackin

крем *м. в разн. знач.* crème, crem, kem; вани́льный crème (crem, kem) ngọt vani; ~ шокола́дный ~ crème chocolat, crem (kem) sôcôla; смета́нный ~ crème (crem, kem) sữa; ~ для лица́ kem (crème, crem) bôi mặt; ночно́й, дневно́й ~ kem (crème, crem) dưỡng da ban đêm, ban ngày; ✧ ~ для о́буви xi đánh giày

крематóрий *м.* nhà hoả thiêu (hoả táng), đài hoả thân

кремацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) hoả táng, hoả thiêu, thiêu xác; ~ая печь lò hoả thiêu

крема́ция *ж.* (sự) hoả táng, hoả thiêu, thiêu xác; trà tỳ (*будд.*)

кремéнь *м.* 1. *мин.* đá lửa, hoả thạch, silicium, silic; 2. *перен. разг.* người gang thép (sắt thép, cương quyết); (*о скупом*) kẻ hà tiện (keo kiệt, keo bẩn), dân rán sành ra mỡ; не человéк, а ~ đúng là một con người sắt thép

кремешóк *м.* đá bật lửa

кремлёвск||ий *прил.* (thuộc về) Kremli, Cremli; ~ие куранты đồng hồ chuông điện Kremli; Кремлёвский Дворе́ц съе́здов Cung đại hội điện Kremli

кремль *м.* 1. (*городская крепость*) pháo đài, thành luỹ; 2. Кремль (*в Москве*) (điện) Kremli, Cremli, Cẩm Linh

кремнёв||ый *прил.* 1. (thuộc về, bằng) đá lửa, hoả thạch; ~ая глы́ба tảng đá lửa; ~ое ружьё súng kíp; 2. *перен.* sắt đá, gang thép

кремнезём *м. мин.* silic oxid, oxid silic, dioxid silic, silic dioxid

кре́мний *м. хим.* silicium, silic

кремни́стый I *прил.* 1. (*каменистый*) có đá; 2. *перен.* (*непреклонный*) sắt đá, gang thép, cương quyết, bền vững, kiên định, không lay chuyển

кремни́ст||ый II *прил. хим.* (có) silicium, silic; ~ая сталь thép silicium (silic)

кре́мовый *прил.* 1. (bằng, có) crem, kem; 2. (*о цвете*) màu kem sữa

крен *м.* 1 (độ) nghiêng, nánh; парохо́д идёт с си́льным ~ом tàu chạy nánh quá, tàu thuỷ chạy nghiêng nhiều; 2. *перен.* (sự) chuyển hướng, thiên hướng

кре́ндел||ь *м.* bánh mì hình số 8; ✧ ~я́ писа́ть, выде́лывать ~я́ say đi chân nam đá chân chiêu, say lao đảo

крени́||ть, накрени́ть (*В*) (làm) nghiêng, nánh; парохо́д си́льно ~ло tàu nánh quá, tàu thuỷ bị nghiêng nhiều

крени́ться, накрени́ться (bị) nghiêng, nánh

креозо́т *м. хим.* creozot, dầu gỗ chưng

креп *м.* 1. (*ткань*) nhiễu, crếp; 2. (*траурный*) băng tang

крепдеши́н *м.* nhiễu Trung Quốc

крепёжный *прил. горн.*: ~ лес gỗ (cột) chống lò

крепи́льщик *м. горн.* thợ chống lò (chống cột)

крепи́тельн||ый *прил.* 1. *горн.* (thuộc về) chống lò, chống cột; ~ые рабо́ты công việc chống lò (chống cột); 2. *мед.*: ~ое сре́дство thuốc gây táo

креп||и́ть *несов.* 1. (*В*) (*укреплять*) củng cố, gia cố, làm... vững chắc (vững bền); 2. (*В*) *горн.* chống lò; 3. (*В*) *мор.* (*привязывать*) buộc, buộc cáp (thừng); (*свёртывать*) cuốn; 4. (*В*) (*делать прочным, усиливать*) củng cố, tăng cường, thắt chặt; ~ оборо́ну củng cố quốc phòng, tăng cường phòng thủ; ~ свя́зи с ма́ссами thắt chặt (củng cố) mối liên hệ với quần chúng; 5. (*о желудке*) (bị) táo, bón; его ~и́т nó bị táo (bị bón)

креп||и́ться *несов.* (*сдерживаться*) tự kiềm chế, tự chế, kìm mình, cầm lòng, nén lòng, nhịn, nín; (*мужаться*) vững lòng can đảm, chịu đựng; ~и́тесь! hãy dũng cảm!, hãy vững lòng can đảm!

кре́пк||ий *прил.* 1. chắc, bền, chặt, vững chắc, chắc chắn, vững vàng, bền vững, vững bền; (*твердый*) cứng, rắn, cứng rắn; ~ opéx hạt hồ đào rắn (cứng); ~ая верёвка sợi dây chắc (bền); 2. (*не изношенный*) còn chắc, còn tốt; ~ие сапоги́ đôi ủng còn tốt; 3. (*здоровый, выносливый*) mạnh khoẻ, khoẻ mạnh, lực lưỡng, cường tráng, bền bỉ, dẻo dai, dai sức; ~ орга́низм cơ thể mạnh khoẻ; ~ие не́рвы thần kinh vững chắc; стари́к ещё ~ cụ già còn mạnh khoẻ; ~ое пожа́тие cái bắt tay chặt; ~ уда́р cú đánh mạnh; 4. (*стойкий, непоколебимый*) cương quyết, cương nghị, kiên quyết, kiên định; 5. (*надёжный*) chắc chắn, đáng tin cậy; (*неизменный, глубокий*) chung thuỷ, sâu sắc, tha thiết, thắm thiết; ~ая любо́вь tình yêu thắm thiết (chung thuỷ, tha thiết, mặn nồng, mặn mà); 6.: ~ ве́тер gió mạnh; ~ моро́з rét đậm, băng giá ác liệt; 7. (*насыщенный*) đậm, đặc, nặng; ~ чай nước trà đậm (đặc); ~ таба́к thuốc lá nặng (đậm); ✧ ~ие напи́тки rượu mạnh; ~ сон giấc ngủ ngon, giấc nồng, giấc ngủ say; ~ое словцо́ lời nói tục (văng tục, chửi rủa, chửi bới); кре́пок на́ ухо người nặng tai (lảng tai, nghễnh ngãng); ~ оре́шек người cứng đầu cứng cổ (ngang bướng)

кре́пко *нареч.* (một cách) vững chắc, chặt chẽ, mạnh mẽ, mãnh liệt, chắc, chặt, rịt; ~ сло́женный thân hình vạm vỡ, người khoẻ mạnh; ~ люби́ть кого́-л. yêu ai thắm thiết (tha thiết, mặn mà); ~ спать ngủ ngon, ngủ say; ~ обня́ть кого́-л. ôm chặt (rịt, thắm thiết) ai; ~ целова́ть кого́-л. hôn ai thắm thiết

крепколо́бый *прил. ирон.* 1. cứng đầu; 2. (*тупой*) chậm hiểu, kém thông minh

крепле́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) củng cố, gia cố, làm vững chắc, siết chặt, kẹp chặt; *мор.* (*привязывание*) (sự) buộc chặt; 2. *горн.* (sự) chống lò; 3. (*у лыж*) bộ kẹp giày (*vào thanh gỗ trượt tuyết*)

креплён||ый *прил.*: ~ое виногра́дное вино́ rượu vang nồng, rượu vang pha thêm cồn

кре́пнуть, окре́пнуть vững chắc thêm, mạnh khoẻ ra, chắc chắn hơn, vững mạnh hơn; (*после болезни*) bình phục, hồi sức, lại sức, lại người

крепостни́к *м. ист.* chủ nông nô; (*сторонник крепостничества*) người ủng hộ chế độ nông nô

крепостни́ческ||ий *прил. ист.* (thuộc về) chủ nông nô, chế độ nông nô ~ие взгля́ды những quan điểm của chủ nông nô

крепостни́чество *с. ист.* chế độ nông nô

крепостн||о́й I *прил. ист.* 1. (thuộc về) chế độ nông nô, nông nô; ~а́я зави́симость (tình trạng, sự) lệ thuộc của nông nô; ~óе пра́во chế độ nông nô; ~ труд lao động nông nô; ~óе хозя́йство kinh tế nông nô; 2. *в знач. сущ. м.* người nông nô

крепостно́й II *прил. воен.* (thuộc về) pháo đài; ~ вал luỹ, thành luỹ, thành trì

кре́пость I *ж.* 1. (*прочность, сила*) (sự, độ, sức) chắc, bền, cứng rắn, vững chắc, bền bỉ; 2. (*насыщенность*) nồng

độ, (độ) đậm, đậm đặc; винó ~ю в дéсять грáдусов (rượu) vang mười độ

крéпость II *ж. воен.* pháo đài; ✧ ~ мúра thành trì hoà bình; летáющая ~ pháo đài bay

крéпость III *ж.*: кýпчая ~ *уст.* văn tự mua

крепчáть *несов.* (*о морозе*) (trở nên) ác liệt hơn, dữ dội hơn, gay gắt hơn; (*о ветре*) (trở nên) mạnh hơn

крепы́ш *м. разг.* người lực lưỡng (khoẻ như vâm, tráng kiện, vạm vỡ)

крепь *ж. горн.* trụ mỏ, cột chống lò, khung (vì, trụ) chống

крéсло *с.* ghế bành, ghế phô-tơi; (*в театре*) ghế; плетёное ~ ghế mây, ghế đan

крéсло-крова́ть *с.* ghế bành-giường xếp

кресс-салáт *м.* (cây) cải xoong (*Lepidium savitum*)

крест *м.* 1. (*символ христианского культа*) (cái, cây) thánh giá, thập tự giá; осени́ть ~óм кого́-л. chúc phúc ai; осени́ть себя́ ~óм làm dấu thánh giá; 2. (*фигура*) chữ thập, chạc (gạc) chữ thập, thập tự; ✧ нести́ свой ~ vác cây thập tự giá (gánh chịu khổ nạn) của mình; поста́вить ~ на чём-л. hoàn toàn thất vọng (không hy vọng gì nữa) về việc gì, cho cái gì là hoàn toàn hư hỏng, xem cái gì như bỏ đi; ~на́крест bắt chéo chữ thập

крестéц *м. анат.* xương cùng

крести́льный *прил.*(thuộc về) lễ rửa tội, báp-têm, thánh tẩy, tẩy lễ

крести́ны *мн.* (*скл. как ж.*) (*обряд*) (lễ) rửa tội, báp-têm, thánh tẩy, tẩy lễ; (*празднество*) (lễ) đặt tên thánh

крести́ть, окрести́ть, перекрести́ть (*В*) 1. *сов.* окрести́ть rửa tội, làm lễ báp-têm, làm tẩy lễ, đặt tên thánh; 2. *тк. несов.* (*быть крестным у кого-л.*) đỡ đầu; 3. *сов.* перекрести́ть (*осенить крестом*) làm dấu thánh giá

крести́ться, окрести́ться, перекрести́ться 1. *сов.* окрести́ться (*принимать христианство*) chịu lễ báp-têm, theo Thiên chúa giáo; đi đạo (*разг.*); 2. *сов.* перекрести́ться (*осенять себя крестом*) làm dấu thánh giá

крёстная *ж.* (*скл. как прил.*) *разг.* (người) mẹ đỡ đầu

крéстни||к *м.*, **~ца** *ж.* (người) con đỡ đầu

крéстн||ый *прил.* (thuộc về) thánh giá, thập tự giá; ✧ ~ое знáмение dấu thánh giá; ~ ход hội rước thánh giá; ~ое целова́ние lời thề nguyền (tuyên thệ, phát thệ) (*có hôn thánh giá*)

крёстн||ый 1. *прил.*: ~ая мать mẹ đỡ đầu; vú bõ (*уст.*); ~ отéц cha đỡ đầu; bõ (*уст.*); 2. *в знач. сущ. м.* (người) cha đỡ đầu; bõ (*уст.*); ✧ ~ отéц криминáльного мúра *прост.* trùm ("bố già") giới tội phạm hình sự

крестови́дный *прил.* *см.* крестообрáзный

крестови́на *ж.* 1. chạc (gạc) chữ thập; 2. *ж.-д.* chỗ ray chéo, tâm ghi

крестóвый *прил.* (có) dạng chữ thập; ✧ ~ похóд *ист.* (cuộc) viễn chinh Thập tự quân, Thập tự chinh

крестонóсец *м. ист.* (người) lính Thập tự quân

крестообрáзный *прил.* (có) dạng chữ thập, hình thánh giá

крестоцвéтные *мн. бот.* loài hoa chữ thập

крестцóв||ый *прил. анат.*: ~ая кость xương cùng; ~ая вéна tĩnh mạch cùng

крестья́нин *м.* nông dân, dân cày, nông gia, nhà nông

крестья́нка *ж.* nữ nông dân

крестья́нск||ий *прил.* (thuộc về) nông dân; ~ двор, ~ое хозя́йство nông hộ; ~ труд lao động nhà nông (nông nghiệp); ~ая войнá chiến tranh nông dân; ~ая óбщúна công xã nông dân

крестья́нство *с.* giai cấp (tầng lớp) nông dân, nông dân, nhà nông; колхóзное ~ tầng lớp nông dân tập thể, các nông trang viên

кретúн *м.* 1. người đần độn (bị chứng độn); 2. *разг. бран.* đồ đần độn (ngu si, mặt nạc), cây thịt

кретинúзм *м. мед.* (chứng) độn

крéчет *м.* (*птица*) chim cắt lớn (*Falco gyrfalco*)

крещéндо *нареч. муз.* crescendo, cao dần

крещéние *с. рел.* 1. (*обряд*) (lễ) rửa tội, báp-têm, thánh tẩy, tẩy lễ; (*новорожденного*) (lễ) đặt tên thánh; 2. (*праздник*) (lễ) Chúa hiện, Ba vua; 3. *перен.* (*первое испытание*) (cuộc) thử thách đầu tiên; боевóе ~ trận thử lửa đầu tiên, trận chiến đấu lần đầu

крещéнск||ий *прил.* (thuộc về) lễ Chúa hiện, lễ Ba vua; ✧ ~ие морóзы đợt rét dữ dội tháng giêng

крещёный *прил.* (đã) làm lễ báp-têm, rửa tội, đặt tên thánh

крив||áя *ж.* (*скл. как прил.*) 1. *мат.* đường cong; провести́ ~ýю vẽ một đường cong; 2. (*графическое изображение*) đường diễn biến (biểu diễn, ghi), biểu đồ; ~ температýры đường diễn biến (ghi) nhiệt độ; ✧ ~ вы́везет may ra thì được

крúвда *ж. фольк.* (điều) dối trá, nói dối; (*несправедливость*) (điều) bất công

кривизн||á *ж.* (độ, thế, bờ) cong; khúc độ; круг ~ы́ *мат.* đường tròn chính khúc

крити́ть, скрити́ть, покрити́ть (*В*) làm cong (vênh, vẹo), uốn (vặn) cong; ✧ ~ душóй giả dối, không thành thật, tự dối lòng, làm trái lương tâm; ~ гýбы bĩu môi, vênh môi, cong cớn, cong tớn môi lên, nũng nịu

крити́ться, скрити́ться (bị) cong, vênh, vẹo; (*о лице, рте, губах*) nhăn nhó, méo miệng, bĩu môi, vênh môi, cong môi, cong cớn

кривля́ка *м. и ж. разг.* người hay õng ẹo (nhăn nhó, cong cớn, làm bộ làm tịch)

кривля́нье *с.* (sự) õng ẹo, nhăn nhó, cong cớn, bĩu môi, vênh môi, làm bộ làm tịch

кривл||я́ться *несов.* õng ẹo, nhăn nhó, cong cớn, bĩu môi, vênh môi, làm bộ làm tịch; не ~я́йся đừng làm bộ nữa!, thôi đi, đừng õng ẹo nữa!

крúво *нареч.* (một cách) cong, vênh, vẹo, lệch; ✧ ~ улыбнýться cười gượng, cười gằn

кривобóкий *прил.* (bị) vẹo lưng

криводýшие *с. уст.* (sự) giả dối

криводýшный *прил. уст.* giả dối

крив||óй *прил.* 1. (*изогнутый*) cong, vênh, vẹo; (*перекошенный*) lệch, trẹo, giẹo, giẹo giọ; (*искривлённый*) cong queo, nghiêng ngả, xô lệch; ~áя лúния đường cong; ~ы́е нóги chân cong; 2. *разг.* (*слепой на один глаз*) chột, chột mắt; ✧ ~áя улы́бка cười nhếch mép, cười gằn, cười gượng; ~óе зéркало gương soi biến dạng

криволинéйность *ж.* (độ) cong

криволинéйный *прил.* cong, theo đường cong

кривонóгий *прил.* (có) chân cong

кривотóлки *мн.* tin nhảm, chuyện nhảm, lời đồn nhảm

кривошúп *м. тех.* manivelle, manivel, maniven, tay quay

крúзис *м.* 1. (cơn) biến động, kịch biến, nguy cấp, khủng hoảng; духóвный ~ khủng hoảng tinh thần (tâm linh); 2. *мед.* bệnh biến; ~ болéзни bệnh biến, kịch biến của bệnh; 3. *эк.* (cuộc)

khủng hoảng; экономи́ческий ~ khủng hoảng kinh tế; 4. (*острая нехватка*) (sự, tình trạng) khan hiếm, thiếu hụt, khủng hoảng; энергети́ческий ~ khan hiếm (thiếu hụt, khủng hoảng) năng lượng; жили́щный ~ khan hiếm (thiếu hụt, khủng hoảng) nhà ở; ✧ прави́тельственный ~ khủng hoảng chính phủ (nội các); полити́ческий ~ khủng hoảng chính trị

крик *м.* 1. (tiếng) kêu, reo; (*очень громкий*) (tiếng) la, thét, gào, hét, réo; ра́достный ~ tiếng hò reo (reo vui); 2. (*животных, птиц*) tiếng kêu; ✧ ~ души́ tiếng lòng, tiếng tơ lòng; после́дний ~ мо́ды tối tân, mốt (thời trang, kiểu) mới nhất; đời mới, đời chót (*разг.*)

крике́т *м. спорт.* bóng criket

крикли́вость *ж.* (sự, tính) hay kêu, hay la, hay thét

крикли́вый *прил.* 1. lắm mồm, nỏ mồm, hay kêu (la, thét, gào), nỏ mồm nỏ miệng; 2. (*о голосе*) the thé, inh ỏi, chát chúa; 3. *перен.* (*вычурный*) loè loẹt, hoa hoét, chói lọi, diêm dúa, sặc sỡ, hoa hoè hoa sói, rợ; ~ наря́д bộ cánh loè loẹt, quần áo hoa hoét, bộ đồ rợ quá

кри́кнуть *сов.* kêu, reo, la, thét, gào, hét, réo (*một tiếng*)

крику́н *м. разг.* 1. người hay kêu (hay la, hay gào, hay hét); ребёнок у вас ~ con của bác thật là hay kêu; 2. *перен.* kẻ lắm mồm, kẻ bẻm mép, người ba hoa; (*спорщик*) người hay cãi, kẻ hay gây gổ

криль *м. биол.* moi

крими́нал *м. разг.* (vụ) hình sự

криминали́ст *м.* nhà hình pháp học, chuyên viên hình pháp

криминали́стика *ж.* hình pháp học

крими́нальный *прил.* (thuộc về) trọng tội, tội phạm, hình sự, tội hình sự

криминоге́нн||ый *прил.* dễ sinh tội phạm; ~ая обстано́вка hoàn cảnh dễ sinh tội phạm

криминоло́гия *ж.* hình sự (tội phạm) học, (khoa) nghiên cứu tội phạm

кри́нка *ж. см.* кры́нка

кринолин *м.* váy crinolin

кри́нум *м. бот.* cây náng (*Crinum*)

криобиоло́гия *ж.* sinh học lạnh

криоге́нн||ый *прил.* làm (gây) lạnh; ~ая те́хника kỹ thuật làm lạnh; ~ банк спе́рмы ngân hàng đông lạnh tinh dịch

криоли́т *м. мин.* cryolit, criolit

крио́лог *м.* nhà lãnh học, chuyên viên về lạnh

криоло́гия *ж.* (môn, khoa) lãnh học, nghiên cứu về lạnh

криомедици́на *ж.* y học lạnh

криоскопи́я *ж.* phép nghiệm lạnh

криотерапи́я *ж.* liệu pháp lạnh

криофи́льн||ый *прил.*: ~ые организмы (loài) sinh vật ưa lạnh

криохирурги́я *ж.* (khoa) phẫu thuật lạnh

криптогра́мма *ж.* văn bản mật tự, bản văn chữ bí mật

криптогра́фия *ж.* mật tự, chữ bí mật

криптон *м. хим.* krypton

криста́лл *м.* tinh thể; жи́дкий ~ tinh thể lỏng

кристаллиза́ция *ж.* (sự) kết tinh

кристаллизи́ровать(ся) *несов. и сов. см.* кристаллизова́ть(ся)

кристаллизова́ть *несов. и сов.* (*В*) kết tinh, tinh thể hoá

кристаллизова́ться *несов. и сов.* kết tinh, tinh thể hoá

кристалли́ческий *прил.* (thuộc về) tinh thể; (*состоящий из кристаллов*) (bằng) tinh thể

кристаллогидра́т *м. хим.* hydrat (hiđrat) tinh thể

кристаллогра́фия *ж.* tinh thể (kết tinh) học

кристалло́ид *м. хим.* á tinh thể, chất giả kết tinh

криста́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tinh thể; 2. *перен.* trong sáng, trong trắng, trong sạch, tinh khiết, trinh bạch; ~ая душа́ tâm hồn trong sáng (trong trắng); ~ой чистоты́ челове́к con người trong sạch (liêm khiết, thanh khiết, trong trắng, trinh bạch)

крите́рий *м.* tiêu chuẩn, tiêu chí, chuẩn độ, chuẩn số, chuẩn

крити́к *м.* 1. người phê bình (phê phán); стро́гий ~ người phê bình nghiêm khắc; 2. (*тот, кто занимается критикой*) nhà phê bình; театра́льный ~ nhà phê bình sân khấu; литерату́рный ~ nhà phê bình văn học

кри́тик||а *ж.* 1. (sự) phê bình, phê phán, chỉ trích; 2. (*исследование*) (sự, bài) nghiên cứu, nhận xét; ~ те́кста nghiên cứu văn bản; 3. (*лит. жанр*) (sự, thể loại) phê bình; литерату́рная ~ phê bình văn học; 4. *собир.* (*критики*) giới (các nhà) phê bình; ✧ э́то не выде́рживает ~и cái đó không ra gì; э́та тео́рия не выде́рживает ~и lý luận ấy không đứng vững được, lý thuyết ấy hoàn toàn sai; ни́же вся́кой ~и không ra gì, kém cõi quá, rất xấu

критика́н *м. презр.* người thích chỉ trích vụn vặt, người hay xoi mói (bắt bẻ, hoạnh hoẹ)

критика́нство *с. презр.* (thói, sự) chỉ trích vụn vặt, xoi mói, soi mói, bắt bẻ, hoạnh hoẹ

критикова́ть *несов.* (*В*) phê bình, phê phán, chỉ trích

критици́зм *м.* 1. (*критическое отношение*) (thái độ, tinh thần, đầu óc) phê phán; 2. *филос.* chủ nghĩa phê phán

крити́чески *нареч.* (một cách, có tinh thần) phê bình, phê phán

крити́ческ||ий I *прил.* (*содержащий критику*) (có tính chất) phê bình, phê phán, chỉ trích; ~ая статья́ bài phê bình (phê phán); ~ие замеча́ния những nhận xét có tính chất phê bình (phê phán, chỉ trích); ~ ум đầu óc phê phán; ~ реали́зм *лит.* chủ nghĩa hiện thực phê phán

крити́ческ||ий II *прил.* 1. (*переломный*) (đang) đột biến, biến động, biến đổi, kịch biến; ~ во́зраст tuổi đang trưởng thành (đang biến đổi); 2. (*трудный, опасный*) nguy kịch, hiểm nghèo, nguy cấp, nguy ngập, nguy hiểm; ~ моме́нт thời điểm hiểm nghèo, lúc nguy ngập, lúc nước sôi lửa bỏng; ✧ ~ая температу́ра *физ.* nhiệt độ tới hạn; ~ое значе́ние *мат.* trị số tới hạn

крити́чность *ж.* (tinh thần, ý thức) phê bình

крити́чный *прил. см.* крити́ческий I

кри́ца *ж. тех.* sắt hạt

крича́ть *несов.* 1. kêu, reo; (*очень громко*) la, thét, gào, hét, kêu la, gào thét, hò la, la hét; ~ от бо́ли kêu lên vì đau; ~ о по́мощи kêu cứu; 2. (на *В*) (*браниться*) quát, mắng, quát mắng, la mắng; 3. (*В*) (*звать*) gọi, kêu; 4. (*бросаться в глаза*) chói lọi, chói mắt; (о *П*) (*быть ярким свидетельством чего-л.*) chứng minh hùng hồn; 5. *разг.* (*много говорить, писать о чём-л.*) làm rùm beng, làm ầm ĩ, hò hét, khua chiêng gõ mõ

крича́ще *нареч.* (một cách) chói lọi, hoa hoét, sặc sỡ, diêm dúa

крича́щий *прил.* chói lọi, chói mắt, loè loẹt, hoa hoét, sặc sỡ, diêm dúa, rợ; ~ цвет màu sắc chói lọi (sặc sỡ), màu gắt; ~ наря́д bộ cánh loè loẹt, quần áo sặc sỡ, bộ đồ rợ quá

кри́чный *прил. тех.*: ~ спо́соб phương pháp luyện sắt hạt; ~ горн lò luyện sắt hạt

кришнаи́ты *мн.* (phái) thờ Krishna (*Ấn giáo*)

кров *м.* (*крыша*) mái nhà; (*дом, приют*) nhà, chỗ ở, nơi trú ẩn; оста́ться без ~а lâm vào cảnh màn trời chiếu đất, mất nhà, không có chỗ ở

крова́вить *несов.* (*В*) vấy máu

крова́виться *несов.* (bị) vấy máu

крова́во-кра́сный *прил.* đỏ máu, đỏ tươi, hồng đào

крова́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) máu, huyết; (*кровоточащий*) chảy (ra) máu, xuất huyết; (*окровавленный*) đẫm (đẫm) máu; (*кровопролитный*) lưu huyết, đổ máu; ~ая ра́на vết thương chảy máu; ~ое пятно́ vết máu; ~ая би́тва trận chiến đấu đẫm (đẫm) máu, trận huyết chiến; 2. (*ярко-красный*) màu máu, đỏ tươi, hồng đào; ✧ ~ бифште́кс (món) biptêt rán tái; ~ые слёзы huyết lệ, khóc than thảm thiết; ~ пот mồ hôi máu, đổ mồ hôi sôi nước mắt, làm mửa mật; ~ая ба́ня (trận, cuộc) tắm máu, thảm sát khủng khiếp, chém giết nhiều người

крова́тка *ж.* giường con (nhỏ), chõng

крова́ть *ж.* giường; складна́я ~ giường xếp (gấp)

кро́вельн||ый *прил.* (thuộc về) lợp mái nhà; ~ материа́л vật liệu lợp nhà; ~ое желе́зо tôn

кро́вельщик *м.* thợ lợp nhà

кровено́сн||ый *прил.* (thuộc về) tuần hoàn máu; ~ая систе́ма hệ tuần hoàn; ~ые сосу́ды mạch máu, huyết quản

кровя́нк||а *ж. разг.* giọt (hạt, hột) máu; ✧ ни ~и в лице́ mặt cắt không còn hột máu, mặt tái ngắt, mặt tái như gà cắt tiết, mặt xanh như tàu lá

кро́вл||я *ж.* mái nhà; ✧ жить под одно́й ~ей sống cùng nhà

кро́вно *нареч.*: ~ свя́занный có quan hệ máu mủ (huyết thống, ruột thịt, thân thiết); ~ заинтересо́ванный hết sức quan tâm; ~ оби́деть кого́-л. xúc phạm ai rất trầm trọng, làm mất lòng ai rất nặng nề

кро́вн||ый *прил.* l. (*родственный*) (cùng) huyết thống, họ hàng, máu mủ, ruột thịt; ~ое родство́ quan hệ huyết thống (họ hàng), họ hàng bà con, bà con ruột thịt, huyết tộc; ~ брат anh/em ruột; 2. (*чистокровный, породистый*) thuần chủng, nòi, giống; 3. *перен.* (*насущный*) thiết thân, sinh tử, sống còn; ~ интере́с lợi ích thiết thân, quyền lợi sống còn; ~ое де́ло sự nghiệp thiết thân; 4. *разг.* (*добытый тяжёлым трудом*) (làm ra) bằng mồ hôi nước mắt, bằng lao động vất vả; ~ые де́ньги tiền do đổ mồ hôi sôi nước mắt mới kiếm được, tiền làm ra bằng mồ hôi nước mắt; ✧ ~ая оби́да sự xúc phạm trầm trọng (nặng nề); ~ враг kẻ tử thù, kẻ thù không đội trời chung; ~ая месть (sự, tục) trả nợ máu

кровожа́дно *нареч.* (một cách) khát máu, tàn bạo, hung dữ, hung tàn

кровожа́дность *ж.* (tính) khát máu, hiếu sát, thích đổ máu, thích lưu huyết; (*свирепость*) (tính) tàn bạo, hung dữ, hung tàn

кровожа́дный *прил.* khát máu, hiếu sát, thích đổ máu, thích lưu huyết; (*свирепый*) tàn bạo, hung dữ, hung tàn

кровоизлия́ние *с. мед.* (sự, chứng) xuất huyết, chảy máu; ~ в мозг (chứng) xuất huyết não, ngập máu não, đột quỵ

кровообраще́ние *с.* (sự) tuần hoàn

кровоостана́вливающ||ий *прил.* (để) cầm máu, ngưng máu; ~ее сре́дство thuốc cầm máu

кровопи́йца *м. и ж.* kẻ hút máu

кровоподтёк *м.* (vết) bầm máu, tím bầm

кровопроли́тие *с.* (sự, cuộc) đổ máu, lưu huyết, tàn sát

кровопроли́тн||ый *прил.* đổ máu, lưu huyết, đẫm (đẫm) máu; ~ая война́ cuộc chiến tranh đẫm (đẫm) máu

кровопуска́ние *с. мед.* (sự) chích máu, rút máu

кровосмеси́тель *м.*, **~ница** *ж.* người loạn luân (loạn dâm)

кровосмеси́тельный *прил.* (thuộc về) loạn luân, loạn dâm

кровосмеше́ние *с.* (sự) loạn luân, loạn dâm, loạn hôn

кровосо́с *м.* 1. (con) vật hút máu; пия́вки — ~ы đỉa là loài hút máu; 2. *разг. см.* кровопи́йца

кровотече́ние *с.* (sự) chảy máu, xuất huyết, ra máu; ~ из но́са chảy máu cam, ra máu mũi

кровоточа́щий *прил.* chảy máu, ra máu, xuất huyết

кровоточи́вость *м. мед.* (chứng) dễ chảy máu

кровоточи́в||ый *прил.* chảy máu, ra máu, xuất huyết; ~ая ра́на vết thương chảy máu

кровоточи́ть *несов.* chảy máu, ra máu, xuất huyết

кровоха́рканье *с.* (sự, chứng) khái huyết, thổ huyết, ho ra máu

кров||ь *ж.* 1. máu, huyết; (*животных тж.*) tiết; останови́ть ~ cầm máu; налито́й ~ью (*о глазах*) mắt đỏ hoe (đỏ ngầu); 2. (*порода животных*) nòi, giống, chủng; бульдо́г са́мых чи́стых ~е́й chó bulđô thuần chủng; 3. (*о близком родстве*) huyết thống, dòng máu, máu mủ, họ hàng, nòi giống; по ~и cùng huyết thống (họ hàng, máu mủ), bà con với nhau; 4. *перен.* (*кровопролитие*) (cuộc) đổ máu, lưu huyết, đẫm máu, đẫm máu, tàn sát; 5. *перен.* (*темперамент, характер*) máu, tính; горя́чая ~ máu (tính) nóng; ✧ э́то у него́ в ~и́ cái máu nó thế, nó vốn có đặc tính ấy; по́ртить себе́ ~ sôi tiết, sôi máu, sôi gan, nóng máu lên, nổi xung, phát cáu, nổi doá, nổi đoá, nổi khùng, nổi sùng; ~ с молоко́м мать hồng hào đẹp đẽ, đỏ da thắm thịt; се́рдце ~ью облива́ется tim thắt lại, rất đau lòng (đau xót, đau buồn); ~ стыне́т sợ hết hồn (khiếp vía, kinh người), hồn xiêu phách lạc; ~ игра́ет tràn đầy sinh lực, dào dạt sức sống, đầy nghị lực; ~ кипи́т а) (*об избытке жизненных сил*) tràn đầy sinh lực, dào dạt sức sống, đầy nghị lực; б) (*о сильном волнении*) rất phấn khởi, say sưa, dòng máu sôi lên

кровяни́стый *прил.* có máu, có huyết

кровян||о́й *прил.* (thuộc về) máu, huyết; (*приготовленный из крови*) (bằng) máu, tiết; ~о́е давле́ние huyết áp; ~ы́е ша́рики huyết cầu; ~ая колбаса́ dồi, giò tiết

крои́ть, скрои́ть (*В*) cắt, xén (*vải, da, v. v...*)

кро́йк||а *ж.* (sự) cắt, xén (*vải, da, v. v...*); ку́рсы ~и и шитья́ lớp dạy cắt và may quần áo

кроки́ *с. нескл.* croquis, (bản) sơ đồ, lược đồ, phác thảo

крокоди́л *м.* cá sấu (*Crocodilus*)

крокоди́л||ий *прил.* (của) cá sấu; ~ья пасть mõm (miệng) cá sấu

крокоди́лов *прил.*: ~а ко́жа da cá sấu; ~ы слёзы *ирон.* nước mắt cá sấu

крокоди́лов||ый *прил.* (thuộc về) cá sấu; ~ая ко́жа da cá sấu; ~ая фе́рма trại nuôi cá sấu; ~ чемода́н vali bằng da cá sấu

кро́кус *м. бот.* (cây) tây tạng hồng hoa, ky phù lam (*Crocus*)

кро́лик *м.* 1. thỏ, thỏ nhà (*Cepus cuniculus*); 2. (*мех*) bộ lông thỏ

кроликово́д *м.* người nuôi thỏ

кроликово́дство *с.* (nghề, ngành) nuôi thỏ

кроликово́дческ||ий *прил.* (thuộc về) nuôi thỏ; ~ая фе́рма trại nuôi thỏ

кроли́ст *м.*, **~ка** *ж.* vận động viên bơi crawl (crôn, trườn sấp)

кро́личь||ий *прил.* (thuộc về) thỏ; ~ мех bộ lông thỏ; ~ья нора́ hang thỏ; ~ садо́к chuồng thỏ

крол||ь *м. спорт.* (kiểu) crawl, crôn, bơi trườn sấp; пла́вать ~ем bơi crawl (crôn, trườn sấp)

крольча́тина *ж.* thịt thỏ

крольча́тник *м.* nhà nuôi thỏ

крольчи́ха *ж.* thỏ cái

кроманьо́нцы *мн.* (*ед.* кроманьо́нец *м.*) *антр.* người Cro-Magnon (Crô-Ma-nhôn), người thượng cổ

кро́ме *предлог* 1. (*исключая*) trừ, ngoại trừ, trừ phi, trừ... ra; в любо́й день ~ воскресе́нья ngày nào cũng được, trừ (trừ phi) ngày chủ nhật; никто́ э́того не мо́жет то́чно сказа́ть ~ него́ không ai có thể nói chính xác điều đó được, trừ anh ấy ra (ngoại trừ anh ấy); 2. (*помимо, сверх*) ngoài ra, ngoài... ra, không kể, ngoại giả; ✧ ~ того́ vả lại, vả chăng, hơn nữa, huống nữa, ngoài ra, huống chi, lại nữa, vả; ~ шу́ток không đùa đâu, nói nghiêm chỉnh đấy, nói thật đấy

кроме́шн||ый *прил.*: ~ ад địa ngục, địa ngục trần gian.; ~ая тьма tối như bưng, tối như hũ nút, tối như mực, tối mịt, tối om

кро́мка *ж.* 1. (*материи*) mép vải, rẻo vải; 2. (*металла и т. п.*) cạnh, rìa, mép; 3. (*край чего-л.*) bờ, rìa, mép, cạnh, gờ; ~ кни́ги gờ (mép) gáy sách; ~ льда bờ (mép, rìa) băng

кромса́ть, искромса́ть (*В*) *разг.* cắt ẩu... ra, cắt bừa... ra, cắt vụn... ra

кро́на I *ж.* (*дерева*) tán cây, vòm cây, tán lá, vòm lá

кро́на II *ж.* (*монета*) (đồng) krona (*đơn vị tiền tệ Sweden*); (đồng) krone (*đơn vị tiền tệ Denmark, Norway*); (đồng) koruna (*đơn vị tiền tệ Czech, Slovakia*); (đồng) kruna (*đơn vị tiền tệ Iceland*); (đồng) kroon (*đơn vị tiền tệ Estonia*)

кронци́ркуль *м.* 1. compa có vít; 2. *тех.* compa đo ngoài, compa càng cong

кронште́йн *м.* 1. *архит.* consol, côngxon, giá góc; 2. *тех.* consol, giá đỡ, gối trục, tay treo; ~ прице́ла bộ thước ngắm

кропа́ть *несов.*: ~ стишки́ *презр.* làm thơ dở, gượng gạo ghép vần

кропи́ло *с. церк.* cây ngù (*để rảy nước thánh*)

кропи́ть *несов.* (*В Т*) rẩy, rảy, vẩy, rưới, vả (*nước*); *церк.* rẩy (rảy) nước thánh

кропотли́во *нареч.* (một cách) tỉ mỉ, tinh tế, tinh vi, kỳ khu; tẩn mẩn, cần cù, cẩn thận (*ср.* кропотли́вый)

кропотли́вость *ж.* (tính) tỉ mỉ, tinh tế, tinh vi, kỳ khu; tẩn mẩn, cần cù, cẩn thận (*ср.* кропотли́вый)

кропотли́в||ый *прил.* tỉ mỉ, tinh tế, tinh vi, kỳ khu; (*о человеке*) tẩn mẩn, cần cù, cẩn thận; ~ая рабо́та công việc tỉ mỉ

кросс *м.* (cuộc) thi việt dã; (*бег*) (cuộc) chạy việt dã; лы́жный ~ (cuộc) thi trượt tuyết, thi việt dã trượt tuyết

кроссво́рд *м.* (trò) giải ô chữ, xếp chữ chéo, xếp ô chữ

кросс-ку́рс *м. эк.* tỷ giá chéo, tỷ giá gián tiếp

кроссо́вки *мн.* (*ед.* кроссо́вка *ж.*) (đôi) giày thể thao, giày chạy

крот *м.* 1. (*животное*) chuột chũi, chuột chù, lê thử (*Talpa europaea*); 2. (*мех*) (bộ) lông chuột chũi, lông chuột chù

кро́тк||ий *прил.* hiền lành, hiền thục, dịu dàng, dịu hiền, nhu mì, nhu hoà, thuỳ mị, nhu thuận, dễ tính; ~ая улы́бка nụ cười hiền lành; ~ая де́вушка cô gái hiền thục (thuỳ mị, nhu mì)

кро́тко *нареч.* (một cách) hiền lành, dịu dàng, dịu hiền

крото́в||ый *прил.* 1. (thuộc về) chuột chũi, chuột chù; ~ мех (bộ) lông chuột chũi; ~ая но́рка hang chuột chũi (chuột chù); 2. (*из меха крота*) (bằng) bộ lông chuột chũi

кро́тость *ж.* (tính) hiền lành, dịu dàng, dịu hiền, nhu mì, nhu hoà, thuỳ mị, nhu thuận, dễ tính

кро́ха I *ж. уст. см.* кро́шка

кро́ха II *м. и ж.* bé con, tí nhau, nhóc con, nhóc

крохобо́р *м.* người hà tiện (bủn xỉn, tủn mủn, vặt vãnh)

крохобо́рство *с.* (thói) hà tiện, bủn xỉn, tủn mủn, vặt vãnh, bòn tro đãi trấu

кро́хотный *прил. разг.* nhỏ xíu, tí hon, tí xíu, tí teo, tí teo tèo teo

кро́шево *с. разг.* thịt (rau) băm

кро́шечный *прил. разг. см.* кро́хотный

кроши́ть *несов.* 1. (*В*) thái (băm, cắt) nhỏ; (*хлеб*) bóp (bẻ) vụn, làm... vụn ra; ~ карто́шку в кастрю́лю thái nhỏ khoai tây vào xoong; 2. (*В*) *разг.* (*ломать*) bẻ... ra từng mảnh; *перен.* tiêu diệt, giết; 3. (*сорить*) làm vương vãi

кроши́ться *несов.* vụn (nát, tơi) ra

кро́шк||а 1. *ж.* vụn, mẩu (mảnh, hạt) vụn; ~и хле́ба vụn bánh mì; 2. *перен.* (*малое количество*) một chút, một ít, một tí; нет ни ~и hoàn toàn không có; 3. *м. и ж. разг.* (*о ребёнке*) nhóc, tí nhau, nhóc con, bé con

круг *м.* 1. vòng, vòng tròn, đường tròn, hình tròn; вы́числить пло́щадь ~а tính diện tích hình tròn; черти́ть ~ vẽ vòng tròn (đường tròn, hình tròn); де́лать, опи́сывать ~и́ (*в воздухе*) bay (liệng) vòng; 2. (*цепочка людей*) vòng, vòng người; стать в ~ đứng thành vòng; 3. (*предмет в форме круга*) khoanh, vòng, đĩa, bánh; ~ колбасы́ khoanh giò; спаса́тельный ~ vòng phao cứu đuối; точи́льный ~ đĩa (bánh) mài; 4. (*цепь действий, событий*) chuỗi, vòng; 5. (*перечень чего-л.*) số, một loạt, một số, liệt kê; ~ вопро́сов một loạt vấn đề; ~ покупа́телей số người mua; 6. (*сфера, область*) phạm vi, lĩnh vực, lãnh vực; ~ де́ятельности phạm vi (lĩnh vực) hoạt động; ~ зна́ний tầm (phạm vi) hiểu biết; 7. (*группа людей*) giới, nhóm, làng; прави́тельственные ~и́ giới cầm quyền; литерату́рные ~и́ giới văn nghệ, làng văn, văn giới, văn đàn; в ~ý семьи́ trong gia đình, trong nhà; в те́сном ~ý chỗ bạn bè thân thích; ✧ движе́ние в ~ vận động tuần hoàn; ~и́ под глаза́ми quầng mắt, khoen mắt; ~и́ пе́ред глаза́ми плыву́т hoa mắt, đổ đom đóm, đổ hào quang, đổ đồng quang; голова́ идёт кру́гом а) (*о головокружении*) chóng mặt; б) (*о состоянии растерянности*) bối rối, hoang mang, luống cuống, sửng sốt, cuống cà kê; сде́лать ~ đi đường vòng; на ~ tính trung bình, ước tính bình quân, tính đổ đồng; по второ́му ~y lần thứ hai, một lần nữa

кру́гленьк||ий *прил.* 1. tròn trịa, tròn trặn, tròn trĩnh, tròn vo, tròn xoe; 2. (*толстенький*) béo tròn, béo núc, béo múp, béo ú, béo quay, tròn xoay; ✧ ~ая су́мма số tiền lớn, tiền nhiều

кругле́ть *несов.* tròn ra

кругнова́тый *прил.* hơi tròn, tròn tròn

круглогод||и́чный, ~ово́й *прил.* suốt (tròn, trọn, cả) một năm, quanh năm

круглоли́цый *прил.* (có) mặt tròn, mặt tròn trặn; mặt tròn vành vạnh (*шутл.*)

круглосу́точный *прил.* suốt (trọn, cả) ngày đêm

кру́гл||ый *прил.* 1. tròn, tròn trặn, tròn trĩnh, tròn trịa, tròn vo, tròn xoe; ~ая луна mặt trăng tròn (tròn vành vạnh); ~ое лицо khuôn mặt tròn (tròn trặn, tròn trĩnh, tròn trịa); ~ стол a) bàn tròn; б) hội nghị bàn tròn; диску́ссия за ~ым столо́м tranh luận tại hội nghị bàn tròn; ~ые ско́бки dấu ngoặc tròn; 2. (*толстый*) béo, béo tròn, béo núc, béo múp, béo quay, béo ú, tròn xoay; ~ живо́т bụng trống (phệ, tròn xoay); 3. (*целый, весь*) toàn bộ, quanh, suốt, trọn, tròn, cả; ~ год quanh (suốt, cả) năm, quanh năm suốt tháng; ~ые су́тки suốt (trọn, cả) ngày đêm; 4. (*совершенный*) hoàn toàn, toàn; ~ отли́чник học sinh ưu tú toàn diện; ~ сирота́ mồ côi cả bố lẫn mẹ; ~ дура́к hoàn toàn ngốc; ~ неве́жда (kẻ, đồ) dốt đặc, dốt có chuôi, dốt đặc cán mai; учи́ться на ~ые пятёрки học được toàn điểm năm; 5. (*без дробных*) chẵn, tròn; ~ые ци́фры số tròn, số chẵn; ~ым счётом tính chẵn, tính tròn lại, tính số tròn; для ~ого счёта, в ~ых ци́фрах vứt số lẻ để tính cho chẵn; ~ая су́мма số tiền lớn, tiền nhiều; ✧ де́лать ~ые глаза́ tròn mắt nhìn, trố mắt tròn xoe, xoe tròn đôi mắt

круговёрть *жс. разг.* (sự) thay đổi không ngừng, vận động liên tục

кругов||о́й *прил.* (theo) vòng tròn; ~а́я оборо́на tuyến phòng ngự vòng tròn; ✧ ~а́я пору́ка a) (*коллективная ответственность*) (chế độ) trách nhiệm liên đới, bảo lĩnh liên đới; б) (*взаимное укрывательство*) (sự) che chở lẫn nhau, bao che cho nhau

круговоро́т *м.* 1. (sự, vòng) tuần hoàn, luân chuyển, hoàn lưu; ~ воды́ в приро́де vòng tuần hoàn (sự hoàn lưu) của nước trong thiên nhiên; ~ вре́мени го́да sự luân chuyển của bốn mùa; 2. (sự) biến đổi không ngừng; ~ собы́тий biến đổi không ngừng của các sự kiện

кругозо́р *м.* nhãn quan, tầm mắt, tầm nhìn, tầm hiểu biết; челове́к с широ́ким ~ом người có nhãn quan (tầm mắt, tầm nhìn) rộng rãi; у́зкий ~ nhãn quan (tầm mắt, tầm nhìn) chật hẹp

круго́м 1. *нареч.* (*вокруг*) chung quanh, xung quanh, bốn bề, bốn chung quanh, vòng quanh, quanh; ~ леса́ chung quanh (bốn bề, bốn chung quanh) chỉ là rừng; ~ всё ти́хо bốn bề tĩnh lặng như tờ, xung quanh mọi vật đều yên lặng; посмотре́ть ~ nhìn quanh (bốn chung quanh); поверну́ться ~ quay vòng, quay đằng sau; ~! (*команда*) đằng sau, quay!; 2. *нареч. разг.* (*полностью*) hoàn toàn, mọi mặt, khắp nơi; вы ~ винова́ты anh hoàn toàn có lỗi; он ~ до́лжен nó mắc nợ khắp nơi; он ~ обма́нут nó bị đánh lừa về mọi mặt; 3. *предлог* (*Р*) quanh, chung quanh, xung quanh, bốn chung quanh

кру́гом: у меня́ голова́ идёт ~ *разг.* đầu óc tôi quay cuồng, tôi luống cuống bối rối

кругообора́т *м.* (sự, vòng) tuần hoàn, chu chuyển, lưu thông, quay; ~ капита́ла tuần hoàn (chu chuyển) của tư bản; ~ произво́дственных фо́ндов vòng quay (tuần hoàn, chu chuyển) của vốn sản xuất

кругообра́зный *прил.* tròn, (có) hình tròn, dạng tròn

кругосве́т||ный *прил.*: ~ое путеше́ствие (chuyến, cuộc) du lịch vòng quanh thế giới, chu du thế giới; ~ое пла́вание (chuyến, cuộc) đi tàu vòng quanh thế giới

кружева́ *мн. см.* кру́жево

кружевни́ца *м.* (bà, chị) thợ đăng ten, thợ thêu ren

кружевно́й *прил.* 1. (thuộc về) đăng ten, ren; (*из кружева*) (bằng) đăng ten, ren; 2. *перен.* (như) đăng ten, ren

кру́жево *с.* đăng ten, ren, thêu ren

круже́ние *с.* (sự) xoay, quay, quay tròn; liệng vòng, lượn vòng (*ср.* кружи́ть *и* кружи́ться)

кружи́ть *несов.* 1. (*В*) (*вертеть*) xoay, quay, quay tròn, quay tít; ~ кого́-л. в та́нце quay ai trong điệu nhảy; 2. (*о птице, самолёте*) liệng, liệng vòng, lượn vòng, lượn vành, bay vòng quanh; 3. (*блуждать*) lạc lối, đi loanh quanh; ✧ ~ кому́-л. го́лову làm ai mê mẩn (mê mệt, mê tít, mê tít thò lò)

кружи́ться *несов.* 1. xoay, quay, quay tròn, quay tít, chạy vòng quanh; *перен. разг.* chạy quanh, quanh quẩn, loanh quanh; 2. (*о птице, самолёте*) liệng, liệng vòng, lượn vòng, bay vòng quanh; ✧ у него́ голова́ кру́жится а) (*о головокружении*) nó bị chóng mặt, nó bị choáng váng; б) (*от успехов и т. п.*) nó choáng váng đầu óc vì thắng lợi, thắng lợi làm nó mất sáng suốt

кру́жка *жс.* cốc vại, cốc có quai, bốc, vại; (*солдатская*) ca; ~ пи́ва bốc bia

кружко́вец *м. разг.* nhóm viên, tổ viên

кружковщи́на *жс.* (đầu óc, tinh thần) bè nhóm, hẹp hòi, cục bộ

кружко́вый *прил.* (thuộc về) nhóm, tổ, tiểu tổ

кружн||о́й *прил. разг.* vòng, quanh co, vòng quanh; е́хать ~ы́м путём đi đường vòng; ✧ узна́ть ~ы́м путём điều tra gián tiếp mà biết được

кружо́к *м.* 1. vòng nhỏ, vành đệm, rôngđen, vành; деревя́нный ~ vành (vòng) gỗ; 2. (*группа людей*) nhóm, tổ, tiểu tổ; дру́жеский ~ nhóm bè bạn; литерату́рный ~ nhóm (tổ, tiểu tổ) nghiên cứu văn học; ✧ стри́чься в ~ cắt tóc bômbê

круи́з *м.* (chuyến, cuộc) cruise, du lịch bằng du thuyền

круи́зн||ый *прил.* (thuộc về) cruise, du lịch bằng du thuyền; ~ая пое́здка по Во́лге (chuyến, cuộc) du lịch bằng du thuyền trên sông Volga

круп I *м.* (*лошади*) (phần) mông (*của ngựa*)

круп II *м. мед.* (bệnh) bạch hầu thanh quản, dipteri thanh quản

крупа́ *жс.* 1. hạt, hột, tấm; 2. (*снег*) tuyết hạt

крупи́нк||а *жс.* hạt (hột) nhỏ; ~ песка́ hạt (hột) cát; ✧ ни ~и пра́вды không có tí gì thật cả, hoàn toàn nói dối

крупи́ца *жс. см.* крупи́нка

кру́пно *нареч.* (một cách) lớn, to; ~ нарезать cắt từng miếng to; ~ писа́ть viết chữ to; ~ проигра́ть thua to (đậm); ему́ ~ повезло́ nó rất may, nó gặp may lớn; ✧ ~ поговори́ть, поспо́рить с ке́м-л. cãi nhau kịch liệt (gay gắt) với ai, nói chuyện gay gắt (khó chịu) với ai

крупноблочн||ый *прил.* (bằng) khối lớn, bloc lớn; ~ое строи́тельство xây dựng bằng khối (bloc) bêtông lớn

крупнокалибе́рный *прил.* (có) calib lớn, cỡ lớn

крупномасшта́бный *прил.* (có) quy mô lớn

крупнопане́льн||ый *прил.* (bằng) panel lớn, panen lớn; ~ое строи́тельство xây dựng bằng panel (panen) lớn

крупнопромы́шленн||ый *прил.* (có) đại công nghiệp, công nghiệp lớn

крупноразме́рн||ый *прил.* (có) cỡ lớn

крупнотонна́жн||ый *прил.* (có) trọng tải lớn

кру́пн||ый *прил.* 1. to, lớn, đại; ~ песо́к cát hạt to; ~ рога́тый скот trâu bò, đại gia súc (gia súc lớn) có sừng; 2. (*большой*) to, lớn, to lớn; (*рослый*) cao lớn, to cao; ~ые черты́ лица́ nét mặt thô; 3. (*многочисленный*) đông, to, lớn, to lớn, đông đúc; ~ отря́д đội lớn, đội đông người; 4. (*большого*

масштаба) đại, lớn; ~ая промы́шленность đại công nghiệp, công nghiệp lớn; ~ая буржуази́я giai cấp đại tư sản (tư sản lớn); 5. (*значительный*) lớn, xuất sắc, nổi tiếng; ~ учёный nhà bác học lớn (nổi tiếng, xuất sắc); 6. (*важный, существенный*) trọng đại, trọng yếu, quan trọng, to lớn, vĩ đại; ~ая побе́да đại thắng, thắng lợi vĩ đại (to lớn), thắng lớn (đậm); ~ успе́х thành tích trọng đại (to lớn, quan trọng); ~ое достиже́ние thành tựu to lớn (trọng đại, quan trọng); ✧ ~ые де́ньги tiền lớn; ~ая су́мма số tiền lớn, nhiều tiền; ~ разгово́р cuộc nói chuyện gay gắt (khó chịu); вести́ ~ую игру́ quyết liều một ván may ra ù to (may ra thì được); снима́ть кого́-л. ~ым пла́ном chụp (quay) ai cận cảnh, chụp ảnh (quay phim) ai rất gần

крупо́зн||ый *прил.*: ~ое воспале́ние лёгких *мед.* viêm phổi tiết xơ huyết

крупору́шка *ж.* (*машина*) máy xay tấm, cối xay; (*предприятие*) xưởng làm tấm

крупча́тка *ж.* (*высший сорт муки*) bột mì thượng hạng

крупье́ *с. нескл.* (người) hồ lỳ

крупяно́й *прил.* (thuộc về) hạt, hột, tấm

крутизна́ *ж.* 1. (*крутость*) (độ) dốc; 2. (*спуск*) dốc, dốc đứng, vách đứng, dốc dựng đứng

крути́льн||ый *прил.*: ~ые весы́ cân xoắn; ~ая маши́на máy xe sợi (chỉ)

крути́ть *несов.* 1. (*В*) (*вращать, вертеть*) quay, xoay; ~ голово́й quay đầu; 2. (*В*) (*скручивать*) xe, vặn, xoắn, văn, vê; (*свёртывать*) vấn, quấn, cuốn, cuộn; ~ пря́жу quấn sợi; ~ верёвки из моча́ла đánh (xe) dây bằng xơ; ~ жгуты́ xoắn (vặn) con cúi; ~ папиро́су vấn (quấn, cuốn) điếu thuốc lá; 3. (*В*) (*вздымая, кружить*) xoáy, cuốn, cuốn (xoáy) lên; ве́тер кру́тит пыль на доро́гах gió cuốn (xoáy) bụi trên đường; 4. (*В*) (*стягивать*) vặn, bẻ (vặn) trẹo; ~ кому́-л. ру́ки a) bẻ (vặn) trẹo tay ai ra sau lưng; б) (*связывать*) trói giật cánh khuỷu (trật cánh khỉ) ai lại; 5. (*В*) *разг.* (*воспроизводить снятый на плёнку фильм*) quay, quay lại, chiếu lại; в э́том кинотеа́тре кру́тят ста́рые ле́нты ở rạp chiếu bóng này người ta quay lại (chiếu lại) những phim cũ; ~ пласти́нку quay đĩa hát; 6. (*Т*) *разг.* (*распоряжаться*) bắt... làm theo ý mình, chỉ huy, sai khiến, điều khiển; она́ им кру́тит как хо́чет bà ta sai khiến (chỉ huy, điều khiển) ông ấy theo ý mình; 7. (*В*) *разг.* (*избегать прямого ответа, хитрить*) tránh né, nói vòng vo,, nói loanh quanh; ты не крути́, говори́ пря́мо cậu đừng nói vòng vo (nói loanh quanh), cứ nói thẳng đi; как ни крути́, а де́лать э́то на́до dù muốn hay không cũng phải làm việc đó; 8. (*В* с *Т*) (*находиться в любовных отношениях*) bén duyên, tằng tịu, léng phéng, bồ bịch; ~ любо́вь, рома́н с ке́м-л. bén duyên (léng phéng) với ai; ✧ ~ де́ньги *разг.* quay vòng đồng tiền, nhanh chóng đưa tiền vào chu chuyển để sinh lợi

крути́ться *несов.* 1. (*вертеться*) (tự) quay, xoay, quay (xoay) tít, xoay vần; кру́тятся колёса các bánh xe quay (quay tít); 2. (*скручиваться*) xoắn (vặn) lại; 3. (*вздымаясь, кружиться*) cuốn (xoáy, bốc) lên; кру́тятся сне́жные ви́хри những luồng tuyết lốc cuồn cuộn cuốn (xoáy) lên; 4. *разг.* (*постоянно находиться где-л.*) quanh quẩn, lảng vảng, láng cháng, xẩn vẩn; ~ пе́ред зе́ркалом uốn éo (ngắm nghía) mãi trước gương; о́коло него́ всегда́ кру́тятся каки́е-то тёмные ли́чности quanh nó bao giờ cũng lảng vảng (láng cháng, xẩn vẩn) những tên rất khả nghi; 5. (*о разговоре, мыслях*) quay, xoay, quay (xoay) quanh, quanh quẩn; разгово́р кру́тится вокру́г одного́ и того́ же предме́та câu chuyện cứ quay quanh (xoay quanh, quanh quẩn) mỗi một đề tài ấy; 6. *разг.* (*уклоняться от прямого ответа, хитрить*) tránh né, nói vòng vo, nói loanh quanh; дава́й сознава́йся, не́чего ~ nào, cậu hãy thú nhận đi, chẳng phải nói vòng vo (nói loanh quanh) nữa; 7. *разг.* (*быть в постоянных хлопотах*) bận túi bụi, bận cuống cà kê; ✧ де́ньги кру́тятся *разг.* đồng tiền quay vòng, tiền chu chuyển sinh lợi

кру́тка *ж.* (sự) xe, vặn, xoắn, vấn, quấn; *текст.* (độ) xoắn, săn

кру́то *нареч.* 1. (*отвесно*) (một cách) dựng đứng; 2. (*внезапно*) (một cách) đột ngột, bất thình lình; ~ останови́ться đột ngột (bất thình lình) dừng lại; ✧ ~ обойти́сь с ке́м-л. ngược đãi ai

крут||о́й *прил.* 1. (*отвесный*) dựng đứng; 2. (*резкий, внезапный*) phắt, ngoặt, hẳn, đột ngột, bất thình lình; ~ поворо́т rẽ ngoặt; ~ перело́м bước ngoặt đột ngột, sự thay đổi lớn lao (mạnh mẽ); 3. (*суровый*) khắc nghiệt, nghiêm khắc, nghiệt ngã, khe khắt; ~ нрав, хара́ктер tính tình khắc nghiệt (nghiêm khắc); ~ы́е ме́ры những biện pháp khắc nghiệt; ~ы́е слова́ những lời nói gay gắt (thô bạo); ~ ве́тер gió to; ~ моро́з băng giá ác liệt; 4. (*густой*) đặc; ~о́е те́сто bột nhão đặc quánh; ~о́е яйцо́ trứng luộc chín; 5. *прост.* (*жестокий*) ác, độc ác, hung dữ, tàn bạo, hung tàn, tàn ác, dữ tợn; ✧ ~ кипято́к nước đun thật sôi, nước sôi già

кру́тость *ж.* 1. (*отвесность*) (độ) dốc đứng; 2. (*характера*) (tính) khắc nghiệt, nghiêm khắc, nghiệt ngã, khe khắt

кру́ча *ж.* (chỗ) dốc dựng đứng

круче́ние *с.* (sự) vặn, xoắn, xe

кручён||ый *прил.* (đã) vặn, xoắn, xe; ~ая ни́тка chỉ xe

кручи́на *ж. поэт.* (nỗi) u sầu, buồn

кручи́ниться *несов. поэт.* u sầu, buồn

круше́ние *с.* 1. (*поезда*) tai nạn xe lửa; (*сход с рельсов*) xe lửa trật bánh, tàu lửa trật ray; (*судна*) nạn đắm tàu; 2. *перен.* (sự) sụp đổ, thất bại, phá sản, diệt vong; потерпе́ть ~ bị thất bại (phá sản)

круши́на *ж. бот.* (cây) táo đen (*Frangula*)

круши́ть *несов.* (*В*) làm gãy, đập vỡ, đập tan, đánh tan; ~ врага́ đánh tan (tiêu diệt) kẻ thù

крыжо́вник *м.* 1. (*растение*) (cây) lý gai, phúc bồn tử gai (*Grossularia*); 2. *собир.* (*ягоды*) (quả, trái) lý gai, phúc bồn tử gai

крыла́т||ый *прил.* có cánh; ~ая раке́та да́льнего де́йствия tên lửa tầm xa có cánh; ✧ ~ые слова́ danh ngôn, cách ngôn, lời hay ý đẹp, lời cửa miệng; ~ая га́йка *тех.* tai hồng, đai ốc có cánh

крыло́ *с.* (*мн.*: кры́лья) 1. cánh; взма́хивать кры́льями vẫy (tung, đập) cánh; ~ самолёта cánh máy bay; 2. (*ветряной мельницы*) cánh, cánh quạt; 3. (*автомашины, велосипеда и т. п.*) chắn bùn, gác-đờ-bu; 4. *воен.* cánh quân, cánh; пра́вое ~ cánh quân bên phải, cánh phải, hữu dực; ле́вое ~ cánh quân bên trái, cánh trái, tả dực; 5. *полит.* cánh; пра́вое ~ cánh hữu; ле́вое ~ cánh tả; ✧ ~ья но́са *анат.* cánh mũi; ~ дома́ chái nhà, hồi nhà; подре́зать кры́лья кому́-л. chặt vây cắt cánh của ai; опусти́ть кры́лья rũ cánh, hết nhuệ khí, mất hết nghị lực;

распра́вить кры́лья tung cánh vẫy vùng; chim bằng vẫy cánh (*поэт.*)

кры́лышко *с. уменьш. от* крыло́; ✧ взять кого́-л. под своё ~ nhận ai dưới sự che chở của mình; под ~м ма́тери dưới cánh ấp ủ của mẹ

крыльц||о́ *с.* bậc thềm, bậc tam cấp; стоя́ть на ~é đứng ở bậc thềm

кры́нка *ж.* vò, hũ, tĩn, thõng, vò đựng sữa

кры́са *ж.* chuột cống, chuột đồng, chuột (*Rattus*)

крыси́н||ый *прил.* (thuộc về) chuột cống, chuột đồng, chuột; ~ая нора́ hang chuột; ~ яд thuốc diệt chuột

кры́соловка *ж.* 1. (*ловушка*) bẫy chuột; 2. (*собака*) (giống) chó bắt chuột

кры́тый *прил.* có mái, có mái che; ~ ры́нок chợ có mái che; ~ стадио́н sân vận động có mái che

крыть, покры́ть (*В*) 1. che, phủ, lợp, che phủ; ~ кры́шу желе́зом lợp mái nhà bằng tôn; 2. (*в карточных играх*) đỡ, ăn, cắt; ✧ ~ не́чем cứng cựa, cứng cổ, tắc họng, cứng họng, ắng họng, tịt ngòi, hết đường chối cãi

кры́ться *несов.* ẩn giấu, tiềm ẩn, là ở...; причи́на кро́ется в... nguyên nhân chính là ở trong...; здесь кро́ется недоразуме́ние nhầm lẫn chính là ở chỗ này; здесь что́-то кро́ется ở đây có ẩn giấu (tiềm ẩn) cái gì đấy

кры́ш||а *ж.* 1. mái, mái nhà; *перен.* (*дом*) nhà, mái nhà; соло́менная ~ mái rạ (tranh); черепи́чная ~ mái ngói; 2. *прост.* (*прикрытие, защита*) ô dù, dù, (sự) bảo kê, bao che, che chở; ✧ под одно́й ~ей cùng sống trong một nhà

крышева́ть *несов. прост.* bảo kê, bao che, che chở

кры́шка *ж.* 1. nắp; (*кастрюли и т. п.*) vung; (*гроба*) ván thiên, nắp quan tài; 2. *в знач. сказ. разг.* cái chết, tận số; ему́ ~ nó phải chết thôi

крэк *м.* crack, loại ma tuý tổng hợp

крюк *м.* (*мн.* крю́чья *и* крюки́) 1. móc, móc treo; 2. *разг.* (*окольный путь*) đường vòng; сде́лать большо́й ~ đi một đoạn đường vòng xa; ✧ дать ~у đi quá một đoạn đường mất công

крю́ч||ить, скрю́чить *обыкн. безл. разг.*: его́ ~ит от бо́ли nó co quắp lại vì đau

крю́читься, скрю́читься *разг.* co quắp; он весь скрю́чился toàn thân nó co quắp lại

крючкова́тый *прил.* cong, quắp, quặp; ~ нос mũi quặp, mũi diều hâu

крючкотво́р *м. уст. неодобр.* kẻ hoạnh hoẹ (hạch sách, sách nhiễu)

крючкотво́рство *с. уст. неодобр.* (lối, thói) hoạnh hoẹ, hạch sách, sách nhiễu, bắt bẻ, kiếm chuyện, bẻ hành bẻ tỏi; юриди́ческое ~ lối hoạnh hoẹ (bắt bẻ, hạch sách) của quan toà

крю́чник *м.* cửu vạn, phu khuân vác (dỡ hàng)

крю́чок *м.* móc nhỏ, móc con; (*дверной*) móc cửa; (*рыболовный*) lưỡi (móc) câu; (*застёжка*) khuy móc; (*в механизме*) móc; спусково́й ~ cò súng

кряж *м.* 1. (*горный*) dãy núi thấp, dãy đồi; 2. (*бревно*) khúc gỗ to, súc gỗ ngắn

кря́жистый *прил.* 1. (*о бревне*) to, chắc; 2. *перен.* (*о человеке*) to béo, chắc nịch, vạm vỡ

кря́канье *с.* 1. (tiếng) cạc cạc, cạp cạp; 2. *разг.* (*человека*) (tiếng) ằng ặc, anh ách, ì ạch, ạch ạch

кря́кать, кря́кнуть 1. (kêu) cạc cạc, cạp cạp; 2. *разг.* (*о человеке*) (kêu) ằng ặc, anh ách, ì ạch, ạch ạch

кря́ква *ж. зоол.* vịt trời (*Anas platyrhynchos*)

кря́кнуть *сов. см.* кря́кать

кряхте́ние *с. разг.* (sự) xuýt xoa, rên ư ử, rên khừ khừ; rặn ì ạch (*ср.* кряхте́ть)

кряхте́ть *несов. разг.* (*при боли*) xuýt xoa, (rên) ư ử, khừ khừ; (*при усилии*) (rặn) ì ạch, ành ách, ạch ạch; ~ от хо́лода xuýt xoa vì rét

ксёндз *м.* linh mục Thiên Chúa giáo (*ở Poland*)

ксено́н *м. хим.* xenon

ксено́нов||ый *прил.* (thuộc về) xenon; ~ая ла́мпа đèn xenon, ống xenon

ксенофо́б *м.* kẻ bài ngoại

ксенофо́бия *ж.* đầu óc (tư tưởng) bài ngoại

ксерогра́фия *ж.* (sự, kỹ thuật) photocopy, sao chụp, in chụp, in khô

ксерокопи́рование *с.* (sự) photocopy, sao chụp, in chụp, in khô; photo (*разг.*)

ксерокопи́ровать *несов. и сов.* (*В*) photocopy, sao chụp, in chụp, in khô; photo (*разг.*)

ксероко́пия *ж.* (bản) photocopy, sao chụp, in chụp, in khô; photo (*разг.*)

ксе́рокс *м.* máy Xeros, máy photocopy (sao chụp, in chụp, in khô)

ксерофо́рм *м. фарм.* xeroform, xerofoc

ксило́граф *м.* thợ khắc gỗ

ксилографи́ческий *прил.* (thuộc về) khắc gỗ, in bản gỗ, mộc bản

ксилогра́фия *ж.* 1. (sự, kỹ thuật) khắc gỗ, in bản gỗ, in mộc bản; 2. (*гравюра*) bản khắc gỗ, mộc bản; (*оттиск*) bản in gỗ, mộc bản

ксилофо́н *м. муз.* đàn gỗ, mộc cầm

кста́ти *нареч.* 1. (*уместно*) đúng lúc, hợp lúc, hợp thời; ты пришёл о́чень ~ anh đến rất đúng lúc; э́то о́чень ~! cái đó rất hợp thời (đúng lúc)!; э́то случи́лось о́чень ~ việc đó xảy ra rất đúng lúc (hợp thời, hợp lúc); 2. (*заодно*) tiện thể, nhân thể, luôn thể, nhân tiện; когда́ пойдёте гуля́ть, ~ зайди́те к нему́ khi nào đi chơi, tiện thể (nhân thể, luôn thể, nhân tiện) anh hãy ghé lại nhà nó; 3. *в знач. вводн. сл.* (*между прочим*) tiện thể, nhân thể, luôn thể, nhân tiện (*nói thêm*), còn về; ~, где он сейча́с? tiện thể xin hỏi bây giờ anh ấy ở đâu?; ~, о карти́нах... nhân thể (nhân tiện) nói thêm về những bức tranh..., còn về những bức tranh...

кто *мест.* (*Р, В* кого́, *Д* кому́, *Т* кем, *П* о ком) 1. *вопр., относ.* ai, người nào; (*о животных и т. п.*) con nào, con gì; ~ э́то? ai đấy?, người nào đấy?, con gì đấy?; ~ идёт? (*оклик часового*) ai đấy?; ~ тако́й? ai thế?, người nào thế?, con gì thế?; кого́ ещё нет? còn thiếu ai (người nào, con nào) nữa?; кому́ вы пи́шете? anh viết thư cho ai?; ~ зна́ет! ai mà biết được!; неизве́стно, ~ он и отку́да chẳng biết nó là ai và từ đâu đến; ма́ло ~ зна́ет ít ai (người, người nào) biết được; ~ не рабо́тает, тот не ест ai (người nào) không làm thì không ăn; мы не из тех, ~ бои́тся тру́дностей chúng tôi không phải là người sợ khó khăn; 2. *неопр.* người thì, kẻ thì; ~ чита́л, а ~ писа́л пи́сьма người thì đọc sách, kẻ thì viết thư; кому́ что нра́вится nhân tâm tuỳ thích, tuỳ thích mỗi người; ✧ ~-~, а он не мог сде́лать э́того người nào khác, chứ nó thì không thể làm điều ấy; ~-~, а он знал, что тако́е аркти́ческая зима́ hơn bất cứ ai, anh ấy biết mùa đông ở Bắc Cực là thế nào; кому́-кому́, а вам на́до бы знать người khác có thể không biết, còn anh thì nhất định phải biết; ~ куда́ мо́жет người mỗi ngả, mỗi người đi (chạy) mỗi nơi; ~ где мо́жет người mỗi nơi, mỗi người ở mỗi nơi; ~ как мо́жет người mỗi cách, tuỳ người, người thế nọ kẻ thế kia; ~ кого́ ai thắng ai; ~ ни (~ бы ни) bất cứ (bất kỳ) người nào, bất cứ (bất kỳ) ai; ~

бы то ни́ был dù ai (người nào) đi nữa; ~ ни на е́сть bất cứ (bất kỳ) ai, bất cứ (bất kỳ) người nào; хоть кого́ ai (người nào) cũng được; ~ во что гора́зд mỗi người một phách, mỗi người một lối; ~ его́ зна́ет! có trời mà biết!; ~ есть ~ rõ mặt ai là người như thế nào, rõ mặt ai là ai; ~ в лес, ~ по дрова́ *погов.* ≅ người bưng lỗ, người thổi kèn

кто́-либо, кто́-нибудь *мест.* người nào, người nào đấy, ai, ai đấy; (*о животных и т. п.*) con nào, con nào đấy; кто́-либо из вас чита́л э́ту кни́гу? trong số các anh, ai (người nào) đã đọc quyển sách này?; спроси́ть у кого́-либо hỏi người nào (ai) đấy; посове́товаться с ке́м-нибудь из друзе́й hỏi ý kiến người nào (ai) đấy trong số bạn bè; пусть кто́-нибудь придёт сю́да để người nào (ai) đấy đến

кто́-то *мест.* người nào, người nào đấy, ai, ai đấy; (*о животных и т. п.*) con nào, con nào đấy; ~ друго́й người (con) nào khác; ~ стучи́т в дверь có ai (người nào) gõ cửa, ai (người nào) đấy gõ cửa

куб I *м.* 1. (*шестигранник*) (hình, khối) lập phương, lập thể; khối vuông, hộp vuông, khối; 2. *разг.* (*кубический метр*) mét (thước) khối; 3. *мат.* bậc ba, luỹ thừa bậc ba, lập phương, tam thừa; ~ двух ра́вен восьми́ bậc ba (luỹ thừa bậc ba) của hai là tám

куб II *м* (*котёл*) nồi; перего́нный ~ nồi cất, nồi chưng

куба́нка *ж.* 1. (*сорт пшеницы*) (loại) lúa mì Kuban; 2. (*шапка*) mũ lông

ку́барем *нареч.*: кати́ться ~ ngã lộn nhào (lộn tùng phèo, lăn quay)

кубату́ра *ж.* thể tích, khối lượng

куби́зм *м. иск.* cubism, trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) lập thể

ку́бик *м.* 1. khối con; 2. *разг.* (*кубический сантиметр*) phân khối, centimet khối; 3. *мн.*: ~и (*детская игрушка*) (hộp) khối chắp hình, hộp hình khối; ~ ру́бика khối cubic-rubic

куби́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Cuba

куби́нский *прил.* (thuộc về) Cuba

куби́ст *м. иск.* người theo trường phái cubism (lập thể)

куби́стк||ий *прил.* (thuộc về) cubism, trường phái lập thể, lập thể; ~ая карти́на bức tranh lập thể

куби́ческ||ий *прил.* 1. (có) hình khối, lập phương, lập thể; ~ метр (một) mét khối, m^3; 2. *мат.* bậc ba, lập phương; ~ ко́рень căn bậc ba, căn lập phương; ✧ ~ие ме́ры (những) đơn vị đo thể tích

кубови́дный *прил.* (có) dạng khối vuông, dạng lập phương

кубов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) nồi, nồi cất, nồi chưng; 2. *в знач. сущ.*: ~а́я *ж.* buồng nồi cất (nồi chưng)

ку́бовый *прил.* (*о цвете*) (màu) chàm, indigo

ку́бок *м.* 1. chén tống, cốc lớn, cốc vại; 2. (*приз*) cup, cúp, giải; переходя́щий ~ cup (cúp) luân lưu

кубоме́тр *м.* (một) mét khối, m^3

ку́брик *м. мор.* buồng thuỷ thủ

кубы́шк||а *ж.* 1. (*копилка*) bùng binh, ống tiền; держа́ть де́ньги в ~е để dành tiền trong bùng binh; 2. *разг.* (*толстушка*) người đàn bà béo phì, bồ sút cạp

кува́лда *ж.* búa tạ

кувши́н *м.* ấm bình, bình có quai, ché, chĩnh, chum, cong

кувши́нка *ж. бот.* (cây) bông súng, hoa súng (*Nymphaea*)

кувырка́ние *с.* (sự) nhào lộn, lộn nhào

кувырка́ться, кувыркну́ться nhào lộn, lộn nhào

кувыркну́ться *сов. см.* кувырка́ться

кувырко́м *нареч. разг.* (một cách) lộn nhào; полете́ть ~ ngã lộn nhào (lộn tùng phèo, lăn cù); ✧ всё пошло́ ~ mọi việc lộn tùng phèo cả

куда́ *нареч.* 1. *вопр.* đi đâu, đến đâu, đâu; ~ ты идёшь? cậu đi đâu?; ~ ты пове́сил моё пальто́? cậu treo áo măngtô của tớ ở đâu?; 2. *вопр. разг.* (*зачем, для чего*) để làm gì; ~ тебе́ сто́лько де́нег? mày nhiều tiền thế để làm gì?; 3. *относ.* mà, đi đâu; ме́сто, ~ я ходи́л nơi mà tôi đã đến; ~ я, туда́ и он tôi đi đến đâu, nó đi đến đấy; 4. *неопр. разг.* đâu đấy, đâu đó, chỗ nào đấy; 5. *в знач. частицы разг.* (*гораздо*) hơn nhiều; э́то ~ лу́чше cái đó thì tốt hơn nhiều; ✧ ~ бы ни дù đi (đi đến) đâu; ~ бы то ни́ было dù đến đâu đi nữa; хоть ~! rất tốt!, tuyệt!, tuyệt vời!, tuyệt trần!; ~ ни шло! mặc kệ!; ~ уж да́льше! (*или* ~ ещё да́льше!) thật là quá lắm!, tệ quá chừng!, tệ hết chỗ nói!

куда́-либо *нареч. см.* куда́-нибудь

куда́-нибудь *нареч.* (đi) đâu đấy, đâu đó, chỗ nào đấy, đâu cũng được

куда́-то *нареч.* (đi) đâu đấy, đâu đó

куда́хтанье *с.* (tiếng) cục tác, tục tác

куда́хтать *несов.* (kêu) cục tác, tục tác, cục ta cục tác

куде́ль *ж. текст.* xơ lanh (gai, đay), gai (lanh, đay) vụn

куде́сник *м. поэт.* phù thuỷ

кудрева́тый *прил.*: ~ стиль lối văn cầu kỳ (bay bướm)

кудри́ *мн.* (*скл. как ж.*) mớ tóc quăn, mái tóc xoăn

кудря́в||ый *прил.* 1. quăn, xoăn, loăn xoăn; ~ые во́лосы tóc quăn (xoăn, loăn xoăn); 2. (*о человеке*) (có) tóc quăn, tóc xoăn; ~ ма́льчик cậu bé tóc quăn; ✧ ~ стиль *см.* кудрева́тый

кузе́н *м.* anh/em họ, anh/em cô cậu

кузи́на *ж.* chị/em họ, chị/em cô cậu

кузне́ц *м.* thợ rèn, thợ rào; ✧ всяк своего́ счастья́ ~ hạnh phúc của mình do tay mình làm nên

кузне́чик *м. зоол.* châu chấu, cào cào (*Tettigoniidae*)

кузне́чн||ый *прил.* (thuộc về) rèn; ~ые меха́ (ống) bễ thợ rèn; ~ цех phân xưởng rèn; ~ое ремесло́ nghề rèn

ку́зница *ж.* lò (xưởng) rèn

ку́зов *м.* 1. (*лукошко*) giỏ, làn, lẵng; 2. (*автомашины*) hòm (thùng, thân) xe

кукаре́кать *несов.* gáy, gáy te te (o o, cúc cu)

кукареку́ *звукоподр.* (tiếng) gáy, gáy te te, gáy o o, gáy cúc cu

ку́киш *м. разг.*: показа́ть ~ кому́-л. nhạo báng (khinh thị, từ chối) ai (*bằng cử chỉ thô tục: giơ nắm tay có chìa ngón cái giữa ngón trỏ và ngón giữa*)

ку́кл||а *ж.* 1. (*игрушка*) búp bê; игра́ть в ~ы chơi búp bê; 2. (*театральная*) (con) rối; театр ку́кол nhà hát múa rối; 3. *разг.* (*о бездушном и пустом человеке*) người vô tâm (rỗng tuếch); 4. *прост.* (*пачка нарезанной бумаги, передаваемая вместо денег*) cọc tiền giả (*kẻ gian dùng để lừa đảo*)

ку-клукс-кла́н *м.* Ku-Klux-Klan

кукова́ть *несов.* gáy cúc cu (tu hú, ò ho)

ку́колка *ж.* 1. *уменьш. к* ку́кла; 2. *разг.* cô gái đẹp, thiếu nữ xinh đẹp; 3. *зоол.* (con) nhộng

ку́коль I *м. бот.* (cây) mạch lang (*Agrostemma*)

ку́коль II *м.* (*монашеский*) mũ trùm đầu, mũ ni

кукóльни||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. (*артист*) diễn viên múa rối; 2. (*мастер, изготовляющий кукол*) thợ làm con rối

кукóльн||ый *прил.* (thuộc về) búp bê; con rối; (*как у куклы*) (giống) búp bê; ~ театр nhà hát múa rối; ~ фильм

phim búp bê (múa rối); ✧ э́то ~ая коме́дия đó là một tấn hài kịch

ку́кситься *несов. разг.* thấy buồn, ảm đạm; (*быть в состоянии недомогания*) khó ở, se mình

кукуру́за *ж.* 1. (*растение*) (cây) ngô, bắp (*Zea mays*); 2. *собир.* (*зёрна*) ngô, bắp

кукурузово́дство *с.* (nghề, ngành) trồng ngô

кукурузоубо́рочн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy thu hoạch ngô

кукуру́зн||ый *прил.* (thuộc về) ngô, bắp; (*из кукурузы*) (bằng) ngô, bắp; ~ си́лос thức ăn ngô băm ủ tươi (*cho gia súc*); ~ые хло́пья ngô (bắp) rang, bỏng ngô

куку́шка *ж.* 1. (*птица*) (chim) tu hú, ò ho (*Cuculi*); 2. *разг.* (*небольшой паровоз*) đầu máy nhỏ (*xe lửa*)

куку́шкин *прил.* (của) tu hú, ò ho; ✧ ~ цвет *бот.* (cây) tiễn thu (*Lychnis flos-cuculi*); ~ы слёзки *бот.* lan đốm (*Orchis maculata*)

кула́к I *м.* 1. (*руки*) nắm tay, quả đấm, nắm đấm; грози́ть ~о́м đưa nắm đấm lên doạ; сту́кнуть ~о́м по́ столу đấm tay xuống bàn; 2. *перен.* (*группировка войск*) quả đấm, cụm quân; уда́рный ~ quả đấm (cụm quân) xung kích; бронирова́нный ~ quả đấm (cụm quân) thiết giáp; 3. *тех.* (cái) cam, vấu; ✧ держа́ть кого́-л. в ~é nắm ai trong tay, hoàn toàn chi phối ai; смея́ться в ~ cười thầm

кула́к II *м. ист.* (*богатый крестьянин*) kulak, culắc, phú nông

кула́цкий *прил. ист.* (thuộc về) kulak, culắc, phú nông

кула́чество *с. ист.* (tầng lớp) kulak, culắc, phú nông

кулачко́в||ый *прил. тех.*: ~ вал trục cam, trục quả đào

кула́чн||ый *прил.* (bằng) nắm tay, quả đấm, nắm đấm; ~ бой (trận, thuật) đánh quyền, quyền cước; ✧ ~ое пра́во quyền của kẻ mạnh

кулачо́к *м.* 1. *уменьш. к* кула́к I 1; 2. *тех.* cam, vấu, quả đào

кулебя́ка *ж.* kulibiac (*bánh nhân thịt, cá, bắp cải, nấm, v. v...*)

кулёк *м.* túi giấy; ✧ из кулька́ в рогóжку попа́сть ≅ tránh ông Cả, ngã phải ông Ba mươi; tránh nơi lưới thỏ, mắc đường bẫy treo; tránh vỏ dưa gặp vỏ dừa (*погов.*)

ку́ли *м. нескл.* culi, cu li, phu

кули́к *м. зоол.* chim dẽ, dẽ giun (*Phalaropus*)

кулина́р *м.* người nấu ăn giỏi, chuyên viên nấu ăn

кулина́рия *ж.* 1. (khoa) nấu ăn, nấu nướng; 2. *собир.* (*кушанья*) thức (món, đồ) ăn

кулина́рн||ый *прил.* (thuộc về) nấu ăn; ~ое иску́сство nghệ thuật nấu ăn; ~ая кни́га sách dạy nấu ăn

кули́с||а *ж. обыкн. мн.* ~ы *театр.* cánh gà; ✧ за ~ами а) (*за сценой*) ở hậu trường, sau hậu đài, sau sân khấu; б) (*втайне, негласно*) sau hậu trường, không chính thức, bí mật, giấu giếm

кули́ч *м.* kulitch (*bánh ngọt có nho khô thường làm vào dịp lễ Phục sinh*)

кули́чк||и *мн.* (*скл. как ж.*): у чёрта на ~ах *разг.* nơi khỉ ho cò gáy, nơi chó ăn đá gà ăn muối; к чёрту на ~ *разг.* đến nơi khỉ ho cò gáy

куло́н I *м.* (*украшение*) ngọc bội

куло́н II *м. физ.* coulomb, culon, culông

кулуа́рн||ый *прил.* (tiến hành ở) hành lang; (*неофициальный, негласный*) không chính thức, không công khai, ngấm ngầm; ~ые разгово́ры câu chuyện ngoài hành lang; ~ые интри́ги (những) âm mưu ngấm ngầm

кулуа́р||ы *мн.* hành lang (*ngoài phòng họp*); ✧ разгово́ры в ~ах câu chuyện ngoài hành lang, chuyện không chính thức

куль *м.* túi (bao, bị) to

кульминацио́нный *прил.* cao nhất, cực đỉnh, tột đỉnh, cực điểm; ~ пункт điểm cao nhất, đỉnh cao nhất, cực điểm, cực đỉnh, tột đỉnh

кульмина́ция *ж.* 1. *астр.* trung thiên; 2. *перен.* điểm cao nhất, đỉnh cao nhất, cực điểm, cực đỉnh, tột đỉnh

культ *м.* (sự) thờ cúng, thờ phụng, cúng bái, sùng bái, tôn thờ; ~ пре́дков (sự, tục) thờ cúng tổ tiên, thờ phụng ông bà; ~ ли́чности (tệ, sự) sùng bái cá nhân; ✧ служи́тели ~a giới tu sĩ, giới tăng lữ, các nhà tu hành

культива́тор *м. с.-х.* máy xới đất

культивацио́нный *прил. с.-х.* (thuộc về) làm đất, cày xới, cấy cày

культива́ция *ж. с.-х.* (sự) làm đất, cày xới, cấy cày

культиви́рование *с.* 1. (sự) trồng, trồng trọt, gieo trồng; 2. (*развитие, совершенствование*) (sự) phát triển, trau dồi, bồi dưỡng, bồi bổ

культиви́ровать *несов.* (*В*) 1. *с.-х.* làm đất, cày xới, cấy cày; 2. (*разводить растения*) trồng, trồng trọt, gieo trồng; 3. (*развивать, совершенствовать*) phát triển, trau dồi, trau giồi, bồi dưỡng, bồi bổ

культма́ссов||ый *прил.* (thuộc về) văn hoá quần chúng; ~ая рабо́та công tác văn hoá quần chúng

ку́льтовый *прил.* (thuộc về) thờ cúng, thờ phụng, cúng bái, sùng bái, tôn thờ

культотде́л *м.* phòng văn hoá

культпохо́д *м.* (cuộc) tham quan, đi xem tập thể

культрабо́тник *м.* cán bộ văn hoá quần chúng

культтова́р||ы *мн.* văn hoá phẩm; магази́н ~ов cửa hàng văn hoá phẩm

культу́р||а *ж.* 1. (nền) văn hoá; материа́льная ~ văn hoá vật chất; духо́вная ~ văn hoá tinh thần; 2. *археол.* văn hoá; 3. (*культурность*) (trình độ) văn hoá; челове́к высо́кой ~ы người có văn hoá (trình độ văn hoá) cao; 4. (*уровень развития чего-л.*) trình độ; ~ земледе́лия trình độ nông nghiệp; ~ ре́чи trình độ trau dồi ngôn từ; ~ труда́ trình độ tổ chức lao động; ~ бы́та trình độ văn hoá của nếp sống; 5. (*разведение растений*) (sự) trồng, trồng trọt, gieo trồng; (*обработка земли*) (sự) làm đất, cày xới, cày bừa, cày cấy; ~ ри́са trồng lúa; ~ in vitro (sự, phương pháp) trồng trong ống nghiệm, cấy in vitro; 6. (*растение*) cây trồng, cây; зерновы́е ~ы cây ngũ cốc; техни́ческие ~ы cây công nghiệp; 7. *бакт.* (sự) cấy, nuôi cấy

культури́зм *м.* (môn) thể dục thể hình, kiện mỹ

культури́ст *м.* vận động viên thể dục thể hình

культу́рник *м. разг.* cán bộ văn hoá nhà nghỉ (*hay nhà an dưỡng*)

культу́рно *нареч.* (một cách) có văn hoá; рабо́тать ~ làm việc một cách có văn hoá (hợp lý, khoa học)

культу́рно-бытов||о́й *прил.*: ~óе обслу́живание (sự, ngành) phục vụ văn hoá-sinh hoạt

культу́рно-воспита́тельн||ый *прил.* (thuộc về) văn hoá-giáo dục, văn giáo; ~ая рабо́та công tác văn hoá-giáo dục, công tác văn giáo

культу́рно-ма́ссовый *прил.* (thuộc về) văn hoá quần chúng

культу́рно-просвети́тельный *прил.* (thuộc về) văn hoá-giáo dục, văn giáo

культу́рно-техни́ческий *прил.* (thuộc về) văn hoá-kỹ thuật; ~ у́ровень

работников trình độ văn hoá-kỹ thuật của người làm việc
культу́рность *ж.* (trình độ) văn hoá; высо́кая ~ trình độ văn hoá cao
культу́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) văn hoá; ~ у́ровень trình độ văn hoá; ~ые запро́сы nhu cầu văn hoá; ~ые свя́зи quan hệ văn hoá; ~ая револю́ция cách mạng văn hoá; 2. (*образованный, воспитанный*) có văn hoá (giáo dục), văn minh; ~ челове́к người có văn hoá (có giáo dục); ~ое поведе́ние cách xử thế có văn hoá, lối xử sự văn minh; 3. *с.-х.* (được, để) trồng, trồng trọt; ~ые расте́ния cây trồng; ✧ ~ слой *археол.* tầng văn hoá
культуро́лог *м.* nhà văn hoá học, chuyên viên văn hoá học
культурологи́ческий *прил.* (thuộc về) văn hoá học
культуроло́гия *ж.* văn hoá học, môn nghiên cứu về văn hoá
культя́ *ж.* mỏm cụt
культя́пка *ж. см.* культя́
кум *м.* cha đỡ đầu
кума́ *ж.* mẹ đỡ đầu
куманёк *м. разг. см.* кум
кумани́ка *ж.* 1. (*кустарник*) cây ngấy Âu (*Rubus nessensis*); 2. (*ягода*) (quả) ngấy Âu
кума́ч *м.* vải đỏ
куми́р *м.* 1. ngẫu tượng, thần tượng, tượng thờ; 2. *перен.* thần tượng, người được sùng bái (được ngưỡng mộ)
кумовско́й *прил. разг.* gia đình chủ nghĩa, bao che bà con
кумовство́ *с. разг.* (thói, đầu óc, tư tưởng) gia đình chủ nghĩa, bao che bà con thân thuộc
кумуляти́вн||ый *прил.* tích luỹ, cộng dồn; ~ое голосова́ние *эк.* chế độ dồn phiếu; ~ снаря́д *тех.* đạn nổ định hướng
кумуля́ция *ж.* 1. *мед.* (sự) tích luỹ tác dụng; 2. *тех.* (sự, hiện tượng) nổ định hướng
ку́мушка *ж.* (*сплетница*) người đàn bà đơm đặt chuyện, mụ ngồi lê đôi mách
кумы́с *м.* sữa ngựa chua
кумысолече́бница *ж.* bệnh viện chữa bằng sữa ngựa chua
кумысолече́ние *с.* liệu pháp sữa ngựa chua
куна́к *м.* người khách
куна́цкая *м.* phòng khách (*dân miền núi Caucasia*)
кунгфу́ *ж. неизм. спорт.* (môn, võ) kungfu, công phu
кунжу́т *м. бот.* (cây) vừng, mè (*Sesamum indicum*)
кунжу́тн||ый *прил.* (thuộc về) vừng, mè; ~ое ма́сло dầu vừng (mè)
куни́ца *ж.* 1. *зоол.* chồn, chồn hôi (*Martes foina*); 2. (*мех*) bộ lông chồn
кунстка́мера *ж.* bác vật viện, bác cổ viện
кунфу́ *ж. см.* кунгфу́
купа́льник *м. разг.* áo tắm, bộ đồ tắm
купа́льница *ж. бот.* cây hoa cầu (*Trollius*)
купа́льный *прил.* (thuộc về) tắm, bơi; (*для купания*) (để) tắm; ~ костю́м bộ đồ tắm, áo tắm; ~ сезо́н mùa bơi
купа́льня *ж.* chỗ tắm, chỗ bơi; (*для переодевания*) chỗ thay quần áo
купа́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người tắm
купа́ни||е *с.* (sự) tắm; морски́е ~я tắm biển
куп||а́ть, вы́купать (*В*) tắm, tắm rửa; мать ~а́ет ребёнка mẹ tắm cho con
купа́ться, вы́купаться tắm, tắm rửa
купе́ *с. нескл.* cupê, phòng, buồng (*trên toa xe lửa*)
купе́ц *м.* thương nhân, thương gia, nhà buôn, lái buôn
купе́ческий *прил.* (thuộc về) thương nhân, thương gia, nhà buôn; ~ капита́л tư bản thương nhân
купе́чество *с.* 1. (*сословие*) giới thương nhân (thương gia, nhà buôn); 2. *собир.* (*купцы*) (những) thương nhân, thương gia, nhà buôn
купидо́н *м.* 1. *миф., поэт.* Cupidon, thần Ái tình; 2. (*красивый юноша*) chàng trai tuấn tú, cậu bé đẹp trai
купи́рованный *прил.* (có) cupê, phòng, buồng ~ ваго́н toa cupê
купи́ть *сов.* 1. *см.* покупа́ть; 2. (*подкупить*) mua chuộc, mua, lấy lòng
купле́т *м.* đoạn, khổ, đoạn đối, khổ thơ, couplet, cuplê
куплети́ст *м.* ca sĩ nhạc nhẹ
ку́пля *ж.* (sự) mua; ~-прода́жа (sự) mua bán
ку́пол 1 *м.* 1. coupole, nóc tròn, mái vòm; 2. *перен.* vòm, nóc; ~ не́ба vòm trời; ~ парашю́та vòm dù
купо́н *м.* (*ценных бумаг*) coupon, cupon, phiếu lãi, cuống lãi, tức phiếu
купоро́с *м. хим.* sulfat, sunfat; ме́дный ~ đồng sulfat
купоро́сн||ый *прил. хим.* (thuộc về) sulfat, sunfat; ~ое ма́сло acid sulfuric (axit sunfuric) đậm đặc
купри́т *м. мин.* cuprit
ку́пчая *ж. уст.* văn tự mua
купчи́ха *ж.* 1. nữ thương nhân (thương gia); 2. (*жена купца*) bà vợ thương nhân (thương gia)
купю́ра I *ж.* (*сокращение*) đoạn lược bỏ, lược đoạn
купю́р||а II *ж. фин.* 1. mệnh giá, giá quy định (*của бумаги*); 2. (*денежный знак*) giấy bạc; ме́лкие ~ы giấy bạc lẻ; кру́пные ~ы giấy bạc lớn
кур *м.*: попа́сть как кур во́ щи ≅ tai bay vạ gió (*погов.*)
кура́житься *несов. разг.* khoe khoang, phách lối, vênh váo; (*безобразничать*) làm điều bậy bạ, càn quấy
кура́нты *мн.* đồng hồ chuông (*ở tháp cổ*)
кура́ре *с. неизм.* curare, chất độc thực vật
кура́тор *м.* người phụ trách (chủ trì)
кура́торский *прил.* (thuộc về) người phụ trách, người chủ trì
кура́торство *с.* (sự) phụ trách, chủ trì
курга́н *м.* kourgan, đồi mộ cổ, ngôi mộ cổ, gò mộ; (*холм*) đồi, gò
кургу́зый *прил.* 1. cụt đuôi, đuôi ngắn; 2. (*об одежде*) cũn cỡn, ngắn ngủn
курд *м.* người Kurd
курдю́к *м.* khối mỡ gần đuôi cừu
курдю́чн||ый *прил.* (có) khối mỡ gần đuôi; ~ые о́вцы loại cừu có khối mỡ gần đuôi; ~ое са́ло mỡ đuôi cừu
курдя́нка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Kurd
ку́рев||о *с. разг.* thuốc, thuốc lá; у меня́ нет ~а tôi không có thuốc hút
куре́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) hút thuốc, hun khói, đốt trầm hương; 2. (*благовоние*) trầm, hương, nhang, trầm hương; 3. *перен.* (sự) bốc thơm, tâng bốc, bốc lên mây
курза́л *м.* phòng du hí, du hí trường
кури́лка *м. и ж.*: жив ~! *разг.* ông ta vẫn còn sống nhăn!
кури́льница *ж.* lư (đỉnh) trầm; ~ для свече́й bình (bát) hương, bình (bát) nhang
кури́льня *ж.* tiệm hút; ~ о́пиума tiệm hút thuốc phiện
кури́льщик *м.* người nghiện hút (nghiện thuốc); (*опиума*) người nghiện thuốc phiện; dân làng bẹp, con nghiện (*разг.*)
кури́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) gà; ~ бульо́н nước dùng gà, nước hầm gà; ~ое яйцо́ trứng gà; 2. (*ограниченный*) thiển cận, nông cạn,

hẹp hòi, hạn chế; ~ ум trí óc nông cạn (thiển cận); ~ кругозо́р nhãn quan hẹp hòi, tầm mắt hạn chế; ✧ ~ая грудь ngực dô (phồng); ~ая слепота́ а) *мед.* (chứng) quáng gà; б) *бот.* (cây) mao lương (*Caltha palustris*)

кури́тельн||ый *прил.* 1. (để) hút thuốc; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~ая phòng hút; ✧ ~ые па́лочки hương, nhang

кури́ть *несов.* (*В*) 1. hút thuốc, hút; 2. (*сжигать вещество, дающее пахучий дым*) xông trầm, thắp hương, đốt trầm hương, hun khói hương; 3. (*добывать перегонкой*) cất, chưng

кур||и́ться *несов.* 1. cháy ầm ĩ, bốc khói; 2. (*Т*) (*выделять испарения*) bốc hơi; 3. (*носиться в воздухе о дыме, пыли и т. п.*) bốc lên, cuốn lên; ~и́тся тума́ны sương mù bốc lên

ку́риц||а *ж.* (*мн.* ~ы *и* ку́ры) gà (*Gallus*); (*самка*) gà mái; *кул.* thịt gà; холо́дная ~ thịt gà nguội; ✧ мо́края ~ а) (*о жалком человеке*) người tiều tuỵ, kẻ trông thảm hại; б) (*о бесхарактерном человеке*) người nhu nhược (bạc nhược, hèn yếu, đớn hèn); писа́ть, как ~ ла́пой viết chữ như gà bới; я́йца ~у не у́чат *погов.* ≅ trứng mà đòi khôn hơn vịt; trứng khôn hơn vịt

ку́рия *ж.* 1. *ист.* tộc đoàn (*ở La Mã cổ đại*); 2. (*разряд избирателей*) cử tri đoàn, đoàn cử tri; ✧ па́пская ~ triều chính (curia) của Giáo hoàng

курлы́канье *с.* tiếng sếu kêu

курлы́кать *несов.* kêu "cúa-rơ-cua" (*tiếng chim sếu*)

курн||о́й *прил.*: ~а́я изба́ nhà gỗ sưởi không ống khói

курно́сый *прил. разг.* 1. (*о носе*) hếch; 2. (*о человеке*) (có) mũi hếch

куровóдство *с.* (ngành, nghề) nuôi gà

куро́к *м.* cò, cò súng; спусти́ть ~ bóp (bấm, ấn) cò; взвести́ ~ lên cò, lên đạn

куроле́сить *несов. разг.* nghịch ngợm, đùa tếu

куропа́тка *ж.* gà gô (*Lagopus*); бе́лая ~ gà gô trắng (*Lagopus lagopus*)

куро́рт *м.* khu an dưỡng, vùng điều dưỡng, nơi nghỉ mát

куро́ртник *м. разг.* người an dưỡng (điều dưỡng, nghỉ mát)

куро́ртн||ый *прил.* (thuộc về) an dưỡng, điều dưỡng, nghỉ mát; ~ое лече́ние liệu pháp an dưỡng (điều dưỡng); ~ сезо́н mùa nghỉ mát (an dưỡng); ~ая индустри́я kỹ nghệ phục vụ khu điều dưỡng (nghỉ mát)

курортоло́гия *ж.* điều dưỡng học

курс *м.* 1. (*направление движения*) hướng, đường, hướng đi, hướng bay, chiều hướng, đường hướng; взять ~ на что́-л. đi theo hướng nào; взять ~ на восто́к đi (bay) về hướng đông; обра́тный ~ đường về (trở về); 2. *перен.* phương hướng, đường lối; взять ~ на индустриализа́цию theo đường lối công nghiệp hoá; 3. (*объём обучения*) cours, cua, khoá, khoá học, học khoá, chương trình học tập (huấn luyện), môn; ле́кция по ~у ... bài giảng về môn ...; 4. (*год обучения*) lớp, năm học; студе́нт второ́го ~а sinh viên năm thứ hai; 5. (*учебник*) giáo trình, tập bài giảng, sách giáo khoa; 6. (*цикл лечебных процедур*) liệu trình, đợt; ~ лече́ния liệu trình, một đợt điều trị; 7. *эк.* (*денежный*) thị giá, tỷ giá, hối suất, tỷ suất, giá; ~ рубля thị giá đồng rúp; ~ а́кций giá cổ phiếu (cổ phần); биржево́й ~ thị giá chứng khoán ở sở giao dịch; ✧ быть в ~е biết, biết được, nắm tình hình; быть в ~е полити́ческих собы́тий theo dõi (hiểu biết, nắm) tình hình chính trị; держа́ть кого́-л. в ~е báo cho ai biết tình hình

курса́нт *м.* 1. học viên, sinh viên; 2. (*военной школы*) học sinh quân

курси́в *м. полигр.* (chữ) in ngả, in nghiêng, italich; вы́делить како́е-л. сло́во ~ом in chữ ngả (chữ nghiêng, italich) từ nào đấy

курси́ровать *несов.* đi về, khứ hồi, đi lại, lưu thông

курсо́вка *ж.* phiếu điều dưỡng ngoại trú

курсов||о́й *прил.*: ~а́я рабо́та khoá luận; ~а́я ра́зница *эк.* (sự) chênh lệch thị giá, khác biệt về hối suất

курсо́р *м. информ.* con chạy, con trỏ

курсо́рн||ый *прил.*: ~ое чте́ние (lối, sự) đọc nhanh, đọc lướt

ку́рсы *мн.* cours, cua, khoá học, khoá, lớp học, lớp, trường học, trường; ~ зао́чного обуче́ния (khoá) học hàm thụ, học bằng thư

куртаж *м. эк.* hoa hồng môi giới

куртиза́нка *ж. уст.* kỹ nữ, gái hồng lâu, gái giang hồ

ку́ртка *ж.* blouson, bludông, áo ngắn, áo gió; ко́жаная ~ blouson (bludông, áo) da

курфю́рст *м. ист.* hầu tước, tuyển hầu (*ở nước Đức phong kiến*)

курча́виться *несов.* uốn quăn, xoăn lại

курча́вый *прил.* 1. (*о волосах*) quăn, xoăn, loăn xoăn; 2. (*о человеке*) (có) tóc quăn, tóc xoăn

ку́р||ы I *мн. см.* ку́рица; ✧ у него́ де́нег ~ не клюю́т nó giàu nứt đố đổ phên; nó ho ra bạc khạc ra tiền; nhà nó gà ăn bạc; ~ам на́ смех thật là vô nghĩa, lố bịch quá, làm trò cười cho thiên hạ, có thể cười vỡ bụng được

ку́ры II: стро́ить ~ кому́-л. *шутл.* ve (tán, cua) ai

курьёз *м.* (chuyện, điều) ngộ nghĩnh, kỳ quặc, buồn cười, tức cười, kỳ lạ

курьёзный *прил.* ngộ nghĩnh, kỳ quặc, buồn cười, tức cười, kỳ lạ

курье́р *м.* giao thông (liên lạc) viên, người chạy giấy, tuỳ phái, giao liên; loong toong (*уст.*); дипломати́ческий ~ giao thông viên ngoại giao

курье́рск||ий *прил.* (thuộc về) giao thông viên, liên lạc viên, người chạy giấy; ✧ ~ поезд tàu suốt, tàu tốc hành; как на ~их ра́ст vội vã, rất nhanh, vùn vụt, cấp tốc, hoả tốc

куря́тина *ж.* thịt gà

куря́тник *м.* chuồng gà

куря́щ||ий *м.* người hút thuốc; ваго́н для ~их toa dành cho người hút thuốc

кус *м. разг.* (một) miếng

куса́ть *несов.* (*В*) 1. cắn; (*жалом*) đốt, châm; (*клювом*) mổ; 2. *разг.* (*о крапиве*) châm, làm ngứa (đau); (*о морозе*) làm buốt (nhức); (*о шерсти*) làm xót; 3. (*откусывать зубами*) cắn nhỏ, gặm; (*щипцами*) bấm đứt, cắt; ✧ ~ (себе́) гу́бы cúi đầu ân hận, hối hận; ~ (себе́) ло́кти buồn tiếc, luyến tiếc, hối tiếc, ân hận

куса́ться *несов.* 1. cắn; đốt, châm; mổ (*ср.* куса́ть 1); 2. (*кусать друг друга*) cắn (mổ) nhau

куса́чки *мн.* kìm bấm, kìm cắt dây thép

кусково́й *прил.* (từng) mảnh, miếng, cục, đoạn; ~ са́хар đường viên, đường cục, đường miếng

кусо́к *м.* 1. mảnh, mẩu, cục, tấm, mảng, khúc, đoạn; (*ткани*) tấm; (*пищи*) miếng, mẩu; ~ льда cục băng, hòn nước đá; ~ са́хара miếng (mẩu, cục, viên) đường; 2. (*часть*

чего-л.) một phần; ✧ ~ хлéба а) mẩu bánh mì; б) miếng ăn, miếng cơm; зарабáтывать на ~ хлéба làm việc để kiếm miếng cơm; ~ в гóрло не идёт nuốt chẳng trôi cơm

кусóчек *м.* mảnh con, mẩu nhỏ, miếng con

куст *м.* bụi, bụi cây, cây bụi, cây nhỏ; ✧ спрáтаться в ~ы́ sợ sệt, lảng tránh, lẩn trốn, trốn tránh, tránh né, né tránh

кустáрник *м.* 1. bụi, bụi cây, cây bụi, cây nhỏ; 2. *собир.* bụi cây, khóm cây, lùm cây bụi

кустáрничество *с.* 1. thủ công nghiệp, nghề thủ công; 2. *перен.* (bệnh, tư tưởng, lối làm việc) thủ công nghiệp

кустáрн||ый *прил.* (thuộc về) thủ công nghiệp, thủ công; ~ая промы́шленность tiểu công nghiệp, thủ công nghiệp; ~ые издéлия hàng thủ công, sản phẩm thủ công nghiệp; ~ прóмысел thủ công nghiệp, nghề thủ công; 2. *перен.* (*примитивный*) thô sơ, thô thiển, thủ công nghiệp; ~ спóсоб рабóты lối làm việc thủ công nghiệp

кустáрщина *ж. разг. см.* кустáрничество 2.

кустáрь *м.* thợ thủ công

кýстик *м.* bụi nhỏ

кýтать *несов.* (*В*) 1. quấn chặt, trùm kín, bọc, ủ; 2. (*одевать слишком тепло*) cho... mặc quá ấm, mặc (quấn) ấm quá cho...

кýтаться *несов.* 1. (в *В*) (bị) quấn chặt, trùm kín, bọc, ủ; ~ в платóк trùm khăn kín; 2. (*одеваться слишком тепло*) mặc quá ấm, mặc quá nhiều quần áo

кутёж *м.* (cuộc) truy hoan, nhậu nhẹt, chè chén lu bù, ăn chơi phè phỡn, chơi bời trác táng

кутёжник *м.* người thích truy hoan (nhậu nhẹt, chè chén lu bù)

кутёнок *м. разг.* cún, chó con

кутерьмá *ж. разг.* (tình trạng) lung tung, lộn xộn, bối rối, cuống cà kê, chạy tứ tung

кути́ла *м. разг.* kẻ phóng đãng (ăn chơi trác táng)

кути́ть *несов.* chè chén lu bù, ăn chơi phè phỡn, chơi bời trác táng; *шутл.* đánh chén, nhậu nhẹt, nhậu

кутю́р: от ~ haute couture, (loại) y trang sang trọng

кутюрьé *м.* couturier, nhà tạo mẫu y trang (*loại sang trọng*)

кухáрка *ж.* bà nấu bếp, chị làm bếp

кýхня *ж.* 1. bếp, nhà (phòng) bếp; 2. (*подбор кушаний*) món ăn, thức ăn, cơm; рýсская ~ món ăn Nga; вьетнáмская ~ cơm (món ăn) Việt Nam

кýхонн||ый *прил.* (thuộc về) bếp, nhà bếp, phòng bếp; (*для кухни*) (để) làm bếp; ~ стол bàn làm bếp; ~ нож dao phay, dao làm bếp; ~ая доскá thớt; ~ые принадлéжности đồ dùng làm bếp, dụng cụ nhà bếp

кýцый *прил.* 1. (*о хвосте*) ngắn (cộc, cụt) đuôi; 2. (*о животных, птицах*) (có) đuôi ngắn, đuôi cộc, đuôi cụt; 3. *разг.* (*об одежде*) cũn cỡn, ngắn hủn, ngắn ngủn; 4. *перен. ирон.* (*ограниченный*) (bị) cắt xén, hạn chế, cắt cụt, nửa vời

кýч||а *ж.* 1. đống; 2. *разг.* (*множество*) ối, vô khối, vô thiên lủng, nhiều vô kể; ✧ валúть всё в одну́ ~у đổ (dồn) tất cả vào một đống, trộn lẫn những khái niệm (hiện tượng) khác nhau

кучев||óй *прил.*: ~ы́е облакá (những đám) mây tích, mây bông

кýчер *м.* xà ích, người đánh xe ngựa

кýчка *ж.* 1. đống nhỏ, bãi; 2. (*небольшая группа*) nhóm, đám, dúm, nhúm; ~ людéй nhúm (nhóm) người; собирáться ~ми túm năm tụm ba

кýчность *ж.* (độ, tính) dày đặc, tập trung

куш *м. разг.* món tiền to sụ

кушáк *м.* thắt lưng vải, dây lưng

кýшанье *с.* thức (món, đồ) ăn

кýшать *несов.* (*В*) xơi, ăn, dùng, mời

кушéтка *ж.* đivăng có gối đầu

кхмер *м.*, **~ка** *ж.* người Khmer (Khơ me)

кхмéрский *прил.* (thuộc về) Khmer, Khơ me; ~ язы́к tiếng Khmer

кэш *м.*, **кэш-пáмять** *ж. информ.* bộ nhớ ẩn, bộ nhớ ẩn tốc độ cao

кэ́шью *м. неизм. см.* кéшью

кювéт *м.* rãnh (*hai bên đường*)

кювéтка *ж. фото* cuvet, chậu rửa ảnh

Л

лабáз *м. уст.* cửa hàng bột
лабáзник *м. уст.* người bán hàng bột
лабиализáция *ж. лингв.* (sự) âm môi hoá, thần âm hoá
лабиализúровать *несов. и сов.* (*В*) âm môi (thần âm) hoá
лабиáльный *прил. лингв.* (thuộc về) âm môi, thần âm
лабúльный *прил. спец.* không ổn định, di động, cơ động
лабúринт *м.* 1. mê cung, mê thất, mê lộ, cung mê; 2. *перен.* (sự) rối rắm, phức tạp, rắc rối, hỗn độn; запýтаться в ~e lâm vào cảnh rối rắm, vướng phải mớ bòng bong; ~ мы́слей mớ ý nghĩ hỗn độn; 3. *анат.* nội nhĩ, mê lộ, mê đạo
лаборáнт *м.*, **~ка** *ж.* xét nghiệm viên, nhân viên phòng thí nghiệm
лаборатóрия *ж.* laboratoire, phòng thí nghiệm (xét nghiệm); labo (*разг.*); (*учреждение*) viện thí nghiệm; орбитáльная космúческая ~ trạm thí nghiệm vũ trụ trên quỹ đạo
лаборатóрн||ый *прил.* (thuộc về) laboratoire, phòng thí nghiệm; ~ые óпыты (những) thực nghiệm trong phòng thí nghiệm; ~ая рабóта bài thực nghiệm
лабрадóр *м.* 1. *мин.* (đá) labrador; 2. (*собака*) (giống) chó labrador
лáва I *ж.* 1. (*вулкана*) lava, dung nham, phún thạch; 2. *перен.* dòng thác
лáва II *ж. горн.* lò chợ, tầng lò
лавáнда *ж. бот.* (cây) oải hương (*Lavandula*)
лавáш *м.* lavasch, bánh mì tráng mỏng (*vùng Trung Á, Caucasia*)
лавúна *ж.* 1. (khối) tuyết lở; 2. *перен.* dòng thác
лавúной *нареч.* (như, thành) dòng thác, một dòng dày đặc
лавúрование *с.* 1. *мор.* (sự) đi vát, đi ngoắt ngoéo, lạng lách; 2. *перен.* (sự) lèo lái, lạng lách, luồn lách, lựa chiều, khéo xử sự để vượt khó khăn
лавúровать *несов.* 1. *мор.* đi vát, đi ngoắt ngoéo, lạng lách; 2. *перен.* lèo lái, lạng lách, luồn lách, lựa chiều, khéo xử sự để vượt khó khăn
лáвка I *ж.* (*скамья*) ghế băng, ghế dài, băng
лáвка II *ж.* (*магазин*) quán, hàng, cửa hiệu, cửa hàng, tiệm buôn
лáвочка I *ж.* (*скамейка*) ghế băng, ghế dài, băng
лáвочк||а II *ж.* 1. (*магазин*) quán, hàng, cửa hiệu, cửa hàng, tiệm buôn nhỏ; 2. *разг.* (*о нечестном предприятии*) ổ gian phi, tổ quỷ, hắc điếm, động ma tuý; (*о людях*) phường, bọn mưu mô ám muội; ✧ закры́ть ~y sập tiệm, ngừng hoạt động
лáвочник *м. уст.* chủ quán, chủ tiệm; (*продавец*) người bán quán
лавр *м. бот.* cây nguyệt quế, cây lá thắng (*Laurus nobilis*); ✧ почúть на ~ax thỏa mãn với thắng lợi
лáвра *ж. церк.* tu viện
лáвровый, лавр||óвый *прил.* (thuộc về) nguyệt quế, cây lá thắng; ~óвое дéрево cây nguyệt quế, cây lá thắng (*Laurus nobilis*); ~óвый лист lá thắng, lá nguyệt quế;✧ ~óвый венóк vòng nguyệt quế, vinh quang, thắng lợi
лавсáн *м.* (sợi) lapsan
лавсáнов||ый *прил.* (thuộc về) lapsan; ~ое волокнó sợi (tơ) lapsan
лáгерник *м. разг.* tù, người tù (*ở trại tập trung*)
лáгерный *прил.* (thuộc về) trại, trạm; trại tù (*ср.* лáгерь); ~ сбор (cuộc) tập huấn ở trại; ~ режúм chế độ trại tù
лáгер||ь *м.* 1. (*мн. ~я́*) (*поселение*) trại, trạm; *воен.* trại lính, lán trại, chỗ trú quân; турúстский ~ trạm du lịch; учéбный ~ trại tập huấn (huấn luyện); раскúнуть ~ cắm (đóng) trại; снять ~ nhổ trại; стать ~ем cắm (đóng) trại; пионéрский ~ trại thiếu niên; 2. (*мн. ~и и ~я́*) trại, trại tù; концентрациóнный ~ trại tập trung; ~ для военноплéнных trại tù binh; 3. (*мн. ~и*) *перен.* phe, phái, phe phái, bè cánh, bè phái; ~ социалúзма phe xã hội chủ nghĩa; ✧ дéйствовать на два ~я hành động theo lối hai mặt (lá mặt lá trái)
лагýна *ж.* vũng, phá, đầm
лагýнный *прил.* (thuộc về) vũng, phá, đầm
лад *м.* 1. *разг.* (sự) hoà thuận, hoà mục, hoà hợp, ăn ý; быть не в ~áх с кéм-л. khủng khỉnh (không ăn ý, sống không hoà thuận) với ai; быть не в ~áх с чéм-л. không hợp với (không có khiếu về) cái gì; 2. (*способ, манера*) lối, cách, kiểu; на свой ~ theo cách (lối, kiểu) của mình; повторя́ть одно́ и то же на все ~ы́ cứ nhắc đi nhắc lại mãi một điều thôi; 3. *муз.* âm pháp, điệu thức, điệu; мажóрный ~ điệu (điệu thức) trưởng, trường âm pháp; 4. *обыкн. мн.*: ~ы́ (*на струнных инструментах*) phím đàn; ✧ петь в ~ hát đều giọng, hát hoà âm; дéло идёт на ~ công việc trôi chảy (suôn sẻ, đi vào nền nếp, chạy trơn tru)
лáдан *м.* trầm, trầm hương, hương; курúть ~ом хông trầm; ✧ боя́ться как чёрт ~a sợ kinh hồn, sợ mất mật, sợ mất vía; дыша́ть на ~ thoi thóp, ngắc ngoải, thở hắt ra; бежа́ть как чёрт от ~a ≅ chạy bán sống bán chết, chạy rống bái công, vác cẳng lên cổ mà chạy
лáданка *ж. уст.* bùa hộ mệnh
лáд||ить *несов.* (с *Т*) sống hoà thuận, ăn ý, hợp ý nhau; ăn rơ (*разг.*); мы с ним ~им tôi sống hoà thuận với nó, tôi với nó ăn ý (ăn rơ) nhau; онú совсéм не ~ят chúng nó hoàn toàn không ăn ý nhau, họ khủng khỉnh với nhau; как вы с ним ~ите? anh xử sự với nó thế nào?
лáди||ться *несов.* trôi chảy, chạy, (được) tiến hành thuận lợi; дéло не ~тся công việc không chạy
лáдно *нареч. разг.* 1. (*мирно*) (một cách) hoà thuận, hoà hợp, ăn ý; (*удачно, успешно*) (một cách) thuận lợi, suôn sẻ, trơn tru, trôi chảy, tốt đẹp; 2. *в знач. утверд. частицы* được, được rồi, thôi được, đồng ý, ôkê, OK
лáдный *прил. разг.* 1. (*хорошо сложенный*) cân đối, xinh xắn; 2. (*хорошо сделанный*) tốt, chắc, khéo; 3. (*дельный*) thạo, giỏi, thành thạo, giỏi giang; 4. (*ловкий*) khéo léo; 5. (*согласованный*) nhịp nhàng, đều đặn
ладóн||ь *ж.* lòng bàn tay; ✧ вúдно как на ~и trong rõ như trong lòng bàn tay
ладóши *мн.* : хлóпать, бить в ~ vỗ tay
ладья́ I *ж. поэт.* (chiếc) thuyền

ладья́ II *ж. шахм.* (con) tháp
лажану́ться *сов. см.* лажа́ться
лажа́ться, лажану́ться (на *П*, с *Т*) *жарг.* sai, lầm; (*оказываться в глупом положении*) (bị) rơi vào tình cảnh lố bịch; (*терпеть неудачу*) thất bại
лаз *м.* lỗ chui, lỗ vào ra, kẽ hở, ngách
ла́занье *с.* (sự) leo, trèo, trèo qua
лазаре́т *м.* trạm quân y; ✧ у меня́ до́ма це́лый ~ cả nhà tôi bị ốm
ла́зать *несов. см.* ла́зить
лазе́йк||а *ж.* 1. kẽ hở, lỗ chui, lối ngách; 2. *перен.* lối thoát, cửa sau, cổng hậu, mánh khoé thoát thân; оста́вить себе́ ~y dành cho mình lối thoát, chuẩn bị sẵn cửa sau cho mình
ла́зер *м. физ.* (máy) laser, laze, la-de
ла́зерн||ый *прил. физ.* (thuộc về) laser, laze, la-de; ~ лу́ч laser; ~ые материа́лы các vật liệu laser; ~ая спектроскопи́я quang phổ học laser; ~ая техноло́гия công nghệ laser; ~ая хи́мия hoá học laser; ~ая хирурги́я (khoa) phẫu thuật laser; ~ое зонди́рование (sự) thăm dò bằng laser; ~ при́нтер máy in laser; ~ эндоско́п khí cụ nội soi bằng laser; ~ая бо́мба bom laser; ~ое шо́у show laser, sô laser, (cuộc) biểu diễn bằng laser
ла́зерщик *м. разг.* chuyên viên laser (laze)
ла́зить *несов.* 1. (*взбираться*) leo (trèo) lên; ~ на де́рево leo (trèo) lên cây; ~ по дере́вьям leo trèo trên cây; 2. (*влезать*) chui (lẻn, luồn) vào, leo (trèo) qua; ~ в окно́ trèo qua cửa sổ; 3. (*шарить*) *разг.* lục lọi, lục
лазо́ревый, лазу́ревый *прил. поэт. см.* лазу́рный; ✧ лазо́ревый ка́мень *мин.* đá lazurit, đá da trời, ngọc lam
лазури́т *м. мин.* (đá) lazurit, đá da trời, ngọc lam
лазу́рный *прил.* thanh thiên, thiên thanh, xanh da trời
лазу́рь *ж.* màu thanh thiên (thiên thanh, xanh da trời)
лазу́тчик *м.* thám tử, quân do thám, trinh sát viên; xích hầu (*уст.*); (*шпион*) gián điệp, mật thám
ла́зящие *мн.* 1. *зоол.* (loài) động vật leo trèo; 2. *бот.* (loài) cây leo
лай *м.* (tiếng) sủa, chó cắn; броса́ться с ла́ем на кого́-л. xông vào ai mà sủa, xông vào sủa ai
ла́йка I *ж.* (*собака*) chó laika, chó Bắc Cực
ла́йка II *ж.* (*кожа*) da cừu non, da bê, da mềm
ла́йнер *м.* tàu thuỷ lớn, hạm tàu, tàu tuyến (chuyên tuyến); океа́нский ~ tàu (hạm tàu) viễn dương; возду́шный ~ máy bay (phi cơ) hành khách
лак *м.* 1. sơn, vecni, vernis, sơn dầu, quang dầu, dầu trong; (*в живописи*) sơn mài; покрыва́ть что́-л. ~ом sơn cái gì, đánh vecni cái gì; 2. (*косметический*): ~ для ногте́й thuốc đánh móng; ~ для воло́с gôm, keo xịt (giữ) tóc; 3. *мн.*: ~и (*художественные изделия*) đồ sơn mài; ~и Па́леха đồ sơn mài Palekhơ; вьетна́мские ~и đồ sơn mài Việt Nam
лака́ть *несов.* (*В*) húp, tợp
лаке́дра *ж. зоол.* cá trác (*Seriola*)
лаке́й *м.* 1. đầy tớ, nô bộc, người hầu, gia nhân; (*выездной*) người hành bộc; 2. *перен.* tôi tớ, tay sai, đầu sai, tôi đòi
лаке́йский *прил.* 1. (thuộc về) đầy tớ, người hầu; 2. *перен. пренебр.* tôi tớ, nô lệ, nịnh hót, khúm núm, bợ đỡ, quỵ luỵ, luồn cúi, xun xoe
лаке́йство *с. пренебр.* (thói) nịnh hót, khúm núm, bợ đỡ, quỵ luỵ, luồn cúi, xun xoe
лаке́йствовать *несов. пренебр.* nịnh hót, khúm núm, bợ đỡ, quỵ luỵ, luồn cúi, xun xoe
лакиро́ванн||ый *прил.* 1. (đã) sơn, đánh vecni; ~ая ко́жа da láng, da vecni; ~ые ту́фли giày da láng (vecni); 2. *перен.* bóng nhoáng, bóng loáng, hào nhoáng, hào nhán, bóng láng, láng coóng
лакирова́ть *несов*, (*В*) 1. sơn, quét sơn, đánh vecni; 2. *перен.* tô hồng, tô vẽ, tô son trát phấn; ~ действи́тельность tô hồng thực tại
лакиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) sơn, đánh vecni; 2. *перен.* (sự) tô hồng, tô vẽ; 3. (*слой лака*) lớp sơn (vecni, dầu trong), nước sơn
лакиро́вщик *м.* 1. thợ đánh vecni, thợ sơn; 2. *перен.* người tô hồng thực tại
ла́кмус *м.* rượu quỳ, thuốc thử tournesol, chất thử độ pH
ла́кмусов||ый *прил.*: ~ая бума́га giấy quỳ, giấy thử
ла́ков||ый *прил.* 1. (thuộc về) sơn; 2. (*покрытый лаком*) (đã) sơn, đánh vecni; ✧ ~ое де́рево (cây) sơn (*Butea*)
ла́комиться, пола́комиться (*Т*) ăn đồ ngon (đồ ngọt), ăn quà
ла́комк||а *м. и ж.* người thích ăn ngon (thích đồ ngọt, thích ăn quà); быть ~ой thích ăn ngon (đồ ngọt, ăn quà)
ла́комств||о *с.* 1. *обыкн. мн.*: ~а (*сласти*) đồ ngọt, bánh kẹo, quà bánh; 2. (*вкусная пища*) thức ăn ngon
ла́комый *прил.* 1. ngon, ngon lành, béo bở; 2. *перен. разг.* đầy thèm muốn, khát khao; ✧ ~ кусо́чек miếng ngon, mồi ngon, của bở
лакони́зм *м.* (sự, tính) cô đọng, súc tích, hàm súc, ngắn gọn, vắn tắt
лакони́ческий *прил. см.* лакони́чный
лакони́чность *ж.* (tính, sự) cô đọng, súc tích, hàm súc, ngắn gọn, vắn tắt
лакони́чный *прил.* cô đọng, súc tích, hàm súc, ngắn gọn, vắn tắt; ~ стиль lối văn cô đọng
лакри́||ца *ж.*, **~чник** *м. бот.* (cây) cam thảo (*Glycyrrhiza*)
лакри́чный *прил.* (thuộc về) cam thảo; ~ ко́рень rễ cam thảo
лактацио́нный *прил. биол.*: ~ перио́д thời kỳ tiết sữa
лакта́ция *ж. биол.* (sự) tiết sữa
лакто́за *ж. хим.* lactoza, đường lacto, đường sữa, nhũ đường
лаку́на *ж.* 1. *анат.* lỗ khuyết, lỗ hổng; 2. *перен. книжн.* (sự) khiếm khuyết, thiếu sót
ла́ма I. *ж. зоол.* (con) lama, đà mã, lạc đà không bướu (*Lama*)
ла́ма II *м.* (*духовное лицо*) lạt ma, la-ma, nhà sư (*ở Tây Tạng, Mông Cổ*)
ламаи́зм *м.* lạt ma giáo, đạo lạt ma (lama) (*cách gọi cũ đối với đạo Phật Tây Tạng, Mông Cổ*)
ламба́да *ж.* 1. (*танец*) (điệu) vũ lambada; 2. (*музыка*) nhạc lambada
ламина́ция *ж. см.* ламини́рование
ламини́рование *с.* (sự) bọc plastic, ép plastic, bọc nhựa, ép nhựa
ламини́ровать *несов. и сов.* (*В*) bọc plastic, ép plastic, bọc nhựa, ép nhựa
ла́мпа *ж.* 1. đèn; кероси́новая ~ đèn dầu hoả, đèn hoa kỳ; электри́ческая ~ (bóng, ống) đèn điện; насто́льная ~ đèn để bàn, đèn cây; вися́чая ~ đèn treo; ~ дневно́го све́та đèn nhật quang, đèn ánh sáng ban ngày; ~ нака́ливания bóng đèn dây tóc, đèn sáng nóng; 2. (*специального назначения*) ống, bóng, đèn; ~ обра́тной волны́ ống sóng ngược; ~ бегу́щей волны́ ống sóng chạy; электро́нная ~ ống điện tử; детекторная ~ ống tách sóng
лампа́д||а *ж.*, **~ка** *ж. церк.* đèn thờ, đèn chong
лампа́дн||ый *прил.*: ~ое ма́сло dầu đèn chong
лампа́с *м.* đường nẹp màu (*chạy dọc ống quần quân phục*)

ла́мпов||ый *прил.* 1. (thuộc về) đèn; ~ое стекло́ thông phong, bóng đèn; 2.: ~ приёмник máy thu dùng đèn, máy thu điện tử

ла́мпочка *ж.* 1. đèn nhỏ; 2. (*электрическая*) (bóng) đèn; вольфра́мовая ~ đèn sợi wolfram

лангу́ст *м.*, **~а** *ж. зоол.* tôm hùm (*Palinurus*)

ландо́ *с. нескл.* xe ngựa (*bốn chỗ, mui trần*)

ландскне́хт *м. ист.* (người) lính đánh thuê

ландта́г *м. полит.* landtag, hội đồng, hội đồng bang (*ở Áo, Đức*)

ландша́фт *м.* 1. (*пейзаж*) cảnh, phong cảnh; 2. (*картина*) tranh phong cảnh, tranh sơn thuỷ; 3. *геогр.* cảnh quan; приро́дный ~ cảnh quan thiên nhiên

ландшафтове́дение *с. геогр.* cảnh quan học, (môn) nghiên cứu cảnh quan

ландшафтотерапи́я *ж. мед.* trị liệu bằng cảnh thiên nhiên

ла́ндыш *м.* (cây) linh lan, lan chuông (*Convallaria*)

ла́ндышев||ый *прил.*: ~ые ка́пли *мед.* thuốc nước convallaria

ланк||и́ец *м.* (*мн.* ~и́йцы) người Sri Lanca

ланки́йка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Sri Lanca

ланки́йский *прил.* (thuộc về) Sri Lanca

ланоли́н *м.* lanolin, mỡ lông cừu, mỡ len (*dùng làm mỹ phẩm*)

ланце́т *м.* kim chích, dao chích

ланце́тник *м. зоол.* cá kim, lưỡng tiêm (*Amphioxus*)

лань *ж. зоол.* đama (*Cervus dama*); (*самка*) đama cái

лаос||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Lào

лаосский *прил.* (thuộc về) Lào

лаотя́нец *м. см.* лаосец

лаотя́н||ин *м.*, **~ка** *ж. см.* лаосец, лаоска

лаотя́нский *прил. см.* лаосский

ла́п||а *ж.* 1. (*животного*) chân, cẳng, cọ; *разг.* (*большая нога, рука*) chân to, tay to; кури́ная ~ chân gà, cọ gà; 2. *тех.* vấu tai, lưỡi; ~ я́коря mỏ neo; сапо́жная ~ đe (đe cong) thợ giày; ✧ попа́сть в ~ы кому́-л. rơi vào tay ai; быть в ~ах у кого́-л. nằm trong tay ai, bị lệ thuộc vào ai; вы́рвать кого́-л. из лап сме́рти cứu ai thoát khỏi tay thần chết, cứu sống ai; наложи́ть свою́ ~у на что́-л. chiếm đoạt (biển thủ, thó, chôm) cái gì; ело́вая ~ cành vân sam

лапароско́п *м. мед.* khí cụ soi khoang màng bụng

лапароскопи́я *ж. мед.* (thuật, phép) soi khoang màng bụng

лапида́рность *ж.* (tính chất) cô đọng, súc tích, hàm súc

лапида́рный *прил.* cô đọng, súc tích, hàm súc; ~ слог, стиль lối văn cô đọng, lời văn súc tích (hàm súc)

ла́пк||а *ж.* chân (cẳng) nhỏ; ✧ стоя́ть, ходи́ть на за́дних ~ах пе́ред ке́м-л. khúm núm (quỵ luỵ, quỳ gối) trước mặt ai

ла́пник *м. собир.* cành vân sam, cành thông

ла́п||оть *м. см.* ла́пти

лапта́ *ж.* 1. (*игра*) (môn) bóng gậy lapta (*thể thao dân tộc Nga*); 2. (*бита*) gậy lapta

ла́пти *мн.* (*ед.* ла́поть *м.*) giày bện, giày đan, thảo hài, hài sảo

ла́пчат||ый *прил.*: ~ая пти́ца chim chân vịt (chân màng); ~ лист lá dạng chân vịt; ✧ гусь ~ *разг.* tay láu cá, tay giảo quyệt

лапша́ *ж.* 1. mì sợi, mì ống, mì; 2. (*суп*) (món) xúp mì sợi

ларёк *м.* quán, hàng, cửa hàng (tiệm buôn) nhỏ

ларе́ц *м.* hộp, tráp

ларинги́т *м. мед.* (chứng) viêm thanh quản

ларинго́лог *м.* nhà thanh quản học, bác sĩ khoa thanh quản

ларинголо́гия *ж.* thanh quản học, khoa thanh quản

ларингоско́п *м.* ống soi thanh quản

ларингоскопи́я *ж.* phép soi thanh quản

ларинготоми́я *ж.* (thủ thuật) mổ thanh quản

ла́рчик *м.* hộp (tráp) con; ✧ а ~ про́сто откры́вался việc ấy thật quá ư là dễ nhưng nào ai đã có thể nghĩ ra

ларь *м.* rương, hòm, thùng

ла́ска I *ж.* 1. (sự) âu yếm, trìu mến, nâng niu, vuốt ve, mơn trớn; 2. (*ласковое отношение*) (thái độ) dịu dàng, trìu mến, nâng niu, âu yếm

ла́ска II *ж. зоол.* chồn bạch, bạch cáo (*Mustela nivalis*)

ласка́тельн||ый *прил.* 1. (*нежный*) âu yếm, trìu mến, dịu dàng; ~ое и́мя tên gọi âu yếm (trìu mến); ~ое сло́во lời nói âu yếm (trìu mến); 2. *грам.* âu yếm, súc nghĩa; ~ое наклоне́ние lối âu yếm; ~ су́ффикс tiếp tố chỉ âu yếm

ласка́ть *несов.* (*В*) 1. vuốt ve, âu yếm, mơn trớn, nâng niu, vỗ về, trìu mến; 2. *перен.* làm vui, làm dễ chịu; ~ взор làm vui mắt; ~ слух làm vui tai (êm tai)

ласка́ться *несов.* (к *Д*) vuốt ve, âu yếm, mơn trớn, nâng niu, trìu mến, nũng nịu (*với*); (*о собаке*) quấn quít, xoắn xuýt

ла́сково *нареч.* (một cách) âu yếm, trìu mến, ân cần, dịu dàng

ла́сковость *ж.* (tính, thái độ) âu yếm, trìu mến, ân cần, dịu dàng

ла́сков||ый *прил.* 1. âu yếm, trìu mến, ân cần, dịu dàng; ~ ребёнок đứa bé âu yếm; ~ые глаза́ đôi mắt trìu mến; ~ приём sự tiếp đãi ân cần (thân thiết, thân tình); 2. *перен.* vuốt ve, mơn trớn; ~ ветеро́к làn gió vuốt ve (mơn trớn)

лассо́ *с. нескл.* (dây) thòng lọng

ласт *м.* 1. (*водных животных*) chân, chân chèo, chân bơi; 2. *мн.*: ~ы (*для плавания*) (cặp) chân nhái

ла́стик I *м.* (*ткань*) vải láng, vải bóng

ла́стик II *м. разг.* (*резинка*) (hòn) tẩy, gôm

ластоно́гие *мн. зоол.* loài vật chân màng

ла́сточка *ж.* (chim) én, yến (*Hirundo*); nhạn bụng trắng (*Hirundo rustica*); ✧ пе́рвая ~ con én đầu mùa, dấu hiệu đầu tiên, con én báo hiệu mùa xuân; одна́ ~ весны́ не де́лает *посл.* một con én chưa đưa lại được mùa xuân

лата́ния *ж. бот.* (cây) cọ, gồi (*Latania*)

лататы́ ✧ зада́ть ~ *разг.* vác chân lên cổ mà chạy, chạy bán sống bán chết, chạy thoát thân

лата́ть, залата́ть (*В*) *разг.* vá

латви́йский *прил.* (thuộc về) Lettonie, Latvia

лате́нтн||ый *прил.* ẩn, tiềm ẩn, tiềm tàng, ẩn giấu; ~ая теплота́ *физ.* ẩn nhiệt; ~ пери́од *мед.* thời kỳ tiềm tàng; ~ая престу́пность *юр.* (tình trạng) tội phạm tiềm ẩn

латера́льный *прил.* ở bên

латери́т *м. геол.* đá ong, laterit

латеритиза́ция *ж. геол.* (hiện tượng) đá ong hoá, laterit hoá

латинизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) Latin (Latinh) hoá

латини́зм *м. лингв.* từ ngữ Latin (Latinh)

латини́ст *м.* nhà Latin (Latinh) học

лати́ница *ж.* alphabet Latin (Latinh)

латиноамерика́нск||ий *прил.* (thuộc về) châu Mỹ Latin, châu Mỹ Latinh; ~ие стра́ны các nước châu Mỹ Latin

лати́нский *прил.* (thuộc về) Latin, Latinh; ~ алфави́т alphabet (bảng chữ cái) Latin; ~ язы́к tiếng Latin (Latinh)

латифунди́зм *м.* chế độ đại điền trang

латифу́ндия *ж.* đại điền trang, điền trang lớn

лату́к *м. бот.* (cây) rau diếp, diếp dại, diếp trời (*Lactuca*)

лату́нный *прил.* (bằng) thau, đồng thau, đồng vàng

лату́нь *ж.* thau, đồng thau, đồng vàng

ла́ты *мн.* áo giáp, giáp bào, binh giáp, giáp trụ

латы́нь *ж. разг.* tiếng Latin (Latinh)

латы́ш *м.*, **~ка** *ж.* người Lettonie (Latvia)

латы́шский *прил.* (thuộc về) Lettonie, Latvia

лауреа́т *м.* người được giải (giải thưởng); ~ Но́белевской пре́мии người được giải Nobel

лафе́т *м. воен.* giá pháo, giá súng, càng pháo

ла́цкан *м.* ve áo, ve

лачу́га *ж.* túp nhà, túp lều

ла́ять *несов.* sủa, cắn; ✧ соба́ка ла́ет, ве́тер но́сит *погов.* chó cứ sủa, đoàn người cứ đi; chó sủa gió bay

лганьё *с.* 1. (*действие*) (sự) nói dối, nói láo, dối trá; (*обман*) (sự) lừa dối, đánh lừa, lừa gạt, lường gạt; 2. (*ложь*) (lời) nói dối, dối trá, nói láo

лгать, солга́ть nói dối, nói láo, nói cuội, nói nhăng nói cuội; (*обманывать*) lừa dối, đánh lừa, lừa gạt, lường gạt

лгун *м.* kẻ nói dối (nói láo); cuội đất (*разг.*)

лебеда́ *ж. бот.* (cây) rau muối, rau lê (*Atriplex*)

лебеди́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) thiên nga; ~ая ста́я đàn thiên nga; 2. *перен.* (giống) thiên nga; ~ая ше́я cổ thon đẹp (cao đẹp); ~ая по́ступь dáng đi uyển chuyển (đẹp đẽ, kiều diễm, yêu kiều, kiêu hãnh); ✧ ~ая пе́сня trước tác cuối cùng, lần cuối cùng biểu hiện tài năng

лебёдка I *ж. тех.* (cái) tời

лебёдка II *ж. зоол.* thiên nga mái

лебёдушка *ж. поэт. см.* лебёдка II

ле́бедь *м.* thiên nga (*Cygnus*); ✧ созве́здие Ле́бедя chòm sao Thiên nga (*Cygnus*)

лебези́ть *несов.* (пе́ред *Т*) *разг.* xun xoe, khúm núm, luồn cúi, quỵ luỵ, bợ đỡ

лебя́жий *прил.* 1. (thuộc về) thiên nga; ~ пух lông tơ của thiên nga; 2. *перен.* (giống) thiên nga

лев I *м.* sư tử (*Felis leo*); ✧ созве́здие Льва chòm sao Hải sư (Sư tử) (*Leo*)

лев II *м.* (*болгарская денежная единица*) lev; leva (*số nhiều*)

лева́к *м. неодобр.* tay cực tả

лева́цкий *прил. неодобр.* cực tả, tả quá khích

леве́ть *несов.* thiên tả, khuynh tả, trở nên tả hơn

левизна́ *ж. полит.* (bệnh) tả khuynh

левита́ция *ж.* (phép, thuật, tài) đằng vân

левко́й *м. бот.* (cây) đinh tử hoa, lan tử la, thuỷ dương mai (*Matthiola*)

левобере́жный *прил.* (ở) tả ngạn, bờ trái

левосторо́нн||ий *прил.* (ở) bên trái, phía trái; ~ее движе́ние giao thông theo phía trái, xe chạy bên trái

левофланго́вый *прил.* (ở) sườn trái, tả dực, cánh quân bên trái

левша́ *м. и ж.* người thuận tay trái

ле́в||ый *прил.* 1. trái, tả; в ~ом углу́ ở góc trái; ~ая сторона́ bên trái, phía trái; игра́ть в те́ннис ~ой руко́й đánh quần vợt bằng tay trái; ~ фланг sườn trái, tả dực; ~ бе́рег tả ngạn, bờ trái; ~ защи́тник *спорт.* tả vệ, hậu vệ trái; ~ полузащи́тник *спорт.* tiền vệ trái; 2. *полит.* (thuộc về) phái tả, cánh tả; (*об уклоне*) tả khuynh; 3. *разг.* (*побочный и незаконный*) làm ngoài, làm ngoại, làm chui; ~ая рабо́та việc làm ngoài (làm ngoại, làm chui); ~ зара́боток tiền làm thêm ở ngoài, tiền làm chui; 4. *в знач. сущ. мн.*: ~ые *полит.* phái tả, cánh tả; ✧ ~ая сторона́ (*материи*) mặt trái (*của vải*); встать с ~ой ноги́ đang lúc khí sắc xấu, cáu kỉnh, bực bội, bực mình, nóng nảy

лега́в||ый *прил.*: ~ая соба́ка chó săn; (*длинношерстная*) chó săn sette; (*короткошерстная*) chó săn poante

легализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) hợp pháp (hợp thức, công khai) hoá

легализи́роваться *несов. и сов.* (được) hợp pháp hoá, hợp thức hoá, công khai hoá

легализова́ть(ся) *несов. и сов. см.* легализи́ровать(ся)

лега́льно *нареч.* (một cách) hợp pháp, hợp thức, công khai

лега́льность *ж.* (tính) hợp pháp, hợp thức, công khai

лега́льный *прил.* hợp pháp, hợp thức, công khai; ✧ ~ маркси́зм *полит. ист.* chủ nghĩa Marx hợp pháp

леге́нда I *ж.* 1. truyền thuyết, huyền thuyết; dã sử, huyền sử; 2. (*выдумка*) (chuyện) hoang đường, huyền hoặc, bịa đặt, huyền thoại

леге́нда II *ж.* (*пояснения к плану*) chú dẫn, chú giải, đồ giải

легенда́рн||ый *прил.* 1. (có tính chất) truyền thuyết; 2. (*необыкновенный*) xuất sắc, kiệt xuất, tuyệt vời, siêu phàm, thần kỳ; ~ го́род thành phố thần kỳ; ~ые по́двиги những chiến công tuyệt vời

легио́н *м.* 1. quân đoàn lê dương; 2. *перен.* rất đông, rất nhiều; и́мя им ~ loại đó thì nhiều vô kể, thứ đó thì vô thiên lủng

легионе́р *м.* 1. lính lê dương; 2. *спорт. разг.* cầu thủ lê dương, cầu thủ bán ra nước ngoài

легиро́вание *с. тех.* (sự) hợp kim hoá

леги́ровать *несов. и сов. тех.* hợp kim hoá

легитима́ция *ж.* (sự) công nhận là chính thống, công nhận là chính đáng, chính thống hoá, hợp pháp hoá

легитимизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) công nhận... là chính thống (chính đáng, hợp pháp), chính thống hoá

легитими́зм *м. ист.* chủ nghĩa chính thống

легити́мность *ж.* (tính, tính chất) chính thống, chính đáng, hợp pháp

легити́мный *прил.* chính thống, chính đáng, hợp pháp

лёгк||ий *прил.* 1. (*по весу*) nhẹ, nhẹ bỗng, nhẹ tênh; (*тонкий*) thưa, mỏng, thanh, mỏng mảnh; ~ вес *спорт.* hạng nhẹ; ~ как пёрышко nhẹ tựa lông hồng, nhẹ như bấc; ~ое пла́тье а) áo dài mỏng; б) *собир.* áo mùa hè; 2. (*ловкий, изящный*) nhẹ nhàng, kiều diễm, đẹp đẽ; (*быстрый*) nhanh, nhanh nhẹn, thoăn thoắt; ~ие шаги́ những bước chân thoăn thoắt (nhẹ nhàng); 3. (*нетрудный*) dễ, dễ dàng, dung dị; (*развлекательный*) (để) giải trí, tiêu khiển; ~ уро́к bài học dễ; ~ая му́зыка nhạc nhẹ, âm nhạc giải trí; ~ое чте́ние đọc giải trí; sách đọc tiêu khiển; ~ успе́х, ~ая побе́да thắng lợi dễ dàng; ~ слог bút pháp thanh thoát, lời văn nhẹ nhàng; ~ая жизнь cuộc sống dễ dãi; 4. (*незначительный, слабый*) nhẹ, không đáng kể, sơ sơ, ít, hơi; ~ моро́з băng giá nhẹ (sơ sơ); ~ое наказа́ние hình phạt nhẹ; ~ая боль đau ít, đau sơ sơ, hơi đau; ~ое заболева́ние bệnh nhẹ; ~ табак thuốc lá nhẹ; 5. (*поверхностный, несерьезный*) nhẹ dạ, hời hợt, không đứng đắn, không đoan trang, lẳng lơ; ~ нрав tính tình không đứng đắn (không

đoan trang, lẳng lơ); 6. (*покладистый*) dễ dãi, dễ tính, dễ tính, hay chiều ý, ngoan; ~ хара́ктер dễ tính, dễ tính; ✧ ~ая промы́шленность công nghiệp nhẹ; у него́ ~ая рука́ anh ta mát tay (tốt tay, may tay, tốt vía) lắm; с ~им се́рдцем, с ~ой душо́й với tâm hồn thảnh thơi, không chút ngần ngại, không bận tâm nghĩ ngợi; лёгок на поми́не thiêng thế, mới nhắc tới thì đã đến rồi; же́нщина ~ого поведе́ния gái làm tiền, gái điếm; с ~им паром! chúc sức khoẻ! (*chúc người vừa mới tắm hơi*)

легко́ 1. *нареч.* (một cách) nhẹ nhàng, nhẹ nhõm; (*нетрудно*) (một cách) dễ dàng, dễ bỡn, ngon ơ; (*беззаботно*) (một cách) thảnh thơi; (*немножко, слегка*) (một cách) hơi, ít, sơ sơ, nhẹ; ~ ра́нен bị thương nhẹ; 2. *в знач. сказ. безл.* thật dễ dàng, dễ dàng thật; ✧ ~ сказа́ть nói thì dễ thôi!, nói thì bao giờ chẳng dễ!

легкоатле́т *м.*, **~ка** *ж. спорт.* vận động viên điền kinh

легкоатлети́ческий *прил.* (thuộc về) điền kinh; ~ кросс thi việt dã điền kinh

легкове́рие *с.* (tính) cả tin, dễ tin, nhẹ dạ

легкове́рный *прил.* cả tin, dễ tin, nhẹ dạ

легкове́с *м. спорт.* lực sĩ nhẹ cân (hạng nhẹ)

легкове́сн||ый *прил.* 1. nhẹ cân; 2. *перен.* nhẹ dạ, hời hợt, không đứng đắn, không nghiêm túc; ~ до́вод lý do không xác đáng; ~ая статья́ bài báo hời hợt

легков||о́й *прил.*: ~ автомоби́ль, ~а́я маши́на ôtô du lịch, ôtô con

легковоспламеня́ющийся *прил.* dễ cháy

легкову́шка *ж. разг.* ôtô con, ôtô du lịch

легкодосту́пн||ый *прил.* dễ thu nhận (tiếp thu, khai thác); ~ые нефтяны́е месторожде́ния những mỏ dầu dễ khai thác

лёгк||ое *с. анат.* (buồng) phổi; воспале́ние ~их viêm phổi

легкокры́лый *прил.* 1. *поэт.* cánh nhẹ, bay nhanh; 2. *перен.* (*мимолётный*) thoáng qua, chóng hết, phù du

легкомы́сленн||ый *прил.* nhẹ dạ, nông nổi, bộp chộp, khinh suất, xốc nổi, không chín chắn, không cân nhắc kỹ; (*несерьёзный*) lẳng, lẳng lơ, không đứng đắn, không đoan trang; (*поверхностный*) bộc tuệch bộc toạc, hời hợt; ~ челове́к người nhẹ dạ (nông nổi, xốc nổi, phổi bò); ~ое отноше́ние к де́лу thái độ không nghiêm túc (thiếu trách nhiệm) đối với công việc; ~ посту́пок hành động nông nổi (bộp chộp, khinh suất)

легкомы́слие *с.* (tính, sự) nhẹ dạ, nông nổi, bộp chộp, khinh suất, xốc nổi, phổi bò

легкоплáвкий *прил.* dễ chảy; ~ мета́лл kim loại dễ chảy

легкорани́мый *прил.* rất nhạy cảm, dễ bị xúc phạm, dễ bị thương tổn

лёгкост||ь *ж.* 1. (tính, sự) nhẹ nhàng; 2. (*задачи и т. п.*) (tính, sự) dễ dàng; с ~ю dễ dàng; 3. (*подвижность*) (tính, sự) nhanh nhẹn; 4. (*о настроении, самочувствии*) (sự) nhẹ nhõm, lâng lâng, khoan khoái, dễ chịu, thảnh thơi; ~ в мы́слях *шутл.* đầu óc nhẹ nhõm, trí óc lâng lâng

легкоуправля́ем||ый *прил.* dễ điều khiển; ~ая маши́на máy dễ điều khiển

легкоусвоя́емый *прил.* dễ hấp thụ (hấp thu, tiêu) (*nói về thức ăn*)

легóнько *нареч. разг.* (một cách) nhẹ nhàng, dễ dàng

лёгочный *прил.* (thuộc về) phổi; ~ больно́й người đau phổi (mắc bệnh phổi)

легча́ть, полегча́ть *разг.* 1. dịu đi, giảm bớt; 2. *безл.* (*о боли*) bớt, đỡ, giảm, dịu, thuyên giảm; (*о самочувствии, настроении*) khá hơn, dễ chịu hơn, đỡ hơn; мне полегча́ло tôi thấy đỡ hơn

ле́гче 1. (*сравнит. ст. прил.* лёгкий *и нареч.* легко́) (*по весу*) nhẹ hơn, nhẹ nhàng hơn; (*по трудности*) dễ hơn, dễ dàng hơn; 2. *в знач. сказ. безл.*: ему́ ~ nó dễ chịu hơn, nó đỡ hơn; больно́му ~ người bệnh đỡ hơn; ✧ от э́того не ~ cái đó cũng chẳng giúp được gì đâu, cái đó chẳng chữa được sai lầm đã xảy ra đâu, cái đó chẳng làm đỡ buồn phiền được; час о́т часу не ~ càng lâu càng khó thêm, càng lâu tình hình càng xấu hơn; ~! (*осторожнее*) cẩn thận chứ!, thận trọng chứ!; ~ на поворо́тах! hãy cẩn thận trong lời nói việc làm!

лёд *м.* 1. băng, nước đá; đá *разг.*; ~ идёт băng trôi; слой льда́ lớp băng (nước đá); лу́жи подёрнулись льдом những vũng nước đã đóng băng; то́нкий ~ lớp băng mỏng; ко́фе со льдом cafe (cà phê) đá; 2. *мн.*: льды (những) khối băng to lớn; льды Се́верного Ледови́того океа́на những) khối băng to lớn ở Bắc Băng Dương; затёртый льда́ми bị kẹt trong băng, bị băng giữ lại (giam hãm); 3. *разг.* người rất lạnh lùng; ✧ слома́ть, разби́ть ~ (~ слома́н, разби́т) tiến được bước đầu tiên, mở đầu cho cái gì; ~ тро́нулся băng đã chuyển, tình hình đã bắt đầu chuyển (biến chuyển)

леда́щий *прил. разг.* ốm yếu, gầy gò, yếu ớt

леден||е́ть *несов.* 1. đóng băng; 2. (*замерзать, коченеть*) cóng, lạnh cóng, lạnh buốt; ру́ки ~е́ют tay cóng, tay lạnh cóng; 3. *перен.* (*цепенеть*) đờ người ra, sững sờ ra, lặng người đi; ~ от у́жаса đờ người ra vì khiếp đảm, sợ lạnh người đi

ледене́ц *м.* kẹo trong, kẹo caramen, đường phèn

ледени́ть *несов.* (*В*) 1. làm... đông lại (hoá băng); (*замораживать*) đông lạnh, để lạnh, ướp lạnh; 2. *перен.* làm... tê tái (lạnh người đi)

леденя́щ||ий *прил.* 1. lạnh buốt, lạnh tê; ~ее дыха́ние ве́тра gió thổi lạnh buốt; 2. *перен.* (làm) tê tái, lạnh người; ~ взгляд cái nhìn lạnh như tiền (lạnh lùng, lạnh buốt); ~ у́жас nỗi khiếp sợ lạnh người

ле́дник *м.* (*погреб*) hầm lạnh; (*шкаф*) tủ lạnh

ледни́к *м. геогр.* băng hà, sông băng

леднико́в||ый *прил.* (thuộc về, do) băng hà; ~ое о́зеро hồ băng hà; ~ пери́од *геол.* thời kỳ băng hà

ледо́в||ый *прил.* (bằng) băng, nước đá; ~ покро́в lớp phủ băng; ✧ ~ое пла́вание chuyến đi tàu thuỷ qua vùng Cực; ~ дворе́ц *спорт.* cung băng, cung thể thao trên băng

ледо́к *м.* lớp băng mỏng

ледоко́л *м.* tàu phá băng

ледоре́з *м.* 1. (*судно*) tàu phá băng; 2. (*сооружение*) trụ cầu phá băng

ледору́б *м.* cuốc đào băng (*của người leo núi*)

ледоста́в *м.* (sự) đóng băng (*trên sông, hồ*); у нас ны́нче по́здний ~ năm nay ở vùng ta đóng băng rất muộn

ледохо́д *м.* (hiện tượng) băng trôi

ледя́шк||а *ж. разг.* cục băng con, cục nước đá nhỏ; у него́ ру́ки как ~и tay nó lạnh buốt

ледян||о́й *прил.* I. (thuộc về) băng, nước đá; ~ жёлоб (*в бобслее*) rảnh băng; 2. (*очень холодный*) rất lạnh, lạnh giá, lạnh ngắt, lạnh buốt; ~ ве́тер ngọn gió lạnh giá; ~ая вода́ nước lạnh buốt; 3. *перен.* lạnh lùng, lạnh nhạt; ~ взгляд cái nhìn lạnh như tiền (lạnh lùng, lạnh buốt)

ле́ер *м. мор.* lan can, tay vịn, dây vịn

лежа́к *м.* giường gỗ, chõng tre, sạp nằm, ván nằm

лежа́лый *прил.* ứ đọng, khê đọng, nằm đọng, nằm lâu, ế, không sử dụng; ~ товáр hàng hóa ứ đọng (khê đọng), hàng đọng, hàng ế, hàng nằm

лежа́нка chỗ nằm, giát nằm, ván nằm (*trên lò sưởi Nga*)

лежа́ние *с.* (sự) nằm; дóлгое ~ вре́дно nằm lâu có hại

леж||а́ть *несов.* 1. nằm; ~ в посте́ли nằm trên giường; ~ на спине́ nằm ngửa; ~ на животе́ nằm sấp; ~ на боку́ а) nằm nghiêng; б) *перен.* nằm mèo, nằm khàn, ăn không ngồi rồi; ~ в больни́це nằm bệnh viện, nằm viện; 2. (*находиться*) ở, nằm; го́род ~и́т в доли́не thành phố nằm trong thung lũng; кни́га ~и́т на столе́ quyển sách nằm trên bàn; ~ без употребле́ния nằm đọng, đọng lại, không dùng đến; 3. (*об ответственности и т. п.*) thuộc về; э́та обя́занность ~и́т на нём trách nhiệm này thuộc về nó; ✧ ~ в разва́линах bị phá huỷ, bị phá hoại, bị sập đổ; что плóхо ~и́т *разг.* cái gì dễ bị đánh cắp, vật gì để hớ hênh dễ mất; у меня́ душа́ не ~и́т к э́тому tôi chẳng thích việc ấy

лежа́ч||ий *прил.* 1. nằm; ~ больно́й bệnh nhân theo chế độ nằm, người bệnh liệt giường (không dậy được); в ~ем положе́нии trong thế nằm; 2. *в знач. сущ. м.* người nằm; ✧ под ~ ка́мень вода́ не течёт *посл.* ≅ có khó mới có miếng ăn; ~его не бьют *посл.* không ai đánh kẻ đã chịu thua; đánh kẻ chạy đi, không ai đánh kẻ chạy lại (*погов.*)

ле́жбище *с.* chỗ nằm, nơi trú ẩn (*của loài vật*)

лежебо́ка *м. и ж. разг.* kẻ lười biếng (lười chảy thây, ăn no rồi lại nằm khoèo)

лёжк||а *ж.* 1.: лежа́ть в ~у (*о больном*) nằm liệt giường; 2. (*зверя*) chỗ nằm, nơi trú ẩn

ле́звие *с.* lưỡi dao, lưỡi; (*для бритья*) lưỡi dao cạo

лезги́нка *ж.* (*музыка*) (điệu) lezghinca; (*танец*) (điệu) múa lezghinca (*của các dân tộc Caucasia*)

лез||ть *несов.* 1. (*взбираться*) leo (trèo) lên; 2. (*внутрь*) leo (trèo) vào, leo (trèo) qua; (*тайком*) lẻn vào; (*ползком*) bò (chui, luồn) vào; ~ в окнó trèo qua (leo vào) cửa sổ; 3. (*выбираться*) leo (trèo, bò, chui) ra; 4. *разг.* (*настойчиво идти, продвигаться*) xông (ùa, ồ) vào, xông (lao) tới; ~ вперёд xông (ùa, ồ, lao) tới trước; 5. *разг.* (*вмешиваться*) nhúng (xen, chõ, xía, can thiệp, nhúng tay) vào; ~ в чужи́е дела́ can thiệp (nhúng tay, chõ, xía) vào việc của người khác; 6. (*выпадать — о волосах и т. п.*) rụng; (*располза́ться — о ткани, коже*) bung (bong) ra; 7. (*помещаться*) lọt vào; кни́га не ~ет в портфе́ль quyển sách không lọt vào cặp được; 8. (*быть впору*) vừa, vừa vặn; сапóг не ~ет chiếc ủng không vừa chân; 9. *разг.* (*за чем-л.*) lần (thò, sờ) vào; ~ в карма́н за кошелько́м thò tay vào túi lấy ví; ~ в шкаф за кни́гой mở tủ lấy sách; ✧ ~ в дра́ку sinh sự, gây chuyện, gây sự; в го́лову ~ут ра́зные мы́сли bao nhiêu ý nghĩ vẩn vơ cứ ám ảnh trong đầu; ~ на глаза́ phô ra cho người ta thấy; ~ на сте́ну nổi khùng (điên tiết) lên; ~ в буты́лку tức giận một cách vớ vẩn, bực dọc vô căn cứ; ~ в чью-л. ду́шу xen (can thiệp, chõ, xía) vào đời tư của ai, nhúng (thọc) tay vào chuyện tâm tư của ai; у него́ глаза́ на лоб ле́зут nó trố mắt ngạc nhiên

лей *м.* (*румынская денежная единица*) leu; lei (*số nhiều*)

лейб-гва́рдия *ж.* đội cận vệ ngự lâm, đội thị vệ

лейбл *м. торг.* nhãn hiệu

лейб-медик *м.* ngự y

лейбори́ст *м.* đảng viên công đảng

лейбори́стск||ий *прил.* (thuộc về) công đảng; ~ая па́ртия công đảng

ле́йденск||ий *прил.*: ~ая ба́нка *физ.* chai (bình) Leyde

ле́йка *ж.* 1. (*для поливки*) thùng (bình) tưới; 2. *разг.* (*воронка*) phễu; 3. *мор.* (*черпак*) gàu tát

лейкеми́я *ж. мед.* bệnh bạch cầu

лейко́з *м. мед. см.* лейкеми́я

лейкопла́ст *м*, **~ырь** *м.* băng dính

лейкоци́ты *мн.* (*ед.* лейкоци́т *м.*) *физиол.* bạch cầu

лейтена́нт *м.* trung uý; мла́дший ~ thiếu uý; ста́рший ~ thượng uý

лейтмоти́в *м.* 1. *муз.* chủ đề cơ bản, nét chủ đạo; 2. *перен.* chủ đề, tư tưởng chủ yếu; ~ кни́ги chủ đề của sách

лека́ло *с.* 1. (*для черчения*) thước cong, thước lượn; 2. (*шаблон*) dưỡng, khuôn, mẫu

лека́льщик *м.* thợ làm dưỡng (làm khuôn)

лека́рственн||ый *прил.* (thuộc về) thuốc, dược phẩm; ~ые тра́вы cây thuốc, dược thảo; ~ые сре́дства dược phẩm; ~ое сырьё dược liệu; ~ая боле́знь *мед.* chứng ngộ thuốc, dị ứng thuốc

лека́рство *с.* thuốc, dược phẩm; дава́ть ~ cho uống thuốc; пропи́сывать ~ viết (kê) đơn thuốc; принима́ть ~ uống thuốc; ~ от ка́шля thuốc ho

ле́карь *м. уст.* thầy thuốc, thầy lang; *пренебр.* lang vườn, lang băm

лексе́ма *ж. лингв.* từ vị

ле́ксика *ж.* từ vựng, vốn từ, ngữ vựng

лексико́граф *м.* nhà từ điển học

лексикографи́ческий *прил.* (thuộc về) từ điển học

лексикогра́фия *ж.* từ điển học

лексико́лог *м.* nhà từ vựng học

лексиколо́гия *ж.* từ vựng học

лексико́н *м.* 1. *уст.* (*словарь*) tự điển, tự vị, từ điển; 2. (*запас слов*) ngữ vựng, từ vựng, vốn từ, từ ngữ

лекси́ческ||ий *прил.* (thuộc về) từ vựng; ~ая едини́ца đơn vị từ vựng; ~ запа́с vốn từ vựng

ле́ктор *м.* diễn giả, giảng viên, thuyết trình (báo cáo) viên

лекто́рий *м.* cơ quan tổ chức diễn thuyết công cộng; (*помещение*) giảng đường, phòng giảng, nơi diễn thuyết công cộng

ле́кторск||ий *прил.* (thuộc về) diễn giả, giảng viên, thuyết trình viên, báo cáo viên; ~ая гру́ппа nhóm thuyết trình (báo cáo) viên

лекцио́нно-демонстрацио́нный *прил.*: ~ зал phòng giảng (giảng đường) có máy chiếu

лекцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) bài giảng, bài thuyết trình; ~ые часы́ giờ giảng bài; ~ зал phòng giảng, giảng đường

ле́кци||я *ж.* bài giảng; (*публичное чтение*) (bài) thuyết trình, diễn thuyết; ~ по языкозна́нию bài giảng (thuyết trình) về ngôn ngữ học; посеща́ть ~и đi nghe giảng bài (thuyết trình); чита́ть ~и а) giảng bài, lên lớp; б) (*публично*) thuyết trình, diễn thuyết; курс ~й giáo trình, tập bài giảng

леле́ять *несов.* (*В*) 1. âu yếm, nâng niu, trìu mến, chăm sóc, nâng như nâng trứng; 2. *перен.* ôm, nuôi, ôm ấp, ấp ủ, hoài bão; ~ наде́жду ấp ủ (ôm ấp, nuôi) hy vọng; ~ мечту́ ôm mộng

леме́х *м. с.-х.*. lưỡi cày

ле́мма *ж. мат.* bổ đề

ле́ммминг *м. зоол.* chuột lem (*Lemmus lemmus*)

лему́р *м. зоол.* vượn cáo, maki, hồ hầu (*Lemur*)

лен *м. ист.* lãnh địa, thái ấp

лён *м.* 1. (*растение*) (cây) lanh (*Linum usitatissimum*); 2. (*волокно*) lanh; ~-долгунéц, долгунцóвый ~ lanh sợi; ✧ гóрный ~ *мин.* amiant, amian, sợi đá

ленд-лúз *м.* (sự, chế độ) cho vay-cho thuê

ленúвец I *м.* (*лентяй*) kẻ lười biếng (biếng nhác), thằng lười

ленúвец II *м. зоол.* (con) cu li, thu lãn; con lười (*Bradypodidae*)

ленúво *нареч.* (một cách) lười biếng, biếng nhác; uể oải; lờ đờ, chậm chạp (*ср.* ленúвый)

ленúв||ый *прил.* 1. lười biếng, biếng nhác, chây lười, nhác nhớm, lười, nhác; 2. (*выражающий лень*) uể oải; ~ая пóза điệu bộ uể oải; 3. (*медлительный*) lờ đờ, chậm chạp, chậm rãi, chậm rì; ~ая похóдка dáng đi chậm chạp; ✧ ~ ветерóк cơn gió thoáng nhẹ

ленингрáд||ец *м.*, **~ка** *ж. ист.* người Leningrad

ленингрáдский *прил. ист.* (thuộc về) Leningrad

лéнинец *м.* người theo chủ nghĩa Lenin, người leninit

лéнинiана *ж.* toàn bộ tác phẩm về Lenin

лéнинiзм *м.* chủ nghĩa Lenin

лéнинск||ий *прил.* (của) Lenin; ~oe учéние học thuyết Lenin

лен||úться *несов.* lười, làm biếng, chây lười; (*отлынивать от работы*) trốn việc; tránh việc; не ~úсь! đừng lười !, chớ có lười!, đừng làm biếng!

лéнник *м. ист.* bồi thần, chư hầu

лéнн||ый *прил. ист.* (thuộc về) lãnh địa, thái ấp; ~ая завúсимость (thân phận) bồi thần, chư hầu

лéность *ж.* (tính, thói) lười, lười biếng, biếng nhác, chây lười

лéнт||а *ж.* 1. băng, dải; ~ на шляпе băng trên mũ; 2. *тех.* băng, dải, đai truyền, băng chuyền, băng cuộn, cuộn; измерúтельная ~ thước cuộn, thước dây, băng đo; изоляцúонная ~ băng cách điện; конвéйерная ~ đai chuyền, băng tải; ✧ пулемётная ~ băng đạn súng máy; кинематографúческая ~ băng nhựa, cuộn phim; вúться ~ой (*о реке, дороге и т. п.*) uốn khúc

лентообрáзный *прил.* (có) dạng băng, dạng dải

лéнточка *ж.* băng (dải) con

лéнточка-закладка *ж.* dải đánh dấu trang

лéнточн||ый *прил.* 1. (thuộc về) băng; 2. (*в форме ленты*) (có) dạng băng; ~ые чéрви *зоол.* sán dây, sán xơ mít (*Pseudophyllidea*); 3. (*с движущейся лентой*) (có) đai, băng; ~ транспортёр băng đai, băng tải, băng chuyền; ~ая пилá cưa vòng

лентúй *м.*, **~ка** *ж. разг.* kẻ lười biếng (biếng nhác)

лентúйничать *несов. разг.* làm biếng, chây lười, trốn việc, ăn không ngồi rồi

ленц||á *ж. разг.* (tính) hơi lười, hơi nhác; рабóтать с ~óй làm việc hơi lười

ленч *м.* lunch, bữa ăn phụ

лень *ж.* 1. (tính, thói) lười biếng, biếng nhác, chây lười, nhác nhớm, lười, nhác; 2. *в знач. сказ. разг.* (*не хочется*) không muốn, chẳng thích; емý ~ (+ *инф.*) nó không muốn..., nó chẳng thích...; ✧ (все) кому́ не ~ bất kỳ ai, bất cứ người nào, ai muốn thì cứ việc, ai cũng... được

леопáрд *м.* báo, beo, cọp gấm (*Felis pardus*)

лепестóк *м.* cánh hoa; ~ рóзы cánh hoa hồng

лéпет *м.* 1. (*ребёнка*) (tiếng) bập bẹ, bi bô, thỏ thẻ, u ơ; (*взрослого человека*) (tiếng) ấp úng, ấp a ấp úng, lúng búng, lầu bầu; (*нежный*) (tiếng) thì thầm, thủ thỉ, rì rầm nhỏ to; 2. *перен.* (tiếng) thì thầm, róc rách; ✧ дéтский ~ điệu ngây thơ (non dại)

лепетáние *с.* (sự, tiếng) bập bẹ, bi bô, thỏ thẻ, u ơ

лепетáть *несов.* 1. (*о детях*) (nói) bập bẹ, bi bô, thỏ thẻ, u ơ; (*о взрослых*) (nói) ấp úng, lúng búng, lầu bầu; (*нежно говорить*) (nói) thì thầm, thủ thỉ, rì rầm nhỏ to; 2. *перен.* rì rầm, thì thầm, thủ thỉ

лепёшк||а *ж.* 1. (*из теста*) bánh mì dẹt; 2. (*лекарство*) thuốc viên, thuốc trứng nhện; (*конфета*) kẹo viên; 3. (*снега и т. п.*) bãi, cục, viên, hòn; ~ грязи cục bùn; ✧ расшибúться в ~у cố gắng hết sức, chạy ngược chạy xuôi

лепúть, вы́лепить, слепúть (*В*) 1. *сов.* вы́лепить nặn, đắp; ~ бюст nặn (đắp) tượng bán thân; 2. *сов.* слепúть nặn, nắm... lại, làm... dính nhau, gắn... lại; ~ гнездó làm tổ; ~ из глúны nặn bằng đất sét

леп||úться *несов.* bám vào, chen chúc; домúки ~úлись по склóну горы́ những túp nhà nhỏ chen chúc trên sườn núi

лéпка *ж.* 1. (sự) nặn, đắp; 2. *перен.* hình dáng, hình thù

лепн||óй *прил.* (thuộc về) nặn, đắp; ~ы́е рабóты công việc đắp nổi (đắp hình); ~ы́е украшéния những trang trí đắp nổi (phù điêu)

лепрозóрий *м.* trại phong, trại hủi

лéпт||а *ж.* (sự) góp phần, đóng góp, cống hiến; внестú своюо ~у во что́-л. góp phần (đóng góp, cống hiến) vào việc gì

лес *м.* 1. rừng, rừng cây, rừng rú; прогýлка в ~ý đi dạo trong rừng; 2. *тк. ед.* (*материал*) gỗ; строевóй ~ gỗ làm nhà, gỗ xây dựng; сплавля́ть ~ thả bè gỗ; ✧ как в тёмном ~ý không biết mô tê gì cả, mù tịt, mít đặc, mít; кто в ~, кто по дровá *погов.* ≅ trống đánh xuôi kèn thổi ngược; kèn thổi ngược trống dồn xuôi; mỗi người một phách

лесá I *мн.* (*скл. как м.*) (*строительные*) giàn giáo, giàn, gióng, giáo

лесá II *ж.*, **лéса** *ж.* chỉ câu, dây cước

лесбиáнство *с.* (thói, sự) đồng tính luyến ái nữ, ô môi

лесбиáнка *ж.* người phụ nữ đồng tính luyến ái

лéсенка *ж. см.* лéстница

лéсенкой *нареч.* (theo) bậc thang

лесúстый *прил.* có rừng, nhiều rừng

лéска *ж.*, **лёска** *ж. см.* лесá II

лесни́к *м.* người kiểm lâm (coi rừng)

лесни́чество *с.* (*управление*) sở kiểm lâm, sở lâm nghiệp; (*участок леса*) khu gây rừng (lâm nghiệp)

лесни́чий *м.* (*скл. как прил.*) người phụ trách kiểm lâm (lâm nghiệp)

лесн||óй *прил.* 1. (thuộc về) rừng; ~ жúтель người ở trong rừng, dân sơn cước; ~ пейзáж phong cảnh núi rừng; ~ы́е богáтства tài nguyên rừng, lâm sản; ~áя тропá đường rừng; ~áя земляни́ка (cây) dâu tây rừng; 2. (*относящийся к лесоводству*) (thuộc về) khai thác gỗ, lâm nghiệp; ~áя промы́шленность công nghiệp khai thác gỗ; ~ институ́т trường đại học (học viện) lâm nghiệp

лесовóд *м.* nhà lâm học, chuyên viên trồng rừng

лесовóдство *с.* (*наука*) lâm học; (*отрасль*) (ngành) lâm nghiệp, trồng rừng

лесовóдческий *прил.* (thuộc về) lâm học; lâm nghiệp, trồng rừng

лесозавóд *м.* nhà máy cưa

лесозаготóвки *мн.* (*ед.* лесозагóтовка *ж.*) (sự) khai thác gỗ, khai thác rừng

лесозащúтный *прил.* (thuộc về) bảo vệ rừng

лесоматериáлы *мн.* (*ед.* лесоматериáл *м.*) vật liệu gỗ, gỗ

лесонасаждéни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) trồng rừng; 2. *мн.*: ~я (*деревья*) (dải)

rừng trồng; защи́тные ~я dải rừng phòng hộ (chắn gió)

лесопа́рк *м.* lâm viên, công viên rừng, rừng công viên

лесопи́лка *ж.* 1. *разг.* (*завод*) xưởng (nhà máy) cưa; 2. (*машина*) máy cưa gỗ

лесопи́льный *прил.* (để) cưa gỗ; ~ завóд nhà máy cưa

лесопито́мник *м.* vườn ươm cây

лесополоса́ *ж.* dải rừng trồng

лесопоса́дк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) trồng rừng; 2. *мн.*: ~и (*саженцы*) cây ươm, cây non, cây con, cây mới trồng

лесопоса́дочн||ый *прил.* (thuộc về) trồng rừng; ~ые материа́лы cây ươm (cây con) để trồng rừng

лесопромы́шленность *ж.* (ngành) công nghiệp rừng

лесопромы́шленный *прил.* (thuộc về) công nghiệp rừng

лесоразрабóтки *мн.* (*ед.* лесоразрабóтка *ж.*) khu khai thác gỗ

лесору́б *м.* thợ rừng, công nhân đẵn cây, sơn tràng, tiều phu

лесосе́ка *ж.* khu rừng khai thác, khu đẵn (chặt) cây

лесоспла́в *м.* (sự) thả bè gỗ

лесостепно́й *прил.* (thuộc về) thảo nguyên rừng; ~ райóн khu vực thảo nguyên rừng

лесосте́пь *ж. геогр.* thảo nguyên rừng

лесоту́ндра *ж. геогр.* đài nguyên rừng

лёсс *м. геол.* hoàng thổ, đất vàng, lơss, lơts

ле́стниц||а *ж.* 1. thang, cầu thang, thang gác; пожáрная ~ thang cứu hoả; парáдная ~ cầu thang chính (danh dự); поднима́ться по ~е leo thang; спуска́ться по ~е xuống thang; 2. *перен.* bậc (nấc) thang; ✧ иерархи́ческая ~ cấp bậc, ngạch bậc, ngạch trật, quan cấp

ле́стничный *прил.* (thuộc về) thang, cầu thang, thang gác

ле́стно 1. *нареч.* (một cách) nịnh, nịnh hót, phỉnh nịnh, xu nịnh, bợ đỡ; (*одобрительно*) (một cách) tán thành, tán dương, tâng bốc; 2. *в знач. сказ. безл.* dễ chịu, thích thú, vừa lòng, hài lòng, khoái trá, khoái chá; мне óчень ~ слы́шать... tôi rất hài lòng (vừa lòng, dễ chịu, thích thú, khoái trá, hởi lòng hởi dạ) nghe...

ле́стный *прил.* 1. (có tính chất) nịnh, nịnh hót, phỉnh nịnh, xu nịnh, bợ đỡ, cầu cạnh, ton hót; 2. (*одобрительный*) êm tai, dễ nghe, vừa lòng, (có tính chất) tán dương, khen ngợi, tâng bốc; ~ óтзыв lời nhận xét tán dương (khen ngợi, tâng bốc)

лесть *ж.* (sự) nịnh, nịnh hót, phỉnh nịnh, xu nịnh, bợ đỡ, cầu cạnh, ton hót; (*восхваление*) (sự) tán dương, tâng bốc, khen ngợi

лёт *м.*: на летý lúc đang bay, khi bay bổng; хвата́ть что́-л. на летý nắm được cái gì rất nhanh, hiểu cái gì rất nhạy, rất nhạy cảm

Ле́т||а *ж. миф.* sông Léthé, sông Mê, bến Lú; ✧ ка́нуть в ~у biến mất tăm, biệt tăm hơi

лета́ *мн.* (*скл. как с.*) 1. (*годы*) (những) năm; xuân (*поэт.*); по́сле десяти́ лет рабóты sau mười năm làm việc; 2. (*возраст*) tuổi, trạc tuổi; ско́лько вам лет? anh bao nhiêu tuổi?, anh mấy tuổi?; мне два́дцать лет tôi hai mươi tuổi; емý за сóрок лет ông ấy trên bốn mươi tuổi, ông ấy trạc ngoại tứ tuần; челове́к лет тридцати́ một người khoảng (chừng) ba mươi tuổi; испóлнилось три́дцать лет đã tròn ba mươi tuổi, ba mươi tuổi tròn; с дéтских лет từ nhỏ, từ thời thơ ấu, từ tuổi ấu thơ; егó ~ не позволя́ют э́того trạc tuổi anh ta không cho phép làm điều đó; в ~х (đã) lớn tuổi, đứng tuổi, luống tuổi; на стáрости лет lúc già, khi già nua tuổi tác; по мóлодости лет vì non trẻ (non dại, trẻ quá, trẻ người non dạ); он рáзвит не по ~м nó tinh khôn trước tuổi

лета́льность *ж. мед.* tỷ lệ tử vong

лета́льн||ый *прил. мед.* làm chết, tử vong; ~ исхóд kết cục tử vong; ~ая дóза liều lượng chết người (làm chết)

летарги́ческий *прил.* (thuộc về) chứng ngủ lịm, hôn mê, hôn thụy; ~ сон giấc ngủ lịm, trạng thái hôn mê

летаргия *ж.* (chứng, trạng thái) ngủ lịm, hôn mê, hôn thụy

лета́тельн||ый *прил.* (để) bay; ~ аппара́т thiết bị bay, khí cụ bay; ~ая перепóнка *зоол.* màng dạng cánh

лета́ть *несов.* 1. bay; (*на самолёте*) đi (đáp) máy bay, bay; ~ над мóрем bay trên biển; 2. *перен.* (*легко двигаться*) bay, vút nhanh, lướt nhanh, lướt nhẹ; (*быстро, торопливо двигаться*) chạy vội, đi hối hả, đi nhanh; 3. *разг.* (*падать*) ngã, rơi xuống

лета́ющ||ий *прил.* bay; ✧ ~ая крéпость pháo đài bay; ~ая тарéлка đĩa bay

лет||е́ть *несов.* 1. bay, lượn; (*на самолёте*) đi (đáp) máy bay, bay; 2. *перен.* (*мчаться*) vút (vụt, phóng) nhanh; ~ стрелóй phóng nhanh như tên bắn; ~ на всех парáх vút (vụt, phóng) nhanh, chạy hết tốc lực; 3. *перен.* (*быстро проходить — о времени*) trôi (qua) nhanh; врéмя ~и́т thời gian trôi (qua) nhanh; bóng câu qua cửa sổ (*поэт.*)

ле́тн||ий *прил.* (thuộc về) mùa hè, mùa hạ; ~ее врéмя mùa hè, mùa hạ; ~ день ngày hè; Ле́тняя Олимпиа́да Olympic (Thế vận hội) mùa Hè

лётн||ый *прил.* (thuộc về) bay; (*авиационный*) (thuộc về) hàng không, phi công; ~ая погóда thời tiết bay được, thời tiết tốt; ~ костю́м quần áo phi công, bộ đồ bay; ~ая шкóла trường phi công; ~ состáв phi hành đoàn; ~ое пóле *ав.* trường bay, phi trường

ле́то *с.* (mùa) hè, hạ; ✧ ско́лько лет, ско́лько зим! lâu lắm rồi chúng ta mới lại gặp nhau!

лето́к *м.* (*в улье*) lỗ ong bay

ле́том *нареч.* (về, vào) mùa hè, mùa hạ, tiết hè, tiết hạ

летописа́ние *с.* (sự) chép sử biên niên

летопи́сец *м.* nhà biên sử, người chép sử; sử quan (*ист.*)

летопи́сный *прил.* (thuộc về) biên niên sử, sử biên niên, niên giám

ле́топись *ж.* biên niên sử, sử biên niên, niên giám

летосчисле́ние *с.* lịch pháp, (cách, quy tắc) tính niên đại, xác định niên đại

лету́н *м. разг.* 1. con vật bay, người bay; 2. *перен.* người hay thay đổi chỗ làm việc

лету́честь *ж. хим.* (tính, độ) bay hơi

лету́ч||ий *прил.* 1. bay, bay được; *перен.* lưu động; ~ отря́д đội lưu động; 2. *хим.* dễ bay hơi, mau bay; 3. (*кратковременный*) chớp nhoáng, rất nhanh, vùn vụt, thoáng qua; ~ ми́тинг mit-tinh chớp nhoáng; ✧ ~ая мышь а) *зоол.* (con) dơi (*Microchiroptera*); б) (*фонарь*) đèn bão; ~ая ры́ба *зоол.* cá chuồn (*Exocoetidae*); ~ ревмати́зм bệnh tê thấp mau bay (chóng khỏi)

лету́чка *ж. разг.* 1. (*печатный листок*) tờ bướm, bươm bướm, truyền đơn, tờ rơi; 2. (*собрание*) hội ý, hội ý hội báo, họp chớp nhoáng

лётчик *м.* phi công, người lái máy bay; ~-испыта́тель phi công thử máy bay; ~-истреби́тель phi công khu trục, người lái máy bay tiêm kích; ~-космона́вт phi công vũ trụ; ~-наблюда́тель phi công quan trắc (quan sát)

лётчица *ж.* nữ phi công

ле́чащий *прил.*: ~ врач bác sĩ điều trị (chữa bệnh); он мой ~ врач ông này là bác sĩ chữa bệnh cho tôi

лечёбница *ж.* bệnh viện, bệnh viện chuyên trị

лечёбн||ый *прил.* (*врачебный*) (thuộc về) điều trị, chữa bệnh; (*целебный*) (để) chữa bệnh, làm thuốc; ~ое заведе́ние cơ sở điều trị (chữa bệnh); ~ые тра́вы cây thuốc, dược thảo; ~ая физкульту́ра thể dục chữa bệnh, liệu pháp thể dục

лече́ние *с.* liệu pháp, (sự, phép) điều trị, chữa bệnh, trị liệu; ~ сном liệu pháp thôi miên; магни́тное ~ liệu pháp từ lực

лечи́ть *несов.* (*В* от *Р*) chữa bệnh, điều trị, chữa; кто вас ле́чит? ai chữa cho anh?; ~ туберкулёз chữa bệnh lao

лечи́ться *несов.* chữa bệnh, điều trị, chữa; он ле́чится у знамени́того врача́ ông ta điều trị (chữa bệnh, chữa) ở một bác sĩ nổi tiếng; у кого́ вы ле́читесь? anh chữa (điều trị, chữa bệnh) ở bác sĩ nào?

лечь *сов. см.* ложи́ться

ле́ший *м. фольк.* quỷ, tinh, yêu (*trong rừng*)

лещ *м. зоол.* cá mè, cá vền (*Abramis brama*)

ле́я *ж. см.* лей

лжедемокра́тия *ж.* (chế độ) dân chủ giả hiệu, dân chủ bánh vẽ, dân chủ cuội

лженау́ка *ж.* khoa học giả hiệu (rởm, dởm), ngụy khoa học

лженау́чный *прил.* giả (ngụy) khoa học, khoa học giả hiệu (rởm, dởm)

лжеприся́га *ж.* lời thề giả dối

лжесвиде́тель д. kẻ làm chứng gian, nhân chứng gian dối

лжесвиде́тельство *с.* (sự) làm chứng gian

лжеуче́ние *с.* học thuyết giả hiệu, ngụy thuyết

лжеучёный *м.* nhà khoa học giả hiệu

лжец *м.* kẻ nói dối (nói láo, điêu ngoa, dối trá); cuội đất (*разг.*)

лжи́во *нареч.* (một cách) gian dối, dối trá, điêu ngoa, giả dối

лжи́вость *ж.* (tính) gian dối, dối trá, điêu ngoa, điêu toa, giả dối

лжи́в||ый *прил.* hay nói dối (nói láo), gian dối, dối trá, điêu ngoa, điêu toa, lừa dối, giả dối; ~ые ре́чи lời nói dối, lời lẽ gian dối

ли, ль 1. *частица вопр.* không, chăng, phỏng, phải không, hay không, hay chưa; нра́вится ли вам э́то? anh có thích cái đó không (hay không)?; возмо́жно ли э́то? lẽ nào như thế chăng?; а ве́рно ли э́то? đúng thế phỏng?, đúng như thế phải không?, có đúng như thế không (không nhỉ)?; плати́л ли он? nó đã trả tiền chưa (hay chưa, không, hay không)?; 2. *союз.* chưa, không; посмотри́, пришёл ли он cậu hãy xem nó đã đến chưa (nó có đến không); я не зна́ю, пришёл ли он tôi không biết nó đã đến chưa (nó có đến không); 3. *союз*: ли... ли, ли... и́ли hay không, hay, hoặc là... hoặc là..., hoặc giả... hoặc giả..; вы́держишь ли ты экза́мен и́ли нет, бу́дет зави́сеть от твои́х стара́ний cậu thi đỗ hay không thì còn tùy ở sự cố gắng của cậu; сего́дня ли, за́втра ли hôm nay hay ngày mai, hoặc là hôm nay hoặc là ngày mai; э́тот ли, тот ли hoặc là người này hoặc là người kia, hoặc là cái này hoặc là cái kia; э́тот ли, тот ли — всё равно́ cái nào cũng được, người nào cũng được, người/cái này hay người/cái kia cũng được

лиа́на *ж.* cây dây leo, cây leo

либера́л *м.* người theo chủ nghĩa liberal (tự do); (*член партии либералов*) đảng viên liberal (đảng tự do); *мн.*: ~ы phái liberal (tự do)

либерализа́ция *ж.* (sự) tự do hoá, tháo khoán, cởi trói, cho dễ dàng hơn; ~ торго́вли tự do hoá thương mại, cho thương mại (sự buôn bán) được dễ dàng hơn; ~ цен tháo khoán giá cả

либерали́зм *м.* 1. (*течение*) (chủ nghĩa, tư tưởng) liberal, tự do; 2. (*попустительство*) (thái độ) quá dễ dãi, quá khoan nhượng, quá rộng rãi

либерализова́ть *несов. и сов.* (*В*) tự do hoá, tháo khoán, cởi trói, cho dễ dàng hơn

либера́льничать *несов. разг.* (tỏ ra) quá liberal, quá dễ dãi, quá khoan nhượng, quá rộng rãi

либера́льно-демократи́ческ||ий *прил.*: ~ая па́ртия đảng dân chủ tự do

либера́льность *ж.* (*попустительство*) (tính) quá liberal, quá dễ dãi, quá khoan nhượng, quá rộng rãi

либера́льный *прил.* 1. liberal, tự do chủ nghĩa; 2. (*допускающий попустительство*) quá dễ dãi, quá khoan nhượng, quá rộng rãi

либи́до *с. мед.* dục tình, lửa dục

ли́бо *союз* hay là, hoặc là, hoặc giả; ~..., ~... hoặc là..., hoặc là...; hoặc giả..., hoặc giả...; ~ я, ~ ты, но кто́-то из нас до́лжен пойти́ hoặc là tôi, hoặc là anh, nhưng trong hai chúng ta phải có người đi

либретти́ст *ж.* người viết kịch bản ca kịch

либре́тто *с. нескл.* 1. (*текст оперы*) kịch bản ca kịch; 2. (*изложение оперы*) (bản) lược thuật vở ca kịch, tóm tắt kịch bản

ли́вень *м.* mưa rào

ли́вер I *м. кул.* (bộ) lòng, lòng chay

ли́вер II *м. тех.* ống siphon, ống cong

ли́верн||ый *прил. кул.* (thuộc về) lòng; (*сделанный из ливера*) (bằng) lòng; ~ая колбаса́ giò lòng

ливмя́ *нареч. разг.*: дождь ~ льёт mưa như cầm chĩnh đổ, mưa như trút; слёзы ~ льют nước mắt như mưa, khóc như mưa, nước mắt đầm đìa

ли́внев||ый *прил.* (thuộc về) mưa rào; ~ые дожди́ mưa rào; ~ые во́ды nước mưa rào

ливре́я *ж.* sắc phục, đồng phục, quần áo dấu (*của nhân viên phục vụ*)

ли́га *ж.* 1. hội, đồng minh, liên minh, liên đoàn; Ли́га на́ций *ист.* Hội Quốc Liên; 2. *спорт.* league, ligue, liga; вы́сшая ~ league (ligue, liga) các đội bóng thượng hạng; ~ чемпио́нов Champions league, league các đội bóng vô địch

лигату́ра *ж.* 1. (*примесь*) hợp kim; 2. *лингв.* chữ ghép, chữ dính, nét nối chữ; 3. *мед.* chỉ thắt, chỉ buộc (*huyết quản*)

лигни́н *м. хим.* lignin

лигни́т *м. горн.* lignit, than non, than nâu

ли́дер *м.* 1. thủ lĩnh, thủ lãnh, lãnh tụ, người lãnh đạo; 2. *спорт.* người dẫn đầu; người chiếm giải nhất

ли́дерство *с.* 1. (địa vị, vai trò) thủ lĩnh, lãnh tụ, chỉ huy; 2. *спорт.* (địa vị) đứng đầu, dẫn đầu; giải nhất

лиди́ровать *несов. и сов.* đứng đầu, dẫn đầu, chiếm giải nhất

лиза́ть, лизну́ть (*В*) liếm; ✧ ~ пя́тки кому́-л. liếm gót (liếm gót giầy, quỵ luỵ, bợ đỡ) ai

лиза́ться *несов.* 1. (tự) liếm mình; соба́ка ли́жется con chó liếm lông (*của nó*); 2. (*лизать друг друга*) liếm nhau

ли́зинг *м. эк.* leasing, (sự) cho thuê (*dài hạn máy móc và thiết bị*)

ли́зингов||ый *прил.*: ~ая компа́ния công ty leasing, công ty cho thuê (*máy móc và thiết bị*)

лизну́ть *сов. см.* лиза́ть

лизоблю́д *м. разг. пренебр.* thằng nịnh

лизоблю́дничать *несов. разг. пренебр.* nịnh, nịnh bợ, nịnh hót, liếm gót

лизоблю́дство *с. разг. пренебр.* (thói) nịnh bợ, nịnh hót

лизо́л *м. фарм.* lysol, xà phòng cresoli

лик I *м.* 1. dung nhan, mặt; (*на иконах*) ảnh thánh; 2. *перен.* vẻ ngoài, bộ mặt, diện mạo, dung mạo; ~ луны́ mặt (vầng) trăng

лик II *м. уст.* (*сонм, собрание*) hội thánh; причи́слить кого́-л. к ~у святы́х liệt ai vào hàng thánh, phong thánh cho ai

ликбе́з *м.* (sự) thanh toán nạn mù chữ

ликвида́нт *м. эк.* người đòi công ty thanh lý (giải thể)

ликвида́т *м. эк.* người phải thanh lý (giải thể) công ty

ликвида́тор *м.* 1. người thanh toán; 2. *полит. ист.* người theo phải thủ tiêu; 3. (*последствий аварии*) người thanh toán (xoá bỏ) hậu quả sự cố; чернобы́льские ~ы những người thanh toán hậu quả sự cố Chernobyl (Chernobưm) (*26.04.1986*)

ликвида́торство *с. ист. полит.* trào lưu (phái, chủ nghĩa) thủ tiêu

ликвидацио́нн||ый *прил.* (thuộc về) thanh lý, giải thể, giải tán, đóng cửa; ~ая коми́ссия uỷ ban thanh lý (giải thể)

ликвида́ция *ж.* 1. (*прекращение деятельности*) (sự) thanh lý, giải thể, giải tán, đóng cửa; ~ о́бщества *эк.* thanh lý (giải thể) công ty; 2. (*уничтожение*) (sự) thanh toán, bãi bỏ, xoá bỏ, thủ tiêu, tiêu diệt

ликвиди́ровать *несов. и сов.* (*В*) thanh lý, giải thể, giải tán, đóng cửa; (*уничтожать*) thanh toán, bãi bỏ, xoá bỏ, thủ tiêu, tiêu diệt, bài trừ, diệt; ~ задо́лженность а) (*покрыть долг*) thanh toán nợ nần; б) (*аннулировать долги*) xoá nợ; ~ негра́мотность thanh toán nạn mù chữ, xoá nạn mù chữ, diệt dốt; ~ отстава́ние в рабо́те thanh toán tình trạng chậm tiến trong công tác; ~ очаг войны́ dập tắt lò lửa chiến tranh

ликвиди́роваться *несов. и сов.* (bị) thanh lý, giải thể, giải tán, đóng cửa; (*уничтожаться*) (bị) thanh toán, bãi bỏ, xoá bỏ, thủ tiêu, tiêu diệt

ликви́дность *ж. торг.* (khả năng) thanh toán, tiền mặt; ~ ба́нка khả năng thanh toán của ngân hàng

ликви́дн||ый *прил. торг.* dễ thanh toán, dễ chuyển sang tiền mặt; ~ые акти́вы tài sản dễ thanh toán (*chủ yếu là chứng khoán, các tài khoản...*); ~ые сре́дства tiền để thanh toán

ликёр *м.* liqueur, rượu ngọt, rượu mùi

ликова́ни||е *с.* (sự, niềm, nỗi) hân hoan, hoan hỉ, vui mừng, vui sướng; кри́ки ~я (những) tiếng reo vui, tiếng hò reo hân hoan

ликова́ть *несов.* hân hoan, hoan hỉ, vui mừng, vui sướng

ликопо́дий *м.* 1. *бот.* (cây) thạch tùng (*Lecopodium*); 2. *фарм.* licopodium

ли́ктор *м. ист.* cảnh lại, cảnh vệ, người hầu cận

лику́ющий *прил.* hân hoan, hoan hỉ, vui mừng, vui sướng

лиле́йные *мн. бот.* họ Hành tỏi (*Liliaceae*)

лилипу́т *м.* người lùn, người chim chích; (*о предмете*) vật tí hon (nhỏ xíu); (*о малозначительной личности*) kẻ nhỏ mọn, tiểu nhân; слова́рь-~ (cuốn) từ điển tí hon

ли́лия *ж.* (*растение*) (cây) huệ, huệ tây, loa kèn, bách hợp (*Lilium*); (*цветок*) (hoa) huệ, huệ tây, loa kèn, bách hợp; водяна́я ~ (cây) hoa súng, bông súng (*Nymphaea alba*); морска́я ~ *зоол.* hải quỳ, huệ biển (*Crinoidea*)

лилова́тый *прил.* phơn phớt tím nhạt, màu hoa cà

лило́вый *прил.* tím nhạt, màu hoa cà

лима́н *м.* vũng cửa sông

лимб *м. тех.* bàn độ, vành (đĩa) chia độ

лими́т *м.* giới hạn, hạn độ, hạn mức, hạn số, hạn ngạch, mức; вы́йти из ~а vượt quá giới hạn (hạn độ, hạn mức); вне ~а ngoại hạn, ngoài hạn số, quá mức

лимити́рованный *прил.*: ~ чек *фин., торг.* séc hữu hạn

лимити́ровать *несов. и сов.* (*В*) giới hạn, hạn mức, hạn chế, hạn định, chế hạn

лимно́лог *м.* nhà hồ học, chuyên viên về hồ

лимнологи́ческий *прил.* (thuộc về) hồ học

лимноло́гия *ж.* hồ học

лимо́н *м.* 1. (*дерево*) (cây) chanh (*Citrus lemon*); 2. (*плод*) (quả, trái) chanh; 3. *жарг.* một triệu rúp; ✧ как вы́жатый ~ kiệt sức, tài tận, như chanh vắt kiệt

лимона́д *м.* nước chanh, limonat

лимо́нка *ж.* 1. (*сорт груш*) lê quả tròn, lê tròn; 2. *разг.* (*ручная граната*) quả lựu đạn

лимо́нник *м. бот.* 1. (cây) ngũ vị, ngũ vị tử (*Schisandra*); 2. (*ягоды*) (trái, quả) ngũ vị, ngũ vị tử

лимо́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) chanh; 2. (*цвета лимона*) vàng chanh, vàng tươi, vàng chói; ✧ ~ая кислота́ *хим.* acid citric, acid citron

лимузи́н *м.* ôtô hòm, ôtô du lịch, xe con

ли́мфа *ж. физиол.* bạch huyết, limpha

лимфати́ческ||ий *прил. физиол.* (thuộc về) bạch huyết; ~ая железа́ bạch hạch, tuyến bạch huyết; ~ая систе́ма hệ bạch huyết; ~ие сосу́ды bạch mạch, mạch bạch huyết

лимфоци́ты *мн.* (*ед.* лимфоци́т *м.*) tế bào limphô

лингафо́н *м.* máy ghi âm (*ghi bài học ngôn ngữ*)

лингафо́нный *прил.*: ~ кабине́т phòng tập phát âm (*có máy ghi âm*)

лингви́ст *м.* nhà ngôn ngữ học

лингви́стика *ж.* ngôn ngữ học

лингвисти́ческий *прил.* (thuộc về) ngôn ngữ học; ~ те́рмин thuật ngữ ngôn ngữ học

лине́йк||а *ж.* 1. (*линия*) hàng, đường kẻ; писа́ть по ~ам viết theo hàng (đường kẻ); тетра́дь в косу́ю ~у vở kẻ xiên; 2. (*чертёжная*) thước kẻ, thước bẹt, thước; 3. (*строй*) hàng, hàng dọc, hàng rào danh dự; выстра́иваться в ~у xếp hàng dọc (hàng rào danh dự); 4. (*сбор*) (sự, cuộc) tập hợp, tập họp, tập họp hàng dọc; вечёрняя ~ tập hợp (tập họp) buổi tối; торже́ственная ~ tập hợp (tập họp) trọng thể; 5. *полигр.* đường philê, đường chỉ, vạch dài

лине́йность *ж. мат., филос.* tuyến tính

лине́йн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đường, tuyến, vạch; 2. *мат.* tuyến tính; 3. *в знач. сущ. м. воен.* tiêu binh; ✧ ~ые ме́ры (các) đơn vị đo chiều dài, độ đo chiều dài; ~ая связь thông tin liên lạc hữu tuyến; ~ кора́бль *см.* линко́р; ~ое су́дно *торг.* tàu chợ; ~ ускори́тель *тех.* máy tăng tốc thẳng

ли́нза *ж.* 1. thấu kính; вы́пуклая ~ thấu kính lồi; во́гнутая ~ thấu kính lõm; 2.: ~ гла́за thuỷ tinh thể, nhân mắt

ли́ни||я *ж.* 1. (*черта*) đường, tuyến, vạch, đường (vạch) kẻ, nét vạch; паралле́льная ~ đường song song (song hành); ~ электропереда́чи đường dây tải điện; ~ прице́ливания *воен.* đường ngắm; ~ огня́ *воен.* hoả tuyến, tuyến lửa; ~ фро́нта trận tuyến; ~ оборо́ны tuyến phòng ngự;

разграничи́тельная ~ *воен.* giới tuyến, tuyến phân chia giới hạn; ~ ста́рта *спорт.* vạch xuất phát; ~ фи́ниша *спорт.* vạch đích; ~ пода́чи (*в теннисе*) vạch phát bóng; ~ воро́т *спорт.* vạch cầu môn; 2. (*ряд*) hàng, dãy, dòng, hàng lối; стро́иться в одну́ ~ю xếp thành hàng dọc, đứng nối đuôi nhau; 3. (*путь сообщения*) đường, tuyến, đường giao thông; ~ желе́зной доро́ги đường (tuyến) xe lửa; возду́шная ~ a) tuyến (đường) hàng không; б) *эл.* đường dây trên không; 4. (*ряд предков, потомков*) hệ, họ, dòng, dòng họ, bên; родство́ по отцо́вской ~и bà con họ nội, bà con bên cha (bên nội); же́нская ~ họ gái, dòng nữ, nữ hệ; ро́дственники по прямо́й ~и bà con trực hệ; 5. *перен.* đường lối, lộ tuyến, lối, cách, chủ trương; генера́льная ~ па́ртии đường lối chung (tổng lộ tuyến) của đảng; ~ поведе́ния lối xử sự, cách cư xử, tư cách, thái độ; 6. *разг.* (*жизненный путь*) đường đời, đời; ✧ вести́, проводи́ть свою́ ~ю kiên trì làm theo cách của mình; пойти́ по~и наиме́ньшего сопротивле́ния chọn cách giải quyết dễ nhất, theo con đường ít trở ngại nhất

линко́р *м.* (лине́йный кора́бль) tàu thiết giáp, thiết giáp hạm, tàu chủ lực, chủ lực hạm

линова́льн||ый *прил.* (để) kẻ hàng, kẻ dòng, kẻ đường, kẻ

линова́ние *с.* (sự) kẻ hàng, kẻ dòng, kẻ đường, kẻ

лино́ван||ый *прил.* (đã) kẻ hàng, kẻ dòng, kẻ đường, kẻ; ~ая бума́га giấy kẻ (kẻ sẵn, kẻ hàng)

линова́ть, налинова́ть (*В*) kẻ hàng, kẻ dòng, kẻ đường, kẻ

лино́леум *м.* linoleum, tấm nhựa lót sàn

линоти́п *м. полигр.* linotip, máy linô, máy đúc chữ

линоти́пный *прил.*: ~ шрифт chữ linotip, chữ đúc

линч *м.*: суд Ли́нча toà án kiểu Lynch (*ở Mỹ hồi trước*)

линчева́ние *с.* (sự) hành hình kiểu Lynch (*ở Mỹ hồi trước*)

линчева́ть *несов. и сов.* (*В*) hành hình kiểu Lynch (*ở Mỹ hồi trước*)

линь I *м. зоол.* cá hanh, cá tinca (*Tinca tinca*)

линь II *м. мор.* dây, thừng, chão (*để buộc tàu, thuyền*)

ли́нька *ж.* (sự) thay lông

линю́ч||ий *прил. разг.* dễ bạc màu, chóng phai màu (nhạt màu); ~ая мате́рия vải chóng phai màu (dễ bạc màu)

линя́лый *прил. разг.* 1. (*выцветший*) bạc (phai, nhạt) màu; 2. (*вылинявший*) (đã) thay lông

линя́ть, вы́линять, полинять 1. (*терять окраску*) bạc (phai, nhạt) màu; 2. *сов.* вы́линять (*о животных, птицах*) thay lông

ли́па I *ж.* (cây) gia, đoạn (*Tilia*)

ли́па II *ж. ирон.* (*ложные сведения*) tin (điều) thất thiệt; (*о чём-л. фальшивом, поддельном*) (đồ, vật, thứ) giả, giả mạo, rởm, dởm; сообщи́ть ~у báo (đưa) tin thất thiệt; изгото́вить ~у làm đồ giả (đồ rởm, đồ dởm, đồ đểu)

ли́пиды *мн.* (*ед.* липи́д *м.*) *биол.* lipit, chất béo

ли́пк||а *ж.*: обобра́ть, ободра́ть как ~у tước (cướp, lột) sạch

ли́пкий *прил.* dính, láp nháp, nhơm nhớp, nhớp nháp; ~ пла́стырь băng dính

ли́пкость *ж.* (độ) dính, bám

ли́пнуть *несов.* (к *Д*) 1. dính, bám, dán vào; 2. *перен. разг.* bám, bấu, bíu, bấu víu, xoắn xuýt; ~ к кому́-л. bám (bấu, bấu víu) vào ai, xoắn xuýt ai

ли́повый I *прил.* (thuộc về) cây gia, cây đoạn; ✧ ~ цвет hoa gia sấy khô

ли́повый II *прил. разг.* giả, rởm, dởm, dỏm, giả tạo, giả dối, giả mạo

липо́ма *ж.* bướu (u) mỡ

липоса́кция *ж. мед.* (sự, liệu pháp) hút mỡ (*phương pháp của thuật mỹ dung*)

липу́чий *прил. разг.* dính

липу́чка *ж. разг.* 1. (*от мух*) giấy dính bắt ruồi; 2. (*липкая ткань*) vải (quai) dính

ли́ра I *ж. муз.* đàn lyra, ly cầm, đàn thất huyền; ✧ созве́здие Ли́ры chòm sao Thiên cầm (*Lyra*); пти́ца-~ *см.* лирохво́ст

ли́ра II *ж.* (*монета*) (đồng) lira; lire, lia (*мн.*) (*đơn vị tiền tệ của Italia và Turkey*)

лири́зм *м.* (tính chất) trữ tình

ли́рик *м.* nhà thơ trữ tình

ли́рик||а *ж.* 1. (tính chất) trữ tình; 2. (*стихи*) thơ trữ tình; 3. *разг.* (*чувствительность*) (tính) đa cảm, đa tình, dễ cảm, dễ xúc động; пуска́ться в ~у thể hiện tính đa cảm (đa tình)

ли́рико-драмати́ческий *прил.* (thuộc về) trữ tình-bi kịch

ли́рико-эпи́ческий *прил.* (thuộc về) trữ tình-sử thi

лири́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) trữ tình; ~ поэ́т nhà thơ trữ tình; ~ая про́за văn xuôi trữ tình; ~ая траге́дия bi kịch trữ tình; 2. (*проникнутый лиризмом*) trữ tình; 3. (*чувствительный*) đa cảm, đa tình, dễ cảm, dễ xúc động, dễ xúc cảm; ✧ ~ое отступле́ние phần trữ tình ra ngoài đề (*của tiểu thuyết, truyện, thơ, v.v...*)

лири́чность *ж.* (tính chất) trữ tình

ли́рник *м. этн.* người hát tự đệm đàn lyra

лирохво́ст *м. биол.* (chim) thiên cầm (*Menura*)

лиса́ *ж. см.* лиси́ца; ста́рая ~ *ирон.* cáo già, bợm già

лисёнок *м.* cáo con

ли́сий *прил.* (thuộc về) cáo; (*из меха лисы*) (bằng) bộ lông cáo; ~ след dấu chân cáo; ли́сья шу́ба áo măngtô lông cáo

лиси́ца *ж.* 1. cáo, hồ, hồ ly (*Vulpes*); 2. (*мех*) bộ lông cáo; 3. *перен.* cáo già, bợm già

лиси́чка *ж.* 1. *см.* лиси́ца; 2. (*гриб*) nấm mồng gà vàng (*Cantharellus cibarius*)

лист *м.* 1. (*мн.* ли́стья *и* листы́) (*растения*) (ngọn, chiếc) lá, lá cây; ча́йный ~ lá chè; шо́рох ~ьев tiếng rì rào của lá, tiếng lá reo vi vu; 2. (*мн.* листы́) (*бумаги*) tờ giấy, tờ; (*металла и т. п.*) tấm, lá, phiến; фане́рный ~ tấm gỗ dán; желе́зный ~ tấm tôn; 3. (*мн.* листы́) (*документ*) giấy, bằng; похва́льный ~ giấy (bằng) khen; 4. (*мн.* листы́) (*единица исчисления объема книги*) tờ in, khuôn in (*đơn vị tính khối lượng sách, bằng 16 trang in*); свёрстанные ~ы́ tờ đã lên khuôn; ✧ а́вторский ~ tờ tác giả (*đơn vị tính nhuận bút bằng 40000 con chữ in*); игра́ть с ~á diễn cương; петь, чита́ть с ~á đọc (ngâm, hát) cương, đọc (ngâm, hát) không tập trước; дрожа́ть как оси́новый ~ ≅ run như cầy sấy (*погов.*)

листа́ж *м. полигр.* số lượng tờ in

листа́ть *несов.* (*В*) *разг.* lật (sang) trang, giở, dở

листва́ *ж. собир.* lá cây, bộ lá

ли́ственница *ж.* (cây) lạc diệp tùng, tùng lá rụng (*Larix*)

ли́ственный *прил.* (có) lá, lá bản, lá rộng; ~ лес rừng cây lá bản

ли́стик *м.* lá con, lá chét

листо́вка *ж.* (tờ) truyền đơn, bươm bướm, bướm; tờ rơi (*разг.*)

листов||о́й *прил.* (thành) lá, tấm, phiến; ~ табак thuốc lá (*nguyên ngọn*); ~óe зóлото vàng lá, vàng diệp; ~óe желéзо tôn, sắt tấm; ~áя сталь thép tấm, thép lá

листо́к *м.* 1. (*растения*) lá con; 2. (*бумаги*) tờ giấy nhỏ, mẩu giấy; (*бланк*) giấy mẫu; ✧ боевóй ~ báo tường, bích báo, báo liếp (*trong quân đội*); ~ нетрудоспособности, больни́чный ~ (giấy) chứng chỉ mất sức lao động, chứng nhận bị ốm

листопа́д *м.* (sự) rụng lá; (*время*) (mùa) lá rụng

листопрока́тный *прил.*: ~ завóд nhà máy cán tôn (cán tấm)

лита́вры *мн.* (*ед.* лита́вра *ж.*). trống tang đồng (định âm)

литéйная *ж.* xưởng đúc

литéйный *прил.* (thuộc về) đúc; ~ цех phân xưởng đúc; ~ двор sân đúc (ra gang)

литéйщик *м.* thợ đúc

ли́тер *м. ж.-д. разг.* thẻ đi tàu miễn phí

ли́тера *ж.* 1. *полигр.* chữ, chữ chì, đầu mô; 2. *уст.* (*буква*) chữ

литера́тор *м*, nhà văn học; (*писатель*) nhà văn, văn sĩ

литерату́ра *ж.* 1. văn học, văn chương; худóжественная ~ văn nghệ; современная ~ văn học (văn chương) hiện đại; 2. (*совокупность произведений*) văn phẩm, xuất bản phẩm, sách báo, sách; популя́рная ~ sách phổ thông; техни́ческая ~ sách báo kỹ thuật

литерату́рно-худóжественный *прил.* (thuộc về) văn nghệ; ~ сбóрник hợp tuyển văn nghệ

литерату́рн||ый *прил.* (thuộc về) văn học, văn chương; ~ вéчер cuộc họp bạn (tối vui) văn học; ~oe наслéдство di sản văn học, di cảo; ~ая передáча (*по радио*) chương trình phát thanh văn học; ~ язы́к ngôn ngữ văn học (tiêu chuẩn)

литературове́д *м.* nhà nghiên cứu văn học, nhà văn học sử; (*критик*) nhà phê bình văn học

литературове́дение *с.* (môn) nghiên cứu văn học, văn học sử; (*критика*) (môn) phê bình văn học

литературове́дческий *прил.* (thuộc về) nghiên cứu văn học, văn học sử; phê bình văn học (*ср.* литературове́дение)

ли́терный I *прил.* (*обозначенный буквой*) có ghi chữ; ~ вагóн toa đặc biệt

ли́терный II *прил. ж.-д. разг.* (thuộc về) thẻ đi tàu miễn phí; ~ билéт vé miễn phí

ли́тий *м. хим.* lithium, lithi

литова́ть *несов. и сов. ист.* (*В*) cho phép xuất bản

литóв||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Lithuania (Litva)

литóвский *прил.* (thuộc về) Lithuania, Litva

литóграф *м.* thợ in lito (in thạch bản)

литографи́ровать *несов. и сов.* (*В*) in lito, in đá, in thạch bản

литогра́фия *ж.* 1. (*печатание*) (sự) in lito, in đá, in thạch bản, thạch ấn; 2. (*оттиск*) bản in lito (in đá), thạch bản; (*рисунок*) (bức) tranh lito, tranh thạch bản; 3. (*предприятие*) xưởng in lito (in thạch bản)

литогра́фский *прил.* (thuộc về) in lito, in đá, in thạch bản

лит||óй *прил.* (bằng cách) đúc; ~ы́е изделия sản phẩm đúc, đồ đúc; ~óe желéзо sắt đúc

литосфе́ра *ж. геол.* thạch quyển, quyển đá

литр *м.* lít

литра́ж *м.* dung tích (*đo bằng lít*)

литро́в||ый *прил.* (chứa) một lít; ~ая буты́лка chai một lít, chai lít

литургия́ *ж. церк.* thánh lễ, lễ trọng

лить *несов.* 1. (*В*) rót, đổ; ~ вóду в стакáн rót nước vào cốc; 2. *перен.* (*испускать — звук, свет, запах*) hắt, toả, toả ra; лáмпа льёт свет đèn toả ánh sáng; 3. (*течь*) chảy, tuôn chảy, trút, đổ, tuôn; водá льёт из крáна nước từ vòi tuôn (chảy) ra; дождь льёт как из ведрá mưa như cầm chĩnh đổ, mưa trút xuống như xối; с негó пот льёт грáдом nó đổ (chảy, vã, toát) mồ hôi như tắm; 4. (*В*) *тех.* đúc; ✧ ~ слёзы nước mắt lã chã khôn cầm; ~ вóду на мéльницу врагá ≅ nối giáo cho giặc; vạch đường cho hươu chạy (*погов.*)

литьё *с.* 1. *тех.* (sự) đúc; 2. *собир.* (*изделия*) đồ (vật) đúc

ли́ться *несов.* 1. (*течь*) chảy, tuôn chảy, trút, đổ, tuôn; 2. *перен.* (*о свете, запахе*) hắt ra, toả ra; (*о звуках*) phát ra, vang lên; 3. (*о речи, слоге*) trôi chảy, lưu loát; егó речь лилáсь плáвно anh ta ăn nói trôi chảy (lưu loát)

лиф *м.* áo nịt, coócxê

лифт *м.* thang máy, thang điện

лифтёр *м.*, **~ша** *ж. разг.* người điều khiển thang máy (thang điện)

ли́фчик *ж.* (*женский*) xuchiêng, nịt vú, yếm; (*детский*) yếm nịt, nịt

лиха́ч *м.* 1. (*храбрый человек*) người táo bạo (ngang tàng, gan dạ, can đảm); 2. (*шофёр*) người lái bạt mạng, tay lái ẩu

лиха́чески *нареч.* (một cách) táo bạo, ngang tàng; bạt mạng, ẩu (*ср.* лиха́ч)

лиха́ческий *прил.* táo bạo, ngang tàng, gan dạ, can đảm, hiên ngang; bạt mạng, ẩu (*ср.* лиха́ч)

лиха́чество *с.* (sự, tính) táo bạo, ngang tàng; lái bạt mạng, lái ẩu (*ср.* лиха́ч)

лихв||а́ *ж.*: с ~óй thừa thãi, dư dật, rộng rãi

ли́х||о I *с. разг.* (nỗi, điều) đắng cay, tân khổ, tai hoạ, bất hạnh; хвати́ть ~a nếm đủ mùi tân khổ, chịu nhiều nỗi đắng cay; узна́ть, почём фунт ~a nếm trải những đắng cay của cuộc đời; не поминáйте ~ом! có điều gì xin bỏ quá cho!, xin bỏ quá cho những điều sơ suất! (*nói khi chia tay*)

ли́хо II *нареч.* 1. (*смело*) (một cách) táo bạo, ngang tàng, can đảm, gan dạ, hiên ngang; 2. (*быстро*) (một cách) nhanh chóng, nhanh nhẹn, lanh lẹn; 3. (*бойко*) (một cách) linh lợi, hoạt bát; 4. (*ловко*) (một cách) khéo léo

лихоймец *м. уст.* kẻ ăn của đút (ăn hối lộ), mọt dân, sâu mọt

лихоймство *с. тк. ед. уст.* (thói, tệ) ăn của đút, ăn hối lộ, bóp nặn, tham nhũng

лих||о́й 1 *прил. разг.* (*плохой*) xấu, xấu xa; (*тяжёлый*) khó khăn, gian nan, vất vả, đắng cay; ✧ ~á бедá начáло ≅ vạn sự khởi đầu nan (*погов.*)

лихо́й II *прил. разг.* 1. (*смелый*) táo bạo, ngang tàng, can đảm, gan dạ, hiên ngang, dũng mãnh; 2. (*быстрый*) nhanh chóng, nhanh nhẹn, lanh lẹn; 3. (*бойкий*) linh lợi, hoạt bát; 4. (*ловкий*) khéo léo, khôn khéo

лихоле́тье *с. уст.* (thời buổi, thời) loạn lạc, gian truân

лихора́д||ить *несов.* (*чувствовать озноб*) ớn mình, ớn lạnh, gấy sốt, gây gấy; (*температурить*) lên cơn sốt, váng mình sốt mẩy; меня́ ~ит tôi bị sốt, tôi lên cơn sốt

лихора́дк||а *ж.* 1. (cơn) sốt; (*с жаром*) (cơn) sốt nóng; (*с ознобом*) (cơn) sốt rét, sốt run; жёлтая ~ *мед.* bệnh sốt vàng; крапи́вная ~ *мед.* (phong) mày đay; трясти́сь в ~e sốt rét run lẩy bẩy; 2. *перен.* cơn sốt, (sự) đam mê, say mê, náo động, xúc động mạnh;

золота́я ~ cơn sốt vàng; картёжная ~ đam mê bài bạc, máu mê cờ bạc; вое́нная ~ cơn sốt quân sự, (sự) ráo riết vũ trang

лихора́дочно *нареч.* (một cách) vội vã, ráo riết

лихора́дочность *ж.* (tình trạng) bị xúc động mạnh

лихора́дочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) sốt; 2. *перен.* (*нервный*) bị xúc động mạnh, đầu óc căng thẳng; (*чрезмерно торопливый*) vội vã, ráo riết; ~ая поспе́шность vội cuống lên, vội cuống cà kê

ли́хость *ж.* I. (*смелость*) (lòng, tính) táo bạo, ngang tàng, can đảm, gan dạ, hiên ngang, dũng mãnh; 2. (*быстрота*) (sự, tính) nhanh chóng, nhanh nhẹn, lanh lẹn; 3. (*бойкость*) (sự, tính) linh lợi, hoạt bát; 4. (*ловкость*) (sự) khéo léo, khôn khéo

ли́хтер *м. мор.* sà lan, xà lan

лицева́ть *несов.* (*В*) lộn lại (*từ mặt trái ra mặt phải*)

лицев||о́й *прил.* I. (thuộc về) mặt; ~ нерв dây thần kinh mặt; 2. (*наружный*) bên ngoài, ngoài; (*верхний*) bên trên, trên; ~а́я сторона́ матери́и mặt phải của vải; ~а́я сторона́ меда́ли mặt trước của chiếc huy chương; ✧ ~ счёт *фин.* tài khoản cá nhân

лицеде́й *м. уст.* kép, diễn viên

лицеде́йка *ж. уст.* đào, nữ diễn viên

лицеде́йство *с. уст.* 1. tuồng, tuồng hát; 2. *перен.* tấn tuồng, màn kịch, trò hề

лицезре́ть *несов.* (*В*) *ирон.* thấy (nhìn) tận mặt, chiêm ngưỡng dung nhan

лице́ист *м.* học sinh trường lycée (trường trung học)

лице́й *м.* trường lycée (trung học)

лице́йский *прил.* (thuộc về) trường lycée, trường trung học

лицеме́р *м.* kẻ giả dối (đạo đức giả, giả nhân giả nghĩa)

лицеме́рие *с.* (sự, thói) giả dối, giả đạo đức, giả nhân giả nghĩa

лицеме́рить *несов.* giả dối, giả đạo đức, giả nhân giả nghĩa

лицеме́рно *нареч.* (một cách) giả dối, đạo đức giả, giả nhân giả nghĩa

лицеме́рн||ый *прил.* giả dối, đạo đức giả, giả đạo đức, giả nhân giả nghĩa; ~ челове́к người giả dối, kẻ đạo đức giả; ~ая улы́бка nụ cười giả dối, cười giả tạo

лицензиа́р *м. эк.* người cho phép sử dụng sáng chế, người bán sáng chế

лицензиа́т *м. эк.* người được phép sử dụng sáng chế, người mua sáng chế

лицензио́нн||ый *прил.* (thuộc về) licence, giấy phép, giấy phép sử dụng sáng chế; ~ое соглаше́ние hợp đồng mua bán sáng chế; ~ое вознагражде́ние tiền trả cho người bán sáng chế; ~ая торго́вля (sự) mua bán sáng chế; ~ые проду́кции sản phẩm (hàng) được cấp giấy phép

лицензи́рованный *прил.* (có) licence, giấy phép, được phép xuất nhập khẩu; ~ товар hàng được phép xuất nhập khẩu

лицензи́ровать *несов.и сов.* 1. (*выдавать лицензию*) cấp licence (giấy phép); 2. (*получать лицензию*) nhận licence (giấy phép), lĩnh licence (giấy phép)

лице́нзия *ж. эк.* 1. (*на ввоз и вывоз*) giấy phép xuất nhập khẩu; 2. (*на пользование*) licence, giấy phép, môn bài, giấy phép sử dụng; 3. (*на право пользования изобретений*) giấy phép sử dụng sáng chế; патéнтная ~ giấy phép sử dụng sáng chế phát minh (*do người có sáng chế phát minh cấp*)

лиц||о́ *с.* 1. mặt, mặt mày, mặt mũi, diện mạo, dung mạo, bộ mặt; 2. *перен.* (*отличительные черты*) bộ mặt riêng, vẻ riêng, nét riêng, cá tính, đặc điểm, bản sắc; ~ теáтра bộ mặt riêng (vẻ riêng, nét riêng) của nhà hát; ~ газéты bộ mặt riêng (vẻ riêng, nét riêng) của tờ báo; не имéть своегó ~á không có bản sắc (cá tính, đặc điểm riêng); 3. (*человек*) người, cá nhân, nhân vật; глáвное дéйствующее ~ (*в пьесе*) nhân vật chính, vai chính; гражда́нское ~ *юр.* tư pháp nhân; физи́ческое ~ *юр.* hữu hình nhân, tự nhiên nhân, người thực thể; истори́ческое ~ nhân vật lịch sử; пéрвое ~ в государстве nguyên thủ, quốc trưởng, người đứng đầu nhà nước; 4. (*фасад*) mặt tiền, mặt trước (*của ngôi nhà*); 5. (*лицевая сторона*) mặt phải; 6. *грам.* ngôi; трéтье ~ еди́нственного числá ngôi thứ ba số ít; ✧ быть к ~ý комý-л. hợp với ai; э́та шля́па ей к ~ý cái mũ này rất hợp với chị ta; быть не к ~ý комý-л. không hợp với ai; вам не к ~ý осуждáть, жáловаться anh không thể chỉ trích, kêu ca gì được; на нём ~á нет nó mất hết thần sắc, cậu ta thất sắc, mặt nó tái xanh tái ngắt; пéред ~óм когó-л. trước mặt ai; пéред ~óм чегó-л. đứng trước cái gì; сказáть в ~ комý-л. nói thẳng với ai, nói toạc vào mặt ai; в ~é когó-л. qua ai, thông qua người nào, mà ai là đại biểu; от ~á когó-л. thay mặt (đại diện cho, nhân danh) ai; ~óм к комý-л.. чемý-л. quay mặt về phía ai, cái gì; ~óм к ~ý mặt đối mặt, diện đối diện, mặt giáp mặt, đương đầu; повернýться ~óм к чемý-л. hết sức quan tâm đến cái gì; показáть товáр ~óм trình bày (trưng bày, khoe) mặt tốt; ~óм в грязь не удáрить không đến nỗi phải xấu mặt (hổ thẹn); знать когó-л. в ~ biết mặt ai, chỉ quen mặt; показáть своё настоя́щее ~ phơi trần bộ mặt thật, lộ rõ chân tướng; с ~á не вóду пить *погов.* cái đẹp chưa phải là cần thiết nhất; cái nết đánh chết cái đẹp (*погов.*)

ли́чжи *м. бот.* 1. (cây) vải; lệ chi (*лит.*) (*Litchi*); 2. (*плод*) (quả, trái) vải; lệ chi (*лит.*)

ли́чико *с. уменьш.-ласк.*: смазли́вое ~ khuôn mặt xinh xắn (kháu khỉnh)

личи́н||а *ж.* 1. mặt nạ; надéть ~у đeo mặt nạ; сбрóсить ~ vứt (cất) mặt nạ, lộ chân tướng; 2. *перен.* mặt nạ, lốt, chiêu bài, nhãn hiệu; сорвáть ~у с когó-л. lột (lật) mặt nạ ai, lật mặt (lật mẽ *прост.*) ai; под ~ой дрýжбы dưới mặt nạ (chiêu bài, nhãn hiệu) hữu nghị, đội lốt tình bạn

личи́нка *ж. биол.* ấu trùng

ли́чно *нареч.* tự mình, chính mình, tự thân, đích thân, thân hành; (*непосредственно*) (một cách) trực tiếp; ~ познакóмиться с кéм-л. quen biết riêng với ai; ~ ознакóмиться с чéм-л. trực tiếp (tự mình, tự thân, đích thân) tìm hiểu vấn đề gì; я ~ ви́дел chính mắt tôi thấy; встрéтиться ~ с кéм-л. đích thân (tự thân, thân hành đến) gặp ai; я ~ считáю, что... riêng (riêng cá nhân) tôi cho rằng...; сообщи́те емý ~ anh hãy báo trực tiếp cho nó; быть ~ заинтересóванным в чём-л. có lợi ích trực tiếp trong việc gì

личн||о́й *прил.* (dùng cho) mặt; ~óе полотéнце khăn mặt

ли́чностный *прил.* (thuộc về) nhân thân, nhân cách, cá tính, cá nhân; ~ подхóд *социол.* cách tiếp cận cá nhân

ли́чност||ь *ж.* 1. (*индивидуальность*) nhân thân, căn cước, nhân cách, nhân phẩm, cá tính; гарáнтия неприкоснове́нности ~и bảo đảm quyền bất khả xâm phạm nhân thân; установи́ть ~ когó-л. xác định căn cước của ai; предъяви́ть удостовере́ние ~и xuất trình giấy chứng minh (chứng minh thư, thẻ căn cước *ист.*); воспитáние ~и в челове́ке начинáется в дéтстве giáo

dục cá tính (nhân cách, nhân phẩm) của con người bắt đầu từ thời thơ ấu; 2. (*человек*) người, con người, nhân vật; ви́дная ~ nhân vật nổi tiếng; све́тлая ~ một người trong sáng; зага́дочная ~ con người (nhân vật) bí ẩn; подозри́тельная ~ một gã (tay, kẻ) khả nghi; 3. (*индивидуум*) cá nhân; роль ~и в исто́рии vai trò cá nhân trong lịch sử; не каса́ться ~ей không đụng đến cá nhân (chuyện cá nhân); разгово́р перешёл на ~и câu chuyện chuyển sang nói về cá nhân

ли́чн||ый *прил.* 1. riêng, tư, tư nhân, riêng tư; предме́ты ~ого потребле́ния đồ dùng riêng (cá nhân); ~ая со́бственность (quyền, chế độ) tư hữu, sở hữu tư nhân; ~ая жизнь đời tư (riêng), cuộc sống riêng tư; ~ое письмо́ thư riêng; э́то моё ~ое де́ло cái đó là việc riêng tư (riêng, tư) của tôi; ~ секрета́рь thư ký riêng; 2. (*присущий данному лицу*) cá nhân; ~ое мне́ние ý kiến cá nhân; ~ая отве́тственность trách nhiệm cá nhân; ~ая материа́льная заинтересо́ванность sự quan tâm đến lợi ích vật chất cá nhân; ~ое подсо́бное хозя́йство kinh tế phụ gia đình; ~ая свобо́да tự do thân thể; ~ая зави́симость (sự) lệ thuộc về thân thể; ~ое досто́инство nhân phẩm; ~ое пе́рвенство *спорт.* giải vô địch cá nhân; ~ зачёт *спорт.* điểm cá nhân; ~ые результа́ты *спорт.* kết quả cá nhân; 3. (*самоличный*) tự mình, tự thân, chính mình, tự bản thân, thân chinh; ~ое уча́стие в рабо́те tự mình (tự thân, thân chinh) tham gia công việc; ~ докла́д *воен.* báo cáo trực tiếp; ✧ ~ое местоиме́ние *грам.* đại từ nhân xưng (chỉ ngôi); ~ая фо́рма *грам.* dạng nhân xưng (chỉ ngôi); ~ соста́в nhân số, số nhân viên, công nhân viên, thành phần nhân sự; ~ое де́ло hồ sơ cá nhân

лиша́й *м.* 1. *бот. см.* лиша́йник; 2. *мед.* (bệnh) hắc lào, vảy nến, herpes, ecpet; стригу́щий ~ bệnh herpes rụng tóc (rụng lông); чешу́йчатый ~ bệnh vảy nến

лиша́йник *м. бот.* địa y, rêu, lichen (*Lichenes*)

лиш||а́ть, лиши́ть (*В Р*) tước, đoạt, lấy, tước đoạt, lấy mất, làm mất, truất hữu; ~ кого́-л. насле́дства tước quyền thừa kế của ai; ~ кого́-л. свобо́ды tước quyền tự do của ai; ~ кого́-л. сло́ва không cho ai phát biểu; ~ кого́-л. удово́льствия làm ai mất hứng thú; ~ неви́нности phá trinh, phá tân; ~ све́жести làm mất tươi (vẻ tươi tắn); ~ённый избира́тельных прав mất (không có, bị tước) quyền bầu cử; он ~ён воображе́ния nó không có đầu óc tưởng tượng; он ~ён ю́мора nó không có óc khôi hài; ~ённый вся́кого смы́сла hoàn toàn vô nghĩa, không có ý nghĩa gì cả; лиши́ть кого́-л. жи́зни giết ai; лиши́ть себя́ жи́зни tự tử, tự sát, tự vẫn, tự tận

лиша́ться, лиши́ться (*Р*) (bị) mất; ~ иму́щества mất (bị mất, bị tước đoạt, bị truất hữu) tài sản; ~ зре́ния bị mù, bị hỏng mắt; ~ языка́, ре́чи (*от испуга*) (bị) cứng lưỡi, thất thần không nói được; (*в результате болезни*) (bị) cấm khẩu; ~ сна mất ngủ; ~ созна́ния bị ngất, bất tỉnh, bất tỉnh nhân sự; ✧ ~ рассу́дка (bị) mất trí, loạn óc, điên, điên cuồng, rồ dại

ли́ш||ек *м. разг.* (số, phần) thừa, dư, thặng dư; с ~ком quá, thái quá, nhiều quá; со́рок киломе́тров с ~ком trên (hơn, già, quá) bốn mươi kilomet

лише́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) tước, đoạt, truất, tước đoạt, lấy mất, truất hữu; ~ избира́тельных прав tước quyền bầu cử; ~ свободы bắt giam, tước mất tự do; 2. *мн.*: ~я (*нужда*) (cảnh, sự) thiếu thốn, túng thiếu, gian khổ

лиши́ть(ся) *сов. см.* лиша́ть(ся)

ли́шн||ий *прил.* 1. (*избыточный*) thừa, dư, thừa thãi, thừa mứa, dư dật; ~ие де́ньги tiền thừa (dư); вы мне да́ли ~их два рубля́ anh đưa tôi thừa hai rúp; 2. (*ненужный*) thừa, không cần thiết, không cần đến; ~ие лю́ди người thừa, những người không cần đến; нет ли у вас ~его биле́та? anh có thừa vé nào không?; он здесь ~ anh ta ở đây thì không cần (không cần thiết); 3. (*добавочный, дополнительный*) thêm, phụ, phụ thêm; ~ раз một lần nữa; ✧ соверше́нно ~ее cái đó hoàn toàn không cần thiết; вы́пить ~ее (uống) quá chén; сказа́ть ~ее nói hớ, nói hố, dại miệng, lỡ lời; не говори́те ~его! đừng nói hớ!, đừng dại miệng!; не ~ее cần thiết, cũng tốt thôi, càng tốt, sẽ có ích; позво́лить себе́ ~ее а) (*о расходах*) vung tay quá trán, chi tiêu quá mức, ăn tiêu quá trớn; б) (*о поведении*) có thái độ quá trớn, xử sự không đúng mực; с ~им trên, hơn, già, quá; 300 рубле́й с ~им trên (hơn) 300 rúp; ему́ 50 с ~им лет ông ấy ngoài (trên, hơn) 50 tuổi, ông ta đã ngoại ngũ tuần; это произошло́ 60 с ~им лет тому́ наза́д việc đó xảy ra đã trên (hơn) 60 năm trước

лишь 1. *частица* (*только*) chỉ, mới, chỉ có; всего́ ~ раз cả thảy chỉ có một lần thôi; я ~ коснну́лся э́того вопро́са tôi chỉ mới đề cập đến vấn đề ấy thôi; ~ бы а) (*для выражения пожелания*) chỉ mong sao, quý hồ, miễn là, miễn sao; б) (*только для того чтобы*) chỉ cốt để, chỉ cốt sao, chỉ để, cốt để; ~ бы всё бы́ло в поря́дке chỉ mong sao mọi việc đều ổn cả; ~ бы отде́латься от... chỉ cốt để thoát khỏi...; 2. *союз* (*едва, как только*) chỉ mới, vừa mới; ~ то́лько vừa mới, chỉ mới; ~ то́лько он вошёл nó vừa mới vào

лоб *м.* trán; vầng trán (*поэт.*); высо́кий ~ trán cao; вы́пуклый ~ trán dô; це́литься пря́мо в ~ кому́-л. nhắm vào trán ai; ✧ на лбу напи́сано rõ ngay, hiển nhiên, mọi người đều rõ; атакова́ть в ~ *воен.* tấn công trực diện (vỗ mặt), trực công; пусти́ть себе́ пу́лю в ~ tự sát bằng súng; что в ~, что по́ лбу *погов.* chẳng khác gì nhau cả

лоба́стый *прил. разг.* (có) trán rộng

ло́ббби *с. нескл. полит.* lobby, (sự) vận động hành lang

лоббирование *с. полит. см.* ло́ббби

лоббирова́ть *несов. и сов. полит.* lobby, vận động hành lang

лоббист *м. . полит.* người lobby (vận động hành lang)

лобза́ние *с. уст. поэт.* (nụ) hôn

лобза́ть *несов. уст. поэт.* (*В*) hôn

ло́бзик *м.* cưa con (*để khoét lỗ*)

лобко́в||ый *прил. анат.* (thuộc về) mu; ~ая кость xương mu

ло́бн||ый *прил. анат.* (thuộc về) trán; ~ая кость xương trán; ✧ ~ое ме́сто а) *ист.* nơi tuyên đọc chiếu chỉ; б) *ист.* pháp trường, chỗ hành hình; в) *разг.* nơi bị mắng phạt

лобов||о́й *прил.* (thuộc về) trán, mặt trước; ~ ве́тер gió ngược (nghịch); ~а́я ата́ка *воен.* tấn công trực diện (vỗ mặt), trực công; ~ое сопротивле́ние *ав.* lực cản chính diện

лобогре́йка *ж. с.-х.* máy gặt giản đơn (kiểu đơn)

ло́бок *м. анат.* xương mu

лоботря́с *м. бран.* đồ chảy thây, kẻ ăn không ngồi rồi, phường giá áo túi cơm

лов *м. см.* ло́вля

ловела́с *м. разг.* kẻ ve gái (dụ dỗ phụ nữ), tên Sở Khanh

лов||е́ц *м.* (*охотник*) người bắt thú; (*рыбак*) người câu (đánh, bắt) cá, dân

chài, ngư dân; ✧ на ~цá и зверь бежи́т *посл.* ai tìm người ấy được; có cố tìm thì mới gặp may

лов||и́ть, поймáть (*В*) 1. bắt, chụp, chụp bắt; *сов.* bắt (chụp) được; ~ мяч bắt bóng; ~ на летý пáдающие ли́стья chụp những ngọn lá đang rơi xuống; ребя́та ~и́ли друг дрýга bọn trẻ con đuổi bắt nhau; 2. (*захватывать живьём каких-л. животных*) bắt, săn bắt; волкóв ~ят капкáнами người ta bắt (săn bắt) chó sói bằng cạm bẫy; ~ ры́бу а) (*удочкой*) câu cá; б) (*сетью*) đánh cá; в) (*руками*) bắt cá; 3. *разг.* (*искать, выслеживать кого-л., чтобы задержать*) lùng tìm, lùng bắt, săn lùng; *сов.* bắt giữ, bắt, chộp, tóm, tôm, vớ, tóm cổ; мили́ция лóвит престýпника công an đang lùng bắt (lùng tìm, săn lùng) tên tội phạm; ~ на мéсте преступлéния bắt quả tang, tóm tại chỗ, chộp tại trận; 4. *разг.* (*стараться застать кого-л., встретиться с кем-л.*) tìm, tìm gặp; цéлый час ловлю́ элéктрика suốt một giờ tôi tìm ông thợ điện; 5. *разг.* (*пытаться найти какое-л. транспортное средство*) bắt, tìm; ~ такси́ bắt (tìm) taxi; 6. *разг.*: ~ женихá cố tìm (săn tìm) cho mình một người chồng; 7. (*стараться не упустить что-л.*) chộp (vớ, nắm, tóm, chớp) lấy; ~ удóбный слýчай chớp (nắm, chộp) lấy thời cơ, vớ (nắm, tóm) lấy cơ hội; 8. (*всматриваясь, вслушиваясь во что-л., стараться понять содержание*) chăm chú nghe, cố hiểu thấu; ~ кáждое слóво chăm chú nghe, uống từng lời; ~ на себé чéй-л. взгляд bắt chợt (cảm thấy) ai đang nhìn mình, bắt gặp cái nhìn của ai; ~ чéй-л. взгляд cố để người nào đó nhìn nhau với mình; 9. (на *П*) (*изобличать*) lật tẩy, bắt chộp, bắt, chộp; ~ кого́-л. на крáже, на обмáне ~ lật tẩy tội ăn trộm, tội lừa đảo của ai; bắt chộp ai ăn trộm, lừa đảo; кого́-л. на слóве chộp lấy lời nói (tóm câu nói hớ) của ai; 10. (*настраивать радиоприёмник*) bắt, tìm; ~ стáнцию, волнý bắt (tìm) đài, bắt (tìm) làn sóng, bắt (tìm) sóng; ✧ в мýтной водé ры́бу ~ *погов.* ≅ đục nước béo cò

ловкáч *м. разг.* người thảo vát (khéo léo, lanh lẹn)

лóвкий *прил.* 1. (*искусный*) khéo, khéo léo, nhanh nhẹn, lanh lẹn; 2. *разг.* (*сообразительный*) nhanh trí, khôn khéo; (*изворотливый*) tháo vát, có tài xoay xở

лóвко 1. *нареч.* (một cách) khéo léo, nhanh nhẹn, khôn khéo; ~ вы́вернуться из чего́-л. khôn khéo (khéo léo) thoát khỏi cái gì; ~ поймáть кого́-л. nhanh nhẹn (khéo léo) bắt ai; 2. *в знач. межд. разг.* giỏi, khéo, tài; вот э́то ~! thế mới giỏi (tài, khéo) chứ!, tài thật!, giỏi thật!

лóвкость *ж.* 1. (sự, tài) khéo léo, nhanh nhẹn, khôn khéo; 2. *разг.* (*изворотливость*) (sự, tài) tháo vát, xoay xở; ✧ ~ рук khéo tay

лóвля *ж.* (sự) săn bắt, lùng bắt, bắt; ры́бная ~ câu (đánh, bắt) cá; ~ сéтью, силкáми đánh bằng lưới, bằng dò

лову́шк||а *ж.* 1. bẫy, cạm, tròng, cò ke; 2. *перен.* tròng, cạm bẫy, mưu mẹo, mưu kế; попáсть(ся) в ~у mắc bẫy, vào tròng, sa vào bẫy, rơi vào cạm bẫy, mắc mưu, trúng kế

лóвч||ий I *прил.* 1.: ~ая собáка chó săn bắt; ~ сóкол chim ưng săn bắt; 2. (để) bắt thú, bắt chim; ~ая я́ма hầm (hố) bắt thú

лóвчий II *м. ист.* quan chủ lạp, người hầu lo việc săn bắn

лог *м.* mương xoi

логари́фм *м. мат.* logarithm, logarit; loga (*сокр.*); табли́ца ~ов bảng logarithm (loga)

логарифми́ческ||ий *прил.* (thuộc về) logarithm, logarit, loga; ~ая линéйка thước logarithm; thước tính (*разг.*); ~ая спира́ль đường xoắn ốc logarithm; ~ая крива́я đường logarithm

лóгик||а *ж.* 1. (*наука*) logic học, luận lý học, logic; формáльная ~ logic hình thức; диалекти́ческая ~ logic biện chứng; конструкти́вная ~ logic kết cấu; вероя́тностная ~ logic xác suất; 2. (*ход рассуждений, умозаключений*) logic, lô gích, luận lý, cách suy luận; (*закономерность*) quy luật, sự lý; у негó своя́ ~ nó có lý (logic, lô gích) của nó; ~ собы́тий logic (lô gích) của sự kiện; внýтренняя ~ quy luật nội tại; по ~e вещéй theo quy luật nội tại, theo sự lý; ✧ жéнская ~ luận lý của các bà, lý lẽ đàn bà

лóгико-математи́ческий *прил.* (thuộc về) logic toán học

лóгико-методологи́ческий *прил.* (thuộc về) logic phương pháp luận

логи́н *м. информ.* login, đăng nhập, tên đăng nhập

логи́стик *м. торг.* (người) quản lý kho hàng

логи́стика I *ж. мат.* logistic (*logic ký hiệu*)

логи́стика II *ж. торг.* (khoa, sự) quản lý kho hàng

логисти́ческий *прил.*: ~ центр *торг.* trung tâm quản lý kho hàng

логи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) logic học, luận lý học, logic; ~ая грамма́тика ngữ pháp logic; 2. (*логичный — о доказательстве и т. п.*) logic, lô gích, hợp lý, xác lý; вы́вод kết luận logic (hợp lý); ~ая структу́ра kết cấu logic; ~ое обобще́ние khái quát logic; 3. *информ.* logic; ~ая оши́бка lỗi logic

логи́чно *нареч.* (một cách) logic, lô gích, hợp lý

логи́чность *ж.* (tính) logic, lô gích, hợp luận lý, hợp lý, xác lý

логи́чный *прил.* logic, lô gích, hợp luận lý, hợp lý, xác lý

ло́го||вище *с.*, **~во** *с.* 1. hang ổ, hang thú; 2. *перен.* hang ổ, sào huyệt, ổ

логогри́ф *м.* (phép, trò) đố chữ

логопа́тия *ж. мед.* bệnh ngôn ngữ (*như tật nói lắp, nói đớt, nói ngọng, v.v...*)

логопе́д *м.* nhà ngữ bệnh học, chuyên viên về bệnh ngôn ngữ

логопе́дия *ж.* ngữ bệnh học, (khoa) nghiên cứu bệnh ngôn ngữ

ло́гос *м. филос.* logos, thần ngôn

логоти́п *м.* biểu tượng, thương hiệu, logo (*thường dưới dạng chữ kết*)

ло́джия *ж. стр.* loggia, lotgia

ло́дка *ж.* thuyền, đò, xuồng, tàu, thuyền ba lá, tam bản; мото́рная ~ xuồng máy, canô, tàu con; подво́дная ~ tàu ngầm, tiềm thuỷ đĩnh; ✧ лета́ющая ~ thuỷ phi cơ

ло́дочк||а *ж.* 1. *см.* ло́дка; 2. *мн.*: ~и giày ban nữ (*đế rất mỏng*)

ло́дочник *м.* người chở thuyền (đưa đò, chèo xuồng), sãi đò

ло́дочн||ый *прил.* (thuộc về) thuyền, đò, xuồng; ~ая ста́нция nhà thuyền, trạm thuyền

лоды́жка *ж. анат.* mắt cá

ло́дырничать *несов. разг.* trốn việc, chây lười, trây lười, làm biếng

ло́дырь *м. разг.* kẻ lười biếng (trốn việc, chây lười, trây lười), đồ chảy thây (xõng lưng)

ло́жа I *ж.* (*театральная*) (khoang, ghế) lô

ло́жа II *ж.* (*масонская*) *уст.* trụ sở Hội Tam điểm

ло́жа III *ж.* (*ружейная*) báng súng, báng

ложби́на *ж.* mương xoi, khe máng, trũng nông

ло́же I *с.* 1. *уст.* giường; бра́чное ~ giường cưới, giường tân hôn; 2. (*русло*) lòng; ~ ручья́ lòng suối

ло́же II *с. см.*. ложа III

ло́жечк||а *ж.* thìa (cùi dìa) con; ✧ под ~ой dưới ức; у меня́ сосёт под ~ой tôi đau ở dưới ức, tôi bị tức ở ức

ложи́||ться, лечь 1. nằm, nằm xuống; лечь спать nằm ngủ; пора́ лечь спать đến lúc đi ngủ rồi; лечь на́ спину nằm ngửa; лечь ничко́м nằm sấp; ~и́сь! (*команда*) nằm xuống!; 2. (*о тени*) hắt, hắt xuống, chiếu xuống, phủ, trải ra; тень легла́ на что́-л. bóng hắt xuống cái gì; снег лёг на зе́млю tuyết phủ trên mặt đất; тума́н лёг на доли́ну sương mù trải ra trên thung lũng; свет лёг на карти́ну ánh sáng chiếu (hắt) xuống bức tranh; 3. (*о загаре*) ăn nắng; 4. (*располагаться*) nằm, xếp; во́лосы легли́ волна́ми tóc gợn (lượn) sóng; скла́дки на пла́тье хорошо́ легли́ những nếp xếp trên áo váy rủ xuống thật đẹp; 5. (*брать направление — о судах, самолётах*) quay, chạy, bay (*theo hướng*); ~ на но́вый курс quay (chạy, bay) theo hướng mới; 6.: подозре́ние легло́ на него́ sự nghi ngờ rơi vào nó; 7. (*о вине и. т. п.*) thuộc về, đổ vào; позо́р лёг на него́ sự nhục nhã đổ vào đầu nó; вся ответственность ~и́тся на него́ toàn bộ trách nhiệm thuộc về (đổ vào đầu) nó; лечь на со́весть đè nặng trên lương tâm; ✧ ~ тяжёлым бре́менем на кого́-л. gánh nặng đặt lên vai (đổ lên đầu) ai; лечь в больни́цу nằm bệnh viện, nằm viện; лечь на опера́цию chịu phẫu thuật, bị mổ; лечь на по́ле би́твы nằm xuống (ngã xuống, hy sinh) trên chiến trường; лечь в осно́ву là cơ sở

ло́жк||а *ж.* thìa, cùi dìa, muỗng; ✧ че́рез час по ча́йной ~е *погов.* (làm) chậm rì rì, chậm như rùa, câu dâm mỗi lúc một tí, nhỏ giọt; ~ дёгтя в бо́чке мёда *погов.* ≅ con sâu làm rầu nồi canh; суха́я ~ рот дерёт *посл.* không đấm mõm (không lót tay, không đưa phong bì) thì chẳng xong việc; хороша́ ~ к обе́ду *погов.* ≅ một miếng khi đói bằng một gói khi no

ло́жно *нареч.* (một cách) giả tạo, giả dối, giả mạo, giả

ло́жность *ж.* 1. (sự, tính) giả tạo, giả dối, giả mạo, giả; 2. (*ошибочность*) (sự, tính chất) sai lầm, sai, nhầm, không đúng, lệch lạc, lầm lạc

ло́жн||ый *прил.* 1. giả, man, giả tạo, giả dối, giả mạo, giả trá, không thật, man trá; ~ые показа́ния lời khai man (khai láo), lời chứng giả dối; ~ые обвине́ния lời buộc tội giả trá, lời tố điêu; 2. (*ошибочный*) sai, nhầm, nhảm, bậy, sai lầm, không đúng, lệch lạc, lầm lạc, bậy bạ; ~ые слу́хи tin nhảm (đồn bậy, đồn thất thiệt), lời hư truyền (ngoa truyền); ~ые вы́воды những kết luận sai lầm (không đúng, lệch lạc); ~ шаг hành động sai lầm, một bước lầm lạc, việc làm thiếu cân nhắc; представля́ть что́-л. в ~ом све́те giới thiệu cái gì một cách không đúng, nói về cái gì một cách xuyên tạc; идти́ по ~ому пути́ lầm đường lạc lối, hành động sai lầm, lầm lạc; ✧ ~ая скро́мность (sự) khiêm tốn giả tạo; ~ое со́лнце mặt trời giả; ~ое положе́ние tình trạng khó xử (lúng túng, bất tiện)

ложь *ж.* (lời, điều) nói dối, nói láo, dối trá, lừa dối; (*выдумка*) (điều, sự) bịa đặt, đặt điều; на́глая ~ điều nói dối trắng trợn; изобличи́ть кого́-л. во лжи vạch mặt ai nói dối (dối trá, lừa dối)

лоза́ *ж.* 1. (*ива*) (cây) liễu, miên liễu (*Salix*); 2. (*стебель*) cành mềm, cành, dây; ве́рбная ~ cành liễu; виногра́дная ~ dây nho, cành nho

лозня́к *м.* rặng liễu, rặng miên liễu

ло́зунг *м.* 1. (*призыв*) khẩu hiệu; вы́двинуть ~ đề (đưa, tung) ra khẩu hiệu; 2. (*плакат*) (tấm) khẩu hiệu, biểu ngữ, băng, băng-rôn; повеси́ть ~ treo khẩu hiệu (biểu ngữ, băng, băng-rôn)

локализа́ция *ж.* (sự) xác định vị trí, định vị, định khu, định xứ, khu trú, khu biệt

локализи́ровать(ся) *несов. и сов. см.* локализова́ть(ся)

локализова́ть *несов. и сов.* (*В*) xác định vị trí, định vị, định khu, định xứ, khu trú, khu biệt, hạn định

локализова́ться *несов. и сов.* khu trú, khu biệt, tập trung một chỗ

лока́льн||ый *прил.* (có tính chất) cục bộ, địa phương, hạn chế, hạn định; ~ая война́ chiến tranh cục bộ

лока́тор *м.* radar, rađa, máy định vị (vô tuyến định vị)

лока́ут *м.* (sự) đóng cửa nhà máy, giãn thợ đóng xưởng, thải thợ hàng loạt

локомоби́ль *м. тех.* máy lôcô, máy tự chạy

локомоти́в *м.* đầu máy xe lửa, đầu tàu, đầu máy

ло́кон *м.* mớ tóc xoăn, búp tóc quăn

ло́к||оть *м.* 1. khuỷu tay, cùi tay, cùi chỏ; чу́вство ~тя *воен.* а) (sự) giữ quan hệ đồng đội; б) *перен.* tình đồng đội; 2. (*старинная мера длины*) đơn vị đo chiều dài cổ (*bằng 0,5 m*); ✧ бли́зок ~ да не укуси́шь *погов.* ≅ trông tưởng bở mà không xơi được

локтев||о́й *прил. анат.* (thuộc về) khuỷu tay, cùi tay; ~а́я кость xương trụ; ~ сустав khớp khuỷu

лом I *м.* (*орудие*) xà beng, choòng, gậy sắt

лом II *м. собир.* vụn, mảnh vụn; желе́зный ~ sắt vụn

лома́ка *м. и ж. разг.* người õng ẹo (nũng nịu, uốn éo), cây điệu

ло́ман||ый *прил.* 1. bị gãy; 2. (*о речи*) trại, trọ trẹ, lơ lớ, sai giọng; говори́ть на ~ом ру́сском языке́ nói trọ trẹ (nói trại, nói lơ lớ) tiếng Nga, nói tiếng Nga sai giọng; ✧ ~ая ли́ния *мат.* đường gấp khúc; chiết tuyến (*уст.*)

лома́нье *с.* (*кривлянье*) (sự) õng ẹo, làm điệu, uốn éo, làm bộ

лом||а́ть, слома́ть (*В*) 1. bẻ, bẻ (làm) gãy, đánh (đập, làm) vỡ; (*портить*) làm hỏng; (*сносить*) dỡ, phá; ~ па́льцы bẻ khục, bẻ cục; ~ дом dỡ (phá) nhà; 2. *тк. несов.* (*добывать*) khai thác, khao, lấy; ~ ка́менный у́голь khao than đá; ~ ка́менную соль khai thác muối mỏ; 3. *перен.* (*традиции и т. п.*) bỏ, vứt bỏ, phá bỏ, bài trừ, thủ tiêu, diệt trừ, phá huỷ, phá hoại; ~ ста́рые обы́чаи phá bỏ (bài trừ, bỏ) tục cũ; 4. *перен.* (*привычки, поведение и т. п.*) thay đổi đột ngột; ~ хара́ктер thay đổi tính tình; 5. *перен.* (*жизнь, карьеру и т. п.*) làm xấu, làm hỏng; ~ свою́ жизнь làm hỏng đời mình; 6. *перен. разг. безл.*: меня́ всего́ ~а́ет tôi nhức xương nhức cốt, toàn thân tôi ê ẩm; ✧ ~ себе́ ру́ки vật mình vật mẩy, vật mình khóc than; ~ го́лову над чем-л. nát óc (vắt óc, bóp óc, nặn óc, động não, lao tâm khổ tứ) nghĩ cái gì; ~ дурака́ а) (*лодырничать*) lười biếng, trốn việc, nằm mèo, ăn không ngồi rồi; б) (*дурачиться*) đùa tếu, nghịch ngợm; в) (*притворяться незнающим*) giả ngây giả dại; ни пе́ред ке́м ша́пки не ~ không uốn lưng quỳ gối trước ai cả

лом||а́ться, слома́ться 1. (bị) gãy, vỡ, bẻ gãy, đánh vỡ, đập vỡ; (*портиться*) (bị) hỏng; игру́шки ча́сто ~а́ются đồ chơi thường bị hỏng; 2. *тк. несов.* (*быть ломким, хрупким*) dễ gãy, dễ vỡ; э́ти пласти́нки ~а́ются những đĩa hát này dễ vỡ; 3. *перен.* (*о традиции*

и т. п.) (bị) bỏ, vứt bỏ, phá bỏ, bài trừ, thủ tiêu, diệt trừ, phá huỷ, phá hoại; ~áлся стáрый вековóй обы́чай tục lệ cổ lâu đời đã bị xoá bỏ (vứt bỏ); 4. *перен.* (*о характере и т. п.*) thay đổi đột ngột; (*утрачивать волю к сопротивлению*) nản chí, mất ý chí, suy sụp tinh thần, thất vọng hoàn toàn; 5. *перен.* (*о жизни и т. п.*) xấu đi, hỏng đi; 6. *тк. несов. перен.* (*о голосе*) vỡ tiếng; 7. *тк. несов.* (*кривляться*) õng ẹo, nũng nịu, làm điệu, uốn éo, làm bộ; 8. *тк. несов.* (*упрямиться*) làm kiểu cách, từ chối điệu (*để người khác phải cầu xin*)

ломба́рд *м.* nhà cầm đồ, nhà vạn bảo; сдать что́-л. в ~ cầm (cầm cố, đợ, cầm đợ) cái gì

ломба́рдн||ый *прил.* (thuộc về) nhà cầm đồ, cầm cố; ~ая квита́нция biên lai cầm cố (cầm đồ)

ло́мберный *прил.*: ~ стол bàn đánh bài

ломи́ть *несов.* 1. (*В*) bẻ, bẻ (làm) gãy, đánh (đập, làm) vỡ; 2. *разг.* (*лезть напролом*) xông (lao, ùa, ập) tới; 3. *безл.* (*болеть*) đau, nhức, ê ẩm, bị đau; у меня́ ло́мит поясни́цу tôi bị đau ở vùng thắt lưng; 4. *разг.* (*назначать высокую цену*) nói thách, đòi giá cắt cổ

ломи́ться *несов.* 1. (от *Р*) (bị) chật ních, chật cứng; (*о фруктовых деревьях*) trĩu xuống; сундуки́ ло́мятся от вещей рương hòm chật ních (chật cứng) đồ đạc; дере́вья ло́мятся от плодо́в cây cối trĩu quả (trĩu xuống vì sai quả); 2. *разг.* cố ập (xông) vào; ~ в дверь dộng vỡ cửa ập vào, đập cửa xông vào; ✧ ~ в откры́тую дверь điều đã rõ còn gân cổ chứng minh

ло́мк||а *ж.* 1. (sự) bẻ gãy, làm gãy, đánh vỡ, đập vỡ, làm vỡ; (*разрушение*) (sự) phá bỏ, phá huỷ, phá vỡ; (*перемена*) (sự) thay đổi; ~ стáрого бы́та phá bỏ (vứt bỏ, phá vỡ) lối sống cũ; ~ хара́ктера thay đổi tính tình; 2. *обыкн. мн.* (*место, где производится добыча камня*) nơi khai thác, mỏ; мра́морные ~и mỏ (nơi khai thác) đá cẩm thạch; 3. *разг.* (*недомогание*) (sự) khó chịu trong người; (*у наркомана*) cơn nghiện, cơn đói thuốc, cơn vật vã thèm ma tuý

ло́мкий *прил.* dễ vỡ, dễ gãy, giòn

ло́мкость *ж.* (tính chất, độ) dễ vỡ, dễ gãy, giòn

ломови́к *м. см.* ломово́й 2

ломов||о́й *прил.* 1. (để) tải hàng, chở hàng nặng; ~ извóзчик người đánh xe ngựa tải; ~áя ло́шадь ngựa tải hàng (kéo hàng nặng); 2. *в знач. сущ. м.* người đánh xe ngựa tải

ломоно́с *м. бот.* cây ông lão, tiên nhân thảo (*Clematis*)

ломо́та *ж.* (sự) đau, nhức, đau nhức, ê ẩm

ломо́ть *м.* miếng, lát; ~ хлéба lát bánh mì; ✧ отрéзанный ~ người đủ lông đủ cánh ra ở riêng

ло́мтик *м.* thẻo, rẻo, miếng nhỏ, lát mỏng

лонжеро́н *м. ав.* xà, xà cánh; *авт.* dầm dọc giá xe

ло́н||о *с. поэт. уст.* lòng; ✧ на ~е приро́ды trong lòng thiên nhiên, giữa nơi quang đãng

ло́пастный *прил.* 1. (có, có dạng) cánh, lá, tấm; ~ насóс máy bơm cánh quạt; 2. *бот.* (có) thuỳ; ~ лист lá có thuỳ

ло́пасть *ж.* 1. (*мельничного, судового колеса*) cánh, lá, tấm; (*весла*) bản (lá, mái) chèo, lá chầm; (*турбины*) cánh; ~ винта́ cánh chân vịt (chong chóng); 2. *бот.* thuỳ

лопа́т||а *ж.* xẻng, mai, thuổng, xuổng; ✧ де́ньги загреба́ть ~ой ≅ tiền vào như nước; tiền dòng, bạc chảy (*погов.*)

лопа́тк||а *ж.* 1. xẻng con; 2. *анат.* xương bả vai, bả vai, xương vai; ✧ положи́ть кого́-л. на óбе ~и а) (*в борьбе*) vật ngửa ai phơi bụng ra; б) *перен.* thắng (ăn đứt, hơn hẳn, thắng dứt điểm) ai; во все ~и rất nhanh, nhanh như cắt

ло́пать *несов. груб.* hốc, tọng, ngốn, xục, đớp (*прост.*)

ло́паться, ло́пнуть 1. (bị) vỡ, nứt, rạn, nứt rạn, toạc ra, bục ra; (*о нарыве*) vỡ mủ; (*о верёвке, струне и т. п.*) (bị) đứt; (*о пузыре*) (bị) vỡ, nổ; (*о велосипедной камере и т. п.*) (bị) nổ; 2. *перен. разг.* (*терпеть крах*) (bị) thất bại, đổ vỡ, phá sản, vỡ nợ; ✧ ~ от жи́ра béo quay (múp, phệ, nung núc); ~ от смéха cười vỡ bụng (như nắc nẻ, bò kềnh bò càng); моё терпéние ло́пнуло tôi không chịu (không nhịn) được nữa; хоть ло́пни! cố thế nào cũng không được!; ло́пнуть от зáвисти thèm chết đi được, chết thèm, ghen chết đi được, chết ghen; ло́пнуть со злости tức điên người lên, tức chết đi được, chết tức

ло́пнуть *сов. см.* ло́паться

лопота́ть *несов. разг.* 1. (*о ребёнке*) nói bập bẹ, bi bô, thỏ thẻ; (*несвязно говорить*) nói ấp úng, lúng búng; (*бормотать*) làu bàu, càu nhàu; 2. *перен.* thì thầm, rì rầm

лопоу́хий *прил. разг.* 1. (có) tai to, tai vểnh; 2. (*простоватый*) khờ, ngố, khờ khạo, ngốc nghếch, ngây ngô

лопу́х *м. бот.* (cây) ngưu bàng (*Arctium*)

лорд *м.* lord, huân tước, nhà quý tộc (*ở Anh*); пала́та ~ов viện quý tộc (nguyên lão), thượng nghị viện

лорне́т *м.* kính nhòm, kính cầm tay

лорни́ровать *несов. и сов. уст.* (*В*) nhòm

лоротделе́ние *с. мед.* khoa tai mũi họng

лосево́дство *с.* (nghề, ngành) nuôi hươu sừng tấm

лоси́на *ж.* 1. (*кожа*) da hươu sừng tấm; 2. (*мясо*) thịt hươu sừng tấm

лоси́новый *прил. см.* лоси́ный 2

лоси́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) hươu sừng tấm, nai alces; ~ые рога́ gạc hươu sừng tấm, sừng nai alces; 2. (*из кожи лося*) (bằng) da hươu sừng tấm

лоск *м.* 1. (*блеск*) (sự) bóng, bóng lộn, choáng lộn, bóng láng; наводи́ть ~ на что́-л. đánh bóng vật gì; 2. *перен.* vẻ hào nhoáng (choáng lộn), nước sơn, mã, mẽ; э́то то́лько вне́шний ~ đó chỉ là vẻ hào nhoáng (vẻ choáng lộn, nước sơn) bề ngoài mà thôi, đó chỉ là mã (mẽ) ngoài mà thôi

лоску́т *м.* (*мн.*: ~ья) mẩu vụn, mảnh, miếng, mụn, vụn

лоску́тн||ый *прил.* (bằng) mẩu vụn, mảnh, miếng, mụn, vụn; ~ая те́хника kỹ thuật ghép mẩu vụn (ghép mảnh)

лосни́ться *несов.* bóng, bóng lộn, bóng lên; ~ от жи́ра bóng mỡ, bóng lên vì mỡ

лососёвые *мн. зоол.* họ Cá hồi (*Salmonidae*)

лососёв||ый *прил.* (thuộc về) cá hồi; ~ая икра́ trứng cá hồi

лосо́сина *ж.* thịt cá hồi

лосо́сь *м.* cá hồi (*Salmo*)

лось *м.* hươu sừng tấm, nai alces (*Alces alces*)

лосьо́н *м.* lotion, nước dưỡng da

лот I *м. мор.* (*механический*) máy đo độ sâu (*của biển*); (*ручной*) quả xông, dây dò nước; броса́ть ~ ném quả xông đo biển

лот II *м.* (*мера веса*) lot (*đơn vị đo lường Nga bằng 12,8 gram*)

лот III *м. эк.* (*партия товара*) lot, lô, lô hàng (*đưa ra đấu giá*)

лотере́йный *прил.* (thuộc về) xổ số; ~ биле́т vé xổ số

лотере́||я *ж.* (cuộc) xổ số; разы́грывать в ~ю xổ số, chơi xổ số

лото́ *с. нескл.* loto, lôtô; игра́ть в ~ đánh loto

лото́к *м.* 1. (*разносчика*) mẹt bày hàng; (*прилавок*) quầy hàng; 2. (*жёлоб*) ống máng, ống xối, máng

ло́тос *м.* (cây) sen (*Nelumbo*); цвето́к ~a hoa sen, liên hoa; семена́ ~a hạt sen

ло́тосовый *прил.* (thuộc về) sen; ~ сте́бель ngó sen

лото́чник *м.* người bán hàng rong

лох I *м. бот.* cây nhót (*Elaeagnus*)

лох II *м. разг.* ngố, kẻ ngờ nghệch (ngốc nghếch, dễ bị lừa đảo)

лоха́н||ка *ж. см.* лоха́нь; ✧ по́чечная ~ *анат.* bể thận; воспале́ние по́чечных ~ок *мед.* (chứng) viêm bể thận

лоха́нь *ж.* chậu (máng, thùng) gỗ; (*для стирки*) chậu (máng) giặt

лохма́тить *несов. разг.* (*В*) làm bù (xù, bù xù, rối bù)

лохма́титься *несов. разг.* (bị) rối bù, bù xù, xù lên

лохма́тый *прил.* 1. xù lông; 2. (*непричёсанный*) bù, xù, bù xù, rối bù, bờm xờm, bờm thờm, bờm bợp, đầu bù tóc rối

лохмо́тья *мн.* quần áo rách mướp, áo quần rách bươm; (*клочья*) miếng giẻ

лохотро́н *м. разг.* (thủ đoạn, tổ chức, vụ) lừa đảo

лохотро́нщик *м. разг.* kẻ chuyên nghề lừa đảo

ло́ция *ж. мор.* cẩm nang (tập bản đồ) hoa tiêu

ло́цман *м.* hoa tiêu, người dẫn tàu

ло́цманский *прил.* (thuộc về) hoa tiêu, người dẫn tàu

ло́цманство *с.* (nghề) hoa tiêu, dẫn tàu

лошади́н||ый *прил.* 1. (thuộc về) ngựa; 2. (*похожий на лошадь*) (giống) ngựa; ~ое лицо́ mặt ngựa; ✧ ~ая си́ла *физ.* mã lực, sức ngựa, ngựa; ~ая до́за liều lượng rất lớn

лоша́дк||а *ж.* 1. *уменьш. к* ло́шадь; 2. (*игрушка*) ngựa gỗ; игра́ть в ~у chơi ngựa gỗ; 3. *разг.* (*человек*) người; тёмная ~ cha căng chú kiết, cha chài chú chóp, người mà tung tích (tính tình, tâm địa) chưa ai rõ; рабо́чая ~ người làm việc quần quật

лоша́дник *м. разг.* 1. người thích ngựa; 2. (*торговец*) lái ngựa, người buôn ngựa

ло́шад||ь *ж.* ngựa (*Equus*); на ~и cưỡi ngựa; рабо́чая ~ ngựa kéo; вьючная ~ ngựa thồ

лоша́к *м.* la (*con lai của ngựa đực và lừa cái*)

лощёный *прил.* 1. bóng, nhẵn, láng; 2. *перен.* hào nhoáng, choáng lộn

лощи́на *ж.* chỗ trũng, trũng sâu

лоя́льно (một cách) trung thực, đúng mực

лоя́льность *ж.* (tính, thái độ) trung thực, đúng mực, tỏ ra trung thành

лоя́льный *прил.* trung thực, đúng mực, tỏ ra trung thành

луб *м.* libe, sợi vỏ cây

лубо́к *м.* 1. *мед.* nẹp, thanh nẹp, nẹp máng, nẹp bất động; накла́дывать ~ на ру́ку đặt nẹp cánh tay, bó tay gãy; 2. (*доска*) bản gỗ khắc; 3. (*картинка*) tranh khắc dân gian, tranh dân gian, tranh tết, tranh gà, tranh lợn, tranh điệp

лубо́чн||ый *прил.*: ~ая карти́нка *см.* лубо́к 3; ~ая литерату́ра (loại) sách đại chúng, văn chương đại chúng

лубяно́й *прил.* 1. (bằng) libe, sợi vỏ cây; 2. (*имеющий волокно*) có sợi

луг *м.* nội cỏ, đồng cỏ

луговодство *с.* (ngành, nghề) trồng cỏ thức ăn gia súc

луго́вой *прил.* (thuộc về) nội cỏ, đồng cỏ

лудди́зм *м. ист.* phong trào (chủ trương) thợ phá máy (*hồi thế kỷ 18-19*)

лудди́сты *мн.* (*ед.* лудди́ст *м.*) *ист.* (những) thợ phá máy (*hồi thế kỷ 18-19*)

лудильщик *м.* thợ mạ (tráng) thiếc

луди́ть *несов.* mạ (tráng) thiếc

лу́ж||а *ж.* vũng nước, hũm; ✧ сесть в ~y bị hố, bị tẽn tò, bị bẽ mặt, bị tẽn mặt, bị xấu hổ

лужа́йка *ж.* bãi cỏ

лужёние *с.* (sự) mạ thiếc, tráng thiếc, bọc thiếc

лужён||ый *прил.* (được) mạ thiếc, tráng thiếc, bọc thiếc; ✧ ~ая глóтка, ~ое го́рло *груб.* to họng, họng oang oang như pháo lệnh; ~ желу́док *груб.* bao tử đà điểu, kẻ bạo ăn bạo uống

лу́з||а *ж.* lỗ (*bàn bi-da*); загоня́ть шар в ~y đẩy hòn bi-da vào lỗ

лук I *м.* 1. (*растение*) (cây) hành, hành tây, hành ta, hành hương (*Allium*); 2. *собир.* hành; зелёный ~ hành lá

лук II *м.* (*оружие*) (chiếc) cung

лука́ *ж.* 1. (*реки*) cung sông, khúc uốn của sông; (*дороги*) cung đường, khúc uốn của đường, khúc cua, khúc quẹo; 2. (*седла*) mỏ yên

лука́вец *м. разг.* tay láu lỉnh, người đa mưu

лука́вить, слука́вить láu lỉnh, bày mưu, dùng mưu, dùng kế; (*притворяться*) giấu giếm, vờ vĩnh

лука́во *нареч.* (một cách) láu lỉnh, ranh mãnh

лука́вость *ж.* (tính) láu lỉnh, ranh mãnh

лука́вство *с.* 1. (tính, sự) láu lỉnh, ranh mãnh, xảo quyệt; 2. (*задор*) (tính) tinh nghịch, vui vẻ, nhí nhảnh

лука́вый *прил.* 1. láu, láu lỉnh, láu cá, ranh mãnh, ma mãnh, tinh ranh; (*коварный*) xảo quyệt, tinh ma, tinh quái, thâm hiểm; 2. (*задорный*) tinh nghịch, vui vẻ, nhí nhảnh

лу́ковица *ж.* 1. *бот., анат.* hành; ~ аóрты hành động mạch chủ; 2. (*головка лука*) củ hành

лу́ковичные *мн. бот.* cây thân hành

лу́ковичн||ый *прил.* (có) thân hành; ~ые расте́ния cây thân hành

лу́ковый *прил.* (thuộc về) hành

луко́шко *с.* giỏ, làn, lẵng, đệp

лук-поре́й *м. бот.* (cây) poireau, poarô, tỏi tây (*Allium porrum L.*)

луна́ *ж.* trăng, mặt trăng, nguyệt cầu, cung trăng; cung nga, cung Quảng, chị Hằng (*поэт.*); ông giăng, ông trăng (*дет.*); по́лная ~ trăng tròn, trăng rằm

лу́на-па́рк *м.* công viên du hý (giải trí)

лунати́зм *м. мед.* (chứng) mộng du, miên hành, ngủ đi rong

луна́тик *м.* người mộng du (miên hành)

лунати́ческ||ий *прил.* (thuộc về) mộng du, miên hành

лу́нка *ж.* 1. (*углубление*) chỗ trũng, chỗ hõm, hố nông; (*отверстие*) lỗ; 2. *анат.* lỗ chân răng

лу́нник *м.* tên lửa phóng lên mặt trăng

лу́нн||ый *прил.* (thuộc về) trăng, mặt trăng, nguyệt cầu; ~ свет ánh trăng; ~ диск vừng trăng, gương trăng; ~ое затме́ние nguyệt thực; ~ая ночь đêm trăng; ~ календа́рь âm lịch; ~ ме́сяц tháng âm lịch; ✧ ~ ка́мень lam bảo thạch, thanh ngọc, đá ánh trăng

луномоби́ль *м. см.* луноход

луноход *м.* lunơkhôt, xe tự hành trên mặt trăng

лунь *м.* (*птица*) diều mướp (*Circus*); ✧ седо́й как ~ đầu tóc bạc phơ

лу́па *ж.* kính lúp

лупи́ть, облупи́ть, отлупи́ть (*В*) 1. *сов.* облупи́ть (*очищать от шелухи*) bóc (lột, tước) vỏ; 2. *сов.* отлупи́ть *разг.* (*бить*) đánh, đập, nện, dần, khiển, choảng; 3. (*дорого брать с кого-л.*) nói thách, bóc ghê quá, bán quá đắt, đòi quá nhiều tiền; ~ втри́дорога bán giá cắt cổ

лупи́ться *несов. разг.* (*о коже*) tróc, lột; (*о краске*) tróc, bong ra; у него́ лупи́тся лицо́ da mặt nó bị tróc

лупогла́зый *прил. разг.* (có) mắt lồi, mắt ốc nhồi

луч *м.* 1. tia, tia sáng, quang tuyến; со́лнечный ~ tia mặt trời, tia nắng, ánh dương quang; ~ све́та tia sáng, quang tuyến; 2. *перен.* tia, ánh; ~ наде́жды tia hy vọng; в ~а́х сла́вы trong ánh vinh quang; 3. *мн.*: ~и́ *физ.* tia, chùm; косми́ческие ~и́ tia vũ trụ; рентге́новские ~и́ tia roentgen (rơngen), X quang; радиоакти́вные ~и́ tia phóng xạ; ✧ расходи́ться ~а́ми toả tròn theo hình tia, toả tia

лучев||о́й *прил.* l. *физ.* (thuộc về) bức xạ, phóng xạ, phát xạ; 2. (*расходящийся лучами*) toả tia, toả tròn, xoè nan quạt, (có) hình tia; ✧ ~а́я кость *анат.* xương quay; ~а́я боле́знь bệnh phóng xạ

лучеза́рность *ж.* (sự) chói lọi, xán lạn, rực rỡ, sáng ngời

лучеза́рный *прил.* chói lọi, xán lạn, rực rỡ, sáng ngời, sáng rực, sáng chói, rực rỡ hào quang

лучеиспуска́ние *с. физ.* (sự) bức xạ, phóng xạ, phát xạ, phát quang

лучеиспуска́тельный *прил.* bức xạ, phóng xạ, phát xạ, phát quang

лучеобра́зный *прил.* (có) dạng tia

лучепреломле́ние *с. физ.* (sự) khúc xạ

луч||и́н||а *ж.*, **~ка** *ж.* 1. (que) đóm; щепа́ть ~у chẻ đóm; 2. (*для освещения избы*) đóm, đuốc

луч||и́ст||ый *прил.* 1. sáng, toả sáng, rực sáng, phát quang; ~ые глаза́ đôi mắt rực sáng; 2. *физ.* (thuộc về) bức xạ, phóng xạ, phát xạ; ~ая эне́ргия năng lượng bức xạ (phóng xạ)

лу́чник *м.* 1. *ист.* lính bắn cung; 2. *спорт.* vận động viên bắn cung

лу́чше 1. (*сравнит. ст. прил.* хоро́ший *и нареч.* хорошо́) tốt (khá, hay, giỏi) hơn; ~ всего́ tốt hơn cả, tốt hơn hết, tốt nhất; 2. *в знач. сказ. безл.* đỡ (khá) hơn; больно́му сего́дня ~ hôm nay người bệnh đỡ (khá) hơn; 3. *в знач. частицы* tốt hơn, giá... thì tốt hơn, chẳng thà... còn hơn, thà... còn hơn là; вам ~ подожда́ть anh đợi thì tốt hơn; вам бы ~ уйти́ giá anh đi đi thì tốt; ~ не спра́шивай! cậu đừng hỏi thì tốt hơn!, tốt hơn mày đừng hỏi!; ~ ме́ньше да ~ thà ít mà tốt; ✧ тем ~ càng tốt, càng hay; тем ~ для него́ càng tốt cho nó; как мо́жно ~ cố làm sao tốt nhất, cố làm cho thật tốt, cố gắng làm sao càng tốt càng hay

лу́чш||ий *прил.* 1. (*сравнит. ст. прил.* хоро́ший) tốt (khá, hay, giỏi) hơn; 2. (*превосх. ст. прил.* хоро́ший) tốt (khá, hay, giỏi) nhất, ưu tú, ~ие студе́нты những sinh viên ưu tú (giỏi nhất); ~его́ со́рта loại tốt nhất, thượng hảo hạng, thượng thặng; 3. *в знач. сущ. с.*: ~ее cái tốt hơn; измени́ться к ~ему thay đổi tốt hơn; за неиме́нием ~его vì không có cái tốt hơn; всё к ~ему mọi việc chuyển thành tốt hơn; ✧ в ~ем слу́чае may lắm thì..., có giỏi lắm thì..., trong trường hợp tốt nhất thì...; всего́ ~его! chúc mọi sự tốt lành!, chúc vạn sự như ý!

лущи́ть *несов.* (*В*) 1. bóc vỏ; (*кукурузу*) tẽ, lẩy; (*семечки*) cắn vỏ; (*рис*) cắn trấu; 2. *с.-х.* xới, xới đất, vun xới; ~ дёрн xới lớp đất cỏ

лы́ж||и *мн.* (*ед.* лы́жа *ж.*) (đôi) ski, thanh gỗ trượt tuyết, ván trượt; (*у самолёта*) chân trượt, tấm trượt; ходи́ть на ~ах trượt tuyết; во́дные ~ *спорт.* (môn) trượt ván, lướt ván

лы́жни||к *м.*, **~ца** *ж.* người (vận động viên) trượt tuyết

лы́жн||ый *прил.* (thuộc về) trượt tuyết; ~ спорт (môn) thể thao trượt tuyết; ~ костю́м (bộ) quần áo trượt tuyết; ~ые боти́нки giày trượt tuyết; ~ые го́нки (cuộc) thi trượt tuyết; ~ кросс (cuộc) thi việt dã trượt tuyết;

лы́жн||я *ж.* đường trượt, vết trượt; прокла́дывать ~ю mở đường trượt (vết trượt)

лы́к||о *с.* libe, sợi vỏ cây; ✧ не вся́кое ~ в стро́ку *погов.* không nên bất cứ lỗi lầm nào cũng ghép tội; он ~а не вя́жет nó say mèm (say bí tỉ); он не ~ом шит nó chẳng ngốc đâu (chẳng dại dột gì); во́лчье ~ *бот.* (cây) ô dược, dây dầu đắng (*Daphne mezereum*)

лысе́ть, облысе́ть (bị) hói, sói

лы́сина *ж*, (chỗ) hói, sói

лысу́ха *ж. зоол.* (chim) sâm cầm (*Fulica atra*)

лы́сый *прил.* hói, sói, hói đầu, hói trán

ль *см.* ли

львёнок *м.* sư tử con

льви́н||ый *прил.* (thuộc về) sư tử; ✧ ~ая до́ля phần lớn nhất (to nhất, tốt nhất); ~ зев *бот.* (cây) hoa mõm chó, cheo hèo, kim ngư thảo (*Antirrhinum*)

льви́ца *ж.* 1. sư tử cái; 2. *разг.* (*о женщине*) người đàn bà kiêu sa

льго́т||а *ж.* (khoản, món) ưu đãi, chiếu cố; ~ы для многоде́тных матере́й những khoản ưu đãi đối với các bà mẹ đông con

льго́тник *м.* người được ưu đãi

льго́тн||ый *прил.* (có) ưu đãi, chiếu cố; ~ срок thời hạn đặc biệt (có chiếu cố); ~ая цена́ giá ưu đãi; ~ые усло́вия những điều kiện ưu đãi

льди́на *ж.* tảng băng

льново́д *м.* người trồng lanh

льново́дство *с.* (nghề, ngành) trồng lanh

льново́дческий *прил.* (thuộc về) trồng lanh; ~ райо́н vùng trồng lanh

льнокомба́йн *м.* máy liên hợp thu hoạch lanh

льнокомбина́т *м.* nhà máy liên hợp làm lanh

льнообраба́тывающ||ий *прил.*: ~ая промы́шленность công nghiệp chế biến lanh

льнопряде́ние *с.* (sự) kéo sợi lanh

льнопряди́льн||ый *прил.*: ~ая фа́брика xưởng kéo sợi lanh

льнотрепа́лка *ж.* máy đập lanh

льноубо́рочн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy thu hoạch lanh

льночеса́лка *ж.* máy chải lanh

льнуть, прильну́ть (к *Д*) 1. dán (dính, bám) vào; (*прижиматься*) áp người (dựa, áp sát) vào; 2. *тк. несов. перен.* (*испытывать влечение*) say mê, đam mê, ham thích; 3. *тк. несов. перен.* (*искать сближения*) lân la, xun xoe, lấy lòng

льнян||о́й *прил.* 1. (thuộc về) lanh; (*из волокна льна*) (bằng) sợi lanh; ~ое ма́сло dầu lanh; 2. (*о цвете волос*) vàng nhạt

льстец *м.* kẻ xu nịnh (bợ đỡ, nịnh hót); (*о придворном*) nịnh thần

льсти́во *нареч.* (một cách) nịnh, xu nịnh, nịnh bợ; ~ улыба́ться cười nịnh

льсти́в||ый *прил.* xu nịnh, nịnh bợ, bợ đỡ, nịnh hót, nịnh nọt; ~ челове́к người xu nịnh (bợ đỡ, nịnh hót); ~ые ре́чи lời lẽ tâng bốc (nịnh bợ, nịnh hót, xu nịnh)

льст||ить, польсти́ть (*Д*) 1. nịnh, hót, xu nịnh, nịnh bợ, nịnh hót, nịnh nọt, phỉnh nịnh, bợ đỡ; 2. (*быть приятным*) làm thích thú (hài lòng, khoái chí, êm tai, đẹp mắt); э́то ему́ ~ит cái đó làm nó khoái (thích) lắm; ~ самолю́бию mơn trớn lòng tự ái; ✧ ~ себя́ наде́ждой tự an ủi mình bằng hy vọng

лэпто́п *м. информ.* máy laptop, máy tính xách tay

люб *в знач. сказ., разг.*: он мне ~ tôi thích anh ấy, tôi quý nó

любвеоби́льн||ый *прил.* đa tình, nồng nàn yêu thương; ~oe сéрдце trái tim đa tình; ~ человéк người đa tình

любе́зничать *несов.* (с *Т*) *разг.* tán tỉnh, nói ngọt, ve vãn, tán, lơn, ve

любе́зно *нареч.* (một cách) nhã nhặn, lịch sự, lịch thiệp, dễ mến

любе́зност||ь *ж.* 1. (sự, tính) nhã nhặn, lịch sự, lịch thiệp, dễ mến; nhã ý, thịnh tình; лицемéрная ~ (sự, tính) thớ lợ; 2. *мн.*: ~и (*комплименты*) lời tán tụng (tán dương, tán tỉnh); 3. (*одолжение*) (sự) làm ơn, giúp đỡ; окажи́те ~..., не откажи́те в ~и... anh làm ơn..., xin chị làm ơn..., xin anh..., nhờ chị...

любе́зн||ый *прил.* nhã nhặn, lịch sự, lịch thiệp, dễ mến; ✧ бу́дьте ~ы xin làm ơn, nhờ anh/chị làm ơn

люби́м||ец *м.*, **~ица** *ж.* người được yêu mến; (*о животным*) con vật yêu mến

люби́мчик *м. разг.* người được ái mộ (yêu mến, yêu chuộng); (*о ребёнке*) con cưng

люби́м||ый *прил.* 1. (được) yêu mến, yêu quý, yêu dấu, thân yêu; 2. (*предпочитаемый*) (được) ái mộ, ưa thích, yêu mến, ưa chuộng, yêu chuộng; ~oe заня́тие công việc ưa thích; 3. *в знач. сущ. м.* người yêu, ý trung nhân, tình nhân, tình lang; (*обращение*) anh yêu dấu; *в знач. сущ. ж.* ~ая người yêu, ý trung nhân, tình nhân, tình nương; (*обращение*) em yêu dấu

люби́сто́к *м.* cây cần núi (*Levisticum officinale*)

люби́тел||ь *м.* 1. người ham thích (hâm mộ, ưa chuộng); ~ му́зыки người yêu nhạc (thích âm nhạc); ~ футбо́ла người thích (hâm mộ, mê) bóng đá; быть больши́м ~ем чего́-л. rất ham thích (ưa chuộng) cái gì; 2. (*непрофессионал*) người chơi (chơi nghiệp dư), tài tử, amateur; фотогра́ф-~ người chơi máy ảnh, tài tử nhiếp ảnh

люби́тельский *прил.* nghiệp dư, không chuyên nghiệp; ~ спекта́кль buổi diễn kịch nghiệp dư

люби́тельство *с.* (hoạt động, chơi) nghiệp dư, tài tử

люби́ть *несов.* (*В*) 1. yêu, thương, yêu mến, yêu dấu, yêu đương, yêu thương; ~ свои́х дете́й yêu (thương) con, yêu mến (yêu dấu, yêu thương) con cái; ~ свою́ ро́дину yêu tổ quốc (quê hương); 2. (*чувствовать склонность к чему-л.*) thích, yêu, mê, ái mộ, ham thích, ham mê, hâm mộ, say mê; ~ чита́ть thích đọc, ham thích đọc sách; ~ му́зыку yêu (thích, mê) nhạc, ham thích (say mê) âm nhạc; ✧ лю́бишь ката́ться, люби́ и са́ночки вози́ть *посл.* ≅ muốn ăn cá phải thả câu; muốn ăn hét phải đào giun; muốn ăn lúa thì tìm giống; muốn ăn thì lăn vô bếp

лю́бо *нареч. в знач. сказ. безл. разг.*: ~ смотре́ть на кого́-л., что́-л. nhìn ai, cái gì mà nở gan nở ruột (vui sướng trong lòng); ✧ не ~, не слу́шай không thích thì đừng nghe

любова́ние *с.* (sự) ngắm, ngắm nhìn, ngắm nghía

любова́ться, полюбова́ться (*Т*, на *В*) ngắm, ngắm nhìn, thưởng ngoạn, ngắm nghía; ~ приро́дой ngắm nhìn (thưởng ngoạn) thiên nhiên; ~ на себя́ в зе́ркало ngắm nghía mình trong gương; полюбу́йтесь на него́! *ирон.* đấy, anh hay xem nó tệ đến thế nào!; nó như thế đấy, rõ đẹp mặt chưa!

любо́вни||к *м.*, **~ца** *ж.* nhân tình, nhân ngãi, tình nhân, người tình; bồ, bồ bịch (*разг.*); моло́денькая ~ца bồ nhí (*разг.*)

любо́вно *нареч.* (một cách) ân cần, âu yếm, chu đáo, trìu mến

любо́вн||ый *прил.* 1. (thuộc về) ái tình, tình yêu, luyến ái; ~oe письмо́ thư tình, tình thư; ~ взгляд (cái) nhìn tình tứ; ~oe приключе́ние chuyện tình éo le, tình sử; 2. (*заботливый*) ân cần, âu yếm, chu đáo, trìu mến; ~oe отноше́ние thái độ đối xử ân cần (trìu mến, chu đáo)

люб||о́вь *ж.* 1. tình yêu, ái tình, tình ái, luyến ái, ái ân, ân ái, tình; свобо́дная ~ luyến ái tự do, tự do luyến ái; материнская ~ tình mẹ, tình mẫu tử; ~ к ро́дине lòng yêu nước, tình yêu tổ quốc, lòng ái quốc; пе́рвая ~ mối tình đầu; он моя́ пе́рвая ~ anh ấy là người yêu đầu tiên của tôi; жени́ться по ~ви́ lấy nhau vì tình (vì tình yêu); 2. (*склонность, влечение*) (sự) ham mê, đam mê, ham thích, say mê, yêu; ~ к иску́сству yêu (ham mê, ham thích) nghệ thuật; де́лать что́-л. с ~о́вью say mê (ham mê) làm việc gì ; ✧ из ~ви́ к иску́сству chỉ vì ham thích mà làm thôi

любозна́тельность *ж.* (lòng, tính) hiếu học, ham hiểu biết, ham học hỏi, cầu tiến

любозна́тельн||ый *прил.* hiếu học, ham học, ham hiểu biết, ham học hỏi, cầu tiến; быть ~ым hiếu học, ham hiểu biết, cầu tiến

любо́й *прил.* 1. bất cứ, bất kỳ, bất kể, vô luận, bất luận; в ~ день bất cứ (bất kỳ, bất kể, vô luận) ngày nào; 2. *в знач. сущ. м.* bất cứ (bất kỳ, bất kể, vô luận) người nào, bất cứ (bất kỳ, bất kể, vô luận) con nào, bất cứ (bất kỳ, bất kể, vô luận) cái nào; ~ из вас bất cứ người nào trong số các anh

любопы́тно 1. *нареч.* (*интересно*) (một cách) thú vị; (*странно*) (một cách) lạ lùng, kỳ lạ; 2. *в знач. сказ. безл.* hay thật, thú vị thật, lạ thật; ~, что никто́ не заме́тил его́ ла thật, chẳng ai nhìn thấy nó cả

любопы́тн||ый *прил.* 1. tò mò, hiếu kỳ, tọc mạch, thóc mách; 2. (*интересный*) thú vị, đáng chú ý, hay; ~oe собы́тие sự kiện thú vị (đáng chú ý); он человéк ~ ông ấy là một con người thú vị (rất hay, rất lạ); 3. *в знач. сущ. м.* người tò mò

любопы́тство *с.* (tính) tò mò, hiếu kỳ, tọc mạch, thóc mách

любопы́тствовать *несов.* (tỏ ra) tò mò, hiếu kỳ, tọc mạch, thóc mách

лю́бящ||ий *прил.* yêu, yêu mến, yêu dấu; ~ая мать mẹ yêu con; ~ие супру́ги cặp vợ chồng yêu (yêu mến) nhau

люд *м. собир. разг.* đám đông người, dân chúng; dân, giới; собра́лся ~ на пло́щади đám đông người (dân chúng) tụ tập trên quảng trường; рабо́чий ~ dân thợ thuyền, giới công nhân; делово́й ~ giới kinh doanh (doanh nhân); театра́льный ~ giới sân khấu

лю́д||и *мн.* những người, người ta, người đời, người; (*народ*) dân chúng, nhân dân, dân; на у́лице мно́го ~ей trên đường phố đông (nhiều) người; ~ до́брой во́ли những người trung thực (có thiện chí); молоды́е ~ а) (*юноши*) những chàng trai; б) (*молодёжь*) thanh niên, giới trẻ, tuổi trẻ; ~ нау́ки (giới) các nhà khoa học; dân khoa học (*разг.*); ~ иску́сства giới nghệ sĩ; dân nghệ thuật (*разг.*); рабо́чие ~ giới công nhân; dân thợ thuyền (*разг.*); ~ засмею́т người đời chê cười, người ta cười cho; ✧ на ~ях ở nơi đông người, ở chốn bàn dân thiên hạ, ở chỗ nhĩ mục quan chiêm; на ~ях показа́ться xuất hiện ở chỗ đông người; вы́йти в ~ thành đạt, thành danh, leo lên bước thang danh vọng, công thành danh toại; жить в ~ях *уст.* đi ở; уйти́ в ~ *уст.* tha phương cầu thực, rời nhà đi kiếm sống ở xa; вы́вести кого́-л. в ~ *уст.* giúp ai thành đạt

лю́дно *безл. в знач. сказ.* đông (nhiều) người; на у́лицах ~ trên các đường phố đông (nhiều) người

лю́дн||ый *прил.* 1. (*с большим населением*) đông dân; ~ го́род thành phố đông dân; 2. (*многолюдный*) đông đúc, đông người, đông đảo, tấp nập, nhộn nhịp, rộn rịp, đông; ~ая у́лица đường phố đông đúc (tấp nập, nhộn nhịp); ~ое ме́сто chỗ đông người, nơi đông đúc

людое́д *м.* kẻ ăn thịt người

людое́дство *с.* (sự) ăn thịt người

людска́я *ж. уст.* buồng gia nhân

людск||о́й *прил.* (thuộc về) người; род ~ loài người, nhân loại; ~и́е поте́ри в боя́х (những) thiệt hại về người trong chiến đấu

люк *м.* cửa nắp, cửa sập; (*на улице*) nắp cống; бо́мбовый ~ cửa thả bom

люкс I *м. физ.* lux (*đơn vị đo độ sáng*)

люкс II *прил.* lux, luých, thượng hạng, tốt nhất, sang nhất, xịn

лю́кс||овский, ~овый *прил. разг. см.* люкс II

лю́лька *ж.* 1. (cái) nôi; 2. *стр.* sàn treo

люмба́го *м. мед.* (chứng) đau lưng, đau thắt lưng

лю́мен *м. физ.* lumen (*đơn vị quang thông*)

люмина́л *м. фарм.* luminal

люминесце́нтн||ый *прил. физ.* huỳnh quang; ~ая ла́мпа đèn huỳnh quang

люминесце́нция *ж. физ.* (sự, hiện tượng) huỳnh quang

лю́мпен-пролетариа́т *м.* (tầng lớp) vô sản lưu manh, vô sản áo rách

люпи́н *м. бот.* (cây) đậu lupin (*Lupinus*)

лю́стра *ж.* đèn chùm

люстра́ция *ж.* (sự) thanh loại, thanh lọc (*ra khỏi cơ quan nhà nước*)

люстрацио́нн||ый *прил.*: ~ая поли́тика chính sách thanh loại (thanh lọc) (*những người khác chính kiến*)

лютера́нин *м.* người theo giáo phái Luther

лютера́нский *прил.* (thuộc về) giáo phái Luther

лютера́нство *с.* giáo phái Luther, thuyết Luther

лю́тик *м. бот.* (cây) mao lương (*Ranunculus*)

лю́тня *ж.* luth, đàn luýt, lư cầm, thi cầm

лю́тость *ж.* (tính) hung dữ, tàn bạo, độc ác, hung bạo

лю́т||ый *прил.* 1. hung dữ, tàn bạo, độc ác, hung bạo, bạo liệt; ~ враг kẻ thù tàn bạo (độc ác, hung bạo); 2. *перен.* (*мучительный*) đau đớn, ê chề, khổ sở; (*тяжкий*) rất nặng nề; ~ое страда́ние (nỗi) đau đớn ê chề; 3. (*сильный*) dữ dội, mãnh liệt, ác liệt; ~ая не́нависть lòng căm thù mãnh liệt (dữ dội); ~ моро́з băng giá ác liệt

люфа́ *ж.*, **лю́ффа** *ж.* 1. *бот.* (cây) mướp, mướp ngọt, mướp hương (*Luffa*); 2. xơ mướp (*để kỳ lưng*)

люце́рна *ж. бот.* (cây, cỏ) linh lang (*Medicago*)

ля *с. нескл. муз.* (nốt) la

лята́ть, лягну́ть (*В*) đá, đá hậu, hất hậu

ляг||а́ться *несов.* hay đá, háu đá; (*лягать*) đá hậu, hất hậu; э́та ло́шадь ~а́ется con ngựa này háu đá lắm

лягну́ть *сов. см.* лята́ть

ляг||уша́чий, ~у́шечий, ~уши́ный *прил.* (thuộc về) ếch, nhái; ~у́шечья ла́пка đùi ếch; ~у́шечья икра́ trứng ếch; ~уша́чье, ~уши́ное ква́канье tiếng ếch kêu ộp oạp

лягу́шка *ж.* ếch, nhái, ễnh ương, chẫu chàng, chàng hiu (*Ranidae*); древе́сная ~ nhái bén (*Hyla arborea*)

лягушо́нок *м.* ếch (nhái) con

ля́жка *ж. разг.* bắp đùi, bắp vế, đùi, cọ

лязг *м.* (tiếng) loảng choảng, loảng xoảng

ля́згать, ля́згнуть (kêu) loảng choảng, loảng xoảng; (*зубами*) (kêu) ken két, kèn kẹt

ля́згнуть *сов. см.* ля́згать

ля́мк||а *ж.* đai kéo, đai khiêng, đai đeo; ✧ тяну́ть ~у suốt đời nai lưng làm việc khó nhọc

ля́пать, ля́пнуть (*В*) *разг.* 1. (*сказать необдуманно*) nói hớ, nói hố, nói bộp chộp, ăn nói láu táu, nói năng thất thố; 2. *тк. несов.* (*делать наспех, небрежно*) làm quấy quá (nhuế nhoá, qua quít, ẩu)

ля́пис *м. хим., фарм.* nitrat bạc, bạc nitrat

ля́пис-лазу́рь *ж. мин.* lazurit, ngọc lưu li

ля́пнуть *сов. см.* ля́пать 1

ля́псус *м.* (điều) lầm lỡ, sai lầm, sai sót; (*в разговоре*) (điều, lời) nói hớ, nói hố, thất thố, nói bộp chộp

ля́сы: ~ точи́ть *разг.* tán phét, tán phiệu, ba hoa rỗng tuếch, nói năng nói cuội, nói ba lăng nhăng, nói ba xạo, đấu láo

М

мавзоле́й *м.* lăng, lăng mộ, lăng tẩm; ~ Ле́нина lăng Lenin

мавр *м.*, **~ита́нка** *ж. ист.* người Maure (Môre)

маврита́нский *прил. ист.* (thuộc về) người Maure, Môre, Mauritania, Môritani

маг *м.* (*волшебник*) thầy pháp, pháp sư, thuật sĩ, thầy phù thuỷ

магази́н *м.* 1. cửa hàng, cửa hiệu, hiệu (tiệm) buôn, hiệu, hàng; универса́льный ~ cửa hàng bách hoá tổng hợp; 2. (*в оружии*) băng đạn, hộp đạn, ổ đạn; 3. *тех.* hộp, ổ; ~ сопротивле́ния hộp điện trở; ~ ёмкостей hộp điện dung

магази́нн||ый *прил.* 1. (thuộc về) cửa hàng, cửa hiệu, hiệu buôn, tiệm buôn; 2. (*об оружии*) (thuộc về) băng đạn, hộp đạn, ổ đạn; ~ая коро́бка băng đạn, hộp đạn, ổ đạn

магара́джа *м.* maharadjah, vương công

магары́ч *м. разг.* châu rượu, đãi rượu; с вас ~! anh phải đãi rượu (thết châu rượu) đấy nhé!

МАГАТЭ *с.* (Междунаро́дное аге́нтство по а́томной эне́ргии) Cơ quan Năng lượng Nguyên tử Quốc tế, IAEA

маги́стерский *прил.* (thuộc về) cử nhân; đại sư (*ср.* маги́стр); ~ая сте́пень học vị cử nhân; tước vị đại sư

маги́стр *м.* 1. (*учёная степень*) master, cử nhân; 2. *ист.* (*титул*) đại sư, tôn sư, tiên sư

магистра́ль *ж.* 1. tuyến đường, tuyến đường chính; (*широкая улица города*) đường chính, đường trục; железнодоро́жная ~ tuyến đường sắt; возду́шная ~ tuyến đường hàng không; во́дная ~ tuyến đường hàng hải; 2. (*водопроводная, газовая и т. п.*) đường ống cái; нефтяна́я ~ đường ống cái dẫn dầu; га́зовая ~ đường ống cái dẫn gas; телефо́нная ~ đường chính cáp điện thoại; 3. *перен.* (*основное направление*) đường hướng (đường lối) chính

магистра́льный *прил.* (thuộc về) tuyến đường; đường chính; đường ống cái; đường hướng chính (*ср.* магистра́ль); ~ газопрово́д đường ống cái dẫn gas

магистра́т *м.* thị sảnh, đô sảnh, toà thị chính (đô chính)

маги́ческий *прил.* 1. (thuộc về) ma thuật, quỷ thuật, yêu thuật, ảo thuật; 2. *перен.* huyền diệu, kỳ diệu, màu nhiệm, huyền ảo

ма́гия *ж.* 1 ma thuật, quỷ thuật, yêu thuật, ảo thuật; 2. *перен.* ma lực, sức mạnh huyền diệu; ✧ чёрная ~ ma thuật đen (*theo mê tín, làm ma thuật nhờ âm binh*); бе́лая ~ ma thuật trắng (*làm ma thuật nhờ sức mạnh thần linh*)

ма́гма *ж. геол.* magma, macma

магмати́ческ||ий *прил.* (thuộc về) magma, macma; ~ая поро́да đá magma (macma), phún thạch

магна́т *м.* quan đại phu, đại phong kiến; (*капиталист*) nhà đại tư bản, đại phú, đại gia, trùm tư bản; фина́нсовый ~ nhà đại tư bản tài chính, trùm tài phiệt

магнези́т *м. мин.* magnesit, magnezit, manhezit

магне́зия *ж. хим.* oxid magnesium, oxid magie, manhezi oxid

магнетизёр *м. уст.* người thôi miên

магнети́зировать *несов.* (*В*) thôi miên

магнети́зм *м.* 1. (*свойство*) từ tính, hiện tượng từ; 2. (*учение*) từ học; ✧ земно́й ~ *физ.* địa từ, từ tính của trái đất

магнети́т *м. мин.* magnetit, manhetit, oxid (quặng) sắt từ

магне́то *с. нескл. тех.* magneto, manheto, máy từ điện

магнетро́н *м. радио* magnetron, manhetron, ống từ trường

ма́гниев||ый *прил.* (thuộc về) magnesium, manhezi, magie; ~ая вспы́шка chớp sáng magnesium

ма́гний *м. хим.* magnesium, manhezi, magie

магни́т *м.* nam châm, magnit, từ thạch

магни́тить *сов.* làm nhiễm từ, từ hoá

магни́тно-гидродинами́ческ||ий, магни́тногидродинами́ческ||ий *прил.* (thuộc về) từ thuỷ động lực, từ thuỷ động; ~ая электроста́нция nhà máy điện từ thuỷ động

магни́тно-резона́нсн||ый *прил.*: ~ая томогра́фия (МРТ) *мед.* (phương pháp, thuật) chụp X quang cắt lớp, chụp rơngen cắt lớp

магни́тно-ре́льсовый, магнитноре́льсовый *прил. см.* магни́то-ре́льсовый, магниторе́льсовый

магни́тн||ый *прил.* (thuộc về) nam châm, từ; (*обладающий свойствами магнита*) (có) từ tính; ~ая анома́лия (sự, dải) dị thường địa từ, dị thường từ tính, dị từ; ~ая бу́ря (cơn) bão từ; ~ое возмуще́ние (cơn) nhiễu loạn từ; ~ железня́к quặng sắt từ (tính), magnetit, manhêtit, từ thạch; ~ меридиа́н kinh tuyến từ; ~ое по́ле từ trường; ~ по́люс từ cực; ~ое наклоне́ние độ từ khuynh; ~ пото́к từ thông, luồng từ; ~ые опи́лки bột sắt từ; ~ диск đĩa từ; ~ая ле́нта băng từ

магнито́ла *ж.* máy ghi âm và radio

магнитоле́нта *ж.* băng từ

магнито́метр *м. физ.* từ kế, cái đo từ

магнитопла́н *м. тех.* tàu lửa chạy bằng điện từ

магнитопрово́д *м. тех.* vật dẫn từ, mạch từ

магниторадио́ла *ж.* máy ghi âm – quay đĩa và radio

магни́то-ре́льсовый, магниторе́льсовый *прил.*: ~ то́рмоз bộ hãm bằng điện từ

магнитосфе́ра *ж. физ.* từ quyển, quyển từ

магнитотерапи́я *ж. мед.* trị liệu bằng điện từ

магнитофо́н *м.* magnitophon, máy ghi âm (ghi tiếng)

магнитофо́нн||ый *прил.* (thuộc về) magnitophon, máy ghi âm, ghi âm, ghi tiếng; ~ая за́пись ghi âm, ghi tiếng; ~ая ле́нта băng ghi âm (ghi tiếng)

магно́лия *ж. бот.* (cây) mộc lan, mộc liên (*Magnolia*)

магомета́н||ин *м.*, **~ка** *ж. уст.* người Hồi giáo

магомета́нство *с. уст.* Hồi giáo

мада́м *ж. нескл.* bà, mệnh phụ, phu nhân; bà đầm (*разг.*)

мадаполам *м.* vải madapolam, vải dày

мадемуазе́ль *ж. нескл.* cô, tiểu thư

Мадо́нна *ж.* Đức Mẹ, Đức Bà, Thánh mẫu; (*изображение*) tượng Đức Mẹ (Đức Bà)

мадрига́л *м. лит.* madrigal, thơ huê tình

мадья́рский *прил.* (thuộc về) Magyar, Hungary; ~ язы́к tiếng Hungary

мадья́р *м.*, **~ка** *ж.* người Hungary

маёвка *ж.* 1. *ист.* (cuộc) mít tinh kỷ niệm mồng Một tháng Năm (*ở Nga trước cách mạng*); 2. (*прогулка*) (cuộc) đi chơi, du ngoạn

мажо́р *м.* l. *муз.* major, điệu trưởng, trường âm giai, trường âm cách; 2. *перен. разг.* (tinh thần) vui vẻ, vui tươi, sảng khoái; быть в ~e vui vẻ, sảng khoái, vui tươi

мажордо́м *м.* quản gia, chủ thiện

мажорита́рн||ый *прил.*: ~ая избира́тельная систе́ма chế độ bầu cử theo đa số

мажо́рн||ый *прил.* l. *муз.* (thuộc về) major, điệu trưởng; 2. *перен. разг.* vui vẻ, vui tươi, sảng khoái; ~oe настрое́ние tâm trạng vui vẻ, khí sắc vui tươi

ма́занка *ж.* nhà đất, nhà tranh vách đất

ма́заный *прил.* 1. *разг.* (*грязный*) lấm bẩn, lấm láp, lọ lem, nhọ nhem; 2. (*сделанный из глины*) (bằng) đất sét, đất

ма́зать, намáзать, помáзать (*В*) 1. bôi, phết, xoa, thoa, tô, quệt, trát; ~ хлеб мáслом phết bơ vào bánh mì; 2. *тк. несов. разг.* (*пачкать*) bôi bẩn, làm bẩn (nhọ, lấm bẩn, lọ lem); ✧ (все они́) одни́м ми́ром мáзаны bọn chúng nó cùng một giuộc với nhau cả

ма́заться, намáзаться, помáзаться 1. (*мазью и т. п.*) bôi, xoa, thoa; 2. *тк. несов. разг.* (*пачкаться*) (bị) dây bẩn, lấm bẩn, bôi bẩn, lọ lem, nhọ nhem; 3. *разг. сов.* намáзаться (*краситься*) tô điểm, trang điểm; (*мазать себе щёки*) bôi son, đánh phấn, đánh má hồng, trát phấn; (*мазать себе губы*) tô môi, đánh môi, bôi môi; (*мазать себе брови*) kẻ lông mày

ма́зер *м. физ., тех.* maser, maze

мази́ла *м. и ж. разг.* 1. người bôi bẩn (lấm bẩn, lọ lem); 2. (*плохой живописец*) *ирон.* hoạ sĩ bôi bác, thợ vẽ tồi; 3. (*в игре, стрельбе и т. п.*) người hay ném trượt (bắn trượt)

мази́лка *ж. разг.* 1. (*малярная кисть*) chổi quét sơn; 2. *м. и ж.* (*живописец*) *ирон. см.* мази́ла 2

мазну́ть *сов. разг.*: ~ руко́й, ки́стью, перо́м и т.п. đưa bàn tay, cọ vẽ, ngòi bút trên cái gì

мазня́ *ж.* 1. (*о картине*) bức tranh bôi bác, bức vẽ tồi; (*о плохой работе*) việc làm bôi bác (quấy quá, qua quít, rất tồi); 2. (*неумелая игра, стрельба*) (sự) ném trượt, bắn trượt, ném hụt, bắn hụt

мазо́к *м.* l. (*кистью*) nét cọ, nét bút, nét vẽ, nét sơn dầu; 2. *мед.* lớp phết lên kính, kính phết (*thường là máu, mủ, chất nhầy...*); взять ~ quét một lớp phết lên kính (*để xét nghiệm dưới kính hiển vi*)

мазохи́зм *м.* l. (tính, thói) khổ dâm (*tìm thấy khoái lạc khi làm cho mình đau đớn*); 2. *разг.* (*издева́тельство*) (sự) nhạo báng

мазохи́ст *м.* kẻ khổ dâm

мазу́рик *м. разг.* kẻ cắp, tên bợm

мазу́рка *ж.* (điệu) vũ mazurka

мазу́т *м.* mazut, madút

мазу́тный *прил.* (thuộc về) mazut, madút

маз||ь *ж.* thuốc cao, thuốc dán, thuốc mỡ, pommat, cao, mỡ; сапо́жная ~ xi đánh giày; ✧ де́ло на ~и́ công việc chạy (chạy trơn tru, trôi chảy)

ма́йс *м. бот.* (cây) ngô, bắp (*Zea mays*)

ма́йсов||ый *прил.* (thuộc về) ngô, bắp; (*из маиса*) (bằng) ngô, bắp; ~ая мука́ bột ngô

май *м.* tháng Năm, tháng năm; Пе́рвое ма́я mồng Một tháng Năm

ма́йка *ж.* mayô, may ô, áo thun lá

майо́лика *ж.* (đồ) mayolic, gốm trang trí

майо́ликовый *прил.* (thuộc về) mayolic, gốm trang trí

майоне́з *м. кул.* (xốt) mayone

майо́р *м.* thiếu tá

майора́н *м. бот.* (cây) kinh giới (*Organum majorana*)

майора́т *м. ист.* chế độ thế tập (con trưởng thừa kế)

ма́йский *прил.* (thuộc về) tháng Năm, tháng năm; ~ день một ngày tháng năm; ✧ ~ жук bọ rầy, bọ dừa (*Melolontha vulgaris*)

ма́йя I *мн. неизм.* dân Maya; культу́ра ~ (nền) văn hoá Maya

ма́йя II *ж.* vải bông mỏng

мак *м.* 1. (*растение*) (cây) anh túc (*Papaver*); о́пийный ~ (cây) thuốc phiện, á phiện, thẩu (*Papaver somniferum*); 2. (*семена*) hạt anh túc; бу́лочка с ~ом bánh mì nhỏ rắc hạt anh túc

мака́ка *ж. зоол.* khỉ macac, khỉ nhỏ (*Macacus*)

макарони́ческий *прил. лит.* pha lẫn nhiều từ nước ngoài

макаро́нный *прил.* (bằng) macaroni, mì ống, bún tây

макаро́ны *мн.* (*скл. как ж.*) macaroni, mì ống, bún tây

мака́ть, макну́ть (*В*) chấm, nhúng; ~ перо́ в черни́ла chấm bút vào mực

македо́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Macedonia (Maxêđônia)

македо́нский *прил.* (thuộc về) Macedonia, Maxêđônia

маке́т *м.* maquette, maket, mô hình, hình mẫu, sa bàn; *полигр.* maket, khuôn, bản mẫu

макети́ровать *несов.* (*В*) làm maket

макинто́ш *м.* áo mưa, áo dầu

макиаве́ллевский *прил. книжн.* (*коварный*) gian hùng, giảo quyệt, thâm độc, độc ác

макиавелли́зм *м.* 1. chính sách (chủ nghĩa) Machiavelli, chủ trương cứu cánh biện minh cho thủ đoạn (*đạt đến mục đích bất cần đạo đức luân lý*); 2. *перен.* chính sách gian hùng, đường lối giảo quyệt

макия́ж *м.* 1. (thuật, sự) tô điểm mặt; 2. (*способ нанесения грима*) cách hoá trang; гру́бый, иску́сный ~ cách hoá trang thô, khéo; 3. (*средство*) son, son môi, son phấn, lớp son phấn; 4. *перен.* (thủ đoạn) hoá trang, nguỵ trang; полити́ческий ~ thủ đoạn nguỵ trang (hoá trang) chính trị

макла́к *м. уст.* (người) môi giới, mua đi bán lại, lái buôn

макла́чество *с. уст.* (nghề) môi giới, mua đi bán lại, lái buôn

ма́клер *м.* (người) môi giới, trung gian; биржево́й ~ người môi giới thị trường chứng khoán

ма́клерский *прил.* (thuộc về) môi giới

ма́клерство *с.* (nghề) môi giới

ма́клерствовать *несов.* làm môi giới

макну́ть *сов. см.* мака́ть

ма́ков *прил.*: как ~ цвет má đỏ hây hây, má đào mơn mởn

ма́ковка *ж.* 1. (*плод мака*) quả anh túc; 2. (*купол*) nóc nhà thờ, nóc tròn; 3. *разг.* (*макушка*) đỉnh đầu

ма́ков||ый *прил.* (thuộc về) anh túc; ~oe се́мя hạt anh túc

макре́ль *ж. зоол.* cá thu (*Scomberomorus*); инди́йская короле́вская ~

cá thu chấm (*Scomberomorus guttatus*)
макрокома́нда *ж. информ.* macro
макроко́см *м.* vũ trụ (thế giới) vĩ mô
макроко́смос *м. см.* макроко́см
макроми́р *м.* thế giới vĩ mô
макромоле́кула *ж. физ.* đại phân tử
макропо́д *м. зоол.* (cá) săn sắt, thia đá (*Macropodas*)
макро́рус *м. зоол.* cá tuyết (*Macrourus*)
макросисте́ма *ж.* hệ (hệ thống) vĩ mô
макроскопи́ческий *прил.* mắt thấy được, thô đại, vĩ mô
макроструктýра *ж.* cấu trúc (tổ chức) vĩ mô
макроцефа́лия *ж. антроп.* (hiện tượng, tật) to đầu, đầu to
макроэконо́мика *ж.* kinh tế vĩ mô
макроэкономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kinh tế vĩ mô; ~ая катего́рия phạm trù kinh tế vĩ mô; ~ая интегра́ция liên kết kinh tế vĩ mô
макроэлеме́нт *м. физ.* nguyên tố vĩ lượng, vĩ nguyên tố
макру́рус *м. зоол. см.* макро́рус
ма́кси *ж. нескл. разг. см.* ма́кси-ю́бка
ма́ксима *ж.* nguyên tắc đạo lý, phép xử thế
максимали́ст *м.* người quá cầu toàn (đòi hỏi tối đa)
максимали́зм *м.* (tư tưởng, chủ trương) tối đa, quá cầu toàn, đòi hỏi tối đa
максима́льно *нареч.* tối đa, nhiều nhất
максима́льн||ый *прил.* tối đa, cực đại, nhiều nhất, lớn nhất; ~ые при́были lợi nhuận tối đa; ~ое коли́чество số lượng tối đa; ~ые уси́лия (những) cố gắng tối đa; ~ая ско́рость tốc độ tối đa
ма́ксимум *м.* 1. maximum, (mức) tối đa, nhiều nhất; *мат.* cực đại; *физ.* đỉnh; 2. *в знач. нареч.* nhiều nhất (*là*), tối đa (*là*); ~, что я могу́ сде́лать điều nhiều nhất (tối đa) tôi có thể làm được; ~, сто рубле́й nhiều nhất (tối đa) là một trăm rúp, một trăm rúp là nhiều nhất (tối đa)
ма́кси-ю́бка *ж.* váy maxi, maxi jupe
макулату́ра *ж.* 1. giấy in nhoè bẩn, giấy loại, giấy lộn, giấy vụn, giấy cũ; 2. *перен.* văn chương giấy lộn, tác phẩm tồi
макулату́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) giấy loại, giấy lộn; 2. *перен.* tồi, kém cỏi, như giấy lộn; ~ая по́весть truyện vừa kém cỏi
маку́шка *ж.* 1. đỉnh, ngọn, chóp; 2. (*головы*) đỉnh đầu, xoáy đỉnh, khoáy
мала́||ец *м.*, **~йка** *ж.* người Malay (Mã Lai)
малайзи́||ец *м.*, **~йка** *ж.* người Malaysia (Malaixia)
малайзи́йский *прил.* (thuộc về) Malaysia, Malaixia
мала́йский *прил.* (thuộc về) Malay, Mã Lai; ~ язы́к tiếng Malay (Mã Lai)
малахи́т *м. мин.* malachit, đá khổng tước, khổng tước thạch
малахи́товый *прил.* 1. (thuộc về) malachit, đá khổng tước; (*из малахита*) (bằng) malachit, đá khổng tước; 2. (*о цвете*) xanh khổng tước, màu lông công, xanh lục tươi
малева́ть, намалева́ть (*В*) *разг.* (*плохо рисовать*) vẽ nguệch ngoạc (cẩu thả); ✧ не так стра́шен чёрт, как его́ малю́ют *погов.* thực ra chẳng đáng sợ như người ta tưởng đâu
мале́йш||ий (*превосх. ст. прил.* ма́лый) nhỏ nhất, bé nhất, ít nhất, cực tiểu; ни ~ей опа́сности chẳng có tí nguy hiểm nào hết; ни ~его поня́тия không có một tí khái niệm gì cả
мале́к *м.* cá con, cá bột
ма́леньк||ий *прил.* 1. nhỏ, bé, nhỏ bé, bé bỏng, bé tí, nho nhỏ, be bé; (*небольшого роста*) nhỏ nhắn, nhỏ thó, nhỏ con, nhỏ vóc, loắt choắt; (*о деньгах*) nhỏ nhoi, nhỏ mọn, ít ỏi; ~ ма́льчик cậu bé nhỏ thó (nhỏ con, nhỏ vóc, loắt choắt); ~ая зарпла́та tiền công nhỏ mọn (nhỏ nhoi), tiền lương ít ỏi; 2. (*незначительный*) nhỏ, nhẹ, không đáng kể; ~ая непри́ятность điều khó chịu không đáng kể; 3. (*по положению*) bình thường, tầm thường, không quan trọng; ~ие лю́ди hạng tép diu, dân đen, những kẻ vô danh tiểu tốt, những người tầm thường (không quan trọng); 4. (*малолетний*) nhỏ tuổi, bé con; nhí (*разг.*); 5. *в знач. сущ. м. разг.* (*дитя*) con, con thơ; ✧ ~ да уда́ленький *погов.* ≅ bé hạt tiêu; nhỏ mà óc tiêu
мале́нько *нареч. разг.* chút ít, tí chút, túc tắc, sơ sơ
мале́ц *м. разг.* thằng bé, nhóc con, thằng cu, cu con
мали́на I *ж.* 1. (*растение*) (cây) mâm xôi, đũm hương, đùm đũm (*Rubus idaeus*); 2. (*ягода*) (quả, trái) mâm xôi, đũm hương; ✧ не жизнь, а ~ ≅ sướng như tiên non Bồng
мали́на II *ж. жарг.* (*притон*) tổ quỷ, động mại dâm, ổ lưu manh, hắc điếm
мали́нник I *м.* (bụi) mâm xôi, đũm hương, đùm đũm
мали́нник II *м. жарг. см.* мали́на II
мали́новка *ж. зоол.* (chim) chích úc đỏ (*Erithacus rubecula*)
мали́нов||ый *прил.* 1. (thuộc về) mâm xôi, đũm hương, đùm đũm; ~ое варе́нье mứt mâm xôi (đũm hương) 2. (*о цвете*) đỏ thắm, màu huyết dụ; ✧ ~ звон tiếng chuông trong trẻo
ма́ло *нареч.* 1. (*немного*) ít, không nhiều; он ~ чита́ет nó đọc ít (không nhiều); ~ изве́стный ít ai biết, ít nổi tiếng; 2. (*недостаточно*) thiếu, chưa (không) đủ; ~! ít quá!, còn thiếu!, chưa đủ!; ра́зве э́того ~? lẽ nào chừng ấy còn chưa đủ (còn thiếu) sao?; пяти́ дней бу́дет ~ năm ngày thì không đủ; 3. *в знач. числ.* ít; ~ де́нег ít tiền; ~ книг ít sách; 4. *в сочет. с мест. и нареч.*: ~ кто э́то зна́ет ít ai (ít người, mấy ai, mấy người) biết được điều ấy; из э́тих това́ров ~ что мне нра́вится trong số hàng đó ít có cái làm tôi thích; ~ где встреча́ются таки́е пейза́жи ít nơi nào có được những phong cảnh đẹp như thế; ~ когда́ мы́ khi, ít khi; ~ ли что с ней мо́жет случи́ться dễ mà lường được cái gì có thể xảy ra với cô ta; ~ ли кто придёт dễ gì biết trước được là ai sẽ đến; ✧ ~ того́ ngoài ra, hơn nữa, hơn thế nữa, thêm vào đó, đã thế... còn...; ~ того́, что... chẳng (không) những... mà...; ~ ли что! mặc kệ!, không quan trọng!, thì có sao!, chết ai chưa!
малоавторите́тный *прил.* kém uy tín
малоазиа́тский *прил.* (thuộc về) Tiểu Á
малоберцо́в||ый *прил.*: ~ая кость *анат.* xương mác
малоблагоприя́тный *прил.* ít thuận lợi, không thuận lợi lắm
мало́важный *прил.* ít quan trọng, không quan trọng lắm, không đáng kể
мало́то *нареч. разг.* ít, ít ỏi, thiếu, không đủ, thiếu thốn
мало́вер *м.* người thiếu tin tưởng (dao động)
мало́верие *с.* (sự) thiếu tin tưởng, hoài nghi
мало́верный *прил.* không đáng tin lắm, đáng hoài nghi
мало́вероя́тный *прил.* không chắc, không đáng tin, đáng ngờ, không đích xác, ít có khả năng xảy ra
мало́водный *прил.* 1. (*о реке и т. п.*) cạn, nông, nông cạn, ít nước; 2. (*о местности*) ít nước, ít được thuỷ lợi hoá, ít được dẫn thuỷ, ít sông ngòi

маловразуми́тельный *прил. разг.* không rõ ràng lắm, khó hiểu

маловы́годный *прил.* không có lợi lắm, ít lợi

малогабари́тн||ый *прил.* (có) cỡ nhỏ; ~ приёмник máy thu cỡ nhỏ; ~ станóк máy cỡ nhỏ; ~ая мéбель đồ gỗ (bàn ghế) loại nhỏ

малогра́мотность *ж.* (sự, tình trạng) ít học, kém hiểu biết; ~ проéкта trình độ kém cỏi của bản thiết kế, bản thiết kế kém cỏi

малогра́мотный *прил.* 1. (*о человеке*) ít học, đọc viết còn kém; 2. (*о статье и т. п.*) kém cỏi, kém hiểu biết; ~ проéкт thiết kế kém cỏi

малодоказа́тельный *прил.* ít chứng minh, không thuyết phục lắm

малодостове́рный *прил.* không chắc chắn lắm, không đáng tin lắm

малодосту́пный *прил.* 1. (*о местности*) khó tới; 2. (*такой, которым могут пользоваться только немногие*) khó đạt (với) tới; 3. (*такой, который понятен только немногим*) khó hiểu; 4. (*высокомерный*) khó gần, cao ngạo, kênh kiệu

малоду́шество *с. см.* малоду́шие

малоду́шествовать *несов.* tỏ ra nhút nhát (nhu nhược, bạc nhược, hèn nhát)

малоду́шие *с.* (tính) nhút nhát, nhu nhược, bạc nhược, thiếu cương quyết, hèn nhát; (*упадок духа*) (sự) mất tinh thần, ngã lòng, thoái chí, nhụt chí

малоду́шничать *несов. разг. см.* малоду́шествовать

малоду́шно *нареч.* (một cách) nhút nhát, nhu nhược, bạc nhược, hèn nhát

малоду́шный *прил.* nhút nhát, nhu nhược, bạc nhược, thiếu cương quyết, hèn nhát, đớn hèn

малоéзженый *прил.* (*о дороге*) ít đi lại, ít ai đến

малозаме́тный *прил.* 1. lờ mờ, mờ nhạt, chỉ hơi nom thấy; 2. *перен.* bình thường, tầm thường, không có gì nổi bật, không xuất sắc

малозаселённый *прил.* ít dân, dân cư thưa thớt; ~ край vùng ít dân (dân cư thưa thớt)

малоземе́лье *с.* (tình trạng, sự) thiếu ruộng đất, ít ruộng đất

малоземе́льность *ж. см.* малоземе́лье

малоземе́льный *прил.* ít (thiếu) ruộng đất

малознако́мый *прил.* ít quen biết

малозна́чащий *прил.* ít có ý nghĩa, không quan trọng

малозначи́тельный *прил.* không quan trọng, ít có ảnh hưởng

малозна́ющий *прил.* ít (kém) hiểu biết, không am hiểu

малоизве́стный *прил.* không nổi tiếng, ít được biết đến

малоиму́щий *прил.* nghèo khó, ít của cải (tiền của)

малоинтере́сный *прил.* 1. không thú vị, không hay; 2. (*непривлекательный*) không hấp dẫn, không đẹp, không xinh, vô duyên

малоинформати́вный *прил.* ít thông tin, có lượng thông tin nhỏ

малокали́берный *прил.* (có) cỡ nhỏ, calib nhỏ

малоквалифици́рованный *прил.*: ~ труд lao động kém chuyên môn (kém chuyên nghiệp)

малокро́вие *с.* (bệnh, chứng) thiếu máu

малокро́вный *прил.* (bị) thiếu máu

малокульту́рный *прил.* kém văn hoá, thiếu văn minh (lịch sự)

малоле́тка *мн. разг.* thiếu nhi, trẻ con

малоле́тний *прил.* 1. nhỏ tuổi, ít tuổi, còn bé; 2. *в знач. сущ. м.* cậu bé

малоле́тство *с. разг.* (tuổi, thời) thơ ấu, ấu thơ, ấu niên, thiếu nhi

малолитра́жный *прил.*: ~ автомоби́ль ôtô dung lượng xilanh nhỏ

малолю́дность *ж.* (tình trạng, sự) ít người, không đông người

малолю́дный *прил.* ít người, không đông người

малолю́д||ство *с.*, **~ье** *с. см.* малолю́дность

мало-ма́льски *нареч. разг.* chút ít, đôi chút, tàm tạm, tiềm tiệm; вся́кий ~ гра́мотный челове́к bất cứ người nào có học chút ít (đôi chút)

маломо́щн||ый *прил.* 1. (*физически слабый*) yếu đuối, yếu ớt, yếu; 2. (*бедный*) nghèo, nghèo nàn, nghèo khó; ~ое крестья́нское хозя́йство kinh tế tiểu nông, kinh tế nông dân nhỏ bé; 3. (*небольшой мощности*) (có) công suất nhỏ

малонаселённ||ый *прил.* ít dân, thưa dân, không đông dân, dân cư thưa thớt; ~ая кварти́ра căn hộ ít người

малообразо́ванный *прил.* ít học, thiếu học

малообщи́тельный *прил.* ít giao tiếp, không quảng giao, kém chan hoà, ít cởi mở

малообъёмный *прил.* có dung lượng nhỏ

малоо́пытный *прил.* thiếu kinh nghiệm, non nớt

малоосво́енный *прил.* ít được khai thác; ~ райóн vùng ít được khai thác

малоосновáтельн||ый *прил.* thiếu (ít) căn cứ, vu vơ; ~ые дóводы những lý lẽ thiếu căn cứ (vu vơ)

малоотхóдн||ый *прил.*: ~ая технолóгия công nghệ ít phế liệu (ít chất thải)

малопита́тельн||ый *прил.* thiếu dinh dưỡng, ít bổ

малоплодоро́дн||ый *прил.*: ~ая пóчва đất kém màu mỡ (ít phì nhiêu)

малоподви́жный *прил.* ít cử động, kém hoạt động (cử động); ~ сустáв khớp xương ít cử động; ~ óбраз жи́зни lối sống trì trệ (ít đi lại), nếp sống ngồi lỳ một chỗ

малоподе́ржанный *прил.* ít dùng, hầu như mới

ма́ло-пома́лу *нареч. разг.* dần, dần dần, dần dà, túc tắc, mỗi khi một ít

малопоно́шенный *прил.* ít dùng, hầu như mới

малопоня́тливый *прил.* chậm hiểu, tối dạ, kém thông minh

малопоня́тный *прил.* khó hiểu

малопри́быльный *прил.* ít lãi (lợi, lời)

малопригóдный *прил.* ít hữu dụng (thích dụng)

малопродукти́вн||ый *прил.* 1. ít kết quả, kém hiệu quả (hiệu suất); ~ая рабóта công việc kém hiệu quả (kém hiệu suất, ít kết quả); 2. *с.х.* kém năng suất, (có) năng suất thấp; ~ скот gia súc năng suất thấp (*về thịt, sữa, v. v...*)

малопроизводи́тельный *прил.* (có) năng suất thấp, hiệu suất thấp; kém hiệu suất; ~ ручнóй труд lao động thủ công có hiệu suất (năng suất) thấp

малора́звитый *прил.* 1. (*физически*) chưa trưởng thành, còn non nớt, kém nở nang, không khoẻ, chưa lớn; 2. (*недостаточно развитый*) kém phát triển, chậm phát triển; 3. (*недостаточно образованный*) thiếu học, kém trí thức, kém hiểu biết

малоро́слый *прил.* nhỏ con, nhỏ thó, nhỏ vóc, bé nhỏ, nhỏ nhắn, thấp, cọc người, loắt choắt

малосве́дущий *прил.* kém am hiểu, ít thông thạo

малосеме́йный *прил.* neo người, đơn chiếc, neo đơn, neo

малоси́льный *прил.* 1. yếu, yếu đuối; 2. (*о машине и т. п.*) (có) công suất nhỏ

малосне́жн||ый *прил.*: ~ая зима́ mùa đông ít tuyết

малосодержа́тельный *прил.* không súc tích (hàm súc), (có) nội dung nghèo nàn; (*поверхностный*) hời hợt, nông cạn, rỗng tuếch

малосозна́тельный *прил.* thiếu ý thức, kém tự giác

малосо́льн||ый *прил.* muối xổi; ~ые огурцы́ dưa chuột muối xổi

малосостоя́тельный *прил.* 1. (*небогатый*) ít của cải, không giàu; 2. *перен.* (*неубедительный*) kém thuyết phục, không vững, không xác đáng, thiếu cơ sở vững chắc

малоспосо́бный *прил.* ít khả năng (tài năng), kém năng khiếu

малосто́йкий *прил. хим.* kém bền

ма́лость *ж. разг.* 1. (điều) nhỏ mọn, vặt vãnh, không đáng kể; са́мая ~ оста́лась con tí ti nữa thôi, còn rất ít; из-за вся́кой ~и vì những chuyện chẳng ra gì, vì những điều không đáng kể; 2. *в знач. нареч. разг.* ít, chút ít, một ít, một tí

малотира́жный *прил.* (có) số lượng xuất bản ít

малоубеди́тельный *прил.* kém sức thuyết phục

малоупотреби́тельный *прил.* ít dùng, ít thông dụng, không thông dụng

малоурожа́йн||ый *прил.* (có) năng suất thấp; ~ые культу́ры những cây trồng năng suất thấp; ~ год năm mùa màng thấp kém

малоуспе́шный *прил.* ít kết quả, kém hiệu quả

малоутеши́тельный *прил.* đáng buồn, đáng lo

малоце́нный *прил.* ít (kém) giá trị, không quý

малочи́сленный *прил.* ít, ít ỏi, không nhiều, không đông

малочувстви́тельный *прил.* ít nhạy cảm, ít nhạy bén

малоэта́жный *прил.* ít tầng, thấp tầng

малоэффекти́вн||ый *прил.* kém (ít) hiệu quả, ít hữu hiệu; (*о лекарстве*) kém công hiệu; ~ые ме́ры những biện pháp kém hiệu quả

ма́л||ый I *прил.* 1. (*по величине, возрасту*) bé, nhỏ, bé nhỏ, nhỏ bé; ~ые де́ти (các) con nhỏ, con bé, con thơ, con mọn; ~ое предприниматéльство, ~ би́знес эк. (nền) kinh doanh nhỏ; 2. (*незначительный*) ít, ít ỏi; 3. *тк. кратк. ф.* (*не впору, тесный*) chật, không vừa; пальто́ ~о́ áo măngtô chật (không vừa); сапоги́ ~ы́ đôi ủng chật (không vừa chân); 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое (cái) ít, ít ỏi; довóльствоваться ~ым thoả mãn (bằng lòng) với cái ít ỏi; ✧ ~ая ско́рость *ж.-д.* tốc độ tàu hàng, vận tốc chậm; ~ ход *мор.* (sự) chạy từ từ; ~ые фóрмы *театр.* (loại) tiết mục nhỏ, kịch ngắn; с ~ых лет từ bé (lúc nhỏ, thời thơ ấu); са́мое ~ое ít nhất là; без ~ого non, gần, suýt soát, xuýt xoát, gần bằng, xấp xỉ; за ~ым де́ло ста́ло chỉ vì thiếu một cái gì nhỏ xíu (cái gì không đáng kể) mà công việc ngừng trệ; от ~а до вели́ка từ trẻ đến già, nam phụ lão ấu, tất cả mọi người; мал, да удáл *погов.* ≅ bé hạt tiêu; nhỏ mà óc tiêu; bé người mà to gan; мал ~á ме́ньше có nhiều con nhỏ (con thơ), trên tay cả một đàn con dại

ма́лый II *м. разг.* (*подросток*) cậu bé; (*парень*) chàng trai, cậu thanh niên

малы́ш *м. разг.* 1. đứa trẻ con, thằng bé, cậu nhóc, nhóc con; 2. *шутл.* (*о человеке маленького роста*) người nhỏ vóc (nhỏ thó, bé lũn cũn)

ма́льва *ж. бот.* (cây) cẩm quỳ, phù dung, cối xay, giầng xay (*Malva*)

ма́львовые *мн. бот.* họ Bông (*Malvaceae*)

мальто́за *ж. хим.* (đường) maltoza, maltos

мальтузиа́нский *прил.* (thuộc về) triết thuyết Malthus, Malthus

мальтузиа́нство *с. филос.* triết thuyết Malthus

ма́льчик *м.* 1. cậu bé, chú bé, thằng bé; con trai; 2. (*в услужении*) thằng nhỏ, nhỏ, bồi; ✧ ~ с па́льчик cậu bé tí hon

мальчи́шеский *прил.* (thuộc về) cậu bé; (*ребяческий*) trẻ con, ấu trĩ, con nít

мальчи́шество *с.* (tính) trẻ con; (*шалость*) (sự) tinh nghịch, nghịch ngợm

мальчи́шка *м. разг.* 1. cậu bé, chú bé, thằng bé; *пренебр.* oắt con, nhãi con, nhãi nhép, nhãi ranh, ôn con; вести́ себя́ как ~ xử sự như tuổng trẻ con; 2. (*в услужении*) thằng nhỏ, nhỏ, bồi

мальчуга́н *м. разг.* cậu bé, chú bé, em bé, thằng bé

малю́сенький *прил. разг.* bé tí teo, bé tí ti, rất nhỏ, nhỏ xíu, tí hon, tí xíu

малю́тка *м. и ж.* con thơ, con mọn, con nhỏ, con bé, con dại

маля́р *м.* 1. thợ sơn (quét vôi); (*пишущий вывески*) thợ kẻ biển; 2. (*плохой художник*) hoạ sĩ tồi

маляри́йный *прил.* (thuộc về) bệnh sốt rét; ~ комáр muỗi sốt rét, muỗi anophel; ~ больно́й người bệnh sốt rét

маляри́я *ж. мед.* (bệnh) sốt rét; ngã nước (*разг.*)

маля́рн||ый *прил.* (thuộc về) sơn, quét vôi; ~ые рабóты công việc sơn nhà, việc quét vôi; ~ая кисть chổi quét sơn (quét vôi)

ма́ма *ж.* mẹ, má, me, mạ, u, bầm, đẻ

мамалы́га *ж.* cháo bột ngô

мама́ша *ж. разг.* (*в обращении*) bác, mẹ, má

ма́менька *ж. уст. разг. см.* мама́ша

ма́менькин *прил.*: ~ сынóк con cưng, cậu ấm; ~а дóчка cô chiêu, cô gái rượu

ма́мин (của) mẹ, má, me, mạ; ~о пла́тье áo dài của mẹ

ма́мка *ж.* 1. *см.* ма́ма; 2. *уст.* vú, vú nuôi

маммогра́ф *м.* máy soi chụp vú

маммогра́фия *ж. мед.* (sự, thuật) soi chụp vú

маммоло́г *м.* nhà nghiên cứu vú, chuyên viên khoa vú; врач-~ bác sĩ khoa vú

маммоло́гия *ж. мед.* (khoa) nghiên cứu vú, vú

мамо́н *м.*, **~на** *ж.* 1. mamôn, thần tài; 2. *перен.* (lòng) tham, hám của

ма́монт *м.* mammuth, mamut, cổ tượng (*Elephas primigenius*)

ма́монтов||ый *прил.* (thuộc về) mammuth, mamut; ~ая кость xương mammuth; ngà mammuth

ма́мочка *ж. ласк.* me, má, mẹ yêu quý

мана́тки *мн. разг.* đồ đoàn, đồ đạc, đồ lề, của nả

ма́нго *с. нескл.* 1. (*дерево*) (cây) xoài, xoài cát, xoài tượng, xoài cơm (*Mangifera indica*); 2. (*плод*) (quả, trái) xoài, xoài cát, xoài tượng, xoài cơm

ма́нгов||ый *прил.* (thuộc về) xoài; ~ое дéрево cây xoài

мангоста́н *м.* 1. (*дерево*) (cây) măng cụt, giáng châu (*Garcinia mangostana*); 2. (*плод*) (quả, trái) măng cụt, giáng châu

ма́нгров||ый *прил.*: ~ое дéрево cây bần, cây đước (*Rhizophora*)

ма́нгровы, ма́нгры *мн. бот.* (lùm, rặng) cây bần, cây đước

мангу́ста *ж. зоол.* cầy (*Herpestes*)

мандари́н I *м.* 1. (*дерево*) (cây) quít (*Citrus deliciosa*); 2. (*плод*) (quả, trái) quít

мандари́н II *м. ист.* (*чиновник*) (viên) quan

мандари́нка *ж. зоол.* (chim) uyên ương (*Aix galericulata*)

мандари́н||ный, ~овый *прил.* (thuộc về) quít; ~овое де́рево cây quít

манда́т *м.* 1. (*документ*) uỷ nhiệm thư, giấy uỷ nhiệm; депута́тский ~ uỷ nhiệm thư (giấy uỷ nhiệm) đại biểu; 2. (*право на управление*) quyền uỷ trị

манда́тн||ый *прил.*: ~ая коми́ссия uỷ ban xét ủy nhiệm thư, uỷ ban thẩm tra tư cách đại biểu; ~ая террито́рия đất uỷ trị

мандоли́на *ж.* (đàn) mandolin, măngđôlin

мандолини́ст *м.* **~ка** *ж.* người chơi đàn mandolin

мандраго́ра *ж. бот.* (cây) khoai ma (*Mandragora*)

мандри́л *м. зоол.* khỉ mõm chó (*Papio sphinx*)

манёвр *м.* 1. *воен.* (sự) cơ động, chuyển quân, vận động; 2. *перен.* (*ловкий приём*) ma-nớp, mánh khoé, mưu chước, thủ đoạn, mưu mẹo; 3. *мн.*: ~ы *воен.* (*тактические занятия*) tập trận, thao quân, thao diễn, diễn tập; проводи́ть ~ы tập trận, thao quân, thao diễn, diễn tập; 4. *мн.*: ~ы *ж.-д.* (sự) dồn tàu, dồn toa

манёвренность *ж.* (tính, khả năng) cơ động

манёвренн||ый *прил.* 1. cơ động, di động; 2. *воен.* cơ động, linh hoạt, vận động; ~ая война́ chiến tranh vận động, vận động chiến

маневри́рование *с.* 1. (sự) vận động, cơ động, di chuyển, thao quân, thao diễn, diễn tập; 2. *перен.* (sự) dùng mưu mẹo, dùng mánh khoé, lựa chiều; mưu mẹo, mánh khoé; полити́ческое ~ mánh khoé chính trị

маневри́ровать *несов.* 1. vận động, cơ động, di chuyển, thao quân, thao diễn, diễn tập; 2. *перен.* (*хитрить*) dùng mưu mẹo, dùng mánh khoé, lựa chiều; 3. *ж.-д.* dồn tàu, dồn toa

маневро́вый *прил. ж.-д.* (để) dồn tàu, dồn toa; ~ паровоз đầu máy dồn toa

мане́ж *м.* 1. (*площадка для верховой езды*) bãi quân ngựa (tập ngựa); (*здание*) nhà tập ngựa; 2. (*в цирке*) sân khấu xiếc; 3. (*для детей*) khung chơi, giường khung, xe tập đi

мане́жн||ый *прил.*: ~ая езда́ *спорт.* (môn) đi ngựa ở bãi tập

мане́жить *несов.* (*B*) 1. (*выезжать лошадь*) tập (quần) ngựa; 2. *перен. разг.* bắt đợi lâu, kéo dài thời gian, kéo cưa, câu dầm, làm câu dầm

манеке́н *м.* 1. mannequin, manocanh, hình nhân làm mẫu; 2. *см.* манеке́нщик

манеке́нщи||к *м.*, **~ца** *ж.* mannequin, manocanh, người mặc mẫu

мане́р *м. разг.* kiểu, cách, lối, cung cách, phong độ; каки́м ~ом? bằng cách nào?; таки́м ~ом bằng cách như thế; на ~ чего́-л. theo kiểu cái gì; на свой ~ theo kiểu (cung cách) riêng

мане́р||а *ж.* 1. kiểu, cách, lối, cung cách, kiểu cách, phong độ; ~ говори́ть cách (lối) nói, điệu ăn tiếng nói; ~ держа́ть себя́ cách cư xử, lối xử thế, cách xử sự, cung cách đi đứng; 2. *мн.*: ~ы kiểu cách, cốt cách, điệu bộ, phong thái, phong độ, cử chỉ; у него́ хоро́шие ~ы phong thái (phong độ, cốt cách, điệu bộ, cử chỉ) của anh ấy đẹp; 3. (*творчества и т. п.*) phong cách, bút pháp, hoạ pháp; ~ исполне́ния phong cách diễn xuất

мане́рничать *несов. разг.* làm điệu, làm điệu làm bộ, uốn éo

мане́рность *ж.* (sự, tính) kiểu cách, làm điệu làm bộ, uốn éo, không tự nhiên

мане́рн||ый *прил.* (*неестественный*) kiểu cách, làm điệu làm bộ, uốn éo, không tự nhiên; (*вычурный*) câu kỳ; ~ покло́н cúi chào (vái chào) kiểu cách; ~ая игра́ актёра lối diễn xuất không tự nhiên của diễn viên; ~ая же́нщина người đàn bà kiểu cách (làm điệu làm bộ); ~ стиль lối văn (phong cách) cầu kỳ

манже́та *ж.* manchette, cổ tay áo

манже́тка *ж.* 1. (*бандероль*) băng quảng cáo, băng sách; 2. *бот.* (cây) xuyên đá (*Alchemilla*)

маниака́льн||ый *прил.* (thuộc về) thao cuồng, hoang tưởng, cuồng, mani; ~ая боя́знь nỗi sợ hoang tưởng (có tính chất thao cuồng)

маникю́р *м.* (thuật, sự) sửa móng tay

маникю́рша *ж.* bà/chị thợ sửa móng tay

мани́ловщина *ж.* (thói) đa cảm (*Manilov, nhân vật trong «Linh hồn chết» của Gogol*)

маниó||к *м.*, **~ка** *ж.* 1. (*растение*) (cây) sắn, củ mì, khoai mì (*Manihot utilissima*); 2. (*мука́*) bột sắn, tapioca

манипули́ровать *несов.* (*T*) 1. thao tác, làm thủ thuật, sử dụng, vận dụng; ~ рука́ми thao tác bằng tay, sử dụng tay; ~ со спи́чками làm thủ thuật với diêm; ~ с ка́ртами làm thủ thuật với những quân bài; 2. *перен.* dùng mánh lới (thủ đoạn) đánh lạc hướng, dùng mánh lới (thủ đoạn) xuyên tạc, dùng mánh lới (thủ đoạn) điều khiển đám đông; ~ общественным мне́нием dùng mánh lới (thủ đoạn) đánh lạc hướng dư luận xã hội; ~ толпо́й по своему́ жела́нию dùng mánh lới (thủ đoạn) điều khiển đám đông theo ý muốn của mình

манипуля́тор *м.* 1. *цирк.* người làm ảo thuật; 2. *тех.* (cần) manip; 3. *тех.* (*в пультах управления и т. п.*) tay máy, máy thao tác; автомати́ческий ~ tay máy tự động

манипуля́ци||я *ж.* 1. thao tác, thủ thuật; ~и сле́саря над дета́лью thao tác của người thợ nguội trên chi tiết máy; 2. *цирк.* thủ thuật; ~и фо́кусника thủ thuật của nhà ảo thuật; ~и с ка́ртами thủ thuật với những quân bài; 3. *разг.* (*ловкая проделка*) thủ đoạn, mánh khoé, mánh lới; раскры́ть ~и моше́нников vạch trần những thủ đoạn (mánh khoé, mánh lới) của bọn bịp bợm; 4. (*способ, приём действия для достижения каких-л. целей*) mánh lới (thủ đoạn) đánh lạc hướng, mánh lới (thủ đoạn) xuyên tạc, mánh lới (thủ đoạn) điều khiển đám đông; ~ общественным мне́нием mánh lới (thủ đoạn) đánh lạc hướng dư luận xã hội; идеологи́ческие ~и những thủ đoạn (mánh khoé, mánh lới) tác động tư tưởng

мани́ть, поманить (*B*) 1. (*звать*) vẫy gọi; ~ руко́й đưa tay vẫy gọi; 2. *тк. несов. перен.* quyến rũ, hấp dẫn, lôi cuốn, rủ rê, thu hút, dụ, gạ; мо́ре мани́т меня́ biển cả hấp dẫn (quyến rũ, lôi cuốn) tôi; ~ взор làm vui mắt (sướng mắt, đẹp mắt)

манифе́ст *м.* (bản) tuyên ngôn, tuyên bố, tuyên cáo; Манифе́ст Коммунисти́ческой па́ртии Tuyên ngôn của Đảng cộng sản

манифеста́нт *м.* người biểu tình

манифеста́ция *ж.* (cuộc) biểu tình

манифести́ровать *несов. и сов.* biểu tình

мани́шка *ж.* yếm sơ mi, giáp bụng

ма́ния *ж.* 1. *мед.* (bệnh, chứng) thao cuồng, hoang tưởng, cuồng, mania; ~ вели́чия vĩ cuồng, hoang tưởng mình

là vĩ nhân; ~ преслéдования bức hại cuồng, hoang tưởng mình bị bức hại, thiên chấp cuồng; 2. *перен.* (*пристрастие*) (sự) say mê, say đắm, cuồng si, đắm đuối

манки́ровать *несов. и сов.* 1. (*Т*) (*пренебрегать*) lơ là, trễ nải, chểnh mảng, coi thường, xem thường; ~ свои́ми обя́занностями lơ là (trễ nải) nhiệm vụ; ~ заня́тиями trễ nải học hành, học hành chểnh mảng; 2. *уст.* (*не посещать*) vắng mặt, không đến, khiếm diện

ма́нн||а *ж.*: ждать как ~ы небе́сной ≅ mong như nắng hạn mong mưa; mong như mong mẹ về chợ; ~ой небе́сной пита́ться *шутл.* ≅ vắt mũi đút miệng; rau cháo cầm hơi (*погов.*)

ма́нн||ый *прил.*: ~ая крупа́ bột trân châu; ~ая ка́ша cháo bột trân châu

мановéни||е *с.* hiệu lệnh, hiệu; ~ем руки́ ra hiệu bằng tay; ✧ как по ~ю волше́бной па́лочки ≅ như thần thông biến hoá

мано́к *м. охот.* còi dụ thú

мано́метр *м.* manomet, áp kế, áp lực kế

мансáрда *ж.* gác rầm thượng, gác sát mái

манти́лья *ж.* khăn vuông quàng, mantil (*của phụ nữ*)

манти́сса *ж. мат.* phần định trị (*của logarithm*)

ма́нтия *ж.* 1. áo choàng, áo khoác; суде́йская ~ áo choàng của quan toà; 2. *геол.* manti, lớp bao

манто́ *с. нескл.* măngtô, áo măng tô

ма́нты *мн.* (*ед.* ма́нт *м.*) bánh bao

мануа́льн||ый *прил.*: ~ая терапи́я liệu pháp nắn gõ, thủ thuật nắn vặn

манускри́пт *м.* thủ bản, bản viết tay, sách chép tay

мануфакту́ра *ж.* 1. *ист.* công trường (công xưởng) thủ công; 2. *уст.* (*фабрика*) xưởng, công xưởng; тексти́льная ~ xưởng dệt; 3. *тк. ед.* (*ткани*) vải, vải vóc

мануфакту́рн||ый *прил.* 1. *ист.* (thuộc về) công trường thủ công, công xưởng thủ công; 2. (*тканевый*) (thuộc về) vải, vải vóc; ~ магази́н cửa hàng vải, hiệu vải; ~ые изде́лия vải vóc

маньчжу́р *м.*, **~ка** *ж.* người Mãn Châu

маньчжу́рск||ий *прил.* (thuộc về) Mãn Châu

манья́к *м.* người cuồng; (*насильник*) kẻ cuồng dâm, con quỷ râu xanh; (*убийца*) kẻ cuồng sát

манья́ческий *прил.* (có tính chất) cuồng, cuồng dâm, cuồng sát

маня́щий *прил.* quyến rũ, hấp dẫn, lôi cuốn, rủ rê, dụ dỗ

маои́зм *м. полит.* chủ nghĩa Mao (Mao Trạch Đông)

маои́ст *м.* người theo chủ nghĩa Mao, người maoit

марабу́ *м. зоол.* chim ông lão, chim già đầy (*Leptoptilus*)

мара́зм *м.* (tình trạng) suy nhược, suy yếu, suy sụp, suy tàn, gầy mòn; стáрческий ~ (tình trạng) lão suy; 2. *перен.* (sự) suy sụp, suy đồi, suy vong, suy bại, lụn bại

маразма́тик *м.* người bị lão suy (lẩm cẩm, lẫn cẫn)

маразмати́ческий *прил.* bị lão suy, lẩm cẩm, lẫn cẫn

мара́л *м. зоол.* hươu sừng tấm (*Cervus elaphus sibiricus*)

мара́нта *ж. бот.* (cây) hoàng tinh, huỳnh tinh, củ dong (*Maranta arundinaceae L.*)

мара́нье *с. разг.* bài viết nguệch ngoạc, bức vẽ bôi bác

мара́ть, замара́ть, намара́ть (*В*) *разг.* 1. *сов.* замара́ть làm (bôi, vấy) bẩn; *перен.* bôi nhọ, làm ô uế (hư hỏng, hỏng); ~ репута́цию bôi nhọ (bôi tro trát trấu vào) thanh danh, làm ô danh; 2. *сов.* намара́ть (*неряшливо писать, рисовать*) viết nguệch ngoạc, vẽ bôi bác; ✧ ~ бума́гу bôi bẩn giấy, viết vẩn dở; ~ ру́ки об кого́- л., обо что́-л. (làm) bẩn tay vì ai, vì việc gì

мара́ться, замара́ться *разг.* 1. (bị) bẩn, lấm bẩn, vấy bẩn; 2. *перен.* bẩn tay, nhúng tay, dính tay (*vào việc không hay*); не сто́ит ~ из-за... không nên bẩn tay vì...

марафо́н *м. разг. спорт.* (môn) marathon, maratông, chạy đường trường, chạy phông (*42 km 195 m*); конькобе́жный ~ trượt băng marathon; лы́жный ~ trượt tuyết marathon; ша́хматный ~ đánh cờ marathon

марафо́нец *м.* vận động viên marathon (chạy đường trường)

марафо́нский *прил.*: ~ бег *см.* марафо́н

мара́шка *ж. полигр.* dấu in của mô khoảng trống (*do lỗi in*)

ма́рганец *м. хим.* manganes, mangan

ма́рганцевый *прил.* (thuộc về) manganes, mangan; ~ая руда́ quặng manganes; ~ая кислота́ acid permanganic

марганцо́вка *ж. разг.* thuốc tím

маргари́н *м.* margarine, margarin, macgarin

маргари́новый *прил.* (thuộc về) margarine, margarin, macgarin

маргари́тка *ж. бот.* (cây) thuý cúc, cúc thuý (*Bellis perennis*)

маргина́л *м.* 1. người ở mép biên (*tầng lớp xã hội của mình*); 2. (*лицо, находящееся на периферии общества*) kẻ ở ngoài lề xã hội (*lưu manh, lang thang, vô gia cư...*)

маргина́лии *мн. книжн.* (*ед.* маргина́лия *ж.*) ghi chú ở lề, đề mục bên lề

маргина́льн||ый *прил.* 1. ở lề, bên lề, biên tế, biên duyên; ~ая частота́ *физ.* tần số biên duyên; 2. (thuộc về) người ở mép biên; kẻ ở ngoài lề xã hội (*ср.* маргина́л); ~ые элеме́нты những phần tử ngoài lề xã hội

ма́рево *с.* 1. (*мираж*) ảo tượng, ảo ảnh; 2. (*туман*) sương mù, màn sương

маре́на *ж. бот.* (cây) thiên thảo (*Rubia*)

маре́нго *с.* (*о цвете*) (màu) đen phơn phớt xám

маре́новые *мн. бот.* họ Cà phê (*Rubiaceae*)

маре́нов||ый *прил.* (thuộc về) thiên thảo; ~ая кра́ска thuốc nhuộm bằng rễ thiên thảo

мареógраф *м. геод.* thuỷ triều ký, máy ghi thuỷ triều

ма́ржа *ж. эк., торг.* (sự) chênh lệch giữa giá bán và giá mua (*hàng, chứng khoán...*)

мари́на *ж. жив.* tranh hải cảnh, tranh biển

марина́д *м. кул.* 1. (*соус*) (nước) dầu giấm, xốt, chấm; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*маринованные продукты*) thức ăn ướp gia vị (ngâm giấm)

маринúст *м.* hoạ sĩ hải cảnh (vẽ tranh biển)

марино́ванный *прил.* (đã) ướp gia vị, ngâm dấm

маринова́ть, замаринова́ть (*В*) 1. ướp gia vị, ngâm dấm; 2. *перен. разг.* ngâm, om, ngâm tôm, bỏ xó, ngâm lâu, để lâu, hãm; ~ де́ло ngâm (om, hãm, bỏ xó, ngâm tôm) việc

марионе́тка *ж.* 1. con rối; 2. *перен.* bù nhìn

марионе́точн||ый *прил.* 1. (thuộc về) con rối; 2. *перен.* bù nhìn, ngụy; ~ое прави́тельство chính phủ bù nhìn; ~ая а́рмия ngụy quân; ~ая власть ngụy quyền, chính quyền bù nhìn

марихуа́на *ж.* cần sa

ма́рк||а I *ж.* 1. (*почтовая*) tem, tem thư; cò (*ист.*); 2. (*клеймо*) nhãn, nhãn hiệu, mác, số hiệu; издáтельская ~ ấn hiệu nhà xuất bản; фабри́чная ~ nhãn hiệu sản xuất; 3. (*сорт, тип изделия, товара*) mác, loại, kiểu, hạng; нóвые ~и стáли những mác mới của thép; 3. *разг.* (*престиж, репутация*) uy tín, thanh danh, danh tiếng, tiếng tăm; ✧ вы́сшей ~и thượng hảo hạng, loại tốt nhất, thượng thặng; под ~ой чего́-л. dưới nhãn hiệu (chiêu bài) cái gì; держáть ~у cố giữ danh tiếng (thanh danh, tiếng tăm)

ма́рка II *ж.* (*денежная единица*) mark, mác, Đức mã (*đơn vị tiền tệ của Germany*); markka, macca (*của Finland*)

маркгра́ф *м. ист.* markgraf, quan biên trấn

ма́ркер *м.* 1. (*пишущее устройство*) máy ghi; 2. (*фломастер*) bút dạ đánh dấu

маркёр I *м. уст.* người ghi điểm (*trong cuộc thi bi-da*)

маркёр II *м.* 1. (*человек*) người đánh dấu; 2. *с.-х.* (*орудие*) dụng cụ đánh rãnh (rạch hàng)

маркёр III *м.* (*текстовый*) *см.* ма́ркер

ма́ркетинг *м. эк.* (sự, khoa) tiếp thị, marketing, macketinh

ма́ркетингов||ый (thuộc về) tiếp thị, marketing, macketinh; ~ые иссле́дования những nghiên cứu về tiếp thị (marketing)

маркето́лог *м. эк.* chuyên viên tiếp thị (marketing)

маркетоло́гия *ж. см.* ма́ркетинг

марки́з *м.* hầu tước

марки́за *ж.* (*жена*) hầu tước phu nhân; (*дочь*) hầu tước tiểu thư

маркизе́т *м.* (*ткань*) the, lương

маркизе́товый *прил.* (thuộc về) the, lương

ма́ркий *прил.* dễ bẩn; э́то ~ материа́л đây là loại vải dễ bẩn

маркирова́ть *несов.* dán (gắn) nhãn hiệu, dán nhãn, ghi mã hiệu

маркиро́вка *ж.* (sự) dán nhãn hiệu, gắn nhãn hiệu, dán nhãn, ghi mã hiệu

маркиро́вщик *м.* thợ dán nhãn hiệu (ghi mã hiệu)

маркита́нт *м.*, **~ка** *ж. ист.* người bán hàng (*trong quân đội*)

маркси́зм *м.* chủ nghĩa Marx (Mác)

марксизм-ленини́зм *м.* chủ nghĩa Marx-Lenin (Mác-Lênin, Mác-Lê)

марксист *м.* người theo chủ nghĩa Marx (Mác), người marxit (macxit)

марксистски *нареч.* (một cách, theo) marxit, macxit, chủ nghĩa Marx

марксистский *прил.* marxit, macxit, (thuộc về) chủ nghĩa Marx

марксистско-ленинский *прил.* marxit-leninit, (thuộc về) chủ nghĩa Marx-Lenin; Mác-Lê (*сокр.*)

маркшейдер *м. горн.* trắc địa viên hầm lò, người trắc địa mỏ (đo đạc mỏ)

маркшейдерский *прил.* (thuộc về) trắc địa viên hầm lò, người trắc địa mỏ

ма́рлевый *прил.* (thuộc về) gạc, sô, vải màn, sô màn, vải băng

ма́рля *ж.* gạc, sô, vải màn, sô màn, vải băng

мармела́д *м.* mứt, mứt bột quả

мармора́ция *ж. тех.* (sự) làm cẩm thạch giả

мрамори́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm cẩm thạch giả

мародёр *м.* kẻ trộm cướp, kẻ hôi của (*nơi có chiến sự, động loạn hay thiên tai*)

мародёрск||ий *прил.* (thuộc về) kẻ trộm cướp, kẻ hôi của; ✧ ~ие це́ны *разг.* giá cắt cổ

мародёрство *с.* (nạn, sự) trộm cướp, hôi của

мародёрствовать *несов.* trộm cướp, hôi của

ма́рочн||ый *прил.* 1. (thuộc về) tem; nhãn, nhãn hiệu, mác, số hiệu; ~ая бума́га giấy in tem (in nhãn hiệu); 2. (*имеющий марку*) (có) mác; ~ая сталь thép có mác; ✧ ~ое вино́ rượu vang hảo hạng, rượu nho loại ngon (*thường để lâu năm*)

Марс *м.* 1. *астр.* sao Hoả, Hoả tinh, Mars; 2. *миф.* thần Mars, thần chiến tranh, chiến thần

марс *м. мор.* đài cột buồm

ма́рсель *м.* (*мн.* ма́рсели *и* марселя́) *мор.* buồm hai (*tính từ dưới*)

марселье́за *ж.* bài Marseillaise (Macxâye)

марсиа́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* dân sao Hoả (*trong truyện giả tưởng*)

марсиа́нский *прил.* (thuộc về) sao Hoả, Hoả tinh, Mars; ~ ландша́фт cảnh quan sao Hoả

ма́рсовый *прил. мор.* (thuộc về) đài cột buồm

марсо́лог *м.* nhà nghiên cứu Marx

марсоло́гия *ж.* (khoa) nghiên cứu Marx

марсохо́д *м.* marxơkhôt, xe tự hành trên sao Hoả

март *м.* tháng Ba, tháng ba

мартéн *м. тех.* lò Martin (Mactanh, đúc thép), lò bằng

мартéновск||ий *прил.*: ~ая печь *см.* мартéн; ~ процéсс quá trình Martin (Mactanh); ~ая сталь thép Martin (Mactanh)

мартиролóг *м.* 1. *церк.* tử đạo lục, danh lục tuẫn giáo; 2. *перен.* danh sách những người bị khổ nạn; ~ жертв деспоти́зма danh sách nạn nhân bị khổ nạn của chế độ chuyên chế

ма́ртовский *прил.* (thuộc về) tháng Ba, tháng ba

марты́шка *ж.* vẹc, khỉ đuôi dài (*Cercopithecus*)

марты́шкин *прил.*: ~ труд công dã tràng, công cốc

марш I *м.* 1. (sự) đi đều bước; *спорт.* (cuộc) diễu hành; (*передвижение войск*) (cuộc) hành quân; 2. *муз.* hành khúc, hành khúc ca, quân hành; 3. (*лестницы*) thân cầu thang, thân thang gác; ✧ ~ ми́ра cuộc đi bộ (tuần hành, diễu hành) vì hoà bình

марш II *межд.*: ша́гом ~! bước đều, bước!; đi đều, bước!; ~ отсю́да! cút đi!, xéo ngay!

ма́ршал *м.* nguyên soái, thống chế; Ма́ршал Сове́тского Сою́за *ист.* Nguyên soái Liên Xô

ма́ршальский *прил.* (thuộc về) nguyên soái, thống chế; ~ жезл quyền trượng nguyên soái (thống chế)

ма́ршевый *прил. воен.* 1. (thuộc về) đi đều bước; hành quân; ~ ритм nhịp đi đều bước, nhịp hành quân; 2. (*о воинских частях*) (để) bổ sung; ~ батальо́н tiểu đoàn bổ sung

марширова́ть *несов.* đi đều bước

марширо́вка *ж.* (sự) đi đều bước

маршру́т *м.* hành trình, lộ trình, đường đi, tuyến; *спорт.* đường đua

маршру́тн||ый *прил.*: ~ по́езд *ж.-д.* tàu tuyến (chuyên tuyến); ~ое такси́ taxi tuyến (chuyên tuyến); ~ая съёмка (sự) đo vẽ dọc tuyến, đo vẽ theo hành trình

ма́ск||а *ж.* 1. mặt nạ; противога́зовая ~ mặt nạ chống hơi độc (phòng hơi ngạt); 2. (*слепок с лица покойника*) khuôn mặt đúc (*của người quá cố*); ✧ наде́ть (наде́ть на себя́) ~у đeo mặt nạ, khoác áo, đội lốt; сбро́сить (сбро́сить с себя́) ~у vứt mặt nạ, lộ chân tướng; сорва́ть ~у с кого́-л. lật mặt nạ (lột mặt nạ, lật tẩy) ai

маскара́д *м.* 1. (*бал*) mascarade, (cuộc) khiêu vũ trá hình, vũ hội hoá trang, vũ hội giả trang; 2. (*необычный костюм*) vẻ ngoài kỳ dị, trang phục lạ thường; 3. *перен.* (*притворство*) (sự) vờ vĩnh, giả vờ, giả cách, vờ vịt

маскара́дный *прил.* (thuộc về) mascarade, khiêu vũ trá hình, vũ hội hoá trang, vũ hội giả trang; ~ костю́м quần áo khiêu vũ trá hình, y phục vũ hội hoá trang

маскирова́ть, замаскирова́ть (*B*) 1. hoá trang, giả trang, mặc quần áo trá hình, đeo mặt nạ (*cho ai*); 2. (*закрывать, прикрывать*) che đậy, che giấu, nguỵ trang, hoá trang (*тж. перен.*); 3. *воен.* nguỵ trang, nghi trang

маскирова́ться, замаскирова́ться 1. trá hình, cải trang, hoá trang, giả trang, giả dạng; 2. (*закрываться, прикрываться*) nguỵ trang; *перен.* đội lốt, khoác áo, vờ vĩnh, giả vờ, giả cách; 3. *воен.* nguỵ trang, nghi trang

маскиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) trá hình, cải trang, giả trang, hoá trang, nguỵ trang; 2. (*то, чем маскируют*) (đồ) hoá trang, trá hình, nguỵ trang

маскиро́вочный *прил. воен.* (để) nguỵ trang, nghi trang; ~ халáт áo nguỵ trang

маск-халáт *м. воен.* áo nguỵ trang (nghi trang)

ма́сленая *ж. см.* ма́сленица

ма́сленица *ж.* (lễ) Maslenitsa, tống tiễn mùa đông, Thứ ba béo (*lễ hội trước tuần đại trai*); ✧ не житьё, а ~ sống sung túc nhàn hạ, sống trong nhung lụa

ма́сленичный *прил.* (thuộc về) lễ Maslenitsa, lễ tống tiễn mùa đông, lễ Thứ ba béo

маслёнка *ж.* 1. (*посуда*) bình đựng bơ; 2. *тех.* vịt dầu, bình tra dầu, vòi tra mỡ

маслёнок *м.* (*гриб*) nấm thông (*Boletus lufeus*).

ма́слен||ый *прил.* 1. (có) phết bơ, bôi bơ, bôi dầu, trộn dầu; (*запачканный маслом*) dính bơ, dính dầu; 2. *перен.*: ~ые глазá cặp mắt dâm (khêu gợi, gợi tình, đầy tình dục); ~ гóлос giọng đường mật (ngọt ngào, ngọt xớt)

масли́на *ж.* 1. (*дерево*) (cây) ôliu, ô liu (*Olea europaea*); 2. (*плод*) (quả, trái) ôliu, ô liu

масли́новые *мн. бот.* họ Nhài (*Oleaceae*)

масли́новый *прил. см.* масли́чный

ма́слить *несов. разг.* phết (bôi, cho) bơ, bôi (trộn, cho) dầu

ма́личн||ый *прил.* có dầu; ~ые культу́ры cây có dầu

масли́чн||ый *прил.* (thuộc về) ôliu, ô liu; ~ая ветвь cành ôliu

ма́сл||о *с.* 1. (*коровье*) bơ; (*растительное*) dầu, dầu thực vật (thảo mộc); (*смазочное*) dầu, mỡ, nhớt, dầu (mỡ, nhớt) bôi trơn; сбива́ть ~ quay (đánh) bơ; хлеб с ~ом bánh mì phết bơ; подсóлнечное ~ dầu hướng dương; кокóсовое ~ dầu dừa; маши́нное ~ dầu máy, mỡ, nhớt; ла́ковое ~ dầu sơn; минера́льное ~ dầu khoáng; 2. *жив.* sơn dầu, màu dầu; писáть ~ом vẽ sơn dầu (màu dầu); ✧ всё идёт как по ~у công việc suôn sẻ, mọi việc trôi chảy, mọi việc thông đồng bén giọt; подли́ть ~а в огóнь ≅ lửa cháy lại đổ dầu thêm (*погов.*)

маслобóйка *ж.* 1. máy quay (đánh) bơ; 2. *разг.* (*предприятие*) xưởng ép dầu

маслобóйный *прил.*: ~ завóд *см.* маслобóйня

маслобóйня *ж.* xưởng ép dầu

маслоде́л *м.* thợ làm bơ

маслоде́лие *с.* (sự, ngành) làm bơ

маслоде́льн||ый *прил.* (thuộc về) làm bơ; ~ завóд nhà máy bơ sữa; ~ая промы́шленность công nghiệp bơ sữa

ма́сляная *ж. см.* ма́сленица

масляни́стый *прил.* 1. có (tẩm) dầu; (*похожий на масло*) giống dầu; 2. (*лоснящийся*) trơn, bóng, láng

ма́сляница *ж. см.* ма́сленица

ма́слян||ый *прил.* (thuộc về) dầu, bơ, mỡ; ~ое пятнó vết dầu, vết mỡ; ✧ ~ая крáска sơn dầu, màu dầu

масóн *м.* hội viên Tam điểm (Thợ nề tự do)

масóнский *прил.* (thuộc về) Hội Tam điểm, Hội Thợ nề tự do

масóнство *с.* Hội Tam điểm, Hội Thợ nề tự do

мáсс||а *ж.* 1. khối lượng, khối; воздýшная ~ khí đoàn; ~ тéла khối lượng (trọng lượng) vật thể; 2. (*тестообразное вещество*) hồ, bột, bột nhão, hồ bột, chất (khối) sền sệt; бумáжная ~ bột (hồ bột) giấy (*để xeo giấy*); стекóльная ~ khối thuỷ tinh mềm dẻo (*để thợ thổi làm đồ vật*); 3. *перен.* (*скопление*) đám đông, đám, khối; муравьи́ густóй ~ой копоши́лись в травé đàn kiến lúc nhúc (nhung nhúc) thành đám dày đặc trong cỏ; 4. *разг.* (*множество*) khối, ối, vô khối, vô vàn, rất nhiều, rất đông; (*большинство*) đại bộ phận, phần lớn, phần đông, đa phần; ~ наро́да đám đông người, vô khối (rất đông, khối, ối) người; ~ впечатле́ний vô khối (rất nhiều) cảm tưởng; основна́я ~ чего́-л. đại bộ phận (phần lớn, phần đông, đa phần) cái gì; в ~е đại bộ phận, phần lớn, phần đông, đa phần; 5. *обыкн. мн.*: ~ы quần chúng, đại chúng, đông đảo nhân dân

масса́ж *м.* (sự, thuật) massage, matxa, xoa bóp, đấm bóp, tẩm quất, đánh gió

массажёр *м.* dụng cụ/máy massage (matxa, xoa bóp)

массажи́ст *м.*, **~ка** *ж.* người massage (matxa, xoa bóp, đấm bóp, tẩm quất, đánh gió)

масси́в *м.* 1. (*горный*) khối (dãy) núi, địa khối; 2. (*большое пространство*) khoảng rộng, vùng, khu, khối; лесно́й ~ khu (vùng) rừng; торфяно́й ~ vùng (đầm lầy) than bùn; жило́й, жили́щный ~ khối (khu) nhà ở

масси́вность *ж.* (tính chất, vẻ, độ) to lớn, đồ sộ, nặng nề

масси́вный *прил.* to lớn, đồ sộ, nặng nề, phục phịch

масси́рование *с. воен.* (sự) tập trung, mật tập, tụ hội

масси́рованный *прил. воен.* mật tập, tập trung, dồn dập; ~ огóнь hoả lực mật tập

масси́ровать I *несов. и сов.* (*B*) (*делать массаж*) làm massage, matxa, xoa bóp, đấm bóp, tẩm quất, đánh gió

масси́ровать II *несов. и сов.* (*B*) *воен.* (*сосредоточивать*) tập trung, mật tập, tụ hội

масс-ме́диа *с. нескл.* mass-media, các cơ quan (phương tiện) truyền thông, các phương tiện thông tin đại chúng

массови́к *м. разг.* 1. (*работающий с массами*) cán bộ dân vận, cán bộ công tác quần chúng; 2. (*организатор игр*) người phụ trách vui sống, người tổ chức các trò giải trí

массо́вка *ж. разг.* 1. (*митинг*) mittinh, mít-tinh; 2. (*экскурсия, прогулка*) (cuộc) tham quan tập thể, đi chơi tập thể; 3. (*массовая сцена*) cảnh đông người, màn nhiều người diễn

ма́ссовость *ж.* (tính chất) quần chúng, đại chúng

ма́ссов||ый *прил.* 1. (có tính chất) quần chúng, đại chúng, đông đảo, tập thể; ~ая организа́ция tổ chức quần chúng; ~ая демонстра́ция (cuộc) biểu tình

quần chúng; ~ая сцéна cảnh đông người, màn nhiều người diễn; ~ тáнец điệu múa tập thể, điệu vũ đông người; ~ая культýра văn hoá quần chúng; ~ героúзм tinh thần anh hùng quần chúng; ~ое сознáние ý thức đại chúng; 2. (*общедоступный*) đại chúng, phổ thông, dành cho đông đảo quần chúng; ~ая литературá sách phổ thông, văn chương đại chúng; товáры ~ого потреблéния hàng tiêu dùng phổ dụng; 3. (*принадлежащий к широким массам*) (thuộc về) quần chúng đông đảo; bình thường, thông thường; ~ читáтель bạn đọc bình thường; 4. (*производимый в больших количествах*) (trên) quy mô lớn, đại quy mô, hàng loạt; ~ое производство sản xuất hàng loạt (quy mô lớn); орýжие ~ого уничтожéния vũ khí giết người hàng loạt; ~ое общéственное явлéние hiện tượng xã hội phổ biến

масták *м.* (*в чём-л.*) *разг.* bậc thầy, người lành nghề

мáстер *м.* 1. thợ, phó, thợ lành nghề, thợ khéo, phó cả, nghệ nhân; сапóжный ~ thợ giày; золотых дел ~ thợ kim hoàn; 2. (*крупный специалист*) nhà chuyên môn bậc thầy, người lành nghề (có tài nghệ cao cường, điêu luyện), cao thủ, kiện tướng, tôn sư; ~ худóжественного слóва nghệ sĩ ngâm thơ bình văn; ~ слóва văn hào, nhà văn lớn; ~á искýсств (các) nghệ sĩ; ~ своегó дéла người lành nghề (điêu luyện trong nghề); ~á высóких урожáев những kiện tướng vụ mùa; 3. *разг.* (*искусный человек*) người khéo léo (tài giỏi); cây, thánh (*разг.*); он ~ на выдумки anh ấy là cây bày trò, ông ta thật là đa mưu đa kế; ~ на все рýки người khéo tay, con dao pha; дéло ~а боúтся *погов.* việc chạy bay khi gặp tay thợ khéo; 4. (*цеха и т. п.*) đốc công, thợ cả, đội trưởng; смéнный ~ trưởng ca (kíp), thợ cả của ca; 5. (*звание*) kiện tướng; ~ спóрта kiện tướng thể thao

мастери́ть, смастери́ть (*В*) *разг.* làm (*bằng tay*)

мастери́ца *ж.* bà/chị thợ, thợ lành nghề, thợ khéo

мáстер-клáсс *м.* lớp chuyên tu (*do các bậc thầy hướng dẫn*)

мастеровóй *м. уст.* thợ, thợ lành nghề, thợ khéo, phó, phó cả

мастерóк *м.* (cái) bay

мастерск||áя *ж.* (*скл. как прил.*) 1. xưởng, xưởng thợ, hiệu; ремóнтная ~ xưởng sửa chữa, hiệu chữa; 2. (*на заводе*) phân xưởng; инструментáльная ~ phân xưởng dụng cụ; 3. *мн.*: ~úе xưởng máy, xưởng sửa chữa, công xưởng; авторемóнтные ~úе xưởng sửa chữa ôtô; железнодорóжные ~úе xưởng sửa chữa tàu lửa, xưởng máy hoả xa; 4. (*художника*) xưởng vẽ, xưởng hoạ; (*скульптора*) xưởng nặn, xưởng điêu khắc

мастерскú *нареч.* (một cách) khéo léo, thành thạo, tài giỏi, tinh xảo

мáстерский *прил.* (thuộc về) người thợ, thợ lành nghề, thợ khéo

мастерскóй *прил.* khéo léo, thành thạo, tài giỏi, tinh xảo; (*образцовый*) kiểu mẫu, mẫu mực

мастерствó *с.* 1. (*ремесло*) nghề thủ công; 2. (*умение*) (sự, trình độ) lành nghề; (*искусство*) tài nghệ, nghệ thuật, tài; спортúвное ~ tài nghệ thể thao; ~ исполнéния tài nghệ (nghệ thuật, tài) biểu diễn

мастúка *ж.* 1. mastic, mattit, chất trám; 2. (*для полов*) xi đánh sàn, mastic, mattit

мастúков||ый *прил.* (thuộc về, bằng) mastic, mattit; ✧ ~ое дéрево (cây) nhũ hương (*Pistacia lentiscus*)

мастúт *м. мед.* viêm vú

мастúтость *ж.* (sự, tính chất) đáng kính, khả kính; nổi tiếng, danh tiếng

мастúтый *прил.* đáng kính, khả kính, đáng trọng, đáng tôn kính; (*признанный*) nổi tiếng, danh tiếng, có tiếng; ~ учёный nhà bác học nổi tiếng

мастодóнт *м. палеонт.* mastodont, voi răng kiếm (răng mấu)

мастурбáция *ж. мед.* (sự) thủ dâm

маст||ь *ж.* 1. (*животного*) (màu) lông; воронáя ~ lông ngựa ô; 2. (*в картах*) hoa, sắc; ходúть в ~ đi bài cùng hoa; ✧ всех ~éй đủ loại, đủ màu sắc, đủ các khuynh hướng khác nhau

масштáб *м.* 1. tỷ lệ, tỷ lệ xích, thước tỷ lệ; 2. *перен.* quy mô, chiều kích, phạm vi, ý nghĩa; в большóм ~е trên quy mô (chiều kích) lớn, trong phạm vi rộng lớn; в междунарóдном ~е trên quy mô (trong phạm vi) thế giới

масштáбность *ж.* quy mô to lớn, chiều kích (tầm vóc) lớn lao; (tính chất) to lớn, lớn lao, đồ sộ, rộng lớn; ~ зáмыслов quy mô to lớn (tầm vóc lớn lao) của ý đồ

масштáбный *прил.* (có) quy mô to lớn, chiều kích lớn lao, tầm vóc lớn lao; to lớn, lớn lao, đồ sộ, rộng lớn

мат I *м. шахм.* (nước) chiếu bí; объявúть ~ chiếu bí

мат II *м.* (*матовость*) (sự) không bóng, không trong, đục, mờ; навестú ~ на стеклó làm kính mờ (kính nhám)

мат III *м.* 1. (*циновка*) chiếu, chiếu bện; 2. *спорт.* (tấm) nệm, đệm; sới vật

мат IV *м.*: кричáть, орáть благúм ~ом *разг.* gào vỡ họng, kêu thất thanh, rán cổ mà la, gân cổ gào

мат V *м. разг.* (*неприличная брань*) (tiếng, lời, câu) chửi, chửi tục, văng tục; ругáться ~ом chửi tục, văng tục

матадóр *м.* người đấu bò, đấu sĩ

математизáция *ж.* (sự) toán học hoá; ~ хúмии toán học hoá hoá học; ~ естествознáния toán học hoá khoa học tự nhiên

математúк *м.* nhà toán học

математúка *ж.* toán học, toán; số học (*уст.*); теоретúческая ~ toán học lý thuyết; прикладнáя ~ toán học ứng dụng; конструктúвная ~ toán học kiến thiết

математúчески *нареч.* (bằng) toán học

математúческ||ий *прил.* (thuộc về) toán học, toán; ~ая фóрмула công thức toán học; ~ факультéт khoa toán

матереубúйца *м. и ж.* kẻ giết mẹ

материáл *м.* 1. vật liệu, vật tư, chất liệu, chất; (*сырьё*) nguyên liệu; строúтельный ~ vật liệu xây dựng; леснóй ~ vật liệu gỗ; смáзочный ~ chất bôi trơn; упакóвочный ~ giấy gói, vải bọc, vật liệu bao gói, bao bì; сопротивлéние ~ов *тех.* sức bền vật liệu; испытáние ~ов *тех.* thử nghiệm vật liệu; 2. (*данные, сведения*) tài liệu, tư liệu, dữ liệu, dẫn liệu, số liệu; ~ы нáучной конферéнции tài liệu hội nghị khoa học; 3. (*ткань*) vải, vải vóc, hàng

материализáция *ж. книжн.* (sự) vật chất hoá, vật thể hoá

материализм *м.* 1. *филос.* chủ nghĩa duy vật, duy vật luận; историческúй ~ chủ nghĩa duy vật lịch sử; диалектúческий ~ chủ nghĩa duy vật biện chứng; 2. *разг. уст.* (tư tưởng) thuần tuý vật chất, chỉ nghĩ đến vật chất

материализовáть *несов. и сов. книжн.* (*В*) vật chất (vật thể) hoá

материализова́ться *несов. и сов. книжн.* (được) vật chất hoá, vật thể hoá

материали́ст *м.* người theo chủ nghĩa duy vật, người duy vật

материалисти́ческий *прил. филос.* duy vật chủ nghĩa, duy vật

материалисти́чный *прил.* 1. *тк. кратк. ф., см.* материалисти́ческий; 2. (*узко практический*) thuần tuý vật chất, chỉ nghĩ đến vật chất

материали́стский *прил.* (thuộc về) người theo chủ nghĩa duy vật, người duy vật

материалове́дение *с.* vật liệu học

материалоёмкий *прил.* đòi hỏi mức tiêu hao vật liệu (mức sử dụng vật tư) cao

материалоёмкость *ж.эк.* mức tiêu hao vật liệu, mức sử dụng vật tư (*để làm ra sản phẩm*)

материа́льность *ж. филос.* tính vật chất; ~ ми́ра tính vật chất của thế giới

материа́льно-техни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) vật chất-kỹ thuật, vật tư-kỹ thuật; ~ая ба́за cơ sở vật chất-kỹ thuật; ~ое обеспе́чение cung ứng vật tư-kỹ thuật, bảo đảm vật chất-kỹ thuật

материа́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) vật chất, vật thể; ~ мир thế giới vật chất (vật thể); 2. (thuộc về) vật liệu, nguyên liệu, vật tư; ~ые ресу́рсы dự trữ vật liệu (nguyên liệu, vật tư); ~ склад kho vật tư (vật liệu); 3. (*имущественный, денежный*) (thuộc về) của cải, tài sản, tiền của, tiền tài, tài chính, vật chất; ~ая заинтересо́ванность quan tâm đến lợi ích vật chất, khuyến khích vật chất; ~ая культу́ра văn hoá vật chất; ~ые це́нности những giá trị vật chất; ~ое положе́ние hoàn cảnh vật chất, tình hình tài sản (tiền của, tiền tài, của cải); затрудни́тельное ~ое положе́ние hoàn cảnh vật chất khó khăn, tình hình khó khăn về tiền của, tiền tài eo hẹp; ~ая отве́тственность chế độ trách nhiệm tài chính (tiền của, tiền tài, của cải)

матери́к *м.* lục địa, đại lục, đại châu, châu

материко́вый *прил.* (thuộc về) lục địa, đại lục, đại châu, châu; ~ лёд băng lục địa

материнск||ий *прил.* (thuộc về) mẹ, người mẹ, mẫu tử; ~ая любо́вь tình mẹ, tình yêu của mẹ, tình mẫu tử (mẹ con); ✧ ~ая поро́да *геол.* đá mẹ; ~ая пла́та *информ.* bản mẹ, board mẹ, bản mạch in chính

материнств||о *с.* 1. (tư cách) làm mẹ, bà mẹ; охра́на ~а и младе́нчества bảo vệ bà mẹ và trẻ em; лише́ние ~а *юр.* tước tư cách làm mẹ; 2. (*чувство матери к детям*) mẫu tính, tình mẫu tử

матери́ться *несов. разг.* chửi, chửi tục, văng tục

мате́ри||я *ж.* 1. *филос.* vật chất; 2. *физ.* vật chất, chất; строе́ние ~и cấu tạo của vật chất; 3. (*ткань*) vải, vải vóc; 4. *перен. разг.* (*предмет разговора*) vấn đề, đề tài; говори́ть о высо́ких ~ях nói về những vấn đề cao siêu

ма́терн||ый *прил. разг.* tục, tục tằn, tục tĩu; ~ая брань, ру́гань (lời) chửi tục, chửi bới tục tằn, chửi rủa tục tĩu; ~ые выраже́ния những lời nói tục (tục tĩu)

матеро́й *прил.* (*о животных*) *см.* матёрый 1

мате́рчат||ый *прил.* (bằng) vải; ~ые ту́фли giày vải

матерши́нни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* người hay văng tục (hay chửi tục, ăn nói tục tĩu)

матёрый *прил.* 1. sung sức, lực lưỡng, mạnh mẽ; ~ волк chó sói lực lưỡng; 2. *перен. разг.* (*опытный*) già dặn, lõi đời, có kinh nghiệm; 3. *перен.* (*закоренелый*) nặng căn, bất trị, thâm căn cố đế, không sửa được; ~ банди́т tên cướp bất trị; ~ враг kẻ thù không đội trời chung

ма́тка *ж.* 1. (*самка*) (con) cái, nái; (*пчелиная*) ong chúa; 2. *анат.* tử cung, dạ con

ма́тов||ый *прил.* (*тусклый*) không bóng, không láng; (*непрозрачный*) mờ, đục; ~ое стекло́ kính mờ (đục, nhám)

ма́точный *прил.* (thuộc về) con cái, con nái; ong chúa; tử cung, dạ con (*ср.* ма́тка)

матра́с *м.* **матра́ц** *м.* nệm, đệm

матрёшка *ж.* matrioshka, búp bê gỗ Nga

матриарха́льный *прил.* (thuộc về) chế độ mẫu quyền, chế độ mẫu hệ, chế độ quyền mẹ

матриарха́т *м.* chế độ mẫu quyền (mẫu hệ, quyền mẹ)

матрилине́йность *ж. этн.* (sự) tính theo mẫu hệ, tính theo dòng mẹ

матрилока́льный *прил.*: ~ брак *этн.* chế độ gửi rể, hôn nhân ở nhà vợ

матрилока́т *м. этн.* chế độ gửi rể, hôn nhân ở nhà vợ

ма́трица *ж.* 1. *полигр.* (*для отливки литеры*) khuôn đúc chữ, đồng mô; (*для отливки стереотипа*) bản chữ đúc, bản đúc, phông; 2. *мат., информ.* ma trận, matric

матрици́ровать *несов. и сов. полигр.* làm khuôn đúc (đồng mô, bản đúc, phông)

ма́тричный *прил.* (thuộc về) khuôn đúc chữ; bản đúc; ma trận, matric (*ср.* ма́трица); ~ при́нтер *информ.* máy in kim (matric, ma trận chấm)

матро́на *ж. ист.* nữ gia trưởng

матро́с *м.* thuỷ thủ, thuyền viên; *воен.* thuỷ binh, lính thuỷ; binh nhì (*hải quân*); ста́рший ~ binh nhất (*hải quân*);

матро́ска *ж.* áo lính thuỷ (*детская тж.*)

матро́сск||ий *прил.* (thuộc về) thuỷ thủ, lính thuỷ; ~ая бескозы́рка mũ lính thuỷ

ма́тушка *ж. разг.* mẹ, má, mạ, u, bầm, đẻ, thân mẫu, hiền mẫu, mẹ hiền

матч *м.* (trận, cuộc) đấu, thi đấu; футбо́льный ~ (trận) đấu bóng đá; ~ на пе́рвенство ми́ра по футбо́лу trận đấu giành giải vô địch bóng đá thế giới (giải vô địch thế giới về bóng đá)

матч-рева́нш *м. спорт.* trận đấu phục thù

мать *ж.* mẹ, má, mạ, u, bầm, đẻ, thân mẫu; hiền mẫu, mẹ hiền (*ласк.*); родна́я ~ mẹ đẻ, mẹ ruột, thân mẫu; ✧ в чём ~ родила́ trần truồng, lõa lồ, không mặc áo quần, trần như nhộng

мать-(и)-ма́чеха *ж. бот.* (cây) khoản đông hoa (*Tussilago farfarae*)

маф||ио́зи, ~ьо́зи *м. неизм.* (tên) mafia, maphia; phia (*прост.*)

мафио́зный *прил.* (thuộc về) mafia, maphia

ма́фия *ж.* (tổ chức, bọn) mafia, maphia; xã hội đen (*разг.*)

мах *м.* (một lần) vung tay; (*крыла*) (một lần) tung cánh, vỗ cánh; (*колеса*) (một) vòng quay; ✧ одни́м ~ом ngay lập tức, ngay tắp lự, liền một mạch, cái rụp; во весь ~ rất nhanh, phi nước đại; дать ~у (bị) nhầm, sai, trượt; с ~у а) (*размахнувшись изо всех сил*) thẳng tay, thẳng cánh; б) (*сразу, не раздумывая*) ngay, ngay lập tức, ngay tắp lự, nhanh, liền, liền tù tì

махаго́ни *с. нескл.*, **махаго́н** *м.* 1. *бот.* (cây) dái ngựa (*Swietenia*

candollei); 2. (*древесина*) (gỗ) dái ngựa

маха́ль||ный *м., ~щик м. спорт., воен.* người ra hiệu (phất cờ hiệu)

махао́н *м. зоол.* bướm phượng (*Papilio machaon*)

маха́ть, махну́ть (*Т*) vẫy, phất, phẩy, phe phẩy, ve vẩy, ngoe nguẩy, khoát; ~ руко́й кому́-л. vẫy tay với ai; ~ кры́льями vỗ (đập, tung, vẫy) cánh; ~ хвосто́м ngoe nguẩy (ve vẩy) đuôi; ~ ве́ером phe phẩy (phẩy) quạt; ~ флажко́м phất (vẫy) cờ

маха́яна *ж. будд.* Mahayana, phái Đại thừa; *còn gọi là:* Bắc tông

маху́зм *м. филос.* học thuyết Mach (Ma-khơ)

маху́на *ж. разг.* vật to lớn (đồ sộ)

махина́ция *ж.* mưu đồ, âm mưu, mưu chước, mưu mô; (*нечестная проделка*) thủ đoạn xảo trá, mánh khoé gian lận

маху́ст *м. филос.* người theo học thuyết Mach (Ma-khơ)

махну́ть *сов.* 1. *см.* маха́ть; 2. *разг.* (*прыгнуть*) nhảy, nhảy phóc, nhảy phốc; 3. *разг.* (*поехать*) đi; ✧ ~ руко́й на кого́-л., что́-л. không chú ý đến ai, đến cái gì nữa; bỏ mặc (bỏ bễ, buông trôi, từ bỏ) ai, cái gì

махови́к *м. тех.* vôlăng, bánh lái, tay lái, bánh đà

махов||о́й *прил.*: ~о́е колесо́ *см.* махови́к; ~ы́е пе́рья lông cánh

махо́рка *ж.* 1. (*растение*) (cây) thuốc lào, thuốc lá núi (*Nicotiana rustica*); 2. (*табак*) thuốc lào, thuốc lá núi

махро́в||ый *прил.* 1. (*о цветах*) cánh kép, có nhiều cánh; ~ пио́н hoa mẫu đơn cánh kép; 2. *перен.* (*отъявленный*) cực kỳ xấu, rất xấu, quá đỗi, quá chừng, quá xá; ~ реакционе́р tên tối (cực kỳ) phản động; 3. (*мохнатый — о ткани*) lông; ~ое полоте́нце khăn lông

мачете́ *м. неизм.* dao chặt mía (*ở châu Mỹ latin*)

мачете́ро *м. неизм.* thợ chặt mía (*ở châu Mỹ latin*)

ма́чеха *ж.* mẹ ghẻ, dì ghẻ, mẹ kế, kế mẫu

ма́чта *ж.* 1. cột buồm; 2. *тех.* cột, trụ

ма́чтовый *прил.* (thuộc về) cột buồm; ~ лес gỗ làm cột buồm

машбюро́ *с. нескл. разг.* (машинопи́сное бюро́) phòng đánh máy

маши́н||а *ж.* 1. máy; (*двигатель*) động cơ, môtơ, máy; *мн.*: ~ы máy móc, cơ giới; парова́я ~ máy hơi nước; 2. *перен.* (*организация*) bộ (guồng) máy; госуда́рственная ~ bộ máy nhà nước, guồng máy quốc gia; вое́нная ~ bộ máy quân sự, guồng máy chiến tranh; 3. (*автомобиль*) ôtô, xe hơi, xe; (*грузовик*) ôtô tải (vận tải), xe camnhông; е́хать на ~е đi ôtô

машина́льно *нареч.* (một cách) bất giác, vô ý thức, máy móc, như máy

машина́льный *прил.* bất giác, vô ý thức, máy móc, như máy

машиниза́ция *ж.* (sự) cơ giới hoá, cơ khí hoá

машинизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) cơ giới (cơ khí) hoá

маши́нист *м.* 1. thợ máy; ~ экскава́тора thợ máy đào đất; 2. *ж.-д.* người lái (tài xế) xe lửa

маши́нистка *ж.* bà/chị đánh máy chữ

маши́нк||а *ж.* 1. máy; шве́йная ~ máy khâu (may); 2. (*для стрижки*) tôngđơ; 3. *разг.* (*пишущая*) máy chữ; печа́тать на ~е đánh máy (máy chữ)

маши́нно-тра́кторн||ый *прил.*: ~ая ста́нция *ист.* trạm máy kéo và máy móc nông nghiệp

маши́нн||ый *прил.* (thuộc về) máy, máy móc, cơ giới, cơ khí; ~ое произво́дство sản xuất cơ giới (bằng máy); ~ое отделе́ние buồng máy, phòng cơ khí; ~ое ма́сло dầu máy, dầu nhờn, dầu nhớt, dầu luyn, mỡ; ~ код *информ.* mã máy

маши́но-де́нь *м.* (một) ngày máy (*đơn vị tính thời gian lao động*)

машинопи́сн||ый *прил.* (thuộc về) đánh máy; ~ое бюро́ phòng đánh máy; ~ текст bản đánh máy

маши́нопись *ж.* 1. (sự) đánh máy; 2. (*текст*) bản đánh máy

машинострое́ние *с.* (ngành) chế tạo máy móc, chế tạo cơ khí

машинострои́тель *м.* nhà chế tạo máy (cơ khí)

машинострои́тельный *прил.* (thuộc về) chế tạo máy móc, chế tạo cơ khí; ~ заво́д nhà máy chế tạo cơ khí, xí nghiệp chế tạo máy móc

маэ́стро *м. нескл.* đại sư, nhạc sư, nhạc sĩ bậc thầy

мая́к *м.* 1. đèn biển, hải đăng, đèn pha; плаву́чий ~ đèn nổi, tàu hải đăng; 2. *перен.* (ngọn) hải đăng

ма́ятник *м.* quả (con) lắc

ма́ять *несов. разг.* (*В*) làm... vất vả, làm... mệt nhoài, hành hạ

ма́яться *несов. разг.* 1. làm việc vất vả, làm lụng khó nhọc; (*переносить лишения*) chịu thiếu thốn, sống khổ cực; 2. (*мучиться, томиться*) đau, bị giày vò, đau khổ, đau buồn; ~ живото́м đau bụng

маячи́ть *несов. разг.* nổi lên lờ mờ xa xa, nhô lên lờ mờ

МВФ *м.* (Междунаро́дный валю́тный фонд) *см.* междунаро́дный

мгла *ж.* 1. (*пелена тумана*) màn sương, sương mù, mù; (*пелена дыма*) màn khói; 2. (*сумрак*) tối lờ mờ; (*темнота*) bóng tối, tối tăm

мгли́стый *прил.* (có, phủ) sương mù, mù

мгнове́ние *с.* khoảnh khắc, giây lát, chốc lát; в одно́ ~ trong khoảnh khắc (chớp nhoáng, giây lát, chốc lát), vụt một cái; ✧ в ~ о́ка trong nháy mắt (chớp mắt, chớp nhoáng)

мгнове́нно *нареч.* (một cách) chốc lát, nhất thời; rất nhanh, rất chóng, tức thì, tức thời, chớp nhoáng, ngay tắp lự, cái rụp (*ср.* мгнове́нный)

мгнове́нный *прил.* (*быстро проходящий*) chốc lát, nhất thời; (*сразу возникающий*) rất nhanh, rất chóng, tức thì, tức thời, chớp nhoáng, ngay tắp lự, cái rụp

меа́ндр *м.* 1. *геогр.* đoạn sông uốn lượn (uốn khúc); 2. *иск.* (đường, nét) lượn, cong lượn

ме́бел||ь *ж. собир.* đồ gỗ, bàn ghế giường tủ; ✧ для ~и chỉ để làm vì, vô dụng, không cần thiết

ме́бельный *прил.* (thuộc về) đồ gỗ; ~ магази́н cửa hàng đồ gỗ

меблиро́ванн||ый *прил.* (có) bày đồ gỗ, kê đồ đạc; ✧ ~ые ко́мнаты phòng có sẵn đồ đạc (*cho thuê*)

меблирова́ть *несов. и сов.* (*В*) bày biện đồ đạc, kê đồ đạc

меблиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) bày biện đồ đạc; kê đồ đạc; 2. *собир.* (*мебель*) đồ gỗ, bàn ghế giường tủ

мегаба́йт *м. электрон., информ.* megabyte

мегаби́т *м. электрон., информ.* megabit

мегава́тт *м. физ.* megawatt, megaoat

мегаво́льт *м. физ.* megavolt, megavôn

мегаге́рц *м. физ.* megahertz, megahec

мегало́полис *м. см.* мегапо́лис

мегами́р *м.* thế giới cực đại, siêu thế giới

мега́нтроп *м.* megantrop, người vượn cổ hoá thạch (*ở đảo Java và Đông Phi*)

мегапо́лис *м.* siêu đô thị, thành phố cực lớn

мегато́нна *ж.* megaton

мегафо́н *м.* megaphon, loa tăng âm (phóng thanh)

мегéра *ж.* mụ ác, người đàn bà độc ác, ác phụ

мёд *м.* 1. mật ong, mật; 2. (*напиток*) rượu mật ong; 3. *в знач. опред.* đường mật, rất ngọt, ngọt lịm, ngọt ngào; арбу́з – про́сто ~ dưa hấu rất ngọt; расточа́ть ~ nói toàn lời lẽ đường mật (ngọt xớt, ngọt lịm, ngọt ngào); жить с ва́ми — не ~ sống với anh thật chẳng dễ dàng gì (thật là vất vả, thật là khó nhọc, thật là gay go, thật là khó chịu); ✧ на языке́ ~, под языко́м лёд *погов.* ≅ miệng thơn thớt, dạ ớt ngâm; khẩu Phật, tâm xà; nói năng quân tử, cư xử tiểu nhân; ва́шими бы уста́ми да ~ пить *погов.* giá được như lời anh nói thì tốt quá!

медали́ст *м.*, **~ка** *ж.* 1. người được thưởng huy chương; 2. (*животное*) con vật được thưởng huy chương

меда́л||ь *ж.* huy chương, mề đay; золота́я ~ huy chương vàng; па́мятная ~ kỷ niệm chương; ✧ оборо́тная сторона́ ~и mặt trái của huy chương, mặt xấu

медальо́н *м.* medaillon, ảnh đeo dây chuyền (*mặt tròn, bầu dục hay hình tim*)

медбра́т *м.* (медици́нский брат) y tá

«медве́ди» *мн. торг.* (những) người mua bán cổ phiếu khi "Gấu suy", người đầu cơ giá xuống (*ở thị trường chứng khoán*)

медве́дица *ж.* gấu cái; ✧ Большáя Медве́дица *астр.* chòm sao Đại Hùng (Gấu Lớn), Đại Hùng tinh, sao Bắc Đẩu (*Ursa major*); Мáлая Медве́дица *астр.* chòm sao Tiểu Hùng (Gấu Nhỏ), Tiểu Hùng tinh (*Ursa minor*)

медве́дка *ж. зоол.* dế mèn, dế dũi, dế (*Grillotalpa*)

медве́дь *м.* 1. gấu (*Ursus*); бе́лый ~ gấu trắng, gấu Bắc cực, bạch hùng (*Ursus maritimus*); (*персонаж русского фольклора*) chú gấu; 2. *разг.* (*о неуклюжем человеке*) người to khoẻ mà vụng về

медвежа́тина *ж.* thịt gấu

медвежа́тник *м.* 1. (*охотник*) người săn gấu; 2. *уст.* (*вожак*) người dạy gấu; 3. (*помещение*) chuồng gấu

медве́ж||ий *прил.* 1. (thuộc về) gấu; 2. *перен.* (*как у медведя*) giống (như) gấu; ✧ оказа́ть ~ью услу́гу кому́-л. làm ơn ai hoá hại, giúp ai theo kiểu gấu; ~ у́гол ≅ nơi chó ăn đá gà ăn sỏi; chốn thâm sơn cùng cốc

медвежо́нок *м.* gấu con

медеплави́льный *прил.* (thuộc về) đúc đồng, luyện đồng; ~ завóд nhà máy đúc đồng

ме́диа *с. нескл.* media, phương tiện (cơ quan) truyền thông, phương tiện thông tin đại chúng

ме́диа-магна́т, медиамагна́т *м.* trùm tư bản nắm cơ quan truyền thông

медиа́на *ж. мат.* trung tuyến

медиеви́ст *м.* nhà Trung Cổ học, chuyên viên nghiên cứu thời Trung Cổ

медиевисти́ка *ж.* Trung Cổ học, (khoa) nghiên cứu thời Trung Cổ

ме́дик *м.* nhà y học, thầy thuốc; знамени́тый ~ danh y

медикаме́нты *мн.* (*ед.* медикаме́нт *м.*) thuốc, thuốc men, dược phẩm, thuốc thang

медитати́вный *прил.* (có tính chất) suy niệm, suy nghiệm, suy tư, suy tưởng, thiền quán

медита́ция *ж.* (sự) suy niệm, suy nghiệm, suy tư, suy tưởng, thiền định, thiền quán; thiền, định (*сокр.*)

медити́ровать *несов.* suy niệm, suy nghiệm, suy tư, suy tưởng, thiền định, thiền quán

ме́диум *м.* medium, người ngồi đồng, đồng cậu, đồng cô

медици́на *ж.* y học, y khoa; суде́бная ~ pháp y

медици́нск||ий *прил.* (thuộc về) y học, y khoa, y tế; ~ пункт trạm y tế; ~ая по́мощь (sự) chữa bệnh, điều trị, cứu thương; ~ая ка́рта y bạ; ~ институ́т trường đại học y khoa, viện y học; ~ факульте́т khoa y, y khoa; ~ие инструме́нты, ~ие прибо́ры y cụ; ✧ ~ая сестра́ nữ y tá

ме́дленно *нареч.* (một cách) chậm, chậm rãi, từ từ, đủng đỉnh, khoan thai

ме́дленный *прил.* chậm, chậm rãi, từ từ, chậm chạp, đủng đỉnh, khoan thai, rù rờ

медли́тельно *нареч.* (một cách) chậm chạp, lề mề, rù rờ, lờ đờ, dềnh dàng

медли́тельность *ж.* (sự, tính chất) chậm chạp, lề mề, rù rờ, trì trệ

медли́тельн||ый *прил.* chậm chạp, lề mề, rù rờ, trì trệ, lù đù, lờ đờ, dềnh dàng, dềnh dang; ~ ум trí lực trì trệ, đầu óc chậm hiểu; ~ челове́к người chậm chạp (rù rờ, lù đù, lề mề); ~ые движе́ния những động tác chậm chạp (rù rờ, lờ đờ)

ме́длит||ь *несов.* làm chậm (chậm trễ), dây dưa, kéo dài, kề cà, dềnh dàng, dềnh dang, trùng trình, trì hoãn; ~ с отве́том chậm trả lời; ~ с де́лом dây dưa (kéo dài) công việc; что вы ~е? anh còn chần chừ chi nữa?, sao chị dềnh dàng thế?, sao chúng mày cứ cà rịch cà tang mãi?

ме́дник *м.* thợ làm (chữa) đồ đồng

ме́дно-кра́сный *прил.* màu đồng đỏ

меднолите́йный *прил.*: ~ завóд nhà máy đúc đồng

меднопрока́тный *прил.*: ~ завóд nhà máy cán đồng

ме́дн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đồng; (*содержащий медь*) (có) đồng; (*из меди*) (bằng) đồng; ~ слúток thỏi đồng; ~ая руда́ quặng đồng; ~ колчедáн *мин.* chancopyrit; ~ые де́ньги tiền đồng; ~ые пу́говицы cúc đồng; 2. (*о цвете*) màu đồng; 3. (*о звуке*) tiếng đồng; 4. *перен.* (*о голосе*) sang sảng, oang oang, âm vang; ✧ ~ лоб người cứng đầu (ngang bướng), tay gàn bát sách, kẻ đầu bò đầu bướu

медо́в||ый *прил.* 1. (bằng) mật ong, mật; (*с мёдом*) (có) mật; (*с запахом мёда*) thơm mùi mật; ~ пря́ник bánh mật, bánh bàng tẩm mật; 2. *перен.* đường mật, ngọt ngào, ngọt xớt, đãi bôi; ~ые ре́чи lời lẽ đường mật; ✧ ~ ме́сяц tuần (tháng) trăng mật

медоно́с *м.* cây có mật

медоно́сн||ый *прил.* 1. (*о растениях*) (có) mật; 2. (*вырабатывающий мед*) (làm) mật; ~ые пчёлы ong mật

медосмо́тр *м.* (медици́нский осмо́тр) (sự) khám sức khoẻ

медпу́нкт *м.* (медици́нский пункт) trạm y tế, y xá

медсестра́ *ж.* (медици́нская сестра́) nữ y tá

меду́за *м.* (con) sứa (*Medusa*)

медуни́ца *ж. бот.* (cây) cỏ phổi, cỏ mật (*Pulmonaria*)

медь *ж.* 1. đồng; жёлтая ~ đồng vàng; кра́сная ~ đồng đỏ; 2. *собир.* (*изделия из меди*) đồ đồng; 3. *собир. разг.* (*медные деньги*) tiền đồng

медя́к *м. разг.* tiền (xu) đồng

медя́нка *ж.* 1. (*змея*) rắn xách luyện, rắn trun (*Coronella austriaca*); 2. (*краска*) (màu) xanh đồng, gỉ đồng

меж *предлог см.* ме́жду

межа́ *ж.* bờ, mép, bờ (mép) ruộng, giới hạn, ranh giới ruộng, địa giới

межба́нковск||ий *прил.* liên ngân hàng, giữa các ngân hàng; ~ая опера́ция tác nghiệp liên ngân hàng, nghiệp vụ giữa các ngân hàng

межве́домственный *прил. см.* междуве́домственный

межвидово́й *прил. биол.* gian loài, giữa các loài

межву́зовский *прил.* liên đại học, giữa các trường đại học

межгалакти́ческий *прил.* liên Ngân hà (Thiên hà), giữa các Ngân hà (Thiên hà)

межгосуда́рственный *прил.* liên quốc gia, giữa các nước

междоме́тие *с. грам.* thán từ

междоусо́бица *ж.* (sự, cuộc) tương tàn, tàn sát lẫn nhau, huynh đệ tương tàn, nội chiến, phân tranh

междоусо́бн||ый *прил.* giữa các phe phái; ~ая война́ chiến tranh tương tàn (huynh đệ tương tàn), nội chiến; nồi da xáo thịt (*погов.*)

ме́жду *предлог* 1. (*посреди*) ở giữa, giữa; ~ дома́ми ở giữa các nhà, giữa hai nhà; 2. (*среди*) giữa, trong, trong số; ~ друзья́ми giữa (trong số) bạn bè, trong (giữa) chỗ bạn bè với nhau; 3. (*о промежутке времени*) ở khoảng giữa; ~ часом и двумя́ ở khoảng giữa một giờ và hai giờ, giữa một và hai giờ; ~ за́втраком и обе́дом ở khoảng giữa bữa ăn sáng và bữa ăn trưa; 4. (*при указании на взаимодействие*) giữa; догово́р ~ двумя́ государствами hiệp ước giữa hai nước; за мир и дру́жбу ~ наро́дами vì hoà bình và hữu nghị giữa các dân tộc; ✧ ~ на́ми (говоря́) chuyện riêng giữa chúng ta mà thôi, chuyện bí mật đừng nói ra ngoài bọn mình; ~ тем trong lúc (khi) đó; а ~ тем nhưng kỳ thật là, mà thực ra thì, tuy vậy, tuy thế, tuy nhiên, thế nhưng, song le; ~ тем как khi (trong lúc) mà, ấy thế mà; ~ про́чим а) *нареч.* nhân tiện, tiện thể, nhân thể; б) *вводн. сл.* (*кстати*) nhân thể (tiện thể) nói thêm; ~ де́лом trong lúc rỗi, ngoài giờ làm việc; ~ двух огне́й kẹt giữa hai lằn (làn) đạn; чита́ть ~ строк đọc ý giữa những dòng chữ, đoán ý ngoài dòng

междуве́домственн||ый *прил.* liên bộ, giữa các bộ; ~ая коми́ссия uỷ ban liên bộ; ~ая перепи́ска trao đổi thư từ giữa các bộ, thư tín liên bộ

междугоро́дный *прил.* liên thị, liên thành, giữa các thành phố; ~ телефо́н điện thoại liên tỉnh (liên thị); ~ телефо́нный разгово́р nói chuyện qua điện thoại liên tỉnh, đàm thoại qua dây nói liên thị

междунаро́дн||ый *прил.* quốc tế, thế giới; ~ трибуна́л toà án quốc tế; ~ое положе́ние tình hình quốc tế (thế giới); ~ое сообще́ство cộng đồng thế giới; ~ые отноше́ния quan hệ quốc tế; ~ое пра́во công pháp quốc tế; ~ая систе́ма едини́ц hệ thống quốc tế các đơn vị đo lường; ~ая косми́ческая ста́нция (МКС) trạm vũ trụ quốc tế; Междунаро́дный валю́тный фонд (МВФ) Quỹ Tiền tệ Quốc tế, IMF; Междунаро́дный банк реконстру́кции и разви́тия (МБРР) Ngân hàng Quốc tế Tái thiết và Phát triển, IBRD; Междунаро́дная организа́ция гражда́нской авиа́ции (ИКА́О) Tổ chức Hàng không Dân dụng Quốc tế, ICAO; Междунаро́дная организа́ция труда́ (МОТ) Tổ chức Lao động Quốc tế, ILO; Междунаро́дная организа́ция уголо́вной поли́ции *см.* Интерпо́л; Междунаро́дный олимпи́йский комите́т (МОК) Uỷ ban Olympic (Thế vận) Quốc tế, IOC; Междунаро́дная организа́ция журнали́стов (МОЖ) Tổ chức Nhà báo Quốc tế, IOJ

междупу́тье *с. ж.-д.* khoảng cách giữa hai đường

междуря́дный *прил. с.-х.* giữa các hàng (các luống), xen kẽ

междуря́дье *с. с.-х.* khoảng giữa hàng (luống), trồng xen kẽ

междуца́рствие *с.* thời khuyết ngôi (*giữa hai triều vua*)

межева́ние *с.* (sự) phân rõ ranh giới, vạch rõ địa giới

межева́ть *несов.* (*В*) phân rõ ranh giới, vạch rõ địa giới

межево́й *прил.* 1. (thuộc về) bờ, mép, giới hạn, ranh giới ruộng, địa giới; ~ знак dấu hiệu bờ ruộng (địa giới); ~ столб cột địa giới, cột mốc; 2. (*относящийся к межеванию*) (thuộc về) phân ranh giới, vạch địa giới

межзвёздн||ый *прил.* giữa các vì sao (các sao); ~ое простра́нство không gian giữa các vì sao

межкле́точн||ый *прил. анат.* gian bào; ~ое вещество́ chất gian bào

межколхо́зн||ый *прил. ист.* liên nông trang, giữa các nông trang tập thể; ~ая электроста́нция nhà máy điện liên nông trang

межконтинента́льн||ый *прил.* liên đại châu, vượt (xuyên, giữa các) đại châu, vượt (xuyên, giữa các) lục địa; ~ая раке́та tên lửa vượt đại châu, hoả tiễn xuyên lục địa

межматерико́в||ый *прил.* liên đại châu, giữa các lục địa (đại lục, đại châu); ~ое мо́ре biển giữa các lục địa (*như Địa Trung Hải, Biển Đỏ...*)

межминисте́рский *прил.* liên (giữa các) bộ

межобластно́й *прил.* liên (giữa các) tỉnh

межплане́тн||ый *прил.* liên hành tinh, giữa các hành tinh; ~ полёт chuyến bay giữa các hành tinh; ~ое простра́нство không gian giữa các hành tinh; автомати́ческая ~ая ста́нция (АМС) trạm tự động liên hành tinh

межправи́тельственн||ый *прил.* liên chính phủ, giữa các chính phủ; ~ая консультати́вная организа́ция tổ chức hiệp thương liên chính phủ

межрайо́нный *прил.* liên quận (huyện), giữa các quận (huyện)

межрёберн||ый *прил. анат.* gian sườn, liên sườn; ~ая невралги́я (bệnh) đau dây thần kinh gian sườn

межреспублика́нск||ий *прил.* liên cộng hoà, giữa các nước cộng hoà; ~ие хозя́йственные о́рганы các cơ quan kinh tế liên cộng hoà

межшко́льный *прил.* liên trường, giữa các trường

мезалья́нс *м.* hôn nhân không cân xứng (không môn đăng hộ đối)

мезозо́йск||ий *прил. геол.*: ~ая э́ра đại Trung sinh, đại Mezozoi

мезоли́т *м. археол.* mesolit, thời đại đồ đá giữa; thời đại trung thạch khí (*уст.*)

мезо́н *м. физ.* meson, mezon

мезони́н *м.* tầng nóc

мезоцефа́л *м. антроп.* người đầu vừa (đầu trung bình)

мезоцефа́лия *ж. антроп.* đầu vừa, đầu trung bình

мейстерзи́нгер *м. ист. лит.* nhà thơ hát rong (*ở Đức thời Trung cổ*)

мексика́н||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Mexico (Mêhicô); người Mễ (*разг.*)

мексика́нский *прил.* (thuộc về) Mexico, Mêhicô

мел *м.* phấn, đá phấn; (*для побелки*) vôi; (*кусок мела*) (hòn, viên, cục) phấn; писать ~ом viết bằng phấn

мелани́т *м. геол.* melanit

меланхо́лик *м.* người đa sầu (ưu sầu, u sầu, sầu muộn)

меланхоли́чески *нареч.* (một cách) thê lương, ai oán

меланхоли́ческ||ий *прил.* 1. đa sầu, ưu sầu, u sầu, sầu muộn, sầu tư, sầu não, buồn rầu, buồn bã; ~ темпера́мент tính đa sầu; ~ое настрое́ние tâm trạng

u sầu (sầu muộn); 2. (*исполненный меланхолии*) thê lương, ai oán; ~ая мело́дия âm điệu ai oán

меланхоли́чный *прил. см.* меланхоли́ческий

меланхо́лия *ж.* (tính, lòng) đa sầu, sầu tư, ưu sầu, u sầu, sầu não, sầu muộn, buồn rầu, buồn bã

мела́сса *ж.* nước mật, nước mía (*còn lại sau khi làm đường*)

мелéть, обмелéть nông (cạn) dần, trở nên nông cạn, cạn đi

мелини́т *м. хим.* melinit

мелиорати́вный *прил.* (thuộc về) cải tạo đất, cải tạo chất đất, cải lương đất

мелиора́тор *м.* chuyên viên cải tạo đất

мелиорацио́нный *прил. см.* мелиорати́вный

мелиора́ция *ж.* (sự) cải tạo đất, cải tạo chất đất, cải lương đất

мели́рование *с.* (sự) nhuộm lọn tóc khác màu (*với mái tóc*)

мели́рованный *прил.* (có lọn tóc) nhuộm khác màu (*với mái tóc*)

мели́ровать *несов. и сов.* (*В*) nhuộm lọn tóc khác màu (*với mái tóc*)

мели́сса *ж. бот.* (cây) hương mật, hương phong (*Melissa*); лека́рственная ~ (cây) tía tô chanh (*Melissa officinalis*)

ме́лк||ий *прил.* 1. (*некрупный*) nhỏ, bé, nhỏ bé, con; (*состоящий из малых частиц*) lăn tăn, li ti; ~ дождь mưa bụi, mưa phùn, mưa lăn tăn (lấm tấm, lâm thâm); ~ песо́к cát mịn (nhỏ hạt); ~ по́черк nét chữ nhỏ, chữ viết li ti; ~ие черты́ лица́ nét mặt thanh (thanh tú); ~ скот súc vật nhỏ, tiểu gia súc; 2. (*экономически маломощный*) tiểu, nhỏ; ~ое единоли́чное хозя́йство tiểu doanh nghiệp cá thể, kinh tế nhỏ cá thể; ~ое крестья́нское хозя́йство kinh tế tiểu nông; ~ собственник người tiểu tư hữu (tư hữu nhỏ); ~ая буржуази́я giai cấp tiểu tư sản; 3. (*незначительный*) vặt, vặt vãnh, lặt vặt, lắt nhắt; ~ие расхо́ды tiêu vặt, chi tiêu lặt vặt (vặt vãnh); ~ая кра́жа (vụ) trộm vặt, ăn cắp vặt; ~ ремо́нт tiểu tu, sửa chữa nhỏ; 4. (*неглубокий*) nông, cạn, nông sờ, nông cạn; ~ая река́ sông nông (cạn); ~ая таре́лка đĩa nông (nông lòng); 5. (*низменный, пошлый*) thấp kém, hèn hạ, tầm thường; (*ничтожный*) nhỏ mọn, nhỏ nhen, tẹp nhẹp; ~ая душо́нка người tiểu tâm (nhỏ nhen), kẻ tiểu nhân, đồ tục tử; ~ие интере́сы quyền lợi nhỏ nhen, nhu cầu nhỏ mọn; ✧ ~ой ры́сью đi nước kiệu thong thả; ~ие де́ньги tiền lẻ, tiền nhỏ; ~ая со́шка kẻ vô danh tiểu tốt, tép diu, tốt đen

ме́лко *нареч.* 1. (*некрупно*) (một cách) nhỏ; ~ молоть xay nhỏ; ~ писа́ть viết chữ nhỏ, viết li ti; 2. (*неглубоко*) nông, cạn; ✧ ~ пла́вать а) không đủ sức làm việc lớn, tài hèn sức mọn; б) có địa vị xã hội thấp kém, lẹt đẹt trên bước công danh

мелкобуржуа́зн||ый *прил.* (thuộc về) tiểu tư sản; ~ые взгля́ды (những) quan điểm tiểu tư sản

мелково́дный *прил.* nông, cạn

мелково́дье *с.* 1. (*низкий уровень воды*) nước nông, (con) nước xuống; 2. (*участок*) khu vực nước nông

мелкозерни́стый *прил.* (có) hạt nhỏ, hạt mịn

мелкокали́берный *прил.* (có) calib nhỏ, cỡ nhỏ

мелколе́сье *с.* (khu) rừng cây nhỏ

мелколи́стный *прил.* (có) lá nhỏ

мелкопоме́стн||ый *прил. ист.*: ~ое дворя́нство tầng lớp tiểu quý tộc (quý tộc nhỏ)

мелкосо́бственнический *прил.* (thuộc về) tiểu tư hữu, tư hữu nhỏ

мелкота́ *ж. разг.* 1. (*о размерах*) cỡ nhỏ; 2. *собир.* (*о людях*) hạng tiểu nhân, người nhỏ nhen (nhỏ mọn); (*о предметах*) đồ vật vặt vãnh, đồ lặt vặt

мелкотова́рн||ый *прил.*: ~ое произво́дство эк. (nền) tiểu sản xuất hàng hóa, sản xuất hàng hóa nhỏ

мелов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) phấn, đá phấn; ~ы́е го́ры núi đá phấn; 2. (*белый, как мел*) trắng bệch, trắng lốp; 3. *геол.* (thuộc về) kỷ Bạch phấn, kỷ Phấn trắng, kỷ Creta; ~ы́е песча́ники sa thạch kỷ Bạch phấn (Phấn trắng); ~ пери́од *геол.* kỷ Bạch phấn (Phấn trắng, Creta); ✧ ~а́я бума́га giấy phấn

мелодекла́мация *ж.* (sự) ngâm thơ đệm nhạc

мело́дика *ж.* 1. (*учение*) âm điệu (giai điệu) học; 2. (*муз. построение*) âm điệu, giai điệu, nhạc điệu, làn điệu

мелоди́ческий *прил.* 1. (*относящийся к мелодии*) (thuộc về) âm điệu, giai điệu, nhạc điệu, khúc điệu, làn điệu; 2. (*благозвучный*) du dương, thánh thót, véo von, réo rắt, êm tai, êm ái

мелоди́чно *нареч.* (một cách) du dương, thánh thót, véo von, réo rắt

мелоди́чность *ж.* (sự, tính chất) du dương, thánh thót, véo von, réo rắt

мелоди́чный *прил. см.* мелоди́ческий 2

мело́дия *ж.* 1. (*мотив*) âm điệu, giai điệu, nhạc điệu, khúc điệu, làn điệu; 2. (*благозвучие*) (sự) du dương, thánh thót, véo von, réo rắt, êm ái

мелодра́ма *ж.* 1. *уст.* (*муз. драма*) ca nhạc kịch; 2. (*драматический жанр*) kịch thông tục, truyền kỳ kịch; 3. *перен.* (sự) không tự nhiên, bộc lộ tình cảm quá đáng (có vẻ kịch)

мелодрамати́ческий *прил.* 1. (thuộc về) kịch thông tục, truyền kỳ kịch; 2. *перен.* không tự nhiên, lâm ly quá đáng, có tính chất đóng kịch

мело́к *м.* hòn phấn

мелома́н *м.*, **~ка** *ж.* người đam mê ca nhạc

мелочи́ться *несов. разг.* tính toán nhỏ nhen, chi li (so đo) quá, cân đo đong đếm quá đỗi

мелочн||о́й I *прил. уст.*: ~ товáр hàng lặt vặt, hàng xén; ~а́я торго́вля (sự) buôn bán lặt vặt, tiểu thương nghiệp; ~ торго́вец người tiểu thương (buôn thúng bán mẹt, buôn thúng bán bưng); ~а́я ла́вка quán hàng xén

мелочно́й II *прил. см.* ме́лочный

ме́лочность *ж.* (tính) nhỏ mọn, nhỏ nhen

ме́лочн||ый *прил.* 1. nhỏ mọn, nhỏ nhen, lặt vặt, vặt vãnh, vặt vạnh, vụn vặt, vặt; ~ые интере́сы quyền lợi nhỏ mọn (nhỏ nhen); ~ые приди́рки bắt bẻ vụn vặt, hoạnh hoẹ vặt vãnh; 2. (*о человеке*) nhỏ nhen, nhỏ mọn, tủn mủn, lủn mủn, tẹp nhẹp, bần tiện

ме́лоч||ь *ж.* 1. (*предметы*) đồ vặt, đồ vật lặt vặt; *перен. собир.* (hạng) người hèn mọn, tốt đen, tép diu, người vô danh tiểu tốt; 2. *собир.* (*мелкие деньги*) tiền lẻ, tiền nhỏ; 3. (*пустяк*) (điều) vặt vãnh, vặt vạnh, nhỏ mọn, tủn mủn, tiểu tiết, không đáng kể; ✧ по ~а́м với số lượng ít ỏi; разме́ниваться на ~и phí sức làm việc vặt vãnh, uổng công làm những chuyện không đâu

мел||ь *ж.* (chỗ, khúc, bãi) cạn, nông; песча́ная ~ doi cát (dải cát) ngầm, bãi cát bồi; сесть на ~ а) mắc cạn; б) *перен.* mắc cạn, gặp khó khăn; снять с ~и đưa ra khỏi chỗ mắc cạn; ✧ сиде́ть (*или* сиде́ть как рак) на ~и lâm vào thế bí, gặp bước gian truân; cá nằm trốc (trên) thớt (*погов.*)

мелька́ние *с.* (sự) thoáng qua, thấp thoáng, loáng thoáng

мелька́ть, мелькну́ть 1. (*показываться*) thoáng qua, thoáng

hiện, thoáng ra; (*появляться время от времени*) thấp thoáng, loáng thoáng, thập thò; (*попадаться*) thỉnh thoảng gặp được; *перен.* (*проходить в сознании*) thoáng (nảy, vụt) ra; у него́ мелькну́ла мысль trong óc nó nảy (thoáng, vụt) ra ý nghĩ; 2. (*быстро следовать*) nối tiếp nhau; *перен.* (*о времени*) vụt qua; 3. (*мерцать*) lập loè, lấp lánh, nhấp nháy, nhấp nhánh

мелькну́ть *сов. см.* мелька́ть

ме́льком *нареч.* thoáng; ви́деть кого́-л., что́-л. ~ thoáng thấy ai, cái gì; взгляну́ть ~ на кого́-л., на что́-л. thoáng nhìn ai, cái gì; слы́шать что́-л. ~ thoáng nghe cái gì

ме́льник *м.* (*владелец*) chủ cối xay; (*работник*) thợ xay

ме́льниц||а *ж.* (*предприятие*) nhà máy xay; (*машина*) cối xay, xay, máy xay, máy nghiền, cái xay; ручна́я ~ cối xay tay; водяна́я ~ cối xay nước; кофе́йная ~ cái xay (cối xay, máy xay) cà phê; ✧ лить во́ду на ~у врага́ ≅ nối giáo (tiếp tay) cho giặc; vạch đường cho hươu chạy (*погов.*)

ме́льничн||ый *прил.* (thuộc về) cối xay; ~ая плоти́на đập ngăn nước cho cối xay ~ жёрнов thớt cối xay

мельтеши́ть *несов. прост.* thấp thoáng (láng cháng, lảng vảng) mãi

мельхио́р *м.* đồng bạch, mayso

мельхио́ровый *прил.* (bằng) đồng bạch, mayso

мельча́йш||ий (*превосх. ст. прил.* ме́лкий) rất nhỏ, nhỏ nhất, cực tiểu, hết sức nhỏ; до ~их подро́бностей đến những chi tiết nhỏ (nhỏ nhặt) nhất

мельча́ть, измельча́ть 1. (*по величине*) trở nên nhỏ hơn, nhỏ đi; 2. *перен.* trở nên kém cỏi, trở thành trống rỗng, mất tính chất quan trọng; 3. (*о реке и т. п.*) trở nên nông, cạn đi, nông (cạn) dần

ме́льче (*сравнит. ст. прил.* ме́лкий *нареч.* ме́лко) 1. (*по величине*) nhỏ (bé) hơn; 2. (*о реке и т. п.*) nông (cạn) hơn

мельчи́ть *несов.* (*В*) (*дробить*) đập nhỏ (tán vụn, băm vụn, chẻ nhỏ, bóp nát, ghè vụn, nghiền nhỏ)... ra

мелюзга́ *ж. собир. разг.* 1. loài vật nhỏ bé; (*о рыбе*) cá vụn, cá con; (*о детях*) lũ trẻ con, bọn nhóc, tí nhau, nhóc con; 2. *перен.* (hạng, bọn) tép riu, tốt đen, vô danh tiểu tốt, lau nhau

мембра́на *ж.* màng, mạc

мембра́нн||ый *прил.*: ~ая технология công nghệ màng mỏng

мемора́ндум *м. дип.* bị vong lục, giác thư

мемориа́л *м.* 1. *спорт.* (trận, cuộc) đấu kỷ niệm, thi đấu kỷ niệm; 2. (*сооружение*) đài kỷ niệm

мемориа́льн||ый *прил.* (để) lưu niệm, kỷ niệm; ~ая доска́ biển lưu niệm; ~ое изда́ние ấn phẩm (xuất bản phẩm) kỷ niệm

мемуари́ст *м.* người viết hồi ký

мемуа́рн||ый *прил.* (thuộc về) hồi ký; ~ая литерату́ра văn chương hồi ký

мемуа́ры *мн.* hồi ký, hồi ức

ме́на *ж.* (sự) đổi, đổi chác, trao đổi, giao hoán

ме́неджер *м.* 1. quản trị viên, người quản lý; 2. (*специалист*) chuyên viên về quản lý

менеджери́зм *м.* lý thuyết về quản lý sản xuất

ме́неджерский *прил.* (thuộc về) quản trị viên, người quản lý, quản lý, quản trị

ме́неджмент *м.* (sự, công việc) quản lý, quản trị

ме́нее (*сравнит. ст. нареч.* ма́ло) ít hơn, ít... hơn; ~, чем за два ме́сяца chưa đầy (chưa đến, dưới, non) hai tháng; не ~ ста рубле́й ít nhất là (không dưới, không ít hơn) một trăm rúp; ~ ва́жно ít quan trọng hơn, kém quan trọng; ~ интере́сно ít thú vị hơn, kém thú vị; всё ~ и ~ càng ít dần, mọi lúc một ít hơn, càng ngày càng ít, càng lúc càng ít; тем ~ càng ít, càng ít hơn; ✧ тем не ~ tuy nhiên, tuy thế, tuy vậy, song le, vậy mà, dẫu sao, dẫu sao, dù sao; ~ всего́ hoàn toàn (tuyệt nhiên) không...; не бо́лее не ~, как... không nhiều hơn mà cũng không it hơn...

менестре́ль *м. ист.* người hát (đàn hát) rong (*ở Anh, Pháp thời Trung cổ*)

ме́нзула *ж. геод.* thước ngắm, bàn đo, bàn đạc

мензу́рка *ж.* bình (ống, cốc) đong, bình khắc (ống chia, cốc chia) độ, ống đo

менинги́т *м. мед.* (bệnh) viêm màng não, viêm màng óc

мени́ск *м.* 1. *анат.* sụn chêm; 2. *физ.* mặt khum, mặt lồi

менов||о́й *прил.* (thuộc về) đổi, đổi chác, trao đổi, giao hoán; ~а́я сто́имость *эк.* giá trị trao đổi; ~а́я торго́вля thương nghiệp đổi chác, (lối) mua bán vật đổi vật

менструа́льный *прил.* (thuộc về) kinh nguyệt, hành kinh; ~ chu kỳ kinh nguyệt (hành kinh)

менструа́ция *ж.* (kỳ, sự) kinh nguyệt, hành kinh, có tháng, có kinh

менструи́ровать *несов.* hành kinh, có tháng, có kinh; có rác (*разг.*)

менталите́т *м.* 1. (*совокупность мировоззренческих представлений*) tâm thức, tâm thế; 2. (*о складе ума*) não trạng

мента́льность *ж. см.* менталите́т

мента́льный *прил.* (thuộc về) tâm thức, tâm thế

ментол́ *м.* mentola, mentol, menton

ме́нтор *м. ирон.* tôn sư, nhà mô phạm

ме́нторск||ий *прил. ирон.* (thuộc về) tôn sư, nhà mô phạm; ~им то́ном lên giọng dạy đời, lên mặt mô phạm, với giọng lên lớp

менуэ́т *м.* 1. (*танец*) điệu vũ manuet; 2. *муз.* nhạc khúc manuet

ме́ньше 1. (*сравнит. ст. прил.* ма́ленький, ма́лый) nhỏ (bé) hơn, em em, ngót nghét; 2. (*сравнит. ст. нареч.* ма́ло) ít hơn; ему́ немно́го ~ 50-ти лет ông ta dưới (gần, ngót nghét) 50 tuổi; я рабо́таю не ~ тебя́ mình làm việc không ít hơn cậu; как мо́жно ~ дви́гаться cố gắng ít cử động, càng ít cử động càng tốt; ~ всего́ ít hơn cả, ít nhất

меньшеви́зм *м. ист.* chủ nghĩa menshevich (mensêvich)

меньшеви́к *м. ист.* người theo chủ nghĩa menshevich (mensêvich), đảng viên menshevich (mensêvich)

меньшеви́стский *прил. ист.* (thuộc về) chủ nghĩa menshevich; menshevich, mensêvich

ме́ньш||ий 1. (*сравнит. ст. прил.* ма́лый, ма́ленький) nhỏ (bé, ít) hơn; 2. (*превосх. ст. прил.* ма́лый, ма́ленький) nhỏ (bé) nhất, cực tiểu; 3. *разг.* (*младший*) út, nhỏ tuổi nhất (*trong gia đình*); ✧ по ~ей ме́ре а) (*самое малое*) ít nhất, không ít hơn...; б) *в знач. вводн. сл.* (*по крайней мере*) cùng lắm, ít ra; са́мое ~ее ít nhất, không ít hơn...

меньшинств||о́ *с.* thiểu số, số ít; оказа́ться в ~е́ bị thiểu số; ничто́жное ~ tối thiểu số; ✧ национа́льные меньши́нства (các) dân tộc thiểu số, dân tộc ít người

меньшо́й *прил. разг.* út, nhỏ tuổi nhất (*trong gia đình*)

меню́ *с. нескл.* 1. thực đơn; ~ обе́да thực đơn bữa ăn trưa; 2. *информ.* menu, trình đơn

меня́ *Р, В от* я

меня́ла 1. *м.* người đổi tiền; 2. *м. и ж. разг.* người đổi hàng

меня́льный *прил.* (thuộc về) đổi chác

меня́ть *несов.* (*В*) 1. (*обменивать*) đổi, trao đổi, đổi chác, giao hoán; ~ продово́льствие на промтова́ры đổi thực phẩm lấy công nghiệp phẩm; 2. (*разменивать*) đổi; ~ де́ньги đổi tiền; 3. (*заменять другим*) đổi, thay, thay đổi; ~ ме́сто жи́тельства đổi chỗ ở, dọn nhà; ~ руба́шку thay áo sơ mi; 4. (*изменять*) thay đổi, đổi thay, hoán cải, đổi; ~ вне́шность thay đổi vẻ ngoài; ~ тон đổi giọng; ~ мне́ние thay đổi ý kiến; ~ убежде́ния thay đổi niềm tin (chính kiến)

меня́ться *несов.* 1. (*Т*) (*обмениваться*) đổi, đổi chác, trao đổi, giao hoán; ~ с това́рищем кни́гами trao đổi sách với bạn; 2. (*изменяться*) đổi, thay đổi, đổi thay, biến đổi, cải biến; ~ к лу́чшему thay đổi thành tốt hơn, trở thành tốt hơn; 3. (*замещать друг друга*) đổi, thay đổi, thay (thế) nhau; ✧ ~ в лице́ biến sắc mặt

ме́р||а *ж.* 1. đơn vị đo (đo lường), độ đo; ~ы пло́щади (các) đơn vị đo diện tích; ~ы ве́са (các) đơn vị đo trọng lượng; 2. (*мероприятие*) biện pháp, phương sách, phương kế; (*средство*) phương tiện; приня́ть все ~ы áp dụng mọi biện pháp (phương sách, phương kế); ~ы по обеспе́чению поря́дка những biện pháp giữ gìn trật tự; угро́за примене́ния мер возде́йствия đe dọa áp dụng những biện pháp trừng phạt (vũ lực); 3. (*степень, предел*) mức, mực, độ, mức độ, chừng mực, điều độ, giới hạn; ~ наказа́ния mức án, hình phạt; ~ взыска́ния hình thức kỷ luật; ~ трудá mức lao động; ~ потребле́ния mức tiêu dùng; всему́ есть ~ cái gì cũng có giới hạn cả, mọi cái đều có mức độ; сохраня́ть чу́вство ~ы giữ ý thức điều độ (chừng mực); без ~ы vô độ, không có giới hạn (chừng mực, điều độ); в значи́тельной ~е trong mức độ đáng kể, phần lớn, khá nhiều; в изве́стной ~е trong mức độ nhất định; ✧ по ~е того́ как trong khi mà..., cùng với; по ~е возмо́жности trong mức độ có thể; по ~е необходи́мости trong mức độ cần thiết; в ~у đúng mức (mực), vừa vặn, vừa sát, vừa khuýp, vừa xoắn; не в ~у quá mức (mực), không đúng mức (mực); сверх ~ы quá mức (mực, độ, đối, chừng); в по́лной ~е hoàn toàn, đầy đủ, trọn vẹn; в той ~е, в како́й... trong mức độ mà...; ни в ко́ей, ни в како́й ~е không thể nào, hoàn toàn không

ме́ргель *м. геол.* marne, macnơ

ме́ргельный *прил.* (thuộc về) marne, macnơ

мере́жка *ж.* (bức) thêu có lỗ

мере́ть *несов. разг.* chết như rạ (như kiến cỏ); ✧ му́хи мрут buồn nhức xương, chán ngắt, tẻ ngắt, chán phè

мере́щит||ься, помере́щиться (*Д*) *разг.* cảm thấy hình như, có cảm giác, hình như, tưởng như; ему́ ~ся, что... nó cảm thấy hình như là..., nó có cảm giác là...

мерза́в||ец *м.*, **~ка** *ж. разг.* kẻ hèn hạ (đê tiện), đồ đê hèn (vô lại, đểu cáng)

ме́рзк||ий *прил.* 1. (*вызывающий отвращение*) kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm, gớm guốc, gớm ghiếc; ~ за́пах mùi kinh tởm (tởm lợm, ghê tởm); 2. (*подлый, гнусный*) hèn hạ, đê tiện, đê hèn, hèn mạt, đê mạt, đểu cáng, xấu xa, ti tiện, khả ố; ~ посту́пок hành động đê tiện (hèn mạt, xấu xa, đểu cáng, khả ố); 3. *разг.* (*очень плохой*) rất xấu (tồi tệ, tồi, tệ), xấu tệ; ~ая пого́да thời tiết rất xấu (xấu tệ); ~ое настрое́ние tâm trạng nặng nề, khí sắc tồi tệ

ме́рзко 1. *нареч.* (một cách) hèn hạ, đê tiện, đê hèn, hèn mạt, đê mạt, đểu cáng, xấu xa, ti tiện, khả ố; 2. *в знач. сказ. безл.* kinh tởm, ghê tởm, tởm lợm, gớm guốc, gớm ghiếc; ему́ ста́ло ~ nó cảm thấy kinh tởm (ghê tởm, tởm lợm, gớm ghiếc, gớm guốc)

мерзлот||а́ *ж.* (sự, tầng, đất) đông giá, đông kết; райо́н ве́чной ~ы́ vùng đóng băng (đông giá) vĩnh viễn

мёрзл||ый *прил.* 1. (*затвердевший от мороза*) (bị) đông cứng, lạnh cứng; (*обледенелый*) (bị) đóng băng; ~ая земля́ đất đóng băng; 2. *разг.* (*подмороженный*) (bị) hỏng vì lạnh quá, thui vì lạnh

мерзля́||к *м.* **~чка** *ж. разг.* người kém chịu lạnh (hay bị rét)

мёрзнуть *несов.* 1. (*превращаться в лед*) đóng băng, lạnh cứng, đông cứng; 2. (*гибнуть от мороза*) chết rét, chết lạnh, (bị) thui; (*сильно зябнуть*) (bị) lạnh quá, lạnh cóng

мерзопа́костный *прил. разг.* nhơ nhuốc, kinh tởm, ghê tởm, gớm guốc, gớm ghiếc

ме́рзостный *прил.* 1. kinh tởm, ghê tởm, gớm ghiếc, gớm guốc, bẩn thỉu; 2. (*гнусный*) hèn hạ, đê tiện, đê hèn, hèn mạt, đê mạt, đểu cáng, xấu xa, ti tiện, khả ố

ме́рзость *ж.* 1. (sự, điều, tính) hèn hạ, đê tiện, đê hèn, hèn mạt, đê mạt, đểu cáng, xấu xa, ti tiện, khả ố; 2. (*что-л. мерзкое, отвратительное*) (sự, điều) nhơ nhuốc, kinh tởm, ghê tởm, gớm ghiếc, gớm guốc, bẩn thỉu, khả ố; ✧ ~ запусте́ния (cảnh) điêu tàn, hoang vắng, tàn tạ, tiêu điều

меридиа́н *м. геогр.* kinh tuyến; ✧ небе́сный ~ *астр.* thiên kinh tuyến

меридиа́нный *прил. геогр.* (thuộc về) kinh tuyến

меридиона́льный *прил. геогр.* (theo) kinh tuyến

мери́ло *с.* thước đo, mức độ, tiêu chuẩn, chuẩn độ; ~ сто́имости thước đo giá trị

ме́рин *м.* ngựa thiến; ✧ врёт, как си́вый ~ ≅ nói dối như cuội, cuội đất; глуп, как си́вый ~ ≅ ngu như bò (như lợn)

мерино́с *м.* 1. (*порода овец*) cừu merinos; 2. (*шерсть*) lông cừu merinos; (*ткань*) len merinos

мерино́совый *прил.* (thuộc về) cừu merinos, merinos

ме́рить, сме́рить, поме́рить (*В*) 1. *сов.* сме́рить đo, đo đạc, đo lường, đong, lường; ~ кому́-л. температу́ру đo nhiệt độ cho ai; ~ глубину́ đo độ sâu; ~ на глаз đo bằng mắt, ước lượng; 2. *сов.* поме́рить ướm, thử, mặc thử, đi thử; ~ ту́фли thử (đi thử) giày; ~ пальто́ ướm (thử, mặc thử) áo măngtô

ме́риться, поме́риться đọ, so, sánh, so sánh; ~ си́лами с ке́м-л. đọ sức với ai

ме́рк||а *ж.* 1. số đo, kích thước; снять ~у с кого́-л. lấy số đo (đo kích thước) của ai; 2. (*предмет для измерения*) thước đo, ống đong; 3. *перен.* tiêu chuẩn, chuẩn độ; ме́рить кого́-л. своей ~ой ≅ suy bụng ta ra bụng người (*погов.*)

меркантили́зм *м.* 1. *эк.* chủ nghĩa trọng thương; 2. *перен.* (tính, đầu óc) con buôn, hám lợi, trục lợi, xu lợi

мерканти́льность *ж.* (tính, tính chất) con buôn, hám lợi, trục lợi, xu lợi

мерканти́льн||ый *прил.* 1. *эк.* (thuộc về) chủ nghĩa trọng thương, trọng thương; ~ая систе́ма chế độ trọng thương; 2. *перен.* hám lợi, trục lợi, xu lợi, con buôn; ~ дух đầu óc hám lợi (trục lợi, xu lợi, con buôn)

ме́ркнуть, поме́ркнуть 1. (*тускнеть*) mờ (nhạt) dần, mờ (nhạt) đi, tắt dần; 2. *безл.* (*смеркаться*) mờ tối, tối trời,

nhá nhem tối, nhọ mặt người; 3. *перен.* yếu đi, bị lu mờ

Меркурий *м. астр.* sao Thuỷ, Thuỷ tinh, Mercure

мерлу́шка *ж.* bộ lông cừu non

мерлу́шковый *прил.* (bằng) bộ lông cừu non

ме́рно *нареч.* (một cách) đều đặn, đều đều, nhịp nhàng

ме́рность *ж.* (tính chất, tính) đều đặn, đều đều, nhịp nhàng

ме́рн||ый *прил.* đều đặn, đều đều, nhịp nhàng; ~ая по́ступь bước đi đều đặn, đi đều bước; ~ая речь giọng nói đều đều

мероприя́ти||е *с.* biện pháp, phương sách, phương pháp, phương kế, hoạt động; культу́рно-просвети́тельные ~я hoạt động văn hoá giáo dục

мерсериза́ция *ж. тех.* (sự) ngâm kiềm, chuội bóng, làm bóng

мерсеризи́ровать *несов. и сов.* (*В*) ngâm kiềm, chuội bóng, làm bóng

мерси́ *частица разг. обыкн. шутл.* merci, mẹc-xì, cám ơn

ме́ртвенно *нареч.* như chết; ~ бле́дный mặt tái ngắt như gà cắt tiết, mặt xanh tái không còn hột màu, mặt xanh như tàu lá

ме́ртвенность *ж.* màu tái nhợt của người chết

ме́ртвенный *прил.* 1. (như) của người chết; (*безжизненный*) chết, vô sinh; ~ цвет лица́ mặt tái ngắt như gà cắt tiết, da mặt xanh tái như của người chết; 2. *перен.* không sinh khí, không sinh động, bất động

мертв||е́ть, омертве́ть, помертве́ть 1. *сов.* омертве́ть (*о клетках, тканях*) chết; (*неметь*) tê liệt, tê cứng, tê cóng, tê đi, tê dại, dại đi; пальцы ~е́ют от хо́лода những ngón tay tê cóng (tê dại, dại đi) vì lạnh; 2. *сов.* помертве́ть (*приходить в оцепенение*) chết điếng, điếng cả người, điếng người, đờ người, đực ra; помертве́ть от стра́ха chết khiếp, điếng người vì sợ, đờ người vì sợ hãi

мертве́ц *м.* người chết, xác chết, tử thi

мертве́цкая *ж.* (*скл. как прил.*) *разг.* nhà xác

мертве́цки *нареч.*: ~ пьян *разг.* say mềm (khướt, xỉn, ngất, bí tỉ, lử cò bợ)

мертвечи́на *ж.* 1. *собир.* xác thú vật (súc vật); 2. *перен. разг.* (tình trạng) đình trệ, trì trệ, ngừng trệ, thối nát, mục nát, chết cứng

мертворождённый *прил.* chết trong bụng mẹ, chết lúc đẻ ra

мёртв||ый *прил.* 1. đã chết, chết; *перен.* (*безжизненный*) chết, vô sinh, chết cứng, không sinh khí, không sinh động; ~ая тишина́ yên lặng như tờ, im phăng phắc; ~ые у́лицы những đường phố vắng tanh (vắng ngắt, vắng vẻ); ~ая до́гма giáo điều chết cứng; 2. *в знач. сущ. м.* người chết, xác chết, tử thi; ✧ спать ~ым сном ngủ say như chết; ~ая зыбь *мор.* sóng ngầm; ~ капита́л а) *фин.* tiền không sinh lợi, tiền chết; б) *перен.* tài không có đất dụng võ (không có chỗ dùng); ~ язы́к tử ngữ; ~ая пе́тля *ав.* (kiểu) bay lộn vòng gấp ngoặt; де́лать ~ую пе́тлю *ав.* bay lộn vòng gấp ngoặt; ~ая то́чка *тех.* tử điểm, điểm chết; на ~ой то́чке đứng ỳ một chỗ, giẫm chân tại chỗ; сдви́нуться с ~ой то́чки bắt đầu chuyển; ~ое простра́нство *воен.* tử giác, khoảng chết; ~ штиль *мор.* biển lặng phắc; ~ у́зел nút thắt chặt cứng; вцепи́ться ~ой хва́ткой bám đến chết, bám riết không rời; ни жив ни мёртв hồn xiêu phách lạc, sợ hồn vía lên mây, sợ thất thần, sợ mất mật; пить ~ую *разг.* uống rượu như rót chĩnh (như chĩnh chìm)

мерца́ние *с.* (sự) lấp lánh, nhấp nhánh, lấp láy, nhấp nháy, lập loè, chập chờn

мерца́тельн||ый *прил. биол.*: ~ эпите́лий biểu mô có lông rung; ~ые кле́тки những tế bào rung động

мерца́ть *несов.* lấp lánh, nhấp nhánh, lấp láy, nhấp nháy, lập loè, chập chờn, lấp loáng

ме́рять(ся) *несов. см.* ме́рить(ся)

ме́сиво *с. разг.* 1. (*полужидкая смесь*) chất sền sệt (tạp nhạp, hỗn tạp); (*вязкая грязь*) bùn quánh, lầy sền sệt; 2. (*корм для скота или птиц*) cám trộn rau cỏ, thức ăn trộn cám, cám lợn

меси́ть, смеси́ть (*В*) nhào, nhào trộn, nhồi; ~ те́сто nhào (nhồi) bột; ~ гли́ну nhào (nhồi) đất sét; ✧ ~ грязь lội bùn

ме́сса *ж.* 1. *церк.* thánh lễ, lễ mi-xa; 2. *муз.* messa

мессиани́зм *м. см.* мессиа́нство

мессиа́нск||ий *прил.* (thuộc về) cứu thế, cứu rỗi; ~ое предназначе́ние định mệnh cứu rỗi

мессиа́нство *с. книжн.* cứu thế luận, thuyết cứu thế

мессия́ *ж. книжн.* 1. (đấng) Cứu thế; 2. *перен.* người cứu rỗi

места́ми *нареч.* đây đó, chỗ này chỗ kia, lác đác, rải rác

месте́чко I *с.* chỗ, nơi, chốn; ✧ тёплое (*или* тёпленькое) ~ chỗ béo bở, việc làm lắm lợi lộc (bổng lộc)

месте́чко II *с.* (*селение*) thị tứ, thị trấn

местечко́вый *прил.*: ~ евре́й người Do Thái tỉnh lẻ

мести́ *несов.* (*В*) 1. quét, quét tước, quét dọn, quét sạch; ~ сор quét rác; ~ пол quét sàn, quét nhà; 2. (*нести, гнать*) lùa, cuốn, lùa (cuốn)... đi; ве́тер метёт пыль gió cuốn (lùa) bụi; 3. *безл.*: метёт (*о метели*) gió cuốn tuyết, bão tuyết

местко́м *м.* (ме́стный комите́т профсою́за) *см.* профко́м

ме́стничество *с.* 1. *ист.* quyền ngôi thứ; 2. (đâu óc, tư tưởng) địa phương, cục bộ

ме́стность *ж.* 1. địa phương, địa hạt, địa khu, vùng, miền, xứ, chốn, địa thế, địa hình; гори́стая ~ miền (xứ, vùng nhiều) núi; 2. (*край, район*) miền, vùng, khu vực, địa phương

ме́стн||ый *прил.* 1. (thuộc về) địa phương, bản địa, sở tại, bản xứ; ~ жи́тель cư dân địa phương (bản địa, sở tại, bản xứ); ~ урожене́ц (người) dân chính cư, dân chính quán; ~ го́вор tiếng địa phương, thổ ngữ, thổ âm; ~ое сырьё nguyên liệu địa phương; ~ая проду́кция thổ sản, sản phẩm địa phương; ~ые о́рганы вла́сти các cơ quan chính quyền địa phương (sở tại); 2. (*не общий*) cục bộ; ~ нарко́з gây tê, gây tê cục bộ; ✧ ~ое вре́мя giờ địa phương; ~ колори́т màu sắc địa phương; ~ая промы́шленность công nghiệp địa phương; ~ комите́т *см.* местко́м

ме́ст||о *с.* 1. (*пространство*) chỗ, nơi, chốn, địa điểm; ~ рожде́ния nơi sinh, sinh quán; рабо́чее ~ chỗ (nơi) làm việc; ~ стоя́нки автомоби́лей chỗ đỗ ôtô, bãi ôtô đậu; ~ преступле́ния chỗ phạm tội, nơi phạm pháp; ~ происше́ствия chỗ (địa điểm) việc xảy ra, hiện trường; ~ назначе́ния nơi đã định, chỗ quy định, nơi đến; с ~а на ~ từ chỗ này sang chỗ khác; быть на ~е ở tại chỗ; стоя́ть, остава́ться на ~е đứng yên tại chỗ; положи́ть на ~ để vào chỗ; прибы́ть на ~ đến nơi; по ~а́м! về chỗ!, về vị trí!; 2. (*сиденье, кресло*) chỗ, chỗ ngồi, ghế; зри́тельный зал на 500 мест phòng xem có 500 chỗ (ghế, chỗ ngồi); заня́ть ~ chiếm (giữ) chỗ; уступи́ть кому́-л. ~ nhường chỗ cho ai; пере́днее, за́днее ~ ghế (chỗ ngồi)

đằng trước, đằng sau; 3. *мн.*: ~á (*местность*) địa phương, địa hạt, địa khu, vùng, miền, xứ, chốn; нáши ~á слáвятся... vùng (địa phương, địa hạt) chúng tôi nổi tiếng về...; живопи́сные ~á nơi thắng cảnh, phong cảnh ngoạn mục, cảnh đẹp; знако́мые ~á vùng quen biết, chốn quen thuộc; 4. *мн.*: ~á (*периферия*) (các) địa phương; власть на ~áх chính quyền địa phương; 5. (*отрывок из книги и т. п.*) đoạn, chỗ; 6. (*положение*) vị trí, địa vị, hàng, thứ; *спорт.* giải, hạng, thứ, thứ bậc; заня́ть пе́рвое ~ в соревнова́нии chiếm giải nhất (đứng thứ nhất, đứng hạng nhất) trong cuộc thi đấu; 7. (*должность*) địa vị, chức vụ, việc làm, chức trách, ghế; занима́ть руководя́щее ~ chiếm địa vị lãnh đạo; 8. (*отдельный предмет багажа*) kiện, gói, cái, xách, hành lý; ✧ я бы на ва́шем ~e... giá tôi ở (tôi mà ở) địa vị anh thì...; уби́ть кого́-л. на ~e giết ai chết tươi (chết tại chỗ, chết tại trận); заста́ть кого́-л. на ~e prestuplénия bắt ai quả tang; де́тское ~ *анат.* nhau, rau, thai bào, bào y, tử hà sa; ~á о́бщего по́льзования những nơi dùng công cộng (*nhà xí, nhà tắm, v. v...*); не находи́ть себе́ ~a đứng ngồi không yên, nhấp nha nhấp nhổm, băn khoăn, lo lắng, không yên tâm, áy náy; знать своё ~ biết thân, biết thân biết phận, biết phận mình; поста́вить кого́-л. на ~ làm cho ai biết thân biết phận, khiến cho ai không được vượt quá địa vị của nó, vạch cho ai biết giá trị thật của nó; нет ~a (*или* не должно́ быть ~a) кому́-л., чему́-л. không cho phép ai, cái gì tồn tại; không có đất dung thân cho ai, cái gì; о́бщее ~ điều ai cũng biết cả, điều đã nói nhàm rồi; на (*или* быть на своём) ~e làm việc hợp sức hợp tài (hợp sở trường); к ~y a) (*уместно*) hợp chỗ; б) (*кстати*) nhân tiện, nhân thể, tiện thể; не к ~y không hợp chỗ; не ~ (*не следует*) không được, không nên; ни с ~a! đứng yên!, không được nhúc nhích!; у меня́ се́рдце (душа́) не на ~e tôi rất lo lắng; ~ под со́лнцем chỗ đứng dưới ánh mặt trời

местожи́тельство *с.* trú quán, trú sở, chỗ (nơi, chốn) ở, chỗ thường trú, nơi cư trú

местоиме́ние *с. грам.* đại từ, đại danh từ; вопроси́тельное ~ đại từ nghi vấn; возвра́тное ~ đại từ phản thân, tự đại từ; определи́тельное ~ đại từ xác định

местоиме́нный *прил. грам.* (thuộc về) đại từ

местонахожде́ние *с.* chỗ ở, nơi sở tại, trú sở; (*учреждения*) trụ sở; *воен.* nơi bố trí (đóng quân, trú quân), vị trí

местоположе́ние *с.* địa điểm, vị trí

местопребыва́ние *с.* nơi ở; (*учреждения*) dinh, phủ, trụ sở; ~ правúтельства dinh (trụ sở của) chính phủ

месторасположе́ние *с.* chỗ ở, trú sở; (*учреждения*) trụ sở; *воен.* vị trí, nơi bố trí (đóng quân); ~ полка́ vị trí (nơi bố trí, nơi đóng quân) của trung đoàn

месторожде́ние *с. геол.* mỏ, khoáng sàng, mỏ quặng, khu mỏ

мест||ь *ж.* (sự) trả thù, báo thù; из ~и để trả thù (báo thù)

ме́сяц *м.* 1. (*календарный*) tháng; теку́щий ~ tháng này; про́шлый ~ tháng trước (vừa qua); бу́дущий ~ tháng sau (tới); из ~a в ~ từ tháng này sang tháng khác; 2. (*луна*) trăng lưỡi liềm, trăng khuyết, trăng; ~ на ущéрбе trăng hạ huyền, trăng già

ме́сяцами *нареч.* trong nhiều tháng liền, hàng tháng, hết tháng này đến tháng khác

ме́сячник *м.* tháng; ~ безопа́сности движе́ния ~ tháng an toàn giao thông; ~ росси́йско-вьетна́мской дру́жбы tháng hữu nghị Nga – Việt

ме́сячн||ый *прил.* (trong) một tháng; (*ежемесячный*) hàng (hằng) tháng; ~ о́тпуск kỳ nghỉ phép một tháng; ~ план kế hoạch hàng tháng; ~ая зарпла́та lương tháng, tiền lương hàng tháng

метаби́оз *м. биол.* (hiện tượng) hỗ sinh

метаболи́зм *м. физиол.* (sự) chuyển hoá, trao đổi chất

Метагала́ктика *ж. астр.* Cực Đại Thiên hà (*gồm khoảng vài tỷ thiên hà*)

метагене́з *м. биол.* (sự) xen kẽ thế hệ (*sinh sản*)

мета́лл *м.* 1. kim loại, kim khí, loài kim thuộc; ngũ kim (*уст.*); ре́дкие ~ы kim loại hiếm; 2. *муз.* (nhạc) metal

металлиза́ция *ж. тех.* (sự) kim loại hoá, mạ kim loại

металлизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) kim loại hoá, mạ kim loại

металли́ст *м.* 1. thợ kim khí; 2. *муз.* người biểu diễn nhạc metal

металли́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) kim loại, kim khí; (*из металла*) (bằng) kim loại, kim khí; ~ие изде́лия đồ kim loại (kim khí, ngũ kim); 2. *перен.* vang, âm vang, oang oang; ~ го́лос giọng âm vang, giọng oang oang; ~ смех (tiếng) cười vang, cười giòn tan

металлове́дение *с.* kim loại học

металлогра́фия *ж.* kim tương học

металлодете́ктор *м.* bộ dò kim loại (*nhằm chống khủng bố*)

металлоёмкий *прил.* tiêu hao nhiều kim loại

металлоёмкость *ж.* mức tiêu hao kim loại (*để làm ra sản phẩm*)

металло́ид *м. хим.* á kim

металлоло́м *м.* kim loại phế thải, (đồ) sắt vụn, đồng nát

металлоно́сный *прил.* (có, chứa) kim loại

металлообраба́тывающ||ий *прил.* (thuộc về) gia công kim loại, chế biến kim loại; ~ая промы́шленность công nghiệp chế biến kim loại

металлоорганúческий *прил.* (thuộc về) hữu cơ kim loại, cơ kim

металлоплави́льн||ый *прил.* (thuộc về) đúc kim loại, nấu kim loại; ~ая печь lò đúc (nấu) kim loại

металлопла́стик *м.* chất dẻo kim loại (pha bột kim loại)

металлопла́стиковый *прил.* (bằng) chất dẻo kim loại

металлопластма́ссовый *прил. см.* металлопла́стиковый

металлополиме́ры *мн.* (*ед.* металлополиме́р *м.*) *см.* металлопла́стик

металлополиме́рный *прил. см.* металлопла́стиковый

металлопрока́тный *прил.* (thuộc về) cán kim loại, dát kim loại; ~ цех phân xưởng cán (dát) kim loại

металлоре́жущий *прил.* (thuộc về) cắt kim loại, cắt gọt kim loại; ~ стано́к máy cắt (cắt gọt) kim loại

металлу́рг *м.* nhà luyện kim học, chuyên viên luyện kim

металлурги́ческий *прил.* (thuộc về) luyện kim; ~ заво́д nhà máy luyện kim

металлу́ргия *ж.* luyện kim học, (ngành, khoa) luyện kim

метаморфи́зм *м. геол.* (hiện tượng, sự) biến chất

метаморфо́з *м.*, **~a** *ж.* 1. (*видоизменение*) (sự) biến hình, biến dạng; 2. *биол.* (sự) biến thái; 3. (*превращение*) (sự) biến hoá, biến đổi, chuyển hoá

метампсихо́з *м. см.* метемпсихо́з, метемпсихо́за

мета́н *м. хим.* (khí) methan, metan

мета́ние *с.* 1. (sự) ném, phóng, quẳng, quăng, lăng; ~ ди́ска *спорт.* (môn)

ném đĩa; ~ копья́ *спорт.* (môn) phóng lao, ném lao; ~ мо́лота *спорт.* (môn) quăng tạ xích, lăng tạ xích; 2. (*о рыбах*) (sự) rải; ~ икры́ (cá) rải trứng, đẻ

метаста́з *м. мед.* di căn; ~ы ра́ка (những) di căn ung thư

метастати́ческий *прил.* (thuộc về) di căn

мета́тель *м. спорт.* vận đông viên ném-phóng

мета́тельн||ый *прил.* (để) ném, phóng; ~ое ору́жие vũ khí ném; ~ снаря́д tạc đạn; ~ая маши́на *ист.* máy ném (*vũ khí thời cổ*); ~ые спорти́вные снаря́ды dụng cụ thể thao để ném-phóng (*đĩa, lao, tạ xích...*)

мета́ть I, метну́ть (*В*) 1. (*бросать*) ném, phóng, quẳng, quăng, lăng, vứt, tung, liệng; ~ грана́ту ném (quẳng, vứt, tung, liệng, quăng) lựu đạn; ~ копьё phóng (ném) lao; 2. *тк. несов.* (*о рыбах*) rải, đẻ; ~ икру́ rải trứng, đẻ; ✧ ~ стог đánh đống (đụn) (*rơm, cỏ*); ~ жре́бий rút (bốc) thăm; ~ банк *карт.* cầm cái; рвать и ~ lồng lộn lên, nổi cơn thịnh nộ, nổi tam bành; ~ гро́мы и мо́лнии nộ khí xung thiên; ~ би́сер пе́ред сви́ньями *погов.* ≅ đàn gảy tai trâu

мета́ть II, смета́ть (*В*) (*шить*) lược; ✧ ~ пе́тли viền khuy áo

мета́ться *несов.* chạy loăng quăng (lung tung, rối lên); (*биться*) giãy, giãy giụa; (*в постели*) trằn trọc, vật mình vật mẩy, vật vã; *перен.* (*быть в растерянности*) luống cuống, bối rối, lúng túng; ~ во сне vật vã trong cơn mơ; ~ по ко́мнате chạy lui chạy tới (đi lăng xăng) trong phòng

метафи́зик *м.* nhà siêu hình học

метафи́зика *ж.* siêu hình học; (*метод познания*) phép siêu hình

метафизи́ческий *прил.* (thuộc về) siêu hình học, siêu hình; ~ ме́тод phương pháp siêu hình

мета́фора *ж. лит.* ẩn dụ

метафори́ческий *прил. лит.* (thuộc về) ẩn dụ; (*богатый метафорами*) (có) nhiều ẩn dụ

метафра́за *ж. лит.* (sự) dịch ý

метаце́нтр *м. физ.* khuynh tâm, tâm nghiêng

метёлка *ж.* 1. chổi, chổi đót, chổi lúa; (*из перьев*) chổi lông, phất trần; 2. *бот.* (*соцветие*) chuỳ, chùm, cờ, bông; ~ кукуру́зы cờ ngô; ~ про́са bông (chùm) kê

мете́ль *ж.* bão tuyết

мете́льчатый *прил. бот.* có cờ, có chùm

мете́льщик *м.* người quét, phu quét đường

метемпсихо́з *м.*, **~а** *ж.* thuyết luân hồi

метемпсихо́зис *м.* (luật) luân hồi

метеода́нные *мн.* dẫn liệu khí tượng

метеоинформа́ция *ж.* tin tức thời tiết

метеопрогно́з *м.* dự đoán (dự báo) thời tiết

метео́р *м. астр.* sao băng, sao sa, sao đổi ngôi; ✧ как ~ thoáng qua, vút qua

метеоракéта *ж.* tên lửa khí tượng

метеори́зм *м. мед.* (chứng) trướng bụng

метеори́т *м.* thiên thạch

метеори́тный *прил.* (thuộc về) thiên thạch; ✧ ~ дождь mưa thiên thạch

метеоритоло́гия *ж.* thiên thạch học, (khoa) nghiên cứu thiên thạch

метео́рный *прил.* (thuộc về) sao băng; ✧ ~ дождь mưa sao băng

метеоро́граф *м.* máy khí tượng tự ghi

метеоро́лог *м.* nhà khí tượng học, chuyên viên khí tượng

метеорологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khí tượng học, khí tượng; ~ая ста́нция đài (trạm) khí tượng

метеороло́гия *ж.* khí tượng học, (khoa) khí tượng; косми́ческая ~ khí tượng học vũ trụ

метеосво́дка *ж.* (метеорологи́ческая сво́дка) (bản) thông báo thời tiết, tin thời tiết

метеослу́жба *ж.* (метеорологи́ческая слу́жба) nha khí tượng

метеоста́нция *ж. см.* метеорологи́ческий

метеотро́н *м.* thiết bị làm mưa nhân tạo

метиза́ция *ж. биол.* (sự) lai giống, lai tạo, gây giống lai

мети́л *м. хим.* metyl

метилами́н *м. хим.* metylamin

метиле́н *м. хим.* metylen

метиле́нов||ый *прил.* (thuộc về) metylen; ~ая си́нька xanh metylen

мети́ловый *прил.* (thuộc về) metyl; ~ спирт rượu metylic

мети́с *м.* 1. giống lai, con lai, tạp chủng; 2. (*о человеке*) người lai

ме́тить I *несов.* (*В*) (*ставить знак, метку*) đánh (ghi, làm) dấu; (*вышивать*) thêu dấu; (*скот*) đóng dấu

ме́тит||ь II *несов.* 1. (в *В*) (*целиться*) ngắm, nhắm, nhằm; ~ в цель ngắm (nhắm, nhằm) đích; 2. (на *В*) *перен. разг.* (*намекать*) ám chỉ, nhắm (nhằm) vào; на что вы ~е? anh ám chỉ cái gì thế?; 3. (в *В*) *разг.* (*стремиться*) nhắm, ngấp nghé, lăm le, nhăm nhe, cố đạt tới

ме́тк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) đánh dấu, ghi dấu, làm dấu; đóng dấu (*ср.* ме́тить I); 2. (*знак*) dấu, vết, ngấn; (*вышитая*) dấu thêu; ~ на носовы́х платка́х dấu thêu trên khăn mùi xoa; без ~и không có dấu, không đánh dấu

ме́тк||ий *прил.* 1. chuẩn xác, chính xác, đích xác, trúng đích, đích; xuya (*разг.*); ~ стрело́к người thiện xạ, tay súng chuẩn xác (rất xuya); ~ая стрельба́ phát súng trúng đích (đích xác, chuẩn xác, chính xác); ~ глаз con mắt chính xác (chuẩn xác, rất xuya); 2. *перен.* (*выразительный*) chính xác, xác đáng, sắc sảo, sắc bén, sâu sắc, đúng đắn; ~ое замеча́ние nhận xét xác đáng (chính xác, đúng đắn)

ме́тко *нареч.* (một cách) chuẩn xác, chính xác, đích xác; xuya (*разг.*); ~ стреля́ть bắn chuẩn xác (rất xuya)

ме́ткость *ж.* 1. (*стрелка*) tài thiện xạ, tài bắn chuẩn xác; (*стрельбы*) (sự, độ, tính chất) chuẩn xác, chính xác, đích xác, trúng đích; 2. *перен.* (*выразительность*) (sự) chính xác, xác đáng, sắc sảo, sắc bén, sâu sắc, đúng đắn

метла́ *ж.* chổi; ✧ но́вая ~ чи́сто метёт *посл.* ≅ quan mới bao giờ cũng hắc (riết róng)

метну́ть *сов. см.* мета́ть I 1

ме́тод *м.* phương pháp, cách thức, cách, lối, phép, pháp; диалекти́ческий ~ *филос.* phép (phương pháp) biện chứng, biện chứng pháp; сравни́тельный ~ phương pháp so sánh (đối chiếu); экспериментáльный ~ phương pháp thực nghiệm (thí nghiệm); аналити́ческий ~ phương pháp phân tích; вы́борочный ~ *социол.* phương pháp chọn mẫu; ~ суммáрных оцéнок *социол.* phương pháp đánh giá tổng; ~ обуче́ния phương pháp dạy học, cách dạy

мето́дика *ж.* 1. (*преподавания*) phương pháp giảng dạy, lý luận dạy, giáo học pháp; 2. (*выполнения чего-л.*) hệ phương pháp, phương pháp luận (hệ), phương pháp

методи́ст *м.*, **~ка** *ж.* chuyên viên phương pháp giảng dạy, người phụ trách lý luận dạy bộ môn

методи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) phương pháp giảng dạy, lý luận dạy; ~ кабине́т phòng lý luận dạy; ~ое посо́бие sách hướng dẫn phương pháp

giảng dạy, sách về lý luận dạy; 2. (*последовательный*) có phương pháp (hệ thống, khuôn phép); (*размеренный*) có chừng mực

методи́чный *прил. см.* методи́ческий 2

методологи́ческий *прил.* (thuộc về) phương pháp học, phương pháp luận

методоло́гия *ж.* phương pháp học, phương pháp luận

метоними́||ческий, ~чный *прил.* (thuộc về) hoán dụ

метони́мия *ж. лит.* hoán dụ

метр I *м.* 1. (*единица длины*) mét; thước tây (*уст.*); 2. (*линейка*) thước kẻ, thước bẹt, thước; складно́й ~ thước gấp (xếp)

метр II *м.* 1. *лит.* âm luật, vận luật, luật cách, niêm luật; 2. *муз.* tiết phách, nhịp phách

метра́ж *м.* 1. (*длина чего-л. в метрах*) số mét, chiều (độ) dài (*tính bằng mét*); ~ фи́льма chiều (độ) dài của phim; 2. (*площадь чего-л. в кв. метрах*) số mét vuông, diện tích (*tính bằng mét vuông*)

метранпа́ж *м.* thợ lên khuôn

метрдоте́ль *м.* 1. maitre d'hôtel, métđôten, trưởng đội phục vụ bàn ăn; 2. *уст.* (*старший слуга*) thiện trưởng

ме́трика I *ж.* 1. *лит.* âm vận (vận luật) học, niêm luật; 2. *муз.* tiết phách học, môn nhịp phách; 3. *мат., социол.* metric, mêtric, thước đo

ме́трика II *ж.* (*документ*) giấy khai sinh

метри́ческ||ий I *прил.* (thuộc về) mét, hệ mét, mét hệ; ~ая систе́ма мер hệ mét, mét hệ

метри́ческ||ий II *прил.* 1. *лит.* (thuộc về) âm vận học, vận luật học, niêm luật; ~ое стихосложе́ние luật thơ âm vận; 2. *муз.* (thuộc về) tiết phách học; 3. *мат., социол.* (thuộc về) metric, thước đo

метри́ческ||ий III *прил.*: ~ая кни́га sổ khai sinh; ~ое свиде́тельство *см.* ме́трика II

метро́ *с. нескл. см.* метрополите́н

метро́вый *прил.* (bằng) một mét

метроно́м *м. физ.* máy nhịp; *муз. тж.* phách kế, máy đo tiết độ, metronom

метрополите́н *м.* (đường) metro, tàu điện ngầm, xe điện ngầm; ли́ния ~a đường metro (tàu điện ngầm, xe điện ngầm)

метропо́лия *ж.* chính quốc; mẫu quốc (*уст.*)

метрострои́тель *м.* người xây dựng metro (đường xe điện ngầm)

ме́тчик *м.* thợ đánh dấu

мех I *м.* 1. (*шкура*) bộ lông, bộ lông thú; на ~ý, подби́тый ~ом lót lông thú; 2. *мн.* мехá hàng lông thú; 3. (*для вина*) (*мн.* ~и́) bao (túi) da (*đựng rượu*)

мех II *м. см.* мехи́

механиза́тор *м.* 1. nhà cơ khí hoá; 2. (*в сельском хозяйстве*) thợ máy (lái máy)

механиза́торск||ий *прил.* (thuộc về) nhà cơ khí hoá; ~ие ка́дры cán bộ cơ khí hoá

механиза́ция *ж.* (sự) cơ khí hoá, cơ giới hoá

механизи́рованный *прил.* (được) cơ khí hoá, cơ giới hoá; *воен.* cơ giới, môtơ hoá; ~ корпус quân đoàn cơ giới

механизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) cơ khí (cơ giới) hoá

механи́зм *м.* 1. bộ máy, máy móc, cơ chế, cơ cấu; часово́й ~ bộ máy đồng hồ, cơ chế tính giờ, cơ cấu định giờ; дви́жущий ~ cơ chế động lực, cơ cấu dẫn động; 2. *перен.* bộ máy, guồng máy, cơ cấu, tổ chức; госуда́рственный ~ bộ máy (guồng máy, cơ cấu, tổ chức) nhà nước

меха́ник *м.* I. chuyên viên cơ học, kỹ sư cơ khí; 2. (*тот, кто обслуживает машины*) thợ máy; ~-води́тель thợ máy lái xe

меха́ника *ж.* 1. cơ học, cơ khí (cơ giới) học; теорети́ческая ~ cơ học lý thuyết; прикладна́я ~ cơ học ứng dụng; аналити́ческая ~ cơ học giải tích; ква́нтовая ~ *физ.* cơ học lượng tử; небе́сная ~ *астр.* cơ học thiên thể; 2. *перен.* cơ cấu phức tạp; *разг.* âm mưu, mưu kế, thâm mưu; хи́трая ~ âm mưu quỷ quyệt, gian kế

механисти́ческий *прил. филос.* (có tính chất) máy móc, cơ giới; ~ материали́зм chủ nghĩa duy vật máy móc

механици́зм *м. филос.* (phương pháp, quan niệm) máy móc, cơ giới

механи́чески *нареч.* (một cách) máy móc, cơ giới; vô ý thức, vô thức, bất giác, như máy

механи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) cơ học, cơ khí học, cơ giới học; ~ое движе́ние chuyển động cơ học; 2. (*механистический*) (có tính chất) máy móc, cơ giới; 3. (*изготовляющий, ремонтирующий машины*) (thuộc về) cơ khí, cơ giới; ~ завод nhà máy cơ khí; ~ая обрабо́тка gia công cơ khí; 4. *перен.* (*машинальный*) vô ý thức, vô thức, bất giác, như máy

мехи́ *мн.* (*ед.* мех *м.*) bễ, ống bễ, bễ lò rèn

мехов||о́й *прил.* (thuộc về) bộ lông thú, lông thú; (*из меха*) (bằng) bộ lông thú, lông thú, lông; ~а́я шу́ба áo măngtô lông thú, áo lông; ~ воротни́к cổ lông; ~ая ша́пка mũ lông

мецена́т *м.*, **~ка** *ж.* mạnh thường quân, người đỡ đầu khoa học và nghệ thuật

мецена́тство *с.* (sự) đỡ đầu khoa học và nghệ thuật

ме́ццо-сопра́но *нескл.* 1. *с.* (*голос*) mezzo-soprano, giọng nữ trung; 2. *ж.* (*певица*) nữ ca sĩ mezzo-soprano (giọng trung)

меч *м.* kiếm, gươm; ✧ вложи́ть ~ в но́жны ngưng chiến, chấm dứt phân tranh, hết xích mích, xếp giáp hưu binh; подня́ть, обнажи́ть ~ khởi chiến, bắt đầu chiến tranh (phân tranh, xung đột); Дамо́клов ~ lưỡi gươm Damoclès, gươm treo đầu sợi tóc, mối đe doạ thường xuyên; преда́ть огню́ и ~ý đốt sạch giết sạch; скрести́ть ~и́ so gươm, đọ kiếm, xông vào trận chiến, tham gia cuộc tranh chấp, tranh cãi nhau

мечено́сец *м.* 1. *ист.* kỵ sĩ đoàn quân Porte-Glaive (*1202-37, đội mũ giáp có phù hiệu thanh kiếm và thánh giá*); 2. (*рыба*) cá kiếm (*Xiphophorus*)

ме́чен||ый *прил.* (được) đánh dấu, làm dấu; ✧ ~ые а́томы *физ.* những nguyên tử đánh dấu

мечеть *ж.* thánh đường Hồi giáo

ме́ч-ры́ба *ж.* cá mũi kiếm (*Xiphias gladius*)

мечта́ *ж.* 1. (điều) ước mơ, mơ ước; 2. (*предмет желаний*) (điều) ước ao, ao ước, ước mong, ước mơ, mong ước, mong muốn, ước vọng, khát vọng, hoài bão, sở cầu; его́ ~ — стать капита́ном корабля́ nó ước ao (ước mơ, ao ước) trở thành thuyền trưởng, hoài bão (ước vọng, điều ước mơ, sở cầu) của nó là trở thành thuyền trưởng; 3. *в знач. сказ. разг.*: э́то не пла́тье, а ~! chiếc áo dài đó thật là ước mơ! (thì tuyệt đẹp!); 4. (*о чём-л. нереальном*) (điều) mơ mộng, mơ tưởng, mộng tưởng, ảo mộng, ảo tưởng; несбы́точная, пуста́я ~ ảo mộng, mơ mộng hão huyền, mơ tưởng viển vông

мечта́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) ước mơ, mơ ước, ước ao, ước mong, mong ước; 2. (*мечта*) (điều) ước mơ, mơ ước

мечта́тель *м.*, **~ница** *ж.* người hay mơ ước (thích ước mơ); (*фантазёр*) người hay mơ mộng (hay mộng tưởng)

мечта́тельность *ж.* 1. (tính) hay mơ ước, hay ước mơ, hay mơ tưởng, mơ mộng; 2. (*мечтание*) (sự, lòng) ước mơ, mơ ước, ước ao, ước mong, mong ước

мечта́тельн||ый *прил.* 1. hay mơ ước (ước mơ), mơ mộng; (*полный мечты*) đầy mơ ước; ~ челове́к người mơ mộng (hay mơ ước); ~ое выраже́ние bộ mặt mơ mộng, vẻ mặt mơ màng; 2. (*созданный мечтой*) (do) mộng tưởng; (*несбыточный*) hão huyền, viển vông, hoang đường, vu vơ

мечта́ть *несов.* ước mơ, mơ ước (*сильно желать*) ước ao, ao ước, ước mong, mong ước, mong muốn, khát khao; (*о чём-л. несбыточном*) mơ màng, mơ mộng, mơ mòng

меша́лка *ж. разг.* thanh gỗ quấy

мешани́на *ж. разг.* (mớ, món, đồ) trộn lẫn, pha trộn, pha tạp, tạp nhạp, hỗn tạp, hổ lốn, tạp pí lù

меш||а́ть I, помеша́ть (*Д*) (*препятствовать*) ngăn cản, cản trở, ngăn trở, ngăn, cản; (*беспокоить*) làm phiền, quấy nhiễu, quấy rầy, quấy; что вам ~а́ет уе́хать? điều gì cản trở (ngăn cản, ngăn trở) anh không đi được?; ~ кому́-л. làm phiền (quấy rầy, quấy nhiễu) ai; не ~а́йте мне рабо́тать đừng quấy rầy (làm phiền, làm trở ngại, quấy nhiễu) tôi làm việc!; прости́те, что я вам ~а́ю tôi xin lỗi, tôi đã làm phiền anh; ✧ не ~а́ло бы..., не ~а́ет... phải..., nên..., cần phải...

меша́ть II, помеша́ть, смеша́ть (*В*) 1. *сов.* помеша́ть khuấy, quấy, đảo, trộn; 2. *сов.* смеша́ть pha, trộn, hoà, pha trộn, trộn (hoà) lẫn; ~ кра́ски pha thuốc màu, trộn màu; ~ ка́рты xóc (trộn) bài; 3. *сов*, смеша́ть *разг.* (*путать*) lẫn, lẫn lộn, nhầm lẫn, lầm lẫn

меша́ться I *несов. разг.* 1. (*быть помехой*) làm phiền, làm trở ngại, vướng, quấn; ~ под нога́ми vướng (quấn) chân; 2. (*вмешиваться*) can thiệp, nhúng tay, can dự, xía; ~ не в своё де́ло nhúng tay (can thiệp, xía) vào việc người khác

меш||а́ться II *несов.* 1. (с *Т*) (*соединяться*) pha, trộn, pha trộn, trộn lẫn; 2. (*сливаться в одну массу*) hoà (trộn) lẫn; 3. (*путаться*) lẫn lộn, bị lộn xộn; у меня́ мы́сли в голове́ ~а́ются trong óc tôi những ý nghĩ cứ quay cuồng lẫn lộn

ме́шк||ать *несов. разг.* chùng chình, trùng trình, lề mề, dềnh dàng, giềnh giàng, dây dưa, kề cà, kéo dài; не ~ай! đừng chùng chình!, chớ dềnh dàng!, đừng lề mề!, đừng kề cà!, nhanh lên!; он ~ал с отве́том nó cứ dây dưa mãi không trả lời

мешкова́тость *ж.*: ~ фигу́ры dáng người sồ sề (phục phịch); ~ костю́ма bộ quần áo rộng thùng thình

мешкова́т||ый *прил.* 1. (*об одежде*) rộng thùng thình, lụng thụng; э́то пла́тье ~о áo dài này rộng quá (rộng thùng thình); 2. *перен.* (*о человеке*) chậm chạp, vụng về, rù rờ

мешкови́на *ж.* vải bố, vải bao tải, vải đay thô

ме́шкотный *прил. разг.* 1. chậm chạp, rù rờ; 2. (*о работе*) tỉ mỉ, đòi hỏi nhiều thời gian

меш||о́к *м.* 1. bao, bị, bì, bọc, túi; (*из мешковины*) bao bố, bao tải; 2. (*как мера*) (một) bao; 3. *разг.* (*о человеке*) người phục phịch (chậm chạp, vụng về); 4. *воен.* (*полное окружение*) (vòng) vây, phong toả, vây hãm; попа́сть в ~ bị bao vây (vây hãm, phong toả); огнево́й ~ vòng (túi) hoả lực; 5. (*у животных, растений*) bọc, túi; ✧ ка́менный ~ xà lim, phòng biệt giam, nhà đá; спа́льный ~ túi ngủ, chăn chui; ~ки́ под глаза́ми quầng mắt; сидеть ~ко́м (*об одежде*) rộng thùng thình, bụng thụng, lụng thụng, lùng thùng

мешо́чник *м. разг.* người mua đi bán lại (*lối chợ đen*), kẻ đầu cơ, gian thương

мещани́н *м.* 1. tiểu thị dân, người tiểu tư sản; 2. (*обыватель*) người thiển cận (nhỏ nhen, hẹp hòi, philistin)

мещани́нский *прил.* 1. (thuộc về) tiểu thị dân, tiểu tư sản; 2. *перен.* thiển cận, nhỏ nhen, hẹp hòi, philistin

меща́нство *с.* 1. (*сословие*) (tầng lớp) tiểu thị dân, tiểu tư sản; 2. (*обывательщина*) (tính) thiển cận, nhỏ nhen, hẹp hòi, philistin

мзда *ж. уст.* 1. tiền thưởng, tiền cho; 2. *ирон.* tiền hối lộ (lót tay, đấm mõm), của đút

мздои́мец *м. уст.* kẻ ăn hối lộ (ăn của đút)

мздои́мство *с. уст.* (tệ, nạn) ăn hối lộ, ăn của đút

ми *с. нескл. муз.* (nốt) mi

миа́змы *мн.* (*ед.* миа́зма *ж.*) ác khí, độc khí, chướng khí

миг *м.* (một) nháy mắt, chớp mắt, giây lát, chốc lát, lát, chốc, lúc; в оди́н ~ trong nháy mắt (chớp mắt, chớp nhoáng), loáng (thoáng, nhoáng, rẹt) một cái; ни на ~ không một lúc (giây phút) nào; в тот же ~ ngay lập tức, ngay tắp lự, ngay lúc đó, tức thì, tức thời

мига́ние *с.* (sự) nhấp nháy, chớp mắt; nháy mắt; lấp lánh, lập loè (*ср.* мига́ть)

мига́тельн||ый *прил.*: ~ая перепо́нка *анат.* (*у ночных птиц*) màng nháy

миг||а́ть, мигну́ть 1. (*непроизвольно*) nhấp nháy, nháy mắt, chớp mắt, nháy; 2. (*Д*, на *В*) (*подавать знак*) nháy mắt, máy, nháy, ra hiệu; ~ну́ть гла́зом кому́-л. nháy mắt ra hiệu cho ai, nháy (máy) ai; 3. *перен.* (*мерцать*) lấp lánh, lập loè, nhấp nháy, nhấp nhánh

мигну́ть *сов. см.* мига́ть

ми́гом *нареч. разг.* trong nháy mắt (chớp mắt, chớp nhoáng), ngay lập tức (tức thì, tắp lự)

миграцио́нн||ый *прил.* (thuộc về) di dân, di cư, di trú, di chuyển; ~ое движе́ние (cuộc, sự) di dân, di cư; ~ое законода́тельство luật di trú; ~ая слу́жба sở di trú

мигра́ция *ж.* (sự) di dân, di cư, di trú, di chuyển

мигре́нь *ж.* (chứng) nhức đầu, đau đầu đông, đau nửa đầu

мигри́ровать *несов.* di dân, di cư, di trú, di chuyển

ми́ди *неизм.* 1. *ж.* midi (*áo dài nữ đến bắp chân*); 2. *прил.* (*о женской одежде*) midi, dài vừa phải (*đến bắp chân*)

ми́дия *ж. зоол.* vẹm (*Mitilus*)

мие́лин *м. анат.* myelin

мие́лит *м. мед.* (chứng) viêm tuỷ sống, viêm tuỷ

мие́лоциты *мн.* tuỷ bào

мизансце́на *ж. театр.* (sự) dàn dựng, dàn cảnh, xếp cảnh, bố cảnh

мизантро́п *м.* người ghét người (ghét đời)

мизантропи́ческий *прил.* ghét người, ghét đời

мизантро́пия *ж.* (tính) ghét người, ghét đời

мизе́рно *нареч.* (một cách) nhỏ nhặt, nhỏ mọn, ít ỏi

мизе́рность *ж.* (tính chất, tính) nhỏ nhặt, nhỏ mọn, ít ỏi, nghèo nàn

мизе́рный *прил.* nhỏ nhặt, nhỏ mọn, ít ỏi, nghèo nàn; (*ничтожный*) không đáng kể

мизи́нец *м.* (*на руке*) ngón tay út; (*на ноге*) ngón chân út; ✧ с ~, на ~ tí xíu, nhỏ tí tẹo, bé tí hơn, tí ti, tí tẹo tèo teo

мика́до *м.* Nhật hoàng

мико́лог *м.* nhà nấm học, chuyên viên về nấm

миколо́гия *м.* nấm học, (khoa) nghiên cứu về nấm

микроавто́бус *м.* xe bus (buýt) con, ôtô bus (buýt) con

микро́б *м.* vi trùng, vi khuẩn, vi sinh vật

микробио́лог *м.* nhà vi sinh học

микробиологи́ческий *прил.* (thuộc về) vi sinh học

микробиоло́гия *ж.* vi sinh học

микро́бный *прил.* (thuộc về) vi trùng, vi khuẩn, vi sinh vật; (*вызываемый микробами*) (do) vi trùng, vi khuẩn

микрово́льт *м. эл.* microvolt

микроволно́вка *ж. разг.* lò vi ba (vi sóng)

микрово́лнов||ый *прил. радио, тех.* (thuộc về) vi ba, vi sóng, sóng cực ngắn; ~ радиотелефо́н máy vô tuyến điện thoại vi ba; ~ая пе́чь lò vi ba (vi sóng); ~ая терапи́я trị liệu vi ba, chữa bệnh bằng vi ba

микрокли́мат *м.* 1. vi (tiểu) khí hậu, khí hậu vùng nhỏ; 2. *перен.* bầu không khí, mối quan hệ (*trong một tập thể nhỏ*)

микроко́кк *м. бакт.* cầu khuẩn

микрокомпью́тер *м.* microcomputer, máy vi tính

микрокосм *м.* vũ trụ (thế giới) vi mô

микро́метр *м.* vi kế, thước trắc vi, panme

микроми́р *м.* 1. thế giới vi mô; 2. (*внутренний мир человека*) nội tâm, thế giới bên trong (*của mỗi người*)

микро́н *м.* micron, micromet

микроорганизм *м. биол.* vi sinh vật

микропо́ристый *прил.* (*губчатый*) xốp cực mịn, hổng tế vi

микропроце́ссор *м. тех.* bộ (mạch) vi xử lý

микрорайо́н *м.* tiểu khu, phường

микроско́п *м.* kính hiển vi; электро́нный kính hiển vi điện tử; ультрафиоле́товый kính hiển vi tử ngoại (cực tím, siêu tím)

микроскопи́ческ||ий *прил.* 1. (bằng) kính hiển vi; ~ое иссле́дование nghiên cứu bằng kính hiển vi; 2. *перен.* (*чрезвычайно малый*) cực nhỏ, hết sức nhỏ, vi mô, tế vi, vi tế, vi ti

микроскопи́я *ж.* (sự) soi hiển vi

микроско́пный *прил.* (thuộc về) kính hiển vi

микросоциоло́гия *ж.* vi xã hội học

микроспо́ра *ж. бот.* tiểu bào tử, bào tử đực

микроспу́тник *м.* tiểu vệ tinh

микроструктýра *ж.* cấu trúc vi mô, tổ chức tế vi, cấu tạo vi lượng

микрофара́да *ж. эл.* microfarad, microfara

микрофи́льм *м.* microfim, vi phim

микрофо́н *м.* micro, máy vi âm, ống phóng thanh

микрофотогра́фия *ж.* (sự) chụp ảnh tế vi

микрохими́ческ||ий *прил.* (thuộc về) hoá học vi lượng

микрохи́мия *ж.* hoá học vi lượng

микрохирурги́ческ||ий *прил. мед.* (thuộc về) vi phẫu thuật

микрохиру́рг *м.* bác sĩ vi phẫu thuật

микрохирурги́я *ж. мед.* (khoa) vi phẫu thuật; офтальмологи́ческая ~ vi phẫu thuật mắt (nhãn khoa)

микроцефа́л *м.* người đầu nhỏ

микроцефали́я *ж.* (tật) đầu nhỏ

микрочасти́ца *ж.* hạt vi mô, vi hạt

микрочи́п *м. информ.* microchip, vi chip

микроэконо́мика *ж.* kinh tế vi mô

микроэкономи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kinh tế vi mô; ~ие моде́ли разви́тия những mô hình phát triển kinh tế vi mô

микроэлектро́ника *ж.* (*наука*) vi điện tử học; (*отрасль*) (ngành, công nghiệp) vi điện tử; (*техника*) kỹ thuật vi điện tử; интегра́льная ~ vi điện tử học tích hợp

микроэлектро́нный *прил.* (thuộc về) điện tử học vi mô

микроэлеме́нты *мн.* (*ед.* микроэлеме́нт *м.*) (các) nguyên tố vi lượng, vi tố

ми́ксер *м.* 1. *тех.* thiết bị trộn; 2. (*электрический прибор*) mixer, máy đánh trứng và kem sữa

микстýра *ж.* hợp dịch, thuốc nước; ~ от ка́шля hợp dịch chữa ho, thuốc ho nước

микши́ровать, смикши́ровать (*В*) thay đổi giọng nói (*cách giữ bí mật trong truyền thanh*)

ми́леньк||ий *прил. разг.* 1. (*хорошенький*) dễ thương, đáng yêu, có duyên, kháu khỉnh, khả ái, kháu; 2. (*родной, любимый*) thân mến, thân yêu, yêu quý, yêu dấu; 3. *в знач. сущ. м., ж.*: ~ая người yêu; ✧ как ~ а) (*беспрекословно*) (một cách) ngoan ngoãn, răm rắp; б) (*легко, хорошо*) (một cách) rất tốt, dễ dàng, tốt đẹp, thuận lợi

милитаризáция *ж.* (sự) quân sự hoá, quân phiệt hoá; ~ экономики quân sự hoá nền kinh tế

милитаризи́ровать *несов. и сов.* (*В*) quân sự (quân phiệt) hoá; ~ промы́шленность quân sự hoá nền công nghiệp

милитари́зм *м.* chủ nghĩa quân phiệt

милитари́ст *м.* kẻ quân phiệt, người theo chủ nghĩa quân phiệt

милитаристи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa quân phiệt, quân phiệt; ~ая поли́тика chính sách quân phiệt

милитари́стск||ий *прил. см.* милитаристи́ческий; ~ая кли́ка tập đoàn quân phiệt

милице́йск||ий *прил.* (thuộc về) cơ quan công an, người công an; ~ пост đồn công an; ~ая фóрма đồng phục công an

милиционе́р *м.* công an viên, người công an; công an (*разг.*)

мили́ция *ж.* 1. (cơ quan) công an; *разг.* (*местное управление*) đồn công an; 2. *собир. разг.* (*работники милиции*) công an

милле́ниум *м.* kỷ niệm một nghìn năm

миллиампе́р *м. эл.* miliampere, miliampe

миллиа́рд *м.* (một) tỷ, tỉ, nghìn triệu

миллиарде́р *м.* nhà tỷ (tỉ) phú

миллиа́рдный 1. *числ.* (thứ) một tỷ, một tỉ, một nghìn triệu; 2. *прил.* (*исчисляемый миллиардами*) (tính) hàng tỷ, hàng tỉ, hàng nghìn triệu

милliва́тт *м. эл.* miliwatt, milioat

милливо́льт *м. эл.* milivolt, milivon

миллигра́мм *м.* miligram, miligam

миллиме́тр *м.* milimet

миллио́н *м.* 1. (một) triệu; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*большое количество*) hàng triệu, rất nhiều, nhiều lắm, vô thiên lủng, vô khối

миллионе́р *м.* 1. nhà triệu phú; 2. *ист.* (*о колхозе*) nông trang thu nhập trên một triệu rúp; 3. (*о лётчике*) phi công bay trên một triệu kilomet

миллио́нн||ый 1. *числ.* (thứ) một triệu; 2. *прил.* (*получаемый от деления на миллион*) một phần triệu; ~ая до́ля phần một phần triệu; 3. (*состоящий*

из миллиона) đông một triệu người; го́род с ~ым населе́нием thành phố đông một triệu dân; 4. (*оцениваемый, исчисляемый миллионами*) (tính) hàng triệu; (*о большом количестве*) rất nhiều, rất đông; ~ дохо́д thu nhập hàng triệu

ми́ло 1. *нареч.* (*хорошо*) (một cách) tốt, tốt đẹp; (*приятно, приветливо*) (một cách) niềm nở, thân ái, thân mật, dễ thương, khả ái; 2. *в знач. сказ. безл.*: о́чень ~ с ва́шей стороны́ anh/chị đã làm một điều quý hoá quá, xin cảm ơn anh/chị đã có nhã ý...; о́чень ~! a) tốt lắm!, đẹp lắm!, dễ thương lắm!, đẹp mắt lắm!; б) *ирон.* tốt quá nhỉ!, tốt đáo để!, đẹp quá nhỉ!, đẹp đáo để!, dễ thương quá nhỉ!, đẹp mắt quá nhỉ!; как ~! tốt thay!, đẹp xiết bao!, dễ thương làm sao!

ми́ловать, поми́ловать (*В*) *уст.* xá tội, tha tội, ân xá, mở lượng khoan hồng

милова́ть *несов.* (*В*) *поэт.* âu yếm, vuốt ve, mơn trớn, nâng niu

милови́дность *ж.* (vẻ, sự) dễ thương, kháu khỉnh

милови́дный *прил.* dễ thương, kháu khỉnh, xinh, kháu

милосе́рди||е *с.* từ tâm, (lòng) từ, từ thiện, từ bi, nhân từ; ✧ сестра́ ~я хơ, bà xơ, bà phước, nữ y tá; ✧ без ~я *в знач. нареч.* (*очень сильно, немилосердно*) rất mạnh, rất dữ dội, rất ghê, ghê quá

милосе́рдный *прил.* từ thiện, từ bi, nhân từ, nhân hậu, phúc hậu

ми́лостиво *нареч.* (một cách) nhân từ, nhân hậu; tốt bụng, độ lượng

ми́лостивый *прил. уст.* nhân từ, nhân hậu, từ thiện, từ bi; (*выражающий снисходительность*) tử tế, tốt bụng, độ lượng, khoan dung; ✧ ~ госуда́рь (*в обращении*) *уст.* thưa tiên sinh, thưa Ngài, thưa Ông

ми́лостын||я *ж.* của bố thí, chẩn; проси́ть ~ю xin của bố thí, ăn xin, ăn mày; подава́ть ~ю phát chẩn, bố thí

ми́лост||ь *ж.* 1. (*хорошее отношение*) (sự, thái độ) đối xử tốt, tử tế; (*сострадание*) (sự) thông cảm; (*снисхождение*) ơn, ơn huệ, ân huệ, ân sủng, (sự) làm ơn, ban ơn, thi ân, gia ân; сде́лать кому́-л. ~ làm ơn (ban ơn, thi ân, gia ân) cho ai; 2. (*пощада, помилование*) (sự) khoan dung, khoan hồng, đại lượng, xá tội, tha tội, đại xá, ân xá; 3. (*доброе дело, благодеяние*) lòng tốt, lòng nhân từ, lòng từ, hảo tâm, từ tâm; из ~и do lòng tốt (lòng nhân từ); 4. *разг.* (*полное доверие, расположение*) (sự) yêu chuộng, sủng ái, tín nhiệm, tin cậy, cảm tình riêng; быть в ~и у кого́-л. được ai sủng ái, được cảm tình riêng của ai; втере́ться в ~ к кому́-л. giành được cảm tình của ai, gây được sự tín nhiệm của ai; ✧ по чьей-л. ~и а) (*благодаря кому-л.*) nhờ ai; б) (*по вине кого-л.*) do lỗi của ai, vì sai lầm của ai; сда́ться на ~ победи́теля đầu hàng không điều kiện; ~и про́сим! rất hân hạnh mời!, kính mời!; скажи́(те) на ~! *ирон.* thế cơ à!, lạ thật!, kỳ lạ thay!; ~ью бо́жьей nhờ trời, ơn trời

ми́лочка *ж. разг.* 1. cô gái (thiếu nữ) dễ thương; 2. (*в обращении*) cô, chị, em

ми́л||ый I *прил.* 1. dễ thương, đáng yêu, khả ái, kháu khỉnh, xinh xắn, kháu, xinh; 2. (*дорогой, любимый*) thân mến, thân yêu, yêu quý, yêu dấu, yêu mến; 3. *в знач. сущ. м.* người yêu; (*в обращении*) anh yêu; ~ая em yêu; ~ые бранятся, то́лько те́шатся *посл.* người yêu cãi nhau, tình càng thêm thắm; ✧ вот э́то ми́ло!, вот ми́ло! (*возглас*) thế cơ đấy!, rõ đẹp mặt chưa!

ми́ля *ж.* dặm, lý; морска́я ~ hải lý

мим *м. театр.* 1. *ист.* hài kịch, kịch vui (*Hy Lạp, La Mã cổ đại*); 2. (*исполнитель мима*) diễn viên hài kịch; 3. (*актёр пантомимы*) diễn viên kịch câm

мимети́зм *м. биол. см.* мимикри́я 1

ми́мика *ж.* 1. điệu mặt; бога́тая ~ điệu mặt linh hoạt; 2. (*искусство*) (thuật, tài) đóng tuồng câm, biểu cảm bằng điệu mặt

мимикри́я *ж.* 1. *биол.* (tính, hiện tượng, khả năng) đổi màu da, trá hình, hoá trang; 2. *перен.* (sự, thói) giả trá, trá hình, nguỵ trang, hoá trang; уме́лая ~ карьери́стов sự giả trá (trá hình, nguỵ trang) khéo léo của bọn mưu cầu địa vị

мими́ст *м.* diễn viên tuồng câm, người có điệu mặt linh hoạt

мими́ческий *прил.* (thuộc về, bằng) điệu mặt; tuồng câm

ми́мо I *нареч.* 1. (*минуя*) ngang qua, qua, ngang, không dừng lại; прохо́жие прохо́дят ~, не остана́вливаясь khách bộ hành đi qua (ngang qua) mà không dừng lại; 2. (*не задевая*) trật, trượt, chệch, trệch; вы́стрелить ~ bắn trượt (trật, chệch, trệch); ~! trượt (trật, chệch, trệch) rồi!; II *предлог* (*Р*) 1. (*минуя*) qua, ngang qua; пройти́ ~ магази́на đi qua cửa hàng; 2. (*не попадая в кого-л., что-л.*) trật, trượt, chệch, trệch, không trúng; стреля́ть ~ це́ли bắn chệch (trệch, không trúng) đích, bắn trật (trượt); сесть ~ сту́ла ngồi không trúng vào ghế; ухвати́ться ~ по́ручня vớ (bíu, víu) trật tay vịn; 3. (*возле, около*) gần, cạnh; идти́ ~ до́ма đi cạnh (gần) nhà; пролете́ть ~ окна́ bay qua gần (cạnh) cửa sổ; пройти́ ~ кого́-л. đi qua gần (cạnh) ai; ✧ пройти́ ~ кого́-л., чего́-л. lờ đi không nói (bỏ qua không đề cập) đến ai, cái gì; пропусти́ть что́-л. ~ уше́й bỏ ngoài tai cái gì

мимое́здом *нареч. разг.* nhân đi xe ngang qua, nhân đi qua, tiện đường, nhân tiện

мимо́за *ж. бот.* (cây) mimosa, trinh nữ, hổ ngươi, xấu hổ (*Mimosa*)

мимо́зовые *мн. бот.* họ Trinh nữ (*Mimosaceae*)

мимолётность *ж.* (tính chất) thoáng qua, ngắn ngủi, chốc lát, nhất thời

мимолётн||ый *прил.* thoáng qua, ngắn ngủi, chốc lát, phút chốc, giây lát, nhất thời; ~ое впечатле́ние cảm tưởng thoáng qua, ấn tượng nhất thời; ~ взгляд nhìn thoáng qua; ~ое знако́мство quen biết ngắn ngủi; ~ое сча́стье hạnh phúc nhất thời (ngắn ngủi)

мимохо́дом *нареч.* 1. (*по пути*) tiện đường, nhân đi qua; зайти́ ~ tiện đường (nhân đi qua) ghé lại; 2. (*между прочим*) nhân thể, nhân tiện, tiện thể, luôn tiện; ~ упомяну́ть tiện thể (nhân thể, nhân tiện) nói đến

ми́н||а I *ж. воен.* 1. (*для установки в земле*) mìn, địa lôi; (*в воде*) thuỷ lôi, mìn (*hải quân*); ~ заме́дленного де́йствия mìn nổ chậm, mìn giờ; противота́нковая ~ mìn chống tăng; магни́тная ~ mìn từ trường; акусти́ческая ~ mìn âm hưởng; 2. (*для стрельбы*) đạn cối; ✧ подложи́ть ~у кому́-л., под кого́-л. ngấm ngầm hại ai, bí mật làm mất uy tín ai; đặt mìn ai (*разг.*)

ми́н||а II *ж.* (*выражение лица*) vẻ mặt, nét mặt, bộ mặt, dung mạo, diện mạo; сде́лать ки́слую ~у làm bộ mặt rầu rĩ; ✧ де́лать весёлую, хоро́шую ~у при плохо́й игре́ ≅ cười ra nước mắt; vui ngoài mặt, buốt trong lòng (*погов.*)

минаре́т *м.* tháp đường Hồi giáo

миндалеви́дн||ый *прил.* (có dạng) hạnh nhân; ~ая железа́ *анат.*

amygdal, amiđan, hạch hạnh nhân; ~ые глаза́ ≅ mắt phượng, mắt lá răm

минда́лина *ж.* 1. hạnh nhân; 2. *анат.* amygdal, amiđan, hạch hạnh nhân

минда́ль *м.* 1. (*дерево*) (cây) hạnh đào, hạnh nhân (*Amygdalus communis*); 2. *собир.* (*плоды*) (quả, trái) hạnh đào, hạnh nhân

минда́льничать *несов. разг.* (*с кем-л.*) khoan hồng (độ lượng, dễ dãi) quá, quá gượng nhẹ (dễ dãi)

минда́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) hạnh đào, hạnh nhân; ~ые оре́хи hạt hạnh nhân; ~ое ма́сло dầu hạnh nhân; ~ое молоко́ sữa hạnh nhân; 2. (*с миндалём*) (có) hạnh nhân; ~ое пече́нье bánh ngọt hạnh nhân

минёр *м.* 1. đội viên đánh (đặt, gỡ) mìn; 2. (*на корабле*) đội viên bắn thuỷ lôi (ngư lôi)

минера́л *м.* khoáng vật, khoáng chất

минерализа́ция *ж.* (sự) khoáng hoá, khoáng vật hoá, tạo khoáng

минера́лог *м.* nhà khoáng vật học (khoáng học)

минералоги́ческий *прил.* (thuộc về) khoáng vật học; ~ музе́й bảo tàng khoáng vật học

минерало́гия *ж.* khoáng vật học, khoáng học

минера́льн||ый *прил.* (thuộc về) khoáng vật, khoáng chất, khoáng; ~ая вода́ nước khoáng; nước suối (*разг.*); ~ые удобре́ния phân khoáng; ~ая соль muối mỏ

минздра́в *м.* bộ y tế

ми́ни *ж. нескл. разг. см.* ми́ни-ю́бка

миниатю́р||а *ж.* 1. (*рисунок*) (bức) tiểu hoạ, tranh nhỏ; 2. (*лит. произведение*) tiểu phẩm, tác phẩm nhỏ; (*пьеса*) vở kịch nhỏ; (*муз. произведение*) nhạc khúc nhỏ, khúc nhạc ngắn; ✧ в ~е (dưới dạng) thu nhỏ; сде́лать в ~е моде́ль чего́-л. làm mô hình thu nhỏ của cái gì

миниатюриза́ция *ж. тех.* (sự) cực tiểu hoá, tiểu hình hoá, vi hình hoá

миниатюри́ст *м.* tác giả tiểu hoạ (tiểu phẩm)

миниатю́рность *ж.* (tính chất) nhỏ nhắn, xinh đẹp, nhỏ xíu

миниатю́рный *прил.* 1. (thuộc về) tiểu hoạ; tiểu phẩm, tác phẩm nhỏ; vở kịch nhỏ; khúc nhạc ngắn (*ср.* миниатю́ра); 2. *перен.* (*маленький, изящный*) nhỏ nhắn, xinh đẹp, kiều diễm; (*крошечный*) nhỏ xíu, bé tí teo, bé tí hon

ми́ни-автомоби́ль, миниавтомоби́ль *м.* ôtô con, ôtô mini

ми́ни-компью́тер, миникомпью́тер *м.* minicomputer, máy điện toán (máy vi tính) mini

минима́льно *нареч.* tối thiểu, ít nhất

минима́льный *прил.* tối thiểu, ít nhất, cực tiểu

минимиза́ция *ж.* (sự) giảm thiểu, giảm đến mức tối thiểu, làm nhỏ lại

минимизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) giảm thiểu, giảm... đến mức tối thiểu, làm... nhỏ lại

ми́нимум *м.* 1. minimum, (mức) tối thiểu, ít nhất; *мат., физ.* cực tiểu; прожи́точный ~ sinh hoạt phí tối thiểu; абсолю́тный ~ cực tiểu tuyệt đối; доводи́ть что́-л. до ~а giảm bớt cái gì đến mức tối thiểu (ít nhất); 2. (*совокупность знаний и т. п.*) trình độ (kiến thức, sự hiểu biết) tối thiểu; кандида́тский ~ chương trình tối thiểu (*của nghiên cứu sinh*); 3. *в знач. нареч.* tối thiểu, ít nhất, nhỏ nhất, cực tiểu

мини́рование *с.* (sự) đặt mìn, gài mìn; đặt thuỷ lôi, thả mìn, rải mìn

мини́рованный *прил.* (đã) đặt mìn, gài mìn; đặt thuỷ lôi, thả mìn, rải mìn

мини́ровать *несов. и сов.* (*В*) đặt (gài) mìn, đặt địa lôi; (*в воде*) đặt thuỷ lôi, thả (rải) mìn

министе́рский *прил.* (thuộc về) bộ, bộ trưởng; ~ кри́зис khủng hoảng nội các

министе́рств||о *с.* 1. bộ; ~ вну́тренних дел bộ nội vụ; ~ иностра́нных дел bộ ngoại giao; ~ просвеще́ния bộ giáo dục; ~ вне́шней торго́вли bộ ngoại thương; 2. (*состав министров*) nội các, chính phủ; сме́на ~а thay đổi nội các; кри́зис ~а khủng hoảng nội các

министе́рша *ж. разг.* vợ ông bộ trưởng

мини́стр *м.* bộ trưởng, tổng trưởng; thượng thư (*ист.*); ~ иностра́нных дел bộ trưởng ngoại giao, ngoại trưởng; ~ без портфе́ля bộ trưởng không bộ

ми́ни-футбо́л *м. спорт.* (môn) bóng đá mini

ми́ни-ЭВМ *м. неизм. см.* ми́ни-компью́тер

ми́ни-ю́бка *ж.* váy mini, mini jupe

ми́нн||ый *прил.* (thuộc về) mìn, địa lôi; thuỷ lôi; đạn cối (*ср.* ми́на I); ~ое по́ле bãi mìn

мин||ова́ть *сов.* 1. (*В*) (*проехать, пройти мимо*) bỏ qua, đi ngang qua, đi qua, qua; 2. *с отрицанием* (*Р*) (*не избежать*) không tránh được, không thoát khỏi; ему́ э́того не ~ nó không thể tránh được (không thoát khỏi) điều ấy; 3. (*окончиться*) qua, xong, hết, qua khỏi, kết thúc, kết liễu; опа́сность ~ова́ла mối hiểm hoạ đã qua; зима́ ~ова́ла mùa đông đã qua; ✧ ~у́я подро́бности không kể đến những chi tiết, không đi vào tỉ mỉ, bỏ qua những tiểu tiết; двум смертя́м не быва́ть, а одно́й не ~ *посл.* ≅ trước sau cũng một lần chết

мино́га *ж. зоол.* cá miệng tròn, cá hấp đá (*Petromyzones*)

миноиска́тель *м. воен.* máy dò mìn

миномёт *м. воен.* súng cối, moócchê, pháo cối; cối (*сокр.*)

миномётный *прил. воен.* (thuộc về) súng cối, moócchê, pháo cối

миномётчик *м.* đội viên bắn súng cối

миноно́сец *м.* tàu phóng ngư lôi, ngư lôi hạm, ngư lôi đỉnh; эскадренный ~ tàu khu trục, khu trục hạm, khu trục ngư lôi hạm

мино́р *м.* 1. *муз.* minor, điệu thứ; đoản âm *уст.*; 2. *разг.* (*грустное настроение*) lòng buồn rười rượi, nỗi lòng u sầu

мино́рн||ый *прил.* 1. *муз.* (thuộc về) minor, điệu thứ; ~ая га́мма gam thứ; 2. *разг.* (*грустный*) buồn rầu, u sầu, buồn bã, buồn thiu, buồn tênh, sầu não, sầu thảm

мину́вшее *с.* quá khứ, dĩ vãng, thời qua, việc đã qua

мину́вш||ий *прил.* (đã) qua; trước; ~ее вре́мя thời gian qua; ~ие дни những ngày qua; ~ий ме́сяц tháng trước; ~им ле́том mùa hè trước, mùa hè vừa qua

ми́нус *м.* 1. *мат.* trừ; (*знак*) (dấu) trừ, âm; пять ~ четы́ре равно́ одному́ năm trừ bốn còn một; ~ пять âm năm; пять с ~ом (điểm) năm non, năm trừ; 2. (*о температуре*) âm, dưới không; сего́дня ~ 20 hôm nay 20 độ âm (độ dưới không); 3. *разг.* (*недостаток*) chỗ yếu, nhược điểm, chỗ kém, khuyết điểm, thiếu sót, sở đoản

минусова́ть *несов.* (*В*) bỏ bớt, giảm bớt

мину́т||а *ж.* 1. phút; без 10-ти́ мину́т семь bảy giờ kém 10 phút; 20 мину́т пя́того bốn giờ 20 phút; ~ молча́ния một phút mặc niệm; 2. (*мгновение*) phút chốc, chốc lát, giây lát, một chốc, một lát; подожди́те ~у! đợi cho một tí (một chút, một chốc, một lát)!; я ни ~ы не спал tôi không chợp mắt được

lúc nào (không ngủ được tí nào) cả; ✧ в одну́ ~у rất nhanh, ngay, ngay lập tức, ngay tắp lự, ngay bây giờ; ~ в ~у rất đúng giờ, đúng từng phút; с ~ы на ~у sắp rồi, sắp sửa, chẳng bao lâu nữa; сию́ ~у! ngay lập tức!, ngay bây giờ!; одну́ ~у đợi cho một tí (một chút); жить ~ой ăn xổi ở thì, sống gấp; в пе́рвую ~у thoạt tiên, lúc đầu, từ đầu; ~у внима́ния! xin chú ý cho một chút!

мину́тами *перен.* thỉnh thoảng, đôi lúc, đôi khi

мину́т||ый *прил.* 1. (thuộc về) phút; ~ая стре́лка kim phút; 2. (*длящийся минуту*) (trong) một phút; (*кратковременный*) rất nhanh, rất chóng, thoáng qua, chốc lát, chớp nhoáng; ~ая па́уза ngừng một tí, ngừng lời một lúc; ~ая забава́ trò tiêu khiển giây lát; ~ая ра́дость niềm vui thoáng qua; ~ разгово́р câu chuyện chốc lát; ~ое де́ло công việc rất giản đơn, việc làm chóng vánh

ми́н||уть *сов.* 1. (*пройти*) đi qua, trôi qua, qua; уже́ пять лет ~уло с тех пор, как... năm năm trôi qua (đã qua) kể từ ngày...; 2. (*о возрасте*): ему́ ~уло три́дцать лет anh ấy ngoài (trên, hơn) ba mươi tuổi

миока́рд *м. анат.* cơ tim; ишеми́я ~а (chứng) thiếu máu cơ tim

миока́рдный *прил.* (thuộc về) cơ tim

миокарди́т *м. мед.* viêm cơ tim

мио́ма *ж. мед.* u cơ

миоце́н *м. геол.* thế Trung tân (Miocene, Mioxen)

мир I *м.* 1. (*вселенная*) vũ trụ, thế giới; происхожде́ние ~а nguồn gốc của vũ trụ; 2. (*отдельная часть вселенной*) thế giới, hành tinh; звёздный ~ thế giới các vì sao; 3. (*земной шар*) thế giới, trái đất, quả đất, địa cầu, hoàn cầu; объе́хать весь ~ đi khắp thế giới; со всего́ ~а từ khắp nơi trên trái đất; во всём ~е trên toàn thế giới; окружа́ющий ~ thế giới quanh ta (bên ngoài, chung quanh); 4. (*человеческое общество*) thế giới, xã hội, thế gian, thiên hạ; анти́чный ~ thế giới cổ đại; весь ~ зна́ет thiên hạ (thế gian, toàn thế giới) đều biết; 5. (*сфера жизни*) giới, loài, thế giới; (*круг людей*) giới, làng; органи́ческий ~ giới (thế giới) hữu cơ; неорганический ~ giới (thế giới) vô cơ; ~ живо́тных giới (loài) động vật; ~ расте́ний giới (loài) thực vật; вну́тренний ~ челове́ка nội tâm (thế giới bên trong của) con người; театра́льный ~ giới sân khấu; литерату́рный ~ giới văn chương, văn đàn, văn giới, làng văn; 6. (*земная жизнь*) thế gian, cõi trần, trần ai, trần gian; 7. *ист.* (*сельская община*) công xã, xã; ✧ всем ~ом cùng nhau, cùng chung, hè cả làng; не от ~а сего́ người mơ mộng viển vông (xa rời thực tế, ở trên mây); ходи́ть по́ ~у đi ăn xin; пусти́ть по́ ~у кого́-л. làm ai nghèo đói phải đi ăn xin; на ~ý и смерть краса́ *посл.* sống hợp quần, gian truân nào đáng sợ

мир II *м.* 1. (*отсутствие вражды, войны*) hoà bình, thanh bình; в ~е trong hoà bình; де́ло ~а sự nghiệp hoà bình; угро́за ~у đe doạ hoà bình; защи́та ~а bảo vệ hoà bình; ~ во всём ми́ре hoà bình trên toàn thế giới; 2. (*соглашение*) hoà ước; заключи́ть ~ ký hoà ước; 3. (*спокойствие*) (sự) thanh bình, bình yên, yên bình, bình an, an bình, bằng an; душе́вный ~ an bình (thanh bình) trong tâm hồn

мираве́ль *ж.* 1. (*дерево*) (cây) mận vàng (*Prunus insistitia var. syriaca*); 2. *собир.* (*плоды*) (quả, trái) mận vàng

мира́ж *м.* 1. ảo ảnh, ảo tưởng; 2. *перен.* ảo ảnh, ảo tưởng, (sự) hão huyền

мириа́ды *мн. книжн.* vô số, hằng hà sa số

мири́ть, помири́ть (*В*) giảng hoà, hoà giải

мири́ться, помири́ться, примири́ться 1. *сов.* помири́ться (*взаимно*) giảng hoà (hoà giải, đấu dịu, làm lành) với nhau; дава́й ~! nào ta giảng hoà (hoà giải) với nhau!; 2. *сов.* примири́ться (с *Т*) (*терпимо относиться к чему-л.*) nhẫn nhục chịu, đành chịu, chịu đựng, cam chịu, cam lòng, cam tâm, cam

ми́рно *нареч.* (một cách) hoà bình, thanh bình, bình yên, yên bình, yên lành

ми́рн||ый *прил.* l. (*миролюбивый*) yêu hoà bình, thích thanh bình, thích bình yên; (*не военный*) hoà bình, thanh bình, bình yên, yên bình, yên lành; ~ челове́к người hiền hoà (hoà tính, yêu hoà bình); ~ разгово́р (cuộc) nói chuyện bình tĩnh; ~ое вре́мя thời bình, thời gian hoà bình, thời buổi thanh bình; в ~ых усло́виях trong thời bình (hoàn cảnh hoà bình); ~ое населе́ние thường dân, dân thường; ~ая поли́тика chính sách hoà bình; ~ая инициати́ва sáng kiến hoà bình; ~ договор hoà ước, hiệp ước hoà bình; ~ые перегово́ры (cuộc) đàm phán hoà bình, hoà nghị, hoà đàm, hoà bình thương lượng; ~ое урегули́рование (sự) giải quyết hoà bình; 2. (*спокойный*) hoà hiếu, hiền hoà, hoà tính, ôn hoà, bình tĩnh, yên ổn, thanh bình, yên tĩnh, bình yên, yên bình, bình an

ми́ро *с. церк.* dầu thánh, dầu thơm; ✧ они́ одни́м ~м ма́заны chúng nó cùng một giuộc (duộc) với nhau cả

миров||а́я *ж.* (*скл. как прил.*) *разг.* (sự) hoà giải, điều giải, điều đình (*không đưa ra toà án*); пойти́ на ~ýю đấu dịu, chịu hoà giải (điều giải, điều đình) với nhau

мировоззре́ние *с.* thế giới (vũ trụ) quan, nhân sinh quan

мировоззре́нческ||ий *прил.* (thuộc về) thế giới quan, vũ trụ quan; ~ая пози́ция lập trường thế giới quan; ~ые пробле́мы những vấn đề thế giới quan

миров||о́й I *прил.* 1. (thuộc về) vũ trụ; (*всемирный*) (thuộc về) thế giới, hoàn vũ; ~о́е простра́нство không gian (khoảng không) vũ trụ; ~ ры́нок thị trường thế giới; ~а́я война́ thế chiến, chiến tranh thế giới; ~ рекóрд kỷ lục thế giới; 2. *разг.* (*очень хороший*) mùi, tuyệt, rất tốt, rất hay, tuyệt vời, tuyệt trần

мирово́й II *прил.* (*примирительный*) (bằng cách) hoà giải, điều đình (*không đưa ra toà án*)

мировосприя́тие *с.* (sự) thụ cảm thế giới, cảm thụ thế giới

мирое́д *м. разг.* phú hào, thổ hào; (*кулак*) phú nông

мироздáние *с.* (*вселенная*) vũ trụ

миро́к *м.* (*группа людей*) nhóm người

миролюби́во *нареч.* (một cách) hoà bình, thanh bình

миролюби́в||ый *прил.* yêu (yêu chuộng) hoà bình; ~ые наро́ды các dân tộc yêu chuộng hoà bình; ~ая поли́тика chính sách yêu hoà bình

миролю́бие *с.* (lòng) yêu hoà bình

мироощуще́ние *с.* (sự) cảm thụ thế giới, thụ cảm thế giới, tri giác thế giới

миропома́зание *с. церк.* (lễ) xức dầu thánh

миро||понима́ние *с.*, **~созерца́ние** *с.* thế giới (vũ trụ) quan

миротво́рец *м.* người đem lại hoà bình, người giảng hoà

ми́рра *ж.* 1. *бот.* cây một dược (*Commiphora abissinica; C. schimperi*); 2. (*смола*) nhựa một dược

мирско́й I *прил. уст.* (*светский*) thế tục

мирско́й II *прил. ист.* (*общинный*) (thuộc về) xã, công xã; ~ сход крестья́н cuộc họp nông dân toàn xã (công xã)

мирт *м. бот.* (cây) đào kim nương (*Myrtus*)

ми́ртовые *мн. бот.* họ Sim (*Myrtaceae*)

ми́ртовый *прил. бот.* (thuộc về) đào kim nương

миря́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* 1. *церк.* người thế tục, người tu tại gia; cư sĩ (*будд.*); 2. *ист.* cư dân thôn xã, thành viên công xã

ми́ска *ж.* bát, đọi, ang, âu, bát chiêu, bát chậu, đĩa sâu lòng; гли́няная ~ bát (ang, âu) đất nung

мисс *ж. нескл.* 1. cô; 2. hoa hậu; ~ ми́ра hoa hậu hoàn vũ (thế giới)

миссионе́р *м.* nhà truyền giáo (truyền đạo), thừa sai

миссионе́рский *прил.* (thuộc về) nhà truyền giáo, truyền giáo

миссионе́рство *с.* (sự, hoạt động) truyền giáo, truyền đạo

ми́ссис *ж. нескл.* bà

ми́ссия *ж.* 1. sứ mệnh, sứ mạng, nhiệm vụ, công vụ, trách nhiệm, công tác; 2. (*дипломатическое представительство*) phái đoàn đại diện, công sứ quán; 3. (*делегация*) phái đoàn, phái bộ, đoàn đại biểu; ~ до́брой во́ли phái đoàn thiện chí; 4. (*миссионерская организация*) hội truyền giáo

ми́стер *м.* ông, ngài

мисте́рия *ж.* 1. (*таинство*) (phép) thần bí, huyền bí; 2. (*драма*) kịch tôn giáo, thánh kịch

ми́стик *м.* nhà thần bí (huyền học)

ми́стика *ж.* 1. (*вера*) thần bí học, huyền học, thần bí giáo; 2. *перен.* (sự, điều) thần bí, huyền bí, bí ẩn

мистифика́тор *м.* người lừa bịp, kẻ bịp bợm (mê hoặc)

мистифика́торский *прил.* (thuộc về) người lừa bịp, kẻ bịp bợm, kẻ mê hoặc

мистифика́ция *ж.* (sự) lừa phỉnh, lừa bịp, bịp bợm, đánh lừa, mê hoặc

мистифици́ровать *несов. и сов.* lừa phỉnh, lừa bịp, đánh lừa, huyễn hoặc, mê hoặc

мистици́зм *м.* chủ nghĩa thần bí

мисти́ческий *прил.* 1. (thuộc về) thần bí học, huyền học, thần bí giáo, chủ nghĩa thần bí; 2. *перен.* thần bí, bí ẩn, huyền bí, huyền vi

мистра́ль *м.* (*ветер*) mistral, gió bắc (*ở Pháp*)

ми́тинг *м.* mittinh, mít tinh

митинговáть *несов. разг.* 1. họp mittinh (mít tinh); 2. *перен.* làm rùm beng (om sòm)

митинго́вый *прил.* (thuộc về) mittinh, mít tinh

ми́тра *ж. церк.* mũ vinh thăng

митрополи́т *м.* giáo chủ, chủ giáo

миф *м.* 1. huyền thoại, thần thoại, tiên thoại, phật thoại; 2. *перен.* huyền thoại, chuyện hoang đường

мифи́ческ||ий *прил.* 1. (thuộc về) huyền thoại, thần thoại, tiên thoại, phật thoại; 2. *перен.* (*легендарный*) huyền thoại, hoang đường, bí ẩn, thần kỳ; ~ая ли́чность nhân vật huyền thoại (hoang đường); 3. *перен. разг.* (*выдуманный*) huyền thoại, huyền hoặc, huyễn hoặc, huyễn tưởng, hoang đường, bịa đặt, bày đặt

мифологи́ческий *прил.* (thuộc về) huyền thoại, thần thoại, thần thoại học; ~ геро́й nhân vật huyền thoại (thần thoại)

мифоло́гия *ж.* 1. huyền thoại, thần thoại, tiên thoại, phật thoại; гре́ческая ~ thần thoại Hy Lạp; 2. (*наука*) thần thoại học; сравни́тельная ~ thần thoại học so sánh

ми́чман *м.* phó uý, chuẩn uý hải quân

мише́нь *ж.* 1. (bảng) bia; (*объект для стрельбы*) mục tiêu, đích bắn; подви́жная ~ mục tiêu di động; 2. *перен.* mục tiêu, đối tượng; служи́ть ~ю для чьи́х-л. насме́шек làm mục tiêu cho ai chế giễu, làm trò cười cho ai

ми́шка *м. разг.* chú gấu

мишура́ *ж.* 1. (chỉ) kim tuyến, ngân tuyến; 2. *перен.* mã ngoài, mẽ ngoài, vẻ hào nhoáng bề ngoài

мишу́рный *прил.* 1. (thuộc về) kim tuyến, ngân tuyến; 2. *перен.* phô trương, loè loẹt, dối trá

младе́нец *м.* 1. con thơ, con nhỏ, con mọn, trẻ thơ, trẻ nhỏ, trẻ con, hài nhi; 2. *перен.* người ngây thơ, trẻ con

младе́нческий *прил.* 1. (thuộc về) con thơ, con nhỏ, con mọn, trẻ thơ, trẻ nhỏ, trẻ con; 2. *перен.* ngây thơ, hồn nhiên, trẻ con, ấu trĩ

младе́нчество *с.* tuổi thơ, tuổi hài nhi

младо́й *прил. поэт. уст. см.* молодо́й 1; ✧ и стар и млад cả già lẫn trẻ, từ trẻ chí già

мла́дость *ж. поэт. уст. см.* мо́лодость

мла́дший *прил.* 1. (*по возрасту*) thứ, sinh (đẻ) sau; са́мый ~ út, út ít; ~ брат em trai; 2. (*по службе*) ở cấp dưới, hạ cấp; ~ нау́чный сотру́дник cán bộ khoa học cấp dưới; ~ кома́ндный соста́в (các) hạ sĩ quan; ~ серже́нт hạ sĩ

млекопита́ющие *мн.* (*скл. как прил.*) (*ед.* млекопита́ющее *с.*) *зоол.* động vật (loài vật) có vú

млеть *несов.* 1. (*замирать, томиться*) lặng người đi, sững sờ, ngây ngất, ngây người; (*быть расслабленным*) trở nên lờ đờ, đâm ra uể oải; ~ от восто́рга lặng người đi vì thán phục, phục lăn, phục ngất; 2. *разг.* (*цепенеть*) (bị) tê, dại; мле́ют но́ги chân tê, tê chân, chân dại

мле́чный *прил.*: Мле́чный Путь *астр.* Ngân hà, sông Ngân; ~ сок *бот.* nhựa mủ; ~ сосу́д *бот.* ống nhựa mủ

мне *Д, П от* я

мнемо́ника *ж.* kỹ thuật ghi nhớ

мнемони́ческ||ий *прил.* (thuộc về) kỹ thuật ghi nhớ, ghi nhớ; ~ие обозначе́ния những ký hiệu ghi nhớ

мнемосхе́ма *ж.* hệ thống ký hiệu ghi nhớ

мнемоте́хника *ж. см.* мнемо́ника

мнемотехни́ческий *прил. см.* мнемони́ческий

мне́ни||е *с.* ý kiến, kiến giải, dư luận, ý; быть плохо́го ~я о ко́м-л. có ý kiến xấu về ai; по моему́ ~ю theo ý (ý kiến) tôi; theo ngu ý (*уст.*); обще́ственное ~ dư luận xã hội (công chúng), công luận; разделя́ть ~ chia sẻ ý kiến với..., đồng ý với...; быть о себе́ сли́шком высо́кого ~я đánh giá mình quá cao; быть одного́ ~я с ке́м-л. đồng ý với ai; вы́сказать своё ~ bày tỏ ý kiến mình; я присоединя́юсь к ва́шему ~ю tôi cũng có cùng ý kiến như anh; я того́ ~я, что... tôi có ý kiến rằng...

мни́м||ый *прил.* 1. (*воображаемый*) không có thật, hư ảo, huyễn tưởng, ảo, (do) tưởng tượng; ~ая опа́сность nguy hiểm tưởng tượng (huyễn tưởng); 2. (*притворный, ложный*) giả vờ, vờ vĩnh, giả dối, giả, hư, ảo, ma, cuội; ~ое раска́яние sự hối hận giả vờ (vờ vĩnh); ~ые заслу́ги công lao giả dối (cuội, ma); ✧ ~ые чи́сла *мат.* số ảo

мни́тельность *ж.* (tính) cả lo, hay lo, quá lo lắng; (*подозрительность*) (tính) đa nghi, cả nghi, hay nghi ngờ

мни́тельный *прил.* cả lo, hay lo, quá lo lắng, đa tư lự; (*подозрительный*) đa nghi, cả nghi, hay nghi ngờ

мнить *несов. уст.* suy nghĩ, tưởng tượng, tưởng, nghĩ, coi; он мнит себя́ учёным anh ta tưởng (nghĩ, coi, tưởng tượng) mình là nhà bác học; сли́шком мно́го ~ о себе́ đánh giá mình quá cao

мни́ться *несов. безл.*: мне мни́тся tôi cảm thấy hình như

мно́г||ий *прил.* 1. nhiều; во ~их отноше́ниях về nhiều mặt (nhiều phương diện); 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ие nhiều người; ~ие ду́мают, что... nhiều người nghĩ rằng..., lắm người tưởng rằng...; 3. *в знач. сущ. с.*: ~ое nhiều điều, nhiều cái, nhiều thứ; во ~ом về nhiều điều; во ~ом вы пра́вы về nhiều điều thì anh nói đúng; он ~ого не зна́ет nó chẳng biết nhiều đâu

мно́го *нареч.* 1. (*в большом количестве*) nhiều, lắm; он ~ рабо́тает nó làm việc nhiều; сли́шком ~ nhiều quá, quá nhiều; о́чень ~ rất nhiều, nhiều lắm, vô khối; так ~ nhiều thế; так ~, что... nhiều đến nỗi...; как ~! nhiều ghê!; как ~ книг! nhiều (lắm) sách thế!; 2. (*больше, чем нужно*) nhiều quá, nhiều lắm, nhiều; э́то ~ thế là nhiều quá (nhiều lắm) rồi; 3. *в знач. числ.* nhiều, lắm, đòi; у меня́ ~ свобо́дного вре́мени tôi có nhiều thì giờ rỗi; у вас ещё ~ рабо́ты? anh còn nhiều việc chứ?; бы́ло ~ наро́ду đã có nhiều người; ~ раз nhiều lần, lắm bận, đòi phen, ghe phen; во ~ раз бо́льше nhiều lần lớn hơn, lớn hơn nhiều lần, to gấp nhiều lần; 4. (*в вопр. предложениях*) bao nhiêu; ~ ли вам на́до? anh cần bao nhiêu?; 5. (*не больше, чем*) không nhiều hơn, không hơn, nhiều lắm là; пройдёт год, ~ два một năm hay nhiều lắm là hai năm sẽ trôi qua; 6. *при сравн. ст.* hơn nhiều; ~ весе́лее vui hơn nhiều; ~ лу́чше tốt hơn nhiều; ✧ ~ шу́ма из ничего́ ≅ hò voi bắn súng sậy; ни ~ ни ма́ло vừa vặn (*thường nói về số lượng lớn*)

многоа́ктн||ый *прил.* nhiều hồi; ~ая пье́са vở kịch nhiều hồi

многоаспе́ктный *прил.* nhiều phương diện (khía cạnh)

многоа́томный *прил. физ.* đa nguyên tử, nhiều nguyên tử

многобо́жие *с.* đa thần giáo, đạo nhiều thần

многобо́рец *м. спорт.* vận động viên nhiều môn phối hợp

многобо́рье *с. спорт.* (cuộc) thi nhiều môn phối hợp, thi đấu phức hợp

многобра́чие *с.* 1. chế độ đa hôn (nhiều vợ nhiều chồng); 2. *биол.* (tính) tạp giao

многовале́нтный *прил. хим.* nhiều hoá trị

многовариа́нтный *прил.* nhiều phương án, nhiều cách

многова́то *нареч. разг.* hơi nhiều, khí nhiều

многовек||ово́й, ~о́вый *прил.* nhiều (hàng) thế kỷ, cổ kính, cổ xưa

многово́дность *ж. см.* многово́дье

многово́дн||ый *прил.* 1. nhiều nước, đầy nước; ~ые ре́ки những con sông nhiều nước; 2. (*хорошо орошаемый*) nhiều nước, nhiều sông ngòi, đầy đủ nước

многово́дье *с.* (sự, mùa, thời kỳ) nhiều nước, nước lớn, đầy nước

многово́лнов||ый *прил. радио* nhiều sóng

многоговоря́щий *прил.* tỏ rõ tầm quan trọng

многоголо́в||ый *прил.* nhiều đầu, đa đầu; ~ое чудо́вище quái vật nhiều đầu

многоголо́с||ый, ~ный *прил.* 1. nhiều giọng, đủ giọng; (*исполняемый многими голосами*) (hát) nhiều giọng, nhiều bè; ~ гул tiếng ồn ào đủ giọng; 2. *муз.* nhiều bè

многогра́нник *м. мат.* (hình) đa diện; вы́пуклый ~ đa diện lồi

многогра́нность *ж.* (tính) đa diện

многогра́нный *прил.* 1. đa diện; 2. *перен.* (*разносторонний*) (có) nhiều mặt, đa diện, toàn diện

многоде́тность *ж.* (sự, cảnh) nhiều con, đông con

многоде́тн||ый *прил.* nhiều (đông) con; ~ая мать bà mẹ đông con

многодне́вный *прил.* nhiều (lâu) ngày

многоже́нец *м.* người đa thê (nhiều vợ)

многоже́нство *с.* chế độ đa thê (nhiều vợ)

многозада́чность *ж. информ.* chế độ đa nhiệm

многоземе́льный *прил.* nhiều ruộng đất (đất đai)

многозначи́тельно *нареч.* (một cách) đầy ý nghĩa

многозначи́тельность *ж.* ý nghĩa (ảnh hưởng) lớn, tầm quan trọng

многозначи́тельн||ый *прил.* 1. (*важный*) rất có ý nghĩa, có ý nghĩa (ảnh hưởng) lớn, quan trọng; 2. (*о взгляде и т. п.*) rất có ý nghĩa, đầy ý nghĩa (ý vị); ~ая улы́бка nụ cười đầy ý vị, cái mỉm cười đầy ý nghĩa

многозна́чность *ж. мат.* (tính) đa trị

многозна́чный *прил.* 1. *мат.* đa trị; 2. *лингв.* nhiều nghĩa, đa nghĩa; 3. *перен.* phức tạp, sâu sắc, nhiều mặt

многокана́льный *прил.* nhiều kênh (đường)

многокле́точный *прил. биол.* đa bào

многоконфессиона́льн||ый *прил.*: ~ое госуда́рство quốc gia (nước) đa tôn giáo

многокра́сочн||ый *прил.* 1. *полигр.* nhiều màu, đa sắc; ~ое воспроизведе́ние in nhiều màu; 2. *перен.* đa dạng, muôn màu muôn vẻ

многокра́тно *нареч.* nhiều lần (bận)

многокра́тный *прил.* nhiều lần (bận), thường xảy ra, hay lặp lại; ~ о́пыт thí nghiệm nhiều lần; ✧ ~ глаго́л *грам.* động từ thể xảy ra nhiều lần

многола́мповый *прил. радио* nhiều đèn (ống)

многолепестко́вый *прил. бот.* nhiều cánh tràng, kép

многоле́тн||ий *прил.* 1. (trong) nhiều năm, lâu năm, lâu đời; ~яя безупре́чная рабо́та công tác rất tốt trong nhiều năm; 2. *бот.* lưu niên, lâu năm, sống dai, sống lâu; ~ее расте́ние cây lưu niên (lâu năm)

многоле́тник *м. бот.* cây lưu niên (lâu năm)

многолю́дность *ж.* (sự, cảnh) nhiều người, đông người, đông đúc

многолю́дн||ый *прил.* nhiều (đông) người, đông đúc, đông; ~ое собра́ние cuộc họp đông người; ~ го́род thành phố đông đúc

многоме́рн||ый *прил.* 1. nhiều chiều; геоме́трия ~ого простра́нства hình học không gian nhiều chiều; 2. *перен.* nhiều mặt, đa diện, đa dạng

многоме́стный *прил.* nhiều chỗ

многомиллио́нный *прил.* nhiều (hàng) triệu

многому́жество *с. см.* многому́жие

многому́жие *с.* chế độ đa phu (nhiều chồng)

многонациона́льн||ый *прил.* nhiều dân tộc, đa chủng, đa quốc gia; ~ое госуда́рство nước có nhiều dân tộc; ~ая компа́ния công ty đa quốc gia

многоно́жки *мн. зоол.* (*ед.* многоно́жка *ж.*) loài nhiều chân (đa túc) (*bọ cuốn chiếu, rết...*)

многоно́жковые *мн. бот.* họ Dương xỉ (*Polypodiaceae*)

многообеща́ющ||ий *прил.* (có) nhiều hứa hẹn, đầy hứa hẹn, có triển vọng; ~ хиру́рг nhà phẫu thuật có triển

vọng; ~ая улы́бка nụ cười đầy hứa hẹn

многообра́з||ие *с.*, **~ность** *ж.* (sự, tính) đa dạng, đa tạp, nhiều hình nhiều vẻ

многообра́зный *прил.* đa dạng, đa tạp, nhiều hình nhiều vẻ, muôn hình muôn vẻ, muôn màu muôn vẻ, muôn hình vạn trạng

многоопытный *прил.* (có) nhiều kinh nghiệm, giàu kinh nghiệm

многоотраслев||о́й *прил.* (có) nhiều ngành nghề; ~óе хозя́йство doanh nghiệp có nhiều ngành nghề

многопла́новый *прил.* nhiều mặt (bình diện, phương diện), phức tạp

многопо́льн||ый *прил. с.-х.*: ~ая систе́ма че́ redộ luân chủng nhiều thứ

многопо́люсный *прил. эл.* đa cực, nhiều cực

многоразря́дный *прил. мат.* nhiều hàng số

многоречи́вость *ж.* (tính, sự) nói nhiều, lắm lời; dài dòng

многоречи́вый *прил.* nói nhiều, lắm lời, lắm mồm; (*о докладе и т. п.*) dài dòng, dài dòng văn tự

многосеме́йн||ый *прил.* đông người (*trong gia đình*); (*многодетный*) đông con; ~ая мать bà mẹ đông con

многосери́йный *прил.* nhiều tập (xêri); ~ фильм bộ phim nhiều tập (xêri)

многосло́вие *с.* văn chương dài dòng, văn vẻ rườm rà

многосло́вный *прил.* lắm lời, lắm mồm, dài dòng, rườm rà, thao thao bất tuyệt

многосло́жн||ый *прил. лингв.* đa âm tiết, đa âm, đa tiết; ~ое сло́во từ đa âm tiết

многостано́чни||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ đứng nhiều máy

многоство́льный *прил.* (*об оружии*) nhiều nòng

многостепенн||ый *прил.* nhiều cấp; ~ые вы́боры cuộc bầu cử nhiều cấp

многосторо́нн||ий *прил.* 1. *мат.* đa giác, nhiều cạnh; 2. (*о договоре и т. п.*) đa phương, nhiều bên, nhiều phía; ~ее соглаше́ние hiệp định đa phương (nhiều bên); 3. *перен.* (*разносторонний*) nhiều mặt, đa diện, toàn diện; ~яя де́ятельность hoạt động nhiều mặt

многострада́льный *прил.* (bị) đau khổ nhiều

многостру́нный *прил. муз.* nhiều dây, đa huyền

многоступе́нчат||ый *прил.* nhiều tầng (bậc, cấp); ~ая раке́та tên lửa nhiều tầng

многотира́жка *ж. разг.* báo in số lượng lớn (*ở nhà máy, cơ quan...*)

многотира́жн||ый *прил.* (được) in số lượng lớn; ~ая газе́та báo in số lượng lớn

многото́мник *м.* (bộ) sách nhiều tập, sách nhiều quyển

многото́мный *прил.* nhiều tập (quyển, cuốn)

многото́чие *с.* (dấu) chấm lửng, ba chấm, nhiều chấm

многоты́сячный *прил.* nhiều nghìn (ngàn), hàng nghìn (ngàn), hàng vạn

многоуважа́емый *прил.* rất kính mến, rất khả kính

многоуго́льник *м. мат.* (hình) đa giác; впи́санный ~ đa giác nội tiếp

многоуго́льный *прил.* đa giác, nhiều góc

многоукла́дн||ый *прил. эк.* nhiều (đa) thành phần; ~ое хозя́йство nền kinh tế nhiều thành phần

многофа́зный *прил.* nhiều pha

многофункциона́льн||ый *прил.* đa năng, nhiều chức năng; ~ое устро́йство máy đa năng

многоцве́тный *прил.* 1. nhiều màu, sặc sỡ; 2. *полигр.* nhiều màu, đa sắc; 3. *бот.* nhiều hoa, lắm bông

многоцелево́й *прил.* nhiều mục đích (mục tiêu)

многочи́сленность *ж.* (sự, số lượng, độ) đông đúc, nhiều; ~ а́рмии quân đội đông, số lượng quân đội nhiều

многочи́сленн||ый *прил.* nhiều, đông, đông đúc, đông đảo;.~ая толпа́ đám đông; ~ые слу́чаи nhiều trường hợp

многочле́н *м. мат.* đa thức; гипергеометри́ческий ~ đa thức siêu bội; интерполяцио́нный ~ đa thức nội suy

многочле́нный *прил.* (thuộc về) đa thức

многоэта́жный *прил.* (có) nhiều tầng, cao tầng; ~ дом cao ốc, nhà cao tầng (nhiều tầng)

многоязы́чный *прил.* đa ngữ, nhiều ngôn ngữ (thứ tiếng)

мно́жественность *ж.* số lượng nhiều (lớn)

мно́жественн||ый *прил.* nhiều; ~ое число́ *грам.* số nhiều

мно́жество *с.* 1. (số lượng) nhiều, đông; vô vàn, vô khối; у него́ ~ друзе́й anh ấy có nhiều (lắm) bạn; 2. *мат.* tập hợp; тео́рия мно́жеств lý thuyết tập hợp; коне́чное ~ tập hợp hữu hạn; дискре́тное ~ tập hợp rời rạc

мно́жимое *с.* (*скл. как прил.*) *мат.* số bị nhân

мно́житель *м. мат.* nhân tử, số nhân, thừa số, hệ số

мно́жить, помно́жить, умно́жить (*В*) 1. nhân; 2. *сов.* умно́жить (*увеличивать*) nhân lên, tăng lên, tăng thêm, tăng gấp bội

мной, мно́ю *Т от* я

мобилизацио́нный *прил.* (thuộc về) động viên

мобилиза́ция *ж.* 1. (sự, cuộc) động viên, động binh; ~ а́рмии động binh, động viên quân đội; всеобщая ~ tổng động viên (động binh); 2. *перен.* (sự) huy động, động viên, vận động; ~ всех сил huy động (động viên) toàn lực, dốc hết sức

мобилизо́ванный *м.* (*скл. как прил.*) người bị động viên

мобилизова́ть *несов. и сов.* 1. (*В*) động viên, huy động; 2. (*В* на *В*) *перен.* (*поднимать, воодушевлять*) động viên, vận động, khuyến khích, khích lệ

мобилизова́ться *несов. и сов.* (на *В*) (tự) động viên, dốc sức mình

моби́льник *м. разг.* điện thoại di động (cầm tay, bỏ túi); con dế (*разг.*)

моби́льность *ж.* (tính) cơ động, di động; социа́льная ~ tính di động (cơ động) xã hội

моби́льн||ый *прил.* cơ động, di động; ~ телефо́н điện thoại di động (cầm tay, bỏ túi); ~ая связь liên lạc bằng điện thoại di động (cầm tay, bỏ túi)

могика́||не *мн.* dân Mohican; ✧ после́дний из ~н người Mohican cuối cùng

моги́л||а *ж.* mồ, mộ, mả; ✧ найти́ себе́ ~у chết, xuống mồ, xuống lỗ; рыть, копа́ть ~у кому́-л. đào huyệt chôn ai, chuẩn bị cái chết cho ai, bày mưu hại ai

моги́льник *м.* 1. *археол.* khu mộ cổ, mộ cổ, mộ phần, phần mộ; 2. *перен.* khu chôn cất; я́дерный ~ khu chôn cất phế liệu hạt nhân

моги́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) mồ, mộ, mả; ~ холм nấm mồ (mộ); ~ая плита́ bia mộ, mộ chí, mộ bi; 2. (*напоминающий могилу*) (như) mồ, mộ, mả; ~ая тишина́ yên lặng như tờ, tĩnh mịch hoàn toàn

моги́льщик *м.* thợ đào huyệt

могу́чий *прил.* mạnh mẽ, cường tráng, hùng mạnh, hùng hậu, hùng cường, lực lưỡng, vạm vỡ

могу́щественность *ж.* (sự) hùng hậu, hùng cường, hùng mạnh

могу́щественный *прил.* hùng hậu, hùng cường, hùng mạnh

могу́щество *с.* (*сила*) sức mạnh hùng hậu, lực lượng hùng mạnh

мо́д||а *ж.* mốt, thời trang, thời thượng; быть в ~е hợp mốt (thời trang, thời thượng); по после́дней ~е theo mốt (thời trang) mới nhất; вводи́ть ~у lăngxê (đưa ra thành) mốt; войти́ в ~у trở thành mốt; журна́л мод tạp chí mốt (thời trang); ✧ э́то что ещё за ~? làm cái gì lạ thế hả?, trò khỉ gì thế hả?

moда́льность *ж. лингв.* (tính) tình thái; ✧ ~ сужде́ния *лог.* tính dạng thái (mô thái) của phán đoán

moда́льн||ый *прил. лингв.* (biểu thị) tình thái; ~ая части́ца tiểu từ tình thái

моделя́зм *м. тех.* (sự) thiết kế mẫu máy (*máy bay, tàu thuỷ...*)

моделя́рование, (sự) tạo mẫu, vẽ kiểu, cắt mẫu, làm kiểu; *тех.* (sự) mô hình hoá; ~ экономи́ческих проце́ссов mô hình hoá các quá trình kinh tế

моделя́ровать *несов. и сов.* (*сов. тж.* смоделя́ровать) (*B*) 1. tạo mẫu, vẽ (cắt, làm) kiểu, vẽ (cắt, làm) mẫu; ~ пла́тья vẽ kiểu (cắt mẫu, làm kiểu) áo dài; 2. *иск.* diễn khối, nặn phác; 3. *тех.* mô hình hoá

моделиро́вка *ж. иск.* (sự) diễn khối, nặn phác

моде́л||ь *ж.* 1. model, môđen, kiểu, mẫu, mô hình, mô thức, hình mẫu, kiểu mẫu, bản mẫu, vật mẫu; литéйная ~ mẫu đúc; 2. *мат.* mô hình; математи́ческая ~ mô hình toán học; 3. *иск.* model, người (vật) mẫu, mẫu; обнажённая ~ người mẫu khoả thân; ✧ для ~и để làm ra vẻ (tỏ ra vẻ, chiếu lệ)

моделье́р *м.*, **~ша** *ж.* người tạo mẫu (vẽ kiểu, chế kiểu) (*y trang*)

моде́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) model, môđen, kiểu, mẫu, mô hình, mô thức, hình mẫu, kiểu mẫu; ~ цех xưởng làm đồ kiểu (làm đồ mẫu); 2. (*модный*) mốt, model, môđen, đời mới, đời chót; ~ая о́бувь giày mốt (đời mới)

моде́льщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ làm đồ kiểu (làm đồ mẫu)

моде́м *м. информ.* modem, môđem, bộ điều giải

модера́то *муз.* 1. *нареч.* moderato, chậm rãi; 2. *с. нескл.* khúc nhạc moderato

модера́тор *м.* 1. *муз.* bộ điều âm; 2. *тех.* bộ điều tốc

моде́рн *м.* 1. *иск., архит.* (trường phái, trào lưu) moderne, môđéc, hiện đại; *в знач. прил. неизм.* moderne, môđéc, hiện đại; архитекту́ра ~a kiến trúc moderne (môđéc, hiện đại); обстано́вка в сти́ле ~ bàn ghế giường tủ kiểu thức moderne (môđéc, hiện đại); 2. (*то, что современно и модно*) (cái) tối tân, hiện đại, tân thời, mốt

модернизáция *ж.* (sự) hiện đại hoá, tối tân hoá; ~ обору́дования hiện đại hoá thiết bị

модернизи́ровать *несов. и сов.* (*B*) hiện đại (tối tân) hoá

модерни́зм *м. иск., лит.* modernism, trường phái/chủ nghĩa moderne (môđéc, hiện đại)

модерни́стский *прил. иск., лит.* (thuộc về) modernism, trường phái/chủ nghĩa moderne, trường phái/chủ nghĩa hiện đại, moderne, môđéc, hiện đại

моджахе́ды *мн. см.* муджахе́ды

моди́стка *ж.* bà/chị thợ may đồ thời trang

модификáция *ж.* (sự) biến đổi, biến dạng, biến thể, biến tính

модифици́рованный *прил.* (được) biến đổi, biến dạng, biến thể, biến tính

модифици́ровать *несов.* biến đổi, biến dạng, biến thể, biến tính

мо́дни||к *м.*, **~ца** *ж. разг.* người theo (đua đòi theo) mốt

мо́дничать *несов. разг.* theo mốt, đua đòi theo mốt

мо́дн||ый *прил.* 1. mốt, hợp (đúng) mốt, hợp thời trang, thời thượng, tân thời; ~ое пла́тье áo mốt, áo dài hợp mốt (hợp thời trang), áo tân thời; ~ая причёска kiểu tóc mốt; са́мый ~ tối tân, mốt (thời trang) mới nhất; đời mới (*разг.*); ~ журна́л tạp chí mốt (thời trang); 2. (*пользующийся всеобщим успехом*) rất phổ biến, được yêu chuộng, thịnh hành, rất mốt; ~ое увлече́ние sự ham thích rất phổ biến (thịnh hành, rất mốt); 3. (*о человеке*) theo mốt (thời trang, thời thượng, kiểu mới)

модули́ровать *несов.* 1. *муз.* chuyển điệu, chuyển giọng, chuyển âm, ngân, láy; 2. (*B*) *физ.* biến điệu, điều biến, điều chế

мо́дуль *м.* 1. *физ., тех.* module, môđun, suất; астрофизи́ческий ~ module vật lý thiên văn; ~ упру́гости suất đàn hồi; 2. *мат.* module, môđun

модуля́ция *ж.* 1. *муз.* (sự) chuyển điệu, chuyển giọng, chuyển âm, ngân, láy; 2. (sự) biến điệu, điều biến, điều chế

мо́дус *м.* 1. (*мера*) phương thức; (*норма*) tiêu chuẩn; 2. *филос.* dạng; ✧ ~ вивéнди *дип.* tạm ước, hiệp định sơ bộ, modus vivendi

моё *с. от* мой

мо́ечн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy rửa

мо́жет быть *вводн. сл. см.* мочь I

можжеве́ловый *прил.* (thuộc về, bằng) tùng cối, đỗ tùng, bách tròn

можжеве́льник *м. бот.* (cây) tùng cối, đỗ tùng, bách tròn (*Juniperus*)

мо́жно *в знач. сказ. безл.* 1. (*возможно*) có thể, có thể được, có thể... được, khả dĩ; мы стара́емся сде́лать всё, что ~ chúng tôi cố làm tất cả những cái gì có thể làm được; 2. (*позволительно*) được, có thể được, có thể... được; (*в вопросах*) được không?, có được không?, có thể... được không?; здесь ~ кури́ть ở đây có thể hút thuốc được; здесь ~ кури́ть? ở đây hút thuốc có (có thể hút thuốc) được không?; е́сли ~ так вы́разиться nếu có thể nói được như thế; е́сли ~ nếu có thể được; ~? (*или* ~ мне войти́?) (tôi) có vào được không ạ?, có thể vào được không?; ✧ как ~ скоре́е (бо́льше, ра́ньше *и т. п.*) cố làm sao càng nhanh (càng nhiều, càng sớm...) càng tốt, cố sao cho thật nhanh (nhiều, sớm,...) nhé, nếu được nhanh (nhiều, sớm...) thì hay; как ~! sao lại thế!, sao lại có thể như thế được!

мозáик||а *ж.* 1. (bức) khảm, tranh khảm, tranh ghép mảnh, tranh chắp hình; *собир.* đồ khảm, đồ ghép mảnh; 2. *перен.* (sự, điều) chắp ghép, góp nhặt, pha tạp; 3. (*искусство*) (nghệ thuật, nghề) khảm, ghép mảnh, chắp hình; 4. (*игрушка*) (bộ) chắp hình; скла́дывать ~у chắp hình

мозáичный *прил.* 1. (thuộc về) khảm, tranh khảm, tranh ghép mảnh, tranh chắp hình; (*украшенный мозаикой*) (có) khảm, ghép mảnh, chắp hình; 2. *перен.* (*смешанный*) pha tạp, chắp ghép, góp nhặt, pha trộn, trộn lẫn, pha lẫn

мозг *м.* 1. *анат.* não, não bộ, đại não, óc; сре́дний ~ trung não, não giữa;

за́дний ~ hậu não, não sau; продолгова́тый ~ hành não; 2. *перен.* trí não, đầu óc, trí óc, trí tuệ, trí thông minh; (*руководящий центр*) chủ não, đầu não, cơ quan đầu não; 3. *мн.*: ~и́ (*кушанье*) óc, não; ✧ ко́стный ~ tuỷ, tuỷ xương; спинно́й ~ tuỷ sống; до ~а косте́й đến tận xương tuỷ, triệt để, đến cùng; испо́рченный до ~а косте́й thối nát đến tận xương tuỷ; продро́гнуть до ~а косте́й lạnh thấu xương; шевели́ть ~а́ми động não, bóp óc, nặn óc, vắt óc suy nghĩ; пу́дрить, запу́дрить ~и́ кому́-л. làm ai lầm lẫn (rối trí), làm lạc hướng ai; вправи́ть ~и́ làm tỉnh ngộ, giúp cho thấy sai lầm; у него ~и́ набекре́нь (*или* не на ме́сте) nó lẩn thẩn (ngớ ngẩn) quá

мо́зглый *прил. разг.* ẩm ướt, ướt át

мозгля́к *м. разг.* người yếu đuối (còm nhom, èo uột)

мозгови́т||ый *прил. разг.* sáng dạ, thông minh

мозгов||о́й *прил.* 1. *анат.* (thuộc về) não, óc, đại não; ~а́я оболо́чка màng não (óc); ~ое заболева́ние bệnh đau não; 2. *перен.* (thuộc về) trí óc, trí não; ~ая рабо́та công việc trí óc; ✧ ~ центр, ~ трест trung tâm đầu não, nơi tập trung trí tuệ (*để điều hành công việc*); ~ штурм (cuộc) họp hiến kế (*để tìm giải pháp cho một vấn nạn*)

мозжечо́к *м. анат.* tiểu não

мозжи́ть *несов. разг.* đau âm ỉ

мозо́лист||ый *прил.* chai, bị chai, thành chai, chai sần, chai sạn; ~ые ру́ки đôi tay chai sần (chai sạn)

мозо́лить, намозо́лить *разг.*: ~ глаза́ кому́-л. làm ngứa mắt ai, làm ai chán ngấy; ~ язы́к nói vớ vẩn, nói ba xạo, nói ba lăng nhăng, nói bông lông ba la

мозо́ль *ж.* (cục, chỗ) chai; ✧ ко́стная ~ *мед.* cal, can, sẹo xương; наступи́ть кому́-л. на люби́мую ~ đụng đến chỗ đau của ai, chạm đến điều thầm kín của ai, chạm nọc ai

мозо́льн||ый *прил.*: ~ пла́стырь cao dán tiêu chai; ~ая жи́дкость dung dịch tiêu chai

мои́ *мн. от* мой

мой *мест. притяж.* (*ж.* моя́, *с.* моё, *мн.* мои́) 1. (của) tôi, tui; (*фамильярно*) (của) tớ, mình, qua; (*свысока*) (của) tao, ta, choa, mỗ; (*отца по отношению к детям*) (của) cha, bố, ba, thầy; (*матери по отношению к детям*) (của) mẹ, má, u, bầm, đẻ; (*деда по отношению к внукам*) (của) ông; (*бабушки по отношению к внукам*) (của) bà; (*дяди по отношению к племянникам*) (của) bác, chú, cậu; (*тётки по отношению к племянникам*) (của) cô, dì; (*старшего брата по отношению к младшим*) (của) anh; (*старшей сестры по отношению к младшим*) (của) chị; (*младшего брата или младшей сестры по отношению к старшим*) (của) em; (*внука, внучки по отношению к деду и бабушке; племянника, племянницы по отношению к дяде и тёте*) (của) cháu; (*сына, дочери по отношению к родителям*) (của) con; моя́ кни́га quyển sách của tôi; моя́ мать mẹ tôi; 2. *в знач. сущ. с.*: моё cái của tôi; 3. *в знач. сущ. мн.*: мои́ (*родные*) những người thân của tôi; 4. *в знач. сущ. м. разг.* chồng tôi, nhà tôi, người yêu của tôi; ông xã tôi (*шутл.*); *в знач. сущ. ж. разг.*: моя́ vợ tôi, nhà tôi, người yêu của tôi; bà xã tôi (*шутл.*); ✧ по-мо́ему а) (*так, как я хочу*) như tôi muốn; б) (*как мне кажется*) theo tôi; с моё ба́нга tôi, như tôi; пожи́в с моё сы́ sống bằng tôi

мо́йва *ж. зоол.* cá cơm, cá bụp nhung (*Mallotus villosus*)

мо́йка *ж.* 1. (*действие*) (sự) rửa; 2. (*машина*) máy rửa; 3. (*место для мытья посуды*) bồn (chỗ) rửa bát đĩa; (*место для мытья машин*) chỗ rửa ôtô

мокас||и́ны, ~си́ны *мн.* giày mocassin

мо́кко *с. нескл.* (loại) cà phê moka

мо́кнуть *несов.* 1. (bị) ướt, ẩm; ~ под дождём bị mưa ướt; 2. (*портиться*) (bị) ủng, ủng thối, ủng hỏng; 3. (*быть погруженным в жидкость*) (bị) ngâm; лён мо́кнет lanh ngâm

мокри́ца *ж. зоол.* bọ đất (*Oniscodae*)

мо́кро *в знач. сказ. безл. разг.* ẩm, ẩm ướt, ẩm thấp

мокрова́тый *прил.* hơi ẩm (ướt)

мокро́та *ж.* đờm, đờm dãi, niêm dịch

мокрота́ *ж. разг.* 1. (*сырость*) (sự) ẩm, ẩm ướt, ẩm thấp; 2. (*мелкий дождь*) (cơn) mưa bụi, mưa phùn; (*мокрый снег*) (cơn, trận) tuyết ướt

мо́кр||ый *прил.* (bị) ướt, ẩm, ẩm ướt, ướt át, ướt dề; ✧ ~ как мышь ướt như chuột lột; ~ до ни́тки ướt sũng, ướt đẫm, ướt mèm, ướt dề; у неё глаза́ на ~ом ме́сте chị ta hay khóc lắm, cô ấy mau nước mắt lắm; ~ое де́ло *прост.* (vụ) giết người, ám sát, án mạng

мол I *м.* đập chắn sóng, cầu nhô (*ở cảng*)

мол II *частица разг.* nói rằng, bảo là, nói là; он, ~, не винова́т nó nói rằng nó vô tội, nó bảo là nó không có lỗi; она́, ~, э́того не зна́ла chị ấy bảo rằng (nói là) chị không biết việc đó

молва́ *ж.* tiếng đồn, tin đồn; дурна́я ~ tiếng xấu, điều tiếng, điều ong tiếng ve; идёт ~, что... có tin đồn rằng...

мо́лвить *несов. и сов. уст.* nói (thốt) ra, rằng

молдава́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Moldova (Môndôva, Moldavia)

молдава́нский *прил.* (thuộc về) người Moldova, người Môndôva, người Moldavia

молда́вский *прил.* (thuộc về) Moldova, Môndôva, Moldavia

моле́б||ен *м.*, **~ствие** *с. церк.* (lễ) nguyện cầu; отслужи́ть ~ làm lễ nguyện cầu

моле́кула *ж.* phân tử

молекуля́рн||ый *прил.* (thuộc về) phân tử; ~ вес trọng lượng phân tử; ~ая биоло́гия sinh học phân tử

моле́льня *ж.* nhà nguyện, nguyện đường

молибде́н *м. хим.* molybden, môlipđen

молибде́новый *прил. хим.* (có) molybden, môlipđen

моли́тва *ж.* 1. kinh nguyện, kinh cầu nguyện; 2. (*моление*) (lời) cầu nguyện, nguyện cầu, cầu khẩn, khấn

моли́твенник *м.* (quyển, sách) kinh, kinh cầu nguyện, kinh nhật tụng

моли́ть *несов.* (*В*) cầu xin, cầu khẩn, van xin; ~ о пощаде́ cầu xin sự khoan hồng

моли́ться, помоли́ться 1. (*Д*) cầu nguyện, nguyện cầu, cầu khẩn, khấn vái, khấn khứa, cầu (đọc, tụng) kinh, tụng niệm, khấn; 2. *тк. несов.* (на *В*) *перен.* (*боготворить*) yêu thắm thiết (tha thiết, say đắm, mê mệt)

моллю́ски *мн.* (*ед.* моллю́ск *м.*) *зоол.* (loài) nhuyễn thể, động vật thân mềm (*Mollusca*)

моллюскообра́зные *мн. зоол.* loài nhuyễn thể, động vật thân mềm

молниено́сно *нареч.* (một cách) chớp nhoáng, thần tốc, nhanh như chớp

молниено́сн||ый *прил.* chớp nhoáng, thần tóc, nhanh như chớp; с ~ой быстрото́й nhanh như chớp; ~ая война́ chiến tranh chớp nhoáng

молниеотво́д *м.* (cái, cột) thu lôi, chống sét, thu sét

мо́лни||я *ж.* I. chớp, tia chớp, sét; уда́рила ~ sét đánh; 2. (*телеграмма*) điện tối khẩn (hoả tốc); 3. (*застёжка*)

fermeture, fecmотuya, khoá chân rết, khoá kéo, khoá êcle; 4. (*стенная газета*) bản tin hoả tốc; ✧ с быстротóй ~и nhanh như chớp, chớp nhoáng

молодёжн||ый *прил.* (thuộc về) thanh niên, tuổi trẻ; ~ая пéсня bài hát thanh niên

молодёжь *ж. собир.* thanh niên, tuổi trẻ; учáщаяся ~ thanh niên học sinh

молóденьк||ий *прил.* tơ, trẻ măng, rất trẻ; ~ пáрень anh chàng trẻ măng, chàng trai tơ; ~ая дéвушка cô nàng trẻ măng, cô gái tơ

молодéть, помолодéть trẻ ra, trẻ lại

мóлодец *м. поэт.* dũng sĩ, tráng sĩ

молод||éц *м.* 1. chàng trai dũng mãnh, người cừ khôi; 2. *в. знач. сказ. разг.* cừ, cừ khôi; ~! cừ thật!, giỏi lắm!; 3. *в знач. нареч. разг.*: вести́ себя́ ~цóм hành động rất cừ; ✧ ~ к ~цý người nào cũng dũng mãnh (cừ khôi) cả; ~ прóтив овéц, а прóтив ~цá сам овцá ≅ miệng hùm gan sứa (*погов.*)

молодéцки *нареч.* (một cách) dũng mãnh, hùng dũng, cừ khôi

молодéцкий *прил.* dũng mãnh, hùng dũng, cừ khôi

молодéчество *с.* (*удаль*) (lòng, sự) dũng mãnh, hùng dũng, dũng cảm, can đảm; (*ухарство*) (sự) ngang tàng, bạt mạng, bạt tử, gan liều

молод||и́ть *несов.* (*В*) làm... trẻ ra; свéтлый костю́м её ~и́т bộ quần áo tươi màu làm chị ấy trẻ ra

молоди́ться *несов.* cố làm cho mình trẻ ra, làm ra vẻ thanh niên (vẻ trẻ trung)

молоди́ца *ж. обл.* người đàn bà trẻ

молóдка *ж.* 1. *см.* молоди́ца; 2. (*молодая курица*) gà mái tơ, gà mái ghẹ

молодня́к *м.* 1. (*лес*) cây non (đang tơ); 2. *собир.* (*молодые животные*) con vật đang tơ (còn non); кóнский ~ ngựa tơ (non); ~ крýпного рогáтого скотá trâu bò tơ; 3. *собир. разг.* (*молодёжь*) thanh niên, tuổi trẻ

молодожён *м.* chàng trai mới lấy vợ, tân lang

молодожёны *мн.* (cặp) vợ chồng mới cưới, vợ chồng mới lấy nhau, tân nhân

молод||óй *прил.* 1. trẻ, trẻ trung, trẻ tuổi, thanh niên, tơ; (*юный*) nhỏ tuổi, niên thiếu; ~ человéк а) người trẻ tuổi, chàng thanh niên, trang niên thiếu; б) (*в обращении*) anh ơi!; này, anh!; ~áя жéнщина thiếu phụ, phụ nữ trẻ; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ы́е (*супруги*) (cặp) vợ chồng mới cưới, vợ chồng son; 3. *в знач. сущ.*: ~áя *ж. разг.* cô gái có chồng; 4. *в знач. сказ. разг.* trẻ quá, non trẻ, non dại, non nớt, trẻ dại, trẻ người non dạ; вы ещё мóлоды, чтóбы так разговáривать các cậu còn trẻ người non dạ (trẻ quá, non trẻ, trẻ dại) không thể ăn nói như thế được; 5. (*недавно появившийся*) con, mới đẻ, non, tơ; (*о неодушевлённых предметах*) non; ~ щенóк chó con mới đẻ; ~ые цыплята́ gà con mới nở; ~ мéсяц trăng non, trăng thượng huyền; ~ картóфель khoai tây non (đầu mùa); 6. (*недавно начавший деятельность*) trẻ; ~ писáтель nhà văn (cây bút) trẻ; 7. (*недавно приготовленный*) tươi, mới; ~óе винó rượu mới; ✧ из ~ы́х да рáнний còn trẻ mà đã trổ tài; мóлодо-зéлено ≅ trẻ người non dạ

мóлодост||ь *ж.* tuổi trẻ, tuổi thanh niên (thanh xuân); tuổi hoa niên, tuổi hoa, tuổi xanh (*поэт.*); ✧ не пéрвой ~и không trẻ lắm, đứng tuổi rồi

молодцевáтость *ж.* (tính, vẻ) hiên ngang, oai hùng, dũng mãnh

молодцевáтый *прил.* hiên ngang, oai hùng, dũng mãnh

молóдчик *м. разг. пренебр.* kẻ đê tiện (phóng đãng); фашúстские ~и bọn côn đồ (bọn quỷ sứ) phát xít

молодчúна *м. и ж. в знач. сказ.* người cừ khôi; какóй ты ~! cậu cừ thật!

моложáво *нареч.*: ~ выглядеть trông còn trẻ hơn tuổi thật

моложáвый *прил.* trẻ hơn tuổi thật, trông còn trẻ; имéть ~ вид trông còn trẻ

молóзиво *с.* sữa non

молóки *мн.* (*ед.* молóка *ж.*) sẹ, buồng sẹ, tinh cá đực, tinh dịch cá

молок||ó *с.* 1. sữa; 2. (*сок некоторых растений*) nhựa, mủ; ✧ у негó ~ на губáх не обсóхло miệng nó còn hoi sữa; обжéгшись на ~é, бýдешь дуть и на вóду *посл.* ≅ đạp (trượt) vỏ dưa thấy vỏ dừa cũng sợ; chim bị đạn sợ làn cây cong

молокосóс *м. разг. пренебр.* kẻ miệng còn hoi sữa; *бран.* đồ chưa ráo máu đầu, đồ mới nứt mắt, đồ chưa giập bụng cứt

мóлот *м.* 1. búa tạ, búa; кузнéчный ~ búa tạ, búa thợ rèn; 2. (*машина*) búa máy, búa chày, búa hơi, búa điện; паровóй ~ búa hơi nước; свáйный ~ búa đóng cọc; 3. *спорт.* tạ xích, búa

молоти́лка *ж.* máy đập (tuốt) lúa, máy đập

молоти́льщик *м.* thợ đập (tuốt) lúa

молоти́ть, смолоти́ть 1. đập (tuốt) lúa, đập, tuốt; 2. *тк. несов. разг.* (*избивать*) đánh, khiển, nện, đập, choảng, chần, dần, ục

молотобóец *м.* thợ đập (quai) búa

молот||óк *м.* búa, búa con; ✧ продáть с ~ká bán đấu giá; пойти́ с ~ká (được, đem) bán đấu giá

мóлот-ры́ба *ж. зоол.* cá búa (*Sphyrna*)

мóлот||ый *прил.* (đã) xay nhỏ, giã nhỏ, tán nhỏ, nghiền; ~ кóфе cà phê xay; ~ое мя́со thịt xay; ~ пéрец tiêu nghiền (xay)

молóть, смолóть (*В*) xay (giã, tán) nhỏ, nghiền, xay (giã)... thành bột; ✧ ~ вздор nói nhảm, ba hoa nhảm nhí, ba hoa thiên địa, nói nhăng, nói thàm, nói xạo; ~ языкóм nói lem lém, nói liếng thoắng

молотьбá *ж.* 1. (*действие*) (sự) đập lúa, tuốt lúa, đập, tuốt; 2. (*время, пора*) (vụ, mùa) đập lúa, tuốt lúa, đập hạt, tuốt hạt

молочáй *м.*, **~ник** *м. бот.* (cây) xương khô, đại kích, cỏ sữa, xương rồng ba cạnh (*Euphorbia*)

молочáйные *мн. бот.* họ Thầu dầu (*Euphorbiaceae*)

молóчная *ж.* (*скл. как прил.*) cửa hàng (hiệu bán) bơ sữa; (*столовая*) quán bán món ăn bằng sữa

молóчник *м.* 1. (*посуда*) bình đựng sữa; 2. (*продавец*) người bán sữa

молóчница *ж.* 1. bà/chị bán sữa; 2. (*болезнь*) (chứng) tưa, viêm mồm apto

молóчно-восков||óй *прил.*: ~áя спéлость *с.-х.* (thời kỳ) chín sáp

молочнокúсл||ый *прил. хим.* (có) acid lactic; ~ые бактéрии (các) men lactic

молóчн||ый *прил.* (*дающий молоко*) (để lấy) sữa; ~ скот gia súc lấy sữa; ~ая корóва bò sữa; 2. (*производящий молоко*) (sản xuất) sữa; ~ое хозя́йство cơ sở sản xuất sữa; ~ая промы́шленность công nghiệp sữa; 3. (*о детёнышах*) đang bú; ~ поросёнок lợn sữa; 4. (*приготовленный из молока*): ~ые продýкты thức ăn bằng sữa; ~ое морóженое kem sữa; ~ая кáша cháo nấu với sữa; ~ая диéта chế độ ăn sữa; 5. (*похожий на молоко*) (có) màu sữa; 6. *хим.* lactic; ~ая кислотá acid lactic; ~ сáхар lactoza; ✧ ~ые брáтья anh em sữa (cùng vú); ~ая железá *анат.* tuyến vú, tuyến sữa, nhũ tuyến; ~ые зýбы răng sữa; ~ая спéлость *с.-х.*

(thời kỳ) ngậm sữa, chín sữa; ~ые ре́ки и кисе́льные берега́ *фольк.* ≅ bờ xôi, ruộng mật (*погов.*)

мо́лча *нареч.* 1. (một cách) im lặng, lặng thinh, chẳng nói chẳng rằng, mặc nhiên; 2. *перен.* (*безропотно*) nhẫn nhục, nhịn nhục, ngoan ngoãn

молчали́во *нареч.* (một cách) ít nói, lầm lì, trầm lặng; ngầm, thầm

молчали́вость *ж.* (tính) ít nói, lầm lì, trầm lặng, tâm ngẩm, tẩm ngẩm

молча́льник *м. разг.* 1. *уст.* (*монах*) tu sĩ tịnh khẩu; 2. *разг.* người ít nói (lầm lì, trầm lặng)

молчали́в||ый *прил.* 1. (*неразговорчивый*) ít nói, lầm lì, trầm lặng, tâm ngẩm, tẩm ngẩm, im lặng, im bặt; 2. (*понимаемый без слов*) (hiểu) ngầm, thầm; mặc nhiên; ~ое призна́ние mặc nhiên thừa nhận; ~ое согла́сие đồng ý (thoả thuận) ngầm

молча́ние *с.* (sự) im lặng, lặng thinh, làm thinh, ngậm thinh, lặng, thinh lặng; храни́ть (храни́ть упо́рное) ~ giữ im lặng (im lặng hoàn toàn), ngậm thinh, im re, im thít, im thin thít, im hơi lặng tiếng; ~ — знак согла́сия im lặng là đồng ý; ✧ обойти́ что́-л. ~м lờ vấn đề gì đi, phớt lờ điều gì, tránh né vấn đề gì

молча́нк||а *ж. разг.*: игра́ть в ~у ≅ câm như hến; câm miệng hến; ngậm tăm

молч||а́ть *несов.* 1. im lặng, lặng thinh, làm thinh, ngậm thinh, im; упо́рно ~ ngậm tăm, ngậm thinh, im re, im thít, im thin thít; ~! hãy im đi!, câm mồm đi!, câm họng!, câm miệng!; она́ ~и́т второ́й ме́сяц (*не отвечает на письма*) đã hơn một tháng rồi cô ta chẳng trả lời gì cả (chẳng có tin tức gì của cô ta cả); 2. (*скрывать*) che đậy, giấu giếm, ỉm đi, giấu đi; 3. *перен.* (*безропотно терпеть что-л.*) nhẫn nhục chịu đựng, nhịn nhục chịu, không kêu ca oán thán

молчко́м *нареч. разг.* (một cách) im lặng, chẳng nói chẳng rằng, lặng thinh, im thin thít

молчо́к *м. в знач. сказ. разг.* chẳng nói chẳng rằng, lặng thinh, ngậm tăm; об э́том ~! về việc đó thì phải ngậm tăm đấy!

моль *ж.* nhậy, bướm vải, mọt vải (*Tineidae*); изъе́денный ~ю bị nhậy cắn nát cả

мольб||а́ *ж.* (sự, lời) nài xin, cầu xin, van xin, cầu khẩn, yêu cầu khẩn khoản; внять ~é chiều theo lời cầu xin, làm theo sự nài xin

мольбе́рт *м.* giá vẽ

моме́нт *м.* 1. (*миг*) (một) chốc, lát, lúc, chốc lát; (*время совершения действия*) thời điểm, thời gian, lúc, khi; (*этап*) giai đoạn; удо́бный ~ thời cơ, cơ hội, thời điểm thuận lợi, lúc thuận tiện; настоя́щий ~ lúc này, hiện giờ, thời điểm này; в тот ~, когда́ trong khi (khi mà), trong lúc (lúc mà); в (в оди́н) ~ trong chốc lát, ngay lập tức; в да́нный ~ trong lúc (thời gian, giờ phút, thời điểm) này; в любо́й ~ bất cứ (bất kỳ, bất kể) lúc nào, bao giờ cũng được; ~ами đôi lúc, đôi khi, thỉnh thoảng; 2. (*отдельная сторона какого-л. явления*) điểm, điều, khía cạnh, phương diện, nhân tố, yếu tố; ва́жный ~ в рабо́те yếu tố (khía cạnh, phương diện, điểm) quan trọng trong công việc; 3. *физ.* momen, mômen; ~ си́лы momen lực; я́дерный ~ momen hạt nhân; ~ коли́чества движе́ния momen động lượng

момента́льно *нареч.* (một cách) rất nhanh, chớp nhoáng, tức khắc, lập tức, tức thì

момента́льный *прил.* rất nhanh, chớp nhoáng, tức khắc, lập tức, tức thì; ~ сни́мок (bức) ảnh chụp tức thì, ảnh chụp chớp nhoáng

мона́да *ж. филос.* đơn tử

мона́рх *м.* vua, nhà vua, quân vương, quốc vương

монархи́зм *м.* 1. chủ nghĩa quân chủ; 2. (*форма правления*) chế độ (chính thể) quân chủ

монархи́ст *м.* người theo chủ nghĩa quân chủ

монархи́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa quân chủ, chế độ quân chủ, quân chủ

мона́рхия *ж.* (*режим*) chế độ (chính thể) quân chủ; (*государство*) nước quân chủ; конституцио́нная ~ chế độ quân chủ lập hiến

монасты́рский *прил.* (thuộc về) tu viện, nhà tu

монасты́рь *м.* tu viện, nhà tu, tăng viện; же́нский ~ nữ tu viện, nhà tu kín, ni viện; ✧ в чужо́й ~ со своим уста́вом не хо́дят ≅ nhập gia tuỳ tục (*посл.*)

мона́х *м.* tu sĩ, người đi tu, thầy tu; (*буддийский*) tăng sĩ, nhà sư, sư ông; постри́чься в ~и cắt tóc đi tu, khoác áo nâu sồng

монахи́ня *ж.* nữ tu sĩ; (*буддийская*) ni cô, sư cô, sư bà, ni; vãi (*разг.*)

мона́шенка *ж.* 1. *разг. см.* монахиня; 2. (*бабочка*) bướm thông (*Ocneria monacha*)

мона́шеский *прил.* (thuộc về) tu sĩ, nữ tu sĩ

мона́шество *с.* 1. (cuộc) đời tu hành; 2. *собир.* (giới) tu sĩ, tăng sĩ, tăng lữ, tu hành, sư sãi

монго́л *м.*, **~ка** *ж.* người Mongol (Mông Cổ)

монго́льский *прил.* (thuộc về) Mongol, Mongolia, Mông Cổ

монгольфье́р *м.* khí cầu, khinh khí cầu

моне́т||а *ж.* đồng tiền; ме́лкая ~ tiền lẻ, xu hào; ✧ отплати́ть кому́-л. той же ~ой ≅ ăn miếng trả miếng cho ai; приня́ть что́-л. за чи́стую ~у nhầm tưởng cái gì là thật, tin ngay cái gì cho là đúng

монетари́зм *м. эк.* thuyết tiền tệ (*ra đời những năm 50 thế kỷ 20*)

монетари́ст *м. эк.* người theo thuyết tiền tệ

монета́рн||ый *прил.* (thuộc về) tiền tệ; ~ая систе́ма chế độ tiền tệ

моне́тный *прил.* (thuộc về) đồng tiền; ✧ ~ двор xưởng đúc tiền

моне́тчик *м.* thợ đúc tiền

мони́зм *м. филос.* nhất nguyên luận, thuyết nhất nguyên

монисти́ческий *прил. филос.* (thuộc về) nhất nguyên luận, thuyết nhất nguyên

монито́р I *м. воен.-мор.* pháo hạm, pháo thuyền

монито́р II *м.* 1. *электрон.* (bộ, máy) giám thị, theo dõi, kiểm tra (*bằng video*); 2. *информ.* monitor, máy hiện tin, màn hình

монито́ринг *м.* (sự, hệ thống) giám thị, theo dõi, quan sát; (*состояния окружающей среды*) hệ thống giám thị (theo dõi, quan sát) môi sinh

монито́рн||ый *прил.*: ~ая систе́ма hệ thống giám thị (kiểm tra)

монога́мия *ж.* 1. chế độ đơn hôn (một vợ một chồng); 2. (*у животных*) (tính) đơn giao

монога́мн||ый *прил. этн.* (thuộc về) chế độ đơn hôn, chế độ một vợ một chồng; ~ая семья́ gia đình đơn hôn (một vợ một chồng)

моногени́зм *м. биол.* (tính) sinh đơn; đơn sinh tính

моногра́мма *ж.* chữ kết, hoa tự

монографи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) chuyên khảo, chuyên luận; ~oe

иссле́дование (sự, công trình) nghiên cứu chuyên đề

моногра́фия *ж.* (tập) chuyên khảo, chuyên luận

моно́кль *м.* kính một mắt

моноко́рд *м. муз.* (đàn) độc huyền, một dây

моноко́рм *м.* thức ăn đơn (*không pha loại khác*)

монокульту́ра *ж.* (sự) độc canh

монокульту́рность *ж.* (tình trạng) độc canh

монолит *м.* đá nguyên khối, khối đá nguyên, monolit

монолитность *ж.* 1. (tính) nguyên khối, đơn nhất; 2. *перен.* (sự) nhất trí, đồng tâm, thống nhất, cố kết, đoàn kết, đoàn kết nhất trí

монолитн||ый *прил.* 1. nguyên khối, đơn nhất; 2. *перен.* nhất trí, đồng tâm, thống nhất, cố kết, đoàn kết, đoàn kết nhất trí; ~ое еди́нство (khối) đoàn kết nhất trí, đồng tâm cố kết

моноло́г *м.* độc thoại, độc ngữ, độc bạch, độc thán

монома́н *м.* người bị thao cuồng ý tưởng

монома́ния *ж. мед.* (bệnh) thao cuồng ý tưởng

моно́мер *м.* monomer, monome

монометалли́зм *м. эк.* (chế độ) đơn bản vị, một bản vị

монопла́н *м. ав.* máy bay cánh đơn

монополиза́ция *ж.* (sự) độc quyền, giữ độc quyền, độc chiếm, lũng đoạn

монополизи́ровать *несов. и сов.* (*В*) độc quyền, giữ độc quyền, độc chiếm, lũng đoạn

монополи́ст *м.* 1. kẻ độc quyền; 2. (*крупный капиталист*) nhà tư bản độc quyền (lũng đoạn)

монополисти́ческий *прил.* (có tính chất) độc quyền, lũng đoạn; ~ капита́л tư bản độc quyền (lũng đoạn)

монопо́ли||я *ж.* 1. (sự) độc quyền, độc chiếm, độc tôn; ~ вне́шней торго́вли độc quyền ngoại thương; госуда́рственная ~ độc quyền nhà nước; есте́ственная ~ độc quyền tự nhiên; 2. (*крупное капиталистическое объединение*) tổ chức độc quyền (lũng đoạn); капиталисти́ческие ~и các tổ chức tư bản độc quyền (lũng đoạn)

монопо́льно *нареч.* (một cách) độc quyền, độc chiếm, độc tôn

монопо́льн||ый *прил.* độc quyền, độc chiếm, độc tôn; ~ое пра́во độc quyền

монопе́льсов||ый *прил.* (có) một ray; ~ая доро́га đường một ray

моноспекта́кль *м.* (vở) kịch độc diễn, độc diễn

монотейзм *м.* nhất thần giáo, đạo một thần

монотеисти́ческий *прил.* (thuộc về) nhất thần giáo, đạo một thần

монотип *м. полигр.* (máy) monotip, mônô

монотонно *нареч.* (một cách) đơn điệu; đều đều, tẻ nhạt

моното́нность *ж.* 1. (sự, tính) đơn điệu, độc điệu; 2. *перен.* (sự) không thay đổi, đều đều, tẻ nhạt, đơn điệu

моното́нн||ый *прил.* 1. đơn điệu, độc điệu, đều đều; ~ го́лос giọng đơn điệu, giọng đều đều; 2. *перен.* không thay đổi, đều đều, tẻ nhạt, đơn điệu; ~ая жи́знь cuộc đời đơn điệu (tẻ nhạt, không thay đổi)

монофто́нг *м. лингв.* nguyên âm đơn

монохо́рд *м. физ.* âm kế

монохромати́ческий *прил.* đơn sắc, một màu

монстр *м.* 1. quái vật, con quái; 2. (*человек*) người quái dị

монта́ж *м.* 1. *тех.* (sự) lắp ráp, lắp máy, lắp, ráp; ~ электроста́нции lắp ráp nhà máy điện; 2. *кино* montage, (sự) dựng phim; 3. (*произведение и т. п.*) (sự) chắp ghép; литерату́рный ~ chắp ghép văn chương

монта́жёр *м. кино* chuyên viên montage (dựng phim)

монта́жник *м.* thợ lắp ráp (lắp máy)

монта́жно-испыта́тельный *прил.*: ~ ко́рпус космодро́ма giàn lắp ráp-thử nghiệm của sân bay vũ trụ

монта́жный *прил.* (thuộc về) lắp ráp; montage, dựng phim; chắp ghép (*ср.* монта́ж)

монтаньяры *мн. ист.* phái Núi

монтёр *м.* 1. *см.* монта́жник; 2. (*электромонтёр*) thợ điện, thợ đường dây

монти́ровать, смонти́ровать (*В*) 1. *тех.* lắp, ráp, lắp ráp; ~ маши́ну lắp máy; 2. (*фильм*) chắp, ghép, chắp ghép

монуме́нт *м.* đài kỷ niệm; (*на могиле*) bia mộ, mộ chí, mộ bi

монументали́ст *м. иск.* nghệ sĩ hoành tráng; скульптор-~ nhà điêu khắc hoành tráng

монумента́льность *ж.* (mức độ, tính chất, tính) to lớn, đồ sộ, lớn lao, sâu sắc, hoành tráng

монумента́льн||ый *прил.* 1. (*грандиозный*) to lớn, đồ sộ; ~ое зда́ние toà nhà đồ sộ; ~ая фигу́ра dáng người to lớn, thân hình hộ pháp; 2. *перен.* lớn lao, sâu sắc, căn bản, vững vàng, quan trọng; ~ое иссле́дование công trình nghiên cứu sâu sắc (căn bản, vững vàng, lớn lao); ~ труд tác phẩm lớn lao (căn bản, quan trọng); 3. *иск.* hoành tráng; ~ая жи́вопись hội hoạ hoành tráng; ~ая скульпту́ра điêu khắc hoành tráng; ~ая архитекту́ра kiến trúc hoành tráng

мопе́д *м.* xe máy, xe vespa

мопс *м.* chó nhỏ, cún

мор *м. разг.* (nạn) dịch, dịch tễ

морализи́ровать *несов.* răn dạy đạo đức

мора́л||ь *ж.* 1. (*нравственность*) luân lý, đạo lý, đạo đức, luân thường đạo lý, đạo nghĩa; при́нципы ~и những nguyên tắc đạo lý (đạo đức, luân lý); 2. (*вывод*) đạo lý, bài học, lời răn; 3. *разг.* (*нравоучение*) luân lý, lời dạy, lời giáo huấn; чита́ть ~ кому́-л. răn dạy ai; ✧ прописна́я ~ ý sáo, lời sáo, sáo ngữ

мора́льно *нареч.* (về) mặt tinh thần; он ~ опусти́лся nó đâm ra hư hỏng (truỵ lạc, sa đoạ, đổ đốn, hư đốn)

мора́льно-полити́ческ||ий *прил.* (về) tinh thần và chính trị; ~ое еди́нство (sự) nhất trí về tinh thần và chính trị

мора́льн||ый *прил.* 1. (*высоконравственный*) (có) đức hạnh, đạo lý, đạo đức cao; ~ые ка́чества phẩm chất đạo đức; 2. (*духовный*) (thuộc về) tinh thần; ~ая подде́ржка ủng hộ tinh thần; ~ое состоя́ние (trạng thái) tinh thần; ✧ ~ изно́с маши́ны *эк.* (sự) hao mòn vô hình của máy móc

мората́рий *м.* 1. *эк., фин.* (sự, lệnh) hoãn trả, đình trả, hoãn nợ; объяви́ть ~ tuyên bố hoãn trả (đình trả, hoãn nợ); 2. *перен.* (sự) tạm ngừng, tạm hoãn; объяви́ть ~ на я́дерные испыта́ния tuyên bố tạm ngừng (tạm hoãn) thử vũ khí hạt nhân

морг *м.* nhà xác

морганати́ческий *прил.*: ~ брак hôn nhân không môn đăng hộ đối (*giữa quý tộc và bình dân*)

морга́ть, моргну́ть 1. nhấp nháy, chớp mắt, nháy mắt, nháy; 2. (*Д*) (*подавать знак*) máy, nháy, nháy

mắt, ra hiệu; 3. (*мерцать*) lấp lánh, nhấp nháy, nhấp nhánh, lập loè; ✧ не моргну́в гла́зом làm ngay, làm béng, làm văng, làm phăng, không đắn đo gì hết

моргну́ть *сов. см.* морга́ть

мо́рда *ж.* 1. mõm; 2. *груб.* (*лицо*) mặt mo, mõm

морда́стый *прил. разг.* (có) mõm to; (*о человеке*) (có) mặt to, mặt bè bè

морда́шка 1. *ж. разг.* mặt kháu khỉnh (dễ thương); 2. *м. и ж.* người có mặt dễ thương

мо́рдочка *ж.* 1. *уменьш. от* мо́рда; 2. *разг.* (*личико*) mặt kháu khỉnh (dễ thương)

мо́р||е *с.* 1. biển, bể, biển cả, hải dương; вы́йти в ~ ra khơi, ra biển; в откры́том ~ giữa biển khơi, giữa biển cả; у ~я trên bờ biển; дары́ ~я, проду́кты ~я hải sản; 2. *перен.* biển, vô số, vô vàn; ~ огня́ biển lửa; ~ кро́ви biển máu; ✧ ждать у ~я пого́ды *погов.* ≅ há miệng chờ sung; bó tay ngồi đợi; há miệng chờ ho

море́на *ж. геол.* băng tích

морёный *прил.* (*о дереве*) (đã) ngâm tẩm, tẩm; ~ дуб gỗ sồi đã ngâm tẩm

мореплава́ние *с.* (sự, nghề) hàng hải, đi biển, vượt biển

мореплава́тель *м.* nhà hàng hải, người đi biển

мореплава́тельный *прил.* (thuộc về) nhà hàng hải, người đi biển

мореха́дка *ж. разг.* trường hàng hải

мореха́дность *ж.* khả năng đi biển, chất lượng tàu biển

мореха́дн||ый *прил.* (thuộc về) hàng hải, đi biển; ~ое учи́лище trường hàng hải

мореха́дство *с.* (sự, nghề) hàng hải, đi biển, vượt biển

морж *м.* 1. *зоол.* hải mã (*Odobenus*); 2. *разг.* người tắm nước băng

моржи́ха *ж.* 1. hải mã cái; 2. *разг.* người phụ nữ tắm nước băng

морже́вый *прил.* (thuộc về) hải mã

мори́ть *несов.* (*В*) 1. (*истреблять*) thuốc, đánh bả, diệt, diệt trừ, tiêu diệt; ~ крыс thuốc (đánh bả, diệt) chuột; 2. *разг.* (*изнурять*) làm kiệt sức; ~ го́лодом кого́-л. giam đói ai, cho ai ăn đói, triệt lương ai; 3. (*древесину*) ngâm tẩm, tẩm

морко́вный *прил.* 1. (thuộc về) cà rốt; ~ сок nước ép cà rốt; 2. (*цвета моркови*) màu cà rốt, màu gạch

морко́вь *ж.* I. (cây) cà rốt (*Daucus carota*); 2. *собир.* (củ) cà rốt

моров||о́й *прил.*: ~о́е пове́трие, ~а́я я́зва *уст.* bệnh dịch, dịch tễ

моро́женица *ж.* máy làm kem

моро́женое *с.* (*скл. как прил.*) kem; шокола́дное ~ kem sôcôla

моро́женщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người bán kem

моро́жен||ый *прил.* (đã) đông lạnh, ướp lạnh; (*попорченный морозом*) (bị) hỏng vì băng giá; ~ое мя́со thịt đông lạnh (ướp lạnh)

моро́з *м.* 1. (cơn) băng giá, giá lạnh, giá rét, rét; си́льный ~ băng giá ác liệt, rét dữ; 20 гра́дусов ~а 20 độ âm (dưới không); 2. *обыкн. мн.*: ~ы mùa băng giá, mùa rét; ✧ ~ по ко́же подира́ет sởn tóc gáy, rợn cả người, lạnh người, sợ toát mồ hôi

морози́льник *м.* (máy, phòng, tủ) đông lạnh, tủ đá

моро́з||ить *несов.* 1. (*В*) đông lạnh, ướp lạnh, ướp đông; 2. *безл.*: ~ит trời băng giá (giá rét, giá lạnh, rét căm căm)

моро́зно *в знач. сказ. безл.* trời băng giá (giá rét, giá lạnh, rét căm căm)

моро́зный *прил.* băng giá, giá rét, giá lạnh, rét buốt

морозосто́йк||ий *прил.* chịu giá lạnh, chịu lạnh; ~ая ози́мая пшени́ца lúa mì gieo mùa thu chịu giá lạnh

морозосто́йкость *ж.* (tính, khả năng) chịu giá lạnh, chịu lạnh

морозоусто́йчивый *прил. см.* морозосто́йкий

морозоусто́йчивость *ж. см.* морозосто́йкость

моро́ка *ж. разг.* (việc, chuyện) rầy rà, dây dưa, lôi thôi, phiền hà; вот ~-то! chà, lôi thôi (rầy rà, phiền hà) quá!

морос||и́ть *несов.* 1. (rơi) lất tất, lâm thâm, lâm dâm, lâm râm, lăn tăn, li ti; 2. *безл.*: ~и́т mưa bụi, mưa phùn, mưa lâm thâm (lâm dâm, lâm râm, lăn tăn), lâm thâm (lâm dâm, lâm râm, lăn tăn) mưa

мо́рось *ж.* mưa bụi, mưa phùn, mưa lâm thâm (lăn tăn)

морося́щий *прил.*: ~ дождь mưa bụi, mưa phùn, mưa lâm thâm (lâm dâm, lâm râm, lăn tăn)

моро́чить *несов. разг.* phỉnh phờ, đánh lừa, lừa gạt, lường gạt, xí gạt, phỉnh, gạt; ✧ ~ го́лову кому́-л. phỉnh phờ (lừa gạt, lừa phỉnh, đánh lừa, làm rối trí) ai

морс *м.* nước quả (quả ép)

морск||о́й *прил.* (thuộc về) biển, bể; (*живущий, растущий в море*) (ở, mọc) dưới biển; ~а́я вода́ nước biển; ~а́я ка́рта hải đồ, bản đồ hàng hải, bản đồ biển; ~ путь tuyến đường biển, hải đạo; ~ порт hải cảng, hải khẩu; ~ во́здух không khí biển; ~ бе́рег bờ biển, hải ngạn, duyên hải; ~и́е живо́тные động vật dưới biển; ~и́е расте́ния thực vật dưới biển; ~ гребешо́к *зоол.* cồm cộp, điệp (*Pecten maximus*); ~а́я держа́ва cường quốc trên mặt biển; 2. (*связанный с мореплаванием или с военным флотом*) (thuộc về) hàng hải, hải quân; ~ флот а) hạm đội hàng hải; б) *воен.* hạm đội hải quân; ~а́я пехо́та thuỷ quân lục chiến, lính thuỷ đánh bộ; ~ офице́р sĩ quan hải quân; ~ бой (trận) hải chiến, thuỷ chiến, đánh trên biển; ~о́е учи́лище trường hàng hải; ~ разбо́йник tên cướp biển, hải tặc; ✧ страда́ть ~ боле́знью bị say sóng

морти́ра *ж. воен.* mortier, moócchê, súng cối, pháo cối; cối (*сокр.*)

морфе́ма *ж. лингв.* từ tố, morphem, moócphem, ngữ vị, hình vị

мо́рфий *м.* morphin, moócphin; вспры́снуть ~ tiêm morphin

морфини́зм *м. мед.* (chứng) nghiện morphin

морфини́ст *м.* người nghiện morphin

морфологи́ческий *прил.* (thuộc về) hình thái học; *лингв.* (thuộc về) từ pháp, ngữ thái học, ngôn ngữ hình thái học

морфоло́гия *ж.* 1. (*наука о строении организмов*) hình thái học; 2. *лингв* từ pháp, ngữ thái học, ngôn ngữ hình thái học

морщи́н||а *ж.* (nếp, vết) nhăn; (*на ткани и т. п.*) nếp, lằn xếp, nếp vải (áo, nhăn); ~ы у глаз nếp (vết) nhăn ở mắt

морщи́нистый *прил.* nhăn, nhăn nheo

мо́рщить, намо́рщить, смо́рщить (*В*) 1. *сов.* намо́рщить nhăn; ~ лоб nhăn trán; 2. *сов.* смо́рщить nhăn; ~ нос nhăn mũi; 3. *сов.* смо́рщить *перен.* (*образовывать рябь на воде*) gợn sóng lăn tăn; nước cau mặt (*поэт.*)

мо́рщиться, намо́рщиться, смо́рщиться 1. *сов.* намо́рщиться nhăn lại; 2. *сов.* смо́рщиться (*делать гримасы*) nhăn mặt, cau mặt, nhăn nhó; 3. *сов.* смо́рщиться *перен.* (*об одежде*) nhăn, có lằn xếp, nhăn nhíu lại; (*о водной поверхности*) gợn sóng lăn tăn; nước cau mặt (*поэт.*)

моря́к *м.* 1. thuỷ thủ, thuyền viên; *воен.* lính thuỷ, thuỷ binh; 2. (*тот, кто*

опытен в морском деле) người thạo nghề biển khơi

москате́льн||ый *прил.* (thuộc về) hàng hoá chất linh tinh; ~ые това́ры hàng hoá chất linh tinh (*thuốc nhuộm, sơn dầu, keo hồ, v.v...*); ~ая ла́вка quán bán hoá chất linh tinh

москви́ч *м.*, **~ка** *ж.* người Moskva (Mạc Tư Khoa)

моски́т *м.* muỗi, muỗi tép

моски́тн||ый *прил.*: ~ая се́тка (cái) màn, mùng

моско́вский *прил.* (thuộc về) Moskva, Mạc Tư Khoa

мост *м.* 1. cầu; вре́менный ~ cầu tạm; разводно́й ~ cầu quay (động, đóng mở); 2. (*для зубов*) tấm kim loại giữ răng giả; 3. *тех.* (*часть шасси автомобиля*) cầu, pông; за́дний ~ cầu (pông) sau; ✧ наводи́ть (навести́) ~ы̀ tìm cách tiếp cận, cố gắng đặt quan hệ

мо́стик *м.* 1. cầu con (nhỏ); 2.: капита́нский ~ cầu (chỗ đứng của) thuyền trưởng

мости́ть, вы́мостить, замости́ть, намости́ть (*В*) 1. *сов.* вы́мостить, замости́ть lát đường, rải đường; 2. *сов.* намости́ть (*настилать из досок*) lát ván, lát gỗ, ghép ván

мостки́ *мн.* 1. (*для перехода*) cầu khỉ, cầu tay vịn; 2. (*для полоскания белья*) cầu ao

мостова́я *ж.* (*скл. как прил.*) mặt đường; асфа́льтовая ~ mặt đường nhựa (asphalt)

мостови́к *м.* chuyên viên làm cầu

мостово́й *прил.* (thuộc về) cầu; ~ пролёт nhịp cầu; ✧ ~ кран cầu lăn, cầu trục

мостовщи́к *м.* thợ lát đường

мо́ська *ж. разг.* chó nhỏ, cún

мот *м. разг.* kẻ tiêu hoang (hoang phí, vung tiền, tiêu tiền như nước)

мота́льщица *ж.* bà/chị thợ quấn sợi

мота́ть I *несов.* 1. (*В*) (*нитки и т. п.*) quấn, cuộn, cuốn, tua; 2. (*Т*) *разг.* (*качать, махать*) lắc, vẫy, lắc lư, ve vẩy; ~ голово́й lắc đầu; ~ хвосто́м vẫy (ve vẩy) đuôi; ✧ ~ (~ себе́) на ус что́-л. ghi lòng tạc dạ (ghi nhớ mãi) cái gì, khắc sâu cái gì trong dạ

мота́ть II *несов. разг.* (*растрачивать*) tiêu hoang, vung tiền, xài phí, phung phí, tiêu tiền như rác

мота́ться *несов. разг.* 1. treo lủng lẳng, đong đưa, lúc lắc, lắc lư, lắc; 2. (*проводить время в хлопотах*) chạy vạy, xoay xở, chạy rối lên; 3. (*скитаться*) lang thang, bôn ba; ~ по све́ту lang thang (bôn ba) khắp bốn phương trời

моте́ль *м.* motel, khách sạn (*cho du khách đi ôtô*)

моти́в *м.* 1. (*причина*) lý do, nguyên nhân, nguyên do, động cơ; (*довод*) cớ, nguyên cớ, duyên cớ, duyên do; 2. (*тема*) môtip, mô típ, đề tài; 3. *муз.* nhạc tố; (*мелодия*) âm điệu, nhạc điệu, làn điệu, khúc điệu, điệu thức, điệu

мотива́ция *ж.* động cơ

мотиви́ровать *несов. и сов.* (*В*) viện (lấy, nại) cớ, nêu lý do

мотивиро́вка *ж.* 1. (sự) viện cớ, lấy cớ, nại cớ, nêu lý do; 2. (*совокупность мотивов*) lý do, nguyên nhân, nguyên cớ, duyên cớ, duyên do

мотну́ть *сов. см.* мота́ть I 2

мотобо́л *м. спорт.* (môn) môtô đá bóng

мотови́ло *с.* 1. *текст.* máy guồng sợi; 2. *с.-х.* guồng gạt

мото́вка *ж. разг.* người phụ nữ hoang phí (tiêu hoang)

мотовско́й *прил.* hoang phí, phung phí, lãng phí,

мотовство́ *с.* (sự) hoang phí, phung phí, tiêu hoang, vung tiền, xài tiền, xài phí

мотого́нки *мн. спорт.* (cuộc) đua môtô, đua xe máy

мотого́нщик *м.* vận động viên đua môtô (xe máy); tay đua xe máy (*разг.*)

мото́к *м.* bó, cuộn, lọn, búp; ~ ше́рсти cuộn len, búp len

мотокро́сс *м. спорт.* (cuộc) đua môtô việt dã

мотомеханизи́рованный *прил. воен.* (được) cơ giới hoá, môtơ hoá

мотопехо́та *ж.* bộ binh cơ giới (môtơ hoá)

мотопила́ *ж.* cưa máy

мото́р *м.* động cơ, môtơ, máy nổ, máy; бензи́новый ~ động cơ (môtơ) chạy xăng; завести́ ~ khởi động (cho nổ) máy, cho động cơ chạy

моториза́ция *ж.* (sự) cơ giới hoá, môtơ hoá; ~ а́рмии cơ giới (môtơ) hoá quân đội

моторизо́ванный *прил.* (được) cơ giới hoá, môtơ hoá, cơ giới

моторе́ссора *ж.* xe xích lô máy

мотори́ст *м.* thợ động cơ, thợ máy

мото́рн||ый *прил.* (dùng) động cơ, môtơ, máy nổ, máy; ~ ваго́н toa máy, toa động cơ; ~ая ло́дка canô, xuồng máy

моторо́ллер *м.* xe môtô bánh nhỏ, xe vespa

мотороспое́ние *с.* (sự, công nghiệp) chế tạo động cơ, sản xuất môtơ

мотороспои́тельный *прил.* (thuộc về) chế tạo động cơ, sản xuất môtơ; ~ завод nhà máy chế tạo động cơ

мотоспо́рт *м.* (môn) thể thao môtô, thể thao xe máy

мотострелко́вый *прил.* (thuộc về) bộ binh cơ giới, bộ binh môtơ hoá

мотоци́кл *м.* môtô, xe máy, xe bình bịch

мотоци́клет *м. см.* мотоци́кл

мотоцикле́тный *прил.*: ~ спорт *см.* мотоспо́рт

мотоцикли́ст *м.* người đi môtô (xe máy); *спорт.* vận động viên môtô (xe máy)

моты́га *ж.* cuốc, cuốc bàn, cuốc bướm, cuốc chét

моты́жить *несов.* (*В*) cuốc

мотылёк *м.* bướm, bươm bướm, bướm nhỏ; ночно́й ~ bướm đêm

моты́ль *м.* bọ gậy, cung quăng

мотылько́вые *мн. бот.* họ Cánh bướm (*Papilonaceae*)

мох *м.* rêu; заро́сший мхом phủ rêu, phủ đầy rêu phong; ✧ ~ом обрасти́ sống buông thả, đâm ra cẩu thả (bê tha)

мохе́р *м.* len mohair, len dê Angora

мохна́т||ый *прил.* 1. (*обросший шерстью*) xù lông, lông xù, lù xù, xồm xoàm, xù, xồm; ~ зверь con thú lông xù; ~ая гу́сеница con sâu róm rậm lông; 2. (*из густых прядей волос, шерсти*) rậm; (*с густыми ветками и т. п.*) rậm rạp, sum sê, um tùm; ~ые бро́ви (cặp) lông mày rậm, lông mày sâu róm; 3. (*о ткани*) bông, lông, dày tuyết; ~ое полоте́нце khăn bông (lông); ~ая простыня́ khăn trải giường bằng vải lông (bông)

моцио́н *м.* (sự) đi dạo, đi bộ (*lối rèn luyện thân thể và nghỉ ngơi tích cực*)

моч||а́ *ж.* nước tiểu, nước giải, nước đái, niệu; ана́лиз ~и́ phân tích nước tiểu; недержа́ние ~и́ *мед.* tiểu són, đái són, không cầm được nước tiểu

моча́лить *несов.* (*В*) 1. đập xơ, đập tơi ra; 2. *перен. разг.* hành hạ, làm đau khổ

моча́лка *ж.* xơ (xốp, xơ mướp, cao su) kỳ lưng

моча́ло *с.* xơ, sợi

моча́льный *прил.* (thuộc về) xơ, sợi

мочеви́на *ж. хим.* ure, urê

мочев||о́й *прил.* (thuộc về) nước tiểu, nước giải, niệu, nước đái; ~ пузы́рь *анат.* bàng quang, bọng đái; ~а́я

кислотá *хим.* acid uric, niệu toan; ~ы́е ка́мни *мед.* sỏi bàng quang, sỏi, kén

мочегóнн||ый *прил.* lợi tiểu, lợi niệu, thông tiểu; ~ое срéдство thuốc lợi tiểu (lợi niệu, thông tiểu)

мочеиспуска́ние *с.* (sự) tiểu tiện, đi tiểu, đi giải, đi đái, đái

мочеиспуска́тельный *прил.* (thuộc về) tiểu tiện, đi giải, đi đái, đái; ~ канáл *анат.* niệu đạo, ống tiết niệu, ống đái

мочеки́сл||ый *прил.*: ~ая соль urat

моче́ние *с.* (sự) ngâm, dầm

мочён||ый *прил.* (đã) ngâm; ~ые я́блоки táo ngâm dưa

мочеотделе́ние *с.* (sự) bài niệu

мочеполов||о́й *прил.* (thuộc về) niệu sinh dục; ~ы́е болéзни các bệnh niệu sinh dục

мочето́чник *м. анат.* niệu quản

моче́ло *с. с.-х.* hố ngâm lanh

мочи́ть I *несов.* (*В*) 1. nhúng (thấm, làm) ướt, chấm, tẩm, xấp; 2. (*вымачивать*) ngâm, dầm; ~ лён ngâm lanh

мочи́ть II *несов.* (*В*) *жарг.* (*убивать*) giết

мочи́ться *несов.* (*испускать мочу*) đi tiểu, đi giải, đi đái, đái

мо́чк||а I *ж.* 1. (*часть уха*) dái tai; 2.: корневы́е ~и sợi rễ

мо́чка II *ж.* (sự) nhúng ướt, thấm ướt, chấm, tẩm; ngâm, dầm (*ср.* мочи́ть)

мочь I, смочь có thể, có thể... được, có thể... nổi; (*уметь*) biết; мóжет ли он пойти́ тудá? nó có thể đến đấy được không nhỉ?; я не могý прийти́ сегóдня hôm nay tôi không (không thể) đến được; мóжете ли вы э́то сдéлать? anh có thể làm được (có thể làm nổi) việc ấy không?; éсли смогý нéчто tôi có thể; ✧ мóжет быть, быть мóжет có thể (là), có lẽ (là), dễ thường (là), ý chừng, ý giả, âu cũng là; не мóжет быть! không thể như thế được!; как живёте-мóжете? sức khoẻ anh thế nào?, anh có được mạnh khoẻ không?

моч||ь II *ж. разг.* sức, sức lực; во всю ~, изо всей ~и, что есть ~и hết sức, cật lực, tận lực; крича́ть во всю ~, крича́ть изо всей ~и gào vỡ họng, thét âm lên; ✧ ~и никакóй нет! không còn sức nào chịu được nữa!

мошéнник *м.* kẻ bịp bợm, tên bợm

мошéнничать, смошéнничать bịp bợm, lừa bịp, gian lận, đánh lừa, lừa đảo, lừa gạt, lường gạt, giở trò ma giáo (ma mãnh, ba que)

мошéннический *прил.* bịp bợm, gian lận, xảo trá, lừa lọc, gian giảo, xảo quyệt, ma giáo, ma mãnh, ba que, ba que xỏ lá

мошéнничество *с.* (sự, trò) bịp bợm, lừa bịp, gian lận, đánh lừa, lừa đảo, lừa gạt, lường gạt, ma giáo, ma mãnh, ba que, ba que xỏ lá

мóшка *ж.* ruồi nhỏ, muỗi mắt

мошкарá *ж. собир.* (loài) ruồi nhỏ, muỗi mắt

мошн||á *ж. уст.* hầu bao, bọc tiền, túi tiền; тугáя ~ nặng túi, hầu bao căng phồng; набúть ~ý vớ bẫm, đút đầy túi; тряхнýть ~óй cháy túi, vung hết tiền

мошóнка *ж. анат.* hạ nang, âm nang, bìu dái

мошóночн||ый *прил.*: ~ая гры́жа thoát vị hạ nang (bìu)

мощéние *с.* (sự) lát đá

мощён||ый *прил.* (được) lát đá; ~ая у́лица đường lát đá

мóщи *мн. рел.* thánh cốt, di hài các thánh; ✧ живы́е ~ người còm cõi (gầy gò), cò hương, xác như vờ

мóщно *нареч.* (một cách) mạnh mẽ, hùng mạnh, hùng hậu

мóщност||ь *ж.* 1. sức mạnh, lực lượng; 2. *физ.*, *тех.* công suất; фáбрика рабóтает на пóлную ~ xưởng chạy (làm việc) hết công suất; двúгатель ~ью в 100 лошади́ных сил động cơ (động cơ có công suất) 100 mã lực; я́дерное орýжие ~ью свы́ше 150 килотóнн vũ khí hạt nhân có sức công phá trên 150 kiloton; 3. (*толщина жилы, пласта*) độ dày, bề dày; 4. *мн.*: ~и (*производственные объекты*) (các) cơ sở sản xuất

мóщный *прил.* 1. rất mạnh, mạnh mẽ, hùng mạnh, hùng hậu; (*большой*) to lớn; 2. (*о жиле, пласте*) dày, lớn; ~ пласт антрацúта vỉa than anthracit dày

мощь *ж.* sức mạnh, lực lượng, sức lực, sức; экономúческая ~ страны́ sức mạnh (lực lượng) kinh tế của đất nước; огневáя ~ hoả lực

мóющ||ийся *прил.*: ~иеся обóи (loại) giấy bồi tường rửa được

моя́ *ж. от* мой

мразь *ж. разг.* đồ rác rưởi (bẩn thỉu)

мрак *м.* bóng tối, cảnh tối tăm; во ~е нóчи trong màn đêm tối tăm; ~ на душе́ (пóй) phiền muộn, u sầu; ✧ покры́тый ~ом неизвéстности dưới tấm màn bí mật

мракобéс *м.* kẻ thi hành chính sách ngu dân

мракобéсие *с.* chính sách ngu dân

мра́мор *м.* đá hoa, cẩm thạch

мра́морный *прил*, 1. (thuộc về) đá hoa, cẩm thạch; (*из мрамора*) (bằng) đá hoa, cẩm thạch; (*под мрамор*) giả cẩm thạch, có vân đá; 2. *перен.* (*о цвете лица, кожи*) trắng mịn

мра́морщик *м.* thợ làm đá hoa (cẩm thạch)

мрачне́ть, помрачне́ть 1. (trở nên) tối, tối sầm lại; 2. (*о лице*) sa sầm mặt, xịu mặt, xìu mặt, trở nên buồn rầu, đâm ra ảm đạm

мра́чно 1. *нареч.* (một cách) tối tăm, ảm đạm, buồn rầu, u sầu; 2. *в знач. сказ. безл.* trời tối, trời sầm tối

мра́чность *ж.* 1. (sự) tối tăm, u tối, u ám, ảm đạm; 2. *перен.* (sự, vẻ, tính) ảm đạm, u sầu, buồn rầu, ủ rũ

мра́чн||ый *прил.* 1. tối, tối tăm, tối sầm, u tối, u ám, ảm đạm; 2. *перен.* ảm đạm, u sầu, buồn rầu, ủ rũ, rầu rĩ; ~ хара́ктер tính tình buồn rầu; имéть ~ вид mặt mày ảm đạm, bộ mặt u sầu, vẻ mặt ủ xìu; ~ое настроéние lòng nặng trĩu u sầu, tâm trạng buồn rầu

мсти́тель *м.* người báo thù (trả thù)

мсти́тельность *ж.* (tính) hay báo thù, hay trả thù, hay thù hằn

мсти́тельный *прил.* hay báo thù (trả thù, thù hằn)

мстить, отомсти́ть (*Д*) báo thù, trả thù, phục thù, rửa thù; я отомщý за негó tôi sẽ báo thù (trả thù) cho nó; ~ за оскорблéние, за обúду trả thù (báo thù) vì bị xúc phạm

муа́р *м. текст.* vân, lụa vân, vân thuỷ ba

муа́ровый *прил.* 1. (*из муара*) (bằng) vân, lụa vân, vân thuỷ ba; 2. (*с отливом*) óng ánh, lấp lánh, gợn thuỷ ba

муджахе́ды, муджахи́ды *мн.* (phái) Mujaheed, Mujahid (*vùng Trung Cận Đông*)

мудрено́ 1. *нареч.* (một cách) khó hiểu, rối rắm, phức tạp; 2. *в знач. сказ. безл.* (+ *инф.*) thật rất khó; ~ поня́ть егó thật rất khó hiểu nó; ✧ не ~, что... hoàn toàn dễ hiểu là..., chẳng có gì lạ là...; ~ ли? có lạ (có lạ lùng) không chứ?

мудрёность *ж. разг.* (sự, tính chất) khó hiểu, rối rắm, phức tạp

мудр||ёный *прил. разг.* 1. (*трудный для понимания*) khó hiểu, rối rắm, phức tạp; ~ёное рассужде́ние biện luận rối rắm (khó hiểu); 2. (*трудный для выполнения*) khó làm, khó khăn,

phức tạp; э́то ~ёное де́ло việc đó thì phức tạp (tế nhị) lắm; 3. (*странный*) lạ lùng, kỳ quặc, kỳ dị; в э́том ничего́ ~ёного нет cái đó thì chẳng có gì lạ cả; ✧ у́тро ве́чера ~ене́е *посл.* ≅ nhất dạ sinh bá kế; buổi tối nghĩ sai, sáng mai nghĩ đúng

мудре́ц *м.* 1. *уст.* (*мыслитель*) hiền nhân, hiền sĩ, người hiền, nhà hiền triết, bậc đại hiền; 2. (*мудрый человек*) nhà thông thái, người thông minh, trạng; ✧ на вся́кого ~а́ дово́льно простоты́ ≅ thánh nhân còn có khi nhầm (*погов.*)

мудр||и́ть *несов. разг.* làm câu kỳ; ne ~и́те! thôi đừng câu kỳ nữa!, đừng chẻ sợi tóc làm tư!, đừng vẽ chuyện nữa!, đừng bày vẽ làm chi!

му́дро *нареч.* (một cách) sáng suốt, khôn ngoan

мудро́ *нареч. разг. см.* мудрено́ 1

му́дрост||ь *ж.* 1. (sự, đầu óc, tính chất) sáng suốt, anh minh, khôn ngoan; 2. (*глубокое знание*) tài trí, đạo lý; жите́йская ~ đạo lý thường tình; наро́дная ~ tài trí nhân dân, đạo lý dân gian; наро́дная ~ гласи́т... tục ngữ (ngạn ngữ) có câu...; ✧ зуб ~и răng khôn; не велика́ ~...!... dễ ợt thôi!

му́дрств||овать *несов. разг.* triết lý, triết lý hão; ✧ не ~уя лука́во làm một cách giản đơn (không phức tạp), không chẻ sợi tóc làm tư

му́др||ый *прил.* sáng suốt, anh minh, thông minh, minh mẫn, khôn ngoan; ~ челове́к người thông minh (sáng suốt, anh minh, minh mẫn); ~oe реше́ние quyết định sáng suốt; ~ сове́т lời khuyên khôn ngoan

муж *м.* 1. (*супруг*) chồng; phu quân (*вежл.*); мой ~ chồng tôi, nhà tôi; ông xã tôi (*шутл.*); 2. *уст. поэт.* (*мужчина*) (bậc, đấng) trượng phu, tu mi, mày râu, nam nhi; учёные ~и́ các nhà bác học vĩ đại

мужа́ть *несов.* trưởng thành, lớn lên, cứng cáp ra, trở nên tráng kiện

муж||а́ться *несов.* (tỏ ra, biểu lộ) lòng can đảm, lòng dũng cảm; ~а́йтесь! hãy dũng cảm (can đảm) lên!

мужеподо́бн||ый *прил.* (có) tướng mạo đàn ông; ~ая же́нщина người phụ nữ có tướng mạo đàn ông

му́жеский *прил. уст.*: ~ род *грам.* giống đực

му́жественно *нареч.* (một cách) dũng cảm, can đảm, gan dạ

му́жественность *с.* (tính, lòng) dũng cảm, can đảm, gan dạ

му́жественн||ый *прил.* dũng cảm, can đảm, gan dạ, can trường, quả cảm; ~ наро́д nhân dân dũng cảm; ~ая же́нщина người phụ nữ gan dạ (can đảm, dũng cảm); ~ характе́р tính tình can đảm (dũng cảm, quả cảm), tính can trường

му́жество *с.* dũng khí, nhuệ khí, (lòng) dũng cảm, can đảm, gan dạ; (*стойкость*) (lòng) quả cảm

мужеуби́йца *ж.* người đàn bà giết chồng, kẻ sát phu

мужи́к *м.* 1. *уст.* (*крестьянин*) mugich, nông phu, người nông dân; *пренебр.* người nhà quê; 2. *разг.* (*мужчина*) người đàn ông; 3. *разг.* (*муж*) chồng

мужи́цкий *прил. уст.* (thuộc về) mugich, nông phu, nông dân; đàn ông

мужск||о́й *прил.* (thuộc về) đàn ông, nam giới, nam, đực, dương; (*предназначенный для мужчин*) (dành cho) đàn ông, nam giới, con trai, nam; ~ пол nam giới; в ~ компа́нии trong đám nam giới (bọn đàn ông, tụi con trai); ~а́я шко́ла trường nam (con trai); ~ цвето́к *бот.* hoa đực; ~ род *грам.* giống đực; ~а́я ри́фма *лит.* vần dương, dương vận

мужчи́на *м.* (*скл. как ж.*) người đàn ông (nam giới), trang nam nhi; (*в обращении*) ông, anh; (*в анкетах*) nam

му́за *ж.* 1. nàng thơ, nữ thần thơ ca; 2. *перен.* thi tứ, tứ thơ

музееве́дение *с.* bảo tàng học, (khoa) nghiên cứu bảo tàng

музе́й *м.* bảo tàng; ~ изобрази́тельных иску́сств (viện) bảo tàng nghệ thuật tạo hình

музе́йн||ый *прил.* (thuộc về) bảo tàng; ✧ ~ая ре́дкость của (vật) hiếm

му́зык||а *ж.* âm nhạc, nhạc; инструмента́льная ~ khí nhạc; вока́льная ~ thanh nhạc; положи́ть что́-л. на ~у phổ nhạc cái gì; занима́ться ~ой học nhạc (âm nhạc); танцева́ть под ~у nhảy (múa) theo nhạc; люби́ть ~у yêu (mê) nhạc, yêu thích âm nhạc; люби́тель ~и người yêu nhạc

музыка́льно *нареч.* (một cách) du dương, êm ái, êm tai

музыка́льность *ж.* 1. (khiếu, khả năng) âm nhạc; 2. (*мелодичность*) nhạc tính, tính nhạc, tính chất du dương

музыка́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) âm nhạc, nhạc; ~oe сопровожде́ние đệm nhạc; ~ая гра́мота nhạc lý cơ bản; ~ая шко́ла trường nhạc; ~ магази́н cửa hàng nhạc (nhạc cụ); 2. (*о человеке*) có khiếu âm nhạc; 3. (*мелодичный*) du dương, êm ái, êm tai, dịu dàng; ✧ ~ слух tai nhạc, tài cảm thụ nhạc điệu, nhạc cảm; ~ центр bộ giàn

музыка́нт *м.* 1. nhạc sĩ; 2. (*исполнитель*) nhạc công, nhạc sĩ biểu diễn

музыкове́д *м.* nhà nghiên cứu âm nhạc

музыкове́дение *с.* (khoa) nghiên cứu âm nhạc

му́к||а *ж.* 1. (sự, nỗi) đau khổ, thống khổ, khổ não, đau đớn; (*пытка*) (sự) hành hạ, giày vò; ~и го́лода sự hành hạ của nạn đói, nạn đói hành hạ; ~и твóрчества nỗi thống khổ (đau đớn) trong sáng tác; 2. *в знач. сказ.* đau khổ, thống khổ, khổ sở, khổ não; одна́ ~ chỉ có đau khổ (thống khổ, khổ sở, khổ não) mà thôi; ✧ ~ мне с тобо́й! tao chỉ có khổ với mày thôi!; хожде́ние по ~ам con đường đau khổ

мука́ *ж.* bột

мукомо́л *м.* người xay bột

мукомо́льн||ый *прил.* (thuộc về) xay bột; ~ заво́д nhà máy xay bột; ~ая ме́льница cối xay bột; ~oe производство (sự, ngành) sản xuất bột

муксу́н *м. зоол.* cá ngần (*Coregonus muksun*)

мул *м.* la đực, la (*Equus mulus*) (*lai của lừa đực với ngựa cái*)

мула́т *м.*, **~ка** *ж.* người lai (*giữa da đen và da trắng*)

мулла́ *м.* (*скл. как ж.*) mollah, tu sĩ Hồi giáo

мультивалю́тный *прил. эк.* đa ngoại tệ, (có) nhiều loại tiền tệ; ~ счёт tài khoản đa ngoại tệ (nhiều loại tiền tệ)

му́льтик *м. разг. см.* мультфи́льм

мультикульту́рн||ый *прил.* đa văn hoá; ~oe о́бщество xã hội đa văn hoá

мультиме́диа (мультимеди́йные сре́дства) *информ.* multimedia, đa phương tiện, đa truyền thông; ~ класс phòng học multimedia (đa phương tiện)

мультимеди́йный *прил.* (thuộc về) multimedia, đa phương tiện, đa truyền thông

мультимиллиарде́р *м.* nhà đa tỷ (tỉ) phú

мультимиллионе́р *м.* nhà đa triệu phú

мультипликáтор *м.* 1. *физ., тех.* (máy, bộ) nhân, điện kế nhân; 2. (*человек*) chuyên viên phim hoạt hình

мультипликацио́нный *прил.* (thuộc về) phim hoạt hình, phim hoạt hoạ; ~ фильм *см.* мультфи́льм

мультипликáция *ж. кино* (sự) làm phim hoạt hình, làm phim hoạt hoạ; (*фильм*) phim hoạt hình (hoạt hoạ)

мультипрограмми́рование *с. информ.* (sự) đa lập trình, đa thảo chương

мультфи́льм *м.* (мультипликацио́нный фильм) phim hoạt hình; (*рисованный*) phim hoạt hoạ; (*кукольный*) phim búp bê; (*аппликационный*) phim cắt giấy

мультя́шка *ж. разг. см.* мультфи́льм

муля́ж *м.* moulage, hình đổ khuôn

мумифика́ция *ж.* (sự) ướp xác

мумифици́ровать *несов. и сов.* (*В*) ướp xác

му́мия *ж.* momie, xác ướp

мунди́р *м.* đồng phục, sắc phục; (*военная форма*) quân phục; пара́дный ~ lễ phục; ✧ карто́фель в ~е khoai tây luộc cả vỏ

мундшту́к *м.* 1. (*курительный*) (cái) bót, tẩu; 2. (*духового инструмента*) miệng kèn, mỏ kèn, miệng còi, miệng sáo; 3. (*для лошадей*) hàm thiếc

муниципалите́т *м.* toà thị chính, thị sảnh, đô sảnh

муниципа́льный *прил.* (thuộc về) thị chính

мурава́ I *ж. поэт.* cỏ non

мурава́ II *ж. тех.* men

мурави́ *м.* kiến (*Formicidae*)

мурави́йник *м.* tổ kiến, mô kiến đất

мура́вить *несов.* (*В*) *тех.* tráng men

мура́вление *с.* (sự) tráng men

мура́вленый *прил.* (đã) tráng men

муравье́д *м. зоол.* thú ăn kiến (*Myrmecophaga tridactyla*)

муравьи́н||ый *прил.* (thuộc về) kiến; ✧ ~ая кислота́ *хим.* acid formic; ~ спирт *фарм.* rượu formic

мура́шк||а *ж.*: ~и бе́гают по спине́ nổi da gà, sởn gai ốc, rợn cả người

мурéна *ж. зоол.* cá lịch (*Muraena helena*)

мурлы́канье *с.* (tiếng) kêu rừ rừ, kêu khò khò

мурлы́кать *несов.* 1. kêu rừ rừ (khò khò); ко́шка мурлы́чет con mèo kêu rừ rừ; 2. *перен. разг.* (*напевать*) hát lầm rầm (khe khẽ)

муска́т *м.* 1. (*орех*) (quả) nhục đậu khấu; 2. (*виноград*) nho muscat, nho xạ; 3. (*вино*) vang muscat, rượu nho xạ

муска́тн||ый *прил.* (thuộc về) nhục đậu khấu; muscat, nho xạ (*ср.* муска́т); ~ое де́рево cây nhục đậu khấu (*Myristica fragans*); ~ оре́х hột (quả) nhục đậu khấu

му́скул *м.* bắp thịt, cơ bắp, cơ

мускулату́ра *ж.* hệ cơ

му́скули́стость *ж.* (sự) vạm vỡ, to con

му́скули́стый *прил.* vạm vỡ, to con, gân thịt nở nang; đô (*разг.*)

му́скульн||ый *прил.* (thuộc về) bắp thịt, cơ bắp, cơ; ~ая ткань mô cơ; ~ая рабо́та công việc cơ bắp (bắp thịt); ~ желу́док (*у птиц*) (cái) mề; ~ая эне́ргия cơ năng; ~ая си́ла sức mạnh cơ bắp

му́скус *м.* xạ hương, xạ

му́скусный *прил.* (thuộc về) xạ hương, xạ

муслúн *м.* (*ткань*) (vải) mousselin

муслúновый *прил.* (bằng) mousselin

му́слить *несов. разг. см.* мусо́лить 1

мусо́лить *несов. разг.* (*В*) 1. thấm nước bọt; 2. *перен.* làm lề mề, câu dầm

му́сор *м.* rác, rác rưởi; (*строительный*) vôi gạch vụn, phế liệu xây dựng

му́сорить, намýсорить *несов.* xả rác

му́сорн||ый *прил.* (thuộc về) rác; ~ я́щик thùng rác; ~ая я́ма hố rác; ~ая ку́ча đống rác

мусороперераба́тывающий *прил.* (để) chế biến-tận dụng rác

мусоропрово́д *м.* ống đổ rác, đường dẫn rác

мусоросжига́тельн||ый *прил.*: ~ая печь lò thiêu rác (đốt rác)

мусороубо́рочн||ый *прил.*: ~ая маши́на máy dọn rác (hốt rác)

му́сорщик *м.* công nhân dọn rác; забасто́вка ~ов cuộc đình công của công nhân dọn rác

мусс *м. кул.* kem bọt, mousse

муссúровать *несов.* (*В*) *книжн.* cường điệu, thổi phồng, bơm to; ~ слу́хи đồn đại

муссóн *м.* gió mùa

муссóнный *прил.* (thuộc về) gió mùa; ~ кли́мат khí hậu gió mùa

мусульма́н||ин *м.*, **~ка** *ж.* người Hồi giáo, người theo đạo Hồi

мусульма́нский *прил.* (thuộc về) Hồi giáo, đạo Hồi

мусульма́нство *с.* Hồi giáo, đạo Hồi

мута́нт *м. биол.* thể đột biến

мутацио́нный *прил.* (thuộc về) đột biến; ~ проце́сс quá trình đột biến

мута́ци||я *ж.* 1. *биол.* (sự) đột biến; 2. (*перелом голоса у подростков*) (sự, hiện tượng) vỡ giọng, vỡ tiếng; ~ го́лоса vỡ giọng, vỡ tiếng; пери́од ~и thời kỳ vỡ giọng (vỡ tiếng)

мути́зм *м. мед.* (tật, chứng) câm, không nói

мути́р||овать *несов. и сов.* 1. đột biến; ген ~уется gen (gène) đột biến; 2.: го́лос ~уется giọng (tiếng) vỡ

мут||и́ть, замути́ть 1. (*В*) (*делать мутным*) làm đục, làm vẩn, khuấy đục; 2. *тк. несов. безл.*: меня́ ~и́т tôi lợm giọng (buồn nôn, thấy lờm lợm, buồn mửa); ✧ ~ во́ду làm rối loạn, gây rối, cố ý làm rối vấn đề

мут||и́ться, замути́ться, помути́ться 1. *сов.* замути́ться trở nên vẩn đục, đục ra, vẩn ra, lâm đi; (*о глазах*) mờ đi, đục ngầu lại; 2. *сов.* помути́ться mê muội, mê mụ, rối loạn, quay cuồng; его́ созна́ние помути́лось đầu óc nó mê muội (mê mụ); мы́сли ~и́тся những ý nghĩ quay cuồng rối loạn; ✧ у меня́ в глаза́х, в голове́ ~и́тся tôi bị choáng váng đầu óc (bị xây xẩm mặt mày)

мутне́ть, помутне́ть (*о жидкости*) đục ra, vẩn ra, lâm đi; (*о стекле*) mờ đi

му́тно *в знач. сказ. безл.* 1.: ~ в глаза́х xây xẩm, hoa mắt; ~ в голове́ choáng váng, ngây ngất; 2.: у него́ ~ на душе́ cậu ta cảm thấy buồn rầu trong lòng

му́тность *ж.* 1. (sự, độ) đục, vẩn, vẩn đục; 2. (*мусклость*) (sự, độ) mờ, mờ đục

му́тн||ый *прил.* 1. (*непрозрачный*) đục, vẩn, lâm, vẩn đục, đục lâm, đục ngầu, đục vẩn; 2. (*потускневший*) mờ, mờ đục; о́кна, ~ые от дождя́ các cửa sổ mờ đục vì mưa; 3. (*неясный, окутанный туманом*) không rõ ràng, mờ mịt, lờ mờ, lù mù, tù mù

муть *ж.* 1. (*осадок*) cặn, vẩn, cặn; 2. *перен.* màn sương, màn đục; 3. *разг.* (*чушь*) (điều, chuyện) vớ vẩn, nhảm nhí, bậy bạ, vô nghĩa

му́фта *ж.* 1. bao lông lồng tay (*của phụ nữ để sưởi ấm*); 2. *тех.* khớp nối, khớp trục, măng sông, ống lồng

му́фтий *м.* mufty, tổng giáo trưởng (*đạo Hồi*); верхо́вный ~ giáo chủ (*đạo Hồi*)

му́х||а *ж.* ruồi, nhặng, ruồi xanh (*Musca*); ✧ де́лать из ~и слона́ *погов.* ≅ việc bé xé ra to; làm to chuyện;

слы́шно, как ~ пролети́т yên lặng như tờ; быть под ~ой ngà ngà say; мрут как ~и ≅ chết như rạ; кака́я ~ его́ укуси́ла? sao nó giở chứng (gàn dở, lạ lùng) như thế?; он и ~и не оби́дит anh ấy hiền như cục đất, ông ấy hiền như bụt

мухомо́р *м.* (*гриб*) nấm đại hồng nhung, nấm giết ruồi (*Amanita*)

мухо́ртый *прил.* (*о масти*) thân hồng mõm trắng (*lông ngựa*)

муче́ние *с.* (sự) đau khổ, khổ nhục, đau đớn, đau buồn; мне с ним одно́ ~ nó chỉ làm khổ tôi thôi, ở với nó thì thật quá khổ

му́чени||к *м.*, **~ца** *ж.* 1. người tuẫn tiết (tuẫn tử, chịu chết vì nghĩa, chịu cực hình); 2. *рел.* người/thánh tử đạo (tuẫn đạo, tuẫn giáo)

му́ченический *прил.* (*страдальческий*) đau khổ, đau đớn, ê chề

му́ченичество *с.* (tinh thần, sự) tuẫn tiết, tuẫn tử, chịu chết vì nghĩa, tử đạo, chết vì đạo, tuẫn giáo, chịu cực hình

мучи́тель *м.* kẻ hành hạ (tra tấn, bạo hành, làm đau khổ, làm đau đớn)

мучи́тельно *нареч.* 1. (một cách) đau khổ, đau đớn; 2. (*очень*) rất, hết sức, cực kỳ

мучи́тельн||ый *прил.* làm đau khổ, đau đớn, giày vò, dằn vặt; ~ая боль cơn đau hành hạ, nỗi đau đớn ê chề; ~ая зубна́я боль cơn đau răng nhức nhối; ~ое ожида́ние chờ đợi sốt ruột sốt gan, chờ hết nước hết cái, chờ đến khổ; ~ые сомне́ния lòng nghi ngờ giày vò; ~ая наде́жда niềm hy vọng da diết; ~ая процеду́ра (*лечебная*) liệu pháp đau đớn

му́ч||ить *несов.* (*В*) làm đau khổ (đau đớn), đày đoạ, đoạ đày, giày vò, dằn vặt, hành hạ, làm tình làm tội, hành; нельзя́ ~ живо́тных không được làm đau khổ loài vật; меня́ ~ит со́весть lương tâm giày vò tôi; его́ ~ит боле́знь bệnh tình làm khổ nó

му́читься *несов.* 1. (bị) đau khổ, đau đớn, đày đoạ, đoạ đày, giày vò, dằn vặt, hành hạ; ~ пе́ред сме́ртью bị đau đớn (bị đày đoạ, bị hành hạ) trước khi chết; ~ сомне́ниями bị mối nghi hoặc làm tình làm tội; ~ угрыза́ниями со́вести bị lương tâm cắn rứt giày vò; 2. (с *Т*, над *Т*) *разг.* (bị) vất vả, mệt nhọc, khó khăn; ~ над тру́дной рабо́той vất vả vì công việc khó khăn; đánh vật với công việc khó (*разг.*)

мучни́стый *прил.* (có) bột, nhiều bột, nhiều tinh bột; ~ карто́фель khoai tây nhiều tinh bột

мучн||о́й *прил.* 1. (bằng) bột; ~ы́е изде́лия sản phẩm bằng bột, bánh bột; 2. *в знач. сущ.*: ~о́е *с.* thức ăn bằng bột

муши́ный *прил.* (thuộc về) ruồi, nhặng; ~ рой đàn ruồi (nhặng)

му́шк||а I *ж.* (*на оружии*) đầu ruồi, ruồi súng, chuẩn ngắm; взять кого́-л. на ~у ngắm bắn ai, nhắm (nhắm bắn) con gì

му́шка II *ж.* (*на лице*) nốt ruồi giả

мушке́т *м. ист.* súng hoả mai

мушкетёр *м. ист.* ngự lâm pháo thủ, lính mang súng hoả mai

мушмула́ *ж.* 1. (*дерево*) (cây) sơn tra (*Mespilus germanica*); 2. (*плод*) (quả, trái) sơn tra

муштра́ *ж.* (phương pháp, chế độ, lối) huấn luyện khắc nghiệt, giáo dục hà khắc

муштрова́ть *несов.* (*В*) huấn luyện khắc nghiệt, giáo dục hà khắc

муштро́вка *ж. см.* муштра́

муэдзи́н *м.* muezzin, tu sĩ Hồi giáo báo giờ cầu nguyện

мчать *несов.* 1. (*В*) bon bon chở, chở... rất nhanh, mang... đi vùn vụt; по́езд мчал меня́ на юг tàu lửa chở tôi rất nhanh về miền nam; ве́тер мчит облака́ gió thổi mây bay rất nhanh; 2. *см.* мча́ться

мча́ться *несов.* đi vùn vụt, chạy vụt, phóng nhanh, lao vút, phi nhanh, chạy bon bon (vèo vèo); *перен.* (*о времени*) trôi qua vùn vụt; ~ по у́лице phóng nhanh (đi vùn vụt) trên đường phố

мши́стый *прил.* phủ rêu

мще́ние *с.* (sự) báo thù, trả thù, phục thù

мы *мест. личн.* (*Р*, *В* нас; *Д* нам; *Т* нами; *П* о нас) 1. (*исключая того, к кому обращаются*) chúng tôi; (*включая того, к кому обращаются*) chúng ta, bọn ta, cánh ta, ta; (*фамильярно*) chúng tớ, chúng mình, bọn tớ, bọn mình, cánh tớ, cánh mình, tụi mình; (*свысока*) chúng tao, bọn tao, cánh tao, tụi tao, bầy choa; (*родители по отношению к детям*) cha mẹ, bố mẹ, thầy u, thầy đẻ, ba má; (*дед и бабушка по отношению к внукам*) ông bà; (*дяди по отношению к племянникам*) các bác, các chú, các cậu; (*тёти по отношению к племянникам*) các cô, các dì; (*старшие братья по отношению к младшим*) các anh, bọn anh; (*старшие сёстры по отношению к младшим*) các chị; (*младшие братья и сёстры по отношению к старшим*) chúng em, bọn em, tụi em; (*внуки и внучки по отношению к деду и бабушке; племянники и племянницы по отношению к дяде, тёте*) chúng cháu; (*дети по отношению к родителям*) chúng con; мы все тут cả chúng ta (chúng tôi); мы усте́ли chúng tôi mệt; мы с бра́том tôi với em; мы с ва́ми tôi với anh; нас тро́е chúng tôi có ba người, ba chúng tôi; нам бы́ло ска́зано người ta đã bảo chúng tôi; с на́ми cùng với chúng tôi (chúng ta); он говори́т о нас ông ấy đang nói về chúng mình; 2. (*от лица автора*) chúng tôi, tôi; 3. (*от лица монарха*) trẫm, quả nhân

мы́кать *несов. разг.*: ~ го́ре sống gian khổ, chịu cảnh lầm than, sống cuộc đời ba chìm bảy nổi

мы́каться *несов. разг.*: ~ по све́ту lênh đênh (chìm nổi, trôi giạt, phiêu bạt, trôi nổi) khắp bốn phương trời

мы́лить, намы́лить (*В*) xát xà phòng

мы́ли||ться, намы́литься 1. (tự) xát xà phòng; 2. *тк. несов.* (*о мыле*) ra bọt; мы́ло пло́хо ~тся xà phòng ít bọt

мы́лк||ий *прил.* ra nhiều bọt, dễ tan; ~ое мы́ло xà phòng dễ tan

мы́ло *с.* 1. xà phòng, xà boong, xà bông; туале́тное ~ xà phòng tắm (rửa mặt); ~ для бритья́ xà phòng cạo râu; 2. *тк. ед.* (*пена на лошади*) bọt mồ hôi ngựa

мылова́р *м.* chuyên viên nấu xà phòng

мыловаре́ние *с.* (sự) nấu xà phòng, sản xuất xà phòng

мыловаре́нн||ый *прил.* (thuộc về) nấu xà phòng, sản xuất xà phòng; ~ заво́д nhà máy xà phòng; ~ая промы́шленность công nghiệp sản xuất xà phòng

мы́льница *ж.* hộp đựng xà phòng

мы́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) xà phòng; ~ая пе́на bọt xà phòng; ~ пузы́рь а) bong bóng xà phòng; б) *перен. тж.* đồ không ra gì, vật mong manh; 2. (*намыленный*) đã xát xà phòng; ~ые ру́ки hai tay đầy xà phòng; ✧ ~ое де́рево cây bồ hòn (*Quillaja saponaria*)

мыльня́нка *ж. бот.* cỏ xà phòng (*Saponaria*)

мыс *м. геогр.* mũi đất, mũi, doi

мы́сленно *нареч.* (một cách) thầm, nhẩm; trong ý nghĩ (thâm tâm, tâm

tưởng); ~ предста́вить себе́ hình dung, tưởng tượng

мы́сленный *прил.*.1. (*воображаемый*) tưởng tượng; 2. (*существующий в мыслях*) thầm, nhẩm, trong tâm tưởng (ý nghĩ, thâm tâm)

мы́слим||ый *прил.* có thể được, có thể xảy ra; ~ое ли э́то де́ло?, ~о ли э́то? lẽ nào có thể như thế ư?, liệu có thể như thế được không?

мысли́тель *м.* nhà tư tưởng

мысли́тельн||ый *прил.* (thuộc về) tư duy, suy lý, suy luận, trí tuệ; ~ые спосо́бности khả năng tư duy (suy lý)

мы́слит||ь *несов.* l. (*рассуждать*) tư duy, suy lý, suy luận, suy tưởng; 2. (*думать, размышлять*) suy nghĩ, tư duy, suy tư; 3. (*представлять себе*) hình dung, tưởng tượng, quan niệm; как вы себе́ э́то ~е? anh hình dung cái đó như thế nào?

мысл||ь *ж.* 1. (*мышление*) (sự) tư duy, suy nghĩ; (*рассуждение*) ý nghĩ; (*идея*) ý, ý tưởng, tư tưởng; (*мнение*) ý kiến; за́дняя ~ ẩn ý, hậu ý, thâm ý; предвзя́тая ~ định kiến, thiên kiến, thành kiến; интере́сная ~ ý hay, ý nghĩ rất hay; основна́я ~ произведе́ния tư tưởng chủ yếu (chủ đạo) của tác phẩm; обще́ственная ~ tư tưởng xã hội; счастли́вая, уда́чная ~ một ý rất hay (rất đạt); прийти́ к ~и có (đi tới) ý nghĩ; погрузи́ться в свои́ ~и trầm ngâm nghĩ ngợi, trầm tư mặc tưởng; не допуска́ть да́же ~и о чём-л. cho điều gì không thể nào làm được, coi điều gì là không thể dung thứ được; у меня́ э́того и в ~ях не́ было tôi không hề nghĩ đến điều đó; 2. *мн.*: ~и (*взгляды, воззрения*) ý niệm, quan niệm, quan điểm, tư tưởng; о́браз ~ей phương pháp tư tưởng

мы́слящий *прил.* biết tư duy, biết suy nghĩ

мыт *м. вет.* (chứng) viêm niêm mạc mũi (*của ngựa*)

мыта́рить *несов.* (*В*) *разг.* làm đau khổ, làm tình làm tội, hành hạ, giày vò, đày đoạ, hành

мыта́риться *несов. разг.* (bị) đau khổ, làm tình làm tội, hành hạ, giày vò, đày đoạ

мыта́рств||о *с.* (sự) đau khổ, khổ sở, khổ nhục, đau đớn; пройти́ че́рез все ~a trải quá nhiều nỗi khổ đau, chịu mọi cực hình, bị đau đớn ê chề

мыть, вы́мыть, помы́ть (*В*) rửa; ~ го́лову gội đầu; ~ посу́ду rửa bát đĩa; ✧ ~ зо́лото đãi vàng

мытьё *с.* (sự) rửa, rửa ráy, tắm, tắm rửa; ✧ не ~м, так ка́таньем không cách này thì cách khác, bằng mọi cách, cách này không xong thì xoay cách khác

мы́ться, вы́мыться, помы́ться tắm, tắm rửa, rửa ráy

мыча́ние *с.* 1. (*коровы*) (tiếng) bò rống; (*буйвола*) (tiếng) nghé ngọ, nghé nghẹ; 2. *перен. разг.* (tiếng) nói lúng búng

мыча́ть *несов.* 1. (*о корове*) rống; (*о буйволе*) nghé ngọ, nghé nghẹ; 2. *перен. разг.* nói lúng búng

мышаст||ый *прил.*: ~ая ло́шадь ngựa xám

мышело́вка *ж.* bẫy (cạm) chuột

мы́шечн||ый *прил.* (thuộc về) bắp thịt, cơ bắp, cơ; ~ые воло́кна thớ thịt; ~ые тка́ни mô cơ; ~ая боль đau cơ bắp

мышин||ый *прил.* 1. (thuộc về) chuột; ~ писк tiếng chuột kêu chút chít; 2. (*напоминающий мышь*) như chuột; 3. (*о цвете*) luốc, xám; ✧ ~ая возня́ bận rộn túi bụi vào những việc vặt

мы́шк||а I *ж.*: под ~ой nách; пла́тье порва́лось под ~ой áo dài bị rách nách; нести́ под ~ой kẹp nách, cắp; взять что́-л. под ~у cắp (kẹp nách) cái gì

мы́шк||а II *ж. см.* мышь 1, 2

мышле́ние *с.* 1. tư duy, suy lý, suy luận; нау́чное ~ tư duy khoa học; 2. (*действие*) (sự) suy nghĩ, tư duy, suy tư; о́бразное ~ tư duy hình tượng, suy nghĩ có hình tượng (hình ảnh)

мышо́нок *м.* chuột con

мы́шца *ж.* cơ, cơ bắp, bắp thịt

мышь *ж.* 1. chuột (*Mus*); домова́я ~ chuột nhắt, chuột nhà (*Mus muculus*); полева́я ~ chuột đồng (*Apodemus agnarius*); бе́лая ~ chuột bạch; 2. *информ.* chuột

мышья́к *м.* arsenic, arsenium, asen, thạch tín, nhân ngôn

мышьяко́в||ый *прил.* (thuộc về) arsenic, arsenium, asen, thạch tín, nhân ngôn; ~ая кислота́ *хим.* acid arsenic

мы́ще||лка *ж.*, **~лок** *м. анат.* xương lồi, lồi cầu

мэнэ́дж *м. разг.* (мла́дший нау́чный сотру́дник) cán bộ khoa học cấp dưới

мэр *м.* thị trưởng, đô trưởng

мэ́рия *ж.* thị chính, đô sảnh; (*здание*) toà thị chính, toà đô sảnh

мю́зикл *м.* musical, ca nhạc kịch (*kết hợp nhạc nhẹ, operetta, ballet và kịch*)

мюзик-хо́лл *м.* music-hall, nhạc trường

мя́гк||ий *прил.* 1. mềm, dẻo, mềm mại; (*о металлах*) mềm, dễ dát mỏng; ~ая ко́жа da mềm mại; ~ие во́лосы mái tóc mềm mại; 2. (*свежий, не чёрствый*) mới, mềm; ~ хлеб bánh mì nóng (mới ra lò); 3. (*приятный для глаз, слуха, плавный*) dịu dàng, mềm mại, êm ái, êm dịu, êm đềm; ~ го́лос giọng nói dịu dàng (êm ái); ~ свет ánh sáng dịu dàng (êm dịu); ~ая похо́дка dáng đi mềm mại (uyển chuyển); 4. (*о чувствах*) nhẹ nhàng, man mác; ~ая грусть nỗi buồn man mác; 5. (*с неопределёнными чертами, границами*) dịu dàng; ~ие черты́ лица́ nét mặt dịu dàng; 6. *перен.* (*кроткий, уступчивый*) dịu dàng, mềm dẻo, mềm mỏng, nhu mì, nhu hoà, dịu hiền, hiền lành, hiền tính, dễ tính, dễ dãi; ~ челове́к người mềm mỏng (nhu hoà, dễ tính, hiền lành); ~ хара́ктер tính tình mềm mỏng (nhu mì, dịu dàng, hiền lành, dễ dãi); 7. *перен.* (*сердечный, отзывчивый*) dịu dàng, thân ái, tốt bụng; 8. (*нестрогий*) nhẹ, dễ dãi, độ lượng, khoan dung; ~ приговор bản án nhẹ (độ lượng, khoan dung); ~ое наказа́ние sự trừng phạt nhẹ (độ lượng, khoan dung); ~ое обраще́ние đối xử dễ dãi (mềm mỏng); 9. (*вежливый*) nhẹ nhàng, tế nhị; ~ упрёк (lời) trách móc nhẹ nhàng, trách cứ tế nhị, trách khéo; 10. (*о климате*) ôn hoà; ✧ ~ вагóн toa ghế mềm, toa có đệm; ~ое кре́сло ghế bành êm mềm; ~ая ме́бель ghế giường êm; ~ая вода́ nước mềm; ~ знак dấu mềm; ~ие согла́сные зву́ки *лингв.* nguyên âm mềm; ~ая поса́дка а) (*самолёта*) (sự) hạ cánh nhẹ nhàng; б) (*космического корабля*) (sự) đỗ bộ nhẹ nhàng

мя́гко *нареч.* (một cách) mềm mại; ✧ ~ выража́ясь nói nhẹ đi, để không phải nói mạnh hơn; ~ сте́лет, (да) жёстко спать *посл.* ≅ miệng thơn thớt, dạ ớt ngâm

мягкосерде́чие *с.* từ tâm, lòng từ ái (nhân ái, nhân hậu, vị tha, tốt bụng, thân ái, dịu dàng)

мягкосерде́чно *нареч.* (một cách) từ ái, nhân ái, nhân hậu, tốt bụng

мягкосерде́чный *прил.* từ ái, nhân ái, nhân hậu, vị tha, tốt bụng, thân ái, dịu dàng

мя́гкость *ж.* 1. (sự, tính) mềm, mềm mại, mềm dẻo, ôn hoà; 2. *перен.* hiền tính, dễ tính, (sự, tính) dịu dàng, mềm

mỏng, nhu mì, nhu hoà, dịu hiền, hiền lành

мягкоте́лость *ж.* (sự, tính) mềm yếu, nhu nhược, bạc nhược

мягкоте́лый *прил.* (*бесхарактерный*) mềm yếu, nhu nhược, bạc nhược

мягкошёрстн||ый *прил.* (có) lông mềm, len mềm

мягчи́тельн||ый *прил. мед.* làm dịu, làm bớt đau; ~ая мазь thuốc cao làm dịu

мягчи́ть *несов.* (*В*) làm mềm, làm dịu

мяки́на *ж.* (*при обмолоте*) thóc giẹp; (*при очистке зерна*) trấu, cám

мя́киш *м.* ruột bánh mì

мя́кнуть *несов.* mềm đi, mềm ra

мя́коть *ж.* 1. thịt, nạc; 2. *разг.* (*мясо без костей*) thịt nạc; 3. (*фруктов*) nạc, cùi, cơm, thịt, quả nhục

мя́млить, промя́млить *разг.* 1. nói lè nhè (kè nhè, rề rà, lải nhải); 2. *тк. несов.* (*действовать нерешительно*) làm rù rờ (chậm chạp), chần chừ, kéo cưa, câu dầm, dây dưa, dềnh dang, dềnh dàng, rề rà, kề cà

мя́мля *м. и ж. разг.* người nói lè nhè (lải nhải, rề rà); (*нерешительный человек*) người do dự (uể oải, bạc nhược)

мяси́стый *прил.* 1. nhiều thịt, nhiều nạc; 2. (*о плодах*) nhiều cơm, cùi dày; 3. *разг.* (*о частях тела*) nạc, béo, to, mập; ~ нос mũi to, mũi trâu

мясни́к *м.* người bán thịt, anh hàng thịt

мясн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) thịt; ~а́я ла́вка cửa hàng thịt; ~а́я пи́ща thức ăn bằng thịt; ~ бульо́н nước dùng thịt, nước thịt ninh; ~а́я овца́ cừu để thịt, cừu thịt; 2. *в знач. сущ. ж.*: ~а́я cửa hàng thịt; 3. *в знач. сущ. с.*: ~о́е món thịt

мя́с||о *с.* 1. thịt; варёное ~ thịt luộc; жа́реное ~ thịt rán; 2. *разг.* (*говядина*) thịt bò; купи́ть ~а и свини́ны mua thịt bò và thịt lợn; ✧ бе́лое ~ а) (*куриное*) thịt gà; б) (*телятина*) thịt bê; вы́рвать с ~ом (*пуговицу и т. п.*) (cúc) bị đứt cùng với vải

мясое́д *м. церк.* ngày được ăn mặn (*không ăn chay*)

мясозагото́вки *мн.* (*ед.* мясозагото́вка *ж.*) (sự) thu mua thịt

мясокомбина́т *м.* nhà máy (nhà máy liên hợp) thịt

мя́со-моло́чн||ый *прил.* (thuộc về) thịt và sữa; ~ые проду́кты thực phẩm bằng thịt và sữa; ~ое животново́дство (ngành) chăn nuôi lấy thịt và sữa

мясопроду́кты *мн.* sản phẩm (thực phẩm bằng) thịt

мясопоста́вки *мн.* (*ед.* мясопо́ставка *ж.*) (sự) bán thịt cho nhà nước

мясору́бка *ж.* 1. máy nghiền thịt; 2. *перен.* lò sát sinh, chiến tranh đẫm máu

мя́та *ж.* (cây) bạc hà, rau húng, húng chanh (*Mentha*)

мяте́ж *м.* (cuộc) nổi loạn, phiến loạn, phản loạn, bạo động, bạo loạn, binh biến

мяте́жник *м.* kẻ nổi loạn (phiến loạn, dấy loạn, bạo động), loạn quân

мяте́жн||ый *прил.* 1. nổi loạn, phiến loạn, bạo loạn, dấy loạn, bạo động; ~ое во́йско đội quân bạo loạn (làm binh biến, nổi loạn); 2. (*бурный*) sôi nổi, hăng hái, mãnh liệt; ~ характе́р tính tình sôi nổi, tính khí mãnh liệt

мя́тн||ый *прил.* (thuộc về) bạc hà, rau húng; ~ое ма́сло dầu bạc hà; ~ые пря́ники bánh bạc hà

мя́т||ый *прил.* 1. (bị) nhàu, vò nhàu; ~ая бума́га giấy nhàu (bị vò nhàu); ~ое пла́тье áo dài nhàu (bị nhàu); ~ая трава́ cỏ nhàu (nhàu nát); 2. (*раздавленный*) (bị) méo móp, đè bẹp, bẹp nát, bị giập; ~ая я́года quả cây bị giập (bị nát)

мять *несов.* (*В*) 1. làm (vò, giẫm) nhàu; ~ посте́ль làm nhàu vải trải giường; ~ траву́ giẫm nhàu cỏ; 2. (*размягчать*) bóp, nhào, vò, đè bẹp; ~ гли́ну nhào đất sét

мя́ться *несов.* I. (bị) nhàu, dễ nhàu; э́тот материа́л о́чень мнётся loại vải này dễ nhàu lắm; 2. *перен. разг.* (*проявлять нерешительность*) ngập ngừng, do dự, lưỡng lự, trù trừ, chần chừ; (*уклончиво говорить*) nói lảng, đánh trống lảng, đánh trống lấp

мя́у *межд.* meo, ngoao

мяу́канье *с.* (tiếng) kêu meo meo, kêu ngoao ngoao

мяу́кать *несов.* (kêu) meo meo, ngoao ngoao

мяч *м.* (quả, trái) bóng tròn, bóng; balông, banh, ban (*разг.*); игра́ть в ~ chơi bóng tròn (bóng, balông, banh, ban), đá bóng (balông, banh, ban)

мя́чик *м.* (quả, trái) bóng con, banh, ban

Н

на I *предлог* 1. (*сверху, на поверхности*) trên, ở trên; на стене́ trên tường; 2. (*при обозначении места, пространства и т. п.*) ở, tại, trong, trên; на Кавка́зе ở Caucasia; на Се́вере ở phương (trên miền, ở ngoài) Bắc; на у́лице а) trên đường phố; б) (*вне дома*) ngoài đường, bên ngoài; дом стои́т на са́мой доро́ге nhà ở ngay bên đường; го́род на Во́лге thành phố trên bờ sông Volga; на рабо́те ở (tại) chỗ làm việc; на заво́де trong (ở, tại) nhà máy; на уро́ке trong giờ học; на конце́рте tại buổi hòa nhạc, trong cuộc biểu diễn ca nhạc; 3. (*при обозначении направления*) đến, lên, về, ra, vào; на Кавка́з đến Caucasia; доро́га на Москву́ đường đi Moskva; по́езд на Москву́ tàu đi Moskva; класть кни́гу на стол đặt quyển sách lên bàn; о́кна на восто́к cửa sổ nhìn (trông) ra hướng đông; влезть на де́рево trèo lên cây; 4. (*при обозначении средств передвижения*) bằng; *часто не переводится;* е́хать на по́езде đi tàu; лете́ть на самолёте đi (đáp) máy bay; 5. (*при обозначении времени*) đến, sang, trong, vào; на кани́кулах trong kỳ nghỉ học; на тре́тьем году́ đến năm thứ ba; на Но́вый год đến (trong dịp) Tết; на друго́й день đến (sang ngày) hôm sau; собра́ние назна́чено на сре́ду hội nghị định vào ngày thứ tư; о́тпуск на два дня nghỉ (về) phép trong hai ngày; он прие́хал на неде́лю nó đến trong một tuần lễ; в ночь на 16 февраля́ đêm 15 rạng ngày 16 tháng Hai; 6. (*для*) để, cho, dành cho; купи́ть мате́рию на пальто́ mua vải may áo măngtô; на па́мять (đề) kỷ niệm; на́ зиму để dành cho mùa đông; про́пуск на два лица́ giấy ra vào cho hai người; де́ньги на строи́тельство tiền để xây dựng; труди́ться на себя́ lao động cho mình; отве́т на вопро́с trả lời câu hỏi (cho câu hỏi); 7. (*при обозначении предметов, являющихся опорой, основанием чего-л.*) trên; челове́к на костыля́х người chống (đi) nạng; 8. (*при обозначении лица, на которое падает вина и т. п.*) lên, vào; вся рабо́та ложи́тся на меня́ toàn bộ công việc đổ vào (đổ lên) đầu tôi; ответственность ложи́тся на меня́ trách nhiệm đổ lên (đổ vào) đầu tôi; 9. (*при обозначении предмета, на который направлено действие*) để; подписа́ться на заём mua công trái; 10. (*при указании на средство, с помощью которого кто-л., что-л. работает, действует, что-л. делается, производится*) với, bằng; варе́нье (варе́нье сва́ренное) на са́харе mứt nấu với đường; жа́рить на ма́сле rán với dầu, rán dầu, rán bơ; завод рабо́тает на у́гле nhà máy chạy (chạy bằng) than; пальто́ на ва́те áo măngtô độn bông; лека́рство на спирту́ thuốc pha với cồn, thuốc ngâm rượu; 11. (*при определении средств к существованию*) bằng; жить на (на свой) за́работок sống bằng tiền lương; 12. (*при выражении чего-л. денежной суммой*): на рубль почто́вых ма́рок một rúp mua tem; 13. (*при обозначении средства измерения*) theo; продава́ть на вес bán theo cân; продава́ть на ме́тры bán theo mét; 14. (*при умножении и делении*) với, cho; помно́жить пятнадцать на три nhân mười lăm với ba; разде́лить на три ча́сти chia làm (chia cho) ba phần; 15. (*при обозначении количественного различия*) thêm; *часто не переводится*; населе́ние увели́чилось на миллио́н dân số tăng thêm một triệu; увели́читься на 10% tăng (tăng thêm) 10%; 16. (*при сравнит. ст.*): на го́лову вы́ше cao hơn một cái đầu; моло́же на два го́да trẻ hơn hai tuổi; 17. (*при обозначении действия, в один из моментов которого что-л. совершается*) đang; на лету́ đang bay; подстрели́ть пти́цу на лету́ bắn trúng con chim đang bay; на ходу́ đang đi (chạy); пры́гать с трамва́я на ходу́ nhảy xuống khi xe điện đang chạy; 18. (*при указании на переход от одного состояния, способа действия и т. п. к другому*) ra, sang, quá, lên; она перешла́ на тре́тий курс cô bé đã lên lớp ba; перево́д с ру́сского на вьетна́мский язы́к bài dịch từ tiếng Nga ra (sang) tiếng Việt; 19. (*при указании языка, на котором написана книга, ведётся преподавание и т. п.*) bằng; кни́га на англи́йском языке́ sách bằng tiếng Anh; ле́кция на вьетна́мском языке́ bài giảng bằng tiếng Việt; ✧ на нога́х đứng; перенести́ боле́знь на нога́х ốm mà không nằm; на свобо́де khi được tự do, ở trong hoàn cảnh tự do; оши́бка на оши́бке rất nhiều sai, đầy lỗi, vô số lỗi; запла́та на запла́те vá chằng vá chịt; на э́тот раз lần này

на II *частица в знач. сказ. разг.* này!, đây này!, cầm lấy!; на, возьми́! này, cầm lấy!; ✧ вот тебе́ и на! lạ thật!, lạ chưa!, kỳ lạ chưa!, kỳ thật!

набо́вить *сов. см.* набавля́ть

набо́вка *ж.* 1. (sự) tăng thêm; (*увеличение цены*) (sự) lên giá, tăng giá; 2. (*сумма*) (khoản) tăng thêm; (*к зарплате*) (khoản) phụ cấp

набавля́ть, набо́вить (*В* на *В*) tăng, tăng thêm, phụ gia; (*цену*) lên (tăng) giá

набалда́шник *м.* núm can, đầu gậy; серебряный ~ núm can (đầu gậy) bạc

набальзами́ровать *сов. см.* бальзами́ровать

набо́т *м.* (hồi, tiếng) chuông cấp báo, chuông báo động; ✧ бить в ~, ударя́ть в ~ а) đánh (kéo) chuông cấp báo, đánh (kéo) chuông báo động; б) *перен.* báo động

набо́тный *прил.*: ~ звон hồi chuông cấp báo, tiếng chuông báo động

набе́г *м.* (sự, trận) đột nhập, đột kích, tập kích; произвести́ ~ thực hiện trận đột kích (tập kích)

набега́ть, набежа́ть 1. (на *В*) (*о тучах*) bay (kéo, dồn) đến; (*о волнах*) xô (ùa) vào, đổ xô (ập) đến; 2. (на *В*) (*о слезах*) rơm rớm, rớm; (*о морщинах*) hằn (nổi) lên; 3. (*о ветре*) nổi lên, thổi (ùa) đến; набежа́л ветеро́к cơn gió nhẹ thổi đến; 4. *разг.*

(*скопля́ться где-л.*) tụ tập (tập hợp, tập họp, túm tụm, xúm) lại; набежа́ло мно́го наро́ду dân chúng xúm lại đông; 5. *разг.* (*натечь*) nhỏ đọng lại; набежа́ло по́лное ведро́ воды́ nước nhỏ đọng lại một xô đầy

набе́гаться *сов. разг.* (*вдоволь побегать*) chạy tha hồ (thả cửa); (*устать*) chạy nhiều (mệt, bở hơi tai, rạc cẳng)

набедоку́рить *сов. см.* бедоку́рить

набе́дренн||ый *прил.*: ~ая повя́зка khố

набежа́ть *сов. см.* набега́ть

набекре́нь *нареч. разг.* lệch; с ша́пкой ~ đội mũ lệch

на́бело, **набело́** *нареч.* sạch, tinh; переписа́ть весь текст ~ chép sạch (tinh) toàn văn bản

на́бережная *ж.* (*скл. как прил.*) ke, bờ xây; (*улица*) đường bờ sông

набива́ть. набить 1. (*В Т*) (*наполнять*) nhét (chất, độn, nhồi, đổ) đầy, lèn; ~ по́греб сне́гом đổ đầy tuyết vào hầm nhà; ~ тру́бку nạp tẩu, nạp thuốc vào ống điếu, nhồi tẩu thuốc; ~ до отка́за nhét đầy ứ; 2. (*В* на *В*) (*приколачивать*) đóng; ~ о́бручи на бо́чку đóng đai vào thùng; 3. (*В*) *текст.* in hoa; ✧ наби́ть оско́мину а) làm ghê răng; б) *перен.* làm chán (chán ngấy, chán phè); наби́ть ру́ку на чём-л. làm gì đã quen tay, thành thạo việc gì; ~ цену́ на что́-л. lên (tăng) giá cái gì; наби́ть себе́ цену́ quảng cáo cho mình, tự đề cao (tự bốc thơm) mình; наби́ть карма́н во đầy túi, làm giàu, vớ bẫm, phất to

набива́ться, наби́ться 1. (*скапливаться где-л.*) họp (tụ họp, tụ tập) đầy, đầy ắp, đông nghịt; (*проникать — о пыли, грязи и т. п.*) bám (chui, nhét) đầy; 2. (*Т*) (*наполняться*) chứa (chất, nhét, dồn, nhồi, đổ, chứa) đầy; ко́мната наби́лась наро́дом căn phòng đầy ắp (đông nghịt, chật ních, chứa đầy, đầy) người; 3. *разг.* (*навязываться*) cố bám, bám vào, cố nài; ~ на знако́мство cố bám để làm quen; ~ в го́сти cố nài để được mời đến nhà

наби́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự)) nhét đầy, chất đầy, độn đầy, nhồi đầy, đổ đầy, lèn, chứa đầy; 2. (*то, чем набито*) (chất, vật) nhồi, độn, nhét, lèn

набивно́й *прил. текст.* (đã) in hoa; ~ си́тец vải hoa

набира́ть, набра́ть 1. (*В, Р*) (*собирать, брать*) hái, nhặt, thu, nhận, lấy, được; набра́ть корзи́ну грибо́в hái (nhặt, lấy) được một giỏ nấm; набра́ть зака́зов nhận đơn đặt hàng; ~ во́ду lấy nước; набра́ть 20 ба́ллов *спорт.* được 20 điểm; 2.: ~ высоту́ *ав.* lấy độ cao, bay lên cao; ~ ско́рость tăng tốc, tăng tốc độ; 3. (*В, Р*) (*принимать, нанимать*) tuyển, chọn, lấy; (*вербовать*) mộ, tuyển mộ, chiêu mộ; ~ рабо́чих на завод tuyển thợ cho nhà máy; ~ уча́щихся на ку́рсы tuyển sinh (chiêu sinh) cho khoá học; 4. (*В*) (*комплектовать*) tuyển, lập; ~ тру́ппу lập đoàn hát (đội xiếc); 5. (*В*) *полигр.* sắp (xếp) chữ; ✧ ~ но́мер телефо́на quay (bấm, ấn) số điện thoại; сло́вно воды́ в рот набра́ть ngậm tăm, ngậm câm, im thin thít, câm miệng hến

набира́ться, набра́ться 1. (*скапливаться*) tụ tập, tập họp, tập hợp, dồn lại; в клуб набра́лось о́чень мно́го наро́ду ở câu lạc bộ tụ tập rất đông người; вода́ набра́лась в я́му nước đọng đầy (dồn lại trong) hố; 2. (*Р*) (*достигать какого-л. количества*) tập hợp được; набра́лось мно́го жела́ющих изуча́ть стеногра́фию tập hợp được nhiều người muốn học tốc ký; 3. (*Р*) (*находить в себе*) lấy, đem hết; ~ сме́лости đánh bạo, lấy can đảm; ~ све́жих сил lấy (bồi bổ) thêm sinh lực; 4. (*о мусоре и т. п.*) đọng lại, bám đầy; в скла́дки набра́лось мно́го пы́ли bụi bẩn đọng lại ở các nếp gấp; ✧ с кем повёдешься, от того́ и наберёшься *посл.* ≅ gần mực thì đen, gần đèn thì sáng; ~ ума́ khôn lên, mở mang trí óc

наби́тый *прич.* (đã) đầy, chất đầy, nhét đầy, độn đầy, nhồi đầy; битко́м ~ chật cứng, chật ních, đầy ăm ắp; ✧ ~ дура́к *разг.* cây thịt, đồ mặt nạc (mặt nạc đóm dày, ngu si đần độn)

наби́ть(ся) *сов. см.* набива́ть(ся)

наблюда́тель *м.* quan sát viên, quan trắc viên, người quan sát (quan trắc), trắc thủ

наблюда́тельность *ж.* óc (tài) quan sát

наблюда́тельный *прил.* 1. (*о человеке*) có óc (tài) quan sát; 2. (*служащий для наблюдения*) (để) quan sát, quan trắc; ~ пункт đài quan sát, trạm quan trắc

наблюд||а́ть *несов.* 1. (*В,* за *Т*) (*смотреть*) theo dõi, quan sát; 2. (*В*) (*изучать, исследовать*) quan sát, quan trắc, nghiên cứu, theo dõi; врач ~а́ет больно́го bác sĩ theo dõi (quan sát) người bệnh; 3. (за *Т*) (*следить, надзирать*) trông nom, trông coi, theo dõi, trông, coi; ~ за поря́дком trông nom (trông coi) trật tự; ~ за ребёнком trông con, trông nom (trông coi) trẻ con

наблюда́ться *несов.* (*отмечаться*) được nhận thấy (phát hiện)

наблюде́ние *с.* (sự) quan sát, quan trắc; trông nom, trông coi, theo dõi (*ср.* наблюда́ть); вести́ ~ quan sát, quan trắc, theo dõi; взять кого́-л. под ~ trông nom (theo dõi) ai

набо́б *м. уст.* đại phú (*làm giàu ở xứ thuộc địa*)

на́божно *нареч.* (một cách) sùng tín, thuần thành, ngoan đạo, mộ đạo

на́божность *ж.* (tính, sự) sùng tín, thuần thành, ngoan đạo, mộ đạo, sùng đạo

на́божный *прил.* sùng tín, thuần thành, ngoan đạo, mộ đạo, sùng đạo

набо́йк||а *ж.* (*на каблуке*) (miếng) đệm gót; ста́вить ~и на ту́фли đóng miếng đệm gót giày

на́бок *нареч.* lệch, nghiêng, xiên, vênh

наболе́вш||ий *прил.*: ~ее ме́сто *прям., перен.* chỗ đau; ~ вопро́с vấn đề cấp bách (bức xúc, cấp thiết, bức thiết)

наболе́ть *сов.* (trở nên) rất đau, đau đớn; на душе́, на се́рдце ~е́ло đau lòng, khổ tâm

наболта́ть I *сов. разг.* 1. (*В, Р*) nói ba hoa, tán gẫu, gẫu chuyện, kháo chuyện, chuyện gẫu; ~ глу́постей ba hoa thiên địa, ba hoa nhảm nhí, nói nhăng nói cuội, tán ma tán mãnh; 2. (на *В*) (*наклеветать*) vu khống, nói điêu, đổ điêu, đổ vạ; ~ на кого́-л. nói điêu cho (đổ điêu cho, vu khống) ai

наболта́ть II *сов.* (*Р* в *В*) *разг.* (*намешать*) khuấy, quấy, lắc, trộn thêm

наболта́ться *сов. разг.* (*наговориться*) nói tha hồ (thoả thuê, chán chê, đã đời)

набо́р *м.* 1. (*куда-л.*) (sự) tuyển, mộ, tuyển lựa, tuyển mộ, chiêu mộ; (*рабочих*) (sự) tuyển thợ; (*учащихся*) (sự) tuyển sinh, chiêu sinh; (*в армию*) (sự) tuyển binh, mộ lính; 2. (*комплект*) bộ; ~ ме́бели bộ đồ gỗ; ~ шри́фтов bộ chữ; станда́ртный ~ пара́метров bộ thông số tiêu chuẩn; большо́й ~ информа́ции khối lượng thông tin lớn;

3. *полигр.* (*процесс*) (sự) sắp chữ, xếp chữ; (*текст*) bát chữ; сдать ру́копись в ~ đưa bản thảo đi sắp chữ; ручно́й ~ sắp chữ bằng tay, маши́нный ~ sắp

chữ bằng máy; ~ вразря́дку sắp chữ thưa, xếp chữ rời; ✧ ~ слов một mớ từ ngữ chắp nhặt vô nghĩa; ~ высоты́ *ав.* (sự) lấy độ cao, bay lên cao

набо́рн||ый *прил. полигр.* (để) sắp chữ, xếp chữ; ~ая ка́сса hộp chữ; ~ая маши́на máy sắp chữ; ~ая доска́ (tấm) ván sắp chữ, galê

набо́рщи||к *м.*, **~ца** *ж.* thợ sắp (xếp) chữ

набра́сывать I, наброса́ть (*В*) 1. (*на пол и т. п.*) vứt, quẳng, quăng, ném (*nhiều*), vứt lung tung, ném khắp; наброса́ть ку́чу камне́й ném cả một đống đá; 2. (*составлять в общих чертах*) phác thảo, phác hoạ, tốc hoạ, thảo, phác; (*наскоро записывать*) viết thảo, sơ thảo, lược thảo, viết vội, ghi nhanh, ngoáy bút, ngoáy

набра́сывать II, набро́сить (*В*) (*платок и т. п.*) khoác (choàng, quàng, trùm)... lên

набра́сываться, набро́ситься (на *В*) 1. (*нападать*) xông (nhảy xổ, lăn xả, lao) vào; 2. *разг.* (*с жадностью приниматься за что-л.*) khao khát làm; ~ на еду́ ăn ngấu nghiến, ăn ngấu ăn nghiến; ~ на кни́гу vồ lấy sách mà đọc, đọc lấy đọc để quyển sách; 3. *разг.* (*упрекать, бранить*) quở mắng, chửi mắng, gây sự, sinh sự; ~ на кого́-л. quở mắng (chửi mắng, gây sự với, sinh sự với) ai

набра́ть(ся) *сов. см.* набира́ть(ся)

набрести́ *сов.* (на *В*) gặp được, gặp (đụng, vấp) phải; ~ на след медве́дя gặp được dấu chân gấu; ~ на уда́чную мысль chợt nảy ra ý nghĩ hay, gặp được một ý hay

наброса́ть *сов. см.* набра́сывать I

набро́сить *сов. см.* набра́сывать II

набро́ситься *сов. см.* набра́сываться

набро́сок *м.* 1. (*рисунок*) (bức, bản) phác hoạ, tốc hoạ, phác thảo, vẽ phác; 2. (*черновик*) (bản) phác thảo, sơ thảo, lược thảo, viết nháp, viết thảo, nháp

набры́згать *сов.* (*В, Р*) rẩy, vẩy, phun, rưới, làm văng, làm bắn

набрю́шник *м.* đai bụng, đai len

набря́кнуть *сов.* nở ra, phồng lên; (*набухнуть*) sưng (cương) lên

набуха́ние *с.* (sự) sưng lên, cương lên, phồng lên, phình lên

набуха́ть, набу́хнуть sưng (cương, phồng, phình, trương, trướng) lên

набу́хнуть *сов. см.* набуха́ть

набую́нить *сов. разг.* làm bậy

набы́читься *сов. разг.* cúi mặt lườm, nhìn gườm gườm

нава́га *ж.* cá tuyết, cá navaga (*Eleginus navaga*)

наважде́ние *с.* (*по суеверным представлениям*) (sự) chài ếm, bị ma ám (*theo mê tín dân gian*)

нава́ливать, навали́ть *разг.* 1. (*В, Р* на *В*) chồng (chất, chồng chất, xếp)... lên; *перен.* (*обременять*) dồn, trút, gán, dồn... lên vai, bắt gánh vác (đảm nhiệm); 2. (*В, Р*) (*в кучу*) chất (dồn, vứt) đống; навали́ть ку́чу камне́й dồn (vứt, chất) một đống đá; 3. (*Р*) *безл.* rơi, sa, xuống; навали́ло мно́го сне́гу tuyết rơi (sa, xuống) nhiều; сне́гу навали́ло до са́мых о́кон tuyết rơi (sa, xuống) đầy đến tận cửa sổ; 4. (*Р*) *безл. разг.* (*собраться*) tụ tập (túm tụm, xúm) lại; наро́ду навали́ло dân chúng xúm (túm tụm, tụ tập) lại rất đông

нава́ливаться, навали́ться (*на В*) 1. đè nặng, đè (ấn) xuống; *перен.* (*обременять*) đổ dồn (đè nặng) lên vai, trút lên đầu; он навали́лся всей свое́й тя́жестью на дверь anh ta đè (ấn) toàn bộ sức nặng của mình lên cánh cửa; на меня́ навали́лось мно́го забо́т nhiều việc đổ dồn lên vai (đè nặng lên vai, trút lên đầu, đổ lên đầu) tôi; 2. *разг.* (*нападать*) xông (nhảy xổ, lao) vào; 3. *разг.* (*с жадностью набрасываться*) háu, khao khát làm; навали́ться на еду́ háu ăn, ăn ngấu nghiến; навали́ться на рабо́ту làm hùng hục

навали́ть(ся) *сов. см.* нава́ливать(ся)

нава́лом *нареч.* 1. *торг.* (*без упаковки*) (bằng cách) chở xá, không bao bì; 2. *в знач. сказ. безл. прост.* (thì) vô thiên lủng, vô khối, cơ man nào kể xiết; дров в тайге́ ~ củi ở rừng taiga thì vô thiên lủng

навалоотбо́йщик *м.* thợ đào xúc

нава́лочный *прил. торг.*: ~ груз hàng rời (không bao bì, chở xá)

навали́ть *сов.* 1. (*В, Р*) (*валенок и т. п.*) ép (cán, trục) lông, làm phớt; 2. *разг.* (*сделать кое-как*) làm qua quýt (qua loa)

нава́р *м.* 1. váng, váng mỡ; (*отвар*) nước sắc, nước đun cô; суп с ~ом canh có váng mỡ, xúp béo ngậy; ~ из лече́бных трав nước sắc từ dược thảo; 2. *разг.* (*прибыль, доход*) (tiền) lãi, lời, thu nhập

нава́ристый *прил.* có váng mỡ, béo ngậy; ~ бульо́н nước hầm thịt; ~ суп canh có váng mỡ, xúp béo ngậy

навари́ть *сов.* (*В, Р*) 1. (*сварить много*) nấu nhiều; 2. *тех.* (*железо сталью*) hàn đắp, thiêu kết, cạp thép; 3. *разг.* (*получить прибыль*) kiếm (thu) được, được lãi (lời)

нава́рка *ж. тех.* (sự) hàn đắp, thiêu kết, cạp thép

наварно́й *прил.* (đã) hàn đắp, thiêu kết, cạp thép

нава́ха *ж.* dao navaha (*của Espanha, Portugal*)

навева́ть, наве́ять (*В*) 1. thổi (lùa, mang)... đến; ве́тер наве́ял прохла́ду gió thổi (lùa) hơi mát đến; 2. *перен.* khêu, gợi, khêu gợi, gây ra; ~ тоску́ gợi sầu, gây buồn, khêu mối sầu; ~ сон làm buồn ngủ; ~ сны khêu gợi giấc mơ, gây mộng

наве́даться *сов. см.* наве́дываться

наве́дываться, наве́даться (к *Д*) *разг.* ghé (tạt vào, ghé lại, đến) thăm, quá bộ; наве́дайтесь к нам ка́к-нибудь mời anh (chị) khi nào rảnh quá bộ lại nhà chúng tôi

навезти́ *сов.* (*В, Р*) chở... đến nhiều

наве́к, ~и *нареч.* mãi mãi, suốt đời, đời đời, vĩnh viễn, muôn đời, đời đời kiếp kiếp

навербова́ть *сов. см.* вербова́ть

наве́рно *нареч.* 1. *уст.* (*наверняка*) chắc chắn, nhất định, không nghi ngờ gì nữa; 2. *в знач. вводн. сл.* (*вероятно*) chắc (có lẽ, có thể) là, ý chừng; он, ~, уже́ там chắc là (có lẽ là) nó ở đấy rồi, ý chừng anh ta đã ở đấy

наве́рное *нареч. см.* наве́рно

наверну́ть *сов.* (*В*) 1. (*навинтить*) vặn vào; 2. (*намотать*) cuộn (quấn) lại; 3. *груб. прост.* (*много съесть*) ngốn (xực) nhiều

наверну́ться *сов. см.* навёртываться

наверняка́ *нареч. разг.* 1. (*несомненно*) chắc chắn, nhất định, ắt hẳn, ắt là, ắt; ~, никто́ ничего́ не знал chắc chắn là không ai biết gì hết cả; 2. (*с верным расчётом*) chắc, chắc chắn, ăn chắc, chắc ăn, chính xác; мо́жно ~ сказа́ть có thể nói chắc (chắc chắn) rằng; де́йствовать ~ làm ăn chắc (chắc ăn); игра́ть ~ chơi ăn chắc (chắc ăn)

наверста́ть *сов. см.* навёрстывать

навёрстывать, наверста́ть (*В*) lấy (gỡ, bù) lại; наверста́ть поте́рянное вре́мя bù (lấy) lại thời giờ đã mất; наверста́ть упу́щенное bù lại cái đã bỏ qua

навёртываться, наверну́ться 1. (*обвиваться*) quấn, vấn, cuộn, quấn

(vấn) quanh; 2. (*надеваться*) (được) vặn vào; га́йка наверну́лась на болт êcu đã vặn vào bulông; 3. (*выступать*) trào ra, rưng rưng, rơm rớm, rớm; у неё слёзы наверну́лись на глаза́ lệ trào ra trong mắt cô ta, đôi mắt chị rưng rưng lệ, nàng rơm rớm nước mắt, mắt nàng lệ tràn mi

навёрте́ть *сов.* (*В*) 1. (*намотать*) quấn, vấn, cuộn; 2. (*пробуравить*) khoan, khoét; ~ отве́рстий khoan (khoét) những lỗ

наве́рх *нареч.* lên (lên phía) trên

наверху́ *нареч.* ở (ở bên, ở phía) trên

наве́с *м.* mái che; (*над окном, дверью*) diềm, rèm dù

навеселе́ *нареч. разг.*: быть ~ ngà ngà say, hơi say, chếnh choáng hơi men

наве́сить *сов. см.* наве́шивать

наве́ска *ж.* (sự) treo

навесн||о́й *прил.* (để) treo; ~а́я дверь cửa treo, cửa chống

наве́сный *прил. воен.* (theo hình) cầu vồng; ~ ого́нь hoả lực cầu vồng; ~ обстре́л bắn cầu vồng

навести́ *сов. см.* наводи́ть

навести́ть *сов. см.* навеща́ть

наве́тренный *прил.* hứng (đón, cản) gió

наве́чно *нареч.* mãi mãi, suốt đời, vĩnh viễn, đời đời kiếp kiếp; переда́ть ~ (*о земле и т. п.*) chuyển giao để được hưởng dụng suốt đời (mãi mãi, vĩnh viễn)

наве́шивать, наве́сить (*В*) treo; (*прикреплять*) lắp; ~ дверь lắp cánh cửa

навеща́ть, навести́ть (*В*) đi (đến) thăm; ~ больно́го đi (đến) thăm người ốm

наве́ять *сов. см.* навева́ть

на́взничь *нареч.* ngửa; упа́сть ~ ngã ngửa

навзры́д *нареч.*: пла́кать ~ khóc nức nở (rưng rức)

навива́льщица *ж. текст.* bà/chị thợ quấn chỉ

навига́тор *м.* nhà hàng hải, người đi biển

навигацио́нный *прил.* (thuộc về) giao thông đường thuỷ, hàng hải, đạo hàng, dẫn đường

навига́ци||я *ж.* l. (*судоходство*) (ngành) giao thông đường thuỷ, vận tải đường thuỷ; (*мореплавание*) (ngành) hàng hải; (*время судоходства*) mùa tàu thuỷ chạy được; досту́пный для ~и тàu thuỷ có thể chạy được, có thể thông tàu; 2. (*наука*) hàng hải học, (môn, khoa) hàng hải, đạo hàng, dẫn đường

навида́ться *сов. разг.* thấy (gặp, từng trải) nhiều, từng thấy, từng gặp; ~ вся́кого, ~ ви́дов từng gặp (từng thấy) đủ thứ; ~ го́ря từng chịu biết bao đau khổ, từng trải biết bao tai hoạ

навинти́ть(ся) *сов. см.* навинчивать(ся)

навинчивать, навинти́ть vặn... vào; ~ га́йку на ось vặn êcu vào trục

навинчиваться, навинти́ться (được) vặn vào

нависа́ть, нави́снуть 1. (на *В*) rủ (buông) xuống, buông rủ; 2. (над *Т*) treo lơ lửng (lửng lơ); (*о тучах*) bay lơ lửng (lửng lơ); (*о скалах*) đứng cheo leo; ска́лы нави́сли над мо́рем những vách đá đứng cheo leo trên biển; 3. *перен.* (над *Т*) treo lửng lơ, lửng lơ, treo, đe doạ; над ним нави́сла угро́за hiểm hoạ treo lửng lơ (treo, lửng lơ) trên đầu nó

нави́снуть *сов. см.* нависа́ть

нави́сш||ий *прил.*: ~ие бро́ви lông mày rậm (sâu róm); ~ие ту́чи những đám mây bay lửng lơ

нави́ть *сов.* (*В*) 1. (*намотать*) quấn, cuộn; 2. (*верёвок*) bện, tết

навлека́ть, навле́чь (*В* на *В*) gây, gieo; ~ на себя́ подозре́ние gây (gieo) sự nghi ngờ đối với mình, làm ai nghi ngờ mình

навле́чь *сов. см.* навлека́ть

наводи́ть, навести́ 1. (*В* на *В*) (*указывать направление*) dẫn, chỉ lối, đưa đường, dẫn đường, chỉ hướng, hướng dẫn; ~ кого́-л. на след dẫn ai đến dấu vết; 2. (*В* на *В*) *перен.* (*вызывать что-л.*) gợi (gây) ra, gợi ý, làm cho, khêu gợi; ~ кого́-л. на размышле́ния о чём-л. gợi ý cho ai nghĩ về vấn đề gì, gợi (làm, gây) cho ai suy nghĩ về điều gì; ~ кого́-л. на мысль gợi ý cho ai, đưa ai đến ý nghĩ; 3. (*В*) *перен.* (*внушать, вызывать*) gợi, gây; ~ страх на кого́-л. gây sự sợ hãi cho ai; ~ тоску́ gợi buồn, gợi sầu; 4. (*В*) (*оружие, приборы*) chĩa, hướng, ngắm, nhắm, chiếu; ~ бино́кль chiếu ống nhòm; 5. (*В*) (*строить*) bắc, lao; ~ мост че́рез ре́ку bắc (lao) cầu qua sông; 6. (*В*) (*покрывать, красить*) sơn, vẽ, bôi; ~ гля́нец, лоск на что́-л. đánh bóng cái gì; ✧ ~ спра́вки thăm dò về vấn đề gì; ~ поря́док lập lại trật tự, chấn chỉnh lại; ~ красоту́ làm đẹp, làm tốt, trang điểm, đánh phấn bôi son; навести́ тень на я́сный день (*или* на плете́нь) làm rối một điều vốn rất giản đơn

наво́дк||а *ж.* 1. (*моста*) (sự) bắc cầu, lao cầu; 2. *воен.* (sự) ngắm, ngắm bắn; стреля́ть прямо́й ~ой bắn thẳng (trực diện, trực tiếp); 3. *разг.* (*указание на объект кражи, грабежи*) (sự) chỉ điểm (*cho bọn trộm cướp*); 4. *разг.* (*указание на возможность поимки преступника*) (sự) chỉ báo, chỉ điểm (*cho nhà chức trách*)

наводне́ние *с.* (trận, nạn) lụt, thuỷ tai, lũ lụt

наводни́ть *сов. см.* наводня́ть

наводня́ть, наводни́ть (*В Т*) làm tràn ngập (tràn đầy, đầy dẫy); наводни́ть ры́нок това́рами đưa nhiều hàng hoá làm tràn ngập thị trường

наво́дчик *м.* 1. *воен.* pháo binh ngắm đại bác, đội viên ngắm súng; 2. *разг.* (*вор*) (tên) chỉ điểm (*cho bọn trộm cướp*)

наводя́щий *прил.*: ~ вопро́с câu hỏi gợi ý (mớm, mớm cung)

наво́з *м.* phân, phân chuồng

наво́зить *несов.* (*В*) bón phân, bón

навози́ть *сов.* (*В, Р*) chở nhiều, chở... đến nhiều; ~ дров на́ зиму chở nhiều củi để dùng trong mùa đông; ~ се́на chở nhiều cỏ khô

навози́ться *сов. разг.* bận rộn (bận bịu) túi bụi

наво́зн||ый *прил.* (thuộc về) phân, phân chuồng; ~ая ку́ча đống phân; ~ жук *зоол.* bọ hung (*Geotrupes stercorarius*)

наво́й *м. текст.* trục quấn, trục cuốn chỉ (*ở máy dệt*)

на́волочка *ж.* áo gối

навоня́ть *сов.* (*Т*) *разг.* bốc mùi thối, hôi thối, thối hoắc

наворо́чивать, наворороти́ть (*В*) *разг.* chất đống, đổ đống

наворова́ть *сов.* (*В, Р*) ăn trộm, lấy trộm, đánh cắp (*nhiều*)

наворож||и́ть *сов. разг.* 1. (*нагадать*) tiên đoán, đoán; 2. (*наколдовать*) làm phù phép; ✧ ему́ ба́бушка ~и́ла *ирон.* chắc là nó có một quỷ thuật gì đây

наворороти́ть *сов. см.* наворо́чивать

наворо́ты *мн.* (*ед.* наворо́т *м.*) *разг.* (những) vật trang trí rườm rà

наворча́ть *сов. разг.* (на *В*) ca cẩm, cằn nhằn, càu nhàu, mắng mỏ

наворча́ться *сов. разг.* tha hồ ca cẩm (cằn nhằn, càu nhàu, mắng mỏ)

навостри́ть *сов. разг.*: ~ у́ши vểnh (giỏng, chửng) tai lắng nghe, căng tai

mà nghe; ~ лы́жи (chuẩn bị, sửa soạn) chạy trốn, cuốn gói, đánh bài chuồn, tẩu thoát, đào tẩu, phắn, lủi, lẩn

навостри́ться *сов. разг.* khéo tay (thuần tay, thành thạo, giỏi) hơn; ~ стреля́ть bắn giỏi hơn, trở thành người bắn giỏi hơn

навра́ть *сов. разг.* (*солгать*) nói dối, nói láo; (*наговорить чепухи*) nói nhảm (bậy, nhăng, ba lăng nhăng); 2. (в *П*) (*сделать ошибку*) (làm) sai, nhầm, lỗi; ~ в вычисле́ниях tính sai, tính nhầm; 3. (на *В*) (*наклеветать*) nói oan, nói điêu, vu khống, vu oan

навреди́ть *сов.* (*Д*) *разг.* gây nhiều tai hại, làm hại, tác hại

навря́д ли *частица разг.* chắc gì, vị tất, chắc đâu, chưa chắc, chưa hẳn là; ~ он сего́дня придёт chắc gì (vị tất, chưa chắc, chắc đâu, chưa hẳn là) hôm nay anh ta sẽ đến

навсегда́ *нареч.* mãi mãi, suốt đời, vĩnh viễn, đời đời kiếp kiếp, hẳn; уе́хать ~ ra đi mãi mãi, đi không bao giờ trở lại, đi hẳn; раз и ~ dứt khoát, nhất định; запо́мните раз и ~ dứt khoát hãy (nhất định phải) nhớ lấy

навстре́чу *нареч.* đến gặp, đến đón, đón gặp; идти́ ~ кому́-л. а) đi gặp (đi giáp mặt) ai; б) *перен.* đáp ứng nguyện vọng (thông cảm giúp đỡ) ai; идти́ ~ опа́сности đón lấy nguy hiểm, đương đầu với gian nguy; идти́ ~ чьи́м-л. пожела́ниям đáp ứng (thỏa mãn) nguyện vọng ai, giúp ai đạt được nguyện vọng

навы́ворот *нареч. разг.* 1. (*наизнанку*) lộn trái lại; 2. (*наоборот*) lộn ngược, lộn tùng phèo; как то́лько она́ прие́хала, всё пошло́ ~ bà ta vừa đến là mọi sự lộn tùng phèo lên cả

на́вык *м.* (*умение*) kỹ năng, kỹ xảo; (*опыт*) kinh nghiệm; (*привычка*) tập quán, thói quen; трудовы́е ~и, ~и к труду́ kỹ năng lao động; приобрета́ть но́вые ~и học thêm được kỹ năng mới; у него́ большо́й ~ в чём-л. anh ta có nhiều kinh nghiệm trong việc gì

навы́кат, ~е *нареч.*: глаза́ ~ (cặp) mắt lồi, mắt ốc nhồi, mắt thô lố, mắt long nhãn

навы́лет *нареч.* xuyên qua, thủng; ра́нен в грудь ~ bị thương thủng ngực

навы́нос *нареч. разг.* để uống ngoài cửa hiệu, để mang đi uống chỗ khác

навы́пуск *нареч.* (*о рубахе*) áo bỏ ngoài quần; (*о брюках*) (ống) quần bỏ ngoài ủng

навы́рез *нареч.*: покупа́ть арбу́з ~ mua dưa hấu được bổ ra thử

навы́тяжку *нареч.*: стоя́ть ~ đứng nghiêm, đứng thẳng

навью́чивать, навью́чить (*В Т*) đóng thồ

навью́чить *сов. см.* навью́чивать

навяза́ть I *сов. см.* навя́зывать

навяза́ть II, навя́знуть bám, dính, mắc, bết; гли́на навя́зла на колёсах đất sét dính (bám) đầy bánh xe; ✧ э́то у всех навя́зло в зуба́х điều đó làm mọi người chán ngấy (làm ai cũng chán đến mang tai)

навяза́ться *сов. см.* навя́зываться

навя́знуть *сов. см.* навяза́ть II

навя́зчиво *нареч.* (một cách) quấy rầy, quấy nhiễu, ám ảnh

навя́зчивость *ж.* (sự, tính chất) quấy rầy, quấy nhiễu, ám ảnh

навя́зчив||ый *прил.* 1. hay quấy rầy (quấy nhiễu, làm phiền, ám); ~ челове́к người hay quấy nhiễu (hay quấy rầy, hay ám); 2. *перен.* luôn luôn ám ảnh, ám ảnh mãi; ~ моти́в âm điệu ám ảnh mãi trong óc; ~ая иде́я ý nghĩ luôn luôn ám ảnh trong trí

навя́зывать, навяза́ть 1. (*В* на *В*) (*привязывать*) buộc, thắt; навяза́ть ле́ску на у́дочку buộc chỉ vào cần câu; 2. (*В, Р*) (*перчаток, чулок и т. п.*) đan (*nhiều*); 3. (*В, Д*) *перен.* (*заставлять принять*) gán, ép, buộc, áp đặt, gán ép, ép buộc, ép (bắt)... nhận, gán cho, bắt buộc; ~ свои́ взгля́ды кому́-л. áp đặt (gán ép) những quan điểm của mình cho ai, ép (bắt) ai nhận những quan điểm của mình; ему́ навяза́ли э́ту рабо́ту người ta bắt buộc (ép buộc, buộc, ép) nó làm việc này; ~ бой проти́внику buộc kẻ thù phải giao chiến

навя́зываться, навяза́ться *разг.* xin cho được, kỳ kèo xin, xin xỏ mãi, nằng nặc đòi; ~ в го́сти cố xin (xin xỏ mãi) để được mời đến nhà

нагада́ть *сов. разг.* đoán trước, tiên đoán

нага́дить *сов. см.* га́дить

нага́йка *ж.* roi da

нага́н *м.* súng lục, súng sáu

нага́р *м.* hoa đèn; (*на свече*) tàn nến; порохово́й ~ xác thuốc súng; снима́ть ~ на свечи́ gẩy tàn nến

нагиба́ть, нагну́ть (*В*) uốn, uốn cong, bị cong, bẻ... xuống

нагиба́ться, нагну́ться cúi (cong, nghiêng, trĩu) xuống, cong lưng

нагишо́м *нареч. разг.* trần truồng, loã lồ, lõa thể

нагла́дить *сов. см.* нагла́живать

нагла́живать, нагла́дить (*В*) là (ủi) nhiều

нагла́зник *м.* (*для лошадей*) lá da che mắt (*ngựa*)

нагла́зный *прил.*: ~ щито́к lưỡi trai, vành mũ, tấm che mắt

нагле́ть, обнагле́ть trở nên láo xược (trắng trợn, xấc láo, càn rỡ, ngang ngược, táo tợn); ăn nói bố lếu bố láo (*разг.*)

нагле́ц *м.* kẻ láo xược (xấc láo, càn rỡ, ngang ngược); thằng bố láo (*разг.*)

на́гло *нареч.* (một cách) láo xược, trắng trợn, xấc láo, càn rỡ, ngang ngược

на́глость *ж.* (tính, sự) láo xược, trắng trợn, xấc láo, càn rỡ, ngang ngược, tai ngược, táo tợn, bố láo; кака́я ~! láo xược (trắng trợn, ngang ngược, tai ngược, bố láo) đến thế!; име́ть ~ сказа́ть... láo xược (trắng trợn, ngang ngược, bố láo) đến mức nói rằng...

наглота́ться *сов.* (*Р*) nuốt phải, nuốt (nốc, bị uống) nhiều; ~ пы́ли hít phải nhiều bụi

на́глухо *нареч.* 1. kín mít, kín như bưng; ~ заби́ть дверь đóng cửa kín mít; 2. ~ застегну́ться cài hết các cúc (khuy) áo lại

на́гл||ый *прил.* láo xược, trắng trợn, xấc láo, càn rỡ, ngang ngược, tai ngược, táo tợn, xấc xược, trâng tráo; bố láo, bố lếu bố láo (*разг.*); ~ая ложь điều dối trá trắng trợn (láo xược)

нагляд||е́ться *сов.* 1. ngắm nghía thoả thuê, ngắm mãi (lâu); я не могу́ ~ на него́ tôi ngắm nghía anh ấy mãi mà không chán mắt (mà không thoả); ну, ~е́лся? cậu ngắm đã thoả chưa, hả?; 2. (*увидеть много*) thấy nhiều, gặp nhiều; ну и ~е́лся я у́жасов chà, tôi đã từng thấy bao nhiêu điều khủng khiếp

нагля́дно *нареч.* (một cách) hiển nhiên, rõ ràng, rành rành, cụ thể

нагля́дн||ый *прил.* 1. (*основанный на показе*) trực quan; ~ое обуче́ние (việc) dạy học theo phương pháp trực quan; ~ые пособия giáo cụ trực quan; ~ уро́к bài học trực quan; 2. (*убедительный*) hiển nhiên, rõ ràng, rành rành, cụ thể, có sức thuyết phục; ~ приме́р ví dụ rõ ràng (cụ thể, có sức thuyết phục); ~ое доказа́тельство chứng cớ rành rành (hiển nhiên)

нагна́ть *сов. см.* нагоня́ть

нагнести́ *сов. см.* нагнета́ть

нагнета́ние *с.* (sự) bơm, bơm vào, tăng áp; ✧ ~ напряжённости, ~ обстано́вки làm tình hình thêm căng thẳng

нагнета́тельный *прил.* (để) bơm, tăng áp; ~ насо́с máy bơm, bơm tăng áp

нагнета́ть, нагнести́ (*В*) bơm, bơm vào, tăng áp, ép, nén; ~ давле́ние tăng áp; ✧ ~ напряжённость, обстано́вку làm tình hình thêm căng thẳng, làm căng thêm tình hình

нагнета́ться *несов.* (được) bơm vào; tăng áp

нагное́ние *с.* (sự) mưng mủ, làm mủ, lên mủ

нагнои́ться *сов.* mưng (làm, lên) mủ

нагну́ть(ся) *сов. см.* нагиба́ть(ся)

наговáривать, наговори́ть 1. (на *В*) *разг.* nói oan, nói không, nói điêu, nói xấu, đổ (tố) điêu, đổ (vu) oan, vu khống, vu cáo; ~ на кого́-л., что он взял... nói oan cho (đổ điêu cho, tố điêu cho, vu oan, vu khống) ai rằng anh ta đã lấy...; 2. (*для звукозаписи*) ghi âm; ~ пласти́нку ghi âm vào đĩa

наговóр *м. разг.* (lời, điều) nói oan, nói điêu, nói xấu, đổ điêu, đổ oan, tố điêu, vu oan, vu cáo, vu khống

наговори́ть *сов.* 1. *см.* наговáривать; 2. (*В, Р*) (*сказать много чего-л.*) nói nhiều; ~ глу́постей nói nhiều điều nhảm nhí (ngu xuẩn); ~ де́рзостей nói nhiều điều lỗ mãng (hỗn láo)

наговор||и́ться *сов.* nói chán chê (thoả thuê, chán mồm); они́ никак не ~я́тся họ nói mãi mà không biết chán (không chán mồm)

наг||о́й *прил.* 1. khoả thân, trần truồng, loã thể, loã lồ, trần truồng, tô hô; 2. *перен.* (*без растительности*) trọc, trụi, trơ trụi, trần trụi; ~ холм đồi trọc; ~ы́е дере́вья cây cối trụi lá (trơ trụi)

наголе́нный *прил.*: ~ щито́к tấm che (bọc) ống chân

на́голо *нареч.* 1. trần; с ша́шкамй наголо́ với gươm trần (tuốt trần); 2. (*о стрижке*) trọc, trọc lốc; остри́чься ~ cạo trọc, cạo trọc lốc

на́голову *нареч.*: разби́ть ~ đánh cho tan tành (cho tơi bời, cho không còn một mảnh giáp)

наголода́ться *сов. разг.* nhịn đói lâu, đói meo, đói quá

нагóльный *прил.*: ~ тулу́п áo khoác lông cừu (*không lót vải*)

нагоня́й *м. разг.* (sự) chửi mắng, chửi rủa, đánh mắng; дать кому́-л. ~ chửi mắng ai; я получи́л хоро́ший ~ tôi bị chửi mắng (chửi rủa) một trận nên thân

нагоня́ть, нагна́ть 1. (*В*) (*догонять*) đuổi kịp; 2. (*В*) (*навёрстывать*) bù lại, gỡ lại; нагна́ть упу́щенное вре́мя bù lại (gỡ lại) thời gian đã mất; 3. (*В, Р*) (*собирать*) dồn... lại, dồn (lùa)... đến; ветер нагна́л ту́чи gió dồn mây đen lại; 4. (*В, Р* на *В*) *перен. разг.* (*вызывать, внушать*) khêu, gây (gợi) ra, làm cho; ~ сон на кого́-л. làm cho ai buồn ngủ; ~ на кого́-л. стра́ху làm ai khiếp đảm; ~ тоску́ gợi sầu, gợi buồn, khêu mối sầu; ✧ нагна́ть цену́ đẩy (tăng) giá lên quá cao

на-гора́ *нареч. горн.*: вы́дать у́голь ~ vận xuất than lên mặt đất; у́голь поднима́ется из ша́хты ~ than chuyển từ hầm lò lên mặt đất

нагора́живать, нагороди́ть (*В*) 1. (*строить*) che, chắn, dựng, làm; ~ забор dựng hàng rào (bờ giậu); 2. (*нагромождать*) chất (vứt) đống; 3. *перен.*: ~ вздо́ра, чепухи́ nói biết bao điều bậy bạ (vô nghĩa, vô lý, vớ vẩn)

нагора́ть, нагоре́ть 1. (*о свече*) phủ hoa đèn (tàn nến); 2. *безл.* (*расходоваться — об электричестве и т. п.*) tiêu phí, tốn nhiều, đốt nhiều; 3. *безл. разг.* (*доставаться за что-л.*) bị chỉnh (mắng, quở, quở phạt); нагори́т тебе́ за э́то мày sẽ bị mắng (bị quở phạt) vì việc đó, làm việc đó thì mày sẽ bị mắng bỏ xừ đấy

нагоре́ть *сов. см.* нагора́ть

нагóрн||ый *прил.* 1. (*гористый*) ở vùng đồi núi; ~ая страна́ xứ đồi núi; 2. (*расположенный на горах*) cao, ở trên cao; ~ бе́рег bờ cao

нагороди́ть *сов. см.* нагора́живать

нагóрье *с. геогр.* sơn nguyên, cao nguyên

нагот||á *ж.* (sự) khoả thân, trần truồng, loã thể, loã lồ; ✧ во всей (всей своей) ~é công nhiên, không che đậy gì cả, dưới dạng thật

нагото́ве *нареч.* sẵn sàng, sẵn; быть ~ sẵn sàng, chuẩn bị sẵn sàng; держа́ть ~ giữ thế sẵn sàng, giữ (chuẩn bị) sẵn

нагото́ви||ть *сов.* (*В, Р*) 1. (*запасти*) dự trữ nhiều; ~ проду́ктов dự trữ nhiều thực phẩm; 2. (*настряпать*) nấu nướng nhiều; смотри́те, ско́лько я ~ла! các bác xem kìa, tôi nấu nướng nhiều biết bao!

нагото́ви||ться *сов.* (*Р*) (*обычно с отрицанием* «не»): на э́того ребёнка не ~шься о́буви thằng bé xài giày chóng hỏng mua không xuể; на него́ не ~шься де́нег với nó thì không bao giờ có đủ tiền được

награ́бить *сов.* (*В, Р*) cướp bóc, vơ vét (*nhiều*)

награ́д||а *ж.* tặng thưởng, phần thưởng; (*знак отличия*) huân chương, huy chương; в ~у за что́-л. (để) tặng thưởng vì việc gì; де́нежная ~ tiền thưởng; удосто́енный ~ы được tặng thưởng

награди́ть *сов. см.* награжда́ть

наградно́й *прил.* (để) tặng thưởng, khen thưởng, tưởng thưởng, thưởng

награжда́ть, награди́ть (*В Т*) 1. tặng thưởng, khen thưởng, tưởng thưởng, ban thưởng, thưởng; ~ кого́-л. о́рденом tặng thưởng (tưởng thưởng) ai huân chương, tặng thưởng (tưởng thưởng) huân chương cho ai; 2. *перен.* (*наделять*) phú (ban) cho; приро́да награди́ла его́ необыкнове́нной си́лой трòи (thiên nhiên) đã phú cho anh ta một sức mạnh phi thường

награжде́ние *с.* (sự, lễ) tặng thưởng, khen thưởng, tưởng thưởng, trao giải; ~ победи́телей *спорт.* lễ trao giải cho những người thắng

награждённый *м.* người được tặng thưởng (khen thưởng, tưởng thưởng)

нагре́в *м. тех.* (sự) đun, đốt, nung

нагрева́ние *с.* (sự) đun nóng, hâm nóng, đốt nóng, nung nóng, sưởi ấm

нагрева́тель *м.* máy đun nóng (đốt nóng), lò sưởi; электри́ческий ~ lò sưởi điện

нагрева́тельн||ый *прил.* (để) đun nóng, hâm nóng, đốt nóng, nung nóng, sưởi ấm; ~ые прибо́ры dụng cụ đun nóng (sưởi ấm)

нагрева́ть, нагре́ть (*В*) đun (hâm, đốt, nung) nóng, sưởi ấm; со́лнце нагре́ло песо́к мặt trời sưởi ấm cát, nắng nung nóng cát; ✧ нагре́ть ру́ки phất to, vớ bở, vớ bẫm, làm giàu to

нагрева́ться, нагре́ться nóng (ấm) lên, trở nên nóng (ấm)

нагре́ть(ся) *сов. см.* нагрева́ть(ся)

нагреши́ть *сов. разг.* phạm nhiều tội

нагримирова́ть(ся) *сов. см.* гримирова́ть(ся)

нагромажда́ть, нагромозди́ть (*В, Р*) chất (xếp, đổ) đống, chồng chất

нагроможде́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) chất đống, xếp đống, đổ đống, chồng chất; 2. (*груда*) đống

нагромозди́ть *сов. см.* нагромождáть
нагруби́ть *сов. см.* грубúть
нагру́дник *м.* yếm; (*детский*) yếm dãi; (*в латах*) khải giáp, giáp che ngực; (*пробковый*) áo phao, yếm phao
нагру́дный *прил.* (ở) trên ngực; ~ значóк huy hiệu; ~ кармáн túi trên, túi ngực
нагружáть, нагрузúть (*В Т*) 1. chất (xếp)... lên, chất đầy, xếp tải; 2. *перен. разг.* (*работой*) giao nhiều (ấn nhiều, đổn) việc
нагружáться, нагрузúться 1. gánh (mang, gánh vác, đảm nhiệm) nhiều, chất đầy; 2. *разг.* (*напиваться пьяным*) say khướt, say mèm, say bí tỉ
нагрузúть *сов. см.* нагружáть *и* грузúть 1
нагру́зка *ж.* 1. (*действие*) (sự) xếp tải, chất hàng, xếp hàng lên; 2. (*груз*) tải, trọng tải; 3. (*степень занятости*) công việc, công tác, (sự, mức) gánh vác, đảm nhiệm; педагогúческая ~ số giờ giảng dạy; у меня́ большáя ~ tôi có nhiều công việc lắm; 4. *тех.* tải trọng, tải lượng, phụ tải, tải
нагрязни́ть *сов.* làm (vấy, lấm) bẩn
нагря́н||уть *сов.* (к *Д*) ập tới, đến đột ngột, tới bất ngờ, bất thình lình xuất hiện; ~ула бедá tai hoạ ập tới, tai ương giáng xuống
нагу́л *м.* (*у скота*) (sự, độ) vỗ béo
нагу́ливать, нагуля́ть 1. (*В, Р*) (*прибавлять в весе*) lên cân, béo (đầy, đầy đà) ra, phát phì; нагуля́ть брюшкó béo phệ ra; нагуля́ть жúру vỗ béo; 2. *разг.* (*гуляя, приобрести*) đi chơi (đi dạo) nhiều nên...; нагуля́ть аппети́т đi chơi (đi dạo) nhiều nên ăn ngon miệng
нагуля́ть *сов. см.* нагу́ливать
нагуля́ться *сов.* đi chơi chán chê (tha hồ, nhiều)
над, нáдо *предлог* 1. (ở) trên; лáмпа висúт ~ столóм ngọn đèn treo trên bàn; ~ гóродом пролетéл самолёт phi cơ bay trên thành phố; возвышáться ~ чéм-л. nổi cao lên trên cái gì; ~ ýровнем мóря trên (so với) mực biển; 2. (*после слов со знач. «властвовать», «господствовать»*) đối với; вы имéете ~ ним большýю власть anh có quyền lực lớn đối với nó; 3. (*после слов со знач. «работать», «заниматься»*) về; *часто не переводится*; рабóтать ~ какóй-л. проблéмой nghiên cứu vấn đề (về vấn đề) gì; рабóтать ~ проéктом làm (nghiên cứu, soạn, thảo) dự án; рабóтать ~ диссертáцией viết luận án, làm luận văn; заснýть ~ книгóй a) ngủ thiếp trên sách; б) *перен.* đọc một cuốn sách rất chán
надава́ть *сов. разг.* cho (giao) nhiều; ~ поручéний giao nhiều việc; ~ шлепкóв cho nhiều cái bớp, bớp cho nhiều cái
надави́ть *сов. см.* надáвливать
надáвливать, надави́ть 1. (*В,* на *В*) (*нажимать*) đè, nén, ấn, bấm; 2. (*В, Р*) (*выжимать*) ép, vắt
надари́ть *сов. разг.* biếu (tặng) nhiều
надба́вить *сов. см.* надбавля́ть
надба́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) tăng thêm; 2. (*сумма*) (khoản) tăng thêm; (*к зарплате*) (khoản) phụ cấp
надбавля́ть, надба́вить (*В, Р*) tăng, tăng thêm
надвига́ть, надви́нуть: надви́нуть шля́пу на глазá kéo sụp mũ xuống tận mắt
надвиг||а́ться, надви́нуться kéo (tiến) đến; (*приближаться вплотную*) tiến sát đến; *перен.* (*наступать*) đến gần; тýчи надви́нулись mây đen kéo đến; ночь ~алась đêm đã đến gần
надви́нуть(ся) *сов. см.* надвига́ть(ся)
надво́дник *м.* thuỷ thủ phục vụ tàu mặt nước
надво́дн||ый *прил.* trên mặt nước, nổi; ~ая часть корабля́ phần nổi của tàu thuỷ; ~ флот hạm đội nổi
на́двое *нареч.* (ra làm) đôi, hai; расколóть ~ chẻ đôi; ✧ э́то ещё бáбушка ~ сказáла *погов.* điều đó thì chưa chắc (thì đã chắc đâu)
надвяза́ть *сов. см.* надвя́зывать
надвя́зывать, надвязáть (*В*) 1. (*чулки и т. п.*) đa (chắp) thêm; 2. (*верёвку и т. п.*) buộc thêm, nối... dài ra
надгортáнник *м. анат.* nắp thanh quản
надгортáнный *прил.*: ~ хрящ (sụn) nắp thanh quản
надгро́бие *с.* 1. (*памятник*) tượng (đài kỷ niệm) ở mộ; 2. *уст.* (*эпитафия*) văn bia, bi ký
надгро́бн||ый *прил.* trên mộ; ~ая нáдпись văn bia, bi văn; ~ая плитá mộ chí, mộ bi, bia ở mộ; ~ пáмятник tượng (đài kỷ niệm) ở mộ; ~ое слóво điếu văn, lời điếu, lời ai điếu
надгрызáть, надгры́зть (*В*) gặm, cắn (*một chút*)
надгры́зть *сов. см.* надгрызáть
наддава́ть, наддáть 1. *разг.* thêm, cho thêm; 2. (*увеличивать*) tăng thêm
надева́ть, наде́ть (*В*) mặc, đội, mang, đeo; ~ботúнки đi (mang, xỏ) giày; ~ очки́ đeo (mang) kính; ~ кольцó на пáлец đeo nhẫn; ~ значóк đeo huy hiệu; ~ шля́пу đội mũ
наде́жд||а *ж.* (sự, lòng, niềm) hy vọng, hoài bão, kỳ vọng, hoài vọng; в ~е на что́-л. hy vọng (kỳ vọng, hoài vọng) vào cái gì, với ước vọng rằng...; питáть ~у nuôi hy vọng, ấp ủ hoài bão, ôm ấp niềm kỳ vọng; потеря́ть вся́кую ~у tuyệt vọng, mất hết hy vọng; ✧ подава́ть большúе ~ы có nhiều triển vọng (hứa hẹn, hy vọng)
надёжность *ж.* (sự, tính chất, độ) đáng tin cậy, khả tín, tin cậy; vững chắc, bền vững; chắc chắn (*ср.* надёжный)
надёжн||ый *прил.* 1. (*внушающий доверие*) đáng tin cậy, khả tín, tin cậy; ~ друг người bạn đáng tin cậy (khả tín), bạn tâm phúc; 2. (*крепкий, прочный*) vững chắc, bền vững, chắc chắn; ~ фундáмент nền móng vững chắc; 3. (*верный*) có hiệu quả, chắc chắn; ~ое срéдство phương sách có hiệu quả
наде́л *м. уст.* suất ruộng, phần ruộng quân cấp (được chia)
наде́л||ать *сов.* (*В, Р*) 1. làm nhiều; ~ игру́шек làm nhiều đồ chơi; 2. (*доставить, причинить*) phạm (mắc, gây ra) nhiều; ~ ошúбок mắc nhiều lỗi, phạm nhiều sai lầm; ~ мнóго шýма làm ồn nhiều, làm huyên náo; ~ кому́-л. хлопóт gây (gây ra) nhiều phiền phức cho ai; что ты ~ал! sao mày làm bậy thế!; ~ глупостéй làm nhiều điều ngu ngốc, làm bậy, làm xằng
наделе́ние *с.* (sự) phân chia, chia phần, chia
наделúть *сов. см.* наделя́ть
наделя́ть, наделúть (*В, Т*) phân chia, chia phần, chia; (*дарить*) cho, biếu, tặng; *перен.* phú (ban) cho; ~ землёй chia ruộng đất, quân cấp điền thổ, quân điền; природа щéдро наделúла егó талáнтами trời phú (ban) cho ông ta nhiều tài
надёргать *сов.* (*В, Р*) 1. nhổ, giật, lôi, bóc; 2. *перен. разг.* vớ bậy, lôi bừa, tuỳ tiện nhặt nhạnh; ~ цитáт vớ bậy (lôi bừa, tuỳ tiện nhặt ra) những câu trích dẫn
надерзúть *сов. разг.* nói nhiều điều hỗn láo
надёрнуть *сов. разг.* (*В*) mặc (khoác, trùm, xỏ) vội
надéть *сов. см.* надевáть

наде́||яться *несов.* 1. (на *В, + инф.*) (*рассчитывать на что-л.*) hy vọng, hoài vọng, kỳ vọng, ước vọng, mong mỏi, trông chờ, mong; ~ на лу́чшее hy vọng (kỳ vọng, ước vọng, mong mỏi, mong) được cái tốt hơn; я не ~ялся тебя́ уви́деть tớ đã không hy vọng được gặp cậu; 2. (на *В*) (*полагаться*) trông cậy, trông mong, trông chờ, hy vọng, trông, cậy; не ~ на кого́-л. không trông mong (trông cậy, trông chờ, hy vọng) vào ai

надзвёздный *прил. поэт.*: ~ мир thiên không; ~ свод vòm trời, thanh không, thinh không

надзе́мн||ый *прил.* trên mặt đất; (*над поверхностью земли*) (ở) bên trên mặt đất, trên không; ~ая желе́зная доро́га đường sắt trên không, đường ray treo

надзира́тель *м.* người theo dõi, giám sát viên, giám thị, cai; тюре́мный ~ cai tù, cai ngục, người coi ngục (coi tù), quản giáo

надзира́ть *несов.* (за *Т*) giám thị, giám sát, theo dõi, kiểm tra, kiểm soát; ~ за рабо́тами theo dõi (giám sát) công việc

надзо́р *м.* 1. (sự) giám thị, giám sát, theo dõi, kiểm tra, kiểm soát, kiểm sát; быть под ~ом bị giám sát (quản thúc, quản chế); установи́ть ~ за ке́м-л. bố trí theo dõi ai, đặt sự kiểm soát đối với ai; 2. (*орган контроля*): санита́рный ~ (cơ quan) kiểm tra vệ sinh; прокуро́рский ~ ban giám sát của viện công tố (viện kiểm sát)

надиви́ться *сов. разг.*: не могу́ ~ tôi ngắm mãi không rời mắt được, tôi phục lăn

нади́р *м. астр.* điểm thiên đế

надкла́ссов||ый *прил.* siêu giai cấp; ~ая идеоло́гия tư tưởng siêu giai cấp

надко́жица *ж. анат., бот.* biểu bì

надколо́ть *сов.* (*ножом и т. п.*) đâm nhẹ, đâm xước

надко́стниц||а *ж. анат.* màng xương, cốt mạc; воспале́ние ~ы viêm màng xương (cốt mạc)

надкуси́ть *сов. см.* надку́сывать

надку́сывать, надкуси́ть (*В*) cắn (*một chút*), cắn ở trên; ~ я́блоко cắn quả táo

надла́мывать, надломи́ть (*В*) 1. làm... chớm gãy (nứt gãy), làm nứt; (*о кости*) làm gãy; 2. *перен.* làm yếu sức (mất sức, sút kém tinh thần, mất tinh thần)

надла́мываться, надломи́ться 1. (bị) chớm gãy, nứt gãy, nứt; (*о кости*) (bị) gãy; 2. *перен.* yếu sức, mất sức, sút kém tinh thần, mất tinh thần, tâm thần bất định

надлеж||а́ть *безл.* phải, cần, cần phải, nên; рабо́ту ~и́т сдать в двухнеде́льный срок trong hai tuần phải nộp việc đã làm xong, trong thời hạn hai tuần lễ phải nộp công việc làm xong

надлежа́щ||ий *прил.* cần thiết, thích đáng, thoả đáng; ~ие ме́ры những biện pháp thích đáng (cần thiết); в ~ем поря́дке một cách thích đáng (thoả đáng); в ~ срок trong thời hạn cần thiết; ~им о́бразом một cách thích đáng (thoả đáng)

надло́м *м.* 1. (sự, chỗ) chớm gãy, nứt; (*кости*) (sự, chỗ) gãy; 2. *перен.*: душе́вный ~ (tình trạng) tâm thần bất định, suy sút tinh thần, khủng hoảng tinh thần; 3. *перен.*: с ~ом в го́лосе giọng nói xúc động run run

надломи́ть(ся) *сов. см.* надла́мывать(ся)

надло́мленный *прил.* 1. bị gãy; 2. suy yếu, suy nhược, sút kém tinh thần, tâm thần bất định

надме́нно *нареч.* (một cách) kiêu căng, kiêu ngạo, kiêu kỳ, ngạo mạn, vênh váo

надме́нность *ж.* (tính) kiêu căng, kiêu ngạo, kiêu kỳ, ngạo mạn, vênh váo, kênh kiệu

надме́нный *прил.* kiêu căng, kiêu ngạo, kiêu kỳ, ngạo mạn, vênh váo, kênh kiệu, hợm hĩnh, phách lối

на́до I *в знач. сказ. безл.* 1. (*следует*) cần, phải, cần phải, nên; ~ учи́ться phải (cần phải) học; ~ слу́шаться phải (cần phải, nên) vâng lời; ~ бы́ло đáng lẽ, đáng lý, lẽ ra; ~ бы́ло всё стро́ить за́ново đáng lẽ (đáng lý, lẽ ra) phải xây dựng lại tất cả từ đầu; мне ~ tôi phải, tôi cần phải; не ~! không nên!, không cần!; 2. (*о потребности*) cần; мне ~ tôi cần; что вам ~? anh cần gì?; ✧ так ему́ и ~! thật đáng đời (đáng kiếp) nó!; о́чень мне ~! *ирон.* tớ đếch cần!, tớ thèm vào!, tao cần quái (cần cóc) gì!; ~ ду́мать, полага́ть а) có lẽ là, chắc là; б) (*как ответ*) có lẽ thế, chắc là thế; ~ же! thế à!, thế cơ à!; что ~ rất tốt, tuyệt vời

на́до II *предлог см.* над

на́добно *в знач. сказ. безл. уст. см.* на́до I

на́добност||ь *ж.* (sự) cần thiết; в слу́чае ~и lúc (trong trường hợp) cần thiết; по ме́ре ~и khi (trong mức độ) cần thiết; нет никако́й ~и предупрежда́ть его́ không cần thiết gì (hoàn toàn không cần) phải báo trước cho nó

на́добный *прил. уст.* cần thiết

надоед||а́ть, надое́сть 1. (*Д*) làm... chán ngấy (phát ngấy, phát chán, chán ngán, ngấy, chán, ngán); ~ кому́-л. про́сьбами làm ai chán ngấy (phát ngấy, phát chán) vì những yêu cầu; он всем ужа́сно надое́л nó làm mọi người ngấy đến mang tai (chán mớ đời, chán ngấy); 2. *безл.* ngán, chán, ngấy, phát chán, phát ngấy, chán ngấy; ~а́ет безде́льничать ăn không ngồi rồi mãi đến phát ngấy; мне ~а́ет напомина́ть ему́ нhắc nó mãi tôi đến phát chán; надое́ло игра́ть chơi chán rồi, chán chơi; мне э́то надое́ло tôi ngấy (chán, ngán) cái đó rồi, cái đó làm tôi ngấy (chán, ngán) lắm rồi

надое́дливость *ж.* (sự, tính) làm chán, làm ngấy, chán ngấy, chán phè

надое́дливый *прил.* (làm) chán, ngấy, chán ngấy, chán ngán, chán phè, chán chết, lãng xẹt, lãng nhách; ~ собесе́дник người đối thoại chán ngấy (chán phè, chán chết, lãng xẹt)

надое́сть *сов. см.* надоеда́ть

надои́ть *сов.* (*В*) vắt, vắt được; ~ молока́ vắt sữa

надо́й *м. с.-х.* lượng sữa vắt được, lượng vắt sữa

на́долбы *мн.* (*ед.* на́долба *ж.*) *воен.* cột (cọc) chống tăng

надо́лго *нареч.* trong thời gian lâu, lâu dài, lâu; я уезжа́ю ~ tôi đi trong một thời gian lâu

надо́мник *м.*, **~ца** *ж.* thợ nhận việc làm ở nhà, thợ gia công

надо́мн||ый *прил.*: ~ая рабо́та việc làm ở nhà

надорва́ть *сов. см.* надрыва́ть

надорва́ться *сов.* 1. *см.* надрыва́ться 1; 2. *разг.* (*повредить себе внутренние органы*) quỵ, gãy xương sống, bị hỏng ngũ tạng; 3. (*измучиться нравственно*) bị giày vò, đau khổ, đau xót, sa sút (suy sụp) tinh thần

надоу́м||ить *сов.* (*В*) *разг.* khuyên bảo, chỉ bảo, mách nước, gợi ý, bày, gà; он ~ил меня́ обрати́ться к вам anh ấy bày (gợi ý cho, chỉ bảo cho, mách nước cho) tôi xin ông giúp đỡ

надпи́ливать, надпили́ть (*В*) cưa một chút (không sâu)

надпили́ть *сов. см.* надпи́ливать

надписа́ть *сов. см.* надпи́сывать

надпи́сывать, надписа́ть (*В*) 1. viết (ghi, đề) trên, đề (viết)... lên; ~ тетра́дь đề (viết) tên lên vở; ~ фотогра́фию viết (ghi, đề) trên bức ảnh; ~ конве́рт đề địa chỉ lên phong bì; надписа́ть ве́ксель ký lưng một hối phiếu; 2. (*писать выше написанного ранее*) viết chồng (đè) lên

на́дпись *ж.* dòng chữ đề (ghi); надгро́бная ~ văn bia, bi ký, bi văn; перево́дная, переда́точная ~ (chữ) ký lưng trên hối phiếu

надпо́чечники *мн.* (*ед.* надпо́чечник *м.*) *анат.* tuyến thượng thận

надпо́чечн||ый *прил.*: ~ая железа́ *анат. см.* надпо́чечники

надра́ть *сов.*: ~ у́ши кому́-л. béo (beo, véo, xách) tai ai

надре́з *м.* 1. (*действие*) (sự) rạch, mổ, xẻ, cưa, khía; 2. (*место*) (đường, chỗ, vết) rạch, mổ, xẻ, cưa, khía, khắc

надре́зать *сов. см.* надреза́ть

надреза́ть, надре́зать (*В*) rạch, mổ, xẻ, cưa, khía

надруба́ть, надрубы́ть (*В*) chặt (đẽo, khía, bổ) không sâu (*bằng rìu*)

надруга́тельство *с.* (над *Т*) (sự) lăng nhục, lăng mạ, nhục mạ, xúc phạm

надруга́ться *сов.* (над *Т*) lăng nhục, lăng mạ, nhục mạ, làm nhục, xúc phạm

надры́в *м.* 1. (sự, chỗ) rách; 2. *перен.* (*чрезмерное усилие*) (sự) cố cật lực, rán hết sức, rán đứt hơi; рабо́тать с ~ом làm cật lực (đứt hơi, bở hơi tai); 3. *перен.*: душе́вный ~ (tình trạng) tâm thần bất định, sa sút tinh thần, suy sụp tinh thần, khủng hoảng tinh thần; 4. *перен.*: с ~ом в го́лосе giọng xúc động run run

надрыва́ть, надорва́ть (В) 1. làm (xé) rách (*một chút*); 2. (*повреждать*) làm hại (tổn hại); ~ си́лы, здоро́вье làm tổn hại sức lực, sức khoẻ; ✧ ~ ду́шу, се́рдце кому́-л. làm ai đau lòng (đứt ruột, tan nát tâm can, đoạn trường)

надрыв||а́ться, надорва́ться I (bị) rách (*một chút*); паке́т надорва́лся cái túi đựng bị rách một chút; 2. *тк. несов. перен.* (*стараться изо всех сил*) cố cật lực, rán hết sức; 3. *тк. несов. перен.* (*кричать*) kêu la, gào thét, la hét, hò la; 4. *тк. несов.* (от *Р*) *перен.* (*страдать*) đau đớn, đau khổ, đau xót; ✧ се́рдце, душа́ ~а́ется tim thắt lại, lòng quặn đau, xót xa trong dạ, đứt ruột, đoạn trường; ~ от сме́ха cười vỡ bụng, cười đứt ruột

надры́вно *нареч.* (một cách) não nùng, não nuột, thảm thiết, bi ai

надры́вн||ый *прил.* não nùng, não nuột, thảm thiết, bi ai

надсмо́тр *м.* (sự) giám sát, giám thị, theo dõi, kiểm tra

надсмо́трщик *м.* người giám thị (giám sát), cai

надстра́ивать, надстро́ить (*В*) cơi (xây chồng) thêm; ~ эта́ж cơi (xây chồng) thêm một tầng

надстро́ить *сов. см.* надстра́ивать

надстро́йка *ж.* 1. (*действие*) (sự) cơi thêm, xây chồng; 2. (*надстроенная часть*) (phần, công trình) cơi thêm, xây chồng, xây bên trên, thượng tầng; 3. *филос.* kiến trúc thượng tầng, thượng tầng kiến trúc

надстро́чный *прил.*: ~ знак dấu chữa bản in; dấu trên dòng

надтре́снутый *прил.* 1. (b) nứt, nẻ, rạn, nứt nẻ, nứt rạn; ~ стака́н cốc nứt, cốc rạn; 2. *перен.* (*дрожащий*) run run; (*дребезжащий*) rè, rè rè; ~ го́лос giọng nói run run

надува́ла *м. и ж. разг.* tên bợm, tên lừa đảo (lừa gạt, lừa bịp)

надува́ние *с.* (sự) thổi phồng, phồng căng

надува́тельский *прил. разг.* (là) đánh lừa, lừa đảo, lường gạt, lừa gạt, lừa bịp, lừa dối

надува́тельство *с. разг.* (sự, thói) đánh lừa, lừa đảo, lường gạt, lừa gạt, lừa bịp, lừa dối

надува́ть, наду́ть (*В*) 1. bơm, thổi phồng, thổi căng, thổi; ~ велосипе́дную ка́меру bơm săm xe đạp; ве́тер наду́л па́рус gió thổi cánh buồm, cánh buồm no gió; 2. *безл.* (*наносить — о ветре*) thổi, thổi... đến; ве́тром наду́ло пы́ли gió thổi bụi đến; 3. *разг.* (*обманывать*) đánh lừa, lừa đảo, lừa phỉnh, lừa gạt, lừa bịp, lừa dối, lừa mị, lường gạt, huyễn hoặc; ✧ наду́ть гу́бы hờn dỗi, bĩu môi, giận cong tớn môi lên, giận quạu mặt lại; наду́ть щёки phồng (phùng) má, phồng (phùng) mang

надува́ться, наду́ться 1. phồng lên, phồng căng, căng lên; (*о парусе*) căng phồng, no gió; (*раздувать щёки*) phồng (phùng) má, phồng (phùng) mang; 2. (*набухать*) sưng (trương, trướng, phình) lên

надувн||о́й *прил.* bơm hơi, nạp khí; ~ая ло́дка xuồng cao su, thuyền phao; ~ая поду́шка gối cao su (bơm hơi); ~ матра́с đệm cao su, nệm bơm hơi

наду́манный *прил.* (có tính chất) bịa đặt, tưởng tượng ra, giả tạo, không thật

наду́мать *сов. разг.* 1. (+ *инф.*) quyết định (*sau khi nghĩ kỹ*); 2. (*придумать*) bịa, bịa đặt, tưởng tượng

наду́тый *прил.* 1. phồng (sưng, trương, trướng, phình) lên; 2. *перен. разг.* (*высокомерный*) dương dương tự đắc, hếnh mũi, lên mặt, kênh kiệu, cong cớn; 3. *перен. разг.* (*обиженный*) quàu quạu, nhăn nhó, cau có, khó đăm đăm, chừ bự

над||у́ть *сов.* 1. *см.* надува́ть; 2. *безл.*: ему́ ~у́ло в у́хо nó đau buốt tai vì cảm lạnh; ✧ ~ гу́бы cong tớn môi, bĩu môi, hờn dỗi, quạu mặt

наду́ться *сов.* 1. *см.* надува́ться; 2. *перен. разг.* (*обидеться*) hờn dỗi, bĩu môi, giận cong tớn môi lên, giận quạu mặt lại, chừ bự mặt; 3. *перен. разг.* (*принять важный вид*) lên mặt, hếnh mũi, cong cớn, nhặng bộ, vênh vang, nhặng xị, nhắng lên, bắng nhắng; ✧ ~ как мышь на крупу́ giận cong tớn môi lên

наду́шенный *прил.* (được) phun nước hoa, rẩy nước hoa, thơm nức nước hoa

наду́шить *сов. см.* души́ть II

наду́шиться *сов. см.* души́ться

надшива́ть, надши́ть (*В*) 1. can (may nối) thêm; 2. (*делать длиннее*) can dài, nối dài... ra

надши́ть *сов. см.* надшива́ть

надыми́ть *сов.* nhả (phun) khói nhiều

надыша́ть *сов.* 1. thở nhiều làm không khí ngột ngạt; 2. *разг.* (на *В*) hà hơi, hà; ~ на стекло́ hà hơi vào mặt kính

надыша́ться *сов.* (*Т*) tha hồ thở, thở thoả thuê; ~ лесны́м во́здухом tha hồ thở không khí rừng núi; ✧ не ~ на кого́-л. nâng niu chiều chuộng ai, nâng ai như nâng trứng; пе́ред сме́ртью не надыша́шься *погов.* đã muộn rồi, muốn làm cũng chả kịp đâu

наеда́ться, нае́сться 1. ăn nhiều; ~ сла́дкого ăn nhiều đồ ngọt; 2. (*есть досыта*) ăn no; я нае́лся tôi ăn no rồi

наедине́ *нареч.* tay đôi, chỉ hai người với nhau, mặt đối mặt

нае́зд *м.* 1. (*приезд, посещение*) (sự, cuộc) ghé thăm, thăm viếng; 2. (*набег*) (sự, trận) đột nhập, đột kích

нае́здами *нареч. см.* нае́здом

нае́здник *м.* 1. kỵ sĩ, kỵ mã, người cưỡi ngựa; прекра́сный ~ kỵ sĩ (người cưỡi ngựa) tuyệt vời; 2. *зоол.* ong cự, ong bụng kiếm (*Ichneumon*)

нае́здница *ж.* nữ kỵ sĩ, người phụ nữ cưỡi ngựa

нае́здничать *несов. уст.* cưỡi ngựa

наéздничество *с.* 1. (sự) cưỡi ngựa; 2. (*в цирке*) (nghề, thuật) biểu diễn ngựa, xiếc ngựa; 3. *перен. уст.* (lối) làm hời hợt, cưỡi ngựa xem hoa

наéздом *нареч.* thỉnh thoảng ghé lại, thỉnh thoảng tạt qua; бывáть ~ thỉnh thoảng ghé lại

наезжáть, наéхать 1. (на *В*) (*наталкиваться*) tông (húc) vào, va (đụng) phải; (*встречать кого-л., что-л. во время езды*) gặp, gặp gỡ; на негó наéхал автомобúль ôtô tông vào (đụng phải) nó, nó bị ôtô tông phải; 2. *разг.* (*приезжать в каком-л. количестве*) đến; наéхало мнóго гостéй khách khứa đến nhiều, nhiều khách đến; 3. *тк. несов. разг.* (*бывать наездом*) thỉnh thoảng ghé lại (tạt qua)

наéзженн||ый *прил.*: ~ая дорóга đường xe cộ chạy mòn

наём *м. 1.* (*рабочих*) (sự) thuê, mướn, thuê mướn; рабóтать по нáйму làm thuê, làm mướn; 2. (*помещения*) (sự) thuê; плáта за ~ квартúры tiền thuê nhà

наёмник *м.* 1. *уст.* наéмник người làm thuê; 2. (*наёмный солдат*) lính đánh thuê; 3. *перен.* tay sai, đầy tớ, tay chân

наёмн||ый *прил.* 1. làm thuê (mướn); ~ труд lao động làm thuê; 2. (*нанимаемый*) thuê (được); ~ая плáта tiền thuê; ~ая дáча biệt thự thuê; 3. (*оплачиваемый*) được thuê tiền, thuê; (*подкупленный*) bị mua chuộc; ~ые войскá đội quân đánh thuê; ~ убúйца kẻ giết thuê (giết mướn, đâm thuê chém mướn)

наéсться *сов. см.* наедáться

наéхать *сов. см.* наезжáть 1, 2

нажáловаться *сов.* (на *В*) than phiền, kêu ca, mách

нажáрить *сов.* (*В, Р*) rán, rang, nướng, quay, chiên, rôti (*nhiều*)

нажáриться *сов. разг.* ở chỗ nóng (phơi nắng) quá lâu; ~ на сóлнце tắm nắng (phơi nắng) quá độ

нажáтие *с.* (sự) nén, ép, ấn, bấm

нажáть I *сов. см.* нажимáть

нажáть II *сов.* (*В, Р*) (*сжать какое-л. количество*) gặt (cắt) được

наждáк *м.* đá nhám (ráp, mài), bột nhám (ráp, mài)

наждáчн||ый *прил.* (thuộc về) đá nhám, đá ráp, đá mài, bột nhám, bột ráp, bột mài; ~ая бумáга giấy nhám (ráp)

нажéчь *сов.* (*В, Р*) (*какое-л. количество*) đốt (*một số lượng nào đấy*)

нажúв||а I *ж. разг.* tiền kiếm được, lợi nhuận, tiền lãi, tiền lời; погóня за ~ой chạy theo lợi nhuận; лёгкая ~ tiền kiếm được dễ dãi, tiền vớ bở

нажúва II *ж. см.* нажúвка

наживáть, нажúть 1. (*В*) (*приобретать постепенно*) dành dụm (góp nhặt) được, tạo nên; (*получать прибыль*) thu lãi (lời, lợi); всё ~ своúм трудóм dành dụm được bằng sức lao động của mình; ~ состоя́ние tạo dựng cơ ngơi, tạo nên cơ nghiệp; как нáжито, так и прóжито góp nhặt được thế nào thì tiêu xài thế ấy; 2. (*В, Р*) (*получать что-л. неприятное*) chuốc (rước, tạo) lấy, gây ra; нажúть болéзнь rước bệnh vào thân, mắc (mang, thụ) bệnh; нажúть врагóв gây thù chuốc oán; нажúть себé хлопóт rước (chuốc) lấy lo lắng vào thân, tự gây ra những bận rộn cho mình; ✧ жить-поживáть да добрá ~ ≅ của chồng công vợ

наживáться, нажúться phát tài, làm giàu to, phất to, vớ bẵm, vớ bở

нажúвка *ж.* (con) mồi

наживн||óй *прил.*: э́то дéло ~óе việc đó thì có thể kiếm chác (vớ bẵm) được

нажúм *м.* 1. (sự) ấn, ép, nén; 2. *перен.* sức ép, áp lực; 3. nét sổ đậm, nét mác; писáть с ~ом viết có ấn nét sổ đậm, viết ấn nét, viết nét mác

нажимáть, нажáть 1. (*В*, на *В*) (*надавливать*) ấn, bấm, đè, nén, ép, bóp, xiết; (*ногой*) dận, đạp; ~ кнóпку bấm (ấn) nút, ấn núm; ~ на акселерáтор đạp gia tốc, đạp (dận) ga; 2. (на *В*) *перен. разг.* (*оказывать воздействие*) gây áp lực, ép buộc, o ép; 3. (на *В*) *перен. разг.* (*энергично приниматься за что-л.*) ra sức, cố sức, rán sức; ~ на учёбу rán sức (ra sức, cố sức) học; ✧ ~ на все пружúны dùng mọi cách, giở trăm phương nghìn kế, xoay đủ trò

нажúть(ся) *сов. см.* наживáть(ся)

назáвтра *нареч.* (đến) ngày mai, hôm sau

назáд *нареч.* 1. (*в противоположном направлении*) lui, lùi; шаг ~ một bước lùi, lui một bước; 2. (*в обратную сторону*) đằng sau, về phía sau, lui; оглянýться ~ ngoái (ngoái cổ) lại, nhìn lui, nhìn lui đằng sau; заложúть рýки ~ chắp (để) tay sau lưng; 3. (*на прежнее место, обратно*) về chỗ cũ, lại, lui; постáвить ~ что-л. để cái gì lại chỗ cũ; взять ~ своё обещáние rút lui lời hứa của mình; взять ~ свои́ словá rút lui lời nói (ý kiến) của mình; отдáть что-л. ~ trả lại cái gì; 4. (*тж.* томý ~) trước đây, về trước, trước; год ~, год томý ~ một năm trước (trước đây), cách đây một năm

назадú *нареч. разг.* ở (đằng, ở phía, ở đằng) sau

назализáция *ж. лингв.* (hiện tượng) mũi hoá, âm mũi hoá

назáльный *прил. лингв.*: ~ звук âm mũi

назвáние *с.* tên, tên gọi; (*книги*) tên sách, nhan đề, ựa đề, đầu đề, tít; ~ государства quốc hiệu, tên nước; географúческое ~ địa danh, tên địa lý

назвáть I *сов. см.* называ́ть

назвáть II *сов.* (*В, Р*) (*пригласить многих*) mời nhiều người

назвáться I *сов. см.* называ́ться I 2, 3

назвáться II *сов. см.* называ́ться II

назéмно-измерúтельный *прил.* (thuộc về) đo lường trên mặt đất (*nói về điều khiển du hành vũ trụ*)

назéмн||ый *прил.* trên mặt đất, trên đất; (*существующий, действующий на земле, суше*) trên bờ, trên cạn, trên đất liền; ~ая желéзная дорóга đường ray trên mặt đất; ~ые войскá bộ đội mặt đất; крылáтые ракéты ~ого базúрования những tên lửa có cánh đặt (bố trí) trên mặt đất

нáземь *нареч.* xuống (xuống mặt) đất; упáсть ~ ngã xuống đất

назидáние *с.* (lời) huấn thị, giáo huấn, khuyên bảo, răn dạy, khuyên răn; сказáть что-л. в ~ кому-л. khuyên bảo ai điều gì; онú сдéлали э́то в ~ мне họ làm cái đó để giáo dục (răn dạy, khuyên răn) tôi

назидáтельный *прил.* (có tính chất) giáo huấn, khuyên bảo, răn dạy, khuyên răn

нáзло *нареч.* (để) trêu tức, chọc tức, trêu ngươi, trêu gan; как ~ thật là trớ trêu (bực mình); ~ кому́-л. (để) trêu ngươi ai, chọc tức ai; онú сдéлали э́то ~ мне chúng làm cái đó để trêu tức (chọc tức, trêu gan) tôi

назначáть, назнáчить (*В*) 1. (*заранее намечать*) định trước, ấn định, quy định, định; назнáчить день отъéзда định ngày ra đi; назнáчить свидáние hẹn gặp nhau;

2. (*устанавливать, определять*) định, quy định, xét định, xác định; ~

пе́нсию хе́т định (quy định) tiền hưu; ~ це́ну định giá, quy định giá cả; 3. (*на должность*) bổ nhiệm, bổ dụng, chỉ định, cử, bổ; 4. *разг.* (*предписывать*) kê đơn, cho đơn, cho toa thuốc

назначе́ни||е *с.* 1. (*пособия и т. п.*) (sự) ấn định, quy định; 2. (*на должность*) (sự) bổ nhiệm, bổ dụng, chỉ định; 3. (*функция*) chức năng, chức vụ, mục đích, công dụng, tác dụng, nhiệm vụ; отвеча́ть своему́ ~ю đáp ứng chức năng (mục đích) của mình; испо́льзовать что́-л. по ~ю dùng cái gì theo đúng mục đích (tác dụng) của nó; 4. (*лечебное*) (sự) kê đơn, cho đơn, cho toa thuốc; по ~ю врача́ theo đơn bác sĩ; ✧ ме́сто ~я chỗ đến (đưa đến)

назна́чить *сов. см.* назнача́ть

назо́йливо *нареч.* (một cách) quấy rầy, làm phiền, quấy nhiễu

назо́йливость *ж.* (sự, tính) hay quấy rầy, hay làm phiền, hay quấy nhiễu

назо́йлив||ый *прил.* hay quấy rầy (làm phiền, quấy nhiễu, ám); (*неотступный*) ám ảnh mãi; ~ая мысль ý nghĩ cứ ám ảnh mãi; ~ая мело́дия âm điệu cứ vấn vương mãi; что за ~ челове́к! người gì mà như quỷ ám thế!

назрев||а́ть, назре́ть 1. *уст.* (*становиться спелым*) chín, chín muồi; 2. *перен.* chín muồi; вопро́с назре́л vấn đề đã chín muồi (cần phải giải quyết); кри́зис назре́л cuộc khủng hoảng đã chín muồi; ~а́ет необходи́мость... đã đến lúc cần phải...; назре́вшие вопро́сы những vấn đề chín muồi (cấp thiết, cấp bách); 3. *разг.* (*о нарыве*) chín, mưng mủ

назре́ть *сов. см.* назрева́ть

назубо́к *нареч. разг.* thuộc làu, làu làu, rất giỏi, rất thạo, rành rọt; знать что́-л. ~ biết rành rọt cái gì; знать роль ~ học thuộc vai; вы́учить ~ thuộc làu (làu làu, lòng)

называ́ть, назва́ть (*В*) 1. (*давать имя*) đặt tên, mệnh danh, lấy (gọi, có) tên là; 2. (*произносить имя, название*) gọi (xưng) tên, xưng danh; (*представлять*) giới thiệu; ~ себя́ tự xưng là, tự xưng tên; он не назва́л себя́ ông ta không xưng tên mình (không xưng danh, chẳng tự giới thiệu); 3. (*сообщать*) nêu (kể, kê) tên, công bố, nói rõ; ~ кандида́тов в коми́ссию nêu tên (công bố) những ứng viên vào ủy ban; ~ день nói rõ ngày nào; ✧ так называ́емый а) (*как обычно называют*) như thường gọi là; б) (*для указания на несоответствие названия содержанию*) cái gọi là; ~ ве́щи свои́ми имена́ми nói trắng ra, nói toạc móng heo, gọi đích danh sự việc

назыв||а́ться I, назва́ться 1. *тк. несов.* tên là, gọi là; как э́то ~а́ется? cái này gọi là gì?; 2. (*присваивать себе какое-л. название*) tự xưng (tự nhận) là; 3. (*сообщать своё имя и т. п.*) nói (xưng) tên mình, xưng danh; ✧ что ~а́ется chính là, đúng là

называ́ться II, назва́ться *разг.* (*напрашиваться*) xin kỳ được, nằn nì (nằn nì, nằng nặc) xin; (*предлагать своё участие в чем-л.*) tình nguyện, tự nguyện, đề nghị, xin

наибо́лее *нареч.* hơn cả, hơn hết, nhất, tối

наибо́льш||ий *прил.* lớn (to) nhất, to hơn cả, lớn hơn hết; ~ о́бщий дели́тель *мат.* ước số chung lớn nhất; режи́м ~его благоприя́тствования chế độ tối huệ quốc

найвничать *несов. разг.* giả bộ ngây thơ, làm vẻ ngây thơ cụ; cưa sừng làm nghé (*ирон.*)

найвно *нареч.* (một cách) ngây thơ, thơ dại, ngây ngô; chất phác, hồn nhiên

найвность *ж.* (tính) ngây thơ, thơ dại, ngây dại, ngây ngô, khờ dại; (*безыскусственность*) (tính) chất phác, hồn nhiên, tự nhiên

найвн||ый *прил.* ngây thơ, thơ dại, ngây dại, ngây ngô, khờ dại; (*бесхитростный*) chất phác, hồn nhiên, tự nhiên; ~ ребёнок đứa bé ngây thơ (thơ dại, ngây dại); ~ая улы́бка nụ cười hồn nhiên; ~ вопро́с câu hỏi ngây ngô (ngây thơ, ngớ ngẩn)

наивы́сш||ий *прил.* cao nhất (hơn cả, hơn hết); в ~ей сте́пени ở cấp cao nhất

найгранн||ый *прил.* giả tạo, giả cách, giả đò, không thật, giả dối, gượng gạo, gượng; ~ жест cử chỉ giả dối; ~ая весёлость cái vui giả tạo (gượng gạo)

наигра́ть *сов. см.* найгрывать 2, 3

наигра́ться *сов.* chơi tha hồ (thoả thuê, thoả thích)

най́грывать, наигра́ть 1. *тк. несов.* (*играть тихо*) đàn (chơi, đánh) khe khẽ; 2. (*В*) *разг.* (*основную мелодию*) đàn phỏng theo...; наигра́ть моти́в đàn phỏng theo điệu nhạc; 3. (*В*) (*для звукозаписи*): наигра́ть пласти́нку đánh đàn để thu đĩa, thu nhạc vào đĩa

на́игрыш *м.* 1. (*народная мелодия*) nhạc điệu dân gian; 2. (*в актёрской игре*) (lối) diễn xuất không tự nhiên

наизна́нку *нареч.* trái, lộn trái, trong lộn ra ngoài; вы́вернуть пальто́ ~ lộn (lộn trái) áo măngtô

наизу́сть *нареч.* thuộc làu (lòng, làu làu, như cháo), nhớ nhập tâm

наилегча́йш||ий *прил.*: ~ая весова́я катего́рия *спорт.* hạng (loại) ruồi

наилу́чш||ий *прил.* tốt nhất (hơn cả, hơn hết); (*наивыгоднейший*) có lợi nhất (hơn cả, hơn hết); ~ спо́соб cách tốt nhất (hơn cả, hơn hết); ~им о́бразом một cách tốt nhất (hơn cả, hơn hết)

наиме́нее *нареч.* ít (nhỏ) nhất, kém nhất (hơn cả, hơn hết)

наименова́ние *с.* tên, tên gọi, danh mục; (*товаров*) mặt hàng; (*книг*) đầu sách

наиме́ньш||ий *прил.* nhỏ (ít) nhất; ~ее о́бщее кра́тное *мат.* bội số chung nhỏ nhất; ~ее расстоя́ние ме́жду двумя́ то́чками khoảng cách ngắn nhất (nhỏ nhất) giữa hai điểm

наискосо́к *нареч. разг. см.* на́искось

на́искось *нареч.* xiên, chéo, chếch

найти||е *с.*: по ~ю *разг.* do linh cảm, do bản năng

наиху́дший *прил.* xấu (tệ) nhất, xấu (tệ) hơn cả, xấu (tệ) hơn hết

найдёныш *м. разг.* đứa trẻ nhặt được (*bị bố mẹ bỏ rơi*)

наймит *м. пренебр.* tay sai, tay chân, đầu sai

наймода́тель *м. торг.* người cho thuê

найти́ I, II *сов. см.* находи́ть I, II

найти́сь *сов.* 1. *см.* находи́ться I; 2. (*не растеряться*) nhanh trí, có tài ứng phó (xoay xở), đối phó nhanh; он бы́стро нашёлся anh ta đối phó nhanh (có tài xoay xở); он всегда́ найдётся bao giờ anh ta cũng rất nhanh trí, anh ta có tài ứng phó trong mọi tình thế; он не нашёлся, что отве́тить nó lúng túng không biết trả lời thế nào, nó bí không trả lời được

нака́з *м.* 1. *уст.* (*наставление*) (lời) dặn dò, dặn bảo, huấn thị; 2. (*поручение*) uỷ nhiệm thư, thư uỷ nhiệm, huấn lệnh; ~ избира́телей депута́ту uỷ nhiệm thư (thư uỷ nhiệm, huấn lệnh) của cử tri giao cho dân biểu

наказа́ни||е *с.* hình phạt, (sự) trừng phạt, trừng trị, phạt; заслу́женное ~ hình phạt đích đáng; вы́сшая ме́ра ~я cực hình, tử hình, hình phạt nặng nhất (cao nhất); ✧ ~ мне с тобо́й! tao chỉ

khổ với mày thôi!; не ребёнок, а сýщее ~! thật là con tội con nợ!

наказа́ть I, II *сов. см.* нака́зывать I; II

наказу́емый *прил. юр.* đáng (phải chịu) trừng phạt

нака́зывать I, наказа́ть (*В*) trừng phạt, trừng trị, trị tội, phạt, trị; он сам себя́ наказа́л làm nên tội thì nó phải chịu tội

нака́зывать II, наказа́ть *уст. прост.* (*Д*) dặn, dặn dò, dặn bảo

нака́л *м.* 1. (độ, sự) nóng sáng, nung; бе́лый ~ (độ) nung trắng, bạch nhiệt; кра́сный ~ (độ) nung đỏ, hồng nhiệt; ла́мпочка гори́т не в по́лный ~ ngọn đèn điện cháy sáng chưa hết mức; 2. *перен.* (tình trạng) cực kỳ căng thẳng, căng thẳng tột độ, mãnh liệt cao độ; ~ борьбы́ tình trạng căng thẳng tột độ của cuộc đấu tranh

накалённость *ж.* 1. (độ) nóng, nhiệt, nung nóng; 2. *перен.* (độ, tình trạng) căng thẳng, khẩn trương

накалённ||ый *прич.* 1. (bị) nung nóng, nung đỏ, nóng sáng; 2. *перен.* (cực kỳ) căng thẳng, khẩn trương; ~ая атмосфе́ра bầu không khí cực kỳ căng thẳng (căng thẳng tột độ)

нака́ливание *с.* (sự) nung đỏ, nóng sáng; ла́мпочка ~я bóng đèn nóng sáng; температу́ра ~я nhiệt độ nóng sáng

нака́ливать, накали́ть (*В*) 1. nung nóng, nung đỏ, nung sáng, nung đến cao độ; накали́ть что́-л. до́красна́ nung đỏ cái gì; 2. *перен.* làm... cực kỳ căng thẳng (căng thẳng cao độ)

нака́ливаться, накали́ться 1. (bị) nung nóng, nung đỏ, nóng sáng, nung sáng, nung đến cao độ; 2. *перен.* (trở nên) cực kỳ căng thẳng, căng thẳng tột độ

накали́ть(ся) *сов. см.* нака́ливать(ся)

нака́лывать, наколо́ть 1. (*В*) (*повреждать*) đâm, châm, chích; 2. (*В* на *В*) (*прикреплять*) cài, gài, găm, cài (gài, găm, ghim)... vào

нака́лываться, наколо́ться đâm phải, bị đâm (châm, chích)

нака́ля́ть(ся) *несов. см.* нака́ливать(ся)

наканифо́лить *сов. см.* канифо́лить

накану́не 1. *нареч.* ngày hôm trước, đêm trước; 2. *предлог* (*Р*) ngày trước, giáp; ~ пра́здника hôm trước ngày hội; ~ Но́вого го́да giáp Tết

нака́пать *сов.* 1. (*В, Р*) nhỏ, rỏ, nhỏ giọt; 2. (*В, Т*) (*пролить*) rót (đổ) từng giọt; (*запачкать*) làm vấy bẩn

нака́пливать, накопи́ть (*В*) 1. tích luỹ, góp nhặt, dành dụm, ky cóp, gom góp, cóp nhặt; 2. *перен.* tích luỹ; ~ о́пыт tích luỹ kinh nghiệm

нака́пливаться, накопи́ться (được) tích luỹ, góp nhặt, dành dụm, ky cóp lại, gom góp lại

нака́ркать *сов. разг.* (*напророчить беду*) báo trước tai ương

нака́т *м.* 1. *стр.* lớp (gỗ) lót sàn; 2. *воен.* (*орудия*) (sự) trở lại thế bắn được (*sau khi bị giật*)

накати́ть *сов.* 1. *см.* нака́тывать I; 2. (*быстро написать*) *прост.* ngoáy, thảo, viết ngoáy

накати́ться *сов. разг.* tha hồ cưỡi ngựa (trượt băng, đi xe), cưỡi ngựa (trượt băng, đi xe) đã đời

накати́ть *сов. см.* нака́тывать II

накати́ться *сов. см.* нака́тываться

нака́тник *м. воен.* bộ phận vãn hồi vị thế nòng súng (*sau khi bắn, súng giật*)

нака́тывать I, накати́ть (*В*) 1. (*дорогу*) lăn phẳng, lăn mòn; 2. (*рисунок*) lăn hoa, lăn vân; (*резьбу*) cán lăn

нака́тывать II, накати́ть 1. (*В, Р*) lăn lên; 2. (*о волне*) ùa (ập, đổ xô) vào; 3. (*о событиях*) giáng xuống; 4. (на *В*) *перен. прост.* xâm chiếm, tràn ngập; на него́ накати́ла тоска́ nỗi buồn xâm chiếm (tràn ngập) lòng chàng

нака́тываться, накати́ться 1. ùa (ập, đổ xô) vào; 2. *перен. прост.* giáng xuống

нака́чанн||ый *прич. разг.* vạm vạp, vạm vỡ, lực lưỡng, vai u thịt bắp; ~ые паренько́й những thằng ranh vạm vạp (vai u thịt bắp)

нака́чать *сов. см.* нака́чивать

нака́ченный *прич. разг. см.* нака́чанный

нака́чивать, накача́ть (*В*) 1. bơm; ~ ши́ну bơm bánh xe; накача́ть бо́чку до краёв bơm đầy một thùng; накача́ть воды́ bơm nước; 2. *прост.* (*допьяна*) cho... uống thật say, chuốc rượu... đến say xỉn; 3. *прост.* (*делать нагоняй*) chỉnh xạc, chửi mắng, chửi rủa

наква́сить *сов.* (*В*) ủ chua, làm dưa chua (*một số lượng nào đấy*)

накида́ть *сов.* (*В*) (*кидая, наполнить что-л.*) vứt (đổ) đầy; (*В, Р*) (*набросать*) vứt, quăng, quẳng, ném (*nhiều*); ~ как попа́ло vứt lung tung

наки́дка *ж.* 1. (*одежда*) áo choàng, áo khoác; 2. (*покрывало*) khăn phủ gối, khăn choàng áo gối; 3. *разг.* (*надбавка к цене*) (tiền) phụ thu, lên giá

наки́дывать, наки́нуть (*В*) 1. choàng, khoác, quàng, trùm; он наки́нул пальто́ и вы́шел anh ta quàng (choàng, khoác) áo măngtô và đi ra; ~ плато́к на го́лову trùm khăn lên đầu; 2. *разг.* (*набавлять*) thu thêm, phụ thu, lên giá

наки́дываться, наки́нуться (на *В*) 1. xông (nhảy xổ, lao, lăn xả, nhảy bổ) vào; 2. *разг.* (*на еду*) ăn ngấu nghiến, ăn ngấu ăn nghiến; 3. *разг.* (*с упрёками, бранью*) quở mắng, chửi mắng, gây sự, sinh sự, cà khịa

наки́нуть(ся) *сов. см.* наки́дывать(ся)

накипа́ть, накипе́ть 1. nổi váng bọt; (*оседать*) đọng cặn bọt (*ở thành nồi*); 2. *перен.* tích lại; *безл.*: на душе́ у него́ накипе́ло nó ngậm hờn (nuôi giận trong lòng, găm thù trong bụng)

накипе́ть *сов. см.* накипа́ть

на́кипь *ж.* 1. (*пена*) váng bọt, bọt canh; 2. (*в котле и т. п.*) cặn bọt (*ở thành nồi*)

накла́д *м.*: быть, оста́ться в ~е *разг.* (bị) lỗ, thiệt, thua thiệt

накла́дка *ж.* 1. *тех.* tấm ốp, lớp lót, thanh nẹp, tấm đệm; ре́льсовая ~ đoạn ốp đầu ray; 2. (*из волос*) (cái) độn tóc, lọn tóc

накладн||о́й *прил.* 1. (được) đặt lên trên, chồng lên; ~ карма́н túi khâu ngoài; ~о́е зо́лото bọc vàng; 2. (*фальшивый*) giả; ~а́я борода́ (bộ) râu giả; 3. *в знач. сущ. ж.*: ~а́я vận đơn, phiếu xuất hàng (chở hàng), hoá đơn; ✧ ~ы́е расхо́ды chi phí hành chính (không sản xuất)

накла́дывать, наложи́ть (*В*) 1. đặt lên, để (chồng, chất)... lên; (*нагружать*) chất đầy; наложи́ть ка́льку на чертёж đặt tờ giấy phóng lên bản vẽ; ~ себе́ на таре́лку что́-л. bỏ thức ăn gì vào đĩa mình; 2. *мед.* băng, thắt, buộc, đặt; ~ повя́зку кому́-л. băng cho ai; ~ компре́сс đặt gạc; ~ швы khâu vết thương; ~ жгут thắt (buộc) garô; 3. (*ставить знак*) áp, đóng; ~ клеймо́ đóng dấu; 4.: наложи́ть резолю́цию ra quyết nghị; наложи́ть аре́ст на иму́щество *юр.* tịch biên (giữ lại, sai áp, tịch ký) tài sản; наложи́ть запре́т ra lệnh cấm, cấm chỉ; ✧ наложи́ть

печа́ть на что́-л. để lại dấu ấn trên cái gì

наклевета́ть *сов. см.* клевета́ть

наклёвываться *несов. см.* наклю́нуться

накле́ивать, накле́ить (*В*) dán; ~ ма́рку dán tem; ~ афи́ши dán giấy quảng cáo (apphich, yết thị)

накле́ить *сов. см.* накле́ивать

накле́йка *ж.* 1. (*действие*) (sự) dán; 2. (*ярлычок*) nhãn, nhãn hiệu

наклепа́ть I *сов. тех. см.* клепа́ть

наклепа́ть II *сов.* (*на кого-л.*) *разг.* vu khống (*ai*), nói oan, tố điêu (*cho ai*)

накло́н *м.* 1. (*действие*) (sự) nghiêng xuống, cúi xuống; 2. (*наклонное положение*) (độ) dốc, nghiêng, xiên, dốc nghiêng; с ~о́м букв в 15 гра́дусов chữ nghiêng (ngả) 15 độ

наклоне́ние *с. грам.* thức, cách, lối

наклони́ть(ся) *сов. см.* наклоня́ть(ся)

накло́нно *нареч.* (một cách) nghiêng, xiên, ngả

накло́нност||ь *ж.* 1. (*склонность*) khuynh hướng, thiên hướng, năng khiếu, khiếu; (*влечение*) (sự) ham thích, ham mê; ~ к му́зыке khiếu (năng khiếu, thiên hướng về) âm nhạc; 2. (*привычка*) thói, thói quen; дурны́е ~и những thói xấu, thói hư tật xấu

накло́нн||ый *прил.* nghiêng, xiên, ngả, dốc; ~ая пло́скость mặt phẳng nghiêng; ✧ кати́ться по ~ой пло́скости tuột dốc, sa ngã nhanh chóng; tuột dốc không phanh (*разг.*)

наклоня́ть, наклони́ть (*В*) nghiêng... xuống, uốn... xuống

наклоня́ться, наклони́ться nghiêng (cúi, cong) xuống; она́ наклони́лась ко мне chị ấy cúi xuống tôi

наклю́нуться *сов.* 1. (*о цыплёнке*) nở; 2. (*о почках*) nhú chồi, đâm chồi; 3. *разг.* (*случайно попасться*) tình cờ gặp, ngẫu nhiên có

наковáльн||я *ж.* (cái) đe; ✧ ме́жду мо́лотом и ~ей trên đe dưới búa

наковыря́ть *сов.* (*В*) *разг.* (*плохо сделать*) làm ẩu (ẩu tả, nhăng nhít, qua quít)

нако́жн||ый *прил.* (ở) ngoài da, trên bề mặt da; ~ые боле́зни các bệnh ngoài da; ~ая сыпь ban da; врач по ~ым боле́зням bác sĩ khoa da

наколоти́ть *сов.* 1. (*В*) (*гвоздей и т. п.*) đóng; 2. (*В* на *что-л.*) (*насадить, надеть*) đóng; ~ о́бруч на бо́чку đóng đai vào thùng gỗ; 3. *разг.* (*разбить много*) đánh vỡ, đập vỡ (*nhiều*); ~ посу́ду đánh vỡ nhiều bát đĩa; 4. *прост.* (*сильно побить*) đánh, nện, đánh đập; 5. *перен. прост.* (*накопить*) gom góp, góp nhặt, cóp nhặt (được)

наколо́ть I *сов. см.* нака́лывать

наколо́ть II *сов.* (*В, Р*) (*дров*) chẻ, bổ, bửa; (*сахару*) đập vỡ, ghè

наколо́ться *сов. см.* нака́лываться

наконе́ц 1. *нареч.* cuối cùng, rốt cuộc, rốt cục; я догада́лся ~ cuối cùng tôi đã đoán ra; 2. *в знач. вводн. сл.* ngoài ra; что́бы отдохну́ть, мо́жно бы́ло, ~, съе́здить за го́род ngoài ra, để nghỉ ngơi thì cũng có thể đi ra ngoại thành; 3. *в знач. вводн. сл.*: да уходи́те же, ~! thôi, các cậu đi đi cho rồi!; ✧ ~-то! có thể chứ!, thế mới phải chứ!

нако́марник *м.* (cái) màn, mùng (*chống muỗi*)

наконе́чник *м.* (*у шприца, зонтика и т. п.*) đầu, đầu bịt; (*у копья и т. п.*) mũi; (*для карандаша*) tháp bút

накопа́ть *сов.* (*В, Р*) 1. đào; 2. (*выкопать*) đào, bới, đào (bới) được; ~ карто́шки bới (đào) khoai tây; ~ черве́й đào giun

накопи́ть(ся) *сов. см.* нака́пливать(ся)

накопле́ни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) tích luỹ, góp nhặt, dành dụm, ky cóp, gom góp; 2. *мн.*: ~я (*сбережения*) tiền để dành (dành dụm, góp nhặt, tiết kiệm, tích luỹ)

накопля́ть(ся) *несов. см.* нака́пливать(ся)

накопти́ть *сов.* (*В,Р*) 1. (*окороков, рыбы и т. п.*) xông (hun) khói; 2. (*о лампе, керосинке*) phun muội, bốc khói, bốc bồ hóng

накорми́ть *сов. см.* корми́ть 1, 2

накра́пыв||ать *несов.* (rơi) lâm dâm, lâm râm, lâm thâm, lấm tấm; ~ает дождь mưa lâm dâm (lâm thâm, lấm tấm), lâm dâm (lâm thâm, lấm tấm) mưa

накра́сить *сов.* 1. (*В*) bôi (tô) màu, bôi, tô, nhuộm, đánh; ~ гу́бы tô (đánh, bôi) môi; 2. (*В, Р*) (*выкрасить в каком-л. количестве*) bôi (tô) màu, sơn, nhuộm

накра́ситься *сов. разг.* tô điểm, làm tốt; (*накрасить себе щёки*) đánh phấn, đánh son; (*накрасить себе губы*) tô (đánh, bôi) môi; (*накрасить себе брови*) kẻ lông mày

накра́сть *сов.* (*В*) ăn cắp, đánh cắp, chôm chỉa, xoáy

накрахма́ленный *прич.* (đã) hồ, cồn

накрахма́лить *сов. см.* крахма́лить

накрени́ть(ся) *сов. см.* накреня́ть(ся) *и* креня́ть(ся)

накрен||я́ть, накрени́ть 1. (*В*) làm nghiêng, làm xiêu; 2. *безл.*: ло́дку ~и́ло thuyền nánh, thuyền nghiêng; дом ~и́ло nhà xiêu

накреня́ться, накрени́ться (*о корабле*) (bị) nánh, nghiêng; (*о стене, здании*) (bị) xiêu

на́крепко *нареч.* 1. (một cách) chặt, chặt chẽ; ~ закры́ть đóng chặt; 2. *разг.* (*решительно*) (một cách) cương quyết, kiên quyết, dứt khoát; приказа́ть ~ cương quyết ra lệnh

на́крест *нареч.* chéo nhau, chéo chữ thập

накрича́ть *сов.* quát tháo, gắt gỏng, gắt om, gắt địa, gắt ỏm tỏi; (на *В*) (*выругать*) la mắng, rầy la, quát mắng, quát, la, mắng

накрои́ть *сов. см.* кроить

накроши́ть *сов.* 1. (*В, Р*) thái (nhỏ), băm (nhỏ), tán (nhỏ); ~ табаку́ thái thuốc lá; ~ таре́лку мя́са thái (băm) nhỏ một đĩa thịt; 2. (*насорить*) đánh rơi (làm vương vãi) những mẩu vụn; ~ на столе́ đánh rơi (làm vương vãi) những mẩu vụn trên bàn

накрути́ть *сов. см.* накру́чивать

накру́чивать, накрути́ть (*В*) (*верёвку и т. п. на что-л.*) quấn, vấn, cuộn (*quanh cái gì*)

накрыва́ть, накры́ть (*В*) 1. phủ (che, đậy)... lên; 2. *разг.* (*захватить врасплох*) bắt quả tang, bắt chộp, chộp được; ~ престу́пника bắt quả tang tên tội phạm; ✧ ~ стол, ~ на стол bày bàn ăn

накрыва́ться, накры́ться (*Т*) trùm, đắp, khoác, phủ... lên người; ~ плащо́м khoác (trùm) áo đi mưa

накры́ть(ся) *сов. см.* накрыва́ть(ся)

накупи́ть *сов.* (*В, Р*) mua (*nhiều*)

наку́рен||ный *прил.* đầy khói thuốc; как тут ~о! trời, ở đây khói thuốc um cả phòng!

накури́ть *сов.* hút (hút thuốc) nhiều quá, hút khói um cả phòng

накури́ться *сов.* hút (hút thuốc) tha hồ, hút thoả thuê

налага́ть, наложи́ть (*В*) bắt, bắt chịu, bắt phải; ~ наказа́ние bắt phạt, phạt; ~ штраф phạt tiền, phạt vạ, ngả vạ, bắt nộp vạ

нала́дить(ся) *сов. см.* нала́живать(ся)

нала́дка *ж. тех.* (sự) điều chỉnh, hiệu chỉnh

налади́нник *м.* (*компью́тер*) *разг.* computer (máy vi tính) nhỏ như lòng bàn tay

нала́дочный *прил.* (để) điều chỉnh, hiệu chỉnh

нала́дчик *м.* thợ điều chỉnh (hiệu chỉnh)

нала́живать, нала́дить (*В*) 1. chỉnh lý, chỉnh đốn, điều chỉnh, chấn chỉnh, hiệu chỉnh, sửa sang, ổn định, đưa... vào nề nếp; нала́дить маши́ну điều chỉnh (hiệu chỉnh) máy; 2. (*устраивать, организовывать*) thu xếp, xếp đặt, tổ chức, sắp đặt, liệu lý; нала́дить произво́дство маши́н tổ chức (xếp đặt) việc sản xuất máy; ~ дела́ thu xếp (liệu lý) công việc

нала́живание, нала́диться đi vào nền nếp, được ổn định; всё нала́дится mọi việc sẽ ổn cả (sẽ đâu vào đấy); рабо́та ещё не нала́дилась công việc chưa vào nền nếp (chưa đâu vào đâu cả); дела́ постепе́нно ~аются công việc dần dần đi vào nền nếp

налга́ть *сов.* 1. nói dối, nói láo, nói khoác, nói dóc; 2. (на *В*) (*наклеветать*) vu khống, nói điêu, nói oan, đổ điêu, đổ oan, tố điêu

нале́во *нареч.* (*в левую сторону*) về bên trái, sang trái, sang tả; (*на левой стороне*) (ở) bên trái, phía tay trái, bên tả; сверну́ть ~ rẽ trái, quẹo (ngoặt) sang trái, rẽ tay trái; ~ от меня́ (ở) bên trái của tôi, phía tay trái tôi; ~! (*команда*) bên trái, quay!

налега́ть, нале́чь (на *В*) 1. (*с силой опираться*) tỳ (áp mạnh, dựa)... vào; (*придавливать*) đè lên; ~ гру́дью на стол tỳ ngực vào bàn; ~ плечо́м на дверь áp mạnh vai vào cánh cửa; 2. (*с силой нажимать на что-л.*) ấn (dấn, đè) mạnh; ~ на вёсла ấn (dấn) mạnh mái chèo; 3. *перен. разг.* (*приниматься за что-л.*) ra sức, cố sức, ráng (rán) sức; он налёг на матема́тику nó đã ra sức (ráng sức, cố sức) học môn toán

налегке́ *нареч.* 1. (*без багажа*) không mang hành lý, đi người không, đi tay không; путеше́ствовать ~ đi du lịch không mang theo hành lý; 2. (*в лёгкой одежде*) mặc phong phanh, mặc quần áo mỏng

на́ледь *ж.* (*вода, выступившая поверх речного, озёрного... льда*) nước dềnh trên mặt băng; (*корка льда*) lớp băng mỏng trên nước dềnh

налёт *м.* 1. (*нападение*) (trận) đột kích, tập kích, tập công, đột nhập, tấn công, đánh úp; ~ авиа́ции (trận) không kích, không tập, oanh kích, tập kích bằng không quân, tấn công bằng máy bay; огнево́й ~ (trận) bắn tập kích, bắn cấp tập, tập kích hoả lực, hoả công; артиллери́йский ~ (trận) pháo kích; 2. (*с целью грабежа*) (vụ) cướp, cướp phá; 3. (*тонкий слой чего-л.*) lớp mỏng, lớp; (*на фруктах*) (lớp) phấn, phấn quả; ~ на зубáх bựa, bựa răng; ~ пы́ли lớp bụi; 4. *перен.* (*оттенок*) sắc thái; 5. *мед.*: ~ в го́рле màng mủ ở họng; ~ на языке́ màng trắng ở lưỡi, lưỡi bị trắng; ✧ с ~а, с ~у ngay lập tức, tức thì, ngay tắp lự, ngay, nhanh chóng, dễ dàng; отве́тить с ~а trả lời ngay lập tức, đối đáp ngay tắp lự (ngay tức thì, tức thì)

налета́ть, налете́ть 1. (на *В*) va (vấp, đụng, xô, gặp) phải; 2. (на *В*) *перен. разг.* (*наскакивать*) xông (lao) đến, xông (lao, lăn xả, nhảy bổ) vào; (*сталкиваться с кем-л.*) gặp phải, chạm trán; 3. (на *В*) *перен. разг.* (*обрушиваться с обвинениями и т. п.*) mắng té tát; 4. *перен.* (*внезапно начинаться*) thổi tới; налете́л ве́тер trời nổi gió, cơn gió đột ngột thổi tới; 5. (*прилетать в большом количестве*) bay tới đông, bay đến nhiều

налете́ть *сов. см.* налета́ть

нале́тчик *м.* tên cướp, kẻ cướp, đạo tặc

нале́чь *сов. см.* налега́ть

нали́в *м.* 1. (*действие*) (sự) đổ, đổ đầy; ~ бензи́на в цисте́рны đổ xăng vào những thùng chứa (bồn, xi-téc); 2. (*созревание*) ~ зёрен lúa (ngũ cốc) mẩy hạt; я́блоко хоро́шего ~а quả táo chín mọng; ✧ бе́лый ~ (*сорт яблок*) loại táo trắng

наливáть, нали́ть 1. (*В*) (*наполнять*) rót, đổ, đổ đầy; нали́ть ведро́ воды́ đổ đầy xô nước; он нали́л себе́ ри́омку кра́сного вина́ anh ta rót cho mình một ly vang đỏ; 2. (*В, Р*) (*вливать во что-л.*) rót, đổ; нали́ть во́ду в стака́н rót nước vào cốc; 3. (*В, Р*) (*разливать*) làm đổ, đánh đổ; нали́ть воды́ на́ пол làm đổ (đánh đổ) nước trên sàn

наливáться, нали́ться 1. (в *В*) (*натекать во что-л.*) chảy (đổ) vào; вода́ сра́зу налила́сь ему́ в рот, в нос, в у́ши nước lập tức chảy vào mồm, mũi và tai nó; 2. (*наполняться*) đầy, đầy tràn; её глаза́ налили́сь слеза́ми lệ giàn giụa đôi mắt chị ta, mắt nàng nhoà lệ; 3. (*созревать*) vào mẩy, mẩy hạt, chín mọng; ✧ нали́ться кро́вью mặt đỏ gay, mắt đỏ ngầu, đỏ mặt tía tai

нали́вка *ж.* rượu ngọt, rượu mùi, rượu ngâm; вишнёвая ~ rượu ngọt anh đào

наливн||о́й *прил.* 1. (để) chở chất lỏng, tải lỏng; ~óе су́дно tàu chở chất lỏng; ~ груз hàng lỏng, tải lỏng; 2. (*созревший*) mẩy hạt, chắc hạt, chín mọng; ~ы́е хлеба́ lúa mì mẩy hạt; ~oe я́блоко quả tạo chín mọng

нали́м *м.* cá tuyết sông (*Lota lota*)

налинова́ть *сов. см.* линова́ть

налипа́ть, нали́пнуть (*на что-л.*) bám, dính, bết; грязь нали́пла на колёса bùn bám (bết, dính) đầy các bánh xe

налито́й *прил.* 1. mẩy hạt, chắc hạt, chín mọng; 2. (*о теле и т. п.*) rắn chắc, chắc nịch

нали́ть(ся) *сов. см.* наливать(ся)

налицо́ *нареч.* có, có mặt, hiện diện, hiện có; (*очевидно*) hiển nhiên, rõ rệt, rõ ràng, rành rành, nhãn tiền; ули́ки ~ tang chứng hiển nhiên (nhãn tiền), chứng cớ rành rành; всё о́бщество ~ đông đủ mọi người, trước bàn dân thiên hạ; ду́ть мэ́т бá quan (*шутл.*); преступле́ние ~ tội ác rõ rệt, trọng tội rành rành; результа́ты ~ kết quả rõ ràng (ăn chắc)

нали́честв||овать *несов. книжн.* có, hiện hữu, hiện có; ~уют все при́знаки преступле́ния có (hiện hữu, hiện có) tất cả những dấu hiệu tội phạm

нали́чи||е *с.* (sự) có mặt, hiện diện, hiện có, hiện hữu, có; (*существование*) (sự) tồn tại; ~ дарова́ния у кого́-л. ai có năng khiếu, ai có thiên tư; при ~и кво́рума khi (nếu) có đủ số đại biểu hợp lệ; при ~и де́нег khi (nếu) có tiền; ✧ быть в ~и sẵn có, có sẵn

нали́чник *м. стр.* khung viền cửa, thanh ốp cửa; резны́е ~и lèo cửa

нали́чность *ж.* 1. số hiện có, hiện hữu; (*о деньгах*) (số) tiền mặt; ~ това́ров в магази́не (số) hàng hiện có trong cửa hiệu; ка́ссовая ~ tồn quỹ, tiền mặt trong quỹ; 2. *см.* нали́чие

нали́чн||ый *прил.* 1. hiện có, sẵn có; ~ые де́ньги tiền mặt, hiện kim; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые tiền mặt, hiện kim; плати́ть ~ыми trả tiền mặt; ✧ ~ расчёт trả tiền mặt, thanh toán tiền mặt; за ~ расчёт trả tiền mặt, theo cách thanh toán tiền mặt

нанови́ть *сов.* (*В, Р*) bắt được (*nhiều*); (*на охоте*) săn bắt được (*nhiều*); (*рыбы*) câu được, đánh cá được (*nhiều*)

наловчи́ться *сов.* (в *П*, + *инф.*) *разг.* quen tay, thạo ra, trở nên thành thạo, quen, thạo

нало́г *м.* thuế; *мн.* thuế má, thuế khoá; прямо́й ~ thuế trực thu; ко́свенный ~ thuế gián thu; ~ на доба́вленную сто́имость (НДС) thuế giá trị gia tăng, VAT, TVA; ~ на при́быль thuế lợi nhuận; взима́ть ~и đánh (thu) thuế; обложе́ние ~ом đánh (bắt nộp) thuế; сниже́ние ~a giảm (hạ) thuế

нало́гов||ый *прил.* (thuộc về) thuế, thuế má, thuế khoá; ~ая систе́ма chế độ thuế khoá; ~ая деклара́ция bản khai thuế; ~ые тари́фы thuế biểu, biểu thuế; ~ые льго́ты ưu đãi về thuế

налогообложе́ние *с.* (sự) đánh thuế, bắt nộp thuế

налогопла́тельщик *м.* người nộp (đóng) thuế

наложе́ние *с.* 1. (sự) đặt lên, chồng lên; 2. *мед.* (sự) đặt; ~ компре́сса đặt gạc; ~ швов khâu vết thương; ~ щипцо́в đặt/dùng forceps (cặp thai); ~ бинта́, повя́зки băng, băng bó; ~ жгу́та thắt (buộc) garô; 3. *мат.* (sự) chồng; 4.: ~ резолю́ции ra quyết nghị; ~ ви́зы на па́спорт đóng/dán visa lên passport, đóng/dán thị thực lên hộ chiếu; ~ печа́ти на что́-л. а) đóng dấu (áp triện) lên cái gì; б) *перен.* để lại dấu ấn trên cái gì; 5.: ~ штра́фа, взыска́ния bắt phạt, phạt vạ; ~ запре́та ra lệnh cấm, cấm chỉ; ~ аре́ста на иму́щество *юр.* tịch biên (giữ lại, sai áp, tịch ký) tài sản

нало́женн||ый *прил.*: ~ платёж (lối) trả tiền khi nhận hàng, lĩnh hoá giao ngân, nhận hàng mới trả tiền; отпра́вить груз ~ым платежо́м gửi hàng theo lối trả tiền khi nhận hàng (lĩnh hoá giao ngân)

наложи́ть *сов. см.* накла́дывать *и* налага́ть

нало́жница *ж.* vợ lẻ, vợ bé, hầu thiếp, nàng hầu, hầu, thiếp

налом||а́ть *сов.* (*В, Р*) bẻ, làm gãy (*nhiều*); ве́тер ~ал ве́ток gió làm gãy nhiều cành cây; ✧ ~ (~ немало) дров làm lắm điều xằng bậy (bậy bạ); ~ бока́ кому́-л. nện ai nhừ tử, dần cho ai một trận nên thân

нам *Д от* мы

нама́зать *сов. см.* ма́зать 1

нама́заться *сов. см.* ма́заться 1, 3

намалева́ть *сов. см.* малева́ть

намара́ть *сов. см.* мара́ть 2

намарино́вать *сов.* (*В, Р*) ngâm dấm (*nhiều*); ~ грибо́в ngâm dấm nhiều nấm

нама́тывать, намота́ть (*В*) quấn, vấn, cuốn, cuộn; намота́ть не́сколько клубко́в ше́рсти quấn mấy cuộn len; ~ ни́тки на кату́шку cuộn chỉ vào suốt, quấn chỉ vào ống

нама́яться *сов. разг.* mệt nhoài, mệt lử, mệt phờ người; (*настрадаться*) đau đớn, khốn khổ

наме́дни *нареч. уст. разг.* cách đây không lâu, gần đây

намёк *м.* (lời) ám chỉ, nói bóng gió, nói cạnh nói khoé, ám dụ; сде́лать ~ ám chỉ; неясные ~и những lời bóng gió xa xôi, những lời ám chỉ mập mờ; ✧ нет и ~a hoàn toàn không có, tịnh không

намек||а́ть, намекну́ть (на *В*) ám chỉ, nói bóng gió, nói cạnh, nói cạnh nói khoé; на что вы ~а́ете? anh/chị định ám chỉ cái gì thế?

намекну́ть *сов. см.* намека́ть

наменя́ть *сов.* 1. (*Р, В*) (*обменять*) đổi, trao đổi, đổi chác, đổi được; 2. (*В*) (*денег*) đổi

намерева́ться *несов.* (+ *инф.*) định, dự định, định bụng, định tâm, có ý định, chủ tâm; (*сделать что-л. плохое*) rắp tâm, manh tâm, lập tâm, lăm le, chực

наме́рен *в знач. сказ.* định, dự định, định bụng, định tâm, có ý định; (*сделать что-л. плохое*) rắp tâm, manh tâm, lập tâm, lăm le, chực; он ~ уе́хать сего́дня nó định (dự định, định bụng, có ý định) ra đi hôm nay

наме́рени||е *с.* ý định, dự định, chủ định, ý đồ, dụng ý; ✧ с ~ем cố ý, chủ tâm, cố tâm, có dụng ý; без ~я không cố ý, không chủ tâm, không cố tâm, không có dụng ý, vô tình

наме́ренно *нареч.* (một cách) cố ý, chủ tâm, cố tâm, có dụng ý

наме́ренный *прил.* cố ý, chủ tâm, cố tâm, có dụng ý

намерза́ть, намёрзнуть (*покрываться льдом*) phủ băng

намёрзнуть *сов. см.* намерза́ть

намёрзнуться *сов.* lạnh cóng

на́мертво *нареч. разг.* 1. đến chết; 2. (*накрепко*) (một cách) chặt, sít, sít chặt, kín

намести́ *сов. см.* наметя́ть

наме́стник *м. ист.* tổng trấn, thống đốc

наме́стничество *с. ист.* 1. (*должность*) chức vụ tổng trấn (thống đốc); 2. (*административно-территориальная единица*) đơn vị hành chính của tổng trấn (thống đốc)

намётанный *прил.*: ~ глаз mắt quen thạo, mắt có kinh nghiệm

наметя́ть, намести́ 1. (*В, Р*) quét dồn lại; намести́ ку́чу му́сора quét dồn lại một đống rác; 2. (*В*) (*наносить ветром*) gió dồn... lại; намело́ це́лые сугро́бы сне́га gió dồn tuyết lại thành những đống

наме́тить I, II *сов. см.* намеча́ть I, II

наме́титься *сов. см.* намеча́ться I

намётка I *ж.* 1. (*действие*) (sự) khâu lược, lược; 2. (*нитка*) (đường) chỉ lược

намётка II *ж.* (*предварительный план*) sơ thảo, dự thảo, dàn ý, dàn bài sơ lược

намеча́ть I, наме́тить (*В*) 1. (*обозначать метками*) đánh dấu, ghi dấu, làm dấu; наме́тить доро́гу ве́шками đóng cọc đánh dấu đường; 2. (*обозначать штрихами*) vạch, kẻ; 3. *перен.* vạch ra, đề ra, hoạch định; ~ пути́ подъёма се́льского хозя́йства đề ra (vạch ra, hoạch định) những biện pháp nâng cao sản xuất nông nghiệp

намеча́ть II, наме́тить (*В*) 1. nhắm, chọn; наме́тить кандидату́ру chọn người để đề cử, nhắm người dự tuyển; 2. (*заранее назначать*) định, định trước, dự định; наме́тить день отъе́зда định ngày ra đi

намеча́ться I, наме́титься 1. (*обозначаться*) hiện lên, nổi rõ lên, rõ lên; 2. *перен.* được quy định, được vạch ra, được hoạch định

намеча́ться II *несов.* (*предполагаться*) (được) dự định, định trước, trù định, dự kiến

на́ми *Т от* мы

намно́го *нареч.* hơn nhiều, hơn hẳn, rất nhiều, hẳn, rất đáng kể; стать ~ сильне́е trở nên mạnh hơn nhiều; он ~ отста́л nó kém hơn nhiều, nó kém hơn hẳn

намозо́лить *сов. см.* мозо́лить

намока́ть, намо́кнуть (bị) ướt, thấm nước, ẩm

намо́кнуть *сов. см.* намока́ть

намола́чивать, намолоти́ть (*В, Р*) đập (được); намолоти́ть мешо́к ржи đập được một bao lúa mạch đen

намоло́т *м. с.-х.* số lúa (số lượng hạt) đập được

намолоти́ть *сов. см.* намола́чивать

намоло́ть *сов.* (*В, Р*) (*размолоть какое-л. количество*) xay, giã, nghiền (*nhiều*); ~ ко́фе xay cà phê

намо́рдник *м.* rọ mõm; наде́ть ~ на соба́ку đeo rọ mõm cho chó

намо́рщить *сов. см.* мо́рщить 1

намо́рщиться *сов. см.* мо́рщить(ся) 1

намота́ть *сов. см.* нама́тывать

намо́тка *ж.* (sự) quấn, vấn, cuốn, cuộn

намочи́ть *сов.* 1. (*В*) (*пропитать водой*) thấm (nhúng) nước, tẩm ướt; 2. (*наплескать*) rảy (vẩy, phun) nước; 3. (*приготовить мочением*) ngâm

намудри́ть *сов. см.* мудри́ть

наму́сорить *сов. разг. см.* му́сорить

намути́ть *сов.* (*В*) 1. khuấy (làm) đục, làm vẩn đục; 2. *перен. разг.* xúi giục, xóc xiểm, gây rối

наму́чить *сов.* (*В*) *разг. см.* изму́чить

наму́читься *сов.* (bị) đau khổ nhiều, đau đớn lâu, khốn đốn nhiều

намы́в *м. геол.* bồi tích, đất bồi, phù sa

намыва́ть, намы́ть (*В*) 1. (*наносить течением*) bồi, cuốn đến, bồi nên; река́ намы́ла косу́ con sông bồi nên doi cát; 2. (*добывать*) đãi; намы́ть зо́лота đãi vàng, đãi cát lấy vàng

намывно́й *прил.* (do) bồi tích, bồi nên

намы́ливать, намы́лить (*В*) xát xà phòng; ✧ намыли́ть кому́-л. го́лову mắng ai một trận, xạc ai một mẻ, vò đầu ai

намы́ливаться, намы́литься (tự) xát xà phòng

намы́лить *сов. см.* намы́ливать *и* мы́лить

намы́литься *сов. см.* намы́ливаться *и* мы́литься 1

намы́ть *сов. см.* намыва́ть

намя́ть *сов.*: ~ кому́-л. бока́ nện ai nhừ tử, dần ai một trận nên thân, choảng cho ai một trận thập tử nhất sinh

нанду́ *м. зоол.* đà điểu nandu, đà điểu Mỹ (*Rhea*)

нанесе́ние *с.*: ~ на ка́рту ghi (đánh dấu) trên bản đồ; ~ кра́сок tô màu; ~ оскорбле́ния lăng mạ, nhục mạ, lăng nhục; ~ уве́чья gây thương tích, làm bị thương; ~ ущёрба gây tổn thất, làm thiệt hại; ~ вре́да кому́-л., чему́-л. làm hại (gây ra thiệt hại cho, phương hại đến) ai, cái gì

нанести́ *сов.* 1. *см.* наноси́ть II; 2. (*В, Р*) (*принести много*) mang (đem) đến nhiều; 3. (*В, Р*) (*снести много яиц*) đẻ nhiều trứng

наниза́ть *сов. см.* нани́зывать

нани́зывание *с.* (sự) xâu, xỏ, xiên

нани́зывать, наниза́ть (*В, Р*) xâu, xỏ, xiên; наниза́ть би́сер на ни́тку xâu hạt cườm vào sợi chỉ

нанима́тель *м.* 1. (*рабочих*) người thuê thợ (mướn lao công); 2. (*квартиры и т. п.*) người thuê

нанима́ть, наня́ть (*В*) 1. (*на работу*) thuê, mướn, thuê mướn; ~ рабо́тника thuê (mướn, thuê mướn) người làm; 2. (*квартиру и т. п.*) thuê

нанима́ться, наня́ться (đi) làm thuê, làm mướn, làm công

на́нка *ж.* (*ткань*) (loại) vải diềm bâu Nam Kinh

на́нковый *прил.* (thuộc về) vải diềm bâu Nam Kinh

на́ново *нареч. разг.* làm lại, làm lại từ đầu

нанокомпью́тер *м.* nanocomputer, computer (máy điện toán, máy vi tính) nano/siêu nhỏ

наноме́тр *м.* nanomet, nano-mét

наноро́бот *м.* nanorobot, robot nano (siêu nhỏ)

нано́с *м.* đất bồi, phù sa, bồi tích

наносекýнда *ж.* nano-giây

наноси́ть I *сов.* (*В, Р*) mang (đem, xách, vác, đưa) đến; ~ бо́чку воды́ xách đầy một thùng nước, xách nước đổ đầy một thùng; ~ дров vác củi đến; ~ гру́ду камне́й khuân đến một đống đá, khuân đá đổ một đống

наноси́ть II, нанести́ 1. (*В*) (*нагромождать*) mang (dồn, cuốn) đến; (*водой — песок и т. п.*) bồi, bồi lấp, cuốn giạt, cuốn; вода́ нанесла́ на бе́рег мно́го бурело́ма nước cuốn giạt vào bờ nhiều củi rều; 2. *безл.* cuốn, cuốn giạt, đẩy giạt; нанесло́ мно́го сне́га gió cuốn đến nhiều tuyết; 3. (*В*) (*обозначать, отмечать*) ghi, đánh dấu; ~ что́-л. на ка́рту ghi (đánh dấu) cái gì trên bản đồ; 4. (*В*) (*причинять*) gây ra; ~ оскорбле́ние кому́-л. xúc phạm ai; ~ ра́ну làm bị thương; ~ ущёрб gây tổn thất, làm thiệt hại; ~ вред кому́-л., чему́-л. làm hại (gây ra thiệt hại cho, phương hại đến) ai, cái gì; ✧ нанести́ визи́т кому́-л. đến thăm (viếng thăm) ai

нано́сн||ый *прил.* 1. (được) bồi đến, thổi đến, bồi tích, cuốn đến; ~ песо́к cát bồi, cát bồi tích; 2. *перен.* ngoại lai, du nhập; ~ое влия́ние ảnh hưởng ngoại lai

нанотехноло́гия *ж.* nanotech, công nghệ nano (siêu nhỏ)

наноэлектро́ника *ж.* điện tử học nano (siêu nhỏ)

наня́ть(ся) *сов. см.* нанима́ть(ся)

наобеща́ть *сов.* (*В, Р*) *разг.* hứa quá nhiều, hứa hão, hứa suông

наоборо́т *нареч.* 1. (*совершенно иначе*) ngược lại, trái lại, ngược; как раз ~ hoàn toàn ngược lại, trái hẳn lại; де́лать ~ làm ngược lại, làm trái lại, làm trái khoáy; он всё понима́ет ~ mọi cái nó đều hiểu ngược lại cả; 2. *в знач. вводн. сл.* trái lại, ngược lại

наобу́м *нареч. разг.* (một cách) may rủi, hú hoạ, được chăng hay chớ, không suy nghĩ, bừa đi, bừa; vong mạng, văng tê (*прост.*); отвеча́ть ~ trả lời hú hoạ (bừa đi, vong mạng); де́лать ~ làm hú hoạ (may rủi, bừa, vong mạng, văng tê, được chăng hay chớ)

нао́тмашь *нареч.* thẳng tay, thẳng cánh; уда́рить кого́-л. ~ thẳng cánh (thẳng tay) đánh ai

наотре́з *нареч.* (một cách) dứt khoát, khăng khăng, đây đẩy, phăng; отказа́ться ~ dứt khoát (một mực, khăng khăng) từ chối, chối phăng (đây đẩy)

напа́д||ать *сов.* rơi xuống, sa; ~ало мно́го сне́га tuyết sa (rơi xuống) nhiều

напада́ть, напа́сть (на *В*) 1. tấn công, tiến công, công kích, xông vào, lăn xả vào; 2. (*наталкиваться*) gặp được, bắt gặp, tìm thấy; 3. (*овладевать — о каком-л. чувстве*) xâm chiếm, chiếm lấy; на меня́ напа́ла тоска́ nỗi buồn xâm chiếm lòng tôi; на него́ напа́л страх nỗi khiếp sợ tràn ngập lòng nó; 4. *разг.* (*обрушиваться с упреками и т. п.*) đả kích, công kích, mắng nhiếc, đay nghiến, chì chiết

напада́ющий *м.* (*скл. как прил.*) *спорт.* (cầu thủ) tiền đạo; центра́льный ~ trung phong; ле́вый кра́йний ~ tả biên; пра́вый кра́йний ~ hữu biên

нападе́ни||е *с.* 1. (sự, trận, cuộc) tấn công, tiến công, công kích, xung phong; внеза́пное ~ tấn công xuất kỳ bất ý, tiến công đột ngột, đột kích, công kích bất ngờ; вооружённое ~ (cuộc) tấn công vũ trang; 2. *спорт.* hàng tiền đạo; центр ~я trung phong

напа́дки *мн.* (sự, đòn) đả kích, công kích; (*придирки*) (sự) bẻ hoẹ, hoạnh hoẹ

напа́ивать, напая́ть (*В*) hàn *(thêm)*

напа́лм *м.* napalm, napan

напа́лмов||ый *прил.*: ~ая бо́мба bom napalm
напа́рник *м. разг.* thợ bạn, thợ cùng làm
напасти́сь *сов.* (*P*) *разг. см.* нагото́виться
напа́сть I *сов. см.* напада́ть
напа́сть II *ж. разг.* (sự, điều) bất hạnh, tai hoạ, tai ách, tai biến
напаха́ть *сов. см.* паха́ть
напа́чкать *сов.* làm bẩn, vấy bẩn
напая́ть *сов. см.* напа́ивать
напе́в *м.* âm điệu, nhạc điệu, làn điệu, giai điệu, điệu
напева́ть, напе́ть 1. *тк. несов.* (*петь вполголоса*) hát khe khẽ; 2. (*В*) *разг.* (*мелодию и т. п.*) hát phỏng theo; напе́ть моти́в hát phỏng theo nhạc điệu; 3. (*В*) (*для звукозаписи*) hát thu đĩa (ghi âm); напе́ть а́рию на пласти́нку hát thu đĩa một khúc aria; ✧ напе́ть в у́ши gièm pha, ton hót, ỏn thót, hót
напе́вный *прил.* du dương, êm ái, dịu dàng, thánh thót, réo rắt
наперебо́й *нареч.* tranh nhau, cướp lời nhau; говори́ть ~ tranh nhau nói, cướp lời nhau nói; расска́зывать что-л. ~ tranh nhau kể chuyện gì
наперевес *нареч.*: держа́ть ружьё ~ bồng ngang (xốc ngang) khẩu súng
наперегонки́ *нареч.* đua nhau, đuổi nhau; бежа́ть ~ đua nhau chạy, chạy thi, chạy đuổi nhau
наперёд *нареч. разг.* (*заранее*) trước, sẵn; ✧ за́дом ~ ngược; идти́ за́дом ~ đi thụt lùi
наперекó́р 1. *нареч.* trái với, ngược với, trái cựa, trái khoáy; идти́ ~ làm ngược với ý muốn, làm trái ý (*ai*); де́йствовать ~ кому́-л., чему́-л. làm trái cựa ai, cái gì; говори́ть ~ nói trái cựa (trái khoáy); 2. *предлог* trái với, ngược với, bất chấp; ~ чему́-л. ngược với (trái với, bất chấp) điều gì; ~ кому́-л. bất chấp (trái với, ngược với) ý muốn của ai
наперемéнку *нареч. разг.* lần lượt thay phiên nhau
наперере́з *нареч.*: идти́ кому́-л. ~ đi tắt đến gặp ai; бежа́ть ~ chạy tắt, chạy băng
напереры́в *нареч. см.* наперебо́й
напере́ть *сов. разг.* (*надавить*) ấn, đẩy
наперечёт 1. *нареч.* từng cái một, từng người một, hết thảy, tất cả; знать всех ~ biết hết từng người một, biết tất cả mọi người; 2. *в знач. сказ.* thì hiếm có, thật hãn hữu, thì đếm đầu ngón tay; таки́е, как он, ~ những người như ông ấy thì đếm đầu ngón tay, những người như anh ta thì hiếm có (hãn hữu) lắm
напёрсток *м.* (cái) đê; ✧ с ~ nhỏ xíu, bé tí, tí teo, rất nhỏ
напёрсточник *м. разг.* kẻ bịp bợm bằng trò đánh bạc
наперстя́нка *ж. бот.* (cây) dương địa hoàng (*Digitalis*)
напе́рчить *сов.* (*В*) rắc (rắc nhiều) tiêu, tra (tra nhiều) ớt
напе́ть *сов. см.* напева́ть 2, 3
напеча́тать *сов. см.* печа́тать
напеча́т||аться *сов.* 1. *тк. 3 л.* (được) in; рису́нки ~ались отчётливо các hình vẽ được in rõ; 2. *см.* печа́таться 2
напе́чь *сов.* (*В, Р*) nướng (*nhiều*)
напива́ться, напи́ться 1. uống nhiều, uống đã khát (đã đời, đã nư); 2. (*допьяна*) uống say bí tỉ
напили́ть *сов.* (*В, Р*) cưa, xẻ; ~ тёсу cưa tấm ván mỏng
напи́льник *м.* (cái) giũa
напира́ть *несов. разг.* 1. (*теснить*) lấn, ép, dồn, xô, đánh lấn; проти́вник напира́л с фла́нга quân địch đánh lấn từ bên sườn; 2. (на *В*) (*делать упор*) nhấn mạnh (*vào*), đặc biệt chú ý (*đến*)
написа́ние *с.* cách viết; (*правописание*) chính tả; пра́вильное ~ сло́ва chính tả (phép viết đúng) của từ
написа́ть *сов. см.* писа́ть 1–3, 6
напи́сать *сов. разг. см.* пи́сать
напита́ть *сов.* (*В*) 1. (*накормить*) cho ăn; 2. (*пропитать*) tẩm, thấm, ngâm, nhúng
напита́ться *сов.* 1. *разг. шутл.* (*наесться*) ăn thoả thuê, chén no nê; 2. (*пропитаться*) thấm, ngấm
напи́ток *м.* đồ uống, thức uống; (*прохладительный*) đồ giải khát
напи́ться *сов. см.* напива́ться
напиха́ть *сов. см.* напи́хивать
напи́хивать, напиха́ть *разг.* 1. (*В, Р* в *В*) đút (nhét, nhồi, lèn)... vào; напиха́ть вещей в чемода́н nhét đồ đạc vào vali; 2. (*В Т*) đút (nhét) đầy; напиха́ть шкаф бельём nhét đầy một tủ đồ vải
напи́чкать *сов. см.* пи́чкать
наплавно́й *прил.*: ~ мост cầu phao, cầu nổi
напла́к||ать *сов. разг.* khóc đỏ mắt (húp mắt); ✧ кот ~ал rất ít, tí teo tèo teo, như mèo mửa
напла́каться *сов.* 1. khóc nhiều, khóc thoả thuê (sướt mướt, như ri, như mưa); ~ при проща́нии khóc sướt mướt lúc tiễn biệt, khi chia tay khóc như mưa; 2. (с *Т*) *разг.* điêu đứng, khốn khổ, chịu nhiều đau khổ; напла́чется она́ с ним ở với nó thì cô ta sẽ điêu đứng (khốn khổ) lắm đấy
напластова́ние *с. геол.* vỉa, thớ tầng, tầng điệp
наплева́тельск||ий *прил. разг.*: ~ое отноше́ние thái độ lơ là (trễ nải, buông trôi, bỏ mặc, gặp chăng hay chớ, mặc kệ sự đời)
наплева́тельство *с. разг.* thái độ lơ là (trễ nải, buông trôi, bỏ mặc, gặp chăng hay chớ, mặc kệ sự đời); chủ nghĩa mackeno (*разг., шутл. do chữ: mặc kệ nó*)
наплева́ть *сов.* 1. nhổ, khạc nhổ; 2. *в знач. сказ. разг.* mặc kệ, thây kệ, mặc thây, mặc xác, bỏ mặc; ему́ ~ на всё nó thì bỏ mặc (mặc kệ, thây kệ, mặc kệ sự đời) tất cả; ~ на него́! mặc kệ (thây kệ, mặc thây, mặc xác) nó!; ему́ ~ nó chẳng thiết (chẳng thèm đếm xỉa) đến
наплеска́ть *сов.* (*В*) hắt (té, vẩy) nước
наплеска́ться *сов.* 1. (*вдоволь поплескаться*) tắm (vẩy nước) thoả thuê; 2. (*выплёскиваясь, пролиться*) bắn (hắt, vẩy) nước tung toé
наплести́ *сов.* (*В, Р*) 1. (*изготовить плетением*) đan, bện, kết (*nhiều*); ~ корзи́н đan giỏ; 2. *разг.* (*наговорить вздора*) nói nhảm, nói càn, nói bậy. nói nhăng, nói xằng, nói xạo
напло́ыв *м.* 1. (*большое количество*) (sự) ùn đến, dồn đến, đến đông, quần tụ, hội tụ; 2. *бот.* cục u, bướu cây, u cây, thể sần; 3. *кино* ảnh (hình) lờ mờ khi chuyển cảnh
наплыва́ть, напло́ыть 1. (*натыкаться*) (đang bơi) đụng phải; напло́ыть на ка́мень đang bơi đụng phải hòn đá; 2. (*скапливаться*) ùn đến, dồn đến, quần tụ
напло́ыть *сов. см.* наплыва́ть
наповá́л *нареч.* chết tươi; уби́ть кого́-л. ~ giết ai chết tươi
наподо́бие *предлог* giống như, hệt như, tương tự, tựa, chẳng khác nào
напои́ть *сов.* (*В*) 1. (*дать пить*) cho... uống; ~ госте́й ча́ем dọn trà cho khách uống; 2. (*допьяна*) chuốc rượu cho... say, cho... uống rượu đến say mèm; 3. (*наполнить, насытить чем-л.*) đầy, ngát, tràn đầy, đượm đầy, ngát hương, ngát mùi, ngào ngạt; во́здух

напоён аромáтом цветóв không khí ngát (đượm đầy, ngào ngạt) hương hoa

напокáз *нареч.* để trưng bày (chưng bày, xem); (*для видимости*) để phô trương (khoa trương, khoe mẽ, khoe); выставля́ть товáры ~ trưng bày hàng hóa, bày hàng; дéлать что-л. ~ làm cái gì để phô trương

наползáть, наползти́ (*о муравьях и т. п.*) bò đến, bò vào (*nhiều*); (*о тучах и т. п.*) kéo (bay) đến, phủ kín

наползти́ *сов. см.* наползáть

наполнéни||е *с.* (sự) làm đầy, đầy, có, chứa đựng; пульс хорóшего ~я *мед.* mạch đập mạnh

наполни́тель *м.* 1. *спец.* chất độn; 2. *тех.* (*машина, наполняющая тару пищевыми продуктами*) máy nạp thực phẩm vào bao bì

наполни́тельный *прил. спец.* (để) độn, nạp chất độn

напóлнить(ся) *сов, см.* наполня́ть(ся)

наполня́емость *ж.* (độ) chứa, chất đầy, xếp đầy

наполня́ть, напóлнить (*В*) 1. làm đầy; (*нагружая*) chất (xếp) đầy; (*наливая*) đổ (rót) đầy; (*насыщать*) đượm (thấm) đầy; ~ корзи́ну грибáми xếp đầy giỏ nấm; 2. *перен.* (*преисполнять*) đầy, tràn đầy, chứa đầy, chan chứa, chứa đựng

наполня́ться, напóлниться 1. đầy, tràn đầy; кóмната напóлнилась ды́мом phòng đầy khói; 2. *перен.* tràn đầy, chan chứa; сéрдце напóлнилось рáдостью lòng chan chứa niềm vui; vui như mở cờ trong bụng (*погов.*)

наполови́ну *нареч.* 1. (một) nửa; ~ бéлый, ~ си́ний флаг cờ nửa trắng nửa xanh; сдéлано тóлько ~ chỉ làm được một nửa; 2. (*не до конца*) nửa chừng, dở dang, dở chừng, nửa vời, dở; (*отчасти*) phần nào, một phần

напоминáни||е *с.* 1. (*действие*) (sự) nhắc nhở, nhắc đến; при одно́м ~и о... chỉ mới nhắc đến... thì...; 2. (*извещение*) thông báo, cáo thị, cáo tri

напомин||áть, напóмнить 1. (*В* о *П*) nhắc, nhắc nhở, nhắc đến, nhắc lại; не забýдь напóмнить об э́том đừng quên nhắc tôi điều đó nhé; письмó напóмнило прóшлое bức thư nhắc lại quá khứ; 2. *тк. несов.* (*В*) (*быть похожим*) làm nhớ đến, hao hao giống, giống như; он ~áет мне моегó брáта cậu ấy làm tôi nhớ đến em tôi, tôi thấy nó hao hao giống em tôi

напóмнить *сов. см.* напоминáть 1

напóр *м.* 1. (*давление*) áp lực, áp suất, sức ép; ~ воды́ áp lực (áp suất, sức ép) của nước; 2. (*натиск*) áp lực, sức ép, sức dồn ép, sức tấn công; под ~ом врагá trước sức tấn công (sức dồn ép, áp lực) của địch; 3. *разг.* (*настойчивость*) (sự, tính) kiên trì, bền bỉ, kiên nhẫn, kiên cường; со свóйственным ему ~ом với tính kiên trì vốn có của nó

напóристо *нареч.* (một cách) kiên trì, kiên cường, bền bỉ, kiên quyết; дéйствовать ~ hành động kiên quyết (bền bỉ)

напóристость *ж.* (tính) kiên trì, kiên cường, bền bỉ, kiên quyết, kiên tâm; ~ хáрактера tính kiên trì

напóристый *прил.* kiên trì, kiên cường, bền bỉ, kiên quyết, kiên tâm; человéк người kiên cường

напóрный *прил.*: ~ бак *тех.* két nước có áp

напорóться *сов. разг.* (на *В*) 1. vấp (tông, đụng) phải (*mà bị thương*); 2. *перен.* rơi (lọt) vào; ~ на засáду rơi (lọt) vào ổ phục kích

напóртить *сов.* 1. (*В, Р*) làm hỏng, làm hư (*nhiều*); 2. (*Д*) *разг.* (*навредить*) làm hại, tác hại, phương hại

напослéдок *нареч. разг.* vào lúc cuối, cuối cùng, rút cục, rốt cuộc, cùng lắm; снотвóрное остáвьте ~ cùng lắm mới nên dùng đến thuốc ngủ

напрáвить(ся) *сов. см.* направля́ть(ся)

направлéни||е *с.* 1. phương hướng, chiều hướng, phương, hướng, chiều, ngả, phía; противополóжное ~ hướng (chiều hướng) ngược lại; по всем ~ям theo mọi hướng (ngả, phía); ~ глáвного удáра *воен.* hướng chủ công, hướng chính của mũi tấn công; 2. *перен.* (*путь развития*) phương hướng, chiều hướng, xu hướng, xu thế, khuynh hướng, hướng; прáвильное ~ в рабóте phương hướng (chiều hướng) đúng trong công tác; в э́том ~и về mặt này, về phương diện này; ~ мы́слей chiều hướng (xu hướng) tư tưởng; ~ умá khuynh hướng trí tuệ; 3. (*течение, группировка*) trào lưu, khuynh hướng; литературные ~я những trào lưu (khuynh hướng) văn học; 4. (*документ*) giấy giới thiệu, giấy điều động công tác; 5. (*участок фронта*) khu vực mặt trận

напрáвленность *ж.* (tính) khuynh hướng, xu hướng, định hướng; социáльная ~ ры́ночной экономики định hướng xã hội của kinh tế thị trường

напрáвленн||ый *прил.* (có, theo) định hướng, hướng; ~ая антéнна anten định hướng

направля́ть, напрáвить (*В*) 1. hướng... đến, hướng... về; (*устремлять*) dồn... vào; (*оружие*) chĩa... vào; *перен.* (*сосредоточивать*) tập trung... vào; ~ бинóкль chiếu ống nhòm; ~ струю́ на что́-л. chĩa luồng nước vào (phun) cái gì; ~ свои́ си́лы на что́-л. dồn lực lượng mình (tập trung sức lực) vào việc gì; ~ удáр на врагá tập trung cú đánh vào quân địch; ~ внима́ние tập trung (hướng) sự chú ý; 2. (*посылать*) phái (cử, gửi, sai)... đi; ~ больно́го к врачу́ bảo (đưa) người ốm đến bác sĩ; ~ на рабóту phái đi công tác; ~ заявлéние в суд gửi đơn đến toà án

направля́ться, напрáвиться đi đến, đi về phía; ~ к двéри đi đến (đi về phía) cửa

напрáво *нареч.* (*в правую сторону*) về bên phải, sang phải, sang hữu; (*на правой стороне*) bên phải, phía tay phải, bên hữu; повернýться ~ quay sang phải; ~ от вхóда bên phải cửa vào; ~! (*команда*) bên phải, quay!; ✧ ~ и налéво không phân biệt; помогáть ~ и налéво giúp đỡ mọi người; трáтить дéньги ~ и налéво tiêu hoang tiền bạc, tiêu tiền bừa bãi, phung phí tiền, vung tiền

напрактикова́ться *сов. см.* практикова́ться

напрáслин||а *ж. разг.* (lời) nói oan, đổ oan; (*клевета*) (lời) nói điêu, đổ điêu, đặt điều, tố điêu; возводи́ть ~у на кого́-л. nói oan (đổ oan, nói điêu, đổ điêu, tố điêu) cho ai

напрáсно 1. *нареч.* (*зря*) (một cách) vô ích, không cần thiết, bằng thừa; ~ вы емý рассказáли anh kể cho nó thật là không cần thiết, anh kể với nó cũng bằng thừa; ~! bậy thật!, đáng lẽ không nên thế!; 2. *в знач. сказ.* (*тщетно, бесполезно*) vô ích, phí công, hoài công, uổng công; всё бы́ло ~ mọi cố gắng đều vô ích (vô hiệu, chẳng ăn thua gì, chỉ hoài công)

напрáсный *прил.* 1. (*тщетный*) vô ích, phí công, hoài công, uổng công, công toi, vô hiệu; ~ая трéвога báo động giả; ~ труд công toi, công cốc, công dã tràng; 2. (*ненужный*) không cần thiết, bằng thừa;

3. *уст.* (*несправедливый*) bất công

напра́шив||аться, напроси́ться 1. (*добиваться*) đòi kỳ được, nằng nặc xin, kỳ kèo; ~ в го́сти nằng nặc xin (đòi để được) đến nhà; 2. (на *В*) (*вызывать что-л.*) gây ra, chuốc lấy, rước lấy; ~ на неприя́тности chuốc (rước) lấy điều khó chịu; ~ на оскорбле́ние chuốc (rước) lấy điều sỉ nhục; 3. *тк. несов.* (*о мысли и т. п.*) nảy ra, sinh ra; вы́вод ~ается сам собо́й kết luận tự nó nảy ra; невóльно ~ается сравне́ние bất giác nảy ra một sự so sánh

наприме́р *нареч.* ví dụ, thí dụ, chẳng hạn, tỷ như, ví như

напрока́зить *сов. см.* прока́зить

напрока́зничать *сов. см.* прока́зничать

напрока́т *нареч.*: брать что́-л. ~ thuê cái gì; дава́ть что́-л. ~ cho thuê cái gì

напролёт *нареч. разг.* thâu, suốt; весь день ~ suốt ngày, thâu ngày; не спать всю ночь ~ suốt đêm không ngủ, thức thâu đêm, thức trắng đêm

напроло́м *нареч.* bất chấp trở ngại, bừa đi, bừa; văng tê (*прост.*); идти́ ~ băng qua trở ngại, đi bừa; де́йствовать ~ hành động bất chấp trở ngại, làm văng tê

напропалу́ю *нареч. разг.* bạt mạng, bạt tử, vong mạng; весели́ться ~ ăn chơi bạt mạng (bạt tử, vong mạng)

напророчить *сов. см.* пророчить

напроси́ться *сов. см.* напра́шиваться 1, 2

напро́тив 1. *нареч.* (*прямо перед кем-л., чем-л.*) (*ở*) ngay trước mặt, đối diện; он сиде́л ~ nó ngồi đối diện; 2. *нареч.* (*наоборот*) ngược lại, trái lại; 3. *предлог* (*Р*) trước mặt, đối diện; ~ моего́ до́ма đối diện nhà tôi; 4. *в знач. вводн. сл.* trái lại, ngược lại; ~, я о́чень рад trái lại, tôi rất vui mừng

напру́живаться, напру́житься *разг.* (*сделать усилие*) ráng sức, rán sức, cố sức

напру́житься *сов. см.* напру́живаться

напряга́ть, напря́чь (*В*) 1. làm căng, kéo căng, căng; ~ му́скулы làm căng các bắp thịt; 2. *перен.* cố sức, ráng sức, rán sức, ráng, rán, căng; ~ все уси́лия ráng hết sức; ~ слух lắng tai (căng tai, rán sức) nghe; ~ зре́ние cố sức (căng mắt) nhìn; ~ па́мять ráng sức (rán sức, cố) nhớ; ~ ум vắt óc (bóp trán) suy nghĩ

напряга́ться, напря́чься 1. căng ra; 2. *перен.* (*делать усилия*) ráng sức, rán sức, cố sức; 3. *перен.* (*усиливаться в своём проявлении*) tăng cường lên

напряже́ние *с.* 1. (*действие*) (sự) căng thẳng; 2. (*усилие*) (sự) ráng sức, rán sức, cố sức, nỗ lực, cố gắng; слу́шать с ~м cố sức lắng nghe; 3. (*крайне неспокойное состояние*) tình hình (bầu không khí) căng thẳng; в семье́ ощуща́лось ~ trong gia đình đã cảm thấy rõ bầu không khí căng thẳng; 4. *физ., тех.* ứng suất, ứng lực; *эл.* điện áp, điện thế, thế hiệu; механи́ческое ~ ứng suất cơ học; высо́кое ~ *эл.* điện áp (điện thế, thế hiệu) cao, cao áp, cao thế

напряжённо *нареч.* (một cách) căng thẳng, khẩn trương, ráo riết

напряжённост||ь *ж.* 1. cường độ; 2. (*натянутость*) (độ, sức, tình hình) căng, căng thẳng; ослабле́ние междунаро́дной ~и làm dịu tình hình căng thẳng trên thế giới, hòa hoãn quốc tế

напряжённ||ый *прил.* 1. (*неослабевающий*) căng, căng thẳng; (*интенсивный*) ráo riết, khẩn trương; ~ое внима́ние (sự) chăm chú căng thẳng; 2. (*затруднительный, натянутый*) căng thẳng, khẩn trương, gay go; ~ая атмосфе́ра bầu không khí căng thẳng; ~ые отноше́ния mối quan hệ căng thẳng; 3. (*принуждённый, неестественный*) gượng gạo, gượng, không tự nhiên; ~ая улы́бка nụ cười gượng gạo, cười gượng

напрями́к *нареч. разг.* 1. theo đường thẳng, thẳng; идти́ ~ đi thẳng; ~ бу́дет два киломе́тра theo đường thẳng (theo đường chim bay) thì hai kilomet; 2. *перен.* (*откровенно*) thẳng thắn, thẳng băng, thẳng thừng, thẳng; сказа́ть кому́-л. ~ nói thẳng (thẳng thừng) với ai

напря́сть *сов.* (*В*) kéo sợi, xe chỉ (*một số lượng nào đó*)

напря́чь(ся) *сов. см.* напряга́ть(ся)

напу́ганный *прич.* hoảng sợ, sợ hãi, kinh hãi, hãi hùng, kinh hoảng, kinh hoàng

напуга́ть *сов.* (*В*) làm... sợ (hoảng sợ, sợ hãi, kinh hãi, hãi hùng, kinh hoảng, kinh hoàng)

напуга́ться *сов.* sợ, hoảng sợ, sợ hãi, kinh hãi, hãi hùng, kinh hoảng, kinh hoàng

напу́дрить(ся) *сов. см.* пу́дрить(ся)

напу́льсник *м.* (cái) bao cườm tay (*để giữ ấm và tránh bong gân*)

на́пуск *м.* (*в платье*) lần xếp (*bỏ chùng xuống trên thắt lưng*)

напуска́ть, напусти́ть 1. (*В, Р*) cho vào nhiều; (*о воде*) cho... chảy đầy, xả... đầy; (*о дыме, паре*) thải... đầy, nhả... đầy, xả... đầy; напусти́ть жильцо́в в дом cho nhiều người ở trọ trong nhà; напусти́ть по́лную ва́нну воды́ xả nước đầy bồn tắm; напусти́ть ды́ма в ко́мнату thải khói ra (nhả khói) đầy phòng; 2. *разг.* làm ra vẻ, làm bộ; ~ на себя́ ва́жный вид làm ra vẻ quan trọng; 3. (*В* на *В*) *разг.* (*натравливать*) xua, xuýt, xuyt, suýt, suyt, thả; напусти́ть соба́к на зве́ря xua (xuýt, xuyt) chó đuổi theo con thú

напуска́ться, напусти́ться (на *В*) *разг.* mắng, chửi, xạc, chỉnh, réo, xài, đì

напускн||о́й *прил.* giả tạo, vờ vĩnh, giả vờ, giả cách, giả dối; ~о́е равноду́шие vẻ thờ ơ giả vờ (vờ vĩnh, giả tạo)

напусти́ть(ся) *сов. см.* напуска́ть(ся)

напу́т||ать *сов.* (*В*) *разг.* làm rối, làm lẫn; (*ошибиться*) làm nhầm, làm sai, nhầm lẫn, lầm lẫn; ~ в а́дресе đề nhầm địa chỉ; ~ в вычисле́ниях tính nhầm, tính sai; здесь что́-то ~ано trong việc này có cái gì không ổn; он всё ~ал nó nhầm lẫn tất cả, nó làm sai tất cả

напу́тственн||ый *прил.*: ~ое сло́во lời dặn dò (*khi tiễn đưa*)

напу́тствие *с.* lời dặn dò, lời chúc (*khi tiễn đưa*); lời hoan tống (*уст.*)

напу́тствовать *несов. и сов.* nói, dặn, dặn dò, căn dặn (*khi tiễn đưa*)

напуха́ние *с.* (sự) sưng lên, sưng húp, phù lên, tấy lên

напуха́ть, напу́хнуть sưng lên, sưng húp, phù lên, tấy lên

напу́хнуть *сов. см.* напуха́ть

напы́житься *сов. разг.* 1. (*о птицах*) xù lông; 2. (*принять важный вид*) làm ra vẻ bệ vệ (khệnh khạng, quan cách); 3. (*напрячься*) ráng sức, rán sức, cố sức

напыли́ть *сов. разг. см.* пыли́ть

напы́щенно *нареч.* (một cách) bệ vệ, khệnh khạng, vênh váo, kênh kiệu; bóng bẩy, hào nhoáng, khoa trương, bay bướm, hoa mỹ (*ср.* напы́щенный)

напы́щенность *ж.* 1. (sự, vẻ, tính) bệ vệ, khệnh khạng, quan cách, vênh váo, kênh kiệu; 2. (*речи, стиля*) (sự, vẻ, tính chất) bóng bẩy, hào nhoáng, khoa trương, bay bướm, hoa mỹ

наны́щенн||ый *прил.* 1. bệ vệ, khệnh khạng, quan cách, quan dạng, vênh váo, kênh kiệu; ~ вид vẻ khệnh khạng (bệ vệ, quan cách); 2. (*о речи, стиле*) bóng bẩy, hào nhoáng, khoa trương, bay bướm, hoa mỹ; ~ая речь lời lẽ hoa mỹ

напя́ливать, напя́лить (*В*) *разг.* mặc vào, xỏ vào (*rất khó khăn*); ~ на себя́ что́-л. *ирон.* mặc cái gì rất kệch cỡm (lôi thôi lếch thếch)

напя́лить *сов. см.* напя́ливать

наработ||а́ть *сов.* (*В, Р*) *разг.* 1. (*произвести*) làm ra, sản xuất; 2. (*заработать*) làm được, kiếm được; он ~ал рубле́й сто пятьдеся́т nó làm được (kiếm được) khoảng một trăm năm mươi rúp

наработа́ться *сов. разг.* làm túi bụi, làm việc nhiều

наравне́ *нареч.* 1. (*на одном уровне*) ngang, ngang với, ngang hàng với; самолёт шёл ~ с облака́ми phi cơ bay ngang mây; 2. (*на равных правах*) ngang như, ngang quyền như, giống như, ngang hàng với; же́нщины голосу́ют ~ с мужчи́нами phụ nữ bầu cử ngang quyền như (ngang hàng với) nam giới

нара́д||оваться *сов.*: мать не ~уется на сы́на bà mẹ nở gan nở ruột (hết sức vui mừng) vì cậu con trai

нараспа́шку *нареч. разг.* phanh áo ra, không cài khuy (cúc); он но́сит пальто́ ~ ông ấy mặc măngtô không cài cúc; ✧ у него́ душа́ ~ tính tình anh ta cởi mở, tính nó thì ruột để ngoài da

нараспе́в *нареч.* kéo dài giọng; говори́ть ~ nói kéo dài giọng

нарассказа́ть *сов.* (*В*) *разг.* nói đủ thứ chuyện

нараста́ние *с.* (*увеличение*) (sự) tăng lên, lớn lên, gia tăng, tăng trưởng; (*усиление*) (sự) lớn mạnh, mạnh lên; ~ социа́льного недово́льства bất mãn xã hội tăng lên; ~ те́мпов tăng nhanh nhịp độ, tăng tốc, gia tốc

нараста́ть, нарасти́ 1. (*вырастать на чём-л.*) mọc lên; 2. *тк. несов.* (*увеличиваться*) tăng lên. lớn lên, gia tăng, tăng trưởng; (*усиливаться*) mạnh lên, lớn mạnh lên, phát triển; 3. (*накапливаться — о процентах и т. п.*) lớn dần lên, tích lũy thêm, lãi mẹ đẻ lãi con

нарасти́ *сов. см.* нараста́ть 1, 3

нарасти́ть *сов. см.* нара́щивать

нарасхва́т *нареч. разг.* tranh nhau; биле́ты беру́т ~ người ta tranh nhau mua vé; э́ту кни́гу покупа́ют ~ người ta tranh nhau mua quyển sách này

нараще́ние *с.* (sự) tăng, làm lớn lên, gia tăng; (*удлинение*) (sự) nối dài ra, nối thêm

нара́щивание *с.* (sự) tăng, tăng nhanh, gia tăng; ~ те́мпов произво́дства tăng nhanh nhịp độ sản xuất

нара́щивать, нарасти́ть 1. (*В*) tăng, làm lớn lên, làm mạnh lên; ~ му́скулы làm các bắp thịt nở nang; 2. (*удлинять*) (*В*) nối thêm, nối dài ra, nối; ~ кана́та nối dây thừng; 3. *перен.* (*В*) tăng, tăng nhanh, tăng mạnh, gia tăng; ~ си́лы gia tăng lực lượng, tăng nhanh sức mạnh; ~ темп tăng nhanh nhịp độ; 4. *разг.* (*вырастить в каком-л. количестве*) (*В, Р*) trồng (*một số lượng nào đó*)

нарва́ть I *сов. см.* нарыва́ть

нарва́ть II *сов.* (*В, Р*) 1. (*цветов, плодов и т. п.*) hái, ngắt, bẻ, bứt, trảy; 2. (*разорвать на куски*) xé tan, xé nát, xé vụn

нарва́ться *сов. см.* нарыва́ться

наре́з *м. тех. см.* наре́зка

наре́зать *сов.* 1. *см.* нарезать; 2. (*В, Р*) (*какое-л. количество*) thái, xắt, cắt (*nhiều*); ~ таре́лку ветчины́ thái một đĩa giăm bông

нарезать, наре́зать (*В*) 1. thái, xắt, cắt mỏng, xắt nhỏ; 2. (*винт*) ren; (*ствол оружия*) tarô, khoan rãnh nòng, khoan đường xoắn ốc; 3. (*участки земли*) phân, chia, phân khoảnh

наре́зка *ж. тех.* (đường) ren; (*в канале ствола*) rãnh nòng, rãnh xoắn, đường xoắn ốc

нарезн||о́й *прил.* (có) rãnh nòng, rãnh xoắn; ~ое ружьё súng có rãnh nòng

нарека́ние *с.* (sự, lời) khiển trách, quở trách, trách móc, chê trách, trách cứ, trách mắng

наре́чие I *с. лингв.* (*диалект*) thổ ngữ

наре́чие II *с. грам.* phó từ, trạng từ, trạng ngữ; ~ вре́мени phó từ (trạng từ) thời gian; ~ ме́ста phó từ (trạng từ) vị trí

наре́чный *прил. грам.* (thuộc về) phó từ, trạng từ; ~ оборо́т phó ngữ, trạng ngữ

нарза́н *м.* nước khoáng narzan (*vùng Caucasia*)

нарисова́ть *сов. см.* рисова́ть

нарица́тельн||ый *прил.*: и́мя ~ое *грам.* danh từ chung; ~ая сто́имость *эк.* mệnh giá, giá quy định (*của tiền tệ*)

наркобаро́н *м.* chúa trùm buôn ma tuý

наркоби́знес *м.* (sự) buôn bán ma tuý

наркоди́лер *м.* người buôn bán ma tuý

нарко́з *м.* 1. *мед.* (*общий*) (sự) gây mê; (*местный*) (sự) gây tê; опера́ция под ~ом (cuộc) mổ có gây mê; phẫu thuật có gây tê; 2. *разг.* (*средство*) thuốc mê, thuốc ngủ, thuốc tê

наркокурье́р *м.* liên lạc viên ma tuý

нарко́лог *м. мед.* chuyên viên gây mê; chuyên viên về ma tuý (*ср.* наколо́гия)

наркологи́ческий *прил.* (thuộc về) gây mê; nghiên cứu và chữa trị chứng nghiện ma tuý (*ср.* наколо́гия)

наколо́гия *ж. мед.* (khoa) gây mê; (*раздел, занимающийся изучением последствий употребления наркотиков и лечением наркоманов*) (khoa) nghiên cứu và chữa trị chứng nghiện ma tuý

нарко́м *м. ист.* uỷ viên nhân dân, bộ trưởng dân uỷ (*dưới thời Xô-viết 1917-46*)

наркома́н *м.* người nghiện thuốc ngủ, người nghiện ma tuý (nghiện hút), con nghiện

наркома́ния *ж.* (chứng, nạn) nghiện thuốc ngủ, nghiện ma tuý, nghiện hút

наркома́т *м. ист.* bộ dân uỷ (*dưới thời Xô-viết 1917-46*)

наркопритО́н *м.* động ma tuý

нарко́тик *м.* thuốc mê, thuốc ngủ, ma tuý, thuốc lắc, xì-ke

наркоторго́вец *м.* người buôn bán ma tuý

наркотра́фик *м.* đường dây buôn bán (vận chuyển) ma tuý

наркоти́ческ||ий *прил.* (thuộc về) thuốc mê, thuốc ngủ, ma tuý, thuốc lắc; ~ое сре́дство *см.* нарко́тик; ~ая зави́симость (nạn) nghiện ma tuý, nghiện hút

наро́д *м.* 1. (*население государства*) quốc dân, người dân, nhân dân, dân; 2. (*нация*) dân tộc, nhân dân; все ~ы ми́ра tất cả các dân tộc trên thế giới, nhân dân các nước trên thế giới; 3. *тк. ед.* (*люди*) dân chúng, người; мно́го ~у đông người, nhiều người; 4. *тк. ед.* (*основная, трудовая масса населения*) nhân dân, dân, giới; трудово́й ~ dân (nhân dân) lao động, giới cần lao; ✧ просто́й ~ thường dân, dân thường, dân đen; на ~е trước mọi người, trước bàn dân thiên hạ, chỗ nhĩ mục quan chiêm

народи́ть *сов. разг.* đẻ, sinh (*nhiều*)

народи́ться *сов.* sinh ra

наро́дник *м. ист.* người theo phái dân tuý, người dân tuý

наро́днический *м. ист.* (thuộc về) phái dân tuý, dân tuý
наро́дничество *с. ист.* phái dân tuý; (*движение*) trào lưu dân tuý; (*система взглядов*) chủ nghĩa dân tuý; chủ nghĩa duy dân (*уст.*)
наро́дно-демократи́ческий *прил.* dân chủ nhân dân
наро́дност||ь *ж.* 1. sắc tộc, sắc dân, dân tộc; ма́лые ~и Се́вера các sắc tộc (sắc dân) nhỏ ở phương Bắc; 2. *тк. ед.* (*национальная самобытность*) (tính) dân tộc, nhân dân; ~ поэ́зии Пу́шкина tính dân tộc của thơ ca Pushkin
наро́дно-хозя́йственн||ый *прил.* (thuộc về) kinh tế quốc dân; ~ план kế hoạch kinh tế quốc dân; ~ое значе́ние tầm quan trọng đối với nền kinh tế quốc dân
наро́дн||ый *прил.* (thuộc về) nhân dân, dân tộc, dân chúng; (*принадлежащий народу, стране*) (của) dân tộc, quốc dân; (*о песнях, обычаях и т. п.*) dân gian; ~ые ма́ссы quần chúng nhân dân; ~ депута́т dân biểu, đại biểu nhân dân; ~ое хозя́йство (nền) kinh tế quốc dân; ~ое досто́яние tài sản quốc dân (nhân dân); ~ое тво́рчество nghệ thuật dân gian; ~ая пе́сня dân ca, bài hát dân gian; ~ та́нец dân vũ, điệu múa dân gian; ~ суд toà án nhân dân; ~ арти́ст nghệ sĩ nhân dân; ~ая демокра́тия chế độ dân chủ nhân dân; ~ые мсти́тели các chiến sĩ du kích; ~ое гуля́нье cuộc vui chơi của dân chúng; ~ое ополче́ние dân quân, dân binh; ~ фронт mặt trận bình dân (nhân dân)
народове́дение *с.* dân tộc học
народовла́стие *с.* quyền lực nhân dân
народонаселе́ние *с.* dân số, số dân, nhân khẩu
нарожа́ть *сов. разг. см.* народи́ть
нарожа́ться *сов. см.* народи́ться
наро́ст *м.* 1. (*опухоль, утолщение*) (cục) bướu, u; ~ на стволе́ де́рева cục u ở thân cây; 2. (*осадок, накипь*) cặn, cấn, cặn bọt
наро́чито *нареч.* (một cách) cố ý, chủ tâm, cố tình
наро́читость *ж.* (sự, tính chất) cố ý, chủ tâm, cố tình
наро́читый *прил.* cố ý, chủ tâm, cố tình; (*показной*) giả tạo
наро́чно *нареч.* 1. (*сознательно*) (một cách) cố ý, chủ tâm, cố tình, dụng ý, dụng tâm; 2. *разг.* (*в шутку*) (một cách) đùa, bỡn; он сказа́л ~, не обижа́йтесь nó nói đùa đấy mà, chị đừng giận; ✧ как ~ thật là trớ trêu, thật như trêu người
на́рочн||ый *м.* người chạy thư hoả tốc, người chạy giấy; người chạy hoả bài (*ист.*); с ~ым do người chạy thư hoả tốc mang đi, theo lối hoả tốc
нарсу́д *м.* (народный суд) toà án nhân dân
на́рты *мн.* (*ед.* на́рта *ж.*) xe trượt tuyết (*do chó hay hươu kéo*)
наруби́ть *сов.* (*В, Р*) 1. (*срубить в каком-л. количестве*) chặt, đốn, đẵn (*nhiều*); (*рубя, приготовить*) băm, vằm, chặt, đẵn, đốn; ~ капу́сты для соле́ния băm bắp cải muối; 2. (*вырубить*) khía, đẽo, vạc
нару́бка *ж. тех.* vết cắt, vết chặt
нару́жка *ж. разг.* 1. (sự) theo dõi bên ngoài (*việc của mật vụ*); 2. (*наружная реклама*) quảng cáo bên ngoài (*các biển ở ngoài phố*)
нару́жно *нареч.* bề ngoài; ~ он споко́ен bề ngoài nó có vẻ bình tĩnh
нару́жное *с.* (*лекарство*) thuốc dùng (bôi) ngoài da
нару́жност||ь *ж.* 1. (*внешний облик*) bề ngoài, vẻ ngoài, ngoại hình; (*черты лица*) nét mặt, vẻ mặt, diện mạo, mặt mày, dung mạo, mạo dạng; ~ обма́нчива bề ngoài thường hay đánh lừa; прия́тной ~и diện mạo (mặt mày) dễ thương; 2. (*внешний вид чего-л.*) vẻ ngoài, bề ngoài
нару́жн||ый *прил.* 1. ở ngoài, bên ngoài, phía ngoài; (*обращённый наружу*) trông ra ngoài; (*производимый снаружи*) từ ngoài, từ bên ngoài; 2. *перен.* (*показной*) bề ngoài, ngoài mặt; ~ое споко́йствие bình tĩnh bề ngoài, điềm tĩnh ngoài mặt
нару́жу *нареч.* ra ngoài; вы́сунуться ~ (*о человеке*) thò đầu ra ngoài; (*о вещи*) lòi (thòi) ra ngoài; выставля́ть ~ (*чувства и т. п.*) lộ ra mặt, bộc lộ, lộ rõ; ме́хом ~ bề lông ra ngoài
нарука́вники *мн.* (*ед.* нарука́вник *м.*) ống tay (*đeo ngoài tay áo khi làm việc*)
нарумя́нить *сов. см.* румя́нить 2
нарумя́ниться *сов. см.* румя́ниться 2
нару́чники *мн.* (*ед.* нару́чник *м.*) (cái) còng, còng số 8; наде́ть кому́-л. ~ còng tay ai, còng ai lại
нару́чн||ый *прил.* (để) đeo tay; ~ые часы́ đồng hồ đeo tay
наруша́ть нару́шить (*В*) 1. (*не соблюдать*) phạm, vi phạm, không tôn trọng; ~ дисципли́ну phạm (vi phạm) kỷ luật; ~ зако́н phạm luật, vi phạm luật pháp, phạm pháp; ~ догово́р vi phạm hiệp ước; ~ госуда́рственную грани́цу vi phạm (xâm phạm) biên giới quốc gia; ~ сло́во không giữ lời hứa, sai lời, sai hẹn, nuốt lời, phụ lời, phụ ước, bội ước; 2. (*мешать, прерывать*) làm mất, phá tan, phá vỡ, làm rối loạn, làm hỗn loạn; ~ равнове́сие làm mất thăng bằng; ~ тишину́ làm mất yên tĩnh, phá tan bầu không khí yên lặng
наруше́ние *с.* (sự) phạm, vi phạm, rối loạn, hỗn loạn; ~ обще́ственного поря́дка vi phạm trật tự công cộng; ~ грани́цы vi phạm (xâm phạm) biên giới; ~ обме́на веще́ств (sự) rối loạn của chuyển hoá chất
наруши́тель *м.* kẻ vi phạm; ~ грани́цы kẻ vi phạm (xâm phạm) biên giới; ~ трудово́й дисципли́ны kẻ vi phạm kỷ luật lao động; ~ споко́йствия kẻ làm rối loạn sự an bình (yên ổn)
нару́шить *сов. см.* нарушáть
нарци́сс *м.* (cây) thuỷ tiên (*Narcissus*)
на́ры *мн.* (bộ) phản, ghế ngựa
нары́в *м.* ung, nhọt, apxe, áp-xe
нарыв||а́ть, нарва́ть tấy lên, sưng tấy, mưng mủ, làm mủ; у меня́ па́лец ~а́ет ngón tay tôi sưng tấy (mưng mủ)
нарыва́ться, нарва́ться (на *В*) *разг.* gặp phải, đụng đầu, chạm trán
нарывн||о́й *прил.* 1. (*предназначенный для лечения нарывов*) (để) chữa sưng tấy; ~ пла́стырь cao dán chữa sưng tấy; 2. (*вызывающий нарывы*) gây sưng tấy, làm mưng mủ; ~ые отравля́ющие вещества́ những chất độc gây sưng tấy
нары́ть *сов.* (*В, Р*) đào, bới
наря́д I *м.* (*одежда*) y phục, trang phục, y trang, quần áo
наря́д II *м.* 1. (*документ*) lệnh, lệnh viết, mệnh lệnh, chỉ thị; (*на получение товаров*) giấy nhận hàng; 2. *воен.* (*задание*) phiên trực, phiên, công tác đặc biệt; быть в ~е đang phiên, đang làm công tác; ~ на дежу́рство phiên trực nhật; ~ вне о́череди công tác ngoài phiên, bị phạt; 3. *воен.* (*группа*) đội công tác đặc biệt, đội
наряди́ть I, II *сов. см.* наряжáть I, II
наряди́ться *сов. см.* наряжáться
наря́дно *нареч.* (một cách) đẹp đẽ, thanh nhã, lộng lẫy, đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao
наря́дность *ж.* (sự, vẻ) đẹp đẽ, thanh nhã, lộng lẫy, đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao

наря́дн||ый *прил.* ăn mặc đẹp đẽ, mặc đẹp, thanh nhã, lộng lẫy, đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao, diện, bảnh; (*празднично убранный*) (được) trang trí lộng lẫy, trang hoàng đẹp đẽ; ~ое пла́тье áo dài đẹp, áo diện; bộ cánh (*разг.*); ~ая де́вушка thiếu nữ mặc đẹp (thanh nhã, lộng lẫy, đỏm dáng, đỏm đang, bảnh bao, bảnh)

наряду́ *нареч.* (*наравне*) ngang với, cùng với, ngang hàng với; (*одинаково*) cũng như, giống như; ~ с cùng với; ~ со все́ми ngang hàng với mọi người; ✧ ~ с э́тим đồng thời, trong lúc đó, bên cạnh đó

наряжа́ть I, наряди́ть (*В*) (*одевать*) mặc đẹp, mặc diện, trang điểm, chưng diện (*cho ai*); наряди́ть неве́сту mặc đẹp (trang điểm, chưng diện) cho cô dâu

наряжа́ть II, наряди́ть (*В*) (*давать наряд*) cắt, cử, cắt cử, cắt (phái, cử)... đi

наряжа́ться, наряди́ться mặc đẹp, mặc diện, chưng diện, diện; thắng bộ cánh, mặc sộp, lên khung (*разг.*)

нас *Р, В от* мы

НА́СА (Аге́нтство по аэрона́втике и косми́ческому простра́нству) NASA, Cơ quan Du hành vũ trụ và Không gian vũ trụ (*của Hoa Kỳ*)

насади́ть *сов.* (*В*) 1. (*растения*) trồng (*nhiều*); 2. (*плотно надеть на что-л.*) đeo (móc, cắm)... vào; ~ червяка́ на крючо́к móc giun vào lưỡi câu; 3. *см.* насажда́ть

наса́дка *ж.* 1. *тех.* (*действие*) (sự) lắp, đặt; 2. *рыб.* mồi câu

насажа́ть *сов.* (*В*) *см.* насади́ть 1; ✧ ~ оши́бок *разг.* làm nhiều lỗi; ~ кля́кс *разг.* vấy bẩn nhiều giọt mực

насажда́ть, насади́ть (*В*) (*распространять*) vun trồng, gieo rắc, phổ biến, nhồi vào, trau giồi; (*внедрять*) du nhập, đưa... vào, áp dụng, ứng dụng; ~ культу́ру, нау́ки, искусства vun trồng (phổ biến, trau giồi) văn hoá, các môn khoa học, nghệ thuật; ~ но́вую те́хнику ứng dụng (áp dụng) kỹ thuật mới

насажде́ни||е *с.* 1. (*растений*) (sự) trồng, trồng trọt, vun trồng; 2. (*распространение*) (sự) gieo rắc, phổ biến, nhồi vào; (*внедрение*) (sự) du nhập, đưa vào, áp dụng, ứng dụng; 3. *обыкн. мн.*: ~я (*посаженные деревья*) cây trồng, rừng trồng

наса́живать *несов. см.* насади́ть 1, 2

наса́харить *сов.* (*В*) cho đường, bỏ đường

насвиста́ть *сов. см.* насви́стывать

насвисте́ть *сов. см.* насви́стывать

насви́стывать *несов.* 1. huýt gió, thổi sáo miệng (*khe khẽ*); ~ марш huýt gió điệu hành khúc; 2. (*о птицах*) hót

наседа́ть, насе́сть (на *В*) *I.* (*оседая, скапливаться*) lắng, đọng, lắng đọng, bám vào; 2. *разг.* (*наваливаться*) đè xuống; *перен.* (*требовать*) đòi hỏi, kỳ kèo xin, nằng nặc đòi; 3. *тк. несов. воен. разг.* (*наступать, теснить*) đánh lấn, lấn ép, nống ra

наседка *ж.* gà mái ấp; (*высидевшая цыплят*) gà mẹ

насека́ть, насе́чь (*В, Р*) 1. (*вырезать на поверхности*) đẽo, rạch, khía, vạc; 2. *разг.* (*мелко нарубать*) băm, vằm

насеко́мое *с.* (*скл. как прил.*) sâu bọ, côn trùng, con sâu, con bọ

населе́ние *с.* dân cư, cư dân, dân; (*народонаселение*) dân số, số dân, nhân khẩu; ~ го́рода dân cư (cư dân, dân số, số dân) thành phố; ме́стное ~ dân cư (nhân dân, cư dân, dân) địa phương, dân sở tại; ми́рное ~ thường dân, dân thường

населённость *ж.* mật độ dân cư (dân số)

населённ||ый *прил.* đông người ở, đông dân cư; ~ край vùng đông dân cư; ~ая кварти́ра căn hộ đông người; ~ пункт khu (điểm) dân cư

насели́ть *сов. см.* населя́ть 1, 2

населя́ть, насели́ть (*В*) 1. (*заселять*) đưa... đến ở; (*новые земли*) di dân; ~ но́вый дом đưa người đến ở nhà mới; 2. (*поселившись, занять*) sống, ở; 3. *тк. несов.* (*составлять население*) cư trú, ở, sống

насе́ст *м.* giàn gà đậu

насе́сть *сов. см.* наседа́ть 1, 2

насе́чка *ж.* khắc, vết đẽo, vết rạch, vết khía, vết băm, đường vạc

насе́чь *сов. см.* насека́ть

насе́ять *сов.* (*В, Р*) gieo, vãi

насиде́ть *сов. см.* наси́живать

наси́женн||ый *прил.*: ~ое ме́сто nơi ở quen thuộc, chỗ ở lâu ngày, chỗ công tác đã quen; ~ое яйцо́ trứng ấp, trứng lộn

наси́живать, насиде́ть (*о птице*) ấp, ấp trứng

наси́лие *с.* bạo lực, bạo hành, (sự) dùng bạo lực; (*принуждение*) (sự) cưỡng bức, bắt buộc, cưỡng bách, ép buộc, bạo ngược, cưỡng chế

наси́ловать, изнаси́ловать (*В*) 1. (*женщину*) cưỡng dâm, cưỡng hiếp, hiếp dâm, hãm hiếp, hãm, hiếp, cưỡng; 2. *тк. несов.* (*принуждать*) cưỡng bức, cưỡng bách, bắt buộc, bức hiếp, ép buộc, cưỡng chế, bức bách, hiếp bách, hiếp chế; ~ чью́-л. во́лю hiếp chế (cưỡng bức) ai; ~ себя́ cưỡng mình, buộc lòng, ép mình, ép lòng

наси́лу *нареч.* (một cách) chật vật, vất vả, khó khăn, trầy trật; я ~ добра́лся до до́ма vất vả lắm tôi mới về đến nhà được; ~ я вас дожда́лся chờ lâu lắm tôi mới gặp được anh

наси́льник *м.* kẻ áp bức (cưỡng bức); (*над женщиной*) tên hiếp dâm (cưỡng dâm); фаши́стские ~и bọn fatxit áp bức

наси́льно *нареч.* (một cách) cưỡng bức, ép buộc; ✧ ~ мил не бу́дешь *погов.* ≅ ép dầu ép mỡ, ai nỡ ép duyên; tình yêu thì không ép được

наси́льственно *нареч.* (một cách) cưỡng bức, ép buộc, bức hiếp, cưỡng chế

наси́льственн||ый *прил.* (có tính chất) cưỡng bức, ép buộc, bức hiếp, cưỡng chế; ~ые ме́ры những biện pháp cưỡng bách (cưỡng bức, cưỡng chế); ~ые де́йствия những hành động bức hiếp (bạo lực), những bạo hành; ~ым путём bằng bạo lực; ~ая смерть bức tử

наска́кивать, наскочи́ть (на *В*) 1. (*натыкаться*) đụng (vấp, gặp, va, xô) phải; наскочи́ть на ми́ну đụng (vấp) phải mìn; наскочи́ть на неприя́тность *разг.* gặp phải điều khó chịu, vấp phải điều không hay; 2. (*набрасываться, нападать*) nhảy (xông, lao, lăn xả) vào; 3. *перен. разг.* (*с упрёками*) mắng nhiếc, nhiếc móc; (*с придирками*) hoạnh hoẹ, bắt bẻ, hách dịch, bẻ hoẹ, bẻ hành bẻ tỏi

наска́льн||ый *прил. археол.* (vẽ, khắc) trên đá; ~ая жи́вопись cổ hoạ trên đá; ~ые рису́нки những tranh vẽ (cổ hoạ) trên đá

наскандали́ть *сов. см.* скандали́ть

насквозь *нареч.* 1. xuyên qua, thấu qua, thấu suốt qua; ~ прогни́вший thối nát đến tận xương tuỷ, giòi từ trong xương giòi ra; о́враг ~ простре́ливался проти́вником khe hẻm bị địch bắn xuyên qua; 2. *перен. разг.* (*полностью*) hoàn toàn; промо́кнуть ~ ướt sũng, ướt như chuột lột; ✧ ви́деть кого́-л. ~ ≅ đi guốc trong bụng ai

наскобли́ть *сов.* (*В*) cạo, nạo

наско́к *м. разг.* 1. (*скачок, прыжок*) bước tiến, bước nhảy tới (*để tấn công*); 2. (*стремительное неожиданное нападение*) (sự, cuộc) đột kích, tấn công xuất kỳ bất ý; 3. *перен.* (*резкий выпад против кого-л.*) (cuộc) đả kích dữ dội; ✧ с ~а a) đột ngột, bất thình lình, xuất kỳ bất ý; б) (*необдуманно*) xốc nổi, bồng bột, bộp chộp, không suy nghĩ chín chắn

наско́лько *нареч.* trong chừng mực, trong mức độ; (*в восклицаниях*) xiết bao, biết bao, biết bao nhiêu, biết chừng nào; ~ мне изве́стно theo những điều tôi được biết thì..., theo chỗ tôi biết thì...; ~ второ́е изда́ние лу́чше пе́рвого! lần xuất bản thứ hai tốt hơn lần thứ nhất biết bao!; ~ э́то мо́жно nếu có thể được, trong chừng mực có thể được; ~..., насто́лько... bao nhiêu... bấy nhiêu

на́скоро *нареч. разг.* (một cách) vội, vội vã, vội vàng, hấp tấp, cập rập; ~ поéсть ăn vội, ăn qua quít

наскочи́ть *сов. см.* наска́кивать

наскрести́ *сов.* (*В*) 1. vét; ~ муки́ vét bột; 2. *перен. разг.* bòn vét, nhặt nhạnh, thu nhặt, bòn nhặt, bòn mót, vơ vét; ~ де́нег nhặt nhạnh (thu nhặt, bòn nhặt, bòn mót) tiền bạc

наску́ч||ить *сов. разг.* làm... chán ngấy, làm... chán, làm... ngấy; мне э́то ~ило cái đó làm tôi chán ngấy (ngấy đến mang tai)

наслади́ться *сов. см.* наслажда́ться

наслажда́ться, наслади́ться (*Т*) thưởng thức, tận hưởng thú vị, cảm thấy thích thú, khoái trá (khoái chá) thụ hưởng; (*зрительно*) thưởng ngoạn, thưởng lãm; ~ му́зыкой thưởng thức âm nhạc

наслажде́ние *с.* khoái cảm, khoái lạc, (sự) thích thú, thú vị, khoái trá, khoái chá, khoan khoái, thỏa thích; эстети́ческое ~ khoái cảm thẩm mỹ

наслáиваться, наслои́ться 1. xếp (chồng) lên nhau; 2. *перен.* tích luỹ lại, tích đọng, tồn đọng, gom góp lại, chồng chất lại

наслáть *сов. см.* насыла́ть

насле́дие *с.* di sản; ~ про́шлого di sản của quá khứ; литерату́рное ~ di cảo, di sản văn học

наследи́ть *сов. см.* следи́ть II

насле́дни||к *м.*, **~ца** *ж.* người kế thừa (thừa kế, thừa hưởng, thừa tự); (*преемник*) người kế tục; ✧ ~ престо́ла thái tử, người kế vị (nối ngôi)

насле́дный *прил.*: ~ принц thái tử, đông cung thái tử; trừ quân (*уст.*)

насле́дование *с.* (sự) kế thừa, thừa kế, thừa hưởng, thừa tự

насле́довать *несов. и сов.* 1. (*В*) kế thừa, thừa kế, thừa hưởng, thừa tự; ~ иму́щество thừa hưởng gia tài, kế thừa tài sản; ~ лу́чшие тради́ции thừa kế (kế thừa) những truyền thống tốt đẹp nhất; 2. (*Д*) (*трон*) kế vị, nối ngôi

насле́дственность *ж.* (tính) di truyền

насле́дственн||ый *прил.* 1. (thuộc về) gia tài; ~ое иму́щество gia tài; ~ое пра́во quyền kế thừa (thừa kế, thừa hưởng gia tài); 2. (*связанный с наследственностью*) (có tính) di truyền; ~ая боле́знь bệnh di truyền

насле́дств||о *с.* 1. gia tài, của thừa tự; лиша́ть кого́-л. ~а tước quyền thừa hưởng gia tài của ai; 2. (*наследие*) di sản

наслое́ние *с.* 1. *геол.* (sự) thành tầng; thớ tầng, thớ lớp; 2. *перен.* (sự) tích luỹ lại, tích đọng, tồn đọng, gom góp lại, chồng chất lại

наслои́ться *сов. см.* наслáиваться

наслу́ш||аться *сов.* (*Р*) 1. (*услышать много чего-л.*) nghe nhiều; 2. (*вдоволь послушать*) tha hồ nghe, nghe thoả thích; слу́шаю и не ~аюсь tôi nghe mãi mà không chán, tôi mải mê nghe

наслы́шаться *сов. разг.* (о *П*) được nghe nhiều, được biết nhiều

насма́рку *нареч. разг.*: идти́, пойти́ ~ bị hỏng bét

на́смерть *нареч.* 1. (đến) chết; разби́ться ~ bị tai nạn chết; би́ться ~ đánh đến chết, chiến đấu đến hơi thở cuối cùng; 2. *перен. разг.* rất mạnh, chết điếng, chết đứng, chết; испуга́ть ~ làm sợ chết đứng, làm chết khiếp, làm hồn xiêu phách lạc

насмеха́ться *несов.* (над *Т*) (*добродушно*) chế, cười, trêu, giễu, trêu đùa; (*зло*) giễu cợt, chế nhạo, chế giễu, nhạo báng, chê cười, đàm tiếu

насмеши́ть *сов.* (*В*) làm... buồn cười (tức cười)

насме́шк||а *ж.* (lời) giễu cợt, chế nhạo, chế giễu, nhạo báng; в ~у để giễu cợt (nhạo báng); дать по́вод к ~ам tạo cớ để bị chế giễu

насме́шливый *прил.* 1. (*склонный к насмешкам*) hay giễu cợt (chế nhạo, chế giễu, nhạo báng); ~ челове́к người hay giễu cợt; 2. (*выражающий насмешку*) (có tính chất) giễu cợt, chế nhạo, chế giễu, nhạo báng; ~ тон giọng nói giễu cợt (nhạo báng, chế giễu)

насме́шник *м. разг.* người hay giễu cợt (chế giễu, nhạo báng)

насмея́ться *сов.* 1. (над *Т*) cười nhạo, chế giễu, nhạo báng, chê cười; 2. *разг.* (*вдоволь*) cười hả hê (thoả thích), tha hồ cười

на́сморк *м.* (chứng) sổ mũi; схвати́ть ~ bị sổ mũi

насмотре́ться *сов.* (на *В*) 1. nhìn mãi, ngắm mãi, ngắm nghía thoả thích; мать не мо́жет ~ на сы́на bà mẹ ngắm con trai mãi không chán; 2. (*увидеть много чего-л.*) xem (thấy) nhiều

насобира́ть *сов.* (*В,Р*) hái, nhặt, lượm, thu nhặt, góp nhặt

насова́ть *сов.* (*В*) đút, nhét, giúi

насове́товать *сов. разг.* (*дать совет*) khuyên, khuyên răn, khuyên bảo

насовсе́м *нареч. разг.* hẳn, đứt

насол||и́ть *сов.* 1. (*В, Р*) muối, ướp muối (*nhiều*); ~ грибо́в на́ зиму muối nấm để dành mùa đông ăn; 2. (*В*) *разг.* (*сильно посолить*) nêm... mặn quá, bỏ muối nhiều quá; ~ суп nêm canh mặn quá; 3. *перен. разг.* (*кому-л.*) làm... bực mình (khó chịu), làm tình làm tội; он э́то сде́лал, что́бы ~ мне nó làm việc ấy cốt để tôi khó chịu; он мне поря́дком ~ил nó gây cho tôi bao điều khó chịu, nó làm tình làm tội tôi đủ điều

насори́ть *сов.* xả rác; ~ на́ пол xả rác xuống/trên sàn

насо́с *м.* máy bơm, bơm; пожа́рный ~ bơm cứu hoả (chữa cháy)

насоса́ться *сов.* (*о ребёнке*) bú no nê; (*о комаре и т. п.*) hút máu nhiều

насо́сн||ый *прил.*: ~ая ста́нция trạm bơm

насочини́ть *сов. разг. см.* насочиня́ть

насочиня́ть *сов. разг.* (*В, Р*) sáng tác, làm (*nhiều*); (*выдумать*) bịa chuyện, bịa đặt, đặt điều, bày đặt, đơm đặt, thêu dệt, bịa

на́спех *нареч.* vội, vội vã, vội vàng, hấp tấp, cập rập, tất bật

наспле́тничать *сов. см.* спле́тничать

наст *м.* mặt (lớp) tuyết cứng

наставáть, настáть đến, bắt đầu; настáла ночь đêm đã bắt đầu (đã đến); врéмя ещё не настáло chưa đến lúc; настáла весна́ mùa xuân đã đến (đã bắt đầu); xuân đã về (*поэт.*)

настави́тельный *прил.* (có tính chất) dạy bảo, răn dạy, giáo huấn; ~ тон giọng giáo huấn, giọng thầy, giọng lên lớp

наста́вить I *сов.* 1. *см.* наставля́ть I; 2. (*В, Р*) (*поставить в большом количестве*) đặt nhiều; ~ сту́льев đặt nhiều ghế

наста́вить II *сов. см.* наставля́ть II

наставле́ние *с.* 1. (lời) răn, khuyên răn, răn bảo, răn dạy, dạy bảo, căn dặn; 2. (*руководство, инструкция*) bản hướng dẫn, bản chỉ dẫn, quy tắc, giáo lệnh

наставля́ть I, наста́вить (*В*) (*удлинять*) nối dài, nối thêm; ~ не́сколько сантиме́тров nối thêm vài centimet

наставля́ть II, наста́вить (*В*) (*поучать*) khuyên răn, răn bảo, răn dạy, dạy bảo, căn dặn, giáo huấn; ~ кого́-л. на путь и́стины khuyên răn (khuyên nhủ, thuyết phục) ai đi theo con đường đúng

наста́вник *м. уст.* giáo viên, thầy giáo, tôn sư

наста́ивать I, настоя́ть (на *П*) nài, vật nài, nằn nì, nằn nì xin, nài xin, đòi, nằng nặc đòi, đòi cho kỳ được; ~ на своём nằng nặc đòi làm theo ý mình

наста́ивать II, настоя́ть (*В*) (*приготавливать настой чего-л.*) sắc, hãm, ngâm, pha, pha chế; ~ чай hãm trà; ~ во́дку на ви́шне ngâm rượu anh đào

наста́иваться, настоя́ться ra nước cốt, (được) hãm, ngâm, pha; чай настоя́лся trà đã hãm kỹ, trà đã ra nước cốt

наста́ть *сов. см.* наставáть

настега́ть I (*вату и т. п.*) chần, khâu chần, may chần

настега́ть II *разг.* (*лошадь*) quất, vụt roi

на́стежь *нареч.* toang, toang hoác; окно́ бы́ло ~ (откры́то ~) cửa sổ mở toang (toang hoác)

настéнн||ый *прил.* treo tường, trên tường; ~ календа́рь lịch tường (treo tường); ~ая жи́вопись tranh tường, bích hoạ

настига́ть, насти́гнуть, насти́чь (*В*) đuổi kịp, rượt kịp, truy kịp

насти́гнуть *сов. см.* настига́ть

насти́л *м.* mặt (tấm, sàn, lớp gỗ) lát; ~ моста́ mặt (sàn lát) cầu

настила́ть, настла́ть (*В, Р*) 1. (*расстилать*) trải, rải, lót, trải (rải)... ra; ~ ковры́ trải thảm; 2. (*плотно укладывать*) lát, ráp, ghép; ~ до́ски lát (ghép) ván; ~ брёвна lát (ghép) gỗ

насти́лка *ж.* 1. (sự) trải, rải, lát, lót; ~ поло́в lát sàn; 2. *см.* насти́л

насти́льный *прил. воен.* là là mặt đất, sát đất; ~ ого́нь hoả lực là là mặt đất, hoả lực sát đất

насти́чь *сов. см.* настига́ть

настла́ть *сов. см.* настила́ть *и* стлать 2

насто́й *м.* nước hãm, nước cốt, nước ngâm, nước pha; (*лекарственный*) thuốc sắc, cồn thuốc

насто́йка *ж.* 1. (*спиртной напиток*) rượu mùi, rượu quả ngâm; 2. *разг. см.* насто́й; ~ йо́да cồn iốt

насто́йчиво *нареч.* (một cách) kiên trì, kiên tâm, bền bỉ, kiên nhẫn; khẩn khoản, nằng nặc, khăng khăng (*ср.* насто́йчивый)

насто́йчивость *ж.* (lòng, tính) kiên trì, kiên tâm, bền bỉ, kiên nhẫn

насто́йчив||ый *прил.* 1. (*о человеке*) kiên trì, bền bỉ, kiên nhẫn, kiên gan, kiên tâm, dẻo dai; 2. (*выражающий настойчивость*) khẩn khoản, nằng nặc, khăng khăng; ~ая про́сьба lời yêu cầu khẩn khoản

насто́лько *нареч.* đến mức, đến nỗi, đến đỗi; он ~ серди́т, что не жела́ет разгова́ривать anh ta giận đến nỗi không buồn nói chuyện; не ~ умён, что́бы... không thông minh đến mức có thể...

насто́льн||ый *прил.* để bàn, ở trên bàn; ~ календа́рь lịch bàn (để bàn); ~ая ла́мпа đèn bàn (để bàn), đèn cây; ~ теннис (môn) bóng bàn, ping-pong; ✧ ~ая кни́га quyển sách gối đầu giường

настора́живать, насторожи́ть (*В*) làm... cảnh giác (chú ý) đề phòng; ✧ насторожи́ть у́ши а) (*о животном*) vểnh (giỏng) tai nghe; б) (*о человеке*) chăm chú lắng nghe, giỏng tai nghe, căng tai mà nghe

настора́живаться, насторожи́ться cảnh giác (chú ý) đề phòng

насторожé *нареч.*: быть ~ giữ miếng, giữ mình, đề phòng cẩn thận, cảnh giác đề phòng

настороже́нный, насторожённый *прил.* căng thẳng chờ đợi, hồi hộp, lo lắng, dè chừng, lo ngại, ngần ngại; ~ взгляд cái nhìn lo ngại (ngần ngại)

насторожи́ть(ся) *сов. см.* настора́живать(ся)

настоя́ни||е *с.* (lời) yêu cầu khẩn khoản; по ~ю кого́-л. theo lời yêu cầu của ai; по ~ю врача́ theo lời dặn của bác sĩ

настоя́тель *м.* 1. (*монастыря*) tu viện trưởng, cha bề trên; (*буддийский*) tăng viện trưởng, trụ trì; 2. (*собора*) cha xứ, cha sở, cha bề trên

настоя́тельница *ж.* nữ tu viện trưởng, bà nhất; (*буддийская*) ni viện trưởng, trụ trì

настоя́тельно *нареч.* (một cách) khẩn khoản, khăng khăng, nằng nặc

настоя́тельн||ый *прил.* 1. (*настойчивый*) khẩn khoản, khăng khăng, nằng nặc; ~ое тре́бование yêu sách khẩn khoản, nằng nặc đòi hỏi; 2. (*насущный*) cấp thiết, khẩn thiết, cấp bách, bức thiết, bức xúc, thiết thân; ~ая необходи́мость (sự) cần thiết cấp bách

настоя́ть I, II *сов. см.* наста́ивать I, II

настоя́ться *сов. см.* наста́иваться

настоя́щее *с.* (*о времени*) hiện tại, hiện nay, hiện giờ, hiện thời

настоя́щ||ий *прил.* 1. (*теперешний*) hiện tại, hiện nay, hiện giờ, hiện thời; в ~ее вре́мя hiện nay, hiện giờ, ngày nay; ~ее вре́мя *грам.* thì hiện tại; 2. (*истинный*) chân chính, chính cống, đích thực, thực sự, thật sự, thực thụ; (*натуральный*) thật, thực; ~ друг người bạn chân chính; ~ее зо́лото vàng thật; ~ кофе cà phê nguyên chất; 3. (*этот, данный*) này; ~ая кни́га quyển sách này

настрада́ться *сов.* chịu nhiều đau khổ, đau khổ ê chề

настра́ивать, настро́ить (*В*) 1. (*музыкальный инструмент*) lên dây đàn, chỉnh đàn, hoà dây; 2. (*станок и т. п.*) điều chỉnh; 3. (*радиоприёмник*) điều hưởng, tìm làn sóng; 4.: настро́ить в по́льзу кого́-л. gây ảnh hưởng cho ai, tuyên truyền đề cao ai; бо́ск thơm cho ai (*разг.*); настро́ить про́тив кого́-л. xúi giục (xúc xiểm, xúi bẩy, xúi, xui) chống ai; 5. (*приводить в какое-л. настроение*) gây, làm cho, chuẩn bị thái độ; ~ кого́-л. на гру́стный лад làm cho ai buồn rầu; настро́ить себя́, что́бы быть любе́зным chuẩn bị cho mình thái độ lịch thiệp

настра́иваться, настро́иться 1. cảm thấy, có thái độ; он сра́зу настро́ился про́тив вошёдшей ngay lập tức ông ta có thái độ chống đối với người đàn bà mới vào; настро́иться на ми́рный лад chuẩn bị cho mình thái độ hiền hoà; 2. (на *В* + *инф.*) (*намереваться*) định, dự định, định bụng, định tâm, rắp tâm

на́строго *нареч. разг.* (một cách) nghiêm ngặt, nghiêm, ngặt; ~ запрети́ть nghiêm cấm, cấm ngặt

настрое́ни||е *с.* 1. (*душевное состояние*) tâm trạng, tâm thần, tâm

cảm, tinh thần, khí sắc; в дурно́м ~и đang lúc tâm thần nặng trĩu (khí sắc u uất, tâm trạng buồn bã, tinh thần sa sút); в хоро́шем ~и đang lúc tâm thần sảng khoái (khí sắc vui tươi, tâm trạng vui vẻ, tinh thần phấn khởi); почу́вствовать ~ подру́ги đoán biết tâm trạng (tâm cảm) của cô bạn; испо́ртить ~ кому́-л. làm tâm trạng (tâm cảm) của ai xấu đi; 2. (*строй мыслей*) tâm tư, tư tưởng, tình cảm; 3. (*желание, расположение*) (lòng) ham thích, thích, muốn; у меня́ нет ~я игра́ть tôi không thích chơi; ✧ быть не в ~и đang lúc buồn bã, đang buồn; челове́к ~я người làm việc tuỳ hứng, người có tính đồng bóng

настро́ить I *сов.* (*В, Р*) xây dựng, kiến thiết (*nhiều*)

настро́ить II *сов. см.* настра́ивать

настро́иться *сов. см.* настра́иваться

настро́й *м.*: ~ души́, душе́вный ~ tâm trạng, tâm thái

настро́йка *ж.* (*музыкального инструмента*) (sự) lên dây đàn, chỉnh đàn, hoà dây; (*радиоприёмника*) (sự) điều hưởng, tìm làn sóng; (*станка и т. п.*) (sự) điều chỉnh

настро́йщик *м.* (*станков и т. п.*) thợ điều chỉnh máy; (*роялей*) người lên dây đàn dương cầm, thợ chỉnh đàn dương cầm

настрочи́ть *сов. см.* строчи́ть 2

настря́пать *сов. см.* стря́пать

насту́кать *сов.* (*В*) gõ

наступа́тельн||ый *прил.* (có tính chất) tấn công, tiến công; ~ бой trận tấn công; ~ая война́ chiến tranh tấn công; ~ая поли́тика chính trị tấn công

наступа́ть I, наступи́ть 1. (на *В*) (*ногой*) giẫm lên, xéo lên, giẫm phải; наступи́ть на́ ногу кому́-л. а) giẫm lên chân ai; б) *перен.* xúc phạm ai, làm phật lòng ai; 2. *тк. несов. воен.* tấn công, tiến công, tiến quân, công kích; *перен.* tấn công, tiến công; ~ на пусты́ню tấn công vào sa mạc; 3. *тк. несов.* (на *В*) (*с просьбами и т. п.*) đến xin, đến yêu cầu; 4. *тк. несов.* (на *В*) *перен.* (*вплотную подходить к чему-л.*) tiến (tới, đến) sát

наступа́ть II, наступи́ть (*начинаться, наставать*) bắt đầu, đến gần, tới gần, đến, tới; наступи́ло ле́то mùa hè đã đến

наступи́ть I *сов. см.* наступа́ть I 1

наступи́ть II *сов. см*, наступа́ть II

наступле́ние I *с. воен.* (sự, trận) tấn công, tiến công, tiến quân, công kích; *перен.* (sự, cuộc) tấn công, tiến công; о́бщее ~ tổng tấn công (tiến công, công kích); ~ на пусты́ню tấn công vào sa mạc

наступле́ни||е II *с.* (*начало*) (sự) bắt đầu; (*приближение*) (sự) đến gần, tới gần, đến, tới; с ~ем но́чи lúc đêm tối bắt đầu, khi màn đêm phủ xuống; с ~ем темноты́ lúc bắt đầu tối (nhá nhem tối, chạng vạng), khi nhọ mặt người; до ~я зимы́ trước khi mùa đông tới

насту́рция *ж.* (cây) kim liên hoa, sen cạn (*Tropaeolum*)

насты́рный *прил. разг.* cực kỳ kiên gan, quyết đòi cho kỳ được, bền gan, cứng đầu cứng cổ

насули́ть *сов.* hứa nhiều, hứa hão, hứa hươu hứa vượn

насу́пить *сов.* cau, chau, nhíu; ~ бро́ви cau (chau) mày, nhíu lông mày

насу́питься *сов.* 1. (*принять суровый вид*) nghiêm mặt lại, cau mặt, cau có; 2. (*сдвинуться — о бровях*) cau (chau, nhíu) lại

на́сухо *нареч.* (một cách) thật khô, khô ráo; вы́тереть что́-л. ~ lau cái gì thật khô

насуши́ть *сов.* (*В, Р*) phơi (sấy) khô; ~ грибо́в phơi (sấy) nấm

насу́щн||ый *прил.* thiết yếu, cốt tử, sống còn, sinh tử, cốt yếu, bức thiết, cấp bách, cấp thiết, bức xúc, thiết thân; ~ вопро́с vấn đề thiết yếu (cấp thiết, sống còn, sinh tử, bức xúc, cốt tử); ~ые потре́бности những nhu cầu thiết yếu (bức thiết, thiết thân, cốt yếu, cấp thiết)

насчёт *предлог разг.* (*Р*) về, về việc; ~ э́того về việc ấy, về điều đó

насчита́ть *сов. см.* насчи́тывать 1

насчи́тыв||ать, насчита́ть (*В*) 1. đếm, tính, đếm được; ско́лько страни́ц вы насчита́ли? anh đếm được bao nhiêu trang?; 2. *тк. несов.* (*содержать*) có, gồm có; го́род ~ает три́дцать ты́сяч жи́телей thành phố có ba vạn dân

насчи́тываться *несов.* có

насыла́ть, наслать (*В*) gửi đi

насы́пать *сов. см.* насыпа́ть

насыпа́ть, насы́пать 1. (*В*) (*наполнять*) đổ (trút, bỏ) đầy; насы́пать мешо́к ро́жью đổ (trút) đầy bao lúa mạch; 2. (*В, Р*) (*всыпать в каком-л. количестве*) đổ (trút, bỏ) vào; насы́пать мешо́к муки́ đổ (trút) vào một bao bột; 3. (*В, Р*) (*набросать*) đổ, rải, rắc; насы́пать песку́ на доро́жку rắc (rải, đổ) cát trên mặt đường; 4. (*В*) (*возводить*) đắp, be, đắp (be, tôn) cao; ~ плоти́ну đắp đập

насы́пка *ж.* (sự) đổ đầy, trút đầy

насыпн||о́й *прил.*: ~ груз *торг.* hàng rời (không bao bì, chở xá); ~ грунт đất đổ, đất đắp; ~а́я плоти́на đập nước do đất đưa nơi khác đến đổ

на́сып||ь *ж.* kè, ụ đất, nền đắp, đập đá, mô đất đắp lên; железнодоро́жная ~ nền đường sắt; су́дно для перево́зки гру́зов ~ью *торг.* tàu hàng rời, tàu chở xá

насы́тить(ся) *сов. сл.* насыща́ть(ся)

насыща́емость *ж.* (khả năng, độ) bão hoà

насыща́ть, насы́тить (*В*) 1. (*пищей*) cho... ăn no; 2. *перен.* đầy, đượm, tràn, tràn ngập; во́здух насы́щен пара́ми không khí đầy (đượm, đượm đầy) hơi nước; 3. *хим.* làm bão hoà

насыща́ться, насы́титься 1. (*пищей*) ăn no; 2. *хим.* bão hoà

насыще́ние *с.* 1. (*едой*) (sự) ăn no; 2. *хим.* (sự) bão hoà

насы́щенность *ж.* 1. *хим.* (độ, tính) bão hoà; 2. *перен*, (sự, tính) súc tích, hàm súc; иде́йная ~ hàm súc về tư tưởng, nội dung tư tưởng phong phú; ✧ ~ цве́та độ đậm sắc của màu

насы́щенн||ый *прил.* l. *хим.* bão hoà; ~ раство́р dung dịch bão hoà; 2. *перен.* súc tích, hàm súc, có nội dung phong phú, đượm đầy, đầy; ~ое содержа́ние nội dung súc tích

ната́лкивать, натолкну́ть (*В* на *В*) 1. xô, đẩy, tông, đun, ẩy, xô đẩy; 2. *перен.* gợi ý, thúc đẩy, đưa đến ý nghĩ; ~ кого́-л. на мысль gợi ý cho ai, đưa ai đến ý nghĩ, khiến ai nghĩ ra

ната́лкиваться, натолкну́ться (на *В*) l. vấp (va, gặp, đụng) phải *тж. перен.*; 2. *перен.* (*неожиданно находить, обнаруживать*) bỗng tìm thấy, gặp phải, bỗng thấy, chạm trán

натаска́ть *сов.* 1. (*В, Р*) mang (xách, kéo, vác, gánh, khiêng, khuân) đến; 2. (*В*) *разг.*: ~ к экза́мену dạy thúc (dạy kèm)... để thi

натвор||и́ть *сов.* (*В, Р*) *разг.* làm bậy; что вы ~и́ли? chúng mày làm bậy cái gì đấy?; ~ глу́постей làm lắm điều xằng bậy (bậy ba, ngu ngốc)

на́те *частица разг.* (*возьмите*) này!, đây này!, cầm lấy!

натека́ть, натечь 1. (*о воде и т. п.*) chảy; 2. (*о ведре и т. п.*) đầy, đọng đầy

нательн||ый *прил.* mặc sát người, mặc lót; ~ое бельё bộ đồ lót

натере́ть *сов.* 1. *см.* натира́ть; 2. (*В, Р*) (*измельчить*) хát (nghiền, chà) nhỏ; ~ морко́вь хát nhỏ cà rốt

натерп||е́ться *сов. разг.* (*Р*) chịu nhiều phiền muộn (đau khổ, gian khổ, thử thách); ~ стра́ха sợ thất thần, sợ hết vía; ну и ~е́лся же я с ним! chà, tôi đã phải chịu nhiều phiền muộn với nó xiết bao!

нате́чь *сов. см.* натека́ть

нате́шиться *сов. разг.* vui chơi thoả thích

натира́ние *с.* 1. (*мазью и т. п.*) (sự) bôi, xoa, thoa; 2. (*паркета*) (sự) đánh bóng, chùi bóng, đánh sàn

натира́ть, натере́ть (*В*) l. bôi, xoa, thoa; ~ грудь скипида́ром bôi (xoa) dầu thông vào ngực, bôi (xoa) ngực bằng dầu thông; 2. (*раздражать, повреждать*) cọ đau, cọ sây, cọ sướt, cọ trầy da, làm bong da, làm sây sát; натере́ть себе́ мозо́ль da bị cọ thành chai; сапо́г натёр мне но́гу chiếc ủng cọ trầy da chân của tôi, chiếc bốt cọ sây chân tôi; 3. (*начищать*) đánh bóng, chùi bóng, đánh; ~ пол đánh sàn

нати́рка *ж. разг.* (*полов*) (sự) đánh bóng, chùi bóng, đánh sàn

на́тиск *м.* (trận, sự) tấn công ồ ạt, tiến công mãnh liệt; (*напор*) sức ép, áp lực

наткну́ть *сов.* (*В*) đâm; ~ на була́вку ба́бочку găm (ghim) con bướm bằng kim găm

наткну́ться *сов.* 1. *см.* натыка́ться; 2. (на *В*) *перен. разг.* (*неожиданно найти, встретить*) gặp phải, đụng phải, chạm trán, bỗng thấy; ~ на неприя́теля gặp phải quân địch; ~ на препя́тствие gặp một trở ngại

натолкну́ть(ся) *сов. см.* ната́лкивать(ся)

натоло́чь *сов.* (*В, Р*) nghiền, tán, giã nhỏ

нато́паться *сов. разг. см.* натопта́ться

натопи́ть I *сов.* (*В*) (*печь*) sưởi, đốt lò

натопи́ть II *сов.* (*В, Р*) nấu, đun, ninh, đun sôi; ~ во́ску nấu sáp ong; ~ сала́ рáн mỡ; ~ молока́ ninh (cô, nấu kỹ) sữa (*lâu và nhỏ lửa*)

натопта́ть *сов. разг.* 1. (*наследить*) giẫm bẩn; 2. (*В*) (*протоптать*) giẫm mòn

натопта́ться *сов. разг.* (*устать*) đi rạc (xạc) cẳng, đi mỏi cả chân

наторгова́ть *сов. разг.* 1. (*выручить деньги*) thu được, bán được; 2. (*на сумму*) bán được

наточи́ть *сов. см.* точи́ть 1, 2

натощако́ *нареч.* lúc chưa ăn (bụng đói, bụng không)

натр *м. хим.*: е́дкий ~ xút ăn da, natri hydroxid

натрави́ть *сов. см.* натра́вливать

натра́вливать, натрави́ть 1. (*В* на *В*) xuýт, xuỵт, суýт, суỵт, хуỳ; натрави́ть соба́к на за́йца хуýт (xuỵт, суýт, суỵт, хуỳ) chó đuổi theo con thỏ rừng; 2. *перен.* (*В* на *В*) xúi giục, xúc xiểm, xúi bẩy, huých, hích, xúi; 3. (*Р*) (*уничтожить в каком-л. количестве*) thuốc, đánh bả diệt (*nhiều*); натрави́ть грызуно́в thuốc (đánh bả diệt) nhiều chuột

натренирова́нный *прил.* huấn luyện (rèn luyện) tốt

натренирова́ть(ся) *сов. см.* тренирова́ть(ся)

на́трий *м. хим.* natrium, natri; углеки́слый ~ carbonat natri; хло́ристый ~ chlorur natri

натруди́ть *сов.* (*В*) làm mệt

натруди́ться *сов.* 1. (*утомиться*) làm việc mệt; 2. (*вдоволь*) làm việc nhiều, làm việc say sưa

нату́р||а *ж.* 1. (*природа*) *уст.* (giới) tự nhiên, thiên nhiên; 2. (*характер*) tư chất, bản tính, căn tính; *(человек)* con người; до́брый по ~е bản tính (căn tính) hiền lành, vốn đĩ nhân hậu; 3. *иск.* mẫu thực; (*натурщик*) người mẫu; рисова́ть с ~ы vẽ theo mẫu thực, vẽ truyền thần; рисова́ть ~у vẽ người mẫu; 4. *кино* thực cảnh, ngoại cảnh, cảnh ngoài trời; 5. (*продукты как платёжное средство*) hiện vật; плати́ть ~ой trả bằng hiện vật; ✧ привы́чка — втора́я ~ *погов.* thói quen là bản tính thứ hai; широ́кая ~ tấm lòng rộng rãi, người độ lượng

натура́л *м. разг.* natural, người đàn ông làm tình kiểu thông thường (*không có lệch lạc, như đồng tính luyến ái*)

натурализа́ция *ж.* 1. (sự) nhập quốc tịch, nhập tịch; 2. (*растения*) (sự) tự nhiên hoá

натурали́зм *м. лит., иск.* naturalism, trường phái (chủ nghĩa) tự nhiên

натурализова́ть *несов. и сов.* (*В*) cho... nhập quốc tịch (nhập tịch)

натурализова́ться *несов. и сов.* nhập quốc tịch, nhập tịch

натурали́ст *м.* 1. (*естествоиспытатель*) nhà tự nhiên (vạn vật) học, nhà nghiên cứu thiên nhiên; 2. (*последователь натурализма*) người theo trường phái (chủ nghĩa) tự nhiên

натуралисти́ческий *прил. лит., иск.* (thuộc về) naturalism, trường phái tự nhiên, chủ nghĩa tự nhiên, tự nhiên chủ nghĩa

натура́льно 1. *нареч.* (một cách) tự nhiên, chân thật, chân chất; 2. *в знач. вводн. сл. уст.* đĩ nhiên, cố nhiên, tất nhiên

натура́льн||ый *прил.* 1. (*настоящий*) thật, nguyên chất, thuần chất; ~ шёлк lụa thật, tơ nguyên chất; ~ мёд mật ong nguyên chất; 2. (*соответствующий действительности*) như thật, bằng thật, tự nhiên; ~ цвет màu sắc tự nhiên; в ~ую величину́ to bằng hình thật; 3. (*естественный, искренний*) tự nhiên, chân thật, chân chất; ~ые же́сты cử chỉ tự nhiên; 4. (*получаемый натурой*) (bằng) hiện vật; ~ые дохо́ды thu nhập bằng hiện vật; ~ая ре́нта tô hiện vật; ✧ ~ое хозя́йство *эк.* (nền) kinh tế tự nhiên

нату́рн||ый *прил.*: ~ая съёмка *кино* (sự) quay thực cảnh, quay ngoại cảnh; ~ класс *жив.* lớp vẽ người mẫu (thực cảnh); ~ая прове́рка kiểm tra thực cảnh

натурфило́соф *м.* nhà triết học (triết gia) tự nhiên

натурфилосо́фия *ж.* triết học tự nhiên

натурфилосо́фский *прил.* (thuộc về) triết học tự nhiên

нату́рщи||к *м.*, **~ца** *ж.* người mẫu, người làm kiểu

натыка́ться, наткну́ться (на *В*) đâm phải; (*задевать*) đụng (tông, vấp, chạm, va) phải

натюрмо́рт *м. жив.* (bức) tranh tĩnh vật, tĩnh vật

натя́гивать, натяну́ть 1. (*В*) dăng, chăng, căng, kéo thẳng; ~ верёвку căng (chăng, dăng) dây; ~ во́жжи ghì (kéo dây) cương; ~ холст на ра́мку căng vải vẽ trên khung; 2. (*В* на *В*) trùm, kéo phủ lên, xỏ; ~ на себя́ одея́ло trùm chăn, kéo chăn phủ lên người; ~ чулки́ xỏ bít tất dài, xỏ vớ; ~ сапоги́ xỏ giày ống, xỏ bốt, xỏ ủng

натя́гиваться, натяну́ться (bị) dăng ra, chăng ra, căng ra, kéo thẳng ra

натяже́ние *с.* 1. (sự, sức) dăng ra, chăng ra, căng ra, kéo căng; 2. *мед.* (sự) ra da, liền da; ✧ пове́рхностное ~ *физ.* sức căng bề mặt

натя́жк||а *ж.* 1. (*действие*) (sự) dăng ra, chăng ra, căng ra, kéo căng, kéo thẳng ra; 2. *перен.* (sự) gượng gạo, gượng ép; э́то ~! thật là gượng gạo!; с ~ой một cách gượng gạo; допусти́ть с

большо́й ~ой giả định một cách rất gượng gạo; ~ в доказа́тельстве chứng cớ gượng gạo

натя́нуто *нареч.* (một cách) gượng, gượng gạo; ~ улыбну́ться cười gượng, mỉm cười gượng gạo

натя́нутость *ж.* (sự, tính chất) gượng gạo, gượng ép, không chân thật; không thân mật, căng thẳng (*ср.* натя́нутый)

натя́нут||ый *прил.* 1. căng thẳng; 2. *перен.* gượng, gượng gạo, gượng ép, không chân thật; (*напряжённый*) không thân mật, căng thẳng, gay gắt, gay go, găng; ~ая улы́бка cười gượng, nụ cười gượng gạo; ~ые отноше́ния quan hệ căng thẳng (gay go, không thân mật)

натяну́ть(ся) *сов. см.* натя́гивать(ся)

науга́д *нареч.* (một cách) hú hoạ, may rủi

наугóльник *м.* thước góc

наудáчу *нареч.* (một cách) may rủi, câu may

науди́ть *сов.* (*В, Р*) câu được (*một số nào đó*)

нау́к||а *ж.* 1. khoa học, học thuật; (*как род занятий*) (công tác, môn, ngành) khoa học; то́чные ~и các ngành khoa học chính xác; обще́ственные ~и các môn khoa học xã hội; занима́ться ~ой làm công tác khoa học; отда́ться ~е hiến thân cho khoa học; 2. (*навыки, знания*) tri thức, kiến thức, kinh nghiệm đường đời; 3. (*нечто поучительное*) bài học; э́то вам ~! đó là bài học cho anh!

наукогра́д *м.* thành phố khoa học

наукоёмк||ий *прил.* đòi hỏi mức sử dụng khoa học cao, đòi hỏi nhiều nghiên cứu khoa học; ~ие произво́дства các ngành sản xuất đòi hỏi mức sử dụng khoa học cao (đòi hỏi nhiều nghiên cứu khoa học); ~ие технологии các quy trình công nghệ đòi hỏi mức sử dụng khoa học cao (đòi hỏi nhiều nghiên cứu khoa học)

наукоёмкость *ж.* mức sử dụng khoa học (*để làm ra sản phẩm*)

наукообра́зный *прил.* có vẻ khoa học

нау́ськать *сов. см.* нау́ськивать

нау́ськивать, нау́ськать (*В*) *разг.* 1. xuýt, xuỵt, suýt, suỵt, xuỳ; 2. *перен.* xúi giục, xúc xiểm, xúi bậy, huých, hích, xúi (*chống ai*)

наутёк *нареч. разг.*: пусти́ться ~ tháo chạy, bỏ chạy, chạy thục mạng, chạy ba chân bốn cẳng, chạy rống bái công

нау́тро *нареч.* sáng hôm sau

научи́ть *сов.* 1. (*В, Д, В + инф.*) dạy (*được*); ~ кого́-л. чита́ть dạy ai đọc được; ~ кого́-л. вьетна́мскому языку́ dạy ai biết tiếng Việt; 2. (*В*) *разг.* (*подговорить сделать что-л.*) xúi, xui, xúi giục, xúi bẩy, xúc xiểm; 3. (*В*) (*убедить в чём-л.*) làm cho tin, dạy, cho thấy

научи́ться *сов.* (*Д, + инф.*) học được; ~ пла́вать học bơi được

нау́чно *нареч.* (một cách) khoa học

нау́чно-иссле́довательск||ий *прил.* (thuộc về) nghiên cứu khoa học; ~ институ́т viện nghiên cứu khoa học; ~ая рабо́та công tác nghiên cứu khoa học; занима́ться ~ой рабо́той làm công tác nghiên cứu khoa học

нау́чно-популя́рн||ый *прил.* (thuộc về) phổ biến khoa học, khoa học thường thức; ~ая литерату́ра sách báo phổ biến khoa học, sách khoa học thường thức; ~ые фи́льмы những phim phổ biến khoa học

нау́чно-практи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khoa học thực tiễn; ~ая конфере́нция hội nghị khoa học thực tiễn

нау́чно-произво́дственн||ый *прил.* (thuộc về) khoa học-sản xuất; ~ое объедине́ние liên hiệp khoa học-sản xuất

нау́чно-техни́ческ||ий *прил.* (thuộc về) khoa học kỹ thuật; ~ая револю́ция cách mạng khoa học kỹ thuật; ~ прогре́сс tiến bộ khoa học kỹ thuật; ~ потенциа́л tiềm lực khoa học kỹ thuật; ~ое сотру́дничество hợp tác khoa học kỹ thuật

нау́чно-фантасти́ческий *прил.* (thuộc về) khoa học viễn tưởng; ~ рома́н tiểu thuyết khoa học viễn tưởng

нау́чн||ый *прил.* (thuộc về) khoa học, học thuật; ~ рабо́тник cán bộ khoa học; ~ труд tác phẩm khoa học (học thuật); ~ое обоснова́ние luận chứng (luận cứ, lập luận) khoa học; ~ые учрежде́ния các cơ quan khoa học; ~ая информа́ция thông tin khoa học; ~ая организа́ция трудá tổ chức khoa học trong lao động, tổ chức lao động có khoa học

нау́шник *м.* (*доносчик*) *разг. пренебр.* kẻ ton hót, tên mách lẻo (bô báo, chỉ điểm)

нау́шники *мн.* (*ед.* нау́шник *м.*) 1. (*на шапке*) vành mũ che tai; 2. (*телефона, радио*) ống nghe, ecutto

нау́шничать *несов. разг. пренебр.* (на *В*) hót, ton hót, mách lẻo, bô báo, mật báo, vu cáo, chỉ điểm

нау́шничество *с. разг. пренебр.* (sự, thói) ton hót, mách lẻo, bô báo, mật báo, vu cáo, chỉ điểm

нафтали́н *м.* naphtalen, naptalen, băng phiến

нафто́л *м. хим.* naphtol

наха́л *м.* kẻ xấc láo (hỗn láo, láo xược), đồ vô liêm sỉ; thằng bố láo (*разг.*)

наха́льничать *несов. разг.* có thái độ xấc láo (hỗn láo, láo xược, ngỗ ngáo, lếu láo, vô liêm sỉ)

наха́льно *нареч.* (một cách) xấc láo, hỗn láo, láo xược, ngỗ ngáo, lếu láo; bố láo (*разг.*)

наха́льный *прил.* xấc láo, hỗn láo, láo xược, ngỗ ngáo, lếu láo, vô liêm sỉ; bố láo (*разг.*); ~ челове́к người xấc láo (hỗn láo, láo xược); ~ посту́пок hành vi láo xược (vô liêm sỉ); ~ вид vẻ mặt xấc láo (ngỗ ngáo, hỗn láo, láo xược, lấc cấc, lếu láo)

наха́льство *с.* (tính, điều) xấc láo, hỗn láo, láo xược, ngỗ ngáo, lếu láo; bố láo (*разг.*)

нахами́ть *сов. см.* хами́ть

нахва́ливать, нахвали́ть (*В*) khen ngất, khen lấy khen để, tâng bốc, bốc lên mây

нахвали́ть *сов. см.* нахва́ливать

нахва́стать *сов. разг.* khoe khoang, khoác lác, nói phét

нахва́статься *сов. разг.* tha hồ khoe khoang, mặc sức khoác lác

нахвата́ться *сов. разг.*: ~ зна́ний vơ (quơ, vớ) vội những kiến thức, có những hiểu biết hời hợt

нахле́бник *м.* kẻ ăn chực (ăn báo cô, ăn bám, ăn hại)

нахлобу́чивать, нахлобу́чить (*В*) *разг.* kéo sụp... xuống trán; ~ ша́пку kéo sụp mũ xuống trán

нахлобу́чить *сов. см.* нахлобу́чивать

нахлобу́чка *ж. разг. см.* нагоня́й

нахлы́н||уть *сов.* 1. ùa (ập, đổ xô) vào; ~ула волна́ sóng đổ xô vào (ùa vào); 2. *перен.* ào (ập, ùa, đổ xô) đến; к нему́ ~ула молодёжь thanh niên ào đến (ùa đến, đổ xô đến) ông ta; на него́ ~ули воспомина́ния những hồi ức dồn dập xuất hiện trong đầu anh ta

нахму́ренн||ый *прил.* 1. cau có, nhăn nhó, khó đăm đăm; ~ое лицо́ mặt cau có (nhăn nhó, khó đăm đăm); 2. (*суровый*) cau có, buồn bực, nghiêm nghị, khe khắt

нахму́рить(ся) *сов, см.* хму́рить(ся)

нахо||ди́ть I, найти́ (*В*) 1. tìm được, tìm thấy, tìm ra, phát hiện, kiếm được, nhặt được; ~ потéрянную вещь tìm thấy vật bị mất, nhặt được của rơi; найти́ вéрное решéние tìm được giải pháp đúng; найти́ спóсоб получéния искýсственного каучýка tìm ra (phát minh) phương pháp chế tạo cao su nhân tạo; я не ~жу слов, чтóбы... tôi không tìm được từ để..., tôi không có đủ lời để...; 2. (*обнаруживать*) phát hiện, nhận thấy, thấy; (*застава́ть*) gặp, bắt gặp; 3. (*получа́ть*) được; (*обрета́ть*) cảm thấy; ~ примене́ние được áp dụng; ~ отраже́ние được phản ánh; ~ смысл жи́зни в чём-л. cảm thấy (thấy được) ý nghĩa cuộc sống trong việc gì, tìm thấy (nhận thấy) lẽ sống trong việc gì; 4. (*полага́ть, счита́ть*) cho rằng, cho là; еró находя́т глýпым người ta cho là nó ngốc; ✧ нашёл чем хва́статься có quái (có cóc) gì mà khoe khoang!; найти́ себя́ хác định đúng năng khiếu của mình, thể hiện đầy đủ tài năng của mình; найти́ свою́ смерть chết

находи́ть II, найти́ (на *В*) 1. (*надвига́ться*) phủ, che phủ, phủ kín, che kín; ту́ча нашла́ на со́лнце mây đen che phủ mặt trời; 2. *перен. разг.* xâm chiếm, tràn ngập; на меня́ находит тоска́ nỗi buồn xâm chiếm (tràn ngập) lòng tôi; ✧ на негó нашлó nó đang giở chứng, ông ta đâm ra gàn dở

находи́ться I, найти́сь 1. (*отыска́ться*) được tìm thấy, tìm được, tìm lại được; 2. (*оказа́ться нали́цо*) có, có sẵn, sẵn có; не найдётся ли у вас...? anh có (sẵn có)... không?; у вас, наве́рное, найдётся... có lẽ, anh có (sẵn có)...; 3. *тк. несов.* (*быть, пребыва́ть*) ở, toạ lạc, nằm ở; (*в каком-л. состоя́нии*) ở trong tình trạng, bị, chịu; он нахóдится сейча́с в Ки́еве bây giờ anh ấy ở Kiev; да́ча нахóдится недалекó от ста́нции nhà datcha toạ lạc (nằm ở, ở) gần ga; ~ под подозре́нием bị tình nghi (nghi ngờ); ~ под судóм bị truy tố, phải ra tòa, phải đứng trước vành móng ngựa; ~ под влия́нием bị (chịu) ảnh hưởng; ~ у вла́сти nắm chính quyền, chấp chính

находи́ться II *сов. разг.* (*много ходи́ть*) đi nhiều, đi rã chân, đi rạc cẳng

наxóд||ка *ж.* 1. vật tìm được, của nhặt được, của rơi, của bắt được; бюрó ~ок phòng giữ của rơi; 2. *перен.* của quý, của hiếm; такóй рабóтник — ~ người cán bộ như thế thật là của quý

наxóдчивость *ж.* (sự) nhanh trí; (*изобрета́тельность*) tài ứng phó, cơ trí, mưu trí, trí xảo

наxóдчивый *прил.* nhanh trí; (*изобрета́тельный*) có tài ứng phó, mưu trí; ~ челове́к người nhanh trí; ~ отве́т câu đối đáp nhanh nhẹn

нахожде́ние *с.* 1. (*действие по. гл.* находи́ть I, 1) (sự) tìm thấy, phát hiện, phát minh; 2. (*действие по. гл.* находи́ться I, 2) (sự) ở, toạ lạc

нахóхлиться *сов.* 1. (*о пти́цах*) xù lông, co ro, cù rù; 2. *перен. разг.* buồn rầu, ủ rũ, cù rù

нахохота́ться *сов. разг.* tha hồ cười vang (cười khanh khách, cười ha hả)

нахра́пом *нареч.* (một cách) láo xược, trắng trợn

нахулига́нить *сов. см.* хулига́нить

нацара́пать *сов. разг.* (*написа́ть неразборчи́во*) ngoáy, ngoáy bút, viết nguệch ngoạc

нацеди́ть *сов. см.* нацéживать

нацéживать, нацеди́ть 1. (*В, Р*) chắt (lọc, rót) được; 2. (*В*) (*сосу́д*) rót đầy

нацéливать, нацéлить (*В*) 1. (*орудие*) chĩa, nhắm, nhằm; 2. *перен.* nhắm (hướng, chĩa) vào

нацéлить *сов. см.* нацéливать

нацéнк||а *ж.* tiền phụ thu (thu thêm), thặng số; товáр с ~ой hàng bán có phụ thu

нацепи́ть *сов. см.* нацепля́ть

нацепля́ть, нацепи́ть (*В*) 1. móc, treo; 2. *разг.* (*надева́ть*) cài, đeo, gài, găm, ghim

наци́зм *м.* chủ nghĩa nazi, chủ nghĩa quốc xã

национализа́ция *ж.* (sự) quốc hữu hoá

национализи́ровать *несов. и сов.* (*В*) quốc hữu hoá

национализи́роваться *несов. и сов.* (bị) quốc hữu hoá

национали́зм *м.* chủ nghĩa dân tộc, chủ nghĩa quốc gia

национали́ст *м.* người theo chủ nghĩa dân tộc (chủ nghĩa quốc gia), người quốc gia

националисти́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa dân tộc, chủ nghĩa quốc gia, dân tộc chủ nghĩa

национа́льно-освободи́тельн||ый *прил.* (thuộc về) giải phóng dân tộc; ~ое движе́ние phong trào giải phóng dân tộc; ~ая борьбá đấu tranh giải phóng dân tộc

национа́льност||ь *ж.* 1. (*принадле́жность к како́й-л. нации*) dân tộc; он ру́сский по ~и anh ta người dân tộc Nga; какóй он ~и? anh ấy người dân tộc nào?; 2. (*нация*) dân tộc; Сове́т Национа́льностей *ист.* Xô-viết Dân tộc; 3. (*национа́льная самобы́тность*) (bản sắc, tính chất, tính) dân tộc; ~ иску́сства tính chất (bản sắc) dân tộc của nghệ thuật

национа́льн||ый *прил.* 1. (thuộc về) dân tộc; ~ вопрóс vấn đề dân tộc; ~ая поли́тика chính sách dân tộc; ~ое движе́ние phong trào dân tộc; ~ая культу́ра văn hoá dân tộc; ~ óкруг khu dân tộc; ~ое меньшинствó dân tộc thiểu số, dân tộc ít người; 2. (*государственный*) (thuộc về) quốc gia, nhà nước, quốc dân; ~ суверенитéт chủ quyền quốc gia; ~ дохóд *эк.* thu nhập quốc dân; ~ая оборóна quốc phòng, phòng thủ quốc gia (đất nước); ~ые богáтства tài sản quốc dân; ~ гимн quốc ca, quốc thiều; ~ флаг quốc kỳ; ~ олимпи́йский комитéт (НОК) uỷ ban Olympic (Thế vận) quốc gia; ~ая сбóрная đội tuyển quốc gia

наци́ст *м.* đảng viên nazi, đảng viên quốc xã

наци́стск||ий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa nazi, chủ nghĩa quốc xã, nazi, quốc xã

на́ция *ж.* 1. dân tộc; 2. (*госуда́рство*) quốc gia, nhà nước, nước

начади́ть *сов. см.* чади́ть

нача́л||о *с.* 1. chỗ bắt đầu, khởi đầu, khởi điểm, khởi nguyên, bản nguyên, đầu; рекá берёт ~ в... con sông khởi nguyên (phát nguyên, bắt nguồn) ở...; ~ у́лицы đầu đường, đầu phố; 2. (*первый момент, первое время*) đầu, lúc bắt đầu, lúc khởi đầu, ban đầu, lúc đầu; ~ концéрта в 8 часóв hoà nhạc bắt đầu lúc 8 giờ; ~ учéбного гóда đầu năm học, ngày khai giảng (khai trường); с сáмого ~a ngay từ đầu; 3. (*источник*) nguồn gốc, ngọn nguồn, căn nguyên, nguồn; (*основна́я причи́на*) nguyên nhân chủ yếu; (*основа*) cơ sở; организу́ющее ~ nhân tố (nguyên tắc) tổ chức; положи́ть ~ чему́-л. đặt cơ sở cho cái gì, mở đầu cho việc gì; 4. *мн.*: ~a (*принципы*)

nguyên lý, nguyên tắc; ~а хи́мии nguyên lý hoá học; 5. *мн.*: ~а (*способы, методы*) phương pháp, phương thức, cách thức; организова́ть де́ло на но́вых ~ах tổ chức công việc theo phương thức mới; ✧ под ~ом у кого́-л. ở dưới quyền ai; dưới trướng ai, là lính của ai (*разг.*)

нача́льник *м.* thủ trưởng, trưởng, người phụ trách; xếp (*разг.*); *воен.* thủ trưởng, trưởng, chủ nhiệm; ~ ста́нции trưởng ga, ga trưởng; ~ це́ха phân xưởng trưởng; ~ заста́вы trưởng đồn (đồn trưởng) biên phòng; ~ шта́ба tham mưu trưởng

нача́льн||ый *прил.* 1. đầu, ban đầu, đầu tiên; ~ пери́од thời kỳ đầu, sơ kỳ; ~ая ско́рость tốc độ ban đầu, sơ tốc; ~ая цена́ *торг.* giá ban đầu; ~ая фо́рма глаго́ла *грам.* hình thái nguyên của động từ; 2. (*первоначальный*) sơ cấp, sơ đẳng, sơ khai; ~ое образова́ние sơ học; ~ая шко́ла trường cấp một, trường sơ học

нача́льственный *прил.* hách dịch, trịch thượng, làm oai, làm tướng, quan dạng, quan cách; ~ тон giọng trịch thượng; ~ вид vẻ quan dạng

нача́льство *с.* 1. *собир.* cấp chỉ huy, cấp phụ trách, các thủ trưởng, cấp trên, thượng cấp; 2. (*власть, начальника*) quyền chỉ huy (điều khiển, phụ trách)

нача́льствование *с.* (sự) *с. уст.* (sự) chỉ huy, điều khiển

нача́льствовать *несов. уст.* chỉ huy, điều khiển

нача́тки *мн.* (*ед.* нача́ток *м.*) (điều) thường thức, giản yếu; ~ зна́ний kiến thức giản yếu

нача́ть *сов. см.* начина́ть

нача́ться *сов. см.* начина́ться 1

начеку́ *нареч.* sẵn sàng, cẩn thận đề phòng, cảnh giác; быть ~ sẵn sàng, cẩn thận đề phòng, cảnh giác, giữ miếng

на́черно *нареч.* (một cách) sơ bộ, sơ sơ, phác qua, nháp; написа́ть что́-л. ~ viết nháp (sơ thảo, khởi thảo, phác thảo, nháp) cái gì

начёрпать *сов.* (*В*) múc, xúc, khai thác, xúc đầy

начерта́ние *с.* 1. (sự) viết, đồ, kẻ, vẽ, hoạ hình; 2. (*внешняя форма*) ngoại hình, hình ngoài, ngoại tuyến, chu tuyến

начерта́тельн||ый *прил.*: ~ая геоме́трия hình học hoạ pháp, hình học hoạ hình

начерта́ть *сов.* (*В*) 1. viết, đồ, kẻ, vẽ, hoạ hình; 2. *перен.* (*наметить*) vạch rõ, định rõ

начерти́ть *сов.* 1. *см.* черти́ть; 2. (*В, Р*) (*какое-л. количество*) vẽ, kẻ (*nhiều*)

начёс *м.* (*на ткани*) tuyết dài, lông, nhung

начётничество *с.* thói thích biện luận sách vở (*hời hợt, không đi vào thực chất*)

начётчик *м.* người sách vở (*đọc nhiều mà hời hợt*); mọt sách, bồ đựng sách (*разг.*)

начина́ние *с.* 1. *уст.* (*действие*) (sự) khởi xướng, xướng xuất, thủ xướng, đề xướng, sáng kiến; 2. (*дело*) sự nghiệp

начина́тель *м.* người khởi xướng (xướng xuất, thủ xướng, đề xướng)

начина́тельный *прил.*: ~ глаго́л *грам.* động từ chỉ hành động bắt đầu (chỉ sự bắt đầu)

начина́ть, нача́ть 1. (*В, + инф.*) bắt đầu, khởi đầu, mở đầu, khai mào; ~ рабо́ту khởi sự, bắt đầu làm việc, mở đầu công việc; ~ ле́кцию mở đầu (bắt đầu, khai mào) bài giảng; ~ строи́тельство но́вого заво́да khởi công xây dựng nhà máy mới; ~ кампа́нию mở đầu (bắt đầu, khởi đầu) cuộc vận động; ~ но́вую жизнь mở đầu (bắt đầu, khởi đầu) cuộc sống mới; ~ всё снача́ла bắt đầu tất cả lại từ đầu, làm lại từ đầu tất cả; нача́ть писа́ть bắt đầu viết; 2. (*с неопр.*) (*проявлять первые признаки*) chớm, bắt đầu; нача́ть накра́пывать chớm mưa, bắt đầu mưa lâm thâm; нача́ть красне́ть chớm đỏ; 3. (*В, Т,* с *Р*) bắt đầu, mở đầu, khai mào; нача́ть речь приве́тствием, с приве́тствия mở đầu (bắt đầu, khai mào) diễn văn bằng lời chào mừng; нача́ть с того́, что... bắt đầu từ việc...; 4. (*В*) (*приступать к потреблению*) bắt đầu tiêu dùng; ✧ нача́ть за здра́вие, а кончить за упоко́й *погов.* lúc đầu tâng lên mây, sau lại dìm xuống đất; trước khen sau chê; đầu đuôi không khớp

начина́||ться, нача́ться 1. bắt đầu; ле́кция начала́сь в 9 часо́в bài giảng bắt đầu lúc 9 giờ; 2. *тк. несов.* bắt đầu, khởi đầu, mở đầu, khởi nguyên; река́ ~ется в боло́тах dòng sông bắt đầu (khởi nguyên, phát nguyên, bắt nguồn) ở vùng đầm lầy; пье́са ~ется прие́здом геро́я vở kịch mở đầu (bắt đầu, khởi đầu) từ việc nhân vật đến

начина́ющий *прил.* 1. mới bắt đầu, mới vào nghề, mới nhập môn; ~ писа́тель nhà văn mới bắt đầu viết, cây bút mới vào nghề, nhà văn trẻ; 2. *в знач. сущ. м.* người mới bắt đầu (mới vào nghề, mới nhập môn)

начина́я *предлог* (*Р*) từ, kể từ, bắt đầu từ; ~ с сего́дняшнего дня từ (kể từ, bắt đầu từ) hôm nay

начини́ть I *сов. см.* начиня́ть

начини́ть II *сов. см.* чини́ть I

начи́нк||а *ж.* nhân (*bánh, kẹo, v. v...*); пиро́г с мясно́й ~ой bánh nhân thịt

начиня́ть, начини́ть (*В*) nhồi (cho, đặt) nhân

начисле́ние *с.* (*сумма*) (tiền) tính thêm, phụ thu, ngoại phụ

начи́слить *сов. см.* начисля́ть

начисля́ть, начи́слить (*В*) *бухг.* 1. tính thêm, tính ngoại phụ; ~ проце́нты на капита́л tính tiền lãi thêm (tính thêm tiền lãi) vào vốn; 2.: ~ трудодни́ кому́-л. chấm công (ghi ngày công) cho ai

нача́стить *сов.* 1. (*В, Р*) *см.* ча́стить; 2. (*В*) (*хорошо вычистить*) lau (chùi) sạch, đánh kỹ; ~ сапоги́ đánh kỹ đôi ủng

на́чисто *нареч.* 1. (một cách) sạch, tinh, sạch sẽ; переписа́ть ~ chép sạch, chép lại sạch sẽ, viết tinh lại; 2. *разг.* (*полностью*) (một cách) sạch, sạch nhẵn, sạch trụi, sạch sành sanh; (*совсем, решительно*) hoàn toàn, dứt khoát; ограбить кого́-л. ~ cướp sạch (sạch nhẵn, sạch trụi, sạch sành sanh) của ai; ~ отказа́лся плати́ть nó dứt khoát từ chối trả tiền

начистоту́ *нареч. разг.* (một cách) rất chân thành, cởi mở, thành thật, trắng, thẳng; поговори́ть ~ nói trắng, nói toạc; nói huych toẹt, nói toạc móng heo (*разг.*)

нача́танность *ж.* (sự, trình độ) uyên bác, học rộng đọc nhiều

нача́танный *прил.* uyên bác, uyên thâm, học rộng đọc nhiều, đọc thông vạn quyển

начита́ться *сов.* (*Р*) đọc nhiều; ~ рома́нов đọc nhiều tiểu thuyết

начиха́ть *сов.* 1. hắt hơi, nhảy mũi, hắt xì hơi, hắt xì; 2. *разг.* (на *В*) coi thường, coi khinh, chẳng coi ra gì; ~ мне на него́ tớ chẳng coi nó ra gì, tôi coi khinh nó, tao coi nó ra cái đinh gì; 3. *разг. в знач. сказ.* (на *В*) mặc kệ, hoàn toàn dửng dưng; ему́ ~ на всё nó mặc kệ tất cả

наш *мест. притяж. м.* (*ж.* на́ша; *с.* на́ше; *мн.* на́ши) 1. (*исключая того, к кому обращаются*) (của) chúng tôi; (*включая того, к кому обращаются*) (của) ta, chúng ta, bọn ta, cánh ta; (*фамильярно*) (của) chúng tớ, chúng mình, bọn tớ, bọn mình, cánh tớ, cánh mình, tụi mình; (*свысока*) (của) chúng tao, bọn tao, cánh tao, tụi tao, bầy choa; (*родителей по отношению к детям*) (của) cha mẹ, bố mẹ, thầy u, ba má; (*деда и бабушки по отношению к внукам*) (của) ông bà; (*дядей по отношению к племянникам*) (của) các bác, các chú, các cô; (*тетей по отношению к племянникам*) (của) các cô, các dì; (*старших братьев по отношению к младшим*) (của) các anh, bọn anh; (*старших сестёр по отношению к младшим*) (của) các chị; (*младших братьев и сестёр по отношению к старшим*) (của) chúng em, bọn em, tụi em; (*внуков и внучек по отношению к деду и бабушке; племянников и племянниц по отношению к дяде, тёте*) (của) chúng cháu; (*детей по отношению к родителям*) (của) chúng con; э́то ~а полови́на đây là nửa của chúng ta (chúng tôi); э́та полови́на ~а nửa này là của chúng ta (chúng tôi); 2. *в знач. сущ. с.*: ~е *разг.* cái của chúng tôi (chúng ta); э́то ~е! cái này của chúng ta (chúng tôi)!; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~и bà con chúng tôi (chúng ta), họ hàng chúng tôi (chúng ta), bè bạn chúng tôi (chúng ta), anh chị em chúng tôi (chúng ta), người của chúng tôi (chúng ta); (*о войсках*) quân ta; ~и ещё не прие́хали người của chúng tôi chưa đến; ✧ ~а взяла́! chúng ta đã thắng!; он и ~им и ва́шим nó là kẻ hai lòng, nó là đòn xóc nhọn hai đầu, nó bắt cá hai tay; ~е де́ло việc thiết thân của chúng tôi; э́то не на́ше де́ло việc đó chẳng dính dấp gì đến chúng tôi

на́ша *ж. от* наш

нашали́ть *сов.* đùa nghịch nhiều, nghịch ngợm quá

нашаты́рный *прил.*: ~ спирт dung dịch amoniac, nước ammoniac; nước đái quỷ (*разг.*)

нашаты́рь *м.* 1. chlorur ammonium, ammoni chlorur; 2. *разг.* dung dịch ammoniac, nước ammoniac; nước đái quỷ (*разг.*)

на́ше *с. от* наш

нашепта́ть *сов. см.* нашёптывать

нашёптывать, нашепта́ть 1. (*В, Р*) nói thầm, nhắc thầm, bỏ nhỏ, rỉ tai; (*насплетничать*) nói vụng, nói chùng; 2. (на *В*) (*наколдовать*) đọc thần chú, yểm

наше́ствие *с.* (sự, cuộc) xâm lược, xâm lăng, xâm lấn, xâm nhập

на́ши *мн. от* наш

нашива́ть, наши́ть (*В*) khâu, may (*lên trên*); ~ карма́н khâu (may) túi

наши́вка *ж.* phù hiệu; *воен.* cấp hiệu, quân hiệu, lon

наши́ть *сов.* 1. *см.* нашива́ть; 2. (*В, Р*) khâu, may (*nhiều*); ~ себе́ мно́го пла́тьев khâu (may) cho mình nhiều áo

нашлёпать *сов.* (*В*) vỗ, đét, bớp, bợp

нашпигова́ть *сов. см.* нашпиго́вывать

нашпиго́вывать, нашпигова́ть (*В*) 1. (*салом*) nhét mỡ (*vào thịt*); 2. (*знаниями*) *разг. ирон.* nhồi nhét

нашпи́ливать, нашпи́лить (*В*) găm, ghim

нашпи́лить *сов. см.* нашпи́ливать

нашуме́вш||ий *прич.*: ~ее де́ло, ~ проце́сс vụ án động trời (náo động dư luận); ~ая исто́рия câu chuyện động trời, việc xảy ra làm chấn động dư luận

нашуме́ть *сов.* 1. (*произвести шум*) làm ồn, làm rùm beng (om sòm, ầm ĩ); 2. *перен.* (*вызвать много толков*) gây chấn động, làm náo động (xôn xao) dư luận

нащёлкать *сов. см.* щёлкать

нащепа́ть *сов.* (*В*) làm dăm gỗ

нащипа́ть *сов. см.* щипа́ть

нащу́п||ать *сов.* (*В*) 1. (*ощупью*) sờ soạng tìm, mò; он ~ал ка́мень anh ấy mò (sờ soạng tìm) đá; 2. *перен.* phát hiện được, thăm dò được; ✧ ~ по́чву для чего́-л. thăm dò tình hình để làm việc gì

наэлектризова́ть *сов.* (*В*) 1. truyền điện, nạp điện; 2. *перен.* khích động, làm cảm kích (xúc động); ~ зри́телей làm xúc động khán giả, làm người xem cảm kích

наэлектризова́ться *сов.* 1. bị truyền điện (nạp điện); 2. *перен.* bị khích động, cảm kích, xúc động

наяву́ *нареч.* trong thực tại (thực tế); ви́деть не во сне, а ~ không phải thấy trong giấc mơ, mà là trong thực tại (thực tế); э́то сон ~ cái đó thật chẳng khác gì trong giấc mơ

не I *частица* 1. (*придает знач. полного отрицания*) không, chẳng, chả, nỏ; (*при сравнит. ст.*) không... hơn, chẳng... hơn; (*при именном сказ.*) không, không phải, chẳng phải, đâu phải; (*при деепричастии*) không, chưa; он не зна́ет nó không (chẳng, chả) biết; он ещё не зна́ет nó còn chưa biết; он не пойдёт nó sẽ không đi; ра́зве вы не зна́ете? lẽ nào anh không biết ư?; ей живётся не ху́же, чем тебе́ bà ấy sống chẳng kém gì anh; ему́ не ху́же (*о больном*) bệnh ông ấy không nặng thêm; нам от э́того не ле́гче cái đó không (chẳng) làm chúng ta dễ chịu hơn đâu, do cái đó thì chúng ta chẳng (chả) dễ chịu hơn đâu; он не ге́ний anh ấy đâu phải (không phải, chẳng phải) là thiên tài; э́то не шу́тка đó chẳng phải (không phải) là chuyện đùa đâu; не долете́в до це́ли... chưa (không) bay đến đích...; он ничего́ не сказа́л nó chẳng nói chẳng rằng, anh ấy không nói gì cả; совсе́м не, отню́дь не tuyệt nhiên không, hoàn toàn không, tịnh không, tịnh vô;

2. (*придаёт знач. неполного отрицания*) (*между повторяющимися сущ.*) không ra, chẳng ra, không phải, chẳng phải; (*между повторяющимися гл.*) hay không; сча́стье не сча́стье, а что́-то о́чень похо́жее hạnh phúc không ra (chẳng ra, không phải, chẳng phải) hạnh phúc mà là một cái gì đấy rất giống hạnh phúc; хо́чешь не хо́чешь, а придётся сде́лать muốn hay không (dù muốn dù không) nhưng cũng phải làm;

3. (+ *инф.*) (*в знач. невозможности*) không thể; (*при запрещении и т. п.*) không được, đừng, chớ; ему́ э́того не сде́лать nó không thể làm việc ấy; ему́ не уйти́ nó không thể thoát được, nó chạy đường trời; его́ не узна́ть không thể nhận ra nó được; не кури́ть không được (đừng, chớ) hút thuốc; прошу́ не забы́ть xin đừng quên nhé, xin anh chớ quên; постара́йтесь не опозда́ть các anh cố gắng đừng đến chậm;

4. (*придаёт утвердительное знач.*) mà lại không (chẳng); как не ра́доваться không thể nào không vui mừng được!, sao mà lại không (chẳng) mừng được!; кто не лю́бит пое́сть người nào mà lại chẳng (không) thích ăn!; каки́е тут то́лько цветы́ не расту́т! ở đây thôi thì đủ loại cây hoa!, ở đây thì đủ muôn hoa!;

5. (*с предлогом* без *придает знач. ограниченного утверждения*) không; *часто передаётся утвердительным оборотом;* не без тру́дностей không phải là không có khó khăn, có nhiều khó khăn; не без сожале́ния không phải là không thương tiếc, rất thương tiếc; ✧ я не мог не сказа́ть... tôi không thể không nói rằng..., tôi phải nói rằng...; нельзя́ не призна́ть không thể không thừa nhận, phải công nhận; не без того́ có chứ; ты, ка́жется, уста́л? — Не без того́ hình như cậu mệt à? — Mệt chứ lị!; кому́-л. не до кого́-л., чего́-л. ai không còn bụng dạ nào nghĩ đến người nào, cái gì; не то không thì, kẻo nữa, kéo rồi, kẻo mà, kẻo sau, kẻo, mà; уходи́, не то прогоня́т đi đi, kẻo rồi (kẻo nữa, không thì) người ta đuổi đấy; бу́дьте осторо́жны, не то упадёте cẩn thận kẻo ngã; не шуми́, не то ребёнок проснётся đừng làm ồn mà (kẻo) thằng bé nó dậy; не то..., не то... hoặc là..., hoặc là...; hay là, hay; не то е́хать, не то нет hoặc là đi, hoặc là không; đi hay (hay là) không; не бог весть как không tốt lắm, xoàng, nhàng nhàng, tầm thường; не́ за что không dám, không đáng gì, có đáng gì đâu

не II (*в сочет. с предлогами является отделяемой частью местоимений* не́кого, не́чего) không có, chẳng có; chả có; не́ с кем поговори́ть không có (chẳng có) ai để nói chuyện cả; вы́брать бы́ло не́ из чего không có (chẳng có) cái gì để lựa chọn cả

неадеква́тно *нареч.* (một cách) không thích hợp, không tương xứng, không tương đương, không phù hợp, không đúng

неадеква́тный *прил.* không thích hợp (tương xứng, tương đương, phù hợp), không đúng

неаккура́тно *нареч.* (một cách) không chính xác, không đúng hẹn, không đúng giờ; cẩu thả, không chu đáo; luộm thuộm, lôi thôi (*ср.* неаккура́тный)

неаккура́тность *ж.* 1. (*неточность*) (tính) lề mề, không chính xác, không đúng hẹn, không đúng giờ; 2. (*небрежность*) (tính) cẩu thả, không chu đáo, không cẩn thận, ẩu; 3. (*неопрятность*) (tính) luộm thuộm, lôi thôi, lúi xùi, lôi thôi lếch thếch

неаккура́тный *прил.* 1. (*неточный*) lề mề, không chính xác (đúng hẹn, đúng giờ); 2. *разг.* (*небрежный*) cẩu thả, không chu đáo (cẩn thận), ẩu; 3. (*неопрятный*) luộm thuộm, lôi thôi, lúi xùi, lôi thôi lếch thếch, lôi thôi lốc thốc, luộm thà luộm thuộm

неактуа́льный *прил.* không thời sự, không hợp thời, quá thời rồi, cũ rồi

неандерта́льцы *мн.* (*ед.* неандерта́лец *м.*) *антр.* người Neanderthal, người thái cổ

неантагонисти́ческий *прил.* không đối kháng; ~ противоре́чие mâu thuẫn không đối kháng

неаппети́тный *прил.* không ngon miệng, không khoái khẩu

небезгре́шный *прил.* 1. không phải là vô tội, không đức hạnh lắm; 2. *разг.* (*не вполне законный*) không chính đáng; ~ые дохо́ды thu nhập không chính đáng

небезопа́сный *прил.* khá nguy hiểm; (*вредный*) có hại

небезоснова́тельный *прил.* khá xác đáng (đích xác), có căn cứ

небезразли́чный *прил.* khá thiết tha, không thờ ơ (lãnh đạm), thắm thiết

небезрезульта́тный *прил.* khả quan, tương đối tốt, có kết quả phần nào

небезупре́чный *прил.* không tốt lắm, đáng chê trách

небезызве́стно *в знач. сказ. безл.*: ~, что... được biết rằng..., như đã biết rằng...; вам, вероя́тно, ~, что... chắc anh đã biết rằng...

небезызве́стный *прил.* khá nổi tiếng, có tiếng tăm; *ирон.* khét tiếng

небезынтере́сный *прил.* khá hay (thú vị)

небелёный *прил.* không phiếu trắng

небережли́вость *ж.* (tính) không tiết kiệm, không dè sẻn, hoang phí

небережли́вый *прил.* không tiết kiệm (dè sẻn), hoang phí

небеса́ *мн. см.* не́бо

небе́сн||ый *прил.* (thuộc về) bầu trời, trời; ~ая сфе́ра thiên cầu; ~ые тела́ (các) thiên thể; ~ свод vòm trời, bầu trời; ✧ ~ глобус quả thiên cầu; ~ая меха́ника *астр.* cơ học thiên thể; ~ цвет màu thanh thiên (thiên thanh, xanh da trời)

небесполе́зный *прил.* hữu ích, bổ ích, khá có ích (hữu ích)

неблагови́дность *ж.* (sự, vẻ, tính chất) xấu xa, tồi tệ

неблагови́дн||ый *прил.* xấu xa, tồi tệ, chướng tai gai mắt; ~ посту́пок hành động xấu xa (chướng tại gai mắt); ~ые намере́ния (những) ý định xấu xa, ý đồ tồi tệ

неблагода́рность *ж.* (sự, tính) vô ơn, vong ân, bội ân, bạc bẽo, bội bạc; чёрная ~ vong ân bội nghĩa, vô ơn vô nghĩa (vô nghì)

неблагода́рный *прил.* 1. vô ơn, vong ân, bội ân, bạc bẽo, bội bạc, bạc, vong ân bội nghĩa; 2. *перен.* bạc bẽo, không bõ công (đáng công), ít kết quả (lợi lộc); ~ труд công việc bạc bẽo (ít lợi lộc)

неблагожела́тельность *ж.* (tính) xấu bụng; ác tâm, ác ý

неблагожела́тельный *прил.* xấu bụng, có ác tâm (ác ý)

неблагозву́чие *с.* (sự) chối tai, không êm tai, không du dương, không nhịp nhàng

неблагозву́чный *прил.* chối tai, không êm tai (du dương, nhịp nhàng); ~ аккорд hoà âm chối tai (không êm tai, không du dương)

неблагонадёжность *ж. уст. полит.* (tính chất) khả nghi, đáng nghi

неблагонадёжный *прил. уст.* (*политически*) khả (đáng) nghi

неблагополу́чие *с.* (sự) bất an; (*несчастье*) (điều, sự) bất hạnh, không may

неблагополу́чно 1. *нареч.* (một cách) không may, rủi ro, đen đủi; 2. *в знач. сказ. безл.* không ổn, không tốt; у неё до́ма ~ tình hình ở nhà chị ta không ổn (không tốt)

неблагополу́чный *прил.* không may, không tốt, không ổn, rủi ro, đen đủi, xúi quẩy, xui xẻo; ~ год năm rủi ro (đen đủi, vận hạn, xui xẻo)

неблагопристо́йно *нареч.* (một cách) không đàng hoàng, không lịch sự, không tử tế

неблагопристо́йный *прил.* không đàng hoàng (lịch sự, tử tế); (*неприличный*) khiếm nhã

неблагоприя́тн||ый *прил.* không thuận lợi, bất lợi, xấu; ~ая пого́да thời tiết không thuận lợi (bất lợi, xấu); ~ отве́т câu trả lời bất lợi

неблагоразу́мие *с.* (sự, tính) không chín chắn, bộp chộp, nông nổi, xốc nổi

неблагоразу́мно *нареч.* (một cách) không chín chắn, bộp chộp, nông nổi, xốc nổi

неблагоразу́мный *прил.* không chín chắn, bộp chộp, nông nổi, xốc nổi

неблагоро́дно *нареч.* (một cách) không cao thượng, hèn hạ, đê hạ, đê tiện

неблагоро́дн||ый *прил.* 1. không cao thượng, hèn hạ, đê tiện, ti tiện, đê hạ; ~ посту́пок hành động không cao thượng (hèn hạ, đê hạ, đê tiện); ~ челове́к người đê tiện (hèn hạ, ti tiện); 2. (*грубоватый*) hơi thô, không đẹp; ✧ ~ые мета́ллы (các) kim loại cơ bản, kim loại thường

неблагоскло́нно *нареч.* (một cách) xấu bụng, không có hảo tâm, không có thiện ý

неблагоскло́нн||ый *прил.* xấu bụng, không có hảo tâm (thiện ý); быть ~ым к кому́-л. không có thiện ý với ai

неблагоустро́енность *ж. см.* неблагоустро́йство

неблагоустро́енный *прил.* không tiện nghi, bất tiện

неблагоустро́йство *с.* (sự) không tiện nghi, bất tiện

неблестя́щий *прил.* bình thường, xoàng, nhàng nhàng

нёбн||ый *прил.* 1. *анат.* (thuộc về) vòm miệng, khẩu cái; ~ая кость *анат.* xương khẩu cái, vòm miệng; ~ая занаве́ска *анат.* màn hầu; 2. *лингв.* (thuộc về) âm vòm miệng, âm khẩu cái; ~ые согла́сные (các) phụ âm vòm miệng

не́б||о *с.* bầu trời, nền trời, trời; звёздное ~ bầu trời sao, nền trời đầy sao, trời nhiều sao; ✧ отлича́ться как ~ от земли́, как ~ и земля́ khác nhau một trời một vực; превозноси́ть кого́-л. до ~е́с tâng bốc ai đến tận mây xanh, bốc ai lên mây; с ~а свали́ться đùng một cái, bất thình lình; попа́сть па́льцем в ~ *шутл.* ≅ bé cái nhầm (*ирон.*), nói không đúng chỗ, nhầm to; ме́жду ~ом и землёй а) (*не иметь пристанища*) trong cảnh màn trời chiếu đất; ở khách sạn ngàn sao (*шутл.*); б) (*быть в неопределённом положении*) lênh đênh vô định

нёбо *с. анат.* vòm miệng, khẩu cái; мя́гкое ~ vòm miệng mềm; твёрдое ~ vòm miệng cứng

небога́то *нареч.*: жить ~ sống nhì nhằng (làng nhàng, tiềm tiệm)

небога́тый *прил.* 1. không giàu có, không giàu lắm, thường thường bậc trung, nhì nhằng, làng nhàng, tiềm tiệm; 2. (*по убранству, отделке*) không sang trọng; (*скромный*) giản dị; 3. (*скудный*) ít ỏi, nghèo nàn; (*ограниченный*) thiển cận, hẹp hòi; ~ запа́с зна́ний kiến thức nghèo nàn, hiểu biết nông cạn, tri thức ít ỏi

небоеспосо́бный *прил.* không có khả năng chiến đấu

небожи́тель *ж. книжн.* tiên, thần trên thiên giới

небольш||о́й *прил.* 1. (*по величине, размерам*) không lớn, nhỏ, bé; (*по количеству*) không nhiều, ít, ít ỏi; (*по расстоянию*) không xa, ngắn, gần; (*по времени*) không lâu, ngắn ngủi; ~а́я ко́мната căn buồng nhỏ; ~ая глубина́ độ sâu không lớn; ~ая высота́ độ cao không lớn; ~ая су́мма де́нег số tiền không lớn (không nhiều); ~ тира́ж số lượng in không nhiều (ít ỏi); 2. (*незначительный, неважный*) không đáng kể, nhỏ mọn, nhỏ nhặt, không quan trọng; у меня́ к вам ~а́я про́сьба tôi có một yêu cầu nhỏ (nhỏ mọn) với anh; 3. (*посредственный*) thường, xoàng, bình thường, tầm thường, xoàng xĩnh, nhàng nhàng, tầm tầm; ~ арти́ст diễn viên bình thường (xoàng); 4.: я ~ люби́тель ша́хмат tôi không thích đánh cờ lắm; ✧ с ~и́м hơn một tí, trên, ngoài, già; кило́ с ~и́м trên một ki-lô, già một kí; ему́ лет 20 с ~и́м anh ấy trên (ngoài) 20 tuổi; за ~и́м де́ло ста́ло do những thiếu sót nhỏ nhặt mà công việc ngừng trệ

небосво́д *м.* vòm trời, bầu trời

небоскло́н *м.* chân trời, vùng trên chân trời

небоскрёб *м.* (toà) nhà chọc trời

небо́сь *частица прост.* chắc là, có lẽ là, có thể là, hẳn là

небре́жно *нареч.* (một cách) cẩu thả, tắc trách, không chu đáo

небре́жност||ь *ж.* (tính) cẩu thả, tắc trách, không chu đáo, không cẩn thận; (*халатность*) (tính, sự) lơ là, chểnh mảng; (*неряшливость*) (tính) ẩu, ẩu tả, bừa, bừa bãi; (*пренебрежительность*) (tính, vẻ) khinh khi, khinh thị, khinh mạn, ngạo mạn; допусти́ть оши́бку по ~и phạm sai lầm vì tắc trách (cẩu thả, chểnh mảng); престу́пная ~ tính cẩu thả gây ra tội ác; ~ то́на vẻ khinh thị (ngạo mạn, khinh mạn, khinh khi) của giọng nói, giọng nói khinh thị (ngạo mạn, khinh mạn, khinh khi)

небре́ж||ный *прил.* cẩu thả, tắc trách, không chu đáo (cẩn thận), quấy quá, nhuế nhoá, lam nham; (*халатный*) lơ là, chểnh mảng; (*неряшливый*) ẩu, ẩu tả, bừa, bừa bãi; (*пренебрежительный*) (có vẻ) khinh khi, khinh thị, khinh mạn, ngạo mạn; ~ая причёска mái tóc chải cẩu thả, tóc tai không gọn ghẽ; ~ая рабо́та việc làm cẩu thả, việc làm ẩu; ~ исполни́тель người thừa hành cẩu thả (tắc trách, không chu đáo, không cẩn thận); ~ по́черк nét chữ viết tháu; ~ тон giọng nói khinh khi (khinh thị, khinh mạn, ngạo mạn)

небри́т||ый *прил.* không cạo; ~ая борода́ râu không cạo, râu ria lởm xởm

небыва́ло *нареч.* (một cách) khác thường, dị thường, kỳ lạ

небыва́лый *прил.* chưa từng có, chưa từng thấy; (*необычайный*) khác thường, dị thường, kỳ lạ

небыли́ц||а *ж.* 1. (*выдумка*) (chuyện) bịa, bịa đặt, đơm đặt, đặt điều; ; сочиня́ть вся́кие ~ы đơm đặt (bịa đặt) đủ điều; 2. (*сказка*) (chuyện) hoang đường, huyễn hoặc

небыти||е́ *с.* 1. *филос.* (sự) không tồn tại; перейти́ в ~ (*умереть*) chết, từ trần, ra đi, đi về cõi vĩnh hằng; 2. (*состояние полного забытья*) (trạng thái) mê man, mê lịm, hôn mê; вы́вести больно́го из состоя́ния ~я́ làm cho người bệnh ra khỏi trạng thái mê lịm (mê man, hôn mê)

небытово́й *прил.* không thuộc về sinh hoạt, không dùng trong đời sống hàng ngày

небью́щ||ийся *прил.* không vỡ; ~аяся посу́да bát đĩa không vỡ

нева́жно 1. *нареч.* không được tốt; он себя́ ~ чу́вствует anh ấy không được khoẻ, ông cụ bị mệt; мои́ дела́ иду́т ~ công việc của tôi không được tốt, việc làm ăn của mình trầy trật lắm; 2. *в знач. сказ.* (*несущественно*) không quan trọng (đáng chú ý, đáng kể), chẳng hề chi, có sá chi; ✧ э́то ~ cái đó không quan trọng, điều đó không đáng kể, chuyện đó chẳng đáng để tâm

нева́жн||ый *прил.* 1. (*несущественный*) không quan trọng (đáng chú ý, đáng để tâm, đáng kể); ~ вопро́с vấn đề không quan trọng (không đáng chú ý); 2. *разг.* (*посредственный*) tầm thường, xoàng, tồi, không tốt lắm; ~ое здоро́вье sức khoẻ tồi (kém, không tốt lắm)

невдалеке́ *нареч.* không xa, ở gần

невдомёк *нареч. в знач. сказ. разг.*: мне и ~ cái đó thật là tôi không ngờ đến (không nghĩ ra); мне ~, что... tôi không ngờ là...

неве́дени||е *с.* (sự) không biết, không hiểu biết, vô học, dốt nát; по ~ю do không hiểu biết, vì dốt nát; пребыва́ть в блаже́нном ~и *ирон.* tuyệt nhiên không hay biết gì cả, hoàn toàn không nghi ngờ gì cả

неве́домо *нареч. разг.* không biết, không rõ; ~ заче́м không biết (không rõ) để làm gì; ~ отку́да không biết (không rõ) từ đâu đến; ~ как không biết (không rõ) như thế nào; мне э́то ~ cái đó thì tôi không biết (không rõ)

неве́дом||ый *прил.* chưa từng (hề) biết; (*незнакомый*) không quen biết; (*таинственный*) bí ẩn, huyền bí; по ~ой причи́не vì lý do gì không rõ

неве́жа *м. и ж.* kẻ thô tục, đồ mất dạy (vô giáo dục), tục tử

неве́жда *м. и ж.* người vô học (dốt nát, ngu dốt)

неве́жественность *ж.* (sự) dốt nát; vô học

неве́жественный *прил.* dốt nát, dốt đặc; (*необразованный*) vô học

неве́жество *с.* 1. (sự) dốt nát; (*необразованность*) (sự) vô học; 2. *разг.* (*поступок*) (điều) bất nhã, vô lễ

неве́жливо *нареч.* (một cách) vô lễ, vô phép, bất nhã

неве́жливость *ж.* (tính, sự) vô lễ, vô phép, bất nhã, không lịch sự, khiếm nhã, hỗn xược

неве́жливый *прил.* vô lễ, vô phép, bất nhã, không lịch sự, khiếm nhã, hỗn xược; (*грубый*) thô bạo, thô bỉ, thớ lợ, lỗ mãng; ~ челове́к người vô lễ (không lịch sự); ~ отве́т câu trả lời khiếm nhã (bất nhã)

невезе́ние *с. разг.* vận đen, vận rủi, vận hạn, cơn đen, cơn xui, vận túng, dớp, rớp

невезу́чий *прил. разг.* không may mắn, đen đủi, xúi quẩy, xui xẻo, xui

невели́к||ий *прил. обыкн. кратк. ф.* 1. (*небольшой*) nhỏ, bé, nhỏ thó, nhỏ nhắn, nhỏ bé; невели́к ро́стом thân hình nhỏ thó (nhỏ bé, nhỏ nhắn); 2. (*пустяковый*) không đáng kể, nhỏ mọn, vặt vãnh; ~á беда́! rủi ro vặt vãnh thôi mà!

неве́рие *с.* 1. (sự) không tin, không tin tưởng; ~ в со́бственные си́лы không tin vào sức mình, không tin tưởng vào lực lượng bản thân; 2. (*атеизм*) (sự) không tín ngưỡng, vô thần

неве́рно 1. *нареч.* (một cách) không đúng, sai; 2. *в знач. сказ. безл.* không đúng, sai; э́то ~ điều đó là sai, như vậy không đúng

неве́рность *те.* 1. (*ошибочность*) (sự, tính chất) sai lầm, không đúng; 2. (*измена*) (tính, lòng, sự) không trung thành, phụ bạc, phản bội, phản trắc, bạc bẽo, bạc tình

неве́рн||ый *прил.* 1. (*ошибочный*) không đúng, sai, sai lầm, thất thiệt; 2. (*вероломный*) không trung thành, phụ bạc, phản bội, phản trắc, phản phúc, không chung thuỷ, bạc bẽo, bạc tình; 3. (*подверженный ошибкам*) sai, không chính xác (chuẩn xác); ~ глаз mắt không chuẩn xác, mắt nhìn sai; 4. (*неуверенный*) không vững vàng (rắn rỏi); ~ая похо́дка dáng đi không vững vàng (không rắn rỏi, ngập ngừng)

невероя́тно 1. *нареч.* (một cách) khó tin là có thật, không tưởng tượng nổi; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là khó tin là có thật, thật là không tưởng tượng nổi

невероя́тност||ь *ж.* (điều) khó tin là có thật, không thể có được, không tưởng tượng nổi; ✧ до ~и cực kỳ, vô cùng, hết sức

невероя́тн||ый *прил.* 1. khó tin là có thật, khó tin, không thể có được; ~ слух lời đồn khó tin; 2. (*чрезвычайный*) cực kỳ lớn lao, không tưởng tượng nổi; ~ое уси́лие nỗ lực cực kỳ lớn lao, cố gắng hết sức

неве́рующий *прил.* 1. không tín ngưỡng, không theo đạo, vô thần; 2. *в знач. сущ. м.* người không tín ngưỡng (không theo đạo, vô thần); ✧ Фома́ ~ ≅ đa nghi như Tào Tháo, Tào Tháo đa nghi

неве́село 1. *нареч.* (một cách) không vui, buồn, buồn rầu, rầu rĩ; 2. *в знач. сказ. безл.* buồn, buồn rầu, u sầu, rầu rĩ

невесёл||ый *прил.* 1. không vui, buồn, buồn rầu, u sầu, buồn bã, rầu rĩ; ~ смех tiếng cười không vui; ~ые мы́сли những ý nghĩ rầu rĩ; ~ое положе́ние tình hình không tốt (bi đát); ~ое лицо́ bộ mặt u sầu, mặt mày buồn bã; ~ое заня́тие công việc buồn chán; что́-то ты сего́дня невесел hôm nay cậu có vẻ buồn thế nào ấy (trông cậu có vẻ không vui); 2. (*мрачный, безрадостный*) ảm đạm, u sầu, buồn tênh, buồn chán

невесо́мость *ж. физ.* (trạng thái, tình trạng) không trọng lượng, mất trọng lượng, phi trọng lượng

невесо́мый *прил.* 1. *физ.* không (phi, không có, mất) trọng lượng; 2. *перен.* không quan trọng (đáng kể, có sức nặng, vững vàng)

неве́ста *ж.* vợ chưa cưới, vị hôn thê, cô dâu; (*девушка на выданье*) cô gái đến thì, thiếu nữ đến tuần cập kê; это — моя́ ~ đây là vợ chưa cưới (vị hôn thê) của tôi; у него́ дочь ~ con gái của ông ấy đã đến thì

неве́стка *ж.* (*жена сына*) con dâu, nàng dâu; (*жена старшего брата*) chị dâu; (*жена младшего брата*) em dâu

невеще́ственность *ж.* (sự, tính, tính chất) phi vật chất

невеще́ственный *прил.* phi vật chất; (*духовный*) (thuộc về) tinh thần

невзви́деть *сов.*: ~ све́та *разг.* а) (*от боли*) đau điếng, đau thấy ông bà ông vải; б) (*от гнева*) giận tím mặt, sôi máu, sôi tiết, sôi gan, tức lộn ruột; в) (*от страха*) sợ thất thần, sợ hết hồn, sợ hồn vía lên mây

невзго́ды *мн.* (*ед.* невзго́да *ж.*) (nỗi) đau khổ; (*затруднения*) (bước, lúc) gian truân, sóng gió, nghịch cảnh, gió táp mưa sa; (*несчастье*) tai ương, hoạn nạn, vận đen, vận rủi, dớp, rớp; душе́вные ~ nỗi đau khổ trong lòng

невзира́я *предл.*: ~ на дù, дâu, мặc dù, мặc dâu, bất chấp, bất luận, bất kể, chẳng kể gì, không quản gì; ~ ни на что́ bất luận thế nào; пойти́ ~ на непого́ду ra đi bất chấp (mặc dù, bất kể, chẳng kể gì, không quản gì) trời xấu; критикова́ть ~ на ли́ца phê bình không nể mặt (chẳng kiêng mặt, chẳng cứ ai, bất luận ai)

невзлюби́ть *сов.* (*В*) ghét, không ưa, có ác cảm (*với*)...; ~ с пе́рвого взгля́да mới nhìn mặt đã thấy ghét (đã có ác cảm)

невзнача́й *нареч.* (một cách) bất ngờ, tình cờ, vô tình, không cố ý, không chủ tâm

невзно́с *м.* (sự) không trả tiền, không đóng tiền

невзра́чно *нареч.*: ~ вы́глядеть trông có vẻ kém hấp dẫn (không đẹp mắt)

невзра́чность *ж.*: ~ ви́да, ~ нару́жности vẻ ngoài kém hấp dẫn (không đẹp mắt)

невзра́чный *прил.* không đẹp mắt, kém hấp dẫn; (*некрасивый*) xấu, xấu xí

невзыска́тельность *ж.* dễ tính, (tính) dễ dãi, ít đòi hỏi

невзыска́тельный *прил.* dễ tính, dễ dãi, ít đòi hỏi; ~ челове́к người dễ tính (dễ dãi)

не́видаль *ж. разг. ирон.* cái chưa hề thấy; của lạ, của hiếm; э́ка ~! có quái (có cóc) gì mà lạ!

неви́данный *прил.* chưa hề thấy, chưa từng có; (*поразительный*) lạ thường, khác thường, dị thường, phi thường; (*таинственный*) bí ẩn, huyền bí; ~ урожа́й vụ mùa bội thu chưa hề thấy

невиди́мка 1. *м. и ж.* người (vật) tàng hình (*trong truyện cổ tích*); 2. *ж.* (*шпилька*) (cái) ghim tóc

невиди́мость *ж.* (sự) vô hình, không thấy được

невиди́мый *прил.* vô hình, không thấy (nom thấy) được

невиди́ый *прил.* 1. (*невидимый*) vô hình, không thấy (nom thấy) được; 2. *разг.* (*незначительный*) không quan trọng (đáng kể), tầm thường, xoàng; 3. *разг.* (*некрасивый*) không đẹp, không xinh, xoàng, thường

невиди́щ||ий *прил.* lơ đễnh, lơ đãng, không nhận thấy gì cả; он смотре́л ~им взо́ром chàng đưa mắt lơ đễnh (lơ đãng) nhìn, nó nhìn mà không nhận thấy gì cả

неви́нно *нареч.* (một cách) vô tội, oan

неви́нность *ж.* 1. (sự, tính chất) vô tội; 2. (*наивность*) (tính, sự) hồn nhiên, ngây thơ; (*простодушие*) (tính, sự) chất phác; 3. (*целомудрие*) (sự) trinh tiết, trinh bạch, trinh nguyên, trong trắng

неви́нный *прил.* 1. vô tội; 2. (*наивный*) hồn nhiên, ngây thơ; (*простодушный*) chất phác; (*безвредный*) vô hại; 3. (*целомудренный*) trinh, tân, trinh tiết, trinh bạch, trinh nguyên, trong trắng

невино́вность *ж.* (sự, tính chất) vô tội

невино́вный *прил.* vô tội

невку́сно *нареч.* (một cách) dở, không ngon; здесь ко́рмят ~ ở đây người ta nấu ăn dở (không ngon)

невку́сный *прил.* dở, không ngon

невла́стн||ый *прил.* không có quyền lực, không mạnh; быть ~ым над ке́м-л. không có quyền lực đối với ai

невменя́емость *ж. юр.* (sự) không trách nhiệm về hành động, không có năng lực chịu trách nhiệm (*do bị bệnh tâm thần*)

невменя́емый *прил.* 1. *юр.* không trách nhiệm về hành động, không có năng lực chịu trách nhiệm (*do bị bệnh tâm thần*); 2. *разг.* (*не владеющий собой*) không tự chủ được, bực dọc, bực bội, điên cuồng

невмеша́тельств||о *с.* (sự) không can thiệp, bất can thiệp; поли́тика ~a chính sách không (bất) can thiệp; ~ во вну́тренние дела́ како́й-л. страны́ không can thiệp vào công việc nội bộ của nước nào

невмоготу́ *нареч. в знач. сказ. разг.* không chịu được nữa; мне уже́ ~ tôi không chịu được nữa; ~ ждать không chờ được nữa; мне ~ сего́дня рабо́тать hôm nay tôi không có sức làm việc được

невмо́чь *нареч. см.* невмоготу́

невнима́ние *с.* 1. *см.* невнима́тельность 1; 2. (*равнодушие*) (sự) dửng dưng, lãnh đạm, thờ ơ; (*пренебрежение*) (sự) bất nhã, khiếm nhã, bất lịch sự

невнима́тельно *нареч.* (một cách) lơ đễnh, lơ đãng, không chăm chú

невнима́тельность *ж.* 1. (*рассеянность*) đãng tính, (tính) lơ đễnh, lơ đãng, vô ý; 2. (*равнодушное отношение*) (thái độ, sự) thiếu quan tâm, dửng dưng, lãnh đạm, thờ ơ

невнима́тельный *прил.* 1. (*рассеянный*) đãng trí, đãng tính, lơ đễnh, lơ đãng, vô ý, không chăm chú (chú ý, quan tâm); (*небрежный*) lơ là, chểnh mảng, khinh suất, cẩu thả; 2. (*равнодушный*) thiếu quan tâm, dửng dưng, lãnh đạm, thờ ơ; (*неучтивый, нелюбезный*) bất nhã, khiếm nhã, không lịch sự

невнуши́тельный *прил.* không đường bệ (oai vệ)

невня́тно *нареч.* (một cách) không rõ ràng, không rành rọt; ~ говори́ть nói lí nhí (líu nhíu, khó nghe)

невня́тность *ж.* (sự) không rõ ràng, không rành rọt, không rành mạch, lí nhí, líu nhíu, khó nghe

невня́тный *прил.* không rõ ràng (rành rọt, rành mạch), lí nhí, líu nhíu, khó nghe; (*непонятный*) khó hiểu

не́вод *м.* lưới đánh cá, vàng (vằng) lưới, lưới

невозвра́тно *нареч.* (một cách) không thể trở lại, không thể bù lại

невозвра́тность *ж.* (sự, tính chất, tính) không thể trở lại, không thể bù lại, bất khả đảo

невозвра́тн||ый *прил.* không thể trở lại (bù lại), không bao giờ trở lại, bất khả đảo; ~ая поте́ря tổn thất không thể bù lại được; ~ые го́ды ю́ности những năm thanh xuân không bao giờ trở lại; ~e вре́мя thời gian trôi qua không bao giờ trở lại; ✧ ~ глаго́л động từ không phản thân; ~ залог dạng không phản thân

невозвраще́нец *ж.* người không trở về nước (*ra nước ngoài rồi ở lại luôn*)

невозвраще́ние *с.* 1.: ва́ше ~ меня́ обеспоко́ило tôi đã rất lo lắng khi thấy anh không quay trở về; 2. (*чего-л.*) (sự) không trả; ~ книг в срок лиша́ет пра́ва по́льзования библиоте́кой không trả sách đúng kỳ hạn sẽ bị tước quyền mượn sách của thư viện

невозде́ланный *прил.* không (chưa) cày bừa, bỏ hoá, bỏ hoang, không trồng trọt

невоздержа́ние *с. см.* невоздержанность

невоздержанность *ж.* (tính) không điều độ, không chừng mực, không tiết chế, vô độ, quá độ

невоздержанный *прил.* không điều độ (chừng mực, tiết chế, tiết dục), vô độ, quá độ, quá trớn, quá đáng; он невоздержан на язы́к nó ăn nói quá trớn (quá đáng), nó quá bẻm mép (lẻo mép)

невоздержный *прил. см.* невоздержанный

невозмо́жно 1. *нареч.* (*недопустимо*) (một cách) không thể chịu được, rất tệ; он ведёт себя́ ~ nó xử sự một cách không thể chịu được (rất tệ); 2. *нареч. разг.* (*чрезвычайно*) cực kỳ, rất, hết sức, vô cùng; 3. *в знач. сказ. безл.* không thể, không thể nào... được, không thể có được; ~ сде́лать э́то không thể nào làm điều (việc) đó được; он настолько измени́лся, что его́ ~ узна́ть anh ấy thay đổi nhiều đến nỗi không thể nào nhận ra anh ta được

невозмо́жност||ь *ж.* (sự, điều) không thể được, bất khả; в слу́чае ~и trong trường hợp không thể được

невозмо́жн||ый *прил.* 1. (*неосуществимый*) không thể thực hiện được, không thể được, không thể có được, bất khả; 2. *разг.* (*невыносимый*) không thể chịu được, không chịu nổi; ~ая боль (сон) đau không chịu được; 3. *в знач. сущ. с.* ~oe điều không thể được

невозмути́мо *нареч.* (một cách) bình tĩnh, điềm tĩnh, trầm tĩnh, điềm nhiên, thản nhiên

невозмути́мость *ж.* đằm tính, trầm tính, (tính) bình tĩnh, điềm tĩnh, trầm tĩnh, điềm đạm

невозмути́м||ый *прил.* 1. bình tĩnh, điềm tĩnh, trầm tĩnh, trầm tính, điềm đạm, đằm tính, điềm tính, thuần tính, điềm nhiên, thản nhiên, đằm; ~ челове́к người điềm tính (trầm tĩnh, đằm tính); ~ тон giọng nói điềm đạm (điềm tĩnh); ~ взгляд cái nhìn thản nhiên (điềm nhiên); 2. (*ничем не нарушаемый*) không thể nào lay động được; ~ая тишина́ yên lặng như tờ; ~ое споко́йствие hết sức điềm tĩnh, trầm tĩnh cao độ

невознагради́мость *ж.* (*утраты и т. п.*) (sự, tính chất) không thể bù lại được

невознагради́м||ый *прил.* 1. (*непоправимый*) không thể bù lại (vãn hồi) được; ~ая утра́та tổn thất không thể nào bù lại được, mất mát không thể vãn hồi được; 2. (*очень значительный*) không thể nào đền bồi được, vô cùng lớn lao; ~ая услу́га công trạng vô cùng lớn lao

нево́лить *несов.* (*В*) *разг.* ép, buộc, ép buộc, bắt buộc, cưỡng bách, bức bách

нево́льни||к *м.* , **~ца** *ж.* 1. (*раб*) người nô lệ; 2. *уст.* (*пленник*) người tù, tù nhân

нево́льническ||ий *прил.* (thuộc về) nô lệ

нево́льничество *с. уст.* 1. (*рабство*) (tình trạng, cảnh) nô lệ; 2. (*плен*) (cảnh) tù đày, tù hãm

нево́льно *нарт.* (một cách) không cố ý, không định tâm, không chủ tâm, vô tình, bất giác

нево́льн||ый *прил.* 1. (*неумышленный*) không cố ý (cố tình, định tâm, chủ tâm), vô tình, bất giác; (*случайный*) ngẫu nhiên, tình cờ; ~ая ложь điều nói sai không cố ý, điều vô tình nói sai; ~ая улы́бка nụ cười vô tình, bất giác mỉm cười; ~ свиде́тель người chứng kiến ngẫu nhiên; 2. (*принуждённый*) bị ép buộc, bị bắt buộc

нево́л||я *ж.* 1. (*рабство*) (tình trạng, thân phận) nô lệ, tôi đòi; (*плен*) (cảnh) tù tội, tù đày, tù túng, tù hãm, giam hãm, trói buộc; 2. *разг.* (*нужда*) (sự) bắt buộc, ép buộc, bó buộc, gò bó; охо́та пу́ще ~и *погов.* tự nguyện thì tốt hơn là ép buộc

невообрази́мо *нареч.* (một cách) không tưởng tượng nổi

невообрази́мый *прил.* không tưởng tượng nổi, cực kỳ, rất; ~ беспоря́док mất trật tự không tưởng tượng nổi, cực kỳ hỗn loạn, bát nháo chi khươn

невооружённ||ый *прил.* không vũ (võ) trang, tay không; ✧ ~ым гла́зом bằng mắt trần (mắt thường)

невоспи́танность *ж.* (sự, tính chất) vô giáo dục, mất dạy

невоспи́танный *прил.* vô giáo dục, mất dạy

невоспламеня́емость *ж.* (tính) không bốc cháy, không bắt lửa

невоспламеня́емый *прил.* không bốc cháy (bắt lửa)

невосполни́мый *прил.* không bù đắp được

невосприи́мчивость *ж.* (*к болезням*) (tính) miễn dịch

невосприи́мчивый *прил.* 1. (*плохо усваивающий*) chậm hiểu (tiếp thu, lĩnh hội), tối dạ, tối; 2. (*к болезни*) không nhiễm (mắc) bệnh, miễn dịch

невостре́бованн||ый *прил.* không ai nhận; ~ое письмо́ thư không ai nhận

невпопа́д *нареч.* (một cách) không đúng lúc, không phải lúc, không nhằm chỗ, không đúng chỗ; отвеча́ть ~ trả lời lạc đề (không trúng vào câu hỏi, không nhằm chỗ)

невразуми́тельно *нареч.* (một cách) khó hiểu, không rõ ràng, tối nghĩa

невразуми́тельность *ж.* (điều, tính chất) khó hiểu, không rõ ràng, tối nghĩa

невразуми́тельный *прил.* khó hiểu, không rõ ràng, tối nghĩa; ~ отве́т câu trả lời khó hiểu (tối nghĩa, không rõ ràng)

невралги́ческий *прил. мед.* (thuộc về) bệnh đau dây thần kinh

невралги́я *ж. мед.* (bệnh) đau dây thần kinh

невраstéник *м.* người bị suy nhược thần kinh

неврастени́ческий *прил. мед.* (thuộc về) chứng suy nhược thần kinh

невраستения́ *ж. мед.* (chứng) suy nhược thần kinh

невреди́мост||ь *ж.*: в це́лости и ~и bình yên vô sự, không hề hấn gì

невреди́||мый *прил.* (*о человеке*) bình yên, vô sự, bình yên vô sự; (*о предметах*) không bị hư hỏng, còn nguyên vẹn; цел и ~м bình yên vô sự, không hề hấn gì

невре́дно *в знач. сказ. разг.* (*полезно*) tốt, có ích, bổ ích, có lợi; вам ~ иногда́ погуля́ть anh thỉnh thoảng đi dạo thì tốt

невре́дн||ый *прил.* 1. vô hại, không có hại (độc hại); ~ое вещество́ chất không độc hại; 2. *разг.* (*не способный причинить зло*) tốt, không độc bụng

неври́т *м. мед.* (chứng) viêm dây thần kinh

невро́з *м. мед.* (chứng) loạn thần kinh chức năng

невро́лог *м.* nhà thần kinh học, bác sĩ khoa thần kinh

неврологи́ческий *прил.* (thuộc về) thần kinh học, khoa thần kinh

невроло́гия *ж.* thần kinh học, khoa thần kinh

невро́ма *ж. мед.* u thần kinh

невропати́ческ||ий *прил.* (thuộc về) bệnh thần kinh

невропа́тия *ж.* bệnh thần kinh

невропато́лог *м.* bác sĩ thần kinh, thầy thuốc chữa bệnh thần kinh

невропатологи́ческ||ий *прил.* (thuộc về) bệnh học thần kinh

невропатоло́гия *ж.* bệnh học thần kinh

невро́тик *м.* người bị yếu thần kinh (loạn thần kinh chức năng)

невроти́ческ||ий *прил. мед.* yếu thần kinh, loạn thần kinh chức năng

невтерпёж *нареч. в знач. сказ. разг.* không chịu được nữa, không chịu nổi; ему́ ста́ло ~ nó không chịu được nữa

невы́года *ж.* (sự) bất lợi, không có lợi; (*убыток*) (sự) thua lỗ, thua thiệt, lỗ vốn

невы́годно 1. *нареч.* (một cách) không có lãi, không sinh lợi; (*убыточно*) (một cách) lỗ, lỗ vốn, thua lỗ; 2. *в знач. сказ.* (*не дает прибыли*) không có lãi , không sinh lợi; 3. *в знач. сказ.* (*не даёт преимуществ*) bất lợi, không có lợi; э́то вам бу́дет ~ cái đó sẽ bất lợi (không có lợi) cho anh

невыго́дн||ый *прил.* 1. (*неприбыльный*) không có lãi (sinh lợi, hời); (*убыточный*) lỗ, lỗ vốn, thua lỗ, thua thiệt; ~ая сде́лка hợp đồng không có lãi (không sinh lợi, không hời); 2. (*неблагоприятный*) bất lợi, không có lợi (thuận lợi), xấu; ~ые усло́вия những điều kiện bất lợi (không có lợi); ~ое впечатле́ние ấn tượng xấu; в ~ом све́те dưới dạng bất lợi; 3. (*непривлекательный*) không đẹp (hấp dẫn), xấu; показа́ть себя́ с ~ой стороны́ bày mặt xấu (khía cạnh không hấp dẫn) của mình ra

невы́деланн||ый *прил.* chưa chế biến (gia công); ~ая ко́жа da sống (chưa thuộc)

невы́держанность *ж.* 1. (tính) nóng nảy, không tự chủ, không điềm tĩnh,

không bình tĩnh; 2. (*стиля и т. п.*) (sự) bất nhất, không nhất quán, không nhất trí, không đồng nhất

невы́держанн||ый *прил.* 1. (*не владеющий собой*) không tự chủ (điềm tĩnh, bình tĩnh), nóng nảy; 2. (*непоследовательный*) bất nhất, không nhất quán (nhất trí, đồng nhất), tiền hậu bất nhất, trước sau không giống nhau; ~ стиль bút pháp bất nhất, phong cách không nhất quán; 3. (*не совсем готовый*) mới, chưa hãm kỹ, chưa tới kỳ dùng được; ~ое винó rượu nho mới (chưa hãm kỹ, không để lâu năm)

невыла́зн||ый *прил.*: ~ая грязь bùn lầy ngập ngựa; быть в ~ых долгáх không thoát được cảnh nợ đìa

невыноси́мо 1. *нареч.* (một cách) không chịu được, không chịu nổi; (*очень*) rất, hết sức, vô cùng, cực kỳ, quá, quá sức, quá xá; ~ жáрко rất (hết sức, vô cùng) nóng, nóng quá sức (qua xá, không chịu được); 2. *в знач. сказ. безл.* không chịu nổi (chịu được), thật là quá quắt; э́то ~ скýчно thật là buồn tẻ không chịu nổi, thật là chán mớ đời

невыноси́мый *прил.* không chịu được (chịu nổi)

невы́плаканн||ый *прил.*: ~ое гóре nỗi đau buồn khôn (không) nguôi

невыполне́ние *с.* (sự) không thi hành, không chấp hành, không thực hiện, không hoàn thành

невыполни́мость *ж.* (sự, tính chất) không thi hành được, không chấp hành được, không thực hiện được

невыполни́м||ый *прил.* không thể thi hành (chấp hành, thực hiện, hoàn thành) được; ~ое желáние nguyện vọng không thể thực hiện được, ước muốn hão huyền, ảo vọng

невы́работанный *прил.* 1. (*о стиле*) không trau chuốt; 2. (*о шахте, торфянике*) không khai thác hết

невырази́мый *прил.* không diễn đạt (nói ra) được, khôn tả xiết, khó tả

невырази́тельность *ж.* (sự, tính) không diễn cảm, không biểu cảm, không truyền cảm

невырази́тельный *прил.* không diễn cảm (biểu cảm, truyền cảm)

невы́сказанный *прил.* không nói ra, ngầm ý, bí mật

невысо́к||ий *прил. в разн. знач.* không cao, thấp, hạ; ~ дом ngôi nhà không cao (thấp); ~ого póста vóc người tầm thước, tầm người trung bình; ~ая плáта tiền trả không cao, tiền công hạ; ~ая температýра nhiệt độ không cao; ~ая цена́ giá phải chăng (không cao, hạ, mềm); ~ое кáчество chất lượng thấp, phẩm chất xoàng; ~ая оцéнка đánh giá thấp; быть ~ого мнéния о чём-л. đánh giá thấp cái gì, có ý kiến không tốt (xấu) về cái gì; ~ гóлос giọng trầm trầm (thấp)

невы́спавшийся *прил.* (*о виде, лице*) ngái ngủ

невысыха́ющий *прил.* không khô cạn

невы́ход *м.* 1. (*на работу*) (sự) không đến, không đi, vắng mặt; 2. (*газеты и т. п.*) (sự) không ra

невы́ясненн||ый *прил.* không sáng tỏ (rõ ràng), tồn nghi; ~ые вопрóсы những vấn đề tồn nghi (không sáng tỏ)

нéга *ж. уст.* 1. (*полное довольство*) (sự) sung túc, phong lưu; 2. (*блаженство, наслаждение*) (sự) khoái lạc, hưởng lạc

негармони́чность *ж.* (sự) không hoà âm, không nhịp nhàng

негармони́чный *прил.* không hoà âm (nhịp nhàng); (*непропорциональный*) không cân đối (hài hoà)

негати́в *м. фото* bản âm, âm bản, phim âm

негати́вн||ый *прил.* 1. *фото* (thuộc về) bản âm, âm bản; 2. (*отрицательный*) tiêu cực; ~ая сторонá mặt tiêu cực; ~ые явлéния những hiện tượng tiêu cực; ~ ответ câu trả lời không đồng ý, lời từ chối

негашён||ый *прил.*: ~ая и́звесть vôi sống (chưa tôi)

нéгде *нареч.* 1. không có chỗ nào (ở đâu), không nơi nào (ở đâu); емý ~ жить nó không có chỗ nào để ở; ~ повернýться chật chội quá, rất chật, không có chỗ quay người; 2. (*неоткуда*) không... đâu ra được; мне ~ достáть э́ту книгу tôi không kiếm đâu ra được quyển sách ấy

нети́бкий *прил.* 1. không mềm dẻo (uốn được); 2. *перен.* không mềm dẻo (linh hoạt, linh động), cứng nhắc, cứng ngắc

негигиени́ч||еский, ~ный *прил.* không vệ sinh

негла́дкий *прил.* không bằng phẳng (trơn tru, phẳng phiu, phẳng, nhẵn); (*шероховатый*) gồ ghề, xù xì, sần sùi

негла́дко *нареч.*: ~ читáть đọc ngắc ngứ (không lưu loát, thông); ~ писáть viết văn không thanh thoát (không lưu loát); дéло идёт ~ công việc trục trặc (không chạy, không trôi chảy)

негла́сный *прил.* không công khai, bí mật, ngầm

неглубо́кий *прил.* 1. không sâu, nông, cạn; 2. *перен.* (*поверхностный*) nông cạn, nông nổi, hời hợt

неглу́пый *прил.* 1. khá thông minh; ~ человéк người khá thông minh; 2. (*с разумным содержанием*) khôn ngoan, khôn; ~ совéт lời khuyên khôn ngoan

него́ *Р, В от* он, онó

него́дник *м. разг.* kẻ không ra gì

него́дность *ж.* (sự, tình trạng) không dùng được, không thích dụng, vô dụng, bị hỏng; прийти́ в ~ а) trở thành vô dụng, không dùng được nữa, không thích dụng nữa; б) (*износиться*) bị hỏng

него́дн||ый *прил.* 1. không dùng được (thích dụng), vô dụng, bị hỏng; водá, ~ая для питья́ нước không uống được, nước không dùng để uống; ~ к воéнной слýжбе không đủ tiêu chuẩn quân dịch (tiêu chuẩn phục vụ trong quân đội), không thích dụng cho quân đội; 2. *разг.* (*дурной*) hư hỏng, xấu xa; ~ человéк người hư hỏng

негодова́ние *с.* (sự, lòng) công phẫn, phẫn nộ, căm phẫn, phẫn uất, nổi giận; привести́ кого́-л. в ~ làm ai nổi giận (phẫn nộ); с ~м với lòng căm phẫn (công phẫn)

негодова́ть *несов.* công phẫn, phẫn nộ, căm phẫn, phẫn uất, nổi giận

негоду́ющий *прил.* (đầy) căm phẫn, phẫn nộ; ~ гóлос giọng nói đầy căm phẫn (phẫn nộ); ~ взгляд cái nhìn căm phẫn (căm hờn)

негоду́й *м.* kẻ đê tiện (bần tiện), đồ đểu cáng, quân vô lại

негорю́чий *прил.* không cháy, không bắt lửa

негостеприи́мность *ж.* (sự, tính) không mến khách, không quý khách

негостеприи́мный *прил.* không mến (quý) khách

негосуда́рственн||ый *прил.* phi chính phủ; ~ые организáции (các) tổ chức phi chính phủ, NGO

негото́вый *прил.* không sẵn sàng (chuẩn bị sẵn)

негоциа́нт *м. торг.* người mua bao, thương nhân buôn sỉ

негр *м.* người da đen

негра́мотно *нареч.*: ~ сдéланный чертёж bản vẽ kỹ thuật làm kém cỏi; ~

напи́санное сочине́ние bài luận đầy lỗi chính tả (lỗi ngữ pháp)

негра́мотност||ь *ж.* 1. (nạn, sự) mù chữ, không biết chữ; ликвида́ция ~и thanh toán nạn mù chữ, diệt dốt; 2. (*в какой-л. области*) (sự) không biết, dốt, i tờ; техни́ческая ~ dốt (không biết, không thành thạo, i tờ) về kỹ thuật; правова́я ~ không biết về pháp luật; 3. (*письма и т. п.*) (sự) sai ngữ pháp, dốt văn phạm, có lỗi ngữ pháp, có lỗi chính tả; ~ сочине́ния bài luận đầy lỗi chính tả (sai ngữ pháp); 4. *перен.* (*проекта и т. п.*) (sự) không thạo, kém cỏi; ~ чертежа́ bản vẽ kỹ thuật kém cỏi, (sự) kém cỏi của bản vẽ kỹ thuật

негра́мотн||ый *прил.* 1. mù chữ; 2. (*неумелый*) dốt, không biết, i tờ; 3. (*о письме и т. п.*) sai ngữ pháp, dốt (không đúng) văn phạm, có lỗi ngữ pháp (chính tả); ~ая речь bài nói sai ngữ pháp (dốt văn phạm); 4. *перен.* (*о проекте и т. п.*) không thạo, kém cỏi; 5. *в знач. сущ. м.* người mù chữ (không biết chữ)

негрито́нок *м.* cậu bé da đen

негрита́нка *ж.* người phụ nữ/đàn bà da đen

негрита́нский *прил.* (thuộc về) người da đen

негро́мк||ий *прил.* khẽ, sẽ, nhỏ, khe khẽ, se sẽ, nho nhỏ; ~им го́лосом bằng giọng nói khe khẽ (se sẽ, nho nhỏ), nói khẽ (sẽ, nhỏ)

негу́сто *в знач. сказ. разг.* (*немного*) ít ỏi

негуст||о́й *прил.* 1. (*довольно редкий*) không dày (rậm), thưa thớt, thưa; ~ы́е во́лосы tóc thưa; 2. (*довольно жидкий*) không đặc (đậm), loãng; ~ мёд mật ong loãng (không đặc); 3. (*разреженный*) không dày đặc, loãng; ~ тума́н sương mù không dày đặc

неда́вн||ий *прил.* gần đây, mới đây, cách đây không lâu, mới xảy ra; ~ие собы́тия những sự kiện gần đây (mới đây, mới xảy ra); с ~его вре́мени cách đây không lâu; ~ее знако́мство (sự , chỗ) quen biết gần đây, mới quen biết

неда́вно *нареч.* gần đây, mới đây, (cách) không lâu, mới; ~ прибы́вший mới đến

недалёк||ий *прил.* 1. (*по расстоянию*) không xa, gần; 2. (*по времени*) không lâu, không xa, gần; в ~ом бу́дущем trong tương lai không xa; в ~ом про́шлом trong quá khứ không xa, trước đây không lâu; недалёк тот день, когда́... sắp đến ngày ...; 3. (*неумный*) thiển cận, nông cạn, hơi dần; он ~ челове́к nó là một người thiển cận (nông cạn)

недалеко́, недалёко 1. *нареч.* không xa, gần; им ~ идти́ họ phải đi không xa; 2. *в знач. сказ.* sắp; ~ то вре́мя... sắp đến lúc...; ✧ за приме́ром идти́ ~ ví dụ thì có nhiều

недалёкость *ж.* (*умственная ограниченность*) (sự, tính chất, tính) thiển cận, nông cạn, hơi dần

недальнови́дность *ж.* (sự, tính chất, tính) thiển cận, cận thị, không nhìn xa thấy rộng

недальнови́дн||ый *прил.* thiển cận, cận thị, không nhìn xa thấy rộng; ~ челове́к người thiển cận (không nhìn xa thấy rộng); ~ая поли́тика chính sách thiển cận (cận thị)

недарови́тость *ж.* (sự) không có tài, bất tài, vô tài

недарови́тый *прил.* không có tài, bất tài, vô tài

неда́ром *нареч.* l. (*не без основания*) không phải vô cớ; он ~ так говори́л anh ta nói thế không phải là vô cớ, không phải vô cớ mà nó nói thế; 2. (*не без цели*) không phải ngẫu nhiên, không phải là không có lý do (mục đích); он ~ сюда́ приезжа́л không phải ngẫu nhiên mà nó đến đây đâu, nó đến đây không phải là không có mục đích (lý do); 3. (*не напрасно*) không phải là vô ích; он ~ рабо́тал nó đã làm việc không phải là vô ích

недви́жимость *ж.* bất động sản

недвижи́мость *ж. поэт. уст.* (sự) bất động, không cử động

недви́жим||ый *прил.* 1. *книжн.* (*неподвижный*) bất động, không di động; 2.: ~ое иму́щество bất động sản

недвижи́мый *прил. поэт. уст.* bất động, không cử động (động đậy)

недвусмы́сленно *нареч.* (một cách) rõ ràng, phân minh, rành rọt; ~ заяви́ть tuyên bố rõ ràng, nói trắng ra

недвусмы́сленность *ж.* (sự, tính) rõ ràng, phân minh, rành rọt

недвусмы́сленн||ый *прил.* rõ ràng, phân minh, rành rọt, không có ẩn ý; ~ отве́т câu trả lời rõ ràng (phân minh, rành rọt); ~ намёк lối ám chỉ rõ ràng; ~ая угро́за lời đe doạ rõ ràng

недееспосо́бность *ж.* 1. (sự) không có năng lực hoạt động; 2. *юр.* (sự) vô năng lực hành vi, không có năng lực hành vi

недееспосо́бный *прил.* 1. không có năng lực hoạt động; 2. *юр.* vô (không có) năng lực hành vi

недействи́тельность *ж.* (sự) hết giá trị, không có hiệu lực; *юр.* (tính) vô hiệu

недействи́тельный *прил.* hết giá trị (hiệu lực), không có hiệu lực (giá trị); *юр.* vô hiệu

неделика́тно *нареч.* (một cách) không tế nhị, không lịch sự

неделика́тность *ж.* (sự, tính, tính chất, thái độ) không tế nhị, không lịch sự, bất nhã, khiếm nhã; ~ обраще́ния cách cư xử không tế nhị (bất nhã, khiếm nhã), thái độ bất nhã (khiếm nhã) trong cách xử sự

неделика́тный *прил.* không tế nhị (lịch sự), bất nhã, khiếm nhã

недели́мость *ж.* 1. (sự, tính) không chia được, không thể chia cắt được; *перен.* (*целостность*) (sự, tính chất) toàn vẹn, nguyên vẹn; 2. *мат.* (tính) không chia hết

неделим||ый *прил.* 1. không chia được, không thể chia cắt được; *перен.* (*целостный*) toàn vẹn, nguyên vẹn; 2. *мат.* không chia hết; ~ое число́ số không chia hết ; ✧ ~ фонд quỹ không chia

неде́льный *прил.* (trong) một tuần lễ, một tuần; ~ срок thời hạn một tuần; ~ за́работок tiền lương một tuần lễ, tiền công hàng tuần; ~ о́тпуск kỳ nghỉ phép một tuần lễ

неде́л||я *ж.* tuần lễ, tuần; через ~ю một tuần lễ sau, một tuần sau; на э́той ~е trong tuần này; ✧ без году ~ mới, gần đây, cách đây không lâu

недержа́ние *с.*: ~ мочи́ *мед.* (chứng) đái không giữ được, đái dầm, đái mề

недёшево *нареч.* 1. (một cách) khá đắt, không rẻ; 2. *перен.* phải trả giá đắt, bằng những cố gắng to lớn, bằng sự hy sinh lớn lao

недисциплини́рованность *ж.* (tính, sự, tình trạng) vô kỷ luật, không có kỷ luật

недисциплини́рованный *прил.* vô (không có) kỷ luật; ~ учени́к học sinh vô kỷ luật

недифференци́рованный *прил.* không phân biệt

недобо́р *м.* (*рабочих и т. п.*) (sự, số) tuyển không đủ, tuyển thiếu; (*студентов и т. п.*) (sự, số) chiêu sinh không đủ; (*урожая и т. п.*) (sự, số) thất thu; ~ нало́гов số thuế thất thu, thất thu thuế

недобра́ть *сов.* (*В*) (*рабочих и т. п.*) tuyển không đủ, tuyển thiếu; (*студентов и т. п.*) chiêu sinh không đủ; (*урожая и т. п.*) thất thu, thu thiếu; ~ два очка́ *спорт.* thiếu hai điểm

недоброжела́тель *м.* người có ác cảm (có ý thù nghịch)

недоброжела́тельно *нареч.* (một cách) không có thiện ý, có ác cảm

недоброжела́тельность *ж. см.* недоброжела́тельство

недоброжела́тельн||ый *прил.* không có thiện ý, có ác cảm, không thân thiện, thù địch, thù nghịch; ~ взгляд cái nhìn không thân thiện (đầy ác cảm, thù địch); ~ое отноше́ние к о́тчиму thái độ có ác cảm (không thân thiện, thù nghịch) với bố dượng

недоброжела́тельство *с.* (thái độ) không có thiện ý, có ác cảm, không thân thiện, thù địch, thù nghịch

недоброка́чественность *ж.* (sự) kém phẩm chất, không tốt

недоброка́чественн||ый *прил.* kém phẩm chất, không tốt, xấu, (có) chất lượng xấu; ~ая рабо́та công việc làm không tốt; ~ые това́ры hàng hoá kém phẩm chất, hàng xấu; ~ая проду́кция sản phẩm chất lượng xấu

недобросо́вестно *нареч.* (một cách) thiếu lương tâm; (*нечестно*) (một cách) không trung thực; (*небрежно*) (một cách) cẩu thả, không chu đáo, không cẩn thận, ẩu; ~ сде́ланная рабо́та công việc làm cẩu thả (ẩu)

недобросо́вестность *ж.* (sự, tính) thiếu lương tâm; (*нечестность*) (sự, tính) không trung thực; (*небрежность*) (sự, tính) cẩu thả, ẩu, ẩu tả, không chu đáo, không cẩn thận

недобросо́вестный *прил.* thiếu lương tâm; (*нечестный*) không trung thực; (*небрежный*) cẩu thả, ẩu, ẩu tả, không chu đáo (cẩn thận)

недо́бр||ый *прил.* 1. (*злой*) ác, dữ, độc ác, dữ tợn; (*выражающий неприязнь*) thù địch, thù hằn, hằn học; пита́ть ~ые чу́вства к кому́-л. có ác cảm với ai; ~ые наме́рения những ý định độc ác, ác ý; ~ взгляд cái nhìn hằn học (thù địch); 2. (*таящий в себе беду*) dữ, không may; ~ая весть tin dữ, tin buồn, hung tín; 3. *разг.* (*дурной, порочащий*) xấu; ~ая сла́ва tiếng xấu; xú danh (*уст.*); 4. *в знач. сущ. с.* ~ое: замышля́ть ~ое rắp tâm làm điều bậy bạ, âm mưu làm điều xấu; почу́ять ~ое linh cảm điều chẳng lành, cảm thấy trước điều bất hạnh

недова́ривать, недовари́ть (*В*) luộc (nấu)... chưa thật chín, luộc (nấu)... chưa chín tới

недова́риваться, недовари́ться (luộc, nấu) chưa thật chín, chưa chín tới

недовари́ть(ся) *сов. см.* недова́ривать(ся)

недове́рие *с.* (sự, lòng) không tín nhiệm, không tin cậy, thiếu tin tưởng; пита́ть ~ к кому́-л. không tín nhiệm (không tin cậy, thiếu tin tưởng) ai; вы́разить ~ biểu lộ sự không tín nhiệm; отнести́сь с ~м có thái độ không tín nhiệm (không tin cậy, thiếu tin tưởng)

недове́рчиво *нареч.* (một cách) không tin cậy, không tín nhiệm, thiếu tin tưởng, hoài nghi, nghi ngờ; относи́ться ~ к кому́-л. có thái độ không tín nhiệm (không tin cậy, thiếu tin tưởng) ai

недове́рчивость *ж.* (sự, tính) không tin cậy, không tín nhiệm, thiếu tin tưởng, đa nghi, cả nghi

недове́рчивый *прил.* không tin cậy (tín nhiệm), thiếu tin tưởng, đa nghi, hoài nghi, cả nghi, hay nghi ngờ

недове́с *м.* (sự) cân non, cân thiếu, cân hụt, cân gian

недове́сить *сов. см.* недове́шивать

недове́шивать, недове́сить (*В, Р*) cân non, cân thiếu, cân hụt, cân gian

недово́льно *нареч.* (một cách) không bằng lòng, bất bình, bất mãn

недово́льный *прил.* không bằng lòng (vừa ý, hài lòng), bất bình, bất mãn; он был недово́лен тем, что... nó không bằng lòng (không vừa ý, không hài lòng, bất bình, bất mãn) vì...

недово́льство *с.* (sự) không bằng lòng, không vừa ý, bất bình, bất mãn; ~ собо́й không bằng lòng mình

недовыполне́ние *с.* (sự) không hoàn thành đúng mức, không đạt mức, hụt mức

недовы́полнить *сов.* (*В*) không hoàn thành đúng mức, không đạt mức, làm hụt mức

недога́дливость *ж.* (sự, tính) không nhanh trí, không sáng trí, tối dạ

недога́дливый *прил.* không nhanh trí (sáng trí), tối dạ; како́й ты ~! cậu tối dạ thế!

недогляде́ть *сов. разг.* 1. (*В, Р*) (*пропустить*) để sơ suất, không nhận thấy, vô ý không thấy; 2. (за *Т*) (*не уберечь*) không trông nom chu đáo (xem xét cẩn thận), không coi sóc đến nơi đến chốn

недогова́ривать, недоговори́ть (*В, Р*) không nói hết, nói nửa chừng (lấp lửng, lập lờ, úp mở)

недоговорённость *ж.* 1. (*несогласованность*) (sự) không thoả thuận, không nhất trí; 2. (*неполное высказывание*) (sự) không nói hết, nói nửa chừng, nói lấp lửng, nói lập lờ, nói úp mở

недоговори́ть *сов. см.* недогова́ривать

недогружа́ть, недогрузи́ть (*В*) 1. không chất đủ (xếp hết); 2. (*работой*) *разг.* không giao đủ việc

недогрузи́ть *сов. см.* недогружа́ть

недогру́зк||а *ж.* (sự) không chất đủ, không xếp hết; không giao đủ việc; ~ предприя́тий không sử dụng hết công suất của xí nghiệp; предприя́тие рабо́тает с ~ой xí nghiệp hoạt động không hết công suất

недодава́ть, недода́ть 1. (*Д В, Р*) nộp thiếu (không đủ); (*недоплачивать*) trả thiếu (không đủ); 2. (*В, Р*) (*изготовлять меньше, чем требуется*) làm hụt mức, sản xuất không đủ mức

недода́ть *сов. см.* недодава́ть

недоде́ланный *прил.* dở dang, chưa xong

недоде́лать *сов.* (*В, Р*) làm dở (dở dang, chưa xong)

недоде́лк||а *ж.* (việc, chỗ, phần) làm dở, làm dở dang, làm chưa xong, chưa hoàn thành; в кварти́ре име́ются ~и trong căn nhà có những chỗ làm dở dang (những phần chưa xong hẳn)

недоде́ржать *сов. см.* недоде́рживать

недоде́рживать, недоде́ржать (*В*) *фото* 1. (*делать недостаточную выдержку*) không để đủ độ sáng; 2. (*недопроявлять*) không để đủ độ hiện hình, để hiện hình chưa đủ mức

недоде́ржк||а *ж. фото* 1. (*недостаточная выдержка*) (sự) không để đủ độ sáng; 2. (*недопроявка*) (sự) không để đủ độ hiện hình, để hiện hình chưa đủ mức

недоеда́ние *с.* (sự) thiếu ăn, ăn đói

недоеда́ть, недое́сть 1. *тк. несов.* (*систематически не наедаться*) thiếu ăn, ăn đói; 2. (*есть не досыта*) ăn chưa no

недое́сть *сов. см.* недоеда́ть 2

недожа́рить *сов.* (*В*) rán (rô ti, nướng, chiên) chưa chín

недозво́ленный *прил.* không được phép, cấm

недозре́лый *прил.* chưa chín muồi, chưa thật chín, non; *перен.* chưa trưởng thành, non nớt

недои́мка *ж.* (tiền) thuế thiếu, thuế nộp thiếu, thuế thất thu

недои́мочный *прил.* thiếu, nộp thiếu, còn nợ

недои́мщик *м.* người thiếu thuế, kẻ trây thuế

недока́занность *ж.* (sự, tính chất) không được chứng minh, thiếu chứng cớ, không đủ chứng cứ; ~ обвине́ния tính chất thiếu chứng cớ (không đủ chứng cứ) của lời buộc tội

недока́занн||ый *прил.* không được chứng minh, thiếu chứng cớ, không đủ chứng cứ; ~ое обвине́ние buộc tội thiếu chứng cớ (không đủ chứng cứ)

недоказа́тельный *прил.* không đủ chứng cớ (đủ thuyết phục), không xác đáng

недоказу́емость *ж.* (tính chất, sự, điều) không chứng minh được

недоказу́емый *прил.* không chứng minh được

недоко́нченность *ж.* (sự) chưa làm xong, dở dang

недоко́нченный *прил.* chưa làm xong, dở dang, dở

недолга́ *разг.*: (вот) и вся ~ thế là hết, thế là hết (xong) chuyện, chỉ có thế thôi

недо́лг||ий *прил.* không lâu, (trong thời gian) ngắn, ngắn ngủi; ~ срок thời hạn ngắn; по́сле ~ого колеба́ния sau khi chần chừ một lúc (ngập ngừng không lâu)

недо́лго 1. *нареч.* (một cách) không lâu, trong thời gian ngắn; я бу́ду там ~ tôi sẽ ở đấy không lâu (một thời gian ngắn); он жил ~ ông ấy sống không lâu (không được thọ); ~ ду́мая không suy nghĩ lâu, không đắn đo, ngay lập tức, ngay tức thì; 2. *в знач. сказ. разг.* (*легко, нетрудно*) dễ lắm, dễ bỡn, dễ như chơi (như bỡn); ~ и утону́ть dễ chết đuối lắm, chết đuối dễ bỡn (dễ lắm, dễ như chơi)

недолгове́чность *ж.* (sự, tính chất) không lâu dài, ngắn ngủi; (*непрочность*) (sự, tính chất) không bền

недолгове́чный *прил.* không lâu dài, ngắn ngủi; (*непрочный*) không bền

недолёт *м.* (*снаряда и т. п.*) (sự) không tới đích

недолю́бливать *несов.* (*В*) không có thiện cảm, không thích, có ác cảm

недомога́ние *с.* (sự) khó ở, se mình, khó chịu trong người; чу́вствовать ~ cảm thấy khó chịu trong người, khó ở, bị mệt

недомога́ть *несов.* khó ở, cảm thấy khó chịu trong người, bị mệt

недомо́лв||ка *ж.* (lời, điều) nói dở dang, nói nửa chừng, nói bỏ lửng, nói lấp lửng, nói lập lờ, nói úp mở; говори́ть ~ками nói úp mở (lấp lửng, lập lờ); что́бы ме́жду на́ми не́ было ~ок để giữa chúng ta không còn điều gì úp mở cả, để giữa chúng mình mọi sự đều thông rõ tỏ tường

недомы́слие *с.* (sự) nông nổi, bộp chộp, không chín chắn, thiếu suy nghĩ

недоно́сок *м.* 1. con đẻ non, trẻ non tháng, con sảo; 2. *бран.* đồ ngu

недоно́шенный *прил.* đẻ non, non tháng, thiếu tháng, sảo

недооце́нивать, недооцени́ть (*В, Р*) đánh giá thấp (không đúng mức), coi nhẹ, coi thường

недооцени́ть *сов. см.* недооце́нивать

недооце́нка *ж.* (sự) đánh giá thấp, đánh giá không đúng mức, coi nhẹ, coi thường

недопива́ть, недопи́ть uống chưa đã khát

недопи́ть *сов. см.* недопива́ть

недоплати́ть *сов.* (*В*) không (chưa) trả hết

недополучи́ть *сов.* (*В*) nhận không (chưa) đủ, lĩnh không (chưa) đủ

недопонима́ние *с. разг.* (sự) không hiểu nhau, thiếu thông cảm nhau

недопонима́ть, недопоня́ть (*В*) không hiểu hết

недопоня́ть *сов. см.* недопонима́ть

недопроизво́дство (sự) sản xuất thiếu, sản xuất không đủ

недопусти́мость *ж.* (sự, tính chất) bất dung, không thể dung thứ được, không thể tha thứ được, không thể dung nạp, không được phép

недопусти́мый *прил.* bất dung, không thể dung thứ (tha thứ) được, không thể dung nạp, không chịu được, quá quắt; ~ое поведе́ние tư cách quá quắt (không thể dung thứ được); э́то ~о điều đó thì bất dung (thì không thể dung thứ được)

недорабо́тать, недорабо́тать (*В*) làm dở dang (chưa xong, chưa hoàn hảo, chưa đến nơi đến chốn, chưa đủ)

недорабо́танн||ый *прил.* chưa hoàn hảo (nhuần nhuyễn, thuần thục, hoàn chỉnh, xong), dở dang; ~ая пье́са vở kịch chưa hoàn hảo (chưa hoàn chỉnh)

недорабо́тать *сов. см.* недорабо́тывать

недорабо́тка *ж.* 1. (sự, việc) làm chưa hoàn hảo, chưa nhuần nhuyễn, chưa thuần thục, làm dở dang; 2. (*изъян*) (điều) thiếu sót, khuyết điểm

недора́звитость *ж.* (sự, tình trạng) kém phát triển, chậm tiến

недора́звитый *прил.* kém phát triển, phát triển chưa đúng mức, chậm tiến; (*умственно отсталый*) trí óc chậm phát triển, kém thông minh, tối dạ

недоразуме́ние *с.* 1. (sự, điều) hiểu nhầm, hiểu lầm, ngộ nhận; 2. (*несогласие*) (sự, mối) bất hoà, xích mích

недо́рого *нареч.* 1. (một cách) rẻ, rẻ mạt, không đắt; 2. *перен.* (một cách) dễ, dễ dàng

недорого́й *прил.* 1. rẻ, rẻ mạt, không đắt; 2. *перен.* không quý

недоро́д *м.* (sự, nạn) mất mùa, mùa màng thất bát

не́доросль *м.* anh chàng ngớ ngẩn (ngốc nghếch)

недосе́в *м. с.-х.* (sự) gieo thiếu

недосказа́ть *сов.* không nói hết

недосла́||ть *сов.* (*В*) gửi thiếu (không đủ); мне ~ли три рубля́ người ta gửi cho tôi thiếu ba rúp

недослы́шать *сов.* 1. (*В*) không nghe rõ; 2. *разг.* (*быть глуховатым*) (bị) lãng tai, nặng tai

недосмо́тр *м.* (sự) trông nom không chu đáo, sơ suất, sơ ý, vô ý; по ~у vì sơ suất (sơ ý, vô ý), do trông nom không chu đáo

недосмотре́ть *сов.* (*В, Р*, за *Т*) không trông nom chu đáo (xem xét cẩn thận, coi sóc đến nơi đến chốn), để sơ suất, vô ý không nhận thấy

недосо́л *м.* (sự) cho muối ít, nêm chưa đủ mặn, nấu nhạt

недосоли́ть *сов.* (*В*) cho muối ít, nêm chưa đủ mặn, nấu nhạt

недоспа́ть *сов. см.* недосыпа́ть

недоста||ва́ть *несов. безл.* 1. (*не хватать*) thiếu, không đủ; ему́ ~ёт терпе́ния anh ấy thiếu nhẫn nại, nó không đủ kiên nhẫn; мне ~ёт слов, что́бы... tôi không đủ từ (lời) để...; чего́ вам ~ёт? anh còn thiếu cái gì?; чего́-то ~ёт cảm thấy thiếu cái gì đấy; 2. (*быть необходимым*) cần, cần thiết; нам о́чень ~ва́ло вас

chúng tôi rất cần đến anh, anh rất cần cho chúng tôi; ✧ э́того ещё ~ва́ло! cơ sự đã tồi tệ như thế rồi còn chưa đủ sao!

недоста́вленный *прил.* không đưa (mang) đến

недоста́т||ок *м.* 1. (*нехватка*) (sự) thiếu thốn, thiếu hụt, thiếu; за ~ком чего́-л. vì thiếu cái gì; он ни в чём не испы́тывал ~ка nó sống rất đầy đủ; 2. (*дефект*) thiếu sót, nhược điểm, khuyết điểm, điểm yếu, khuyết tật, tật; физи́ческий ~ tật, khuyết tật, tật nguyền

недоста́точно 1. *нареч.* không (chưa) đủ, thiếu; (*слабо, не очень хорошо*) kém, không (chưa) tốt lắm; 2. *в знач. сказ. безл.* thiếu, ít, không (chưa) đủ; ~ то́плива thiếu (ít) nhiên liệu, không đủ chất đốt

недоста́точность *ж.* 1. (sự) thiếu, không đủ, chưa đủ; 2. *мед.* (chứng, tình trạng) suy yếu, suy; серде́чная ~ (chứng) suy tim

недоста́точн||ый *прил.* không (chưa) đủ, thiếu; (*слабый, малый*) ít, ít ỏi, kém; ~ые запа́сы dự trữ ít ỏi; ~ о́пыт thiếu (ít) kinh nghiệm; ~ые све́дения tài liệu không đầy đủ; ~ая причи́на для огорче́ния không đủ lý do để phiền muộn, không đáng để buồn phiền; ✧ ~ глаго́л *грам.* động từ khuyết thiếu

недоста́ча *ж. разг.* 1. (sự) thiếu, thiếu thốn, khan hiếm; 2. (*при проверке*) (sự, khoản) thiếu hụt, hụt

недоста́ющ||ий *прил.* thiếu; ~ая страни́ца trang thiếu

недостижи́мость *ж.* (sự) không đạt tới được

недостижи́мый *прил.* không đạt tới được, không thể thực hiện được

недостове́рность *ж.* (sự, tính chất) không đáng tin, không đích xác

недостове́рный *прил.* không đáng tin; (*сомнительный*) đáng ngờ; (*неточный*) không đích xác (chính xác)

недосто́йно 1. *нареч.* (một cách) không xứng đáng, bất xứng; 2. *в знач. сказ. безл.* (*P*) không xứng đáng với...; (*унизительно*) thật là sỉ nhục cho...

недосто́йный *прил.* 1. (*P*) không đáng, không xứng đáng, bất xứng; ~ внима́ния không đáng để ý; 2. (*не заслуживающий уважения*) không đáng kính (xứng đáng); (*безнравственный, бесчестный*) hèn hạ, vô liêm sỉ, đê tiện

недостро́енный *прил.* chưa xây dựng xong hẳn, xây dở dang

недосту́пность *ж.* (sự) không tới được, không qua được; không với tới được, không hợp sức, quá sức

недосту́пн||ый *прил.* 1. không tới (qua) được; 2. (*превышающий чьи-л. возможности*) không đạt (với) tới được, không hợp sức (vừa tầm), quá sức, quá khả năng; (*в денежном отношении*) không hợp túi tiền, quá đắt; 3. (*трудный для понимания*) khó hiểu, khó lĩnh hội; э́то ~о моему́ понима́нию cái đó thì khó hiểu đối với tôi; 4. (*о человеке*) khó gần, khó chan hoà

недосу́г *м. разг.* 1. (sự) bận rộn, bận bịu, không rảnh rang; 2. *в знач. сказ.* bận quá, bận túi bụi, không có thì giờ rỗi; мне ~ tôi bận quá (bận túi bụi, không có thì giờ rỗi)

недосчита́ться *сов. см.* недосчи́тываться

недосчи́тываться, недосчита́ться (*P*) đếm (kiểm) thấy thiếu; он недосчита́лся трёх рубле́й anh ấy kiểm (đếm) thấy thiếu ba rúp

недосыпа́ние *с.* (sự) thiếu ngủ; ~ вре́дно для здоро́вья thiếu ngủ có hại cho sức khoẻ

недосыпа́ть, недоспа́ть ngủ không đầy giấc, thiếu ngủ

недосяга́емость *ж.* (sự) không đạt tới được, không với tới được

недосяга́емый *прил.* không đạt (với) tới được

недотёпа *м. и ж. разг.* người vụng về

недотро́га 1. *м. и ж.* người hay hờn dỗi (hay giận dỗi, hay hờn, hay dỗi, bẳn tính); она́ така́я ~ cô ấy thì hay hờn dỗi lắm; 2. *ж. бот.* (cây) bóng nước (*Impatiens*)

недоу́здок *м.* thừng quàng cổ ngựa

недоумева́ть *несов.* băn khoăn, phân vân, thắc mắc

недоумева́ющий *прил.* băn khoăn, phân vân, thắc mắc

недоуме́ни||е *с.* (sự, nỗi) băn khoăn, phân vân, thắc mắc; (*удивление*) (sự) ngạc nhiên, ngơ ngác; останови́ться в ~и đứng lại phân vân, băn khoăn đứng lại

недоуме́нный *прил.* (đầy vẻ) băn khoăn, phân vân, thắc mắc; ~ вопро́с câu hỏi đầy vẻ ngạc nhiên

недоу́чка *м.. и ж. разг.* người thiếu học (học hành dở dang), kẻ thất học; trí thức nửa mùa (*пренебр.*)

недохва́тка *ж. разг. см.* недоста́ча

недохо́дный *прил.* không (ít) sinh lợi

недочёт *м.* 1. (*недостача*) (sự) thiếu hụt; 2. (*недостаток*) (sự) thiếu sót, nhược điểm, khuyết điểm

не́дра *мн.* 1. (*земли*) lòng đất, (các) lớp đất sâu; 2. *перен.* lõi, lòng, phần sâu bên trong; зре́ет реши́мость в ~х наро́да lòng kiên quyết ngày càng tăng trong dân chúng; в ~х души́ trong thâm tâm

недре́млющий *прил.* (*внимательный*) chăm chú, rất chú ý; (*бдительный*) cảnh giác; không lơ mơ (*разг.*)

не́друг *м.* kẻ thù, kẻ địch

недружелю́бие *с.* ác ý, ác cảm; (*враждебность*) (sự, thái độ) thù nghịch, thù địch, cừu địch

недружелю́бный *прил.* có ác cảm (ác ý), hằn học; (*враждебный*) thù nghịch, thù địch, cừu địch

неду́г *м.* bệnh, bệnh tật

неду́рно 1. *нареч.* (một cách) khá tốt, khá hay; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là khá tốt, khá lắm; ~! khá lắm!, khá tốt!, được đấy!; 3. *в знач. сказ. безл.* (+ *инф.*) cần phải, nên; ~ бы поспа́ть giá được ngủ một giấc thì tốt

недурн||о́й *прил.* 1. khá tốt (hay); ~ го́лос giọng khá hay; 2. *обыкн. кратк. ф.*: недурён (*о наружности*) khá xinh (đẹp), khấu; bắt mắt lắm (*разг.*); она́ ~á собо́й cô ấy khá xinh, cô nàng khấu thật (trông bắt mắt lắm)

недю́жинность *ж.* (sự, tính chất) xuất sắc, xuất chúng, kiệt xuất; ~ его́ тала́нта tài năng của anh ta thì xuất chúng

недю́жинный *прил.* xuất sắc, xuất chúng, kiệt xuất, cự phách; ~ ум trí tuệ xuất sắc; ~ тала́нт tài năng xuất chúng, thiên tài kiệt xuất

неё *В, Р от* она́

неестественно *нареч.* (một cách) không tự nhiên

неесте́ственн||ый *прил.* 1. không tự nhiên; ~ая смерть cái chết không tự nhiên (không bình thường); 2. (*ненормальный*) không bình thường (tự nhiên), khác thường; (*деланный*) giả tạo, gượng gạo; (*неискренний*) giả dối; ~ая улы́бка cười gượng (gượng gạo, không tự nhiên)

нежа́ркий *прил.* không nóng, mát

нежа́рко *в знач. сказ. безл.*: здесь ~ ở đây mát (không nóng)

неждáнно *нареч.* (một cách) bất ngờ; ~-негáданно bất thình lình, bất ngờ, đùng (độp) một cái

неждáнный *прил.* bất (không) ngờ; ~ гость khách đến bất ngờ

нежела́ние *с.* (sự) không muốn, không mong muốn
нежела́тельно *в знач. сказ. безл.*: ~, чтóбы... điều không đáng mong muốn là...
нежела́тельность *ж.* (điều) không đáng mong muốn; ~ такóго фáкта sự việc đó thì không đáng mong muốn
нежела́тельн||ый *прил.* không đáng mong muốn, không được như ý, không thoả đáng, trái ý, tai hại; ~ые послéдствия những hậu quả không đáng mong muốn, những hệ luỵ tai hại
не́жели *союз уст.* hơn là, hơn; прéжде ~ trước khi; бóлее ~ когдá-л. hơn lúc nào hết
нежена́тый *прил.* chưa (không có) vợ, chưa lập gia đình
не́женка *м. и ж. разг.* người ẻo lả (nũng nịu)
нежив||о́й *прил.* 1. (*мёртвый*) chết; 2. (*неорганический*) vô sinh, vô cơ, phi sinh vật; ~áя прирóда giới vô sinh, thế giới vô cơ; 3. (*вялый*) lờ đờ, uể oải, bơ phờ, không sinh động (sinh khí)
нежи́зненн||ый *прил.* 1. (*нереальный*) không thực tế, không (thiết thực); ~ые предложéния (những) kiến nghị không thực tế, đề nghị không thiết thực; 2. (*неправдоподобный*) không giống thực tế (cuộc sống thực)
нежизнеспосóбность *ж.* (sự) không có sức sống
нежизнеспосóбн||ый *прил.* 1. không có sức sống (sinh lực); 2. *перен.* không có sức sống; ~ая теóрия lý thuyết không có sức sống
нежило́й *прил.* 1. (*в котором не живут*) không có người ở; (*необитаемый*) không người ở, hoang, bỏ không; 2. (*негодный для жилья*) không ở được
не́жить *несов.* (*В*) nâng niu, chiều chuộng, vuốt ve, mơn trớn, âu yếm, o bế
не́житься *несов.* nghỉ yên, nằm nghỉ; ~ на сóлнышке nằm nghỉ ngoài nắng, khoan khoái phơi nắng
не́жно *нареч.* (một cách) dịu dàng, âu yếm, trìu mến
не́жно-бе́лый *прил.* trắng muốt, trắng bóc
не́жно-зелёный *прил.* xanh mơn mởn, xanh rờn
не́жност||ь *ж.* 1. (sự, tính) dịu dàng, âu yếm, trìu mến; 2. *мн.*: ~и *разг.* (*ласки*) cử chỉ âu yếm (trìu mến); (*ласковые слова*) lời nói dịu dàng (âu yếm, trìu mến)
не́жн||ый *прил.* 1. (*ласковый*) dịu dàng, âu yếm, trìu mến, dịu hiền; 2. (*мягкий*) mềm, mềm mại, mịn màng, óng ả; ~ая кóжа làn da mềm mại, da dẻ mịn màng; 3. (*приятный*) dịu dàng, dịu ngọt, êm ái, êm tai, êm dịu, dịu; ~ аромáт hương thơm dịu dàng; ~ гóлос giọng nói êm ái (êm tai, dịu dàng); 4. (*слабый, хрупкий*) yếu ớt, mảnh dẻ, mảnh mai, mảnh khảnh, mỏng manh, thanh mảnh; ~ое сложéние thân hình mảnh mai (mảnh dẻ, mảnh khảnh, thanh mảnh), thể tạng yếu ớt; ✧ ~ возрáст tuổi thơ; ~ пол *шутл.* phái yếu, giống yếu
незабве́нный *прил.* không thể nào quên được
незабу́дка *ж.* (cây, hoa) lưu ly (*Myosotis*)
незабыва́емый *прил.* không thể nào quên được, đáng nhớ mãi
незаве́ренн||ый *прил.* không được chứng thực (nhận thực), không hợp lệ
незавершённ||ый *прил.* không (chưa) xong, dở dang
незави́дн||ый *прил.* xấu, kém; ~аяýчасть phận hẩm, mệnh bạc, số phận hẩm hiu (đen đủi), số kiếp long đong (rủi ro); ~ое положéние tình hình xấu (đen tối)
незави́симо *нареч.* (một cách) độc lập, tự lập, tự chủ, không phụ thuộc, không lệ thuộc, không tùy thuộc; vững vàng, chững chạc, đàng hoàng (*ср. независимый*); держáть себя́ ~ có tư thế chững chạc, có dáng bộ đàng hoàng, xử sự một cách vững vàng
незави́симость *ж.* (sự, tính, nền) độc lập, tự lập, tự chủ; национáльная ~ (nền) độc lập quốc gia, độc lập dân tộc
незави́сим||ый *прил.* 1. độc lập, tự lập, tự chủ, không phụ thuộc (lệ thuộc, tuỳ thuộc); ~ые стрáны các nước độc lập (tự chủ); ~ человéк người tự lập; 2. (*выражающий самостоятельность*) vững vàng, chững chạc, đàng hoàng; ~ вид vẻ vững vàng, bộ chững chạc, dáng bộ đàng hoàng; ✧ ~о от чегó-л. không kể cái gì, bất chấp điều gì, mặc dù cái gì, không phụ thuộc (không lệ thuộc, không tuỳ thuộc) vào điều gì; ~о от тогó, что... dù (dầu, dẫu) rằng...; ~о от возрáста không phân biệt tuổi tác, không kể trạc tuổi
независи́сящ||ий *прил.*: по ~им обстоя́тельствам vì lý do khách quan
незада́ча *ж. разг.* (sự) rủi ro, không may, xúi quẩy
незада́чливый *прил. разг.* 1. (*простоватый*) ngớ ngẩn, ngô nghê, hơi đụt, ngố, đụt; 2. (*несчастливый*) rủi ro, không may, đen đủi, hẩm hiu, xui xẻo, xúi quẩy, đen, hẩm, xui
незадóлго *нареч.* trước... không lâu (ít lâu); ~ до войны́ trước chiến tranh ít lâu (không lâu)
незаинтересóванный *прил.* (*в чём-л.*) 1. (*не проявляющий интереса*) không quan tâm (thiết tha), dửng dưng; 2. (*бескорыстный*) vô tư, không tư lợi
незакóнно *нареч.* (một cách) bất hợp pháp, không hợp pháp, trái phép, phi pháp
незаконнорождённый *прил. уст.* ngoài giá thú; đẻ hoang, hoang (*разг., уст.*)
незакóнность *ж.* (sự, tính chất) bất hợp pháp, không hợp pháp, trái phép, phi pháp
незакóнный *прил.* bất (không) hợp pháp, trái phép, phi pháp, phạm pháp; ~ акт hành vi trái phép (bất hợp pháp, phạm pháp, phi pháp)
незакономéрность *ж.* (sự, tính chất) không hợp quy luật, không đúng quy luật
незакономéрный *прил.* không hợp (đúng) quy luật
незакóнченность *ж.* (sự) không xong, dở dang
незакóнченный *прил.* không xong, dở dang
незамáнчивый *прил.* không hấp dẫn
незамедли́тельно *нареч.* ngay, ngay lập tức, ngay tắp lự, ngay tức thì, ngay tức khắc, liền; ~ ответить trả lời ngay lập tức
незамедли́тельный *прил.* lập tức, ngay tắp lự, ngay tức thì, ngay tức khắc, không chút chậm trễ
незамени́мость *ж.* (sự, tính chất) không thể thay thế được
незамени́м||ый *прил.* 1. (*очень нужный*) không thể thay thế được, rất cần thiết, tối yếu; 2. (*невосполнимый*) không thể nào bù đắp được; ~ая потéря tổn thất không thể nào bù đắp được
незамéтно 1. *нареч.* (một cách) khó thấy, khó nhận thấy; (*украдкой*) (một cách) len lén, lén lút, bí mật, lén; врéмя прошлó ~ thời gian trôi qua khi nào không biết; он ушёл ~ nó len lén đi ra; 2. *в знач. сказ. безл.* không thể nhận thấy, không cảm thấy; ~, чтóбы он устáл không cảm thấy là nó mệt; ~, что здесь кто́-нибудь был không thể

nhận thấy là có người nào đó đã ở đây; ~ для себя́ chính bản thân cũng không nhận thấy

незаме́тный *прил.* 1. khó thấy (nhận thấy); (*неощутимый*) không cảm thấy; (*постепенный*) dần dần, từ từ; 2. (*незначительный*) tầm thường, bình thường, không xuất sắc, nhàng nhàng; ~ челове́к người tầm thường (bình thường, không có gì trội)

незаме́ченный *прил.* không nhận thấy

незаму́жняя *прил. ж.* chưa (không) chồng, chưa lập gia đình

незамысловáт||ый *прил. разг.* giản đơn, đơn giản, đơn sơ, dung dị; (*простоватый*) mộc mạc, chất phác; ~ое угоще́ние bữa thết đãi đơn sơ (đạm bạc, sơ sài, thanh đạm); ~ узо́р vân hoa giản đơn

неза́нятый *прил.* 1. (*о помещении и т. п.*) không có người ở, không; (*о месте и т.п.*) trống, khuyết, không có người ngồi, chưa ai chiếm; 2. (*свободный*) rảnh, rỗi, không bận, rảnh rang

незапа́мятн||ый *прил.* rất xưa; с ~ых времён ngày xửa ngày xưa

неза́перт||ый *прил.* không đóng, mở

незапя́тнанн||ый *прил.* trong trắng, trong sạch, trinh bạch, trinh nguyên, không một vết nhơ; ~ая репута́ция thanh danh không chút gợn, danh giá trong sạch

незара́зн||ый *прил.* không lây, không truyền nhiễm; ~ая боле́знь bệnh không lây (không truyền nhiễm)

незаря́женный, незаряжённый *прил.* không nạp

незаселённый *прил.* không có người ở

незаслу́женно *нареч.* (một cách) không đáng được, không đáng bị, oan

незаслу́женный *прил.* không đáng được (đáng bị), oan uổng, oan; ~ упрёк (lời) quở trách oan uổng, trách oan

незастрахо́ванный *прич.* không được bảo hiểm

незастро́енный *прил.*: ~ уча́сток khu đất chưa có công trình xây dựng

незате́йливо *нареч.* (một cách) giản đơn, đơn giản

незате́йливость *ж.* (tính chất) giản đơn, đơn sơ, không phức tạp

незате́йливый *прил.* giản đơn, đơn giản, đơn sơ, không phức tạp

незатуха́ющий *прил. физ.* không suy giảm, không tắt dần

незауря́дн||ый *прил.* siêu phàm, siêu quần, xuất chúng, xuất sắc, kiệt xuất, lỗi lạc; (*необыкновенный*) khác thường, phi thường; ~ые спосо́бности những khả năng siêu phàm (xuất chúng, khác thường, siêu quần bạt chúng); ~ая ли́чность người siêu phàm (xuất chúng)

не́зачем *нареч.* không việc (chẳng cần) gì phải, không cần thiết phải, chẳng tội gì mà, bất tất, hơi đâu (tội gì) mà; мне ~ идти́ tôi chẳng (không) việc gì phải đi đến đấy, tớ hơi đâu (tội gì) mà tới đó, bất tất mình phải tới đó

незащищённый *прил.* không được bảo vệ (che chắn, che), trần, trống; ~ от ве́тра không được che gió

незва́ный *прил.* không mời mà đến; ~ гость khách không mời mà đến

незде́шний *прил. разг.* không phải người (quê) ở đây ; (*приезжий*) ở nơi khác đến; я ~ tôi không phải là người ở đây

нездоро́в||иться *несов. безл.* (*Д*) khó ở, bị mệt, se mình; ему́ ~ится ông cụ khó ở (bị mệt, se mình), anh ấy khó chịu trong người

нездоро́вый *прил.* 1. (*болезненный*) ốm yếu, bệnh hoạn, òi ọp, hay đau yếu, không khoẻ mạnh; 2. (*вредный*) có hại cho sức khoẻ, độc, độc địa, không lành (lành mạnh); ~ кли́мат khí hậu độc địa; ~ о́браз жи́зни lối sống không lành mạnh (có hại cho sức khoẻ); 3. *кратк. ф.*: нездоро́в (bị) ốm ; он нездоро́в anh ấy (bị ốm), ông cụ khó ở (bị mệt, se mình); 4. *перен.* (*ненормальный*) không lành mạnh, bệnh hoạn

нездоро́вье *с.* (sự) ốm, ốm yếu, ốm đau, bệnh tật; (*недомогание*) (sự) khó ở, khó chịu trong người, bị mệt

неземн||о́й *прил.* l. (*внеземной*) (ở) ngoài trái đất, ngoài quả đất; 2. *уст.* (*потусторонний*) siêu tự nhiên, siêu nhiên, thần tiên; 3. *перен.* siêu phàm, siêu việt, trác việt; ~а́я красота́ sắc đẹp siêu phàm

незло́би́вость *ж.* (tính) hiền từ, hiền hậu; (*кротость*) (tính) dịu dàng, dịu hiền

незло́би́вый *прил.* hiền từ, hiền hậu, hiền lành; (*кроткий*) dịu dàng, dịu hiền

незло́й *прил.* tốt bụng, hiền lành, hiền, hiền hậu

незлопа́мятный *прил.* không để bụng, không hay thù oán

незнако́м||ец *м.*, **~ка** *ж.* người lạ (không quen)

незнако́м||ый *прил.* 1. lạ, không quen (quen biết, quen thuộc); ~ые места́ những nơi lạ (không quen biết, không quen thuộc); 2. (*о людях*) không quen (quen biết), lạ; быть ~ым с ке́м-л. không quen biết (không quen) ai

незна́ни||е *с.* (sự) không biết; допусти́ть оши́бку по ~ю sai lầm (phạm lỗi) vì không biết

незначи́тельность *ж.* (tính chất) nhỏ bé, nhỏ mọn, không đáng kể

незначи́тельн||ый *прил.* 1. (*небольшой*) nhỏ, bé, ít, mọn, nhỏ mọn, nhỏ bé, ít ỏi; ~ая су́мма де́нег món tiền nhỏ mọn (ít ỏi), số tiền nhỏ (mọn, ít); 2. (*маловажный*) nhỏ, nhỏ mọn, không quan trọng (đáng kể); nhẹ ký (*разг.*); ~ по́вод cái cớ nhỏ, nguyên cớ nhỏ mọn, duyên cớ không đáng kể

незна́ющий *прил.* không biết

незре́лость *ж.* 1. (*плодов и т. п.*) (sự) chưa chín; 2. *перен.* (sự) non nớt, chưa trưởng thành, chưa già dặn

незре́л||ый *прил.* 1. chưa chín, còn xanh; ~ виногра́д nho chưa chín; 2. *перен.* non nớt, non dại, non yếu, chưa trưởng thành (già dặn, chín chắn, thành thục); ~ ю́ноша chàng trai chưa trưởng thành (còn non nớt); ~ая мысль ý nghĩ chưa chín chắn (chưa già dặn, còn non dại); ~ое произведе́ние tác phẩm non nớt (còn non tay, chưa già dặn, chưa thành thục)

незри́мый *прил.* không trông thấy được, kín đáo, thầm kín

незря́чий *прил.* mù, khiếm thị

нези́блемо *нареч.* (một cách) không thay đổi, bất di bất dịch, vững chắc

нези́блемость *ж.* (sự, tính chất) không thay đổi, bất di bất dịch, vững chắc

нези́блемый *прил.* 1. (*неподвижный*) bất động; 2. (*неизменный, непоколебимый*) không thay đổi (lay chuyển), bất di bất dịch; (*твёрдый*) vững chắc

неизбе́жно *нареч.* (một cách) không tránh khỏi, không thể thoát khỏi, tất nhiên, tất yếu, nhất định

неизбе́жность *ж.* (sự, tính chất, tính) không tránh khỏi, không thoát khỏi, tất nhiên, tất yếu

неизбе́жный *прил.* không tránh (thoát) khỏi, tất nhiên, tất yếu

неизве́данный *прил.* (*незнакомый*) chưa biết (thể nghiệm qua);

(*неизученный*) chưa được nghiên cứu (khảo sát)

неизве́стно *в знач. сказ. безл.* không biết; ему́ ~ nó không biết; никому́ ~ không ai biết cả; ~ где không biết ở đâu

неизве́стност||ь *ж.* 1. (*отсутствие сведений*) (sự) không biết, bặt tin, không biết tin, biệt vô âm tín; все обеспоко́ены по́лной ~ью о его́ судьбе́ mọi người đều lo lắng vì hoàn toàn không biết số phận của nó ra sao; 2. (*скромное существование*) (sự) không có tiếng tăm, ít ai biết đến; жить в ~и sống cuộc đời ít ai biết đến, ở ẩn

неизве́стн||ый *прил.* 1. (*незнакомый*) không biết, không ai biết, lạ mặt, lạ; 2. (*не пользующийся признанием*) không nổi tiếng, không có tiếng tăm; 3. *в знач. сущ. м.* người lạ (lạ mặt, không quen); 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое *мат.* ẩn số, ẩn; ✧ Моги́ла Неизве́стного солда́та Mộ Chiến sĩ Vô danh

неизвини́тельн||ый *прил.* không thể tha thứ được

неизглади́м||ый *прил.* 1. không xoá nhoà được, không thể phai mờ; 2. *перен.* (*незабываемый*) không quên được, khắc sâu trong dạ; ~ые впечатле́ния những ấn tượng không thể phai mờ

неизлечи́мость *ж.* (sự, tính chất) không chữa khỏi được, nan trị, nan y

неизлечи́мый *прил.* không chữa khỏi được, nan trị, nan y

неизме́нно *нареч.* (một cách) không thay đổi, bất di bất dịch, cố định, bất biến, trước sau như một

неизме́нность *ж.* 1. (sự, tính chất, tính) không thay đổi, bất di bất dịch, cố định, bất biến; 2. (*преданность*) (tính, lòng) trung thành, thuỷ chung, chung thuỷ

неизме́нн||ый *прил.* 1. (*постоянный*) không thay đổi, bất di bất dịch, cố định, bất biến, trước sau như một; ~ые при́нципы những nguyên tắc bất di bất dịch (không thay đổi, bất biến); 2. (*всегдашний*) thông thường, thường lệ, thường xuyên; 3. (*преданный*) trung thành, thuỷ chung, chung thuỷ, thuỷ chung như nhất

неизменя́емость *ж.* (sự, tính chất, tính) không thay đổi, bất biến

неизменя́емый *прил.* không thay đổi, bất biến

неизмери́мо *нареч.* 1. vô cùng, vô biên, rất lớn; 2. (*при. сравнит. ст.*) hơn rất nhiều; ~ лу́чше tốt hơn rất nhiều

неизмери́мость *ж.* (sự, tính, tính chất) rất lớn, cực lớn; (*безграничность*) (sự, tính, tính chất) vô cùng, vô tận, vô biên

неизмери́м||ый *прил.* không thể đo được, rất lớn, cực lớn; (*безграничный*) vô cùng, vô tận, vô biên, vô cùng tận; ~ые простра́нства những khoảng không vô cùng tận, không gian vô biên

неизноси́м||ый *прил.* không mòn

неизрасхо́дованн||ый *прил.* không chi phí (chi tiêu)

неизу́ченн||ый *прил.* không (chưa) được nghiên cứu

неизъясни́м||ый *прил.* không thể giải thích được

неиме́ние *с.*: за ~м кого́-л. vì thiếu ai; за ~м лу́чшего vì không có cái tốt hơn

неимове́рно *нареч.* vô cùng, hết sức

неимове́рн||ый *прил.* vô cùng (hết sức, cực kỳ) to lớn; ~ая си́ла sức mạnh vô cùng to lớn

неиму́щ||ий *прил.* 1. nghèo, nghèo khó, nghèo khổ, không có của (tài sản), vô sản, tay trắng; ~ие слои́ населе́ния các tầng lớp nghèo khổ trong dân cư; 2. *в знач. сущ. м.* người nghèo

неинтеллиге́нтный *прил.* không có tính chất trí thức, kém văn hoá

неинтере́сный *прил.* 1. không hay (thú vị), vô vị, nhạt nhẽo, nhạt phèo, vô duyên; 2. *разг.* (*некрасивый*) không đẹp (xinh), vô duyên

неискорени́м||ый *прил.* không trừ bỏ (gột bỏ) được, khó sửa chữa (trừ bỏ), thâm căn cố đế, nan trị; ~ые предрассу́дки những thiên kiến khó trừ bỏ, những thành kiến thâm căn cố đế

нейскренне *нареч. см.* нейскренно

нейскренний *прил.* không thành thật (chân thật, chân thành); (*лицемерный*) giả dối, lèo lá

нейскренно *нареч.* (một cách) không thành thật, không chân thật

нейскренность *ж.* (sự, tính) không thành thật, không chân thật, không chân thành; (*лицемерие*) (sự, tính) giả dối, lèo lá

неиску́сность *ж.* (sự) không khéo léo, vụng về

неиску́сный *прил.* không khéo léo, vụng về

неискушённость *ж.* (sự) kém hiểu biết; (*неопытность*) (sự) thiếu kinh nghiệm, không từng trải

неискушённый *прил.* kém hiểu biết; (*неопытный*) thiếu kinh nghiệm, không từng trải

неисполне́ние *с.* (sự) không thi hành, không chấp hành, không thực hiện; (*правил и т.п.*) (sự) không tuân thủ; ~ прика́за không chấp hành mệnh lệnh, cưỡng lệnh

неисполни́мость *ж.* (tính chất) không thể thi hành được, không thể thực hiện được, bất khả thi

неисполни́м||ый *прил.* không thể thi hành (thực hiện, chấp hành) được; ~ое жела́ние ý muốn không thể thực hiện được, ước vọng viển vông

неисполни́тельность *ж.* (sự, tính) vô trách nhiệm, thiếu tinh thần trách nhiệm

неисполни́тельный *прил.* vô (thiếu, thiếu tinh thần) trách nhiệm; (*нерадивый*) lơ là, chểnh mảng, trễ nãi, biếng nhác

неиспо́льзованный *прил.* không (chưa) sử dụng

неиспо́рченность *ж.* (sự, tính chất) không bị hư hỏng, trong trắng, trinh bạch

неиспо́рченный *прил.* không bị hư hỏng, trong trắng, trinh bạch

неисправи́мость *ж.* (sự, tính chất) không sửa chữa được, bất trị, nan trị

неисправи́мый *прил.* không sửa chữa được, bất trị, nan trị, nặng căn, quen thân

неиспра́вност||ь *ж.* 1. (sự) hư hỏng, hỏng, trục trặc; стано́к в ~и máy bị hỏng; 2. (*неаккуратность*) (sự, tính) lơ là, trễ nải, không chu đáo, không đúng hẹn, cù nhầy

неиспра́вн||ый *прил.* 1. hư hỏng, hỏng, trục trặc, cọc cạch, không dùng được; маши́на ~а xe ôtô bị hỏng (bị pan); 2. (*неаккуратный*) lơ là, trễ nải, không chu đáo (đúng hẹn), cù nhầy; ~ плате́льщик người trả tiền trễ nải (không đúng hẹn, cù nhầy), kẻ trây nợ

неиспы́танный *прич.* 1. (*непроверенный*) chưa được thử (thử thách); 2. (*непережитый*) chưa trải qua (gặp phải, thể nghiệm, nếm mùi...)

неиссле́дованный *прил.* không được nghiên cứu (khảo sát, khảo cứu), chưa được nghiên cứu (khảo sát, khảo cứu)

неиссяка́ем||ый *прил.* không bao giờ cạn (hết), vô (bất, vô cùng) tận, bất tuyệt; ~ родни́к nguồn suối vô tận (không bao giờ cạn); ~ые бога́тства tài nguyên vô tận; ~ая эне́ргия nghị lực vô tận (bất tận, bất tuyệt)

неи́стово *нареч.* (một cách) điên cuồng, điên dại, cuồng loạn; ~ крича́ть kêu như điên

неи́стовость *ж.* (sự) cuồng bạo, hung bạo

неи́стовство *с.* 1. (cơn) điên cuồng, điên dại, cuồng loạn, điên rồ, điên loạn, điên; прийти́ в ~ nổi điên lên, lên cơn điên; 2. (*жестокость*) (sự) hung dữ, hung bạo, tàn bạo

неи́стовствовать *несов.* nổi điên, lên cơn điên

неи́стов||ый *прил.* điên, điên cuồng, điên dại, cuồng loạn, điên rồ, điên loạn, rồ dại; (*чрезвычайно сильный*) dữ dội, mãnh liệt; ~ гнев (cơn) giận xung thiên, giận điên người; ~ые аплодисме́нты tiếng vỗ tay dữ dội; ~ое упо́рство ngoan cường mãnh liệt

неистощи́мый *прил.* không bao giờ cạn; (*чрезвычайно обильный*) rất dồi dào (phong phú); *перен.* (*безграничный*) vô (bất, vô cùng) tận, bất tuyệt; он неистощи́м на вы́думки sáng kiến của anh ta thì vô tận, cậu ta là cây bày trò vui bất tuyệt

неистреби́мый *прил.* không diệt hết được

неисцели́мый *прил.* không chữa được, nan y

неисчерпа́емость *ж.* (sự) không bao giờ hết, không bao giờ cạn, vô tận, bất tận, vô cùng tận

неисчерпа́емый *прил.* không bao giờ hết (cạn), vô (bất, vô cùng) tận, bất tuyệt

неисчисли́мый *прил.* vô số, hằng hà sa số, nhiều vô kể

ней *Д, Т, П от* она́

нейло́н *м.* nylon, nilông

нейло́новый *прил.* (bằng) nylon, nilông

нейроанато́мия *ж.* giải phẫu học thần kinh

нейродерми́т *м. мед.* (bệnh) viêm thần kinh da

нейрокибернети́к *м.* nhà neurocybernetic (điều khiển học thần kinh)

нейрокибернети́ка *ж.* neurocybernetic, điều khiển học thần kinh

нейрокомпью́тер *м.* neurocomputer, computer (máy điện toán, máy vi tính) thần kinh

нейро́н *м. биол.* neuron, nơron, tế bào thần kinh

нейропсихоло́гия *ж.* tâm lý học thần kinh

нейрофизио́лог *м.* nhà sinh lý học thần kinh, chuyên viên sinh lý thần kinh

нейрофизиоло́гия *ж.* sinh lý học thần kinh

нейрохиру́рг *м.* bác sĩ phẫu thuật thần kinh

нейрохирурги́ческий *прил.* (thuộc về) phẫu thuật thần kinh

нейрохирурги́я *ж.* phẫu thuật học thần kinh, (khoa) phẫu thuật thần kinh

нейтрализа́ция *ж.* 1. (sự) trung lập hoá; 2. (*ослабление*) (sự) vô hiệu hoá, làm suy yếu, làm vô hiệu; 3. *хим.* (sự) trung hoà

нейтрали́зм *м.* chính sách (chủ nghĩa) trung lập

нейтрализова́ть *несов. и сов.* (*В*) 1. trung lập hoá; 2. (*ослаблять*) vô hiệu hoá, làm suy yếu, làm vô hiệu; (*игрока и т. п.*) kèm chặt, bám riết; ~ влия́ние làm suy yếu ảnh hưởng; 3. *хим.* trung hoà

нейтрали́ст *м.* người đứng trung lập (đứng trung dung, theo chính sách trung lập)

нейтрали́стск||ий *прил.* trung lập, trung dung; ~ая поли́тика chính sách trung lập

нейтралите́т *м.* (sự) trung lập, trung dung; поли́тика позити́вного ~а chính sách trung lập tích cực

нейтра́льно *нареч.* (một cách) trung lập

нейтра́льность *ж.* (sự, tính chất, tính) trung lập, trung dung; trung tính

нейтра́льный *прил.* 1. trung lập, trung dung; 2. *хим.* trung hoà, trung tính; ~ раство́р dung dịch trung hoà

нейтри́но *с. нескл. физ.* neutrino, nơtrino; электро́нное ~ neutrino electron

нейтро́н *м. физ.* neutron, nơtron, trung tử, trung hoà tử, trung điện tử; блужда́ющий ~ neutron/nơtron lang thang; резона́нсный ~ neutron/nơtron cộng hưởng; рассе́янный ~ neutron/nơtron bị tán xạ

нейтро́нн||ый *прил. физ.* (thuộc về) neutron, nơtron, trung tử, trung hoà tử, trung điện tử; ~ая бо́мба bom neutron (nơtron, trung hoà tử); ~ая о́птика quang học neutron (nơtron); ~ телеско́п viễn kính (viễn vọng kính) neutron/nơtron; ~ая звезда́ *астр.* sao neutron (nơtron, trung hoà tử)

некази́стый *прил. разг.* xấu, xấu xí, vô duyên

некапиталисти́ческий *прил.* phi tư bản chủ nghĩa, không qua chủ nghĩa tư bản; ~ путь разви́тия con đường phát triển phi tư bản chủ nghĩa (không qua chủ nghĩa tư bản)

нека́чественн||ый *прил.* kém phẩm chất, xấu, chất lượng xấu; ~ые изде́лия những sản phẩm xấu (kém phẩm chất, chất lượng xấu)

неквалифици́рованный *прил.* không lành nghề (sành nghề, thành thạo); (*не требующий квалификации*) không chuyên môn, giản đơn; ~ рабо́чий công nhân không lành nghề; ~ труд lao động giản đơn (không chuyên môn)

не́кем *Т от* не́кого

не́кий *мест.* nào đó, nào đấy; ~ челове́к một người nào đó (nào đấy)

некле́точный *прил. биол.* vô bào

нeко́вкий *прил. тех.* không rèn (dát mỏng) được

не́когда I *в знач. сказ.* bận, không rỗi, không có thì giờ rỗi; мне ~ tôi bận (không rỗi, không có thì giờ rỗi); ~ бы́ло lúc đó bận quá

не́когда II *нареч.* (*когда-то*) trước kia, hồi trước, xưa kia, ngày xưa, đã lâu rồi

не́кого *мест.* (*Д* не́кому, *Т* не́кем, *П* не́ о ком) (+ *инф.*) không có ai để..., không có người nào mà...; мне ~ спроси́ть tôi không có ai để hỏi, mình không có người nào mà hỏi cả, tôi không biết hỏi ai cả; ему́ не́кому пожа́ловаться nó chẳng có ai để than thở; его́ не́кем замени́ть không có người nào mà thay thế anh ấy được; ей не́ о ком забо́титься bà ấy không có người nào để mà săn sóc

неколеби́мый *прил.* không thể lay chuyển, vững vàng, kiên định

некоммуника́бельность *ж.* (sự, tính) không thích giao thiệp, không muốn giao du, không quảng giao, khó gần gũi

некоммуника́бельн||ый *прил.* không thích giao thiệp (muốn giao du), không quảng giao, khó gần gũi

некомпете́нтность *ж.* (sự) không biết, không am hiểu, không thông thạo;

(*отсутствие полномочий*) (sự) không có thẩm quyền

некомпете́нтный *прил.* không biết (am hiểu, thông thạo); (*не имеющий полномочий*) không có thẩm quyền

некомпле́ктный *прил.* không đủ (trọn) bộ

не́кому *Д от* не́кого

некондицио́нный *прил.* không đúng quy cách

неконституцио́нный *прил.* vi hiến, không hợp hiến, chống hiến pháp

неконструкти́вный *прил.* không xây dựng (có tính chất xây dựng)

некорре́ктно *нареч.* (một cách) khiếm nhã, bất nhã, không lịch sự

некорре́ктность *ж.* (sự, tính, điều) khiếm nhã, bất nhã, không lịch sự

некорре́ктный *прил.* 1. khiếm nhã, bất nhã, không (bất) lịch sự, thiếu lễ độ; ~ вопро́с câu hỏi khiếm nhã (bất lịch sự); 2. *шахм.* hớ, sai

не́которы||й *мест.* 1. nào đấy, nào đó; ~ое вре́мя một thời gian nào đấy (nào đó); с ~ых пор gần đây, trong thời gian gần đây; в ~ой сте́пени trong một mức độ nào đấy, trong chừng mực nào đó; в ~ых районах trong một số vùng nào đấy (nào đó); ~ым о́бразом phần nào, trong chừng mực nào đấy (nào đó), có thể gọi là; 2. *в знач. сущ. мн.*: ~ые một số người, có người

некраси́во 1. *нареч.* (một cách) không đẹp, xấu; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là xấu (xấu xa, tồi tệ, tồi, tệ)

некраси́в||ый *прил.* 1. không đẹp, xấu, xấu xí; 2. *разг.* (*непорядочный*) xấu xa, tồi tệ, xấu, tồi, tệ; э́то ~о cái đó thì tệ thật, tệ quá; ~ посту́пок hành động xấu xa (tồi tệ)

некредитоспосо́бность *ж.* (sự) không có khả năng trả nợ, không có tư lực

некредитоспосо́бный *прил.* không có khả năng trả nợ, không có tư lực

некре́пк||ий *прил.* 1. (*непрочный*) không vững (chắc, vững chắc, chặt); (*шаткий*) lung lay, không vững vàng; (*о ткани*) không bền; (*о табаке, напитке и т. п.*) nhẹ, không nặng; (*о чае и т. п.*) nhạt, loãng, không đặc (đậm); 2. (*нездоровый*) không khoẻ, ốm yếu, òi ọp; ọp ẹp (*разг.*); ~ое здоро́вье sức khoẻ yếu kém

некрити́ческий *прил.* thiếu óc phê phán (thái độ phê bình, tính chất phê phán)

некробио́з *м. биол.* quá trình hoại tử

некро́з *м. мед.* (sự) hoại tử; твороо́жистый ~ hoại tử bã đậu

некроло́г *м.* cáo phó, bài báo điếu tang

некро́поль *м. ист.* nghĩa trang, mộ địa

некрофа́ги *мн.* (*ед.* некрофа́г *м.*) loài vật ăn xác chết

некрофи́л *м.* kẻ dâm thi (hành dâm xác chết)

некрофи́лия *ж.* (thói, tệ) dâm thi, hành dâm xác chết

некру́пный *прил.* không lớn, trung bình

некста́ти *нарт.* (*не вовремя*) không hợp lúc (đúng lúc, phải lúc, hợp thời); (*неуместно*) không đúng chỗ (hợp chỗ); ~ сказа́ть nói không hợp lúc (không đúng chỗ, không hợp chỗ); замеча́ние бы́ло сде́лано ~ nhận xét không hợp lúc (không đúng chỗ, không hợp chỗ); вот ~!, как ~! thật là không đúng lúc!, thật là không hợp thời!

некта́р *м.* mật hoa, mật

некта́рник *м. бот.* tuyến mật

некта́рница *ж. зоол.* chim hút mật (*Cinniris asiatica*)

не́кто *мест.* một người nào đấy (nào đó); ~ в се́ром một người nào đấy mặc bộ đồ xám; ~ Ивано́в một ông Ivanov nào đấy

не́куда *нареч.* không có chỗ (nơi) nào; ему́ ~ дева́ться nó không có chỗ nào để đi, nó không còn biết đi đâu nữa, nó không còn cách nào khác; ~ дева́ться от жары́ chạy trời không khỏi nóng; ✧ ху́же ~ xấu hết chỗ nói, xấu vô cùng, tệ quá chừng, tồi đến thế là cùng

некульту́рно *нареч.* (một cách) thiếu văn hoá, vô giáo dục, thô lỗ, bất nhã (*ср. некультурный*); ~ жить sống một cách thiếu văn minh (man rợ)

некульту́рность *ж.* (sự) thiếu văn hoá, vô giáo dục; (*грубость*) (sự) thô lỗ, bất nhã

некульту́рн||ый *прил.* 1. thiếu (kém) văn hoá, vô giáo dục; (*грубый*) thô lỗ, bất nhã; ~ челове́к người thiếu văn hoá (kém văn hoá, vô giáo dục); ~ое поведе́ние tư cách thô lỗ (thiếu văn hoá, bất nhã); 2. *бот.* (*дикорастущий*) hoang, dại, hoang dại

некуря́щ||ий *прил.* 1. không hút thuốc; я ~ tôi không hút thuốc; 2. *в знач. сущ. м.* người không hút thuốc; ваго́н для ~их toa dành cho người không hút thuốc

нела́дно 1. *нареч.* (một cách) không ổn, không chạy, không tốt, trục trặc; 2. *в знач. сказ.* không ổn, không tốt; здесь что́-то ~ ở đây có cái gì không ổn

нела́дный *прил.* 1. *разг.* không ổn, không chạy, không tốt, trục trặc, không trôi chảy; 2. (*неуклюжий*) vụng về, vụng; ✧ будь он нела́ден! quỷ tha ma bắt nó đi!

нелады́ *мн. разг.* (sự) bất hoà, xích mích, va chạm, lục hặc, lủng củng, lục đục; у них ~ họ xích mích nhau

нела́сково *нареч.* (một cách) không âu yếm, không ân cần; (*сдержанно*) (một cách) giữ kẽ

нела́сковый *прил.* không âu yếm (ân cần); (*сдержанный*) giữ kẽ

нелега́льно *нареч.* (một cách) không hợp pháp, bất hợp pháp

нелега́льность *ж.* (tính chất) không hợp pháp, bất hợp pháp

нелега́льн||ый *прил.* không (bất) hợp pháp; (*подпольный*) bí mật; ~ая литерату́ра sách báo không hợp pháp (bí mật), sách cấm

нелёгк||ий *прил.* 1. (*тяжёлый*) nặng, không nhẹ; 2. (*трудный*) không dễ, khó khăn, nặng nề; ~ая зада́ча nhiệm vụ khó khăn (nặng nề); ✧ вот ~ая его́ принесла́! quỷ thật, nó lại vác mặt đến!; куда́ его́ ~ая несёт? quái thật, sao nó lại đến đấy làm gì?; куда́ тебя́ несёт ~ая! khỉ thật, mày lại xông đến đấy!

нелепи́ца *ж. разг. см.* нелепость

нелепо *нареч.* (một cách) vô nghĩa, vô lý, vô lối, lố lăng, lố

нелепость *ж.* 1. (sự, tính chất, điều) vô nghĩa, vô lý, vô lối; (*несуразность*) (sự, tính chất, điều) phi lý, lố bịch, nhảm nhí, xằng bậy, bậy bạ; 2. (*поступок*) (điều, hành động) vô nghĩa, vô lý, phi lý, lố bịch; (*высказывание*) (lời, điều) nói nhảm, nói bậy, nói nhăng, nhảm nhí, xằng bậy; кака́я ~! vô lý biết bao!, phi lý làm sao!, thật là lố bịch!

нелепый *прил.* 1. vô nghĩa, vô lý, vô lối; (*несуразный*) phi lý, lố bịch, nhảm nhí, xằng bậy, bậy bạ; (*странный*) lạ lùng, kỳ quặc, kỳ cục, kỳ quái; ~ отве́т câu trả lời vô nghĩa; 2. (*неуклюжий*) vụng về

нелесто *нареч.* (một cách) không tốt, xấu; он ~ отозва́лся о вас ông ta nhận xét không tốt về anh

нелёстн||ый *прил.* không tốt, xấu; быть ~ого мнéния о кóм-л. có ý kiến xấu (không tốt) về ai

нелётн||ый *прил.*: ~ая погóда thời tiết không bay được (không thuận lợi cho phi cơ bay)

нелету́чий *прил.* không bay hơi

неликви́дный *прил. эк.* không thanh toán được

нелине́йн||ый *прил.* phi tuyến, không tuyến tính

нелино́ванн||ый *прил.*: ~ая бумáга giấy không kẻ

нелиняющий *прил.* không phai màu

нелицемéрный *прил.* thẳng thắn, thành thật

нелицеприя́тн||ый *прил.* không nể nang, thẳng thắn, khách quan; ~ая крúтика phê bình thẳng thắn (không nể nang, không kiêng mặt)

нели́шне *в знач. сказ.* (+ *инф.*) cần..., nên..., cũng cần..., cũng nên..., ... thì cũng tốt, ...cũng chẳng thừa, ... cũng có ích; ~ бы́ло бы ещё раз посмотрéть giá xem lại một lần nữa thì cũng tốt; ~ бýдет сказáть об э́том cũng nên (cũng cần) nói đến điều này

нели́шний *прил.* cần thiết, có ích, không thừa

нело́вк||ий *прил.* 1. (*неуклюжий*) vụng về, vụng; он очень нело́вок nó rất vụng, nó vụng lắm; сдéлать ~ое движéние làm một động tác vụng về; 2. (*неудобный*) bất tiện, không tiện; лежáть в ~ом положéнии thế nằm bất tiện; 3. (*неприятный*) khó xử, lúng túng, bất tiện, khó ăn khó nói; постáвить кого́-л. в ~ое положéние đưa ai vào tình thế khó xử, làm ai lúng túng, đẩy ai vào thế khó ăn khó nói

нело́вко 1. *нареч.* (một cách) vụng về, vụng; bất tiện; khó xử, lúng túng (*ср.* нело́вкий 1, 2, 3); чýвствовать себя́ ~ cảm thấy lúng túng (bất tiện); 2. *в знач. сказ.* bất tiện, không tiện; на э́том стýле сидéть óчень ~ ngồi trên ghế này thật là bất tiện (không tiện); 3. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (*о чувстве стеснения*) không tiện, bất tiện, khó xử, lúng túng, khó ăn khó nói; мне ~ говори́ть об э́том tôi không tiện nói về việc này, tôi thấy bất tiện nói về điều này

нело́вкость *ж.* 1. (*неуклюжесть*) (sự, tính) vụng về; 2. (*смущение*) (sự) lúng túng, khó xử, bất tiện, không tiện; почýвствовать ~ cảm thấy lúng túng (khó xử, bất tiện, không tiện)

нелоги́чно *нареч.* (một cách) không logic, không hợp lý

нелоги́чность *ж.* (sự, tính chất, tính) không logic, không hợp lý

нелоги́чн||ый *прил.* không logic, không hợp lý; (*непоследовательный*) không nhất quán, mâu thuẫn; э́то ~о điều đó thì không logic (không hợp lý)

нелоя́льность *ж.* (sự) không trung thực, có thái độ chống đối

нелоя́льный *прил.* không trung thực, có thái độ chống đối

нелужёный *прил.* không tráng (mạ) thiếc

нельзя́ *нареч. в знач. сказ.* (*обыкн.* + *инф.*) 1. (*невозможно*) không thể, không thể... được; ~ теря́ть ни мину́ты không thể bỏ phí một phút nào; и́наче ~ không thể làm khác được; ~ бы́ло предполага́ть... trước đây không thể cho rằng..., không thể ngờ được rằng...; ~ не согласи́ться с ва́ми không thể không đồng ý với anh được; ~ не призна́ться không thể không công nhận, phải thừa nhận; 2. (*запрещено*) không được, cấm, cấm không được, không nên, chớ đừng, chớ nên, đừng, chớ; здесь ~ кури́ть ở đây không được hút thuốc, cấm hút thuốc ở đây; ему́ ~ кури́ть nó không nên (chớ nên) hút thuốc; ✧ как ~ лу́чше tuyệt vô cùng, không thể nào tốt hơn được, tốt hết chỗ nói

не́льма *ж. зоол.* cá hồi nelma (*Stenolus leucichthys nelma*)

нелюбе́зно *нареч.* (một cách) không thân ái, không niềm nở, lạnh nhạt

нелюбе́зность *ж.* (sự, tính, tính chất) không thân ái, không niềm nở, lạnh nhạt

нелюбе́зный *прил.* không thân ái (niềm nở); (*неучтивый*) bất nhã, khiếm nhã; (*холодный*) lạnh nhạt, lạnh lùng, ghẻ lạnh

нелюби́мый *прил.* không được yêu (được mến), bị ruồng bỏ (ruồng rẫy, ghét bỏ), thất sủng; ~ ребёнок đứa con bị ruồng bỏ (ruồng rẫy, ghét bỏ)

нелюбо́вь *ж.* (sự) ác cảm, cừu địch, ghét bỏ

нелюди́м *м.* người thích cô độc (thích lẻ loi, không chan hoà, không thích giao tiếp); он тако́й ~ anh ta là người thích cô độc lắm

нелюди́мый *прил.* thích cô độc (lẻ loi, đơn độc), không chan hoà (thích giao tiếp)

нём *П от* он, оно́

нема́ло *нареч.* 1. (*довольно много*) không ít, khá nhiều, nhiều; он положи́л на э́то ~ трудá anh ta bỏ không ít (khá nhiều) công sức vào việc ấy; 2. (*очень, довольно сильно*) rất

немаловáжный *прил.* khá (tương đối) quan trọng, đáng kể, có giá trị

немалочи́сленный *прил.* khá nhiều (đông)

нема́лый *прил.* 1. (*по величине*) không nhỏ, khá lớn, khá to; (*по количеству*) không ít, khá nhiều; 2. (*значительный*) đáng kể

нема́ркий *прил.* ít bị bẩn, khó lấm bẩn, không bị bẩn

нематериа́льный *прил.* phi (không) vật chất

неме́дленно *нареч.* lập tức, tức thì, tức khắc, ngay lập tức (tức thì, tức khắc, tấp lự), liền, ngay; (*тотчас*) ngay lúc đó

неме́дленный *прил.* lập tức, tức thì, tức khắc, ngay lập tức (tức thì, tức khắc, tấp lự), ngay, liền; (*быстрый*) nhanh chóng

неме́для *нареч. см.* неме́дленно

немета́лл *м.* á kim, phi kim loại

неме́ркнущ||ий *прил.*: ~ая сла́ва vinh quang đời đời bất diệt

неме́||ть, онеме́ть 1. (bị) câm; *перен.* lặng người đi, ngây người, đờ người ra; онеме́ть от изумле́ния lặng người đi vì kinh ngạc; 2. (*цепенеть, коченеть*) (bị) cóng, tê, dại đi; па́льцы ~ют от хóлода những ngón tay lạnh cóng

не́мец *м.* người Germany (Đức)

неме́цкий *прил.* (thuộc về) người Germany, người Đức, Germany, Đức; ~ язык tiếng Germany (Đức), Đức ngữ, Đức văn

немилосе́рдие *с. уст.* (sự, lòng) nhẫn tâm, không có từ tâm

немилосе́рдно *нареч. разг.* rất dữ, rất ghê, ghê quá; он ~ врёт nó nói dối như cuội, nó nói dối quá trời (một tấc đến trời)

немилосе́рдн||ый *прил.* 1. *уст.* tàn nhẫn, tàn bạo, tàn ác, hung tàn; 2. *перен. разг.* rất dữ, rất ghê, ghê gớm, ác liệt, dữ dội; ~ моро́з cơn băng giá ác liệt, trời lạnh dữ; ~ая боль cơn đau dữ dội

неми́лостиво *нареч.* (một cách) không có hảo tâm; khắc nghiệt

неми́лостивый *прил.* không có hảo tâm; (*нелюбезный*) không thân ái; (*суровый*) khắc nghiệt, nghiêm khắc

неми́лост||ь *ж. уст.* (sự) thất sủng, bị hắt hủi, bị ruồng bỏ, bị ruồng rẫy, bị

ghét bỏ; быть в ~и у кого́-л. bị ai hắt hủi (ruồng bỏ, ruồng rẫy, ghét bỏ); впасть в ~ bị thất sủng, bị ruồng bỏ

неми́л||ый *прил.* không được yêu; (*ненавистный*) đáng ghét; ему́ всё ~о anh ta chán tất cả

неминуе́мо *нареч.* (một cách) không tránh khỏi, không thoát khỏi

неминуе́мый *прил.* không tránh (thoát) khỏi, nhất định xảy ra

не́мка *ж.* người phụ nữ/đàn bà Germany (Đức)

немно́г||ий *прил.* 1. một số ít, một số, một vài, vài ba, vài, đôi, dăm ba; в ~их стра́нах trong một số nước, trong vài ba nước; в ~их слова́х nói vắn tắt, tóm tắt trong vài lời; 2.: ~им бо́льше nhiều hơn... một tí, già...; ~им ме́ньше ít hơn... một tí, non...; 3. *в знач. сущ. мн.*: ~ие một số người, một vài người, dăm ba người; ~им изве́стно một số người đã biết; ~им дано́... một số ít người được...; 4. *в знач. сущ. с.*: ~ое một số điều, đôi ba điều

немно́го *нареч.* 1. (*мало*) ít, không nhiều lắm, một ít, một tí, một chút, đôi chút; (*недолго*) một lúc, một lát, một chặp, một chốc; вы́пить ~ воды́ uống một ít nước; ~ поспа́ть ngủ một lát, chợp mắt một chốc; 2. (*слегка*) hơi, hơi hơi, sơ sơ, khí; будь я ~ помоло́же giá tôi hơi trẻ hơn, nếu tôi trẻ hơn chút ít

немногосло́вный *прил.* 1. (*краткий*) vắn tắt, ngắn gọn; 2. (*о человеке*) ít nói, lầm lỳ

немногочи́сленность *ж.* (sự) ít ỏi

немногочи́сленн||ый *прил.* ít, ít ỏi; ~ая семья́ gia đình ít người, nhà neo đơn (đơn chiếc); ~ые замеча́ния những nhận xét ít ỏi; ~ые пассажи́ры дремали những người hành khách ít ỏi đã thiu thiu ngủ

немно́жко *нареч. разг.* tí chút, chút chút, tí tẹo

немну́щ||ийся *прил.* không nhàu, không mất pli (li); ~иеся ткани vải không nhàu

немо́жется *несов. безл.* (*Д*) *разг.*: мне ~ tôi thấy khó ở (thấy khó chịu trong người, không được khoẻ, bị ốm)

нем||о́й *прил.* 1. câm; 2. *перен.* thầm lặng, trầm lặng, thầm, lặng; ~ укор trách thầm; ~а́я тишина́ yên lặng như tờ; ~ы́е страда́ния những nỗi khổ đau thầm lặng (trầm lặng, trầm lắng); 3. *в знач. сущ. м.* người câm; ✧ ~ фильм phim câm; ~а́я ка́рта bản đồ câm (không ghi địa danh); ~а́я а́збука bảng chữ cái cho người câm; ~а́я сце́на kịch (tuồng) câm; нем как ры́ба ≅ câm như hến; câm miệng hến (*разг.*)

немолодо́й *прил.* không còn trẻ, đứng tuổi, luống tuổi, có tuổi

немо́лчный *прил. поэт.* âm vang không ngừng, không dứt

немота́ *ж.* (tật) câm

не́мочь *ж. разг. см.* не́мощь

не́мощный *прил.* yếu, ốm yếu, đau yếu, hay đau ốm, tật nguyền, khuyết tật

не́мощ||ь *ж. разг.* (sự) ốm yếu, đau yếu, tật nguyền, khuyết tật, phế tật; ста́рческие ~и tật nguyền (khuyết tật) người già

нему́ *Д от* он, оно́

немудрено́ *в знач. сказ. разг.* thật dễ hiểu, không lấy gì làm lạ; ~, что thật dễ hiểu (không lấy gì làm lạ) là...

немудрёный *прил. разг.* giản đơn, đơn giản, không phức tạp

нему́дрый, немудря́щий *прил. разг. см.* немудрёный

немы́слим||ый *прил.* (*невозможный*) không thể có được; (*невообразимый*) không thể tưởng tượng (hình dung) được; э́то ~о! điều đó thì không thể có được!

ненаблюда́тельный *прил.* thiếu óc quan sát

ненави́деть *несов.* (*В*) ghét, thù ghét, căm thù, căm hờn, căm ghét, ghét bỏ

ненави́стник *м.* 1. người thù ghét (căm thù, căm ghét); 2. *уст.* (*тот, кого ненавидят*) người đáng ghét (đáng căm thù), kẻ thù

ненави́стный *прил.* 1. (*вызывающий ненависть*) đáng ghét, đáng căm thù (căm hờn); 2. (*выражающий ненависть*) (đầy) căm hờn, căm thù

не́нависть *ж.* (sự, lòng) căm thù, căm hờn, căm ghét, thù ghét, oán hờn, ghét

ненагля́дный *прил.* yêu dấu, yêu mến, yêu quý, thân yêu

ненадёжность *ж.* (sự, tính chất) không chắc chắn, bấp bênh; khó tin cậy, không đáng tin; không vững chắc, không vững vàng (*ср.* ненадёжный)

ненадёжн||ый *прил.* 1. không chắc chắn, bấp bênh; (*о человеке*) khó tin cậy, không đáng tin; ~ые све́дения tin tức không chắc chắn; 2. (*непрочный*) không vững chắc (vững vàng)

ненадлежа́щ||ий *прил.* không thích hợp (thích đáng, hợp, đúng); поступа́ть ~им о́бразом hành động một cách không đúng

нена́добность *ж.* (sự) không cần thiết; за ~ю vì không cần thiết

нена́добный *прил. см.* нену́жный

ненадо́лго *нареч.* không lâu, trong một thời gian ngắn

ненаказу́емость *ж.* (sự) không bị trừng phạt

ненаказу́емый *прил. юр.* không bị trừng phạt

ненаме́ренно *нареч.* (một cách) vô tình, không cố ý

ненаме́ренный *прил.* vô tình, không cố ý (cố tình, cố tâm), ngẫu nhiên

ненамно́го *нареч. разг.* chút ít, tí xíu, tí tẹo; опозда́ть ~ đến chậm chút ít (tí xíu)

ненападе́ни||е *с.* (sự) không tấn công, không xâm phạm; догово́р о ~и hiệp ước bất tương xâm (không tấn công lẫn nhau)

наро́ком *нареч. разг.* (một cách) ngẫu nhiên, vô tình

ненаруши́мый *прил.* không thể vi phạm

нена́стн||ый *прил.* xấu trời, u ám, hay mưa; ~ая пого́да trời xấu, thời tiết u ám, tiết trời hay mưa

ненастоя́щий *прил.* (*поддельный*) giả, nguỵ tạo

нена́стье *с.* trời xấu, thời tiết u ám, tiết trời hay mưa

ненасы́тность *ж.* 1. (sự) ăn mãi không no; 2. *перен.* (sự) không đã thèm, không nhàm chán

ненасы́тный *прил.* 1. ăn mãi không no (không chán), phàm ăn, háu ăn; 2. *перен.* không đã thèm (nhàm chán, chán, nhàm), tham lam

ненасы́щенный *прил. хим.* không bão hoà

ненатура́льность *ж.* (tính chất) nhân tạo; không tự nhiên (*ср.* ненатура́льный)

ненатура́льный *прил.* 1. (*искусственный*) nhân tạo, giả tạo; 2. (*неестественный*) không tự nhiên

ненау́чный *прил.* không khoa học

ненахо́дчивость *ж.* (sự) không nhanh trí

ненахо́дчивый *прил.* không nhanh trí, kém tài xoay xở

ненорма́льно *нареч.* (một cách) không bình thường

ненорма́льность *ж.* 1. (sự, tính chất) không bình thường, bất thường, lạ thường, khác thường; 2. (*явление*) (hiện tượng, điều) không bình thường, bất thường

ненорма́льный *прил.* 1. không bình thường, bất thường, lạ thường, khác thường; 2. *разг.* (*психически больной*) hâm, dở hơi, dở người, tàng tàng, mất trí, rồ, rồ dại, điên dại, điên

ненорми́рованный *прил.* không định mức; ~ труд lao động không định mức; ~ рабо́чий день ngày lao động không định mức

нено́шенный *прил. разг.* chưa dùng đến, chưa mặc

нену́жный *прил.* không cần thiết (cần đến); (*лишний*) thừa; (*бесполезный*) vô ích, vô dụng

ненумеро́ванный *прил.* không đánh số

неоа́нтропы *мн.* (*ед.* неоа́нтроп *м.*) *антр.* néoanthrope, người hiện đại

необде́ланный *прил. разг.* chưa chế biến (gia công, thuộc)

необду́манно *нареч.* (một cách) không cân nhắc kỹ, không đắn đo, hấp tấp

необду́манность *ж.* (sự, điều) không cân nhắc kỹ, không đắn đo, hấp tấp

необду́манн||ый *прил.* không cân nhắc kỹ (suy nghĩ chín chắn, đắn đo, suy trước tính sau, thận trọng), hấp tấp, khinh suất, bộp chộp, xốc nổi; ~ посту́пок hành động bộp chộp (khinh suất, xốc nổi, không cân nhắc kỹ); ~ое реше́ние quyết định không thận trọng

необеспе́ченность *ж.* 1. (sự, tính chất) không bảo đảm; (*нужда*) (sự) thiếu thốn; sinh hoạt không bảo đảm, đời sống bấp bênh; материа́льная ~ sinh hoạt vật chất không bảo đảm, cuộc sống thiếu thốn; ~ бу́дущего không bảo đảm cho tương lai; 2. *фин.* (sự) không có tiền bảo đảm

необеспе́ченный *прил.* 1. (*о человеке*) không có nguồn sống bảo đảm, không kế sinh nhai; (*о жизни*) thiếu thốn, không đầy đủ, bấp bênh; 2. *фин.* không có tiền bảo đảm

необжито́й, необжи́тый *прил.*: ~ дом ngôi nhà mới làm xong chưa ở

необита́емый *прил.* không người ở, không có dân cư, hoang vu, hoang; ~ о́стров hoang đảo, đảo hoang, hòn đảo không người ở

необозна́ченный *прил.* không đánh dấu

необозри́мость *ж.* (sự, tính chất) mênh mông, bát ngát, vô bờ bến, vô biên

необозри́м||ый *прил.* mênh mông, bát ngát, vô bờ bến, vô biên; ~ые простра́нства những khoảng không mênh mông; ~ые да́ли cõi xa bát ngát

необосно́ванно *нареч.* (một cách) vô căn cứ, không căn cứ, không xác đáng

необосно́ванность *ж.* (tính chất, sự) vô căn cứ, không căn cứ, không xác đáng; ~ обвине́ния tính chất vô căn cứ của lời buộc tội

необосно́ванн||ый *прил.* vô căn cứ, không căn cứ (xác đáng, xác thực), không đâu; ~ вы́вод kết luận không xác đáng; ~ое обвине́ние sự buộc tội vô căn cứ (không xác đáng, vu vơ)

необрабо́танность *ж.* (*земли*) (sự) không cày bừa, bỏ hoang, chưa khai khẩn; (*материала и т. п.*) (sự) chưa chế biến, chưa gia công; (*произведения и т. п.*) (sự) không điêu luyện, chưa được mài giũa, chưa được trau chuốt, chưa thuần thục

необрабо́танный *прил.* 1. (*о земле*) không (chưa) cày bừa, bỏ hoá, bỏ hoang, chưa khai khẩn; (*о материале*) chưa chế biến (gia công), thô; ~ кусо́к мета́лла cục kim loại chưa gia công; 2. (*о произведении и т. п.*) không điêu luyện, chưa được mài giũa (trau chuốt), chưa thuần thục (nhuần nhuyễn); (*о научной работе*) chưa được chỉnh lý (phân tích kỹ)

необразо́ванность *ж.* (sự) thất học, vô học, ít học, thiếu học; (*невежество*) (sự) dốt nát

необразо́ванный *прил.* thất học, vô học, ít học, thiếu học; (*невежественный*) dốt nát

необрати́м||ый *прил.* 1. không thể đảo ngược (quay trở lại được, vãn hồi được), vô phương khả đảo; ~ проце́сс quá trình không thể đảo ngược; ~ая реа́кция *хим.* phản ứng không thuận nghịch; 2. (*такой, который не может повториться вновь*) không thể lặp lại được

необремени́тельн||ый *прил.* không nặng nhọc (khó khăn)

необстоя́тельный *прил.* hời hợt, lớt phớt, qua loa, không sâu sắc (tỉ mỉ)

необстре́лянный *прил.* chưa qua trận mạc, chưa nếm mùi súng đạn, chưa từng trải, kém dày dạn, non nớt

необу́зданность *ж.* (sự, tính chất) không kìm nén được, mãnh liệt, vô độ

необу́зданный *прил.* không kìm (ghìm, nén, kìm nén) được, mãnh liệt, vô độ

необусло́вленный *прил.* không chế ước (chế định)

необу́ченный *прил.* không được huấn luyện

необходи́мо *в знач. сказ.* cần, cần phải

необходи́мост||ь *ж.* 1. (sự) cần thiết, thiết yếu; по ~и do sự cần thiết; по ме́ре ~и tuỳ theo mức độ cần thiết, tuỳ theo sự cần thiết; в слу́чае ~и trong trường hợp cần thiết, khi cần; предме́ты пе́рвой ~и nhu yếu phẩm, hàng thiết yếu; 2. *филос.* (tính) tất yếu; ~ и случа́йность tính tất yếu và tính ngẫu nhiên

необходи́мый *прил.* 1. (*очень нужный*) cần thiết, thiết yếu, rất cần; 2. (*неизбежный*) tất yếu, tất nhiên, không tránh khỏi; 3.: ~ое *с. филос.* cái tất yếu

необходи́тельность *ж.* (sự, tính chất) không ăn cần, không chu đáo

необходи́тельный *прил.* không ăn cần (chu đáo)

необщи́тельность *ж.* (tính) không thích giao du, không quảng giao, khoảnh khoái

необщи́тельный *прил.* không thích giao du (ưa giao thiệp, quảng giao), khoảnh khoái, khoảnh

необъе́зженн||ый *прил.*: ~ая ло́шадь con ngựa chưa được tập dượt

необъекти́вность *ж.* (tính, tính chất, sự) không khách quan; (*пристрастность*) (tính) thiên vị

необъекти́вн||ый *прил.* không khách quan; (*пристрастный*) thiên vị, thiên lệch; ~ая оце́нка đánh giá không khách quan (thiên vị, thiên lệch)

необъя́вленн||ый *прил.*: ~ая война́ chiến tranh không tuyên bố

необъясни́мость *ж.* (sự, tính chất) không giải thích được

необъясни́мый *прил.* không giải thích (cắt nghĩa) được

необъя́тность *ж.* (sự, tính chất) mênh mông, bát ngát, bao la

необъя́тный *прил.* mênh mông, bát ngát, bao la, mông mênh, mênh mang, thẳng cánh cò bay

необыкнове́нно *нареч.* 1. (một cách) khác thường, lạ thường, phi thường; 2. (*чрезвычайно*) cực kỳ, hết sức, vô cùng, cực độ, tột độ

необыкнове́нность *ж.* (tính chất) khác thường, lạ thường

необыкнове́нн||ый *прил.* 1. khác thường, bất thường, lạ thường, dị thường, phi thường; (*странный*) kỳ lạ, lạ lùng, kỳ dị; в э́том нет ничего́ ~ого trong cái đó chẳng có gì là kỳ lạ cả; 2. (*чрезвычайный*) đặc biệt, cực độ, cao độ, tột độ

необыча́йно *нареч.* (một cách) kỳ lạ, lạ thường, dị thường

необыча́йность *ж.* (tính chất) kỳ lạ, lạ thường, dị thường

необыча́йный *прил.* kỳ lạ, lạ thường, kỳ dị, dị thường, bất thường, phi thường; (*чрезвычайный*) đặc biệt, cực độ, cao độ, tột độ

необы́чно *нареч.* (một cách) khác thường, bất thường

необы́чность *ж.* 1. (*особенность*) đặc điểm, đặc tính, (tính chất) độc đáo; 2. (*непривычность*) (sự, tính chất) khác thường, bất thường

необы́чный *прил.* 1. (*особенный*) đặc biệt; 2. (*непривычный*) khác thường, bất thường, trái lệ; trái khoáy (*разг.*)

необяза́тельно *в знач. сказ. безл.* (*Д*) không bắt buộc (nhất thiết)

необяза́тельность *ж.* (tính chất) không bắt buộc, không nhất thiết

необяза́тельный *прил.* 1. không bắt buộc (nhất thiết, nhất định), tuỳ ý; 2. (*о человеке*) vô trách nhiệm

неоге́н *м. геол.* kỷ Neogen (Tân sinh)

неоглобали́зм *м.* chủ nghĩa toàn cầu mới

неограни́ченно *нареч.* (một cách) không hạn chế

неограни́ченность *ж.* (tính chất) không hạn chế; ~ вла́сти quyền lực vô hạn (tuyệt đối)

неограни́ченн||ый *прил.* không hạn chế (giới hạn), vô hạn định, vô hạn; (*о власти*) vô hạn, tuyệt đối; ~ое коли́чество số lượng vô hạn; ~ые полномо́чия thẩm quyền không hạn chế, quyền hành vô hạn, toàn quyền

неодина́ково *нареч.* (một cách) không bằng nhau, không ngang nhau; khác nhau

неодина́ковость *ж.* (sự, tính chất) không bằng nhau, không ngang nhau; khác nhau

неодина́ковый *прил.* (*неравный*) không bằng (ngang) nhau; (*разный*) khác nhau, không giống nhau

неоднозна́чно *нареч.* (một cách) không đơn nhất, không giống nhau, khác nhau; ~ понима́ть hiểu khác nhau; ~ оце́нивать đánh giá (nhận định) khác nhau

неоднозна́чность *ж.* 1. (sự, tính chất) không đơn nhất, phức tạp; *мат.* (tính) không đơn trị; 2. (*возможность разного истолкования*) (cách) hiểu khác nhau, lý giải khác nhau, giải thích khác nhau

неоднозна́чн||ый *прил.* 1. không đơn nhất, phức tạp; *мат.* không đơn trị; пробле́ма ~a vấn đề không đơn nhất (có nhiều mặt, phức tạp); 2. (*допускающий возможность разного истолкования*) (có thể) hiểu khác nhau, lý giải khác nhau, giải thích khác nhau, khác nhau; ~ отве́т câu trả lời mơ hồ (không dứt khoát); ~ые оце́нки (những) đánh giá khác nhau, nhận định khác nhau

неоднокра́тно *нареч.* nhiều lần

неоднокра́тный *прил.* nhiều lần

неодноро́дность *ж.* 1. (sự, tính chất) khác nhau; 2. (tính) không đồng nhất, không thuần nhất

неодноро́дный *прил.* 1. (*несходный*) khác nhau, không giống nhau; 2. (*по составу*) không đồng nhất (thuần nhất), dị chất, tạp chủng

неодобре́ние *с.* (sự) không tán thành, không đồng tình; (*порицание*) (sự) bài bác, bài xích, phản đối

неодобри́тельно *нареч.* (một cách) không tán thành, không đồng tình; bài bác, bài xích, phản đối (*ср.* неодобри́тельный)

неодобри́тельный *прил.* không tán thành (đồng tình); (*выражающий порицание*) (có tính chất) bài bác, bài xích, phản đối

неодоли́мо *нареч.* (một cách) không ghìm được, không kiềm chế được

неодоли́м||ый *прил.* không ghìm (kìm, nén, kiềm chế) được; (*непобедимый*) vô địch, không thắng (khuất phục) được; ~ая стра́сть dục vọng không kiềm chế được, lòng ham muốn không ghìm được; ~ая си́ла lực lượng vô địch

неодушевлённ||ый *прил.* vô tri, vô tri vô giác, phi động vật; ~ предме́т vật vô tri, đối tượng phi động vật; ~ые имена́ существи́тельные *грам.* những danh từ phi động vật (bất động vật)

неожи́данно *нареч.* (một cách) bất ngờ, bất thần; (*внезапно*) (một cách) đột nhiên, bỗng nhiên, bất thình lình, hốt nhiên, thình lình, bất thần, chợt, đùng một cái, đột một cái; ~ для самого́ себя́ chính mình cũng không ngờ, bất ngờ ngay cả với bản thân

неожи́данност||ь *ж.* 1. (tính chất) bất ngờ, bất thần; (*внезапность*) (tính chất) đột ngột, đột nhiên, bất thình lình; 2. (*событие и т. п.*) (sự, việc, điều) bất ngờ, không ngờ; вздро́гнуть от ~и giật mình vì bất ngờ

неожи́данн||ый *прил.* bất ngờ, bất thần; (*внезапный*) đột ngột, đột nhiên, bất thình lình, thình lình, bất thần, xuất kỳ bất ý; ~ая ра́дость niềm vui bất ngờ

неозо́й *м. геол.* giới Neozoi (Tân sinh)

неоимпрессиони́зм *м. иск.* trường phái (hoạ phái, chủ nghĩa) ấn tượng mới

неоклассици́зм *м. лит., иск.* trường phái/chủ nghĩa cổ điển mới (tân cổ điển)

неоколониали́зм *м.* chủ nghĩa thực dân mới

неоколониали́ст *м.* kẻ theo chủ nghĩa thực dân mới, tên thực dân mới

неоколо́ния *ж.* xứ thuộc địa kiểu mới

неоконсервати́зм *м.* chủ nghĩa bảo thủ mới

неоконча́тельный *прил.* chưa xong (chưa quyết định) hẳn; (*предварительный*) sơ bộ, bước đầu

неоко́нченный *прил.* chưa xong, chưa hết, chưa dứt, chưa hoàn thành, còn dở dang, còn bỏ dở

неоли́т *м. археол.* neolit, thời đại đồ đá mới; thời đại tân thạch khí (*уст.*)

неолити́ческ||ий *прил.* (thuộc về) neolit, thời đại đồ đá mới; ~ая эпо́ха thời đại neolit (đồ đá mới)

неологи́зм *м. лингв.* từ mới, từ ngữ mới, tân ngữ

нео́н *м. хим.* neon, nêông

неонаци́зм *м.* chủ nghĩa quốc xã (nazi) mới

неонаци́ст *м.* kẻ theo chủ nghĩa quốc xã (nazi) mới

нео́нов||ый *прил.* (thuộc về) neon, nêông; ~ свет ánh sáng neon; ~ая ла́мпа đèn neon

неопа́сно 1. *нареч.* (một cách) không nguy hiểm, an toàn; 2. *в знач. сказ.* an toàn, không nguy hiểm

неопа́сн||ый *прил.* không nguy hiểm (hiểm nghèo), an toàn; ~ое путеше́ствие (chuyến) du lịch không nguy hiểm; ~ проти́вник đối phương không nguy hiểm

неопери́вшийся *прил.* 1. chưa mọc lông; ~ птене́ц chim non, chim con chưa mọc lông; 2. *перен. разг.* chưa đủ lông đủ cánh, non nớt, chưa từng trải; ~ писа́тель nhà văn còn non nớt

неопису́емый *прил.* khôn tả, không tả được, không lời nào tả được, khôn kể, khôn xiết

неопла́тн||ый *прил.* không (chưa) trả được, không trả nổi; ~ долг nợ không trả được; ✧ я у вас в ~ом долгу́, я ваш ~ должни́к tôi chịu ơn anh mà không biết lấy gì đền đáp được

неопла́ченный *прил.* không trả, còn nợ

неопо́знанный *прил.* không (chưa) nhận biết được; ~ лета́ющий объе́кт (НЛО) vật bay kỳ lạ (chưa nhận biết được), đĩa bay, UFO

неопоро́ченный *прил.* trong trắng, tinh khiết

неопра́вданн||ый *прил.* không xác đáng; (*необоснованный*) vô (không) căn cứ; (*нецелесообразный*) không hợp lý; ~ое обвине́ние lời buộc tội vô căn cứ

неопределённо *нареч.* (một cách) không rõ ràng, không dứt khoát

неопределённость *ж.* 1. (*неясность*) (sự, tính chất) không rõ ràng, không dứt khoát; 2. (*неопределенное положение*) (tình hình, tình trạng) vô định, bất định, không nhất định, không dứt khoát, không ổn định; ~ му́чит меня́ tình hình bất định làm khổ tôi

неопределённ||ый *прил.* 1. không nhất định (ổn định, xác định), vô định, bất định; идти́ в ~ом направле́нии đi theo phương hướng vô định; челове́к ~ых заня́тий người làm công việc bất định (không nhất định); он уе́хал на ~ое вре́мя nó đã đi trong một thời gian vô định (không nhất định); 2. (*смутный, неясный*) không rõ ràng (dứt khoát), lờ mờ, mập mờ; 3. (*ничего не выражающий*) không chủ định, vô tình; ✧ ~ые местоиме́ния *грам.* đại từ phiếm định, đại danh từ phiếm chỉ; ~ая фо́рма глаго́ла *грам.* hình thái động từ bất định (phiếm định); ~ член *грам.* quán từ bất định (phiếm định)

неопредели́мый *прил.* không xác định được

неопровержи́мость *ж.* (tính chất, tính) xác thực, không chối cãi được, không bác bỏ được

неопровержи́м||ый *прил.* xác thực, không chối cãi (bác bỏ) được; (*убедительный*) xác đáng; ~ые доказа́тельства chứng cớ không chối cãi được, chứng cứ xác thực

неопря́тно *нареч.* (một cách) lôi thôi, luộm thuộm, lúi xùi, nhếch nhác

неопря́тность *ж.* (sự, tính) không chỉnh tề, ăn mặc cẩu thả; lôi thôi, lếch thếch, luộm thuộm, nhếch nhác, lúi xùi; bẩn thỉu, dơ dáy, nhơ bẩn (*ср.* неопря́тный)

неопря́тный *прил.* (*неаккуратный*) không chỉnh tề, ăn mặc cẩu thả; (*неряшливый*) lôi thôi, lếch thếch, lôi thôi lếch thếch (lốc thốc), luộm thuộm, nhếch nhác, lúi xùi, lùi xùi; (*нечистоплотный*) bẩn thỉu, dơ dáy, nhơ bẩn, nhơ nhớp; ~ костю́м quần áo luộm thuộm (không chỉnh tề, lôi thôi); ~ вид vẻ ngoài lôi thôi (lếch thếch, lôi thôi lốc thốc); ~ ребёнок đứa bé bẩn thỉu (nhơ bẩn)

неопублико́ванный *прил.* không (chưa) công bố, chưa đăng; (*неизданный*) không (chưa) xuất bản

неопытность *ж.* (sự, tính chất) thiếu kinh nghiệm, không có kinh nghiệm, chưa từng trải

неопытный *прил.* thiếu (không có) kinh nghiệm, chưa từng trải, non nớt; ~ челове́к а) (*без жизненного опыта*) người thiếu kinh nghiệm (chưa từng trải); б) (*в чём-л.*) người mới vào nghề (vào việc)

неорганизо́ванно *нареч.* (một cách) vô tổ chức

неорганизо́ванность *ж.* (sự, tính) vô tổ chức, không có tổ chức

неорганизо́ванный *прил.* 1. vô (không có) tổ chức; 2. (*о человеке*) không biết tổ chức, kém tổ chức

неорга́ни́ческ||ий *прил.* vô cơ; ~ая хи́мия hoá học vô cơ

неореали́зм *м.* 1. *лит., иск.* chủ nghĩa hiện thực (tả chân) mới; 2. *филос.* thuyết duy thực (thực tại) mới

неоромантизм *м. лит., иск.* trường phái (chủ nghĩa) lãng mạn mới

неосведомлённость *ж.* (sự) không biết, không am hiểu

неосведомлённый *прил.* không biết (được biết, am hiểu, thông thạo)

неосла́бно *нареч.* (một cách) thường xuyên, không ngừng

неосла́бн||ый *прил.* thường xuyên, không ngừng, liên tục, luôn luôn; ~ое внима́ние chú ý thường xuyên

неосмотри́тельно *нареч.* (một cách) bất cẩn, sơ suất, không thận trọng

неосмотри́тельность *ж.* (sự, tính) bất cẩn, sơ suất, không thận trọng, không chu đáo

неосмотри́тельный *прил.* bất cẩn, sơ suất, không cẩn thận (thận trọng, chu đáo); ~ посту́пок hành động bất cẩn (sơ suất, không thận trọng)

неосмы́сленный *прил.* không suy nghĩ chín chắn, xốc nổi, vẩn vơ, bâng quơ

неоснова́тельно *нареч.* (một cách) không căn cứ, vô căn cứ

неоснова́тельность *ж.* (tính chất) vô căn cứ, không căn cứ

неоснова́тельный *прил.* 1. vô (không) căn cứ, vu vơ; 2. *разг.* (*легкомысленный*) nhẹ dạ, nông nổi, hời hợt, nông cạn

неосо́знанный *прил.* vô thức (ý thức), không tự giác

неоспори́мо *нареч.* (một cách) không chối cãi được, hiển nhiên

неоспори́мость *ж.* (sự, tính chất) không chối cãi được, hiển nhiên

неоспори́мый *прил.* không chối cãi được; (*очевидный*) hiển nhiên, rành rành

неосторо́жно *нареч.* (một cách) không thận trọng, không cẩn trọng, không cẩn thận, vô ý, bất cẩn

неосторо́жность *ж.* (sự, tính) không thận trọng, không cẩn trọng, không cẩn thận, vô ý, bất cẩn, sơ suất, khinh suất

неосторо́жный *прил.* không thận trọng (cẩn trọng, cẩn thận), vô ý, bất cẩn, sơ suất, khinh suất

неосуществи́мость *ж.* (sự, tính chất) không thể thực hiện được, viển vông

неосуществи́мый *прил.* không thể thực hiện được, viển vông

неосяза́емость *ж.* (sự, tính chất) không cảm thấy được, không sờ mó được

неосяза́ем||ый *прил.* không cảm thấy (sờ mó) được, nhỏ bé; ~ые результа́ты những kết quả nhỏ bé (nhỏ nhoi, nhỏ mọn, không đáng kể)

неотве́тственный *прил.* vô trách nhiệm

неотврати́мо *нареч.* (một cách) không tránh khỏi

неотврати́мость *ж.* (sự, tính chất) không tránh khỏi, không thoát khỏi

неотврати́мый *прил.* không tránh (thoát) khỏi; (*неминуемый*) tất nhiên, thế nào cũng xảy ra

неотвя́зно *нареч.* (một cách) quấy rầy, bám riết; ~ преслéдовать кого́-л. bám riết theo ai; меня́ ~ преслéдует мысль một ý nghĩ cứ ám ảnh tôi mãi

неотвя́зный *прил.* ám ảnh mãi, quấy rầy, bám riết

неотвя́зчивость *ж.* (tính chất) quấy rầy, rầy rà, phiền nhiễu

неотвя́зчивый *прил.* quấy rầy, rầy rà, phiền nhiễu, phiền hà

неотдели́мость *ж.* (tính chất) không chia cắt được, gắn liền

неотдели́мый *прил.* không chia cắt được, không thể tách rời, gắn liền, gắn chặt, keo sơn

неотёсанный *прил.* 1. chưa (không) được đẽo gọt, chưa (không) mài giũa; 2. *перен. разг.* thô kệch, thô lậu, thô lỗ, cục mịch, cục cằn, kệch cỡm; ~

челове́к người thô kệch (cục mịch, cục cằn)

не́откуда *нареч.* không biết... từ đâu, không... từ nơi nào, không... đâu ra được; ~ ждать по́мощи không biết chờ sự giúp đỡ từ đâu được; ~ ему́ знать э́то nó chẳng nhờ đâu mà biết được điều đó

неотло́жка *ж. разг.* xe cấp cứu

неотло́жность *ж.* (tính chất) cấp bách, cấp thiết, khẩn cấp

неотло́жн||ый *прил.* không trì hoãn được, cấp bách, cấp thiết, khẩn cấp; ~ое де́ло công việc cấp bách (cấp thiết, khẩn cấp); ~ая по́мощь cấp cứu

неотлу́чно *нареч.* (một cách) không hề rời, không xa rời, thường xuyên

неотлу́чн||ый *прил.* không (không hề) xa rời, túc trực; (*постоянный*) thường xuyên; ~ое дежу́рство thường trực

неотрази́мо *нареч.* (một cách) không chống đỡ được

неотрази́мость *ж.* (sự, tính chất) không chống đỡ được; không bác bỏ được; tuyệt trần, mãnh liệt (*ср.* неотрази́мый)

неотрази́м||ый *прил.* 1. không chống đỡ (ngăn cản) được; ~ уда́р đòn đánh không chống đỡ được; 2. *перен.* (*о доводе и т. п.*) không bác bỏ (cãi lại) được; 3. *перен.* (*чрезвычайный*) tuyệt trần, tuyệt thế, mãnh liệt, cực kỳ sâu sắc; ~ое впечатле́ние ấn tượng mãnh liệt, cảm tưởng cực kỳ sâu sắc; ~ая красота́ sắc đẹp tuyệt trần, nhan sắc tuyệt thế, tuyệt sắc; chim sa cá lặn, nghiêng nước nghiêng thành (*поэт.*)

неотры́вно *нареч.* (một cách) liên tục, liền một mạch; ~ чита́ть cắm cúi đọc liên tục; ~ смотре́ть на кого́-л. nhìn ai không rời mắt

неотры́вность *ж.* (tính chất) liên tục, liền một mạch

неотры́вный *прил.* liên tục, liền một mạch

неотсту́пно *нареч.* (một cách) bám sát, bám riết

неотсту́пность *ж.* (sự, tính chất) bám sát, bám riết; ám ảnh, quấy rầy (*ср.* неотсту́пный)

неотсту́пн||ый *прил.* (luôn luôn) bám sát, bám riết; (*неотвязный*) (luôn luôn) ám ảnh, quấy rầy; ~ое пресле́дование đuổi theo sát, theo dõi riết, truy kích sát; ~ая мысль ý nghĩ ám ảnh mãi

неотчётливо *нареч.* (một cách) không rành rọt, không rành rõ; mơ hồ

неотчётливость *ж.* (tính chất) không rành rọt, không rành rõ; (*неясность*) (tính chất) mơ hồ

неотчётливый *прил.* không rành rọt (rành rõ, rành mạch); (*неясный*) mơ hồ

неотчужда́емый *прил. юр.* không thể bị trưng thu

неотъе́млемость *ж.* (tính chất) không thể tước đoạt, không tách rời được, khăng khít

неотъе́млем||ый *прил.* không thể tước đoạt, không tách rời được, khăng khít; ~ая часть bộ phận khăng khít (không tách rời được); ~ое пра́во quyền không thể tước đoạt

неофаши́зм *м.* chủ nghĩa fatxit (phát xít) mới

неофаши́ст *м.* kẻ theo chủ nghĩa fatxit (phát xít) mới

неофаши́стский *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa fatxit mới, fatxit mới

неофи́т *м.* 1. tín đồ mới; 2. môn đồ mới, người mới tham gia

неофициа́льно *нареч.* (một cách) không chính thức

неофициа́льный *прил.* không chính thức

неохо́т||а *ж.* 1. (*нежелание*) (sự) không muốn, không thích, miễn cưỡng; он пошёл с ~ой anh ta miễn cưỡng ra đi; 2. *в знач. сказ.* (*Д, + инф.*) *разг.*: мне ~ говори́ть с ним tôi không muốn (không thích, không buồn, không thèm) nói chuyện với nó

неохо́тно *нареч.* (một cách) miễn cưỡng, cực chẳng đã, bất đắc dĩ

неоцени́мость *ж.* (tính chất) vô giá, quý vô ngần

неоцени́мый *прил.* vô giá, quý vô ngần, quý báu vô cùng

неощути́м||ый *прил.* khó cảm thấy; (*незначительный*) không đáng kể; ~ая поте́ря tổn thất không đáng kể

непа́рный *прил.* lẻ, lẻ đôi, không thành đôi, lẻ loi, đơn chiếc

непарти́йн||ый *прил.* 1. (*не состоящий в партии*) không đảng phái, ngoài đảng; 2. (*несовместимый со званием члена партии*) phi đảng, không xứng đáng là đảng viên; ~ое поведе́ние tư cách phi đảng (không xứng đáng là đảng viên)

непедагоги́чный *прил.* không có tính chất sư phạm

непереводи́мый *прил.* không dịch được

непередава́емый *прил.* không tả nổi, khôn tả xiết, khôn tả, khó tả

неперехо́дный *прил.*: ~ глаго́л *грам.* nội động từ, tự động từ

непеча́тный *прил.* (*непристойный*) thô tục, tục tĩu, tục tằn

непи́саный *прил.* bất thành văn; ~ зако́н đạo luật bất thành văn

непита́тельный *прил.* không bổ, kém dinh dưỡng

непла́вкий *прил.* không nóng chảy

непланоме́рный *прил.* không theo kế hoạch, không đều đặn

неплатёж *м.* (sự) không trả tiền, không nộp tiền, không trả nợ

неплатёжеспосо́бность *ж. фин.* (sự) không có khả năng trả nợ, không có khả năng chi trả, không có khả năng thanh toán

неплатёжеспосо́бный *прил. фин.* không có khả năng trả nợ (chi trả, thanh toán)

неплате́льщик *м.* người không trả tiền; (*налогов*) người trây thuế; (*долгов*) người trây nợ

неплодоро́дность *ж.* (sự, tính chất) bạc màu, không phì nhiêu, cằn cỗi

неплодоро́дный *прил.* bạc màu, không phì nhiêu (màu mỡ), cằn cỗi, xấu, cằn

неплодотво́рно *нареч.* (một cách) vô bổ, vô ích

неплодотво́рность *ж.* (sự, tính chất) không có hiệu quả, vô bổ, vô ích

неплодотво́рный *прил.* không có hiệu quả, vô bổ, vô ích

непло́тно *нареч.* (một cách) không chặt, không kín, không sít, hở; ~ закры́тый không đóng kín, đóng không chặt, đóng hờ, khép hờ, để hở

непло́тный *прил.* không chặt (kín, khít, sít); (*о ткани*) thưa; (*о веществе, массе*) không chắc (đặc)

непло́хо 1. *нареч.* (một cách) khá, khá tốt, tương đối tốt, khá hay, khá giỏi; 2. *в знач. сказ. безл.* khá, khá tốt, khá đấy

неплохо́й *прил.* khá, khá (tương đối) tốt, khá hay (giỏi)

непобеди́мо *нареч.* (một cách) vô địch

непобеди́мость *ж.* (sự) vô địch

непобеди́мый *прил.* vô địch, bách chiến bách thắng, trăm trận trăm thắng

неповада́но *в знач.сказ. разг.*: что́бы ~ бы́ло để không còn dám làm như thế nữa, để nó chừa hẳn

непови́нный *прил.* vô (không có) tội, oan

неповинове́ние *с.* (sự) không phục tùng, không tuân lệnh, bất tuân thượng lệnh, chống lại mệnh lệnh, kháng lệnh, cưỡng lệnh

неповоро́тливо *нареч.* (một cách) vụng về; chậm chạp

неповоро́тливость *ж.* (sự, tính, tính chất) vụng về; chậm chạp (*ср.* неповоро́тливый)

неповоро́тливый *прил.* (*неловкий*) vụng về, vụng; (*медлительный*) chậm chạp, chậm rì, chậm, rù rờ

неповтори́мый *прил.* duy nhất, có một không hai, độc nhất vô nhị, đặc biệt

непого́да *ж.* trời xấu, thời tiết xấu

непогреши́мость *ж.* (sự, tính chất) không sai lầm, không bao giờ sai; đáng tin (*ср.* непогреши́мый)

непогреши́мый *прил.* không sai lầm, không bao giờ sai; (*достоверный*) đáng tin

неподалёку *нареч.* ở gần, không xa; ~ от чего́-л. ở gần (không xa) cái gì, cách cái gì không xa

непода́тливость *ж.* 1. (tính chất, tính) rắn, chắc, cứng, rắn chắc; 2. (*упрямство*) (tính) bướng bỉnh, ngoan cố

непода́тливый *прил.* 1. rắn, chắc, cứng, chặt, rắn chắc; 2. (*упрямый*) bướng bỉnh, ngoan cố, cố chấp

неподатно́й *прил. ист.* miễn thuế

неподви́жно *нареч.* (một cách) bất động, không cử động, không di động

неподви́жность *ж.* (sự, tính chất) bất động, cứng đờ; chậm chạp (*ср.* неподви́жный)

неподви́жн||ый *прил.* bất động, không cử động (di động), cố định, cứng đờ; (*медлительный*) chậm chạp, chậm rì, chậm, rù rờ; (*о взгляде и т. п.*) đờ, đơ, lờ đờ, đờ đẫn; ~ое лицо́ bộ mặt đờ đẫn; ~ челове́к người chậm chạp (rù rờ)

неподде́льно *нареч.* (một cách) chân thật, thành thật

неподде́льность *ж.* (tính, tính chất) chân thật, đích thật, thật sự

неподде́льн||ый *прил.* 1. (*подлинный*) không giả mạo, thật, đích thật, thật sự, chính thức; ~ые докуме́нты giấy tờ thật; 2. (*искренний*) chân thật, chân thực, chân thành, thành thật, thành thực; ~ая ра́дость niềm vui chân thật

неподку́пность *ж.* (tính) liêm khiết, thanh liêm, không thể bị mua chuộc

неподку́пный *прил.* không thể bị mua chuộc, liêm khiết, thanh liêm, liêm chính, trung thực

неподоба́юще *нареч.* (một cách) không thích đáng

неподоба́ющ||ий *прил.* không thích đáng; (*неприличный*) không lịch sự (nghiêm túc), tếu, khiếm nhã; ~им о́бразом một cách không thích đáng

неподража́емо *нареч.* (một cách) không thể bắt chước được

неподража́емость *ж.*: ~ игры́ э́того арти́ста diễn xuất của diễn viên đó thì tuyệt diệu (tuyệt vời, tuyệt trần, không thể bắt chước được)

неподража́емый *прил.* không thể bắt chước được; (*неповторимый*) duy nhất, có một không hai, độc nhất vô nhị, đặc biệt; (*превосходный*) tuyệt diệu, tuyệt vời, tuyệt trần

неподходя́щий *прил.* không thích hợp (thích dụng, hợp)

неподчине́ние *с.* (sự) không phục tùng, không tuân lệnh

непозволи́тельно *нареч.* (một cách) không thể tha thứ được

непозволи́тельность *ж.* (tính chất) đáng chê; không thể tha thứ được

непозволи́тельный *прил.* đáng chê; (*непростительный*) không thể tha thứ (dung thứ) được, bất dung

непознава́ем||ый *прил.* 1. không thể nhận thức được, không thể biết; 2. *филос.* ~ое *с.* (cái, điều) không thể nhận thức, không thể biết, bất khả tri

непоколеби́мо *нареч.* (một cách) không lay chuyển được, bền vững, kiên định

непоколеби́мость *ж.* (tính chất, tính) không lay chuyển được, không lay chuyển nổi, bền vững, kiên định

непоколеби́м||ый *прил.* không lay chuyển được (nổi); (*стойкий*) bền vững, kiên định, vững chắc, vững vàng, khẳng khái, sắt đá; ~ая во́ля ý chí sắt đá (không lay chuyển nổi)

непокорённый *прил.* bất khuất, không khuất phục (chinh phục) được, gang thép

непоко́рно *нареч.* (một cách) ngang bướng, bướng bỉnh, ngang ngạnh

непоко́рность *ж.* (tính) ngang bướng, bướng bỉnh, khó bảo, cứng đầu

непоко́рный *прил.* ngang bướng, bướng bỉnh, ngang ngạnh, ương ngạnh, khó bảo, cứng đầu, cứng cổ, gai ngạnh

непокры́т||ый *прил.* không đậy (che, phủ), để hở, trần; с ~ой голово́й (đi) đầu trần, đầu không, không đội mũ

непола́дки *мн.* (*ед.* непола́дка *ж.*) *разг.* 1. (sự) rối loạn, lộn xộn, lủng củng; (*в работе машины*) (sự) trục trặc, hỏng hóc, hư hỏng, hỏng; организацио́нные ~ những lộn xộn (lủng củng, rối loạn) về mặt tổ chức; 2. (*ссоры, нелады*) (sự) bất hoà, lủng củng, va chạm, hiểu lầm, lục đục

непо́лно *нареч.* (một cách) không đầy đủ, không đầy, lưng; ~ нали́ть, насы́пать нót, đổ không đầy

неполнопра́вный *прил.* không có đầy đủ quyền hạn

неполнота́ *ж.* (sự) không đầy đủ, không đủ; ~ све́дений không đầy đủ tài liệu

неполноце́нность *ж.* (sự, tính chất) thấp kém, kém chất lượng, kém giá trị

неполноце́нный *прил.* kém chất lượng (giá trị), không đầy đủ giá trị, thấp kém

непо́лн||ый *прил.* 1. không đầy, lưng; ~ое ведро́ thùng không đầy, lưng (không đầy) thùng; 2. (*сокращённый, не весь*) không đầy đủ (đủ); ~ пе́речень bảng kê không đầy đủ; по ~ым да́нным theo những số liệu không đầy đủ; ~ вес không đủ cân, trọng lượng không đủ; ~ая рабо́чая неде́ля tuần lễ làm việc không đủ ngày

непоме́рно *нареч.* (một cách) quá đáng, quá quắt, thái quá

непоме́рность *ж.* (sự, tính chất) quá đáng, quá quắt, thái quá; ~ еró трéбований những đòi hỏi của anh ta thì quá đáng (quá quắt, thái quá)

непоме́рн||ый *прил.* quá to, quá cỡ, quá đáng, quá quắt, quá độ, thái quá; (*о цене*) quá đắt; ~ые трéбования (những) yêu sách quá đáng, đòi hỏi quá quắt

непонима́ние *с.* (sự) không hiểu, không hiểu nổi; взаи́мное ~ không hiểu nhau

непоня́тливость *ж.* (sự, tính) chậm hiểu, kém thông minh, tối dạ

непоня́тливый *прил.* chậm hiểu; (*несообразительный*) kém thông minh, tối dạ, tối, đụt, hơi đần; ù ù cạc cạc (*разг.*)

непоня́тно 1. *нареч.* (một cách) không hiểu được, khó hiểu; 2. *в знач. сказ. безл.* không hiểu được, thật khó hiểu; ~, что он хо́чет сказа́ть không hiểu được (thật khó hiểu) nó muốn nói gì; мне ~ tôi không hiểu

непоня́тность *ж.* (tính chất) khó hiểu, tối nghĩa

непоня́тный *прил.* 1. không hiểu được, khó hiểu, tối nghĩa; 2. (*странный, загадочный*) kỳ lạ, lạ lùng, bí ẩn

непопада́ние *с.* (*при стрельбе*) (sự) bắn trượt, bắn hụt; (*при бросании*) (sự) ném trượt, ném hụt

непоправи́мо *нареч.* (một cách) không sửa chữa được

непоправи́мость *ж.* (tính chất) không sửa chữa được, khó sửa chữa được

непоправи́м||ый *прил.* không (khó) sửa chữa được; ~ая оши́бка sai lầm không (khó) sửa chữa được; ~ шаг hành động sai không sửa chữa được

непопуля́рный *прил.* 1. không phổ biến (phổ thông, đại chúng); 2. (*не пользующийся общественными симпатиями*) không được lòng dân (hợp ý dân, được ưa chuộng)

непоро́чность *ж.* (tính chất) trong trắng, trinh bạch, thanh bạch, tinh khiết

непоро́чный *прил.* trong trắng, trinh bạch, thanh bạch, tinh khiết

непо́ртящийся *прил.* không hỏng

непоря́док *м.* (sự) mất trật tự, lộn xộn, lung tung, bừa bãi, bát nháo

непоря́дочно *нареч.* (một cách) bất chính, bất lương, không đứng đắn

непоря́дочность *ж.* (tính, điều, tính chất) bất chính, bất lương, không đứng đắn

непоря́дочный *прил.* bất chính, bất lương, không đứng đắn (đoan chính)

непосвящённый *прил.* (*во что-л.*) không được thông báo (được biết)

непосе́да *м. и ж. разг.* người không ngồi yên một chỗ được

непосе́дливость *ж.* (tính) không ngồi yên một chỗ được, không chịu ngồi yên chỗ, hiếu động

непосе́дливый *прил.* không ngồi yên một chỗ được, không chịu ngồi yên chỗ, hiếu động

непоси́льн||ый *прил.* quá sức; (*очень трудный*) khó quá, quá khó; ~ая рабо́та công việc quá sức, việc quá khó

непосле́довательно *нареч.* (một cách) không nhất quán, không triệt để

непосле́довательность *ж.* (sự, tính) không nhất quán, không triệt để

непосле́довательный *прил.* không nhất quán (triệt để), trước sau không như một, không thuỷ chung như nhất, tiền hậu bất nhất

непослуша́ние *с.* (sự) không vâng lời, không nghe lời

непосло́ушн||ый *прил.* không vâng lời (nghe lời, ăn lời), khó bảo; ✧ ~ые волосы́ tóc bù, tóc bù xù

непосре́дственно *нареч.* (một cách) trực tiếp

непосре́дственность *ж.* (*естественность*) (tính) tự nhiên, hồn nhiên, chất phác; (*простота*) (tính) giản dị, mộc mạc, bình dị

непосре́дственный *прил.* 1. trực tiếp; ~ начальник thủ trưởng trực tiếp; 2. (*естественный, непринуждённый*) tự nhiên, hồn nhiên, không giả tạo; (*простой*) giản dị, không kiểu cách, mộc mạc, bình dị, xuề xoà, chất phác, chân chất

непостижи́мость *ж.* (sự, điều, tính chất) không thể hiểu nổi

непостижи́м||ый *прил.* không thể hiểu nổi (hiểu được); ✧ умо́ ~о hoàn toàn không thể hiểu được, thật không tài nào hiểu nổi

непостоя́нно *нареч.* (một cách) bất thường, vô thường

непостоя́нн||ый *прил.* bất thường, vô thường, hay thay đổi, không cố định, bất thường tính; ~ая пого́да thời tiết bất thường, tiết trời thay đổi luôn; ~ характе́р tính khí (tính nết) bất thường, bất thường tính

непостоя́нство *с.* (sự, tính, tính chất) bất thường, vô thường, hay thay đổi, không cố định; (*изменчивый характер*) bất thường tính, tính khí (tính nết) bất thường

непоти́зм *м. книжн.* (*кумовство*) (thói, tính) bao che cho bà con, gia đình trị

непотопля́емый *прил.* không nhận chìm được

непотре́бность *ж.* (sự, điều, tính chất) bất nhã, khiếm nhã, bỉ ổi, xấu xa

непотре́бн||ый *прил.* bất nhã, bỉ ổi, xấu xa; ~ые слова́ những lời lẽ bất nhã (bỉ ổi)

непохва́льный *прил.* đáng chê

непохо́жий *прил.* không giống

непоча́т||ый *прил.* 1. chưa bắt đầu (đụng đến, dùng đến); (*целый*) còn nguyên, nguyên vẹn, nguyên xi; ~ая буты́лка chai nguyên xi (còn nguyên); 2. *перен.* dồi dào, phong phú, sung túc; си́лы ~ые sức lực dồi dào; ✧ ~ край ối, khối, vô khối, vô thiên lủng, vô ngần, như rươi; рабо́ты ~ край ối (khối, vô khối) việc, công việc ngập đầu (lút đầu lút cổ, ngộn lên), việc nhiều không kịp thở (xẻ mũi mà thở)

непочте́ние *с.* (thái độ) bất kính, vô lễ

непочти́тельность *ж.* (sự, thái độ) bất kính, vô lễ, vô phép

непочти́тельный *прил.* bất kính, vô lễ, vô phép

непра́вд||а *ж.* 1. (điều, lời) không đúng, sai sự thật, nói không đúng, nói sai, nói dối; э́то ~! cái đó không đúng đâu!, điều ấy thì sai!; 2. (*обман, мошенничество*) (điều, sự) lừa dối, dối trá, đánh lừa, lường gạt; ✧ все́ми пра́вдами и ~ами bằng mọi cách tốt cũng như xấu, không từ cách nào cả

неправдоподо́бие *с.* (sự) không giống sự thật, khó tin; (*необычность*) (sự) lạ thường, kỳ lạ, khác thường

неправдоподо́бн||ый *прил.* không giống sự thật, khó tin; (*необычный*) lạ thường, kỳ lạ, khác thường, dị thường; э́то ~о thật là kỳ lạ (khó tin)

непра́ведн||ый *прил.* 1. *уст.* (*несправедливый*) không công bằng, bất công; 2. (*грешный*) tội lỗi; ~ая жизнь cuộc đời tội lỗi

непра́вильно *нареч.* 1. (*не по правилам*) (một cách) không đúng quy tắc, không bình thường; 2. (*неверно, ошибочно*) (một cách) không đúng, sai, sai lầm; ~ отвеча́ть trả lời sai (không đúng); ~ информи́ровать thông tin sai; ~ произноси́ть phát âm sai (không đúng)

непра́вильность *ж.* 1. (sự, tính chất, tính) không đúng quy tắc; 2. (*неверность*) (sự, điều) không đúng, sai lầm

непра́вильн||ый *прил.* 1. (*не по правилам*) không đúng quy tắc, không bình thường; (*непропорциональный*) không cân đối; *разг.* (*не соответствующий правилам морали*) kém đạo đức, không đứng đắn; 2. (*неверный*) không đúng, sai, lầm, nhầm, sai lầm; 3. (*несправедливый*) bất công, không công bằng; ✧ ~ые глаго́лы *грам.* động từ chia không đều (bất quy tắc); ~ая дробь *мат.* phân số phi chính, phân số giả

неправоме́рность *ж.* (sự, điều, tính chất, tính) sai trái, trái phép, bất hợp pháp

неправоме́рный *прил.* sai trái, trái phép, bất (không) hợp pháp, phi pháp

неправомо́чность *ж.* (sự) không có thẩm quyền

неправомо́чный *прил.* không có thẩm quyền

неправоспосо́бность *ж. юр.* (sự) không có năng lực pháp lý

неправоспосо́бный *прил. юр.* không có năng lực pháp lý; ~ насле́дник người kế thừa (thừa kế) không có năng lực pháp lý

неправосу́дие *с. уст.* (sự) bất công

неправосу́дный *прил. уст.* bất công, không công bằng

неправот||á *ж.* 1. (*несправедливость*) (sự) bất công; 2. (*заблуждение*) (sự) sai lầm, nhầm lẫn; сознáться в своéй ~é thừa nhận sai lầm của mình

непрáв||ый *прил.* 1. *обыкн. кратк. ф.*: непрáв không đúng, không có lý, sai, lầm, nhầm; вы ~ы anh lầm rồi (không có lý, sai, nhầm); 2. *уст.* (*несправедливый*) bất công, không công bằng

непракти́чность *ж.* (sự, tính chất, tính) không thực dụng, không thực tế

непракти́чный *прил.* không thực dụng (thực tế, thiết thực); (*неудобный*) không thuận lợi (thuận tiện, tiện)

непревзойдённ||ый *прил.* 1. trác tuyệt, trác việt, vô song, hoàn thiện nhất, tuyệt đỉnh, tuyệt đích, có một không hai, độc nhất vô nhị; ~ мáстер nghệ sĩ bậc thầy trác tuyệt, người thợ khéo vô song; 2. (*достигший крайней степени*) cực độ, cực kỳ; ~ая глýпость ngu ngốc cực độ, thậm ngu

непредви́денн||ый *прил.* bất (không) ngờ, đột xuất, không đoán trước (lường trước, ngờ tới); ~ая опáсность mối hiểm hoạ bất ngờ; ~ расхóд (khoản) bất thường chi, chi bất thường, chi đột xuất; на слýчай ~ых обстоя́тельств phòng khi bất trắc, để phòng mọi bất trắc xảy ra

непреднамéренн||ый *прил.* không cố ý (cố tâm, cố tình, chủ tâm), vô tình, vô ý; ~ое оскорблéние sự xúc phạm vô tình (không cố ý); ~ое убúйство (sự, vụ) ngộ sát

непредсказу́емый *прил.* không đoán (lường) trước được; ~ые послéдствия những hậu quả không lường trước được

непредубеждённый *прил.* không có định kiến (thành kiến, thiên kiến)

непредусмóтренный *прил.* không định (tính, thấy, lường) trước, đột xuất

непредусмотри́тельно *нареч.* (một cách) không lo xa, khinh suất

непредусмотри́тельность *ж.* (sự, tính) không lo xa, không phòng xa

непредусмотри́тельный *прил.* không lo xa (phòng xa, liệu trước, suy trước tính sau), khinh suất; ~ постýпок hành động khinh suất (không suy trước tính sau)

непрекло́нность *ж.* (sự, tính) kiên định, bền vững, kiên quyết, bất khuất

непрекло́нн||ый *прил.* kiên định, không lay chuyển (nao núng), kiên quyết, bền vững, bất khuất; ~ая вóля chí sắt đá (kiên quyết, bền vững, kiên định); ~ в достижéнии своúх цéлей kiên quyết đạt cho kỳ được những mục tiêu của mình

непрекраща́ющийся *прич.* không ngừng (dứt, ngớt, thôi), liên miên, bất tuyệt

непрело́жность *ж.* (sự, tính chất) không thay đổi, bất di bất dịch; (*неоспоримость*) (sự, tính chất) hiển nhiên, không còn phải bàn cãi

непрело́жн||ый *прил.* không thay đổi (biến đổi), bất di bất dịch, bất biến; (*неоспоримый*) hiển nhiên, không nghi ngờ gì nữa, không còn phải bàn cãi; ~ закóн điều luật bất di bất dịch, quy luật bất biến; ~аяúстина chân lý hiển nhiên (tuyệt đối, không thể bác bỏ được); ~ая нóрма междунарóдных отношéний tiêu chuẩn bất biến (hiển nhiên) trong mối quan hệ quốc tế

непремéнно *нареч.* nhất định, chắc chắn, thế nào cũng, ắt, khắc; он ~ придёт nhất định ông ta sẽ đến, thế nào nó cũng đến, nó khắc đến

непремéнн||ый *прил.* tối cần thiết, tất yếu, tối thiết, nhất định phải có; ~ое услóвие điều kiện tất yếu (tối thiết, nhất định phải có); ✧ ~ секретáрь *уст.* bí thư vĩnh cửu; ~ член (*комиссии, комитета*) *уст.* uỷ viên thường xuyên

непреобори́мый *прил.* không thể khắc phục (chiến thắng), không cưỡng lại (kiềm chế) được, bất khả chiến thắng

непреодоли́мость *ж.* (sự, tính chất) không khắc phục nổi, không vượt qua được

непреодоли́м||ый *прил.* không khắc phục nổi, không (khó) vượt qua được; (*неудержимый*) không kiềm chế (nén, kìm, ghìm) được; ~ое желáние dục vọng không kiềm chế được, ý muốn không nén được; ~ая сúла sức mạnh không gì ngăn cản nổi; ~ое препя́тствие trở ngại không vượt qua được, chướng ngại không khắc phục nổi

непререка́ем||ый *прил.* không cho cãi lại; (*неоспоримый*) không bác bỏ được, hiển nhiên; ~ тон giọng nói hách dịch, giọng hách; ~ авторитéт uy tín tuyệt đối; ~ая úстина chân lý hiển nhiên (không bác bỏ được)

непрерывно *нареч.* (một cách) liên tục, liên miên, không ngừng, không dứt, không ngớt, không thôi, liền liền, liền tù tì

непрерывность *ж.* (sự, tính chất) liên tục, không ngừng

непрерывн||ый *прил.* liên tục, liên miên, không ngừng (dứt, ngớt, thôi), liền liền, liên tù tì; ~ая цепь событий các sự kiện nối tiếp nhau liên tục, chuỗi liên tục của các sự kiện; ~ рост производства phát triển không ngừng của nền sản xuất; ✧ ~ая дробь *мат.* liên phân số, phân số liên tục

непрестáнно *нареч.* (một cách) thường xuyên, liên tục, không ngừng, mãi, hoài; ~ идти́ вперёд không ngừng tiến lên, tiến lên mãi

непрестáнный *прил.* thường xuyên, liên tục, không ngừng

непрести́жный *прил.* kém thể diện, không oai

непреходя́щ||ий *прил.* vĩnh hằng, vĩnh cửu; ~ие ценности những giá trị vĩnh hằng (vĩnh cửu)

непривéтливо *нареч.* (một cách) không niềm nở, lạnh lùng, lạnh nhạt; ~ принять кого́-л. đón tiếp lạnh nhạt ai, không niềm nở đón tiếp ai

непривéтлив||ый *прил.* 1. không niềm nở (mặn mà, thân thiết), lạnh lùng, lạnh nhạt, lãnh đạm; ~ человéк người không niềm nở (không mặn mà); ~ взгляд cái nhìn lãnh đạm (lạnh lùng); 2. *перен.* (*мрачный, угрюмый*) ảm đạm, thê lương; ~ая мéстность nơi ảm đạm, chốn thê lương

непривлека́тельный *прил.* không hấp dẫn (đẹp, có duyên, ngoạn mục)

неприводи́мый *прил. мат.* bất khả quy

непривы́чк||а *ж. разг.* (sự) không quen; с ~и do (vì) không quen; э́то с ~и đó là do (vì) không quen đấy

непривы́чно *в знач. сказ. безл.* (*Д*) bỡ ngỡ, ngỡ ngàng, chưa (không) quen; емý ~ на нóвом мéсте nó bỡ ngỡ ở chỗ mới, ở chỗ mới nó chưa quen

непривы́чн||ый *прил.* 1. (*новый, чуждый для кого-л.*) không quen (quen thuộc), mới lạ, lạ lùng; ~ая обстанóвка hoàn cảnh không quen thuộc (mới lạ); 2. (*о человеке*) bỡ ngỡ, ngỡ ngàng, không quen việc (quen tay), thiếu kinh nghiệm; ~ к дéлу bỡ ngỡ (ngỡ ngàng) với công việc, không quen việc

непригля́дный *прил.* không đẹp mắt (đẹp, ngoạn mục), xấu xí, xấu

неприго́дность *ж.* (sự, tính chất) vô dụng, không thích dụng

неприго́дный *прил.* vô dụng, không thích dụng (dùng được); ~ к чемý-л. không dùng được vào việc gì; ~ к

воéнной слýжбе không thích dụng cho quân đội

неприéмлем||ый *прил.* 1. không thể chấp nhận (đồng ý) được; ~ые услóвия những điều kiện không thể chấp nhận được; 2. (*недопустимый*) không thể dung thứ được; э́тот постýпок неприéмлем hành động ấy không thể dung thứ được

неприёмный *прил.*: ~ день ngày không tiếp khách; у дирéктора сегóдня ~ день hôm nay ông giám đốc không tiếp khách, hôm nay không phải là ngày tiếp khách của ông giám đốc

непризна́ние *с.* (sự) không công nhận, không thừa nhận

непри́знанный *прил.* không được công nhận (thừa nhận)

неприкосновéнность *ж.* (tính chất, sự, quyền) bất khả xâm phạm, không thể xâm phạm; ~ ли́чности quyền bất khả xâm phạm về nhân thân (thân thể); ~ жили́ща quyền bất khả xâm phạm về nhà ở; дипломати́ческая ~ quyền bất khả xâm phạm ngoại giao

неприкосновéнн||ый *прил.* 1. bất khả (không thể) xâm phạm; ~ое лицó nhân vật bất khả (không thể) xâm phạm; 2. (*о капитале и т. п.*) bất khả xâm phạm, không được đụng đến; ~ запáс dự trữ bất khả xâm phạm (không được đụng đến, tuyệt đối)

неприкра́шенн||ый *прил.* không tô vẽ (thêu dệt), chân thật; ~ая и́стина chân lý không tô vẽ, sự thật trần truồng; в ~ом ви́де dưới dạng chân thật (không tô vẽ, không thêu dệt)

неприкры́т||ый *прил.* 1. hở, hờ, không kín (chặt, sít, khít); остáвить дверь ~ой để cửa hờ, khép cửa, đóng hờ cửa; 2. (*не покрытый сверху*) không che đậy (đậy kín, phủ kín); (*оставленный без защиты*) không được bảo vệ (yểm hộ), hở hang; ~ фланг sườn hở hang (không được bảo vệ, không kín); 3. (*явный*) rõ ràng, hiển nhiên, rành rành; ~ая прáвда sự thật hiển nhiên (rành rành, trần truồng)

неприли́ч||ie *с.* (sự, điều) bất nhã, khiếm nhã, không lịch sự, bất lịch sự, sỗ sàng, thô tục, suồng sã, sống sượng; груб до ~я thô lỗ đến mức sỗ sàng (suồng sã, sống sượng)

неприли́чно *нареч.* (một cách) bất nhã, khiếm nhã, không lịch sự, bất lịch sự, sỗ sàng, thô tục, suồng sã, sống sượng; ~ вести́ себя́ cư xử một cách bất nhã (khiếm nhã, suồng sã, không lịch sự)

неприли́чн||ый *прил.* bất nhã, khiếm nhã, không (bất) lịch sự, thô tục, suồng sã, sống sượng, tục tĩu, tục; ~ое поведéние lối xử thế khiếm nhã (bất nhã, suồng sã, không lịch sự); ~ые словá (những) tiếng tục, từ tục tĩu, lời lẽ sỗ sàng

неприменéни||e *с.*: дóговóр о ~и си́лы hiệp ước về việc không dùng (sử dụng) vũ lực

непримени́мый *прил.* không dùng (sử dụng) được, không ứng dụng (áp dụng) được

неприме́тн||ый *прил.* 1. (*незаметный*) khó thấy (nhìn thấy, nhận thấy); (*незначительный*) rất nhỏ, không đáng kể; ~ая рáзница khác nhau khó nhận thấy, khác biệt rất nhỏ; 2. (*непримечательный*) không xuất sắc (nổi bật), bình thường

непримири́мость *ж.* (tính chất, tính) không khoan nhượng, không hoà hoãn

непримири́м||ый *прил.* không thể khoan nhượng (nhân nhượng, hoà hoãn), thẳng tay, thẳng thừng; (*ожесточённый*) gay gắt, quyết liệt; ~ враг kẻ thù không thể khoan nhượng (nhân nhượng, hoà hoãn); ~ые противоре́чия những mâu thuẫn gay gắt (quyết liệt, không thể hoà hoãn)

непринуждённо *нареч.* (một cách) tự nhiên, thoải mái; (*просто*) (một cách) giản dị, xuề xoà; держáться ~ xử sự tự nhiên, đi đứng thoải mái, ăn ở giản dị

непринуждённость *ж.* (sự, tính) tự nhiên, thoải mái; (*простота*) (sự, tính) giản dị, xuề xoà; ~ обстанóвки bầu không khí tự nhiên

непринуждённ||ый *прил.* tự nhiên, thoải mái, không giả tạo (khách khí); (*простой*) giản dị, xuề xoà, xuềnh xoàng; ~ тон giọng nói tự nhiên; ~ая пóза dáng điệu tự nhiên (thoải mái)

непринятие *с.* (sự) không nhận, không tiếp nhận; (*отказ*) (sự) từ chối, từ khước, khước từ; за ~м надлежáщих мер vì không áp dụng những biện pháp cần thiết

неприсоедине́ни||e *с.* (sự) không liên kết, không tham gia khối nào; полúтика ~я chính sách không liên kết

неприсоедини́вш||ийся *прич.*: ~иеся стрáны các nước không liên kết

неприспосóбленность *ж.* (sự, tính chất) không thích ứng, không thích hợp, không dùng được

неприспосóбленный *прил.* không thích ứng (thích nghi, thích hợp, dùng được)

непристóйно *нареч.* (một cách) cực kỳ bất nhã, tục tằn, bỉ ổi, sỗ sàng

непристóйност||ь *ж.* 1. (sự, tính) cực kỳ bất nhã, tục tằn, bỉ ổi, sỗ sàng, thô tục, tục tĩu, thô bỉ; ~ поведéния tư cách bỉ ổi; 2. (*поступок, слова*) (điều, lời) tục tằn, bỉ ổi, sỗ sàng, thô tục, tục tĩu, thô bỉ; говори́ть ~и nói những điều tục tằn (thô tục, sỗ sàng, tục tĩu)

непристóйный *прил.* cực kỳ bất nhã, tục tằn, bỉ ổi, sỗ sàng, thô tục, tục tĩu, thô bỉ

непристýпность *ж.* (sự, tính chất) hiểm yếu, hiểm trở

непристýпн||ый *прил.* 1. hiểm yếu, hiểm trở, hiểm hóc; (*хорошо защищённый*) kiên cố; ~ая высотá cao điểm hiểm yếu; ~ая крéпость thành trì kiên cố; 2. (*о человеке*) khó tính, khó gần, kiêu ngạo, kiêu kỳ, kênh kiệu

непритвóрно *нареч.* (một cách) chân thành, chân thật

непритвóрный *прил.* chân thành, chân thật, chân thực, thành thật, thành thực, thật thà, ngây thơ, không giả dối

непритязáтельный *прил.* không đòi hỏi cao, dễ dãi, dễ tính; (*простой*) giản dị, xuềnh xoàng, xuề xoà

неприхотли́вость *ж.* dễ tính, (tính) ít đòi hỏi, dễ dãi, giản dị

неприхотли́в||ый *прил.* 1. (*нетребовательный*) ít đòi hỏi, dễ dãi, dễ tính, giản dị; (*о растениях, животных*) ít đòi hỏi ăn uống, ít phải chăm sóc, dễ trồng, dễ nuôi; 2. (*простой, незатейливый*) giản đơn, giản dị, mộc mạc; ~ рисýнок bức vẽ giản đơn; ~ая пи́ща thức ăn đạm bạc (thanh đạm)

непричáстность *ж.* (sự) vô can, không tham gia, không tham dự, không liên quan, không dính dáng, không dính líu

непричáстный *прил.* vô can, không tham gia (tham dự, liên quan, dính dáng, dính líu)

неприя́зненно *нареч.* (một cách) đầy ác cảm, hằn học

неприя́зненность *ж.* (sự, tính chất) ghét bỏ, hằn học

неприя́зненный *прил.* đầy ác cảm, đầy ác ý, ghét bỏ, hằn học

неприя́знь *ж.* ác cảm, ác ý, (sự) ghét bỏ, hằn học

неприятéль *м. собир.* kẻ thù, kẻ địch, quân thù, quân địch, địch quân

неприятéльск||ий *прил.* (thuộc về) kẻ thù, kẻ địch, quân thù, quân địch, địch quân, thù, địch; ~ие войскá quân địch

неприя́тно 1. *нареч.* (một cách) khó chịu; ~ для глаз khó coi, gai (chướng, ngứa) mắt; ~ для слу́ха khó nghe, chối (trái, chướng, ngứa) tai; 2. *в знач. сказ. безл.* khó chịu, bực mình; ему́ бы́ло ~ слу́шать э́то nó khó chịu (bực mình) khi nghe điều đó; э́то бу́дет вам ~ điều đó sẽ làm anh khó chịu; с таки́ми людьми́ ~ име́ть де́ло hạng người ấy thì khó chơi lắm

неприя́тность *ж.* (điều) khó chịu, bực mình; (*огорчения*) (điều) buồn bực, phiền lòng, đau buồn; кака́я ~! khó chịu biết bao!, bực mình biết mấy!, đau buồn xiết bao!

неприя́тн||ый *прил.* khó chịu; (*для обоняния тж.*) khó ngửi, hôi, thối, khắm, hăng, hắc, hôi thối, khắm lặm; (*для глаз*) khó coi, gai (chướng, ngứa) mắt; (*для слуха*) khó nghe, chối (trái, chướng, ngứa) tai; (*вызывающий чувство неудовольствия*) làm bực mình (buồn bực, khó chịu, phiền lòng, đau buồn); ~ за́пах mùi hôi (thối, khó chịu); ~ая нару́жность vẻ ngoài khó coi (chướng mắt, gai mắt); ~ па́рень anh chàng khó chịu; ~ разгово́р câu chuyện khó chịu (phiền lòng)

непробива́емый *прил.* không thủng được (xuyên thủng)

непробу́дн||ый *прил.*: сон giấc ngủ ngon (ngủ say), giấc nồng; спать ~ым сном а) ngủ ngon, ngon giấc, ngủ say, ngủ say như chết; б) yên giấc nghìn thu; ~ пья́ница con nghiện không hề tỉnh, sâu rượu say triền miên

непрове́тренный *прил.* không thoáng (thoáng khí, thoáng gió, thông thoáng), bí hơi

непроводи́мость *ж. физ.* (tính) không dẫn điện, không dẫn nhiệt

непроводни́к *м. физ.* chất (vật) không dẫn; (*электричества тж.*) chất (vật) không dẫn điện; (*тепла*) chất (vật) không dẫn nhiệt

непрогля́дн||ый *прил.* tối mịt, tối om, tối mò; (*густой*) dày đặc; ~ая ночь đêm tối om (tối như bưng, tối như mực, tối như hũ nút); màn đêm dày đặc (*лит.*); ~ тума́н sương mù dày đặc; ✧ ~ая жизнь cuộc đời tối tăm

непродолжи́тельность *ж.* (tính chất, tính) không lâu, không lâu dài

непродолжи́тельн||ый *прил.* không lâu (lâu dài, lâu bền), ngắn ngủi, ngắn; в тече́ние ~ого вре́мени trong một thời gian ngắn (ngắn ngủi, không lâu)

непродукти́вно *нареч.* (một cách) không sinh lợi, ít hiệu quả

непродукти́вность *ж.* (sự, tính chất) không sinh lợi, ít hiệu quả

непродукти́вн||ый *прил.* 1. không sinh lợi (có lợi), ít lợi, ít hiệu quả; ~ труд lao động không sinh lợi (ít hiệu quả); ~ая тра́та вре́мени giờ chết; 2. *лингв.* không tạo từ, không tạo từ mới; ~ые су́ффиксы những hậu tố không tạo từ

непроду́манно *нареч.* (một cách) không cân nhắc kỹ, bộp chộp

непроду́манный *прил.* không cân nhắc kỹ (suy nghĩ chín chắn), bộp chộp, xốc nổi

непрое́зжий *прил.* (xe cộ) không qua được; (*трудный для езды*) khó đi, khó qua

непрозра́чность *ж.* (sự, tính chất) không trong, đục

непрозра́чный *прил.* không trong, đục, vẩn, đục ngầu, vẩn đục

непроизводи́тельно *нареч.* (một cách) kém năng suất, ít hiệu quả

непроизводи́тельность *ж.* (sự, tính chất) kém năng suất, kém hiệu suất, ít hiệu quả, không sinh lợi

непроизводи́тельн||ый *прил.* 1. kém năng suất (hiệu suất), ít hiệu quả, không sinh lợi (có lợi), ít lợi, vô ích; ~ труд lao động kém năng suất (kém hiệu suất, ít hiệu quả, không sinh lợi); *эк.* lao động không sản xuất; ~ая тра́та вре́мени giờ chết; ~ые расхо́ды chi phí không sinh lợi (không có lợi, vô ích); *эк.* chi phí không sản xuất; 2. (*не участвующий в производстве*) phi (không, không tham gia) sản xuất; ~ая часть населе́ния bộ phận phi sản xuất trong dân cư, số dân không tham gia sản xuất; ~ая сфе́ра lĩnh vực phi sản xuất (không sản xuất); ~ое потребле́ние tiêu dùng không sản xuất

непроизво́льно *нареч.* (một cách) không cố ý, vô tình, bất giác

непроизво́льность *ж.* (tính chất) không cố ý, không chủ tâm, vô tình, bất giác

непроизво́льн||ый *прил.* không cố ý (cố tình, chủ tâm), vô tình, bất giác, vô ý, vô ý thức

непрола́зн||ый *прил. разг.* không đi qua được; на доро́гах ~ая грязь trên các đường đầy bùn lầy không đi qua được

непролета́рский *прил.* không (phi) vô sản

непромока́ем||ый *прил.* không thấm (ngấm) nước; ~ плащ áo mưa, áo tơi, áo đi mưa; ~ое пальто́ áo măngtô không thấm nước

непроница́емость *ж.* 1. (sự, tính chất, tính) không thấm nước, không lọt qua được, không xuyên qua được, kín mít; 2. *перен.* (*скрытность*) (tính) kín đáo

непроница́емый *прил.* 1. không thấm (lọt qua, xuyên qua) được, kín mít; (*очень тёмный*) tối om, tối mịt; ~ для воды́ không thấm nước; ~ для зву́ка không lọt âm (thấu âm); ~ мрак bóng tối dày đặc; 2. *перен.* (*скрытный*) kín đáo

непропорциона́льно *нареч.* (một cách) không cân đối

непропорциона́льность *ж.* (sự, tính) không cân đối, mất cân đối, không tỷ lệ

непропорциона́льный *прил.* không (mất) cân đối, không tỷ lệ

непросвещённость *ж.* (sự) vô học

непросвещённый *прил.* vô học, không có học; (*невежественный*) dốt, dốt nát

непрости́тельный *прил.* không thể tha thứ, không dung thứ được, bất dung

непротивле́ние *с.*: ~ злу наси́лием (thuyết, chủ trương) bất bạo lực, bất bạo động

непроторённ||ый *прил.* 1. chưa ai đi (khai phá, khám phá); 2. *перен.*: пойти́ по ~ому пути́ đi theo con đường chưa ai khai phá (hoàn toàn mới lạ)

непроходи́мо *нареч.*: он ~ глуп nó dốt đặc cán mai, nó ngu ơi là ngu

непроходи́мость *ж.* 1. (sự, tính chất) không đi qua được, khó vượt qua; 2. *мед.* (chứng, sự) tắc, không thông, tắc nghẽn; ~ кише́чника (chứng) tắc ruột

непроходи́м||ый *прил.* 1. không qua (đi qua) được, khó vượt qua; ~ лес rừng rậm không qua được; 2. *перен. разг.* (*совершенный, полный*) hoàn toàn; ~ дура́к thằng ngốc hết chỗ nói, cây thịt; ~ое неве́жество dốt đặc (đặc cán mai, đặc cán thuổng, có chuôi); ~ая глу́пость hoàn toàn ngu ngốc, thậm ngu

непро́чно *нареч.* (một cách) không bền, không vững, không chắc, bấp bênh

непро́чность *ж.* (sự, tính, tính chất) không bền vững, không vững chắc

непро́чный *прил.* 1. không bền (vững, chắc, bền vững, vững chắc, vững

vàng); (*хрупкий*) dễ vỡ (gãy), mỏng mảnh; 2. *перен.* mong manh, bấp bênh

непро́шен||ый *прил. разг.* không mời mà đến; (*нежелательный*) không mong muốn, trái ý; (*ненужный*) không cần thiết; (*невольный*) vô tình, bất giác, không cố ý; ~ гость người khách không mời mà đến; ~ совéт lời khuyên trái ý (không cần thiết); ~ые мы́сли những ý nghĩ vô tình thoáng đến; ~ые слёзы những giọt nước mắt vô tình; ~ое вмеша́тельство can thiệp không cần thiết (không ai nhờ)

непрям||о́й *прил.* 1. không thẳng, không trực tiếp, gián tiếp; ~а́я ли́ния đường không thẳng; ~ы́е вы́боры bầu cử gián tiếp; ~о́е деле́ние *биол.* gián phân; 2. (*неискренний*) không thẳng thắn (thành thật, ngay thẳng), quanh co, úp mở, lập lờ; ~ отвéт câu trả lời úp mở (quanh co, lập lờ)

Нептýн *м. астр.* sao Hải vương, Hải vương tinh, Neptune

непутёв||ый *прил. разг.* phóng đãng, phóng lãng; (*бестолковый*) vô tích sự; ~ человéк người phóng đãng (vô tích sự); ~ая жизнь cuộc đời phóng đãng

непью́щий *прил.* không uống rượu (rượu chè)

неработоспосо́бность *ж.* (sự) không có khả năng lao động, mất sức lao động

неработоспосо́бный *прил.* không có khả năng lao động, mất sức lao động, không lao động (làm việc) được

нерабо́ч||ий *прил.*: ~ человéк người không làm việc; ~ее происхожде́ние xuất thân không phải công nhân; ~ая рукá bàn tay không lao động; ~ая одéжда quần áo mặc ngoài giờ lao động; ~ день а) (*выходной*) ngày nghỉ; б) (*праздничный*) ngày lễ; ~ая обстано́вка không khí hội hè

нера́венство *с.* 1. (sự, tình trạng) không bình đẳng, bất bình đẳng; социа́льное ~ bất bình đẳng xã hội; 2. *мат* bất đẳng thức

неравноду́шн||ый *прил.* có cảm tình (thiện cảm); быть ~ым к кому́-л., чему́-л. có thiện cảm (cảm tình) với ai, cái gì; yêu mến (ưa thích, mến mộ) ai, cái gì

неравноме́рно *нареч.* (một cách) không đều, không đồng đều

неравноме́рность *ж.* (sự, tính) không đều, không đồng đều

неравноме́рн||ый *прил.* không đều (đồng đều); ~ое разви́тие phát triển không đồng đều (không đều)

неравнопра́вие *с.* (sự, tình trạng) không bình quyền, bất bình quyền, không bình đẳng, bất bình đẳng

неравнопра́вный *прил.* không (bất) bình quyền, không (bất) bình đẳng; ~ дóговóр hiệp ước bất bình đẳng

неравносторо́нний *прил.*: ~ треугóльник *геом.* tam giác không đều

нера́вн||ый *прил.* không bằng nhau (ngang nhau, cân nhau, cân xứng), chênh lệch; ~ые си́лы những lực lượng không bằng nhau (không ngang nhau, chênh lệch); пасть в ~ом бою́ hy sinh trong trận đánh không cân sức; ~ брак hôn nhân không cân xứng (không môn đăng hộ đối, không xứng đôi vừa lứa)

нерадéние *с. см.* нерадúвость

нерадúвость *ж.* (sự, tính) lười biếng, biếng nhác; (*небрежность*) (sự, tính) lơ là, chểnh mảng

нерадúв||ый *прил.* lười biếng, biếng nhác, nhác nhớm; (*небрежный*) lơ là, chểnh mảng, trễ nải; ~ое отношéние к дéлу thái độ lơ là (trễ nải, chểnh mảng) đối với công việc; ~ ученúк cậu học sinh lười biếng (trễ nải); ~ рабóтник nhân viên lười biếng (chểnh mảng, trễ nải)

неразберúха *ж. разг.* (tình trạng) lộn xộn, hỗn loạn, hỗn độn, loạn xạ, bát nháo, bát nháo chi khươn; (*путаница*) mớ bòng bong

неразбóрчиво *нареч.*: ~ говорúть nói lí nhí; ~ писáть viết tháu (líu nhíu, lít nhít, không rõ ràng)

неразбóрчивость *ж.* 1. (*почерка*) (sự) không rõ ràng, líu nhíu, lít nhít; 2. (*в еде*) (sự) ít đòi hỏi, không cầu kỳ, dễ dãi, tạp ăn; 3. (*беспринципность*): ~ в срéдствах (sự) không từ một cách nào cả, liều lĩnh, bừa

неразбóрчив||ый *прил.* 1. không rõ ràng, líu nhíu, lít nhít, lí nhí; (*невнятный тж.*) khó nghe, khó hiểu; ~ пóчерк chữ viết tháu (líu nhíu, lít nhít, không rõ ràng, khó đọc); ~ая речь tiếng nói lí nhí; 2. (*невзыскательный*) ít đòi hỏi, không cầu kỳ, dễ dãi, dễ tính; ~ в едé dễ dãi trong việc ăn uống, không khảnh ăn, tạp ăn; 3. (*в средствах*) không từ một cách nào cả, không thận trọng, liều lĩnh, bừa

неразвúто́й *прил.* không (kém) phát triển; (*отсталый*) lạc hậu, chậm tiến, thấp kém; (*умственно*) ít hiểu biết, ít học, nhãn quan chật hẹp; ~ человéк người lạc hậu (ít hiểu biết)

нера́звитость *ж.*: у́мственная ~ trình độ trí tuệ thấp kém; ~ вку́са óc thẩm mỹ kém cỏi (thấp kém, kém phát triển)

неразга́данн||ый *прил.* chưa đoán ra, không đoán được; (*нерасшифрованный*) chưa (không) đọc được, chưa giải mã được; (*непонятный, загадочный*) không hiểu được, bí ẩn; ~ая на́дпись bi ký (dòng chữ) chưa giải mã được

неразгово́рчивость *ж.* (tính) ít nói, lầm lỳ, cù mì, trầm lặng

неразгово́рчивый *прил.* ít nói, lầm lỳ, cù mì, trầm lặng; ~ человéк người lầm lỳ (ít nói, cù mì, trầm lặng)

неразделённ||ый *прил.* 1. không (chưa) chia; 2. *перен.* không được đáp ứng (chia sẻ); ~ая любóвь tình yêu không được đáp ứng, mối tình vô vọng

нераздели́мый *прил.* không thể chia cắt (chia rẽ, phân chia); (*единый*) thống nhất, toàn vẹn

нераздéльно *нареч.* (một cách) không chia được

нераздéльный *прил.* không chia được, không thể phân chia (chia cắt)

неразлага́емый *прил.* không tách được

неразличи́мый *прил.* không thể nhận rõ, không phân biệt được

неразложи́мый *прил. см.* неразлага́емый

неразлу́чно *нареч.* (một cách) không rời nhau, gắn bó, khăng khít

неразлу́чность *ж.* (tính chất) không rời nhau, gắn bó, khăng khít, keo sơn

неразлу́чн||ый *прил.* không rời nhau, không lúc nào rời, luôn luôn có bên cạnh, gắn bó, khăng khít, keo sơn; ~ые друзья́ đôi bạn keo sơn; bạn nối khố (*разг.*)

неразме́нн||ый *прил.* (*о деньгах*) không đổi được

неразрешённый *прил.* 1. (*запрещённый*) không được phép, bị cấm (cấm ngặt); 2. (*нерешённый*) không (chưa) giải quyết được, nan giải; ~ вопрóс vấn đề chưa giải quyết được (nan giải)

неразреши́мость *ж.* (sự, tính chất) không giải quyết được; *мат.* (tính) không giải được

неразреши́мый *прил.* không giải quyết được; *мат.* không giải được

неразруши́мый *прил.* không thể phá vỡ, không phá huỷ được; (*прочный*) bền vững

неразры́вно *нареч.* (một cách) không chia cắt được, bền chặt, khăng khít, gắn bó

неразры́вность *ж.* (sự, tính chất) không chia cắt được, bền chặt, khăng khít, gắn bó

неразры́вн||ый *прил.* không chia cắt được; (*нерушимый*) không gì phá nổi, bền vững, bền chặt, keo sơn, khăng khít, gắn bó; ~ая связь liên hệ khăng khít, quan hệ bền chặt, tình keo sơn; ~ая дру́жба tình hữu nghị bền vững, tình bạn keo sơn

неразу́мие *с. уст. см.* неразу́мность

неразу́мно *нареч.* (một cách) không hợp lý, vô lý

неразу́мность *ж.* (sự, tính chất) không hợp lý, vô lý, phi lý

неразу́мный *прил.* không hợp lý (có lý), vô (phi) lý; ~ челове́к người gàn (gàn dở, không biết điều, không biết lẽ phải); ~ посту́пок hành động vô lý (không hợp lý, không khôn ngoan, phi lý)

нерасположе́ние *с.* ác cảm

нерасполо́женный *прил.* (*к кому-л.*) không có thiện cảm, có ác cảm (*với ai*)

нераспоряди́тельность *ж.* (sự) quản lý kém, không có tài điều khiển, không có tài tổ chức

нераспоряди́тельный *прил.* không có tài điều khiển (tài tổ chức)

нерассуди́тельно *нареч.* (một cách) không biết điều, gàn dở

нерассуди́тельность *ж.* (sự) không biết điều, không biết lẽ phải, gàn dở

нерассуди́тельный *прил.* không biết điều (lẽ phải), gàn dở, gàn; (*неразумный*) vô (không có) lý, không hợp lý; ~ челове́к người gàn dở (không biết điều, không biết lẽ phải); ~ посту́пок hành động vô lý (không hợp lý, bất hợp lý)

нераствори́мый *прил.* không tan (hoà tan)

нерасторжи́мый *прил.* gắn chặt nhau, gắn bó, khăng khít, quyện chặt, chằng chịt

нерасторо́пность *ж.* (sự, tính) chậm chạp, rù rờ, vụng về, không tháo vát

нерасторо́пный *прил.* chậm chạp, rù rờ, lù đù, lù khù, vụng về, không tháo vát

нерасчётливость *ж.* (sự, tính) không suy tính cẩn thận, không tiết kiệm

нерасчётливый *прил.* không suy tính cẩn thận (tính toán hơn thiệt, chín chắn, thận trọng, tiết kiệm, dè sẻn), hoang phí

нерациона́льный *прил.* không (bất) hợp lý

нерв *м.* (dây) thần kinh; обоня́тельный ~ dây thần kinh khứu giác; кре́пкие ~ы thần kinh vững vàng; удали́ть ~ (*зуба*) lấy gân máu, lấy dây thần kinh (*ở răng*); ✧ де́йствовать кому́-л. на ~ы làm ai bực mình (khó chịu), trêu tức (chọc tức) ai

нерва́ция *м. бот.* (sự) xếp gân, xếp gân lá

нерви́ровать *несов. и сов.* (*В*) làm... bực mình (khó chịu); (*раздражать*) làm... bực tức (tức giận, cáu kỉnh, cáu bẳn)

не́рвничать *несов.* mất bình tĩnh, không trấn tĩnh, cuống lên, nổi cáu, phát bẳn, phát cáu, nổi nóng, nổi doá, nổi đoá, nổi sùng; (*волноваться*) xúc động, hồi hộp, lo lắng, bồn chồn

нервнобольно́й *м.* (*скл. как прил.*) người bệnh thần kinh, bệnh nhân tâm thần

не́рвность *ж.* (sự, tính) cáu kỉnh, cáu gắt, dễ bị kích động, dễ xúc động

не́рвн||ый *прил.* 1. (thuộc về) dây thần kinh, thần kinh; ~ая систе́ма hệ thần kinh, thần kinh hệ; ~ припа́док cơn thần kinh; 2. (*легко возбудимый*) dễ xúc động (bị kích động); (*болезненно раздражительный*) cáu kỉnh, cáu gắt, bẳn tính, cáu bẳn; ~ челове́к người cáu kỉnh (bẳn tính, cáu bẳn, gắt như mắm tôm); ~ое состоя́ние tình hình căng thẳng đến khó chịu

нерво́зность *ж.* (sự, tính) cáu kỉnh, cáu gắt, cáu bẳn

нерво́зный *прил.* cáu kỉnh, cáu gắt, bẳn tính, cáu bẳn; (*легко возбудимый*) dễ xúc động (bị kích động)

нервотрёпка *ж. прост.* (sự) giày vò thần kinh, hao tổn tâm thần

нереа́льность *ж.* 1. (sự, tính chất) không có thực, không thực tại, không thực tế; 2. (*невыполнимость*) (sự, tính chất) không thiết thực, viển vông, vu khoát

нереа́льный *прил.* 1. hư, không có thực (thực tại, thực tế); (*фантастический*) hư ảo, hoang đường; 2. (*невыполнимый*) không thiết thực, viển vông, vu khoát, vu vơ, không thể thực hiện được

нерегуля́рно *нареч.* (một cách) thất thường, không thường xuyên, không đều đặn

нерегуля́рность *ж.* (sự, tính chất) thất thường, không thường xuyên, không đều đặn

нерегуля́рный *прил.* 1. thất thường, không thường xuyên (đều đặn); bữa đực bữa cái (*погов.*); 2. (*о войске*) không chính quy (thường trực)

нере́дкий *прил.* không hiếm, thường có, thường (hay) xảy ra; (*обычный*) thông thường, bình thường

нере́дко *нареч.* thường thường, thường khi, nhiều khi, thường

нерента́бельный *прил.* không sinh lợi (sinh lãi, có lợi)

не́рест *м.* (sự) đẻ trứng (*của cá*)

нерести́лище *с.* nơi cá đẻ

нерести́ться *несов.* đẻ trứng (*nói về cá*)

нереши́мост||ь *ж. см.* нереши́тельность

нереши́тельно *нареч.* (một cách) lưỡng lự, do dự, ngập ngừng

нереши́тельност||ь *ж.* (sự, tính) không cương quyết, do dự, lưỡng lự, trù trừ, chần chừ, ngập ngừng, ngần ngừ, lừng khừng; быть в ~и lưỡng lự, do dự, ngập ngừng, chần chừ, trù trừ

нереши́тельный *прил.* không cương quyết, do dự, lưỡng lự, trù trừ, chần chừ, ngập ngừng, ngần ngừ, lừng khừng; ~ челове́к người không cương quyết; ~ тон giọng nói lưỡng lự (do dự, ngập ngừng)

нержаве́ющ||ий *прил.* không gỉ, i-nốc; ~ая сталь thép không gỉ (i-nốc)

неритми́чн||ый *прил.* không nhịp nhàng (đều đặn), loạc choạc; ~ые движе́ния (những) động tác không nhịp nhàng; ~ая рабо́та công việc không đều đặn (không nhịp nhàng)

неро́бк||ий *прил.* khá can đảm (bạo dạn, gan dạ, bạo, gan); ✧ он ~ого деся́тка nó gan góc (gan cóc tía) lắm

неро́вно *нареч.* (một cách) không bằng phẳng; không bằng nhau; không đều đặn

неро́вность *ж.* (sự, tính, tính chất) không bằng phẳng; không bằng nhau; không đều đặn (*ср.* неро́вный)

неро́вн||ый *прил.* 1. (*негладкий*) không phẳng (bằng phẳng), gồ ghề; (*шероховатый*) sần sùi, xù xì; ~ая ме́стность địa hình không bằng phẳng; 2. (*кривой*) không thẳng, cong queo, cong, vênh; ~ая ли́ния đường không thẳng (cong queo); 3. *разг.* (*неодинаковый*) không bằng (như) nhau, chênh lệch, so le; 4. (*неравномерный, прерывистый*) không đều (đều đặn); ~ пульс mạch không đều; ~ое дыха́ние hơi thở không đều đặn, thở dốc; 5.

(*неустойчивый*) hay thay đổi, bất thường; ~ характер bất thường tính, tính đồng bóng, tính khí bất thường, tính tình hay thay đổi; ✧ неро́вен час nhỡ (lỡ) ra..., ngộ...

неро́вня́ *м. и ж. уст.*: он ей ~ anh ấy không xứng đôi với chị ta

не́рпа *ж. зоол.* hải cẩu, chó biển (*Pusa*)

неру́сский *прил.* không phải Nga, không có tính chất Nga, không phải người Nga

нерушо́мо *нареч.* (một cách) không gì phá nổi, bền vững

нерушо́мость *ж.* (sự, tính chất, tính) không gì phá nổi, bền vững

нерушо́м||ый *прил.* không gì phá nổi, không phá được, bền vững; ~ая дру́жба tình hữu nghị bền vững (không gì phá vỡ nổi, không gì lay chuyển được)

неря́ха *м. и ж.* người lôi thôi (luộm thuộm, ở bẩn)

неря́шество *с. разг. см.* неря́шливость

неря́шливо *нареч.* (một cách) lôi thôi, luộm thuộm, lúi xùi, lếch thếch, bẩn thỉu, dơ dáy,

неря́шливость *ж.* (sự, tính) lôi thôi, luộm thuộm, lúi xùi, lếch thếch, bẩn thỉu, dơ dáy, bừa bãi; (*небрежность*) (sự, tính) cẩu thả

неря́шлив||ый *прил.* 1. (*неопрятный*) lôi thôi, luộm thuộm, lúi xùi, lếch thếch, bẩn thỉu, dơ dáy, bừa bãi, cỏ rả; ~ челове́к người lôi thôi (lếch thếch, bẩn thỉu, luộm thuộm); ~ вид vẻ ngoài lôi thôi (lúi xùi, luộm thuộm, cỏ rả); 2. (*небрежный*) cẩu thả, ẩu, bừa; ~ая рабо́та việc làm ẩu (cẩu thả)

несамостоя́тельность *ж.* 1. (tính, tính chất) không tự lập, không độc lập, phụ thuộc; 2. (*неоригинальность*) (tính chất) không độc đáo, cóp nhặt

несамостоя́тельн||ый *прил.* 1. không tự lập (độc lập, tự chủ, tự cường); (*зависимый*) phụ thuộc, lệ thuộc, tuỳ thuộc; ~ челове́к người không tự lập; ~ое госуда́рство nước phụ thuộc (lệ thuộc); 2. (*о произведении*) không độc đáo, bắt chước, cóp nhặt

неса́нкционированный *прил.* không được phép (phê chuẩn)

несбаланси́рованный *прил.* không cân bằng (cân đối)

несбы́точность *ж.* (tính chất) viển vông, hão huyền, vu khoát

несбы́точн||ый *прил.* không thể thực hiện được, viển vông, hão huyền, vu khoát, vu vơ; ~ые мечты́ những ước mơ viển vông (hão huyền, vu khoát); ~ые наде́жды những hy vọng hão huyền (vu vơ)

несваре́ние *с.*: ~ желу́дка *мед.* (chứng) không tiêu, bội thực, trúng thực

несве́дущий *прил.* không biết (am hiểu, thông thạo); dốt, i tờ (*разг.*)

несве́ж||ий *прил.* 1. không tươi; (*испорченный*) ôi, ung, ươn, hỏng; ~ее мя́со thịt ôi; ~ая ры́ба cá ươn; ~ие я́йца trứng ung; 2. (*лишённый свежести*) không tươi (tươi tỉnh, tươi tắn), bơ phờ, ỉu xìu, ỉu; ~ее лицо́ mặt mày không tươi tỉnh (bơ phờ, ỉu xìu); име́ть ~ вид có vẻ không tươi tỉnh (bơ phờ, ủ rũ, ỉu xìu); 3. *разг.* (*устарелый*) cũ; ~ но́мер газе́ты số báo cũ; 4. (*нечистый*) mặc rồi, bẩn, không sạch

несвоевре́менно *нареч.* (một cách) không kịp thời, không đúng lúc

несвоевре́менность *ж.* (tính chất, tính) không kịp thời, không đúng lúc, không hợp thời

несвоевре́менн||ый *прил.* không kịp thời, chậm trễ, muộn; (*неуместный*) không đúng lúc (hợp thời); ~ая я́вка на рабо́ту đến làm việc không đúng giờ; ~ приезд đến không hợp thời

несво́йственн||ый *прил.* không đặc trưng, không đúng bản chất (bản tính); э́то ему́ ~о cái đó thì không đúng bản chất của nó, điều đó không đặc trưng đối với anh ấy, nó vốn dĩ không phải như thế

несвя́зно *нареч.* (một cách) không mạch lạc, rời rạc, loạc choạc

несвя́зность *ж.* (tính chất, tính) không mạch lạc, rời rạc

несвя́зный *прил.* không mạch lạc, rời rạc, lạc chạc, loạc choạc; ~ расска́з câu chuyện không mạch lạc (đầu Ngô mình Sở, đầu cua tai nheo)

несгиба́ем||ый *прил.* 1. không uốn được; 2. *перен.* bất khuất, không khuất phục được, sắt đá; ~ая во́ля ý chí sắt đá (bất khuất)

несгово́рчиво *нареч.* (một cách) ngang, bướng, ngang bướng

несгово́рчивость *ж.* (tính) ngang, bướng, ngang bướng, ngang ngạnh

несгово́рчивый *прил.* ngang, bướng, ngang bướng, ngang ngạnh, trái tính trái nết

несгора́емый *прил.* không cháy; ~ шкаф tủ sắt, két sắt

несде́ржанность *ж.* (tính) không trầm tĩnh, nóng nảy, cục

несде́ржанн||ый *прил.* 1. (*невыполненный*) không giữ đúng, không được thực hiện, hão; ~ое обеща́ние (lời) hứa hão; 2. (*о характере и т. п.*) không trầm tĩnh (tự chủ mình), nóng nảy, cục tính, cục; (*резкий*) gắt gỏng, cục cằn; ~ челове́к người nóng nảy (không trầm tĩnh, cục tính); ~ тон giọng nói gắt gỏng (cục cằn)

несдоброва́ть *сов.*: ему́ ~ nó chẳng thoát khỏi tai hoạ đâu; тогда́ ~! lúc đó thì nguy to!

несе́ние *с.*: ~ обя́занностей (sự) thừa hành chức trách, thi hành nhiệm vụ; ~ охра́ны (sự) cảnh giới, canh gác

несерьёзно *нареч.* (một cách) không nghiêm chỉnh, không đứng đắn, lăng nhăng, cà chớn; không nghiêm trọng, không đáng kể, nhẹ (*ср.* несерьёзный)

несерьёзность *ж.* 1. (tính) không nghiêm chỉnh, không đứng đắn, lăng nhăng, cà chớn; 2. (*незначительность*) (tính chất) không nghiêm trọng, không đáng kể

несерьёзн||ый *прил.* 1. (*легкомысленный*) không nghiêm chỉnh (nghiêm túc, đứng đắn), lăng nhăng, cà chớn, nhẹ dạ, bờm xơm, cợt nhả; ~ челове́к người không đứng đắn (lăng nhăng); ~ вид bề ngoài không nghiêm chỉnh; ~ое отноше́ние к де́лу thái độ không nghiêm túc (không nghiêm chỉnh) đối với công việc; 2. (*незначительный*) không nghiêm trọng (đáng kể, nặng), nhẹ, nhỏ nhặt; ~ое де́ло công việc nhỏ nhặt (không đáng kể); ~ая ра́на vết thương nhẹ (không nặng, không nghiêm trọng)

несесса́р *м.* tráp, hộp, níp

несжима́емый *прил. физ.* không nén được

несимметри́чный *прил.* không cân đối (đối xứng)

несказа́нный *прил.* khôn tả, khó tả, không tả được

нескла́дно *нареч.* (một cách) thô kệch, vụng về, rời rạc

нескла́дн||ый *прил.* 1. (*нестройный*) sồ sề, thô kệch, không mảnh mai (mảnh dẻ, gọn gàng), thô; (*неуклюжий*) vụng về; ~ая фигу́ра dáng người thô (thô kệch), thân hình không mảnh mai (không gọn gàng, sồ sề); 2. (*неудачно выраженный*) không gãy gọn (mạch lạc), rời rạc, trục trặc; (*несогласованный*) không ăn nhịp; ~ое предложе́ние mệnh đề không gãy gọn, câu (câu cú) không

mạch lạc; 3. (*неудачный*) không may, trắc trở

несклоня́емость *ж. грам.* (sự) không biến cách

несклоня́ем||ый *прил. грам.* không biến cách; ~ые существи́тельные những danh từ không biến cách

не́скольк||о I *числ.* một số, một vài, vài ba, đôi ba, dăm ba, vài, đôi, mấy; ~ раз vài lần, đôi khi, một vài lượt, dăm ba bận, mấy phen; в ~их места́х ở một số nơi, ở vài ba chỗ, ở mấy nơi (chỗ); сказа́ть ~ слов nói vài (đôi, dăm ba, mấy) lời; в ~их слова́х trong vài lời, vắn tắt, ngắn gọn

не́сколько II *нареч.* hơi, một ít, một tí, một chút, hơi hơi, khí; я был ~ удивлён tôi hơi ngạc nhiên; она́ рабо́тает ~ ме́дленнее меня́ cô ấy làm chậm hơn tôi một tí (một ít, một chút)

нескончае́мо *нареч.* (một cách) bất tận, vô tận, vô cùng; không ngừng, không dứt

нескончае́мый *прил.* bất tận, vô tận, vô cùng, vô cùng tận, dài vô tận; (*непрекращающийся*) không ngừng (dứt, hết), không bao giờ hết, hoài, mãi

нескро́мно *нареч.* (một cách) trắng trợn; không tế nhị; không khiêm tốn

нескро́мность *ж.* (tính, tính chất) trắng trợn, sỗ sàng; không tế nhị, không lịch sự; không khiêm tốn, hiếu thắng (*ср.* нескро́мный)

нескро́мный *прил.* 1. (*бесцеремонный*) trắng trợn, sỗ sàng; 2. (*неприличный*) không tế nhị (lịch sự), bất nhã, khiếm nhã; ~ вопро́с câu hỏi không tế nhị; 3. (*тщеславный*) không khiêm tốn, hiếu thắng, hiếu danh

нескрыва́емый *прил.* không che đậy, cởi mở; (*явный*) rõ ràng, hiển nhiên

неспа́женность *ж.* (sự, tính chất) loạc choạc, chuệch choạc, không đồng bộ, không hiệp đồng, không ăn nhịp

неспа́женн||ый *прил.* loạc choạc, chuệch choạc, không đồng bộ (hiệp đồng, ăn nhịp), lộn xộn, loạn xạ, trống đánh xuôi kèn thổi ngược, tréo giò; ~ая стрельба́ xạ kích không hiệp đồng, súng bắn loạn xạ

неспо́жно *нареч.* (một cách) giản đơn, đơn giản

неспо́жность *ж.* (sự, tính chất) giản đơn, đơn giản, không phức tạp

неспо́жн||ый *прил.* giản đơn, đơn giản, không phức tạp; ~ механи́зм cơ chế giản đơn, máy móc không phức tạp; ~ая нату́ра bản tính giản đơn; con người mộc mạc; ~ вопро́с vấn đề đơn giản

неслы́ханн||ый *прил.* hiếm có, chưa từng nghe (thấy, có); ~ая уда́ча dịp may hiếm có (chưa từng có)

неслы́шно *нареч.* (một cách) không có tiếng động, êm ru

неслы́шн||ый *прил.* không có tiếng động, không nghe tiếng, êm ru; подойти́ ~ыми шага́ми rón rén đến gần, bước đến rất êm (êm ru)

несме́лый *прил.* không mạnh dạn, rụt rè, nhút nhát; ~ взгляд nhìn rụt rè (e sợ)

несменя́емость *ж. юр.* (sự) không thể bãi miễn

несменя́емый *прил. юр.* không thể bãi miễn

несме́тн||ый *прил.* vô số, nhiều vô kể, không đếm xuể; ~ое бога́тство tài sản nhiều vô kể, tiền đồng bạc chảy; ~ые сокро́вища những kho báu nhiều vô kể

несмолка́емо *нареч.* (một cách) không ngớt, không dứt, liên hồi

несмолка́ем||ый *прил.* không ngớt (dứt), liên hồi; ~ые рукоплеска́ния những tràng vỗ tay không ngớt (không dứt, liên hồi)

несмотря́ *предлог*: ~ на мặc dù, mặc dầu, dù (dầu, dẫu) mà, dù, dầu, dẫu, bất chấp, bất kể; ~ на то, что... dù (dầu, dẫu) rằng..., mặc dù..., mặc dầu...; ~ на э́то tuy thế, tuy vậy, ấy thế mà, ấy vậy mà, mặc dù vậy; ~ ни на что dù (dầu, dẫu) thế nào đi nữa, dù (dầu, dẫu) sao đi nữa, dù (dầu, dẫu) sao chăng nữa, trong bất cứ hoàn cảnh nào

несмыва́емый *прил. прям., перен.* không thể rửa sạch được; ~ позо́р vết nhục không thể rửa sạch được, vết nhơ ngàn đời

несмышлёный *прил. разг.* khờ dại, dại khờ, khờ khạo, ngốc nghếch

несмышлёныш *м. разг.* cậu bé khờ dại (khờ khạo, ngốc nghếch)

несно́сно *нареч.* (một cách) không chịu nổi, khó chịu

несно́сный *прил.* không chịu nổi, khó chịu; ~ челове́к người khó chịu

несоблюде́ние *с.* (sự) không tuân thủ, không tuân theo, không giữ đúng; (*нарушение*) (sự) vi phạm

несовершенноле́тие *с.* tuổi vị thành niên

несовершенноле́тн||ий *прил.* 1. vị (chưa) thành niên, chưa đến tuổi trưởng thành; ~яя де́вушка cô gái vị thành niên; 2. *в знач. сущ. м.* cậu bé vị thành niên

несовершённый *прил.* 1. không hoàn thiện (hoàn hảo, hoàn bị); 2.: ~ вид *грам.* thể chưa hoàn thành

несовершéнство *с.* (sự) không hoàn thiện, không hoàn hảo, không hoàn bị

несовмести́мость *ж.* (sự, tính chất) không hợp nhau, không tương hợp, tương kỵ, bất tương dung; ~ тка́ней tính chất bất tương dung (không hợp nhau) của các mô; психологи́ческая ~ sự không hợp nhau về tâm lý

несовмести́м||ый *прил.* không hợp nhau (tương hợp, tương đồng), tương kỵ, bất tương dung, trái ngược; ~ые поня́тия những khái niệm trái ngược nhau (xung khắc nhau, không tương đồng)

несовпаде́ние *с.* (sự) không trùng hợp, không trùng nhau, không phù hợp, không giống nhau; ~ интере́сов không trùng hợp lợi ích, sở thích không giống nhau

несовремéнн||ый *прил.* không hiện đại, lỗi thời

несогла́сие *с.* 1. (sự) bất đồng ý kiến, không đồng ý kiến, không nhất trí; 2. (*разлад, ссора*) (sự) bất hoà, không hoà hợp, khủng khỉnh; 3. (*отказ*) (sự) từ chối, khước từ, không đồng ý, không thuận tình, không ưng thuận

несогла́сный *прил.* 1. không đồng ý; быть ~ым с кем-л. không đồng ý với ai; 2. (*несогласованный*) không ăn khớp (ăn ý nhau, hiệp đồng), thiếu phối hợp; (*о пении*) không ăn nhịp (hoà hợp)

несогласо́ванно *нареч.* (một cách) không ăn khớp, không đồng bộ, không hiệp đồng

несогласо́ванность *ж.* (sự, tính) không ăn khớp, không đồng bộ, không hiệp đồng, không ăn ý nhau, thiếu phối hợp, chuệch choạc

несогласо́ванн||ый *прил.* không ăn khớp (đồng bộ, hiệp đồng, ăn ý nhau), thiếu phối hợp, chuệch choạc; ~ые де́йствия những hành động không ăn khớp (không đồng bộ, thiếu phối hợp, trống đánh xuôi kèn thổi ngược)

несозву́чный *прил.* (*чему-л.*) không ăn nhịp (hoà nhịp); ~ эпо́хе không hợp (không hoà nhịp) với thời đại

несозна́тельно *нареч.* (một cách) vô thức, vô ý thức

несозна́тельность *ж.* 1. (sự, tính chất) vô thức, vô ý thức, không có ý thức; 2. (*политическая отсталость*) (sự, tính chất) không giác ngộ, kém giác

ngộ, không tự giác; 3. (*безответственность*) (sự, tính) vô trách nhiệm

несозна́тельн||ый *прил.* 1. vô thức, vô ý thức, không (chưa) có ý thức; ~ ребёнок đứa bé chưa có ý thức; 2. (*политически отсталый*) không giác ngộ (tự giác), kém giác ngộ; 3. (*безответственный*) vô trách nhiệm; ~ое отноше́ние к де́лу thái độ vô trách nhiệm đối với công việc

несоизмери́мость *ж.* (tính chất) vô ước; không so sánh với nhau được

несоизмери́м||ый *прил.* vô ước; *перен.* không so sánh với nhau được; ~ые величи́ны những đại lượng vô ước; ~ые поня́тия những khái niệm không so sánh với nhau được

несократи́мый *прил. мат.* tối giản, không thể rút gọn

несокруши́мо *нареч.* (một cách) bền vững, vững chắc

несокруши́мость *ж.* (tính chất) bền vững, vững chắc, không gì phá vỡ được

несокруши́м||ый *прил.* bền vững, vững chắc, không gì phá vỡ được; (*непоколебимый*) không lay chuyển được, sắt đá, vô địch; ~ая во́ля ý chí sắt đá; ~ оплот ми́ра thành trì vững chắc của hoà bình

несоли́дн||ый *прил.* không đứng đắn (đàng hoàng, oai vệ)

несо́лоно: уйти́ (оста́ться) ~ хлеба́вши ra đi (ở lại) mà chẳng được xơ múi gì cả

несомне́нно *нареч.* (một cách) chắc chắn, nhất định, dĩ nhiên, không còn nghi ngờ gì nữa, hoàn toàn hiển nhiên; он ~ придёт nhất định (chắc chắn) nó sẽ đến

несомне́нность *ж.* (sự, tính chất) chắc chắn, hiển nhiên

несомне́нн||ый *прил.* không nghi ngờ gì nữa, chắc chắn, ăn chắc; (*очевидный*) hiển nhiên, rành rành, sờ sờ; ~ успе́х thành công hiển nhiên (chắc chắn, ăn chắc); ~ая пра́вда sự thật rành rành (sờ sờ)

несообрази́тельный *прил.* không nhanh trí (sáng trí, sáng dạ), tối dạ, tối

несообра́зность *ж.* (sự) không thích hợp, không thích đáng; (*нелепость*) (điều) vô lý, phi lý

несообра́зный *прил.* không thích hợp (thích đáng); (*нелепый*) vô lý, phi lý

несоотве́тственный *прил.* không hợp (phù hợp, thích hợp, thích ứng, tương ứng, đối ứng)

несоотве́тствие *с.* (sự) không hợp, không phù hợp, không thích hợp, không thích ứng, không tương ứng, không đối ứng; ~ хара́ктеров tính tình không hợp nhau, không hợp tính nết

несоразме́рно *нареч.* (một cách) không cân đối

несоразме́рный *прил.* không cân đối

несортов||о́й *прил.*: ~ы́е семена́ hạt giống xấu (không đủ tiêu chuẩn)

несостоя́тельност||ь *ж.* 1. (sự) vỡ nợ, phá sản, sạt nghiệp, khánh kiệt, khánh tận; объяви́ть о ~и tuyên bố vỡ nợ (phá sản), cáo cùng; 2. (*необоснованность*) (sự, tính chất) không căn cứ, vô căn cứ, thiếu cơ sở, không xác đáng

несостоя́тельн||ый *прил.* 1. vỡ nợ, phá sản, sạt nghiệp, khánh kiệt, khánh tận; *перен.* bất lực; ~ должни́к con nợ phá sản (sạt nghiệp); 2. (*небогатый*) nghèo túng, túng bấn, nghèo; 3. (*необоснованный*) vô (không) căn cứ, thiếu cơ sở, không xác đáng; ~ая теория lý thuyết vô căn cứ (thiếu cơ sở, không xác đáng)

несою́зн||ый *прил.*: ~ая молодёжь thanh niên ngoài đoàn

неспе́лый *прил.* chưa chín, còn xanh

неспе́шно *нареч.* (một cách) thong thả, ung dung, khoan thai, chậm rãi, nhẩn nha

неспе́шн||ый *прил.* thong thả, ung dung, khoan thai, chậm rãi, nhẩn nha, không gấp, không vội vàng; ~ым ша́гом bước đi thong thả (ung dung, khoan thai, chậm rãi); э́то де́ло ~ое việc này không gấp (không vội)

неспоко́йно 1. *нареч.* (một cách) không yên, không yên tĩnh; 2. *в знач. сказ. безл.* không yên tâm (yên lòng), bồi hồi, xao xuyến, xốn xang, lo lắng, lo âu; на се́рдце у меня́ бы́ло ~ tôi không yên tâm (không yên lòng, lo lắng, lo âu), lòng tôi xao xuyến (bồi hồi, lo lắng, lo âu); 3. *в знач. сказ. безл.* xôn xao, náo động, xao xuyến, bất an; в го́роде ~ trong thành phố xôn xao (náo động, xao xuyến, bất an)

неспоко́йн||ый *прил.* 1. không yên (yên tĩnh, yên tâm, yên lòng), hiếu động; ~ ребёнок đứa bé hiếu động (không yên); 2. (*выражающий тревогу*) xao xuyến, xốn xang, lo lắng, lo âu; ~ взгляд cái nhìn lo âu (lo lắng, lo âu); 3. (*исполненный волнения*) không yên, bất an, chìm nổi; ~ая жизнь cuộc đời chìm nổi (sóng gió, ba đào, ba chìm bảy nổi); ~ое вре́мя thời buổi không yên (bất an, loạn lạc); ~ сон giấc ngủ không yên (không ngon, không say)

неспосо́бность *ж.* (sự) không có khả năng, kém năng lực, thiếu khả năng, bất lực

неспосо́бный *прил.* 1. (*лишённый способностей*) không có tài (có khiếu), vô tài; ~ ма́льчик cậu bé không có tài (vô tài); ~ к рисова́нию không có khiếu (không có tài) vẽ; 2. (*не умеющий делать что-л.*) không có khả năng, thiếu năng lực (khả năng), bất lực; ~ на же́ртвы thiếu tinh thần hy sinh

несправедли́во *нареч.* (một cách) bất công

несправедли́вость *ж.* (sự, tính chất) bất công, không công bằng, không chính nghĩa, phi chính nghĩa

несправедли́вый *прил.* bất công, không công bằng, không chính nghĩa, phi chính nghĩa

неспроста́ *нареч. разг.* (*не без умысла*) (một cách) có dụng ý, có dụng tâm, cố ý, cố tình; (*не без причины*) không phải vô cớ (ngẫu nhiên, không có lý do); э́то ~! cái đó không phải là ngẫu nhiên!, điều đó không phải không có lý do; он ~ заговори́л об э́том nó nói điều đó là có dụng ý đấy, không phải vô cớ mà nó nói điều ấy

неспряга́емый *прил. грам.* không chia, không biến ngôi; ~ глаго́л động từ không chia (không biến ngôi)

несравне́нно *нареч.* 1. (một cách) tuyệt vời, tuyệt trần; 2. (*перед сравнит. ст.*) nhiều; ~ лу́чше tốt (hay, giỏi) hơn nhiều, ăn đứt

несравне́нный *прил.* không so sánh được, vô song, xuất chúng, tuyệt trần, tuyệt vời, kiệt xuất; ~ тала́нт tài ba kiệt xuất, tài năng xuất chúng

несравни́мый *прил.* 1. không so sánh được, không thể bì được, tuyệt trần, tuyệt vời, kiệt xuất; 2. (*различный, непохожий*) khác hẳn nhau, không so sánh được với nhau

нестанда́ртный *прил.* 1. không chuẩn hoá (tiêu chuẩn hoá, đúng quy cách); 2. *перен.* không rập khuôn, độc đáo, đặc sắc

нестереоти́пный *прил.* không rập khuôn, độc đáo, đặc sắc

нестерпи́мо *нареч.* (một cách) không chịu nổi, không chịu được

нестерпи́мый *прил.* không chịu nổi (được)

нести́, понести́ (*В*) 1. mang, đem; (*в руке*) cầm; (*в опущенной руке*) xách; (*на руках, прижимая к груди*) bế, bồng, ẵm, ôm; (*на вытянутых руках перед собой*) bê, bưng, bệ, khuân, rinh; (*под мышкой*) cắp, nách, kẹp nách, kẹp; (*на плече*) vác; (*на коромысле*) gánh, ghính, khiêng, quảy, khênh; (*на носилках и т.п.*) cáng, võng, kiệu; (*на спине*) cõng, địu, đìu, đèo; (*на привязи*) đeo, đèo; (*на голове*) đội; (*о животных, птицах — в зубах, клюве*) tha; (*в когтях*) quắp; *перен.* đưa, đem; ~ чемода́н xách vali; ~ рюкза́к đeo (khoác) balô; ~ ребёнка на рука́х bế (bồng, ẵm) đứa bé; ~ культу́ру в ма́ссы đưa văn hoá vào quần chúng; 2. (*мчать*) chở (chuyển)... đi nhanh; (*о ветре, течении*) dồn (thổi, lùa, đẩy)... đi; (*о лошади*) đưa... đi; ве́тер несёт ту́чи gió dồn (thổi, lùa) đám mây đen đi; тече́ние несёт ло́дку dòng nước đẩy chiếc thuyền đi; 3. *безл.* (*Т*) xông (bốc) lên, tỏa (bay) ra; с мо́ря несло́ сыры́м и солёным во́здухом từ biển xông lên (bốc lên, tỏa ra) mùi không khí ẩm ướt và mằn mặn; от него́ несёт табако́м từ người anh ta xông lên (bốc lên) mùi thuốc lá; 4. *тк. несов.* (*выполнять*) thực hiện, thi hành, gánh vác, làm, gánh; ~ обя́занности thực hiện nghĩa vụ, gánh vác (thi hành) nhiệm vụ; ~ дежу́рство làm trực nhật, trực nhật; ~ слу́жбу *воен.* phục vụ tại ngũ; 5. (*терпеть что-л.*) bị, chịu; ~ поте́ри bị thiệt hại, bị tổn thất; ~ расхо́ды chịu phí tổn; ~ убы́тки bị lỗ, bị thua thiệt; ~ наказа́ние bị (chịu) phạt; 6. *разг.* (*вздор, чепуху*) nói nhảm, nói nhăng, nói thàm, nói nhảm nhí, nói tâm bậy, nói ba láp, nói ba xạo; что ты несёшь? mày nói nhảm nhí gì thế?; 7. *тех.* chống đỡ, đỡ; э́ти коло́нны несу́т а́рку những trụ này đỡ cái vòm cuốn; 8.: ~ я́йца đẻ trứng; ✧ ~ отве́тственность chịu trách nhiệm; высоко́ ~ го́лову ngẩng (ngửng) cao đầu, hiên ngang, kiêu hãnh, tự hào; ~ крест gánh chịu khổ nạn, mang (đeo) nợ đời

нести́сь, понести́сь 1. (*мчаться*) chạy vèo vèo (bon bon), lao vút, phóng vùn vụt, vút (phóng, lao, bay, lướt) nhanh; (*на коне*) phi nhanh; по́езд нёсся с необыкнове́нной быстрото́й tàu lửa phóng (lao, vút) nhanh với tốc độ phi thường; ту́чи несу́тся по не́бу đám mây đen bay nhanh trên trời; 2. *разг.* (*быстро бежать*) chạy hộc tốc (vèo vèo, như bay); 3. (*распространяться — о звуках*) vang ra; (*о запахах*) xông (bốc) lên, tỏa ra; *перен.* (*о слухах, сведениях*) lan (truyền) đi; 4. (*класть яйца*) đẻ (*trứng*)

несто́йкий *прил.* không bền, không đậm đặc; ~ие духи́ nước hoa chóng bay

несто́ящ||ий *прил. разг.* không đáng giá (đáng quan tâm, bõ công); (*никуда не годный*) vô dụng; э́то ~ее де́ло việc này không bõ công (không có lợi lắm, chẳng có ích mấy); ~ челове́к người vô dụng

нестроево́й I *прил. воен.* 1. không trực tiếp tác chiến (chiến đấu); 2. *в знач. сущ. м.* quân nhân không trực tiếp tác chiến

нестроево́й II (*негодный для постройки*) không dùng để xây dựng được

нестро́йно *нареч.* (*идти*) (một cách) lộn xộn, không ngay hàng thẳng lối, không có hàng ngũ; (*петь*) (một cách) không ăn nhịp

нестро́йн||ый *прил.* 1. không cân đối; 2. (*беспорядочно расположенный*) lộn xộn, không ngay hàng thẳng lối, không có hàng ngũ; ~ые ряды́ hàng ngũ lộn xộn; 3. (*неслаженный*) loạn xạ, không ăn nhịp (hiệp đồng)

несть *уст. в знач. сказ. безл.* (*Р*) *см.* нет; ✧ ~ числа́ (*Д*) vô số, vô thiên lủng, nhiều vô kể, không biết cơ man nào mà kể; ~ проро́ка в оте́честве своём ≅ Bụt chùa nhà không thiêng (*погов.*)

несуди́мость *ж.* (sự) không có tiền án

несудохо́дный *прил.* (tàu bè) không đi lại được

несу́етный *прил.* bình tĩnh, trầm tĩnh, điềm tĩnh, điềm đạm

несу́н *м. разг.* kẻ ăn cắp (hay xoáy, hay thó, chôm chỉa) (*của nhà máy, cơ quan...*)

несура́зност||ь *ж. разг.* 1. (tính chất) vô lý, phi lý, vô nghĩa, nhảm nhí, xằng bậy; 2. (*поступок и т.п.*) (điều, hành động, lời nói) vô lý, phi lý, vô nghĩa, nhảm nhí; говори́ть ~и nói nhảm nhí (xằng bậy, ba láp)

несура́зный *прил. разг.* 1. (*бессмысленный*) vô lý, phi lý, vô nghĩa, nhảm nhí, xằng bậy, ba láp, thàm làm; ~ разгово́р câu chuyện vô nghĩa, chuyện nhảm; 2. (*неуклюжий*) vụng về, không gọn gàng

несусве́тн||ый *прил. разг.* cực độ, cực kỳ, hết sức, quá thể; (*невообразимый*) không thể tưởng tượng nổi; ~ая му́ка nỗi đau khổ cực độ (hết sức, quá thể); ~ая чепуха́ điều vớ vẩn quá thể (không thể tưởng tượng nổi)

несуще́ственность *ж.* (sự, tính chất) không quan trọng, không đáng kể

несуще́ственный *прил.* không quan trọng (đáng kể)

несущ||ий *прил.* 1. *тех.* chịu lực; ~ая конструкция kết cấu chịu lực; 2. *перен.* trụ cột, cơ bản

несхо́дный *прил.* 1. khác nhau, dị biệt, không giống nhau; 2. (*о цене*) *разг.* quá cao, quá đáng

несхо́дство *с.* (sự) khác nhau, dị biệt, không giống nhau

несчастли́вец *м.* người bất hạnh

несчастли́вый *прил.* bất hạnh, không có hạnh phúc, vô phúc (phước), khốn khổ; (*неудачный*) không may mắn, rủi ro, hẩm hiu, đen đủi, rủi, hẩm, đen, xui

несча́стн||ый *прил.* 1. bất hạnh, không có hạnh phúc, vô phúc (phước), khốn khổ; сде́лать кого́-л. ~ым làm ai khốn khổ; 2. *в знач. сущ. м.* người khốn khổ (bất hạnh); 3. (*приносящий несчастье*) rủi ro; ~ слу́чай tai nạn; 4. *разг.* (*злополучный*) đen đủi, rủi ro, xui; 5. *разг.* (*жалкий*) khốn nạn, khốn khổ

несча́сть||е *с.* (sự, điều) bất hạnh, khốn khổ; (*бедствие*) (cơn, sự) hoạn nạn, tai hoạ, tai vạ; (*несчастный случай*) tai nạn; к ~ю rủi thay, thật là không may; я име́л ~ (+ *инф.*) không may cho tôi phải (bị)...

несчётный *прил.* vô số, đông (nhiều) vô kể, cơ man, hằng hà sa số

несъедо́бн||ый *прил.* không ăn được; ~ые грибы́ nấm độc (không ăn được)

нет 1. *отриц. частица* không; пойдёшь в кино́? — Нет (Нет, не пойду́) cậu có đi xem xinê không? – Không (Không, tớ chẳng đi); ~, вы его́ не ви́дели không, anh không thấy nó đâu; không mà, chị chẳng thấy nó đâu; купи́л он э́ту кни́гу и́ли нет? nó có mua quyển này hay không?; я чита́л э́ту кни́гу, а он ~ tôi đọc cuốn sách này rồi còn nó thì không; совсе́м ~, во́все ~ hoàn toàn (tuyệt nhiên) không; ещё ~, ~ ещё chưa; почему́ ~? sao lại không?; хорошо́ и́ли ~, но э́то так chẳng biết tốt hay không, nhưng việc xảy ra như thế đấy; 2. *в знач. сказ.*

безл. không có; ~ оши́бок không có sai lầm, không sai; у меня ~ де́нег tôi không có tiền; у него́ ~ вре́мени nó không có thì giờ; никого́ ~ до́ма không có ai ở nhà cả, cả nhà đi vắng; 3. *в знач. союза* (*однако же, при всём том*) thế mà, mà; три кни́ги ему́ принёс, так ~, ему́ всё ма́ло mình mang tới cho nó ba cuốn sách, thế mà nó vẫn cho là ít; 4. *в знач. усилит. частицы* thế thì, đấy; ~, но каково́ же моё положе́ние? thế thì tình cảnh của tôi ra sao đây?; ~, ты то́лько посмотри́, что он вытворя́ет đấy, cậu phải xem chừng nó giở trò gì nhé; 5. *в знач. вопрос. частицы* ư, chăng; я остаю́сь. — Нет, в са́мом деле? tôi ở lại. — Thật thế ư? (Đúng như thế chăng?); 6. *в знач. сущ. м.*: на ~ и суда́ нет ≅ không bột thì lấy gì gột cho ra hồ; không có thì chịu vậy chứ biết làm sao; пироги́ с ~ом (*шутл.*) bánh nướng không nhân; 7. *в знач. межд.* (*в лозунгах*) (*Д*) phản đối; Нет войне́! Phản đối chiến tranh!; ✧ ~ - ~ да и ... thỉnh thoảng, đôi khi, năm thì mười hoạ; ни да ни ~ (trả lời) ầm ừ, ầm à ầm ừ, ấm ớ, ấm a ấm ớ, không rõ ràng dứt khoát; свести́ на ~ a) làm tiêu ma hết cả, làm tiêu tán sạch sành sanh; б) *перен.* làm mất hết ý nghĩa; сойти́, свести́сь на ~ a) hoàn toàn mất; б) *перен.* mất hết ý nghĩa; ~ и ~, ~ да ~ không vẫn hoàn không; ~ как ~ hoàn toàn không có; чего́ (*или* чего́ то́лько) ~! có đủ mọi thứ!, thượng vàng hạ cám!; ~ ничего́ лу́чше tốt nhất

нетакти́чно *нареч.* (một cách) không tế nhị, không khéo

нетакти́чность *ж.* (sự, tính) không tế nhị, không tinh ý; (*поступок*) (điều) không tế nhị, không khéo

нетакти́чный *прил.* không tế nhị (khéo, tinh ý)

неталáнтлив||ый *прил.* bất (không có) tài, tầm thường, xoàng; ~ писа́тель nhà văn bất tài; ~ая кни́га quyển sách tầm thường

нетвёрдо *нареч.* (một cách) không chắc chắn, không vững vàng; ~ знать что́-л. biết lơ mơ (không chắc chắn) điều gì; ~ стоя́ть на ногáх đứng chập chững

нетвёрд||ый *прил.* l. (*мягкий*) mềm, khá mềm, không rắn (cứng); 2. (*неустойчивый*) không vững (vững vàng, vững chãi, vững chắc), lung lay; ~ая похо́дка dáng đi không vững; ~ по́черк nét chữ run run (không rắn rỏi, không cứng cỏi); 3. (*нерешительный*) do dự, mềm yếu, nhu nhược; ~ хара́ктер tính nhu nhược (mềm yếu, do dự); ✧ он нетвёрд в матема́тике nó không giỏi (không cứng) môn toán

нетерпели́во *нареч.* (một cách) sốt ruột, nóng lòng, nôn nóng, không kiên nhẫn

нетерпели́вость *ж.* (sự, lòng, tính) không kiên nhẫn, thiếu nhẫn nại

нетерпели́вый *прил.* không kiên nhẫn (kiên trì), thiếu nhẫn nại, sốt ruột, nóng lòng, nôn nóng, nóng vội

нетерпе́ние *с.* (sự) sốt ruột, nóng lòng, nóng ruột, nôn nóng, không kiên nhẫn, không kiên trì, thiếu nhẫn nại; ждать с ~м кого́-л. sốt ruột (nóng lòng, nôn nóng) chờ ai; выража́ть ~ biểu lộ sự nóng ruột (sốt ruột, nóng lòng, nôn nóng)

нетерпи́мо *нареч.* (một cách) không thể chịu nổi

нетерпи́мость *ж.* (sự, tính) không thể chịu nổi, không thể dung thứ

нетерпи́мый *прил.* 1. (*недопустимый*) không thể chịu nổi (chịu được, dung thứ, tha thứ); 2. (*о человеке*) cố chấp, không chịu nghe ai

нетипи́чный *прил.* không điển hình (tiêu biểu)

нетова́рищеск||ий *прил.* không thân ái (thân thiện); ~ое отноше́ние thái độ không thân thiện (thân ái)

неторопли́во *нареч.* (một cách) chậm rãi, khoan thai, ung dung, thong dong, thung dung, thong thả, đủng đỉnh, nhẩn nha, thủng thỉnh, thủng thẳng, từ từ, tà tà, không vội vã

неторопли́вость *ж.* (sự, tính) khoan thai, ung dung, thong dong, thung dung, thong thả, không vội vã, không vội vàng

неторопли́в||ый *прил.* không vội vã, khoan thai, ung dung, thong dong, thung dung, thong thả, đủng đỉnh, nhẩn nha, thủng thỉnh, thủng thẳng, từ từ, tà tà; (*медлительный*) chậm rãi, chậm chạp; (*спокойный*) bình tĩnh, điềm tĩnh; ~ые шаги́ những bước thong dong (thong thả, khoan thai, thủng thỉnh, đủng đỉnh, lững thững)

нето́чно *нареч.* (một cách) không chính xác, không chuẩn xác

нето́чность *ж.* 1. (sự) không chính xác, không chuẩn xác; 2. (*ошибка*) (sự, điều) sai lầm, sai

нето́чн||ый *прил.* không chính xác (chuẩn xác); (*ошибочный*) không đúng, sai lầm, sai; ~ые часы́ đồng hồ không đúng (không chính xác); ~ подсчёт tính sai; ~ перево́д bản dịch không sát (không chuẩn xác)

нетрадицио́нн||ый *прил.* không theo truyền thống, độc đáo; ~ая медици́на y học không theo truyền thống phương Tây, y học cổ truyền (*của phương Đông*)

нетре́бовательность *ж.* dễ tính, (sự, tính) dễ dãi, ít đòi hỏi

нетре́бовательный *прил.* 1. dễ tính, dễ dãi, ít đòi hỏi; ~ учи́тель thầy giáo dễ dãi; 2. (*скромный*) giản dị, mộc mạc

нетре́зв||ый *прил.* say rượu, không tỉnh táo; в ~ом ви́де say rượu

нетривиа́льный *прил.* độc đáo, đặc sắc, đặc biệt

нетро́нутый *прил.* 1. chưa bị đụng đến, còn nguyên (nguyên vẹn), chưa bị suy suyển; 2. *перен.* trinh nguyên, trong trắng, trinh bạch, trong sạch

нетру́дн||ый *прил.* không khó (khó khăn), dễ; э́то ~ая зада́ча đó là nhiệm vụ không khó khăn

нетрудово́й *прил.* 1. không lao động; ~ элеме́нт phần tử không lao động; 2. (*о доходах и т. п.*) không do lao động của mình, không lao động, bất chính, phi pháp; ~ дохо́д thu nhập không lao động (bất chính, phi pháp)

нетрудоспосо́бность *ж.* (sự) mất khả năng lao động, mất sức lao động; по́лная ~ hoàn toàn mất sức lao động

нетрудоспосо́бн||ый *прил.* mất khả năng (mất sức) lao động, không có khả năng lao động, không lao động được; быть ~ым bị mất khả năng lao động

не́тто *прил. и нареч. неизм. торг.* thực, tinh, ròng; ~-дохо́д *эк.* thu nhập ròng; вес ~ thực trọng, trọng lượng ròng (tinh, trừ bì)

не́ту *в знач. сказ. безл. разг.* không (chẳng, chả) có

неубеди́тельно *нареч.* (một cách) không đủ thuyết phục, không xác đáng

неубеди́тельность *ж.* (sự, tính chất) không đủ thuyết phục, không xác đáng

неубеди́тельный *прил.* không đủ thuyết phục; (*неосновательный*) không xác đáng, vô (không có) căn cứ

неу́бранн||ый *прил.*: ~ая ко́мната phòng không dọn dẹp; ~ая посте́ль chỗ nằm không thu dọn, giường chiếu không dọn dẹp; ~ урожа́й vụ mùa không thu hoạch; ~ые поля́ (những) cánh đồng không thu hoạch; ~ая неве́ста cô dâu chưa trang điểm xong

неуваже́ние *с.* (sự, thái độ) bất kính, không kính trọng, không tôn trọng

неуважи́тельно *нареч.*: отнести́сь ~ к кому́-л. có thái độ bất kính (vô lễ) với ai

неуважи́тельность *ж.* 1. (sự, tính chất) không chính đáng, không xác đáng; 2. *разг.* (sự, thái độ) bất kính, vô lễ

неуважи́тельн||ый *прил.* 1. không chính đáng (xác đáng); ~ая причи́на lý do không chính đáng, duyên cớ không xác đáng; 2. *разг.* (*непочтительный*) bất kính, vô lễ, không kính trọng, xấc láo, hỗn xược; ~ тон giọng xấc láo (hỗn xược, vô lễ); ~ое отноше́ние thái độ bất kính (vô lễ)

неуве́ренно *нареч.* (một cách) do dự, ngập ngừng, không quả quyết

неуве́ренность *ж.* 1. (sự, tính) không tin tưởng, thiếu tin tưởng; ~ в себе́ thiếu tin tưởng ở mình; 2. (*нерешительность*) (sự, tính) do dự, ngập ngừng, không quả quyết

неуве́ренн||ый *прил.* 1. không (thiếu) tin tưởng; ~ в себе́ thiếu tin tưởng ở mình; 2. (*нерешительный*) do dự, ngập ngừng, không quả quyết; ~ отве́т câu trả lời do dự; идти́ ~ой похо́дкой đi lựng khựng

неувяда́ем||ый *прил.* bất diệt, bất hủ, bất tử, muôn thuở, đời đời; ~ая сла́ва vinh quang bất diệt (đời đời, đời đời bất diệt)

неувя́зка *ж. разг.* (sự) không ăn khớp, không ăn nhịp, thiếu phối hợp, không hiệp đồng; ~ в рабо́те không ăn khớp (không hiệp đồng) trong công việc

неугас||а́емый, ~и́мый *прил.* 1. không bao giờ tắt, không dập tắt được; ~а́емый ого́нь ngọn lửa không bao giờ tắt; 2. *перен.* sôi nổi mãi, mãnh liệt; ~и́мая любо́вь tình yêu mãnh liệt; ~и́мое жела́ние khát vọng mãnh liệt

неуго́дный *прил. уст.* không thích (vừa ý)

неугомо́нный *прил. разг.* hiếu động, không lúc nào yên; (*шумливый*) hay nghịch, hay đùa, nghịch ngợm; (*непрекращающийся*) không ngừng (nghỉ, yên); ~ ма́льчик cậu bé hiếu động

неуда́вшийся *прич.* bất (không) thành

неуда́ч||а *ж.* (sự) thất bại, bất hạnh, không may; потерпе́ть ~у bị thất bại

неуда́чливый *прил.* bất hạnh, không may mắn

неуда́чник *м.* kẻ bất hạnh, kẻ không may

неуда́чно *нареч.* (một cách) không có kết quả

неуда́чный *прил.* 1. không có kết quả, không thành công (thành đạt); (*несчастливый*) bất hạnh, không may; 2. (*неудовлетворительный*) không đạt (như ý), kém, tồi, xoàng; ~ перево́д bản dịch không đạt (kém, xoàng, tồi); ~ фотосни́мок bức ảnh không như ý

неудержи́мо *нареч.* (một cách) không nhịn được, không kìm chế được

неудержи́мый *прил.* không nhịn (nén, kìm, ghìm, kiềm chế, cầm lòng) được, không ngăn cản nổi

неуди́вительно *в знач. сказ.* không có gì lạ (đáng ngạc nhiên); (*естественно*) lẽ tất nhiên

неудо́бно 1. *нареч.* (một cách) bất tiện, không tiện, không thuận tiện; 2. *в знач. сказ. безл.* (*об ощущении неудобства*) bất (không) tiện, không thuận tiện; сиде́ть бы́ло ~ ngồi bất tiện (không tiện); 3. *в знач. сказ. безл.* (*Д*) (*о чувстве смущения*) (thật là) bất tiện, không tiện, ngượng ngùng, phát ngượng, khó xử, lúng túng, khó ăn khó nói; мне ~ tôi khó xử quá, tôi thật lúng túng, tôi thấy ngường ngượng; мне бы́ло ~ за него́ tôi phát ngượng (ngượng ngùng, thật khó xử) vì nó, vì nó mà tôi đến ngượng mặt (sượng mặt, xấu mặt); 4. *в знач. сказ. безл.* (+ *инф.*) (*о сознании неуместности чего-л.*) thật là bất tiện, thật là không hợp; ~ начина́ть тако́й разгово́р в маши́не bắt đầu câu chuyện như thế trong xe thật là bất tiện (thật là không hợp)

неудо́бн||ый *прил.* 1. không tiện nghi (tiện lợi, thuận tiện), bất (không) tiện; 2. (*неловкий*) lúng túng, ngượng ngùng, ngượng; 3. (*неприятный, затруднительный*) bất tiện, khó xử, lúng túng, khó chịu, khó khăn; попа́сть в ~ое положе́ние lâm vào tình thế khó xử (khó ăn khó nói, bất tiện)

неудобовари́мый *прил.* khó tiêu

неудобопроизноси́мый *прил.* khó phát âm

неудобочита́емый *прил.* khó đọc

неудо́бство *с.* 1. (sự) không tiện nghi, không tiện lợi, không thuận tiện, bất tiện, không tiện; 2. (*смущение*) (sự) bất tiện, khó xử, lúng túng, ngượng ngùng

неудовлетворе́ние *с.*: ~ про́сьбы từ chối (khước từ) lời yêu cầu; ~ жела́ния không thực hiện được ước muốn; ~ жа́лобы bác lời khiếu nại

неудовлетворённость *ж.* (sự) không toại nguyện, không mãn nguyện, không vừa lòng, không hài lòng; không thoả mãn, bất mãn (*ср.* неудовлетворённый)

неудовлетворённый *прил.* không toại nguyện (mãn nguyện, vừa lòng, hài lòng, mãn ý); (*недовольный*) không thỏa mãn, bất mãn

неудовлетвори́тельно *нареч.* (một cách) không đạt yêu cầu, tầm thường

неудовлетвори́тельный *прил.* không đạt yêu cầu, dưới mức yêu cầu, tầm thường; (*плохой*) xoàng, kém, tồi, xấu

неудово́льствие *с.* (sự) bất mãn, không vừa lòng, không hài lòng

неуже́ли *частица вопр.* lẽ nào, chẳng lẽ, phải chăng, có thể nào; ~ он хо́чет пойти́ туда́? lẽ nào (chẳng lẽ, có thể nào) nó lại muốn đến đó?; ~ э́то пра́вда? lẽ nào (chẳng lẽ, phải chăng) đó là sự thật ư?; ~! thật thế ư!, thế ư!, thế cơ à!

неужи́вчивость *ж.* (tính) khó chan hoà, khó giao du, khó chơi

неужи́вчивый *прил.* khó chan hoà (giao du), khó chơi, khó chịu, khó tính; ~ челове́к người khó giao du (khó chan hoà, khó chơi); ~ хара́ктер tính khó chan hoà

неузнава́емост||ь *ж.*: до ~и khác hẳn, thay đổi hẳn; он измени́лся до ~и nó đã thay đổi hẳn, nó thay đổi đến nỗi khó mà nhận ra được

неузнава́емый *прил.* khác hẳn, thay đổi hẳn, không thể nhận ra được; он стал неузнава́ем nó khác hẳn trước, nó đã thay đổi hẳn

неукло́нно *нареч.* (một cách) không ngừng, thường xuyên; (*непрерывно*) liên tục

неукло́нный *прил.* không ngừng, thường xuyên; (*непрерывный*) liên tục; (*неизменный*) không thay đổi; (*непоколебимый*) không lay chuyển, bất khuất, kiên cường; ~ рост производи́тельности труда́ tăng trưởng không ngừng năng suất lao động, tăng năng suất lao động không ngừng

неукло́же *нареч.* (một cách) vụng về

неукло́жесть *ж.* (sự) vụng về, không khéo léo

неукло́жий *прил.* (*о человеке, животном*) vụng về, vụng, không

khéo léo, quều quào; (*о движениях, походке и т. п.*) không gọn gàng (cân đối), sồ sề, thô

неукосни́тельно *нареч.* (một cách) triệt để, nhất thiết, vô điều kiện

неукосни́тельн||ый *прил.* triệt để, nhất thiết, vô điều kiện; ~oe выполне́ние hoàn thành triệt để (vô điều kiện)

неукроти́мость *ж.* (sự, tính chất) không kiềm chế được; không thuần

неукроти́мый *прил.* không kiềm chế (kìm nén, nén, kìm, ghìm, nhịn) được; (*о животных*) không thuần, bất trị; ~ гнев (cơn) giận không kìm nén được, thịnh nộ đùng đùng

неулови́мость *ж.* (sự, tính chất) không thể bắt được, khó gặp được; khó nhận thấy

неулови́мый *прил.* không thể bắt được, khó bắt (chộp, tóm, gặp) được; он неулови́м a) nó là người không thể bắt được; б) (*его трудно застать*) ông ta là người khó gặp được; 2. (*незаметный*) khó nhận thấy (nhận ra); ~ звук âm thanh khó nhận thấy (khó nhận ra)

неуме́йка *м. и ж. разг.* người vụng về (không khéo tay)

неуме́ло *нареч.* (một cách) không khéo léo, vụng về

неуме́лость *ж.* (sự, tính chất) thiếu kinh nghiệm; không khéo léo, vụng về

неуме́лый *прил.* thiếu (không có) kinh nghiệm, chưa từng trải; (*неискусный*) không khéo léo (thành thạo, khéo tay), vụng về

неуме́ние *с.* (sự) không khéo léo, không thành thạo, không khéo tay, vụng về

неуме́ренно *нареч.* (một cách) không có chừng mực, quá độ, vô độ

неуме́ренность *ж.* (sự, tính) không có chừng mực, quá độ, vô độ

неуме́ренный *прил.* 1. (*о человеке*) không điều độ, vô độ; 2. (*чрезмерный*) không có chừng mực, quá độ, vô độ; ~ аппети́т ăn quá độ; ăn dẫu vô độ (*разг.*)

неуме́стно *нареч.* (một cách) không đúng chỗ

неуме́стность *ж.*: ~ э́тих слов những lời nói ấy không đúng chỗ

неуме́стн||ый *прил.* không đúng chỗ (hợp chỗ, đúng lúc, hợp thời); ~oe замеча́ние nhận xét không đúng chỗ; э́то ~o điều đó không đúng chỗ

неу́мн||ый *прил.* kém (không) thông minh, không khôn ngoan, dại dột; ~ челове́к người kém thông minh; ~ые ре́чи lời nói không khôn ngoan (dại dột); ~oe реше́ние giải pháp không thông minh (không khôn ngoan)

неумоли́мо *нареч.* (một cách) nghiệt ngã, khe khắt

неумоли́мость *ж.* (sự, tính) nghiệt ngã, khe khắt

неумоли́мый *прил.* nghiệt ngã, khắc nghiệt, khe khắt, nghiệt; (*безжалостный*) không thương xót, nhẫn tâm

неумолка́емый *прил.* (âm vang) không ngớt, không dứt, liên tục

неумы́шленный *прил.* không chủ tâm, không cố ý, vô tình, vô ý

неупла́т||а *ж.* (sự) không trả tiền, không nộp tiền, không đóng tiền; в слу́чае ~ы trong trường hợp không trả tiền

неупоря́доченный *прил.* không có quy củ (hệ thống), không trật tự (nền nếp)

неупотреби́тельн||ый *прил.* không thông dụng, ít dùng; ~ые выраже́ния những thành ngữ không thông dụng

неуправля́емый *прил.* không điều khiển được

неуравнове́шенность *ж.* (sự, tính) bất thường, thất thường, đồng bóng, bốc đồng, dở hơi; ~ хара́ктера bất thường tính, tính khí thất thường

неуравнове́шенный *прил.* (có tính) bất thường, thất thường, đồng bóng, bốc đồng, dở hơi

неурожа́й *м.* (sự, nạn) mất mùa, mùa màng thất bát

неурожа́йный *прил.* mất mùa, không được mùa; ~ год năm mất mùa, năm mùa màng thất bát

неуро́чн||ый *прил.* 1. không đúng lúc (hợp lúc); в ~oe вре́мя vào lúc không hợp; 2. (*не установленный договором*) không quy định bằng hợp đồng

неуря́дица *ж. разг.* (sự) lộn xộn, bừa bãi, hỗn độn, bát nháo, mất trật tự; (*неполадки*) (sự) xích mích, bất hòa, lục đục, học hặc

неуси́дчивость *ж.* (sự, tính) không cần cù; hiếu động

неуси́дчивый *прил.* không cần cù; (*подвижный*) hiếu động, không chịu ngồi yên

неуслу́жливость *ж.* (sự, tính) không sốt sắng, không hay giúp đỡ

неуслу́жливый *прил.* không sốt sắng, không hay giúp đỡ

неуспева́емость *ж.* (sự) học đuối, học kém

неуспева́ющий *прил.* 1. học đuối (kém); ~ студе́нт sinh viên học đuối; 2. *в знач. сущ. м.* người học đuối (học kém)

неуспе́х *м.* (sự) không thành công, thất bại

неуспе́шный *прил.* không thành công, vô hiệu

неуста́нно *нареч.* (một cách) không mệt mỏi, không ngừng

неуста́нный *прил.* không mệt mỏi (ngừng, xao lãng, xao nhãng)

неустано́вленный *прил.* 1. (*не констатированный*) không (chưa) xác nhận, không (chưa) xác định; 2. (*не назначенный*) không (chưa) quy định

неусто́йка *ж.* 1. (tiền) bồi thường vi ước, phạt sai ước, phạt bội ước; 2. *разг.* (sự) thất bại

неусто́йчивость *ж.* (sự, tính chất) bấp bênh, không vững vàng

неусто́йчив||ый *прил.* 1. (*шаткий*) bấp bênh, không vững vàng (vững chãi, vững chắc, chắc chắn), lung lay, bấp bông; 2. (*непостоянный*) hay thay đổi, không ổn định (bền vững), thất thường; ~ая пого́да thời tiết thất thường (hay thay đổi); ~oe равнове́сие *физ.* (thế, sự) cân bằng không ổn định, cân bằng không bền; 3. *перен.* (*колеблющийся*) không kiên định, bấp bênh, ngả nghiêng, dao động; ~ хара́ктер tính không kiên định

неустрани́м||ый *прил.* không trừ bỏ (tránh) được, khó tránh khỏi; ~ые противоре́чия những mâu thuẫn không trừ bỏ được; ~oe препя́тствие trở ngại khó tránh khỏi (không tránh được)

неустраши́мо *нареч.* (một cách) can đảm, gan dạ, táo bạo

неустраши́мость *ж.* (lòng, tính) can đảm, gan dạ, táo bạo

неустраши́мый *прил.* can đảm, gan dạ, táo bạo, cả gan, không biết sợ

неустро́енный *прил.* kém tổ chức; (*неналаженный*) không được thu xếp ổn thoả, chưa ổn định; ~ челове́к người chưa có cuộc sống ổn định, người sống bấp bênh

неустро́йство *с.* (sự) vô tổ chức, thiếu tổ chức, thiếu xếp đặt

неусту́пчивость *ж.* (tính) không biết nhường nhịn, cố chấp, ngang bướng

неусту́пчивый *прил.* không biết nhường nhịn, không nhân nhượng; (*упрямый*) cố chấp, ngang bướng, ngang ngạnh, ương ngạnh, bướng bỉnh;

~ человéк người cố chấp; ~ харáктер tính tình ngang bướng (ngang ngạnh)

неусы́пно *нареч.* (một cách) cảnh giác

неусы́пность *ж.* (tính) cảnh giác

неусы́пный *прил.* cảnh giác, nghiêm ngặt, chặt chẽ; ~ надзóр giám sát chặt chẽ, quản chế nghiêm ngặt

неутеши́тельный *прил.* không tốt, không hay, không làm hài lòng

неуте́шн||ый *прил.* không an ủi (khuyên giải, giải) được, không nguôi; ~ое гóре nỗi đau đớn không nguôi

неутоли́м||ый *прил.* 1. không dịu (nguôi, giải) được, không thể khuây; ~ая печáль mối sầu không giải được; 2. *перен.* cực kỳ, mãnh liệt

неутоми́мо *нареч.* (một cách) không mệt mỏi, kiên trì

неутоми́мость *ж.* (sự, tính) không mệt mỏi, kiên trì

неутоми́м||ый *прил.* không mệt mỏi; (*настойчивый*) kiên trì, nhẫn nại; ~ая дéятельность hoạt động không mệt mỏi (kiên trì); ~ исслéдователь nhà nghiên cứu kiên trì (nhẫn nại, không mệt mỏi)

нéуч *м. разг.* người thất học, kẻ vô học (dốt nát)

неучти́во *нареч.* (một cách) bất lịch sự, khiếm nhã, bất nhã

неучти́вость *ж.* (sự, tính) bất lịch sự, khiếm nhã, bất nhã, vô lễ

неучти́вый *прил.* bất lịch sự, khiếm nhã, bất nhã, vô lễ

неую́тно *в знач. сказ. безл.* 1. (thật là) không ấm cúng, không tiện nghi; в квартúре бы́ло ~ trong căn nhà không ấm cúng; 2. (*Д*) (*о неприятном чувстве*) thấy khó chịu, thấy buồn rầu, thấy ngổn ngang trong dạ

неую́тность *ж.* (sự) không ấm cúng, không tiện nghi

неую́тный *прил.* không ấm cúng (tiện nghi)

неуязви́мость *ж.* (sự, tính chất) không thể bị tổn thương

неуязви́мый *прил.* không thể bị tổn thương (thương tổn); (*безупречный*) không chê vào đâu được, không có nhược điểm (chỗ yếu)

неф *м.* nef (*khu giữa các hàng cột trong nhà thờ*)

нефели́н *м. мин.* nefelin

нефри́т I *м. мин.* nefrit, ngọc, ngọc thạch

нефри́т II *м. мед.* viêm thận

нефро́лог *м.* bác sĩ chữa thận

нефроло́гия *ж. мед.* (môn, khoa) thận học

нефтега́зовый *прил.* (thuộc về) dầu khí; ~ ко́мплекс tổ hợp dầu khí

нефтегазодобы́ча *ж.* (sự) khai thác dầu khí

нефтегазоразве́дка *ж.* (sự) thăm dò dầu khí

нефтедобыва́ющ||ий *прил.* (thuộc về) khai thác dầu, khai thác dầu mỏ; ~ая промы́шленность công nghiệp khai thác dầu

нефтедобы́ча *ж.* (sự) khai thác dầu, khai thác dầu mỏ

нефтедóллары *мн. эк. фин.* dollar (đô-la) dầu mỏ, petrodollar

нефтеналивн||óй *прил.*: ~ое су́дно tàu thuỷ chở dầu

нефтено́с||ый *прил.* (có, chứa) dầu, dầu mỏ; ~ые зéмли đất có dầu mỏ

нефтеочисти́тельн||ый *прил.*: ~ завóд nhà máy lọc dầu

нефтеперегóнн||ый *прил.* (để) chưng dầu, chưng dầu mỏ; ~ая аппарату́ра máy móc chưng dầu

нефтеперераба́тывающий *прил.*: ~ завóд nhà máy chế biến (tinh chế) dầu mỏ; ~ая промы́шленность công nghiệp dầu mỏ

нефтепровóд *м.* ống dẫn dầu (dầu mỏ)

нефтепровóдн||ый *прил.* (thuộc về) ống dẫn dầu; транссиби́рская ~ая магистра́ль tuyến ống dẫn dầu xuyên Siberia

нефтепроду́кты *мн.* (*ед.* нефтепроду́кт *м.*) (những) sản phẩm dầu mỏ

нефтепро́мысел *м.* xí nghiệp khai thác dầu (dầu mỏ), mỏ dầu

нефтепромы́шленность *ж.* (ngành, nền) công nghiệp dầu mỏ

нефтепромы́шленный *прил.* (thuộc về) công nghiệp dầu mỏ

нефтеубо́рочн||ый *прил.*: ~ое су́дно tàu hút dọn dầu mỏ (*bị đổ ra trên sông, biển*)

нефтехи́мия *ж.* (khoa, ngành) hoá dầu, hoá học dầu mỏ

нефтехимкомбина́т *м.* nhà máy liên hợp hoá dầu

нефтехрани́лище *с.* bể dầu, kho dầu, bể chứa dầu

нефтэ́кспорт *м.* (sự) xuất khẩu dầu mỏ

нефтеэкспорти́рующ||ий *прил.*: ~ая страна́ nước xuất khẩu dầu (dầu mỏ)

нефть *ж.* dầu, dầu mỏ, dầu lửa, dầu hoả

нефтя́ник *м.* thợ khai thác dầu, công nhân dầu mỏ; (*специалист*) chuyên viên dầu mỏ

нефтян||óй *прил.* (thuộc về) dầu, dầu mỏ, dầu lửa, dầu hoả; ~ фонта́н giếng dầu phun; ~áя сква́жина giếng khoan dầu; ~áя вы́шка tháp khoan dầu

нехаракте́рный *прил.* không đặc trưng (tiêu biểu)

нехва́тка *ж. разг.* (sự) thiếu thốn, thiếu hụt, khan hiếm, túng thiếu, thiếu

нехи́трый *прил.* 1. mộc mạc, chất phác, hồn nhiên; 2. *разг.* (*простой*) giản đơn, đơn giản, không phức tạp

неходово́й *прил.*: ~ това́р hàng khó bán (không ăn khách, bán không chạy)

нехоро́ш||ий *прил.* 1. không tốt, xấu, tệ, hư, hỏng, hư hỏng; впу́таться в ~ее де́ло dây (dính, vướng) vào một việc không hay; 2. *обыкн. кратк. ф. разг.* (*о внешности человека*) xấu, không đẹp, không có duyên, bơ phờ, phờ phạc; нехоро́ш собо́й (собо́ю) không đẹp, không có duyên, xấu

нехорошо́ 1. *нареч.* (một cách) không tốt, xấu; 2. *в знач. сказ. безл.* (thật là) xấu, không tốt; ~! bậy thật!, xấu thật!, thật là không tốt!; ~ так поступа́ть làm như thế thật là xấu (không tốt); 3. *в знач. сказ. безл.* (*о самочувствии*) thấy khó ở (khó chịu); мне ~ tôi thấy khó ở, tôi thấy khó chịu trong người

нéхотя *нареч.* 1. (*неохотно*) (một cách) miễn cưỡng, cực chẳng đã, bất đắc dĩ, đặng chẳng đừng, bấm bụng, ép lòng; 2. (*невольно*) (một cách) vô tình, không chủ tâm, không cố ý

нецелесообра́зно *нареч.* (một cách) không hợp lý, không có lợi

нецелесообра́зность *ж.* (sự, tính chất) không hợp lý, không có lợi, không có ích

нецелесообра́зн||ый *прил.* không hợp lý (có lợi, có ích, thoả đáng), vô ích; ~ая тра́та вре́мени mất thì giờ vô ích

нецензу́рно *нареч.* (một cách) tục tĩu, thô tục

нецензу́рн||ый *прил.* tục tĩu, thô tục, tục tằn, tục; ~ые выраже́ния lời lẽ tục tĩu

нецензу́рщина *ж. разг.* lời lẽ tục tĩu (thô tục)

нечáянно *нареч.* 1. (*неожиданно*) (một cách) bất ngờ, bất thình lình, thình lình, đột nhiên, hốt nhiên; 2. (*случайно*) (một cách) tình cờ, không chủ tâm, không cố ý, vô ý, vô tình

нечáянн||ый *прил.* 1. (*неожиданный*) bất ngờ, bất thình lình, thình lình; ~ая

встре́ча cuộc gặp mặt bất ngờ; 2. (*случайный*) tình cờ, không chủ tâm (cố ý), vô ý, vô tình; ~ вы́стрел phát súng vô tình (không cố ý)

не́чего I *мест.* (*Д* не́чему; *Т* не́чем; *П* не́ о чем) (+ *инф.*) không (chẳng) có gì; там ~ смотре́ть ở đằng ấy không có gì mà xem; мне ~ сказа́ть вам tôi chẳng có gì để nói với anh cả; нам не́чем похва́статься chúng tôi chẳng có gì để khoe khoang cả; мне не́чем писа́ть tôi không có cái gì để viết cả; не́чему ра́доваться! không có gì đáng mừng đâu!; тут не́чему удивля́ться thế thì chẳng có gì mà ngạc nhiên cả; не́ о чем говорить không có cái gì để nói cả; ✧ де́лать ~! chẳng làm thế nào được nữa!, không có cách nào khác nữa!, vô phương!, vô kế!, vô kế khả thi!; ~ де́лать, придётся... chẳng làm thế nào được nữa (hết cách rồi), đành phải...; ~ и говори́ть rõ quá đi rồi, chẳng phải nói thêm gì nữa; ~ сказа́ть а) trời!, trời đất ơi!, ô hay!; б) (*действительно*) thật thế, đúng thế; ~ сказа́ть, прия́тное положе́ние! trời! (trời đất ơi!), cơ sự đến thế thì thôi!; от ~ де́лать vì ăn không ngồi rồi, do không có việc gì làm, vì vô công rồi nghề

не́чего II *в знач. сказ. безл.* (+ *инф.*) (*не следует, не приходится*) không nên, chớ nên, chẳng nên, đừng, chớ; (*незачем, не надо*) không (chẳng) cần, việc gì mà, không việc gì phải; вам ~ беспоко́иться anh không nên (chớ nên, chẳng nên, đừng, chớ) lo lắng làm gì; ~ спеши́ть không (chẳng) cần phải vội vã làm gì, việc gì mà vội; ~ рассужда́ть không được bàn cãi lôi thôi!, hãy bắt tay vào việc đi!, đừng bàn cãi nữa!; об э́том и ду́мать ~ đừng mơ tưởng đến việc đó làm gì vô ích

нечелове́ческ||ий *прил.* quá sức người, vượt sức con người; ~ие уси́лия (những) cố gắng quá sức người, nỗ lực phi thường

нечелове́чный *прил.* vô nhân đạo, dã man, bất nhân, không còn nhân tính (tính người)

не́чем *Т от* не́чего I

не́чему *Д от* не́чего I

нечёсаный *прил.* không chải, rối bù, bờm bợp, bờm xờm, bù xù, bù

нече́стно *нареч.* (một cách) không trung thực, gian dối, gian trá

нече́стность *ж.* (sự, tính) không trung thực, không thật thà, gian dối, gian trá, dối trá, trí trá, bất lương

нече́стный *прил:* không trung thực (thật thà, ngay thật), gian dối, gian trá, dối trá, trí trá, bất lương, bất chính, gian giảo, lừa lọc, lọc lừa, lèo lá, lật lọng

не́чет *м.* số lẻ; игра́ть в чёт и ~ chơi chẵn lẻ

нечёткость *ж.* (sự, tính chất) không rõ ràng, không rành mạch; không chính xác; lờ mờ, không nét (*ср.* нечёткий)

нечётк||ий *прил.* không rõ ràng (rành rọt, rành mạch, gãy gọn, khúc chiết), không nét; (*неточный*) không chính xác; (*о печати и т. п.*) mờ, lờ mờ, không nét, khó đọc; ~ая рабо́та việc làm không chính xác; ~ое изложе́ние чего́-л. trình bày không rành mạch về cái gì; ~ почерк chữ viết líu nhíu (khó đọc); ~ое изображе́ние bức ảnh mờ (không nét)

нечётный *прил.* lẻ, không chẵn

нечи́сто 1. *нареч.* (một cách) không sạch, bẩn, bẩn thỉu, nhơ bẩn; không thuần chất, không tinh khiết; không đúng, không chính xác; gian dối, bất chính, không trong sạch (*ср.* нечи́стый); 2. *в знач. сказ.* thật là bẩn thỉu, không sạch; в ваго́не бы́ло ду́шно и ~ trong toa tàu thì ngột ngạt và bẩn thỉu

нечистокро́вный *прил.* không thuần chủng, tạp chủng, lai, pha

нечистопло́тно *нареч.* (một cách) bẩn thỉu, nhơ nhuốc, đê tiện, hèn hạ

нечистопло́тность *ж.* 1. (sự, điều, tính chất) bẩn thỉu, nhơ bẩn; 2. *перен.* (sự, điều, tính chất) bẩn thỉu, nhơ nhuốc, đê tiện, hèn hạ

нечистопло́тный *прил.* 1. bẩn, bẩn thỉu, nhơ bẩn, dơ bẩn, dơ dáy; 2. *перен.* bẩn thỉu, nhơ nhuốc, dơ duốc, đê tiện, bần tiện, hèn hạ, gian dối, gian trá

нечист||ота́ *ж.* 1. (sự) bẩn thỉu, nhơ bẩn; 2. *тк. мн.*: ~о́ты rác rưởi, cứt đái, đồ xú uế

нечи́ст||ый *прил.* 1. bẩn, bẩn thỉu, nhơ bẩn, nhơ nhớp, dơ bẩn, dơ dáy, ô uế, uế tạp; 2. (*с примесью*) không thuần chất (thuần tuý, tinh khiết), pha tạp; (*нечистокровный*) không thuần chủng, tạp chủng; 3. (*неправильный, неточный*) không đúng (chính xác, chuẩn xác); ~ое произноше́ние phát âm không chuẩn xác; 4. *перен.* (*нечестный*) bẩn thỉu, đen tối, gian dối, bất chính, bất lương, đê tiện, ti tiện, không trong sạch; ~ая со́весть lương tâm không trong sạch (đen tối); ✧ он на́ руку нечи́ст nó hay tắt mắt (hay ăn cắp); ~ дух, ~ая си́ла *фольк.* tà ma, ma quỷ, tà, ma, quỷ

не́чисть *ж. собир.* I. *фольк.* tà ma, ma quỷ, tà, ma, quỷ; 2. *перен. разг.* (*о людях*) bọn súc sinh, quân vô lại, đồ chó đẻ, đồ cặn bã

нечленоразде́льный *прил.* không rõ ràng (rành rọt)

не́что *мест.* cái gì đấy (đó); ~ вро́де... cái gì đấy giống (đại loại, tương tự) như...

нечувстви́тельно *нареч.* (một cách) không nhạy cảm; vô tình

нечувстви́тельность *ж.* (sự, tính) không nhạy cảm; (*равнодушие*) (tính) vô tình, hờ hững

нечувстви́тельный *прил.* 1. không nhạy cảm (nhạy bén, mẫn cảm, nhạy); 2. (*равнодушный*) vô tình, hờ hững, thờ ơ

нечу́ткий *прил.* 1. không thính (nhạy cảm, mẫn cảm); 2. (*неотзывчивый*) không sẵn lòng thương người, không nhân từ (vị tha, tốt bụng, từ bi)

нечу́ткость *ж.* (tính) không sẵn lòng thương người, không nhân từ

неширо́кий *прил.* không rộng, khá hẹp

нешта́тн||ый *прил.* 1. ngoài biên chế, phù động, theo hợp đồng; ~ сотру́дник nhân viên ngoài biên chế (phù động); 2. *разг.* (*необычный*) đặc biệt, đột xuất; ~ая ситуа́ция tình hình đặc biệt, tình thế đột xuất

нешу́точн||ый *прил. разг.* khá nghiêm trọng, không phải chuyện chơi; де́ло ~ое! công việc quan trọng đấy!, tình hình nghiêm trọng đấy!, chẳng phải chuyện chơi đâu!

нещада́но *нареч.* (một cách) không thương xót, tàn nhẫn, thẳng tay, gắt gao, gay gắt, dữ dội; со́лнце ~ пали́т trời nắng chang chang (gay gắt), nắng gắt (cháy đồi, như thiêu như đốt)

нещада́ный *прил.* không thương xót, nhẫn tâm, tàn nhẫn, thẳng tay, gắt gao, gay gắt, dữ dội

неэквивале́нтный *прил.*: ~ обме́н *эк.* trao đổi không ngang giá

неэконо́мичный *прил.* phi (không) kinh tế

неэконо́мн||ый *прил.* không tiết kiệm, lãng phí, phí phạm, hoang phí; ~ая хозя́йка bà chủ nhà hoang phí (không tiết kiệm); ~ое расхо́дование средств chi tiêu lãng phí, tiêu tiền phí phạm

неэти́чный *прил.* vô đạo đức (luân lý), vô đạo, vô luân; ~ поступо́к hành động vô đạo đức (vô luân)

не́ю *Т от* она́

нея́вка *ж.* (sự) vắng mặt, không có mặt, không trình diện

нея́вственный *прил.* lờ mờ, không rõ nét, không nét

нея́дерн||ый *прил.* không có vũ khí hạt nhân; ~ая зо́на khu vực không có vũ khí hạt nhân

неядови́т||ый *прил.* không độc, lành

нея́ркий *прил.* 1. không chói lọi (sáng chói, sáng), mờ đục; ~ие цветá màu sắc không chói lọi; 2. *перен.* không chói lọi (sáng láng, nổi bật); (*об описании, изображении и т. п.*) kém sức truyền cảm

нея́сно 1. *нареч.* (một cách) không rõ ràng, không rõ rệt, lờ mờ, mơ hồ; 2. *в знач. сказ. безл.* không rõ, không biết rõ, không hiểu rõ; мне ~ tôi không rõ, tôi không biết rõ, tôi không hiểu rõ

нея́сность *ж.* (sự, tính chất, điều) không rõ, không rõ ràng

нея́сн||ый *прил.* 1. (*тусклый*) không rõ (rõ ràng, rõ rệt), lờ mờ, mờ tỏ, mờ đục; 2. (*неразборчивый*) không rành rọt (rõ ràng); 3. (*неопределённый*) không rõ rệt, mơ hồ; э́то ~ó điều đó thì còn mơ hồ (chưa rõ)

ни I 1. *частица* (*перед сущ. в ед. числе, часто в сочет. со словами «один или единый»*) không (chẳng)... một, không (chẳng) một...; не упáло ни однóй кáпли không (chẳng) rơi một giọt nào cả, không (chẳng) một giọt nào rơi cả; ни слóва нé было скáзано không (chẳng) nói một lời nào cả, chẳng nói chẳng rằng; на у́лице ни души́ trên đường không một bóng người; ни одúн человéк не мóжет сдéлать э́того không ai (không một người nào) làm nổi việc này cả; ни в малéйшей стéпени не hoàn toàn (tuyệt nhiên) không; не имéть ни малéйшего представлéния hoàn toàn (tuyệt nhiên) không hay biết gì cả; 2. *усил. частица* (*для выражения категорического приказания*) không được, cấm; ни звýка! không được nói!, cấm nói!, im!; ни с мéста! đứng yên!, đứng yên không được nhúc nhích!; 3. *усил. частица* (*в придаточных предложениях*) bất kỳ, bất cứ, dù, dẫu; кто бы ни, кто ни бáт кỳ ai, bất cứ người nào; что бы ни, что ни бáт кỳ (bất cứ) cái gì; кудá бы ни, кудá ни бáт cứ (bất kỳ) đi đâu, dù (dẫu) đi đâu; где бы ни, где ни бáт cứ (bất kỳ) ở đâu, dù (dẫu) ở đâu; как бы ни, как ни dù (dẫu) thế nào, dù (dẫu) sao đi nữa; скóлько бы ни, скóлько ни dù (dẫu) bao nhiêu đi nữa; кто ни увúдит, удивúтся ai thấy mà lại không ngạc nhiên, ai thấy cũng phải ngạc nhiên cả; 4. *союз:* ни... ни... cả... lẫn..., cả... cả..., không... mà cũng không..., không phải... mà cũng không phải..., chẳng... mà cũng chẳng..., chẳng phải... mà cũng chẳng phải...; ни он, ни егó брат не пришлú cả nó lẫn em nó (cả nó, cả em nó) đều không đến; ни за, ни прóтив không thuận mà cũng không chống, chẳng đồng ý mà cùng chẳng phản đối; ни тот, ни другóй cả người (con, cái) này lẫn người (con, cái) kia đều không phải, chẳng phải người (con, cái) này mà cũng không phải người (con, cái) kia; ✧ ни за чтó, ни про чтó (*напрасно*) hoàn toàn oan uổng

ни II (*в сочет. с предлогами является отделяемой частью местоимений* никтó, ничтó, никакóй, ничéй, никóй): ни с кем не говорúть không (chẳng) nói với ai cả, không (chẳng) nói với người nào cả; ни о чём не дýмать không (chẳng) nghĩ về việc gì cả; э́то ни к чемý не приведёт cái đó thì vô ích, điều đó thì không cần thiết; ни к чемý chẳng có ích gì; ни в кóем слýчае trong trường hợp nào cũng không, nhất quyết không, nhất thiết không; ни в кóем слýчае не опáздывайте trong trường hợp nào cũng đừng đến chậm nhé!, nhất thiết không được đến chậm đấy!; ни за что! dù thế nào cũng không!, không đời nào!, không bao giờ!, nhất quyết không!, nhất định không!; я бы ни за что тудá не пошёл tôi thì nhất định sẽ không đi đến đấy

ни́ва *ж.* 1. cánh đồng; 2. *перен.* trường (môi trường, lĩnh vực) hoạt động

нивели́р *м. геод.* máy thuỷ chuẩn, máy nivô, máy đo cao trình, ống thăng bằng

нивели́рн||ый *прил. геод.*: ~ая рéйка mia thuỷ chuẩn; ~ые рабóты công việc đo thuỷ chuẩn (đo cao trình)

нивели́ровать *несов. и сов.* (*В*) *геод.* 1. đo thuỷ chuẩn, đo cao trình; 2. *перен.* san bằng, cào bằng

нивелиро́вка *ж.* 1. (sự) đo thuỷ chuẩn, đo cao trình; 2. *перен.* (sự) san bằng, cào bằng

нивелиро́вщик *м.* người đo thuỷ chuẩn (đo cao trình)

нигдé *нареч.* không ở đâu cả, không nơi nào cả; он ~ не мог найтú их anh ấy không tìm được chúng nó ở đâu cả; э́того ~ нет cái đó thì không ở đâu có cả

нигили́зм *м.* chủ nghĩa hư vô

нигили́ст *м.* người theo chủ nghĩa hư vô

нигилисти́ческий *прил.* (thuộc về) chủ nghĩa hư vô, hư vô chủ nghĩa

нидерла́ндский *прил.* (thuộc về) Nederland, Hà Lan, Hoà Lan

ни́же 1. (*сравнит. ст. прил.* ни́зкий *и нареч.* ни́зко) thấp hơn; 2. *нареч.* (*вниз от чего-л.*) ở dưới, ở thấp hơn; этажóм ~ ở tầng dưới, ở thấp hơn một tầng; октáвой ~ *муз.* thấp hơn một bát độ; 3. *нареч.* (*далее, позже*) dưới đây, sau này; об э́том бýдет скáзано ~ điều đó sẽ nói dưới đây (sau này); 4. *в знач. предлога* (*Р*) (ở) dưới; ~ нуля́ dưới không, âm; 5. *предлог* (*Р*) (*вниз по течению реки*) ở dưới hạ lưu; ✧ ~ чьегó-л. достóинства không xứng đáng với ai; ~ всякóй крúтики rất tầm thường, kém cỏi lắm, chẳng ra gì

нижеизло́женный *прил.* nói sau đây, trình bày dưới đây, dẫn hạ

нижеозна́ченный *прил.* nêu dưới đây, dẫn hạ

нижеподписа́вшийся *прил.* ký tên dưới đây

нижепоимено́ванный *прил.* kể (có) tên dưới đây

нижеприведённый *прил.* nêu dưới đây, dẫn hạ

нижеска́занный *прил. см.* нижеизло́женный

нижесле́дующий *прил.* dưới đây, sau đây

нижестоя́щий *прил.* cấp dưới, hạ cấp, cấp thấp, bậc thấp

нижеупомя́нутый *прил.* nói dưới đây, nói sau đây

ни́жн||ий *прил.* ở dưới; ~яя пóлка ngăn dưới; ~ этáж tầng dưới, lầu dưới; ~ие нóты những nốt thấp; ~ее бельё quần áo lót; ~яя ю́бка váy trong

низ *м.* 1. phần dưới; (*нижний этаж дома*) tầng dưới cùng; (*дно*) đáy; ~ колóнны chân cột; 2. *мн.*: ~ы́ *разг.* (*общества*) tầng lớp dưới, quần chúng bên dưới, giới hạ lưu; 3. *мн.*: ~ы́ (*нижние ноты*) nhưng nốt thấp

низа́ть *несов.* (*В*) xâu, xỏ, xiên

низведéние *с.* (sự) đưa xuống, hạ xuống, hạ bệ

низвергáть, низвéргнуть (*В*) quật ngã, hất xuống, vật ngã xuống; *перен.* đánh đổ, lật đổ, quật đổ, phế truất, phế bỏ, hạ bệ

низверга́ться, низве́ргнуться 1. bị đánh đổ, bị lật đổ, bị phế truất, bị hạ bệ; 2. đổ xuống, nhào xuống

низве́ргнуть(ся) *сов. см.* низверга́ть(ся)

низверже́ние *с.* (sự) đánh đổ, lật đổ, quật đổ, sụp đổ, sập đổ

низвести́ *сов. см.* низводи́ть

низводи́ть, низвести́ (*В* до *Р*) đưa (hạ)... xuống, hạ thấp

низи́на *ж.* miền (vùng, chỗ) thấp, miền (vùng, chỗ) trũng

ни́зк||ий *прил.* 1. thấp; ~ дом ngôi nhà thấp (thấp lè tè); ~ каблу́к gót thấp; 2. (*не достигающий среднего уровня*) thấp, hạ; ~ая температу́ра nhiệt độ thấp (hạ); ~ое давле́ние áp suất hạ (thấp), hạ áp; ~ая себесто́имость giá thành hạ; ~ая производи́тельность труда́ năng suất lao động thấp; ~ие це́ны giá hạ; 3. (*о звуке*) trầm, thấp; ~ го́лос giọng trầm (thấp); 4. (*неудовлетворительный*) xấu, kém, thấp, thấp kém, hèn kém; ~ое ка́чество chất lượng xấu, phẩm chất thấp kém; ~ сорт loại kém (xấu); ~ая культу́ра trình độ văn hoá thấp (thấp kém); 5. (*подлый*) hèn hạ, đê tiện, đê hạ, đê hèn, đê mạt; ✧ ~ лоб trán thấp; ~ покло́н cúi chào, chào sát đất

ни́зко *нареч.* 1. (một cách) thấp; 2. (*подло*) (một cách) hèn hạ, đê tiện, đê hèn

низково́льтный *прил. эл.* hạ áp, hạ thế, điện áp (điện thế) thấp

низкоопла́чиваемый *прил.* (được) lương thấp, tiền công hạ, đồng lương rẻ mạt

низкопокло́нник *м.* kẻ bợ đỡ (luồn cúi, khúm núm, nịnh hót)

низкопокло́нничать *несов.* (пе́ред *Т*) bợ đỡ, luồn cúi, khúm núm, nịnh hót

низкопокло́нство *с.* (sự, thói, tính) bợ đỡ, luồn cúi, khúm núm, nịnh hót

низкопро́бный *прил.* 1. tuổi thấp (*kim loại quý*); 2. *перен.* xấu, kém, tồi, xoàng

низкоро́слый *прил.* thấp, thấp bé, nhỏ thó, loắt choắt, thấp tè, lùn tè

низкосо́ртн||ый *прил.* kém chất lượng (phẩm chất), loại kém; ~ые проду́кты sản phẩm kém chất lượng (kém phẩm chất)

низлага́ть, низложи́ть (*В*) đánh đổ, lật đổ, quật đổ, lật nhào, phế truất, phế bỏ; hạ bệ (*разг.*); низложи́ть монáрха đánh đổ (lật đổ, quật đổ, phế truất) nhà vua

низложе́ние *с.* (sự) đánh đổ, lật đổ, quật đổ, lật nhào

низложи́ть *сов. см.* низлага́ть

ни́зменность *ж.* 1. (miền, vùng) thấp, trũng, hạ du; 2. *перен.* (*бесчестность*) (tính, điều) hèn hạ, đê tiện, bần tiện, bất chính, bất lương

ни́зменный *прил.* 1. thấp, hạ du; 2. *перен.* (*бесчестный*) hèn hạ, đê tiện, bần tiện, bất chính, bất lương; ~ инсти́нкт bản năng hèn hạ

низов||о́й *прил.* (*периферийный*) (ở) cơ sở; ~а́я партийная организа́ция tổ chức đảng ở cơ sở, tổ chức cơ sở của đảng

низо́вье *с.* (vùng) hạ lưu; ~ Во́лги hạ lưu sông Volga

ни́зом *нареч.* ở bên dưới, ở phía dưới, ở chỗ thấp

ни́зость *ж.* (sự, điều) hèn hạ, đê tiện, bần tiện; э́то ~ cái đó thật là hèn hạ (đê tiện, bần tiện)

ни́зш||ий *прил.* 1. (*превосх. ст. прил.* ни́зкий) thấp nhất, kém nhất, xấu nhất; 2. (*подчинённый*) cấp dưới, hạ cấp; ~ая инста́нция cấp dưới, hạ cấp; 3. (*простейший*) sơ đẳng, hạ đẳng, đơn giản nhất; ~ие организмы cơ thể hạ đẳng; ~ие живо́тные nguyên sinh động vật; 4. (*начальный*) sơ cấp; ~ее образова́ние sơ học, giáo dục sơ cấp

ника́к I *нареч.* không thể nào, không tài nào, hoàn toàn không; он ~ не мог откры́ть я́щик nó không thể nào (không tài nào) mở hòm được; э́то ~ не подойдёт cái đó hoàn toàn không thích hợp; э́того ~ нельзя́ допусти́ть quyết không thể nào để như thế được, vô luận thế nào cũng không thể để xảy ra điều đó

ника́к II *частица разг.* (*как будто*) hình như, dường như; ~ он проснýлся hình như nó đã thức giấc rồi

никак||о́й *мест.* 1. không mảy may, không một chút (một tí)... nào, không có... nào cả, tịnh không, tịnh vô; нет ~о́го сомне́ния không một chút nghi ngờ nào, hoàn toàn không nghi ngờ gì cả, tịnh không nghi hoặc gì; нет ~ наде́жды không một tia (một tí) hy vọng nào, hoàn toàn vô vọng (tuyệt vọng); ~их возраже́ний! không được phản đối (không lôi thôi, không một hai) gì cả!; 2. *разг.* (*в сочетании с частицей* не + *сущ.*) hoàn toàn không phải là; ~ он не до́ктор ông ấy hoàn toàn không phải là bác sĩ; 3. *в знач. прил. разг.* (*плохой*) hạng bét, tồi lắm, kém lắm; до́ктор он ~ ông ấy là bác sĩ hạng bét, đốc tờ cái thá gì nó!

ни́келевый *прил.* (thuộc về) kền, nickel, niken; ~ блеск *мин.* gersdorffite, geđôfit

никелирова́ние *с. см.* никелиро́вка 1

никелиро́ванный *прил.* (được) mạ kền, mạ nickel, mạ niken

никелирова́ть *несов. и сов.* (*В*) mạ kền (nickel, niken)

никелиро́вка *ж.* 1. (*действие*) (sự) mạ kền, mạ nickel, mạ niken; 2. (*слой никеля*) (lớp) kền, nickel

ни́кель *м.* kền, nickel, niken

ники́м *Т от* никто́

никогда́ *нареч.* không bao giờ, không khi nào, không hề, chưa bao giờ, chưa từng, chưa hề; ~ в жи́зни а) (*в прошлом*) cả đời không bao giờ (không khi nào, không hề); б) (*в будущем*) suốt đời sẽ không bao giờ (không khi nào); никто́ ~ не ви́дел chưa từng (chưa hề) có người nào đã thấy, không ai từng thấy bao giờ cả; как ~ hơn bao giờ hết, không lúc nào bằng lúc này, như chưa bao giờ; как ~ в жи́зни chưa từng (chưa hề) bao giờ như thế cả; ✧ лу́чше по́здно, чем ~ *погов.* thà chậm còn hơn không

никого́ *Р, В от* никто́

ник||о́й *мест.*: ~о́им о́бразом không thể nào, hoàn toàn không, nhất quyết không, trong trường hợp nào cũng không

никому́ *Д от* никто́

никоти́н *м.* nicotin, nicôtin

никоти́новый *прил.* (thuộc về) nicotin, nicôtin

никто́ *мест.* (*Р, В* никого́, *Д* никому́, *Т* ники́м, *П* ни о ко́м) 1. không ai, không người nào, không một người nào, không... ai cả; ~ э́тому не пове́рит chả ai (chẳng người nào, không một người nào) tin điều đó; там никого́ нет ở đấy không có ai (chẳng có người nào) cả; никому́ не говори́ об э́том cậu đừng nói điều này với ai cả, cô đừng nói với ai cả về điều này; э́тот вопро́с ники́м не изу́чен vấn đề này không (chưa) ai nghiên cứu cả, không ai (không người nào, chưa ai, chưa có người nào) nghiên cứu vấn đề này cả; он ни о ко́м не ду́мает nó chẳng nghĩ đến ai cả; ~ ино́й, ~ друго́й không ai (không người nào) khác;

2. *в знач. сущ. м. разг.* (*ничтожная личность*) (kẻ, đồ) hèn hạ, đê tiện, bần tiện, nhỏ mọn; кто ты тако́й?

никто́! mày là ai? một kẻ hèn hạ (đê tiện)!; 3. *в знач. сущ. нескл.* (*Д*) *разг.* (*о родственных отношениях*) người dưng, chẳng phải là bà con, không phải là họ hàng; она́ мне ~ chị ấy chẳng phải là bà con thân thuộc gì của tôi cả, đối với tôi bà ấy là người dưng (người dưng nước lã)

никуда́ *нареч.* không (chẳng) đi đâu cả; мы сего́дня ~ не идём hôm nay chúng tôi không đi đâu cả; ✧ э́то ~ не годи́тся cái đó thì chẳng ra gì cả!, đồ hạng bét!; ~ не го́дный rất xấu, rất tồi, chẳng ra gì cả

никуды́шный *прил.* không (chẳng) ra gì, rất xấu, rất tồi

никчёмность *ж.* (tính chất) vô dụng, vô ích, vô tích sự

никчёмн||ый *прил.* vô dụng, vô ích, vô tích sự, không cần thiết; ~ая болтовня́ chuyện tào lao, ba hoa vô tích sự

ним 1. *Т от* он, оно́; 2. *Д от* они́

нима́ло *нареч.* không (chẳng) chút nào, không mảy may, hoàn toàn không, tịnh không, tịnh vô; ~ не hoàn toàn không, không một chút nào, không mảy may, tịnh không, tịnh vô

нимб *м.* vầng hào quang (*trên đầu các tượng thánh*)

ни́ми *Т от* они́

ни́мфа *ж.* nữ thần (*sông, núi, v.v...*)

нимфомани́я *ж. мед.* (chứng) cuồng dâm nữ

ни-ни́ *межд.* tuyệt đối không được, cấm ngặt; то́лько ни-ни́, не проболта́йся! tuyệt đối không được nói lộ ra đấy!

ниобий *м. хим.* niobium, niobi

ниоткуда *паре*, không từ đâu (từ nơi nào, từ chỗ nào, từ phương nào) đến; я не ожида́л письма́ ~ tôi không mong thư từ đâu (từ nơi nào, từ chỗ nào) gửi đến cả

нипочём 1. *нареч. разг.* (*очень дёшево*) rẻ như bèo (như bùn); 2. *в знач. сказ.* (*очень легко*) dễ như bỡn (như chơi), rất dễ, dễ ợt; ему́ всё ~ nó coi thường mọi sự đời, nó mặc kệ tất cả; ему́ ~ солга́ть nó nói dối như cuội; ему́ ~ хо́лод nó chẳng sợ gì lạnh lẽo cả, nó giỏi chịu lạnh; 3.: ~ не hoàn toàn (tuyệt nhiên) không, không bao giờ

нирва́н||а *ж.* (cõi) niết bàn, nát bàn (*тж. перен.*); погрузи́ться в ~у a) ngồi thiền định; б) say sưa mơ mộng

ниско́лько *нареч.* không (chẳng) chút nào, hoàn toàn (tuyệt nhiên) không, tịnh không, không mảy may; я ~ не боя́лся tôi không sợ chút nào cả; тот бие́т сза́ди (*разг.*); я ~ не удивля́юсь tôi chẳng ngạc nhiên chút nào, tôi không mảy may ngạc nhiên; ему́ сего́дня ~ не лу́чше hôm nay anh ấy không đỡ hơn tí nào cả

ниспада́ть *несов.* ngã (rơi) xuống

ниспровергать, ниспове́ргнуть (*В*) lật đổ, đánh đổ, quật đổ, lật nhào; hạ bệ (*разг.*); ~ авторите́т hạ uy tín

ниспове́ргнуть *сов. см.* ниспровергать

ниспровержение *с.* (sự) lật đổ, đánh đổ, quật đổ, lật nhào

нисходя́щ||ий *прил.* đi xuống, đang xuống, hướng xuống, giảm dần; в ~ем поря́дке theo thứ tự giảm dần; по ~ей ли́нии đang xuống, đang suy thoái; ро́дственники по ~ей ли́нии con cháu, hậu duệ

ните||ви́дный, ~обра́зный *прил.*: ~ пульс *мед.* mạch chỉ

ни́тк||а *ж.* 1. chỉ, sợi chỉ, sợi; шёлковые ~и chỉ tơ; 2. (*бус, грибов и т. п.*) xâu, chuỗi, dây; ~ же́мчуга chuỗi ngọc trai (hạt trai); ~ суше́ных гриб о́в xâu (dây) nấm khô; ✧ на живу́ю ~у làm ẩu, làm cẩu thả; промо́кнуть до ~и ướt như chuột lột; обобра́ть кого́-л. до ~и tước đoạt sạch của ai, cướp sạch sành sanh của ai; ши́то бе́лыми ~ами giấu đầu hở đuôi, che giấu vụng về; куда́ игóлка, тудá и ~ *посл.* ≅ vợ chồng như đũa có đôi; chồng đâu vợ đấy

нито́н *м. хим.* niton

ни́точк||а *ж.* sợi chỉ mảnh; ✧ висе́ть, держа́ться на ~e treo trên đầu sợi tóc, ở trong tình thế cực kỳ nguy hiểm; ходи́ть как по ~e, ходи́ть по ~e rất ngoan ngoãn; в ~у thành một nét rất mảnh

нитра́т *м. хим.* nitrat

нитри́т *м. хим.* nitrit

нитроглицери́н *м. хим.* nitroglycerin

нитросоедине́ние *с. хим.* hợp chất nitro

нит||ь *ж.* 1. chỉ, sợi chỉ, sợi; 2. *перен.* (*то, что похоже на нитку*) dây, sợi, dây tóc; ~ ла́мпы нака́ливания sợi đèn, dây tóc đèn; не́рвные ~и dây thần kinh; 3. *перен.* (*то, что соединяет одно с другим*) (sự, mối) mạch lạc, liên hệ, nối tiếp; потеря́ть ~ разгово́ра mất mạch lạc của câu chuyện, chuyện không có mạch lạc

ни́тяный *прил.* (bằng) chỉ

них *Р, В, П от* они́

ниц *нареч.*: пасть (упа́сть) ~ phủ phục, cúi lạy, phục bái

ничего́ I *Р от* ничто́

ничего́ II *разг.* 1. *нареч.* (*сносно*) tạm được, tàm tạm, tiềm tiệm, kha khá, nhì nhằng, không đến nỗi gì; ~ себе́ tạm được, tàm tạm, tiềm tiệm, nhì nhằng, không đến nỗi gì; 2. *в знач. сказ.* (*не имеет значения*) không hề gì, không sao cả, chẳng sao đâu; ~! không hề gì!; ~, не беспоко́йся chẳng sao đâu (không sao cả), cậu đừng lo

ничегонеде́лание *с. разг.* (sự) vô công rồi nghề, làm biếng, lười biếng

ничей *мест.* 1. không của ai cả, vô chủ, không chủ, vô thừa nhận; ничья́ земля́ đất vô chủ (không chủ); 2. (*любой, всякий*) bất kỳ, bất cứ; не ну́жно вам ничьи́х сове́тов anh không cần lời khuyên bảo của ai cả, anh không cần bất cứ (bất kỳ) lời khuyên nào cả; 3. *в знач. сущ. ж.*: ничья́ *спорт.* hòa; они́ сде́лали ничью́ họ đấu hoà

ничейн||ый *прил.* 1. *разг.* không của ai cả, vô chủ, không chủ, vô thừa nhận; 2. *спорт.* hoà; ~ая игра́ trận đấu hoà; ~ результа́т hoà, hoà cuộc

ничем *Т от* ничто́

ничему́ *Д от* ничто́

ничко́м *нареч.* sấp; лежа́ть ~ nằm sấp; упа́сть ~ ngã sấp (sấp mặt)

ничто́ *мест.* (*Р* ничего́, Д ничему́, *Т* ничем, *П* ни о чём) 1. không (chẳng) có gì cả, tịnh không, tịnh vô; ~ не могло́ помо́чь không có gì có thể giúp đỡ được cả, vô phương; он ничего́ не зна́ет nó không biết tí gì cả, nó tịnh không hay biết gì; он ничего́ ещё не узна́л nó chưa biết tí gì cả; я ничего́ подо́бного не ви́дел tôi chưa hề (chưa từng) thấy cái gì như thế cả; он ничем не отлича́ется от други́х nó chẳng có cái gì nổi bật hơn người khác, nó không có gì khác những người khác; его́ ничем не проймёшь không có cái gì tác động (ảnh hưởng) đến nó được cả; ни о чём не ду́мать không nghĩ đến cái gì cả; 2. *в знач. сущ. м. нескл.* hư vô, hư không, (cái) không có giá trị gì, không có ý nghĩa gì; ✧ ничего́ подо́бного! hoàn toàn không đúng!, hoàn toàn sai!, không phải như thế!

ничто́жество *с.* (*о человеке*) (kẻ, đồ) nhỏ nhen, hèn mạt, tiểu nhân

ничто́жность *ж.* (sự, điều) không đáng kể

ничто́жн||ый *прил.* 1. (*очень маленький*) rất nhỏ, rất ít, rất bé; ~ая

дóля дохóда phần thu nhập rất nhỏ (rất ít); ~ое меньшинствó tối thiểu số; 2. (*незначительный*) không đáng kể; ~ая причи́на nguyên nhân không đáng kể; 3. (*о человеке*) nhỏ nhen, hèn mạt, hèn hạ, nhỏ mọn

ничу́ть *нареч. разг.* không (chẳng) chút nào, hoàn toàn (tuyệt nhiên) không, tịnh không, tịnh vô, không mảy may; ✧ ~ не быва́ло! hoàn toàn không!

ничья́ *ж. спорт.* hoà

ни́ша *ж.* hốc, khám trong tường, hốc tường

нищáть, обнищáть nghèo đi, bần cùng hoá, trở nên nghèo khó

ни́щенка *ж.* người đàn bà ăn xin (ăn mày, hành khất)

ни́щенск||ий *прил.* 1. (thuộc về) người ăn xin, ăn mày, hành khất; 2. (*такой, как у нищего*) nghèo đói, nghèo khổ, đói rách, cơ cực, khốn khổ, lầm than; 3. *перен.* ít ỏi, rất ít; (*крайне бедный чем-л.*) nghèo nàn; ~ая плáта tiền lương chết đói

ни́щенство *с.* 1. (sự) ăn xin, ăn mày, hành khất; 2. (*крайняя бедность*) (sự, cảnh) bần cùng, cùng khổ, nghèo đói, nghèo khổ, đói rách, cùng cực, cơ cực, lầm than

ни́щенствовать *несов.* 1. ăn xin, ăn mày, hành khất, xin của bố thí; 2. (*жить в крайней бедности*) sống nghèo đói (nghèo khổ, cùng khó, đói rách, bần cùng)

нищетá *ж.* 1. (sự, cảnh) bần cùng, cùng khổ, nghèo đói, nghèo khổ, nghèo khó, đói rách, cùng cực, cơ cực; 2. *перен.* (sự) nghèo nàn, khốn cùng; духóвная ~ nghèo nàn về tinh thần; 3. *собир. разг.* (*нищие люди*) những kẻ ăn xin (ăn mày, hành khất)

ни́щий *прил.* 1 bần cùng, cùng khổ, nghèo đói, nghèo khổ, nghèo khó, đói rách, cùng cực, cơ cực; 2. *перен.* nghèo nàn, kém cỏi, thiếu thốn; ~ дýхом nghèo nàn về mặt tinh thần; 3. *в знач. сущ. м.* người ăn xin (ăn mày, hành khất); cái bang

НЛО *м.* (неопóзнанный летáющий объéкт) *см.* неопóзнанный

но 1. *союз* nhưng, mà, nhưng mà; (*тем не менее, однако*) song, song le, tuy nhiên, tuy thế, tuy vậy, thế nhưng; э́то возмóжно, но мáло вероя́тно cái đó thì có thể xảy ra, nhưng (song) ít khả năng; не тóлько..., но и... không những... mà còn..., không những... mà cả...; но всё-таки, но всё же nhưng dù (dầu, dẫu) sao thì; как ни трýдно, но нáдо сдéлать dù khó đấy, nhưng (thế nhưng) vẫn phải làm; mặc dù khó khăn, tuy thế (tuy nhiên, tuy vậy) vẫn phải làm; 2. *в знач. сущ. с.* (cái) nhưng, trở ngại; тут есть однó «но» đây có một trở ngại (một chữ nhưng); никаки́х «но», без вся́ких «но» không được "nhưng" gì hết, không lôi thôi gì hết

нóбелевск||ий *прил.* (của) Nobel; нóбелевские лауреáты những người được giải Nobel; Нóбелевская прéмия giải (giải thưởng) Nobel

новáтор *м.* người cách tân (canh tân, cải tiến, đổi mới); ~ы производства những người cách tân (canh tân, cải tiến, đổi mới) sản xuất

новáторск||ий *прил.* (thuộc về) cách tân, canh tân, cải tiến, đổi mới; ~ие мéтоды những phương pháp cải tiến (cách tân, canh tân, đổi mới)

новáторство *с.* (sự) cách tân, canh tân, cải tiến, đổi mới

новéйш||ий *прил.* mới nhất, hiện đại, tối tân; ~ая литерату́ра văn phẩm mới nhất; ~ая истóрия lịch sử hiện đại, ~ая тéхника kỹ thuật tối tân

новéлла *ж. лит.* truyện ngắn

новелли́ст *м.* tác giả truyện ngắn, nhà văn viết truyện ngắn

нóвенький *прил.* 1. mới, mới toanh, mới tinh, mới coóng, mới cứng; mới bóc tem, mới cắt chỉ (*разг.*); 2. *в знач. сущ. м.* người mới; (*в школе*) học trò (học sinh) mới; (*в институте*) sinh viên mới; (*в армии*) lính mới, tân binh; (*на заводе*) thợ mới

новизнá *ж.* (sự, điều, việc, vật) mới lạ, mới mẻ, tân kỳ

новúнк||а *ж.* (cái, vật, điều, việc, hàng) mới, mới xuất hiện; ~и литерату́ры sách mới xuất bản; ~и мóды mốt (thời trang) mới; ✧ емý э́то в ~у cái đó đối với nó thì rất lạ

новичóк *м. разг.* người mới, người mới vào nghề; lính mới (*шутл.*); (*о школьнике*) học trò (học sinh) mới; (*о студенте*) sinh viên mới; (*о солдате*) lính mới, tân binh; (*о рабочем*) thợ mới

новобра́нец *м.* tân binh, lính mới

новобра́чн||ый *прил.* 1. mới cưới, mới lấy chồng, mới lấy vợ, tân hôn; 2. *в знач. сущ. м.* người mới lấy vợ, tân lang; *ж.*: ~ая người mới lấy chồng, tân nương, tân giai nhân; *мн.*: ~ые (cặp, đôi) vợ chồng mới cưới, tân nhân

нововведéние *с.* (cái, điều, kỹ thuật) mới, mới đưa ra, mới tạo nên

новогóдн||ий *прил.* (thuộc về) Tết, năm mới; ~ бал vũ hội mừng năm mới; ~яя ёлка cây thông Tết

новодéл *м.* đồ cổ giả (làm giả)

новозела́нд||ец *м.*, **~ка** *ж.* người New Zealand (Niu Di1ân)

новоиспечённ||ый *прил. разг. шутл.* mới ra lò; ~ая кни́га cuốn sách mới ra lò

новокаи́н *м. фарм.* novocain

новолу́ние *с.* trăng non, trăng thượng huyền

новомóдный *прил.* mốt mới; đời mới (*разг.*)

новообразова́ние *с.* 1. tổ chức mới; 2. *мед.* khối u, ung thư; 3. *лингв.* cấu tạo từ mới

новообращённый 1. *прил.* mới theo đạo, mới cải đạo; 2. *м.* tín đồ mới

новоприбы́вший *прил.* mới đến, mới tới

новорождённый *прил.* 1. mới sinh, mới đẻ, sơ sinh, mới ra đời; 2. *в знач. сущ. м.* trẻ sơ sinh, trẻ mới sinh

новосёл *м.* người mới đến ở

новосéлье *с.* 1. (*новое жилище*) nhà mới, tân gia, chỗ ở mới; 2. (*празднество*) (lễ) ăn mừng nhà mới, ăn mừng tân gia, khao nhà mới, lạc thành

новостро́йк||а *ж.* 1. (*новое здание*) (toà) nhà mới; жить в ~е ở trong toà nhà mới, ở nhà mới; шкóла-~ nhà trường mới xây, trường mới; 2. (*строительство*) công trường xây dựng mới, công trường mới; ~и Сибири những công trường xây dựng mới của Siberia

нóвост||ь *ж.* 1. (*известие*) tin mới, tin; э́то для меня́ не ~! cái đó đối với tôi thì chẳng mới mẻ gì!; 2. (*что-л. ранее неизвестное*) phát minh, phát kiến; ~и нáуки и тéхники phát minh (phát kiến) khoa học và kỹ thuật; ✧ э́то что ещё за ~и!, вот ещё ~и! sao lạ thế!

новоя́вленный *прил. ирон.* mới ra lò (*разг.*)

нóвшество *с.* (cái, điều) mới, mới tạo nên, mới ứng dụng

нóв||ый *прил.* 1. mới, mới mẻ, mới lạ; ~ костю́м bộ quần áo mới; ~ое изобретéние phát kiến mới; ~ое для кого́-л. дéло công việc mới mẻ (mới lạ) đối với ai; ~ урожáй mùa gặt (vụ mùa) mới; 2. (*современный*) cận đại, mới; ~ая истóрия lịch sử cận đại; 3. *в знач. сущ. с.*: ~ое (cái, điều) mới, mới mẻ; (*новость*) tin mới; чýвство ~ого cảm giác về cái mới; борьбá ~ого со

ста́рым (cuộc) đấu tranh của cái mới với cái cũ; что ~ого? có tin gì (có gì) mới không?; что у вас ~ого? anh có gì (có cái gì, có điều gì) mới không?; ✧ ~ стиль lịch mới; Но́вый заве́т Tân ước, Tân kinh ước; ~ые ру́сские *разг.* (những) người Nga "mới", đại gia Nga, ông khệ Nga (*phất lên dưới thời hậu cộng sản*)

новь *ж.* đất bỏ hoá; (*целина*) đất bỏ hoang

ног||á *ж.* chân; (*ступня*) bàn chân; (*от ступни до колена*) cẳng chân; положи́ть но́гу на ногу vắt chân, tréo mảy, vắt mảy, vắt chân chữ ngũ; ✧ в ~áх ở chỗ đặt chân trên giường; идти́ в но́гу с... a) đi đều bước với...; б) *перен.* đi nhịp bước với..., hoà nhịp với...; идти́ в ногу с жи́знью, со вре́менем hoà nhịp (đi nhịp bước) với cuộc sống, với thời đại; со всех ног chạy ba chân bốn cẳng, chạy bán sống bán chết, chạy rống bái công; унести́ но́ги chạy trốn; сбить кого́-л. с ног làm ai ngã lộn nhào; быть без (без за́дних) ног (*от усталости*) mệt lử cò bợ, mệt lử, mệt phờ; поднять всех на́ ~и báo động (làm náo động) mọi người; поста́вить кого́-л. на́ ~и a) (*вылечить*) chữa khỏi bệnh cho ai; б) (*вырастить*) nuôi dạy ai nên người, giúp cho ai trở thành tự lập, chắp lông chắp cánh cho ai; стать на́ ~и a) (*после болезни и т. п.*) bình phục, ốm dậy; б) (*стать самостоятельным*) đủ lông đủ cánh, trở thành tự lập, tự lực được; жить на широ́кую но́гу ăn tiêu rộng rãi, tiêu xài sang trọng, xài lớn; вверх ~а́ми a) chổng vó, chổng gọng, chổng kềnh; б) *перен.* hoàn toàn trái ngược, làm ngược cả; стоя́ть одно́й ~о́й в моги́ле gần kề miệng lỗ, gần đất xa trời; встать с ле́вой ~и́ khó chịu trong người, khó ở, thấy bực bội trong lòng; не чу́вствовать под собо́й ног a) (*от радости*) mừng quýnh, mừng rơn; б) (*от усталости*) mệt lử cò bợ, mệt phờ người; наступи́ть кому́-л. на́ ногу làm điều gì xấu (gây điều khó chịu) cho ai; он е́ле воло́чит но́ги ông ấy khó nhọc lê bước; с тех пор я туда́ ни ~о́й từ dạo đó tôi không hề đặt chân đến đấy; к ~е́! *воен.* xuống súng, xuống!

ноготки́ *мин. бот.* (cây) xu xi, cúc xu xi (*Calendula officinalis*)

ногото́к *м. уменьш. к* но́готь; ✧ с ~ (*очень маленький*) nhỏ tí xíu

но́г||оть *м.* móng; (*на руке*) móng tay; (*на ноге*) móng chân; куса́ть ~ти cắn móng tay; ✧ от (*или* с) молоды́х ногте́й từ thuở ấu thơ, từ thời thơ ấu

ногтое́да *ж. мед.* (bệnh) chín mé

нож *м.* (con) dao; (*большой, кухонный*) dao phay, dao pha; (*нож-колун*) dao rựa; (*кривой*) dao quắm, dao bầu; (*для бумаги*) dao rọc; столо́вый ~ dao ăn, dao bàn; перочи́нный ~ dao nhíp, dao díp, dao xếp; ✧ ~ в спи́ну кому́-л. phản (phản bội, phản thùng) ai; приставля́ть к кому́-л. с ~о́м к го́рлу kề dao vào cổ ai (*để bắt làm gì*); быть на ~áх с кем-л. thù địch (cừu địch, cừu thù) với ai; как ~о́м по сердцу như kim đâm trong dạ; như sét đánh ngang tai; rát ruột như bào (*погов.*); ~ о́стрый кому́-л. điều làm ai rất đau lòng; он меня́ без ~á ре́жет! nó giết tôi không dao!, nó gây cho tôi biết bao điều tai hoạ!, nó làm tôi phải đau đớn ê chề!

ножев||о́й *прил.* (thuộc về) dao; ~áя ра́на vết dao đâm, vết dao chém, vết thương do dao gây ra; ~ черено́к chuôi (cán) dao; ~ ма́стер thợ rèn dao

но́жик *м.* dao con, dao

но́жк||а *ж.* 1. *уменьш. к* нога́; прыгать на одно́й ~е nhảy lò cò; 2. (*у мебели*) chân; (*у рюмки*) đế; ~ сту́ла chân ghế; 3. (*гриба, стебель растений*) chân, cọng, cuống; 4. (*куриная*) giò (chân) gà; ✧ подста́вить ~у кому́-л. ngáng chân ai, làm hại ai

но́жницы *мн.* (*скл. как ж.*) 1. (cái) kéo; садо́вые ~ kéo cắt cây, kéo vườn; 2. *тех.* máy cắt, máy xén; ✧ ~ цен *эк.* cánh kéo giá cả

ножн||о́й *прил.* (thuộc về) chân; ~áя ва́нна ngâm chân; ~áя швейная маши́на máy khâu đạp chân, máy may bàn đạp; ~ы́е кандалы́ cùm

но́жны *мн.* (*скл. как ж.*) vỏ kiếm, vỏ gươm, vỏ; (*для кинжала*) vỏ dao găm

ноздрева́тость *ж.* (sự) lỗ chỗ, rỗ

ноздрева́тый *прил.* lỗ chỗ, rỗ

ноздря́ *ж.* lỗ mũi

нозоло́гия *ж. мед.* đặc tính bệnh học

нока́ут *м. спорт.* knock-out, nốc ao, bị đo ván; быть в ~е bị nốc ao (đo ván)

нокаути́ровать *несов. и сов.* (*В*) *спорт.* đánh nốc ao, cho đo ván

нокда́ун *м.* 1. *спорт.* knock-down, nốc đao, bị xửng vửng (*dưới mười giây sau cú bị đấm*); 2. *перен.* (*сильное неожиданное потрясение*) một đòn choáng váng (xửng vửng)

ноктю́рн *м. муз.* nocturne, dạ khúc, ai khúc, khúc nhạc đêm

нолево́й *прил. см.* нулево́й

ноль *м. см.* нуль; они́ вы́играли со счётом три ~ họ đã thắng với tỷ số ba không; ~ - ~ a) (*при указании времени*) đúng; б) *спорт.* không không, không đều, hoà không; он придёт в пять ~ - ~ nó sẽ đến lúc năm giờ đúng, nó sẽ đến đúng năm giờ; счёт ~ - ~ tỉ số không không (không đều, hoà không)

нома́ды *мн.* (*ед.* номад *м.*) *ист.* các bộ lạc du mục (du cư)

номенклату́ра *ж.* 1. danh mục, danh sách, danh pháp, bảng kê, hệ danh pháp; (*совокупность терминов*) thuật ngữ; (*товаров*) các mặt hàng; 2. *полит.* (giới) nomenklatura, cán bộ cao cấp, cán bộ lãnh đạo; giới đặc quyền đặc lợi

номенклату́рн||ый *прил.* 1. (thuộc về) danh mục, danh sách, danh pháp, bảng kê; ~ спи́сок bảng danh mục (danh sách), bảng kê; 2. *полит.*: ~ рабо́тник cán bộ do cấp trung ương bổ nhiệm, cán bộ cao cấp; ~ая до́лжность chức vụ do cấp trung ương bổ nhiệm; ~ые привиле́гии những đặc quyền đặc lợi của giới nomenklatura (giới cán bộ cao cấp)

номенклату́рщик *м. разг.* người thuộc giới nomenklatura, cán bộ lãnh đạo có đặc quyền đặc lợi

но́мер *м.* 1. số, số hiệu, №; ~ до́ма số nhà; ~ телефо́на số điện thoại (dây nói); авто́бус ~ 17 xe bus (buýt) số 17; 2. (*ярлычок*) số hiệu, số; (*планка*) (tấm) biển số; ~ маши́ны biển số (số hiệu, số) ôtô; 3. (*размер*) số, cỡ; 4. (*газеты и т. п.*) số; 5. (*в гостинице*) phòng, buồng (*trọ*); 6. (*часть концерта и т. п.*) tiết mục; объяви́ть сле́дующий ~ програ́ммы tuyên bố tiết mục tiếp theo của chương trình; 7. *разг.* (*неожиданный, странный поступок*) (điều, hành động) lạ lùng, quái gở; ✧ э́тот ~ не пройдёт! điều đó thì không xong đâu!, việc đó thì chẳng ăn thua gì đâu!, cái đó thì chả nước non gì!

номери||о́й *прил.* 1. (thuộc về) số, số hiệu; ~áя бля́ха (tấm) biển số; 2. *в знач. сущ. м.* (người) hầu phòng, hầu buồng, phục vụ viên phòng trọ

номеро́ванный *прил. см.* нумеро́ванный

номеро́к *м.* (cái, tấm) thẻ, số

номина́л *м. фин.* giá quy định, pháp giá; по ~у theo giá quy định

номинали́зм *м. филос.* thuyết (chủ nghĩa) duy danh, duy danh luận

номинали́ст *м. филос.* người theo thuyết duy danh

номина́льн||ый *прил.* 1. *фин.* (thuộc về) danh nghĩa; ~ая сто́имость giá trị danh nghĩa; ~ая за́работная пла́та (tiền) lương danh nghĩa; 2. *книжн.* (*являющийся кем-л. только формально*) hữu danh vô thực, làm vì; ~ редакто́р biên tập viên làm vì (hữu danh vô thực)

номина́нт *м.* người (vật) được đề cử, người (vật) được nêu tên

номина́ция *ж.* (sự) đề cử, nêu tên, nói đến tên

номини́ровать *несов. и сов.* (*В* на *что-л.*) đề cử, nêu tên, nói đến tên

номогра́мма *ж. мат.* toán đồ

номогра́фия *ж. мат.* (môn) toán đồ, toán đồ học

нонконформи́зм *м.* 1. nonconformism, tinh thần (thái độ) bất tuân thủ, không câu nệ theo chuẩn mực chung, bảo vệ quyền tự do trong quan điểm và hành động; 2. *ист.* giáo phái Tin lành không tuân theo nghi lễ giáo hội Anh

нонконформи́ст *м.*, **~ка** *ж.* người nonconformit, người có tinh thần bất tuân thủ (*ср.* нонконформи́зм)

нонпаре́ль *ж. полигр.* chữ nonparay, cỡ chữ 6

но́нсенс *м.* (điều) vô nghĩa; по́лный ~ (điều) hoàn toàn vô nghĩa

нон-сто́п *нареч.* không ngừng, không dừng, không nghỉ; в режи́ме ~ trong chế độ không ngừng

ноосфе́ра *ж.* trí quyển

нора́ *ж.* hang

норве́ж||ец *м.*, **~ка** *ж.* người Norway (Na Uy)

норве́жский *прил.* (thuộc về) Norway, Na Uy; ~ язы́к tiếng Norway (Na Uy)

норд *м: мор.* 1. (*направление*) (phương, hướng, phía) bắc; 2. (*ветер*) gió bắc, gió bấc

норд-ве́ст *м. мор.* 1. (*направление*) (phương, hướng, phía) tây-bắc; 2. (*ветер*) gió tây-bắc

норд-о́ст *м. мор.* 1. (*направление*) (phương, hướng, phía) đông-bắc; 2. (*ветер*) gió đông-bắc

но́рдовый *прил. мор.* (thuộc về) bắc; ~ ве́тер gió bắc, gió bấc

но́рка I *ж. уменьш. от* нора́ hang nhỏ

но́рка II *ж.* 1. (*животное*) rái cá nâu, thuỷ thát (*Putorius lutreola*); 2. (*мех*) bộ lông rái cá nâu (thuỷ thát), thát bì

но́рковый *прил.* (thuộc về) rái cá nâu, thuỷ thát; ~ мех bộ lông rái cá nâu (thuỷ thát), thát bì

но́рм||а *ж.* 1. tiêu chuẩn, tiêu chí; (*общепринятый порядок*) quy tắc, quy cách, quy phạm; правовы́е ~ы những tiêu chuẩn pháp lý, những quy phạm pháp luật; ~ поведе́ния quy tắc cư xử, tiêu chuẩn của phép lịch sự; ~ы литерату́рного языка́ những tiêu chí (tiêu chuẩn, chuẩn mực) ngôn ngữ văn học; ~ы междунаро́дного пра́ва những tiêu chuẩn (quy tắc) công pháp quốc tế; 2. (*размер чего-л.*) tiêu chuẩn, định mức, mức, chỉ tiêu, định ngạch; (*средняя величина чего-л.*) tỷ suất; сверх ~ы trên tiêu chuẩn, vượt mức, quá định ngạch, quá định mức, vượt chỉ tiêu; ~ вы́работки định mức (chỉ tiêu, tiêu chuẩn, mức) sản xuất; выполня́ть ~у hoàn thành chỉ tiêu (định mức, tiêu chuẩn, mức); ~ при́были *эк.* tỷ suất lợi nhuận, lãi suất, lợi suất; ✧ войти́ в ~у trở thành bình thường, đi vào nền nếp

нормализа́ция *ж.* (sự) bình thường hoá; ~ междунаро́дной обстано́вки bình thường hoá tình hình quốc tế

нормализова́ть *несов.* (*В*) bình thường hoá

норма́ль *ж.* 1. *мат.* pháp tuyến; 2. *тех.* quy cách, tiêu chuẩn

норма́льно 1. *нареч.* (một cách) bình thường; 2. *в знач. сказ. безл. разг.*: как пожива́ете? — Спаси́бо, ~ sức khoẻ của anh ra sao? — Cám ơn, cũng thường thôi; как дела́? — Норма́льно công việc thế nào? – Cũng bình thường thôi (Túc tắc thế thôi)

норма́льность *ж.* (sự, tính chất) bình thường

норма́льн||ый *прил.* 1. bình thường; ~ая температу́ра nhiệt độ bình thường; ~ рост tầm vóc bình thường; ~ шрифт *полигр.* chữ chuẩn; 2. (*психически здоровый*) thần kinh ổn định, tỉnh táo

норматѝв *м.* tiêu chuẩn, chỉ tiêu, định mức

норматѝвный *прил.* (thuộc về) tiêu chuẩn, chỉ tiêu, định mức; ~ акт *юр.* văn bản pháp quy

нормирова́ние *с.* (sự) tiêu chuẩn hoá, quy cách hoá, chuẩn mực hoá, định tiêu chuẩn, chuẩn hóa, định mức, định chỉ tiêu, định ngạch, điển chế; ~ трудá định mức lao động

нормиро́ванный *прил.* (đã) tiêu chuẩn hóa, quy cách hoá, chuẩn mực hoá, định tiêu chuẩn, chuẩn hóa, định mức, định chỉ tiêu, định ngạch, điển chế; ~ рабо́чий день ngày làm việc đã định mức (đã định chỉ tiêu)

нормирова́ть *несов. и сов.* (*В*) tiêu chuẩn hoá, quy cách hoá, chuẩn mực hoá, định tiêu chuẩn, chuẩn hoá, định mức, định chỉ tiêu, định ngạch, điển chế

но́ров *м.* 1. (*нрав, обычай*) *уст.* lề thói, tập tục; что го́род, то ~, что дере́вня, то обы́чай *посл.* ≅ chợ có lề, quê có thói; đất lề quê thói (*погов.*); 2. (*тяжёлый нрав*) *разг.* (tính) bướng, ngang bướng; (*животных*) (tính) bất kham, hay trở chứng; челове́к с ~ом người ngang bướng

норов||и́стый *прил.* bướng, ngang bướng; (*о животных*) bất kham, hay trở chứng; ~ая ло́шадь con ngựa bất kham (hay trở chứng)

норов||и́ть *несов. разг.* cố mà... cho được, cố làm cho được; так и ~и́т оби́деть cứ cố mà xúc phạm cho được

нос *м.* 1. mũi; у него́ кровь идёт из ~у nó bị chảy máu cam (chảy máu mũi); прямо́й ~ mũi thẳng, mũi dọc dừa; 2. *разг.* (*клюв птицы*) mỏ, mỏ chim; 3. (*судна*) mũi, mũi tàu (canô, thuyền); (*самолёта*) mũi (đầu) máy bay; на ~ý ở đằng mũi; 4. (*обуви*) mũi, mũi giày; ту́фли с о́стрыми ~а́ми giày mũi nhọn; ✧ говори́ть в ~ nói giọng mũi; говори́ть, чита́ть под ~ nói, đọc lẩm bẩm (lầm rầm, lẩm nhẩm, lầm thầm); показа́ть ~ кому́-л. lêu ai, nhạo ai (*xoè bàn tay chống ngón cái vào mũi để chế nhạo*); да́льше своего́ ~а не ви́деть không thấy xa quá đầu mũi, thiển cận, không lo xa; из-под са́мого ~а ngay sát mũi, ngay cạnh sườn; ~ к но́су mặt giáp mặt, diện đối diện; оста́ться с ~ом bị đánh lừa, bị cho đi tàu bay giấy; оста́вить кого́-л. с ~ом đánh lừa ai, cho ai đi tàu bay giấy; сова́ть свой ~ в чужи́е дела́ chõ mũi (can thiệp, xía) vào việc người khác, kê mỏ vô chuyện người khác; закрыва́ть дверь пе́ред са́мым ~ом кого́-л. đóng cửa ngay trước mũi ai; на ~ý sắp đến, sắp tới; зима́ на ~ý mùa đông sắp đến rồi; пове́сить ~ buồn rầu, ủ rũ, mất hứng, nhụt chí

носа́||стый, ~тый *прил. разг.* (có) mũi to

но́сик *м.* 1. mũi bé bỏng; 2. (*у чайника и т. п.*) vòi, vòi ấm

носи́лки *мн.* (*скл. как ж.*) (*для людей*) băngca, cáng; (*для земли и т. п.*) trạc, giành; колёсные ~ băngca xe lăn

носи́льный *прил.* (để) mặc

носи́льщик *м.* phu (công nhân) khuân vác; cửu vạn (*разг.*)

носи́тель *м.* 1. người đại biểu (đại diện, thể hiện, truyền bá); ~ передовы́х иде́й người đại biểu (đại diện, thể hiện, truyền bá) những tư tưởng tiên tiến; ~ языка́ người nói tiếng mẹ đẻ; 2.: ~ зара́зы tác nhân gây (người mang, vật mang) bệnh truyền nhiễm

носи́||ть *несов.* 1. mang, đem; (*в руке*) cầm; (*в опущенной руке*) xách; (*на руках, прижимая к груди*) bế, bồng, ẵm, ôm; (*не вытянутых руках перед собой*) bế, bồng, bê, khuân; (*под мышкой*) cặp, nách, kẹp nách, kẹp; (*на плече*) vác; (*на коромысле*) gánh, ghính, khiêng, quẩy, khênh; (*на носилках и т. п.*) cáng, võng, kiệu; (*на спине*) cõng, địu, đìu, đeo; (*на привязи*) đèo, đeo; (*на голове*) đội; (*о животных, птицах — в зубах, клюве*) tha, công; (*в когтях*) quắp; *перен.* đưa, mang; ~ ребёнка на рука́х bế (bồng, ẵm) đứa bé; ~ мешки́ khuân (vác) bao; 2. (*гнать — о ветре, течении*) dồn (thổi, lùa, đẩy)... đi; ветеро́к ~л по во́здуху семена́ gió thổi những hạt bay trong không trung; 3. (*иметь на себе*) mặc, đội, đeo, đi, mang, để, có; ~ пла́тье mặc áo dài; ~ шля́пу đội mũ; ~ ту́фли đi giày; ~ кольцо́ đeo nhẫn; ~ очки́ đeo (mang) kính; ~ коро́ткую причёску cắt (để) tóc ngắn; ~ усы́ có (để) ria; 4.: ~ фами́лию мужа lấy họ chồng; 5. (*характеризоваться чем-л.*) có, mang; ~ хара́ктер có tính, có (mang) tính chất; — следы́ чего́-л. mang dấu vết của cái gì; ✧ ~ ору́жие sử dụng được vũ khí; ~ кого́-л. на рука́х nâng niu (chiều chuộng, o bế) ai; он но́сит её на рука́х chàng nâng niu (chiều chuộng, o bế) nàng, anh ấy đối với chị ta thì nâng như nâng trứng, hứng như hứng hoa

носи́ться *несов.* 1. (*быстро двигаться*) chạy vèo vèo, chạy hộc tốc, phóng vùn vụt, lao vút, vút nhanh, bay nhanh, lướt nhanh; (*скакать*) phi nhanh; в во́здухе но́сятся комары́ đàn muỗi bay chấp chới trong không trung; 2. (*об одежде и т. п.*) mặc, dùng, mang; э́то пла́тье хорошо́ но́сится chiếc áo dài này mặc rất tốt, áo váy này mặc bền; 3. (с *Т*) *разг.* (*уделять много внимания*) quan tâm nhiều quá, chú ý quá nhiều; ~ с мы́слью ấp ủ (ôm ấp, nung nấu) ý nghĩ; ✧ но́сятся слу́хи có tin đồn, tin đồn truyền đi; ~ как угоре́лый chạy đôn chạy đáo; chạy long tóc gáy; chạy rống Bái công; chạy như cờ lông công (*погов.*)

но́ска *ж.* 1. (sự) mang, mặc, đeo; 2. (*яиц*) (sự) đẻ trứng

носки́ *мн.* (*ед.* носо́к *м.*) (đôi) bít tất, vớ, tất chân

но́ск||ий *прил.* 1. *разг.* (*прочный*) (mặc) bền; 2. (*о птицах*) đẻ nhiều, mắn đẻ, mắn; ~ая ку́рица con gà mái mắn đẻ (đẻ nhiều)

носов||о́й *прил.* 1. (thuộc về) mũi; ~ы́е зву́ки *лингв.* (những) âm mũi; ~ платок khăn mùi soa, khăn tay; 2. (*на носу судна*) (ở đằng) mũi, mũi tàu; ~а́я па́луба boong mũi

носоглото́тка *ж. анат.* mũi hầu, tị hầu

нос||о́к *м.* 1. (*передняя часть ступни*) đầu ngón chân; (*передний конец обуви*) mũi giày; на ~ка́х trên đầu ngón chân, kiễng chân, nhón chân; танцева́ть на ~ка́х nhảy múa trên đầu ngón chân; 2. *см.* носки́

носоро́г *м.* tê giác, tê ngưu (*Rhinoceros*)

ностальги́я *ж. книжн.* hoài niệm, hoài tưởng, (lòng) nhớ quê hương

носу́ха *ж. зоол.* gấu vòi (*Nasuella nasua*)

НОТ *м.* (нау́чная организа́ция тру́да) (sự) tổ chức khoa học trong lao động, tổ chức lao động có khoa học

но́т||а I *ж.* 1. nốt nhạc, nốt, âm phù; взять ~у lấy âm thanh (lấy giọng) đúng nốt nhạc; 2. (*звук в музыке или пении*) âm thanh, âm, nốt; 3. (*интонация речи*) âm hưởng, giọng, giọng nói; ~ оби́ды âm hưởng bực mình, giọng bực mình; 4. *мн.*: ~ы (*музыкальный текст*) bản nhạc, nhạc phổ, nhạc; игра́ть по ~ам chơi đàn theo bản nhạc; петь по ~ам hát theo bản nhạc; положи́ть на ~ы phổ nhạc; ✧ разыгра́ть что́-л. как по ~ам làm cái gì dễ như chơi (dễ như bỡn); на одно́й ~е đơn điệu

но́та II *ж. дип.* công hàm, thông điệp; ~ проте́ста công hàm phản đối, thông điệp phản kháng; обме́н ~ми trao đổi công hàm (thông điệp)

нотабе́||на *ж.*, **~не** *с. нескл.* NB, nota bene, cần chú ý

нотариа́льн||ый *прил.* (thuộc về) công chứng; chưởng khế (*уст.*); ~ая конто́ра phòng công chứng; ~ая дове́ренность giấy uỷ quyền được công chứng xác nhận

нота́риус *м.* công chứng viên, người công chứng; chưởng khế viên (*уст.*)

нота́ци||я I *ж.* (*нравоучение*) (lời) răn, răn dạy, khuyên răn, khuyên bảo; чита́ть ~и кому́-л. răn bảo (răn dạy) ai

нота́ция II *ж.* (*система обозначений*) ký hiệu; музыка́льная ~ ký hiệu nhạc, âm phổ

нотифика́ция *ж. дип.* (sự) gửi công hàm, gửi thông điệp

но́тка *ж.* âm thanh, âm tiết, âm hưởng, giọng nói, giọng; в его́ го́лосе звуча́ла кака́я-то юмористи́ческая ~ trong giọng nói của ông ta vang lên âm hưởng hài hước thế nào ấy; ~ недове́рия âm hưởng nghi ngờ, giọng ngờ vực

но́тн||ый *прил.* (thuộc về) nốt nhạc, bản nhạc; ~ магази́н cửa hàng bán bản nhạc (bán nốt); ~ая тетра́дь vở chép nhạc, vở nhạc; ~ая бума́га giấy ghi nhạc, giấy nhạc

но́утбук *м.* notebook, computer (máy vi tính) xách tay

но́у-ха́у *м.* know how, nâu-hâu, bí quyết kỹ thuật

ночева́ть *несов. и сов.* trú đêm, ngủ trọ, ngủ lại, ngủ đỗ, ngủ đậu, nghỉ đêm; ~ под откры́тым не́бом ngủ ngoài trời, ngủ màn trời chiếu đất; ~ на сенова́ле trú đêm (ngủ lại, ngủ trọ) tại nhà chứa cỏ khô

ночёвк||а *ж.* (sự) trú đêm, nghỉ đêm; оста́ться на ~у ở lại nghỉ đêm, ngủ trọ

ночле́г *м.* 1. (*место*) chỗ trú đêm (nghỉ đêm, ngủ lại); иска́ть ~а tìm chỗ trú đêm (nghỉ đêm, ngủ trọ); 2. (*ночёвка*) (sự) trú đêm, nghỉ đêm; останови́ться на ~ dừng lại nghỉ đêm (trú đêm, ngủ trọ)

ночле́жка *ж. разг.* nơi trú đêm, nhà trọ (*cho người vô gia cư*)

ночле́жник *м.* người trú đêm (ngủ trọ) (*người vô gia cư*)

ночле́жный *прил.*: ~ дом nhà trú đêm, nhà trọ (*cho người vô gia cư*)

ночни́к *м.* đèn chong, đèn chong đêm, đèn cầy

ночн||о́й *прил.* 1. (thuộc về) ban đêm, đêm; в ~о́е вре́мя ban đêm, vào lúc ban đêm; пусты́нная ~а́я у́лица đường vắng vẻ ban đêm, đường đêm không một bóng người; ~ сто́лик bàn con đầu giường; ~а́я рабо́та công việc làm

đêm; ~áя смéна ca (kíp) đêm; ~ стóрож người canh đêm; ~ пóезд chuyến tàu đêm; 2. *в знач. сущ. с.*: ~óе (sự) chăn ngựa ăn đêm, chăn ngựa ban đêm

ноч||ь *ж.* (ban) đêm; по ~áм đêm đêm, hàng đêm, đêm nào cũng vậy; до пóздней ~и đến tận khuya; в ~ на 31 мáя đêm 30 rạng ngày 31 tháng Năm; ✧ бéлые ~и (những) đêm trắng, đêm sáng trời ở phương Bắc; Варфоломéевская ~ vụ thảm sát Barthelemy (Bết-lê-hem), tàn sát hàng loạt; нá ~ trước khi đi ngủ, đầu hôm

нóчью *нареч.* (lúc, vào) ban đêm; днём и ~ cả ngày liền đêm, ban ngày và ban đêm, ngày đêm

нóша *ж.* đồ mang theo, gánh đồ; *перен.* gánh nặng

ноше́ние *с.* (sự) mang; ~ орýжия mang vũ khí

нóщно *нареч.*: дéнно и ~ *разг.* cả ngày liền đêm, ban ngày và ban đêm, ngày đêm

нóющ||ий *прил.*: ~ая боль (cơn) đau âm ỉ, đau ê ẩm, đau ngấm ngầm

нояб||рь *м.* tháng Mười một, tháng mười một; в ~é э́того гóда vào tháng Mười một năm nay

ноя́брьский *прил.* (thuộc về) tháng Mười một, tháng mười một

нрав *м.* 1. (*характер*) tính tình, tính nết, tư chất, tính chất; 2. *обыкн. мн.*: ~ы (*обычаи*) phong tục, tập quán, tập tục; (*уклад жизни*) nếp sống, lối sống, phong cách sinh hoạt; ~ы и обы́чаи phong tục tập quán; ✧ э́то емý не по ~y cái đó thì nó không thích, cái đó không hợp sở thích của nó, cái đó không vừa ý nó

нра́в||иться, понрави́ться (*Д*) làm... thích, thích, ưa thích, được lòng; мне ~ится э́та кни́га tôi thích quyển sách này, cuốn sách này làm tôi thích; как вам э́то ~ится? anh có thích thế không?, đẹp mặt quá nhỉ!

нравоуче́ни||е *с.* (lời) răn, răn dạy, dạy bảo, răn bảo, bảo ban, khuyên răn, khuyên bảo; чита́ть ~я комý-л. răn bảo (răn dạy, lên lớp) ai

нравоучи́тельно *нареч.* (với giọng) dạy bảo

нравоучи́тельность *ж.* (*басни и т. п.*) ngụ ý, ý nghĩa, đạo lý

нравоучи́тельный *прил.* (để) răn dạy, răn bảo, răn; ~ рома́н tiểu thuyết luân lý (đạo đức); ~ тон giọng răn bảo

нра́вственность *ж.* 1. đạo đức, luân lý, đạo lý; 2. (*моральные качества*) đức, đức hạnh, phẩm hạnh, nhân cách, nhân phẩm

нра́вственн||ый *прил.* 1. (thuộc về) đạo đức, luân lý, đạo lý; ~ые пра́вила những quy tắc đạo đức; 2. (*относящийся к духовной жизни*) (thuộc về) tinh thần

НТР (нау́чно-техни́ческая револю́ция) *см.* нау́чно-техни́ческий

ну I *межд. разг.* 1. (*выражает побуждение к действию*) nào, này; ну, скорée! nào, nhanh lên!, nhanh lên nào!; ну, не сердúсь! này, đừng giận nhé!; ну́-ка! nào!; 2. (*выражает требование не приставать*) thôi đi, thôi mà; (*выражает желание избавиться от кого-л., чего-л.*) mặc..., mặc kệ..., mặc xác..., mặc thây...; да ну́ их! mặc kệ chúng nó!, mặc thây chúng!; (да) ну́ тебя́! mặc mày!, thôi đi, mày!, đừng quấy nữa, mày!; 3. (*выражает удивление, восхищение и т. п.*) chà!, ô!, a!, ái chà!, úi chà!, ối chà!; ну и молодéц! chà, cừ thật!; (*выражает негодование, недовольство и т. п.*) ô hay!, hừ!; ну и погóда hừ, thời tiết xấu tệ!

ну II *частица* 1. (*выражает вопрос с оттенком недоверия, удивления*) lẽ nào thế, thế ư, thế à; да ну́? thế cơ à?, lẽ nào thế?; 2. (*отклик на обращение*) gì thế?; мáма! — Ну? mẹ ơi! – Gì thế?; 3. *усил.* ...rồi, ...mà; ну, конéчно! tất nhiên rồi!; ну, что за человéк! người gì mà lạ thế ! người với ngỗng!; 4. (*для выражения связи с предыдущим*) đấy, thế là, thế rồi, thôi; ну вот, цéлый час прождáл тебя́ thế là cả một giờ đằng đẵng tớ đợi cậu; ну, так идú! thôi, cứ đi đi!; ну, хорошó! thôi được!; ✧ ну и ну!, ай да ну! chà!, ái chà!, ái dà!, úi chá!, ối chà!, dào ôi!

нуворúш *м.* nhà giàu mới phất

нугá *ж.* kẹo lạc

нудúзм *м.* nudisme, trào lưu khoả thân

нудúст *м.*, **~ка** *ж.* người thích khoả thân

нýдно *разг.* 1. *нареч.* (một cách) chán ngấy, chán ngắt, chán phè, buồn tẻ, tẻ nhạt, lãng xẹt; 2. *в знач. сказ. безл.* thật là chán ngấy (chán ngắt, buồn tẻ, tẻ nhạt, chán mớ đời, lãng xẹt)

нýдн||ый *прил. разг.* chán ngấy, chán ngắt, chán phè, chán mớ đời, buồn tẻ, tẻ nhạt, lãng xẹt; ~ые разговóры nói chuyện chán phè (tẻ nhạt, lãng xẹt); ~ое занятие công việc buồn tẻ (chán ngấy, chán ngắt); какóй он ~! nó thật là chán mớ đời!

нужд||á *ж.* 1. *ж. ед.* (*бедность*) (sự, cảnh) thiếu thốn, túng thiếu, túng bấn, nghèo túng, bần cùng; жить в ~é sống thiếu thốn, sống trong cảnh nghèo; терпéть ~ý chịu thiếu thốn (túng thiếu, nghèo túng); 2. (*надобность*) (sự) cần thiết, nhu cầu, cần; испытывать ~ý в чём-л. cần cái gì; без ~ы không cần, chẳng cần, hà tất, lọ cần, lọ là; в слýчае ~ы khi cần, trong trường hợp cần thiết; ✧ ~ы нет chẳng quan trọng, không đáng gì; ~ы мáло комý-л. không quan hệ đến ai, chẳng ai lo, ai cứ phớt lờ; ~ скáчет, ~ пляшет, ~ пéсенки поёт *погов.* ≅ đói thì đầu gối phải bò

нужд||áться *несов.* 1. (*находиться в бедности*) sống thiếu thốn (túng bấn, nghèo túng, bần cùng); он óчень ~áется cậu ta sống rất thiếu thốn, anh ấy túng bấn lắm, ông ấy nghèo túng lắm; 2. (в *П*) cần; óчень ~ в деньгáх rất cần tiền; он ~áется в пóмощи nó cần sự (nó cần được) giúp đỡ; он перестáл в нём ~ anh ấy không cần nó nữa

нýжно *в знач. сказ. безл. см.* нáдо I

нýжн||ый *прил.* cần thiết, cần; ~ая кни́га quyển sách cần thiết; как раз то, что ~о đúng là cái đang cần; всё, что ~о tất cả những thứ cần thiết; ~о ли э́то? cái đó có cần hay không?, có cần như thế hay không?

нуклеи́н *м. хим.* nuclein

нуклеи́новый *прил.* (thuộc về) nuclein

нулев||óй *прил.* (thuộc về) số không, không, zero; ~áя температýра không độ; ✧ ~ цикл *стр.* (việc, thời kỳ) làm công trình mặt bằng, xây dựng cốt không

нул||ь *м.* 1. số không, không, zero; ни́же ~я́ dưới không, âm; 2. *разг.* (*о ничтожном человеке*) một con số không, kẻ tiểu nhân, người hèn hạ (hèn mọn); ✧ сводúть что-л. к ~ю́ làm tiêu tan cái gì, làm cái gì mất đi (không còn nữa); сводúться к ~ю́ tiêu tan mất, chẳng có kết quả gì, trở thành vô ích; от ~я́ до ключа́ *стр.* toàn bộ quá trình xây dựng, từ công trình mặt bằng đến chìa khoá trao tay

нумера́ция *ж.* 1. (*действие*) (sự) đánh số; 2. (*цифровое обозначение*) số

нумеро́ванн||ый *прил.* (đã) đánh số; ~ое мéсто chỗ có đánh số

нумерова́ть, пронумерова́ть (*В*) đánh số; ~ страни́цы đánh số trang

нумизма́т *м.* nhà cổ tiền học, chuyên viên về tiền cổ; (*коллекционер*) người sưu tập tiền cổ

нумизма́тика *ж.* cổ tiền học

нумизмати́ческий *прил.* (thuộc về) cổ tiền học

ну-ну́ *межд. разг.* 1. nào!, nào nào!; 2. (*выражает негодование*) ô hay; 3. (*выражает согласие*) được!; ừ!; cứ nói đi!

ну́нций *м.* đặc sứ giáo hoàng, khâm mạng toà thánh

ну-с *частица разг.* 1. (*в начале предложения — итак, следовательно*) thế thì, vậy thì; 2. (*в конце вопросит. предложения — для побуждения к ответу*) có phải không?, phải chăng?

ну́триевый *прил.* (thuộc về) hải ly, chuột hải ly

ну́трия *ж.* 1. hải ly, chuột hải ly (*Myocastor coypus*); 2. (*мех*) bộ lông hải ly

нутр||о́ *с. разг.* 1. bên trong, lòng, ruột; 2. *перен.* nội dung, bản chất; чу́вствовать всем ~о́м cảm thấy thấm thía, cảm thấy sâu sắc từ đáy lòng; ✧ э́то ему́ не по ~ý cái đó không hợp sở thích của nó (không vừa ý nó, thì nó không thích)

нутроме́р *м. тех.* compa đo trong, thước đo lỗ

нутрян||о́й *прил.*: ~óе са́ло mỡ chài, mỡ sa, mỡ lá

ны́не *нареч.* hiện nay, ngày nay, thời nay, hiện thời

ны́нешн||ий *прил.* hiện nay, nay; ~ год năm nay; в ~ие времена́ hiện thời, thời nay, hiện nay, ngày nay; ~яя молодёжь thanh niên thời nay (hiện thời), tuổi trẻ ngày nay (hiện nay, thời nay); ~ чемпио́н đương kim vô địch

ны́нче *нареч.* 1. *разг.* hiện nay, ngày nay, đương kim; ~ чемпио́н đương kim vô địch; 2. *уст.* (*сегодня*) hôm nay, ngày nay; ✧ не ~ — за́втра nay mai, mai mốt, ngày một ngày hai

нырну́ть *сов. см.* ныря́ть

ныро́к *м. зоол.* vịt lặn (*Aythya*)

ныря́||ние, **~нье** *с.* (sự) lặn, hụp, lặn hụp

ныря́ть, нырну́ть lặn, hụp, lặn hụp

ны́тик *м. пренебр.* kẻ hay ca cẩm (kêu ca, than vãn, rên rỉ, phàn nàn, than thở)

ныть *несов.* 1. (*жаловаться*) ca cẩm, kêu ca, than vãn, phàn nàn, than thở, than phiền; 2. *разг.* (*издавать жалобные звуки*) rên rỉ, rên; 3. (*болеть*) đau âm ỉ, đau ê ẩm, đau buốt, nhức nhối

нытьё *с.* 1. (*надоедливые жалобы*) (lời) ca cẩm, kêu ca, than vãn, phàn nàn, than thở, than phiền; 2. *разг.* (*жалобные звуки*) (tiếng) rên rỉ, rên; 3. (*тупая боль*) (cơn) đau âm ỉ, đau ê ẩm, đau buốt, nhức nhối

НЭП *м.* (но́вая экономи́ческая поли́тика) *ист.* NEP, chính sách kinh tế mới

нэ́пман *м. ист.* con buôn trong thời NEP (kinh tế mới)

нэ́цкэ *с. неизм.* netsuke, tượng con trang trí (*bằng ngà, của Nhật Bản*)

ню *с. неизм. иск.* (tranh, tượng) khoả thân

нюа́нс *м.* tiểu dị, (sự) khác nhau rất nhỏ; (*оттенок*) sắc thái

ню́ни *мн.*: распусти́ть ~ а) khóc sướt mướt; б) (*ныть, плакаться*) than vãn, than phiền, phàn nàn, kêu ca, than thân trách phận; rên (*разг.*)

ню́ня *м. и ж. разг.* người hay khóc

нюх *м. разг.* 1. (sự) đánh hơi; 2. *перен.* tài đánh hơi (tiên đoán, đoán trước)

ню́хать, понюхать (*В*) (*обонять*) ngửi; (*о животных*) đánh hơi; (*вдыхать в нос*) hít; ~ таба́к hít thuốc lá

ню́хательный *прил.*: ~ таба́к thuốc lá hít

ня́нечка *ж, разг.* 1. *см.* ня́ня 1; 2. (*в школе и т. п.*) bà phục vụ, chị quét dọn

ня́нчить *несов.* (*В*) trông, trông coi, chăm sóc, nuôi nấng

ня́нчиться *несов.* (с *Т*) trông coi, chăm sóc, nuôi nấng; *разг.* (*возиться*) quá nuông chiều, săn sóc từng li từng tí, hầu hạ

ня́н||ька *ж. разг.* 1. *см.* ня́ня 1; 2. *перен.* bảo mẫu, người hầu hạ; я вам не ~, реша́йте са́ми tôi chẳng phải là bảo mẫu của anh, xin anh cứ tự giải quyết lấy; быть му́жу ~ькой làm kẻ hầu hạ cho chồng; ✧ у семи́ ~ек дитя́ без гла́зу *посл.* ≅ nhiều sãi không ai đóng cửa chùa; cha chung không ai khóc

ня́н||я *ж.* 1. (người, bà) vú nuôi, vú, u già, nhũ mẫu, bảo mẫu; наня́ть ~ю mướn bà vú nuôi (nhũ mẫu, u già); 2. *разг.* (*в больнице*) (bà, chị) hộ lý